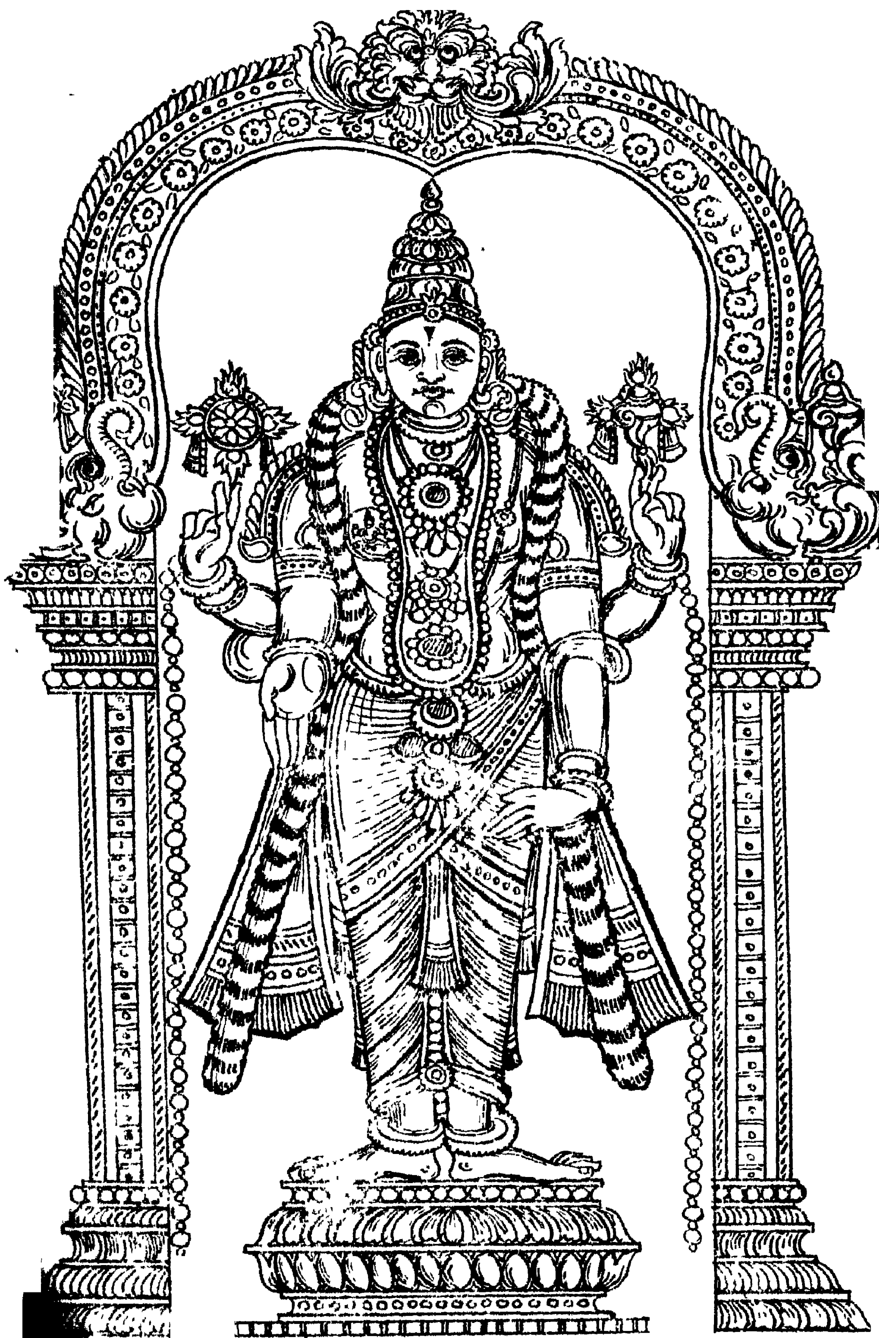
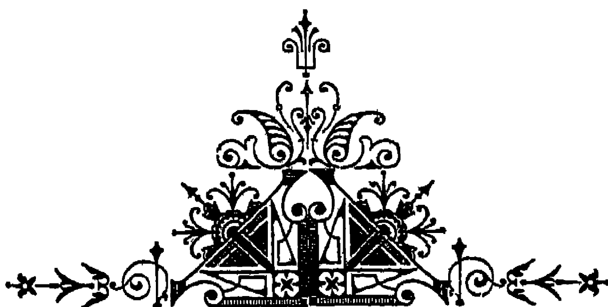

— శ్రీ శ్రీ విష్ణుపరబ్రహ్మణేనమః —

శ్రీశైల శ్రీ

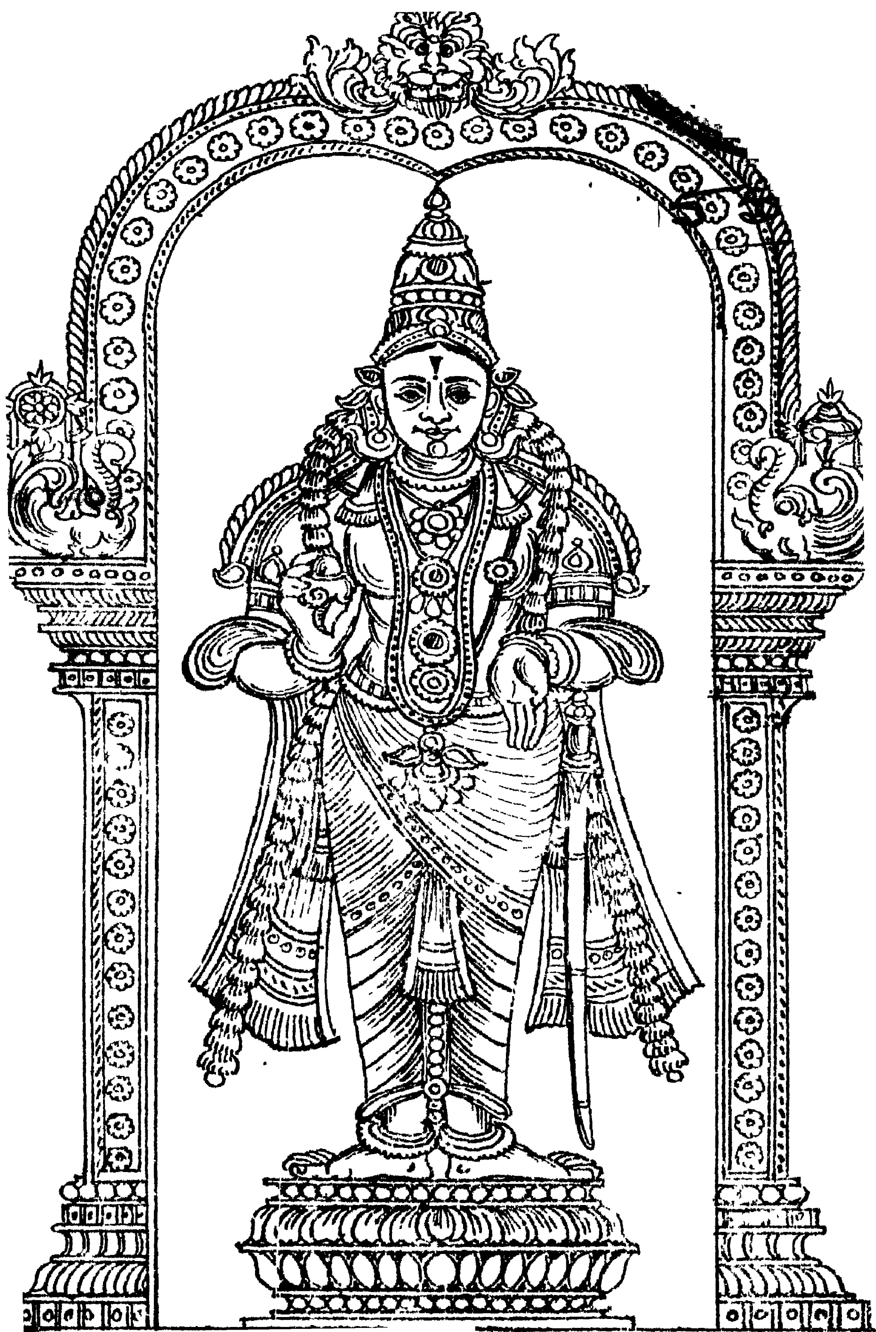
పదస్థాన ముఖ్యాలయ విచార

కృత్, హత్తీరాంజీ మఠాధ్యక్షః

జీయాత్

రామకిశోరకః.

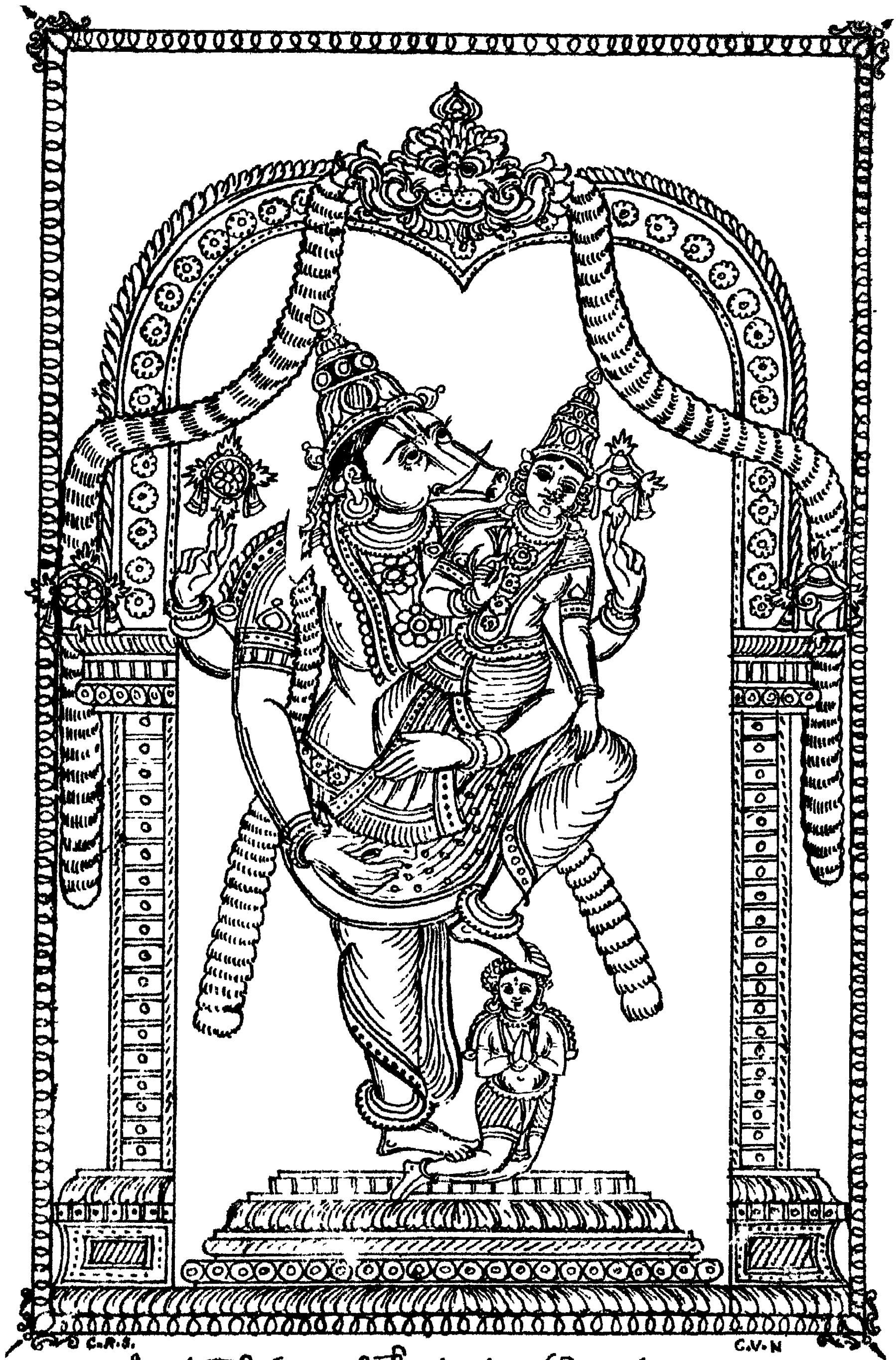

శ్రీ-పార్థసారథిస్వామినేనమః-

శ్రీ ఝై — శ్రీపద్మావత్యై నమః —

హిరణ్యాక్షవిదారిణే భూవరాహాయ నమః-

పురాణసఙ్ఖ్యా.	పురాణాధ్యాయకోడీకారః.	అధ్యాయసఙ్ఖ్యా.
వారాహపురాణే	త్రయస్త్రింశప్రభృతిద్విషష్టితమపర్యన్తత్రింశదధ్యాయ-ప్రథమప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయయోరుభయాత్మకః	౪౦
పాద్మపురాణే	చతుర్వింశప్రభృతి చతుస్త్రింశపర్యన్తైకాదశాధ్యాయాత్మకః	౧౧
గారుడపురాణే	త్రిషష్టితమాధ్యాయాత్మకః	౧
శేషధర్మే	అష్టచత్వారింశాధ్యాయాత్మకః ...	౧
బ్రహ్మాణ్డపురాణే	ప్రథమప్రభృత్యేకాదశపర్యన్తైకాదశాధ్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశ సహస్రనామాధ్యాయయోరుభయాత్మకః	౧౨
మార్కణ్డేయపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పఞ్చమపర్యన్త పఞ్చాధ్యాయాత్మకః	౫
వామనపురాణే	వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశపర్యన్త పఞ్చవింశాధ్యాయాత్మకః	౨౫
బ్రహ్మపురాణే	ప్రథమప్రభృతి దశమపర్యన్త దశాధ్యాయ పఞ్చాశైక పఞ్చాశాధ్యాయయోరుభయాత్మకః...	౧౨
భవిష్యోత్తరపురాణే	ప్రథమప్రభృతి చతుర్దశాధ్యాయాశీతితమాధ్యాయయోరుభయాత్మకః	౧౫
స్కాన్దపురాణే	ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్తసప్తదశాధ్యాయ సప్తత్రింశాధ్యాయయోరుభయాత్మకః ...	౧౮
స్కాన్దపురాణే	ప్రథమప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయ ప్రథమ ద్వితీయాధ్యాయయోరుభయాత్మకః ...	౧౨
ఆదిత్యపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పఞ్చమపర్యన్త పఞ్చాధ్యాయాత్మకః	౫
	మిళిత్వా సప్తపంచాశదుత్తర	
౧౨	శతాధ్యాయాత్మకశ్చ.	౧౫౭

౧	శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరపురాణభాగః ...	౧
౨	శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిః ...	౧
౩	శ్రీలక్ష్మీనామావళిః	౧
౪	శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామావళిశ్చేతి ...	౧
	ఏతేచతుస్సంఖ్యాకాః	౪

గ్రన్థాస్తత్తత్సంగృహ్యానుసన్ధిత్సూనాం సౌకర్యాయముద్రాపితాః– తాదృశముద్రితపురాణభాగాపేక్షయాఽధికాశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరామహర్షిప్రణీతాఃపురాణభాగాశ్శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశదివ్యవైభవపరిశీలనైకతానమానసానాం మహాత్మనాంసకాశేయద్యుపలభ్యేరన్ తాంశ్చపురాణభాగాన్యదితేమహాంతశ్శ్రీశేషశైల శ్రీపదపుర శ్రీశుకపురాదిభగవద్దివ్యాలయధర్మాధికార్యాస్థానంప్రతిప్రేషయేయుః – అనుపదమేవతేముద్రితాభవేయుః– తేనచఫణివరధరణీధరశిఖరవిహారణపరశ్శ్రీనివాసః ప్రీయేతేతితత్రభవతాంమహాత్మనాంసదసి సాదరమారచితేయం విజ్ఞప్తిః.

ఇందువలనసకలమయినవారికి తెలియపర్చడమేమనగా.

వర్తమానతరంగిణీ ముద్రాక్షరశాలయందు తారణ శ్రావణశుద్ధద్వితీయలోముద్రింపబడి ౧౮౮౪ సం॥ సెప్టెంబర్ తే ౧ దిన కాపిరయిట్టురిజస్టర్ చేయించబడియుండు శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యపుస్తకములలోకొన్నియధికాంశములనగాసర్వజనసమ్మతముకాకుండునటుల అందులోసంబంధించనియితిహాసమాల మొదలగు కొన్నియంశములధికముగా చేర్చబడియుండునని యాక్షేపణకరమయియుండుటంబట్టి సర్వజనసమ్మతంబగునటులపొందువయినపురాణాంశములనుమాత్రమునిలిపి యధికాంశములనెత్తిసవరించికాపిరయిటున్నపొందుబడియున్నదిగాననివియేమెల్లరంగీకరించతగ్గవనియెరుగునది.

అవతరణికా.

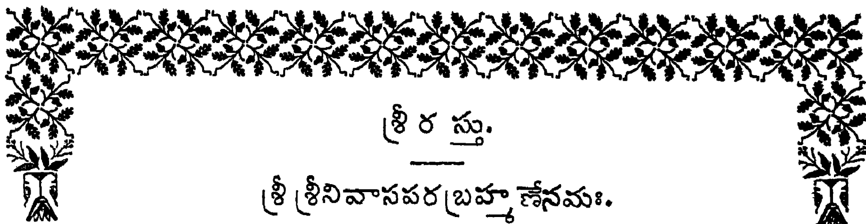
శ్రియఃపతి శ్శ్రీవైకుణ్ఠనికేతనో నిరతిశయానన్దయుక్తో నిత్యముక్తానుభావ్యోఽవాప్తసమస్తకామః పరమకారుణిక ఆశ్రితవాత్సల్యైకజలధిస్సర్వేశ్వరోభగవాన్ శ్రీమన్నారాయణః - అనాఘ్రాతనిజనిత్యకైఙ్కర్యరసానుభవగన్ధాన్ పునఃపునరస్మిన్నేవ ఘోరతరేఽనన్తక్లేశభాజనే సంసారమహాసాగరే మజ్జనోన్మజ్జనపరాయణాన్ - అనన్తేనాపి కాలేనా విదితనిస్తరణోపాయాన్ సంసారిచేతనానవలోక్య దయమానమనాః - తద్రక్షణవ్యాపృతాన్తరఙ్గః - తేషామార్త-ధ్వనిమాకర్ణ్య-తద్రక్షణాయ విధిశివసనకాదీనామపి ధ్యానపథస్యాప్యగోచరే సుదూరతరే శ్రీవైకుణ్ఠేస్థితిమనుపకారిణీమనుసన్దధానః క్షీరార్ణవే సన్నిపత్యనిరన్తర నిఖిలభువనహితాహితసంధుక్షణ పరిహరణ పరిచిన్తనైకపరాయణాం ఫణిపతిపర్యఙ్కే పరమయోగనిద్రాందధానః - తదాతదాత్తదార్త-ధ్వనిశ్రవణ సమనన్తరమేవతత్రతత్ర సన్నిధాయకృతతద్రక్షణః-ఇత్థం యుగాన్తరేషు వసున్ధరాయాం రక్షణపరికరతయాఽవలంబితైశ్శ్రీరామకృష్ణాదిలక్షణనిజదివ్యవిభవావతారైరవతీర్యరక్షణప్రవృత్తావపీతః కలియుగాద్ధర్మాధికేషు తేషుయుగేష్వపి విభీషణవిదురాదీన్ కాంశ్చిదేవస్వావతార రహస్యజ్ఞానమహిమ్నా సమ్ముఖీభూయస్వచరణనళినయుగళైకశరణాన్ సంపన్నానవలోక్యతదన్యాంశ్చానన్తాన్ స్వావతారరహస్యజ్ఞానలేశవిధురతయా సాధారణమనుష్యాదిసజాతీయతాబుద్ధ్యావిముఖీభూయ భవజలధిమహావర్తగర్తబం భ్రమ్యమాణానేవచావలోకయన్ - సౌలభ్యాయమానుషే ష్వన్యతమతయాకృత విభవావతారం మాంకృత స్వసజాతీయమానుషమాత్రతా బుద్ధయస్సజాతీయేషూత్కర్ష-బుద్ధిమసహమానాశ్చేమేమానవానసన్నిదధతే - విశేషతశ్చా

యంవిభవావతారోఽస్మిన్ మహాపాపిని కలియుగేఽనుపకారకః-అతోఽ
స్మిన్ కలియుగే సర్వోపసదనయోగ్యః పరమసులభో విజాతీయ దేవతారూ
పత్వేనోత్కర్షబుద్ధి సహిష్ణురర్చావతార ఏవ రక్షణపరికరో భవితు
మర్హతీతి పరిచింతయన్ - పరమకరుణాపరవశహృదయః - సకలసురా
సురవరతిర్యక్స్థావరాది లక్షణసర్వభూతవిమోహనం పరమసుందరం ది
వ్యార్చారూపం దధానః - పరదైవతాసాధారణ పద్మాలయాపరిష్కృత
వక్షస్కత్వశంఖచక్రాదిదివ్యాయుధధరత్వాదిలక్షణైః - హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీ
శ్చ పత్న్యౌ - తమసః పరమో ధాతా శంఖచక్రగదాధర ఇత్యాది ప్రమాణప్ర
తిపన్న నిఖిలపరవిద్యావేద్యపరమోపాస్య పరదేవతా భూతౌపనిషదపర
మపురుషోఽహమేవేతి ధియం సర్వభూతసాధారణీమాదధానః - సర్వ
భూతనిజచరణకమల సమాశ్రయణప్రదర్శనముద్రాం దధానేన దక్షిణేన
పాణికమలేన సర్వభూతానాం - మదీయచరణకమలయుగళం సమా
శ్రయతేతి చోదనం - నిజచరణకమల సమాశ్రితసర్వభూత సంసారసాగ
ర జానుదఘ్నతా విశదీకరణ ముద్రాం దధానేన సవ్యేన పాణికమలేన-
మదీయచరణకమల సమాశ్రితానాం సంసారసాగరస్సుతరో భవతీత్యా
వేదనంచ విదధానః - సర్వపాపాని వేం ప్రాహుః కటస్తద్దాహ ఉచ్యత
ఇతి నిరుక్తనిజనామధేయ వైభవేనైవ సకలభువనవిదిత సర్వపాపహరతా
బిరుదస్య శ్రీవేంకటాచలస్యాప్యధీశతయా సంపన్నేన శ్రీవేంకటేశ ఇతి
నామధేయేన నిజాం సంసారసాగర సముత్తారణహేతుం సర్వపాపవిమో
క్షణశక్తిం సువ్యక్తమభిదధాన శ్రీవేంకటాచలే కృత నిత్యసన్నిధానః-క
లౌ వేంకటనాయక ఇతి స్వావతారమహిమానం సకలభువనవిదితం సము
దధానః-వాత్సల్యసౌలభ్యసౌశీల్యాది నిజదివ్యకల్యాణగుణగణమహిమ్నా
సర్వభూత దృక్పథగోచరతామపి దధానస్సమింధేఖిలు.

సఏష భగవాన్ శ్రీవేంకటాచలాధీశ శ్రీనివాస స్సమంతతః
ప్రసృమరకలికలుషతిమిర నికరనిరసనకర సముత్తుంగతరశిఖరిశిఖర సముది

త్వరమణిదీపవరాయమాణోఽపి నిజమహిమానభిజ్ఞతయా నిస్సమకలిమ
హిమమందమందాయమాననిజచరణకమల సమాశ్రయణవివేకానఖిలా
నపిలోకానవలోక్యవిధిశివశతమఖముఖసుర సనకసనందనప్రముఖ పరమ
యోగికుంభసంభవ ప్రభృతిపరమర్షిశంఖో పరిచరవసుదశరథవియ
న్నృపప్రముఖరాజర్షి ప్రముఖానేకభక్తజన సంరక్షణలక్షణనిరవధికని
రుపధిక నిస్సమ నిజదివ్యమహిమప్రకాశకై ర్నానావిధపురాణేతిహాసా
ద్యంతర్గతైః శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథైస్సుప్రకటీకృతైః పఠన
శ్రవణాదిముఖేన తేషాంశనైశ్శనైర్నిజచరణకమలసమాశ్రయణరుచిం
సంపిపాదయిత్తు శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథానాంకలిబలేననాస్తి
కజనభూయిష్ఠేఽస్మిన్ధరామండలే కైశ్చిదపిసంరక్ష్యస్థాపనేనదుర్లభ
తయాకథంచిత్క్వచిత్ప్రస్తావపిశిథిలశిథిలాయమానప్రాచీన తాళపత్ర
శ్రీకోశగతానాం తేషాం దుర్జ్ఞానతయాప్రాయశో ముద్రితసకలగ్రంథ
కోశప్రచారబహుళేఽస్మిన్కాలే ప్రశిథిలప్రాచీనతాళపత్రకోశ క్లేశబహు
ళవీక్షణే కేషాంచిదపికౌతుకానుదయేన తేషాంపఠనశ్రవణయోర్దుష్క
రతాం - అధునాప్యే తేషాంగ్రంథానాంముద్రణేనా సంరక్షణేభవిష్యతి
కాలే సుతరామేవవిలోప సంభవంచానుసందధాన శ్రద్ధావత్సు కేషు
చిద్భాగవతేషు - తత్రతత్రవిరళవిరళాయమానానాంప్రశిథిలతరప్రాచీన
తాళపత్రమయ శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య శ్రీకోశసంరక్షణశ్రద్ధాళూ
నాం సజ్జనానాంసకాశాచ్ఛ్రీకోశాన్ సంగృహ్యమహతా ప్రయాసేన
సంశోధ్యముద్రణాయప్రయతమానేషు - నిజదివ్యాలయగోపురమండప
ప్రాకార దివ్యభూషణదివ్యోత్సవకోశాగారాది ప్రణయనపరిపాలనప్రము
ఖనిఖిలకైంకర్యధురంధరస్య నిజకటాక్షవిశేషమంతరేణానితరజనసుల
భవిష్వక్సేనముద్రాధికారిణోభగవాన్దాసనామధేయస్యవైరాగిగణాధిప
స్య చిత్తరంగభువమధిరుహ్యాతన్ముఖేనైవ నిజభాండాగారద్రవ్యైరేవచేత
రనిజకైంకర్యవదిదమపిశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యగ్రంథముద్రణరూపం

కైంకర్యంనిర్వర్తయితుకామః - అవశ్యకర్తవ్యతయా తదాతదా భాగ
వతైరా వేద్యమానమిదమపి కైంకర్యం తస్మై రోచయామాస - తతశ్చస
భగవాన్దాస ఇత్థం శ్రీనివాససంచోదితాంతరంగ ఐహికాముష్మికాపేక్షి
త సకలపురుషార్థసార్థ నిర్వహణధూర్వహతయా సకలజనమహో
పకారకంభగవద్గుణచరితశ్రవణసతతబద్ధశ్రద్ధభగవద్భక్తగణపరమప్రాణ
భూతం సకలసహృదయజనహృదయంగమం శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
గ్రంథజాతమిదం శ్రీవేంకటనాథదివ్యభాండాగారద్రవిణంప్రసన్నేనమన
సాప్రదాపయన్ముద్రితమనా ముద్రాపయామాస - అస్మింశ్చగ్రంథజాతే
నానాదేశానీతాన్ ప్రాచీనాననేకాన్ ప్రశిథిలాయమానాన్ కోశానవ
లోక్యయథామతి సంశోధ్యముద్రితేతత్రతత్రయద్యపభ్రంశోవిద్యేత - త
దాతదపరామర్శమూలోమామకీనదోషస్సద్భిఃక్షంతవ్యః - ప్రత్యుతమ
హతాప్రయాసేన దుర్లభమిదంగ్రంథజాతం సంపాద్యయథాశక్తిపరి
ష్కృత్యముద్రితమితి గుణమేవపరామృశంతస్సంతుష్యంతు-గుణ
దోషౌబుధోగృహ్ణన్నిందుక్ష్వేళావివేశ్వరః - శిరసాశ్లాఘతేపూర్వంపరం
కంఠేనియచ్ఛతీతి హిసతాంశీలం - అతః - అసహప్రాప్తేణా సర్వజ్ఞేనా
సర్వశక్తినాచమయాయథామతియథాశక్తిలోచనాభ్యాం బహుళదత్తా
వధానాభ్యామపి నిరీక్షణే౽వశ్యమవర్జనీయసమాపతితేష్వపభ్రంశేషు
క్షమైవసతాముచితేతిసంప్రార్థయామి.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య విషయసూచికా.

శ్రీవారాహపురాణ ప్రథమభాగాన్తర్గత
విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతి శ్రీవారాహపురాణప్రథమభాగవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇతి శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతిశ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీహరివంశాన్తర్గతశ్రీశేషధర్మ విషయానుక్రమణికా.

ఇతిశ్రీహరివంశాన్తర్గతశేషధర్మ విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతిశ్రీవామనపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖండాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా.

	పుటసఙ్ఖ్యా.
ధరణ్యై పద్మావత్యుక్తశ్రీనివాసప్రాప్తిరూపమనశ్చిన్తాప్రకారః ...	౪౭
పద్మావతీకథితభగవల్లక్షణతద్భక్తలక్షణాని	౪౮
ధరణీమ్ప్రతి పద్మావతీసఖీభిస్సహావకుళాగమనమ్	,,
ధరణీమ్ప్రతి వకుళోక్తస్వాగమనకారణాని	౪౯
ధరణ్యుక్త్యా వియన్నృపకృతపద్మావత్యాశ్వాసనప్రకారః	౫౦
వియన్నృపాజ్ఞయా ధరాతలమ్ప్రతి బృహస్పత్యాగమనమ్	౫౧
బృహస్పత్యుక్త్యా వియన్నృపకృతశుకాహ్వానమ్	౫౨
పద్మావతీపరిణయోద్యుక్తవియన్నృపమ్ప్రతి శుకకృతశ్లాఘాక్రమః ...	౫౩
గురుకృతపద్మావతీశ్రీనివాసయోగాద్యానుకూల్యవిచారః	,,
శ్రీనివాసమ్ప్రతి వియన్నృపలిఖితవివాహప్రతికాప్రకారః	౫౪
శ్రీనివాససన్నిధౌ వియన్నృపప్రేషితశుకోక్తవివాహోదన్తః	౫౭
వియన్నృపమ్ప్రతి శ్రీనివాసవిలిఖితశుభపత్రికా	,,
శ్రీనివాసాజ్ఞయా శుకస్య వియన్నృపనగరగమనమ్	౫౮
శ్రీనివాసమ్ప్రతి వకుళాకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః	,,
శ్రీనివాసాజ్ఞయా బ్రహ్మాద్యానయనార్థం శేషగరుడగమనం	౫౯
శ్రీనివాసవివాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్ప్రతి బ్రహ్మాద్యాగమనమ్ ...	౬౦
శ్రీనివాసమ్ప్రతి చారాదిజ్ఞాపితబ్రహ్మాగమనమ్	౬౨
చతుర్ముఖశ్రీనివాసయోః పరస్పరప్రణయావలోకనసంవాదః ...	౬౩
చతుర్ముఖమ్ప్రతి శ్రీనివాసజ్ఞాపితస్వపరిణయోదన్తః	౬౪
శ్రీనివాసపరిణయార్థం శేషాచలమ్ప్రతి రుద్రాద్యాగమనమ్	,,
బ్రహ్మాజ్ఞయా విశ్వకర్మకృతపరిణయార్హపురనిర్మాణక్రమః	౬౬
దేవాదికృతపరిణయార్థభగవత్ప్రార్థనాభ్యుపగమః	౬౭
వసిష్ఠాదీన్ప్రతి భగవత్కృతవివాహకార్యనియోజనప్రకారః ...	,,
వివాహార్థం కరవీరపురాద్రమాహ్వానమ్	౬౮
భగవదుక్త్యా రమానయనాయ కరవీరపురమ్ప్రతి సూర్యగమనమ్ ...	౬౯
కరవీరపురాచ్ఛేషాచలమ్ప్రతి రమాగమనమ్	,,
రమాయై శ్రీనివాసకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః	౭౦
భగవతః పద్మాదికారితపరిణయార్హమంగళాభిషేకక్రమః	౭౧
భగవత్కృతపరిణయాఙ్గకులదేవతాప్రతిష్ఠావిధానమ్	౭౫
కుబేరాచ్ఛ్రీనివాసకృతస్వపరిణయార్థఋణాదానప్రకారః ...	౭౬

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య-విషయానుక్రమణికా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

పుటసఙ్ఖ్యా.

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇతిస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతిస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

ఇతిస్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇతిస్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

అథాదిత్యపురాణాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

ఇత్యాదిత్యపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

ఇత్థం వరాహాదిద్వాదశపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యవిషయానుక్రమణికాసమాప్తిమగమత్.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీ వా రా హ పు రా ణా న్త ర్గ త

శ్రీ వే ఙ్క టా చ ల మా హా త్మ్య

ప్రథమోభాగ ఆరభ్యతే.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశంశ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారంశ్రీనివాసమహంభజే॥

* హరిఃఓమ్. *

శ్వేతవారాహకల్పకథనమ్.

శ్రీమతేభూవరాహాయ నమఃకృత్వాన్వవసున్ధరా ॥ ఉద్ధృతాయే నపాతాళాద్వాసార్థంసర్వదేహినామ్ ॥ ౧ ॥ నమోయజ్ఞవరాహాయ కృష్ణాయశతబాహవే । నమస్తేవేదవేదాన్తవపుషేవిశ్వరూపిణే ॥ ౨ ॥ మునయః ॥ భగవన్సూతధర్మజ్ఞవేదవ్యాసకృపానిధే । విష్ణుస్థానేషుస ర్వేషుస్వయంవ్యక్తస్థలేషుచ ॥ ౩ ॥ యత్రవిష్ణోరతిప్రీతిర్యత్రసిద్ధ్యన్తిసిద్ధ యః । అత్యద్భుతంచచారిత్రంయత్రవిష్ణోఃప్రవర్తతే ॥౪॥ మనుష్యాణాం చవసతాంయత్రదృశ్యోభవేద్ధరిః । శ్రవణానన్దజనకోవృత్తాన్తోయస్య వాభవేత్ ॥ ౫ ॥ తాదృశంవైష్ణవంక్షేత్రమద్భుతంప్రియదర్శనమ్ । అ స్మాకంబ్రూహియచ్ఛ్రుత్వాశ్రోతవ్యంశేషనవిద్యతే ॥ ౬ ॥ ఇతిపృష్టస్త

దాసూత స్తపోధ్యానసమాధిమాన్ । ధ్యాత్వాముహూర్తమాత్రంతు
ప్రోవాచమునిసత్తమాన్ ॥ ౭॥ శ్రీసూతః ॥ అహోపృష్టమపూర్వంచకౌ
తుకంభవతామహో । మమాపివాఞ్ఛామహతీవక్తుంతత్తువదామివః ॥
శృణుధ్వంమునయోయూయంసావధానతయాత్విమమ్ । క్రీడారసేషు
సక్తస్యహరేఃక్రీడాసమన్వితమ్ ॥ ౯ ॥ వివిధైస్తస్యచారిత్రైరుపేతంసర్వ
సిద్ధిదమ్ । సర్వైశ్వర్యకరంన్నౄణాంసర్వాశ్చర్యప్రదంశుభమ్ ॥ ౧౦ ॥
పుణ్యంపవిత్రమాయుష్యంసర్వమఙ్గళకారకమ్ । వారాహకల్పవృత్తా
న్తంశేషాచలసమాశ్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ పురాహిసాగరైస్సర్వైరేకీభూతే
మహీజలే । కల్పాదౌభగవాన్విష్ణుర్వటపత్రసమాశ్రయః ॥ ౧౨ ॥ మ
హర్లోకంసమాశ్రిత్య స్థితంచజలసమ్ప్లవమ్ । విచిన్త్యయుగసాహస్రం
జలావస్థానమద్భుతమ్ ॥ ౧౩ ॥ యథాపూర్వంజగత్స్రష్టు ముద్యుక్తస్స
ర్వశక్తిమాన్ ॥ ౧౩½ ॥ సర్వస్యధాతాప్రవరోమహాత్మా సర్వాత్మకస్స
ర్వజగత్స్వరూపః । సర్వేశ్వరస్సర్వవిధానయత్నం చకారబుద్ధ్యాతరు
ణామ్బుజాక్షః ॥ ౧౪½ ॥ ఇతీరితాస్తేమునయస్తదానీం సవిస్మయోత్ఫుల్ల
హృదమ్బుజాశ్చ । సూతంమహాన్తంమునిసఙ్ఘసేవ్యం తమబ్రువన్వేదవి
దాంవరిష్ఠమ్ ॥౧౫½॥ మునయః॥ అతీతానాగతజ్ఞానప్రకాశితహృదమ్బు
జ ॥౧౬॥ ఉద్యోగానన్తరంవిష్ణుః కృతవాన్కింరమాపతిః । కీదృశః ప్రళ
యఃకల్పస్సర్గోవాకీదృశఃపునః ॥ ౧౭ ॥ ఏతావద్వాజలంకస్మా దాగతం
వదసువ్రత । కుత్రవాధరణీయాతా గిరయోవామహోన్నతాః ॥౧౮॥
తత్సర్వంశంసభగవఞ్ఛ్రోతుంకౌతూహలంహినః । ఇతిపృష్టఃపునఃప్రా
హసూతస్తాన్మునిపుఙ్గవాన్ ॥ ౧౯ ॥ సూతః । మునయశ్శ్రూయతాం
పూర్వం సఙ్గ్రహేణజలాగమః । చతుర్యుగసహస్రాణి ప్రమాణందివస
స్యచ ॥ ౨౦ ॥ నిశాయా*స్తావదేవాస్య నిర్దిష్టస్సమయోవిధేః । దినావ
సానసమయే బ్రహ్మణోభగవాన్రవిః ॥౨౧॥ సహస్రరశ్మిస్తపతి త్రిమూ
ర్త్యాత్మాత్రిలోచనః । వమత్యగ్నింమహాఘోరం ఘర్మదీధితిరంశుభిః ॥
కతిచిద్వత్సరానేవం సృష్టిర్నైవభవేత్తదా । భూలోకవాసినస్సర్వే
మునయశ్చతపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ వసేయుర్జనలోకేహి యావద్బ్రహ్మని

* ఏవతావాన్హి.

శాతదా । వనానిపర్వతాశ్చాపి దగ్ధాఃకాలాగ్నినాతదా ॥ ౨౪ ॥ భస్మీ
భూతాభవన్త్యేవ వాయుస్సర్వాత్మకోమహాన్ । హాయనానాంశతంచి
ద్వాతి పశ్చాన్మేఘామహాబలాః ॥ ౨౫ ॥ స్థూణాకారాస్సృజన్త్యేవతో
యధారాస్సమన్తతః । సన్తతంవత్సరానేవం కతిచిత్తునిశాముఖే ॥ ౨౬ ॥
ద్రవీభూతామహాభూమిః పాతాళతలగామినీ । సాగరాస్సప్తచాన్యోన్యం
భవేయుస్సంయుతాస్తదా ॥ ౨౭ ॥ మహర్లోకంసమాక్రమ్య తిష్ఠన్త్యే
కోదకాస్తదా । తథైవయుగసాహస్రం బ్రహ్మణశ్శర్వరీభవేత్ ॥ ౨౮ ॥
నిశావసానేగోవిన్ద స్సృష్టిస్థిత్యన్తకారకః । చతుర్ముఖశివాశక్యం భూమే
రుద్ధరణంహరిః ॥ ౨౯ ॥ కర్తుకామస్తదావిష్ణు ర్వటపత్రతలేస్థితః । శ్వేతం
వరాహదేహంచ సర్వయజ్ఞమయంశివమ్ ॥ ౩౦ ॥ అతిభీమంమహారౌద్ర
మాసాద్యతరసాతదా । ప్రవిశ్యజలమధ్యంతు క్షోభయామాసవైతదా ॥
సంవర్తమేఘనిర్ఘాత బృంహితంచవహన్మహాః । ప్రవివేశమహాపోత్రీ
పాతాళంజలపూరితమ్ ॥ ౩౨ ॥ అన్వేషయామాసతదా రసాతలమశే
షతః । తత్రయుద్ధంమహాఘోరం హిరణ్యాక్షసమాశ్రయమ్ ॥ ౩౩ ॥
అభూదభూతపూర్వంచ తుములంరోమహర్షణమ్ । చిరకాలంచబాహు
భ్యాం మల్లయుద్ధమవర్తత ॥ ౩౪ ॥ తతఃక్రుద్ధోమహాపోత్రీ దంష్ట్రాగ్రే
ణమహాసురమ్ । ద్విధాతంపాటయామాస మేరుతుల్యమహోన్నతిమ్ ॥
తద్రక్తసమ్ప్లవేనైవ తజ్జలంరక్తమాబభౌ । తద్దృష్ట్వామునయస్సర్వే
జనలోకనివాసినః ॥ ౩౬ ॥ మహజ్జలమిదంరక్త మద్భుతంకిమిదం
భవేత్ । ఇత్యాశ్చర్యవిలోలాక్షాః సమాధిధ్యానయోగతః ॥ ౩౭ ॥
జ్ఞాత్వాశ్వేతవరాహస్యప్రభావంమునయోఽస్తువన్ । తతశ్శ్వేతవరాహ
శ్చపాతాళతలగామినీమ్ ॥ ౩౮ ॥ దంష్ట్రాగ్రేణైవతాంభూమిం సర్వస
త్త్వసమాశ్రయామ్ । ఉద్ధృత్యతరసాపోత్రీ విక్షోభ్యచమహజ్జలమ్ ॥ ౩౯ ॥
నిధాయపాదంశేషస్య భోగోపరిమహాప్రభుః । జనలోకంసమాశ్రిత్యత
స్థౌపర్వతసన్నిభః ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మాదయోదేవగణా స్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః ।
అస్తువన్వేదమన్త్రైశ్చ స్తోత్రైశ్చవివిధైఃపరైః ॥ ౪౧ ॥ వవర్షుఃపుష్ప
వర్షాణి ననృతుశ్చాప్సరోగణాః । దేవదున్దుభయోనేదుర్వీణామురజమర్ద
ళాః ॥ ౪౨ ॥ దేవాః ॥ జయదేవమహాపోత్రి న్జయభూమిధరాచ్యుత । హిర

ణ్యాక్షమహారక్షో విదారణవిచక్షణ ॥ ౪౩ ॥ త్వమనాదిరనన్తశ్చ త్వత్తః పరతరో౽నహి । త్వమేవసృష్టికాలేపి విధిర్భూత్వాచతుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ సృజస్యేతజ్జగత్సర్వం పాసివిష్ణుస్సమన్తతః । కాలాగ్నిరుద్రరూపీచ కల్పాన్తేసర్వజన్తుషు ॥ ౪౫ ॥ అన్తర్యామీభవాన్దేవ సర్వకర్తాత్వమేవహి । నిష్కృష్టంబ్రహ్మణోరూపం నజానన్తిసురాస్తవ ॥౪౬॥ ప్రసీదభగవన్విష్ణో భూమింస్థాపయపూర్వవత్ । సర్వప్రాణినివాసార్థ మస్తువన్విబుధవ్రజాః ॥ ౪౭ ॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్వేతవారాహకల్పకథనంనామ త్రయస్త్రింశో౽ధ్యాయః.

వైకుణ్ఠాద్భగవత్క్రీడాచలానయనమ్.

సూతః॥ తతశ్శ్వేతవరాహశ్చస్థాపయిత్వాధరాంతదా।విభజ్యసాగరాన్సప్త లోకాన్సప్తచపూర్వవత్ ॥ ౧ ॥ చతుర్ముఖంసమాహూయ సృజపూర్వంయథాజగత్। ఇత్యువాచమహాక్రోడ స్సర్వయజ్ఞమయోహరిః ॥౨॥ సూర్యాచన్ద్రమసౌధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్। ధరావరాహదేవో౽పి లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥౩॥ భూమౌస్థాతుంస్థలందివ్యం బుద్ధ్యానిశ్చిత్యమాధవః।గరుడంప్రేషయామాసగిరిమానేతుమద్భుతమ్॥౪॥ వైనతేయమహాసత్త్వ గచ్ఛత్వమతివేగతః । గత్వాతుపరమంధామ క్రీడాచలమిహానయ ॥ ౫ ॥ సర్వాన్పారిషదాంశ్చాపి విష్వక్సేనముఖాన్సురాన్ । ఇత్యుక్తోగరుడస్సాక్షా దుత్పపాతవిహాయసమ్ ॥ ౬ ॥ గతేతు గరుడేతస్మిన్నా నేతుంపర్వతోత్తమమ్ । పోత్రిరూపీహరిర్భూమిం స్థాపయిత్వాచపూర్వవత్ ॥౭॥ పద్భ్యాంభూమింసమాక్రమ్య గోమతీతీరమాగతః।తస్యాస్తుదక్షిణేభాగేషష్టియోజనదూరతః ॥౮॥ పూర్వార్ధేపశ్చిమేభాగేపఞ్చభిర్యోజనైర్యుతే । దేశేపుణ్యజనాకీర్ణేరుక్మనద్యాస్తథోత్తరే॥ ఆగత్యతస్థాదేవో౽పి గరుడాగమనోన్ముఖః । వైనతేయో౽పిపరమం ధామ గత్వాదదర్శహ ॥ ౧౦ ॥ అప్రాకృతమమేయంచ సర్వరత్నమయంగిరిమ్ । హిరణ్మయంమహాశృఙ్గం పఞ్చోపనిషదాత్మకమ్ ॥౧౧॥ పున్నాగచమ్పకాశోక తాలహిన్తాలశోభితమ్ । సురద్రుమముఖైర్వృక్షై రన్యైః

కాఞ్చనరూపకైః ॥ ౧౨ ॥ శోభితం పక్షిసఙ్ఘైశ్చ శుకకోకిలహంసకైః । శ్రవణానన్దజనకమధురాలాపసమ్భ్రమైః ॥ ౧౩ ॥ మల్లికామాలతీభిశ్చ నన్ద్యావర్తాదిభిస్తథా । లతాభిః పుష్పితాగ్రాభిర్దివ్యసౌరభశాలిభిః ॥ ౧౪ ॥ సింహశార్దూలమాతఙ్గశరభక్రోడవానరైః । శోభితం కిన్నరీభిశ్చ గాయత్కిన్నరపఙ్క్తిభిః ॥ ౧౫ ॥ అనేకనిర్ఝరాకీర్ణం మానసాహ్లాదకారకమ్ । ముక్తైర్నిత్యైః కామరూపైర్నానారూపైశ్చ సేవితమ్ ॥ ౧౬ ॥ నారాయణగిరిం నామ్నా క్రీడాద్రిం పరమేష్ఠినః । యోజనత్రయవిస్తారం త్రింశద్యోజనమాయతమ్ ॥ ౧౭ ॥ శేషాకారం హరేశ్శేషం శేషిణం సర్వదేహినామ్ । దివ్యాకారం మహాపుణ్యం పశ్యతాం మోక్షదాయకమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఏవంరూపం గిరిశ్రేష్ఠం స్కన్ధదేశే నిధాయ తమ్ । పరివారైరుపేతం చ భగవత్పరిచారకైః ॥ ౧౯ ॥ ఆజగామ మహావేగాద్గరుడః కాఞ్చనప్రభః । తతస్ససమ్భ్రమో వాయురుదభూచ్చ విహాయసి ॥ ౨౦ ॥ ధూన్వన్పక్షౌ తతో భూమౌ సూర్యకోటిరివాబభౌ । తేజోరూపస్తతశ్శ్రీమానాగతో విష్ణువాహనః ॥ ౨౧ ॥ ఆగతం గరుడం వీక్ష్య స్థాపయేహ ఖగేశ్వర । ఇత్యువాచ హరిస్సోపి స్థాపయామాస తం తథా ॥ ౨౨ ॥ తతో గిరిం సమారుహ్య శ్వేతపోత్రీ హరిస్స్థితః । స్వామిపుష్కరిణీతీరే పశ్చిమే పుణ్యకాననే ॥ ౨౩ ॥ విమానే విమలే దివ్యే కోటిసూర్యసమప్రభే । అనేకరత్నఖచితగోపురాయుతశోభితే ॥ ౨౪ ॥ రత్నస్తమ్భసమోపేతశ్రీమహామణిమణ్డపే । వాచామగోచరే సర్వనయనానన్దకారకే ॥ ౨౫ ॥ తతో జాతు తటే స్వామిపుష్కరిణ్యాస్తు దక్షిణే । మధ్యే విమానం పద్మాక్షశ్శ్రీనివాసః పరాత్పరః ॥ ౨౬ ॥ అతిష్ఠద్దేవదేవోపి శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥ ౨౭ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వైకుణ్ఠాత్క్రీడాచలానయనకథనం నామ చతుస్త్రింశోధ్యాయః.

దేవాదికృత శ్వేతవరాహప్రార్థనా.

తత్ర దేవాస్సగన్ధర్వా బ్రహ్మాద్యా మునయోపి చ । ఆజగ్ముర్లోకపాలాశ్చ శఙ్కరః పార్వతీప్రభుః ॥ ౧ ॥ ఋషయస్సప్తవసవో రుద్రాదిత్యా

మరుద్గణాః । తుష్టువుశ్చహృషీకేశం వాసుదేవం జగత్ప్రభుమ్॥ ౨॥ జయ
లక్ష్మీశ లోకేశ జయ భూమిధరాచ్యుత । జయ విష్ణో హిరణ్యాక్ష విధ్వం
సనవిచక్షణ॥ ౩ ॥ దంష్ట్రాకరాళవదన భ్రుకుటీకుటిలేక్షణ । భయఙ్కర
మిదం రూపమత్యుగ్రం ఘోరదర్శనమ్ ॥ ౪ ॥ జ్వలదస్త్రభుజానేకపా
ర్శ్వద్వయవిరాజితమ్ । దృష్ట్వా తద్వ్యథితాస్సర్వే సురాశ్చ పరమర్షయః॥
అనుగ్రహీతుంలోకాన్వై త్వయాత్రస్థీయతాంగిరౌ । భయఙ్కరంత్వదీ
యం హ్యై రూపమద్భుతదర్శనమ్॥ ౬ ॥ తద్దృష్ట్వోద్విగ్నహృదయా భవేయు
రదృఢానరాః । దేవతానాంమనుష్యాణాంవాసార్థంచోద్ధృతాధరా॥ ౭॥
తస్మాన్మనుజరక్షార్థం సౌమ్యరూపం హి ధారయ । ధ్యానయోగేష్వశక్తా
నామశక్తానాంచకర్మసు ॥ ౮ ॥ అస్మాకంమనుజానాంచ స్త్రీశూద్రా
ణాంతథైవచ । దృశ్యస్త్వంవరదో భూత్వా వసనిత్యమిహైవభో ॥ ౯ ॥
ఇత్యుక్తస్తైః ప్రసన్నాత్మా సౌమ్యరూపీచతుర్భుజః । శ్రీభూమిసహితస్త
స్థౌ పుణ్డరీకనిభేక్షణః ॥ ౧౦ ॥ శరత్పూర్ణేన్దువదనస్సర్వాభరణభూషితః ।
శ్రీనివాసస్సురాన్సర్వాన్సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧ ॥ వైకుణ్ఠాత్ప
రమో హ్యేష వేఙ్కటాఖ్యో నగోత్తమః । అత్రైవనివసామ్యేష శ్రీభూమిస
హితో హ్యహమ్॥ ౧౨॥ దదామి ప్రార్థితా నర్థాన్మనుజేభ్యస్సదాసురాః।
ఇత్యుక్త్వా త్రిదశాన్సర్వాన్బ్రహ్మేన్ద్రప్రముఖానపి ॥ ౧౩ ॥ యథార్హం
సమనుజ్ఞాప్య తత్రైవాన్తరధీయత । దేవాశ్చమునయస్సర్వే ప్రతిజగ్ము

సూతకృతస్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

స్స్వకాలయాన్ ॥౧౪॥ మునయః ॥ సూతపూర్వంగిరౌతస్మిన్స్వామిపు
ష్కరిణీతి వై । ప్రసఙ్గాత్కథితాసాతుకీదృశీమునిసత్తమ ॥ ౧౫ ॥ గకాత
స్యాశ్చమాహాత్మ్యంవక్తవ్యంభవతానఘ ॥ సూతః ॥ మునయశ్శ్రూయ
తాంకిఞ్చిదుత్తరంసావధానతః ॥ ౧౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీపుణ్యాసర్వ
పాపప్రణాశినీ । వైకుణ్ఠేభగవత్క్రీడావాపీశ్రీభూమిలాళితా॥ ౧౭॥ అప్రా
కృతజలౌఘాచ సుగన్ధాసుమనోహరా । గఙ్గాదిసర్వతీర్థానాం జన్మభూమి
శ్శుభోదకా ॥ ౧౮ ॥ ఆనీతావైనతేయేనక్రీడార్థంతత్రతిష్ఠతి । విరజావ
ద్రజోదోష ప్రముఖాఘవినాశినీ ॥ ౧౯ ॥ స్వర్ణస్తేయసురాపాన దోష
ప్రముఖనాశినీ । ఐహికార్థప్రదానిత్యం స్నానమాత్రేణసర్వదా॥ ౨౦॥

దర్శనాత్స్పర్శనాత్స్నానాత్స్మరణాత్సర్వసిద్ధిదా । స్నానాదిష్టప్రదా చేతి కిము వక్తవ్యమఞ్జసా ॥ ౨౧ ॥ తతస్తస్యాస్తు మాహాత్మ్యం వక్తుం దేవోఽపి న ప్రభుః । దేవేభ్యస్తత్సమీపస్థా మనుజా భాగ్యశాలినః ॥ ౨౨ ॥ కిన్తు జానన్తి తస్యాస్తు వైభవం నైవ మానుషాః । ప్రాకృతాచలవద్భాతి మానుషాణామయం గిరిః ॥ ౨౩ ॥ తథాపి తేషాం భక్తిస్తు శుద్ధా భవతి తద్గిరౌ । యస్య యస్య యథా భక్తిస్తస్య సిద్ధిశ్చ తాదృశీ ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం సద్గురోః పాదసేవనమ్ । ఏకాదశీవ్రతం చాపి త్రయమత్యన్తదుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥ దుర్లభం మానుషం జన్మ దుర్లభం తత్ర జీవనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం త్రయమత్యన్తదుర్లభమ్ ॥ ౨౬ ॥ అతస్తస్యాస్తు మాహాత్మ్యం వక్తుం శేషోఽపి న ప్రభుః । యత్తు స్వామిసరస్స్నానం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ తచ్చాపి దృష్టం బహుధా తారకాసురసూదనే । ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తానాం నరాణాం సులభా త్వియమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ పుణ్యా తథా కామ్యప్రదాయినీ । వేఙ్కటాద్రేర్విశేషేణ దర్శనం యచ్చ వర్తతే ॥ ౨౯ ॥ నిత్యం నైమిత్తికం కామ్యం ప్రాయశ్చిత్తం చ తద్భవేత్ । విష్ణోః కర్మాణి పశ్యేతి శ్రుతిరేషా సనాతనీ ॥ ౩౦ ॥ నైమిత్తికం తత్కుర్వీత స్వామిపుష్కరిణీతటే । అఙ్గవైకల్యదోషాశ్చ నస్యుః స్వామిసరస్తటే ॥ ౩౧ ॥ వాసవాదిష్వమోఘం చ దృష్టం కర్మాత్ర దృశ్యతే । బహునేహ కిముక్తేన ధర్మార్థాదిఫలేషు చ ॥ ౩౨ ॥ వాఞ్ఛావతాం మనుష్యాణాం స్త్రీశూద్రాణాం చ పాపినామ్ । సాఙ్గకర్మక్రియాఽశక్త నరాణాం చ విశేషతః ॥ ౩౩ ॥ నాన్యా గతిర్వేఙ్కటాద్రేః సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవాదికృత
శ్వేతవరాహప్రార్థనాదికథనం నామ పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః.

క్రీడాద్రిప్రవిష్టశ్రీవరాహదివ్యవైభవవర్ణనమ్.

మునయః ॥ పరావరజ్ఞ సర్వజ్ఞ సర్వభూతహితే రత । మునే సూత మహాభాగ కిఞ్చిత్పృచ్ఛామ తద్వద ॥ ౧ ॥ వరాహరూపీ భగవాన్ధరాముద్ధృత్య కిం పునః । తదైవ శేషశైలేన్ద్రే న్యవసత్కరుణాలయః ॥ ౨ ॥ కాలాన్తరే వా తత్రైత్య స్థితవాన్సర్వదా ను కిమ్ । అకరోద్వాథ కిం తత్ర కిం దత్తం కస్య

వాంత్వితి ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ బ్రవీమితదశేషంచశ్రుణుధ్వంమునిసత్తమాః ।
ఆస్థాయ శ్వేతపోత్రిత్వముజ్జహారధరాం యదా ॥ ౪ ॥ తదైవానాయ్యవై
కుణ్ఠా దచలంగరుడేనవై । కల్పాదావేవభగవా ల్లీలారసమహోదధిః ॥
విహరన్శ్రియయాసార్ధం దరీనిర్ఝరసానుషు । ప్రకాశశ్చాప్రకాశశ్చ తిష్ఠ
త్యేవసదాగిరౌ ॥ ౬ ॥ యావత్కల్పంవసత్యేవ ప్రోక్తంచపరమేష్ఠినా ।
కదాచిత్పుణ్యశీలేభ్యో దర్శనంవితరత్యసౌ॥ ౭॥ కల్పేకల్పేచధరణీ ముద్ధర
త్యేవమేవహి । శ్వేతవారాహరూపేణ ధరణీచోద్ధృతాయతః ॥ ౮ ॥
శ్వేతవారాహకల్పస్స్యా దాఖ్యయామునయోహ్యయమ్ । సాధూనాం
చయదాబాధా ధర్మశ్చాప్యవసీదతి॥ ౯ ॥ యదాత్వధర్మోహ్యధికోదుష్టా
శ్చబలినోయదా । తదాకాలానురూపేణ నరదేవాదిరూపతః ॥ ౧౦ ॥
సృష్ట్వాత్మానంమహావిష్ణు స్సంహరత్యహితాంస్తదా । అధర్మం సర్వ
ముత్సార్య సుధర్మంపాలయత్యసౌ ॥ ౧౧ ॥ రక్షత్యేవచసాధూంశ్చ వేద
విద్యాశ్చవర్ధయన్ । స్వయంచసర్వభూతానాం దృశ్యస్తిష్ఠతికుత్రచిత్ ॥
సర్వదాశేషశైలేన్ద్రే విహరన్రమయాసహ । నిత్యైర్ముక్తైశ్చదేవైశ్చ
కామరూపైశ్చసంయుతః ॥ ౧౩ ॥ తిష్ఠత్యేవసదాతస్మి న్వేఙ్కటాఖ్యేన
గోత్తమే । వైకుణ్ఠస్వర్గసూర్యేభ్య స్స్వగేహేభ్యోధికప్రియః ॥ ౧౪ ॥

క్రీడాద్రేర్భగవత్సాన్నిధ్యేనమహిమాధిక్యవర్ణనమ్.

అయంభగవతోహ్యాద్యఃపర్వతఃపుణ్యకాననః । మన్త్రసిద్ధిస్తపస్సిద్ధిర్యజ్ఞ
సిద్ధిస్తథైవహి॥ ౧౫॥ కామ్యస్యకర్మణస్సిద్ధి రేవమన్యాశ్చసిద్ధయః । భ
వన్త్యత్రనరాణాంచ నహివిఘ్నాదికంక్వచిత్ ॥ ౧౬ ॥ అల్పేనతపసాభీ
ష్టంసిద్ధ్యత్యస్మిన్గిరావరే । సర్వతీర్థానిసతతం పుణ్యాన్యత్రవసన్తిహి ॥
యఏనంసేవతేనిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । జ్ఞానార్థీజ్ఞానమాప్నోతిద్ర
వ్యార్థీకనకంబహు॥ ౧౮॥ పుత్రార్థీపుత్రమాప్నోతినృపోరాజ్యంచవిన్దతి।
వ్యఙ్గశ్చసాఙ్గసద్రూపం పశూన్ధాన్యానివిన్దతి ॥ ౧౯ ॥ యంయంకామయ

క్రీడాద్రేఃకారణభేదేనానేక నామానువర్ణనమ్.

తేమర్త్యస్తంతమాప్నోతిసర్వథా । చిన్తితస్యచసిద్ధ్యాతుచిన్తామణిమి
మంవిదుః॥ ౨౦॥ కేచిజ్జ్ఞానప్రదత్వాచ్చ జ్ఞానాద్రిరితితంవిదుః । సర్వతీ

ర్థమయత్వాచ్చ తీర్థాద్రింప్రాహురుత్తమాః ॥౨౧॥ పుష్కరాణాంచ
బాహుళ్యాద్గిరావస్మిన్సురసువై । పుష్కరాద్రింప్రశంసన్తిమునయస్త
త్త్వదర్శినః॥ ౨౨॥ గిరావస్మిం స్తప స్తేపే ధర్మోపిస్వాభివృద్ధయే । తస్మా
దాహుర్వృషాద్రింతం మునయోవేదపారగాః ॥ ౨౩ ॥ శాతకుమ్భస్వ
రూపత్వా త్కనకాద్రించతంవిదుః । ద్విజోనారాయణఃకశ్చి త్తపఃకృ
త్వామహత్పురా ॥౨౪॥ ఐచ్ఛదస్యస్వనామ్నాచ వ్యపదేశంమురారితః।
తస్మాన్నారాయణాద్రింతం విదురుత్తమపూరుషాః ॥ ౨౫ ॥ వైకుణ్ఠా
దాగతత్వేన వైకుణ్ఠాద్రిరితిస్మృతః । హిరణ్యాఖ్యవినాశాయ ప్రహ్లాదా
నుగ్రహాయచ ॥౨౬॥ నారసింహాకృతిర్జజ్ఞేయ స్మాదస్మాత్స్వయంహరిః ।
సింహాచలఇతిప్రాహు స్తస్మాదేనంమునీశ్వరాః ॥ ౨౭ ॥ అఞ్జనాచతపః
కృత్వా హనూమన్తమజీజనత్ । తదాదేవాస్సమాగత్య దేవసాహాయ్య
కారకమ్ ॥ ౨౮ ॥ యస్మాత్పుత్రమసూతాసౌ జగుస్తస్మాదిమంగిరిమ్ ।
అఞ్జనాద్రింవరాహాద్రిం వరాహక్షేత్రలక్ష్మతః ॥౨౯॥ నీలస్యవానరేన్ద్ర
స్యయస్మాన్నిత్యమవస్థితిః । తస్మాన్నీలగిరింనామ్నా వదన్త్యేనంమహర్ష
యః ॥౩౦॥ * వేఙ్కారోమృతబీజన్తు కటమైశ్వర్యముచ్యతే । అమృతైశ్వ
ర్యసఙ్ఘత్వా ద్వేఙ్కటాద్రిరితిస్మృతః ॥౩౧॥ యతఃకదాచిద్దేవానాం శ్రీ
నివాస ‡ ఇహాబభౌ । శ్రీనివాసగిరింప్రాహు స్తస్మాదేనందివౌకసః ॥౩౨॥
ఆనన్దాద్రిమిమంప్రాహు ర్వైకుణ్ఠపురవాసినః । ప్రాహుర్భగవతఃక్రీడా
ప్రాచుర్యాత్తు § తథాసురాః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీప్రదత్వాచ్ఛ్రియోవాసా చ్ఛుద్ధ
శక్త్యాచయోగతః । రూఢ్యాశ్రీశైలఇత్యేవం నామచాస్యగిరేరభూత్ ॥
బహూనిచాస్యనామాని కల్పభేదాద్భవన్తిహి । యావదుక్తాభగవతః
కల్యాణగుణరాశయః ॥ ౩౫ ॥ తావన్తోఽస్యగిరేస్సన్తి గుణాఃపరమపావ
నాః । అస్యవేఙ్కటశైలస్య మాహాత్మ్యంయావదస్తిహి ॥ ౩౬ ॥ తావ
ద్వక్తుంచకాత్స్న్యేన నసమర్థశ్చతుర్ముఖః । షణ్ముఖశ్చసహస్రాస్యః

* వకారో. ‡ ఇవాబభౌ. § తథా—క్రీడాద్రిం.

ఫణీదేవాఃపరేకిము ॥౩౭॥ శ్రుత్వాసూతముఖాచ్చైవంమునయోహృష్ట మానసాః। నత్పృప్తిమాయయుస్తేహి భూయశ్శ్రవణకౌతుకాత్ ॥౩౮॥
ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే క్రీడాద్రిప్రవిష్ట శ్రీవరాహదివ్యవైభవాదివర్ణనంనామషట్త్రింశోఽధ్యాయః.

మహర్షియజ్ఞవాటం ప్రతిభగవదాగమనమ్.

సూతః ॥ తద్గిరౌకింకృతం తేన వేఙ్కటేశేనతద్వద । ఇత్యుక్తం యత్త్వయుష్మాభిస్తత్తకిఞ్చిద్వదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ మాయినాసర్వశక్తేన లీలాపరవశేనచ। కృతంతువక్తుంకార్త్స్న్యేన కేనశక్యంతపోధనాః ॥౨॥ సకదాచిన్మహామాయీ విటవేషంవహన్ముదా । గిరావుత్తరదిగ్భాగేచ చారరమయాసహ ॥ ౩ ॥ తత్రకేచిన్మహాభాగా మునయస్తత్త్వదర్శినః। గిరేరస్యతుమాహాత్మ్యం శ్రుతవన్తస్తపోధనాః ॥ ౪ ॥ అయంగిరిర్మహా పుణ్యస్సర్వసత్త్వసమాశ్రయః । నిర్బాధఃఫలమూలాఢ్యస్సర్వవృక్షస మావృతః ॥ ౫ ॥ నానాప్రస్రవణోపేతో యాజ్ఞీయైశ్చమహీరుహైః । అన్యైస్తాపసయోగ్యైశ్చ పాదపైరపిసఙ్కులః ॥ ౬ ॥ నయనానన్దజన కోహృదయాహ్లాదకారకః । అస్మాభిస్సర్వదావాసః కర్తవ్యోత్రమహాగి రౌ ॥౭॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా తత్రాగత్యతపోధనాః । చక్రుర్యజ్ఞంయథా శాస్త్రం విష్ణుముద్దిశ్యకౌతుకాత్ ॥ ౮ ॥ సోఽపిమాయాస్త్రియాసార్థం యజ్ఞవాటముపాగమత్ । సువర్ణచిత్రితంవస్త్రం వసానశ్శుభదర్శనః ॥౯॥ సోష్ణీషశ్చకరేణైవ వామేనచ్ఛురికాందధన్ । తామ్బూలేనశుచిస్నిగ్ధ మ న్దస్మితముఖామ్బుజః ॥౧౦॥ మృగోత్థమదగన్ధేన సురభీకృతదిఙ్ముఖః । పు ణ్డరీకవిశాలాక్షః కమ్బుగ్రీవోమహాభుజః ॥ ౧౧ ॥ జగన్మోహనసౌన్దర్య స్సాక్షాత్కన్దర్పసన్నిభః । హేమయజ్ఞోపవీతాఙ్గః కోమలాఙ్గోమనోహ రః ॥౧౨॥ ప్రవివేశసభాంయాజ్ఞీం మధ్యేబృన్దంమహాత్మనామ్ । దృష్ట్వా చమునయస్సర్వే పుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౧౩ ॥ వేశ్యావేషంధారయన్తీం లీలామ్బుజకరామ్బుజామ్ । తప్తహాటకసఙ్కాశాం పఙ్కజోదరసప్రభామ్ ॥ ౧౪ ॥ హారిద్రామ్బరతుల్యాభాం దివ్యస్త్రీంకుటిలాలకామ్ । శర త్పూర్ణేన్దువదనాం తామ్బూలేనమనోహరామ్ ॥ ౧౫ ॥ కర్ణాన్తనేత్ర

యుగళాం విడమ్బితరవిప్రభామ్ । అభూతపూర్వసౌన్దర్యాం సాక్షాల్లక్ష్మీ-
మివస్థితామ్ ॥౧౬॥ దృష్ట్వా చ మునయస్సర్వే విస్మయోత్ఫుల్లమానసాః।
కోసౌ రాజసుతస్త్వేష పృథివీం భోక్తుమర్హతి ॥౧౭॥ ద్వాత్రింశల్లక్షణో-
పేతస్సాక్షాద్రామ ఇవాపరః । కిమర్థమాగతస్త్వం తు పృచ్ఛామ ఇతి చా-
బ్రువన్ ॥౧౮॥ ఆవాసః కుత్ర తే మాతా కా వా తే జనకః కుతః ॥ నామ-
ధేయం చ కిం వా తే బ్రూహి రాజన్నశేషతః ॥౧౯॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నా-
హం రాజా న వా విప్రః కాచిజ్జాతిశ్చ నైవ మే । న చ మాతా న చ పితా నైవా-
వాసశ్చ కుత్రచిత్ ॥౨౦॥ సర్వావాసస్సర్వభక్షస్సర్వగస్సర్వరూప-
ధృత్ । నిర్నామా నిర్గుణశ్చాహం యుష్మాన్ద్రష్టుమిహాగతః ॥౨౧॥
భవన్తస్తపసా శ్రేష్ఠా వేదవేదాన్తపారగాః । వదన్త్వాదుమ్బరీస్సర్వావే-
ష్టితా వ్యాఘ్రవాససా ॥౨౨॥ స్పృష్ట్వోద్ధానం కథం త్వత్ర సమ్భవేన్ము-
నయో౽మలాః । ఏవమాదిక్రియాలోపం పృష్టవాన్యజ్ఞసంసది ॥౨౩॥
మునయస్తే౽థ సంభూయ వపాకాలస్తు గచ్ఛతి । ఇతి తే త్వరితాస్సర్వే స-
మిద్ధే జాతవేదసి ॥౨౪॥ పుణ్యగన్ధం వపాహోమం చక్రుశ్శాస్త్రోక్త-
మార్గతః । సోపి వేగాత్తత్ర గత్వా శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥౨౫॥ శ్రీవత్సవ-
క్షా నిత్యశ్రీస్సర్వాభరణభూషితః । వపాం జగ్రాహ పాణిభ్యాం కోటిసూ-
ర్యసమప్రభః ॥౨౬॥ తదా తు మునయస్సర్వే ప్రభయా స్తిమితేక్షణాః।
తస్థుస్తపోధనాస్తత్ర క్షణం చిత్రార్పితా ఇవ ॥౨౭॥ ప్రీతోహమితి తాన్స-
ర్వానుక్త్వా౽దృశ్యో బభూవ హ । మునయశ్చ తదా ప్రీతాస్సాక్షాద్విష్ణుస్స-
మాగతః ॥౨౮॥ అస్మాకం భాగ్యమతులం జీవితం చ సుజీవితమ్। ఇతి యా-
గక్రియాశేషం చక్రుః కౌతుకసమ్భ్రమాత్ ॥౨౯॥ ఏతత్సర్వం సమాఖ్యా-
తం జాబాలిమునినా పురా । అన్యచ్చ కథితం తేన తచ్చాహం కథయామి వః॥

వృద్ధస్య కుమారధారాస్నానేన కౌమారప్రాప్తిః.

పురా తు వేఙ్కటాధీశశ్చచార గిరిమూర్ధని। కుమారస్సువిశాలాక్షః కోమ-
లాఙ్గో మనోహరః ॥3౧॥ వృద్ధః కశ్చిద్ద్విజో దృష్టస్తేన జర్ఝరితాకృతిః। మగ్న-
దృష్టిర్భగ్నజానుః క్షుత్తృష్ణాపరిపీడితః॥3౨॥ మార్గభ్రష్టో వనే తత్ర కుత్రచి-
చ్ఛైలమాశ్రితః। క్వ వా గతోసి కౌణ్డిన్య శతవృద్ధం విహాయ మామ్ ॥3 3॥ ఇతి
జల్పన్ముహుశ్శుష్కకణ్ఠోష్ఠపుటతాలుకః। తత్రస్థేన కుమారేణ కిమర్థమిహ

జల్పసి॥ ౩౪॥ నకశ్చిదత్రమనుజః కౌణ్డిన్యఃకుత్రతిష్ఠతి। ఇత్యుక్తః ప్రాహవృ
ద్ధశ్చనితరాంమృతవానహమ్॥ ౩౫ ॥ కథంగచ్ఛామ్యహం తావదాశ్రమం
దూరతస్థితమ్। శౌచాచారక్రియాఽశక్తంరిక్తంబన్ధువివర్జితమ్॥౩౬॥కిమ
ర్థంస్థాపయత్యస్మిల్లోకేమాందుర్బలంవిధిః। ఏవంబ్రువతితస్మింస్తు నిర్హే
తుకదయానిధిః ॥ ౩౭ ॥ కుమారఃప్రాహతంవృద్ధం సోపహాసమిదంవ
చః। తవవిప్రశరీరంచ జరితం పలితంతథా ॥౩౮॥ లమ్బతేపక్ష్మణిత్వ
క్చనచపశ్యసికిఞ్చన। అతఃపరంచవిప్రేన్ద్రజీవనేచ్ఛాతవాస్తికిమ్ ॥౩౯॥
నవాపూర్వోక్తవాక్యంతు సత్యంవావదసువ్రత। ఇత్యుక్తఃప్రాహవిప్రో
పినాస్తీచ్ఛాజీవనేమమ ॥ ౪౦ ॥ కిన్తునిత్యానికర్మాణి జ్యోతిష్టోమముఖా
నిచ॥ నానుష్ఠితానిదేవానామృణీకథమహంపునః ॥ ౪౧ ॥ త్యక్ష్యామి
దేహంభోరాజన్సత్యమేవబ్రవీమితే। ఇత్యుక్తఃప్రాహతం విప్రంగృహా
ణేమంకరంత్వితి ॥ ౪౨ ॥ సోపితత్కరమాలమ్బ్యశనైస్తేన జగామచ।
క్వచిత్ప్రస్రవణంపుణ్యందర్శయిత్వాశుభోదకమ్ ॥ ౪౩ ॥ స్నానంకుర్వ
త్రగచ్ఛావస్తవాశ్రమపదంతతః। ఇత్యుక్తస్తేనవిప్రేన్ద్రస్స్నాత్వాత
త్రోత్థితఃపునః ॥౪౪॥ అభూదభూతపూర్వశ్చకుమారష్షోడశాబ్దకః। కు
మారోపిసహసాప్రాంశు స్సహస్రవదనోఽభవత్ ॥ ౪౫ ॥ సహస్రమూ
ర్ధావిశ్వాత్మా సహస్రభుజమణ్డితః। తత్రదేవాస్సమాజగ్ము రాకాశేవి
స్మితాఃపునః ॥ ౪౬ ॥ పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీద్దేవదున్దుభయస్తదా। నే
దుస్సర్వేపితం దేవాస్తుష్టువుస్తోత్రసత్తమైః ॥ ౪౭ ॥ దేవఃప్రాహద్వి
జంవృద్ధం కురుకర్మాణిసర్వతః। కర్మానుష్ఠానసిద్ధ్యర్థంధనంవస్త్రంచతే
బహు ॥ ౪౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంద్విజశ్రేష్ఠంతత్రైవాన్తరధీయత। సం
భూయదేవాస్సర్వేపి ప్రోచుర్వాక్యమిదంతదా ॥ ౪౯ ॥ అయంవృద్ధః
కుమారోభూద్యస్మాత్తస్మాదియంనదీ। కుమారధారేతిసదా లోకేఖ్యా
తింగమిష్యతి ॥౫౦॥ త్రికాలమత్రయస్స్నాతి త్రిమాసం విజితేన్ద్రియః।
వలీపలితనిర్ముక్తోవజ్రకాయోభవేన్నరః ॥ ౫౧ ॥ సర్వపాప వినిర్ముక్తో
యాతివిష్ణోః పరంపదమ్। ఇత్యుక్త్వాత్రిదశాస్సర్వే జగ్ముర్విస్మితమానస

సాః ॥ ౫౨ ॥ ఇతిజాబాలికథితం తదుక్తంభవతాంమయా । యఇదం
శృణుయాన్మర్త్యో లభతేస్నానజంఫలమ్॥ ౫౩॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మహర్షి
యజ్ఞవాటంప్రతిరూపాన్తరేణభగవదాగమనాది
కథనంనామ సప్తత్రింశోఽధ్యాయః.

రాజ్యభ్రష్టస్యశఙ్ఖణనృపస్యరాజ్యప్రాప్తిక్రమః.

సూతః॥ వాల్మీకినామునీన్ద్రేణకిఞ్చిదుక్తంశ్రుతంమయా । తదు
చ్యతేమయాయూయం శృణుధ్వంమునిసత్తమాః ॥ ౧ ॥ సాఙ్కాశ్యే
సోమవంశీయ శ్శఙ్ఖణఃపృథివీపతిః । అనేకదేశసహితం బహువిస్తారసం
యుతమ్॥ ౨॥ పరమ్పరాగతంరాజ్యంచక్రేఽఖణ్డపరాక్రమః। సకదాచిన్మ
హారాజఃకృతపుణ్యవిపర్యయాత్ ॥ 3 ॥ సామన్తరాజభిస్సర్వైర్హృత
రాజ్యోమహీపతిః । తస్మాత్సభార్యస్సామాత్యో దేశాన్నిర్గత్యదుఃఖితః॥
దక్షిణాందిశమాసాద్య రామసేతుందదర్శహ । తత్రస్నాత్వాశనైఃప
శ్చాదాజగామనదీంతతః ॥ ౫ ॥ సువర్ణముఖరీంతత్రస్నాత్వా చోత్తర
తీరతః । పాద్మంసరస్సమాగమ్య తత్రస్నానంచకారసః ॥ ౬ ॥ నిత్యం
చవిధివత్కృత్వాన్యవసద్దుఃఖపీడితః । రాజ్యాద్భ్రంశోవనేవాసస్సర్వ
మిత్వంచహృతంపరైః ॥ ౭॥ పారతన్త్ర్యంమహద్దుఃఖంమరణాదతిరిచ్య
తే । భవితాజీవనంకస్మాత్క్వవాగచ్ఛామికాగతిః ॥ ౮ ॥ ఇతిశోకస
మావిష్టస్తస్థౌనిద్రాముపాగతః । అశరీరాజగాదైనం తదానీంశోకపీడి
తమ్॥ ౯ ॥ మాశుచస్త్వంమహాబాహో ధైర్యమాలమ్బ్యబుద్ధిమాన్।
ఇతఉత్తరదిగ్భాగేక్రోశమాత్రేమహాగిరిః ॥ ౧౦ ॥ వేఙ్కటాచల ఇత్యే
వప్రథితఃపృథివీతలే।ఆపన్నకామధేనుర్యశ్శోకార్తానాంసురద్రుమః ॥౧౧॥
చిన్తామణిరివార్తానాంతత్రాస్తేకమలాపతిః । నిర్హేతుకదయాపూర్ణశ్శ్రి
తానామిష్టదస్సదా॥ ౧౨॥ తత్రాస్తేపద్మినీకాచిత్ఫుల్లపఙ్కజశోభితా।
స్వామిపుష్కరిణీత్యేవనామతఃప్రథితాశుభా॥ ౧౩॥ తత్పశ్చిమతశ్శ్రీమా
న్మహావల్మీకభూధరః । ఉత్తిష్ఠతత్రగచ్ఛత్వం తత్తీరేకుటికాంకురు॥ ౧౪॥
తత్రస్థిత్వాత్రిసన్ధ్యంవైతత్తీర్థేవస్నానమాచరన్। తత్రస్థితంవేఙ్కటేశం

భావయిత్వాచబుద్ధితః॥ ౧౫॥ చతుర్భుజంశఙ్ఖచక్రేదధానంవరదంహరిమ్। అభ్యర్చ్యయన్మాసషట్కంశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః॥ ౧౬॥ నివసత్వంమహాబాహోస్వామిత్వం ప్రాప్స్యసిధ్రువమ్ । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్య గతశోకఃప్రసన్నధీః॥ ౧౭॥ ఆరురోహగిరేశ్శృఙ్గంపుణ్యంపరమపావనమ్ । చమ్పకాశోకపున్నాగచూతధాత్రీసమన్వితమ్॥౧౮॥ చన్దనాగరుహిన్తాలరక్తచన్దనభాస్వరమ్ । చమరీమృగసాహస్రంకస్తూరీమృగసేవితమ్॥ ౧౯ ॥ శుకకోకిలసన్నాద మయూరస్వనశోభితమ్ । ఏవంమనోహరం శృఙ్గమారుహ్య కనకోపమమ్॥ ౨౦॥ మృగయామాసతత్తీర్థంచిహ్నైస్తత్రతత్రవై । దదర్శసరసీంతత్ర నిర్మలస్ఫటికోపమామ్ ॥ ౨౧ ॥ తిలకాశోకపున్నాగవకులైశ్చవిశోభితామ్ । రమ్యోపవనసంశుద్ధాం రక్తరాజీవరాజితామ్ ॥ మత్స్యకచ్ఛపసమ్బాధాం తీరస్థతరుభాస్వరామ్ । పుష్పితా భ్రమణోపేతాం కేకికేకారవాకులామ్ ॥ ॥౨౩ ॥ తిలకైర్బీజపూరైశ్చవరైశ్శుక్లద్రుమైస్తథా । పుష్పితైః కరవీరైశ్చ భాణ్డీరైర్నిచులైస్తథా ॥ ౨౪ ॥ అశోకైస్సప్తపర్ణైశ్చకేతకైరతిముక్తకైః । అన్యైశ్చవివిధైర్వృక్షైః పుష్పితైశ్చమనోహరామ్ ॥ ౨౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీందృష్ట్వాప్రముమోద మహామనాః । కృత్వాతుకుటికాం తత్రనివాసమకరోద్బుధః ॥౨౬॥స్నానంత్రిషవణం కుర్వన్వేఙ్కటేశంసమర్చయన్ । వ్రతీచ నియతాహారో మాసషట్కమవర్తత । ౨౭ ॥ తతస్స్వామిసరోమధ్యా దుదతిష్ఠన్మహాద్భుతం । అనేకసూర్యసఙ్కాశంశోభయచ్చదిశోదశ॥ ౨౮ ॥ దివ్యం విమానంతత్రైవతస్థౌదేవశ్శ్రియఃపతిః । శఙ్ఖచక్రగదాపాణిశ్శ్రీభూమిసహితఃపరః ॥ ౨౯ ॥ తత్రదేవాస్సమాజగ్ముర్బ్రహ్మాద్యామునయోపిచ । సిద్ధావిద్యాధరాశ్చైవ కిన్నరాశ్చదిశాధిపాః ॥ ౩౦ ॥ వసవస్సప్తమునయస్సాధ్యా రుద్రాస్సమాగతాః । భేరీమురజవాద్యానినేదుశ్చాకాశవర్త్మని ॥ ౩౧ ॥ గీతంనృత్తంచ వాద్యంచ చక్రుస్సర్వాశ్చదేవతాః । తుష్టువుఃపరమోదారైర్వేదమన్త్రైర్దివౌకసః ॥౩౨ ॥ ససమ్భ్రమంసముత్థాయశఙ్ఖణః ప్రణిపత్యచ । స్తుత్వాథదేవదేవేశంవ్యాజిజ్ఞపదిదంనృపః ॥ ౩౩ ॥ దేవదేవజగన్నాథజగద్రక్షణతత్పర । భవద్ద

త్తం క్రమాయాతం స్వామిత్వం మమ కేశవ ॥ ౩౪ ॥ హృతం రాజభిరా
క్రమ్య రాజ్యాద్భ్రష్టోఽస్మ్యభాగ్యతః । రక్ష మాం కరుణాసిన్ధో మహో
దార జగత్పతే ॥ ౩౫ ॥ న జానే వ్రతశీలం చ నియమం వా జపాదికమ్ ।
దిష్ట్యా దృష్టో మయా స్వామిన్నమోఘం దర్శనం తవ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యుక్తః
కాలమేఘాభో బభాషేఽథ శ్రియః పతిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ మా శుచస్త్వం
మయా దత్తం స్వామిత్వం పూర్వమాగతమ్ ॥ ౩౭ ॥ యస్మాత్తవ మహా
భక్తిస్స్వామిపుష్కరణీజలే । యే కేచన సమాగత్య స్నానం కుర్వన్తి సం
యతాః ॥ ౩౮ ॥ స్వామిపుష్కరణీతీర్థే స్వామిత్వం ప్రాప్నుయుర్నరాః ।
తేషాం వ్రతానుగుణ్యేన స్వామిత్వం భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౩౯ ॥ స్యాద్ధి తే
షాం పరాధీనభావలేశః కదాపి న । త్వం చ గత్వా మహీపాల కురు రాజ్య
మకణ్టకమ్ ॥ ౪౦ ॥ సమక్షం దేవదేవానామిత్యుక్త్వాఽన్తరధీయత ॥
స్వామిపుష్కరశ్శబ్దో రూఢస్తస్మిన్సరోవరే ॥ ౪౧ ॥ వ్యుత్పత్తిః కథితా త
స్యాస్తీర్థానాం స్వామినీ యతః । స్వామిపుష్కరిణీత్యేవ తస్మాత్పూర్వం
పురాతనైః ॥ ౪౨ ॥ ప్రోక్తేదానీం భగవతా వ్యుత్పత్తిస్తస్య సమ్మతా ।
స్వామిత్వస్య ప్రదానాచ్చ స్వామిపుష్కరిణీత్వియమ్ ॥ ౪౩ ॥ అహో
మహత్త్వం తీర్థస్య దర్శనం పాపనాశనమ్ । ధన్యాస్త్వేతే మహాభాగా ఏత
ద్విషయవాసినః ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా త్రిదశాస్సర్వే యయుః ఫుల్లహృద
మ్బుజాః । శఙ్ఖణోఽపి మహారాజస్సభార్యో హృష్టమానసః ॥ ౪౫ ॥ అవ
రుహ్యాగిరేస్తస్మాత్స్వం చ దేశం జగామ హ । తద్రాజ్యహారిణస్సర్వే పర
స్పరజిగీషయా ॥ ౪౬ ॥ మమ రాజ్యమిదం రాజ్యం మమైవేత్యుద్యతాయు
ధాః । అన్యోన్యమాహతాస్సన్తః పరిక్షీణాశ్చ తేఽభవన్ ॥ ౪౭ ॥
మధ్యేఽస్మాకం న కస్యాపి రాజ్యం తస్యైవ తద్భవేత్ । ఇతి నిశ్చిత్య మనుజాః
ప్రేరితా రాజభిస్తదా ॥ ౪౮ ॥ గోదావరీతీరదేశే శఙ్ఖణం దదృశుర్ముదా ।
తవ రాజ్యం మహాభాగ తుభ్యం దత్తం చ రాజభిః ॥ ౪౯ ॥ ఆగచ్ఛ భుఙ్క్ష్వ
రాజ్యం తదిత్యుక్తస్తైర్మహీపతిః । స్వకం దేశం యయౌ రాజా కామ్భో
జం నామ నామతః ॥ ౫౦ ॥ తతస్సర్వేఽపి రాజానశ్శఙ్ఖణం చ వరాసనే ।
స్థాపయిత్వా జలైః పూతైరభిషిచ్య యయుః పురాత్ ॥ ౫౧ ॥ సోఽపి స్వ
దేశమాసాద్య స్వామిత్వం ప్రాప్య పూర్వవత్ । వేఙ్కటేశప్రసాదేన చ

ప్తేరాజ్యమకణ్టకమ్ ॥ ౫౦ ॥ శ్రుతంమహత్త్వంతీర్థస్య మునయఃకింత పోధనాః॥౫౧॥ * * * * *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేరాజ్యభ్రష్టస్యశ్ఙ్ఖణనృపస్యరాజ్యప్రాప్తి క్రమకథనంనామసప్తత్రింశోఽధ్యాయః.

ఆత్మారామాఖ్యవిప్రస్యసమ్పత్ప్రాప్తిక్రమః.

సూతః॥ వాల్మీకినామునీన్ద్రేణయదుక్తంతన్మయాపిహి । ఉక్తం తేనాన్యదుక్తంతద్వక్ష్యతేశ్రూయతాంబుధాః॥ ౧ ॥ మధ్యదేశేద్విజఃక శ్చిదాత్మారామఇతిశ్రుతః । మహాకులప్రసూతశ్చ దేవబ్రాహ్మణ పూజ కః॥ ౨ ॥ పితాచతస్యప్రథితః పృథివ్యాంబ్రాహ్మణోత్తమః ॥ అత్యన్త విష్ణుభక్తశ్చ వేదవేదాన్తపారగః ॥ ౩ ॥ అసావపివినీతశ్చసర్వవిద్వత్ప రిగ్రహః । పితర్యుపరతేతస్యక్రమాయాతంధనంగతమ్ ॥ ౪॥ వృత్తిశ్చ శిథిలాజాతాపూజ్యతానచకుత్రచిత్। మహాకులప్రసూతస్య మమేయం వృత్తిరీదృశీ ॥ ౫ ॥ అపకీర్తిర్మహత్యేషా పూర్వేషాంమమసర్వదా।కిం కుర్మఃకుత్రగచ్ఛామఇతిచిన్తామహామ్బుధౌ ॥ ౬॥ మగ్నశ్శనైర్జగామా సౌవేఙ్కటాద్రేస్సమీపగమ్ । ఆగత్యకాపిలంతీర్థం కపిలేశ్వర సన్నిధౌ॥ తత్రస్నాత్వాతదారభ్య తీర్థేషుదశసప్తసు । క్రమేణస్నాతఃమారేభే స మారుహ్యాగిరింవరమ్ ॥ ౭ ॥ స్నానేనగతపాపశ్చచిత్తనైర్మల్యసంయు తః । అధిత్యకాయామాసీన శ్చిన్తాశోకపరాయణః ॥ ౯॥ తత్సమీపగు హామధ్యేధ్యానయోగపరాయణమ్। సనత్కుమారంయోగీన్ద్రం దదర్శ జ్వలనోపమమ్ ॥ ౧౦ ॥ అదృష్టపూర్వోయోగీన్ద్రో వేత్తిసర్వమయం బుధః । పృచ్ఛామ్యేనంహితంకిఞ్చిదితికృత్వాప్రణమ్యతమ్॥ ౧౧॥ నిర యాధికదుఃఖేన దుఃఖితః పాపకర్మకృత్ । త్వామహంశరణంప్రాప్త స్త్వంవేత్థబ్రూహిమేహితమ్॥ ౧౨ ॥ ఇతిభూమావపపాతాసౌసాష్టాఙ్గం తస్యసన్నిధౌ । సోపిధ్యాయం శ్చిరంకాలం వ్యాజహారమితాక్షరమ్॥ ఉత్తిష్ఠవత్సకింశేషే కృత్వాఘోరంపురాభవే । పాపమస్మిన్భవేపక్వే తస్మిఞ్శోచసికింవృథా ॥ ౧౪ ॥ పురాతుదానవిఘ్నాశ్చ ప్రత్యూహాశ్చ

ప్రతిగ్రహే । సుఖస్థితానాంపీడాశ్చ త్వయానానావిధాఃకృతాః ॥ ౧౫ ॥ కిఞ్చిత్కిఞ్చిద్ద్విజేభ్యోవా విత్తందత్తంనతుత్వయా । గృహంక్షేత్రంపశుర్ధాన్యం వస్త్రమాభరణంతథా ॥ ౧౬ ॥ అనాచారాఃకృతాస్తత్ర నత్వాచారలవస్త్వయా । ప్రణతార్తిహరేవిష్ణౌ ప్రణతాభీష్టదాయిని ॥ నకృతోఽభక్తిలేశోఽపి కథంసౌఖ్యంభవిష్యతి । తథాప్యస్తితవోపాయో వదామిశృణుసాదరమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఇతికర్ణామృతంశ్రుత్వా వచఃప్రాహ కృతాఞ్జలిః । దుఃఖసాగరమగ్నస్య మమపోత ఇవాగతః ॥ ౧౮ ॥ ఆతపక్లిన్నసస్యానాం యథావృష్టిస్తథాభవాన్ । నిధిర్యథానిర్ధనానాం రోగిణాంవాయథాభిషక్ ॥ ౨౦ ॥ తథామయాభాగ్యలేశాదాప్తస్త్వం హిదయానిధిః । రక్షమాంపాపినంఘోరం దయయేక్షస్వచక్షుషా ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహయోగీన్ద్రః కారుణ్యాబ్ధితరఙ్గితః । మహద్రహస్యంత

సనత్కుమారకథితవ్యూహలక్ష్మీమన్త్రోద్ధారక్రమః.

త్వార్థం శృణువత్సబ్రవీమితే ॥ ౨౨ ॥ సనత్కుమారః । దయాలోలతరఙ్గాక్షీ పూర్ణచన్ద్రనిభాననా । జననీసర్వలోకానాం మహాలక్ష్మీర్హరిప్రియా ॥ ౨౩ ॥ సర్వపాపహరాసైవ ప్రారబ్ధస్యాపికర్మణః । సంప్రా తౌతుకమాసైవ సర్వసమ్పత్ప్రదాయినీ ॥ ౨౪ ॥ తస్యావ్యూహప్రభేదాస్తు లక్ష్మీఃకీర్తిర్జయేతిచ । తత్రయావ్యూహలక్ష్మీస్సా ముగ్ధాకారుణ్యవిగ్రహా ॥ ౨౫ ॥ అనాయాసేనసాలక్ష్మీ స్సర్వపాపప్రణాశినీ । సర్వైశ్వర్యప్రదానిత్యం తస్యామన్త్రమిమంశృణు ॥ ౨౬ ॥ వేదాదిమాయేమాత్రేచ లక్ష్మ్యైనతిపదంవదేత్ । పరమేతిపదంచోక్త్వా లక్ష్మ్యై ఇతి పదంతతః ॥ ౨౭ ॥ విష్ణువక్షస్స్థితాయైస్యా న్మాయాశ్రీతారికాతతః । వహ్నిజాయాన్తమన్త్రోయ మభీష్టార్థసురద్రుమః ॥ ౨౮ ॥ ద్విభుజావ్యూహలక్ష్మీస్స్యా ద్బద్ధపద్మాసనప్రియా । శ్రీనివాసాఙ్గమధ్యస్థా సుతరాంకేశవప్రియా ॥ ౨౯ ॥ తామేవశరణంగచ్ఛ సర్వభావేనసత్వరమ్ । ఇతిమన్త్రముపాదిశ్య దదృశేనచకుత్రచిత్ ॥ ౩౦ ॥ భీతోఽసావిస్మితశ్చైవ సన్తోషపుళకాఙ్కితః । అద్యమేరజనీవ్యుష్టా శుభాజన్మచసత్ఫలమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఇతిమన్త్రంశుచిర్భూత్వా జపన్నారుహ్యపర్వతమ్ । తత్రతత్రగిరావశ్య

ష్ఝురాన్సర్వతనిర్గతాన్ ॥ ౩౨ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంప్రాప శనైర్దిష్ట్యా
మహాద్భుతామ్ । ఆకాశాదవరుహ్యాత్రస్థితాంమన్దాకినీమివ ॥ ౩౩ ॥
విరజామివపాపఘ్నీంపుణ్యదాంపుణ్యసేవితామ్ । ఆత్మారామ స్తథాత
త్ర సస్నౌ శాస్త్రే యథోదితమ్ ॥ ౩౪ ॥ స్నానేకృతేతస్యదేహో భా
రపాతేయథాలఘుః।తతఉత్థాయతత్పుణ్యం దదర్శవనముత్తమమ్ ॥౩౫॥
తత్రదృష్టంమహద్ధామ విమానంసిద్ధసేవితమ్ । అనేకగోపురోపేతంమ
ణ్డపానన్త్యసంయుతమ్ ॥ ౩౬ ॥ అనేకరత్నఖచితం తప్తహాటకనిర్మి
తమ్ ॥ గన్ధర్వనగరప్రఖ్యందృష్టిచిత్తాపహారకమ్ ॥ ౩౭ ॥ నృత్తవాది
త్రరుచిరంసురసఙ్ఘనిషేవితమ్ । కిమిదంనిర్జనేదృష్టంవనేఽస్మిన్మహదద్భు
తమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇతివిస్మయసంఫుల్లహృదయామ్భోరుహ స్తదా । ద్రష్టుం
విమానంతద్దివ్యంయయౌపుణ్యఫలోదయః ॥ ౩౯ ॥ దదర్శతత్రఫుల్లాబ్జ
నయనంవేఙ్కటేశ్వరమ్।శఙ్ఖచక్రధరంశ్రీశంవరావనతహస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥
కిరీటమకుటోపేతం కుణ్డలాభ్యాంవిరాజితమ్ । సర్వాభరణసమ్పూర్ణం
పీతామ్బరధరంవిభుమ్ ॥ ౪౧ ॥ కోటికన్దర్పలావణ్యంశ్రీభూమిసహితం
పరమ్ । త్వమేవపరమంధామత్వమేవపరమాగతిః ॥ ౪౨ ॥ త్వమేవ
జగతాంస్రష్టా ధాతాహర్తామహేశ్వరః । ఇతిస్తుతంశివేనాపివిధినాపి
స్తుతంసదా ॥ ౪౩ ॥ ప్రణమ్యోత్థాయసన్తోషాత్స్తోతుంగద్గదకణ్ఠధృత్ ॥
సర్వంత్వమేవజానాసి సర్వాత్మం స్వాంనమామ్యహమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇతి
ప్రణమ్యభూయోఽపి తూష్ణీంపశ్యన్స్థితోఽగ్రతః । సర్వజ్ఞఃకరుణా రూప
శ్శ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥ ౪౫ ॥ జ్ఞాత్వాముగ్ధంచతంప్రాహమాభైషీ
ర్మాశుచఃపునః । తుష్టస్త్వంత్వయాకృతంసర్వం వ్యూహలక్ష్మీంవిమృశ్య
తత్ ॥ ౪౬ ॥ ఐశ్వర్యంసుమహద్దత్తందీర్ఘకాలానుబన్ధనమ్ । దీర్ఘమా
యుశ్చతేదత్తమారోగ్యంజ్ఞానశీలతా ॥ ౪౭ ॥ మయాదత్తాన్ద్విజశ్రేష్ఠ
భుఙ్క్ష్వభోగాన్బహూనపి । ఏవంబ్రువతిదేవేశే ప్రణనామపునశ్చతమ్॥
ఉత్థాయభూయోదేవంచ నాపశ్యత్పుణ్యకాననమ్ । అతిభీతఃపరిక్రమ్య
సరస్తీరంవిమృశ్యచ ॥ ౪౯ ॥ స్వప్నోమతిభ్రమోవాపి మాయావాస
త్యమేవవా । నజానేదేవదేవేశ సత్యమేవభవేత్తువా ॥ ౫౦ ॥ ఇతి

బ్రువన్ద్విజ స్తస్మా దవరుహ్యాగిరే స్తతః । పర్య న్తేవేఙ్కటాద్రేస్తువాసం చక్రే ప్రసన్నధీః ॥ ౫౧ ॥ యథేప్సితంసుఖం రేమే దీర్ఘకాలేనవై ద్విజః। ఇతివాల్మీకినాపూర్వముక్తముక్తంమయాపునః ॥ ౫౨ ॥ * *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆత్మారామాఖ్య విప్రస్యసమ్పత్ప్రాప్త్యాదికథనంనామైకోనచత్వారింశోధ్యాయః.

కాపిలాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః ॥ వరాహాద్రికథానాం శ్రోత్రాణామమృతోప మా । నైకుణ్ఠాద్రేఃకథాంశ్రోతుంభూయ స్తృష్ణావివర్ధతే ॥౧॥ దశసప్తచ తీర్థానివిద్య న్తేకనకాచలే। ఇతిపూర్వంత్వయాసూతకీర్తితంహిప్రసఙ్గతః॥ బ్రూహి తేషాంతుతీర్థానాంమాహాత్మ్యంపుణ్యవర్ధనమ్ । ఇతిపృష్టఃపునః ప్రాహమునీనాహ్లాయసాదరమ్ ॥ 3 ॥ సూతః ॥ తీర్థానాంచైవమహా త్మ్యంతేషాంవక్తుంచకృత్స్నశః ॥ నశక్యంలేశత స్తేషాముచ్యతేశ్రూయ తామిదమ్ ॥ ౪ ॥ గిరేరధఃప్రదేశేతుకాపిలంలిఙ్గముత్తమమ్ ॥ పాతాళే పూజితంపూర్వంకపిలేనమహాత్మనా॥ ౫ ॥ కుతశ్చిత్కారణాత్తత్తులిఙ్గం పరమపావనమ్ । భిత్త్వాతుధరణీంతస్మాన్నిర్గతంపూజితంసురైః ॥ ౬ ॥ తల్లిఙ్గంస్థాపితంభూమౌ ప్రార్థితంసర్వదైవతైః । తదగ్రేభువముద్భిద్యని ర్గతాకపిలాపురా ॥ ౭ ॥ తద్బిలంకాపిలంతీర్థం సర్వపాపప్రణాశనమ్ । తదూర్ధ్వదేశేశక్రస్య తీర్థంపరమపావనమ్ ॥ ౮ ॥ అహల్యాసఙ్గసమ్భూ తశాపమోక్షస్తుయత్రతత్ । విష్వక్సేన సరస్తస్మాదూర్ధ్వంపుణ్యవివర్ధ నమ్ ॥౯॥ వరుణస్యాత్మజోయత్రతపఃకృత్వాసుదుస్తరమ్ ॥ సారూప్యం చహరేఃప్రాప్యసేనాపత్యమవాపహి ॥ ౧౦ ॥ పఞ్చాయుధానాంతీర్థానిత దూర్ధ్వంభాన్తిసత్తమాః । తదూర్ధ్వమగ్నికుణ్డంస్యా ద్దురారోహముప ర్యతః ॥ ౧౧ ॥ బ్రహ్మతీర్థంమహాహత్యామోచనంపుణ్యవర్ధనమ్ । మునీ నాంచైవసప్తానాంపుణ్యతీర్థానిసన్త్యతః ॥ ౧౨ ॥ దశాధికఫలంతేషాం తీర్థానాముత్తరోత్తరమ్।ఏతేషాంచైవమాహాత్మ్యంమయావక్తుంనశక్య తే ॥ ౧3 ॥ పురాభవద్ద్విజఃకశ్చిత్తీర్థయాత్రాకృతోద్యమః । తమాహాక మలాధీశఃకిమర్థంగచ్ఛసిద్విజ ॥౧౪॥ అస్మిన్వృషకరశైలేన్ద్రే సన్నిధివ్యా

నిసత్తమ । దశతీర్థానితత్రాద్యం కాపిలంసరఉత్తమమ్ ॥ ౧౫ ॥ స్నా
త్వాచైతేషువిప్రేన్ద్ర శాస్త్రోక్తజ్ఞానపూర్వకమ్ । కృత్స్నతీర్థఫలంపు
ణ్యంప్రాప్స్యసిత్వంనసంశయః ॥ ౧౬ ॥ ఇతిశ్రుత్వాద్విజః పూర్వంస్వ
ప్నేచోత్థాయవిస్మితః । నివృత్తస్తీర్థయాత్రాతః ప్రాప్యశ్రీవేఙ్కటాచ
లమ్ ॥ ౧౭ ॥ తేషుతీర్థేషుదశసుసప్తసుక్రమశోగతః । స్నాత్వాతత్రైవ
విప్రేన్ద్రఆప్తవానితిమేశ్రుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ తిస్రఃకోట్యోర్ధకోటీచతీర్థానిభు
వనత్రయే । తేషాంప్రకృతిభూతాని తీర్థాన్యస్మిన్మహాగిరౌ ॥ ౧౯ ॥ భూ
మిప్రదక్షిణేవాఖ్యా యద్యస్తిమునిసత్తమాః । సర్వతీర్థమయంసర్వపు
ణ్యక్షేత్రమయంగిరిమ్ ॥ ౨౦ ॥ వేఙ్కటాఖ్యంనరోగత్వాకుర్యాత్త
స్యప్రదక్షిణమ్ । భూమిప్రదక్షిణేపుణ్యంయత్తత్పుణ్యమవాప్నుయాత్ ॥
వేఙ్కటాచలశృఙ్గాగ్రేదృష్టమాత్రేహలాయుధః । తీర్థయాత్రాఫలం

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

కృత్స్నంప్రాప్తవానితిమేశ్రుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ పాణ్డవాధర్మపుత్రాద్యాఃకృ
ష్ణేనాక్లిష్టకర్మణా । ఉపదిష్టాస్సమాగమ్య వేఙ్కటాఖ్యంనగోత్తమమ్॥
తస్మింశ్చిత్పుణ్యతీర్థేహి క్షేత్రపాలాభిరక్షితే । కుర్వన్తస్స్నానపానాదీ
నవసన్నబ్దమాత్రకమ్ ॥ ౨౪ ॥ తదాకదాచిద్ధర్మోపి దదర్శస్వప్నముత్త
మమ్ । యస్మాదస్మిన్మహాతీర్థేస్థితంవత్సరమాత్రకమ్ ॥ ౨౫ ॥ అనేన
పుణ్యయోగేనభవన్తఃక్షీణకల్మషాః । యుద్ధేజయంతథారాజ్యంగమిష్య
న్తిక్రమాగతమ్।౨౬॥ తదాప్రభృతితత్తీర్థంపాణ్డవఙ్చువిదుర్బుధాః। జరా

జరాహరాదితీర్థత్రయమాహాత్మ్యమ్.

హారంవలిఘ్నంచ రసాయనమితిత్రికమ్ ॥ ౨౭ ॥ తీర్థానాంవర్తతేత
స్మింశ్చిన్తామణిగిరౌతథా । స్వామిపుష్కరిణీపూర్వ దేశేపర్వతగహ్వ
రే ॥ ౨౮ ॥ ద్వావింశచ్ఛరపాతేతుకిన్తుమాయాతిరోహితమ్ ॥ నజాన
న్తిబుధాస్తీర్థంతత్తువిస్మయకారకమ్ ॥ ౨౯ । అష్టానాంఖనయస్సన్తి
లోహానాంకనకాచలే । యుగభేదేనదృశ్యన్తేనరాణాంపుణ్యకర్మణామ్॥
వేఙ్కటాద్రిపరాంభక్తిం వహన్గచ్ఛతిచేద్గిరిమ్ । పఙ్గుర్జఙ్ఘాలఏవస్యాద
చక్షుఃపద్మలోచనః ॥ ౩౦ ॥ మూకోవాచస్పతిర్దూర శ్రావీతుబధిరో
భవేత్ । వన్ధ్యాతుబహుపుత్రాచనిర్ధనస్సధనోభవేత్ ॥ ౩౨ ॥ ఏత

త్సర్వం గిరాభక్తి మాత్రేణైవభ వేద్ధ్రువమ్ । తత్త్వతో వేఙ్కటాద్రేస్తు స్వరూపం వేత్తికః పుమాన్ ॥ 33 ॥ శ్రీనివాసగిరిశ్చాయం కదాచిత్క నకాచలః । కదాచిజ్జ్ఞానరూపోఽయం కదాచిద్రత్నరూపకః ॥ 3౪ ॥ శ్రీని వాసఇవాభాతి కదాచిద్భూషణోజ్జ్వలః । కాలభేదేనకేషాఞ్చిత్ప్రి కృతాచలరూపధృత్ ॥ 3౫ ॥ తస్మాదస్యగిరేః పుణ్యం మాహాత్మ్యం వేత్తికః పుమాన్ । శ్రుతేషు కిఞ్చిద్దృష్టేషు మయోక్తం భవతామిదమ్ ॥ 3౬ ॥ శ్రుతశ్చ సర్వవృత్తాన్తః శ్శక్యో వక్తుం మయానహి ॥ 3౬౧ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కాపిలాదిసప్త దశతీర్థమాహాత్మ్యాదికథనం నామ చత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రిం ప్రతి శ్రీరామాగమనమ్.

మునయః ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తు మాహాత్మ్యం జనకర్ణరసాయనమ్ । శృణ్వతాం నాస్తితృప్తిస్తు మునీనాం నో బుధోత్తమ ॥ ౧ ॥ భూయః కథయ వృత్తాన్తం శ్రుతం కిఞ్చిత్త్వయా పురా । ఇత్యుక్తః ప్రాహ సూతోపి శ్రుతం చ మునిపుఙ్గవాన్ ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ పుత్రో దశరథస్యాసీ ద్రామో రాజీవలోచనః । ససర్వలక్షణోపేత స్సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ 3 ॥ రావణస్యవధార్థాయ పురాసామిత్రిణాసహ । హనూమతావేగవతా సుగ్రీవేణ మహాత్మనా ॥ ౪ ॥ సహాస్తై స్సైన్యైర్యదాపమ్పా తీరాచ్చోభిత పా దపాత్ । నిర్జగామ తదారామ శ్శుభే శ్రీవేఙ్కటాచలే ॥ ౫ ॥ స్వామి పుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వాపశ్చాద్రణే రిపుమ్ । రావణం సగణం హత్వా జయమాపేతి మే శ్రుతమ్ ॥ ౬ ॥ తత్సర్వం కథయిష్యామి శ్రోతవ్యమవ ధానతః । ఋశ్యమూకాచలాత్తస్మా ద్వానరైర్బహుభిర్వృతః ॥ 2 ॥ రావణస్యవధార్థాయ కృతోద్యోగస్సకార్ముకః । శేషాచలసమీపేతు యదారామస్సమాగతః ॥ ౮ ॥ తదాసత్యఞ్జనాదేవీ వాయుసూనోర్మహాత్మనః । జననీపురతోగత్వా రామం రక్తాన్తలోచనమ్ ॥ ౯ ॥ నమస్కృత్య మహాభాగా వచనం చేదమబ్రవీత్ । ప్రతీక్షస్త్రీమహాబాహో త్వదాగమనమద్భుతమ్ ॥ ౧౦ ॥ తిష్ఠామ్యస్మిన్గిరౌరామ మునయో

పిచకాననే। తపఃకుర్వ న్నిసతతం త్వదాగమనకాఙ్క్షయా ॥ ౧౧॥ తాన్స
ర్వాన్సమనుజ్ఞాప్య గన్తుమర్హసిసువ్రత । ఇత్యుక్తః ప్రాహరామోఽపి హ
నూమన్తాతరంప్రతి ॥ ౧౨ ॥ శ్రీరామః ॥ కాలాత్యయోఽభవేద్దేవి మయి
తత్రసమాగతే । మమేదానీంవరారోహే కార్యస్యమహతీత్వరా ॥౧౩॥
పునరాగమనేదేవి తథాభవతుసున్దరి । ఇత్యుక్తంరాఘవేణైతద్వాక్యం
శ్రుత్వామహామతిః ॥ ౧౪ ॥ హనూమాన్ప్రణతోభూత్వా వాక్యంచై
తదువాచహ । స్థాతవ్యమత్రభవతా యత్రకుత్రాపిసర్వథా ॥ ౧౫ ॥
యస్మాచ్ఛ్రాన్తామహాసేనా వానరాణాంతరస్వినామ్ । అయమఞ్జనమార్గ
ఏవాద్రి స్సదాపుష్పఫలద్రుమః ॥ ౧౬ ॥ బహుప్రస్రవణోపేతో బహుక
న్దరసానుమాన్ । సుస్వాదుకన్దమూలోఽయ మఞ్జనాఖ్యోమహాగిరిః ॥ ౧౭ ॥
మధూనిస న్తివృక్షేషు బహూనిగిరికన్దరే । వేత్థసర్వంమహాబాహో
యథేచ్ఛసితథాకురు ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యుక్తోవాయుపుత్రేణ శ్రీరామఃప్రహస
న్నసః । జానేఽహమఞ్జనాసూనో తథాపివచనంతవ ॥౧౯॥ శ్రోతవ్యం
హిమహాబాహో గచ్ఛాగ్రేత్వంహరీశ్వర । ఇత్యుక్త్వావాహినీంతాం
చకర్ష స్పర్వతమాయయా ॥౨౦॥ నాగకేసరమాలూర పున్నాగతరుశో
భితమ్ । చమ్పకాశోకవకుళ చూతకింశుకరాజితమ్ ॥ ౨౧ ॥ మయూర
శారికాలాపైః కోకిలానాంస్వనైరపి । శుకమఞ్జులనాదైశ్చ కపోతస్వన
హుఙ్కృతైః ॥౨౨॥ శోభితంఫలపుష్పైశ్చ వేఙ్కటాఖ్యంనగోత్తమమ్।
నిర్లోమానామతఃకశ్చి ద్విప్రోవేదవిదాంవరః ॥ ౨౩ ॥ స్వాయమ్భువంస
ముద్దిశ్య బ్రహ్మలోకజిగీషయా । తపశ్చకారధర్మాత్మా పర్వతోత్తరదేశ
తః ॥౨౪॥ ఆగత్యభగవాన్బ్రహ్మా తమాహద్విజసత్తమమ్ । రామందృ
ష్ట్వాససౌమిత్రిం బ్రహ్మలోకమవాప్స్యసి ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తోబ్రహ్మణాపూ
ర్వం దృష్ట్వారామంపరాత్పరమ్ । ఫలమూలాశనై స్సమ్య క్పూజయిత్వా
తమబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ త్వ న్ముఖామ్భోజదర్శనాత్ ।
చిరకాలార్జితంస్వామి న్ఫలితంతపఉత్తమమ్ ॥౨౭॥ అనుజ్ఞాపయమాం
రామ బ్రహ్మలోకంప్రతీశ్వర । ఇత్యుక్తస్సతుధర్మాత్మా తథైవాచరభో
ద్విజ ॥౨౮॥ ఇత్యుక్త్వాతంతువిప్రేన్ద్ర మారురోహనగోత్తమమ్ । శా
పమోక్షంచయతీనాం కేషాంచిత్పర్వతోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ దత్త్వారా

మోఙ్జనాదేవ్యా అశ్రమంపుణ్యవర్ధనమ్ । ఆకాశగఙ్గానికటేప్రతిపేదేమ
హామనాః ॥ ౩౦ ॥ తయాసపూజితస్సమ్యక్తస్స్యైదత్త్వావరోత్తమమ్ ।
ఆపృచ్ఛ్యతాంమహాభాగాం స్వామిపుష్కరిణీంయయౌ ॥ ౩౧ ॥ తత్ర
రామోమహాతేజా స్సౌమిత్రిర్మారుతాత్మజః । సుగ్రీవశ్చాఙ్గదశ్చైవ
జామ్బవాన్నీలఏవచ ॥ ౩౨ ॥ చక్రుస్స్నానంమహాతీర్థే సర్వత్రవిజయ
ప్రదే । ఫలమూలానిచానీయ రామోధర్మభృతాంవరః ॥ ౩౩.॥ చకా
రదానంతత్రైవ మునిభ్యశ్శ్రద్ధయాన్వితః । తస్యానైరృతిదిగ్భాగేకుటీం
కృత్వాపృథక్పృథక్ ॥ ౩౪ ॥ సుస్వాదుఫలమూలాని మధూనిసుబ
హూనిచ । ఆనీయవాయుపుత్రస్తం పూజయామాసరాఘవమ్ ॥ ౩౫॥
తతోరామస్సంప్రహృష్టః సుగ్రీవప్రముఖైస్సహ । న్యవసత్సుసుఖంరామ
స్స్వగేహఇవతత్రసైః ॥ ౩౬ ॥ వానరాశ్చమహాత్మానో గోలాఙ్గూలా
మహాబలాః । సర్వతస్తత్రపుష్పాణి మూలానిచఫలానిచ ॥ ౩౭ ॥
మధూనిస్వాదుతీర్థాని భక్ష్యజాతాన్యనేకశః । భక్షయిత్వామదోన్మత్తా
శ్చేరుస్తత్రసహస్రశః ॥ ౩౮ ॥ ఆప్లవన్తఃప్లవన్తశ్చ గర్జన్తశ్చప్లవఙ్గ
మాః । శృఙ్గాచ్ఛృఙ్గంగిరేస్తత్రవృక్షాద్వృక్షంవనాద్వనమ్ ॥ ౩౯ ॥
చేరుస్తేవానరాస్సర్వే ముదితాబలగర్వితాః । కేచిదారురుహుస్తత్ర
వానరాన్వానరోత్తమాః ॥ ౪౦ ॥ కాంశ్చిత్పుచ్ఛప్రదేశేతుగృహీత్వా
వానరాన్క్వచిత్ । కర్ణనిస్తదాకాంశ్చిత్కేచిత్కర్ణంచుచుమ్బిరే ॥
దృష్ట్వైవరావణంసఙ్ఖ్యే హన్యామససుహృద్గణమ్ । లఙ్కాంసమూల
ముత్పాట్యత్రికూటంవామహాగిరిమ్ ॥ ౪౨॥ ఆనేష్యామోవయంసిన్ధుంబ
హునక్రసమాకులమ్ । తరామోబాహువేగేనగృహీత్వామకర్ధ్వజభాస్క
రౌ ॥ ౪౩ ॥ పాటయామోగిరీన్సర్వాన్నామార్థేభూరుహానపి । పాతా
ళంవామహర్లోకంప్రవిశామరసాతలమ్ ॥ ౪౪ ॥ గచ్ఛామోరావణోయ
త్రతిష్ఠత్యవినయాన్వితః । తమేవహన్మశ్శూరంతుసగణంలోకకణ్టకమ్ ॥
చిరాయతేశిరశ్ఛేదే రామఃపరమధార్మికః । ఇతిబ్రువన్తస్తేసర్వేవాన
రాఃపర్వతోపమాః ॥ ౪౬ ॥ తస్మిన్దివ్యేమహాపుణ్యేవేఙ్కటాద్రావనేచ
రాః । కోటికోట్యర్బుదాస్తత్ర పరార్థాబలశాలినః ॥ ౪౭ ॥ పరస్పరమ

సమ్బాధంన్యవసన్సుఖంగిరౌ । అహోగిరిప్రభావోయం వర్ణనీయః కథంబుధైః ॥౪౮॥ * * * * * *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలప్ర్రాప్తిశ్రీరామాగమనకథనంనామైకచత్వారింశోధ్యాయః.

వైకుణ్ఠాఖ్యగుహాప్రవిష్టవానరవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ స్వామిపుష్కరిణీయత్రతత్రఈశాన్యభాగతః । గజోగవాక్షోగవయశ్శరభోగన్ధమాదనః ॥ ౧ ॥ మైన్దశ్చద్వివిదశ్చైవ సుషేణశ్చమహామతిః । కాఞ్చిద్గుహాంతమోరుద్ధాంప్రవిష్టాస్తత్రవానరాః॥౨॥ ఉన్నిద్రనేత్రాస్సర్వేపిసింహతుల్యపరాక్రమాః। జగ్ముస్తేతమసాఽవిష్టాం ఘదూరంతాంగుహాంతదా ॥ ౩ ॥ దదృశేఽత్రమహాజ్యోతిస్సూర్యకోటిరివోదితా । జ్యోతిర్గణానాంతటితాంమిళితానామివాబభౌ ॥ ౪ ॥ తత్రకాచిత్పురీరమ్యాతప్తహాటకనిర్మితా।కవాటతోరణవతీరమ్యోద్యానశతైర్యుతా॥౫॥ స్ఫటికోపలవచ్ఛుద్ధజలనద్యాసమావృతా । రత్నమాణిక్యవైడూర్యముక్తానిర్మితగోపురా ॥ ౬ ॥ అనేకమణ్డపైర్యుక్తాప్రాసాదశతసఙ్కులా । మహావీధిశతోపేతా రథమాతఙ్గసంయుతా ॥ ౭ ॥ వరనారీగణోపేతా సర్వమఙ్గళశోభితా । శఙ్ఖచక్రధరాస్తత్ర సర్వేచైవ చతుర్భుజాః ॥ ౮ ॥ సశుక్లమాల్యవసనాస్సర్వాభరణభూషితాః । దివ్యచన్దనలిప్తాఙ్గాఃపరమానన్దపూరితాః ॥ ౯ ॥ తన్మధ్యేసుమహద్దివ్యంవిమానంసూర్యసన్నిభమ్ । అత్యున్నతమహామేరుశృఙ్గతుల్యంమనోహరమ్॥ బహుప్రకాశసమ్పన్నం మణిమణ్డపసంయుతమ్ । భేరీమృదఙ్గపణవమర్దలధ్వనిశోభితమ్ ॥ ౧౧ । నృత్తవాదిత్రసమ్పన్నంకిన్నరస్వనసంయుతమ్। దదృశుస్తత్రపురుషంపూర్ణచన్ద్రనిభాననమ్ ॥ ౧౨ ॥ చతుర్బాహుముదారాఙ్గంశఙ్ఖచక్రధరంపరమ్ । పీతామ్బరధరంసౌమ్యమాసీనంకాఞ్చనాసనే ॥ ౧౩ ॥ ఫణామణిమహాకాన్తి విరాజితకిరీటినమ్ । భోగిభోగేసమాసీనం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఆసనోపరివిన్యస్తవామేతరకరామ్బుజమ్ । ప్రసార్యదక్షిణంపాదమూర్ధ్వేవామజానుని ॥ ౧౫ ॥ ప్రసార్యవామహస్తాబ్జం శ్రీభూమిభ్యాంనిషేవితమ్ । సేవితంనీళయాదే

వ్యా వైజయన్త్యావిరాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కం వనమాలా
విభూషితమ్ । కృపారసతరఙ్గౌఘపూర్ణనేత్రామ్బుజద్వయమ్ ॥ ౧౭ ॥ శశి
ప్రభాసమచ్ఛత్రం చామరవ్యజనే శుభే । హస్తాభ్యాం ధారయన్తీభిర్నారీభి
స్సేవితం ముదా ॥ ౧౮ ॥ దృష్ట్వా తే వానరాస్సర్వే విస్మితాశ్శుభలో
చనాః । అత్రాన్తరే మహాభాగః పురుషః పరమాద్భుతః ॥ ౧౯ ॥ చతు
ర్భుజో దణ్డహస్తో దృష్ట్వా త్వరితవిక్రమః । దణ్డముద్యమ్య తాన్సర్వాన్ భ
ర్త్సయామాస వై తదా ॥ ౨౦ ॥ తే సర్వే వానరా భీతా నిర్జగ్ముర్గిరిగహ్వ
రాత్ । నిర్గత్య సహసా తేభ్యః ప్రోచుర్దృష్టం యథా తథా ॥ ౨౧ ॥ రావ
ణస్తు మహామాయీ కామరూపీ చ వఞ్చకః । అన్యో వా రావణో వాథ శో
ధనీయః ప్రయత్నతః ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా వానరాస్తే చ సర్వే సమ్భూయ
సమ్భ్రమాత్ । యత్ర పూర్వం గుహా దృష్టా తత్రాగచ్ఛన్వనౌకసః ॥ ౨౩ ॥
నాపశ్యన్నగరీం తత్ర చిహ్నం వాదృష్టపూర్వకమ్ । భ్రమాత్తమఞ్జసా శై
లం విచిన్వన్తశ్చ సర్వతః ॥ ౨౪ ॥ భ్రమ ఇత్యేవ నిశ్చిత్య తూష్ణీమాసన్వ
నౌకసః । తతః ప్రభాతే విరతే రామో రాజీవలోచనః ॥ ౨౫ ॥ లక్ష్మణే
న సహ భ్రాత్రా వానరేన్ద్రేణ ధీమతా । సహ సైన్యైర్మహాతేజాః ప్రత
స్థేఽరిజిగీషయా ॥ ౨౬ ॥ జిత్వా చ రావణం యుద్ధే ప్రాప్య సీతాం మహా
బలః । అయోధ్యాం పునరభ్యేత్య భ్రాతృభిస్సహితోఽనఘః ॥ ౨౭ ॥ ప్రాపరా
జ్యం స్వయం రామస్స్వామితీర్థస్య వైభవాత్ । ఇతి శ్రుతం మయా పూర్వ

వైకుణ్ఠగుహాప్రభావకథనమ్.

మబ్రువం భవతామహమ్ ॥ ౨౮ ॥ మునయః ॥ వైకుణ్ఠాద్రౌ గుహా దృ
ష్టా కాచిద్వానరసత్తమైః । ఇత్యుక్తం భవతా సూత వేదవేదాన్తపారగ ॥
గుహా కా వద నో బ్రహ్మన్ శ్రోతుం కౌతూహలం హి నః ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూ
యతామభిధాస్యామి దేవమాయా మయా శ్రుతా ॥ ౩౦ ॥ వైకుణ్ఠాఖ్యా
గుహా సా తు దుర్జ్ఞేయా మునియోగిభిః । దుర్జ్ఞేయా సా తు దేవైశ్చ మాయ
యా పరమాత్మనః ॥ ౩౧ ॥ లీలయా విష్ణునా పూర్వం వానరాణాం ప్రకా
శితా । తస్యాం గుహాయాం యే దృష్టాశ్శఙ్ఖచక్రధరా అపి ॥ ౩౨ ॥ తే తు
ముక్తాస్తథా నిత్యాః పరమానన్దరూపిణః । భుఞ్జతే బ్రాహ్మమానన్దమావి

ర్ఖ్యాతగుణాశ్చ తే ॥ 33 ॥ సఞ్చర న్తః కామరూపా లోకాన్భగవతాస
హా । ఆనన్దరూపాః కైఙ్కర్యం కుర్వన్తో బ్రహ్మణో హితే ॥ 3౪ ॥ వసన్తి
తత్ర సతతం బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా । యదా యదా కలిః-ాలో యదా వా
జనతా గిరౌ ॥ 3౫ ॥ తదా గుహాయామంతస్యాన్తు వసిష్యన్తీతి నశ్శ్రు
తమ్ । ఏవం ప్రభావశ్చైష ాద్రి ర్వసత్యస్మిన్జగన్మయః ॥ 3౬ ॥ క్రీడతే లీల
యా యుక్తో నిత్యైర్ముక్తైశ్చ సూరిభిః । నీలమేఘనిభం శ్యామం నీలోత్పల
విలోచనమ్ ॥ 3౭ ॥ నీలాద్రిశిఖరస్థంతం భజామ్యత్ర వసుస్థితమ్ । గుహా
ఖ్యానం శ్రుతం కిం వా యుష్మాభిర్ద్విత కల్మషైః ॥ 3౮ ॥ శృణ్వతామిదమా
ఖ్యానం కలిదోషమలాపహమ్ । ధన్యం యశస్యమాయుష్యం పుత్రపౌ
త్రాభివర్ధనమ్ ॥ 3౯ ॥ ఇతీరితశ్చైష గిరేః ప్రభావశ్శ్రుతో మయా యో
గివరేభ్య ఆదరాత్ । సమస్తజీవాత్మసమష్టిరూపిణో హరేః ప్రభావోపి
కరీన్ద్ర గోప్తుః ॥ ౪౦ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వైకుణ్ఠగుహాప్ర
విష్టవానరవృత్తాన్తాదికథనంనామ ద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

రావణాదిపీడితదేవర్షిణాంక్షీరార్ణవాదిలోకగమనమ్.

మునయః ॥ విశ్వవిశ్రుతవిశ్వార్థ విబోధనవిచక్షణ । వక్తుమర్హసి
తత్సూత యత్పృచ్ఛామో వయం పునః ॥ ౧ ॥ వేఙ్కటాద్రావిదానీన్తు సర్వ
ప్రత్యక్షగోచరః । ఆస్తేహ్యఞ్జనశైలాభ స్సర్వాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౨ ॥
కస్యవా పుణ్యశీలస్య రూపమేతత్ప్రదర్శితమ్ । వక్తవ్యం తదశేషేణ శృణ్వ
తాం నో మహామునే ॥ 3 ॥ ఇత్యుక్తో మునిభిస్తైస్తు సూతః ప్రాహమునీన్ప్రతి ॥
శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వం మునయో యూయం వేఙ్కటేశకథాం పరామ్ ॥
వ్యాసేన మునినా ప్రోక్తం సుహ్యంపూర్వంస్వయమ్భువః । ప్రదర్శితమిదం
రూప మితి తత్కథయామ్యహమ్ ॥ వృత్తాన్తమాదితః కృత్వా శృణ్వన్తు
మునిసత్తమాః । పురా కదాచిజ్జాబాలిః కాశ్యపో గౌతమస్తథా ॥ ౬ ॥
అగస్త్యో వామదేవశ్చ శతానన్దో మునిస్తథా । యోగినస్సనకాద్యాశ్చ
వాసవాద్యా దివౌకసః ॥ ౭ ॥ హిరణ్యకశిపోర్వంశ సమ్భవైశ్చ దురా
త్మభిః । దైత్యైశ్చ పీడితాః కైశ్చి ద్విష్ణవే తన్నివేదితుమ్ ॥ ౮ ॥

నిర్జగ్ముస్తేథసమ్భూయ విచేతుంవిష్ణుమవ్యయమ్ । క్షీరాబ్ధేరుత్తరంతీరం గత్వాదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౯ ॥ తుష్టువుర్వివిధైస్స్తోత్రైః రగస్త్వాద్యాస్సురాశ్చతే । క్షీరోదశాయిన్భగవన్సర్వకారణకారణ ॥ ౧౦ ॥ సూక్ష్మప్రకృతిసంలీన జీవతత్త్వైర్యుత ప్రభో । సృష్టికాలేభవానేవ త్వత్తోన్యన్నహివిద్యతే ॥ ౧౧ ॥ స్రష్టాత్వమేవసర్వస్య జఙ్గమస్థావరాత్మనః । త్వమేవదృశ్యసేవిష్ణో జగద్రూపనమోస్తుతే ॥ ౧౨ ॥ అఙ్గీకృత్యభవానేవ జగత్పాలనకర్మచ । శేషేశేతేశ్రియాసార్ధం నిశ్చితంమధుసూదన ॥ ౧౩ ॥ జాగరూకస్సదాత్వన్తు జగత్పాలనకర్మణి । విచారయసినాస్మాంస్త్వం కిమర్థంమధుసూదన ॥ ౧౪ ॥ ప్రసీదభగవన్విష్ణో ప్రసీదత్వంసురేశ్వర । ప్రసీదకరుణాసిన్ధో ప్రసీదవరదామల ॥ ౧౫ ॥ ఏతస్మిన్నన్తరేకశ్చిచ్ఛఙ్ఖచక్రగదాధరః । పార్షదఃపరమేశస్య వ్యోమ్నిచాగత్యవైమునీన్ ॥ ౧౬ ॥ పురుషస్సోబ్రవీద్దేవం శ్రూయతామితితాన్మునీన్ । ఆస్తేభూమా గిరాక్వాపి మాయామీకమలాపతిః ॥ ౧౭ ॥ కిమర్థమాగతంసద్భిర్యుష్మాభిస్సనకాదిభిః । తత్రైవయూయంగచ్ఛధ్వ మితిచోక్త్వాయయౌపునః ॥ ౧౮ ॥ నివృత్యతరసాతస్మాద్దేశాద్దేవసురసత్తమాః । సమ్భూయతేవిచార్యాథ కిమర్థంకమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ ముక్త్వాక్షీరాబ్ధిమధ్యన్తువసేద్భూమాసనాతనః । ఇతిసఞ్చిన్త్యమనసా వైకుణ్ఠంలోకముత్తమమ్ ॥ ౨౦ ॥ యయుస్తేమునయస్సర్వే యోగినస్త్రిదశా అపి । గచ్ఛన్తోమార్గమధ్యేతు దదృశుర్నారదంమునిమ్ ॥ ౨౧ ॥ మహతీంవాదయన్తఞ్చ వీణాంస్ఫటికసన్నిభమ్ । కర్పూరధూళీసదృశ పుణ్డ్రోద్భాసితవిగ్రహమ్ ॥ ౨౨ ॥ వైకుణ్ఠలోకాదాయాన్తం దృష్ట్వాతంమునయోబ్రువన్ । క్వాసినారదపుణ్యాత్మంస్త్రైలోక్యంవిదితంతవ ॥ ౨౩ ॥ నతవావిదితంకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే । క్వావసతిలక్ష్మీశశ్శంసవిద్వన్మహామునే ॥ ౨౪ ॥ శ్రీశైలస్యసమీపేతు దైత్యాఃకేచనమాయినః । బాధన్తేమనుజాంస్తీవ్రం తాపసాన్యోగినోమునీన్ ॥ ౨౫ ॥ రావణస్సగణోనిత్యం బాధతేబలగర్వితః । ఏతేషాంనిగ్రహేశక్తో విష్ణురేవమహాబలః ॥ ౨౬ ॥ తమేవశరణంయామ స్సతుకుత్రవసేదితి । పృష్టఃప్రాహమునీన్ద్రోపి తాన్మునీన్ప్రతిపూజ్యచ ॥ ౨౭ ॥ నారాయణమహంద్రష్టుం దివ్యకల్యాణవిగ్రహమ్ । అగమంపరమంధామ పర

మానన్దకారణమ్॥౨౭॥ తదాకర్ణ్య త్సమభ్యేత్య తత్రమాముక్తవానిదమ్। భూమాకాప్యపిగిరావిష్ణు ర్లక్ష్మ్యాసహావినోదతే ॥ ౨౯ ॥ ఇతిశ్రుత్వావ చస్సమ్య గాగచ్ఛామీహతాపసాః । బ్రహ్మలోకంగమిష్యామ స్సర్వేవ యమతఃపరమ్ ॥ ౩౦ ॥ సఏవవేత్తితత్సర్వం సర్వలోకపితామహః । ఇ త్యుక్తానారదేనైవ సహాలోకంస్వయమ్భువః ॥ ౩౧ ॥ యయుశ్శీఘ్రంసు రాస్సర్వే మునయోయోగినోపిచ । బ్రహ్మలోకంసమాగమ్య దదృశు స్తేఽమితౌజసః ॥ ౩౨ ॥ చతుర్ముఖంచతుర్బాహుం జ్వలన్తమివపా వకమ్ । సమ్భూయవేదశాస్త్రౌఘం మూర్తిమన్తమివస్థితమ్ ॥ ౩౩ ॥ గాయత్ర్యా చైవసావిత్ర్యా సరస్వత్యాచసేవితమ్ । కిన్నరోరగగ న్ధర్వ సిద్ధసఙ్ఘనిషేవితమ్ ॥ ౩౪ ॥ వేదైస్సవిగ్రహైశ్చైవ శాస్త్రైరపి చసేవితమ్ । సేవితఞ్చదిశాపాలై రాసీనంపరమాసనే ॥ ౩౫ ॥ ఉప సృత్యతుతందేవాః ప్రణేముర్మునయోపిచ । ఆసనేషూపవిష్టాస్తే సురా శ్చమునయోపిచ ॥ ౩౬ ॥ పృష్టాశ్చస్వాగతప్రశ్నై రిదంవచనమబ్రువన్। స్వామింస్తవైవకృపయా నకుత్రాపిదురత్యయః ॥ ౩౭ ॥ మఙ్గళంసర్వ థాస్మాకం సర్వలోకపితామహ । కిన్తుబాధాచమహతీ రావణస్యదురా త్మనః ॥ ౩౮ ॥ దైత్యాఃకేచనసమ్భూతా శ్శ్రీశైలస్యసమీపతః । బా ధన్తేసర్వమనుజా నక్రాన్తానుష్ఠానతత్పరాన్ ॥ ౩౯ ॥ తపోవ్యయభయా త్సర్వే సహాస్తేమునయోఽమలాః।ఇతఃపరమశక్యంత త్సోఢుంరావణచే ష్టితమ్ । ౪౦ ॥ మాయావీభగవాన్విష్ణు స్సర్వోపాయవిశారదః । ఏ తేషాంహననేశక్త స్సర్వశక్తిధరశ్చసః ॥ ౪౧ ॥ నపశ్యామశ్చతంవిష్ణుం కుత్రాపి భువనత్రయే । త్వమేవగతిరస్మాక మస్మాంస్త్రాహి మహాభ యాత్ ॥ ౪౨ ॥ ఇతీరితోయోగివరైశ్చతాపసై ర్బుధోత్తమైశ్శక్రపురో గమైశ్చ । ధ్యాత్వాథదేవఃకమలాసనోపి ప్రోవాచదేవాన్మునిపుఙ్గవాం శ్చ ॥ ౪౩ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే రావ ణాదిపీడితదేవర్షీణాం క్షీరార్ణవాది లోకగమనకథనం నామ త్రిచత్వారింశోధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాంశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

బ్రహ్మా ॥ అతితీవ్రంతపస్తప్తంరావణేనపురాసురాః । తేనలబ్ధమవధ్యత్వంఘోరేణతపసాతదా ॥ ౧ ॥ మానుషేభ్యోవధస్తేననిశ్చితోనవిముహ్యతా । తస్యోపాయమహంవక్ష్యేవిష్ణురేవపరాగతిః ॥ ౨ ॥ సచేదానీంగిరావాస్తే భూమౌశ్రీవేఙ్కటాభిధే । సప్రార్థనీయస్సర్వైశ్చదైత్యౌఘానాంనిబర్హణే ॥ ౩ ॥ అహమప్యాగమిష్యామిగమ్యతామవిళమ్బితః । నశక్యమచిరాద్ద్రష్టుంవిచేతవ్యమితస్తతః ॥ ౪ ॥ సానవస్సరితశ్చాపినిర్ఝరాశ్చగుహాఅపి । విచేతవ్యాస్సదాసర్వైర్యుష్మాభిశ్చవిశేషతః ॥ ౫ ॥ తస్యాత్యన్తప్రియతమోభూధరోవేఙ్కటాభిధః । శుకపక్షిమృగాదీనాం రూపంధృత్వాపరాత్పరః ॥ ౬ ॥ క్రీడతేరమయాసార్థంసూరిభిస్తత్రపర్వతే । గిరిప్రదక్షిణేప్రీతిర్మహతీతస్యవర్తతే ॥ ౭ ॥ ప్రదక్షిణవిధానేనవిచేతవ్యస్సభూధరః । ఇక్ష్వాకువంశప్రభవో రాజాదశరథోమహాన్ ॥ ౮ ॥ వేఙ్కటాద్రింసమాగత్యపుత్రార్థీతపఉత్తమమ్ । కరిష్యతిమహాభాగస్స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౯ ॥ దర్శయిష్యతిరూపంస్వంతస్యరాజ్ఞశ్శ్రియఃపతిః । ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మణాస్సర్వే మునయశ్చదివౌకసః ॥ ౧౦ ॥ యోగినోపిమహాత్మానస్తస్మాల్లోకాద్వినిర్యయుః । నిర్గత్యాసహసాశేషభూధరేన్ద్రంసమాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ నానామృగగణాకీర్ణమనేకఝషసఙ్కులమ్ । తాలహిన్తాలపున్నాగచమ్పకాశోకశోభితమ్ ॥ ౧౨ ॥ కున్దమన్దారపనసపూగకైతకసంయుతమ్ । తిమిశైశ్శిరిబిల్వైశ్చనక్తమాలైశ్చపుష్పితైః ॥ ౧౩ ॥ చమ్పకైఃపనసైరామ్రైర్నారికేళైశ్చశోభితమ్ । కోవిదారకరఞ్జైశ్చపాటలాశ్వత్థపాదపైః ॥ ౧౪ ॥ ప్లక్షోదుమ్బరజమ్బూభిఃకపిత్థకలిభూరుహైః । చమ్పకైస్సిన్దువారైశ్చశోభితంరక్తచన్దనైః ॥ ౧౫ ॥ భూలోకదుర్లభైర్ద్వీపసమ్భవైఃపాదపైరపి । ఖర్జూరైఃకింశుకైశ్చైవసప్తపర్ణైఃపద్మకైస్తథా ॥ ౧౬ ॥ అఙ్కోలైర్ముచుకున్దైశ్చశింశుపాభూరుహైస్తథా । మధూకశాల్మలీభిశ్చపుష్పితాభిస్సుశోభితమ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వకాలఫలైర్వృక్షైస్స్రవన్మధుసుశోభితైః । మత్తకోకిలసన్నాదైష్షట్పదస్వనసమ్భ్రమైః ॥ ౧౮ ॥ శుకమఞ్జులసన్నాదైశ్శారికాలాపవిభ్రమైః । మ

యూరాణాంనినాదైశ్చ శోభితప్రస్థసానుకమ్ ॥ ౧౯ ॥ అన్యేషామపిది
వ్యానాంపక్షిణాంమఞ్జుళస్వనైః । శోభితానన్దజనక గిరిశృఙ్గమనోహర
మ్ ॥ ౨౦ ॥ మత్తమాతఙ్గశరభసింహవ్యాఘ్రనిషేవితమ్ । మహాక్రో
డశతైశ్చైవమహిషైర్వనవాసిభిః ॥ ౨౧ ॥ వృకైర్భల్లూకముఖ్యైశ్చవా
నరైశ్చాపిసఙ్కులమ్ । కస్తూరీమృగసఙ్ఘైశ్చ కృష్ణసారైశ్చశోభితమ్ ॥
చమరీమృగసఙ్ఘైశ్చగవయైశ్చమహామృగైః । శోభితంపర్వతశ్రేష్ఠంవన
మార్జారసఙ్కులమ్ ॥ ౨౩ ॥ గుహాశతసమాకీర్ణం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ ।
గన్ధర్వీణాఞ్చనారీణాంకిన్నరీణాంతథైవచ ॥ ౨౪ ॥ అప్సరస్సుచముఖ్యా
నాంవీణానాదైర్మనోహరైః । హ్లాదయన్తంహృదమ్భోజంపశ్యతాంహ
ర్షవర్ధనమ్ ॥ ౨౫ ॥ గరుత్మతావేగవతాత్వానీతంపర్వతోత్తమమ్।దదృ
శుర్మునయోదేవాయోగినశ్శుద్ధచేతసః॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాశ్రీవేఙ్కటంశైల
మపనిన్యుశ్శ్రమంబుధాః । శృఙ్గాచ్ఛృఙ్గంసమారుహ్యవనాద్వనమితస్త
తః ॥ ౨౭ ॥ నదీషుపుణ్యతోయాసుహ్రదేషుసరసీషుచ । వాపికాసుప్ర
వాహేషుతథాపుష్కరిణీషుచ ॥ ౨౮ ॥ స్నాత్వాస్నాత్వా శ్రీనివాసం
పుష్పైరభ్యర్చ్యసాదరమ్ । ఫలాన్యమృతకల్పాని నివేద్యసుసమాహి
తాః ॥ ౨౯ ॥ నతత్రదేవంకఞ్చిచ్చనాలయంనచగోపురమ్ । దదృశుర్యో
గినస్తత్రయోగనిష్ఠాన్మునీనపి ॥ ౩౦ ॥ తత్రస్థితాన్మునీన్దృష్ట్వాచేరుస్తత్రమ
హాజనః । లోకోత్తరాతిలావణ్యంనానావర్ణంమనోహరమ్ ॥ ౩౧ ॥ మృ
గంవాపక్షిణందృష్ట్వాగన్ధర్వంవాదివౌకసః । అసావేవహరిశ్చేతివిస్మయో
త్ఫుల్లమానసాః॥ ౩౨ ॥ అనుజగ్ముర్గిరౌతస్మిన్దృఢాసక్తచేతసః।తస్మిన్కా

పుత్రార్థినోదశరథస్యశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

లేతుధర్మాత్మారాజాదశరథఃప్రభుః ॥ ౩౩ ॥ శశాసమేదినీంకృత్స్నామ
యోధ్యాయాంమహాయశాః । వర్ణాశ్రమాచారయుతాః ప్రజాధర్మేణ
పాలయన్ ॥ ౩౪ ॥ చిరకాలంమహీంరాజా బుభుజేభూరివిక్రమః । న
చాద్రాక్షీత్కుమారస్య శుచిస్మేరముఖామ్బుజమ్ ॥ ౩౫ ॥ వసిష్ఠమబ్రవీ
ద్దుఃఖాద్బ్రహ్మర్షిమమితౌజసమ్। పురోహితోఽస్యవంశస్యవిశేషేణభ
వాన్మునే ॥ ౩౬ ॥ చిరంలాలప్యమానస్యనాసీద్వంశకరస్సుతః । పాపి

నోమమతుబ్రహ్మన్మయాపాపంకృతంబహు ॥ ౩౭ ॥ పాపస్యనిష్కృతిః
కస్మాత్కథంపుత్రోభవిష్యతి । ఇతిప్రోక్తోవసిష్ఠస్తుక్షణంధ్యాత్వాప్రస
న్నధీః ॥౩౮॥ ప్రాహచైనంనృపంధీరంవసిష్ఠోభగవానృషిః । పుణ్యశ్లోక
స్యభవతఃకథంపాపంభవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ తథాపితవరాజేన్ద్రపుత్రప్రాప్తి
విరోధకృత్ । దుష్కృతంకిఞ్చిదస్తీతిధ్యానేనప్రతిభాతిమే ॥౪౦॥ తస్య
పాపస్యశాన్త్యర్థంపుత్రాణాంప్రాప్తయేతథా । సేవ్యశ్శ్రీవేఙ్కటాధీశః
క్షీరాబ్ధితనయాపతిః ॥ ౪౧॥ ఇత్యుక్తఃప్రాహరాజాపి బ్రహ్మన్కుత్రశ్రి
యఃపతిః । ఇదానీంవర్తతేవిష్ణుఃకథందృశ్యోమయాప్రభుః ॥ ౪౨ ॥ ఇతి
పృష్టఃపునఃప్రాహ వసిష్ఠోపిమహామునిః । శృణురాజన్మహాభాగ భాగీర
థ్యాశ్చదక్షిణే ॥ ౪౩ ॥ వర్తతేవేఙ్కటశ్శైలోయోజనానాంశతద్వయే ।
సువర్ణముఖరీతీరాదుత్తరేక్రోశమాత్రకే ॥ ౪౪ ॥ అనేకపుణ్యతోయైశ్చ
పుణ్యైశ్చైవమహాహ్రదైః । అనేకకిన్నరీభిశ్చశోభితఃపర్వతోత్తమః ॥
దివ్యోయంపర్వతేన్ద్రస్తు నపునఃప్రాకృతోగిరిః । స్వరూపంతస్యశైల
స్యనతుజానన్తిమానుషాః ॥ ౪౬ ॥ నారాయణస్యదేవస్యవైకుణ్ఠపురవా
సినః। సూర్యవైకుణ్ఠనాకేభ్యః ప్రియోఽయంవేఙ్కటాచలః ॥ ౪౭ ॥ త
స్మిన్నారమతేనిత్యం శ్రీనివాసశ్శ్రియాసహ । దర్శనార్థంహరేస్తత్రయ
జన్తేమునయోఽమలాః ॥౪౮॥ యోగినస్త్రిదశాశ్చాపితపఃకుర్వన్తిసన్త
తమ్ । స్వయమ్భూర్భగవాన్బ్రహ్మాతస్మిన్గిరివరోత్తమే ॥ ౪౯ ॥ లోకా
నుగ్రహసిద్ధ్యర్థం కరిష్యతితపోమహత్ । దర్శయిష్యతితస్మైచస్వస్వరూ
పంమహాద్ధరిః ॥ ౫౦ ॥ దాస్యత్యభీష్టంసర్వేభ్యోదర్శనాదేవమాధవః ।
కూలఙ్కషమహౌదార్యగుణసిన్ధుశ్శ్రియఃపతిః ॥౫౧॥ తవాప్యభీష్టంగో
విన్దోదాస్యత్యేవనసంశయః । ఏవముక్తోవసిష్ఠేన చక్రవర్తీగుణాకరః ॥
రాజాదశరథోహృష్టః ప్రసన్నముఖపఙ్కజః । ప్రయయౌచవసిష్ఠేనవే
ఙ్కటాఖ్యంగిరింప్రతి॥ ౫౩॥ గఙ్గాంగోదావరీంరమ్యాంకృష్ణావేణీమనన్త
రమ్ । మలాపహారిణీంభద్రాం తుఙ్గాంపమ్పాంమనోహరామ్ ॥ ౫౪ ॥
భవనాశీఞ్చసమ్ప్రాప్య స్నాత్వాస్నాత్వామహారథః । వేఙ్కటాద్రిం
దదర్శాథతుఙ్గశృఙ్గసమన్వితమ్ ॥౫౫॥ ఉద్యానంనన్దనంచైత్రరథంసమ్భా

యతిష్ఠతి । ఇత్యుక్త్వో ర్ష్యమనోహారి వృక్షగుల్మలతాయుతమ్ ౫౬ ॥ యువానఞ్చ మహామేరు మివచక్షుష్పదంగిరిమ్ । ఆరుహ్యానయనానన్దం హృదయాహ్లాదకారకమ్ ॥ ౫౭ ॥ నిర్ఝరేషుతటాకేషు సరస్సుసరసీషుచ। నదీషు దేవఖాతేషు తథాపుష్కరిణీషుచ ॥ ౫౮ ॥ స్నాత్వానిర్మలసర్వాఙ్గః క్షాళితాఘోమహాబలః । లబ్ధ్వాచిత్తస్యసంశుద్ధిం పీతామృత ఇవప్రభుః । ౫౯ ॥ ముముదేచమహారాజో భోక్తుకామస్సుతోత్సవమ్॥౫౯ ½॥*

ఇతి శ్రీ వారాహపురాణే శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదీనాం శ్రీ వేఙ్కటాచలాగమనాది కథనంనామ చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః.

దశరథస్య శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిమహర్షి చరిత్రదర్శనం.

శ్రీసూతః ॥ తతో రాజాదశరథో వసిష్ఠేనసహప్రభుః । పశ్యన్పశ్యన్వనంరమ్యం సానూనిశిఖరాణిచ ॥ ౧ ॥ ప్రాపతత్ర గిరౌపుణ్యాం స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ । ఫుల్లకల్హార కుముద పుణ్డరీక మహోత్పలామ్ ॥ ౨ ॥ నీలోత్పల గణోపేతాం రక్తోత్పల సుశోభితామ్ । వఞ్జులైర్వకుళైశ్చాన్యై స్సేవితాం కాననోద్భవైః ॥ 3 ॥ హంస కారణ్డవాకీర్ణాం బకభేకవిఘూర్ణితామ్ । సారసారవ సమ్పూర్ణాం భ్రమరారవ నాదితామ్ ॥ ౪ ॥ మత్స్యకచ్ఛపసమ్బాధాం శింశుమార నిషేవితామ్ । నక్రైః కర్కటకైశ్చాన్యైర్జలజైర్వనజైరపి ॥ ౫ ॥ సేవితాంతీరజైర్వృక్షై ర్నారికేళరసాలకైః । పూగచమ్పకపున్నాగ కైతకైస్సువర్ణకైతకైః ॥ ౬ ॥ అశోకకదళీభిశ్చ మాతులుఙ్గైశ్చ శోభితామ్। లికుచైర్బీజపూరైశ్చ నిరన్తరతటద్రుమైః ॥ ౭ ॥ శోభితాంసరసీందృష్ట్వా ముమోదసమహాద్యుతిః । మునీన్దదర్శతత్రైవ తపతో యోగినోఽమలాన్ ॥ ౮ ॥ వీరాసనే సమాసీనా న్బద్ధపద్మాసనేస్థితాన్ । భద్రాసన గతాన్కాంశ్చి త్సింహాసన గతాన్పరాన్ ॥ ౯ ॥ సిద్ధాసన గతాన్కాంశ్చి త్స్వస్తికాసన మాశ్రితాన్ । పర్ణాశనా న్వాయుభక్షా న్గోముఖాసనసంస్థితాన్ ॥ ౧౦ ॥ అఙ్గుష్ఠాగ్ర స్థితాన్కాంశ్చి దేకపాదేన విష్ఠితాన్ । సూర్యోన్ముఖాన్మునీనన్యా న్కాంశ్చిత్పఞ్చాగ్నిమధ్యగాన్ ॥ ౧౧॥

భూశయ్యా స్థలశయ్యాంశ్చ ఫలమూల జలాశనాన్ । కేవలంకుమ్భకేస
క్తా న్కేవలం రేచకేరతాన్ ॥ ౧౨ ॥ కేవలం పూరకేసక్తా న్కేవలం
ప్రాణరోధకాన్ । నాడీశుద్ధామహావ్యగ్రా ఞ్ఛుద్ధనాడీగణానపి ॥ ౧౩ ॥
సుషుమ్నాసక్తప్రాణా న్షట్కర్మనిరతానపి । దశధాఽనుష్ఠితేయోగ కర
ణేసుసమాహితాన్ ॥౧౪॥ వ్యాఘ్రాజినధరానన్యా న్కృష్ణాజినవరామ్బ
రాన్ । వల్కలా వసనానన్యా న్కాషాయ వసనానపి ॥ ౧౫ ॥ జలత
ర్పణసంసక్తా న్హోమకర్మసునిష్ఠితాన్ । బిల్వహోమ రతానన్యా న్లక్ష్మీ
హోమ రతానపి ॥ ౧౬ ॥ తథాఽమలక హోమేషు నిష్ఠితా న్నిర్మ
లాన్మునీన్ । తిలాక్షతైర్యవైఃపుష్పై స్తిలవ్రీహిభిరేవచ ॥ ౧౭ ॥
పద్మైన్దీవరకల్హారైఃపుణ్డరీకైశ్చపాయసైః । ఘృతైఃపుష్పైర్మధుయుతైః
ఫలైశ్చకదళీగతైః ॥ ౧౮ ॥ ముద్గాన్నైశ్చతిలాన్నైశ్చగుడాన్నైర్మాష
సంయుతైః । అపూపైర్మణ్డకైశ్చాపితిలపిష్టై స్తథైవచ ॥ ౧౯ ॥ హో
మఞ్చకుర్వతఃకాంశ్చి త్తత్రతత్రసునిష్ఠితాన్। హృదమ్బుజగతంశ్రీశంవిష్ణు
మర్చయతోఽపరాన్ ॥ ౨౦ ॥ దదర్శపురుషవ్యాఘ్రః పున స్తత్రైవకే
చన । అర్చయ న్తిజగన్నాథంసూర్యమణ్డలవ ర్తినమ్ ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనివా
సంతథాకేచి జ్జలమధ్యగతంహరిమ్ । కేచిద్బిమ్బంహరే స్స్వామ్యమర్చ
య న్తిచసర్వదా ॥ ౨౨ ॥ త్రివిక్రమంతథాచాన్యేనృసింహంభీషణం
హరిమ్ । అర్చయ న్తి తిలైఃపుష్పై రక్షతైశ్చ ఫలైరపి ॥ ౨౩ ॥
కేచిద్దూర్వాభిరన్యేచపల్లవైశ్చతథాఽపరే । అన్యేచమ్పకపుష్పైశ్చప
ద్మైరన్యేచతాపసాః ॥ ౨౪ ॥ అర్చయ న్తితథాకేచిత్పుణ్డరీకై స్తథాపరే।
అశోకతరుపుష్పైశ్చనన్ద్యావర్తైశ్చకేచన॥ ౨౫ ॥ అర్చయ న్తిజగన్నా
థంతథాబిల్వదళైరపి । తులస్యాస్సుదళై శ్చాపికృష్ణ శ్వేతైశ్చయోగినః॥
అర్చయ న్తితథాకేచిన్మల్లికాకుసుమైరపి । కేచిచ్చజాతికుసుమైర్మాలతీ
పుష్పసఞ్చయైః ॥ ౨౭ ॥ కరవీరై స్తథాకేచిత్పారిజాతోద్భవైరపి। కే
చిద్దమనకై శ్చైవతథామరువకైఃపరే॥ ౨౮ ॥ ఏవమర్చయతోనిత్యంద
దర్శమునిపుఙ్గవాన్ । నృసింహానుష్టుభంకేచిజ్జప న్తశ్చతపోధనాః॥ ౨౯॥

తారకబ్రహ్మసంజ్ఞంచమనుంప్రణవపూర్వకమ్ । కేచిద్గోపాలబీజంచభు
క్తిముక్తిఫలప్రదమ్॥ ౩౦ ॥ కేచిద్వారాహమన్త్రంచజపన్తిమునయో
ఽమలాః। ద్వాదశాక్షరమన్యేచవాసుదేవంమహామనుమ్ ॥ ౩౧ ॥ అ
ష్టాక్షరంతథా కేచిన్నారాయణమనుమ్పరమ్। జపన్తిముక్తిబీజఞ్చభుక్తే
రపిచసాధనమ్ ॥ ౩౨ ॥ న్యాసద్వాదశకంకృత్వా వేదసారంమహామ
నుమ్ । నీలమేఘనిభంశ్యామంపీతవాససమచ్యుతమ్ ॥ ౩౩ ॥ చతుర్భు
జముదారాఙ్గం శ్రీభూమిసహితమ్పరమ్। ధ్యాత్వానారాయణంమన్త్రం
జపన్తిజ్ఞానినోఽమలాః॥ ౩౪॥ కుశగ్రన్థికృతాంమాలాంపద్మబీజభవాం
తథా । తులసీకాష్ఠసమ్భూతాంప్రవాళమణిసమ్భవామ్ ॥ ౩౫ ॥ స్ఫా
టికీంస్వర్ణవికృతింపుత్రజీవభవాంతథా। కృత్వాఽక్షమాలాంవివిధాంమ
న్త్రసిద్ధ్యర్థమేవచ॥ ౩౬ ॥ధ్యాత్వాదదర్శజపతోమునీన్పరమభాస్వరాన్।
తేషాంమధ్యేమహాత్మానంబ్రహ్మాణంకమలాసనమ్ ॥ ౩౭ ॥ చతుర్ముఖం
చతుర్బాహుంజపన్తంజ్వలనోపమమ్ । స్ఫాటికీమక్షమాలాంచధారయ
న్తంమహౌజసమ్ ॥ ౩౮ ॥ ధ్యాయన్తంమనసాశ్రీశంనాసాగ్రన్యస్తలో
చనమ్।వ్యాఘ్రత్వచిసమాసీనంనిశ్చలంధ్యానయోగతః॥ ౩౯ ॥ నివాతస్థం
మహాదీపంనిష్కమ్పమివచస్థితమ్ । దదర్శరాజాసంహృష్టోవసిష్ఠేనమ
హాత్మనా ॥ ౪౦ ॥ తత్రయోగిమునీన్సర్వాన్దేవాన్నత్వాయథావిధి। అతి
ష్ఠచ్చమహారాజోవిస్మయోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౪౧ ॥ * * *
ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలవా
సిమహర్షిదివ్యచరిత్రాను వర్ణనంనామపఞ్చచత్వారింశోఽధ్యాయః.

శ్రీభగవదావిర్భావఘట్టః.

శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠోపిమహాతేజారాజానమిదమబ్రవీత్ । శ్రూ
యతాంరాజశార్దూలబ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౧ ॥ అయమత్రతపస్తీ
వ్రంకరోతిమునిభిస్సహ । అచిరాచ్ఛ్రీపతిర్విష్ణురావిర్భూతోభవిష్యతి॥
త్వమప్యత్రశుచిర్భూత్వాస్నాత్వాపుష్కరిణీజలే । జపంకుర్వన్మహీపా
లనివసత్వమిహైవభో ॥ ౩ ॥ ఇత్యుక్తః ప్రాహరాజాపిమన్త్రంకఞ్చి
త్ప్రయచ్ఛభో । ఇతిపృష్టోవసిష్ఠశ్చప్రాదాన్మన్త్రమనుత్తమమ్॥ ౪ ॥

యోసావష్టాక్షరో మన్త్రో వేఙ్కటేశపరాయణః । లబ్ధ్వా తం మన్త్రమ
తులం పార్థివో యన్త్రసంయుతమ్ ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయే
స్నాత్వా విధివదాదరాత్ । క్వచిత్తత్ర సమే దేశే లిఖిత్వా యన్త్రము
త్తమమ్ ॥ ౬ ॥ తత్ర విష్ణుం సమభ్యర్చ్య శ్రీనివాసం జగత్పతిమ్ । తదగ్ర
తో జపం కుర్వన్నతిష్ఠత్పరమాసనే ॥ ౭ ॥ వసిష్ఠోపి జపన్మన్త్రమాసనే
కుశవిస్తృతే । అత్రాన్తరే మహాన్ శబ్దః కశ్చిత్సముదపద్యత ॥ ౮ ॥ కిమిత్యే
వాకులం సర్వైర్వీక్షితం మునిసత్తమైః । దుర్నిరీక్షం మహత్తేజో దృష్టం
చ సురసత్తమైః ॥ ౯ ॥ సమస్తవిద్యుతాం కూటమావిర్భూతమివాభవ
త్ । జ్యోతిర్గణానాం సఙ్ఘాత ఇవ తేజస్సముద్యతమ్ ॥ ౧౦ ॥ అనేకకోటి
సూర్యాశ్చ పూర్ణచన్ద్రాశ్చ కోటయః । ఏకీభూయ సముద్భూతా ఇవ తే
జస్సముత్థితమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇదఙ్కిమితి తద్ద్రష్టుమశక్తాస్సహసైవ తు ।
న్యమీలయన్త నేత్రాణి సముత్తస్థుశ్చ తే సురాః ॥ ౧౨ ॥ సమ్భ్రాన్తమన
సస్సర్వే సమూహీభూయ సాదరమ్ । అతిష్ఠన్వివిధాన్మన్త్రాన్ జపన్తో యో
గినోఽమలాః ॥ ౧౩ ॥ తత్తేజసా జగత్సర్వం ప్రదీప్తమివ చ స్థితమ్ । తే
జోమధ్యే సముద్భూతం విమానం సూర్యభాస్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ అనేకగో
పురైర్యుక్తమనేకావరణైర్యుతమ్ । తప్తహాటకనిర్వృత్తకవాటగణశో
భితమ్ ॥ ౧౫ ॥ నీలైర్మరకతైశ్చైవ కృతతోరణసఞ్చయమ్ । సము
చ్ఛ్రితపతాకాభిశ్శోభితం వివిధైర్ధ్వజైః ॥ ౧౬ ॥ శాతకుమ్భమయైః కు
మ్భైశ్శోభితాగ్రైశ్చ గోపురైః । అలఙ్కృతం వితానైశ్చ విచిత్రైర్వర్ణ
భేదతః ॥ ౧౭ ॥ లమ్బమానైస్తత్ర ముక్తాదామభిర్దివిసమ్భవైః । మల్లి
కామాలతీజాతిపుష్పాణాం చ సరైస్తథా ॥ ౧౮ ॥ స్వర్ణచిత్రితవస్త్రై
శ్చ లమ్బమానైరలఙ్కృతమ్ । అనేకమణిరత్నాఢ్యం క్రీడామణ్డపసం
యుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఆస్థానమణ్డపాన్తస్థ మణిస్తమ్భసుశోభితమ్ । చ
తుర్దిక్షు చతుర్ద్వారం ద్వారపాలైశ్చ సేవితమ్ ॥ ౨౦ ॥ సహస్రర
త్నసుస్తమ్భ మణిమణ్డపశోభితమ్ । రథాశ్వగజముఖ్యైశ్చ దివ్యయా
నైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౧ ॥ శారికాశుకహంసానాం మయూరాణాం
స్వనైర్యుతమ్ । కపోతమధురాలాపైర్విచిత్రమృగపక్షిభిః ॥ ౨౨ ॥ శోభి

తంచసుగన్ధైస్సుధూపైశ్చాపి విరాజితమ్ । భేరీమృదఙ్గపణవముఃరజస్వన
సమ్భృతమ్ ॥ ౨3 ॥ ఢక్కానిస్సాణసన్నాదసమ్పూరితదిగన్తరమ్ ।
వీణాకిన్నరభేదానాం మఞ్జుళస్వనసంయుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ రూపయౌవన
సమ్పన్న దివ్యస్త్రీలాస్యలాలితమ్ । శ్రవణానన్దజననంహృదయాహ్లా
దకారకమ్ ॥ ౨౫ ॥ నయనానన్దజనకం సర్వమఙ్గళశోభితమ్ ।
చామరగ్రాహిణీభిశ్చ సురూపాభిస్సుచారుభిః ॥ ౨౬ ॥ గృహీత
వ్యజనాభిశ్చరూపయౌవనచారుభిః । నీరాజనకరాగ్రాభి శ్శ్యామాభి
శ్చనిషేవితమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఛత్రధ్వజధరాభిశ్చ స్త్రీభిస్సేవితమాదరాత్ ।
ఏవమత్యద్భుతందివ్యంవిమానందదృశుర్బుధాః ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మాదయ
స్తథా దేవాస్సనకాద్యాశ్చ యోగినః । మునయోఽగస్త్యముఖ్యాశ్చదృ
ష్ట్వాతత్పరమాద్భుతమ్ ॥౨౯॥ ఇతికర్తవ్యతామూఢాస్సమ్పూర్ణాహ్లాద
మానసాః । తస్థుస్తత్రైవపశ్యన్తోవిస్మయోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ 3౦ ॥ ఆకా
శచారిణో దేవావిహగాఃపక్షిణస్తథా । మృగాశ్చపశవస్సర్వేవిమానం
దివ్యముత్తమమ్ ॥ 3౧ ॥ దృష్ట్వావిస్మయసమ్ఫుల్లలోచనాఃపూర్ణమాన
సాః । చేలుస్తస్మాత్పదంనైవతస్థుస్తత్రైవసాదరమ్ ॥ 3౨ ॥ అత్య
ద్భుతంవిమానంతద్దృష్ట్వాలోకపితామహః । పరమానన్దభరితముఖలో
చనపఙ్కజః ॥ 33 ॥ అగస్త్యఞ్చవసిష్ఠఞ్చవామదేవఞ్చకాశ్యపం । జా
బాలిమథకణ్వఞ్చ దేవలం దేవదర్శనమ్ ॥ 3౪ ॥ స్వపుత్రంనారదఞ్చైవప
రాశరమృషింతథా । వ్యాసంశుకంతథాగార్గ్యంభార్గవంచ్యవనంతథా॥
అన్యానపిమునీన్పుణ్యానిన్ద్రాద్యాంశ్చసురాంస్తథా । సనకాదీంశ్చయో
గీన్ద్రాన్సమాహూయేదమబ్రవీత్ ॥ 3౬ ॥ ఇదంతుదివ్యంపరమాద్భు
తంశుభంవిమానమిన్ద్రాదినిషేవ్యమాణమ్ । విభాతివిష్ణోరివమన్దిరంపరం
పశ్యామసర్వేవయమద్భుతంగృహమ్ ॥ 3౭ ॥ ఇతీరయిత్వాప్రవివేశత
ద్గృహం పితామహస్సర్వజగత్పతిస్తదా । తత్రైవసర్వేవిబుధాస్తపోధ
నాస్తథైవ గేహంవివిశుశ్చ యోగినః ॥ 3౮ ॥ * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీభగవదా
విర్భావాదికథనంనామ షట్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాంభగవన్మన్దిరప్రవేశాదికథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ అతీత్యప్రథమద్వారంరత్నతోరణభూషితమ్ । తప్తహాటకనిష్పన్న కవాటద్వయశోభితమ్ ॥ ౧ ॥ చణ్డప్రచణ్డౌ ప్రాగ్ద్వారే శఙ్ఖచక్రగదాన్వితౌ । ద్వారపాలౌ ప్రణమ్యైవద్వితీయంద్వారమావిశత్ ॥ ౨ ॥ తథైవసప్తద్వారాణి సమతీత్యమహాభుజాః । చతుర్ముఖముఖాస్సర్వే తత్రదేవంశ్రియఃపతిమ్ ॥ ౩ ॥ అపశ్యన్నతిసంహృష్టాస్సహారాజ్ఞామహాత్మనా । విమానేబహువిస్తీర్ణే సిద్ధచారణసేవితే ॥ ౪ ॥ పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీద్దేవదున్దుభినిర్గతః । ఆకాశేసుమహానాసీద్రమ్యమఙ్గళనిస్వనః ॥ ౫ ॥ తుష్టువుర్దేవగన్ధర్వా విమానస్థాప్సరోగణాః । ననృతుర్గీతవాదిత్రసమ్భ్రమస్సుమహానభూత్ ॥ ౬ ॥ త్రైలోక్యంపూరితంతేన సమ్భ్రమేణతదాభవత్ । విదిత్వాలోకపాలాశ్చ వసవో మునయస్తథా ॥ ౭ ॥ సర్వేగ్రహాస్తథారుద్రాధాతారోదేవతాగణాః । నాగాయక్షాస్తథాసర్వేయేచాన్యేసాత్త్వికామతాః ॥ ౮ ॥ ఆజగ్ముర్జగదీశానంద్రష్టుమచ్యుతమీశ్వరమ్ । బ్రహ్మాణంతేపురస్కృత్య దదృశుర్భాస్కరోపమమ్ ॥ ౯ ॥ నీలమేఘనిభంశ్యామంనీలమాణిక్యవిగ్రహమ్ । తప్తహాటకసఙ్కాశాంచమ్పకోద్దామదామభామ్ ॥ ౧౦ ॥ పఙ్కజోదరలావణ్యామార్ద్రహరిద్రసన్నిభామ్ । శరత్పూర్ణనిశాకాన్తమణ్డలోపమసన్ముఖామ్ ॥ ౧౧ ॥ భృఙ్గపఙ్క్తిసమాకారదివ్యాలకసుశోభితామ్ । ప్రఫుల్లపఙ్కజస్మేరముఖమన్దస్మితోజ్జ్వలామ్ ॥ ౧౨ ॥ తరుణారుణసఙ్కాశకుసుమ్భవసనోజ్జ్వలామ్ । కిరీటహారమకుట కేయూరాఙ్గదశోభితామ్ ॥ వామహస్తేలసద్ధేమ లీలామ్బుజమనోహరామ్ । వలయాఙ్గదసంశోభిలమ్బమానాన్యపాణికామ్ ॥ ౧౪ ॥ పద్మాసనస్థితాంపద్మాం పార్శ్వందక్షిణమాశ్రితామ్ । వీక్షమాణాంకటాక్షేణ ముహుశ్శ్రీవత్సలాఞ్ఛనమ్ ॥ శ్రీధరంవామపార్శ్వస్థాం తులసీశ్యామలాఙ్గకామ్ । సర్వంసహాంవసుమతీంసర్వాభరణభూషితామ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్విజరాజజ్వలజ్జ్యోత్స్నామన్దహాసమనోహరామ్ । మదమత్తచకోరాక్షీంఫుల్లపఙ్కజవక్త్రకామ్ ॥ వామేతరకరామ్భోజధృతనీలసరోరుహామ్ । శ్యామామనుపమాంభూమింస్వర్ణపద్మాసనేస్థితామ్ ॥ ౧౭ ॥ కటాక్షయన్తీంలోకేశమమృకస్రా

విపీక్షణైః । దదృశుర్బ్రహ్మరుద్రాద్యాస్త్రిదశా మునిసత్తమాః ॥౧౯॥
యోగినశ్చతథా రాజా శ్రీసలేన్ద్రో మహాద్యుతిః । నానారత్నసమాకీ
ర్ణజ్వలన్మకుటశోభితమ్ ॥౨౦॥ మన్దస్మితమనోహారిశ్రీమద్వదనపఙ్కజమ్।
దయారసతరఙ్గౌఘ ఫుల్లపఙ్కజలోచనమ్ ॥ ౨౧ ॥ సునాసికాపుటస్మే
రపూర్ణేన్దుముఖమణ్డలమ్ । కర్ణద్వయలసద్ధేమమకరాభరణోజ్జ్వలమ్ ॥
కణ్ఠలమ్బిలసద్ధేమగ్రైవేయకవిభూషితమ్ । తప్తకార్తస్వరోద్భూతబ్ర
హ్మసూత్రవిరాజితమ్ ॥ ౨౩ ॥ కేయూరాఙ్గదసద్భూషంవృత్తాఽయత
చతుర్భుజమ్ । జ్వాలాయుతసహస్రారసుదర్శనధరంవరమ్ ॥౨౪॥ శర
చ్చన్ద్రప్రతీకాశపాఞ్చజన్యధరంశుభమ్ । అశాన్తవరదానోద్యద్దక్ష
పాణిసరోరుహమ్ ॥ ౨౫ ॥ కటీతటసువిన్యస్తవామపాణిజలేరుహమ్ ।
లావణ్యసిన్ధులహరీ మహావర్తసునాభికమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వలోకసమా
ధారజఠరాలఙ్కృతంహరిమ్ । కటిసూత్రవ్యతిస్యూత కిఙ్కిణీకవిరాజిత
మ్ ॥ ౨౮ ॥ తటీతటసుసమ్బద్ధఛురికాయుధభూషితమ్ । మారద్విపమ
హాలాన సమోరుద్వయశోభితమ్ ॥ ౨౯ ॥ మదనేషుధిసంశోభిజఙ్ఘా
ద్వయవిరాజితమ్ । పీతామ్బరధరంకాఞ్చ్యాపీతామ్బరజగత్ప్రియమ్ ॥
గుల్ఫదేశలసద్బద్ధ కిఙ్కిణీకటకాదికమ్ । హంసశిఞ్జితమఞ్జీరనూపురాఢ్య
పదామ్బుజమ్ ॥౩౦॥ బాలచన్ద్రకలాశోభినఖపఙ్క్తివిరాజితమ్।సహస్ర
పత్రపీఠస్థంసర్వాభరణభూషితమ్ ॥౩౧॥ పారిజాతతరోర్మూలే భాసమా
నంశ్రియఃపతిమ్ । కోటికన్దర్పలావణ్యసమ్మోహితజగత్త్రయమ్ ॥౩౨॥
యౌవనోద్దామలావణ్యం పఞ్చవింశతిహాయనమ్ । కుమారంరాజసిం
హస్యక్రీడమానమివాచ్యుతమ్ ॥ ౩౩ ॥ మూర్తీభూతదయాసిన్ధుంమూ
ర్తీభూతక్షమాగుణమ్ । మూర్తీభూతమహౌదార్యంమూర్తిమద్రూపస
మ్పదమ్ ॥ ౩౪ ॥ నారాయణమనాద్యన్తమవ్యయంపురుషోత్తమమ్ । ద
దృశుర్దేవగన్ధర్వాఃప్రత్యక్షంసురసత్తమాః ॥౩౫॥ ద్రష్టుంప్రత్యక్షతోయ
స్యరూపంతేపుస్తపోధనాః । తమజందేవదేవేశం శృఙ్గారరసవారిధిమ్ ॥
చక్షుష్మాంఫలమత్యర్థందదృశుఃప్రీతమానసాః । నయనానన్దజననందృష్ట్వా
తంసూర్యతేజసమ్ ॥ ౩౮ ॥ సర్వేషాంనేత్రపద్మాని వికాసంప్రాపురఞ్జ
సా । హర్షావేశసమావిష్టాదర్శనాత్తస్యయోగినః ॥ ౩౯ ॥ మునయశ్చ

తథాన్యేచననృతుశ్చాప్సరోగణాః । నిపతన్తంపతన్త్యన్యేభ్రమన్తంభ్రామయన్తిచ ॥౩౯॥ ఉత్పతన్తంపతన్త్యన్యేహర్షపర్యాకులేక్షణాః । ఆనన్దాశ్రుప్రముఞ్చన్తోమదోన్మత్తాఇవాభవన్ ॥ ౪౦ ॥ అనుభూయతమానన్దంచిరాత్స్వస్థాగతజ్వరాః । తస్థుశ్చదేవదేవేశం వీక్షమాణాఃపునఃపునః॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేబ్రహ్మాదీనాం భగవన్మన్దిరప్రవేశప్రణమనాదికథనంనామసప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

అగస్త్యాదికృతభగవత్స్తుతిః.

సూతః ॥ అథతేమునయస్సర్వే హర్షావిష్టాశ్చయోగినః । స్తుత్యాగమ్యంస్తుతిప్రీతంప్రీత్యర్థంతుష్టువుస్తదా ॥౧॥ అగస్త్యాదయః॥ నమస్తేయజ్ఞరూపాయయజ్ఞభోక్త్రేనమోనమః। యజ్ఞకర్త్రేనమోయజ్ఞప్రియాయచనమోనమః ॥౨॥ యజ్ఞగోప్త్రేనమోయజ్ఞఫలదాయనమోనమః॥ విశ్వామిత్రమహాయజ్ఞ పాలకాయనమోనమః ॥౩॥ యజ్ఞంశ్రాద్ధంచదానంచకర్మాణ్యన్యానియానిచ । తేషామపిత్వమేవైకస్సమస్తజనకర్మణామ్ ॥ ౪ ॥ పాలనేఫలదానేచప్రభురిత్యుచ్యసేబుధైః । నకేవలంత్వదుద్దేశకృతానాంకర్మణాంప్రభుః ॥ ౫ ॥ అన్యోద్దేశకృతానాంచయజ్ఞానాంత్వంప్రభుస్తథా । ఆదావన్తేతథామధ్యేత్వజ్ఞానంతునచేన్నతత్॥ న్యూనంచాపికృతంకర్మత్వద్ధ్యానాద్యాతిపూర్ణతామ్ । కర్మణైవహిసుప్రీతస్త్వంతుధర్మందదాసిచ ॥ ౭ ॥ అర్థకామౌతథామోక్షందదాసిచతపఃప్రియః । వేదేషుబహవోభాగాః కర్మణ్యేవవదన్తిహి ॥ ౮ ॥ తాన్యేవహితవప్రీతికారిణీతిపురావిదః । యథావత్తానికర్తుంచనశక్యానిమనీషిభిః ॥ ౯ ॥ అస్మాభిఃక్రియతేయుష్మదాజ్ఞాబుద్ధ్యాహికర్మతత్ । కర్మఛిద్రంతపశ్ఛిద్రంత్యక్తంచోపేక్షితంచయత్ ॥ ౧౦ ॥ తత్సర్వంక్షమ్యతాం దేవశ్రీనివాసక్షమానిధే। ఇతితస్మింస్తుతేవిష్ణౌమునిభిశ్చతపోధనైః ॥౧౧॥

ఇన్ద్రాదికృతభగవత్స్తుతిః.

ఇన్ద్రాద్యాదేవతాస్సర్వా స్తుష్టువుర్జగదీశ్వరమ్ ॥ ఇన్ద్రాద్యాః ॥ ఓంనమోవేఙ్కటేశాయశేషాద్రినిలయాయచ ॥ ౧౨ ॥ సింహాచలనివాసా

యశ్రీమన్నారాయణాయచ । కేశవాయనమోనిత్యంవాసుదేవాయ
తేనమః ॥ ౧౩ ॥ హృషీకేశాయమహతేవామనాయనమోనమః । సర్వే
షాంప్రాణినాం స్వామిన్నివాసార్థంయథాయథమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఉద్ధృత్యభూ
మింపాతాళాత్స్థాపయిత్వాపృథుంపునః । అనుగృహ్ణఞ్జనాన్సర్వాన్ప్ర
త్యక్షందృశ్యసేగిరౌ ॥౧౫॥ సురాణాముదధింయత్నాన్నిర్మథ్యోత్పాద్య
చామృతమ్ । అరక్ష స్త్వంసురాన్సర్వాన్దత్త్వా పీయూషమాదరాత్ ॥
త్వదీహాసర్వథాస్వామి న్సురార్థైవసురేశ్వర । త్వత్స్వరూపం యథావ
ద్ధి జ్ఞాతుంశక్నోతికఃపుమాన్ ॥ ౧౬ ॥ క్వచిత్సహస్రమూర్ధాత్వంసహ
స్రాక్షస్సహస్రపాత్ । కదాచిద్ద్విభుజ స్త్వన్తుకదాచి త్త్వం చతుర్భు
జః ॥ ౧౭ ॥ కదాచిచ్ఛృతవస్వామిన్నకిఞ్చిచ్చరణాదికమ్ । ఆకాశమివ తే
రూపంకదాచిద్జ్ఞానగోచరమ్ ॥ ౧౮ ॥ కదాచిన్నిర్వికల్పేనవేద్యంయత్నే
నకస్యచిత్ । ఆహుస్త్వాంసగుణంకేచిన్నిర్గుణంజ్ఞానమాత్రకమ్॥౨౦॥
కిఞ్చిదిత్యేవకేచిత్తుసదిత్యేవతుకేచన । దివ్యావయవసౌన్దర్యంనిత్యవిగ్ర
హయోగినమ్ ॥ ౨౧ ॥ వదన్తికేచిదస్మాకమపితన్మతముత్తమమ్ । హృ
ద్యంప్రమాణభూయిష్ఠం తన్నతాస్మజగద్గురుమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఏవంహి
స్తూయమానేతు గోవిన్దేత్రిదశైరపి । తుష్టువుస్సనకాద్యాశ్చయోగినో

సనకాదికృతభగవత్స్తుతిః.

విజితేన్ద్రియాః ॥ ౨౩ ॥ సనకాద్యాః ॥ వైకుణ్ఠధామన్విష్టోత్వాంజగ
తామాదికారణమ్ । నమామిత్వాంజగద్రూపం నమామిత్వామసఙ్గి
నమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆధారపద్మేహృత్పద్మేభ్రూమధ్యేమూర్ధ్నిపఙ్కజే । నీ
వారశూకవత్సూక్ష్మం పీతాభంసర్వతోముఖమ్ ॥ ౨౫ ॥ సుషుమ్నా
మార్గమధ్యేపిబిసతన్తునిభంపరమ్ । జ్ఞానాత్మకంమనోవేద్యంలయవాచ్య
మరూపకమ్ ॥ ౨౬ ॥ స్వయమ్ప్రకాశరూపశ్చసమాధౌత్వాంనమా
మ్యహమ్ । యోగినాంపరమాధారంయోగీశంయోగదాయినమ్॥౨౭॥
యోగినామప్యగమ్యంచనమస్యామోజగద్గురుమ్ । హృత్పద్మకర్ణికామ
ధ్యేశఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ ॥ ౨౮ ॥ నీలతోయదసఙ్కాశం పీతవాససమ
చ్యుతమ్ । నమామోవేదవేద్యంత్వాంవేదస్యావిషయంతథా ॥ ౨౯ ॥

త్వత్పాదంసర్వభావేన సర్వథాశరణంగతాః । ఇతిస్తుతేజగన్నాథేమో గిభిఃకోసలాధిపః ॥ ౨౯ ॥ తుష్టావప్రాష్ట స్తం దేవంరాజాదశరథ స్తదా॥

దశరథకృతభగవత్స్తుతిః.

దశరథః॥ బ్రహ్మేన్ద్రప్రముఖాస్సర్వేతపఃకుర్వ న్తియత్కృతే ॥ ౩౦ ॥ త్వ దధీనారమాసాతుత్వత్ప్రసాదాభికాఙ్క్షిణీ । త్రిపురారేర్మహావిష్ణో లోక సంహారకారిణః ॥ ౩౧ ॥ యేనదగ్ధాపురీతత్తుత్వదాయుధమితిస్మృతమ్। సర్వసృష్టిక్రియాకర్త్రీ బ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః ॥ ౩౨ ॥ త్వదాజ్ఞాకా రిణశ్శ్రీశనాస్తికశ్చిత్తవాధికః । త్వదీయంధామవైకుణ్ఠం నిరపాయంని రాకులమ్ ॥ ౩౩ ॥ సర్వప్రార్థ్యంపరానన్దం వక్తవ్యంకిమతఃపరమ్ । ఏ వంనృపేణగోవిన్దే స్తూయమానేచతుర్ముఖః ॥ ౩౪ ॥ చతుర్భిస్తోషయా

బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః.

మాసముఖైర్వేదసుగన్ధిభిః ॥ బ్రహ్మ ॥ ఆసీదగ్రేసదేకస్తు సచనారాయ ణశ్శ్రుతః ॥ ౩౫ ॥ ఆపోఽసృజత్తతోవీర్యంవిసృష్టంతాసుతేనవై । తద ణ్డమభవత్పశ్చాత్త్వయాసృష్టోహమీశ్వర ॥ ౩౬ ॥ మయాసృష్టాఃప్రజా స్సర్వా స్సర్వమూలంత్వమేవభోః । మాదృశావిధయోజాతా స్త్వత్తః కతికతీశభోః ॥ ౩౭ ॥ జీవైస్సూక్ష్మప్రకృత్యాచవిశిష్టస్త్వంతుకారణమ్। త్వమేవసర్వభూతాత్మా జగదిత్యుచ్యసేశ్రుతౌ ॥ ౩౮ ॥ ఏకంవృక్షంస మాసాతేసుపర్ణావయుతౌహరే । తయోరన్యఃకర్మజన్యంఫలమశ్నాతిస ర్వదా ॥ ౩౯ ॥ అస్పృష్టగన్ధస్తత్రైవ దీప్యసేత్వంయథారవిః । ని యన్తాసర్వజీవానాం ప్రేరకశ్చానుమోదకః ॥ ౪౦ ॥ సత్యంజ్ఞానమ నన్తంచత్వద్రూపంవై శ్రియఃపతే । నరానన్దాచ్ఛతగుణాదేవగన్ధర్వసమ్మ దాః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్యారభ్యతవస్తోతుమానన్దంకమలాపతే । ఉపక్రమ్య పరిచ్ఛేత్తుంతవానన్తగుణార్ణవమ్ ॥ ౪౨ ॥ అజానన్తఃపురావేదాస్తేచ నిత్యాస్సహస్రధా । తూష్ణీంభావంయయుస్సోహం త్వన్నాభికమలో ద్భవః ॥ ౪౩ ॥ కథంస్తౌమిగుణాంస్తేఽపయోధింత్వాంరమాపతే । దయో ద్రిక్తముఖామ్భోజదర్శనాత్తేవయంసురాః ॥౪౪॥ అవాదిష్మచకిఞ్చిత్తుత త్సర్వంక్షమ్యతాంప్రభో । ప్రసీదపరమోదారప్రసీదత్వం శ్రియోజ్జ్వల॥

ప్రసీదపరమానన్ద ప్రసీదసుముఖోజ్జ్వల । ఇతి దేవగణాస్సర్వే హర్షోత్ఫుల్ల హృదమ్బుజాః ॥౯౬॥ అస్తువన్దేవ దేవేశం యాథాత్మ్యేద్భవాద్భాతదా।

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యాదికృత భగవత్స్తుత్యాదికథనం నామాష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః.

ब्रह्मादीन्प्रति భగవత్కృతకుశలానుయోగాదిః.

శ్రీసూతః ॥ మునిభిర్దేవబృన్దైశ్చ స్తుతశ్శ్రీవేఙ్కటాధిపః । దయాప్రసన్నసమ్ఫుల్ల నేత్రాబ్జాభ్యాంవిలోకయన్ ॥ ౧ ॥ తాన్సర్వాన్వైవసుధావృష్ట్యాహ్లాదయన్నివసోఽచ్యుతః । బభాషే మేఘగమ్భీరవాచాకర్ణామృతశ్రియా ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ బ్రహ్మన్ప్రీతోఽస్మి తే భక్త్యాస్తుత్యా చ కమలాసన । కిమాగమనకార్యం తే సురాణాం చ తపస్వినామ్ ॥ ౩ ॥ ఇతి

భగవతే బ్రహ్మాదీనాం రావణోపద్రవనివేదనమ్.

పృష్టః పునః ప్రాహ బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ బ్రహ్మ ॥ పూర్వం విశ్రవసః పుత్రో రావణో నామ రాక్షసః ॥ ౪ ॥ తపః కృత్వా సుఘోరం చ తేవదానవరాక్షసైః । మానుషాదితరైర్లబ్ధ్వా వరం చావధ్యతామయమ్ ॥ ౫ ॥ బలదర్పాదిమాన్లోకాన్బాధతే నితరాం మునీన్ । శ్రీశైలస్య సకాశే తు దైత్యాః కేచన సర్వదా ॥ ౬ ॥ బలోద్ధతా మహావేగా నిత్యం బ్రాహ్మణకణ్టకాః । బాధన్తే ప్రాణినస్సర్వాన్నిత్యోద్యతవరాయుధాః ॥ ౭ ॥ నైకుణ్ఠం క్షీరసిన్ధుం చ దృష్ట్వా త్వత్ప్రీతికారకమ్ । తత్త్వత్స్థానం సమాలోక్య లీలాలోలహృదమ్బుజమ్ ॥ ౮ ॥ త్వాం తు తత్ర త్రియః కాన్తమదృష్ట్వా చాత్ర తే వయమ్ । ఆగతాశ్శరణం నోఽహి త్వమేవ రిపుసూదన ॥ ౯ ॥ జగద్రక్షణకర్తా త్వం తద్విసృజ్య రమాసఖ । అతిచైత్రరథే దివ్యే గిరావస్మిన్స్వృపషే భిథే ॥ ౧౦ ॥ క్రీడసే పరమానన్దః క్రీడారసవశానుగః । అస్మాకం కా గతిర్విష్ణో వద వేఙ్కటనాయక ॥ ౧౧ ॥ ఇత్యుక్తః ప్రాహ తాన్సర్వాన్కృపానిధిరధోక్షజః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహమేవ గతిర్బ్రహ్మన్భవతాం మాస్తు తద్భయమ్ ॥ ౧౨ ॥ అభయం భవతాం దత్తం మయా హి కమలాసన । అచిరాద్రాక్షసం క్రూరం రావణం లోకకణ్టకమ్ ॥ ౧౩ ॥ సబన్ధుం సరథం సాశ్వం వధిష్యామి న సంశయః । ఏవముక్త్వా విధిం శ్రీశః ప్రాహాగ

స్త్యంతపోధనమ్ ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యస్వాగతంతేహిబ్రూహికార్యంమ
హామునే । ఇత్యుక్తఃప్రాహతంవిష్ణుంమునిఃపరమపావనః ॥ ౧౫ ॥ మ
న్దస్మితమనోహారి త్వదీయముఖపఙ్కజమ్ । సద్యస్సన్తాపహరణంహృద
యాహ్లాదకారణమ్ ॥ ౧౬ ॥ అదృష్ట్వాతత్కథంస్థాతుం శక్నుయాంవే
ఙ్కటేశ్వర । త్వదీయందర్శనంపుణ్యంమహోద్దేశ్యంప్రధానతః ॥ ౧౭ ॥
అన్యచ్చకిఞ్చిద్వక్ష్యామిశ్రూయతాంపురుషోత్తమ।అసురాఃకేచిదుద్భూ
తాశ్శ్రీశైలస్యసమీపతః ॥ ౧౮ ॥ వరదానోద్ధతాస్సర్వేబాధన్తేప్రాణిన
స్సదా । సత్యత్రతవసాన్నిధ్యేదేశపీడాకథంభవేత్ ॥ ౧౯ ॥ విషయో
యంత్వదీయస్తుబాలవృద్ధద్విజాకులః । దస్యుభిఃపీడ్యమానశ్చేదుపేక్షా
విషయఃకథమ్ ॥ ౨౦ ॥ దుష్టానాంనిగ్రహఃకార్యశ్శిష్టానాంరక్షణంత
థా । భవద్దేశజనాస్సర్వేనీరోగానిరుపద్రవాః ॥ ౨౧ ॥ దీర్ఘాయుషస్త
థాసర్వేశ్రీమన్తఃపుత్రపౌత్రిణః । నిర్మత్సరాభవేయుశ్చభవదీయకటా
క్షతః ॥ ౨౨ ॥ వరమేతద్దేహిదేవమమావశ్యంశ్రియఃపతే । ఇతిపృష్టఃపు
నఃప్రాహపరమాత్మాసనాతనః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీభగవాన్ । దత్తమేతద్వ
రంచాద్యమయామునివరోత్తమ । హనిష్యేసర్వదుష్టాంశ్చకరిష్యేనిరు
పద్రవమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఆరోగ్యంసమ్పదందాస్యే సన్తతీశ్చశతాయుషః ।
దాస్యామిసర్వదాతేషామేతద్విషయవాసినామ్ ॥ ౨౫ ॥ అయాచితం
చయచ్చాన్యత్కాఙ్క్షితంతద్దదామివః । ఇతిదత్త్వావరంసమ్యఙ్మునయేక
మలాపతిః ॥ ౨౬ ॥ సనకాదీనువాచేదంస్వాగతంభవతామితి । ఇతిపృ
ష్టాఃపునఃప్రోచుర్యోగినస్తంరమాపతిమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్వామిన్నియంపుణ్య
భూమిస్తపస్సిద్ధ్యతిశీఘ్రతః । కిన్తుబాధాచమహతీదుస్సహాకలహార్థినా
మ్ ॥౨౮॥ నిర్బాధంకుర్విమందేశంశీఘ్రంశేషగిరీశ్వర । త్యక్త్వావైకుణ్ఠ
మస్మిన్నిహాస్థీయతేపర్వతోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ త్వమత్రవేఙ్కటాధీశస్థిత్వా
పిప్రాణిసౌఖ్యదః । అదృశ్యస్సర్వభూతైశ్చేత్తావతాకింప్రయోజనమ్ ॥
స్థాతవ్యంహిత్వయాతాత సర్వప్రత్యక్షగోచరమ్ । ఇదమేవహరేస్వా
మిన్పరమంనఃప్రయోజనమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఏవమభ్యర్థితశ్శ్రీశస్సనకాదితపో
ధనైః । తథైవకుర్వేయోగీన్ద్రా ఇతిచోక్త్వామునీంస్తదా ॥ ౩౨ ॥ ప్రా
హచేన్ద్రంవచోవిష్ణుఃకింతేకార్యంవదేతిచ । ఇతిపృష్టఃపునఃప్రాహదేవే

న్ద్రో ౭విష్ణుమవ్యయమ్ ॥ ౩౩ ॥ స్వామిన్నచ్యుతగోవిన్ద రావణేనదురా
త్మనా । పీడితాశ్చవయంసర్వే స్థానాత్స్థానంభ్రమామహే ॥ ౩౪ ॥
ఇత్యుక్తః ప్రాహ దేవోపి దేవేన్ద్రం కమలాపతిః । స్వస్థాభవత దేవా
శ్చసర్వేయూయంగతజ్వరాః ॥ ౩౫ ॥ హతఏవదురాత్మాచరావణో
లోకకణ్టకః । అచిరాత్తంవధిష్యామిసత్యమిత్యవధార్యతామ్ ॥ ౩౬ ॥

శఙ్కరస్య శేషాచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః.

ఇత్యుక్త్వాకమలానాథః ప్రాహ శానంశుచిస్మితః । కిమాగమనకార్యం
తేవదశఙ్కరసత్వరమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఇతిపృష్టశ్శివః ప్రాహస్వామిన్నిత్యచ్యుతం
వచః । స్వామింస్త్వయాసదాయత్రస్థీయతే వేఙ్కటేశ్వర ॥ ౩౮ ॥
తత్రైవ దేవస్థాతవ్యంమయావృషగిరీశ్వర । ఇతిపృష్టః పునః ప్రాహనీలమే
ఘుసమద్యుతిః ॥ ౩౯ ॥ ఆకల్పంచవసామీహ వేఙ్కటాహ్వాయభూధరే ।
త్వమప్యత్రమృడాసీశ మహాదేవవసప్రభో ॥ ౪౦ ॥ ఉపత్యకాయామ
స్యాద్రేశ్శోచిషేఙ్కశదిశీశ్వర । ఇత్యాదిశ్యనృపంప్రాహ కోసలాధిపమీ
శ్వరః ॥ ౪౧ ॥ చిరకాలేనదృష్టోసికింతేకార్యంవదప్రభో । కేశవేనైవ

భగవన్తముద్దిశ్యదశరథకృతపుత్రప్రార్థనా.

ముక్తస్తుప్రాహరాజామనోగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్వామిన్పురుషశార్దూలత్వ
త్ప్రసాదాన్మయాచ్యుత । రాజ్యంభుక్తంచిరందత్తంబ్రాహ్మణేభ్యోమ
హాధనమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనుభూతంసుఖంసర్వంజితాశ్చరిపవస్తథా । నాను
భూతంసుఖంపుత్ర జన్మసమ్భవమచ్యుత ॥ ౪౪ ॥ నలోకః పుత్రహీనస్య
వదన్తీతిద్విజాతయః । దేహిమేపుత్రమోజిష్ఠంలోకవిఖ్యాతపౌరుషమ్॥
ఇతిపృష్టః పునః ప్రాహ రాజానంవేఙ్కటాధిపః । రాజంస్త్వయాకృతం
పూర్వందుస్సహంబహుదుష్కృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ కింకర్తవ్యంమయారాజ
న్నిత్యుక్తః ప్రాహవైనృపః । స్వామిన్నభ్యుదితేసూర్యే తమస్తిష్ఠేత్క
థంప్రభో ॥ ౪౭ ॥ త్వయ్యన్తేచాస్యకర్మాణితస్మిన్దృష్టేపరావరే । ఇతి
వక్తిశ్రుతివస్స్వామింస్త్వయిదృష్టేనచాస్త్యఘమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఇత్య
తోమమగోవిన్ద కథంపాపంత్వయిస్థితే । ప్రాహచైవంనృపేణోక్తః
శ్రీశః పాపవినాశనః ॥ ౪౯ ॥ రాజన్ప్రీతోభవద్భక్త్యాచతుశ్శ్లోక్యా
త్వదీయయా । స్తుత్యాచపరమప్రీతస్తవదాస్యేవరోత్తమమ్ ॥ ౫౦ ॥

యస్మాత్ప్రీత్యా చతుశ్శ్లోకీ త్వయోక్తా మమ భూపతే । తస్మాత్తు తవ పు
త్రాశ్చ చత్వారోఽమితవిక్రమాః ॥ ౫౧ ॥ శూరాశ్చ బలవన్తశ్చ మత్తు
ల్యబలవిక్రమాః । దత్తా రాజం స్త్వయాఽయోధ్యాం గత్వా యష్టవ్యమా
దరాత్ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్తస్సోఽథ రాజేన్ద్రో బభూవ పులకాఞ్చితః । స్తు
త్వా నత్వా తు బహుధా దేవదేవం రమాపతిమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రదక్షిణం తతః
కృత్వా పునస్తు నత్వా ప్రణమ్య చ । ఆమన్త్ర్య శేషశైలేన్ద్ర నిలయం స
పురోహితః ॥ ౫౪ ॥ యయౌ దశరథశ్శ్రీమాన యోధ్యాం సహ బన్ధుభిః॥
ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదీన్ప్రతి
భగవత్కృతకుశలానుయోగాదికథనం నామైకోనపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

భగవన్తం ప్రతి చతుర్ముఖకృతప్రార్థనాదిః.

శ్రీసూతః ॥ ఇతి దత్త్వా వరం తస్మై నృపాయ కమలాపతిః । కమలా
సనమాహూయ వచనం చేదమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మన్కాలస్త్వతిక్రాన్తః
కిమర్థం స్థీయతే త్వయా । కిమభీష్టం వద క్షిప్రం సత్యం దాస్యామి తద్వరమ్॥
ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ బ్రహ్మా లోకపితామహః । యది దాస్యసి విశ్వేశ మ
మాభీష్టం రమాపతే ॥ ౩ ॥ త్వమేవం భూత ఏవాత్ర సర్వప్రత్యక్షగోచరః।
కేవలం దర్శనాదేవ సర్వేషాం సర్వదస్సదా ॥ ౪ ॥ భగవన్నర్హసి స్థాతుం
లోకానుగ్రహకామ్యయా । కలౌ యుగే జనాస్సర్వే శిశ్నోదరపరాయ
ణాః ॥ ౫ ॥ న జానన్తి నరా ధర్మమధర్మం వాఽపి భూతలే। ప్రాయశో దుర్బలా
స్సర్వే రోగిణః కామమోహితాః ॥ ౬ ॥ పశుప్రాయా మనుష్యా హి న జా
నన్త్యాత్మనో హితమ్ । ప్రాయశః పాపినామేవ యుగే జన్మ కలౌ హరే ॥ ౭ ॥
క్షుత్తృష్ణోపహతాస్సర్వే న త్వాం జానన్తి కించన । తే యద్యుపేక్షితా
స్సర్వే నరకా రౌరవాదయః ॥ ౮ ॥ న పర్యాప్తాః పునస్సృజ్యా నరకాస్తే
సహస్రధా । భవేయుర్వేఙ్కటాధీశ దయాలోలహృదమ్బుజ ॥ ౯ ॥
తేషామనుగ్రహార్థాయ స్థాతవ్యం భవతా హరే । బ్రహ్మణాఽభ్యర్థితస్త్వే
వం కృపానిధిరువాచ హ ॥ ౧౦ ॥ బ్రహ్మన్నభ్యర్థితం త్వేతన్మహద్వరమ
నుత్తమమ్ । సర్వజీవదయాళుత్వం మహో తవ చతుర్ముఖ ॥ ౧౧ ॥

అనేనసుతరాం ప్రీత స్తవదాస్యేయ థేప్సితమ్|స్థాస్యామ్యత్రై వసర్వేషాం ప్రత్యక్షస్సర్వకామదః ॥ ౧౨ ॥ ఆకల్పంచవసామీహ శ్రియాసార్థం చతుర్ముఖ । శేషేణ గరుడేనైవ విష్వక్సేనేనసర్వదా ॥ ౧౩ ॥ భూమ్యాచనీళయాసార్థం సర్వైః పారిషదైస్సహ । యేకేచిదత్రకుర్వన్తి తపాంసివివిధానిచ ॥ ౧౪ ॥ తేషాంతపాంసి సిద్ధ్యన్తు సులభేనా శువర్తనా । తథైవ యజ్ఞకర్మాణి యోగాశ్చాపి చయోగినామ్ ॥ ౧౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ చేయం బ్రహ్మన్లోకపితామహ । తీర్థానాంస్వామిభూతత్వా దుచ్యతేఽన్వర్థనామతః ॥ ౧౬ ॥ యానికానిచతీర్థాని గఙ్గాదీనిమహీతలే । తానిసర్వాణిచోత్పన్నా న్యస్మాత్తీర్థాత్పితామహ ॥ ౧౭ ॥ ఐరంమదతటాకశ్చ వైకుణ్ఠేయస్తుతిష్ఠతి । సఏవగీయతేచాత్ర స్వామిపుష్కరిణీతిచ ॥ ౧౮ ॥ అత్రస్నానేననశ్యన్తి మహాపాతక కోటయః । ఉపపాతక సఙ్ఘాశ్చ రహస్యేచప్రకాశితః ॥ ౧౯ ॥ కృతానియానిపాపాని నశ్యన్త్యేవనసంశయః। యంయంకామంసముద్దిశ్య స్నాత్యస్మింస్తుసరోవరే ॥ ౨౦ ॥ తంతంకామమవాప్నోతి నాత్రకార్యావిచారణా । కాణఃఖఞ్జఃకృశఃకుబ్జో మూకో బధిరఏవచ ॥ ౨౧ ॥ అనపత్యోదరిద్రోవా కుష్ఠీవావ్యాధిపీడితః। మయిచానుత్తమాంభక్తిం కృత్వామద్దర్శనోత్సుకః ॥ ౨౨ ॥ ఆయాతిచేద్యథాకామం ప్రాప్నోతిహీనసంశయః|అద్యప్రభృతినిశ్శఙ్కా జనాఃకమలసమ్భవ॥ విచరన్తు దివారాత్రం నిర్బాధాశ్చ మహీతలే । ఇత్థమాశ్వాస్య దుర్దైత్య

శ్రీవేఙ్కటాద్రినికటస్థాసురవధార్థంచక్రప్రేషణమ్.

వినాశాభ్యర్థినంవిధిమ్॥ ౨౪॥సుదర్శనం హేతిరాజం సమాహూయాన్వశాత్తదా । సుదర్శన సహస్రార జ్వాలామాలా విభీషణ ॥ ౨౫ ॥ ఆగచ్ఛత్వం మహాభాగ శృణుమద్వచనం శుభమ్ । కుముదాది గణైస్సార్థం సర్వాయుధపరిచ్ఛదైః ॥ ౨౬ ॥ ఇతోనిర్గత్యసహసా యత్రదైత్యామహాబలాః । యక్షరాక్షసనాగాశ్చ దుష్టాబ్రాహ్మణహింసకాః ॥ ౨౭ ॥ యేచోరావస్థుహర్తారో దేశోపప్లవకారకాః । యత్రయత్రగిరావాపి దేశేవా కాననేపివా ॥ ౨౮ ॥ పరితోఽస్య గిరేస్త్వంతు గత్వాదుష్టాన్మహాబలాన్ । నిశ్శేషంభస్మసాత్కృత్వా దేశంచనిరుపద్రవమ్॥ ౨౯ ॥కృత్వా

తుతత్రతత్రాపి జనరక్షాంవిధాయచ। ఆగచ్ఛత్వంమహాభాగే త్వాజ్ఞప్త
శ్చక్రరాడపి ॥ ౩౦ ॥ వినిర్గత్య గిరేస్తస్మా ద్దైత్యసఙ్ఘాన్సుదుర్జయాన్।
అన్యానపిజనాన్హత్వా దేశబాధావిధాయకాన్ ॥ ౩౧ ॥ క్షణేనసర్వాన్దు
ష్టౌఘాన్నిశ్శేషంభస్మసాత్తదా। కృత్వాఽగచ్ఛన్మహాచక్రం సర్వేషాం
పశ్యతాంహరేః ॥ ౩౨ ॥ సన్నిధౌతత్సమాగత్య వ్యజిజ్ఞపదిదంవచః। నిహ
తాదుష్టదైత్యాస్తే ప్రతాపాచ్చక్రిణస్తవ ॥ ౩౩ ॥ ఇతితస్మిన్సమాయాతే
చక్రరాజేహరిస్స్వయమ్। పునరాహసురశ్రేష్ఠం కర్తవ్యంకిమితఃప్రభో॥
వదేతిపృష్టఃప్రాహాసౌ బ్రహ్మాహర్షసమాకులః। బిభేమివక్తుం దేవేశ ప్రస
న్నముఖపఙ్కజ ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యుక్తోఽథహరిఃప్రాహ మాభైషీస్త్వంవదస్వ
తత్। ఇత్యాశ్వస్తఃపునఃప్రాహ బ్రహ్మాబ్రహ్మవిదగ్రణీః ॥ ౩౬ ॥ ధ్వజారో
హణపూర్వశ్చ కార్యస్తవమహోత్సవః। సచత్వయామహాభూమ న్నఙ్గీ
కార్యశ్శ్రియాసహ ॥ ౩౭ ॥ ఇతిబ్రువన్విధిస్తేన చోదితఃక్రియతామితి।

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమహోత్సవఘట్టః.

విధిశ్చకారమునిభిర్వైఖానసముఖైస్సహ ॥ ౩౮ ॥ ఉత్సవంధ్వజపూ
ర్వంచ కన్యామాసంగతేరవౌ। ఆహూతాశ్చసురాస్సర్వే సర్వాభ్యోది
గ్భ్య ఏవచ ॥ ౩౯ ॥ ఆగతా విబుధాస్సర్వే రాజానః పుణ్యకృత్తమాః॥
బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రాశ్చాన్త్యజనాస్తథా ॥ ౪౦ ॥ నానా
జాతిసముత్పన్నా స్సముద్రవనవాసినః। అఙ్గవఙ్గకళిఙ్గేషు గౌడకాశ్మీర
సిన్ధుషు ॥ ౪౧ ॥ చోళమాళవపాణ్డ్యేషు కోసలేషుకుశేషుచ। వసన్తస్తే
జనాస్సర్వే సకుటుమ్బాస్సమాయయుః ॥ ౪౨ ॥ ఘుష్యన్తస్సఙ్ఘశశ్శో
చ్చైర్గోవిన్దేతిపునఃపునః। యోగినామప్యదృశ్యోసౌ దయయాసర్వజన్తు
షు ॥ ౪౩ ॥ సర్వప్రత్యక్షతాంయాత శ్శ్రీనివాసఃపరాత్పరః। అఙ్గీచ
కారవిధినా నిర్మితంచ మహోత్సవమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఉత్సవేదర్శనం పుణ్యం
శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః। ఇతిబ్రువన్తస్తేసర్వే మధ్యేమార్గంజనాస్తథా॥౪౫॥
చక్రుఃపానీయశాలాశ్చ వివిధాన్నగృహాణిచ। వాహనానిచవాసాంసి
ఛత్రాణ్యాభరణానిచ ॥ ౪౬ ॥ పాదుకాశ్చ జనాస్సర్వే దదతస్సర్వదై
వహి। నృత్యన్తోవాదయన్తశ్చ గాయన్తశ్చపరస్పరమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఆజగ్ము

స్సేవితుం సర్వే వేఙ్కటాహ్వాయ భూధరమ్ । బ్రహ్మా చకారయాం మాస
సమాగత జనాన్ప్రతి ॥ ౭౮ ॥ విశ్వకర్మాణమాహూయ సమర్థం శిల్పి
నాంవరమ్ । అన్నశాలాశ్చ వివిధాః ప్రపాశ్చ బహుధాతదా ॥ ౭౯ ॥
ఉపకార్యాశ్చబహుధా కారితా స్తత్రతత్రవై । గిరేశ్చపరిత స్తత్ర నగ
రాణిచకారహ ॥ ౫౦ ॥ విశ్వకర్మాతువిధివ న్మనోజ్ఞానిపురాణిచ । పురే
పురేచవివిధా వీథయఃపణ్యవీథయః ॥ ౫౧ ॥ శోభ న్తేగణికానాంచ వణి
జాంపణ్యసమ్పదః । తత్రతత్రచశోభ న్తే ముక్తావిద్రుమరాశయః॥౫౨॥
సర్వేచధర్మనిరతా స్సర్వేచధనిన స్తదా । సేవార్థమాగతానాంతు దదు
ర్వస్త్రాణ్యనేకశః ॥ ౫౩ ॥ సద్మానిచదదుస్సర్వే పానీయాన్నంచసర్వదా।
బ్రహ్మాచ దేవదేవస్య చకార పరమోత్సవమ్ ॥ ౫౪ ॥ జగుఃకలంచ
గన్ధర్వా ననృతుశ్చాప్సరోగణాః । భేరీమృదఙ్గ మురజ పణవానక గోము
ఖాః॥౫౫॥ఢక్కాఝర్ఝరనిస్సాణ వాద్యభేదా స్త్వనేకధా । వాదయామా
సురవ్యగ్రం నాదయన్తోదిశోదశ ॥ ౫౬ ॥ విమానంపరిత స్తత్ర వీథయో
భా న్తిసర్వతః । విశ్వకర్మాస్వసామర్థ్యం ప్రకటీకృతవాం స్తదా ॥ ౫౭ ॥
తుఙ్గప్రాసాదసమ్బాధం విచిత్రగృహాభి త్తికమ్ । చన్ద్రకా న్తశిలోపేతం
సూర్యకా న్తసమన్వితమ్ ॥ ౫౮ ॥ అనేకరత్నఖచితం త ప్తహాటకనిర్మి
తమ్ । తుఙ్గధ్వజ సమోపేతం రత్నతోరణ సంయుతమ్ ॥ ౫౯ ॥ జలసి
క్తంపుష్పకీర్ణం దివ్యధూపసుధూపితమ్।చకారనగరంతత్ర గన్ధర్వనగరం
యథా ॥ ౬౦ ॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవ న్తంప్రతి
చతుర్ముఖకృతప్రార్థనాది కథనంనామ పఞ్చాశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమహోత్సవవైభవవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మాచ వేఙ్కటేశస్య దివ్యోత్సవ దినేషువై । నై
వేద్యంబహుధాచక్రే ఘృతసూపగుడో త్తరమ్ ॥ ౧ ॥ గుడాన్నంపాయ
సాన్నంచ ముద్గాన్నంచతిలోదనమ్ । శాల్యన్నంకృసరాన్నంచ మరీచ్యా
న్నంతథైవచ ॥ ౨ ॥ గోధూమాన్నంచమాషాన్నం మధురాన్నంఘృతో
త్తరమ్ । ఏవంబహువిధాన్నంచ ఫలానివివిధానిచ॥౩॥వ్యఞ్జనానివిచిత్రాణ

ణిమనస్తోషకరాణిచ । దివ్యాన్యమృతకల్పాని సుస్వాదురసవన్తిచ ॥ ౪ ॥ ఉచ్చైశ్శ్రవసమశ్వంచ గజమైరావతంతథా । అనన్తం నాగరాజంచ గరుడంచత్రయీమయమ్ ॥ ౫ ॥ ఏకైకంసమధిష్ఠాయ వేఙ్కటాద్రిశిఖామణిః । దినేదినేసురాన్సర్వా నుత్సవార్థంసమాగతాన్ ॥ ౬ ॥ అనుజగ్రాహరథ్యాయా మటన్భూమ్యా శ్రియాన్వితః । సమస్తవాద్యఘోషైశ్చ గజాశ్వైస్సమలఙ్కృతైః ॥ ౭ ॥ చిత్రధ్వజపతాకాభి శ్చిత్రచామరరాజిభిః । సహితో౽నృత్తవాదిత్రై ర్వరనారీగణైస్సహ ॥ ౮ ॥ కవిభిర్వన్దిభిశ్చైవ గాయకైఃపాఠకైస్తదా । నిత్యంవేదైస్స్తూయమాన శ్శ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥ ౯ ॥ ప్రాతర్దేవగణైఃకైశ్చి దుపదాభిశ్చపూజితః । తథైవసాయందేవైశ్చో పదయాపూజితో౽హరిః ॥౧౦॥ వవృధేలోకవృద్ధ్యర్థముత్సవేబ్రహ్మనిర్మితే।జుహువుర్యాగశాలాయాంమునయోవీతకల్మషాః॥ విధివత్స్థాపయామాసుః పూర్ణకుమ్భాన్మనోహరాన్ । దిగ్బలింవిధివచ్చక్రుర్వైఖానసతపోధనాః ॥౧౨॥ శ్రీనివాసోత్సవదినం పుణ్యంపాపప్రణాశనమ్ । ఇత్యాగతాజనాస్సర్వే చక్రుర్దానాన్యనేకశః ॥ ౧౩ ॥ అన్నదానం స్వర్ణదానం వస్త్రదానంతథైవచ । గృహదానంమహాపుణ్య మితిమత్వా మహాజనాః ॥ ౧౪ ॥ ఇష్టకాదారుభిశ్చైవ నిర్మితంహర్మ్యసంయుతమ్। దదుఃప్రత్యేకశో౽వేశ్మ సోపస్కర మలఙ్కృతమ్ ॥ ౧౫ ॥ రాజానస్స్థాపయామాసు ర్విపేన్ద్రాంస్తత్రభూధరే । వైశ్యానన్యాంశ్చమనుజా న్స్థాపయామాసవైవిధిః ॥ ౧౬ ॥ అత్రైవవాసఃకర్తవ్య స్సర్వదేతి వినిశ్చితాః । వాసంచక్రుశ్చతత్రైవ విప్రాద్యామానవాస్సదా ॥ ౧౭ ॥ ఏవం శ్రీవేఙ్కటేశస్య వర్తమానేమహోత్సవే । కదాచిత్స్యన్దనందివ్యం నానారత్నవిరాజితమ్ ॥ ౧౮ ॥ తప్తజామ్బూనదమయ ముచ్ఛ్రితధ్వజశోభితమ్ । నానాకుసుమమాల్యైశ్చ ముక్తామాల్యైశ్చశోభితమ్ ॥ ౧౯ ॥ హైమవస్త్రవితానాఢ్యం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । విమానంపుష్పకంకాన్త్యా స్మారయన్తంమనోహరమ్ ॥ ౨౦ ॥ రథంతంసమధిష్ఠాయ శ్రీభూమి సహితఃపరః । శ్రీనివాసస్స్ఫురద్రత్న కిరీటమకుటోజ్జ్వలః ॥ ౨౧ ॥ బ్రహ్మ

7

దిదేవబృన్దైశ్చ సేవ్యమానస్తపోధనైః । పరిక్రమ్యమహావీథిం రాజవీథిం
శ్రియోజ్జ్వలామ్ ॥ ౨౨ ॥ పునరాగత్యతందివ్యం వితానాసనశోభితమ్।
ఆస్థానమణ్డపంతత్ర మణిస్తమ్భశతైర్యుతమ్ ॥ ౨౩ ॥ హిరణ్మయమధిష్ఠా
య స్వాయమ్భువమకల్మషమ్।ఆహూయవాచాభగవా నబ్రవీన్మధురాం

మహోత్సవసేవాఫలదానఫలప్రశంసాదిః.

గిరమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ బ్రహ్మన్ప్రీతోఽస్మి నితరాం త్వద్భక్త్యాచో
త్సవేనచ । శృణుధ్వంమునయోదేవా రాజానోయోగినశ్చయే ॥ ౨౫॥
వర్షేవర్షేతుమాసేఽస్మి న్కన్యారాశింగతేరవౌ। యేకేచిదత్రకుర్వన్తి బ్రహ్మ
క్లృప్తోత్సవంమమ ॥ ౨౬ ॥ తేయాన్తి బ్రహ్మణోలోకం భూమౌకామా
నవాప్యచ । ఇమముత్సవముద్దిశ్య సేవార్థంయస్తువాసతః ॥ ౨౭ ॥ క్రమ
తేపదమేకంతు గన్తుంశేషగిరింప్రతి । పదస్యైకస్యతస్యైవ ఫలంభవతి
మత్పదమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఐహికంతుఫలంతస్య హ్యావాన్తరఫలంభవేత్ । సేవ
న్తేయేహిమామస్మి న్నుత్సవేబ్రహ్మకల్పితే ॥ ౨౯ ॥ సేవన్తేతాన్మహీ
పాలా స్స్నేహాద్దద్యుశ్చవాఞ్ఛితమ్ । ప్రపాముత్సవకాలేహి యేతుకుర్వ
న్తిదేహినః ॥ ౩౦ ॥ మచ్చిత్తంతాన్సముద్దిశ్య శీతళంభవతిక్షణాత్ ।అన్న
దానంప్రశస్తంస్యా ద్విశేషేణ మహోత్సవే ॥ ౩౧ ॥ యేఽపిచాన్నం ప్ర
యచ్ఛన్తి తేషాంసప్తకులావధి । అన్నంబహువిధంచిత్రం దీయతేహి
మయావిధే॥ ౩౨ ॥ తేతుభుక్త్వాబహూన్భోగా న్మయాదత్తానభీప్సితాన్।
అన్తేహిమత్పదం యాన్తి స్వర్గంభుక్త్వాతు మధ్యతః ॥ ౩౩ ॥ కాణాన్ధప
ఙ్గుమూకానా మన్యేషాంవికలాఙ్గినామ్ । అన్నవస్త్రహిరణ్యాది దాతౄ
ణాంసమ్పదస్సదా ॥ ౩౪ ॥ అనాయాసేనసిద్ధ్యన్తి మచ్ఛన్దాత్పద్మసమ్భవ।
యేహిచాత్రస్థితింనిత్యం వాఞ్ఛన్తిమనుజాభువి ॥ ౩౫ ॥ తేషామిహై
వదాస్యామి సమ్పదంసన్తతింతథా । తారతమ్యవశాద్భక్తే స్తేషాం
సిద్ధ్యన్తిసమ్పదః ॥ ౩౬ ॥ జననంమరణంయేషాం స్థితిర్వాఽస్మిన్మహీధరే।
తేషాంముక్తిఃకరస్థాహి జ్ఞానసాధ్యాహిదుర్లభా ॥ ౩౭ ॥ యానికానిచ
దానాని సన్తిశాస్త్రోదితానిచ। తానిసర్వాణిదానాని క్రియమాణానిచే
ధిహా ॥ ౩౮ ॥ ఐహికంచఫలందత్త్వా స్వర్గమీప్సితమేవవా । మత్పదంచ

శరీరాన్తే దదామ్యేషాంనసంశయః ॥ ౩౯ ॥ గిరేశ్చపరితోభూమౌ గ్రామాన్వాపట్టణానివా । కరోతిశ్రద్ధయారాజా బ్రాహ్మణోయోపికోపివా ॥ సవైరాజ్యశ్రియంభుక్త్వా భుక్త్వాస్వర్గాదికంచిరమ్ । మత్సాయుజ్యం వ్రజత్యేవ నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౧ ॥ పుణ్యంక్షేత్రమిదంభూమౌ స్థాతవ్యంహిసదాత్రతు । ఇతిబుద్ధ్యాత్రవసతాం గృహక్షేత్రాదికంతుయే ॥ దదతీహనరాస్తేవై లబ్ధ్వావాసఫలానిచ । ప్రాప్నువన్తిపునశ్చైవ మామకంచపదంధ్రువమ్ ॥ ౪౩ ॥ అత్రయేవసతాంప్రాజ్ఞా విద్యాదానమనుత్తమమ్ । కుర్వన్తితేషాంవిదుషాం కీర్తిస్త్రైలోక్యగామినీ ॥ ౪౪ ॥ తద్బన్ధుబన్ధుతద్బన్ధు తద్బన్ధుజనబాన్ధవాః । సర్వేపితత్ఫలంలబ్ధ్వా మోదన్తేదివిదేవతాః ॥ ౪౫ ॥ * * * * * *

ఇతి వరాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశ్వర మహోత్సవవైభవ వర్ణనంనామైక పఞ్చాశోధ్యాయః.

వేఙ్కటాద్రౌపుష్పోద్యాననిర్మాణాదిప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ ఉక్త్వైవంవేఙ్కటేశః పునఃప్రీత్యాజగాదచ । శ్రీభగవాన్ ॥ శ్రూయతాంవిబుధాయూయ మన్యత్కిఞ్చిద్బ్రవీమివః ॥ ౧ ॥ యేహిచాత్రప్రకుర్వన్తి బృన్దావనమనుత్తమమ్ । ఉద్యానానిచపుణ్యాని నానావృక్షయుతానిచ ॥ ౨ ॥ పుష్పోద్యానానికృత్వాచ తత్పుష్పైరర్చయన్తిమామ్ । దళస్యైకస్యదివ్యాని వత్సరాణ్యర్బుదానిచ ॥ ౩ ॥ స్వర్గేభుక్త్వాపరాన్భోగానన్తేయాన్తిచమత్పదమ్ । అవాన్తరఫలంతేషా మీప్సితంహిమహీతలే ॥ ౪ ॥ నచసన్తతివిచ్ఛేద స్తేషాంపుణ్యకృతాంభువి । ఫలపుష్పాణిపత్రాణి యావన్తిప్రతివత్సరమ్ ॥ ౫ ॥ ఉద్భవన్తితథాకామాస్తేషామపి మహీతలే । ప్రత్యహం మమనైవేద్యం యావత్ప్రస్థ చతుష్టయమ్ ॥ ౬ ॥ సవ్యఞ్జనంకల్పయన్తి తేహిపుణ్యతమాభువి । బ్రహ్మేన్ద్రలోకప్రముఖాస్తైస్సుఖేనజితానరైః ॥ ౭ ॥ తదీయదర్శనాత్పుంసో భవన్తిమహిమాదయః ॥ తేషామైశ్వర్యసమ్పత్త్యా వక్తవ్యంనావశిష్యతే ॥ ౮ ॥ అన్తేయాన్తి పరంధామ పునరావృత్తివర్జితమ్ । భూషణంస్వర్ణఖచితం వజ్రమాణిక్యసంయుతమ్ ॥ ౯ ॥ ప్రయచ్ఛన్తి చయేపుణ్యా మాముద్దిశ్య మహీతలే ।

రూపలావణ్యసమ్పన్నా విద్యావన్తశ్చిరాయుషః ॥ ౧౦ ॥ భవన్తిపుత్రా స్తేషాంచ మచ్ఛన్దాత్సమ్పదోఽపిచ । పద్మకల్హారతులసీ చమ్పకైర్దామకారిణః ॥ ౧౧ ॥ మదర్చననిమిత్తంయే ప్రత్యహంశ్రద్ధయాన్వితాః । లక్ష్మ్యా సమేతస్తేషాంహి గృహేవత్స్యామ్యహంసురాః ॥౧౨॥ తేషాంయేఽపిచ సాహాయ్యం కుర్వతేశ్రద్ధయాన్వితాః । తేషామపిసదాసమ్పత్ప్రదోఽహం కమలాసన ॥ ౧౩ ॥ భోస్సురా యోగినస్సర్వే యేపిచాత్ర సమాగతాః । యుష్మాకంయద్యదిష్టంత ద్దాస్యేహంసకలంవరమ్ ॥ ౧౪ ॥ పుత్రాన్పౌత్రాన్శ్రియంవాపి రాజ్యమారోగ్యమేవవా । ఆయుఃకీర్తించయచ్చాన్యన్మత్తోవాఞ్ఛతి యఃపుమాన్ ॥ ౧౫ ॥ తత్తద్దదామ్యహంతస్మై సత్యం సత్యంనసంశయః । బహునేహకిముక్తేన యేచాత్రవసతాంపునః ॥౧౬॥ కుర్వన్తి చానుకూల్యంవై తేమేప్రియతరామతాః । నివసద్భ్యోత్ర మనుజా ద్రుహ్యన్తి విబుధాశ్చయే ॥ ౧౭ ॥ అసురా రాక్షసా యక్షాః పిశాచాః ప్రాణినోఽపివా । తానహం నాశయిష్యామి సపుత్ర పశుబాన్ధవాన్ ॥౧౮॥ నియతోఽనియతోవాపి వేఙ్కటాద్రిమిమంజనః । వ్యాజాద్వాయస్సమారుహ్య స్నాత్వాస్వామిసరోజలే ॥ ౧౯ ॥ నమస్యతిచమాం సోఽపి సకామస్సర్వథాసురాః । కూలఙ్కషమహౌదార్య గుణక్షీరపయోనిధిః ॥ ౨౦ ॥ ఇతిశ్రీ వేఙ్కటాధీశ స్తేభ్యోదత్వా వరాణ్యహో । భేరీమృదఙ్గపణవ మఙ్గళస్వనసంయుతః ॥ ౨౧ ॥ పుష్పవృష్ట్యాయుతశ్శ్రీమాన్శ్రీభూమి సహితస్తదా । వివేశాన్తర్మహద్దివ్యం విమానంరత్నతోరణమ్ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాదయోదేవగణా స్సమ్భూయప్రీతమానసాః । జయేతిచాస్తువన్స్తేన ఘోషేణాపూరితంజగత్ ॥౨౩॥ బ్రహ్మాపివేఙ్కటేశస్య దివ్యమఙ్గళసమ్భ్రమమ్ । ఋషిభిస్సహధర్మాత్మా యథాశాస్త్రమ

మహోత్సవావభృథస్నానప్రశంసా.

కారయత్ ॥ ౨౪ ॥ తతశ్శ్రవణ నక్షత్రే దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః । చక్రావభృథం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౫ ॥ స్వామి పుష్కరిణీ పుణ్యా సలిలేలోకపూజితే । సస్నుర్బ్రహ్మాదిదేవాశ్చ మునయో యోగినోఽపిచ ॥ ౨౬ ॥ రాజానశ్చతథావిప్రా స్సర్వేచైవనరాస్తదా । తత్ర

స్నాత్వాతు యోగీన్ద్రై స్సనకస్సర్వ విత్స్వయమ్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వేషాంపుర
తశ్చేద మువాచవచనంతదా । సర్వేశ్శృణ్వన్తుమద్వాక్య ముద్ధృత్యభుజ
ముచ్యతే ॥ ౨౮ ॥ జ్ఞాతశ్చధ్యానయోగేన సమ్యక్శాస్త్రైశ్చచిన్తితమ్।
సమస్తతీర్థభూతస్య దేవదేవస్యచక్రిణః ॥ ౨౯ ॥ యస్స్నాత్యవ భృథే
పుణ్యే తస్యతత్పూర్వజన్మసు । అనన్తేషుకృతంపాపం తత్క్షణాదేవనశ్యతి॥
ఇతిశ్రుత్వామహాదేవ స్తత్తథైవేతిచాబ్రవీత్ । ఏవమేవేతిభగవా న్విష్ణు
రప్యబ్రవీత్తదా ॥ ౩౧ ॥ ప్రశశంసుస్తదాదేవా స్స్వామిపుష్కరిణీం త
దా । వివిధైర్దివ్యకుసుమై రాశీభూతైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౩౨ ॥ ఉపచారైరనే
కైశ్చ వేదఘోషైస్సుఖశ్రవైః । నృత్తగీతాదివాదిత్రై ర్దివ్యమఙ్గళనిస్వ
నైః ॥ ౩౩ ॥ ఇష్ట్వాప్రసూనయాగంచ తోషయిత్వాజనార్దనమ్ । ప్రణా
మమకరోద్బ్రహ్మా సర్వదేవైస్సమన్వితః ॥ ౩౪ ॥ తతఃప్రీతిసమాయుక్తో
బ్రహ్మాకృష్టోత్సవేనసః । ఉవాచచవిధింవిష్ణు ర్బ్రహ్మన్ప్రీతోస్మిసాంప్ర
తమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏతత్ప్రీతి సమంకిఞ్చి ద్దాతుంతవన విద్మహే । బ్రహ్మన్స్వ
ద్వాథకిం వాస్యే జగత్సృష్టిపటోవిధే ॥ ౩౬ ॥ త్వమేవాహ మహాంత్వం
హి యద్యస్త్యన్యద్వదస్వతత్ । ఇతిపృష్టోవదద్బ్రహ్మా స్వామిన్యద్యస్తితే
కృపా ॥ ౩౭ ॥ కృతార్థోస్మి వరంనాన్య ల్లోకస్యానుగ్రహంవినా । ఏవ
మేవహరేస్వామి న్దదతేప్సితమర్థినే ॥ ౩౮ ॥ స్థాతవ్యంభవతావిష్ణో లో
కానుగ్రహకామ్యయా । ఇదమేవమమాభీష్టం యాచనీయంపునఃపునః॥
ఇతిపృష్టోరమాధీశ స్తథైవాస్త్వితిచావదత్ । ఉక్త్వాచైవంపునఃప్రాహ

బ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనార్థంభగవదభ్యనుజ్ఞా.

బ్రహ్మాణ మమితౌజసమ్ ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మన్త్వం సృష్టికార్యేషు నియుక్తః
పూర్వమేవహి । గత్వాత్వదీయలోకఞ్చ కురుసృష్టింసుఖీభవ ॥ ౪౧ ॥
ఇన్ద్రగచ్ఛస్వకంలోకం శాధిరాజ్యంత్వదీయకమ్ । పినాకపాణేభూతేశ
లోకఙ్గత్వాత్వదీయకమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉమయావిహరస్వత్వ మవాప్తసకలే
ప్సితః । అగస్త్యమునిశార్దూల శిష్యైస్సహ తపోధన ॥ ౪౩ ॥ స్వమా
శ్రమంప్రవిశ్యైవ కురునిత్యాన్యతన్ద్రితః । యోగినశ్చయథాయోగ్యం
గచ్ఛతా వాసముత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ధ్యానామృతసుతృప్తైశ్చ స్థాతవ్యం

యోగిభిశ్చిరమ్ । ఇతిశ్రీ వేఙ్కటాధీశ స్సర్వానుత్సవ సఙ్గతాన్ ॥ ౪౫ ॥
తత్తత్స్థానంసముద్దిశ్య విసృజ్యప్రీతిపూర్వకమ్ । అన్తర్విమానంశ్రీభూమి
సహితఃప్రవివేశహ ॥ ౪౬ ॥ * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రౌ పుష్పోద్యాననిర్మాణాది ప్రశంసాకథనంనామ ద్విపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రీశవైభవప్రశంసా.

మునయః । భగవన్వేదశాస్త్రార్థ తత్త్వజ్ఞానసునిష్ఠిత । శ్రుతం
సూతమహాశ్చర్య మిహాఖ్యానమనుత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ వేఙ్కటాద్రిప్రభా
వోయ మీదృశఃపాపనాశనః । తత్రైవభగవత్ప్రీతి రీదృశీనిస్తులాఖిలు॥
వేఙ్కటేశో మహాశ్చర్య దివ్యచారిత్ర భూషణః । ఆశ్చర్యంతస్యచారిత్ర
మద్భుతం పరమాద్భుతమ్ ॥ 3 ॥ అదృష్టా శ్రుతపూర్వంత తుఙ్కత్రాపి
జగతీతలే । శృణ్వతామిదమాఖ్యానం నాస్తితృప్తిస్తపోధన ॥ ౪ ॥ విసృ.
జ్యవిబుధాన్విష్ణు రకరోత్కిఁరమాపతిః । విసృష్టాస్తేన దేవాశ్చ కిమకుర్వ
న్మునేవద ॥ ౫ ॥ ఇతిపృష్టోఽ వదత్సూత శ్శ్రూయతా మితితాన్మునీన్।

బ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ ఆరుహ్యాహంసంబ్రహ్మాతు స్తూయమానస్సురైస్తదా ॥ ౬॥
సత్యలోకంజగామాశు సర్వలోకపితామహః । దివ్యంవిమానమాస్థాయ
సహస్రాక్షః పురన్దరః ॥ ౭ ॥ గన్ధర్వై ర్గీయమానశ్చ ప్రవివేశామరావ
తీమ్ । నన్దికేశ్వరముఖ్యైశ్చ గణైఃప్రమథసంజ్ఞకైః ॥ ౮ ॥ సహితఃపార్వతీ
నాథః పర్వతంవేఙ్కటాభిధమ్ । కుర్వన్ప్రదక్షిణంపశ్య న్వస్తుంస్థలమ
నుత్తమమ్॥౯॥ఆగ్నేయ్యాందిశిచాద్రాక్షీ ద్వేఙ్కటాద్రేస్సరశ్శివమ్।తత్ర
దృష్ట్వాసరఃపుణ్యం కాపిలంలోకపావనమ్ ॥ ౧౦ ॥ రమణీయమిదంస్థానం
స్థాతవ్యముమయాసహ । అత్రైవేతివినిశ్చిత్య జగామరజతాచలమ్॥౧౧॥
యోగినస్సనకాద్యాశ్చ పాపనాశనతీరతః । అతిష్ఠన్పరమప్రీతాః కానసే
షుమహాత్మనవై ॥ ౧౨ ॥ ఋషయస్సప్తతత్రైవ దిశిచోత్తరపూర్వతః।
ఫల్గునీఋషరతీరేతు స్వాశ్రమేష్వవసన్సుఖమ్ ॥ ౧3 ॥ ఫాల్గున్యాంపూర్ణిమా

ఫల్గునీతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

యాంతు తత్తీరే కమలాలయా । అరున్ధతీతపః ప్రీతా ప్రాదురాసీత్పురా కిల ॥ ౧౪ ॥ తస్యై దత్వా వరం చేష్టం ప్రార్థితా చ తయా రమా । దదౌ చ సరితో నామ ఫల్గునీ శబ్దపూర్వకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఫాల్గునే మాసి రాకాఖ్యే ఫల్గునీతారకే తిథౌ । స్నాస్యన్త్యత్ర తు యే కేచి జ్జనాస్తేషామహం సదా ॥ ప్రీతా గృహే నివత్స్యామి సర్వకామఫలప్రదా । ఇతి దత్వా వరం తస్యై పునశ్శ్రీః కమలాసనా ॥ ౧౭ ॥ అన్తర్ధానం గతా తత్ర తత్తీరే మునయోఽవసన్ । దేవాః కేచన సమ్భూయ వినిశ్చిత్య విచార్య చ ॥ ౧౮ ॥ అత్రైవ వర్తతే శ్రీశస్తస్మాదత్రైవ సర్వదా । సేవమానా వేఙ్కటేశం స్థాస్యామ ఇతి నిశ్చితాః ॥ ౧౯ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య దేవనద్యాస్తథోత్తరే । కృత్వాశ్రమం సుఖం తత్ర న్యవసంస్తే దివౌకసః ॥ ౨౦ ॥ * తత ఉత్తరది

జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యమ్.

గ్భాగే సరసః పశ్చిమే తటే । జాబాలిస్స్వాశ్రమే శిష్యైర్న్యవసద్విగతశ్రమః ॥ ౨౧ ॥ కేచిద్గిరౌ స్థితాశ్చైవ నిత్యమీశం నమన్తి చ । గిరేః పరిసరే కేచిన్న్యవసన్నిత్యమేవ హి ॥ ౨౨ ॥ పునరప్యాగమిష్యామ ఇతి జగ్ముః పరే తదా । అగస్త్యో భగవాంస్తత్ర శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౨౩ ॥ అర్చయన్వివిధైః పుష్పైః కృత్వా చోద్యానముత్తమమ్ । చిరకాలం మహాభాగస్సహ శిష్యైర్మహామునిః ॥ ౨౪ ॥ పిబన్నానన్దపీయూషం న్యవసద్వేఙ్కటాచలే । వేఙ్కటేశశ్శ్రియా భూమ్యా సమేతః పురుషోత్తమః ॥ ౨౫ ॥ కృతత్రేతాద్వాపరేషు దేవరాజైర్మహీక్షితైః । కల్పితైర్వివిధైర్నిత్యముత్సవైః పరమాద్భుతైః ॥ ౨౬ ॥ పూజితో మోదతే నిత్యం దదన్నిష్టం చ యాచతే । కలౌ యుగే తటిద్వృత్తిరాస్తే శ్రీవేఙ్కటాచలే ॥ ౨౭ ॥ ఏతద్వస్సర్వమాఖ్యానం కథితం మునయోఽమలాః । శ్రోతుమిచ్ఛథ భూయోఽపి కిం తద్వక్ష్యామి శంసత ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుక్తా మునయస్సర్వే ప్రోచురేతద్వచ

పూర్వస్యాం దిశి సుదర్శనకృతాసురవధప్రకారః.

స్తదా ॥ మునయః ॥ వేఙ్కటేశాభ్యనుజ్ఞాత చక్రేణ నిహతా రణే ॥ ౨౯ ॥ దుష్టదానవసఙ్ఘాశ్చ దుష్టచోరా మహీభృతః । ఇత్యుక్తం హి త్వయా పూ

* ఆలయాద్దేవదేవస్య పశ్చిమోత్తరదేశతః.

ర్వంకథంకేవాహతాముసే ॥ ౩౦ ॥ శ్రోతుమిచ్ఛామిహిమహతీ యద్యస్మా సుదయాతవ । శంససూత రథాఙ్గస్య వృత్తాన్తం రణభూమిషు ॥ ౩౧ ॥ ఇతిపృష్టోజగాదాసౌ సూతఃపరమధార్మికః ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూయతాం చక్రరాజస్య చరిత్రంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౨ ॥ పరాక్రమం సఙ్గ్రహేణ వక్ష్యామిశృణుతామలాః।నశక్యంవిస్తరాద్వక్తుం చక్రరాజస్యవైభవమ్॥ దుష్టాన్నిబర్హయేత్యుక్తశ్చక్రరాజోమహాద్యుతిః । ఆజ్ఞాంవేఙ్కటనాథస్య ధారయన్శిరసాతదా ॥ ౩౪ ॥ నిర్జగామ గిరేశ్శృఙ్గా ద్గన్ధర్వగణసేవితః । ఉద్యతాయుధ శస్త్రైస్త్రైర్మహాముసల పాణిభిః ॥ ౩౫ ॥ ప్రాసతోమరహస్తైశ్చ శూలపట్టసధారిభిః । అసిచర్మధరైశ్శూరై ర్బాణశార్ఙ్గాసిధారిభిః ॥ ౩౬ ॥ గజవాజిరథైరుష్ట్రై ర్యుద్ధసన్నాహసమ్భ్రమైః । భేరీమృదఙ్గపటహై ర్ఢక్కానిస్సాణ మర్దళైః ॥ ౩౭ ॥ జయవ్యఞ్జకవాద్యైశ్చ సంయుతోయంపదాతిభిః । రాజవేషధరశ్శ్రీమా న్సహస్రభుజమణ్డితః॥ కిరీటహారమకుట కేయూరాఙ్గదశోభితః । దంష్ట్రాకరాళవదనో జ్వాలదగ్నిసమప్రభః ॥ ౩౯ ॥ *ప్రవర్తకాస్త్రసంయుక్త పఞ్చాశచ్ఛత పాణికః। నివర్తకాస్త్రసంయుక్త పఞ్చాశచ్ఛతహస్తకః ॥౪౦॥ పద్మరాగసమద్యోతరక్తవస్త్రవిభూషితః । అనేకతురగవ్యూఢం దివ్యంస్యన్దనమాస్థితః॥౪౧॥ ప్రాచీందిశం యయౌపూర్వం మహాఘోష సమన్వితః । తేనఘోషేణ మహతా జగత్త్రిస్తంచరాచరమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్ఫుటితంవామహద్వ్యోమ దారితాఃకిముపర్వతాః । ఇతిభూతానిసర్వాణి చుక్రుశుశ్చభృశంతదా॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రీశవైభవప్రశంసాది వర్ణనంనామ త్రిపఞ్చాశోధ్యాయః.

సుదర్శనసైన్యాఽసురసైన్యయోర్యుద్ధప్రశంసా.

శేషాచలస్యపూర్వస్యాం దిశికేచిన్మహానగాః । ఆసంస్తత్రవనో

---

*ప్రవర్తకాస్త్రాణి - విరోధినిరసనహేతువ్యాపారప్రవర్తకాస్త్రాణి - నివర్తకాస్త్రాణి - విరోధినిరసనేనిష్పన్నేతదితరనాశపరిహారాయ ప్రవర్తకాస్త్రాణాం తాదృశవ్యాపారనివర్తనఫలాన్యుపసంహారాస్త్రాణి.

ద్దేశేదస్యవోబలదర్పితాః ॥ ౧ ॥ ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశాఃఖడ్గచర్మా
సిపాయణః । మాయావినోమహాఘోరావఞ్చకాః ప్రాణిహింసకాః ॥
క్షేత్రవిత్తాపహారేణ నానాప్రాణిభయఙ్కరాః । అసాధ్యానృపవర్యా
ణాంవనదుర్గసమాశ్రయాః ॥ ౩ ॥ బాధమానాద్విజాన్నిత్యంసాధూం
శ్చాసన్విశేషతః । గర్జన్తోమేఘసఙ్కాశానీలాఞ్జనచయోపమాః ॥ ౪ ॥
తేషాంశతసహస్రాణిచోరాణాంనిర్గతానిచ । సుదర్శనమహారాజసేనా
యాంతుపురస్సరాః ॥ ౫ ॥ కేచిద్విఖ్యాతసామర్థ్యానిర్గతాశ్చతయోర్మి
థః । అభూతపూర్వంతుములమభూద్యుద్ధమనుత్తమమ్ । ౬ ॥ సమాప్తా
యుష్యశేషాస్తేశలభా ఇవపావకమ్ । వివిశుశ్చక్రరాజస్యజ్వలన్తీంవా
హినీంతదా ॥ ౭ ॥ వినిర్దగ్ధాశ్చతేసర్వేదస్యురూపావనేచరాః । తద్వంశ
జాస్తాదృశాశ్చశిశుబాలాస్త్రియోపిచ ॥ ౮ ॥ యయుస్తేవిలయంసర్వే
చోరామాయోపజీవినః । నిష్కణ్టకమభూత్తచ్చవనంపక్షిమృగాకులమ్ ॥
వేఙ్కటాద్రింసమారభ్య యావద్వేలామహోదధేః । తావాన్దేశశ్చ
సగ్రామస్సపట్టణవనాలయః ॥ ౧౦ ॥ సర్వబాధావినిర్ముక్తస్సపర్వతన
దీతటః । బభూవపరమాఽనన్దోరాహుముక్తఇవోడురాట్ ॥ ౧౧ ॥ బ
భూవుర్ముదితాస్సర్వేజనాజానపదాశ్చయే । తుష్టువుర్బ్రాహ్మణాస్సర్వే
మునయోయోగినోపిచ ॥ ౧౨ ॥ నివసన్తితదారభ్య తస్మిన్దేశేహి దేహి
నః । తదాప్రభృతితద్దేశే వాసవశ్చక్రశాసనాత్ ॥ ౧౩ ॥ కాలేవర్షతి
సస్యానిఫలన్తిబహుధాతదా । బహుక్షీరదుఘాగావస్తథాస్వాదూదకం
సరః ॥ ౧౪ ॥ నీరోగాశ్చజనాస్సర్వేయథాకృతయుగేతథా । కుశలాః
కృషివిద్యాయాంవిప్రావేదేషు నిష్ఠితాః ॥ ౧౫ ॥ తపస్వినస్తపోధర్మే
యోగాభ్యాసేచయోగినః । వాణిజ్యేవణిజస్సర్వే స్వస్వధర్మేషు నిష్ఠి
తాః ॥ ౧౬ ॥ దేశమధ్యేసమాగత్యసుదర్శనహరిఃప్రభుః । సమాహూ
యజనాన్సర్వాన్వచనంచేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ కర్తవ్యంభవతాంకింతద
స్తిచేద్వక్తుమర్హథ ॥ జనాః ॥ ఇతఃపూర్వంవయంసర్వేపీడితాస్సుభృశం
ప్రభో ॥ ౧౮ ॥ దస్యుభిస్తస్కరైశ్చోరైశ్చోరప్రాయైశ్చరాజభిః । ప్ర
సాదాద్భవతస్స్వామిన్దేశోయంనిరుపద్రవః ॥ ౧౯ ॥ ఆసీద్వయంకృతా
ర్థాస్మఇత్యుక్తః ప్రాహచక్రరాట్ । ధర్మాత్మానంనృపంకఞ్చిత్కృత్వా

దేశాధిపంపునః ॥ ౨౦ ॥ న్యాయ్యేవర్తనివర్తధ్వంయూయం తేనగతత్రశ
మాః । ఏవంసురక్షితంచక్రే తం దేశం హేతిభూపతిః ॥ ౨౧ ॥ ఆగ్నే

ఆగ్నేయదిశిసుదర్శనకృతాసురవధప్రకారః.

య్యాందిశిశేషాద్రేః కేచిద్దైత్యాంశసమ్భవాః । మహామాయావినోఘో
రావఞ్చకాఃక్షత్రబాన్ధవాః ॥ ౨౨ ॥ బాధమానాద్విజానాసన్సాధూన్స
ర్వాన్జనాం స్తథా । దేవబ్రాహ్మణవిశ్వాసస్తేషాంనాసీత్కదాచన ॥౨౩॥
వనేదుర్గంగిరాదుర్గంస్థలేదుర్గంతథైవచ। ఏవమావాసదేశంతుకృత్వాఽ
తిష్ఠంస్తుతత్రహి ॥ ౨౪ ॥ తేహిజ్ఞాత్వామహాసేనామాగతాముద్యతా
యుధామ్ । అయుధ్యన్తమహాఘోరంశస్త్రైరస్త్రైఃపరశ్వధైః ॥ ౨౫ ॥
పాశైఃఖడ్గైస్త్రిశూలైశ్చతోమరైర్ముద్గరైస్తథా। నిఘ్నన్తిస్మతథాయో
ధానశ్వానుష్ట్రాంశ్చవారణాన్ ॥ ౨౬ ॥ శిరాంసిబహుధాయుద్ధేపదా
తీనాంచచిచ్ఛిదుః । కేచిత్పాదేషుసమ్భిన్నాః కేచిద్ధస్తేష్వశేరత ॥ ౨౭॥
శిరోభిశ్ఛిన్నపాదైశ్చకబన్ధైశ్చతథాకరైః । శస్త్రైరస్త్రైస్తనుత్రాణైరు
ష్ణీషైశ్చశిరోరుహైః ॥ ౨౮ ॥ రక్తౌఘైర్మాంసఖణ్డైశ్చకీకసైరాన్త్రరా
శిభిః । ఆస్తృతాయుద్ధభూమిస్సాప్రేతరాజస్యవిస్తృతా ॥ ౨౯ ॥
పురీవాభాత్తదాతైస్తు సైన్యంసన్నఙ్చతత్తదా । సేనైకదేశంక్షుభితం
దృష్ట్వాదౌరాత్మ్యమేవచ ॥ ౩౦ ॥ క్రుద్ధోబభూవహేతీనాంరాజా
పరమకోపనః । త్రిపురారిర్యథాక్రుద్ధఃపురాణాంసూదనేఽభవత్ ॥ ౩౧ ॥
తాదృశానాంచచోరాణాంమాయినాంనిగ్రహేతథా । జ్వాలాముఖం
బలాధ్యక్షంససైన్యం సందిదేశహ ॥ ౩౨ ॥ నిశ్శేషంకురురాజ్ఞస్త్వం
శ్చోరాంశ్చమదదుర్మదాన్ । ఇత్యాజ్ఞప్తస్తదాతేన చక్రరాజేనవైబ
లీ ॥ ౩౩ ॥ జ్వాలాముఖస్తథాచక్రే యుద్ధంపరమదారుణమ్ । త
త్సైన్యంలోళయామాసమదమత్తఇవద్విపః ॥ ౩౪ ॥ ఛిన్నాభిన్నాస్తథా
జగ్ముశ్చోరాస్తత్రవనేచరాః । పలాయన్తేస్మభీతాస్తేత్యక్తశస్త్రాయు
ధాస్తదా ॥ ౩౫ ॥ త్యక్త్వాసమరభూమించ వనేలీనాశ్చసానుషు ।
నహితత్రజనఃకశ్చిద్దదృశేవనభూమిషు ॥ ౩౬ ॥ గిరేద్దుర్గేషుసర్వేషువన

దుర్గేషుసానుషు । మహాబిలేషుకుఞ్జేషుకుటీరేషుగుహాసుచ ॥ ౩౭ ॥
మృగయామాసురవ్యగ్రాస్తస్యచానుచరాస్తదా । దదృశుర్నహికంచి
చ్చవినిర్గత్యతువిస్మితాః ॥ ౩౮ ॥ జ్వాలాముఖాయతేసర్వేప్రోచురేవం
పదాతయః । విస్మితస్సోపితాంమాయాంజ్ఞాత్వాపరమదుర్జయః ॥౩౯॥
తద్దేశవాసినస్సాధూనాహూయేదంవచోఽబ్రవీత్ । ఇమందేశంవిసృజ్యా
శుగన్తవ్యందేశమన్యతః ॥ ౪౦ ॥ క్షణమాత్రమితిప్రోక్త్వాజగ్రాహాపర
మంధనుః । అస్త్రంచసన్దధేతస్మిన్నాగ్నేయంమన్త్రవత్తదా ॥ ౪౧ ॥
ప్రజజ్వాలచతద్దివ్యమస్త్రంపరమభాస్వరమ్ । కృశానవస్తదస్త్రాచ్ఛని
ష్పేతుశ్చసహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ విచుక్రుశుశ్చభూతానిచుక్షుభుస్సాగరాస్త
దా । అస్తర్ధానంగతాయత్రచోరాస్తిష్ఠన్తివఞ్చకాః ॥ ౪౩ ॥ గత్వాచ
తత్రతత్రాపిభస్మసాత్కురుతానరీన్ । ఇతిచిక్షేపతద్దివ్యమస్త్రమాగ్నే
యముత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆక్రమ్యరోదసీతచ్చజ్వాలామాలాసమాకులమ్।
చోరదేశంసమాక్రమ్యగిరిదుర్గవనానిచ ॥౪౫॥ యత్రయత్రచతిష్ఠన్తిమా
యినస్తేవనేచరాః ॥ అదహత్తానిసర్వాణిస్థలాన్యన్యానియానిచ ॥ ౪౬ ॥
తేచసర్వేదురాత్మానో దగ్ధకేశతనూరుహాః । తేషాంస్త్రియశ్చబాలా
శ్చసర్వేదగ్ధాశ్చవహ్నినా ॥ ౪౭ ॥ బిలేభ్యఃకన్దరేభ్యశ్చనిష్పేతుఃక్షత్ర
బాన్ధవాః । వనంతదీయంతత్సర్వంభస్మీభూతంచతత్క్షణాత్ ॥ ౪౮ ॥
నిర్బీజంతత్కులంసర్వందగ్ధమస్త్రస్యతేజసా । భస్మీకృత్యతుతాన్సర్వా
న్వ్రివివేశేషుధింతదా ॥ ౪౯ ॥ వృష్టింసమానయామాససద్యశ్శీతలకారి
ణీమ్ । ఆప్లావయతతందేశమాజగ్ముర్నిర్గతాజనాః ॥ ౫౦ ॥ నిహతాస్స
ర్వచోరాశ్చ తేజసాభవతఃప్రభో । ఇతివిజ్ఞాపితస్తేన బలాధ్యక్షేణసప్ర
భుః ॥ ౫౧ ॥ సన్తుష్టస్తత్రతందేశమాగత్యచసుదర్శనః । తానిదుర్గాణిస
ర్వాణిస్థలీకృత్యవనానిచ ॥ ౫౨ ॥ ప్రకాశానితతశ్చక్రేదేశంప్రహతమా
ర్గకమ్ । తత్రత్యాన్స్థాపయామాస సాధూన్విప్రాదికానపి ॥ ౫౩ ॥ స్థా
పయిత్వాచతద్దేశేధర్మాధ్యక్షం దయాపరమ్ । వృష్టిశాల్యాదివృద్ధ్యాచ
పోషయామాసదైశికాన్ ॥ ౫౪ ॥　　＊　＊　♦　＊

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేసుదర్శనసైన్యాసు
రసైన్యయోర్యుద్ధప్రశంసాదికథనంనామచతుఃపఞ్చాశోఽధ్యాయః.

సుదర్శనస్యాసురవధార్థందక్షిణదిగ్గమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శనమహారాజః కృత్వాదేశమకణ్టకమ్ । తస్మా
ద్దేశాదపక్రమ్యభాగందక్షిణమాయయౌ ॥ ౧ ॥ ఆగత్యదక్షిణందేశంస
సైన్యస్సపరిచ్ఛదః । వాదయామాసవాద్యాని నిస్సాణప్రముఖానిచ ॥
తేనశబ్దేనమహతాదారితాఇవభూధరాః । మదమత్తగజైరశ్వైస్సస్వ
రైఃపర్వతోపమైః ॥ ౩ ॥ అనేకశ్చైవనంతత్రచూర్ణితంహిసహస్రధా ।
విపినానిప్రకాశానికృతానిగిరయస్తథా ॥ ౪ ॥ వనదుర్గాణితైస్సర్వైస్సు
గమానికృతానివై । తత్రదైత్యాంశసమ్భూతాశ్చోరాశ్చోద్రకులోద్భ
వాః ॥ ౫ ॥ అఙ్కోఙ్కవఙ్కఃపుళిన్దశ్చబిడాలోవాలుకస్తథా । ఏతేచో
రాఃప్రధానాశ్చ షణ్ణాం చ తేపఞ్చపాపినః ॥ ౬ ॥ బాధన్తేస్మద్విజాన్నిత్యం
క్షేత్రవిత్తాపహారతః । యోగనిష్ఠాంస్తపోనిష్ఠాన్యజ్ఞకర్మసునిష్ఠితాన్ ॥
పీడయన్తిస్మబాలాంశ్చస్త్రియోవృద్ధాంశ్చనిత్యశః । అగ్నిహోత్రా
ణివేదాశ్చయజ్ఞాశ్చోత్సవఏవచ ॥ ౮ ॥ ఆచారావైదికాస్తత్రప్రావర్త
న్తనచక్వచిత్ । పీడ్యమానాస్సదాచోరైః పఞ్చభిఃప్రాణినోభృశమ్ ॥
క్షుద్రాశ్చబహవశ్చా సన్ప్రాణిపీడాకరాఅపి । తేసర్వేసహసాతత్ర

సుదర్శనాసురసేనయోర్యుద్ధప్రకారః.

విచార్యచపునఃపునః ॥ ౧౦ ॥ సుదర్శనంచరాజానంజ్ఞాత్వాతత్రసమా
గతమ్ । సర్వైస్సమ్భూయయోద్ధవ్యంనాన్యథాగతిరస్తినః ॥ ౧౧ ॥ రా
జాసుదర్శనోనామ సహస్రభుజమణ్డితః । విక్రమేసచరాజాతుసహస్ర
కిరణోపమః ॥ ౧౨ ॥ యత్రయత్రసవైరాజాక్రుద్ధఃపశ్యతిసత్వరమ్ । త
త్తత్సర్వంచసహసాదగ్ధంకిలభవిష్యతి ॥ ౧౩ ॥ అతస్సర్వేవయంచోరా
స్సావధానాశ్చసర్వదా । యోత్స్యామ ఇతినిశ్చిత్యతేఽథసమ్భూయ
దస్యవః ॥ ౧౪ ॥ పరిఘాన్పట్టసాన్ప్రాసాన్శక్తిశూలపరశ్వధాన్ । ధ
నూంషిచసబాణానిఖడ్గాంశ్చవిపులాన్శుభాన్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రగృహ్యాపరమ
క్రుద్ధావరదానబలోద్ధతాః । విచిత్రవాససస్సర్వే వివిధాశ్శస్త్రపాణ
యః ॥౧౬॥ నిర్యయుర్మదమత్తాశ్చచలన్తఇవపర్వతాః । తేయుద్ధకుశలా
శ్చోరాస్తోమరాఙ్కుశపాణయః ॥౧౭॥ అన్యేలక్షణసంయుక్తావరచర్మాసి
పాణయః । అహమేవవధిష్యామిసర్వానితిబలోద్ధతాః ॥౧౮॥ తత్రసర్వేస

మాజగ్ముర్యుద్ధార్థంయమచోదితాః।సుదర్శనోపితాన్దృష్ట్వా క్రుద్ధోనాగఇవశ్వసన్ ॥౧౯॥ స్ఫులిఙ్గాక్షంబలాధ్యక్షం జ్వాలాకేశంమహాసటమ్ । కాలాన్తకంరణఘ్నంచపఞ్చసృష్ట్వాతుమానసాన్ ॥ ౨౦ ॥ సస్సైన్యాన్ప్రేషయామాసచోరాణాంనిగ్రహేతదా।నిర్యయుస్తేరథైరశ్వైర్నాగానీకైస్సుసంవృతాః ॥౨౧॥ పరిఘాన్పట్టసాంశ్చైవశూలఖడ్గపరశ్వధాన్ । గృహీత్వావివిశుర్యుద్ధ భూమింజ్వలితకుణ్డలాః ॥౨౨॥ చిక్షిపుర్దుష్టచోరేషు బాణాన్ప్రాణహరాన్రణే । తేగదాభిర్విచిత్రాభిః ప్రాసైఃఖడ్గైఃపరశ్వధైః ॥ ౨౩ ॥ అన్యోన్యంసమరేజఘ్నుః రస్త్రైశ్శస్త్రైశ్చయోధకాః । ఏవంప్రవృత్తేసఙ్గ్రామేనిర్ఘాతంసుమహాద్రజః ॥ ౨౪ ॥ దుష్టానాందైత్యజాతానాంశాన్తంశోణితవిస్రవైః । రథమాతఙ్గకూలాశ్చహయమత్స్యధ్వజద్రుమాః ॥౨౫॥ శరీరసఙ్ఘాటవహాస్సుస్రువుపూరక్తనిమ్నగాః । స్ఫులిఙ్గాక్షోబలాధ్యక్షశ్శరైరజకంజఘానచ ॥ ౨౬ ॥ వజకంజఘానసమరే జ్వాలాకేశశ్శితైశ్శరైః । మహాసటఃపుళిన్దంచజఘానసమరేశరైః ॥౨౭॥ కాలాన్తకోబిడాలఞ్చవాలుకంరణహాయుధి । జఘానసమరేక్రూరైశ్శరైరాశీవిషోపమైః ॥ ౨౮ ॥ తతస్సుదర్శనోరాజా హయశీర్షంమహాశరమ్ । అన్తర్ధానంగతాయత్ర తిష్ఠన్తిగిరిసానుషు ॥౨౯॥ ప్రాణిపీడాకరాయేతు యేతుదైత్యాంశసమ్భవాః । యత్రకుత్రచతిష్ఠన్తి తాన్జహీంతిసుదారుణమ్ ॥ ౩౦ ॥ సన్ధాయధనుషిక్షిప్రం విససర్జమహాప్రభుః । తదస్త్రంనిర్గమధ్వానైర్భగ్నంసైన్యందురాత్మనామ్ ॥ ౩౧ ॥ దైత్యానశ్వాన్ఖరానుష్ట్రాన్రథాన్యుద్ధసమాగతాన్ । ద్విధాచకారసమరే హయశీర్షంమహాశరః ॥౩౨॥ వనేషుగిరిదుర్గేషు గ్రామేవాపత్తనేపివా । యత్రయత్రదురాత్మానస్తేసర్వేచద్విధాకృతాః ॥ ౩౩ ॥ తజ్జాతీయాశ్చశిశవస్తేషాందారాశ్చబాలికాః । ద్విధాకృతాశ్చతేసర్వే చిత్రమస్త్రస్యతేజసా ॥ ౩౪ ॥ తద్దృష్ట్వాదేవతాస్సర్వా దేశీయాశ్చజనాఅపి । విస్మయంపరమంజగ్ముః కిమిదంచేతితేజసా ॥ ౩౫ ॥ ఛిన్నంభిన్నంశరైర్దగ్ధం ప్రభగ్నంశస్త్రపీడితమ్ । బలంసర్వంతుదుష్టానాం దదృశేరణభూమిషు ॥ ౩౬ ॥ దేశబాధకదుష్టేషునకశ్చిద్దదృశేతదా । జలదుర్గంగిరౌదుర్గం వనదుర్గంతథైవచ॥

స్థలదుర్గంచయశ్చాన్యో నివాసోదుష్టదేహినామ్ । తత్తత్సర్వంమహారాజోభగ్నంకృత్వామహాగజైః ॥౩౮॥ కృత్వాప్రకాశంతందేశం కృత్వాప్రహతమార్గకమ్ । మహామార్గంచసర్వత్ర కృత్వానిహతకణ్టకమ్ ॥౩౯॥ విప్రక్షత్రాదికాన్సాధూన న్యానపిజనాన్నృపర్షభః । స్వేస్వేధర్మేనియుజ్యైవస్థాపయామాసవై సుఖమ్ ॥౪౦॥ నీరోగాశ్చజనాస్సర్వే కామక్రోధపరాఙ్ముఖాః । వేదశాస్త్రపరాస్సర్వే సర్వేయజ్ఞసునిష్ఠితాః ॥ ౪౧ ॥ కాలేవర్షన్తుమేఘాశ్చఫలన్తుచమహీరుహాః । సమృద్ధానిచసస్యాని సన్తనశ్యాసనాదితి ॥ ౪౨ ॥ అనుగృహ్యచతాన్సర్వాం స్తస్థాతద్దేశవాసినః । వవృధేవేఙ్కటాధీశ కరపఙ్కజభానుమాన్ ॥ ౪౩ ॥ తత్రదేవాస్సమాగత్య స్తుత్వాదేవంహరింప్రభుమ్ । వవర్షుఃపుష్పవర్షాణి గన్ధర్వాశ్చజగుః కలమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇదానీమత్రవసతాం లబ్ధంబ్రాహ్మణ్యముత్తమమ్ । ప్రసాదాద్భవతస్సోయం కృతోదేశస్సుఖీప్రభో ॥ ౪౫ ॥ ఇదానీంపశ్చిమే భాగే కిఞ్చిత్కార్యంభవిష్యతి । ఇతివిజ్ఞాప్యతేసర్వే దివంజగ్ముర్యథాగతమ్ ॥ ౪౬ ॥ * * * * * *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సుదర్శనస్యాసురవధార్థందక్షిణదిగ్గమనాదికథనంనామ పఞ్చపఞ్చాశోధ్యాయః.

వరుణదిశ్యసురసుదర్శన సేనాయుద్ధప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ రాజాసుదర్శనశ్శ్రీమాన్ప్రతాపహతకణ్టకః । దక్షిణాందిశమాసాద్య కృత్వానిర్బాధమేవతామ్ ॥౧॥ దేశస్యరక్షణార్థాయ కఞ్చిన్నృపవరంతదా । ధర్మాత్మానంప్రతిష్ఠాప్యప్రతస్థేపశ్చిమాందిశమ్॥ శతంశతసహస్రాణి భేరీణాంవ్యనదంస్తదా । పతాకినోగజాస్తత్ర ధ్వజయుక్తాశ్చవాజినః ॥ ౩ ॥ మత్తేభాఃకలభాశ్చైవ తథాగమ్భీరవేదినః । శస్త్రవర్మాయుధోపేతా స్సన్నద్ధాయుద్ధకారణాత్ ॥ ౪ ॥ ఘోటాశ్చ ద్వీపసమ్భూతా వాయువేగాస్తథాపరే । వర్మాస్త్ర(శస్త్ర)సమ్భిన్నానిర్యయుశ్చసహస్రశః ॥ ౫ ॥ శతాశ్వాస్త్రిశతాశ్వాశ్చ సహస్రాశ్వాశ్చయూథశః । సర్వాయుధైశ్చసమ్పూర్ణాః పతాకాలఙ్కృతాస్తథా ॥ విమానానీవసిద్ధానాం శతశోథసహస్రశః । స్యన్దనానివిచిత్రాణి నిర్యయు

ర్భాస్వరాణిచ ॥ ౭ ॥ ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశా స్తథోద్యతపరశ్వథాః ।
ఉద్యతాసిగదాశూలా స్తథోద్యతకరాయుధాః ॥ ౮ ॥ అట్టహాసాన్విము
ఞ్చన్తో నిర్యయుశ్చపదాతయః । మధ్యేరరాజరాజా సౌసహస్రభుజమ
ణ్డితః ॥ ౯ ॥ నిదాఘేప్రతపన్సూర్య స్సహస్రాంశురివాబభౌ । తత్రాసీ
త్పశ్చిమేభాగే వేఙ్కటాద్రేరదూరతః ॥ ౧౦ ॥ కాననంపర్వతాకీర్ణంసిం
హవ్యాఘ్రనిషేవితమ్ । మాతఙ్గైర్నర్దమానైశ్చ వరాహమహిషై స్తథా॥
వృకభల్లూకసంయుక్తంతస్మిన్మహతికాననే । దైత్యాంశఃకశ్చిదుత్పన్నః
కిరాతఃపర్వతోపమః ॥ ౧౨ ॥ నామ్నా కాననకర్తాచ రిపుఘ్నస్యసుతో
బలీ । సతుశమ్భుంసముద్దిశ్యవ్రతచర్యాపరోఽభవత్ ॥ ౧౩ ॥ యక్షరా
క్షససిద్ధానాం నుష్యాణాంమహాత్మనామ్ । దుర్జయత్వమసావిచ్ఛ
న్సాహసీతుకదాచన ॥ ౧౪ ॥ క్రతుధ్వంసకరంరుద్రం ధ్యాత్వాచధృతి
మాన్నరః । ఖడ్గమాదాయచిచ్ఛేద స్వశిరఃపుష్పసమ్భృతమ్ ॥ ౧౫ ॥
అలఙ్కృతఞ్చగన్ధాద్యైశ్శమ్భవేఽర్పయితుంతదా । ప్రసాదాత్తత్క్షణాద్రు
ద్రోజీవయిత్వాచతంపునః ॥ ౧౬ ॥ దదౌచతదభిప్రేతంలబ్ధ్వాసాదరముత్త
మమ్ । వనకర్తాసమాగత్య వనేతస్మిన్దురాసదమ్ ॥ ౧౭ ॥ స్థానందుర్గంప
రాభేద్యమధిష్ఠాయమహాబలః । అనేకశతసాహస్రై రనీకైఃపరివారితః ॥
లోకానుత్సాదయామాస వరదానబలోద్ధతః । చుక్రుశుఃపీడితాస్సర్వే
విప్రాద్యాఃప్రాణినస్తదా ॥ ౧౯ ॥ సతుజ్ఞాత్వాదురాత్మానం చ సుదర్శనమ
హానృపమ్ । నృపఇత్యేవతంమత్వా నిర్జగామరణాయసః ॥ ౨౦ ॥ ఏకా
మక్షౌహిణీంసేనాం గృహీత్వాసశరాసనః । సన్నద్ధఃకవచీఖడ్గీ దణ్డీపర
బలార్దనః ॥ ౨౧ ॥ రథమారుహ్యసజ్యశ్చ సర్వశస్త్రాస్త్రభూషితః । య
యుశ్చతస్యపురత స్తురగాశ్చమహాగజాః ॥ ౨౨ ॥ పదాతయశ్చసరథా
యయుశ్శస్త్రాస్త్రపాణయః । ప్రావర్తతమహద్యుద్ధం సేనయోరుభ
యోరపి ॥ ౨౩ ॥ శస్త్రైరస్త్రైశ్శితైర్బాణై ర్భిణ్డివాలైఃపరశ్వధైః ।
కున్తతోమరచక్రైశ్చపరిఘైఃపట్టసైశ్శితైః ॥ ౨౪॥ శక్తితోమరశూలై
శ్చగజచర్మాసిసాధనైః । శతఘ్నీపరిఘాభిశ్చ చిత్రైరన్యైశ్చసాధనైః ॥
అన్యోన్యంచయథాపూర్వం దేవదానవరాజయోః।సుదర్శనభటాశ్చాపిని
జఘ్నుస్తాన్కిరాతకాన్ ॥ ౨౬॥ వివిధాయుధహస్తాశ్చ శూలముద్గరపా

ణయః । గదాభిఃపట్టసైర్దణ్డై రాయసైర్ముసలైర్భృశమ్ ॥ ౨౭॥ పరిఘైర్భి
ణ్డివాలైశ్చ భల్లైః ప్రాసైఃపరశ్వధైః । రథైఃకవచిన స్త్వన్యే ధ్వజైశ్చసమ
లఙ్కృతైః ॥ ౨౮ ॥ హిరణ్యజాలవిహితైః ఖరైశ్చవివిధాననైః । హ
యైఃపరమశీఘ్రైశ్చ గజేన్ద్రైశ్చమదోత్కటైః ॥ ౨౯ ॥ సుదర్శనభటాం
శ్చాపినిజఘ్నుస్తేకిరాతకాః । తైర్గదాభిశ్చభీమాభిః పట్టసైఃకూటముద్గ
రైః ॥ ౩౦ ॥ ఘోరైశ్చపరిఘైశ్చైతై స్త్రిశూలైరపిసంశితైః । విదార్య
మాణాస్తేశూరాని పేతుర్భువిసంయుగే ॥ ౩౧ ॥ అమర్షాజ్జనితోద్ధర్షాశ్చ
క్రుఃకర్మాణ్యభీతవత్ ।శరనిర్భిన్నగాత్రాస్తేశూలనిర్భిన్నదేహినః ॥ ౩౨ ॥
మహాన్తర్హృష్టచోరాంశ్చ నామానిచబభాషిరే । తద్బభూవాద్భుతంఘో
రంయుద్ధంసైన్యద్వయస్యచ ॥ ౩౩ ॥ వవర్షూరుధిరం కేచిన్ముఖైస్తేవనవా
సినః । పార్శ్వేష్వుదారితాః కేచిత్కేచిద్ధస్తేషుదారితాః ॥ ౩౪ ॥ పట్టసై
శ్చూర్ణితాఃకే చిత్ప్రాసైఃకేచిద్విదారితాః । ధ్వజైర్నిపతితైర్నాగైర
శ్వైశ్చవినిపాతితైః ॥౩౫॥ రథైర్విమృదితాః కేచిద్వ్యధితాఃకాననేస్థితాః।
ముద్గరైరాహతాః కేచిత్పతితాధరణీతలే ॥ ౩౬ ॥ పరిఘైర్మథితాః కేచిద్భి
ణ్డివాలైశ్చదారితాః । కేచిద్వినిహతాభూమౌ రుధిరార్ద్రావనౌకసః ॥
కేచిద్విత్రాసితానష్టాః కేచిత్పార్శ్వేనశాయితాః । విభిన్నహృదయాః
కేచిత్త్రిశూలైర్దారితాఃపరే ॥ ౩౮ ॥ ఏవంవిద్రావితంసైన్యంవనకర్తావి
లోక్యతమ్ । బభూవక్రోధతామ్రాక్షః సేనాధ్యక్షమువాచహ ॥ ౩౯
జ్వాలాపాతంమహాశూరం జహిత్వంగచ్ఛశీఘ్రతః । ఇత్యాజ్ఞప్తస్తతస్తూ
ర్ణంజ్వాలాపాతఃప్రతాపవాన్ ॥ ౪౦ ॥ ధనుర్విస్ఫారయామాస రథస్థః
కనకాఙ్గదః । సుదర్శనమహారాజ స్సేనాధ్యక్షంసృజన్నృపా ॥ ౪౧ ॥
బాముఖనామానం బడబానలవిక్రమమ్ । జహిత్వంసమరేగచ్ఛ శత్రు
న్యమశేషతః ॥౪౨॥ ఇత్యబ్రవీత్తతస్సోపినిర్గతస్సురథస్తదా । శార్ఙ్గ
దాయసుమహత్తస్మిన్బాణాన్యయోజచ ॥ ౪౩ ॥ ముమోచచతతస్సై
న్యేశరసఙ్ఘాన్మహారథః । శతంసహస్రమయుతం నరాణాంబడబాననః
బాణేనైకేనసహసా నిజఘానమహారథః । దశవావింశతింవా త్రింశతం

వారథాన్వ్యయాక్ ॥ ౪౫ ॥ గజానాంచఘటామేకా మేకేనశితపత్రిణా । జఘానసమహాతేజాఃకాలానలయమోపమః ॥ ౪౬ ॥ బడబాపావకో యద్వదమ్భాంసిగ్రసతేక్షణాత్ । తద్వత్సైన్యంపరంచక్రేభస్మసాద్బడబాననః ॥ ౪౭ ॥ ఏకామక్షౌహిణీంసేనాం సుదర్శనబలాగ్రణీః । ప్రాపయద్యమలోకంహిముహూర్తద్వయమాత్రతః ॥ ౪౮ నిశ్శేషంస్వబలంసర్వం హతమాలోక్యవేగతః । దివ్యమస్త్రంచసన్ధాయతిష్ఠతిష్ఠేతిచబ్రువన్ ॥ ౪౯ ॥ ఆజగామరథాచ్ఛీఘ్రం కిరాతోలఘువిక్రమః। సుదర్శనష్షోడశోపసఙ్గాత్తో బడబాననః ॥ ౫౦ ॥ విష్ణుచక్రేణతంఘోరం జఘానవనగోచరమ్ । హతేకిరాతరాజేతుతద్వనంనిర్మలంబభౌ ॥ ౫౧॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేవరుణదిశ్యసుర సుదర్శనసేనాయుద్ధప్రశంసాధికథనంనామ షట్పఞ్చాశోధ్యాయః.

సుదర్శనస్యాసురవధార్థముత్తరదిగ్గమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శన మహారాజస్సహస్ర కిరణోపమః । తందేశంహతదుష్టంచ హతావగ్రహకణ్టకమ్ ॥ ౧ ॥కృత్వా సర్వాణిదుర్గాణి గిరిస్థలవనానిచ । వినిహత్యగజైరశ్వైస్సర్వదిక్షుమహాపథమ్ ॥ ౨ ॥ కృత్వాచతత్రమనుజా న్స్థాపయిత్వాయథాసుఖమ్ । తద్దేశరక్షకంకఞ్చిద్ధర్మిష్ఠం సత్యవాదినం ॥ 3 ॥ నివేశ్యదేశమధ్యేచ జనానామస్త్రిసత్వరమ్ । ప్రతస్థేసబలస్తస్మాద్దుష్టచోరజిగీషయా ॥ ౪ ॥ తతశ్చోత్తరదిగ్భాగంసహస్రకిరణోయథా । నీహారశోషణార్థాయశ్రీమాన్భుజసహస్రవాన్ ॥౫॥ ప్రతాపవిక్రమాదిత్యస్సుదర్శనమహాప్రభుః । శ్రీవేఙ్కటనగా[illegible]జ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౬ ॥ పదాతయోగజాశ్చాశ్వాశ్చరథాశ్చగిరిసన్నిభాః । యయురగ్రేచవాద్యానివాదయన్తిస్మసర్వతః ॥ ౭ ॥ తతఃప్రచోదితాభేర్యోమర్దళానకపుష్కరాః । హేమకోణహతాస్తీవ్రంబలానాంచాగ్రతస్తదా ॥ ౮ ॥ వినేదుశ్చమహాఘోషాశ్శఙ్ఖాశ్శతసహస్రశః । తటిద్భాస్కరకల్పాశ్చఖడ్గాఃప్రాసాశ్చపట్టసాః ॥ ౯ ॥ బభుస్తస్మిన్మహాసైన్యేయథామేఘేషువిద్యుతః । ఉత్తరేవేఙ్కటాద్రే

భేరుణ్డాసురసుదర్శనసేనయోర్యుద్ధప్రశంసా.

స్తుభాగేకశ్చిన్మహాసురః ॥ ౧౦ ॥ భేరుణ్డోనామదైత్యానాంప్రవరోబల
దర్పితః । బ్రహ్మణాసీత్పురాదత్తవరఃపర్వతసన్నిభః ॥ ౧౧ ॥ సతుత
త్రనివాసంచకృత్వాతుబహుభిర్వృతః । వేఙ్కటాద్రౌతదన్యస్మిన్గిరావా
శానసేఽపియా ॥ ౧౨ ॥ తపాంసికుర్వతాంవిఘ్నంకుర్వన్ప్రాణిభయఙ్క
రః ॥ గ్రామేవాపత్తనేవాపిస్థితాన్విప్రాదిమానుషాన్ ॥ ౧౩ ॥ బబా
ధేసతతంతీక్ష్ణంతేనదేశఃప్రపీడితః । కామ్భోజాయవనాశ్చాపిమ్లేచ్ఛాశ్చ
పుఙ్కరజాతిజాః ॥ ౧౪ ॥ భేరుణ్డస్యబలోద్రిక్తాస్తత్రాసన్ప్రాణిపీ
డకాః । తేసర్వేపాపకర్మాణస్సముఖ్యాయముసలాయుధాః ॥ ౧౫ ॥
భేరుణ్డమగ్రతఃకృత్వాసరథాశ్వగజాస్తదా । యుద్ధార్థమాగతంజ్ఞా
త్వారాజానంచసుదర్శనమ్ ॥ ౧౬ ॥ యుద్ధాయనిర్యయుస్సర్వేగ
దాశక్తిపరశ్వధాన్ । గృహీత్వాఽఙ్కుశపాశాంశ్చఖడ్గాంశ్చకనక
త్సరూన్ ॥ ౧౭ ॥ కేచిచ్చర్మాయుధధరాఃకేచిత్తోమరపాణయః ।
కేచిత్త్రిశూలహస్తాశ్చశరచాపధరాఅపి ॥ ౧౮ ॥ అట్టహాసంవిముఞ్చ
న్తోనర్దన్తస్తేమహాబలాః । వాద్యఘోషాంశ్చమహతఃకార[illegible]న్తిస్మకే
చన ॥ ౧౯ ॥ సన్నద్ధాశ్శైన్యమాగత్యచక్రుస్తేకదనంమహత్ ॥ సుదర్శ
నభటాశ్చాపిభేరుణ్డస్యభటాఅపి ॥ ౨౦ ॥ హతాస్సుదర్శనభటాఃకిరా
తైరధికోర్జితైః । నికృత్తశిరసఃకేచిచ్ఛిన్నపాదాస్తథాపరే ॥౨౧॥ కేచి
త్కృత్తశిరస్త్రాణాఃకేచిద్వక్షసితాడితాః । కేచిచ్ఛిన్నతనుత్రాణాఃకే
చిచ్ఛిన్నోరుబాహవః ॥ ౨౨ ॥ ఏవంహతంబలంసర్వమసురేణదురా
త్మనా । తద్దృష్ట్వానిహతంసైన్యంసుదర్శనమహాప్రభుః ॥ ౨౩ ॥ క్రోధే
నారుణతామ్రాక్షఃప్రజజ్వాలానలోయథా । క్రుద్ధేతస్మి[illegible] ॥ [illegible]సర్వం
నబభౌకలుషంజగత్ ॥ ౨౪ ॥ చన్ద్రసూర్యౌతదాకాశేబభూవతుర్నచకి
ఞ్చన । నక్షత్రాణినభాన్తిస్మపేతురుల్కాస్సహస్రశః ॥ ౨౫ ॥ వాతిస్మ
జవనోఽత్యర్థంసహధూళ్యాప్రభఞ్జనః । చకమ్పేవసుధాకృత్స్నాపే
తుశ్శైలాశ్చపాదపాః ॥ ౨౬ ॥ చుక్షుభుస్సాగరాస్సర్వేనేదుర్భూ
తానితత్క్షణాత్ । యుద్ధార్థమాగతాదైత్యాఃకిరాతాఃపు[illegible]సాస్తథా॥

కశ్మలోపహతాస్సర్వే విషణ్ణవదనాస్తదా ॥ తతోఽపాగ్నిసముత్థశ్చ పు
రుషః పరమాద్భుతః ॥ ౨౮ ॥ చాపీ ఖడ్గీ రథీ తూణీ కశ్చిత్కనకపిఙ్గళః । నా
మ్నా పావకసఞ్జ్ఞకస్సాక్షాత్పావకవిక్రమః ॥ ౨౯ ॥ స తమాజ్ఞాపయ
ద్రాజా జహి దైత్యానితీశ్వరః । పావకస్సర్వశస్త్రాస్త్రసమ్పన్నస్సమరే
బభౌ ॥ ౩౦ ॥ ప్రళయాగ్నిరివాదిత్యసహస్రసదృశప్రభః । ముమోచ
బాణవర్షాణి పరసైన్యేషు పావకః ॥ ౩౧ ॥ వినోదం కారయామాస క
గన్[illegible]యకారకమ్ । సంమోహనార్థం దైత్యానాం గాన్ధర్వం సముచో
శక్ష[illegible] ౩౨ ॥ మోహితాః పరమాస్త్రేణ త్యక్తోద్యతవరాయుధాః ।
[illegible]తత్సర్వం మత్వా స్వజనసార్థగమ్ ॥ ౩౩ ॥ నాయుధ్యన్త త
దా యోధా దృష్ట్వా సేనాపతిం పునః । నామ్నా పావకసఞ్జ్ఞకం జనకం
స్వకులోద్భవమ్ ॥ ౩౪ ॥ మత్వా సర్వే నమన్తి స్మ పతిత్వా వసుధాతలే ।
తద్దృష్ట్వా దేవగన్ధర్వసిద్ధవిద్యాధరాదయః ॥ ౩౫ ॥ విస్మయం పరమం జ
గ్ముస్సాధు సాధ్వితి చాబ్రువన్ । తాన్దృష్ట్వా పావకప్రఖ్యో మోహితానాం
ప్రమాపణమ్ ॥ ౩౬ ॥ అయుక్తమితి తద్దివ్యముపసంహృతవాంస్తదా ॥
విముక్తమోహాస్తే సర్వే గృహీత్వా శస్త్రబాణకాన్ ॥ ౩౭ ॥ చక్రుస్తే
కదనం ఘోరమసిభిః పట్టసాయుధైః । క్రౌఞ్చమస్త్రం సమాదాయ పరే
షాం యుద్ధకాఙ్క్షిణామ్ ॥ ౩౮ ॥ ఛిన్ధి భోః కర్ణనాసే త్వమితి మన్త్రం జ
జాప హ । తత్క్షణాత్కృత్తనాసాశ్చ కృత్తకర్ణాశ్చ సంయుగే ॥ ౩౯ ॥
విలోక్య తే హి తత్కర్మ క్రుద్ధా జఘ్నుశ్చ తద్బలమ్ । పునః పావకసఞ్జ్ఞక
స్సర్వాస్త్రకుశలో యుధి ॥ ౪౦ ॥ భిణ్డివాలేన సర్వేషాం బాహూంశ్చి
చ్ఛేద సర్వతః । సర్వే తే వీతహస్తాశ్చ పరాన్ఖాదితుముద్యతాః ॥ ౪౧ ॥
తచ్చ దృష్ట్వాత్తు పైశాచ మస్త్రం మన్త్రేణ మన్త్రితమ్ । విససర్జ తదా ఘో
రం సర్వవి[illegible]కారకమ్ ॥ ౪౨ ॥ గ్రస్తాః పిశాచభూతైశ్చ మ్లేచ్ఛా దై
త్యాదయస్తథా । అన్యోన్యం ఖాదనే సక్తా యయుర్విలయమఞ్జసా ॥ ౪౩ ॥
స్వసైన్యం నిహతం దృష్ట్వా నిశ్శేషం యుద్ధభూమిషు । భేరుణ్డస్తు తతః క్రుద్ధ
శ్శూలం పరమదారుణమ్ ॥ ౪౪ ॥ గృహీత్వా పావకప్రఖ్యమభిదుద్రావ సం
యుగే । యోజనత్రితయోత్సేధః కమ్పయన్మేదినీం తదా ॥ ౪౫ ॥ వా
యవ్యమస్త్రం ప్రాయుఙ్క్త పావకార్చిస్సమప్రభః । భ్రామయామాస

వాత్యేవతృణంపర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౪౬ ॥ ప్రదక్షిణఙ్కారయిత్వా వేఙ్కటాద్రేశ్చ దానవమ్। పునరుత్క్షిప్యతందైత్యమాకాశేదశయోజనమ్ ॥౪౭॥ పాతయామాసభూమౌతద్వాయువ్యం పరమాద్భుతమ్ । జీర్ణకూశ్మాణ్డవద్భూమౌసశీర్ణఃపర్వతోపమః ॥ ౪౮ ॥ ఏవంనిహత్యతందైత్యంకృత్వా దేశమకణ్టకమ్ । వనదుర్గాణిసర్వాణిఖలీకృత్యతదాజనాన్ ॥ ౪౯ ॥ ససుఖంస్థాపయామాసవేఙ్కటాద్రౌసుదర్శనః । ఆకాశేదేవగన్ధర్వాః పుష్పవర్షంవికీర్యచ ॥ ౫౦ ॥ సాధుసాధ్వితితం దేవమస్తువన్స్తుతిభిశ్చభో స్వామిన్జనపదాస్సర్వేకృతాస్స్వస్థాస్త్వయాప్రభో ॥ ౫౧॥ సాత్త్వికీపి త్వం వేఙ్కటాధీశసమీపంత్వరితంపునః । ఇత్యుక్త్వావచయం ౧౫౨ ప్రవ వం దేవాముదాన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ స్వసైన్యేషుహతాయేతుజీవయిత్వా చతాన్పునః । స్వస్థంచకారతం దేశంవేఙ్కటేశాజ్ఞయాతదా ॥ ౫౩ ॥ కాలేవవర్షపర్జన్యాఃఫలవన్తశ్చపాదపాః । సర్వసస్యానితత్రస్మఫలన్తిసుతరాంతదా ॥ ౫౪ ॥ నీరోగాశ్చజనాస్సర్వేదుష్టబాధానచక్వచిత్ । నైకుణ్ఠోయమథాన్యోవాస్వర్గోవాభూగతఃకిము ॥ ౫౫ ॥ ఇతితంమేనిరేసర్వే దేశంశ్రీవేఙ్కటాభిధమ్ । వాఞ్ఛన్తిజన్మతత్రైవ దేవాఅపిదివౌకసః ॥ ౫౬ ॥ సుదర్శనమహారాజస్సహస్రభుజమణ్డితః ॥ ఆజ్ఞాంవేఙ్కటనాథస్య కృత్వాసమ్యక్ప్రతాపవాన్ ॥ ౫౭ ॥ జయమఙ్గళఘోషైశ్చకుసుమోత్కరవృష్టిభిః । సర్వైస్సైన్యైశ్చసంయుక్తస్సర్వాభరణభూషితః ॥ ౫౮ ॥ ప్రవివేశవిమానంతద్వేఙ్కటేశస్యమఙ్గళమ్ ॥ ౫౮½ ॥ *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేసుదర్శనస్యాసుర వధార్థముత్తరదిగ్గమనాదికథనంనామసప్తవింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశస్యకలిదోషాపహతేషువిశేషతఃకృపాధిక్యవచనమ్.

శ్రీసూతః ॥ మునయశ్శ్రుతమాఖ్యానంకిముచక్రకృతే శ్రియమ్ । వక్తుమర్హథయూయంహికిమ్భూయశ్శ్రోతుమిచ్ఛథ ॥౧ ॥ మునయః॥ పిబతాంవేఙ్కటేశస్యకథాందివ్యరసాయనమ్ । అస్త్యత్రతృప్తిర్నాస్మాకంభూయస్తృష్ణాచభూయసీ ॥ ౨ ॥ కలౌకలౌయథాతిష్ఠేద్వేఙ్కటాద్రిశిఖామణిః । పూజయిష్యతికోవాతంవరదానంచకీదృశమ్ ॥ ౩ ॥ వక్తు

మర్థాసితత్సర్వంశ్రుత్వాతాంనోమహామునే । ఇతిపృష్టోఽబ్రవీత్సూతఃక థాంశ్రీవేఙ్కటేశితుః ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ సద్భావపికలేశ్చైవంవేఙ్కటేశస్యవర్తనమ్ । తతఃపరమియాన్భేదోమానంతత్రైవతుస్థితిః ॥ ౫ ॥ అర్చావతారవద్భాయాన్నరాణాంమాంసచక్షుషామ్ । వైకుణ్ఠాదాగతందివ్యంవిమానంతుతిరోహితమ్ ॥ ౬ ॥ విమానమాత్రన్తుకలౌకారయిష్యన్తిమానవాః । పుణ్యశీలామహాత్మానఃకదాచిత్త్రసమ్మతాః ॥ ౭ ॥ గ... ...ప్తాణాఃపుణ్యాఃకదాచిద్వల్లవానరాః । అర్చావతారఇ శ్వ... ...న్తిచమోహితాః ॥౮॥ తథైవావమతింకేచిత్కరిష్యన్తికలాయు... । సాక్షాత్పశ్యన్తితత్సర్వమపశ్యన్నివతిష్ఠతి ॥ ౯ ॥ సాక్షాద్భావమణ మేకంతునాస్తితస్యతపోధనాః । పరన్తుసర్వమస్త్యేవనిగ్రహానుగ్రహావపి॥ అధికంవరదానంతుభవిష్యతికలౌయుగే । కృతకంతువిమానంస్యాదిత్యాఖ్యామాత్రమేవహి ॥౧౧॥ కిన్తుదర్శనమాత్రేణపాపకోటింహరేద్ధ్రువమ్। కదాచిన్మహతీపూజాస్యాత్సైవతుకదాచన ॥౧౨॥ స్వయంహివేఙ్కటాధీశఃప్రకాశంహివ్రజేత్క్వచిత్ । అప్రకాశంకదాచిచ్చవేఙ్కటాద్రిశిరోమణిః ॥౧౩॥ ఏవంహిరమయాసార్ధంక్రీడత్యేవచతత్రహి । కలౌయుగే తువైచిత్ర్యందర్శయిష్యతికేశవః ॥ ౧౪ ॥ అల్పదానేనవైభక్త్యాస్వల్పయాపూజయాతథా । భవిష్యతిప్రసన్నశ్చస్మృతిమాత్రేణకేశవః ॥౧౫॥ నృణాంగమనమాత్రేణవేఙ్కటాఖ్యగిరిమ్ప్రతి । ప్రసన్నస్స్యాద్దయం క్షిప్రందాస్యతీష్టంచతద్బహు ॥ ౧౬ ॥ స్వయమప్రాకృతోవిష్ణుశ్చరిత్రం ప్రాకృతోయథా । కరిష్యతితథాదేవోమోహయిష్యతితాన్జనాన్ ॥౧౭॥ మానుషాంశ్చైవభోగాంశ్చభోక్ష్యతేప్రీతమానసః । ఉత్సవాన్వివిధాంస్తస్యకా... ...ష్యన్తిమానవాః ॥౧౮॥ ఆగమిష్యన్తిదేవాశ్చసేవార్థంవై కలౌయు... స్నాస్యన్తిస్వామితీర్థేవైకరిష్యన్తినివేదనమ్ ॥ ౧౯ ॥ నివేదితంభక్షయేయుర్మనుష్యాణామగోచరాః । విమానంతద్దిపశ్యేయుఃపూజయేయుర్హిసాదరాః ॥౨౦॥ ప్రార్థయిష్యన్తిదేవాశ్చభవిష్యామోనరా ఇతి । తేషాంహివేఙ్కటాధీశఃక్షిప్రందాస్యతిచేప్సితమ్ ॥ ౨౧ ॥ స్వల్ప ధర్మేణసన్తుష్టఃపుత్రంక్షేత్రంకళత్రకమ్ । ఆరోగ్యంభూతిమైశ్వర్యంరా

జ్యప్రాప్తించసత్వరమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఆయుశ్చదుర్లభంనృణాంస్వర్గలోకాది
కానపి। జన్మకోటిశతైశ్చైవకృతైఃపుణ్యైర్దురాసదామ్ ॥ ౨౩॥నిత్యభూ
తిశ్చదేవోసాదాస్యత్యాచార్యసంశ్రయాత్ । అహోహివైష్ణవోధ
ర్మశ్చిత్రోవేఙ్కటభూధరే ॥౨౪॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువన్తోవైమా
నికాస్తేకమలాసనాద్యాః । యథాప్రవజేయుర్హితథామయాపిగీతమ్భువి
ష్యద్భవతాంపురస్తాత్ ॥ ౨౫ ॥ కలాయుగేతుసమ్ప్రాప్తేవిశేషాద్వే
ఙ్కటాచలః । ప్రఖ్యాతోహ్యధికమ్భూమౌభవిష్యతితపోధనాః
సాన్నిధ్యమధికంతత్రకరిష్యతిరమాపతిః । మ్లేచ్ఛసఙ్కరభ్రాన్త్రేణాపి
పాకాధమయోషితామ్ ॥ ౨౭ ॥ కిరాతపుల్కసాదీనాంశూద్రాణాంహీ
నజన్మనామ్। భక్తిర్శ్రీవేఙ్కటాధీశేహ్యధికశ్చభవిష్యతి ॥౨౮॥ తే
షామపిరమాధీశశ్శీఘ్రందాస్యత్యభీప్సితమ్ । సాన్నిధ్యంతత్రకురుతేభ
క్తాన్ప్రీతోయతోహరిః ॥౨౯॥ ఆర్యాస్తురుష్కామాళవ్యాగౌడావఙ్గాః
కళిఙ్గకాః । ఆన్ధ్రాఃకర్ణాటదేశీయాఃకోసలోద్భూతమానుషాః ॥ ౩౦ ॥
అఙ్గాశ్చోళాశ్చపాణ్డ్యాశ్చనానాదేశేషుసమ్భవాః । ద్వీపాన్తరగతా
శ్చాపివేఙ్కటేశమహోత్సవే ॥ ౩౧ ॥ ధారయన్తోమహాభక్తిమాగమి
ష్యన్తికోటిశః । సర్వేలబ్ధ్వావరఞ్చేష్టంభవిష్యన్తిముదాన్వితాః ॥౩౨॥
అప్రాకృతస్సువర్ణసానురపిశ్రీవేఙ్కటాచలః । ప్రాకృతాచలవద్భూ
మౌభవిష్యతికలాయుగే ॥ ౩౩ ॥ మతాన్తరప్రవిష్టానామపిభక్తిర్భవిష్య
తి । సర్వాత్మకేరమాధీశేవేఙ్కటేశేపరాత్మని ॥ ౩౪ ॥ ఏవంకృత్వాప
రామ్భక్తింభవిష్యన్తిచపావనాః । భక్తిమన్తంపరోదృష్ట్వాభక్తింగచ్ఛే
ద్ధికేశవే ॥౩౫॥ తథాదృష్టఫలార్థంచభజమానాయసాదరమ్ । దృష్టప్ర
దంవేఙ్కటేశందృష్ట్వాతంతువ్రజేత్పునః ॥ ౩౬ ॥ సోపిదృష్టఫలంలబ్ధ్వావ
రానపిశతమ్భజేత్ । చిత్రంకలియుగేశ్రీశోవిహారిష్యతిభూ ॥ ౩౭ ॥
అతఏవకలిస్సాధుస్సాధుశ్శూద్రశ్చయోషితః । విశేషాద్వేఙ్కటాధీశ
సేవనంసాధుభూషణమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇత్యేవంమునయోదేవావదిష్యన్తికలా
యుగే । కలిదోషపరీతానాంనరాణామ్పాపకర్మణామ్ ॥ ౩౯ ॥
వేఙ్కటేశాత్పరోదేవోనాస్త్యన్యశ్శరణమ్భువి । వేఙ్కటేశసమోదే
వోనాస్తినాస్తిమహీతలే ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థసమంనాస్తినచా

స్తిహి । దవ్యార్జనపరోనిత్యంభవిష్యతికలౌయుగే ॥ ౪౧ ॥ అనుగ్రహా
యలోకానాం కామైఃపూర్ణోపిసర్వదా । ఇదందవ్యంత్వయాతావద్దాత
వ్యంమమసమ్ప్రతి ॥ ౪౨ ॥ తవాభీష్టమహందాస్యేదాస్యఇత్యేవచబ్రు
వన్ । ఇతిసర్వజనైస్సార్థంక్రీడన్నలుభవిష్యతి ॥ ౪౩ ॥ కలౌతదీయచారి
త్రంవక్తుంకల్పశతైరపి । నశక్యముక్తంలేశేనచరిత్రంతస్యమఙ్గళమ్ ॥
ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేశ్రీవేఙ్కటేశస్యకలి
గన్ధోపహతేషువిశేషతోకృపాధిక్యవర్ణనంనామాష్టపఞ్చాశోధ్యాయః.
శ్లో.

ఒటనస్యాచార్యాశ్రయణాత్పురుషార్థప్రాప్తినిరూపణమ్.

మునయః ॥ భగవన్సర్వశాస్త్రార్థవేదవేదాన్తపారగ । ఆచార్య
సంశ్రయాదేవలభన్తేహిపరాంగతిమ్ ॥ ౧ ॥ అహోహివైష్ణవోధర్మ
ఇతిచోక్తంత్వయాపురా । సూతత్వయాతుతత్సర్వంవక్తవ్యంనసంశో
న ॥ ౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వన్తామభిభాస్యామిసఙ్క్షేపేణతపోధ
నాః ॥ ఉద్ధృత్యభూమిమ్పాతాళాద్వేఙ్కటాఖ్యేయభూధరే ॥ ౩ ॥ సి
తేనభూవరాహేణధరణ్యైభాషితాఃపురా । పృచ్ఛన్త్యైవైష్ణవాన్ధర్మాన్
యేయేధర్మామనోహరాః ॥ ౪ ॥ వ్యాసప్రసాదాత్తాన్ధర్మాన్వేద్మ్య
హంమునిసత్తమాః । సఙ్క్షేపేణప్రవక్ష్యామిగోప్యాద్గోప్యతరానపి ॥౫॥
తేషాంవైష్ణవధర్మాణాంవిశ్వాసస్తుపరాగతిః । యావానపిచవిశ్వాసస్తా
వతీసిద్ధిరీరితా ॥ ౬ ॥ గురురేవపరోధర్మోగురురేవపరాగతిః । పాపం
క్షపయతిక్షిప్రంగురురేవాత్మభావనః ॥ ౭ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనవి
శ్వసేత్పరమంగురుమ్ । తత్పాపంతద్గురుర్హ్వంతితత్పాపంతస్గురుస్తథా ॥
పారమ్పర్యక్రమాద్విష్ణుస్సర్వపాపహరోగురుః । కారుణ్యమూర్తిశ్శ్రీ
విష్ణుర్గురు[illegible]చపాపినః ॥ ౮ ॥ శాస్త్రహస్తేనసంసారమగ్నానుద్ధర
తేజనాన్ [illegible]న్యాయవిచ్ఛాస్త్రవేదీచధర్మాధర్మవివేకవాన్ ॥ ౧౦ ॥
తపోనిష్ఠోబ్రహ్మనిష్ఠస్తపస్స్వాధ్యాయనేరతః । నిర్మమోనిరహఙ్కార
శ్శాన్తోదాన్తోవిమత్సరః ॥ ౧౧ ॥ గురురిత్యుచ్యతేయస్తుపరార్థైకప్రయో
జనః । భీతస్సంసారదావేభ్యశ్శాన్తోదాన్తశ్శుచిర్బుధః ॥ ౧౨ ॥ అతఃప
రమనిర్విణ్ణోనిర్వైరస్సర్వజన్తుషు । సమాశ్రయేద్గురుంభక్త్యామహావి

శ్వాసపూర్వకమ్ ॥ ౧౩ ॥ నిక్షిపేత్సర్వభారాంశ్చ గురోశ్శ్రీపాదప
ఙ్కజే । నిత్యనైమిత్తికే కుర్వన్యథాశక్తి భయాద్ధరేః ॥ ౧౪ ॥ మోక్షా
ర్థం నిర్భరస్తిష్ఠేన్మన్త్రాన్తరవివర్జితః । సాధనాన్తరహీనశ్చ ద్వయానుష్ఠా
నతత్పరః ॥ ౧౫ ॥ నాష్టాక్షరాత్పరో మన్త్రో నాస్తి నారాయణాత్పరః ।
నాస్తి న్యాసాత్పరో యోగో బ్రవీతి చ తథా శ్రుతిః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం హి వర్త
మానస్య దేహాన్తే పరమప్పదమ్ । న్యాసవిద్యాపరశ్చైవం వర్తతే పరమా
ర్థవిత్ ॥ ౧౭ ॥ ధ్యాననిష్ఠశ్చ లఘ్వాశీ వైరాగ్యమ్పరమాశ్రితః । అహ
ఙ్కారవిహీనశ్చ యతవాక్కాయమానసః ॥ ౧౮ ॥ సర్వేన్ద్రియాణిపీ
యమ్య వివిక్తంస్థలమాశ్రితః । బలదర్పవిహీనశ్చ కామక్రోధవివర్జితః ॥
శాన్తశ్చ నిర్మమశ్చాపి పరిగ్రహవివర్జితః । కల్పతే బ్రహ్మభూయాయ బ్ర
హ్మధ్యానస్య వైభవాత్ ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మభావం గతస్యాస్య ప్రసన్నం మా
నసమ్భవేత్ । తస్య శోకో న చేచ్ఛా చ సర్వభూతసమో భవేత్ ॥ ౨౧ ॥
హరిభక్తిర్భవేత్తస్య భక్త్యా జానాతి కేశవమ్ । భగవత్తత్త్వయాథాత్మ్యం
వేత్తి పశ్చాత్ప్రసన్నధీః ॥ ౨౨ ॥ తతః పరమసఙ్గశ్చ విష్ణోస్సాయుజ్యమ
శ్నుతే । న్యాసవిద్యానివిష్టస్య కర్మణాం త్యాగ ఇష్యతే ॥ ౨౩ ॥ త్యాగ
శ్చ ఫలతః ప్రోక్తస్స్వరూపేణ న చ క్వచిత్ । కర్మణో నియతస్యైవ త్యా
గో వై మోహమూలకః ॥ ౨౪ ॥ కర్మాణి త్యజతః పుంసో నాస్తి దేహస్య ధా
రణమ్ । యజ్ఞాదీని త్యక్తసఙ్గః కుర్యాత్కర్మాణ్యశేషతః ॥ ౨౫ ॥ సృష్ట్వా
యజ్ఞాన్ప్రజాశ్చాపి ప్రాహ బ్రహ్మా చతుర్ముఖః । యజ్ఞ ఏవ పరో ధర్మో భగ
వత్ప్రీతికారకః ॥ ౨౬ ॥ అభీష్టకామధుగ్యజ్ఞస్తస్మాద్యజ్ఞః పరా గతిః । త
స్మాద్యజ్ఞం ప్రజాస్సర్వాః కుర్యుస్సఙ్గవివర్జితాః ॥ ౨౭ ॥ యజ్ఞైః ప్రీతో హరి
స్సర్వమభీష్టం చ ప్రయచ్ఛతి । లబ్ధ్వాభీష్టం వరం తస్మాద్యజ్ఞ న్యాన్న చే
త్పునః ॥ ౨౮ ॥ స్తేన ఏవ స విజ్ఞేయస్సర్వకర్మబహిష్కృతః । అతః కర్మ చ క
ర్తవ్యం ఫలసఙ్గవివర్జితమ్ ॥ ౨౯ ॥ కర్మణైవ పురా కేచిత్పరాం సిద్ధిమితో గ
తాః । భగవత్తత్త్వనిష్ఠస్య తదాజ్ఞాలఙ్ఘనం మహత్ ॥ ౩౦ ॥ దోషస్త
దాజ్ఞా వేదాశ్చ స్మృతయో ధర్మసఙ్గ్రహాః । ఆజ్ఞానువర్తనం పుంసామా
దౌ కార్యం హి సర్వథా ॥ ౩౧ ॥ హరౌ సర్వాణి కర్మాణి సన్న్యసేద్యో

గవిత్తమః । నిర్మమోనిత్యతృప్తశ్చభగవద్ధ్యానమాశ్రితః ॥ ౩౨ ॥ సుఖదుఃఖేసమేకృత్వాలాభంహానింజయంతథా । పరాజయంచశీతోష్ణేమానంచాప్యవమానకమ్ ॥౩౩॥ సర్వత్రగంపరంబ్రహ్మాధ్యాయన్సన్తతమాత్మని । ప్రాతరారభ్యకర్మాణికుర్వన్నిజ్యాదికంతథా ॥ ౩౪ ॥ స్వాధ్యాయంచతథాయోగంతత్తత్కాలేనహాపయేత్ ।నిత్యనైమిత్తికంకర్మయథాశక్తివినిర్వహేత్ ॥౩౫॥ బృన్దావనంవేఙ్కటాద్రౌమాలాకరణమేవ గన్ధవిమానలేపనంచైవయచ్చాన్యత్ప్రీతికారకమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఉత్సవేసేశక్త... స్తథాశక్తినివేదనమ్।తదీయారాధనంచాపికుర్వన్నద్వేషమాత్మసు ॥ ౩౭ ॥ శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్యజలైస్తువినివేదితైః । అన్నైర్వస్త్రైస్తథామాల్యైశ్శరీరస్యచపోషణమ్ ॥ ౩౮ ॥ కుర్వన్నాచార్యమాహాత్మ్యాత్పరాంగతిమవాప్నుయాత్ ॥ ౩౯ ॥

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేశ్రీవేంకటాచల మాహాత్మ్యేచేతనస్యాచార్యాశ్రయణాత్పురుషార్థప్రాప్తికథనంనామైకోనషష్టితమోధ్యాయః.

అష్టాంగయోగస్వరూపనిరూపణమ్.

శ్రీసూతః ॥ ద్వేబ్రహ్మణీవేదితవ్యేపరఞ్చాపరమేవచ । అపరం బ్రహ్మజీవస్తుక్షరాక్షరవిభేదవాన్ ॥ ౧ ॥ క్షరస్తుసర్వభూతంస్యాత్కూటస్థోఽప్యక్షరస్స్మృతః । పరంబ్రహ్మతుసర్వాత్మాపరమాత్మా ప్రకీర్తితః॥ బిభర్తిసర్వలోకాంశ్చప్రవిశ్యాంతర్నియచ్ఛతి । ఈశ్వరోయోవ్యయోనిత్యస్సఏవపురుషోత్తమః ॥ ౩ ॥ అతీతఃక్షరమత్యర్థ మక్షరంచపరఃపుమాన్ । యస్మాత్తస్మాత్తువిఖ్యాతో లోకేఽసౌపురుషోత్తమః ॥ ౪ ॥ ఇతియోవేత్తిపురుషనుసమ్మూఢఃపరార్థవిత్ ॥ ససర్వ విద్భజేదేనంవేఙ్కటేశంసమాధినా ॥ ౫ ॥ యస్తువేదవిదాంశ్రేష్ఠోయోగమారభ్యబుద్ధిమాన్ । యమంచనియమంచైవపీఠభేదాంస్తథైవచ ॥ ౬ ॥ ప్రాణాయామాంశ్చ వివిధాన్ప్రత్యాహారంచసాధయేత్ । ధారణంధ్యానభేదాంశ్చ ససమాధింప్రసాధయేత్ ॥ ౭ ॥ యమాదిధ్యాన పర్యన్తాస్సమాధేస్సిద్ధిహేతవః । సమాధిస్స్వాఙ్గసహితస్త్వష్టాఙ్గో యోగఉచ్యతే॥

కుర్యాద్ధిప్రత్యహం యోగమేతావదితినిశ్చయః । నిషిద్ధాచారతః పుంసో ని
వృత్తిర్యమ ఉచ్యతే ॥ ౯ ॥ స్వాధ్యాయో నియమః ప్రోక్తస్స్వస్తికాద్యా
సనం విదుః । రేచకః పూరకశ్చాపి కుమ్భకశ్చేతి విశ్రుతః ॥ ౧౦ ॥ ప్రా
ణాయామస్త్రిధా ప్రోక్తః ప్రత్యాహారస్స కథ్యతే । చిత్తోపసంహృతి
ర్యాతు విషయేభ్యశ్చ యోగినః ॥ ౧౧ ॥ ఆత్మన్యేవాత్ర మనసస్థాపనం
ధారణం స్మృతమ్ । తైలధారావదచ్ఛిన్నజ్ఞానసన్తానలక్షణమ్ ॥ ౧౨ ॥
ధ్యానం స్యాదాత్మవిజ్ఞాన జ్ఞాతృజ్ఞేయభిదాత్మకమ్ । జ్ఞాతుర్జ్ఞేయస్య బు
ద్ధేశ్చ భేదజ్ఞానం యదా నహి ॥ ౧౩ ॥ పరమానన్దజననేఽపి
త్మని । మనో యదా మహాయోగం సమాధిర్గీయతే తదా ॥ ౧౪ ॥ ఏవమ
భ్యస్య మేధావీ పఞ్చకాలపరాయణః । తత్తత్కాలవిధానోక్తమాచారం
చ సమాచరేత్ ॥ ౧౫ ॥ సాయంకాలే ప్రతిదినం యోగం కుర్యాద్విచ
క్షణః । వివిక్తదేశే కీటాదిసర్వబాధావివర్జితే ॥ ౧౬ ॥ మృద్వాసనే
సుఖాసీనస్స్వస్తికాద్యాసనే తథా । ఋజుకాయశిరోగ్రీవో నాసాగ్రన్య
స్తలోచనః ॥ ౧౭ ॥ ఇళయా వాయుమాకృష్య కుమ్భయేచ్ఛనైశ్శనైః ।
ఉద్బోధ్య కుణ్డలీం సుప్తాం సుషుమ్నాయాం ప్రవేశయేత్ ॥ ౧౮ ॥ య
దా తు యోగినో దేహే జిహాసా వర్తతే తదా । ఓమిత్యుచ్చారయేద్యోగీ
వేఙ్కటేశమనుస్మరన్ ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మరన్ధ్రాద్వినిర్గచ్ఛన్ప్రవిశేదర్చిరా
కృతిమ్ । అర్చిరాదిసుమార్గేణ ప్రవిశ్య పరమం పదమ్ ॥ ౨౦ ॥ సాయుజ్యం
వేఙ్కటేశస్య లబ్ధ్వాఽనన్దీభవేచ్చిరమ్ । యది స్యాద్వేఙ్కటేశస్య కైఙ్క
ర్యే ధీర్బలీయసీ ॥ ౨౧ ॥ తదా యోగం స్థిరః కుర్యాదుపదేశాద్గురోస్స్వ
యమ్ । పూర్వోక్తేనైవ మార్గేణ యోగం కుర్యాద్విచక్షణః ॥ ౨౨ ॥
ఇళయా వాయుమాకృష్య సుషుమ్నాయాం ప్రవేశయేత్ । అర్చిషా స
హ కోష్ఠాగ్నేః ప్రవిశేద్ధృదయాంబుజమ్ ॥ ౨౩ ॥ తత్రస్థం కేశవం బుద్ధ్వా
శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । ఆజ్ఞాస్థానమతీత్యైవం భ్రూమధ్యం ప్రవిశేత్సుధీః ॥
నీవారశూకవత్సూక్ష్మం తత్ర పశ్యేచ్ఛ్రియః పతిమ్ । సహస్రపత్రకమల
మధ్యస్థం చన్ద్రమణ్డలమ్ ॥ ౨౪ ॥ తత్ర పశ్యేద్రమాధీశం సురాధీశం సుధాత్మ
కమ్ । తత్పఙ్కజాచ్చన్ద్రబిమ్బాత్స్రవత్పీయూషబిన్దునా ॥ ౨౫ ॥ అన్త
ర్బహిస్తథా వ్యాప్తం స్వస్య దేహం విచిన్తయేత్ । సుషుమ్నాయాస్తథా

మార్గాదవరుహ్యాశనైశ్శనైః ॥ ౨౭ ॥ ప్రాణాదీన్స్థాపయేద్వాయూం స్త త్తత్స్థానేషుపూర్వవత్ । ఏవంచప్రత్యహంకుర్వన్ సన్ధ్యామధ్యమరాత్రిషు ॥ ౨౮ ॥ వినాహస్తేనకుర్వీత వాయోర్ధారణమాత్మని । శరీరాదధికంవాయుంద్వాదశాఙ్గుళమానకమ్ ॥ ౨౯ ॥ శరీరేణసమంకుర్యాన్న్యూనంవావాయుమాత్మని ।ఏవమభ్యాసయోగేనవజ్రకాయోభవేన్నరః ॥ ౩౦ ॥ కాలమృత్యుంవినిర్జిత్యజీవేదాచన్ద్రతారకమ్ । అస్యయోగస్యవిఘ్నాశ్చేద్భవన్తిబహవోభువి ॥ ౩౧ ॥ అవిఘ్నయోగసిద్ధ్యర్థంవేశ్క్ష

సనకసనన్దనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

జ్కటాహ్వాయభూధరే । అస్తికిఞ్చిత్సరః పుణ్యంనామ్నాసనకనన్దనమ్॥ ఉత్తరేపాపనాశస్య క్రోశార్ధేసిద్ధసేవితే । అతిగోప్యంనతత్కిపిజానన్తిమనుజాభువి ॥ ౩౩ ॥ మార్గశీర్షేసితేపక్షేద్వాదశ్యా మరుణోదయే। స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేస్నాత్వానియతమానసః ॥ ౩౪ ॥త్రయోదశీంసమారభ్యస్నాయాత్సనకనన్దనే । స్నాత్వాతుతత్రవిమలోవేఙ్కటాద్రిపతేఃపునః ॥ ౩౫ ॥ శ్రీమదష్టాక్షరంమన్త్రంజపేదయుతమన్వహమ్ । ప

కాయరసాయనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్చాత్సమభ్యసేద్యోగం తతస్సిద్ధో భవిష్యతి ॥ ౩౬ ॥ రహస్యంతత్సమీపేఽస్తి తీర్థంకాయరసాయనమ్ । తస్యపానాత్తుదేహోఽపి శుద్ధోభవతితత్క్షణాత్ ॥ ౩౭ ॥ యత్కించిత్పాణ్డుపత్రంతు పరీక్షార్థం వినిక్షిపేత్ । తస్మింస్తీర్థేక్షణాదేవశ్యామం భవతిశోభనమ్ ॥ ౩౮ ॥ శిలయాపిహితంతత్తుయోగిభిస్సనకాదిభిః । మహాత్మనాంపుణ్యవతాందర్శనంహిదదాతితత్ ॥ ౩౯ ॥ యేనకేనప్రకారేణకృత్వాదేహందృఢంబుధః । [illegible]ర్యమేవకుర్వీతవేఙ్కటేశస్యసర్వదా ॥ ౪౦ ॥ స్వరూపమాత్మనోయస్మాత్తైఙ్కర్యం శేషిణోహరేః । కైఙ్కర్యహీనఃపురుషస్స్వామిద్రోహీనసంశయః ॥౪౧ ॥ తస్మాదేవతుకుర్వీతనిత్యంనైమిత్తికం బుధః । అన్యచ్చప్రీతికర్మాపియత్తుశాస్త్రైరనిన్దితమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఇత్యుక్తం ప్రాగ్వరాహేణ ధరణ్యై వేఙ్కటాచలే । శరీరధారణం భోగోజ్ఞానంసామర్థ్యమేవచ ॥ ౪౩ ॥ క్షేత్రంగృహంధనంధాన్యం యచ్చాన్యదుపకల్పి

తమ్ । సర్వం వేఙ్కటనాథస్య కుర్యాత్స్వాధీనమఞ్జసా । ౪౪ ॥ వినశ్వర మిదం సర్వం జగత్పశ్యేద్ధి బుద్ధిమాన్ । నిరయే పాపకారీ తు పతత్యేవ న సంశయః ॥ ౪౫ ॥ పుణ్యకృత్సుఖమాప్నోతి ధ్రువమిత్యేవ బుద్ధిమాన్ । చిన్తయేత్సతతం యోగీ చిత్తే వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౪౬ ॥ ధర్మశాస్త్రం సదా పశ్యేద్గురుశుశ్రూషణే రతః । గృహస్థస్స్వేషు దారేషు రమేద్యోగీ జితేన్ద్రియః ॥ ౪౭ ॥ సాధూనేవ సదా యోగీ పృచ్ఛేద్వై హితమాత్మనః । విచారయేచ్చ వేదార్థాన్సదా వేదాన్తమభ్యసేత్ ॥ ౪౮ ॥ బహునేహ కిముక్తేన విహితం నైవ సన్త్యజేత్ । నిషిద్ధం నానుతిష్ఠేద్ధి సారోఽయం ధర్మసఙ్గ్ర

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అష్టాంగయోగస్వరూపనిరూపణాది కథనం నామ షష్టితమోఽధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిః.

మునయః ॥ సూత సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వవేదాన్తపారగ । యేన చారాధితస్సద్యః శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకః ॥ ౧ ॥ భవత్యభీష్టసర్వార్థప్రదస్తద్బ్రూహి నో మునే । ఇతి పృష్టస్తదా సూతో ధ్యాత్వా స్వాన్తే క్షణాత్ ॥ ౨ ॥ ఉవాచ మునిశార్దూలాన్ శ్రూయతామితి వై మునిః ॥ సూతః ॥ అస్తి కిఞ్చిన్మహద్గోప్యం భగవత్ప్రీతికారకమ్ ॥ ౩ ॥ పురా శేషేణ కథితం కపిలాయ మహాత్మనే । నామ్నామష్టశతం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥ ఆదాయ హేమపద్మాని స్వర్ణదీసమ్భవాని చ । బ్రహ్మా తు పూర్వమభ్యర్చ్య వై శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ అష్టోత్తరశతైర్దివ్యైర్నామభిర్మునిపూజితైః । స్వాభీష్టం లబ్ధవాన్ బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః ॥ ౬ ॥ భవద్భిరపి పద్మైశ్చ సమర్చ్యస్తైశ్చ నామభిః । తేషాం శేషనగాధీశ మానసోల్లాసకారిణామ్ ॥ ౭ ॥ నామ్నామష్టశతం వక్ష్యే వేఙ్కటాద్రినివా । ఆయురారోగ్యదం పుంసాం ధనధాన్యసుఖప్రదమ్ ॥ ౮ ॥ జ్ఞానప్రదం విశేషేణ మహదైశ్వర్యకారకమ్ । అర్చయేన్నామభిర్దివ్యైర్వేఙ్కటేశపదాఙ్కితైః ॥ ౯ ॥ నామ్నామష్టశతస్యాస్య ఋషిర్బ్రహ్మా ప్రకీర్తితః । ఛన్దోఽనుష్టుప్ తథా దేవో వేఙ్కటేశ ఉదాహృతః ॥ ౧౦ ॥ నీలగోక్షీరసమ్భూతో బీజమిత్యుచ్యతే బుధైః । శ్రీనివాసస్తథా శక్తిర్హృదయం వేఙ్కటాధి

పః॥౧౧॥ వినియోగ స్తథాభీష్టసిద్ధ్యర్థేచనిగద్యతే। * ఓంనమోవేఙ్కటే
శాయశేషాద్రినిలయాయచ ॥ ౧౨॥ వృషదృగ్గోచరాయాథవిష్ణవేసత
తంనమః । సదఞ్జనగిరీశాయవృషాద్రిపతయేనమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్ర
గిరీశాయ సరస్స్వామితటీజుషే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రిదృగ్విష
యాయచ ॥ ౧౪ ॥ సువర్చలాసుతన్యస్తసైనాపత్యభరాయచ । రా
మాయపద్మనాభాయసదావాయుస్తుతాయచ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్తవైకుణ్ఠలో
కాయగిరికుఞ్జవిహారిణే। హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినేసతతంనమః ॥౧౬॥
శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయనమోనమః । వసూపరిచరత్రాత్రేకృష్ణా
యసతతంనమః ॥ ౧౭ ॥ అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసేవేఙ్కటాయచ ।
సనకాదిమహాయోగిపూజితాయనమోనమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్ప్రము
ఖానన్తదైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే । శ్వేతద్వీపవసన్ముక్తపూజితాఙ్ఘ్రియు
గాయచ ॥ ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయచ । సాను
స్థాపితతార్క్ష్యాయతార్క్ష్యాచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢవిమా
నాయగరుడస్కన్ధవాసినే । అనన్తశిరసేనిత్యమనన్తాక్షాయతేనమః॥౨౧॥
అనన్తచరణాయాథశ్రీశైలనిలయాయచ । దామోదరాయతేనిత్యంనీల
మేఘనిభాయచ॥౨౨॥ బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శవిశ్వరూపాయతేనమః। వైకు
ణ్ఠాగతసద్ధేమవిమానాన్తర్గతాయచ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజన
దృగ్గోచరాయచ । వాసుదేవాయహరయేతీర్థపఞ్చకవాసినే ॥ ౨౪ ॥
వామదేవప్రియాయాథజనకేష్టప్రదాయచ । మార్కణ్డేయమహాతీర్థ
జాతపుణ్యప్రదాయచ॥౨౫॥ * వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రేచచన్ద్రలావణ్యదా
యినే । నారాయణనగేశాయబ్రహ్మక్లృప్తోత్సవాయచ ॥ ౨౬ ॥ శఙ్ఖ
చక్రవరానమ్రలసత్కరతలాయచ । ద్రవన్మృగమదాసక్తవిగ్రహాయన
మోనమః ॥౨౭॥ కేశవాయనమోనిత్యంనిత్యయౌవనమూర్తయే । అ
ర్థితార్థప్రదాత్రేచవిశ్వతీర్థాఘహారిణే ॥ ౨౮ ॥ తీర్థస్వామిసరస్స్నాత
జనాభీష్టప్రదాయినే। కుమారధారికావాసస్కన్దాభీష్టప్రదాయచ ॥౨౯॥
జానుదఘ్నసముద్భూతపోత్రిణేకూర్మమూర్తయే । కిన్నరద్వన్ద్వశాపా
న్తప్రదాత్రేవిభవేనమః ॥ ౩౦ ॥ వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయన

---

* వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.

మోనమః । సింహాచలనివాసాయశ్రీమన్నారాయణాయచ ॥౩౧॥ సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యకృన్నృసింహాయనమోనమః । కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠస్సైనాపత్యప్రదాయచ ॥౩౨॥ దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రేచశ్రీధరాయనమోనమః । క్షత్రియాన్తకరామాయమత్స్యరూపాయతేనమః ॥ ౩౩ ॥ పాణ్డవారిప్రహర్త్రేచశ్రీకరాయనమోనమః । ఉపత్యకాప్రదేశస్థశఙ్కరధ్యాతమూర్తయే ॥ ౩౪ ॥ రుక్మాబ్జసరసీకూలలక్ష్మీకృతతపస్వినే । లసల్లక్ష్మీకరామ్భోజదత్తకల్హారకస్రజే ॥ ౩౫ ॥ సాలగ్రామనివాసాయశుకదృగ్గోచరాయచ । నారాయణార్థితాశేషజనదృగ్విషయాయచ ॥ ౩౬ ॥ మృగయారసికాయాథవృషభాసురహారిణే । అఞ్జనాగోత్రపతయేవృషభాచలవాసినే ॥ ౩౭ ॥ అఞ్జనాసుతదాత్రేచ * మాధవీయాఘహారిణే । ప్రియఙ్గుప్రియభక్షాయశ్వేతకోలవరాయచ ॥౩౮॥ నీలధేనుపయోధారాసేకదేహోద్భవాయచ । శఙ్కరప్రియమిత్రాయచోళపుత్రప్రియాయచ ॥ ౩౯ ॥ సుధర్మిణీసుచైతన్యప్రదాత్రేమధుఘాతినే । కృష్ణాఖ్యవిప్రవేదాన్తదేశికత్వప్రదాయచ ॥౪౦॥ వరాహాచలనాథాయబలభద్రాయతేనమః । త్రివిక్రమాయమహతేహృషీకేశాయతేనమః ॥ ౪౧ ॥ అచ్యుతాయనమోనిత్యంనీలాద్రినిలయాయచ । నమఃక్షీరాబ్ధినాథాయవైకుణ్ఠాచలవాసినే॥౪౨॥ ముకున్దాయనమోనిత్యమనన్తాయనమోనమః। విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయతేనమః ॥ ౪౩ ॥ సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే । హలాయుధజగత్తీర్థసమస్తఫలదాయినే॥ గోవిన్దాయనమోనిత్యంశ్రీనివాసాయతేనమః । అష్టోత్తరశతంనామ్నాంచతుర్థ్యానమసాన్వితమ్ ॥ ౪౫ ॥ యఃపఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యంశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । తస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్తుప్రసన్నోభవతిధ్రువమ్ ॥ ౪౬ ॥ అర్చనాయాంవిశేషేణగ్రాహ్యమష్టోత్తరంశతమ్ । వేఙ్కటేశాభిధేయైర్యోవేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౪౭ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్యఫలంముక్తిర్నసంశయః । గోపనీయమిదంస్తోత్రంసర్వేషాంనప్రకాశయేత్ ॥౪౮॥ శ్రద్ధాభక్తియుజామేవదాపయేన్నామసఙ్గ్రహమ్ । ఇతిశేషేణకథితం

* మధుమాసవిహారిణే.

కపిలాయమహాత్మ్యనే ॥ ౪౯ ॥ కపిలాఖ్యమహాయోగిసకాశాత్తుమయా
శ్రుతమ్ । తదుక్తంభవతామద్యసద్యఃప్రీతికరంహరేః ॥౫౦॥
ఇతిశ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశా
ష్టోత్తరశతనామావళికథనంనామైకషష్టితమోఽధ్యాయః.

మహర్షీణాంశ్రీవేఙ్కటేశసేవార్థం శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ బ్రూతయూయంపునశ్శ్రోత్రతుంకిమిచ్ఛథతపోధనాః।
వక్ష్యామితదశేషఞ్చనాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧ ॥ ఇత్యుక్తామునయస్స
ర్వేప్రోచురేవమిదంవచః ॥ మునయః ॥ భగవన్భగవద్భక్తిక్షీరసాగరచ
న్ద్రమః ॥ ౨ ॥ వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యముక్తంసూతత్వయానఘ ।
విచిత్రంతస్యచారిత్రమౌదార్యంనిస్తులంతథా ॥3॥ రహస్యానిచనామా
నిసమ్యగస్మాభిరేవహి । శ్రోత్రాభ్యాంపీతమేతత్తువేఙ్కటేశకథామృత
మ్ ॥ ౪ ॥ తస్మాచ్చక్షుర్ద్వయస్యాపిపిపాసాతుగరీయసీ । అస్మాం
స్త్వమనుజానీహిసేవార్థంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౫ ॥ రహస్యానిచనామా
నిశేషాద్రేశ్చతదీశితుః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థమాహాత్మ్యంచప్రకాశిత
మ్ ॥ ౬ ॥ అత్యద్భుతంహరేర్దివ్యంకలౌమాహాత్మ్యమేవతు । శ్రుతంచ
మునిశార్దూలసమ్యగస్మాభిరేవహి ॥ ౭ ॥ శ్రోత్రాభ్యాంసమ్యగాపీతంవే
ఙ్కటేశకథామృతమ్ । ఇత్యుక్తస్తుతతస్సూతఃప్రోవాచమునిపుఙ్గవాన్॥
గచ్ఛధ్వంమునయోయూయంశ్రీనైశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమ్।తత్రగత్వాగిరిం
పుణ్యంకృత్వాచాపిప్రదక్షిణమ్ ॥ ౯ ॥ స్నాత్వాపర్యన్తతీర్థేషున
త్వాపర్యన్తగాన్సురాన్ । ఆరుహ్యారత్నసానుంతంశుకకోకిలమఞ్జులమ్
మ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంపద్మవనవాతేనరఞ్జితామ్ । ప్రాప్య
స్నాత్వా తీర్థేప్రదక్షిణవిధానతః ॥ ౧౧ ॥ పరిసృత్యవిమానఞ్చదర్శ
నాత్పాపనాశనమ్ । హృదయానన్దజననంపులకోద్గమకారకమ్ ॥ ౧౨ ॥
ప్రవిశ్యభూవరాహంచనత్వాశ్రీవేఙ్కటాధిపమ్ । శ్రీభూమిభ్యాంము
దాయుక్తంశఙ్ఖచక్రవరాయుధే ॥ ౧3 ॥ దధానంపుణ్డరీకాక్షంస్మయ
మానముఖామ్బుజమ్ । దయామృతతరఙ్గాఢ్యమన్దస్మితమనోహరమ్ ॥
సమ్యగ్దృష్ట్వాచనత్వాచస్తుత్వానామభిరేవచ । అర్చయిత్వాచకమలైర్ల

ధ్వాభీష్టంచదుర్లభమ్ ॥ ౧౫ ॥ కృతకృత్యానివ ర్తధ్వమిత్యుక్త్వామునయ స్తదా । ఆమన్త్ర్యసూతం తేసర్వేప్రహృష్టాశ్చ ప్రతస్థిరే ॥ ౧౬ ॥ భరద్వాజః కౌశికశ్చ జాబాలిరథ కాశ్యపః । క్రతుర్దక్షః పులస్త్యశ్చ గౌతమః పులహస్తథా ॥ ౧౭ ॥ ఆఙ్గీరసో దేవలశ్చ దేవదర్శనఏవచ । కౌత్సః కణ్వో మృకణ్డుశ్చ శతానన్దో మహామునిః ॥ ౧౮ ॥ మైత్రేయప్రముఖాస్తత్రసఙ్గతా యేతపోధనాః । ఘుష్యన్తస్సఙ్ఘశశ్చైత్యగ్రేగో విన్దేతిపునఃపునః॥ తీర్త్వాభాగీరథీంపశ్చాద్గౌతమీంకృష్ణవేణికామ్ । తత్రతత్రమహానద్యాం స్నాత్వాస్నాత్వాతపోధనాః ॥ ౨౦ ॥ వేఙ్కటాద్రింసమాగత్యతత్తజాముత్యానదాత్మకమ్ । సర్వతీర్థమయంపుణ్యంసర్వసిద్ధనిషేవితమ్ ॥౨౧ ॥ మదమఞ్జుళమాయూరకేకాస్వనమనోహరమ్ । దివ్యనిర్ఝరసమ్పూర్ణం ఫలపుష్పద్రుమైర్యుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ అనతిక్రమ్యసూతోక్తసేవాక్రమమిమేబుధాః । చక్రుశ్శ్రీవేఙ్కటేశస్యసేవాంపరమపావనీమ్ ॥ ౨3 ॥ స్నానంమన్త్రైశ్చకుర్వన్తోనిర్ఝరేషుసరస్సుచ । పశ్యన్తస్తానిరమ్యాణిసానూనిమణిమన్తిచ ॥ ౨౪ ॥ శృణ్వన్తశ్శ్రోత్రరమ్యాణిపక్షిణాంవచనాన్యపి । గాయన్తస్సామగానానిపఠన్తస్తుతిసఞ్చయమ్ ॥ ౨౫ ॥ నృత్యన్తస్సమ్భ్రమాత్సర్వేత్వోళయన్తస్తపోధనాః । ఉత్పతన్తఃపతన్తశ్చ హర్షావేశవశంగతాః ॥ ౨౬ ॥ గిరిప్రదక్షిణంసమ్యక్కుర్వన్తస్తేశనైశ్శనైః । స్నాత్వాకాపిలతీర్థేచదృష్ట్వానత్వాశివంగిరిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆరుహ్యమేరుశృఙ్గాభంసిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । అత్యద్భుతాద్రత్నసానోశ్శేషాద్రేరద్భుతోగిరిః ॥ ౨౮ ॥ అయంహ్యభూతపూర్వోహిశ్రీమద్వేఙ్కటభూధరః । ఇతిబ్రువన్తస్తేసర్వేదదృశుర్దివ్యముత్తమమ్ ॥ ౨౯ ॥ విమానంస్వామితీర్థేచస్నాత్వాదేవంశ్రియఃపతిమ్ । కోటికన్దర్పలావణ్యంకిరీటమకుటోజ్జ్వలమ్ ॥ 30॥ ఉరస్థిన్తశ్రియాక్రాన్తనుక్త్రాదామోపశోభితమ్ । చతుర్భుజముదారాఙ్గంశఙ్ఖచక్రధరంపరమ్ ॥ 3౧ ॥ నీలమేఘనిభంశ్యామంపీతవాససమచ్యుతమ్ । శ్రీభూమిసహితంవిష్ణుంపద్మాఙ్కితపదామ్బుజమ్ ॥ 3౨ ॥ ప్రణేముస్సహసాహృష్టాహర్షోత్ఫుల్లవిలోచనాః । తుష్టువుర్వేదమన్త్రైశ్చస్తోత్రైశ్చశ్రుతిసంమతైః ॥ 33 ॥

మహర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

మునయః॥ యః పార్థివానిగణయేద్రజాంసిసుబహూన్యపి।విష్ణోర్వీర్యాణిగ
ణయేన్నిశ్శేషంసప్రమార్ష్టిహారేః ॥౩౪॥ త్రేధాచనిదధేపాదాన్భూమావి
ష్ణుస్త్రివిక్రమః। ధర్మాంశ్చధారయన్యస్తుతస్మైతేవిష్ణవేనమః॥౩౫॥ అత్యతి
ష్ఠద్విశ్వతోయోవ్యాప్యభూమిందశాఙ్గులమ్। భూతంభవ్యఞ్చయద్వ్యాప్య
ష్ఠంతస్మైతేవిష్ణవేనమః ॥ ౩౬ ॥ పాదోవిశ్వంత్రిపాదూర్ధ్వమయస్యతస్మై
నమోనమః।ఋచస్సామానియస్మాత్తుజజ్ఞిరేతురగాస్తథా ॥౩౭॥ విప్రోము
ఖాద్భుజాద్రాజావైశ్యశ్చోరోర్వరనన్తరమ్। శూద్రఃపద్భ్యాంముఖాదగ్ని
రిన్ద్రశ్చమనసోవిధుః ॥ ౩౮ ॥ నేత్రాత్సూర్యోఽథసంజజ్ఞేతస్మైతేబ్రహ్మ
ణేనమః । ఇయత్తయాగుణానాంతేనివర్తన్తేనమానవాః ॥ ౩౯ ॥ బు
ద్ధీనాంకిన్తుదౌర్బల్యాద్వదశ్చాపితథైవభోః । ఏవంతంబహుధాస్తుత్వా
స్తోత్రైశ్శ్రావ్యైర్మనోహరైః ॥ ౪౦ ॥ ఆదాయపద్మపత్రాణిశ్రీపా
దంవేఙ్కటేశితుః । అర్చయామాసురవ్యగ్రంనామభిస్సూతభాషితైః॥
తతఃప్రీతోజగద్ధాతాబభాషేవేఙ్కటేశ్వరః । తత్రైవంనైమిశారణ్యే
ప్రీతోస్మిభవతామహమ్ ॥ ౪౧ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యశ్రవణాన్మ
నయోబుధాః । చిరకాలతపోలభ్యమపిదత్తంఫలంమయా ॥ ౪౩ ॥
యద్యదిష్టంమునీనాంతుభవతాందత్తమేవతత్। వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహా
త్మ్యంబహుదూరస్థితోపియః ॥ ౪౪ ॥ శృణోతివాశ్రావయతిపఠేద్వా
శ్రద్ధయాన్వితః । కన్యామాసేవిశేషేణతస్యాహంసులభోహ్యహమ్ ॥౪౫॥
ధనంధాన్యంమహీమిష్టాంపుత్రాన్పౌత్రాన్దదామ్యహమ్। దదామిస
ర్వాన్కామాంశ్చదేహాన్తేమత్పదంతథా ॥ ౪౬ ॥ ఇతిలబ్ధ్వావరాంస్తేతు
తత్రవత్సరపఞ్చకమ్। స్నాత్వాసర్వేషుతీర్థేషువేఙ్కటాద్రౌతపోధనాః॥
ఆశ్చర్యాణ్యపిదృష్ట్వాతేసమ్యగారాధ్యమాధవమ్ । పునశ్చనైమిశార

సూతంప్రతిశౌనకాదిస్తుతిః.

ణ్యంయయుస్సర్వేతపోధనాః ॥ ౪౮ ॥ గత్వాతునైమిశారణ్యంమునిసఙ్ఘ
నిషేవితమ్। ఉపసృత్యపునస్సూతంప్రోచురేవమిదంవచః ॥౪౯॥ అహో

తవతువిజ్ఞానమహాసామర్థ్యమేవతే । యథోక్తంభవతావిష్ణోర్వే ఙ్కటాద్రినివాసినః ॥౫౦॥ రూపమౌదార్యరూపఞ్చగిరిరూపంతథైవచ । స్థితంతథైవతత్సర్వం మహావేఙ్కటభూధరః ॥ ౫౧ ॥ త్వత్ప్రసాదాద్వయంసర్వేకృతార్థాస్స్మోమహామునే । సంస్థానంవేఙ్కటేశస్యగిరే స్తస్యచసర్వతః ॥ ౫౨ ॥ దృష్టమేతత్త్వయాకింవాశ్రుతంవాసూతతన్మునే । ఇతిస్తుతస్తతస్సూతఃప్రోవాచేదంవచస్తదా ॥౫౩॥ వ్యాసస్యానుగ్రహాత్సర్వంవేద్మితత్త్వంతపోధనాః । వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యంకల్పకోటిశతైరపి ॥ ౫౪ ॥ నశక్యంవర్షసాహస్రైశ్శేషాణాంచసహస్రకైః । వక్తుంతథాపిమాహాత్మ్యంకీర్తితంకిఞ్చిదేవహి ॥ ౫౫ ॥ పుణ్యంపవిత్రమాయుష్యంమాహాత్మ్యమిదముత్తమమ్ । యఃపఠేత్ప్రయతోభక్త్యాశృణుయాద్వాలిఖేదపి ॥ ౫౬ ॥ సర్వాన్కామానవాప్నోతిసమ్ప్రాప్నోతిచమఙ్గళమ్ ॥౫౭॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మహర్షీణాంశ్రీవేఙ్కటేశ్వరసేవార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనాది కథనంనామ ద్వాషష్టితమోఽధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీవారాహపురాణే త్రయస్త్రింశప్రభృతిద్వాషష్టితమపర్యన్తత్రింశదధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరః ప్రథమోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

ఓంతత్సత్.

శ్రీవారాహపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా-30.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైపద్మావత్యైనమః.

శ్రీ మ తే వి ష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ వా రా హ పు రా ణా న్త ర్గ త

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

ధరణీవరాహసంవాదాఖ్యో ద్వితీయోభాగ ఆరభ్యతే.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

నారదస్యసుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవరాహదర్శనప్రాప్తిః.

హరిః ఓం ॥ ఋషయః ॥ రోమహర్షణసర్వజ్ఞపురాణార్థవిశారద । మాహాత్మ్యంశ్రోతుమిచ్ఛామోగిరీన్ద్రాణాం మహీతలే ॥ ౧ ॥ బ్రూహిత్వంనోమహాభాగకేప్రధానామహీధరాః ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏతమేవపురాప్రశ్నమపృచ్ఛంజాహ్నవీతటే ॥ ౨ ॥ వ్యాసంమునివరశ్రేష్ఠం సోఽబ్రవీన్మేగురూత్తమః ॥ వ్యాసః ॥ పురాదేవయుగే సూతనారదో మునిసత్తమః ॥ ౩ ॥ సుమేరుశిఖరంగత్వానానారత్నసుశోభితమ్ । తస్మిన్దదర్శవిప్రేన్ద్రదీప్తంబ్రహ్మణోదివ్యమాలయమ్ ॥ ౪ ॥ దృష్ట్వాతస్యోత్తరేదేశేపిప్పలద్రుమముత్తమమ్ । సహస్రయోజనోచ్ఛ్రాయంవిస్తీర్ణం ద్విగుణంతథా ॥ ౫ ॥ తన్మూలేమణ్డపందివ్యంనానారత్నసమన్వితమ్ । పద్మరాగమణిస్తమ్భైస్సహస్రైస్సమలఙ్కృతమ్ ॥ ౬ ॥ వైడూర్యముక్తామణిభిఃకృతస్వస్తికమాలికమ్ । నవరత్నసమాకీర్ణదివ్యతోరణశోభితమ్ ॥ ౭ ॥ మృగపక్షిభిరాకీర్ణంనవరత్నమయైశ్శుభైః । పుష్యరాగ

మహాద్వారం సప్తభూమికగోపురమ్ ॥ ౮ ॥ సన్దీప్తవజ్రసుకృతకవాట-
ద్వయశోభితమ్ । ప్రవిశ్యాదాదదర్శాన్తర్దివ్యమౌక్తికమణ్డపమ్ ॥౯॥ వై-
డూర్యవేదికంతుఙ్గమారురోహమహామునిః । తన్మధ్యేతుఙ్గమతులంవసు
పాదవిరాజితమ్ ॥ ౧౦ ॥ దదర్శముక్తాసఙ్కీర్ణంసింహాసనముదుద్యుతి ।
తన్మధ్యేపుష్కరందివ్యంసహస్రదళశోభితమ్ ॥ ౧౧ ॥ శ్వేతంచన్ద్రప్ర-
హాసాభంకర్ణికాకేసరోజ్జ్వలమ్ । తస్యమధ్యేసమాసీనంపూర్ణచన్ద్రా-
యుతప్రభమ్ ॥ ౧౨ ॥ కైలాసపర్వతాకారంసున్దరంపురుషాకృతిమ్ ।
చతుర్బాహుముదారాఙ్గం వరాహవదనంశుభమ్ ॥ ౧౩ ॥ శఙ్ఖచక్రాభ-
యవరాన్బిభ్రాణంపురుషోత్తమమ్ । పీతామ్బరధరందేవంపుణ్డరీకాయ-
తేక్షణమ్ ॥ ౧౪ ॥ పూర్ణేన్దుసౌమ్యవదనంవపాగన్ధిముఖామ్బుజమ్ । సా-
మధ్వనింయజ్ఞమూర్తింసుప్రతుణ్డంసుప్రవనాసికమ్ ॥ ౧౫ ॥ క్షీరసాగరస-
ఙ్కాశంకిరీటోజ్జ్వలితాననమ్ । శ్రీవత్సవక్షసంశుభ్రం యజ్ఞసూత్రవి-
రాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ కౌస్తుభశ్రీసముద్యోతిసమున్నతమహోరసమ్ । జా-
మ్బూనదమయైర్దివ్యైస్స్ఫురత్నాభరణైర్యుతమ్ ॥ ౧౭ ॥ విద్యున్మాలాప-
రిక్షిప్తశరన్మేఘమివోజ్జ్వలమ్ । వామపాదతలాక్రాన్తపాదపీఠవిరాజి-
తమ్ ॥ ౧౮ ॥ కటకాఙ్గదకేయూరకుణ్డలోజ్జ్వలితంసదా । చతుర్ముఖవ-
సిష్ఠాత్రిమార్కణ్డేయైర్మునీశ్వరైః ॥ ౧౯ ॥ భృగ్వాదిభిరనేకైశ్చసేవ్యమా-
నమహర్నిశమ్ । ఇన్ద్రాదిలోకపాలైశ్చగన్ధర్వాప్సరసాఙ్గణైః ॥ ౨౦ ॥
సేవితందేవదేవేశంప్రణిపత్యాభిగమ్యచ । దివ్యైరుపనిషద్భాగైరభిష్టూ-
యధరాధరమ్ ॥ ౨౧ ॥ నారదఃపరమప్రీతస్థ్సితోదేవస్యసన్నిధౌ । ఏత-

వరాహసన్నిధిమ్ప్రతిధరణ్యాగమనమ్.

స్మిన్నన్తరేచాభూద్దివ్యదున్దుభినిస్స్వనః ॥ ౨౨ ॥ తతస్సమాగతాదేవీధర-
ణీసఖిసంయుతా । సరత్నసాగరాకారదివ్యామ్బరసముజ్జ్వ[illegible] ॥ ౨౩ ॥
సుమేరుమన్దరాకారస్తనభారావనామితా । నవదూర్వాదళశ్యామాస-
ర్వాభరణభూషితా ॥ ౨౪ ॥ ఇళయాపిఙ్గళయా సఖీభ్యాంచసమ-
న్వితా । తతస్తాభ్యాంసమానీతంపుష్పాణాంనిచయంమహీ ॥ ౨౫ ॥
శ్రీమద్వరాహదేవస్యపాదమూలేవికీర్యచ । ప్రణమ్యదేవదేవేశంకృతా-
ఞ్జలిపుటాస్థితా ॥ ౨౬ ॥ తాందేవీంశ్రీవరాహోపిహ్యాలిఙ్గ్యాఙ్కేని-

ధాయచ । పప్రచ్ఛకుశలంపృథ్వీంప్రీతిప్రవణమానసః ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవరా
హః ॥ త్వాంనివేశ్యమహీదేవి శేషశీర్షే సుఖావహే । లోకంత్వయినివే
శ్యైవత్వత్సహాయార్ధరాధరాః ॥ ౨౮ ॥ ఇహాగతోఽస్మ్యహం దేవికి
మర్థంత్వమిహాగతా ॥ పృథివీ ॥ మాంసముద్ధృత్య పాతాళాత్సహస్ర
ఫణశోభితే ॥ ౨౯ ॥ రత్నపీఠఇవోత్తుఙ్గేసరత్నేఽనన్తమూర్ధని । కృత్వా
మాంసుస్థిరాం దేవధరాంశ్చాపిన్యవేశయః ॥ ౩౦ ॥ మద్ధారణక్షమాః
పుణ్యాం స్త్వన్యాన్పురుషోత్తమ । తేషుముఖ్యాన్మహాబాహోమదా

శేషాచలస్యసర్వపర్వతాతిశాయిత్వవర్ణనమ్.

ధారాన్వదస్వమే ॥ ౩౧ ॥ శ్రీవరాహః ॥ సుమేరుర్హిమవాన్విన్ధ్యోమ
న్దరోగన్ధమాదనః । సాలగ్రామశ్చిత్రకూటోమాల్యవాన్పారియాత్రకః ॥
౩౨॥ మహేన్ద్రోమలయస్సహ్యస్సింహాద్రిరపిరైవతః । మేరుపుత్రోఽఞ్జ
నోనామశైలస్స్వర్ణమయోమహాన్ ॥ ౩౩ ॥ ఏతేశైలవరాస్సర్వే
త్వదాధారావసున్ధరే । మన్మయాదేవసఙ్ఘైశ్చ ఋషిసఙ్ఘైశ్చసేవితాః ॥
ఏతేషుప్రవరాన్వక్ష్యే తత్త్వతశ్శృణుమాధవి । సాలగ్రామశ్చసింహా
ద్రిశ్శైలేన్ద్రోగన్ధమాదనః ॥ ౩౫ ॥ ఏతేశైలవరాదేవిదిశంహైమవతీం
శ్రితాః । దక్షిణస్యాంప్రతీతాంస్తువక్ష్యేశైలాన్వసున్ధరే॥౩౬॥అరుణాద్రి
ర్హస్తిశైలోగృధ్రాద్రిర్ఘటికాచలః । ఏతేశైలవరాస్సర్వేక్షీరనద్యాస్సమీ
పగాః ॥ ౩౭ ॥ హస్తిశైలాదుత్తరతఃపఞ్చయోజనమాత్రతః । సువ
ర్ణముఖరీనామనదీనాంప్రవరానదీ ॥ ౩౮ ॥ తస్యాఏవోత్తరేతీరే కమ
లాఖ్యంసరోవరమ్ । తత్తీరేభగవానాస్తే శుకస్యవరదోహరిః ॥ ౩౯ ॥
బలభద్రేణసంయుక్తఃకృష్ణోభక్తార్తినాశనః । వైఖానసైర్మునిగణైర్నిత్య
మారాధితోఽమలైః ॥ ౪౦ ॥ కమలాఖ్యస్యసరస ఉత్తరేకాననోత్త
మే । క్రోశద్వయార్ధమాత్రేతు హరిచన్దనశోభితే ॥ ౪౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటా
చలోనామవాసుదేవాలయోమహాన్ । సప్తయోజనవిస్తీర్ణశ్శైలేన్ద్రో
యోజనోచ్ఛ్రితః ॥ ౪౨ ॥ అస్తిస్వర్ణమయోదేవిరత్నసానుభృదాయ
తః । ఇన్ద్రాద్యాదైవతగణావసిష్ఠాద్యామునీశ్వరాః ॥ ౪౩ ॥ సిద్ధాస్సా

ధ్యాశ్చమరుతోదానవాదైత్యరాక్షసాః । రమ్భాద్యాఅప్సరస్సఙ్ఘావసన్తినియతంధరే ॥ ౪౪ ॥ తపశ్చరన్తినాగాశ్చగరుడాఃకిన్నరాస్తథా । ఏతైరధిష్ఠితాస్తత్రసరితః పుణ్యదర్శనాః ॥ ౪౫ ॥ సరాంసివివిధాన్యత్ర

స్వామిపుష్కరిణ్యాస్సర్వతీర్థాతిశాయిత్వకథనమ్.

సన్తిదివ్యానిమాధవి । తీర్థానాంచైవసర్వేషాంశృణుష్వప్రవరాణివై ॥ చక్రతీర్థందైవతీర్థంవియద్గఙ్గాతథైవచ । కుమారధారికాతీర్థంపాపనాశనమేవచ ॥ ౪౭ ॥ పాణ్డవంనామతీర్థఞ్చస్వామిపుష్కరిణీతథా । సప్తైతానివరాణ్యాహుర్నారాయణగిరౌశుభే ॥౪౮॥ ఏతేషుప్రవరాదేవిస్వామిపుష్కరిణీశుభా । అస్యాస్తుపశ్చిమేతీరే * నివసామిత్వయాసహ ॥ § ఆస్తేఽస్యాదక్షిణేతీరే శ్రీనివాసోజగత్పతిః । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్సమాసాసాగరామ్బరే ॥ ౫౦ ॥ త్రైలోక్యేయానితీర్థానిసరాంసిసరితస్తథా । తేషాంస్వామిత్వమాపన్నంధరేస్వామిసరోవరమ్ ॥ ౫౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంపుణ్యాం సేవితుందివ్యభూధరే । వసన్తిసర్వతీర్థానితేషాంసఙ్ఖ్యాంవదామితే ॥ ౫౨ ॥ షట్షష్టికోటితీర్థానిపుణ్యేఽస్మిన్భూధరోత్తమే । తేషుచాత్యన్తముఖ్యానిషట్తీర్థానివసున్ధరే ॥౫౩॥ పఞ్చానాంతీర్థరాజానాంతుమ్బోగర్భసమోమహాన్ । గర్భవాసభయధ్వంసీస్నాతానాంభూధరోత్తమే ॥ ౫౪ ॥ ధరణీ ॥ షట్తీర్థానిమహాబాహోత్వయోక్తానిమహీధరే । మాహాత్మ్యంవదతేషాంమేయథాకాలంయథావిధి ॥ ౫౫ ॥ ఫలానితేషుస్నాతానాంనరాణాంవదభూధరే ॥ శ్రీవరాహః ॥ నారాయణాద్రిమాహాత్మ్యంవదామిశృణుమాధవి ॥ ౫౬ ॥ దేవాశ్చఋషయశ్చైవయోగినస్సనకాదయః । కృతేఽఞ్జనాద్రింత్రేతా

---

* నివసామిప్రతికల్పంవాసంకరోమి.

§ ఆస్తే-ప్రతికల్పంనివాసంకరోతి- స్వామిపుష్కరిణ్యాఃపశ్చిమతీరేశ్రీవరాహభగవతః-దక్షిణతీరేశ్రీశ్రీనివాసభగవతశ్చవాసఃప్రతికల్పనియతభావీతిభావః- ఈదృశవాసస్యప్రతికల్పనియతభావిత్వాదేవ- పూర్వశ్లోకేనివసామీతి-అత్రశ్లోకే-ఆస్తఇతిచవర్తమాననిర్దేశఃకృతః - ఏవముత్తరత్రాప్యయం న్యాయోబోధ్యః - సాస్వామిపుష్కరిణీ-సకలైస్తీర్థైస్సమా-సముదితానాంసకలపుణ్యతీర్థానాంయావతీపావనత్వశక్తిస్తావతీశక్తిరస్యాఏకస్యాఏవాస్త్యతస్సర్వోత్తరేయమితిభావః.

యాంనారాయణగిరింతథా ॥ ౪౭॥ ద్వాపరేసింహశైలంచకలౌశ్రీవేఙ్క-
టాచలమ్ । ప్రవదన్తీహవిద్వాంసఃపరమాత్మాలయంగిరిమ్ ॥ ౪౮ ॥
యోజనానాంసహస్రేస్తుద్వీపాన్తరగతోఽపివా । యోనమేద్భూధరే
న్ద్రంతద్దిశముద్దిశ్యభక్తితః ॥ ౪౯ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తోవిష్ణులోకంస
గచ్ఛతి । తస్మిన్షట్తీర్థమాహాత్మ్యంయథాకాలంవదామితే ॥౫౦॥ శృ

కుమారధారామాహాత్మ్యమ్,

ణుష్వావహితాభద్రే సర్వపాపప్రణాశనమ్ । కుమ్భసంస్థేరవౌమాఘే
పౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥౫౧॥ మఘానక్షత్రయుక్తాయాంభూధరేన్ద్రే
వసున్ధరే । కుమారధారికానామసరసీలోకపావనీ ॥ ౫౨ ॥ యత్రా
స్తేపార్వతీసూనుః కార్తికేయోఽగ్నిసమ్భవః । దేవసేనాసమాయుక్త
శ్శ్రీనివాసార్చకోఽమలే ॥ ౫౩ ॥ తస్యాంయస్స్నాతి మధ్యాహ్నే
తస్యపుణ్యఫలంశృణు । గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషుయస్స్నాతినియమాద్ధరే ॥
ద్వాదశాబ్దంజగద్ధాత్రితత్ఫలంసమవాప్నుయాత్ । యోన్నందదాతిత
త్తీర్థేశక్త్యాదక్షిణయాన్వితమ్ ॥ ౫౪ ॥ సతావత్ఫలమాప్నోతిస్నానే

తుమ్బతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

తూక్తంఫలంయథా । మీనసంస్థేసవితరిపౌర్ణమాసీతిథావధరే ॥ ౫౫ ॥
ఉత్తరాఫల్గునీయుక్తేచతుర్థేకాలసత్తమే । పఞ్చానామపితీర్థానాంతు
మ్బేఽథగిరిగహ్వరే ॥ ౫౭ ॥ యస్స్నాతిమనుజోదేవిపునర్గర్భేనజా-

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

యతే। అగ్నివాహస్థితేభానౌచిత్రానక్షత్రసంయుతే ॥ ౫౮ ॥ పూ
ర్ణిమాఖ్యేతిథౌపుణ్యేప్రాతః కాలేతథైవచ । ఆకాశగఙ్గాసరితిస్నాతో

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

మోక్షమవాప్నుయాత్ ॥ ౫౯ ॥ వృషభస్థేరవౌరాధేద్వాదశ్యాంర
వివాసరే । శుక్లేవాప్యథవాకృష్ణేపక్షేభౌమసమన్వితే ॥ ౬౦ ॥ తీర్థే
పాణ్డవనామ్న్యత్రసఙ్గవేస్నాతియోనరః । నేహదుఃఖమవాప్నోతిపరత్ర

పాపనాశనతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

సుఖమశ్నుతే ॥ ౬౧ ॥ శుక్లేపక్షేఽథవాకృష్ణేయాఽర్కవారేణసప్తమీ ।

యుక్తాపుష్యర్క్ష సంయుక్తావా స్తర్క్షేణయుతాపివా ॥ ౭౨ ॥ తస్యాం
తిథౌమహాభాగేపాపనాశనసంజ్ఞకే । తీర్థేయస్స్నాతినియమాద్భూధ
రేన్ద్రస్యమస్తకే ॥ ౭౩ ॥ కోటిజన్మార్జితైః పాపైర్ముచ్యతేసన
రోత్తమః । శృణుదేవిపరంగుహ్య మనన్తాఖ్యేమహాగిరౌ ॥ ౭౪ ॥

దేవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

* మద్దివ్యాలయవాయవ్యేశిఖరేగిరిగహ్వరే । దేవతీర్థమితిఖ్యాతంతటా
కమతిశోభనమ్ ॥ ౭౫ ॥ తస్మిన్పుణ్యతమేదేవిస్నానకాలంవదామి
తే । గురుపుష్యేవ్యతీపాతేసోమశ్రవణకేతథా ॥ ౭౬ ॥ దినేష్వేతేషు
యస్స్నాతితస్యపుణ్యఫలంశృణు । యానికానీహపాపానిజ్ఞానాజ్ఞానకృ
తానిచ ॥ ౭౭ ॥ తానిసర్వాణినశ్యన్తిదేవతీర్థేఽతిపావనే । పుణ్యాన్యపి
చవర్ధన్తేదేవతీర్థనిమజ్జనాత్ ॥ ౭౮ ॥ దీర్ఘమాయురవాప్నోతిపుత్రపౌ
త్రైస్సమన్వితః । అన్తేస్వర్గంసమాసాద్య చేన్ద్రలోకేమహీయతే ॥
తద్దినేష్వన్నదోదేవి యావజ్జీవాన్నదోభవేత్ । ఇతిగుహ్యతమందేవి
ప్రోక్తంతుభ్యంవసున్ధరే ॥ ౮౦ ॥ శ్రుత్వాథపృథివీదేవీప్రీతిప్రవణ
మానసా । ఇష్టాభిర్వాగ్భిరతులంతుష్టావధరణీధరమ్ ॥ ౮౧ ॥ ధరణీ ॥

ధరణీకృతవరాహస్తుతిః.

నమస్తేదేవదేవేశవరాహవదనాచ్యుత । క్షీరసాగరసఙ్కాశవజ్రశృఙ్గమ
హాభుజ ॥ ౮౨ ॥ ఉద్ధృతాస్మిత్వయాదేవకల్పాదౌసాగరామ్భసః ।
సహస్రబాహునావిష్ణోధారయామిజగన్త్వహమ్ ॥ ౮౩ ॥ అనేకదివ్యా
భరణయజ్ఞసూత్రవిరాజిత । అరుణారుణామ్బరధరదివ్యరత్నవిభూషిత ॥
ఉద్యద్భానుప్రతీకాశపాదపద్మనమోనమః । బాలచన్ద్రాభదంష్ట్రాగ్ర

* మద్దివ్యాలయవాయవ్యఇతి-ఇదానీం- మేరుశిఖరాద్వరాహభగవదాగమన
స్యాత్రేతః పరమేవభావిత్వేపిపూర్వపూర్వకల్పతాదృశభగవదాగమననిబన్ధనతత్త
త్క్షేత్రాలయాదిసమాఖ్యాసమారాధనాదివిశేషవ్యవహారాఅవిచ్ఛిన్నాఏవ - శ్రీరామే
ణాస్మిన్కల్పేసేతుబన్ధనాత్ప్రాగపిపూర్వకల్పకృతతత్కార్యమూలసేతుతీర్థవ్యవహా
రప్రసిద్ధివత్ - అతోమద్దివ్యాలయవాయవ్యఇత్యుక్తిర్నదోషాయవరాహక్షేత్రశ్రీవరా
హభగవత్స్థానాదివ్యవహారప్రసిద్ధేస్సమ్భవాత్ అతఏవహివాసుదేవాలయోమహానితి
గిరేర్వాసుదేవాలయత్వేనప్రసిద్ధిసద్భావఃప్రాగ్దర్శితః॥

మహాబలపరాక్రమ ॥౮౫॥ దివ్యచన్దనలిప్తాఙ్గతప్తకాఞ్చనకుణ్డల । ఇన్ద్ర
నీలమణిద్యోతిహేమాఙ్గదవిభూషిత ॥ ౮౬ ॥ వజ్రదంష్ట్రాగ్రనిర్భిణ్న
హిరణ్యాక్షమహాబల । పుణ్డరీకాభితామ్రాక్షసామస్వనమనోహర ॥౮౭॥
శ్రుతిసీమన్తభూషాత్మన్సర్వాత్మంశ్చారువిక్రమ । చతురాననశమ్భు
భ్యాంవన్దితాయతలోచన ॥ ౮౮ ॥ సర్వవిద్యామయాకారశబ్దాతీతన
మోనమః ॥ ఆనన్దవిగ్రహానన్తకాలకాలనమోనమః ॥ ౮౯ ॥ ఇతిస్తు
త్వాఽచలాదేవీవవన్దేపాదయోర్విభుమ్ । వన్దమానాంసముద్వీక్ష్యప్రీ
త్యుత్ఫుల్లవిలోచనః ॥ ౯౦ ॥ ఉద్ధృత్యధరణీందేవీమాలిలిఙ్గేఽథబాహు
భిః । ఆఘ్రాయధరణీవక్త్రంవామాఙ్కేసన్నివేశ్యచ ॥ ౯౧ ॥ ఆరు

వరాహభగవతోధరణ్యాసాకంశేషాచలాగమనమ్.

హ్యగరుడేశానంజగామవృషభాచలమ్ । మునీన్ద్రైర్నారదాద్యైశ్చస్తూ
యమానోమహీపతిః ॥ ౯౨ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేపశ్చిమేలోకపూ
జితే । తదాద్యాస్తేశ్రీవరాహోమునీన్ద్రైస్తత్రపూజితః ॥ ౯౩ ॥
వైఖానసైర్మహాభాగైర్బ్రహ్మాతుల్యైర్మహాత్మభిః ॥ వ్యాసః ॥ తద్దృ

అధ్యాయఫలశ్రుతిః.

ష్ట్వానారదస్సూతమునీనాముక్తవాన్పురా ॥ ౯౪ ॥ తదేతదహమశే
షంతత్రవైమునిసంసది । యత్పృష్టోహంత్వయాసూతమాహాత్మ్యంధ
రణీభృతామ్ ॥ ౯౫ ॥ మయాతూక్తంయథావద్ధినారదాచ్చపురాశ్రు
తమ్ । యఇమంధర్మసంవాదమావయోస్సూతపావనమ్ ॥ ౯౬ ॥ పఠే
ద్వాదేవపురతోబ్రాహ్మణానాంపురస్తథా । సర్వేషామపివర్ణానాంశృ
ణ్వతాంభక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౯౭ ॥ సప్రతిష్ఠామవాప్నోతిపుత్రపౌత్రసమ
న్వితః । శృణ్వతామపిసర్వేషాంయదిష్టంతద్భవిష్యతి ॥ ౯౮ ॥ సూతః॥
ఇతిమేభగవాన్వ్యాసః ప్రోవాచమునిసేవితః । యథాశ్రుతంమయా
పూర్వంకృష్ణద్వైపాయనాద్గురోః ॥ ౯౯ ॥ తత్తథాసర్వమేవాఽత్రమ
యాప్యుక్తంమునీశ్వరాః । శ్రుత్వాసూతవచస్త్విత్థంతేప్రీతమనసోఽ
భవన్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఋషయః ॥ సూతత్వయోక్తంభువిపర్వతేషుపుణ్యే
షుపుణ్యస్యమహీధరస్య । మాహాత్మ్యమస్మాకమహీన్ద్రనామ్నః పా

పాపహం మోక్షఫలప్రదాయకమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ తతోవృషాద్రింసమ్ప్రాప్య వరాహాద్ధరణీయుతః । కిము క్తవాంధరస్త్రైస్యసతన్నోబ్రూహిమహామతే ॥౧౦౨॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే నారదస్యసుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవరాహదర్శనప్రాప్త్యాదికథనంనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

శ్రీవరాహమన్త్రారాధనవిధిః.

శ్రీసూతః॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వేకథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్। * వైవస్వతేఽన్తరేపూర్వంకృతేపుణ్యతమేయుగే ॥ ౧ ॥ నారాయణాద్రౌదేవేశంనివసన్తంక్షమాపతిమ్ । వరాహరూపిణందేవంధరణీసఖిభిర్వృతా ॥౨॥ ప్రణమ్యపరిపప్రచ్ఛరక్తపద్మాయతేక్షణమ్ ॥ ధరణీ ॥ ఆరాధ్యఃకేనమన్త్రేణభవాన్ప్రీతోభవిష్యతి ॥ ౩ ॥ తన్మేవదత్వందేవేశయఃప్రియోభవతస్సదా । జపతాంసర్వసమ్పత్తికారకంపుత్రపౌత్రదమ్ ॥ ౪ ॥ సార్వభౌమ్యప్రదంచైవకామినాంకామదంసదా । అన్తేయస్త్వత్పదప్రాప్తిందదాతినియతాత్మనామ్ ॥ ౫ ॥ ఏవంభూతంవదప్రీత్యామయివారాహమానద ॥ శ్రీసూతః॥ ఇతిపృష్టస్తయాభూమ్యాప్రాహప్రీతిస్మితాననః ॥ ౬ ॥ శ్రీవరాహః ॥ శృణుదేవిపరంగుహ్యంసద్యస్సమ్పత్తికారకమ్ । భూమిదంపుత్రదంగోప్యమప్రకాశ్యంకదాచన॥ ౭ ॥ కిఞ్చిశుశ్రూషవేవాచ్యంభక్తాయనియతాత్మనే । * ఓన్నమశ్శ్రీవరాహాయధరణ్యుద్ధరణాయచ ॥౮॥ వహ్నిజాయాసమాయుక్తస్సదాజప్యోముముక్షుభిః । అయంమన్త్రోధరాదేవిసర్వసిద్ధిప్రదాయకః ॥౯॥ ఋషిస్సఙ్కర్షణఃప్రోక్తోదేవతాత్వహమేవహి । ఛన్దఃపఙ్క్తిస్సమాఖ్యాతా శ్రీంబీజంసముదాహృతమ్ ॥ ౧౦ ॥ చతుర్లక్షంజపేన్మన్త్రంసద్గురోర్లబ్ధతన్మనుః । జుహుయాత్పాయసాన్నంవైక్షౌద్రసర్పిస్సమన్వితమ్ ॥౧౧॥

* వైవస్వతేఽన్తరే—వర్తమానశ్వేతవరాహకల్పీయవైవస్వతమన్వన్తరే- పూర్వం—పుణ్యతమేకృతేయుగే—ప్రథమప్రవృత్తకృతయుగే.

అథధ్యానంప్రవక్ష్యామిమనశ్శుద్ధిప్రదాయకమ్ । శుద్ధస్ఫటికశైలాభంర
క్తపద్మదళేక్షణమ్ ॥ ౧౨ ॥ వరాహవదనంసౌమ్యంచతుర్బాహుంకిరీ
టినమ్ । శ్రీవత్సవక్షసంచక్రశఙ్ఖాభయకరామ్బుజమ్ ॥ ౧౩ ॥ వామో
రుస్థితయాయుక్తంత్వయామాంసాగరామ్బరే । రక్తపీతామ్బరధరం
రక్తాభరణభూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీకూర్మపృష్ఠమధ్యస్థశేషమూర్ధ్న్యబ్జ
సంస్థితమ్ । ఏవంధ్యాత్వాజపేన్మన్త్రంసదాచాష్టోత్తరంశతమ్ ॥౧౫ ॥
సర్వాన్కామానవాప్నోతి మోక్షంచాన్తేవ్రజేద్ధ్రువమ్ । ప్రోక్తంమ
యాతేధరణియత్పృష్టోహంత్వయాఽమలే ॥ ౧౬ ॥ అతఃకిన్తేవ్యవసితం

శ్రీవరాహమన్త్రేణధర్మాదీనాం స్వాభీష్టసిద్ధికథనమ్.

బ్రూహితద్విమలాననే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాతతోభూమిఃపప్ర
చ్ఛపునరేవతమ్ ॥ ౧౭ ॥ కేనైవానుష్ఠితందేవపురాప్రాప్తంఫలంచ
కిమ్ । ఇతిపృష్టఃపునర్దేవశ్శ్రీవరాహోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౧౮ ॥ పురాకృ
తయుగేదేవిధర్మోనామమనుర్మహాన్ । బ్రహ్మణోఽముంమనులంధ్వా
జప్త్వాఽస్మిన్ధరణీధరే ॥ ౧౯ ॥ మాంచదృష్ట్వావరంలబ్ధ్వాప్రాప్తోఽభూ
న్మామకమ్పదమ్ । ఇన్ద్రోదుర్వాససశ్శాపాత్పురాభ్రష్టత్రివిష్టపాత్ ॥
అనేనేష్ట్వాఽత్రమాందేవిపునఃప్రాప్తస్త్రివిష్టపమ్ । అన్యేపిమునయో
భూమేజప్త్వాప్రాప్తాఃపరాంగతిమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనన్తఃపన్నగాధీశోహ్యముం
లబ్ధ్వాఽథకశ్యపాత్ । శ్వేతద్వీపేజపిత్వైవబభూవధరణీధరః ॥ ౨౧ ॥
తస్మాజ్జప్యస్సదాచేహమనుష్యైశ్చధరార్థిభిః॥ శ్రీసూతః॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽ
ధసుప్రీతాపునఃప్రాహధరాధరమ్ ॥ ౨౩ ॥ ధరణీ॥ వేఙ్కటాఖ్యేమహా
శైలేశ్రీనివాసోజగత్పతిః । కదాహ్యయాతిదేవేశశ్రీభూమిసహితోఽ
మలః ॥ ౨౪ ॥ కథంకల్పాన్తరస్థాయీభవిష్యతిజనార్దనః । ఏతద్బ్రూ
హివరాహత్వన్మహత్కౌతూహలంమమ॥ ౨౫॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవరాహమన్త్ర
ధనవిధ్యాదికథనంనామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

అగస్త్యప్రార్థనయా భగవతస్సర్వజనదృగ్గోచరత్వకథనమ్.

శ్రీవరాహః॥ హన్త తే కథయిష్యామి పురావృత్తం వరాననే। శృణు పుణ్యం మహాదేవి * సభవిష్యం సహోత్తరమ్ ॥ ౧ ॥ వైవస్వతేఽన్తరే దేవి § పూర్వే కృతయుగేఽన్తరే। వాయోస్తపో మహద్దృష్ట్వా శ్రీభూమిసహితోఽనఘః ॥ ౨॥ ఆగచ్ఛచ్ఛ్రీనివాసశ్చ స్వామిపుష్కరిణీతటే । దక్షిణేఽస్మిన్పుణ్యతమే విమానే నన్దసంజ్ఞితే ॥ 3 ॥ వసిష్యతి చ శ్రీకాన్తో వాయోః ప్రియకరో హరిః । తదారభ్య హృషీకేశస్సేనాన్యారాధితోఽనిశమ్॥ ఆకల్పాన్తమదృశ్యోఽస్మిన్విమానేఽసౌ వసిష్యతి ॥ధరణీ॥ అదృశ్యో భగవానస్తి కథం దృశ్యో భవిష్యతి ॥ ౫ ॥ శ్రీనివాసోఽపి దేవేశో భవద్దక్షిణపార్శ్వగః । ఏతద్వద సురాధీశ జనైరారాధ్యతే కథమ్ ॥ ౬ ॥ శ్రీవరాహః॥ అగస్త్యోఽస్మిన్తపస్సమాసాద్య ‡ పురా దేవం సనాతనమ్ । ఆరాధ్య ద్వాదశాబ్దాన్తం ప్రీణయిత్వా పునః పునః॥౭॥ యయాచే తత్ర సాన్నిధ్యం భవాన్దృశ్యో భవత్వితి । ఏవముక్తో హృషీకేశశ్శ్రీభూమిసహితో ధరే ॥౮॥ శ్రీభగవాన్॥ అహం దృశ్యో భవిష్యామి త్వత్కృతే సర్వదేహినామ్ । ఏతద్విమానం దేవర్షే న దృశ్యం స్యాత్కదాచన ॥౯॥ ఆకల్పాన్తం మునీన్ద్రాస్మిన్దృశ్యోఽహం నాత్ర సంశయః । మునిస్తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రీతః ప్రాయాత్స్వమాశ్రమమ్ ॥౧౦॥ తతశ్చతుర్భుజో దేవస్సదృశ్యోఽభూన్నరాదిభిః। విమానే మునిచిన్త్యేఽస్మిన్నా + సితాచ తథోత్తరమ్ ॥౧౧॥ ఆరాధ్యమానస్స్కన్దేన వాయునా సేవితస్సదా । ఏవం గతే మహాకాలే చతుర్యుగసమన్వితే ॥

---

* సభవిష్యం - అస్మిన్కల్పే వర్తిష్యమాణ వృత్తాన్తసహితం- సహోత్తరం- ఇతఉత్తరస్మిన్నపికల్పే వర్తిష్యమాణవృత్తాన్తసహితం- పురావృత్తం- పూర్వకల్పే నిర్వృత్తం చరిత్రం-కథయిష్యామి-అయం భావః-లోకరక్షార్థభువనమధ్య భగవదావిర్భావాదిరూపచరిత్రస్య ప్రతికల్పమేకరూపతయా వృత్తవర్తమానవర్తిష్యమాణకల్పవృత్తాన్తేష్వేకతరాభిధానే తస్మిన్నేవాన్తర్భూతమితరత్తత్స్వరూపతయైవోన్నేతుం శక్యమితి.

§ పూర్వే వైవస్వతేఽన్తరే- పూర్వకల్పీయవైవస్వతమన్వన్తరే-కృతయుగేఽన్తరే-ఆదిమకృతయుగకాలే- పూర్వకల్పవైవస్వతమన్వన్తర వృత్తాన్తమభిధాయైతత్కల్పవైవస్వత మన్వన్తరేపి తథావిధవృత్తాన్తస్య భావిత్వమభిధీయతే వరాహభగవతా ధరణీం ప్రతి. ‡ పురా-పూర్వకల్పే. + ఆసితాచ తథోత్తరమితి పూర్వకల్పాగస్త్యవృత్తాన్తతుల్యాగస్త్యవృత్తాన్తస్యాస్మిన్నపికల్పే భావిత్వముచ్యతే.

మిత్రవర్మణ ఆకాశరాజాఖ్యసుతోత్పత్తికథనమ్.

అష్టావింశతిమేజాతేద్వాపరాన్తేవసున్ధరే । యుద్ధేచభారతేఽతీతేతిష్యే
సతియుగేతథా ॥ ౧౩ ॥ విక్రమార్కాదయోభూపాశ్శకాశ్శూద్రాద
యస్తథా । గమిష్యన్తిస్వర్గలోకంమామజ్ఞాత్వావరాననే ॥౧౪॥ తత
స్సోమకులోద్భూతోమిత్రవర్మామహారథః । తుణ్డీరమణ్డలేరాజానారా
యణపురేవసన్ ॥ ౧౫ ॥ * భవిష్యతివరారోహేమహాభాగ్యోదయోమ
హాన్ । తస్మిఞ్శాసతిభూలోకంధర్మేణపృథివీపతౌ ॥ ౧౬ ॥ అకృష్టప
చ్యాపృథివీసర్వసస్యవిభూషణా । నిరీతికోఽభవత్సర్వోజనోధర్మసమన్వి
తః ॥ ౧౭ ॥ తస్యపత్నీసమభవత్పాణ్డ్యకన్యామనోరమా । తస్యాం
జజ్ఞేకులోత్తంసోపియన్నామాసుతోఽస్యవై ॥ ౧౮ ॥ తస్యపత్నీతుధర
ణీనామ్నాఽసీచ్ఛుకవంశజా । తస్మిన్రాజ్యంవినిక్షిప్యమిత్రవర్మానృపో
త్తమః ॥ ౧౯ ॥ యయౌతపోవనంపుణ్యంవేఙ్కటాద్రేస్సమీపతః ।

ధరణీతలాత్పద్మావత్యుత్పత్తిక్రమః.

ఆకాశనామాతుమహాన్రాజాఽభూత్సార్వభౌమకః ॥ ౨౦ ॥ ఏకదారవ్ర
తోరాజాధరణీసక్తచేతనః । యజ్ఞార్థంశోధయామాసభువమారణితీర
తః ॥ ౨౧ ॥ కాఞ్చనేనహలేనైవకృష్యమాణేధరాతలే । బీజముష్టింవి
కిరతాదృష్టాకన్యాధరోద్గతా ॥ ౨౨ ॥ పద్మశయ్యాగతారమ్యాసర్వల
క్షణలక్షితా । తప్తజామ్బూనదమయీపుత్త్రికేవవిరాజతీ ॥ ౨౩ ॥ తాం
దృష్ట్వాసమహీపాలోవిస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । ఆదాయతనయాచేయం
మమైవేతిపునఃపునః ॥ ౨౪ ॥ జహర్షమన్త్రిభిశ్చైనంప్రాహవాగశ
రీరిణీ । సత్యంతవైవతనయావర్ధయస్వసులోచనామ్ ॥ ౨౫ ॥ తతఃప్రీ
తమనారాజాస్వపురంప్రవివేశహ । ఆహూయధరణీందేవీమిదమాహ
మహీపతిః ॥ ౨౬ ॥ దేవదత్తామిమాంపశ్యభూతలాదుత్థితాంమమ ।
ఆవాభ్యాంతదపుత్త్రాభ్యాంపుత్త్రీయంభవితాధ్రువమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యు
క్త్వాప్రదదౌదేవ్యాహస్తేప్రీత్యావియన్నృపః । తస్యాంగృహంప్రవిష్టా

భవిష్యతీత్యాద్యర్థం - ఏతత్కల్పభావివృత్తాన్తపరం - తస్మిఞ్శాసతీత్యాద్యుపరి
తనగ్రన్థఃపూర్వకల్పవృత్తాన్తపరః - తస్మిన్ - ఉక్తరాజసమాననామని పృథివీపతౌ - పూ
ర్వకల్పీయనృపే । ధర్మేణభూలోకంశాసతిసతీత్యర్థోబోధ్యః.

యాంధరణీగర్భమాదధౌ ॥ ౨౮ ॥ వియన్నృపశ్చసుప్రీతోఽపిత్యస్నిగ్ధ విలోచనాం । ఉవాచఫలితాసుభ్రూలతాసాన్త్వనికీచమే ॥ ౨౯ ॥ అథసా

* ఆకాశరాజస్యధరణ్యాఖ్యపత్న్యాంవసుదానాఖ్యసుతోత్పత్తిక్రమః.*

ధరణీదేవీకాలేకమలలోచనా । సుప్రశస్తేమూహూర్తేచస్వోచ్చసంస్థేషుపఞ్చసు ॥ ౩౦ ॥ గ్రహేషుసుషువేపుత్రంమేషస్థేచదివాకరే । దేవదున్దుభయోనేదుఃపుష్పవృష్టిర్గృహేఽపతత్ ॥ ౩౧ ॥ వవౌవాయుస్సుఖస్పర్శస్తజ్జన్మదివసేతదా । పుత్రసూతిప్రవక్త్రూణాంసుప్రీతఃపుత్రజన్మని ॥ ౩౨ ॥ సర్వస్వదానమకరోచ్ఛత్రచామరవర్జితమ్ । కపిలాకోటిదానఞ్చవృషభాణాంశతాధికమ్ ॥ ౩౩ ॥ దివసేద్వాదశేపుణ్యేజాతకర్మాదికాఃక్రియాః । చకారనామధేయఞ్చవసుదానఇతిస్వయమ్ ॥ ౩౪ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఆకాశతనయోదేవివసుదానో మనోరమః । వవృధేదివసైర్బాలశ్శుక్లపక్షే ఇవోడురాట్ ॥ ౩౫ ॥ ఉపనీతోవినీతోఽసౌగురుభిర్బ్రాహ్మణాగ్రైః । పితురస్త్రాణిశస్త్రాణిమన్త్రవత్సోఽభ్యశిక్షయత్ ॥ చతుష్పాదంధనుర్వేదం సాఙ్గోపాఙ్గమధీతవాన్ । పితాతేనాతిబలినాదురాధర్షఃపరైరభూత్ ॥ ౩౭ ॥ ఆకాశ ఇవనిష్పఙ్కోగ్రీష్మేభానుమతాయుతః । వైశాఖ ఇవమధ్యాహ్నేదుస్సహోదుర్నిరీక్షకః ॥ ౩౮ ॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణేభూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేఅగస్త్యప్రార్థనయాభగవతస్సర్వజనదృగ్గోచరత్వాదికథనంనామ తృతీయోధ్యాయః.

ఉద్యానవాసిన్యాఃపద్మావత్యాస్సమీపమృషినారదాగమనమ్.

ధరణీ ॥ ఉక్తంభగవతాతస్యవియత్పుత్రస్యనామచ । అయోనిజాయాస్తత్పుత్ర్యాఃకింనామచతదాకరోత్ ॥ ౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇతిపృష్టఃపునఃప్రాహశ్రీవరాహోజగత్పతిః ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఆకాశరాజోమతిమాంస్తాందృష్ట్వాకమలేశయామ్ ॥ ౨ ॥ పద్మినీతిచనామ్నావై చకారవసుధాసుతామ్ । తాంతుయౌవనసమ్పన్నాం సఖీభిఃపరివారితామ్ ॥౩॥ ఆరామేవిహరన్తీఞ్చశుకకోకిలనాదితే । యదృచ్ఛయాఽగతస్తత్రనారదోమునిసత్తమః ॥ ౪ ॥ వనలక్ష్మీమివాలోక్యవిస్మయాదిద

మబ్రవీత్ ॥ నారదః ॥ కాసికస్యసుతాభీరుహాస్తం దర్శయమేతవ ॥ ౫ ॥ ఇత్యుక్తాసాసుచార్వజ్గీస్వాత్మానంమునయేఽబ్రవీత్ । వియద్రాజసుతాబ్రహ్మన్ లక్షణానివదస్వమే ॥ ౬ ॥ ఇత్యుక్తస్సతయాపాప్రాహనారదోము

నారదోదీరితపద్మావతీశరీరసులక్షణాని.

నిసత్తమః ॥ నారదః ॥ శృణుత్వంచారువదనేలక్షణానివదామితే ॥ ౭ ॥ పాదౌప్రతిష్ఠితౌసుభ్రురక్తపద్మదళాన్వితౌ । పాదాజ్గుళ్యస్సమారక్తా రక్తతుజ్గనఖాన్వితాః ॥ ౮ ॥ గుల్ఫౌగూఢౌసమావేతౌ జఙ్ఘేచారోమశేశుభే । జానునీసమసుస్నిగ్ధేసమావూరూక్రమాదురూ ॥ ౯ ॥ నితమ్బౌపృథులౌపీనౌ జఘనంచిన్త్యమేవహి । నాభిర్మణ్డలవాన్నిమ్నః పార్శ్వేతేమేచకావుభౌ ॥ ౧౦ ॥ త్రివళీలలితంమధ్యంరోమరాజివిరాజితమ్॥ స్తనౌపీనౌఘనౌస్నిగ్ధౌవున్నతౌమగ్నచూచుకౌ ॥ ౧౧ ॥ కరౌతేరక్తపద్మాభౌపద్మరేఖాసమన్వితౌ । సుసూక్ష్మారక్తసత్పర్వాన్తరసమాజ్గుళీ ॥ ౧౨ ॥ శుకతుణ్డసమాకారనఖపఙ్క్తివిరాజితౌ । దీర్ఘౌచకోమళౌభద్రే భుజౌతేపుష్పదణ్డవత్ ॥ ౧౩ ॥ పృష్ఠన్తేవేదివద్భాతివిలగ్నమృజుమధ్యమమ్ । కణ్ఠస్తురక్తదీర్ఘశ్చసఙ్కన్ధౌచావనతౌశుభే ॥ ౧౪ ॥ ముఖంప్రసన్నంసతతమకళఙ్కశశిప్రభమ్ । కపోలౌకనకాదర్శసదృశౌకుణ్డలోజ్జ్వలౌ ॥ ౧౫ ॥ తిలపుష్పసమాకారానాసికాతేశుభాననే । అకళఙ్కాష్టమీచన్ద్రసదృశోఽతిమనోహరః ॥ ౧౬ ॥ దృశ్యతేఽయంలలాటస్తేనీలాళకసుశోభితః । మూర్ధాతేసమవృత్తశ్చస్నిగ్ధాయతకచాన్వితః ॥ ౧౭ ॥ స్మితసంశోభిదశనంబిమ్బాధరసమన్వితమ్ । ముఖంతేవిష్ణుయోగ్యంస్యాదితిమేధీయతేమతిః ॥ నాభిస్తేదక్షిణావర్త ఆవర్తఇవగాజ్గజః । త్వంహిక్షీరాబ్ధిసమ్భూతాలక్ష్మీరివహిదృశ్యసే ॥ ౧౮ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వాపూజితస్తాభిర్నారదోఽన్తర్దధేతదా । ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽథతత్సఖ్యస్తామూచుఃపద్మినీంసఖీమ్ ॥ ౨౦ ॥ వనంగచ్ఛామపుష్పార్థంవసన్తస్సముపాగతః । కర్ణికారా

పద్మావత్యాస్సఖీభిస్సాకంపుష్పాటవీగమనమ్.

శ్చచూతాశ్చచమ్పకాఃపారిభద్రకాః ॥ ౨౧ ॥ పాలాశాఃపాటలాఃకున్దారక్తాశోకాశ్చపుష్పితాః । పద్మిన్యస్సిన్ధువారాశ్చమాలత్యోయూథి

కాలతాః ॥ ౨౨ ॥ కల్హారకరవీరాశ్చసఙ్ఘ్రాదివపుష్పితాః । పుష్పాపచయనంకుర్మోవనేస్మింత్సుమనోహరే ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా తావనంజగ్మురాకాశతనయాయుతాః । పుష్పాణ్యాహరమాణాస్తువిచరన్త్యస్తతస్తతః ॥ కఞ్చిద్గజేన్ద్రందదృశుశ్శుభ్రదన్తద్వయోజ్జ్వలమ్ । గణ్డభిత్తితలోద్భూతమదధారాద్వయాకులమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉన్నతంకరిణీయూథైస్సముపేతంరజోజ్జ్వలమ్ । ఘూత్కారిపుష్కరప్రోద్యచ్ఛీకరాపూరితాననమ్ ॥ దృష్ట్వాచోద్విగ్నహృదయావనస్పతిముపాశ్రితాః । ఏతస్మిన్నన్తరేచాశు

మృగయార్థంపుష్పాటవీమ్ప్రతిశ్రీనివాసాగమనమ్.

దదృశుర్హయముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ అకళఙ్కేన్దుధవళంజామ్బూనదపరిష్కృతమ్ । స్ఫురద్విద్యుల్లతాయుక్తశరన్మేఘమివోన్నతమ్ ॥ ౨౮ ॥ తస్మింస్తుపురుషంకృష్ణంమదనాకారవర్చసమ్ । పుణ్డరీకదళాకారకర్ణాన్తాయతలోచనమ్ ॥ ౨౯ ॥ సుసూక్ష్మక్షౌమసంవీతనీలచూళికయోజ్జ్వలమ్ । పద్మరాగమణిద్యోతిస్ఫురత్కుణ్డలమణ్డితమ్ ॥ ౩౦ ॥ సువర్ణరత్ననిచితశార్ఙ్గదివ్యధనుర్ధరమ్ । అపరేణకరేణైవవహన్తంకాఞ్చనంశరమ్ ॥౩౧॥ పీతకౌశేయసుసంవీతకటిదేశంసుమధ్యమమ్ । రత్నకఙ్కణకేయూరకటిసూత్రవిరాజితమ్ ॥ ౩౨ ॥ విశాలవక్షస్సంశోభిదక్షిణావర్తసంయుతమ్ । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతేనస్ఫురత్స్కన్ధంమనోహరమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఈహామృగంసముద్దిశ్యమహావేగాదనుద్రుతమ్ । తందృష్ట్వావిస్మితానార్యస్సుస్మితాస్తస్థురత్రవై ॥౩౪॥ తందృష్ట్వాహయమారూఢంగజేన్ద్రోనమ్రమస్తకః । తుణ్డముద్ధృత్యగర్జన్వైవినివృత్యయయౌవనమ్ ॥ ౩౫ ॥ తస్మిన్గతేగజేతత్రహయారూఢస్సమాయయా । ఈహామృగంవిచిన్వానఃపుష్పలావీసమీ

భగవతఃకన్యకానాఞ్చాన్యోన్యసంవాదః.

పతః ॥ ౩౬ ॥ తాస్సమేత్యసచోవాచతురగోపరిసంస్థితః । అత్రాగతోమృగఃకశ్చిదీహామృగఇతీరితః ॥ ౩౭ ॥ దృష్టోవాభవతీభిస్సంబ్రూతమేకన్యకాఇతి ॥ శ్రీవరాహః ॥ ప్రత్యూచుస్తాస్తుతంకన్యాదృష్టోఽస్మాభిర్నకశ్చన ॥౩౮॥ కిమర్థమాగతోఽస్మాకంవనంవరధనుర్ధరః।అత్రావధ్యామృగాస్సర్వేవర్తమానానిషాదప ॥ ౩౯ ॥ ఆశుగచ్ఛవనాదస్మాదాకాశాత్మజపాలితాత్ । ఇతితాసాంవచశ్శ్రుత్వాహయాదవరురోహసః॥

కాస్త్వయాయమియంచాపికనకామ్బుజసన్నిభా । సుభగాచారుసర్వా
ఙ్గీపీనోన్నతపయోధరా ॥ ౪౧ ॥ బ్రూతమేఽహంగమిష్యామిశ్రుత్వాస్వ
స్యాఽలయంగిరిమ్ । ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాధరణ్యాత్మజయేరితా ॥౪౨॥
సఖీపద్మావతీప్రాహ నిషాదంపర్వతాలయమ్ । ఆకాశరాజతనయావ
సుధాతలసమ్భవా ॥ ౪౩ ॥ అస్మాకంనాయికాసూరపద్మినీనామనామ
తః । బ్రూహిత్వంసుభగాకారకిన్నామాకస్యవాసుతః ॥ ౪౪ ॥ జాతిః
కాకుత్రతేవాసఃకిమర్థంత్వమిహాగతః । ఇతిపృష్టస్సతాఃప్రాహమన్దస్మి
తముఖామ్బుజః ॥ ౪౫ ॥ దివాకరకులంప్రాహురస్మాకన్తుపురావిదః ।
యస్యనామాన్యనన్తానిపావనానిమనీషిణామ్ ॥౪౬॥ వర్ణతోనామతశ్చా
పికృష్ణంప్రాహుస్తపస్వినః । బ్రహ్మద్విషాంసురారీణాంయస్యచక్రంభ
యావహమ్ ॥ ౪౭ ॥ యస్యశఙ్ఖధ్వనింశ్రుత్వామోహమీయుర్హివైరిణః ।
యస్యైవధనుషస్తుల్యంధనుర్నైవామరేష్వపి ॥ ౪౮ ॥ తంమాంవీరప
తింప్రాహుర్వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ । తస్మాదద్రితటాత్సోఽహంనిషాదై
రనుగైర్వృతః ॥ ౪౯ ॥ మృగయార్థంహయారూఢోయుష్మాకంవన
మాగతః। మయాప్యనుద్రుతఃకశ్చిన్మృగోవాయుగతిర్యయా॥౫౦॥ తమ
దృష్ట్వావనంపశ్యన్నద్రష్టవాంత్సుభగామిమామ్। కామాదిహాగతోఽహం
వోమయాకింలభ్యతేత్వియమ్ ॥ ౫౧ ॥ ఇతికృష్ణవచశ్శ్రుత్వాక్రుద్ధా
స్తాఃపునరబ్రువన్। ఆకాశరాజోదృష్ట్వాత్వాంకృత్వానిగళబన్ధనమ్ ॥౫౨॥
యావన్నయతితావత్త్వంగచ్ఛశీఘ్రంస్వమాలయమ్ । తర్జితస్తాభిరేవం
సహాయమారుహ్యశీఘ్రగమ్ ॥౫౩॥ యుక్తస్సాన్వనుచరైస్సర్వైర్యయా
ద్రుతతరంగిరిమ్ ॥౫౪॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - ఉద్యానవాసిన్యాః
పద్మావత్యాస్సమీపమ్ప్రతినారదాగమన శ్రీశ్రీనివాస
మృగయాదివర్ణనంనామ చతుర్థోధ్యాయః.

పద్మావతీదర్శనేన శ్రీనివాసస్య మోహప్రాప్తిః.

శ్రీవరాహః ॥ సమ్ప్రాప్యస్వాలయం దివ్యమవతీర్యహయోత్తమాత్ । విసృజ్యస్వానుగాన్త్సర్వాన్దేవాన్కిరాతరూపకాన్ ॥ ౧ ॥ విశ్రమధ్వమితిప్రోచ్యవివేశమణిమణ్డపమ్ । ఆరుహ్యమణిసోపానంపఞ్చకక్ష్యాఅతీత్యచ ॥ ౨ ॥ ముక్తాగృహంసమాసాద్యతస్మిన్దోలాయితేశుభే । నవరత్నమయేమఞ్చేసంవివేశాఽవశోహరిః ॥ ౩ ॥ సంస్మరన్పద్మగర్భాఽభాంతామేవాయతలోచనామ్ । తనుమధ్యాంపీనకుచాంమన్దస్మితముఖామ్బుజామ్ ॥ ౪ ॥ క్షీరాబ్ధితనయామేవమేనేపద్మోద్భవాంశుభామ్ । తస్యాంగతమనాదేవశ్శ్రీనివాసోముమోహచ ॥ ౫ ॥

ముహ్యమానంశ్రీనివాసమ్ప్రతివకుళమాలికోక్తిః.

తతోమధ్యాహ్నసమయేకృత్వాఽన్నందివ్యముత్తమమ్ । సూపదంశంసుగన్ధంచదేవార్హమతిశోభనమ్ ॥ ౬ ॥ శుద్ధాన్నంపాయసాన్నంచగౌడంముద్గాన్నమేవచ । కృత్వాపఞ్చవిధాఽపూపాన్ పూరికావటకానపి ॥ ౭ ॥ దేవంద్రష్టుంయయౌశీఘ్రంసఖీవకుళమాలికా । పద్మావతీపద్మపత్రాచిత్రరేఖాసమన్వితా ॥ ౮ ॥ నివేశ్యద్వారిదేవస్యతాస్సర్వాఃప్రమదోత్తమాః । వివేశతత్సమీపంసాస్వయంవకుళమాలికా ॥ ౯ ॥ గత్వాసమీపందేవస్యవవన్దేభక్తిభావతః । దృష్ట్వాఽథదేవంవివశంపర్యఙ్కేరత్నభూషితే ॥ ౧౦ ॥ పాదసంవాహనంకృత్వానిమీలితవిలోచనమ్ । తంధ్యాయమానంకిమపివ్యాజహారశుచిస్మితా ॥ ౧౧ ॥ ఉత్తిష్ఠదేవదేవేశకింశేషేపురుషోత్తమ । పరమాన్నంకృతందేవభోక్తుమాగచ్ఛమాధవ ॥ ౧౨ ॥ కింవాత్వమార్తవచ్ఛేషేసర్వలోకార్తినాశన। మృగయామటతాదేవకిందృష్టంభవతావనే ॥ ౧౩ ॥ అవస్థాతేవిశాలాక్షకాముకస్యేవదృశ్యతే । కాదృష్టాదేవకన్యావామానుషీవాఽహికన్యకా ॥ ౧౪ ॥ బ్రూహిమేత్వమచిన్త్యాత్మన్కన్యాంతాంచిత్తహారిణీమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ తస్యాస్తద్వచనంశ్రుత్వానిశ్వాసమకరోద్విభుః ॥ ౧౫ ॥ నిశ్వసన్తంపునఃప్రాహప్రీతావకుళమాలికా । ఏవంమనోహరాకారాసాతవాపిపురుషోత్తమ ॥ ౧౬ ॥ తామువాచహృషీకేశోవక్ష్యామిశృణుత

శ్రీనివాసోక్తపద్మావతీపరిణయకారణాని.

త్త్వతః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పురాత్రేతాయుగేపుణ్యేరావణంహతవాన
హమ్ ॥ ౧౭ ॥ తదావేదవతీకన్యాసాహాయ్యమకరోచ్ఛ్రియః । సీతా
రూపాఽభవల్లక్ష్మీర్జనకస్యమహీతలాత్ ॥ ౧౮ ॥ గతేమయితుమారీచం
హన్తుంపఞ్చవటీవనే । మమానుజేఽపిమామేవసీతయాచోదితోఽన్వ
యాత్ ॥౧౯॥ తదన్తరేరాక్షసేన్ద్రోహర్తుంసీతాముపాయయా । అగ్ని
హోత్రగతోవహ్నిస్తంజ్ఞాత్వారావణోద్యమమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఆదాయ
సీతాంపాతాళేస్వాహాయాంసన్నివేశ్యచ । తేనైవరక్షసాస్పృష్టాంపు
రావేదవతీంశుభామ్ ॥ ౨౧ ॥ అగ్నౌవిసృష్టదేహాంతాంసంహర్తుంరా
వణంపునః । సీతాయారూపసదృశీంకృత్వాచైవోత్ససర్జహ ॥ ౨౨ ॥
సారావణహృతాభూత్వాలఙ్కాయాంచనివేశితా । హతేతురావణే
పశ్చాత్పునరగ్నింవివేశసా ॥ ౨౩ ॥ అగ్నిస్తురక్షితాంలక్ష్మీంస్వాహా
యాంమమజానకీమ్ । దత్వాహస్తేచమామాహసీతయాసహితంశిఖీ ॥
ఇయంవేదవతీదేవసీతాయాః ప్రియకారిణీ । సీతార్థంరాక్షసపురేతే
నబన్దీకృతాస్థితా ॥ ౨౪ ॥ తస్మాదేనాంవరేణైవప్రీణయత్వంశ్రియాస
హ । ఇతివహ్నేర్వచశ్శ్రుత్వాసీతామామవదచ్ఛుభే ॥ ౨౫ ॥ మమ
ప్రీతికరీనిత్యమియంవేదవతీవిభో । తస్మాత్వరంభాగవతీందేవైనాంవర
యప్రభో ॥ ౨౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తథాదేవికరిష్యామిహ్యష్టావిం
శేకలౌయుగే । తావదేషాబ్రహ్మలోకేవసత్వమరపూజితా ॥ ౨౭ ॥
పశ్చాత్తుభూమితనయాభవిష్యతివియత్సుతా । ఇతిదత్తవరాపూర్వాం
మయాలక్ష్మ్యైచసున్దరీ ॥ ౨౮ ॥ అద్యనారాయణపురేసముద్భూతాధ
రణీతలాత్ । పద్మాసమాపద్మనేత్రీపద్మాదత్తవరాసతీ ॥ ౩౦ ॥ స
ఖీభిరనురూపాభిర్వనేపుష్పాణిచిన్వతీ । మృగయామటతాత్రమయా
దృష్టామనోరమా ॥ ౩౧ ॥ తస్యారూపంమయావక్తుంనశక్యంశతహా
యనైః । లక్ష్మ్యైవచతయామేఽద్యసఙ్గమోభవితాయది ॥ ౩౨ ॥ ప్రాణా
స్థిరాభవిష్యన్తిసత్యమిత్యవధారయ । త్వంతత్రగత్వాతాంకన్యాందృ

వియద్రాజపురప్రతివకుళమాలికాగమనమ్.

ష్ట్వావకుళమాలికే ॥ ౩౩ ॥ జానీహిరూపలావణ్యాదియంయోగ్యేతిచా

స్యపై । అనవద్యా విశాలాక్షీ పద్మేన్దీవరలోచనా ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా వ్యామో
హమాపన్నం తం ప్రాహ వకుళా పునః । ఇతో గచ్ఛామి దేవేశ మనోజ్ఞాత
వయత్రసా ॥ ౩౫ ॥ మార్గం వదర మాధీశ గమిష్యే యేన తాం ప్రతి । ఏ
వముక్తో రమాధీశస్తామ్ప్రాహ వకుళస్రజమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఇతో గచ్ఛ మహాభా
గే శ్రీనృసింహగుహాయతః । తన్మార్గేణావతీర్యాస్మాద్భూధరేన్ద్రాన్మనో
రమాత్ ॥ ౩౭ ॥ అగస్త్యాశ్రమమాసాద్య దృష్ట్వా లిఙ్గం తదర్చితమ్ । అగ
స్త్యేశ ఇతి ఖ్యాతం సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౩౮ ॥ తీరేణైవ తతో గచ్ఛ శుకబ్ర
హ్మఋషేర్వనమ్ । పశ్యన్తీ స్వర్ణముఖరీం తత్ర కల్లోలమాలినీమ్ ॥ ౩౯ ॥
తత్ర పద్మసరో నామ పావనం పద్మసంయుతమ్ । తత్ర స్నాత్వాఽథ తత్తీరే త
పన్తం మునిసత్తమమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఛాయాశుకం నమస్కృత్య కృష్ణఞ్చ బల
సంయుతమ్ । ఆరాధ్యమానం మునినా శుకేన సతతం శుభే ॥ ౪౧ ॥ ఇ
న్ద్రనీలమణిశ్యామం పీతనిర్మలవాససమ్ । తీర్థయాత్రాం గమిష్యన్తం బ
లభద్రం సితాకృతిమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉపాసయన్తం మన్త్రేణ ముక్తాన్వితకర
ద్వయమ్ । ఉద్యన్తం పాదుకాయుక్తం బలభద్రం ప్రణమ్య చ ॥ ౪౩ ॥ ఆ
దాయ స్వర్ణకమలం సరసోఽస్మాద్వరాననే । తీర్త్వా సువర్ణముఖరీం వనా
న్యుపవనాని చ ॥ ౪౪ ॥ అరణీతీరమాసాద్య విశ్రమ్య చ వనాన్తరే । నారా
యణపురీం దృష్ట్వా విస్మయఞ్చ గమిష్యసి ॥ ౪౫ ॥ తస్యాశ్చోపవనే వృ
క్షాన్పుష్పాఢ్యాన్ఫలసంయుతాన్ । పనసామ్రశిరీషాంశ్చ కున్దతిన్దుకపాట
లాన్ ॥ ౪౬ ॥ పున్నాగనాగవరుణరసాలాఙ్కోలచమ్పకాన్ । వకుళా
మలకాంత్సాలాంస్తాలహిన్తాలపద్మకాన్ ॥ ౪౭ ॥ జమ్బూనిమ్బకద
మ్బైలాపిప్పలీమధుకార్జునాన్ । ప్రియఙ్గుహిఙ్గుఖర్జూరమాయూరాశోక
లోధ్రకాన్ ॥ ౪౮ ॥ అశ్వత్థోదుమ్బరప్లక్షబదరీభూర్జకీచకాన్ । చిఞ్చా
కింశుకమన్దారశాల్మలీబీజపూరకాన్ ॥ ౪౯ ॥ పూగనారఙ్గలికుచనారి
కేళవనాకులాన్ । మల్లికామాలతీకున్దయూధికాకేతకీయుతాన్ ॥ ౫౦ ॥
కరవీరాబ్జసమ్పన్నాన్నాగరమ్భావిరాజితాన్ । మయూరకీరగరుడశుక
సారససఙ్కులాన్ ॥ ౫౧ ॥ భృఙ్గఝఙ్కారనిబిడానారామాన్సుమ
నోహరాన్ । పశ్యన్తీ పరమం హర్షమవాప్స్యచ నదీతటే ॥ ౫౨ ॥ గ
త్వా పుష్పోత్తరే మార్గే పురీమిన్ద్రపురీసమామ్ । గఙ్గయేవావృతాం నిత్యం

సరితాఽరణినామయా ॥౪౩॥ ఆకాశరాజనగరీంగత్వాతత్రోచితంకురు ॥
శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యాదిశ్యసురాధీశస్సఖీంతాంవకుళాభిధామ్ ॥ ౪౪ ॥
విసృజ్యశయనేశుభ్రేసఖిశ్యాశ్రీసమన్వితః । ప్రణమ్యదేవదేవేశంసఖీవకు
ళమాలికా ॥౪౫॥ గుఞ్జామణిసమాకారంరక్తాశ్వమధిరుహ్యసా । యథో
క్తమార్గేణయయౌపశ్యన్తీవివిధాన్మృగాన్ ॥౪౬॥ మత్తేభాన్పర్వతాకా
రాఞ్ఛ్వేతదన్తవిభూషితాన్ । కరిణీయూథసహితాన్గలదాదానతత్ప
రాన్ ॥ ౪౭ ॥ సింహాఞ్ఛ్వేతఘనప్రఖ్యాన్సింహీయూథైరనుద్రుతాన్ ।
శార్దూలర్క్షాంశ్చఖడ్గాంశ్చశరభాన్గవయాన్మృగాన్ ॥ ౪౮ ॥ కృష్ణసా
రాంశ్చగోమాయూఞ్ఛశాంశ్చప్రియకానపి । సారసాంశ్చమయూరాం
శ్చమార్జారాన్వనగోచరాన్ ॥ ౪౯ ॥ వృకాన్చ్ఛకాన్తుస్సకరాం
శ్చసువాచఃపక్షిణస్తథా । పశ్యన్తీవివిధాకారాంస్తుష్యన్తీచముహుర్ము
హుః ॥ ౫౦ ॥ ఆససాదాఽరణీతీరంపశ్చిమంపాదపాకులమ్ । అవతీర్యా
రుణాదశ్వాదగస్త్యేశసమీపతః ॥ ౫౧ ॥ దృష్ట్వాఽగస్త్యేశ్వరంలిఙ్గమ
గస్త్యేనసుపూజితం । తత్రస్నాత్వాచపీత్వాచవిశశ్రామనదీతటే ॥౫౨॥

దివ్యోద్యానస్థపద్మావతీసఖీఃప్రతివకుళమాలికోక్తిః.

తత్రాగతారాజగృహాద్యోషితోదేవసన్నిధా । సఖీఃపద్మాలయాయా
స్తాదృష్ట్వావకుళమాలికా ॥ ౫౩ ॥ గత్వాసమీపంతాసాంసాకింవద
న్తీంస్సపృచ్ఛతి। వకుళమాలికా॥ కాయూయంయోషితోబ్రూతవిచిత్రా
భరణస్రజః ॥ ౫౪ ॥ కుతస్సమాగతాహ్యత్రకింకార్యంవోఽమలాననాః ॥
తాస్తుతస్యావచశ్శ్రుత్వాస్మితపూర్వమథాబ్రువన్ ॥ ౫౫ ॥ శ్రుణుష్వా
వహితాదేవివయంవక్ష్యామహేఽధునా ॥ ౫౬ ॥ ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణేభూగోళోపాఖ్యానేధరణీ వరాహసంవాదే
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేపద్మావతీదర్శనేనశ్రీనివాసస్యమో
హప్రాప్త్యాదికథనంనామ పఞ్చమోఽధ్యాయః.

వకుళమాలికాప్రతిసఖీవినివేదితపద్మావత్యుదన్తః.

యోషితః ॥ వయమాకాశరాజస్యశుద్ధాన్తనిలయాస్స్త్రియః ।
సఖ్యఃపద్మాలయాయావైదుహితుర్వసుధాపతేః ॥ ౧ ॥ రాజపుత్రీంపు

రసఙ్కృత్యగతాఃపూర్వంవనాన్తరమ్ । కుర్వన్త్యఃపుష్పాపచయంరాజ
పుత్ర్యర్థమాకులాః ॥ ౨ ॥ వృక్షమూలేసమాసీనాస్తత్రాపశ్యామపూ
రుషమ్ । ఇన్ద్రనీలశిలాశ్యామమిన్దిరామన్దిరోరసమ్ ॥ ౩ ॥ ఈషత్స్మి
తముఖంచారుపీనదీర్ఘభుజద్వయమ్ । మృష్టపీతామ్బరంహేమబాణబా
ణాసనోజ్జ్వలమ్ ॥ ౪ ॥ సువర్ణమకుటంహారకేయూరాదివిభూషితమ్ ।
తంతుపద్మాలయాదృష్ట్వాసఖీకమలలోచనమ్ ॥ ౫ ॥ ద్రుతహేమనిభా
కారాపశ్యపశ్యేతిసాఽబ్రవీత్ । పశ్యన్తీనాంతదాఽస్మాకంగతోఽన్తర్ధాన
మాశుసః ॥ ౬ ॥ సాసఖీమూర్ఛితాఽస్మాభిర్నీతారాజగృహంతతః ।

పద్మావతీముద్దిశ్య దైవజ్ఞమ్ప్రతివియద్రాజకృతప్రశ్నాదిః.

దృష్ట్వాఽస్వస్థాంనృపఃపుత్రీమపృచ్ఛద్దైవచిన్తకమ్ ॥ ౭ ॥ వదవిప్రేన్ద్ర
పుత్ర్యామేగ్రహచారఫలంమునే । బృహస్పతిసమోవిప్రోవిచార్యాత్మని
ఖేచరాన్ ॥ ౮ ॥ అనుకూలాగ్రహాస్సర్వేతవపుత్ర్యానృపోత్తమ । కిన్తు
నిత్యగ్రహాఫలంకించిద్భ్రాన్తికరంనృప ॥ ౯ ॥ తమువాచపునర్ధీమాన్ప్ర
శ్నకాలంవిచార్యచ । ఛాయాంగుణిత్వాలగ్నంచఫలానిచవిచార్యచ ॥
లగ్నేలగ్నాధిపశ్చన్ద్రఃకేన్ద్రేచైవబృహస్పతిః । నిద్రాతిదినపక్షీతుప్రశ్న
పక్షీతురాజ్యగః ॥ ౧౧ ॥ శృణురాజన్ఫలంతస్యాస్స్వాస్థ్యమేవభవిష్యతి ।
ఉత్తమఃపురుషఃకశ్చిదాగతఃకన్యకాంప్రతి ॥ ౧౨ ॥ తందృష్ట్వామూ
ర్ఛితాపుత్రీతేనయోగంసమేష్యతి । తేనైవప్రేషితాకాచిదాగమిష్యతి
కన్యకా ॥ ౧౩ ॥ సాతువక్ష్యతియద్వాక్యంతద్ధితంతేభవిష్యతి । తత్కు
రుష్వమహారాజసత్యంసత్యంవదామ్యహమ్ ॥ ౧౪ ॥ కిఞ్చసర్వార్థదం
యత్తుసర్వవ్యాధివినాశనమ్ । వక్ష్యామితత్కురుష్వాద్యపుత్ర్యాస్తవ
సుఖావహమ్ ॥ ౧౫ ॥ కారయాగస్త్యలిఙ్గస్యబ్రాహ్మణైరభిషేచన
మ్ । ఇత్యుక్త్వాఽథగృహంయాతోరాజానందైవచిన్తకః ॥ ౧౬ ॥ ఆకా

దైవజ్ఞోక్త్యాఽగస్త్యలిఙ్గార్చనాయైవిప్రాదిప్రేషణమ్.

శరాజోపితదా విప్రానాహూయవైదికాన్ । అభ్యర్చ్యాజ్ఞాపయా
మాసగత్వాదేవాలయంద్విజాః ॥ ౧౭ ॥ మహాభిషేకంశమ్భోశ్చ
కురుధ్వంమన్త్రపూర్వకమ్ । ఇత్యనుజ్ఞాప్యతానస్మానాహూయాభ్య

వదచ్ఛుభే ॥ ౧౯ ॥ మహాభిషేకసమ్భారాణాత్సమ్పాదయతకన్యకాః । ఇత్యాజ్ఞప్తాన్నృపేణైవవయందేవాలయంగతాః । బ్రూహిత్వంసుభగేऽస్మాకంత్వదాగమనమఞ్జసా । కుతోऽసికస్యవాऽశ్వేనకత్వవాజిగమిషాహితే ॥ ౨౦ ॥ దివ్యాశ్వమధిరుహ్యామం దేవలోకాదివాగతా ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇతితాభి స్తదాపృష్టాహృష్టావకుళమాలికా ॥ ౨౧ ॥ ప్రోవాచ వాచంమధురాంహర్షయ న్తీవబాలికాః॥ వకుళమాలికా ॥ శ్రీవేఙ్కటాద్రేఃప్రాప్తాహంనామ్నావకుళమాలికా ॥ ౨౨ ॥ ధరణీంద్రష్టుకామాహమారుహ్యామంతురఙ్గమమ్ । ద్రష్టుంశక్యాభవేద్దేవీకిముతత్రనృపాలయే ॥ ౨౩ ॥ ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాతాఃప్రోచుర్నృపకన్యకాః । అస్మాభిస్సహితాత్వంవై ద్రక్ష్యసేధరణీంశుభే ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాతా స్తయాసార్థమాగతాన్నృపమన్దిరమ్ । ఆగచ్ఛ న్తీషుతాస్వేవంధరణీతుపుళిన్దినీమ్ ॥౨౫॥

ధరణీకృతప్రశ్నస్యపుళిన్దినీప్రతివచనమ్.

ఆయా న్తీంవీధికాయాంసాగుఞ్జాశఙ్ఖవిభూషితామ్ ।శిశుం స్తనన్ధయంపృష్ఠేబధ్వావస్త్రేణచైలేనవై ॥ ౨౬ ॥ వదామిసత్యంశృణుతభూతంభవ్యంభవిష్యకమ్ । వద న్తీంవీధివీధీషుతామాహూయశుచిస్మితా ॥ స్వర్ణశూర్పంసమాదాయతస్మిన్ముక్తానిధాయచ । త్రిప్రస్థమాత్రాంశ్రీస్రానాశీన్కృత్వాతస్యైనిధాయచ ॥ ౨౭ ॥ వదసత్యంపుళిన్దేత్వమేష్యద్వాభూతమేవవా । ఇత్యేవంధరణీదేవీపృచ్ఛ న్తీతాంస్థితాऽభవత్ ॥ పృష్టాసాऽవదదస్యాస్తుమనసాయద్విచి న్తితమ్। మధ్యరాత్రౌచి న్తిత న్తేవదకల్యాణిమేబ్రుజు ॥ ౩౦ ॥ ఓమిత్యాహాథధరణీపుళిన్దాంరాజవల్లభా । ధరణీ ॥ రాశిరు క్తఃఫలంబ్రూహిధనరాశిందదామి తే ॥ ౩౧ ॥ పుళిన్దా ॥ సత్యంవదామి తేసుభ్రుశిశోరన్నంప్రయచ్ఛమే । ఇత్యుక్త్వాసాతుధరణీస్వర్ణపాత్రేऽన్నమాదదే ॥ ౩౨ ॥ దత్వాతస్యైపుళిన్దిన్యైసత్యంబ్రూహీతి సాऽవదత్ । సక్షీరమన్నమాదాయదత్వాపుత్రాయభామినీ ॥ ౩౩ ॥ సాసత్యమవదత్సుభ్రూర్దుహితుర్దేహశోషణమ్ । పురుషాదాగతమ్భీరుతద్రూపాదర్శనాదియమ్ ॥ ౩౪ ॥ అఙ్గతాపంసమాపన్నాహ్యనఙ్గశరపీడితా । సతుదేవాదిదేవోవైనైకుణ్ఠాదాగతస్స్వయమ్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీవేఙ్కటాద్రిశిఖరేస్వామిపుష్కరిణీతటే । మాయావీపరమానన్దశ్శ్రియా

సహారమాపతిః ॥ ౩౬ ॥ కామరూపీవిహరతేస్వభక్తాభీష్టదోహరిః ।
సతురఙ్గంసమారుహ్యవిహరన్కాననాన్తరే ॥ ౩౭ ॥ ఆగతోఽపవనం
రాజ్ఞితవకన్యాంసదృష్టవాన్ । రమాసమామిమాన్దృష్ట్వాస్వయఙ్కా
మవశఙ్గతః ॥ ౩౮ ॥ స్వసఖీంలలితాందేవఃప్రేషయిష్యతితేఽన్తికమ్ ।
రమేవతంసమేత్యైషారమిష్యతిసుఖంచిరమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఏతత్సత్యంమమ
వచఃపశ్యాద్యైవన్నృపాత్మజే । పుత్రస్యాన్నంప్రయచ్ఛేతితూష్ణీమాసపు
ళిన్దినీ ॥ ౪౦ ॥ అన్నందత్వాపునర్భూమి స్తస్యైతాంవిససర్జహ । త
స్యాంవినిర్గతాయాన్తుపుళిన్ద్యామనిన్దితా ॥ ౪౧ ॥ ఉత్థాయచాఙ్గణాత్త
స్మాద్వివేశాన్తఃపురంశుభమ్ । యత్రపద్మాలయాకన్యాసమాస్తేస్వస
ఖీవృతా ॥ ౪౨ ॥ గత్వాపుత్రీసమీపస్థాఃకన్యాఃకామాతురాంసుతామ్ ।
పుత్రికిన్తేకరిష్యామివస్తుకింవాప్రియంశుభే ॥ ౪౩ ॥ ఇతిమాత్రాభిఽపృష్టా

పద్మావతీనివేదితభగవల్లక్షణభాగవతలక్షణాని.

సామన్దమాహామనస్వినీ । నేత్రాభిరామంయల్లోకేసతామపిమనఃప్రి
యమ్ ॥ ౪౪ ॥ యద్బ్రహ్మకామాబ్రహ్మాద్యా యత్తుసర్వగతంమహత్ ।
తేజసామపితేజస్విదేవానామపిదైవతమ్ ॥ ౪౫ ॥ భక్తైస్సద్భిరిహప్రా
ప్యమభక్తైర్నకదాచన । తస్మిన్నేవమనోమేఽద్యవస్తునీహప్రవర్తతే ॥
తదేవాన్విష్యతాంమాతర్భక్తానాంసర్వకామదమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏత
చ్ఛ్రుత్వాఽథధరణీతామపృచ్ఛత్పునస్సుతామ్ ॥ ౪౭ ॥ తద్భక్తలక్షణం
బ్రూహియైఃప్రాప్యంతత్సులోచనే ॥ పద్మాలయా ॥ భక్తానాంలక్షణం
మాతశ్శృణుగుహ్యంసమాహితా ॥ ౪౮ ॥ శఙ్ఖచక్రాఙ్కితానిత్యంభు
జయుగ్మేవసున్ధరే । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రంసాన్తరాళంతేషామేవవిశేషతః ॥
పుణ్డ్రాణిద్వాదశపునర్ధారయన్తితథాఽపరే । లలాటోదరహృత్కణ్ఠేజ
ఠరేపార్శ్వయోరపి ॥ ౫౦ ॥ భుజద్వన్ద్వేసయుగ్మేచపృష్ఠేచగళపృష్ఠకే ।
కేశవాదీనినామానిద్వాదశాఙ్గేషుద్వాదశ ॥౫౧॥ వాసుదేవేతితన్మూర్ధ్ని
ధారయన్తినమోఽస్త్వితి। తేషాన్తునియమాన్వక్ష్యేమాతశ్శృణుమనోర
మాన్॥౫౨॥వేదపారాయణరతాఃకర్మకుర్వన్తివైదికమ్।సత్యంవదన్తియే
దేవినాసూయన్తిపరాన్క్వచిత్ ॥౫౩॥ పరనిన్దాంనకుర్వన్తిపరస్వంనహర
న్తియే । నస్మరన్తినపశ్యన్తినస్పృశన్తికదాచన ॥ ౫౪ ॥ పరదారాన్

త్పురూపాంశ్చ యేచ తాన్విద్ధి వైష్ణవాన్ । సర్వభూతదయావన్తస్సర్వ
భూతహితేరతాః ॥ ౫౫ ॥ సదాగాయన్తి దేవేశమేతాన్భక్తానవేహి
వై । యేన కేనచ సన్తుష్టాస్స్వదారనిరతాశ్చ యే ॥ ౫౬ ॥ వీతరాగభ
యక్రోధాస్తాన్భక్తాన్విద్ధి వైష్ణవాన్ । ఏవంవిధైర్గుణైర్యుక్తాః పఞ్చాయుధ
ధరా అపి ॥ ౫౭ ॥ పిత్రా చాచార్యరూపేణ శిష్టేనాన్యేన వా పునః । స్వ
గృహ్యోక్తవిధానేన వహ్నిమాదాయ వై బుధః ॥ ౫౮ ॥ చక్రాద్యా
యుధమన్త్రేణ జుహుయాత్ షోడశాహుతీః । మూలమన్త్రేణ సూక్తేన
పౌరుషేణ తతః పరమ్ ॥౫౯॥ జాతవేదస్సు మన్త్రేణ పశ్చాదష్టోత్తరం శ
తమ్ । హుత్వా మహావ్యాహృతిభిశ్చక్రాదీంస్తత్ర తాపయేత్ ॥౬౦॥ స
హ్యాంత్సుతప్తాన్గురుణా మన్త్రవద్ధారయేద్బుధః। భుజద్వయే శఙ్ఖచక్రే మూ
ర్ధ్ని శార్ఙ్గశరౌ తథా ॥౬౧॥ లలాటే తు గదా ధార్యా హృదయే ఖడ్గమేవ చ।
ఏవం ధార్యాణి పఞ్చైవ విష్ణుభక్తైర్ముముక్షుభిః ॥ ౬౨ ॥ అథవా భుజయో
శ్చక్రశఙ్ఖౌ చైవ సులక్షణౌ। ఏవం లాఞ్ఛనయుక్తా యే భక్తాస్తే వైష్ణవాః స్మృ
తాః॥౬౩॥ తైరేవ లభ్యం తద్బ్రహ్మ సదాచారసమన్వితైః। తస్మిన్నేవ మమ
ప్రీతిస్తత్ప్రాప్తిం కాఙ్క్షతే మనః ॥ ౬౪ ॥ మాతర్విష్ణుం వినాఽన్యేషు వా
ఞ్ఛా కాచిన్న జాయతే। స్మరామి శ్యామలం విష్ణుం వదామి హరిమచ్యుతమ్॥
తేనైవ మాతర్జీవామి తద్యోగే చిన్త్యతాం విధిః ॥ శ్రీవరాహః॥ ఇత్యుక్త్వా
మాతరం దీనా విరరామాఽమ్బుజాననా ॥ ౬౬ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా చిన్తయా

వకుళమాలికయా సార్ధం సఖీనాం ధరణీసమీపాగమనమ్.

మాస విష్ణుః ప్రీతః కథం భవేత్ । ఏతస్మిన్నన్తరే కన్యా అగస్త్యేశం సమ
ర్చ్య చ ॥ ౬౭ ॥ ఆగతా ధరణీం ద్రష్టుం సహైవ వకుళస్రజా । ఆగతా
న్బ్రాహ్మణాంస్తత్ర పూజయిత్వా సుభోజనైః ॥౬౮॥ దత్త్వాఽథ దక్షిణాః
పూర్ణా వస్త్రాలఙ్కారసంయుతాః । ఆశిషో వాచయిత్వాఽథ వాఞ్ఛితా
ర్థస్య సిద్ధయే ॥ ౬౯ ॥ విసృజ్య బ్రాహ్మణాన్సర్వానథాఽపృచ్ఛత్స్వయో
షితః । పూజయిత్వా హ్యగస్త్యేశమాగతాస్తా మనస్వినీః ॥౭౦॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవే
ఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వకుళమాలికామ్ప్రతి సఖీవినివేదితపద్మావ
త్యుదన్త విష్ణుభక్తలక్షణాదికథనం నామ షష్ఠోధ్యాయః.

ధరణీదేవ్యై వకుళమాలికానివేదితశ్రీనివాసోదన్తః.

ధరణీ ॥ కైషా బ్రూహి తవరాకన్యాయుష్మాభిస్సఙ్గతాకుతః । కిమర్థమాగతాచేహాపూజ్యైషాప్రతిభాతిమే ॥ ౧ ॥ కన్యకాః ॥ ఏషాదివ్యాఙ్గనాదేవిత్వయికార్యార్థమాగతా । దేవాలయేసఙ్గతేయమస్మాభిశ్శివసన్నిధౌ ॥౨॥ పృష్టాఽవదచ్ఛుభవతీంద్రష్టుమేవాగతేతివై । శక్యాద్రష్టుంరాజగృహేమయారాజ్ఞీముఖేనవః ॥ ౩ ॥ ఏవంపృష్టాస్తతోఽబ్రూహిమసహాస్మాభిశ్చాగమ్యతామ్ । వయన్తుధరణీదాస్యాగమిష్యామోనృపాలయమ్ ॥ ౪ ॥ ఇత్యుక్తాఽస్మాభిరాయాతాత్వత్సమీపంవసున్ధరే । భవత్యాపృచ్ఛ్యతామేషాకిమిత్యాగమనంతవ ॥ ౫ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇతితాసాంవచశ్శ్రుత్వాతామపృచ్ఛద్వసున్ధరా ॥ ధరణీ ॥ కుతస్త్వమాగతాదేవికింవాకార్యంమయాతవ ॥ ౬ ॥ బ్రూహిసత్యంకరిష్యామిత్వదాగమనకారణమ్ ॥ వకుళమాలికా ॥ వేఙ్కటాద్రేస్సమాయాతానామ్నావకుళమాలికా ॥ ౭ ॥ స్వామీనారాయణోఽస్మాకమాస్తేశ్రీవేఙ్కటాచలే । కదాచిద్ధయమారుహ్యావాంసశుక్లంమనోజవమ్ ॥౮॥ మృగయార్థఙ్గతోరాజ్ఞివేఙ్కటాద్రేస్సమీపతః । వనానివిచరన్కాలేశోభనేకుసుమాకరే ॥ ౯ ॥ పశ్యన్మృగాన్గజాన్సింహాన్గవయాఞ్ఛరభాన్రురూన్ । శుకాన్పారావతాన్హంసాన్పక్షిణోఽన్యాన్వనాన్తరే ॥ ౧౦ ॥ గజరాజంతత్రకఞ్చిద్యూథపంమదవర్షిణమ్। కరేణుసహితంతుఙ్గమనుగ

శ్రీనివాసోక్త్యాశఙ్ఖనృపస్యస్వామితీర్థతపఃకరణప్రాప్తిః.

చ్ఛన్తత్సురోత్తమః ॥ ౧౧ ॥ వనాద్వనాన్తరఙ్గత్వానృపంశఙ్ఖముపాగమత్ । తపస్యన్తంబృహచ్ఛైలేప్రతిష్ఠాప్యజనార్దనమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూమిసహితంనిత్యమర్చయన్తఞ్చభక్తితః । శఙ్ఖనాగబిలంనామసరఃపావనముత్తమమ్ ॥౧౩॥ తత్సరస్తీరమాసాద్యతురఙ్గాదవరుహ్యాచ । రాజవేషంసమాసాద్యతమపృచ్ఛన్నరోత్తమమ్ ॥౧౪॥ క్రియతేకింనృపశ్రేష్ఠపాదేఽస్మిఞ్ఛేషభూభృతః ॥శఙ్ఖః॥ అహంహైహయదేశీయఃపుత్రశ్శ్వేతస్యభూభృతః ॥౧౫॥ మహావిష్ణోఃప్రీతయేఽత్రకృతవానఖిలాన్క్రతూన్ । అదర్శనాన్మహావిష్ణోర్నిర్విణ్ణోఽహంనృపాత్మజ ॥ ౧౬ ॥ తదానీమభవద్దివ్యావాణీసర్వార్తినాశినీ । రాజన్నాత్రభవిష్యామిప్రత్యక్షస్తేవచశ్శృ

ణు ॥ ౧౭ ॥ గచ్ఛనారాయణాద్రింత్వం తపఃకుర్వితిమాఽవదత్ । త
తోదేశమహంత్యక్త్వా తపసాఽరాధయామ్యహమ్ ॥౧౮॥ అత్ర దేవంన్ప
సాచి స్త్వయంప్రతిష్ఠాప్య శ్రియఃపతిమ్ । అగస్త్యానుగ్రహాన్నిత్య మర్చయా
మి విధానతః ॥ ౧౯ ॥ ఇతితస్య వచశ్శ్రుత్వా సోత్సాహస్సం ప్రాహతం
విభుః । గచ్ఛనారాయణాద్రింత్వ మస్యపాదేకిమాస్యతే ॥ ౨౦ ॥ ఆ
రుహ్యానేనమార్గేణ పశ్చిమేశిఖరేస్థితమ్ । ప్రణమ్యవిష్వక్సేనం త్వంబాల
న్యగ్రోధమూలతః ॥ ౨౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీంగత్వా స్నాత్వాతీరేఽథప
శ్చిమే । అశ్వత్థంతత్రవల్మీకం ద్రక్ష్యసేనృపనన్దన ॥౨౨॥ తయోర్మధ్యం
సమాసాద్య తపఃకుర్విత్యచోదయత్ । కశ్చిచ్ఛ్వేతోవరాహోఽస్మి
న్వల్మీకేచరతిధ్రువమ్ ॥ ౨౩ ॥ సతుపుణ్యవతామేవ సేవాంయచ్ఛతిభూ
పతే ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యాదిశ్యహయారూఢోజగామమృగయాంవిభుః॥
చరన్వనాద్వనంసుభ్రు సమాసాద్యాఽరణీంనదీమ్ । అవరుహ్యహయాత్త
త్ర విచచారతటేశుభే ॥ ౨౫ ॥ వనాన్తాదాగతోవాయుః పద్మకల్హారశీత
లః । శ్రమాపనయనోమన్దం సిషేవేపురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ తరవః
పుష్పవర్షాణి వికిరన్తస్సిషేవిరే । ఏవంసవిచరన్దేవః పుష్పభారానతాంస్త
రూన్ ॥ ౨౭ ॥ విచిన్వన్గజరాజంతం పుష్పలావీర్దదర్శహ । కన్యాస్సువే
షారుచిరామేఘేష్వివశతహ్రదాః ॥ ౨౮ ॥ తాసాంమధ్యగతాంతన్వీం
దదర్శాతి మనోహరామ్ । లక్ష్మీసమాం హేమవర్ణాం తస్యాంసక్తమనా
అభూత్ ॥ ౨౯ ॥ తాఙ్గృధ్నురాహతాఃకన్యాః కేయమిత్యేవపూరుషః । ఉక్త
స్తాభిరియంకన్యా వియద్రాజ్ఞోమహాబల ॥ ౩౦ ॥ ఇదంశ్రుత్వావచస్తాసాం
హయమారుహ్యవేగవాన్ । ఆజగామాశుభగవాన్ త్స్వాలయంరుచిరఙ్గి
రిమ్ ॥ ౩౧ ॥ తత్రస్వాలయమాసాద్య స్వామిపుష్కరిణీతటే । మామాహబా
యాఽవదద్దేవోహాళావకుళమాలికే ॥ ౩౨ ॥ వియద్రాజ్యపురఙ్గత్వాప్రవి
శ్యాన్తఃపురంసఖి । తత్పత్నీంధరణీమ్ప్రాప్య పృష్ట్వాకుశలమేవచ ॥ ౩౩ ॥ యా
చస్వతనయాంతస్యారుచిరాఙ్కమలాలయామ్ । రాజ్ఞోఽభిమతమాజ్ఞా
య శీఘ్రమాగచ్ఛభామిని ॥ ౩౪ ॥ ఇత్థందేవేనచాజ్ఞప్తా దేవిత్వద్గృహ
మాగతా । యథోచితఙ్కురుష్వేహ రాజ్ఞామన్త్రియుతేనచ ॥ ౩౫ ॥

వకుళమాలికోక్త్యాధరణ్యాదికృతవైవాహికనిశ్చయక్రమః.

కన్యాయాచవిచార్యైవ ప్రోచ్యతాముత్తరంవచః ॥ శ్రీవరాహః ॥ అథత
స్యావచశ్శ్రుత్వా ప్రీతారాజ్ఞీబభూవహ ॥ ౩౬ ॥ ఆహూయాకాశ రా
జన్తముపేత్యకమలాలయామ్ । మన్త్రిమధ్యేఽవదద్దేవీ వచనంవకుళ
స్రజః ॥ ౩౭ ॥ శ్రుత్వాప్రీతోఽవదద్రాజా మన్త్రిణస్సపురోహితాన్॥
ఆకాశరాజః ॥ కన్యాత్వయోనిజాదివ్యా సుభగాకమలాలయా ॥ ౩౮ ॥
అర్థితా దేవదేవేన వేఙ్కటాద్రి నివాసినా । పూర్ణోమనో రథోమేఽద్య
బ్రూతకిం సమ్మతన్తువః ॥ ౩౯ ॥ శ్రుత్వామన్త్రి గణాస్సర్వే రాజ్ఞోవ
చనముత్తమమ్ । ప్రోచుస్సుప్రీతమనసో వియద్రాజంమహీపతిమ్ ॥ ౪౦॥
వయంకృతార్థారాజేన్ద్ర కులంసర్వోన్నతమ్భవేత్ । భవేత్కన్యేయమ
తులా శ్రియాసహరమిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ దీయతాన్దేవదేవాయ శార్ఙ్గిణేపర
మాత్మనే । అయంవసన్తశ్శ్రీమాంశ్చ శుభంశీఘ్రంవిధీయతామ్ ॥ ౪౨ ॥

బృహస్పత్యుక్త్యావివాహ లగ్నస్థిరీకరణమ్.

ఆహూయధిషణంలగ్నం వివాహార్థంవిధీయతామ్।తథాఽస్త్విత్యాహ్వా
యామాస సురలోకాద్బృహస్పతిమ్ ॥ ౪౩ ॥ పప్రచ్ఛకన్యా వరయో
ర్వివాహార్థంనరేశ్వరః ॥ రాజా ॥ కన్యాయాజన్మనక్షత్రం మృగశీర్ష మి
తిస్మృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ దేవస్య శ్రవణర్క్షన్తు తయోర్యోగో విచార్యతామ్।
శ్రుత్వాఽబ్రవీత్సధిషణస్తయోరుత్తరఫల్గునీ ॥ ౪౫ ॥ సమ్మతాసుఖవృద్ధ్య
ర్థం ప్రోచ్యతేదైవచిన్తకైః । తయోరుత్తరఫల్గున్యాం వివాహఃక్రియతా
మితి ॥ ౪౬ ॥ వైశాఖమాసేవిధివత్క్రియతామితిసోఽబ్రవీత్ ॥ శ్రీవరా
హః ॥ రాజాతుధిషణన్తత్ర సమ్పూజ్యాఽథవిసృజ్యచ ॥ ౪౭ ॥ దేవస్య
దూతికామాహ గచ్ఛదేవాలయంశుభే । వైశాఖేదేవదేవాయ కల్యా
ణంవదసువ్రతే ॥ ౪౮ ॥ వైవాహికవిధానన్తు కృత్వాచాగమ్యతామితి।
తతోదేవ్యాః ప్రియకరం శుకందూతంతయాసహ ॥ ౪౯ ॥ విసృజ్యవా

విశ్వకర్మాదికృతపురాలఙ్కారాదిక్రమః.

యుంస్వసుత మిన్ద్రాద్యానయనేఽసృజత్ । ఆహూయవిశ్వకర్మాణం పు
రాలఙ్కారకర్మణి ॥ ౫౦ ॥ నియోజయామాససోపి నిర్మమేనిమిషాన్త
రాత్ । ఇన్ద్రోఽసృజత్పుష్పవృష్టిం ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ౫౧ ॥ ధన

దోధనధాన్యాద్యైః పూరయామాస వేశ్మ తత్ । యమస్తు రోగరహితాం
కారమనుజాన్భువి ॥ ౫౨ ॥ వరుణో రత్నజాలాని మౌక్తికాదీన్యపూర
యత్ । ఏవం సమ్పాద్య సర్వాణి యయుర్దేవా వృషాచలమ్ ॥ ౫౩ ॥ శ్రీ

పద్మావతీశుకేనసహవకుళాయాశ్శ్రీనివాససమీపగమనమ్.

వరాహః ॥ తతస్సా హయమారుహ్య శుకేనసహితా యయౌ । శ్రీవేఙ్క-
టాద్రిమాసాద్య దేవాలయసమీపతః ॥ ౫౪ ॥ అవరుహ్య తురఙ్గాత్సా స
శుకాఽభ్యన్తరం యయౌ । దృష్ట్వా దేవం రత్నపీఠే శ్రియా సహ సులోచ
నమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రణమ్యాహ్వయదత్ప్రీతా కృత్యం తత్ర కృతం విభో । మాఙ్గ
ళ్యవార్తాం వక్తుం వై శుక ఏష సమాగతః ॥ ౫౬ ॥ వదేతి దేవే నాజ్ఞప్తః

శ్రీనివాసాయశుకావేదితపద్మావతీపరిణయవృత్తాన్తః.

శుకో నత్వా తమబ్రవీత్ । త్వాం ప్రత్యాహ సుతా భూమే ర్మామఙ్గీకురు
మాధవ ॥ ౫౭ ॥ వదామి తవ నామాని స్మరామి త్వద్వపుస్సదా । ధ్రియ
న్తే తవ చిహ్నాని భుజాద్యఙ్గైరమాపతే ॥ ౫౮ ॥ త్వద్భక్తానర్చయామీహ
పఞ్చసంస్కారసంయుతాన్ । త్వత్ప్రీతయే హి కర్మాణి కరోమి మధుసూ
దన ॥ ౫౯ ॥ ఏవం సదైవాచరన్త్యాః పిత్రోరనుమతే మమ । కురు ప్రసాద
న్దేవేశ మామఙ్గీకురు మాధవ ॥ ౬౦ ॥ శుకః ॥ ఇతి విజ్ఞాపయామాస కమల
స్థాధరా సుతా । శుకస్య వచనం శ్రుత్వా సుప్రియం త్వాఽత్మనో హరిః ॥ ౬౧ ॥

పద్మావత్యాశ్శుకదత్తశ్రీనివాసమాలాధారణమ్.

శ్రీభగవాన్ ॥ కర్తుం కల్యాణముద్వాహ మాగమిష్యామి చామరైః । శు
కగచ్ఛ వదైవం తా మిత్థం దేవోఽబ్రవీదితి ॥ ౬౨ ॥ శుకశ్శ్రుత్వా దేవవాక్య
మాదాయ వనమాలికామ్ । దేవదత్తాం యయౌ శీఘ్రం వియద్రాజసు
తాం ప్రతి ॥ ౬౩ ॥ తులసీమాలికాన్దత్వా మృగనాభిసుగన్ధినీమ్ । ప్రణ
మ్య దేవీమవద చ్ఛుకో దేవవచశ్శుభమ్ ॥ ౬౪ ॥ శ్రుత్వా తన్మాలికాం గృహ్య
భూమిజా శిరసాదధౌ । చక్రేఽలఙ్కారముచితం దేవాగమనకాఙ్క్షిణీ ॥ ౬౫ ॥
వియద్రాజోఽపి సానన్ద మిన్దుమాహూయ సాదరమ్ । అన్నం విధీయతాం
రాజ న్వివిధం రససంయుతమ్ ॥ ౬౬ ॥ విష్ణోర్నైవేద్యయోగ్యం య
త్పరమాన్నం విధీయతామ్ । దేవానాఞ్చ ఋషీణాఞ్చ నరాణామపి స
మ్మతమ్ ॥ ౬౭ ॥ చతుర్విధం సుగన్ధాఢ్య మమృతాంశైస్సుధాకర ।

ఏవంకృత్వా సంవిధానం ప్రతీక్ష్యా గమనంవిభోః ॥ ౬౮ ॥ సభాయాం మన్త్రిసహిత స్సమాస్త ప్రీతమానసః । పుత్రీమలఙ్కృతాఙ్కృత్వా ధరణీసహితోన్నృపః ॥ ౬౯ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ధరణీదేవ్యైవకుళమాలికా నివేదిత శ్రీనివాసోదన్త కమలాలయాకల్యాణ విధ్యాదికథనంనామ సప్తమోధ్యాయః.

శ్రీనివాసస్యలక్ష్మ్యాదికృతపరిణయాలఙ్కారక్రమః.

శ్రీవరాహః ॥ తతోదేవాధిదేవోపి లక్ష్మీమాహూయభామినీమ్। కింకార్యం వదకల్యాణి వివాహార్థం సులోచనే ॥ ౧ ॥ ఆజ్ఞాపయస్వస్వసఖీ రమేకార్యఙ్కురుప్రియమ్ । శ్రీస్తుకృష్ణవచశ్శ్రుత్వా సఖీనామభ్యచోదయత్ ॥ ౨ ॥ శ్రియాఽఽజ్ఞప్తాతతఃప్రీతి స్సుగన్ధంతైలమాదదౌ।శ్రుతిః క్షౌమం సమాదాయ తస్థౌదేవస్య సన్నిధౌ ॥ ౩ ॥ భూషణాని సమాదాయ స్మృతిరప్యా యయౌముదా । ధృతిరాదర్శమాదత్త కాన్తిర్మృగమదందదౌ ॥ ౪ ॥ యక్షకర్ద మమాదాయ హ్రీస్తస్థౌతా పురతోహరేః। కీర్తిఃకనక పట్టఞ్చ సరత్నం మకుటన్దదౌ ॥ ౫ ॥ ఛత్రన్దదౌ తదేన్ద్రాణీ చామరన్తుసరస్వతీ । ద్వితీయఞ్చామరంగౌరీ వ్యజనేవిజయాజయే ॥ ౬॥ ఆగతాస్తాస్సమాలోక్య శ్రీరుత్థాయాథసత్వరా। సుగన్ధంతైలమాదాయ దేవమభ్యజ్య శీర్షతః ॥ ౭ ॥ ఉద్వర్తితం గన్ధచూర్ణై ర్దేవాఙ్గం పరిమృజ్య చ । ఆనీతాన్కరిభిస్తోయ కలశాన్ కాఞ్చనాఞ్చితమ్ ॥ ౮ ॥ వియద్గఙ్గాదితీర్థేభ్యః కర్పూరాదిసువాసితాన్ । ఏకమేకంసమాదాయ త్వాభ్యషిఞ్చద్రమాహరిమ్ ॥ ౯ ॥ సంధూప్యకేశాన్ధూపేన తానాశ్యానాన్బబన్ధచ । సుగన్ధేనానులిప్యాఙ్గం స్వర్ణవర్ణేనతద్విభోః ॥ ౧౦ ॥ పీతకౌశేయకమ్బధ్వా కట్యాంకాఞ్చీసమన్వితమ్ । మకుటాదివిభూషాభి ర్భూషయామాస చేన్దిరా ॥ ౧౧ ॥ అఙ్గుళీయకరత్నాని సర్వాస్వేవాఙ్గుళీషుచ । ఆదర్శందర్శయామాస ధృతిర్దేవస్యసన్నిధౌ ॥ ౧౨ ॥ దృష్ట్వాఽఽదర్శన్దేవదేవో హృష్టోర్ధ్వపుణ్డ్రంస్వయన్దధౌ। ఆరుహ్యగరుడంపశ్చాత్స్వ

→ బ్రహ్మాదిభిస్సాకం శ్రీనివాసస్యవియద్రాజపురగమనమ్. ←

యంలక్ష్మీసమన్వితః ॥ ౧౩ ॥ బ్రహ్మేశవజ్రివరుణ యమయక్షేశ సేవి
తః । వసిష్ఠాద్యై ర్మునీన్ద్రైః , సనకాద్యైశ్చ యోగిభిః ॥ ౧౪ ॥ భక్తై
ర్భాగవతై ర్యుక్తో నారాయణపురీంయయౌ । జగుర్గన్ధర్వపతయో ననృతు
శ్చాప్సరోగణాః ॥ ౧౫ ॥ దేవదున్దుభయోనేదు స్తదా దేవస్యసన్నిధౌ।
జప న్తస్స్వ స్తిసూక్తాని మునయ స్తంసమన్వయుః ॥ ౧౬ ॥ దేవో దేవగణై
ర్యుక్తో విష్వక్సేనాది పార్షదైః । సఖీభి స్స్యన్దనస్థాభి ర్వకుళా ద్యాభి రన్వి
తః ॥ ౧౭ ॥ ఆకాశరాజస్యపుర మాససాదస్వలఙ్కృతమ్ । దేవమా

→ పద్మావతీపరిణయఘట్టః. ←

గతమాలోక్య కన్యామైరావతస్థితామ్ ॥ ౧౮ । పురీంప్రదక్షిణీకృత్యగో
పురద్వారమాగతామ్ । ఆలోక్యాకాశరాజోపి సమానీయవధూవరౌ॥
బన్ధుభిస్సహిత స్తస్థౌ దేవమాలోక్య కేశవమ్ । విష్ణుర్మాలాం స్వకణ్ఠస్థాం
హ స్తేనాదాయ సస్మితః ॥ ౨౦ ॥ కమలాయా స్స్వకన్ధదేశే ముమోచ
సుమనశ్చితామ్ । ఆదాయమల్లికామాలాం సాఽస్యకణ్ఠే సమర్పయత్॥
ఏవంత్రివారం తౌకృత్వా వాహనాదవ రుహ్యాచ । స్థిత్వాపీఠేక్షణంపశ్చా
ద్గృహంవివిశతుశ్శుభమ్ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాదిదేవయూథైశ్చ సహితౌభూ
మిజాహరీ । మాఙ్గల్య సూత్రబన్ధాది సాఙ్కురా ర్పణమబ్జజః ॥ ౨౩ ॥
వై వాహికం కారయిత్వా లాజహోమా న్తమేవచ । వ్రతాదేశంసమా
జ్ఞాయ శాయితౌ కమలాహరీ॥౨౪॥చతుర్థేదివసేసర్వం సమాపయ్యాచతు
ర్ముఖః । అనుజ్ఞాప్య వియద్రాజ మారోప్య గరుడేహరిమ్ ॥ ౨౫ ॥ దేవీ
భ్యాంసహితన్దేవం దేవైర్గన్తుంప్రచక్రమే । దివ్యదున్దుభినిర్ఘోషైస్సమ్ప్రా
ప్యవృషభాచలమ్ ॥ ౨౬ ॥ తుష్టువుర్దేవదేవేశంబ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః।
శుకాదయోమునిగణా స్తుష్టువుఃపురుషో త్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్నాయమా
నోఽథదేవోపి వివేశమణిమణ్డపమ్ । రమాధరణిజాభ్యాఞ్చ తత్రసింహాస

→ వధూవరయోర్వియద్రాజవితీర్ణప్రాభృతాదిః. ←

నంయయౌ ॥ ౨౮ ॥ ఆకాశరా జోపితదా మహేన్ద్రాది సురైస్సహ।
పుత్రీవిష్ణ్వోః ప్రియార్థన్తు ప్రాభృతంక ర్తుముద్యతః ॥ ౨౯ ॥ సౌవర్ణేషుకటా
హేషు తణ్డులాఞ్శాలి సమ్భవాన్ । ముద్గపాత్రా ణ్యనేకాని ఘృతకుమ్భ

శతానిచ ॥ ౩౦ ॥ పయోఘట సహస్రాణి దధిభాణ్డాన్యనేకశః । దివ్యాని చూతకదళీ నాళికేరఫలానిచ ॥౩౧॥ ధాత్రీఫలానికూశ్మాణ్డ రాజరమ్భాఫలానిచ । పనసాన్మాతులుఙ్గాంశ్చ శర్కరాపూరితాన్ ఘటాన్ ॥౩౨॥ సువర్ణమణిముక్తాశ్చ క్షౌమకోట్యమ్బరాణిచ । దాసీదాస సహస్రాణి కోటిశోగాస్తథైవచ ॥ ౩౩ ॥ హంసేన్దు శుక్లవర్ణానాం హయానామయుతన్దదౌ। తుఙ్గానాంనిత్యమత్తానాం గజానామధికంశతాత్ ॥ ౩౪ ॥ అన్తఃపురచరానారీర్నృత్తగీతవిశారదాః । దదౌచతుస్సహస్రాణి శ్రీనివాసాయవిష్ణవే ॥ ౩౫ ॥ దత్వాచైతానిసర్వాణి తసౌదేవపురోవిభుః । దృష్ట్వాదే

శ్రీనివాసకృపయావియద్రాజస్యభక్తిప్రాప్తిరూపవరప్రాప్తిః.

వోపితత్సర్వం దేవీభ్యాం సహితోహరిః ॥ ౩౬ ॥ సుప్రీతః ప్రాహరాజానం శ్వశురం వేఙ్కటేశ్వరః । వరంవృణీష్వహేరాజన్ గురోమత్తోయదిచ్ఛసి ॥ ౩౭ ॥ ఇతిశ్రీశవచశ్శ్రుత్వా వియద్రాజోఽవదద్విభుమ్ । త్వత్సేవైవహేదేవైవం భూయాదవ్యభిచారిణీ ॥ ౩౮ ॥ మనస్త్వత్పాదకమలే త్వయిభక్తిర్మమాస్తువై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వయాయదుక్తంరాజేన్ద్ర సర్వమేతద్భవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇతిదత్వావరన్తస్మై సమ్మాన్యైవ యథోచితమ్।

వివాహార్థమాగతానాంబ్రహ్మాదీనాంస్వావాసగమనమ్.

బ్రహ్మేశాదిసురాన్ సర్వాన్ సమభ్యర్చ్యయథోచితమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వర్లోకగమనాయైవ మనుమేనేముదాహరిః । గతేషుతేషుసర్వేషు శ్రియాభూమిజయాయుతః ॥ ౪౧ ॥ విహరన్ స యథాపూర్వం స్వామిపుష్కరిణీతటే । ఆస్తేదివ్యాలయేదేవోఽప్యర్చ్యమానోగుహేనవై ॥ ౪౨ ॥ *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదిభిస్సాకం శ్రీనివాసస్యవియద్రాజపురగమనకమలాలయాపరిణయాది కథనంనామాష్టమోధ్యాయః.

వసునామకనిషాదవృత్తాన్తః.

ధరణీ ॥ కలౌయుగేభూమిధర కేనత్వంద్రక్ష్యసేప్రియ । విమానం కేనతేదేవ కార్యతేఽస్మిన్మహీధరే ॥ ౧ ॥ శ్రీనివాసోపికేనైవ ద్రక్ష్యతే సుభగాకృతిః। ఏతద్బ్రూహిమమప్రీత్యా శ్రోతుంకౌతూహలంవిభో॥ ౨॥

శ్రీవరాహః॥ * వక్ష్యామి శృణు హే దేవి భవిష్యద్యద్వదామి తే । అస్మిన్మ
హీధరే పుణ్యే నిషాదో వసునామకః ॥ ౩ ॥ శ్యామాకవనపాలోఽభూద్భ
క్తిమాన్పురుషోత్తమే । శ్యామాకతణ్డులాన్పక్త్వా మధునా పరిషిచ్య చ॥౪॥
నివేద్య దేవదేవాయ శ్రీభూమిసహితాయ చ । ఏవం భక్తిమతస్తస్య భా
ర్యా చిత్రవతీ శుభా ॥౫॥ అసూత తనయం బాలా వీరనామానముత్తమమ్।
వసుః పుత్రేణ సహితో భార్యయా పతిభక్తయా ॥ ౬ ॥ కస్మింశ్చిద్దివసే
పుత్రం శ్యామాకం పాలయేతి చ । విసృజ్య పత్న్యా సహితో మధ్వన్వే
షణతత్పరః ॥ ౭ ॥ గతో వనాన్తరం శీఘ్రం మధుచ్ఛత్రదిదృక్షయా । బా
లశ్శ్యామాకపక్వాని గృహీత్వాఽగ్నౌ నిధాయ చ ॥౮॥ పిష్ట్వా నివేదయా
మాస వృక్షమూలే శ్రియఃపతేః । నైవేద్యం భక్షయిత్వైవ వీరస్త్వాససు
ఖేన వై ॥౯॥ తదన్తరే వసుశ్చాపి మధ్వాదాయ సమాగతః । శ్యామాకా
న్భక్షితాన్దృష్ట్వా సన్తర్జ్య సుతమాత్మనః ॥ ౧౦ ॥ ఖడ్గమాదాయ తం హ

సుతహననోద్యుక్తం వసుం ప్రతి భగవదుక్తిః.

న్తుం త్వరయా హస్తముద్దధౌ । తద్వృక్షస్థస్తదా విష్ణుః ఖడ్గం జగ్రాహ పాణి
నా ॥ ౧౧ ॥ ఖడ్గం గృహీతం కేనేతి పశ్యన్వృక్షం దదర్శ సః । శఙ్ఖచక్రగదా
పాణిం వృక్షగూఢార్ధవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ముక్త్వా వసుశ్చ తం ఖడ్గం ప్రణ
మ్యోవాచ కేశవమ్ । కిమిదం దేవదేవేశ చేష్టితం క్రియతే త్వయా ॥ ౧౩ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ వసో శృణు వచో మే త్వం పుత్రస్తే భక్తిమాన్మయి । త్వత్తో
పి మే ప్రియతమస్తస్మాత్ప్రత్యక్షమాగతః ॥ ౧౪ ॥ తస్య సర్వత్ర తిష్ఠామి
తవ స్వామిసరస్తటే । ఇతి దేవవచః శ్రుత్వా ప్రీతిమానభవద్వసుః ॥౧౫॥
ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు పాణ్డ్యదేశాత్సమాగతః । బాల్యాత్ప్రభృతి సోఽద్రౌ

---

*వక్ష్యామీత్యర్థం భవిష్యద్వృత్తాన్తకథన ప్రతిజ్ఞాపరం-అస్మిన్మహీధర ఇత్యాద్యు
పరితనగ్రన్థః పూర్వకల్పవృత్తాన్తపరః-ఏవంభూత ఏవ వృత్తాన్తో భవిష్యతీత్యభిప్రాయేణ
ప్రవృత్తః-తదిదం-దశమాధ్యాయాన్తే - ఏతద్భవిష్యం దేవేశి మయోక్తం వరవర్ణినీత్యనే
నవ్యక్తీభవిష్యతి॥ యద్వా భావివృత్తాన్త ఏవ భూతవదుచ్యతే భావివృత్తాన్తం భూత
వత్సాక్షాత్కృత్య తత్కాలానుసంహిత సాక్షాత్కృతవృత్తాన్తోత్తరదశాపన్నేన వక్త్రా
యథావత్సాక్షాత్కార పాటవాతిశయేన భూతవత్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనోరఞ్జ
నాయ భూతవదేవాభిధానస్యాస్మిన్ ప్రకరణేఽభిమతత్వాదితి వా బోధ్యం.

రఙ్గదాసస్య శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్.

విష్ణుభక్తిసమన్వితః ॥ ౧౭ ॥ నారాయణపురీం ప్రాప్య శ్రీవరాహం ప్రణమ్య చ । తత్ర శ్రుత్వా శ్రీనివాసం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౧౮ ॥ స్వయమ్భూం దేవదేవేశం సేవితుం ప్రియయా తతః । సువర్ణముఖరీం ప్రాప్య స్నాత్వా చోత్తీర్య తత్తటే ॥ ౧౯ ॥ కమలాఖ్యే సరసి చ స్నాత్వా పుణ్యప్రదాయిని । తత్తీరవాసినం దేవం కృష్ణం రామేణ సంయుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ నమస్కృత్య తతః ప్రాయాద్వనం గజఘటాయుతమ్ । శనైస్సంప్రాప్య శేషాద్రిం నిర్ఝరం సందదర్శ హ ॥ ౨౦ ॥ తత్సమీపం సమాసాద్య కపిలాపూజితం శివమ్ । తత్పురశ్చ కపిలతీర్థం దగాధం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౧ ॥ తత్ర స్నాత్వా తతోఽగచ్ఛద్వేఙ్కటాద్రిం శనైశ్శనైః । ఆరోఢుం గచ్ఛతా మార్గే యుక్తో వైఖానసేన చ ॥ ౨౨ ॥ రఙ్గదాసస్త్వరుహ్య బాలో ద్వాదశవార్షికః । స్వామిపుష్కరిణీం ప్రాప్య స్నాత్వా భక్తిసమన్వితః ॥ ౨౩ ॥ వైఖానసేన మునినా గోపీనాథేన పూజితమ్ । వనమధ్యే తరోర్మూలే స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౪ ॥ తిష్ఠన్తం పుణ్డరీకాక్షం శ్రీభూమిసహితం హరిమ్ । ఆకాశస్థం సందదర్శ పీతనీలాకృతిం శుభమ్ ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వస్థశఙ్ఖచక్రాభ్యాం గదాఽసిభ్యాం నిషేవితమ్ । పక్షౌ విస్తార్య చాకాశే దేవమూర్ధ్ని వితానవత్ ॥ ౨౬ ॥ స్థితశ్చ గరుడేశానం పశ్చాచ్ఛార్ఙ్గం శరం తథా । ఏవం దృ

శ్రీనివాసార్థం రఙ్గదాసకృతదివ్యోద్యానమణ్డపనిర్మాణాని.

ష్ట్వా శ్రీనివాసం విస్మితో రఙ్గదాసకః ॥ ౨౭ ॥ అస్య దేవస్య చారామం కరిష్యామీత్యచిన్తయత్ । నిశ్చిత్య మనసా సర్వం తరుమూలేఽవసత్సుధీః ॥ కృత్వా వైఖానసాద్విష్ణోర్నైవేద్యశ్చ దినే దినే । శనైశ్ఛిత్వా వనజ్ఝోరం వృక్షాంశ్ఛేదపార్శ్వగాన్ ॥ ౨౯ ॥ ఆస్థానచిహ్నం దేవస్య రమాయాశ్చ మ్పకం తరుమ్ । దేవాజ్ఞప్తో వర్జయిత్వా తౌ పృథాదేవసేవితౌ ॥ దేవస్య పరితో భూమౌ శిలాకుడ్యం తదాఽకరోత్ । తత్కుడ్యస్యైవ పరితః పుష్పారామాంశ్చ కారహ ॥ ౩౧ ॥ మల్లికాకరవీరాబ్జకుందమన్దారమాలతీః । తులసీచమ్పకానాన్తు వనాన్యేవ చకార హ ॥ ౩౨ ॥ ఖనిత్వా తత్ర కూపన్తు వర్ధయన్ స్తజ్జలైర్వనమ్ । ఆరామపుష్పాణ్యాదాయ స్వయన్దామాన్యథాఽకరోత్ ॥ ౩౩ ॥ విచిత్రాణి తదా బద్ధ్వా పూజకస్య

కరేదదా । ఆదాయపూజకస్తానిస్కన్దేమూర్ధ్నిబబన్ధచ ॥ 34 ॥ శ్రీని వాసస్యదేవస్య శ్రీభూమిసహితస్యచ । ఏవన్దేవస్యకైఙ్కర్యంకుర్వం స్తస్థావుదారధీః ॥ 35 ॥ తస్యైవంవర్తమానస్యసమాస్త్వాసప్తతేర్గ తాః । కుర్వాణేపుష్పాపచయం రఙ్గదాసేమహాత్మని ॥ 36 ॥ ఆరామే

రఙ్గదాసస్యగన్ధర్వక్రీడాదర్శనేనభగవత్కైఙ్కర్యవిస్మృతిః.

సరసిస్నాతుంగన్ధర్వః కశ్చిదాయయౌ । గన్ధర్వరాజః కన్యాభిస్తరుణీభి స్సమన్వితః ॥ 37 ॥ జలక్రీడాంకరోతిస్మదివిస్థాప్యవిమానకమ్ । సురూ పాభిశ్చసహితం క్రీడన్తంకమలాకరే ॥ 38 ॥ పశ్యఞ్ఛ్రీరఙ్గదాసోఽ యంవ్యస్మరన్మాల్యసఞ్చయమ్ । జితేన్ద్రియోపితత్క్రీడాంపశ్యన్రేత స్ససర్జహ ॥ 39 ॥ పశ్యతస్తస్యసరసస్సముత్తీర్యమనోహరః । దివ్య వస్త్రాణిచాచ్ఛాద్యకాంతాభిస్సహసస్మితమ్ ॥ 40 ॥ అధిరుహ్యవిమా నన్తుయయౌసధనదాలయమ్ । గతేగన్ధర్వరాజేతురఙ్గదాసోవిమోహి తః ॥ 41 ॥ త్యక్త్వాచతానిమాల్యానిస్నాత్వాసరసిలజ్జితః । పునరా హృత్యపుష్పాణిశనైర్దేవాలయంయయౌ ॥ 42 ॥ వైఖానసస్తుతన్దృష్ట్వా పూజాకాలమతీత్యచ । ఆగతంకిమితిప్రాహసఖేఽతిక్రమ్యచాగతః॥43॥ నబద్ధామాలికాశ్చాపిత్వయాఽరామేచకింకృతమ్ ॥శ్రీవరాహః॥ ఇత్థంపృ ష్టోరఙ్గదాసోనావదల్లజ్జయాతతః ॥ 44 ॥ లజ్జితంరఙ్గదాసన్తంప్రోవా

స్వరూపానుసన్ధానేనలజ్జితంరఙ్గదాసమ్ప్రతిశ్రీనివాసవచనమ్.

చమధుసూదనః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లజ్జయాకింరఙ్గదాసమయాత్వంమో హితోఽస్యసి ॥ 45 ॥ నతావజ్జితకామస్త్వంధీరోభవమహామతే । గన్ధ ర్వరాజవద్రాజాభవితాసిమహీతలే ॥ 46 ॥ తత్రభుక్త్వామహాభోగాన్ భక్తిమాన్మయిసర్వదా । ప్రాకారఞ్చవిమానఞ్చకారయిష్యసిమేతదా॥ తత్రముక్తింప్రదాస్యామిప్రీత్యాపరమయాయుతః । అత్రైవకురుసేవాం త్వమాశరీరవిమోక్షణాత్ ॥ 48 ॥ మద్భక్తానాంసకామానామేవమ్ము క్తిర్భవిష్యతి । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుఃపునర్నోవాచకిఞ్చన ॥ 49 ॥ శ్రుత్వాతద్రంగదాసోపిచకారారామముత్తమమ్ । సాగ్రంశతాబ్దంసే విత్వాగతస్స్వర్గమమన్దధీః ॥ 50 ॥ జాతస్సోమకులేతుఙ్గే తోణ్డమానితి

తోణ్డమాన్నామకనృపవృత్తాన్తః.

విశ్రుతః । సువీరతనయోవీరోనన్దినీగర్భసమ్భవః ॥ ౫౧ ॥ సపఞ్చవర్షా దుద్భూతవిష్ణుభక్తిస్స్వయంసుధీః । సౌశీల్యశౌర్యవీర్యాదిగుణానామాకరోమహాన్ ॥ ౫౨ ॥ పాణ్డ్యస్యతనయాంపద్మాముపయేమేమనోహరామ్ । తతోరాజాశతంకన్యానానాదేశ్యాస్స్వయంవరాః ॥ ౫౩ ॥ రేమేదేవేన్ద్రవద్భూమౌనారాయణపురేవసన్ । అనుజ్ఞాంప్రాప్యపితృతఃపుత్రఃపఞ్చాస్యవిక్రమః ॥ ౫౪ ॥ ఉద్దిశ్యమృగయాంవీరోవేఙ్కటా

తోణ్డమాన్నృపస్యమృగయార్థంశ్రీశేషాచలాగమనమ్.

ద్రేస్సమీపతః । పాదచారేణవిచరన్పరివారైస్సమన్వితః ॥ ౫౫ ॥ మదధారాంవిముఞ్చన్తందదర్శగజయూథపమ్ । తన్దృష్ట్వావిస్మితోభూత్వా గృహీతుంతమనుద్రుతః ॥ ౫౬ ॥ సువర్ణముఖరీంతీర్త్వాబ్రహ్మర్షింశుకముత్తమమ్।నమస్కృత్యాఽభ్యనుజ్ఞాతస్తతోఽగచ్ఛద్వనాద్వనమ్ ॥ ౫౭ ॥ దదర్శరేణుకాన్దేవీంవల్మీకాకారసంస్థితామ్ । ఇష్టదామిష్టభక్తానాందివ్యారామనివాసినీమ్ ॥ ౫౮ ॥ పరివారైస్సదోపేతాంపూజితాంత్రిదశైరపి॥తోణ్డమానపితాంనత్వాతతఃపశ్చాన్సుఖోయయౌ ॥ ౫౯ ॥ పఞ్చ

శ్రీనివాససమీపస్థపఞ్చవర్ణశుకవృత్తాన్తః.

వర్ణంశుకందృష్ట్వాతంజిఘృక్షురనుద్రుతః । సవధ్యశ్చ శ్రీనివాసేతిగిరింశీఘ్రతరంయయౌ ॥ ౬౦ ॥ అనుద్రవన్త్సరాజాపిగిరిరాజంసమారుహత్ । దరీశ్చవివిధాఃపశ్యన్శిఖరాణిసమన్తతః ॥ ౬౧ ॥ శుకమన్వేషమాణోసౌశ్యామాకవనమేయివాన్ । తమదృష్ట్వాశుకవరంవనపాలన్దదర్శహ ॥ ౬౨ ॥ తన్తురాజానమాయాన్తంప్రత్యుద్గచ్ఛన్ససత్వరః । ప్రణమ్యవినయోపేతఃకృతాఞ్జలిపుటస్థితః ॥ ౬౩ ॥ తోణ్డమానపిసంపూజ్యతంపప్రచ్ఛవనేచరమ్ । పఞ్చవర్ణశ్శుకఃకశ్చిద్దృష్టశ్చేత్రాగతస్త్వయా ॥ శ్రీనివాసేతిచవదన్క్వగతోసావనేచర । వనచరః ॥ సపఞ్చవర్ణోరాజేన్ద్ర శ్రీనివాసప్రియస్సదా ॥ ౬౫ ॥ పార్శ్వవర్తీసదాతస్యశ్రీభూమిభ్యాంవివర్ధితః । స్వామిపుష్కరిణీతీరేసదాఽస్తేదేవసన్నిధౌ ॥ ౬౬ ॥ గృహీతుంనశుకశ్శ్రీమాన్నతుకేనాపిశక్యతే । విహృత్యస్వేచ్ఛయానిత్యమస్మిన్గిరివరేశుభే ॥౬౭॥ దినాన్తేదేవమాసాద్యతత్సమీపేవసత్యయమ్ । తన్దే

వమారాధయితుం గమిష్యామిన్నృపాత్మజ ॥ ౬౭ ॥ విశ్రమ్యాతాంవృక్ష
మూలేయా వదాగమనంమమ । పుత్రేణానేనసహితో విహరత్వంయ
థాసుఖమ్ ॥ ౬౯ ॥ రాజా ॥ త్వయాసహ గమిష్యామి ద్రష్టుందేవం జ
నార్దనమ్ । త్వంమేదర్శయదేవేశం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౭౦ ॥ త
స్యరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా శ్యామాకంమధుమిశ్రితమ్ । చూతపత్రపుటేక్షి

తోణ్డమాన్నృపస్యనిషాదేనసహ శ్రీనివాససేవాగమనమ్.

ప్త్వా రాజ్ఞాసహాయయాహరిమ్ ॥ ౭౧ ॥ గత్వాసుదూరమధ్వానంపశ్య
న్త్వౌశిలాతలమ్ । ముహూర్తా ద్దేవసంప్రాప్తా స్వామిపుష్కరిణీంశు
భామ్ ॥ ౭౨ ॥ స్నాత్వాతత్ర విధానేన రాజ్ఞాసహ నిషాదపః । దర్శ
యామాస దేవేశం రాజ్ఞస్తస్య మహాత్మనః ॥ 73 ॥ స్వామిపుష్కరిణీ
తీరేస్థితం శ్రీవృక్షమూలకే । అతసీపుష్పసఙ్కాశ మమ్బుజాయతలోచ
నమ్ ॥ ౭౪ ॥ చతుర్భుజముదారాఙ్గ మీషత్స్మితముఖామ్బుజమ్ । దివ్యపీ
తామ్బరధరం కిరీటకట కోజ్జ్వలమ్ ॥ ౭౫ ॥ పార్శ్వస్థాభ్యాం సురూపా
భ్యాం శ్రీభూమిభ్యాంసమన్వితమ్ । పరితశ్శఙ్ఖచక్రాసి గదాశార్ఙ్గైషుసేవి
తమ్ ॥ ౭౬ ॥ అన్యైర్దివ్యా యుధైశ్చాపి దివ్యమాల్యైర్నిషేవితమ్ ।
సనన్దనా రాధ్యమానస్తం త్రిసన్ధ్యం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౭౭ ॥ వల్మీక
గూఢపాదాబ్జమాజానుపురుషోత్తమమ్। తతోదృష్ట్వాముదా దేవంప్రణే
మతురుభౌతదా ॥ ౭౮ ॥ రాజాతుప్రాఞ్జలిర్భూత్వా విస్మయో త్ఫుల్ల
లోచనః । ఆనన్దలహరీంప్రాప్య నప్రాజ్ఞాయతకిఞ్చన । ౭౯ ॥ నిషాదో
పినివేద్యైవశ్యామాకంమధుమిశ్రితమ్ । రాజ్ఞేతదర్ధందత్త్వైవశిష్టార్ధంభు
క్త్వాతుస్వయమ్ ॥ ౮౦ ॥ పీత్వాపుష్కరిణీతోయం తేనరాజ్ఞాసమన్వి
తః । సపునశ్శ్యామాకవనే పుణ్యాంపర్ణకుటీంయయౌ ॥ ౮౧ ॥ ఉషి
త్వాచైకరాత్రన్తు ప్రాతరుత్థాయభూమిపః । స్వసైన్యేనసమాయుక్తో

తోణ్డమాన్నృపంప్రతి రేణుకోక్తిః.

నివృత్తస్స్వపురంయయౌ ॥ ౮౨ ॥ పునర్దేవీవనఙ్గత్వా హయాదవత
తారహ । చైత్రశుద్ధనవమ్యాన్తు పూజయామాస రేణుకామ్ ॥ ౮3 ॥
హవిష్యంపరమాన్నఞ్చ సోపస్కరమనేకశః । పళూపహారసహితంధూ
పదీప సమన్వితమ్ ॥ ౮౪ ॥ సురాఘటీ శతన్దత్త్వా జాతికేసరవాసి

తమ్ । ఏవంసంపూజితాదేవీప్రీతారాజ్ఞేవరన్దదౌ ॥ ౮౫ ॥ ఆవి
ష్టఃపురుషఃకశ్చిదవదన్నృపసత్తమమ్ । శృణురాజన్భవిష్యత్తేరాజ్యం
నిహతకణ్టకమ్ ॥ ౮౬ ॥ రాజంస్తవైవనామ్నాఽత్రరాజధానీభవిష్య
తి । మత్సమీపేమహారాజచిరంరాజ్యంకరిష్యసి ॥ ౮౭ ॥ దేవదేవ
ప్రసాదశ్చభవిష్యతితవానఘ । ఇతిదత్వావరంతస్మా ఆవిష్టఃప్రకృతింయ
యౌ ॥ ౮౮ ॥ తతోలబ్ధవరోరాజాయయౌశుకమునింపునః । అభివా

శుకవర్ణితపద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

ద్యమునింతేనపూజితోముదితోఽభవత్ ॥ ౮౯ ॥ మాహాత్మ్యంసరసో
బ్రూహికమలాఖ్యస్యమేమునే । శ్రీశుకః ॥ పురాదూర్వాససశ్శాపా
దవతీర్ణాసురాలయాత్ ॥ ౯౦ ॥ పద్మాపద్మాక్షదయితావిష్ణునాసహి
తానృప । సరఃకాఞ్చనపద్మాఢ్యమిదంప్రాప్యమహేశ్వరీ ॥ ౯౧ ॥ త
పశ్చకారవర్షాణాందివ్యానామయుతంరమా । తతోదేవావిచిన్వన్తశ్శ్రి
యంవిష్ణుసమన్వితామ్ ॥ ౯౨ ॥ పురన్దరేణసంయుక్తారాజన్నస్మింత్స
రోవరే । స్థితాంసువర్ణకమలేపుణ్డరీకాక్షసంయుతామ్ ॥ ౯౩ ॥ దృష్ట్వా
ప్రీతిసమాయుక్తాఃప్రణమ్యామ్బుజధారిణీమ్ । కృతాఞ్జలిపుటాస్సేన్ద్రా

దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః.

స్తుష్టువుర్లోకమాతరమ్ ॥ ౯౪ ॥ దేవాః ॥ నమశ్శ్రియైలోకధాత్ర్యైబ్ర
హ్మమాత్రేనమోనమః । నమస్తేపద్మనేత్రాయైపద్మముఖ్యైనమోనమః ॥
ప్రసన్నముఖపద్మాయైపద్మకాన్త్యైనమోనమః । నమోబిల్వవనస్థాయై
విష్ణుపత్న్యైనమోనమః ॥ ౯౬ ॥ విచిత్రక్షౌమధారిణ్యైపృథుశ్రోణ్యైన
మోనమః । పక్వబిల్వఫలాపీనతుఙ్గస్తన్యైనమోనమః ॥ ౯౭ ॥ సు
రక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలేశుభే । సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపు
రశోభితే ॥ ౯౮ ॥ యక్షకర్దమసంలిప్తసర్వాఙ్గేకటకోజ్జ్వలే । మాఙ్గల్యా
భరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహారైర్విభూషితే ॥ ౯౯ ॥ తాటఙ్కైరవతంసైశ్చశోభ
మానముఖామ్బుజే । పద్మహస్తేనమస్తుభ్యంప్రసీదహరివల్లభే ॥ ౧౦౦ ॥ ఋ
గ్యజుస్సామరూపాయైవిద్యాయైతేనమోనమః । ప్రసీదాస్మాన్కృపాదృ
ష్టిపాతైరాలోకయాబ్ధిజే ॥ ౧౦౧ ॥ దృష్టాత్వయాయేతేబ్రహ్మరుద్రేన్ద్ర

ఇన్ద్రాదీన్ప్రతిస్తుతిప్రసన్నలక్ష్మీవచనమ్.

త్వంసమాప్న్యయః ॥ శ్రీశుకః॥ ఇతిస్తుతాతదాదేవై ర్విష్ణువక్షస్థలాలయా॥ విష్ణునాసహసన్తుష్టా రమాప్రీతాఽవదత్సురాన్ ॥ శ్రీః ॥ సురార్తిం త్వహాసాహత్వా స్వపదానిగమిష్యథ ॥ ౧౦౩ ॥ యేస్థానహీనాస్స్వస్థానాద్భ్రంశితాయేనరాభువి । తేమామనేనస్తోత్రేణ స్తుత్వాస్థానమవాప్న్యయః ॥ ౧౦౪ ॥ అఖణ్డైర్బిల్వపత్రైర్మా మర్చయన్తినరాభువి । స్తోత్రేణానేనయేదేవానరాయుష్మత్కృతేనవై ॥ ౧౦౫ ॥ ధర్మార్థకామమోక్షాణామాకరాస్తేభవన్తివై । ఇదంపద్మసరోదేవాయే కేచననరాభువి॥ ప్రాప్యస్నానంకరిష్యన్తిమాంస్తుత్వావిష్ణువల్లభామ్। తేపిశ్రియందీర్ఘమాయుర్విద్యాంపుత్రాన్ సువర్చసః ॥ ౧౦౬ ॥ లబ్ధ్వాభోగాంశ్చ భుక్త్వాఽన్తేనరామోక్షమవాప్న్యయః । ఇతిదత్వావరన్దేవీ దేవేనసహవిష్ణునా॥ ఆరుహ్యాగరుడేశానంవైకుణ్ఠస్థానమాయయౌ ॥౧౦౭॥ ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేవసునామకనిషాదవృత్తాన్తపద్మసరోమాహాత్మ్యాది వర్ణనంనామనవమోధ్యాయః.

తోణ్డమాన్నృపస్యస్వపితుస్సకాశాద్రాజ్యప్రాప్తిః.

శ్రీశుకః॥ ఇదంపద్మసరోనామ సర్వపాపప్రణాశనమ్ । కీర్తనాత్స్మరణాత్స్నానాన్నృణాంలక్ష్మీప్రదంభువి ॥ ౧ ॥ కృత్వాస్నానంత్వమష్యస్మిన్స్వర్జస్వ పితురన్తికమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏతచ్ఛుకవచశ్శ్రుత్వాస్నాత్వాపద్మసరోవరే ॥ ౨ ॥ ఠంనత్వాహయమారుహ్య తోణ్డమాన్ స్వపురంయయౌ । తంపితాయువరాజానంకృత్వాశ్రీన్వత్సరానథ ॥౩॥ రక్షకత్వఞ్చసామర్థ్యం శౌర్యంవీర్యంసుశీలతామ్ । భక్తింవిప్రేషుపుత్రస్య వీక్ష్యరాజాస్వమన్త్రిభిః ॥ ౪ ॥ స్వపదేస్థాపయామాస స్వభిషిచ్య విధానతః । అనునీయసుతంపత్న్యా సార్థంరాజా వనంయయౌ ॥ ౫ ॥

వసోర్వల్మీకేశ్రీవరాహసందర్శనమ్.

తోణ్డమానపిసామ్రాజ్యంలబ్ధ్వారాజ్యఞ్చకారహ । నిషాదస్యవనేదేవో వారాహంరూపమాస్థితః ॥౬॥ శ్యామాకపక్వంభక్షిత్వారాత్రౌరాత్రౌచ

చారహ । పదానిసవరాహస్యచాన్వియేషదివాదివా ॥౭॥ అదృష్ట్వాతం
వరాహంసరాత్రౌజాగ్రద్ధనుర్ధరః । స్థితోఽపశ్యచ్చర స్తంతం చన్ద్రకోటి
సమప్రభమ్ ॥ ౮ ॥ వరాహం సుభగాకారం శ్యామాక వనమధ్యతః ।
తన్దృష్ట్వాధనురాదాయసింహనాదఞ్చకారహ ॥ ౯ ॥ వరాహ స్తద్ధ్వనిం
శ్రుత్వా వనాన్నిష్క్రమ్యసత్వరమ్ । యయౌతంచాప్యనుయయౌవరా
హంసనిషాదపః ॥ ౦౧ ॥ రాత్రిశేషమనుద్రుత్య వనేచన్ద్రసమప్రభమ్।
వల్మీకంప్రవిశ న్తఞ్చదదర్శసనిషాదపః ॥౧౧॥ గచ్ఛ న్తంపూర్ణిమాచన్ద్ర
మ స్తంగిరివరంయథా। విస్మితోఽఖానయత్కోపాద్వల్మీకంసనిషాదపః॥
ధరావరాహోదదృశే మూర్ఛితోఽయమ్పపాతహ । పితరమ్మూర్ఛితం
దృష్ట్వాతత్పుత్రోభ క్తిమాం స్తదా ॥౧౩॥ వరాహదేవంతుష్టావయేనప్రీ
తోభవేద్ధరిః । ఆవిశ్యపితర స్తస్యప్రోవాచమధుసూదనః ॥ ౧౪ ॥ శ్రీభగ
వాన్ ॥ అహంవరాహదేవేశో నిత్యమస్మిన్వసామ్యహమ్ । రాజ్ఞేత్వము
క్త్వామామత్ర ప్రతిష్ఠాప్యైవపూజయ ॥ ౧౫ ॥ వల్మీకంకృష్ణగోక్షీరైః
క్షాళయిత్వాతదుత్థితే। శిలాతలేచవారాహముద్ధృత్యధరణీస్థితమ్ ॥౧౬॥
కారయిత్వాప్రతిష్ఠాప్యవిప్రైర్వైఖానసైశ్చమామ్ । పూజయేద్వివిధై
ర్భోగైస్త్వంమాంరాజస త్తమః ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంజహౌదేవ స్సచస్వ
స్థోబభూవహ । సుఖాసీన స్తుపితరం నమస్కృత్య నిషాదజః ॥ ౧౮ ॥
న్యవేదయద్దేవవచఃపిత్రేసర్వంయథాతథమ్ । సశ్రుత్వావిస్మితోభూత్వా

తోండమాన్నృపాయవసునివేదితవరాహోద న్తః

కృత్స్నంపుత్రవచశ్శుభమ్ ॥ ౧౯ ॥ రాజ్ఞేవక్తుంయయౌశీఘ్రం నిషాద
స్స్వానుగైస్సహ । వసుర్నిషాదాధిపతీ రాజద్వారముపాగమత్ ॥౨౦॥
నిషాదాధిపమాజ్ఞాయద్వారపాలైర్నృపోత్తమః। ఆహూయాయతంనిషాదే
శం సభాయామ్మన్త్రిభిస్సహ ॥ ౨౧ ॥ సత్కృత్యతంవసుంరాజా సపు
త్రంసపరిచ్ఛదమ్। పప్రచ్ఛప్రీతిమాన్రాజావసుంతంవనగోచరమ్ ॥౨౨॥
కిమాగమనకృత్యన్తేవదత్వంవనగోచర ॥వసుః॥ రాజన్మమవనేదృష్టమా
శ్చర్యంశృణుభూపతే ॥ ౨౩ ॥ కశ్చిచ్ఛ్వేతోవరాహస్తు శ్యామాకమచ
రన్నిశి । తంవరాహంధనుష్పాణిరన్వధావమహంనృప ॥౨౪॥ అనుద్రు
తోవాయువేగోగత్వావల్మీకమావిశత్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేపశ్యతో

మమభూపతే ॥ ౨౫ ॥ వల్మీకమఖనంక్రోధాన్మూర్ఛితోఽన్యపతమ్భువి ।
మత్పుత్రోఽయంసమాగత్యమాన్దృష్ట్వామూర్ఛితమ్భువి ॥ ౨౬ ॥ శుచి
ర్భూత్వాదేవదేవంతుష్టావమధుసూదనమ్ । తతోమయిసమావిశ్యవరా
హోఽప్యవదత్సుతమ్ ॥ ౨౭ ॥ రాజ్ఞేనివేదయక్షిప్రం మచ్చరిత్రం నిషా
దప । కృష్ణగోక్షీరసేకేన వల్మీకంక్షాళయేన్నృపః ॥ ౨౮ ॥ దృశ్యతేచ
శిలాకాచి ద్వల్మీకస్థానుశోభనా । వామాఙ్కస్థభువంమాఞ్చవరాహవ
దనంస్థితమ్ ॥ ౨౯ ॥ కారయిత్వాశిల్పినాఽథప్రతిష్ఠాప్యమునీశ్వరైః । వై
ఖానసైర్మునివరైరర్చయే * త్తోణ్డమానపి ॥ ౩౦ ॥ అథగత్వాశ్రీనివాసంవ
ల్మీకావృతపద్ద్వయమ్ । కపిలాకృష్ణగోక్షీరసేచనైఃక్షాళయేచ్ఛనైః ॥ ౩౧ ॥
ఆపాదపీఠపర్యన్తంక్షాళయిత్వాదినేదినే । కుర్యాత్ప్రాకారముభయో
రుత్తరేదక్షిణేతథా ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాచైవమాఽముఞ్చద్దేవస్స్వస్థోఽభ
వన్నృప । ఇదన్తేవక్తుమాయాతో దేవదేవచికీర్షితమ్ ॥ ౩౩ ॥ శ్రీవరాహః ॥

నృపస్యనిషాదవాక్యస్వప్నాభ్యాంబిలమార్గేణశేషాచలగమనమ్.

తోణ్డమానపితచ్ఛ్రుత్వాసుప్రీతోవిస్మితోఽభవత్ । తతఃకార్యంవినిశ్చి
త్యమన్త్రిభిఃపురుషాదిభిః ॥ ౩౪ ॥ వేఙ్కటాద్రింజిగమిషుర్గోపానాహూ
యసర్వశః । కృష్ణాశ్చకపిలాగావోయాః కాశ్చిత్సన్తిమామకాః ॥ ౩౫ ॥
తాస్సర్వాస్సానయధ్వం వేఙ్కటాద్రిసమీపతః । ఇత్యాజ్ఞాప్యనృపోగో
పాన్ఘోషయాత్రేతి చమన్త్రిణః ॥ ౩౬ ॥ విసృజ్యప్రకృతీస్సర్వా వివే
శాన్తఃపురంవశీ । ఉక్త్వాకథాంతాంపత్నీభ్యస్సుష్వాపనిశిపార్థివః ॥ ౩౭ ॥
తంస్వప్నేశ్రీనివాసోపి బిలమార్గంహ్యదర్శయత్ । స్వపురాదాబిలంమా
ర్గే పల్లవాన సృజద్ధరిః ॥ ౩౮ ॥ ఏవంస్వప్నం నృపోదృష్ట్వా ప్రాతరుత్థా
యసత్వరః । ఆహూయమన్త్రిణస్సర్వాన్ప్రకృతీర్బ్రాహ్మణానపి ॥ ౩౯ ॥
స్వప్నంతథావిధంచోక్త్వాఽపశ్యద్ద్వారేఽథపల్లవమ్ । యుక్తేముహూ
ర్తేప్రయయౌ హయమారుహ్య తోణ్డమాన్ ॥ ౪౦ ॥ పశ్యంశ్చ పల్లవా
న్గాశ్చ శనైః ప్రీతో యయౌ బిలమ్ । దృష్ట్వావిస్మయమాపన్నో నిర్మమేత

* తోణ్డమాన్ - తుణ్డమానితిచపాఠాన్తరమ్.

భగవదుక్త్యాతోణ్డమాన్నృపకృతక్షీరాభిషేకవప్రనిర్మాణాదికమ్.

త్రపట్టణమ్ ॥౪౧॥ బిలమన్తఃపురేకృత్వా ప్రాకారంచాప్యకారయత్ । వసంస్తత్రనృపేన్ద్రోఽసౌ నిర్జిత్యపృథివీమిమామ్ ॥౪౨॥ యథోక్తం దేవదేవేన క్షీరప్రక్షాళనాదికమ్ । కృత్వాప్రాకారనిర్మాణం కర్తుముద్యోగమాయయౌ ॥ ౪౩ ॥ తదానీందేవదేవేన స్వయమాజ్ఞాపితోనృపః । తిన్త్రిణీంచమ్పకఞ్చైవ పాలయైతౌనగోత్తమౌ ॥ ౪౪ ॥ మమచాస్థానికీచిఞ్చ లక్ష్మ్యాస్థానఞ్చచమ్పకః । నమస్కార్యో నృపైస్తాహి ఋషిదేవ నరైస్సదా ॥ ౪౫ ॥ సంస్థాప్యైతౌ నృపశ్రేష్ఠ ఛేదయాన్యాన్నగోత్తమాన్ । ప్రాకారమాత్రంకురుమేద్వారగోపురసంయుతమ్ ॥౪౬॥ విమానన్తుభవద్వంశ్యోనామ్నానారాయణోనృపః । కారయిష్యతిమద్భక్త స్స్వర్ణేనాలఙ్కరిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ ఏవముక్త్వా తోణ్డమానం విరరామ శ్రియఃపతిః ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏవన్దేవవచశ్శ్రుత్వా కృత్వాప్రాకారమేవచ ॥ ౪౮ ॥ పూజయామాసమునిభిర్వైఖానసకులోద్భవైః । నిత్యం బిలేనచాగత్య దేవంనత్వానృపోత్తమః ॥ ౪౯ ॥ రాజ్యఞ్చకార ధర్మేణ భుఞ్జానోభోగముత్తమమ్ । ఏతస్మిన్నేవకాలేతు దాక్షిణాత్యోద్విజోత్త

గఙ్గాస్నానాగతవీరశర్మాఖ్యవిప్రచరితమ్.

మః ॥ ౫౦ ॥ గఙ్గాస్నానాయ గచ్ఛన్వై సదారఃప్రయయౌపురాత్ । మార్గేఽథగర్భిణీజాతా బ్రాహ్మణీబ్రాహ్మణస్సచ ॥ ౫౧ ॥ తాంతుగర్భవతీందృష్ట్వా స్వాత్మానుగమనేఽక్షమామ్ । రాజానంద్రష్టుకామోఽసౌ రాజద్వారముపాగమత్ ॥ ౫౨ ॥ ద్వాస్థైస్సఞ్జ్ఞాపితోరాజాతమాహ్వాయద్విజోత్తమమ్। పూజయిత్వాతువిధివత్ప్రపచ్ఛకుశలంద్విజమ్ ॥౫౩॥ రాజా ॥ కిమాగమనకృత్యంతే కిఙ్కరిష్యామ్యహంద్విజ ॥ ద్విజః ॥ వాసిష్ఠో వీరశర్మాఽహం సామవేదీనృపోత్తమ ॥ ౫౪ ॥ సదారో నిర్గతోరాజన్ గఙ్గాస్నానాయసాదరః । మార్గేచగర్భిణీచేయం కౌశికీపుణ్యశాలినీ ॥౫౫॥ నామ్నాలక్ష్మీరితిఖ్యాతా సుశీలాచపతివ్రతా । స్థాప్యచైనాం

తవగృహే వ్రతంనిర్వర్తయామ్యహమ్ ॥౪౬॥ తస్మాద్రాజన్ప్రియచ్ఛా
స్యైయథేష్టంభక్తవేతనే। తావచ్ఛరత్సుతాంలక్ష్మీర్యావదాగమనంమ
మ ॥ ౪౭ ॥ శ్రీవరాహః ॥ రాజాతస్య వచశ్శ్రుత్వా తణ్డులాని ధనాన్య
పి । దత్వాపణ్యాసపర్యన్తం గృహమన్తః పురేదదౌ ॥ ౪౮ ॥ తాంన్య
స్యబ్రాహ్మణఃప్రీతో గఙ్గాస్నానాయనిర్యయౌ । గత్వాభాగీరథీంగఙ్గాం
ప్రయాగేక్షేత్రఉత్తమే ॥ ౪౯ ॥ స్నాత్వాకాశీం తతోగత్వా తత్రోషి
త్వాదినత్రయమ్ । గయాంప్రాప్య పితృశ్రాద్ధ మకరోద్బ్రాహ్మణోత్త
మః ॥ ౬౦ ॥ గత్వాఽయోధ్యామపిపురీంప్రయయౌబదరీవనమ్ । సా
లగ్రామంతతోగత్వాస్వదేశంప్రతినిర్యయౌ ॥ ౬౧ ॥ సంవత్సరద్వయేఽ
తీతేచైత్రేమాసిశుభేదినే। నివృత్తోఽసౌద్విజశ్రేష్ఠశ్శనైరాగత్యమాధవే॥
ఏకాదశ్యాంశుక్లపక్షే పునారాజానమాయయౌ । రాజాతువిస్మృత్యత
దాబ్రాహ్మణీంనాఽస్మరన్నృపః ॥ ౬౩ ॥ బ్రాహ్మణీమానినీగేహేమృతా
శుష్కాబభూవహ । వీరశర్మా తతోవిప్రో గఙ్గాతోయ కరణ్డకే ॥ ౬౪ ॥
విముచ్యబన్ధనం త్వేకం గాఙ్గస్తుకరకంశుభమ్ । ప్రదాయరాజ్ఞే పప్రచ్ఛ
పత్నీకుశలినీతిమే ॥ ౬౫ ॥ స్మృత్వాఽథరాజావిప్రంతం స్థీయతా
మితి చాబ్రవీత్ । అన్తఃపురంతతోగత్వా తామపశ్యన్మృతాఙ్గృహే॥
అనుక్త్వా బ్రహ్మణేతస్మై ప్రవిశ్యబిలముత్తమమ్ । శ్రీనృసింహంనమస్కృ
త్య పునఃప్రాప్య బిలోత్తమమ్ ॥ ౬౭ ॥ శ్రీనివాసం యయౌద్రష్టుం శ్రీ
భూమిసహితమ్పరమ్ । తందృష్ట్వా సహసాఽయాన్తం జుగూహాతేధ
రారమే ॥ ౬౮ ॥ ప్రణమన్తమువాచత్వం కిమకాలే నృపాఽగతః ।
నృపోఽవద త్ప్రణమ్యేశం భీతోఽథబ్రాహ్మణీంమృతామ్ ॥ ౬౯ ॥ త

అస్థిసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

చ్ఛ్రుత్వాదేవదేవోఽపి మాభీఃరాజన్ద్విజోత్తమాత్ । ఆన్దోళికాంతామా
రోప్య స్త్రీభిస్స్వాభి స్సమన్వితామ్ ॥ ౭౦ ॥ మదాలయాత్పూర్వ
భాగే ద్వాదశ్యాంస్నాపయప్రభో । అస్థినామ్నిసరస్యస్మిన్నపమృత్యుని
వారణే ॥ ౭౧ ॥ ప్రాప్తజీవా సమంస్త్రీభి ర్బ్రాహ్మణేన చయోక్ష్యతే ।
శీఘ్రంయాహినృపశ్రేష్ఠ యథోక్తంవచనఙ్కురు ॥ ౭౨ ॥ ఇతిదేవ వచ
శ్శ్రుత్వా ప్రయయౌస్వపురంనృపః । ఆన్దోళికాసురమ్యా సుస్త్రీయుత

రోప్యతామపి ॥ ౨౩ ॥ బ్రాహ్మణఞ్చపురస్కృత్యద్రష్టున్దేవంయయౌనృ
పః । అస్థికూటసరఃప్రాప్యస్నాపయామాసతాస్స్త్రియః ॥ ౨౪ ॥
త్వగస్థిరూపాసాచాపి తాభిఃస్నాత్వాసరోవరే । ప్రాప్తజీవాయథాపూ
ర్వంసువ్యఞ్జితశరీరజా ॥ ౨౫ ॥ ఉత్థితాసరసస్స్నాత్వారాజ్ఞీభిస్సహామ
ఙ్గళా । ప్రాప్తాచబ్రాహ్మణంప్రీతాభర్తారంపునరాగతమ్ ॥ ౨౬ ॥ రా
జాహరింపూజయిత్వా బ్రాహ్మణాయధనందదౌ । సహస్రనిష్కపర్య
న్తంవస్త్రాణివివిధానిచ ॥ ౨౭ ॥ స్వదేశగమనాయైవసాదరంవిససర్జ
హ । విప్రశ్శ్రుత్వాస్త్రియోవృత్తంప్రభావంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౨౮ ॥
ఆశీఃప్రయుజ్యరాజ్ఞేఽథస్వదేశంప్రయయౌద్విజః । విప్రేగతేశ్రీనివా
సోరాజానంపునరబ్రవీత్ ॥ ౨౯ ॥ దినేదినేచమధ్యాహ్నే వేద్యాన
న్తరంనృప। ఆగత్యమామర్చయిత్వాయథేష్టంస్వర్ణపఙ్కజైః ॥ ౩౦ ॥
గత్వాపురీంస్వధర్మేణరాజ్యంకురునరాధిప । యద్యదిష్టంతవనృపభవి
ష్యతినసంశయః ॥౩౧॥ నాఽగన్తవ్యమకాలేతుత్వయానృపకదాచన । ఏ
వంకాలార్చనంకృత్వాగత్వాత్వంస్వపురేవస ॥ ౩౨ ॥ రాజా ॥ తథా
కరిష్యేదేవేశమధ్యాహ్నేచార్చయామ్యహమ్ । ఇతిదేవాజ్ఞయానిత్య
మర్చయన్త్స్వర్ణపఙ్కజైః ॥ ౩౩ ॥ తదూర్ధ్వంతులసీపుష్పంజాత్వ

కుర్వగ్రామస్థకులాలవంశజభీమాఖ్యభక్తోదన్తః.

పశ్యత్సమ్మృణ్మయమ్ । విస్మితోదేవదేవేశమపృచ్ఛన్నృపసత్తమః ॥౩౪॥
రాజా ॥ కేనార్చ్యసేమృణ్మయైశ్చకోమలైస్తులసీసుమైః । రాజ్ఞాపృష్టో
దేవదేవస్స్మృత్వారాజానమబ్రవీత్ ॥౩౫॥ కశ్చిత్కులాలోమద్భ
క్తః కుర్వగ్రామేవసత్యసౌ । స్వగృహేఽర్చయతేరాజంస్తదఙ్గీక్రియతే
మయా ॥ ౩౬ ॥ ఇతిదేవవచశ్శ్రుత్వాతద్ద్రష్టుంప్రయయౌనృపః । గ
త్వాకుర్వపురస్తస్యకులాలస్యగృహంయయౌ ॥ ౩౭ ॥ రాజానమాగ
తన్దృష్ట్వాప్రణమ్యైవాగ్రతస్స్థితః । స్థితంతంభీమనామానంపప్రచ్ఛనృప
సత్తమః ॥ ౩౮ ॥ తొణ్డమాన్ ॥ భీమపూజయసేదేవంకథంవదకులో
త్తమ ॥ శ్రీవరాహః ॥ పృష్టఃప్రాహకులాలోఽపిజాతుజానేనచార్చనమ్ ॥
కేనోక్తంనృపతిశ్రేష్ఠకులాలోఽర్చయతీతిహి ॥ తొణ్డమాన్ ॥ దేవేన

శ్రీనివాసేనమమోక్తంహిత్వదర్శనమ్ ॥ ౯౦ ॥ సతుశ్రుత్వాన్నృపవచ
స్స్మృత్వాదేవవరంపురా ॥ భీమః ॥ యదాప్రకాశితాపూజాయదారా
జాసమాగతః ॥ ౯౧ ॥ తోణ్డమాంస్తేనసంవాదస్తదామోక్షఙ్గమిష్యసి।
ఇతిపూర్వంవరస్తేऽదత్తవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౯౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాऽథ

కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యభక్తస్యపత్న్యాసహవైకుణ్ఠప్రాప్తిః.

కులాలోపిపత్న్యాసార్ధంతద్దైవచ । విమానమాగతన్దృష్ట్వాదేవన్దృష్ట్వా
జనార్దనమ్ ॥ ౯౩ ॥ ప్రణమన్ప్రజహౌప్రాణాంస్తదారోభక్తసత్తమః ।
పశ్యతోరాజరాజస్యవిమానమధిరుహ్యచ ॥ ౯౪ ॥ దివ్యరూపధరోదే
వ్యాసార్థంవిష్ణుపదంయయౌ । దృష్ట్వారాజాऽద్భుతంతత్రస్వపురంప్రా
ప్యహర్షితః ॥ ౯౫ ॥ స్వపుత్రంశ్రీనివాసాఖ్యమభిషిచ్యవిధానతః । ప
రిపాలయధర్మేణమానవాంశ్చవసున్ధరామ్ ॥ ౯౬ ॥ ఇత్యాజ్ఞాప్యసుతం
ధీమాంస్తతాపపరమన్తపః । తపస్యతస్తస్యదేవోऽపిప్రత్యక్షమభవద్ధరిః ॥

శ్రీనివాసకృపయాతోణ్డమాన్నృపస్యసారూప్యప్రాప్తిః.

ఆరుహ్యగరుడన్దేవోరమాభూమిసమన్వితః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కిఙ్కరో
మినృపశ్రేష్ఠతపసాతోషితస్తవ ॥ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్తోదేవదేవేనతోణ్డమా
నపిరాజరాట్ ।ప్రీతిపూర్వాఞ్జలిర్భూత్వాసగద్గదమువాచహ ॥ ౯౯ ॥
త్వల్లోకేవస్తుమిచ్ఛామిజరామరణవర్జితే । ఇదమేవవరన్దేహిమాధవైత
న్మమేప్సితమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వానిపపాతోర్వ్యాంసా
ష్టాఙ్గందేవసన్నిధౌ।తదాకళేబరమ్ముక్త్వావిమానన్త్వారురోహచ ॥౧౦౧॥
గన్ధర్వైస్స్తూయమానోऽసౌసారూప్యంప్రాపశార్ఙ్గిణః । యచ్ఛోకమో
హరహితంజరామరణవర్జితమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ పునరావృత్తిరహితంతద్విష్ణోః

అధ్యాయఫలశ్రుతిః.

పదమాయయౌ । ఏతద్భవిష్యందేవేశిమయోక్తంవరవర్ణిని ॥ ౧౦౩ ॥
యశ్శ్రావయేద్యశ్శృణుయాద్విష్ణులోకంసగచ్ఛతి ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యు
క్తాందేవదేవేనసభవిష్యాంసహోత్తరామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ శృణుయా

ద్యఃపఠేద్భక్త్యా కథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్ । సతుభుక్త్వాఽఖిలాన్కా
మాన స్తేవిష్ణుపదంవ్రజేత్ ॥ ౧౦౫ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభవిష్యద్వర్ణనేతోణ్డ
మాణ్చక్రవర్తిచరితకథనంనామదశమోఽధ్యాయః.

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ప్రథమప్రభృతి
దశమపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మకోధరణీవరాహసంవా
దాఖ్య శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోద్వితీ
యోభాగస్సమాప్తిమగమత్

ఓంతత్సత్.

శ్రీవారాహపురాణశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యద్వితీ
యభాగాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా-౧౧.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియైపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్

ప్రారభ్యతే.

ఆరు. { శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥ }

మేరుశిఖరాచ్ఛ్రీబ్రహ్మర్షేర్వేఙ్కటాచలాగమనమ్.

హరిఃఓమ్ ॥ దేవలః ॥ దేవదర్శనదేవర్షేబ్రహ్మభూయకరమ్పరమ్ ।
ముకున్దానన్దకంబ్రూహిధర్మ్యంకర్మవిమోచనమ్ ॥౧॥ దేవదర్శనః ॥ సాధు
దేవలభూదేవయత్పృష్టోఽహమిహత్వయా। శృణువిద్వన్విశేషేణవక్ష్యా
మితవసువ్రత ॥ ౨ ॥ ఇతిహాసమిమంపుణ్యం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ ।
యశస్కరంరఞ్జనకమాయురారోగ్యభూతిదమ్ ॥ ౩ ॥ పురాసుమేరుశి
ఖరేనానారత్నవిచిత్రితే । ఖచితానేకమాణిక్యసౌవర్ణకుట్టిమస్థలే ॥ ౪ ॥
అనుస్యూతస్రవద్దేవస్రవన్తీనిర్ఝరాప్లుతే । మయూఖోద్దామరత్నౌఘఖ
ణ్డితధ్వాన్తకుఞ్జకే ॥ ౫ ॥ సాన్ద్రస్నిగ్ధతరుచ్ఛాయసురద్రుమవనోద
రే । మకరన్దస్రవన్తీభిస్స్రగ్భిస్తుపరిలమ్బితే ॥ ౬ ॥ మాణిక్యస్తమ్భ
మహితేమకరాననతోరణే। విచిత్రరత్నప్రత్యుప్తసువర్ణస్తమ్భచతుష్క

కే ॥ ౭ ॥ సింహాసనేమహారత్నవిచిత్రాంశువిరాజితే । సావిత్ర్యాచస
రస్వత్యాసహాసీనఃపితామహః ॥ ౮ ॥ గన్ధర్వైర్గర్వనిర్వాహైర్గానవి
ద్యావిచక్షణైః । గాయద్భిఃకిన్నరగణైర్గీయమానశ్చవీణయా ॥ ౯ ॥
స్తూయమానస్తుమ్బురుణాహాహాహూహూర్థతేజసా । సేవ్యమానస్స
హస్రాక్షప్రముఖైస్సురసత్తమైః ॥ ౧౦ ॥ బ్రాహ్మీభిశ్శక్తిభిర్బ్రహ్మాభా
షాభూషాభిరాత్మభూః । అంశుకాభరణాలేపాకల్పహస్తాభిరన్తికే ॥
వసిష్ఠప్రముఖైర్బ్రహ్మమునిభిస్సిద్ధచారణైః । మార్కణ్డేయమరీచ్యత్రి
భృగుపూర్వైర్మహర్షిభిః ॥ ౧౨ ॥ శాపానుగ్రహసామర్థ్యసాధనైశ్చ
తపోధనైః । మాహాత్మ్యంపుణ్యదేశానామూచివద్భిఃపరస్పరమ్ ॥ ౧౩ ॥
సమన్తతస్సేవ్యమానస్సేవారసవిశారదైః । నిషద్గణైరుపనిషద్గణైశ్శ్రు
తిగణైరపి ॥ ౧౪ ॥ సాఙ్గైస్సంశిక్షితమనావిశ్వసర్గవిలాసభూః । ఆస్తేస
మాలపన్బ్రహ్మాస్వపదాహ్లాదనిర్భరః ॥ ౧౫ ॥ కథాప్రసఙ్గాదత్రైవ
నారాయణగిరేర్మహత్ । మాహాత్మ్యమావిర్భావంచశ్రీనివాసస్యశా
ర్ఙ్గిణః ॥ ౧౬ ॥ శ్రుత్వాశుకఃపరమర్షిస్సభాయాంసముపస్థితః । సదేశం
తందిదృక్షుస్సన్కౌతూహలసమాకులః ॥ ౧౭ ॥ విజ్ఞాపయన్బ్రహ్మణే
తన్నమస్కృత్యచసర్వతః । జగామతస్మాద్దేవాద్వైదక్షిణాభిముఖస్సు
ధీః ॥౧౮॥ వాసుదేవేమహన్భక్తింపురాణపురుషోత్తమే । తత్కథాఽలా
పకుతుకస్మయమానముఖోమునిః ॥ ౧౯ ॥ దదర్శనారాయణాద్రింతత్ర

శ్రీవేఙ్కటాచలవర్ణనమ్.

నారాయణాశ్రయమ్ । నీలజీమూతముదితనీలకణ్ఠవిడమ్బనమ్ ॥ ౨౦ ॥
శృఙ్గకోటీరవిశ్రాన్తవాలఖిల్యకులాకులమ్ । తిగ్మాంశ్వశ్వఖురక్షుణ్ణశృఙ్గ
మాణిక్యమణ్డలమ్ ॥ ౨౧ ॥ అమృతాంశుకరస్పర్శనిర్యదిన్దుదృషద్ద్రవమ్।
తుఙ్గశృఙ్గస్ఫురద్రత్నతరళీకృతతారకమ్ ॥ ౨౨ ॥ మాణిక్యకుణ్డలమ
హోమాద్యద్ద్యుమణిమణ్డలమ్ । వియల్లిహోత్తుఙ్గశృఙ్గవిశఙ్కటవిట
ఙ్కకమ్ ॥ ౨౩ ॥ చన్ద్రికాన్తస్రవాస్వాది చకోరకులసఙ్కులమ్ ।
స్ఫాటికాశ్మదరీశృఙ్గనిర్యన్నిర్మలనిర్ఝరమ్ ॥౨౪॥ అధిత్యకారూఢఫుల్లలో
ధ్రసింహావిడమ్బనమ్ । మాకన్దకుసుమామన్దమకరన్దసముక్షితమ్॥౨౫॥

దన్తావళఘటాఽఽఘాతదర్దరప్రస్థకన్దరమ్ । వ్యుత్క్రమక్రమణాక్రాన్తశరభప్రస్థదుస్స్థలమ్ ॥ ౨౭ ॥ మహాన్ధకారమహిమదుర్నిరీక్ష్యమహర్షభమ్ । ఆఘ్రాతవ్యాకులప్రాణి వ్యాఘ్రభీమభృగుస్థలమ్ ॥ ౨౮ ॥ నిర్ఝరాపాతపర్యస్తగ్రస్తముస్తార్ధసూకరకమ్ । యమవాహనదుర్ధర్షనినదన్మహిషాకులమ్ ॥ శాఖాశిఖాక్రమచ్ఛాఖామృగసానుమహీరుహామ్ । వికీర్ణశ్వాపదానీకాధిత్యకోపత్యకాత్యఘమ్ ॥ ౨౯ ॥ అభ్రఙ్కషాగ్రవివిధవిటపాటవిపాటవమ్ । ధాతుప్రస్థస్థలీనిర్యదోఘప్రస్రవణాకులమ్ ॥ ౩౦ ॥ అన్తకాస్యప్రతీకాశగుహాగేహోషితార్ణకమ్ । ఝిల్లికానాదబధిరీభూతదిక్చక్రవాళకమ్ ॥ ౩౧ ॥ దివ్యం విభూత్యపాదానం గాయద్భిరుషితాన్తరమ్ । నానామణిమయూఖౌఘమహేన్ద్రాయుధవర్చసమ్ ॥ ౩౨ ॥ కృష్ణసారవరోద్రిక్తహరిణీకులసఙ్కులమ్ । విధూన్వద్వాలవిమలచమరీచఙ్క్రత్కటమ్ ॥ ౩౩ ॥ లాఙ్గూలవేల్లితలసద్గోలాఙ్గూలకులాకులమ్ । ప్రవాళకాణ్డప్రస్తారమణ్డితాన్తరకన్దరమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఇతస్తతస్తపస్యద్భిరృషిభిర్నిర్ఝరాన్తికే । ఆస్థాతవ్యప్రస్థదేశం బ్రహ్మధ్యానపరాయణైః ॥ ౩౫ ॥ ఆశ్రితార్తిహారచ్ఛాయవిశాలవనపాదపమ్ । తస్యసానుమతస్సోఽపిపాదా

శుకస్య శ్రీవేఙ్కటాచలస్థపుణ్యతీర్థావగాహనప్రాప్తిః.

నాశ్రిత్య సత్వరః ॥ ౩౬ ॥ నిర్ఝరేష్వాప్లవం కుర్వన్విమలోదేష్వనన్యధీః । హ్రదేషు దేవఖాతేషు నదీప్రస్రవణేషు చ ॥ ౩౭ ॥ అన్యేష్వమలతీర్థేషు త్రివృద్బ్రహ్మజపన్మునిః । సంసారమోచనీం బ్రహ్మవిద్యాం విద్యావిజృమ్భిణీమ్ ॥ ౩౮ ॥ జపన్పాంశుమనసాఽవద్యాఽవిద్యానిబర్హిణీమ్ । నివసన్రజనీమేకాం తత్ర తత్ర సమాహితః ॥ ౩౯ ॥ అతద్గిరితోఽఞ్జనగిరిం ప్రాపవిప్రోపవేశనమ్ । తత్రతత్రగుహాగేహే ష్వాసీనైర్మునిపుఙ్గవైః ॥ ౪౦ ॥ యోగిభిస్సిద్ధసఙ్ఘైశ్చ విశుద్ధజ్ఞానశాలిభిః । వైఖానసైశ్చమునిభిః కృతాతిథ్యసపర్యకమ్ ॥ ౪౧ ॥ శిలాతలేషు నివసన్విపులేషు శనైశ్శనైః । కుమారధారాం ధారాళచ్యవమానాఽమలోదకామ్ ॥ ౪౨ ॥ ఆససాదాప్లవ

స్కన్దస్య కుమారధారాస్నానేన శక్త్యాయుధప్రాప్తిః.

శ్చాత్ర చక్రే వ్యాసారసోమునిః । అస్యామాహాత్మ్యమతులం తులితాన్యతీర్థకమ్ ॥ ౪౩ ॥ శక్తిప్రదం శక్తిపాణేశ్శరణ్యం శరణార్థినామ్ । పు

రాఽమరైః ప్రార్థితేన శఙ్కరేణ పురారిణా ॥ ౪౪ ॥ ఔమాపత్యో బాహులేయ స్సేనాపత్యే నియోజితః । తద్వోఢుమసహానోఽపి సేనాపత్యే నివిష్టధీః ॥ ౪౫ ॥ అనేకాపాయసదన ముపాయ రహితోఽగుహః । దైత్యారేః ప్రాప్తుకామ స్సం స్తత్ప్రీతికారమాత్మవాన్ ॥ ౪౬ ॥ త్రిసన్ధ్యమాప్లవం కుర్వం స్త్రివృద్బ్రహ్మ జపంస్తత్సుధీః । త్రిసన్ధ్యమర్చయన్విష్ణుం దివ్యైః పుష్పైరనన్యధీః ॥ ౪౭ ॥ అస్యా నిర్ఝరధారాయా స్తప స్తేపే సమీపతః । తపసా తస్య సన్తుష్టో భగవాన్విష్టరశ్రవాః ॥ ౪౮ ॥ ఆవిర్భూయ దదౌ శక్తిం తస్మై సోఽపి తిరోదధే । కుమార స్తం ప్రణమ్యాథ దేవం స్వర్గం జగామ సః ॥ ౪౯ ॥ తస్మాత్కుమారధారేతి విఖ్యాతా విమలోదకా । ప్రథమాన ప్రశంసాఽభూదప్రమేయ ఫలప్రదా ॥ ౫౦ ॥ తతోఽగతః

ఇన్ద్రస్య పాపనాశనస్నానేన వృత్రవధజనితపాపనిర్ముక్తిః.

పాపనాశం కృత్వా స్నానాదికం వశీ । ఉవాస త్రిదినం తస్య తీర్థస్య నికటే తటే ॥ ౫౧ ॥ యత్ర తీర్థే సకృత్స్నాత్వా మఘవా వృత్రహా పురా । బ్రహ్మహత్యావిముక్తస్సన్ ప్రాపచైన్ద్రం పునః పదమ్ ॥ ౫౨ ॥ పాపనాశస్సువిఖ్యాతో నిర్ఝరో జర్ఝరైనసామ్ । దేవతిర్యఙ్మనుష్యాణామవగాణే

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

న్మలాపహామ్ ॥ ౫3 ॥ ఆకాశగఙ్గామన్వాస్య సమస్తఫలదాయికామ్ । ఆసాద్యాస్యామాప్లవఞ్చ చకార నిరుపప్లవః ॥ ౫౪ ॥ యస్యాస్సంసారార్ణవస్య కర్ణధారేఽమలేఽమ్భసి । దేవస్త్రియో నాగకన్యా గన్ధర్వ్యః కిన్నరాఙ్గనాః ॥ ౫౫ ॥ సిద్ధాఙ్గనాశ్చ కుర్వన్తి స్నానం సైఘూనసాఙ్గనాః । నారాయణగిరేశ్శౌరే స్తదీశస్య ప్రభావకమ్ ॥ ౫౬ ॥ ప్రథయన్మనసాఽతీవ

ప్రతతీవర్తనీతీర్థస్నానకాలే శుకబ్రహ్మర్షిమ్ప్రత్యశరీరోక్తిః.

స్మయమానో మహామునిః । ప్రతతీవర్తనీతీర్థమాససాద మహామునిః ॥ ౫౭ ॥ తత్రాఘమర్షణఞ్చక్రే సూక్తం వైష్ణవముచ్చరన్ । స్మరన్భగవతో విష్ణోర్జిష్ణో ర్ద్వైపాయనాత్మజః ॥ ౫౮ ॥ జలే మగ్నతనో స్తస్యోదభూద్వాగశరీరిణీ । అమృతోదన్వదుత్తుఙ్గతరఙ్గమహిమావలీ ॥ ౫౯ ॥ శ్రీవత్సవత్సాని త్యశ్రీరదృశ్యశ్చమలాత్మనామ్ ॥ అనన్తభోగాయతనోఽనన్తోఽనన్తఫలప్రదః ॥ ౬౦ ॥ అతోఽస్మాదగ్నిదిగ్భాగే సార్ధయోజనమాత్రకే । అస్య

సానుమతఃపాద మూలేకూలజఙ్షద్రుమే ॥ ౨౧ ॥ నద్యాస్సద్యోఽఘ
నాశిన్యాస్సువర్ణముఖ్యాస్తటేశుభే । పద్మమిత్యుత్తరేఖ్యాతం పవిత్రంపర
మంసరః ॥ ౨౨ ॥ తస్యాగత్వాతటేతూర్ణ మత్యుగ్రంతపఆచర । పశ్చా
దచఞ్చలత్వం తే మనీషాయాభవిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ తదాస్యాద్భగవాన్విష్ణుః
ప్రత్యక్షస్సర్వసాక్షిభూః । ఏవంసాదర ముక్త్వావా గ్గనానాంశ్శ్రుత్వా

అశరీరోక్త్యాశుకస్యపద్మసరోవరాగమనమ్.

మపి ॥ ౨౪ ॥ ప్రత్యూళయస్త్రీశమలంమునేర్యాతాఽశరీరిణీ। ఏవమేతాం
నిశమ్యాసా జలాదుత్తీర్యతీర్థతః ॥ ౨౫ ॥ అతిస్నేహతో విస్మితశ్చ వై
యాసిర్మనిరత్వరః । ఏవమాలోచయన్బుద్ధ్యాశరీరాత్మవిశోధినీమ్॥౨౬॥
ప్రసాదసూచినీంవిష్ణోః ప్రభవిష్ణోఃప్రశంసినీమ్ । జగామవేగాత్తందేశం

పద్మసరోవరవర్ణనమ్.

యత్రపద్మసరోవరమ్ ॥౨౭॥ ప్రసన్నంసన్మనఇవ వైడూర్యవిమలోదకమ్।
ఉత్ఫుల్లైఃపుణ్డరీకైశ్చ కల్హారైఃకనకామ్బుజైః ॥ ౨౮ ॥ నీలోత్పలైః కువ
లయైరక్తాబ్జైరాకులాన్తరమ్ । మకరన్దమదోన్మత్తమధురాళికులాకులమ్॥
కారణ్డవైఃకలరవైర్వ్యాచాటితదిగన్తరమ్। భ్రమద్భ్రమరబృన్దైశ్చమధు
పానమదోద్ధతైః ॥ ౩౦ ॥ గృహీతగ్రాహదుర్గ్రాహం వలమానసుమీన
కమ్ । వరాహసఙ్ఘైరభితోగ్రస్తముస్తైరలఙ్కృతమ్ ॥౩౧॥ మృణాళకబ
ళాకీర్ణకరైఃకరికదమ్బకైః । ఏణైస్సశావైరేణీభిరుపాన్తేపరితోవృతమ్॥
మదోన్మత్తైర్వనచరైర్వయోభిరభితోవృతమ్। తపస్యత్తాపసక్లేశహారణం
రమణంహరేః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీమదేతత్పద్మతీర్థం మహాతీర్థం శుకోమునిః ।

శుకస్యపద్మసరసిశ్రీనివాసధ్యానపూర్వకస్నానాదికరణమ్.

దదర్శనసగతక్లేశ స్స్నానపాననిషేవణైః ॥ ౩౪ ॥ స్మరన్నారాయణంవి
ష్ణుమభూన్నిశ్చలచేతనః । మహూర్తంతత్రవిశ్రమ్య సంయమీనియమస్థి
తః ॥ ౩౫ ॥ వన్యైరపాకైఃపక్వైశ్చ ఫలైస్స్వపతితైరపి । దినస్యపఞ్చ
కాలేవై కృతాహారోఽభవన్మునిః ॥ ౩౬ ॥ శిశ్యేచదర్భశయ్యాయాం
సనిర్వర్త్యాహ్నికీంక్రియామ్ । బ్రాహ్మేముహూర్తేచాన్యేద్యురుత్థాయ

ప్రయతోఽవశీ ॥ ౭౭ ॥ చిన్తయన్పుణ్డరీకాక్షం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । కరుణారసకల్లోల తరఙ్గితకటాక్షకమ్ ॥ ౭౮ ॥ శరత్పార్వణేన్దువక్త్రాభం పీతకౌశేయవాససమ్ । మహోరస్క ముదారాఙ్గం శ్రీనివాసం మహామతిః ॥ ౭౯ ॥ సన్ధ్యాముపాస్యవిధివత్స్నానపూర్వం సమాహితః ।

పద్మసరోవరతీరస్థదివ్యారామవర్ణనమ్.

దదర్శసరసస్తస్య తీరేత్వభినవంవనమ్ ॥ ౮౦ ॥ పున్నాగ నాగపనస పాటలాశోక కింశుకైః । కున్దమన్దార మాకన్ద హరిచన్దన చన్దనైః ॥ ౮౧ ॥ తాలచమ్పకహిన్తాలహరితాలతమాలకైః । నక్తమాలైశ్చసరళైర్నాళికేరైశ్చ కేసరైః ॥ ౮౨ ॥ పనసైః కేతకైస్సాలైఃపాలాశైఃపిప్పలైర్వటైః । ఖర్జూరైఃఖాదిరైఃప్లక్షై రుద్రాక్షైరసనైర్ధవైః ॥ ౮౩ ॥ సఙ్కీర్ణమభితస్సాన్ద్రం మహేన్ద్రోపవనోపమమ్ । మాధవీమల్లికాయూథీ వనయూథీసుజాతిభిః ॥ ౮౪ ॥ శతపత్రిభిరాకీర్ణం సుమనోభిస్సుగన్ధిభిః । దమనీమరుశాఖాభిస్తులసీభిర్విజృమ్భితమ్ ॥ ౮౫ ॥ కున్దవల్లికయోపేతం కుశకాశప్రకాశితమ్ । విశ్వామిత్రైఃపవిత్రైశ్చముఞ్జైరప్యభిజృమ్భితమ్॥౮౬॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలధేన-
దర్శనసంవాదే సుమేరుశిఖరాచ్ఛుకస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమ
నపద్మసరఃప్రాప్త్యాదికథనంనామచతుర్వింశోఽధ్యాయః.

దివ్యారామేశుకబ్రహ్మర్షేర్మహానియమపూర్వకతపఃకరణమ్.

దేవదర్శనః॥ తతశ్శ్రీపద్మతీర్థస్య పద్మవాటీ పటీయసః । వటాటవీజటాటోప విశఙ్కటవియత్తటే ॥ ౧ ॥ అధీతవేదవేదాన్తతాపసౌఘనిషేవితే । అనూదితబ్రహ్మఘోషైరన్వితేవయసాఙ్గణైః ॥ ౨ ॥ పతఙ్గాధ్యాపితామ్నాయప్రమోదర్షి కుమారకే । హుతవైతానవహ్న్యుత్థహవిర్గన్ధసుమోదితే ॥ ౩ ॥ మృగశాబ విలూనాగ్ర కుశగుల్మ విజృమ్భితే । మనస్సన్తోషకరణే సర్వోపకరణాన్వితే ॥ ౪ ॥ విచిత్ర వివిధామోదే వనే చైత్ర రథోపమే । తపఃకరిష్యన్నిష్ట్వాతు సమాహితమనామునిః ॥ ౫ ॥ విచిన్తయన్వియద్వాక్యం విమలాత్మావ్యతిష్ఠత । స్వాధ్యాయంసమధీయానోపిష్ణుమేవాగ్రతోయజన్ ॥ ౬ ॥ పర్ణాశనోహితాచార నియతోనియ

మస్థితః । మితభాషీ మితాహారశ్శాన్తో దాన్తో గురుప్రియః ॥ ౭ ॥ సాత్త్వి
కస్సత్త్వసమ్పన్నో విష్ణుభక్తో బభూవహ । శ్రీనివాసమనారాధ్య కిఞ్చి
న్నాశ్నాతి నిత్యశః ॥ ౮ ॥ క్షుధాక్షామోప్యనైవేద్యం నోపజీవతి చైక
దా । విష్ణుపాదోదకాదన్యత్ప్రమార్తోపి న చాపిబత్ ॥ ౯ ॥ నిర్ద్వన్ద్వో
నిరహఙ్కారో ధీరో విగతమత్సరః । కుశేశయాసనాసీనః కుశాస్తరణ
భూతలే ॥ ౧౦ ॥ కుశాగ్రబుద్ధిరచలః కుశహస్తపవిత్రకః । కృష్ణాజినో
త్తరాసఙ్గః కృష్ణవర్త్మశిఖాజటః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణాజినామ్బరధరః కృష్ణద్వై
పాయనాత్మజః । అక్షమాలాధరకరో విజితాక్షః క్షమాక్షమః ॥ ౧౨ ॥
నాసాగ్రన్యస్తనయన ఆర్జవోర్జితకాయకః । దన్తైరసంస్పృశన్దన్తాన్జిహ్వా
గూహితతాలుకః ॥ ౧౩ ॥ ధారణాధ్యానసమ్పన్నః ప్రాణాయామవి
శుద్ధధీః । ఉపాంశుమానసజపగూఢోష్ఠస్ఫురణాననః ॥ ౧౪ ॥ వై
కుణ్ఠేఽకుణ్ఠితమతిర్గాయత్రీం వైష్ణవీం జపన్ । వర్షాసు జలమధ్యస్థో గ్రీష్మే
పఞ్చాగ్నిమధ్యగః ॥ ౧౫ ॥ అధ్యర్కదృక్సమద్వన్ద్వోపద్రవోవితని
ద్రకః । కాలానలప్రతిభటకాయః కమలలోచనః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం ప్ర

శుకమునితపోఽగ్నిజ్వాలాభిర్లోకోపద్రవోత్పత్తిః.

వృత్తో ఘోరఞ్చ తపశ్చర్తుస్తపోధనః । తపసా తస్య సన్తప్తా చచాల చ వసు
న్ధరా ॥ ౧౭ ॥ మార్తాణ్డశ్చణ్డకిరణో వితతాప నభోఽన్తరే । అబ్ధయః క్షు
భితాః సర్వే వవర్షుర్న బలాహకాః ॥ ౧౮ ॥ జాతవేదా నజజ్వాల విమా
నాని దివౌకసామ్ । నభోమధ్యే న చేరుశ్చ బభూవేన్ద్రశ్చ శఙ్కితః ॥ ౧౯ ॥
వృత్రవైరీ మహేన్ద్రోపి కింకర్తవ్యవిమూఢధీః । చిన్తయన్న్యస్తతపసో వి

శుకతపోభఙ్గాయ మహేన్ద్రోక్తరమ్భాదిసాన్త్వవచనాని.

ఘ్నమప్సరసస్తదా ॥ ౨౦ ॥ సమాహూయాహ వచనం సాదరం సా
న్త్వపూర్వకమ్ । విసృష్టా వేధసా యూయం నిసర్గాజ్జగతో హితే ॥ ౨౧ ॥
రూపయౌవనలావణ్యశాలిన్యః పద్మలోచనాః । మత్తమాతఙ్గగామిన్యో
మన్దమన్థరగీతయః ॥ ౨౨ ॥ సుభ్రువశ్చ సుకేశాన్తాః ఘనపీనపయోధరాః ।
శుచిస్మితాః పక్వబిమ్బాధరోష్ఠా మదలాలసాః ॥ ౨౩ ॥ యుష్మాభిర్మో
హితం విశ్వం ససురాసురమానుషమ్ । వీక్షణాద్యైర్విలాసైస్తు నిర్జితా
మమశత్రవః ॥ ౨౪ ॥ కామినీః పురతో దృష్ట్వా కస్సమాధౌ ప్రవర్తతే । ని

ర్యాతిమానసన్తస్మాత్కార్ముకాత్సాయకో యథా ॥ ౨౫ ॥ యూయ
మాపదిసర్వత్రబలమస్మాకమేవహి । నాశక్యమస్తివఃకిఞ్చిత్సర్వేషుభువ
నేష్వపి ॥ ౨౬ ॥ ఉపస్థితమిదానీంనస్సకలానర్థకమ్భువి । కర్తవ్యఃప్రశ
మస్తస్యభవతీభిర్ఝడిత్యపి ॥ ౨౭ ॥ వాసవేనైవముక్తానాంప్రధానాఽ
ప్సరసాంవరా । ప్రణమ్యప్రాఞ్జలిఃప్రాహరమ్భామధురభాషిణీ ॥ ౨౮ ॥

మహేన్ద్రనికటేరమ్భాదికృతప్రతిజ్ఞా.

రమ్భా ॥ యత్ప్రశాస్సిసురేశాన తదద్యవిదధీమహి । భవత్కృతే జీవి
తంనస్త్రిదశాధ్యక్షకేవలమ్ ॥ ౨౯ ॥ శ్వేతద్వీపంబ్రహ్మలోకంకైలాసం
వాఽన్యమూర్జితమ్ । ప్రవేత్స్యామోవయన్దేశంవర్తన్తేయత్రతేఽరయః ॥
మోహితాశ్చభవిష్యన్తితేఽస్మద్వీక్షణవీక్షితాః । ఏకాకినస్సదైకాన్త
భావాస్సాత్త్వికసత్తమాః ॥ ౩౧ ॥ ప్రణమన్తిస్మనఃపాదాఞ్ఛిరోభిర్మో
హితాస్స్వయమ్ । ఏవముక్తస్తుదేవేశస్తయామధురభాషయా ॥ ౩౨ ॥
ఏవమాహససన్తుష్టోరమ్భామప్సర[illegible]వరామ్ । సత్యముక్తంత్వయార
మ్భేమునిమోహనరూపయా ॥ ౩౩ ॥ భూమౌకశ్చిన్మునివరశ్శుకఇత్యేవ
నామతః । సువర్ణముఖరీతీరే తపశ్చరతిదుశ్చరమ్ ॥ ౩౪ ॥ తత్రగత్వా
మునిశ్రేష్ఠం మోహయధ్వంవరాఙ్గనాః । ఇత్యుక్తాదేవరాజేనప్రేషితా
స్సాదరఙ్కల ॥ ౩౫ ॥ దేవస్త్రియస్తంప్రణమ్య జగ్ముర్యత్రతపోధనః ।

శుకతపోవనమ్ప్రత్యాగతానాంరమ్భాదీనాంశృఙ్గారలీలాః.

మునేస్సమీపతోగత్వాతాస్స్త్రియోమధురఞ్జగుః ॥ ౩౬ ॥ మదోద్ధతా
శ్చననృతుర్వేణువీణారవాన్వితమ్ । కన్దర్పదర్పకలితాఃకథయన్త్యః క
థామిథః ॥ ౩౭ ॥ వదన్తిస్మహసన్తిస్మక్ష్వేళయన్తిమదాలసాః । స్థిత్వా
పురస్తాత్తస్యేత్థంమదాన్ధాస్సురయోషితః ॥ ౩౮ ॥ శృఙ్గారచేష్టాశ్చ
క్రుశ్చవివిధాశ్చాటుపూర్వకమ్ । ఇన్ద్రప్రచోదితస్తత్రతపనోనతతా
పచ ॥ ౩౯ ॥ వాయుఃకల్హారసురభిర్వవౌమన్దస్సుఖావహః । సుధానిధి
శ్చవవృధేమదయన్సురసున్దరీః ॥ ౪౦ ॥ కాలస్సర్వర్తుకుసుమోపేతస్త
త్రబభూవహ । ఏవంవిధేమధూద్వేగమహితేఽస్మింస్తపోవనే ॥ ౪౧ ॥
ఇతస్తతశ్శమ్బరారిర్విశఙ్కోవిచచారహ । అతశ్చానఙ్గవివశాశ్చేష్టయ
న్త్యోఽమరాఙ్గనాః ॥ ౪౨ ॥ తానశేకుస్తస్యనేత్రేనివర్తయితుమగ్రతః।

శ్రీనివాసధ్యానేనజితకామంశుకమ్ప్రతిరమ్భాదిహాసోక్తిః.

సోపిధ్యాయఞ్ఛ్రీనివాసంశఙ్ఖార్యబ్జగదాధరమ్ ॥ ౪౩ ॥ వాసుదేవం హృషీకేశంజగతాంకారణమ్పరమ్ । సమాశ్రితార్తిహరణంసుహృదం సర్వదేహినామ్ ॥ ౪౪ ॥ నాచిన్తయచ్చాన్తికస్థాస్తాస్త్రియస్తపసై ధితః । సమీక్ష్యతాస్తందుర్ధర్షమూచురప్సరసస్తదా ॥ ౪౫ ॥ లజ్జాకోధ సమావిష్టాశ్చైవమూచుఃపరస్పరమ్ । కోవాహ్యస్తేఽత్రదుర్బుద్ధిఃపూ ష్ణినిష్ఠస్తపీక్షణః ॥ ౪౬ ॥ ఉపస్థితముపేక్ష్యేమంగణమప్సరసాంస్వయ మ్ । సమీపస్థమసమ్ప్రేక్ష్యసర్వస్యతపసఃఫలమ్ ॥ ౪౭ ॥ దురాత్మ నాఽతిమూఢేనాముత్రకిఞ్చిన్త్యతేఽధునా । దృష్ట్వాముఖాన్యప్సరసాంస హాసాక్షిణ్యశ్చీపతిః ॥ ౪౮ ॥ సురాధీశస్సహస్రాక్షస్సాంసాఫల్యంసమ్య గశ్నుతే । యాగాదికాఃక్రియాస్సర్వాః కుర్వన్త్యస్మత్కృతేనరాః ॥ దదుశ్చధనధాన్యానితప్యన్తిస్మతపాంసిచ । యస్త్వస్మాకంప్రియాలా పాన్శృణోతి మనోరమాన్ ॥ ౫౦ ॥ అచేతనోవృథాజీవీ భవత్యల్పమ తిస్సహి । స్తనాశ్లేషంనరోఽస్మాకంలభతే యస్సుదుర్లభమ్ ॥ ౫౧ ॥ సధన్యఃపురుషోలోకే గణ్యతేపుణ్యకోవిదైః । విద్యానామార్జనమ్చాత్యే యావనేవిసమ్మెషితా ॥ ౫౨ ॥ వృద్ధత్వేతపసాంవృత్తిరిత్యూశన్తి మనీషి ణః । సుకుమారోయువాఽత్యన్తసుభగస్తపసిస్థితః ॥ ౫౩ ॥ శృఙ్గారిణీ నాంశృఙ్గారస్సున్దరీజనసున్దరః । దేశకాలావతిక్రమ్యయత్కర్మకురుతేన రః ॥ ౫౪ ॥ తత్తస్యనిష్ఫలమితిప్రవదన్తిమనీషిణః । స్వధర్మాచారని రతావేదశాస్త్రవిశారదాః ॥ ౫౫ ॥ కరస్థరత్నముత్సృజ్య మూఢధీర న్యదిచ్ఛతి । దివ్యాఙ్గనాఃపూజనీయా మనుష్యాణాంవిశేషతః ॥ ౫౬ ॥ అయమస్మాననాదృత్యతిష్ఠత్యత్యన్తదుర్మతిః । పూజ్యపూజావిపర్యాస శ్శ్రేయోహన్తీత్యూశన్తిహి ॥ ౫౭ ॥ తాస్వేత్థంజల్పమానాసు సురయో

రమ్భాదిదుర్వాక్యపారాన్యాలోక్యశుకబ్రహ్మర్షేరనుతాపక్రమః.

షిత్సుసుప్రతః । తపఃకృశతరాకారః కృష్ణద్వైపాయనాత్మజః ॥ ౫౮ ॥ నాచిన్తయత్సమస్తాస్తామ్యస్తీరివగర్దభీః । ఉపస్థితంతపోవిఘ్నంచిన్త యామాసచస్థిరః ॥ ౫౯ ॥ కేనేమాఃప్రేషితాహ్యస్మత్తపోభఙ్గచికీర్షు ణా । అవ్యాజవైరిణాకశ్చిల్లోభోపహతచేతసా ॥ ౬౦ ॥ నిదానంపా

పచేష్టానాం పాపీయస్యస్స్వత స్త్స్రియః । అనేకానర్థసార్థాస్తా వ్యక్త ముక్తామనీషిభిః ॥ ౬౧ ॥ వీక్షావిజ్ఞానమాస్తిక్యం పౌరుషం శ్రుతిరున్నతిః । దర్శనాదేవనశ్యన్తి స్త్రీణామేతానిసర్వశః ॥ ౬౨ ॥ ధైర్యపారఙ్గతస్సర్వధర్మశాస్త్రవిశారదః । యోషిద్దర్శనమాత్రేణ ముహ్యతిక్షుభ్యతిస్వయమ్ ॥ ౬౩ ॥ స్త్రీయోహి నరకద్వారం నిర్మితం పరమేష్ఠినా । తస్మాత్తద్దర్శనంపాపం నరాణాన్తు తపస్వినామ్ ॥ ౬౪ ॥ స్త్రీపుంవిభాగోజగతాంభూత్యై ధాత్రావినిర్మితః । తేనప్రవర్తతేలోకః పురుషార్థాత్మకేనతు ॥ ౬౫ ॥ అజ్ఞానినోనరాముహ్యన్త్యన్యోన్యప్రణయాదిహ । పురుషాశ్చస్త్రియోదృష్ట్వా తాంశ్చదృష్ట్వాచతాస్తథా ॥ ౬౬ ॥ తితీర్షుస్తపసాఽజ్ఞానమయంసంసారసాగరమ్ । నివృత్తవిషయోఽత్రైవ స్థితోఽస్మి విజనేవనే ॥ ౬౭ ॥ విధినాఽపాదితశ్చైవాన్తరాయస్తపసోమమ । స్త్రియస్తపోవిఘ్నకర్త్యః పరిహార్యాః ప్రయత్నతః ॥ ౬౮ ॥ తితీర్షుందుస్తరంఘోరం మహాసంసారసాగరమ్ । గృహ్ణాతివిషయగ్రాహోమధ్యేపురుషమిత్యుత ॥ ౬౯ ॥ తపోలోభభయాదిత్థంచిన్తయన్తప్సహాసామునిః । సమదర్శీతుసర్వత్ర జితక్రోధోజితేన్ద్రియః ॥ ౭౦ ॥ కన్దర్పసాయకాన్ఘోరాన్జిత్వాఽక్షోభ్యోహినిర్మమః । శ్రీనివాసపదామ్భోజే కేశంసహసాశరణంయయౌ ॥ ౭౧ ॥ కమలవిభవలోభనైరనఙ్గాభినవవిభూతివిభాగభాగధేయైః । అధరితమునిమానసానుభావైరవమణిమాకలయన్విలోకనైశ్చ ॥ ౭౨ ॥ శిఖరదశనదీధితిప్రతానప్రసభనిరస్తతమశ్ఛటైః ప్రహాసైః । నటనవికటవిభ్రమైశ్చకీర్షన్నయనవిలాసభరైస్తపోఽన్తరాయమ్ ॥ ౭౩ ॥ ఇతివిబుధవిలాసినీగణస్తంమునిమభితః పరివార్యచావతస్థే । వ్యవసితమతిరచ్యుతప్రపత్త్యాసచనశశాపతపోవినాశభీరుః ॥ ౭౪ ॥

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

దేవలదేవదర్శనసంవాదే పద్మసరస్తీరస్థదివ్యారామే

శుకబ్రహ్మర్షేర్మహానియమపూర్వకతపఃకర

ణాదికథనంనామ పఞ్చవింశోఽధ్యాయః.

శ్రీనివాసముద్దిశ్యరమ్భాద్యప్సరస్సృష్టభీతశుకస్తుతిః.

అథవిబుధవిలాసినీషు విష్వఙ్మునిమభితఃపరివార్యతస్థుషీషు । మ
దవికృతివికత్థనప్రలాపాస్వవమతినిర్మితనైజచాపలాసు ॥ ౧ ॥ త్రిభువన
ముదముద్యతాసుకర్తుం మధుసహసాగతిగర్వనిర్వహాసు । మధురసభరి
తాఖిలాత్మభావా స్వగణితభీతిషుశాపతశ్శుకస్య ॥ ౨ ॥ అతివిమలమతి
ర్మహానుభావోమునిరపిశాన్తమనానిజాత్మగుప్త్యై । అఖిలభువనరక్షకస్య
విష్ణోస్స్తుతిమథకర్తుమనామనాగ్బభూవ ॥ ౩ ॥ శ్రియశ్శ్రియంషడ్గుణపూ
రపూర్ణం శ్రీవత్సచిహ్నంపురుషంపురాణమ్ । శ్రీకణ్ఠపూర్వామరబృన్దవ
న్ద్యం శ్రియఃపతింతం శరణంప్రపద్యే ॥ ౪ ॥ విభుంహృదిస్థం భువనేశమీ
డ్యం నిరాశ్రయంనిర్మలచిత్తచిన్త్యమ్ । పరాత్పరంపారమపారమేనము
పేన్ద్రమూర్తిం శరణంప్రపద్యే ॥ ౫ ॥ స్మేరాతసీసూనసమానకాన్తిం
సురక్తపద్మప్రభపాదహస్తమ్ । ఉన్నిద్రపఙ్కేరుహచారునేత్రం పవిత్ర
పాణిం శరణంప్రపద్యే ॥ ౬ ॥ సహస్రభానుప్రతిమోపలాఘస్ఫురత్కి
రీటప్రవరోత్తమాఙ్గమ్ । ప్రవాళముక్తానవరత్నతారహారంహరింతంశర

శుకకృతదశావతారస్తోత్రమ్.

ణం ప్రపద్యే ॥ ౭ ॥ పురారజోదుష్టధియోవిధాతురపాకృతాన్యోమధు
కైటభాభ్యామ్ । వేదానుపాదాయదదౌచతస్మైతంమత్స్యరూపంశరణం
ప్రపద్యే ॥ ౮ ॥ పయోధిమధ్యేపృథుమన్దరాద్రింధర్తుంశ్చయఃకూర్మవపు
ర్బభూవ । సుధాంసురాణామవనార్థమిచ్ఛంస్తమాదిదేవంశరణంప్రప
ద్యే ॥ ౯ ॥ వసున్ధరాందుర్భరదైత్యపీడితాం రసాతలాన్తర్వివరాభివిష్టా
మ్ । ఉద్ధారణార్థఞ్చవరాహఆసీచ్చతుర్భుజంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౦॥
నఖైరురస్తీక్ష్ణముఖైర్హిరణ్యమరాతిమామర్దితసర్వసత్త్వమ్ । విదార
యామాసహియో నృసింహో హిరణ్యగర్భం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౧౧ ॥
యోయజ్ఞవాటీమభిగమ్యపూర్వం బలేర్యయాచేత్రిపదీంభువశ్చ । పశ్చా
ద్దదౌ తత్పదమేవతస్మై శ్రీవామనంతం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౧౨ ॥ త్రి
స్సప్తకృత్వఃక్షితిపాలలోకం పరశ్వథేనాపినిహత్యపిత్రే । దదౌనివాపం
తదసృగ్జలౌఘైస్తంభార్గవంరామ మహంప్రపద్యే ॥ ౧౩ ॥ దశాననం

దాశరథిస్సభూయ శ్ఛిత్వాశిరాంస్యేకశరేణవీరః । లఙ్కాందదౌయశ్చ
విభీషణాయ తంరామభద్రంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౪ ॥ హలాయుధోయో
యదువంశదీపః ప్రలమ్బపూర్వామరవైరిహన్తా । అభూద్వదాన్యోబల
భద్రరామో విరాట్పరంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౫ ॥ వృష్ణ్యన్వవాయప్ర
భవంధరిత్రీ భారాపహార ప్రథితప్రభావమ్ । కృష్ణంపరంపాణ్డవ భాగధే
యంయోగీన్ద్రవన్ద్యంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౬ ॥ కలింస్వతఃకల్మషదుష్ప్ర
ధర్షంకలానువిద్ధంవికరాళవేషమ్ । సంహర్తుకామోభవితాచకల్కియ
స్తంముకున్దంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౭ ॥ అహంమహత్త్వేన్ద్రియపఞ్చభూ
తతన్మాత్రమాత్రాప్రకృతిఃపురాణీ । యతఃప్రసూతాపురుషస్తదాత్మాత
మాత్మనాథం శరణంప్రపద్యే ॥ ౧౮ ॥ పురాయఏతత్సకలం బభూవయే
నాపితద్యత్రచలీనమేతత్ । ఆస్తాంయతోఽనుగ్రహనిగ్రహౌచ తంశ్రీని
వాసంశరణంప్రపద్యే ॥ ౧౯ ॥ నిరామయంనిశ్చలనీరరాశినికాశసద్రూ
పమయంమహాన్తత్ । నియన్తృనిర్మాతృనిహన్తృనిత్యం నిద్రాణమేకం
శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౦ ॥ జగన్తియస్థావరజఙ్గమానిసంహృత్యసర్వాణ్యు
దరేశయాని । ఏకార్ణవాన్తర్వటపత్రతల్పే స్వపిత్యనన్తంశరణంప్రపద్యే ॥
నిరస్తదుఃఖౌఘమతీన్ద్రియంతంనిష్కారణంనిష్కళమప్రమేయమ్ । అ
ణోరణీయాం సమనన్తమన్తరాత్మానుభావం శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౨ ॥
సప్తామ్బుజీరఞ్జకరాజహంసం సప్తార్ణవీసంసృతికర్ణధారమ్ । సప్తా
శ్వబిమ్బస్థహిరణ్మయంతం సప్తార్చిరఙ్గంశరణంప్రపద్యే ॥ ౨౩ ॥ నిరాగ
సంనిర్మలపూర్ణబిమ్బనిశీథినీనాథనిభాననాభమ్ । నిర్ణీతనీతింనిగమాన్తని
త్య నిశ్శ్రేయసంతంశరణంప్రపద్యే ॥ ౨౪ ॥ ద్వితీయహీనం రచితాజ
డాత్మ నిజాన్తరారోపితవిశ్వవిశ్వమ్ । నిస్సీమకల్యాణగుణాత్మభూతంని

శ్రీనివాసముద్దిశ్యశుకబ్రహ్మర్షిప్రార్థనా.

ధింనిధీనాం శరణంప్రపద్యే ॥ ౨౫ ॥ త్వక్చర్మమాంసాస్థ్యసృగ్రసమూ
త్రశ్లేష్మాన్త్రవిట్శుక్లసముచ్చయేషు । దేహేష్వసారేషునమేస్పృహైహే
షు ధ్రువంధ్రువంత్వం భగవన్ప్రసీద ॥ ౨౬ ॥ కారుణ్యపాథోనిధివల్గ
దూర్మిమాలాలసచ్ఛైవలకజ్జలాన్తైః । రాజీవరాజీ రమణైరపాఙ్గైరనా

థమానన్దయనాకనాథ ॥ ౨౭ ॥ భక్తిఃక్వమేత్వచ్చరణారవిన్దమధూ
దమాద్యన్మహిమాష్యనన్యా । బుద్ధిఃక్వదుష్టేన్ద్రియవాజిరూఢా నైక
త్రతేజస్తిమిరస్థితిర్హి ॥ ౨౮ ॥ నవిద్యతే త్వత్పదపద్మపీఠ నిషేవిణాం
క్వాప్యశుభం నరాణామ్ । ఉపస్థితంమే భయముత్పలాక్షీ విలోకనై
ర్లోపయలోకనాథ ॥ ౨౯ ॥ సమాధిభఙ్గో౽యమిహప్రవృత్తో దు
రాత్మనాకేనదురన్తచిన్తః । త్వమేవమాంరక్షభయాదముష్మాత్త్వదన్య
తో నాస్తిగతిర్ముకున్ద ॥ ౩౦ ॥ అనాథనాథధిషణామమత్వయ్యేవవర్త
తే । సర్వథాసర్వకాలేషు తదాస్తాంత్వత్ప్రసాదతః ॥ ౩౧ ॥ ప్రస
న్నేత్వయిగోవిన్దే౽ లభ్యంసర్వత్రకింప్రభో । స్వర్గాపవర్గాభగవన్త్వ
ద్భక్తానామదుర్లభా ॥ ౩౨ ॥ భవతాపీక్ష్యతేయస్తు తస్యత్వద్భక్తిరూర్జి
తా । ఉపేక్ష్యతేతుయస్తస్య భోగేచ్ఛాచాభిజాయతే ॥ ౩౩ ॥ అత
శ్శృఙ్గారయోగ్యస్త్రీభయవిహ్వలమత్రమామ్ । రక్షత్వామేవశరణమ
నన్యశరణోగతః ॥ ౩౪ ॥ నమస్సకలకల్యాణకారిణేకరుణాత్మనే । శ్రీ
వత్సవక్షసేతస్మై లక్ష్మీనారాయణాత్మనే ॥ ౩౫ ॥ పారాశరే బ్రహ్మము

రమ్భాదీనాంస్వలావణ్యనిన్దాపూర్వకయథా౽గతగమనమ్.

నౌపురాణంపుమాంసమిత్థంశరణంప్రపన్నే । దేవస్త్రియఃకామశరే
ణవిద్ధా యథా౽గతంక్షీణధియఃప్రతీయుః॥ ౩౬ ॥ అథసురవనితాభిరీక్ష
ణాద్యైర్నిజవికృతైరగృహీతచిత్తవృత్తిః।విధురివతమసాగృహీతముక్తో
మునిరపినిశ్చలధీస్తపఃప్రపన్నః ॥ ౩౭ ॥ ఫలాన్యలభమానాసుతపోభఙ్గే
మహామునేః । రూపవేషాభ్యసూయాను నిర్గతాస్స్వాప్సరస్స్వతః ॥ ౩౮ ॥

భగవత్కృపయాశుకకృతదృఢతరభక్తిపూర్వకభగవదుపాసనమ్.

తతస్స్మరన్భగవతోహృషీకేశస్యశార్ఙ్గిణః । ఇన్ద్రియగ్రామమఖిలం సం
యమ్యాస్మైసమర్పయన్ ॥ ౩౯ ॥ పరాంకాష్ఠాంసమాకాఙ్క్ష న్నాకాష్ఠా౽
శ్మసమకాయకః । అతితాపసచారిత్రం కుర్వన్నఙ్గుష్ఠభూమిగః ॥ ౪౦ ॥
భక్త్యార్తిభఞ్జనపరం భక్తవత్సలమవ్యయమ్ । హృత్పుణ్డరీకనిలయంచిన్త
యన్పుష్కరేక్షణమ్ ॥ ౪౧ ॥ విజ్ఞానవైరాగ్యనిధిఃకార్ష్ణద్వైపాయనిర్ము
నిః । అతిఘోరతరంక్రూరంచకారసుమహత్తపః ॥ ౪౨ ॥ తపసాతస్య

శుకమునిసమీపమ్ప్రతితపస్తుష్టశ్రీనివాసాగమనమ్.

సర్వాత్మా స సన్తుష్టః పద్మలోచనః । సంహర్తారక్షితా స్రష్టా భువనాని చ
తుర్దశ ॥ ౪౩ ॥ అనుగ్రహీతా౽న్తర్యామీ నిగ్రహీతా నిరన్తరః । శఙ్ఖ
చక్రగదా౽మ్భోజ రాజత్కరచతుష్టయః ॥ ౪౪ ॥ ముక్తాతపత్రితా
నన్త సహస్ర ఫణమణ్డలః । నవైరభి నవాకల్పై స్తపనీయమయాంశు
కైః ॥ ౪౫ ॥ సుమనోభి ర్దివ్యగన్ధై ర్దివ్యాలేపన చన్దనైః । అలఙ్కృ
తాఙ్గ మహిమా స్మయమాన ముఖామ్బుజః ॥ ౪౬ ॥ మకరన్ద స్రవత్ప
ద్మప్రభావగుణవీక్షణః । ఆపాదచూడమాధుర్య మహిమా మహతో మ
హాన్ ॥ ౪౭ ॥ సేవావిశారదై స్సార్థం గణైస్తుకుముదాదిభిః । విచిత్ర
హేతిహస్తేన విష్వక్సేనేన సేవితః ॥ ౪౮ ॥ పఞ్చాయుధై ర్మూర్తిమద్భిః
పరీక్షితసమీక్షణః । మహర్షిభి ర్మరీచ్యత్రి భృగుపూర్వై ర్మహాత్మభిః ॥ ౪౯ ॥
ఇన్ద్రాదిభి ర్లోకపాలై స్సేవానుగుణభూతిభిః । త్రయస్త్రింశ త్కోటిభి
శ్చ దేవబృన్దైరభిష్టుతః ॥ ౫౦ ॥ పఞ్చాత్మనస్సువర్ణస్య పఞ్చోపనిషదాత్మ
నః । పఞ్చవక్త్ర ప్రతికృతేః పఞ్చాధర్వాఙ్గ సమ్పదః ॥ ౫౧ ॥ ఋగ్యజు
స్సామవపుషో నాగాభరభూషిణః । అప్రమేయ ప్రభావస్య స్కన్ధపీఠమ
ధిష్ఠితః ॥ ౫౨ ॥ అహంప్రథమపూర్వాభి ర్ద్వాత్రింశత్కోటిశక్తిభిః,
వైష్ణవీభిస్సేవ్యమానో దేవఃపద్మసరస్తటే ॥ ౫౩ ॥ శ్రీభూమినీళాసహి

భగవన్తంవిలోక్యశుకమునికృతనటనాదికమ్.

తః ప్రాదురాసీత్పరఃపుమాన్ । తతస్తపఃకర్శితాఙ్గో ముక్తఃపరమపావ
నః ॥ ౫౪ ॥ పురుహూతజితస్కన్ధ పురుపీఠమధిష్ఠితమ్ । పురుహూ
తానుజంపూతం పురుషన్తంపురాతనమ్ ॥ ౫౫ ॥ కటాక్షవీక్షావిధ్వస్త
శ్రితక్లేశభరంపరమ్ । ప్రసన్నవదనందృష్ట్వా విష్టరశ్రవసంవిభుమ్ ॥ ౫౬ ॥
వైయాసిర్మునిశార్దూల స్తపోవిగతకల్మషః । ససంభ్రమంసముత్థాయనివి
ష్టఃకుశవిష్టరాత్ ॥ ౫౭ ॥ రోమాఞ్చకఞ్చుకతను ర్హర్షోత్ఫుల్లవిలోచనః ।
సహాసన్నుత్తరాసఙ్గం ఛిన్దన్కృష్ణమృగత్వచమ్ ॥ ౫౮ ॥ విక్షిపన్నక్ష
మాలాఞ్చ తూర్ణంభిన్దన్కమణ్డలుమ్ । ఆనన్దాశ్రుపరీతాక్షో గద్గదగ్గళక
న్ధరః ॥ ౫౯ ॥ తతశ్చనర్తనంకర్తుం వికర్తనవిభాస్వరః । నివృత్తిధర్మని

ష్ణాతో మునిః ప్రవవృ తేముదా ॥ ౬౦ ॥ మత్తగజక్రమభ్రమోభ్రమన్మత్తగజభ్రమః* సుధాభిలాష దేవభూ రమన్దమన్దవిక్రమః । నివాతదీపనిశ్చలశ్చలత్కరారవస్ఫుటద్దిగన్తరాళమణ్డలో ననర్తనన్దయన్విభుమ్॥ ౬౧॥ పరిభ్రమన్న దక్షిణం ప్రదక్షిణం పరిభ్రమన్విభావయన్విలోకయన్న భావయన్నలోకయన్ । శనైశ్శనైరసఞ్చరన్త్సుసఞ్చరన్ శనైశ్శనైర్ముదావిలావలోకనో మదావిలావలోకనః ॥ ౬౨ ॥ తతస్తుతోటకం వృత్తం కరతాడనపూర్వకమ్ । రచయన్దణ్డమాదాయ కరాభ్యామవలమ్బయన్॥ ఆస్ఫోటయన్త్స్వశయం శ్చ స్వపదస్పర్శిమస్తకః । ననర్తపరమానన్దో వాచయన్నామశార్ఙ్గిణః ॥ ౬౩ ॥ చరణఞ్చటులంకలయన్కలయన్కమలారసికం సరసం రమయన్ । నటనం ఘటయన్సుపదం సుపదన్ హరినామమునిశ్శుభదాయిశుకః ॥ ౬౪ ॥ అరుణారుణపఙ్కజసోదరదృక్కరుణా పరిణామికటాక్షచణమ్ । రథనేమిలసత్కర నీరరుహంరమయన్నతసీకుసుమాఙ్గరుచిమ్ ॥ ౬౫ ॥ సరసం విచరన్పరతఃపరితో విలసన్న సకృన్స్మరనై రివిభోః । కరపఙ్కజతాడన తాళలసద్గమనం నిగమాన్తవిలాసభువః ॥ ౬౬ ॥ భుజబద్ధజటః కరయుగ్మధృతాఞ్జలికో మృగయూథపదృస్తవపుః। మృగయన్నివయూథపతింపరితఃపునరప్యసకృద్వికృతస్సుకృతః ॥ ౬౭ ॥ అతికుణ్డలితాఙ్గభుజఙ్గసమోనటనస్ఫుటకుట్టితకుట్టిమభూః।రజనీముఖతాణ్డవకుణ్డలితత్రిపురాన్తకరీతిపురశ్చరణః॥ ౬౮॥ ఇతిదృఢకృతభక్తిర్వ్యాసుదేవేపరస్మిన్నకళసకళమి శ్రక్షేయసిశ్రీనివాసే । విగతకలిలకాయో ౭ పాయశూన్యాత్మభూతి ర్విమలధిషణభూతస్సంయమీవ్యాససూనుః ॥ ౭౦ ॥ హృదయకమలమధ్యాధ్యాసితంపఙ్కజాక్షం పరిజనపరిబర్హాభూషణాస్త్రాదిసేవ్యమ్ । బహిరివపురతస్తం వీక్ష్యచక్షుఃపదస్థం నియమితనిగమాన్తః పూర్ణకామోబభూవ ॥ ౭౧ ॥ ఈదృ

---

* సుధాభిలాష దేవభూః - సుధాయాంస్వస్వయోగ్యసర్వవిధభగవదనుభవలక్షణాయాం - అభిలాషోయేషాంతేషాం- దేవానాంసర్వేన్ద్రియాణాం - భూః- స్థానభూతః - సుధాభిపూరితేక్షణఇతి పాఠేతు - భగవత్సాక్షాత్కారజానన్దపూరితలోచనఇతి సుగమోర్థః.

శ్రీనివాసకృపయాశుకబ్రహ్మర్షేర్ముక్తిప్రాప్తిః.

శంతాదృశమృషింభక్తివిహ్వలచేతసమ్ । భక్తార్తిభఞ్జనకరోభగవాం స్తార్క్ష్యవాహనః ॥౭౨॥ దయాఽమితామ్బోధితుఙ్గలోలకల్లోలకేళినా । సమీక్ష్యకమలాభోగభాగధేయేనచక్షుషా ॥ ౭3 ॥ శబ్దబ్రహ్మప్యూహా గర్భంసంసర్గర్త్విఞ్చ సముద్యతః । స్నేహాగర్భేణవచసా బభాషేప్లో దయస్వరిః ॥ ౭౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మునేతాపసశార్దూల తపస్తప్తం సుదుశ్చరమ్ । అనన్దకన్దనద్గర్భనిశ్శ్రేయసకరమ్పరమ్ ॥ ౭౫ ॥ ముక్తిర్దత్తాముదాకారా సశరీరాఽవినశ్వరీ । కల్పక్షయేచసాయుజ్యమ స్మన్నాత్రిజ్ఞసమ్భవమ్ ॥ ౭౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుః కృష్ణద్వైపా యనాత్మజమ్ । భక్తిప్రతారితోభక్తై స్తత్రైవాన్తర్దధేస్వతః ॥ ౭౭ ॥ ముక్తశ్శుకోమునిరపిముకున్దగతచేతనః । అప్రాకృతాఙ్గఃప్రథయన్నప్రకృ త్యాప్రకృతిప్రభామ్ ॥ ౭౮ ॥ ప్రణమ్యాదణ్డవద్భూమౌ సాష్టాఙ్గంతత్రసత్వ రః । అవాప్తాభీష్టకామస్సం స్తత్రాస్తేసుఖమాశ్రమే॥ ౭౯ ॥ ... *

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదే వదర్శనసంవాదేశ్రీనివాసముద్దిశ్యరమ్భాద్యప్సరస్సఙ్ఘభీత శుకస్తుత్యాదికథనంనామ షడ్వింశోధ్యాయః.

శుకమునికృతశుకపురాష్టోత్తరశతవిప్రనిర్మాణాని.

దేవదర్శనః॥తత్రశ్రీపద్మతీర్థస్యతీరేఽస్మిన్నివసఞ్ఛుకః।ధ్యానయో గపరోఽధ్యాత్మబ్రహ్మవిద్యావిశుద్ధధీః ॥ ౧ ॥ ఏకాన్తభావమాత్రిష్ఠన్నేకా యనవిదాంవరః। సాఙ్ఖ్యయోగపరోనిత్యంసధ్యానాధ్యయనాన్వితః॥ ౨ ॥ ద్వాదశాక్షరశిక్షాక్షఃప్రత్యక్షరనిరీక్షకః । పరాశరాత్మజసుతస్సుతరాం పరమోమునిః ॥ 3 ॥ ఉవాససుచిరఙ్కాలంశ్రీనివాసపరాయణః । స్వా మిపుష్కరిణీతీర్థముపగన్తుమనాస్తతః ॥ ౪ ॥ చక్రేస్వనామ్నాఽగ్రహార మష్టోత్తరశతన్ద్విజాన్ । నిత్యత్రేయీకాంత్రయ్యాన్తముఖ్యాన్సుఖముఖ క్రియాన్॥౫॥ సువృత్తాఞ్ఛుభమనసోనివృత్తాఽవైదికక్రియాన్ । నానా గోత్రానజ్జదళైర్నిర్మమేననుసాదరాన్॥ ౬ ॥ బలభద్రేణబలినా మాయ

శుకపురేబలభద్రసహాకృత కృష్ణప్రతిష్ఠాకరణమ్.

యానసహామాయినమ్ । దేవక్యావసుదేవస్య యశోదానన్దగోపయోః ॥
ఆనన్దవర్ధకంకృష్ణంభద్రంభువనహర్షకమ్ । భూభారంహర్తుకామంచకా
మరూపిణమవ్యయమ్ ॥ ౮ ॥ కుమానాగోపవపుషంమేఘశ్యామంపురా
తనమ్ । పారాశరిః పరమర్షిః ప్రతిష్ఠాప్యేహభూతలే ॥ ౯ ॥ వ్యజిజ్ఞప
త్సన్నిధానమత్రబ్రహ్మమునిశ్వరః । వైకుణ్ఠేతుయథావానః క్షీరామ్భో
ధౌయథావిభో ॥ ౧౦ ॥వాసోయథాఽన్తరాదిత్యే యోగినాంహృదయే
యథా । తథాసదాకురుష్వాత్రసన్నిధిఙ్కమలేక్షణ ॥ ౧౧ ॥ ఇతివిజ్ఞా
ప్యదేవేశందణ్డవత్ప్రణిపత్యచ । స్నిహ్యతామనసాధ్యాయన్వీక్షమాణ

శుకస్యస్వపురాచ్ఛేషాచలగమనమ్.

స్స్వచక్షుషా ॥ ౧౨ ॥ ఆజగామప్రసన్నాత్మాస్వామిపుష్కరిణీంప్రతి।
ఉపాన్తేచోత్తుశైలస్యోపేత్యనిర్మలనిర్ఝరమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్రత్రిషవణస్నా
నంకృత్వావ్యాసారసోమునిః । ఉపత్యకాయామాసీనముదయాదిత్యవ
ర్చసమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఉపాంశుమానసజపముదారందారసంయుతమ్ । మ
హోత్పలనిభంత్ర్యక్షం మహోపనిషదఙ్గకమ్ ॥ ౧౫ ॥ అగ్నిజ్వా
లాజటాజాలలసద్గఙ్గేన్దుభోగినమ్ । వ్యాఘ్రాజినోత్తరాసఙ్గవాససం
కృత్తివాససమ్ ॥ ౧౬ ॥ కాలకూటస్ఫురత్కణ్ఠనాళంనళినవక్త్ర
కమ్ । సమీక్ష్యహృష్టమనసా నమస్కృత్యచతంహరమ్ ॥ ౧౭ ॥
ఉషిత్వాత్రిదినంతత్రోపాసకఃపూర్ణమానసః । ద్రష్టుకామోఽఖిలా
శ్చర్యం పునరప్యఞ్జనాచలే ॥ ౧౮ ॥ సిద్ధైర్విద్యాధరైస్సార్థం యోగి
భిఃకన్దరస్థితైః । శనైశ్శనైస్సఞ్చరంశ్చ నిర్ఝరేషుకృతాప్లవః ॥ ౧౯ ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్.

ధ్యాయన్బ్రహ్మసభావృత్తం వృత్తాన్తంతస్యవైగిరేః । స్వామిపుష్కరిణీ
తీరమాససాదశుభాస్పదమ్ ॥ ౨౦ ॥ సుగన్ధపుష్పవల్లీభిర్వేల్లితైర్వ్యాకులై
ర్యుతమ్ । ఖర్జూరైర్నారికేళైశ్చకేతకైస్స్వర్ణకేతకైః ॥ ౨౧ ॥ పటీర
పాటలాశోకకింశుకాసనచమ్పకైః ॥ నక్తమాలైశ్చపనసైర్మధూకైస్సర
ళైర్ధవైః ॥ ౨౨ ॥ పున్నాగసురపున్నాగశిశుపున్నాగపూగకైః ॥ కద
ళీకృష్ణకదళైర్మహాకదళికాగణైః ॥ ౨౩ ॥ హరిద్రాభిశ్శృఙ్గబేరైఃకస్తూరీ

రజనీకులైః । మల్లికామాలతీభిశ్చ మాధవీభిర్మధూత్కరైః ॥ ౨౪ ॥
యూథికాభిశ్శతపత్రీభిర్జాతిభిర్వనజాతిభిః । నన్ద్యావర్తాదిసుమనః కక్షైః కు
క్షిపథఙ్గతైః ॥ ౨౫ ॥ సమన్తతస్సమాకీర్ణం సాన్ద్రచ్ఛాయాసమఞ్జసైః ।
సౌగన్ధికైస్సుగన్ధిభిస్తులసీభిస్సుమోదితమ్ ॥ ౨౬ ॥ దమనీభిః పుష్పగన్ధగ
ర్భపుష్పలతాశతైః । అతిమృష్టామోదపుష్పామోదితాశావకాశకమ్॥
తాపసైస్తరుణాదిత్యవర్చోభిరభితోవృతమ్ । వరాహసింహశార్దూలమా
తఙ్గకులసఙ్కులమ్ ॥ ౨౭ ॥ సితాసితైస్సారమేయగణైర్దుర్వారగర్వి
తైః । సేవితేనాతిభీమేన క్షేత్రపాలేనపాలితమ్ ॥ ౨౯ ॥ విచరన్నత్ర
విపినే మునిర్విగతతృట్క్షుచిః। పరమాం ముదమాపన్నో ముకున్దానన్దకన్దధీః॥

స్వామిపుష్కరిణీవర్ణనమ్.

స్వామిపుష్కరిణీం పుణ్యాం దదర్శ విమలోదకామ్ । కాఞ్చనామ్బుజక
హ్లారకమలైశ్శ్వేతపఙ్కజైః ॥ ౩౧ ॥ నీలోత్పలైరుత్పలైశ్చ పుల్లైః కువ
లయైరపి । కైరవైరపి కీర్ణాం తాముద్గిరత్పుణ్యగన్ధకైః ॥ ౩౨ ॥ తరఙ్గాన్త
రసఙ్క్రాన్తైరత్తైః కారణ్డవైరపి । తారాభిశ్చ తరస్త్రీభిరన్యైర్జలపతత్రిభిః।
కలహంసకలాలాపైర్వాచాలితదిగన్తరామ్ । తస్యాస్తీరసముల్లాసిసమ
గ్రాభీష్టసన్తతేః ॥ ౩౪ ॥ తీర్థన్తోయముపస్పృశ్య లక్ష్మ్యై సఙ్కల్ప్య [illegible]వ
భుమ్ । ప్రసన్నమానసోల్లాసశ్చక్రే తత్రాఘమర్షణమ్ ॥ ౩౫ ॥ బద్ధ
పద్మాసనాసీనోఽభితటం యోగమేయివాన్ । పరమైకాన్తిభిస్సార్ధం బ్ర
హ్మవిద్భిర్మహాదర్శనః ॥ ౩౬ ॥ తత్రైవసుచిరఙ్కాలముపాసపరమర్షిభిః ॥

శ్రీనివాసావిర్భావఘట్టః.

రహస్యన్యోన్యసల్లాపస్వాన్తేవాసిసన్తతైః ॥ ౩౭ ॥ కదా
చిద్భగవాన్విష్ణుః కారుణ్యాగణ్యపుణ్యధీః । దర్శయన్సకలాన్లోకా
న్స్వాత్మాదక్షిపథఙ్గతః ॥ ౩౮ ॥ దివ్యానన్దమయాకారైర్గరుత్మచ్ఛేషసైని
కైః । పఞ్చాయుధైః పరికరైర్గణైస్సుకుముదాదిభిః ॥ ౩౯ ॥ పరిబర్హాభూ
షణాన్యజినవస్త్రాంశుకానిచ । ఆయుధాన్యప్రమేయానిదధానైర్బ్రహ్మ
శక్తిభిః ॥ ౪౦ ॥ శక్తిభిశ్శఙ్కరీభిశ్చ సేవ్యమానో ముదాన్వితః । శ్రీభూ
మినీళాపూర్వాభిరపూర్వాకల్పభూతిభిః ॥ ౪౧ ॥ మహిషీభిర్ముదాన
న్దనూపహాస్త్రీభిరీశితుః । ముమోదసహసర్వాత్మా క్రీడాడమ్బరడమ్బ

కః ॥ ౨౨ ॥ లీలావిభూతివిహిత వివిధానన్దవేషభాక్ । కాలకాదమ్బినీకాన్తాఽకుఞ్చితాళకబన్ధనః ॥౨౩॥ ఉద్యద్ద్యుమణిబిమ్బశ్రీ శిఖామణిమహామహాః । అష్టమీన్దుకళాకారలలాటస్థోర్ధ్వపుణ్డ్రకః ॥ ౨౪ ॥ సౌవర్ణపద్మకల్హారపుష్పకర్ణావతంసకః । సేవాన్తరరసాఽఽశాసిశార్ఙ్గభ్రూమణ్డలద్వయః ॥ ౨౫ ॥ అతిసూక్ష్మస్ఫురత్తారాఽఽకర్ణపూర్ణారుణేక్షణః । కరుణాబ్ధిసముద్భూతలోలపద్మవిలోచనః ॥ ౨౬ ॥ తిలపుష్పసమాకార నాసాకాణ్డపుటద్వయః । పక్వబిమ్బఫలాకార రమణీయోష్ఠయుగ్మకః ॥౨౭॥ ప్రభావిసారిశిఖరిదశనావళివక్త్రకః । ఖాఽఽకారకర్ణపాశాత్తముక్తామాణిక్యకర్ణికః ॥ ౨౮ ॥ శరన్నిర్మలపూర్ణేన్దుమణ్డలాననమణ్డలః । కమ్బుకణ్ఠోవృషస్కన్ధో భోగిభోగోల్లసద్భుజః ॥ ౨౯ ॥ శార్ఙ్గజ్యాహతికార్కశ్యరమణీయప్రకోష్ఠకః।విశాలవక్షోవిలసచ్ఛ్రీవత్సః కౌస్తుభోజ్జ్వలః॥౩౦॥ శఙ్ఖచక్రగదాపద్మపరిష్కృతచతుర్భుజః । నిమ్ననాభిసముల్లాసిమాణిక్యోదరబన్ధనః ॥ ౩౧ ॥ మేఖలాఽలఙ్కృతకటీతటీచ్ఛురికయోద్భటః । హస్తిహస్తసదృక్షోరు జానుమణ్డలమణ్డితః ॥ ౩౨ ॥ క్రమవృత్తాయతాభోగ జఙ్ఘాకాణ్డ సుపార్ష్ణికః । కూర్మపృష్ఠప్రపదకః కిఙ్కిణీహంసకాఙ్ఘ్రికః ॥ ౩౩ ॥ శిఞ్జన్మాణిక్యమఞ్జీరప్రభాసితపదామ్బుజః । నానాసేవారసోద్భాసిచన్ద్రబిమ్బనఖావళిః ॥ ౩౪ ॥ సుధాసూతి గృహోద్దామస్ఫురదఙ్గుష్ఠసౌష్ఠవః । పఙ్కజశ్రీపరిచితానోన్యన్యతుల్యాఙ్ఘ్రిపఙ్కజః ॥౩౫॥ అతసీకుసుమజ్యోతిఃప్రఖ్యవిఖ్యాతవిగ్రహః । సంవీతవివిధాశ్చర్యతప్తచామీకరామ్బరః ॥ ౩౬ ॥ ఆంసాదాప్రపదాలమ్బివనమాలావిరాజితః । విచిత్రరత్నఖచితతపనీయ కిరీటకః ॥ ౩౭ ॥ హారకేయూర కటకకఙ్కణాఙ్గుష్ఠకణ్ఠికః । మణికుణ్డలతాటఙ్కవీరపట్టాఙ్గుళీయకః ॥ ౩౮ ॥ అంసలమ్బిసమాయుక్తసౌవర్ణబ్రహ్మసూత్రకః । త్రిపఞ్చసప్తసరిభిర్ముక్తాదామభి రఞ్చితః ॥ ౩౯ ॥ సర్వాభరణసంయుక్త స్సర్వగన్ధానులేపనః । సర్వర్తుకాలోత్థపుష్పదామోద్దామభుజాన్తరః ॥ ౪౦ ॥ భక్తానుకమ్పాసహిత శ్శ్రీనివాసఃపరఃపుమాన్ । ఆవిర్బభూవభగవాన్స్వామిపుష్కరి

శుకబ్రహ్మర్షికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

ణీతటే ॥ ౬౧ ॥ వ్యాసాత్మజోమునిర్ముక్త స్తన్దృష్ట్వా హృష్టమానసః । ప్రణమ్యదణ్డవద్భూమా వవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౬౨ ॥ తుష్టావచహృషీకేశం కేశవంక్లేశనాశనమ్ । జిత స్తేపుణ్డరీకాక్ష వాసుదేవామితద్యుతే ॥ రాగాదిదోషనిర్ముక్తసమగ్రగుణమూర్తయే । నాథజ్ఞానబలోత్కృష్టన మస్తే విశ్వభావన ॥ ౬౪ ॥ సఙ్కర్షణవిశాలాక్ష సర్వజ్ఞపరమేశ్వర । నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ సర్వేశ్వరజగన్మయ ॥ ౬౫ ॥ దేవఐశ్వర్యవీర్యాత్మన్ప్రద్యుమ్నజగతాంపతే । స్థిత్యుత్పత్తిలయత్రాణహేతవేశక్తితేజసే॥ జయాఽనిరుద్ధభగవన్మహాపురుషపూర్వజ । జిత స్తేపుణ్డరీకాక్ష నమస్తేవిశ్వభావన ॥ ౬౭ ॥ నమస్తేఽస్తుహృషీకేశ మహాపురుషపూర్వజ । శ్రీనివాసజగన్నాథ నారాయణదయానిధే ॥ ౬౮ ॥ కృతార్థోఽహంకృతార్థోఽహంకృతార్థాస్సర్వజన్తవః । ప్రసీదభగవన్విష్ణోప్రసీదపురుషోత్తమ॥ ప్రసీదపుణ్డరీకాక్షప్రసాదాదాత్మసాత్కురు । ఇతిస్తువన్తమాగత్యమహార్షిముత్ఫుల్లలోచనమ్ ॥ ౭౦ ॥ ఆనన్దనిర్భరాపూర్ణమానసంశ్రీశుకంమునిమ్ । సమీక్ష్యసుప్రసన్నస్తం ప్రసాద్య ప్రణయాన్వితః ॥ ౭౧ ॥ దివ్యైఃపరిజనైస్సార్థంశ్రీనివాసస్తిరోదధే। మునిఃపునఃప్రణమ్యాత్రదణ్డవచ్చమువాహుర్మహాః ॥ ౭౨ ॥ పరమైకాన్తిభిర్యోగివర్యైర్యా రాధ్యైస్సహాపరైః । అర్చావతారవిభవ పరవ్యూహాఽన్తరాదికాః ॥ ౭౩ ॥ ఆవిర్భావాఃత్స్మరన్విష్ణోర్యయామేరుగిరిమ్ప్రతి ॥ ౭౪ ॥

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేదే వలదేవదర్శనసంవాదే శుకమునికృత శుకపురాష్టోత్తర శతవిప్రనిర్మాణాదికథనంనామసప్తవింశోధ్యాయః.

శ్రీవరాహావిర్భావవృత్తాన్తః.

దేవలః ॥ సింహాసానుమతఃకుక్షౌ స్వామిపుష్కరిణీతటే । శ్వేతస్య పోత్రిపోతస్య ప్రాదుర్భావః కథంవిభో ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ చరాచరగురోరస్య చారిత్రఞ్చారుపోత్రిణః । శృణువిద్వన్విశేషేణవ్యాచక్షేఽ

అసురోపద్రవమసహమానాయా ధరాయాః పాతాళగమనమ్.

హం విచక్షణ ॥ ౨ ॥ పురా ధర్మచ్ఛిదో దృప్తా దైత్యాస్స్వేచ్ఛావిహారిణః ।
ఛాయాం స్వకీయామపి చ హన్తుకామా మదోద్ధతాః ॥ 3 ॥ మునిభిర్గౌత
మాద్యైర్వైశప్తాభూమిజ్ఞతా ఇతి । తేఽభిజాతే కులే జాతా రాజ్ఞామాజ్ఞా
విలఙ్ఘినః ॥ ౪ ॥ పాపిష్ఠా హ్యసురశ్రేష్ఠా నృపశ్రేష్ఠవపుర్ధరాః । నక్తన్ది
వం హి బాధన్తే త్రిలోకీం ధూమకేతవః ॥ ౫ ॥ క్షోభం మహీక్షితామేవం దు
ర్దర్పబలశాలినామ్ । సర్వంసహాఽసహమానా నిమమజ్జ రసాతలే ॥ ౬ ॥

పాతాళగతభూమ్యుద్ధరణోద్యుక్తవరాహవిగ్రహవర్ణనమ్.

భూతధాత్ర్యాం నిమగ్నాయామధోభువనసద్మని । సంరక్షకస్సర్వసాక్షీ
కరుణావానధోక్షజః ॥ ౭ ॥ సముద్ధర్తుమనాస్తూర్ణం పాతాళనిలయాం భు
వమ్ । మహావరాహో భగవాన్బభూవ పరమః పుమాన్ ॥ ౮ ॥ య
త్కిరీటస్థరత్నాని సత్యలోకనివాసినః । అకాణ్డోదితమార్తాణ్డప్రచణ్డా
మలమణ్డలమ్ ॥ ౯ ॥ పఞ్చోపనిషదాత్మానస్సిద్ధా ముక్తాశ్చ మేనిరే। య
స్య శ్రోత్రైకదేశస్థం ఖపదం శబ్దమాత్రకమ్ ॥౧౦॥ తేజాంసి నిమమజ్జుశ్చ
నేత్రయోర్వివరాన్తరే । నాసాగ్రే చ సమాయుక్తో మాతరిశ్వా బభూవ
హ ॥ ౧౧ ॥ బభూవ పారావారోదో పాదపఙ్కజపఙ్కదః । ఖురోద
రేకణకణాస్సురాద్రిశ్చ కులాద్రయః ॥ ౧౨ ॥ దశోత్తరైరావరణైర్లోకా
లోకాచలస్థితః । బభూవ బాహ్యావయవభావనాఽశేషవేషభాక్ ॥ ౧౩ ॥
పోత్రిపాదైకరోమాన్తర్వివరస్థాం వసున్ధరామ్ । సపత్నీం పద్మవాసిన్యాస్స
ర్వభూతనివాసినీమ్ ॥ ౧౪ ॥ ముస్తాభిః పూర్ణపఙ్కాఙ్కం మార్గమాణో
బభూవ హ । తాం దృష్ట్వా వేపమానాఙ్గీం లజ్జాలోలవిలోచనామ్ ॥ ౧౫ ॥
పోత్రిరోమాఽన్తరాసీనాం పావనీం పరమేశ్వరీమ్ । వైకుణ్ఠోఽకుణ్ఠితోద

పాతాళగతధరణీవరాహయోర్నర్మవ్యాపారాదిః.

న్తః కణ్ఠమూలమధోక్షజః ॥౧౬॥ రహస్యస్యాస్సమాఘ్రాయ వరాహవపు
రాత్మభూః । గాఢాఙ్గపాళీకబళీభూతగూఢాఙ్గపాళికామ్ ॥ ౧౭ ॥ సత్య
సన్ధోహిమముదే నవోఢాఞ్చ వధూమివ । శరత్ప్రత్యగ్రపఙ్కజాఽభిన
వాభోగలీలయా ॥౧౮॥ స్నేహకామనయా దృష్ట్వాఽభివీక్ష్య విగతజ్వరః ।
తాం స్మ భాషే సురసయా సుధాకల్లోలలీలయా ॥ ౧౯ ॥ నర్మభావనయా

వాచాశ్రీమాన్నలినలోచనః । వసుధే దేవిభద్రన్తేభద్రేభద్రాణిపశ్యసి ॥ స్థాపయాఽఖిలభూతాని స్వస్థాస్వస్థానమాస్థితా । ఏవంవరాహవపుషా పుంసాభూమిస్సుభూషితా ॥ ౨౧ ॥ స్నేహసాగరపూర్ణేన వ్రీళాలోల విలోకినా। నేత్రాఽఞ్చలేనస్వపతింవీక్ష్యకోలాననంవిభుమ్ ॥౨౨॥ స్నేహసన్దర్భగర్భేణ మాధురీమహితాత్మనా । త్రిస్థానస్థేనవచసాధర్మశ్రవణ

వరాహంభగవన్తమ్ప్రతిధరణ్యుక్తిః.

తత్పరా ॥ ౨౩ ॥ బభాషేపురుషశ్రేష్ఠంపోత్రివక్త్రంపురాతనమ్ । భగవన్దేవదేవేశదైత్యాఽమిత్రదయానిధే ॥౨౪॥ దైత్యదానవదుర్ధర్షభారాన్మగ్నాంరసాతలే । రక్షమాంపక్షిరాడ్వాహసర్వభారక్షమాక్షమామ్ ॥ ఆధారశక్తయేతుభ్య మనన్తశిరసేనమః । అవ్యాజసుహృదేభూయో నమోఽనన్త విభూతయే ॥ ౨౫ ॥ ఏవంవసుధయాదేవ్యా వేపమానాఖిలాఙ్గయా । విజ్ఞాపితోవిశ్వరక్షాదీక్షితఃప్రత్యువాచతామ్ ॥ ౨౬ ॥ సాధు దేవిత్వయాపృష్టం శృణువక్ష్యేవసున్ధరే । సర్వంసహావిశ్రుతాత్వం

ధరణ్యాసాకంపాతాళాద్వరాహస్య శేషాచలాగమనమ్.

తథ్యనామాభవప్రియే ॥ ౨౭ ॥ వరాహరూపీభగవానేవముక్త్వావసున్ధరామ్ । దేవీమశిక్షయద్ధర్మం స్వభారభరణక్షమమ్ ॥ ౨౮ ॥ శిక్షితావసుధాదేవీ తేనశుద్ధమనాధరా । బభూవమహితా తేన స్వభారభరణక్షమా ॥ ౩౦ ॥ తదాప్రభృతిదేవేశో వరాహవపురూర్జితః । పాతాళలోకాల్లోకేఽస్మిన్నాకతూహలసమాకులః ॥ ౩౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలే పశ్చిమేఽస్మిన్ధరాతలే । వల్మీకబిలమాసాద్యతద్ద్వారావిజిహీర్షయా॥౩౨॥ గమనాగమనంకుర్వం స్తదధోభువనంప్రతి । భూత్వాశ్వేతః పోత్రిపోత స్సఞ్చరన్నాత్మనాయకః ॥ ౩౩ ॥ దివ్యైర్వర్గణైస్సేవ్యమానః కదాచిదనపాయిభిః । భూమస్త్రైఃపారిబర్హైస్సైన్యైర్వరాయుధైశ్చేతనాత్మభిః ॥ ౩౪ ॥

అవ్యాజమిత్రోఽత్రపోత్రివర్తతేదివ్యగాత్రభృత్ । హ్లాదయన్నాత్మనస్సర్వాఞ్జ్ఞానానన్దమయాన్సురాన్ ॥ ౩౫ ॥ పరాఽవరాణామ్భూతానా మన్తర్యామిణిశార్ఙ్గిణి । ఏవంహివర్తమానేత్రపవిత్రేచిత్రపోత్రిణి ॥ ౩౬ ॥

దూర్వాసశ్శాపాత్కిన్నరదమ్పత్యోః కైరాతరూపప్రాప్తిః.

కదాచిత్స్వాశ్రమే పుణ్యే దూర్వాసాః కోపనో మునిః । క్రీడన్తౌ కామమోహేన దృష్ట్వా కిన్నరదమ్పతీ ॥ ౩౭ ॥ శశాప నిర్ఝరే పుణ్యే సింహనామ్ని మహీధరే । కైరాతం మిథునం స్యాతం వన్యాహారం యువామితి ॥ ౩౮ ॥ తతః కిన్నరదమ్పత్యోర్నిర్విణ్ణమనసోస్సతోః । శాపమోచనమాచఖ్యౌ కృపయా స చ తాపసః ॥ ౩౯ ॥ తత్ర స్వామిసరస్తీరే సఞ్చరిష్యతి సూకరః । శాపాన్మదీశ్వావిహితాన్మోచయిష్యతి తౌ యువామ్ ॥ ౪౦ ॥ తథేతి దీనమనసా ప్రుక్త్వా కిన్నరదమ్పతీ । తూర్ణం తం దేశమాగత్య జజ్ఞాతే

కైరాతదమ్పత్యోశ్శేషాచలే పుత్రప్రాప్తిః ప్రియఙ్గుకృషికరణాదీని.

వ్యాధదమ్పతీ ॥ ౪౧ ॥ శాకమూలఫలాహారౌ దుష్టసత్త్వనిబర్హణౌ । ఆసాతే సుచిరం కాలమస్మిన్సింహశిలోచ్చయే ॥ ౪౨ ॥ ఋక్షశార్దూలశరభసింహేభవ్యాళదుర్గమే । అరణ్యేఽగణ్యపుణ్యౌఘే భీషణే రోమహర్షణే ॥ ౪౩ ॥ వసత్కిరాతమిథునం పుష్పాసవమదోద్ధతమ్ । అసూత పుత్రమిచ్ఛత్రాజ్ఞం చిరకాలసమీప్సితమ్ ॥ ౪౪ ॥ ప్రసూతం తం సమీక్ష్యాథ సుకుమారం సుతం తదా । శబరశ్శబరీ చైతౌ వాస్తాం సమ్పూర్ణమానసౌ ॥ ౪౫ ॥ స్తనైర్వన్యైరసైరన్యైస్సమాపఞ్చషవర్షకమ్ । తావవర్ధయతాం పుత్రం చిత్రావయవమర్భకమ్ ॥ ౪౬ ॥ సింహహాస్తనఖత్రోటీని శాతశతధారతః । విభిన్నమత్తమాతఙ్గకుమ్భోద్భిన్నోరుమౌక్తికైః ॥ ౪౭ ॥ దణ్డశేఖరవాసోభిర్బర్హైర్బర్హిపతత్రిణామ్ । త్రిమదోద్రిక్తమాతఙ్గమదపఙ్కద్రవైరపి ॥ ౪౮ ॥ శ్రేయసస్సరసాం స్వామిసరసశ్శ్వేతమృత్స్నయా । అలఞ్చక్రతురన్యోన్యం పితరౌ సుతరాం సుతమ్ ॥ ౪౯ ॥ కదాచిత్పర్యటంస్తత్ర విపినే స వనేచరః । కస్యచిద్వటవృక్షస్య సమీక్ష్యస్కన్ధకోటరే ॥ ౫౦ ॥ పక్వం కార్తస్వరనిభం ప్రియఙ్గుం ప్రియదర్శనమ్ । గృహీత్వా శబరస్సర్వం గృహిణ్యై తత్సమర్పయత్ ॥ ౫౧ ॥ సాపి ప్రియఙ్గవన్ధాన్య ముచ్ఛోష్య చ సమాచినోత్ । తతస్స్వయం చక్రతుశ్చ ప్రియఙ్గవమతన్ద్రితౌ ॥ ౫౨ ॥ వృతిభిర్గోపయన్తౌ తౌ శుశ్రూషాభిస్సమన్తతః । ఆపక్వఫలమాకాఙ్క్షన్ని

ఘునంతద్బభూవహ ॥ ౫౩ ॥ గోపనార్థంహితస్యైవ పుత్రంప్రేషితవాన్స్వ యమ్। తుష్టోబభూవచక్షేత్రం వీక్ష్యపక్వఫలోద్ధతమ్ ॥ ౫౪ ॥ ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే శ్రీవరాహావిర్భావవృత్తాన్తకథనంనామాష్టావింశోధ్యాయః.

ప్రియఙ్గుగోప్తృకిరాతసమీపమ్ప్రతివరాహాగమనమ్.

దేవదర్శనః ॥ ప్రియఙ్గావభితోగుప్తే వాధ్రాభిర్వృతిభిస్తతః । తప్తచామీకరాభోరుపక్వధాన్యభరానతే ॥ ౧ ॥ శబరస్తం సమీక్ష్యాథ మధ్యేకృత్వాతుమఞ్చకామ్ । తద్రక్షణార్థంతత్రైవా తిష్ఠన్నక్తందివం స్వయమ్ ॥ ౨ ॥ కదాచిద్భగవాన్స్వేతః పోత్రిపోతోబుభుక్షయా । వల్మీకరన్ధ్రాన్నిర్గత్య క్షేత్రమధ్యంవివేశహ ॥ ౩ ॥ తందృష్ట్వాబహుశస్సోపి శబరోవిస్మయంయయౌ । తతస్తన్మణ్డలేశాయ రాజ్ఞేవిజ్ఞాపితుంద్రుతమ్॥ రాజధానీంప్రవిశ్యాస్యై వేదయచ్చక్రవర్తినః । తచ్ఛ్రుత్వాసార్వభౌ

శ్రీవరాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్ప్రతినృపాగమనమ్.

మస్తు రాజా కౌతూహలాన్వితః ॥ ౫ ॥ మృగయావేషభృద్భూత్వా పదాతిరుపనిష్కృమణ్ । ఏకాకీతేనసార్థంహి జగామజగతాంహితః ॥ ౬॥ స్వామిపుష్కరిణీంపుణ్యాం విగాహ్యావిగతక్లమః । దణ్డవత్తాంప్రణమ్యాథ వ్యాధవాక్య విచిత్రతామ్ ॥ ౭ ॥ మనసాలోచ యన్సమ్య క్సన్త్యక్తాన్యపరాక్రమః । ప్రియఙ్గోః క్షేత్రమాసాద్య ప్రియఙ్గుప్రియదర్శనః ॥ ౮ ॥ చతుస్తమ్భసమాయుక్తాం చతురశ్రాంసముచ్ఛ్రితామ్ । మృదుపల్లవసంస్తీర్ణా ముపాస్తీర్ణమృదుత్వచమ్ ॥ ౯ ॥ ఆదాయసశరంచాపం తుఙ్గశృఙ్గవినిర్మితామ్ । మఞ్చకామారురోహైతాం తేనసార్థంనరాధిపః॥

నృపస్య వల్మీకవివరాగతవరాహదర్శనప్రాప్తిః.

శబరస్సార్వభౌమశ్చ జాగ్రతౌనిశ్యతిష్ఠతామ్ । వల్మీకవివరాచ్చాత్ర సూకరో నిర్జగామహ ॥ ౧౧ ॥ వృతింవిలఙ్ఘ్య వాధ్రాభిః పాశైరప్యతి దుర్గమామ్ । క్షేత్రమధ్యఞ్చధావన్తం సూకరంసుభగాఙ్గకమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఆత్తాభిలాషమాహారే దంష్ట్రాదీధితిసఞ్చయైః । ధ్వాన్తంశకలయన్తఞ్చ భాస్వద్దివ్యాఙ్గసఙ్గతైః ॥ ౧౩ ॥ రాజాతం వీక్ష్యసహసా విస్మయం పర

మజ్జతః । సజ్యేధనుషిసన్ధాయ సాయకంసాధువిక్రమః ॥ ౧౪ ॥ తూర్ణమాకర్ణమాకృష్య చలలక్ష్యప్రవేధినమ్ । గ్రహీతుకామోనృపతి స్తేనసార్థంతమన్వగాత్ ॥ ౧౫ ॥ సూకరోపీక్ష్యధావ న్తం చాపహ స్తంమహీపతిమ్ । ఝడితిక్షణమాత్రేణ వల్మీకవివరంయయౌ ॥ ౧౬ ॥ వ్యర్థప్రతిజ్ఞోనృపతిః ప్రాజ్ఞఃప్రఖ్యాతవిక్రమః । వల్మీకమూలమాగత్య ద్రష్టుంసూకరమత్వరః ॥ ౧౭ ॥ శిశ్యేచదర్భశయ్యాయాం స్వప్నంకాఙ్క్షన్నితీశ్వరః । ప్రబుద్ధఃప్రాకృతఃప్రాత రదృష్ట్వాస్వప్నదర్శనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కింక ర్తవ్యత్వశూన్యాత్మాచి న్తయన్నాత్మశోధనమ్ । మహదాశ్చర్యమాహర్తుంస్నాత్వా స్వామిసరోజలే ॥ ౧౯ ॥ తపోవేషంసమాస్థాయ ధ్యాయన్తత్సూకరమీశ్వరమ్ । కర్తుంప్రవవృతేవీర స్తతఃప్రాయోపవేశనమ్ ॥ ౨౦ ॥ నిర్ద్వన్ద్వోఽవన్ధ్యనిష్ఠశ్చనిష్ఠావానస్యదర్శనే । ఏవంహివర్తమానేఽస్మిన్నృపతౌనియతాత్మని ॥

నృపమ్ప్రత్యశరీర్యుక్తిః.

శబరేణశబర్యాచ పరిష్కృతసపర్యకే । వృత్తంవిష్ణుపదేవాక్యం విశుద్ధమమృతోపమమ్ ॥ ౨౨ ॥ ద్రష్టుకామోయదిభవాన్ త్సాధువృత్తంమహీపతే । తపసాఽలంసగర్వేణ సూకరార్భకదర్శనే ॥ ౨౩ ॥ యతస్త్వవృత్తంతచ్చర్తుం యద్వక్ష్యామిచసువ్రత । సవత్సాఽసితగోక్షీర ధారాభిరభిషేచయ ॥ ౨౪ ॥ అచ్ఛిన్నసన్తతాభిశ్చవల్మీకస్థంవరాహకమ్ । ఏవంసిక్తస్స భగవాన్ప్రోత్రివక్త్రః పురాతనః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాదురాసిష్యతేతతస్మాద్వల్మీకవివరాద్విభుః । ఏవముక్త్వాతువాక్యంత త్పునర్నోవాచకించన ॥ ౨౬ ॥ నృపతిస్తన్నిశమ్యాశువిస్మయోవిస్మయఙ్గతః । తంప్రయత్నంప్రవవృతేప్రయతోఽప్రాకృతాత్మనః ॥ ౨౭ ॥ అస్యనారాయణగిరేర్లక్ష్మీనారాయణేశితుః । వసతేర్దక్షిణేభాగే ద్వియోజననియోజితే ॥ ౨౮ ॥ తీరేస్వర్ణముఖర్యాశ్చ దక్షిణేదక్షిణక్రమే । ప్రాగ్భాగేగణ్డశైలస్య సర్వోపకరణాన్వితే ॥ ౨౯ ॥ గ్రామేసఙ్గ్రామవిజయీసమాహితమనాస్తతః । సఙ్గృత్యసర్వాన్తత్సమ్భారాం స్తస్మాదాహృత్యసత్వరః ॥ ౩౦ ॥ తంవరాహంచవల్మీకమభిషేక్తుమనామనాక్ । విశుద్ధవాసానిష్ణాతో వైష్ణవః పూర్ణమానసః ॥ ౩౧ ॥ నిష్ణాతస్తత్సపర్యాయాం బభూవవసుధాధిపః । సావధానస్సహామాత్యస్సాఽపత్యశ్శబరాన్వితః ॥ ౩౨ ॥ అతన్ద్రితస్సాధు

సాన్ద్రమశరీరివచస్స్మరన్ । గోక్షీరైర్స్నేమకుమ్భస్థైర్వల్మీకవివరోదరమ్॥

క్షీరాభిషేకాద్వరాహస్యవల్మీకాదావిర్భావః.

అనుస్యూతాచ్ఛిన్నధారైరభిషేక్తుం ప్రచక్రమే । క్రియమాణేఽభిషేకేతు వల్మీకవివరాన్తరాత్ ॥ ౩౪ ॥ ఆవిర్బభూవభగవాన్వరాహవపురీశ్వరః। కోటీరకోటివిలసన్మణిమణ్డలమణ్డితః ॥ ౩౫ ॥ అమృతాంశుకలాకల్పదంష్ట్రాదన్తురపోత్రకః । లలాటపట్టఘటితవేణుపత్రోర్ధ్వపుణ్డ్రకః ॥ ౩౬ ॥ కమ్బుబిమ్బసదృక్కణ్ఠో మాంసళస్కన్ధమణ్డలః । సుపారిజాతవిటపవిడమ్బితచతుర్భుజః ॥ ౩౭ ॥ శఙ్ఖచక్రధరోవామఊరుపీఠేస్థితాం మహీమ్। దేవీంత్రపాగోపితాఙ్గీంలోలావిలవిలోచనామ్ ॥ ౩౮ ॥ సర్వాత్మసంభృతదయాకాయినీంహర్షదాయినీమ్ । గాఢంగాఢంసమాలిఙ్గన్నస్యాఅఙ్గంపదద్వయమ్॥ ౩౯॥ గృష్ణోనసాన్ద్రహార్దేణాలోకయన్వక్త్రపఙ్కజమ్।విశాలవక్షాశ్శ్రీవత్సకౌస్తుభాభ్యాఞ్చలాఞ్ఛితః ॥ ౪౦॥ యజ్ఞోపవీతోత్తరీయదృఢబన్ధనబన్ధురః । హారకేయూరకటకరమ్యహీరాఙ్గుళీయభృత్ ॥ ౪౧ ॥ సమభ్యర్థితవామాఙ్ఘ్రిశిఞ్జన్మఞ్జీరహంసకః । నవరత్నాన్తరప్రోతముక్తాహారభుజాన్తరః ॥ ౪౨ ॥ అప్రమేయైరభినవైరాకల్పైరాత్మహారిభిః।తపనీయైశ్చిత్రవస్త్రైశ్చిత్రైశ్చీనాంశుకైరపి ॥ ౪౩ ॥ మాలాభిరమలామోదమాలాభిర్మధుసూతిభిః । అష్టాత్మగర్భసన్దర్భైరపారైశ్చపరిష్కృతః॥ ౪౪ ॥ ఆజానుచావిర్భవతిపురుషేసూకరాత్మని । విచ్ఛిన్నాక్షీరధారాఽభూద్ధారాళాతుప్రమాదతః ॥ ౪౫ ॥ తావాన్ప్రత్యక్షదృష్టస్సతదధోనహ్యదృశ్యత। పశ్చాదనేకవిధయారాజాపిద్రష్టుమక్షమః॥౪౬॥ప్రయత్నాదప్రతీకారోఽతిష్ఠత్తూష్ణీంసతృష్ణధీః । శుష్కజిహ్వాకణ్ఠసృక్వోష్ఠస్సోష్ణంవినిశ్వసన్ ॥ ౪౭॥ విదీర్ణమానసోమానీవికీర్ణాఙ్గోవిఘూర్ణితః । ఏ

రాజానమ్ప్రతిభగవదుక్తిః

వంవృత్తేరాజ్ఞితదాభగవాన్స్ఫుతభావనః ॥ ౪౮॥ వరాహరూపవిభవఃపురాణఃపురుషోత్తమః । ఉవాచవచనంశ్రీమాన్కరుణాపరిణామభూః ॥ రాజన్నలమలంవ్యర్థప్రయత్నేనాతిభూయసా । ఏతావాంస్తవదృక్షోఽహంతదధోనన్నృపాధిప ॥ ౫౦ ॥ ఏతద్రూపంప్రతిష్ఠాప్య శుద్ధయాశిలయా

నృప । తస్మై దేహ్యఖిలాన్భోగాన్స్వర్ణోభూత్వాసుపుష్కలాన్ ॥ ౪౧ ॥ అప్రాకృతాఙ్గో విరజాస్సాత్త్వికోఽయమితిస్మరన్ । నైఘూనస్సైర్మహర్షిభిరర్చాపయనరాధిప ॥౪౨॥ పశ్చాన్త్వామాప్నుయాఽఽగచ్ఛసాధుశాధివసుధరామ్ । ఏవముక్త్వా కోలవపూ రాజ్ఞోఽమూం కాలయాపనామ్ ॥౪౩ ॥

శ్రీవరాహకృతకిన్నరమిథునకిరాతత్వనిర్ముక్తిః.

కిరాతవపుషావీక్ష్య విష్ణుః కిన్నరదమ్పతీ । మునిశాపాన్మోచయిత్వా దదౌ తాభ్యాం స్వకంపదమ్ ॥ ౪౪ ॥ తతశ్చాన్తర్దధే దేవో వరాహవపురత్ర

నృపస్యశ్రీవరాహప్రతిష్ఠాకరణపూర్వకస్వపురగమనమ్.

వై । తతః పూర్ణమనారాజా దివ్యంత్వష్టారమాహ్వయత్ ॥ ౪౫ ॥ దేవం నిర్మాపయామాస మనసావిశ్వకర్మణా । భూవరాహశిశుంపూర్ణం రాజానం నాకవాసినామ్ ॥౪౬॥ వారాహవపుషం శౌరిం దణ్డవత్ప్రణిపత్యచ । శిరస్యఞ్జలిమాబధ్నన్ తత్ర న రన్తాశ్చర్యమీదృశమ్॥౪౭॥ జితేన్ద్రియో జితక్రోధో జితప్రకృతిసంస్తరః । జితామిత్రో జితాశేషో రాజర్షిస్స్వాం పురీంయయౌ ॥ ౪౮ ॥ తదాప్రభృతి దేవేశో వరాహవపురాత్మభూః । అనన్తాచలశృఙ్గేఽన్తర్నిఃక్షిప్తాఙ్ఘ్రిసరోరుహః ॥ ౪౯ ॥ దేవ్యావసుధయాసార్థం స్వామిపుష్కరిణీతటే । సుఖమాస్తేసురేశాన స్సుఖీరహాసిసున్దరః॥

శ్రీనివాసస్యస్వామితీర్థదక్షిణతీరవాసిత్వకథనమ్.

శ్రీనివాసోపి శేషాద్రౌ తతస్స్వామిసరస్తటే । నివసన్నాత్మనః కుర్వన్నర్వాచీనాన్సుఖాత్మనః ॥ ౫౧ ॥ సచ్చిదానన్దసన్దోహో వృద్ధిక్షయ వివర్జితః । కారుణ్యపుణ్యపదవీ కమలాకాముకః కవిః ॥ ౫౨ ॥ అభూమిరాపదాం భూమి స్సమ్పదాం సంవిదుద్గమః । సమస్తసామసఙ్గీతసచ్చరిత్రః పవిత్రకృత్ ॥౫౩॥ పురాణపురుషో ధాతా పురుషస్తమసః పరః । వైకుణ్ఠాపూర్వవసతిం త్యక్త్వేదానీంహితిష్ఠతి ॥౫౪॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే ప్రియఙ్గుగోష్ఠ్యాంకిరాతసమీపమ్ప్రతివరాహాగమన శ్రీవరాహావిర్భావాదికథనంనామైకోనత్రింశోఽధ్యాయః.

శ్రీనృసింహాచలస్థనీలకణ్ఠతపఃక్షేత్రవర్ణనమ్.

దేవలః ॥ సంచస్కారేసపర్యాంక్వ నీలకణ్ఠోమహేశ్వరః । వైకుణ్ఠస్యాముత్రగోత్రేనరకణ్ఠీరవాకృతేః ॥౧॥ దేవదర్శనః ॥ శృణువిప్రసమాచక్షే పురాఽరాతేఃపురావిదః । చరితంచరితార్థానాం యోగినామ్భోగసాధనమ్ ॥ ౨ ॥ అభీష్టఫలదంరమ్యం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ । నరకేసరిణోవిష్ణోః పరబ్రహ్మస్వరూపిణః ॥ ౩ ॥ ప్రసాదప్రసవప్రాప్తిహేతుబన్ధనిబన్ధనే । ఇతఉత్తరభాగేతు త్రింశద్యోజనసమ్మితే ॥ ౪ ॥ ప్రదేశేభీషణేరోమహర్షణేభూతభీషణే । కశ్చిత్తిష్ఠతిధరఃకుక్షికక్షుక్షితిరుహాఽఽకుయః ॥ ౫ ॥ త్య్రక్షాశ్రమఃపక్షియూథవాసప్లక్షాక్షకోటరః । విశఙ్కటతటారూఢవృక్షగుల్మగుహాతమాః ॥ ౬ ॥ శృఙ్గక్రోడగుహావాస వైఖానసవనేచరః । తుఙ్గశృఙ్గదరీనిర్యద్దోఘనిర్మలనిర్ఝరః ॥ ౭ ॥ నిర్ఝరాపాతపర్యన్త స్నిగ్ధానోకహ వాటికః । తప్తహాటకసఙ్కాశగైరికాకీర్ణకన్దరః ॥ ౮ ॥ భానూపలముఖోత్కీర్ణచిత్రభానుశిఖాశతః । చన్ద్రప్రభాభిన్నముఖ చన్ద్రకాన్తసుధాద్రవః ॥ ౯ ॥ కణ్ఠీరవనఖత్రుట్యత్తుఙ్గకరికుమ్భమౌక్తికః । గళితైర్మౌక్తికైర్వ్యాప్త గాకీర్ణప్రస్థదుస్థలః ॥ ౧౦ ॥ మాణిక్యధామన్యగ్భూతరవిమణ్డలచణ్డరుక్ । నానావిధమణివ్రాత మయూఖోద్ద్యోతిఖస్థలః ॥ ౧౧ ॥ విద్రుమవ్రతతివ్రాత సంవృతాఽన్తరకన్దరః । వికీర్ణపద్మపాషాణపాటలస్థల కుట్టిమః ॥ ౧౨ ॥ శృఙ్గకోటీ రసఙ్గీత సంవివాద్యప్సరోగణః । లతాకుసుమసంక్ల్పతలీలాఽలయనివాసిభిః ॥౧౩॥ మిథునైః కిన్నరాణాంహి తాళశ్రుతివికల్పనైః । దివ్యావిర్భావచరితం సఙ్గాయద్భిరితస్తతః ॥ ౧౪ ॥ అధిష్ఠితభృగుప్రాన్తః ప్రస్థగుఞ్జాభిరఞ్జితః । గన్ధర్వైర్గర్వవిభవైర్గీతవాద్య విశారదైః ॥ ౧౫ ॥ మన్ద్రమధ్యోచ్చమహితైర్మహితానేక కన్దరః । మార్తాణ్డ మణ్డలక్షిప్త స్ఫురన్నయనమణ్డలైః ॥ ౧౬ ॥ పుణ్డరీకసుహృచ్ఛణ్డమయూఖమణ్డలాదిభిః । తాపసైశ్చణ్డతేజోభిర్మణ్డితోచ్ఛృఙ్గ కన్దరః ॥ ౧౭ ॥ క్వచిడ్డమరుకోద్ధూర్ణ తర్కైరుగ్రోర్ధ్వకేశకైః । విఘూర్ణమానయనైర్మదస్ఖలితకాయకైః ॥ ౧౮ ॥ భైరవైర్భైరవీభిశ్చనిబిడాడమ్బరైర్యుతః । దేవానాం పూర్వదేవానాం సిద్ధానాంయోగినామపి ॥ ౧౯ ॥ భూతానాం యో

గినీనాఞ్చమాతౄణాంయక్షరక్షసామ్। అన్యేషాం దేవయోనీనామావా
సోపత్యకాశ్రయః ॥౨౦॥ ధ్యాయద్భిశ్చపరంబ్రహ్మక్వచిద్యోగాసనస్థితైః।
యోగివర్యైరార్యభావైర్యోగాభ్యాసవిచక్షణైః॥ ౨౧॥ ఏకాయనైరేక
భావైరాలక్షితగుహాకక్షయః। కృష్ణసారపురోయాయిహరిణీకులసఙ్కులః॥
పరస్పరపరిత్యక్తవైరైర్భిమైర్మృగైర్వృతః । అప్రమేయప్రభావోయఃప్ర
సిద్ధఃపర్వతోత్తమః ॥ ౨౩ ॥ తస్యపర్వతవర్యస్య పుణ్యారణ్యసమీపతః ।
ప్రత్యగ్రపల్లవైఃకీర్ణసుబిల్వవనవాటికైః ॥ ౨౪ ॥ ప్లక్షైరుద్రాక్షవృక్షైశ్చ
శ్లక్ష్ణైస్సుశ్లక్ష్ణపర్ణకైః । అభ్రంలిహోర్ధ్వశాఖాగ్రైరజ్ఞాతజ్ఞాత సం
జ్ఞికైః ॥ ౨౫ ॥ యజ్ఞశాఖిభిరాకీర్ణంసంకీర్ణంయజ్ఞవాటకైః । అనోకహై
రవిరళైస్స రళైస్సర్వతోవృతమ్ ॥౨౬॥ సమాశ్రితార్తిహరణసానుచ్ఛా
యంసమన్తతః। అహిర్బుధ్న్యతపఃక్షేత్రంక్షేత్రక్షేత్రజ్ఞబన్ధహృత్ ॥౨౭॥
నరకణ్ఠీరవస్థానం కణ్ఠీరవవరోద్ధతమ్ । భైరవాభైరవాశ్చర్యం భూరిభీష

నీలకణ్ఠాశ్రమస్థ పుణ్యపుష్కరిణీవర్ణనమ్.

ణభీషణమ్ ॥ ౨౮ ॥ పవిత్రమత్రవిపినేవైడూర్యవిమలోదకా । కాఞ్చ
నామ్బుజకల్హార కమలేన్దీవరోత్కటా ॥ ౨౯ ॥ ప్లవమానప్లవామీనమక
రగ్రాహమణ్డితా । మరాళమల్లమహితా కారణ్డవకులాకులా ॥ ౩౦ ॥
తారాతరళకల్లోలమాలాలోలాన్తరాళకా । ఉత్ఫుల్లకైరవాఫుల్లపుణ్డ
రీకపురస్కృతా ॥ ౩౧ ॥ మకరన్దరసాస్వాదమాద్యద్వనవయోగ
ణా । త్రిమదోన్మత్తమాతఙ్గ మదవార్యావిలాఽమలా ॥ ౩౨ ॥ దేవ
ర్షిభిస్తపస్యద్భి రాజర్షిభిర్మహాత్మభిః । ఉపాన్తపర్యన్తభువినివసద్భిస్సమ
న్తతః ॥౩౩॥ తపోవిమలవిశ్వాఙ్గైర్వైశఙ్కటతటోత్కటా।మన్త్రింషణ్ణవతీ
భేదంజపద్భిర్నారసింహకమ్ ॥౩౪॥ నిష్కళంసకళంమిశ్రమాశ్రితాఽవన
విశ్రుతమ్।శ్రీవత్సాఙ్కంనారసింహాగర్భాగర్భకమద్భుతమ్ ॥౩౫॥ జ్ఞానా
నన్దమయంజ్ఞానగమ్యంవైరాగ్యభోగ్యకమ్ । ధ్యాయద్భిస్తత్పరంబ్రహ్మాఽ
తీన్ద్రియంవిజితేన్ద్రియైః ॥ ౩౬ ॥ బ్రహ్మర్షిభిస్సేవ్యమానా బ్రహ్మభూయ
ఙ్గతైస్సదా । పురుజిచ్చరణ స్పర్శ పూతాపురుషపావనీ ॥ ౩౭ ॥ పురా
ణపుణ్యభవనంపురుషోత్తమపూర్తిదా । పూర్వసేవాపురస్కారిపుమ్మణ్డ

ల పురస్కృతా ॥ 37 ॥ పుణ్యాపుష్కరిణీ స్వామిపుష్కరిణ్యాత్మభూమికా । దర్శనాత్స్పర్శనాత్స్నానాత్సర్వేషాం సర్వకామదా ॥ 38 ॥

అశ్వత్థన్యగ్రోధమూలస్థనీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనమ్.

తస్యాస్తీరే మహానశ్వత్థన్యగ్రోధో గిరికన్దరే। శాఖాశతైః పరిచ్ఛన్నదశాఽఽశాచక్రవాళకైః ॥ 40 ॥ సంవర్ధితాన్తతమస స్స్వాన్తధ్వాన్తమలాపహః। తాపత్రయార్తమనసాం జన్మనామార్తిహారకః ॥ 41 ॥ కల్పవృక్షప్రతినిధి ర్నిధిర్నిగమవర్చసామ్ । నరాణామాశ్రితవతాం మహాపాతకనాశనః ॥ 42 ॥ తస్యోపలవటాఖ్యస్య మూలేశూలినఆశ్రమమ్ । హరిణైర్హరిణీభిశ్చ నారసింహ వివర్ధితైః 43 ॥ సమధ్యాసితపర్యన్తభూతలం వృషమూర్తిభిః । చణ్డక్రమైః పుణ్డరీకై ర్మణ్డితాశాన్తమణ్డలైః ॥ 44 ॥ విశ్వామిత్రైః కుశై ర్ముఞ్జైః కాశై శ్చాపిసమావృతమ్ । మన్దారకున్దమాకన్దహారిచన్దనచన్దనైః ॥ 45 ॥ పాటలాశోకతిలకకృతమాలతమాలకైః । నక్తమాలై ర్నారికేళైః పనసై రసనైర్ధవైః ॥ 46 ॥ పున్నాగపూగరు... క్షవకుళాక్షహారీతకైః । సమన్తతస్సమచ్ఛాయం వన్యైరన్యైరనోకహైః ॥ 47 ॥ నన్ద్యావర్తైర్జాతియూథీకరవీరాతివీరకైః । శతపత్రీదమనకీమాధవీమాలతీన్దుభిః ॥ 48 ॥ తులసీభిర్గన్ధలతాజాతిభిః పరితో వృతమ్ । పఞ్చభిః పారిజాతాది పాదపైశ్చ పరిష్కృతమ్ ॥ 49 ॥ పవిత్రేఽస్మిన్హరిక్షేత్రే హరింనరహరింహరః । అభ్యర్చితుమనాస్థాణు రాజ

నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనసఙ్కల్పః.

గామజగన్మయః ॥ 50 ॥ స్నాత్వాఽస్యాంపుణ్యపూర్వాయాం పుష్కరిణ్యాంపురాన్తకః । హరోదివ్యామ్బరధరో హరిచన్దనచర్చితః ॥ 51 ॥ సర్వర్తుకాలోత్థఫల మాలాశతపరిష్కృతః। దివ్యైరాభరణైర్ముక్తాఫలరత్నప్రవాళకైః ॥ 52 ॥ సమలఙ్కృతసర్వాఙ్గ స్తుఙ్గమఙ్గళసంయుతః। కల్యాణవేషకలితై ర్నన్దిప్రముఖకై ర్గణైః ॥ 53 ॥ సేవితో భూతతతిభి స్సేవారసవిశారదైః। సితాసితైస్సారమేయై ర్ద్వార్వారైః ప్రమథైస్సహ ॥ 54॥ నరసింహ సపర్యాయాః ప్రత్యూహప్రతిఘాతినా । సేవితః క్షేత్రపాలేన సుప్రసన్నో మహేశ్వరః ॥ 55 ॥ పరావరాణాం భూతానాం స్రష్టా

-రంపరమేశ్వరమ్। సంహర్తారంచపాపానాంనిగ్రహీతారమచ్యుతమ్॥౪౬॥ అనుగ్రహీతారమీశ మీశానస్యతపఃఫలమ్ । సకళంనిష్కళంమిశ్రం పర స్మాత్పరమ వ్యయమ్ ॥ ౪౭ ॥ లక్ష్మీనృసింహం సంహార నృసింహం దివ్య సింహకమ్। అఖిలార్తిహరంవీర ముగ్రంప్రత్యగ్రవిగ్రహమ్ ॥ ౪౮ ॥ శబ్ద బ్రహ్మమయంశబ్దా తీతంశబ్దవిజృమ్భణమ్। అర్థబ్రహ్మవపుఃపూతం పురా ణం పుణ్యపూరణమ్ ॥ ౪౯ ॥ అవ్యాజమిత్రం శత్రుఘ్నం శరణ్యం శర ణాత్మకమ్ । భక్తార్తి భఞ్జనపరమాత్మనా మభయప్రదమ్ ॥ ౫౦ ॥ స చ్చిదానన్దసన్దోహం వృద్ధిక్షయవివర్జితమ్। పూర్ణషాడ్గుణ్యవిభవం త్రై గుణ్యవిభవాస్పదమ్ ॥ ౫౧ ॥ శ్రీవత్సలక్షణంసర్వం సర్వలక్షణల క్షితమ్ । అప్రపఞ్చం ప్రపఞ్చాత్మప్రపఞ్చితపరాక్రమమ్ ॥ ౫౨ ॥ వి శ్వేశం తత్పరంబ్రహ్మ ధ్యాయన్నేకాగ్రమానసః । వసానః కృత్తివసనం పౌణ్డరీకోత్తరచ్ఛదః ॥ ౫౩ ॥ పఞ్చరాత్రవిధానేన పఞ్చకాలపరా యణః । తస్యోపలవటస్యాధో నరకేసరిణస్స్వయమ్ ॥ ౫౪ ॥ సర్వ లోకహితార్థాయ సర్వావాసస్యశార్ఙ్గిణః । సపర్యాం సుకృతాంకర్తు మగ్నిరేతాః ప్రచక్రమే ॥ ౫౫ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దే వలదేవదర్శన సంవాదే శ్రీనృసింహాచలస్థ నీలకణ్ఠతపః క్షే త్రాది వర్ణనంనామ త్రింశోధ్యాయః.

నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనవిధిః.

దేవదర్శనః ॥ శ్రీకణ్ఠశ్శఙ్కరశ్శాన్తో నరకణ్ఠీరవంమహః । వైకు ణ్ఠం వైజయన్త్యాఢ్య మకుణ్ఠితమనాస్మరణ్ ॥ ౧ ॥ సర్వలోకహితాకా ఙ్క్షీ స్థాణుస్స్వస్థాత్మమానసః । అస్మిన్న్యగ్రోధమూలస్య మూలేవై యా ఘ్రచర్మణి ॥ ౨ ॥ అగర్భసాగ్రదర్భాగ్ర్య సన్దర్భాక్షతనిర్మితే । పద్మా సనేసమాసీన స్సంయమీసమదర్శనః ॥ ౩ ॥ కారుణ్యార్ణవకల్లోలలోల లీలాకులేక్షయా । త్రీక్షణ్యావీక్షయన్విష్వక్త్రిలోకీంత్రిపదాఙ్కితా మ్ ॥ ౪ ॥ తరుణాదిత్యకిరణసహోదరజటాసటః । నీలకణ్ఠః పశుప తి శ్శ్రీకణ్ఠః పరమేశ్వరః ॥ ౫ ॥ కపర్దజూటకలితకమలారికలాలయః।

విలయోదన్తవీరశ్శ్రీ రిన్ద్వర్కాగ్ని త్రిలోచనః ॥ ౬ ॥ జటాటవీలసద్గఙ్గా శిరోమాలాభిమణ్డనః । అష్టమూర్తిరనన్తాత్మా విశిష్టవిభవేష్టభూః ॥ ౭ ॥ శరన్నిర్మలపూర్ణేన్దుమణ్డలాననమణ్డలః । ఉద్యత్సంవర్తనార్తాణ్డ చణ్డరుచ్యఙ్గ మణ్డనః ॥ ౮ ॥ పవిత్రితాఙ్గోఽహిర్బుధ్న్యశ్శ్రీకీర్షన్నీశ్వరక్షణమ్। దక్షిణామూర్తిరవ్యగ్ర స్సమగ్ర ద్రవ్యసాధనః ॥ ౯ ॥ శత్రువిధ్వంసకం బ్రహ్మ నృకేసరికిశోరకమ్ । నిష్కలంసకలీకృత్య నిత్యాభ్యర్చనకాముకః॥ కారుణ్యపుణ్యపదవీమ్మృడః కాత్యాయనీసఖః । చరాచరాణాంసర్వేషామమీషాంమిత్రమాత్మనామ్ ॥ ౧౦ ॥ ఆనన్దకన్దమహిమా బభూవభువనే

నీలకణ్ఠప్రతిష్ఠితశ్రీనృసింహభగవద్వర్ణనమ్.

శ్వరః । నృసింహగర్భంసకళం శత్రుసాదకరమ్పరమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్రీక్షణీకోణసన్నిర్యత్కృష్ణవర్తశిఖాజటమ్ । దంష్ట్రాకోటివిటఙ్కాగ్ర నిస్సరద్వహ్నికీలకమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఊరూపరి సముత్థాన నిపాతితహిరణ్యకమ్ । నఖత్రుటితదైత్యేన్ద్రవక్షోవివరగహ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ అసురాసృక్కణ్ఠశిరోలుణ్ఠాకానేకబాహుకమ్ । అనేకశస్త్రాస్త్రధరానేకబాహుసహస్రకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఘోరాట్టహాసనినదవిపాటిత వియత్తటమ్ । భవద్భవ్యాత్మకం బ్రహ్మ భాసకం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౬ ॥ అతిభూతి ప్రదందేవం విభవానన్దదాయకమ్ । దేవానాం పూర్వదేవానాం సామాన్యమధిదైవతమ్ ॥ ౧౭ ॥ రత్నప్రతానప్రత్యుప్త కిరీట మకుటోజ్జ్వలమ్ । ద్యుమణిప్రతికాశాభ్యాం కుణ్డలాభ్యాంవిరాజితమ్ ॥ ౧౮ ॥ నవరత్నాన్తరప్రోతమౌక్తికత్రిసరాన్వితమ్ । పఞ్చసప్తసరీభిశ్చ మణ్డితోరుభుజాన్తరమ్ ॥ ౧౯ ॥ స్ఫురత్కటకకేయూరకఙ్కణాఙ్గుళిభూషణమ్ । ఉత్తరీయబ్రహ్మసూత్రోదరబన్ధనబన్ధురమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఘణ్టానినాదలుణ్ఠాకఘణ్టికాదామనాదకమ్।ప్రపదప్రస్ఫురద్రోచిర్మణిమఞ్జీరహంసకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఛిన్నవీరత్సమాయుక్తపాదకిఙ్కిణిశోభితమ్ । ప్రత్యగ్రోత్ఫుల్లరక్తాబ్జ ప్రతిమాఙ్ఘ్రికరస్థలమ్॥ ౨౨ ॥ విచిత్రరత్నఖచిత పీతకౌశేయవాససమ్ । సర్వర్తుకామోదయుక్తప్రసూనస్రగలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౩ ॥ దివ్యసద్గన్ధసన్దర్భగర్భారుణవిలేపనమ్। అనేకచీనాంశుకస్రగా

లేపాలఙ్కృతాఙ్గకమ్ ॥ ౨౪ ॥ సేవ్యమానంసురశ్రేష్ఠపురుహూతపు
రోగమైః । బృన్దారకైశ్చమన్దారపుష్పాఞ్జలిలసత్కరైః ॥ ౨౫ ॥ సమ
న్తతస్సేవ్యమానం సనన్దసనకాదిభిః । సప్తతన్త్రీనాదగర్భాథర్వశ్రుతి
విలాసినా ॥ ౨౬ ॥ ఉపవీణయతాఽనన్తాపదానం భక్తితోమయా ।
సంస్తూయమానంగన్ధర్వైస్తుమ్బురుప్రముఖైర్ముదా ॥ ౨౭ ॥ పక్షీన్ద్రవి
ష్వక్సేనాభ్యాం గణైస్తుకుముదాదిభి । రహస్సదాఽత్మపర్యన్తే సంవృతం
పరిచారకైః ॥ ౨౮ ॥ పరిబర్హాభూషణాని హేతిమిజ్జీతవేదినీమ్ । దధతీ
భిర్వైష్ణవీభిశ్శక్తిభిర్వృతమన్తికే ॥ ౨౯ ॥ రౌద్రీభిశ్శక్తిభిశ్చైవ బ్రా
హ్మీభిఃపరితోవృతమ్ । పరమాత్మానమాత్మీయ మాత్మనామభయప్రద
మ్ ॥ 3౦ ॥ సేవ్యమానం సిద్ధసఙ్ఘైస్సప్తలోకనివాసిభిః । నరసింహాత్మ
కంబ్రహ్మ ప్రతిష్ఠాప్యేహభూతలే ॥ 3౧ ॥ సన్నిధింప్రార్థ్యసర్వేషాం దృ
ష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ । ఉపచారైస్సమభ్యర్చ్య సంస్కారైస్సంస్కృతోభ
వన్ ॥ 3౨ ॥ పరావరాణామ్భూతానా మీశ్వరస్సమహేశ్వరః । సమతిష్ఠత
సర్వాత్మా కుర్వన్నయనమాత్మని ॥ 33 ॥ ధర్మంభాగవతంతత్ర చరన్భగవ
తీసఖః । పురాణేసుఖమాస్తేఽస్మి న్పురారిఃపురుషస్సదా ॥ 3౪ ॥ తస్మా
దయంనీలకణ్ఠః ప్రసిద్ధస్సర్వతోమహాన్ । జన్తూనామపి జీవాతు ర్జఙ్గమా

శ్రీనృసింహసాన్నిధ్యేన నీలకణ్ఠాశ్రమస్యాధిక్యవర్ణనమ్.

జఙ్గమాత్మనామ్ ॥ 3౫ ॥ పుణ్యాపుష్కరిణీసేయం పుణ్యాపుణ్యఫలప్రదా।
పురుషార్థప్రదాపుంసాం పురారిప్రీతిపూరణీ ॥ 3౬ ॥ వనమేతదహిర్బు
ధ్న్యతపఃక్షేత్రంపవిత్రభూః । పుణ్యారణ్యాంయత్రతప్తం తపఃకోటివిధం
భవేత్ ॥ 3౭ ॥ అసావత్రోపలవటః పటుఃపాపవినాశనే । సకృద్దర్శ
నమాత్రేణ సర్వాభీష్టఫలప్రదః ॥ 3౮ ॥ నరకణ్ఠీరవతనో ర్మన్దిరంత్వేన్దిరా
పతేః । శ్రీకణ్ఠార్చితతృప్తస్య వైకుణ్ఠస్యమహాత్మనః ॥ 3౯ ॥ సింహాహ
ర్యోహరఃపాపా త్కృతశౌచస్త్వహోబిలే । నీలకణ్ఠాశ్రమ ఇతి స్థానాని
నృహరేర్హరేః ॥ ౪౦ ॥ ఏతేషామపిపఞ్చానాంస్థానానాంస్థాణుసేవితమ్ ।
స్థానమేతత్సముద్దిష్టం ప్రథితంసుప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౪౧ ॥ నీలకణ్ఠాశ్రమేసింహ
మహీధరమహాహ్వయమ్ । మహితాశ్చర్యమాహాత్మ్యభూమిర్భూమి
ర్నిరాగసామ్ ॥ ౪౨ ॥ కిఞ్చవక్ష్యామివిప్రర్షేసమాహితమనాశ్శృణు।

పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ప్రాచీన బర్హిర్హ్వారితి శ్రీనివాసగిరేస్సరిత్ ॥ ౪౩ ॥ ప్రసృతా ప్రస్థత స్స్వామిపుష్కరిణ్యావిదూరతః । విద్రావిణీచావద్యానాం నిరవద్యాఽతిభూమిదా ॥ ౪౪ ॥ మాయావినోమహావిష్ణో ర్మహామాయాసమాశ్రయాః । పురాజ్ఞాతివధంకృత్వా పాణ్డవాశ్చణ్డవిక్రమాః ॥ ౪౫ ॥ సమేత్యయత్ర తత్ప్రాపనుత్తయేదీనమానసాః । కాళీయవ్యాళకాలేన వాసుదేవేనచోదితాః ॥ ౪౬ ॥ సమ్పూర్ణమానసాశ్చక్రు రాప్లవంనిరుపప్లవాః । మలప్రధ్వంసినీంమాయాం మహిషాసురమర్దినీమ్ ॥ ౪౭ ॥ సమ్పూజ్యసంస్తాయ తేఽపి శ్రీనివాసమధోక్షజమ్। అతీన్ద్రియంసమభ్యర్చ్య స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౮ ॥ నిరేనసశ్శుద్ధధియో యయుస్తస్మాద్యథాగతమ్ । విధిజ్ఞావిమలప్రజ్ఞా నానాజ్ఞానవిలాసినః ॥ ౪౯ ॥ అమూముశన్తిసరితం తీర్థం

నారాయణగిరిప్రభావకథనమ్.

పాణ్డవమిత్యతః । పశ్చాత్తస్యాః పుష్కరిణ్యా నారాయణగిరిర్మహాన్॥ యస్యదర్శనమాత్రేణ ముచ్యన్తేజన్తవస్స్వతః । సంవర్తోదితదుర్ధర్శసహస్రకిరణప్రభః ॥ ౫౧ ॥ తేజఃపుఞ్జైరఞ్జితాశః కఞ్జకిఞ్జల్కపిఞ్జరః । పర్వతాధిపతిస్తత్ర సుఖమాస్తేసురోత్తమః ॥ ౫౨ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవదర్శనసంవాదే నీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనే నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనవిధ్యాదికథనంనామైకత్రింశోఽధ్యాయః.

నారాయణాద్రిస్థభైరవాఖ్యక్షేత్రపాలకోదన్తః.

దేవలః ॥ కుతోవృషక్షితిభృతో దివ్యదేశస్యవైభవమ్ । దేవదర్శసమాచక్ష్వ వైష్ణవంవైదికర్షభః ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణుదేవలమేధావి న్సమాహితమనామునే। కణ్ఠీరవగిరేర్వృత్తం వైకుణ్ఠవసతేరిదమ్ ॥ వైకుణ్ఠాదీన్దివ్యలోకా న్సన్త్యజ్యభగవాన్స్వయమ్ । మాయాపీతత్రరసిక శ్శ్రీనివాసః పరఃపుమాన్ ॥ ౩ ॥ సర్వావాస స్సహస్రాక్షః పరమాత్మాసనాతనః । ఇచ్ఛాప్రవృత్తప్రపఞ్చో హృషీకేశశ్చకేశవః ॥ ౪ ॥ తం దేశంరక్షతిసదా భైరవఃపరిచారకః । అసితైస్సారమేయైశ్చ ప్రమథైర్మధి

తాసురైః ॥ ౫ ॥ కాకోదరాలజఙ్కృతాఙ్గస్స్ఫురత్ఖడ్గకపాలభృత్ । రవ
స్స్ఫూర్జడ్డమరుకత్రిశూలశ్శూలిభృత్యకః ॥ ౬ ॥ ప్రాచీనేతస్య దేశస్య

గార్గ్యానారాయణాద్రితపఃకరణేన దుర్గాత్వశివార్ధశరీరత్వప్రాప్తిః.

స్థితోఽఞ్జనగిరేస్తటే । తరుణాదిత్యసఙ్కాశాఽఖిలాభీష్టఫలప్రదా॥ ౭ ॥
పరిభూతా పురా గౌరీ దక్షయాగే పురాఽరిణా । అన్తర్హితాఽభూదుద్వే
గాత్కపర్దీ చ తిరోదధే ॥ ౮ ॥ ఆహర్తుకామా వామార్ధం తనౌ తస్య హరస్య
సా । తపస్తప్తుమనాస్తూర్ణమాజగామ తటీమిమామ్ ॥ ౯ ॥ సమాహిత
మనాస్తస్యాం సా తేపే దుర్గమం తపః । ఘోరేణ తపసా తాం తు దుర్గేత్యా
చురన్మహర్షయః ॥ ౧౦ ॥ ప్రీతః కపర్దీ దత్వాఽస్యై శరీరార్ధం ప్రసాదతః।
అర్ధనారీవపూరుద్రో యయౌ సోఽపి యథాఽఽగతమ్ ॥ ౧౧ ॥ పురారిదయి
తా పుణ్యపురుషార్థఫలప్రదా । సమీపే శ్రీనివాసస్య సైషాఽఞ్జనగిరేస్తటే॥

అత్ర్యాదిపఞ్చాశన్మహర్షిప్రశంసిత స్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.

స్వామిపుష్కరిణీ తత్ర పురాణీ పుణ్యపూరణీ । స్వర్భూపాతాళవాసిన్యా
త్రిస్రోతసః ప్రసూతిభూః ॥ ౧౩ ॥ త్రివిక్రమకృతో విష్ణోస్సపర్యాయై య
దాత్మజా । సురజ్యేష్ఠేన నియమాత్కమణ్డలుసముద్ధృతా ॥ ౧౪ ॥ య
స్యాస్తీరే చ విన్దన్తి చతుర్వర్గానభీప్సితాన్ । సురా నరాశ్చ తిర్యఞ్చః ప్రప
ఞ్చకృతకారణాః ॥ ౧౫ ॥ మాహాత్మ్యమూచిరే తస్యాః పరస్పరమతీన్ద్రి
యమ్ । ఆప్లుతా విమలప్రజ్ఞా మునయో బ్రహ్మవాదినః ॥ ౧౬ ॥ అత్రిః ॥
జపం కుర్వన్న సాం మధ్యే తద్విష్ణోరితి యస్సకృత్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నా
తో ముచ్యతే పాతకాత్స తు ॥ ౧౭ ॥ వ్యాసః ॥ అవగాహ్య జలే స్వామి
పుష్కరిణ్యాస్సమాహితః । వ్యపోహ్య భ్రూణహత్యాఽఘమశ్నుతేఽభీష్ట
సమ్పదమ్ ॥ ౧౮ ॥ వసిష్ఠః ॥ యస్స్నాయాద్వారిణి స్వామిపుష్కరి
ణ్యాస్స్మరన్హరిమ్ । సప్తజన్మకృతం పాపం సహసా స వ్యపోహతి ॥ ౧౯ ॥
పరాశరః ॥ యః కరోత్యాప్లవం స్వామిసరసీజలమధ్యతః । సోఽతీత్య నిర
యం సర్వం బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥ ౨౦ ॥ గౌతమః ॥ కీర్తయిత్వా
జలేఽన్యత్ర స్వామిపుష్కరిణీతి యః । స్నాయాద్ధ్యాయఞ్ఛ్రీనివాసం ము
చ్యతే సోఽతిపాతకాత్ ॥ ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ ప్రాతరుత్థాయ యే ప్రా
జ్ఞాస్స్వామిపుష్కరిణీతి వై । కీర్తయన్త్యాహితాత్మానస్తే యాన్తి పరమం

పదమ్ ॥ ౨౨ ॥ మనుః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థజలంప్రీతాఃపిబన్తియే ।
తేఽపినిర్ధూతపాప్మానో యాన్తిబ్రహ్మసనాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యమః ॥
స్వామిపుష్కరిణీకూలేనరానక్తన్దివఞ్చయే । వసన్త్యభోజనాస్తేఽపిల
భేరన్పరమంపదమ్ ॥ ౨౪ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ విగాహ్యస్వామిసరసో
జలంపీతక్లమాజనాః । ప్రార్థితంప్రాప్నుయుఃప్రాజ్ఞాః ప్రజాపతిరువాచ
హ ॥ ౨౫ ॥ హారీతః ॥ హరింస్మరన్తఃకుర్వన్తిస్నానంస్వామిసరోజలే।
పీతాఽంహసోపీతనిద్రావిశన్తివిమలంపదమ్॥ ౨౬ ॥ అఙ్గిరాః ॥ యేఽను
తిష్ఠన్త్యనుష్ఠానంస్వామిపుష్కరిణీజలే । అనేకజన్మజనితమేషామేనోవిన
శ్యతి ॥ ౨౭ ॥ ఉశనాః ॥ ఉదీరయన్తియేనిత్యం స్వామిపుష్కరిణీతిచ ।
దుష్కర్మపఙ్కంనిర్ధూయాఽశ్నువతేతేఽపిసత్ఫలమ్ ॥ ౨౮ ॥ సంవర్తః॥
యేకీర్తయన్తిసర్వత్రసదాస్వామిసరోవరమ్ । తేఽప్యవద్యంవినిర్ధూయ
నిరవద్యాభవన్తివై ॥ ౨౯ ॥ ఆపస్తమ్బః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయేస్నా
నపానాదికర్మయే। కుర్వన్తిపాపస్తమ్బం తేపరిత్యజ్యాప్నువన్తిసత్ ॥౩౦॥
మరీచిః ॥ నారాయణగిరేఃప్రాన్తేస్వామిపుష్కరిణీతటే । యఃకిల్బిషీ
వసత్యేకం దినంనిష్కిల్బిషీభవేత్ ॥ ౩౧ ॥ మృకణ్డుః ॥ కణ్ఠీరవ
గిరేఃకుక్షౌపక్షిరాడ్వాహహర్షకే । యస్సేవతేస్వామిసరస్సనరస్సుర
సమ్మతః ॥ ౩౨ ॥ పులస్త్యః ॥ క్రోడేవేఙ్కటశైలస్యసరఃక్రోడా
భినన్దకమ్ । గాయతేయస్త్రిషవణం సనరస్సర్వసమ్మతః ॥ ౩౩ ॥
కాత్యాయనః ॥ వైకుణ్ఠస్యప్రీతికరేకణ్ఠీరవగిరేస్తటే । స్వామిపుష్కరి
ణీంయోఽసౌసేవతేసమహాన్భవేత్ ॥ ౩౪ ॥ బృహస్పతిః ॥ కుఞ్జేఽ
ఞ్జనగిరేస్స్వామిపుష్కరిణ్యాప్ప్లుయోనరః । కృతాప్లవస్సకృత్సత్యంకృత
కృత్యోభవేన్నరః ॥ ౩౫ ॥ భృగుః ॥ ప్రాతరుత్థాయాఽనుదినంస్వామి
పుష్కరిణీంస్మరన్ । గోఘ్నోయోమాసమాసీతగోప్రదానాత్సశుద్ధ్య
తి ॥ ౩౬ ॥ వాల్మీకిః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేయోవసత్యుపపాతకీ । మా
సంగోదానతశ్శుద్ధోభవేన్నరఇతిశ్రుతిః ॥ ౩౭ ॥ శఙ్ఖలిఖితౌ ॥ పారేస్వామి
సరోవిద్వాన్ కార్త్స్న్యంశ్రౌతంకరోతియః । సహస్రధాకృతం తేనేత్యూచ
న్తిబ్రహ్మవాదినః ॥ ౩౮ ॥ శాతాతపః ॥ హవ్యకవ్యాత్మకంకర్మస్వామి
పుష్కరిణీతటే । వార్ధుషిర్నాస్తికోవాపియఃకరోతిససత్ఫలః ॥ ౩౯ ॥

బోధాయనః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర నివాసీహరిమేధసః । అశ్వమేధాది
కంయజంయఃకరోతిమహేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ మృగరా
డద్రికుహరేహరేరానన్దదాయిని । కీర్తయన్ త్స్వామిసరసీంనావసీదతి
మానవః ॥ ౪౧ ॥ మాణ్డవ్యః ॥ గోవిన్దమన్దిరేస్వామిపుష్కరిణ్యాస్తటే
వసన్ । వాసుదేవపరోమర్త్యోభవేద్వ్యాసవపూజితః ॥ ౪౨ ॥ శాణ్డి
ల్యః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేపఞ్చకాలపరోవసన్ । అపఞ్చత్వోభవేన్ము
క్తఃపఞ్చోపనిషదాత్మకః॥౪౩ ॥ కాశ్యపః ॥ యోనరస్స్వామిసరసిస్మరన్
శౌరింకృతాప్లవః । కర్మనిర్మూలకోధీరఃకృతకృత్యోభవేత్సహి ॥ ౪౪ ॥
కణ్వః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం యఃపిబేచ్చుళుకత్రయమ్ । అహోరా
త్రకృతంపాపంతత్క్షణాదేవనశ్యతి ॥ ౪౫ ॥ అగస్త్యః॥ఇన్ద్రియైఃకర్మభిర్జ్ఞా
నైర్మనసాసహయత్కృతమ్ । ఆప్లవాత్స్వామిసరసితదేనశ్శుద్ధ్యతిక్ష
ణాత్ ॥ ౪౬ ॥ దూర్వాసాః ॥ కీర్తయేత్స్వామిసరసీంసహానర్వేన్ద్రి
యైర్హ్వాయః । పూజ్యతేసిద్ధసంఘైస్సనన్దసనకాదిభిః ॥ ౪౭ ॥ విశ్వామిత్రః॥
పవిత్రంస్వామిసరసిస్పృష్ట్వాతోయంనిరేనసః । విజ్ఞానసమ్పదోవిష్ణుం
ద్రష్టుకామాభవన్తిహి ॥ ౪౮ ॥ శక్తిః ॥ పవిత్రవన్తఃపరమాఃపఞ్చసన్మ
న్త్రవిగ్రహాః । భవన్తితేఽవగాహన్తేయేస్వామిసరసీజలమ్ ॥ ౪౯ ॥
శుకః ॥ స్వామిపుష్కరిణీసైషాపురాణీపుణ్యపూరణీ । సురాణాఞ్చనరా
ణాఞ్చతిరశ్చాఞ్చాత్మశోధినీ ॥ ౫౦ ॥ యస్యాంలోలవపుర్భాత్యాశ్రీని
వాసఃపరఃపుమాన్ । దేవీభిశ్శక్తిభిశ్చైవక్రీడానుగుణభూతిభిః ॥ ౫౧ ॥
విచిత్రవివిధానేకశృఙ్గయన్త్రధృతిక్రమైః । జలక్రీడాంవితనుతేవిశ్వా
ప్యాయకరీంసదా ॥ ౫౨ ॥ శౌనకః ॥ సైషాహిస్వామిసరసీసమజ్ఞ
సజగద్ధితా । కీర్తనస్నానపానైశ్చతాపత్రయనివారిణీ ॥ ౫౩ ॥
నారదః ॥ మాధవానన్దజననీమదనజ్వరమాధినీ । మదయత్యాత్మజా
తానిస్వామిపుష్కరిణీహ్యసౌ ॥ ౫౪ ॥ క్రతుః ॥ స్వామిపుష్కరిణీ
సామ్యాసోమపీథీసురర్షభః । యస్యామవభృథస్నానం కురుతేఽద్యాపివి
శ్వసూః ॥ ౫౫ ॥ కుఞ్జరారిగిరేఃకుఞ్జే వ్యఞ్జితాఖిలభావనాః । సాధవ
స్స్వామిసరసి స్నానాత్సంసారతారితాః ॥ ౫౬ ॥ వేదప్రధానావిబు
ధాయస్యాంస్నాత్వానిరంహసః । విష్ణుంసాక్షాత్కర్తుకామాః స్వామి

పుష్కరిణీహిసా ॥ ౫౭ ॥ సత్యాషాఢః ॥ ఆషాఢానామాశ్రమశ్రీ రా
శ్రమాచారశాలినామ్ । అన్యేషాంభూతిభూమిశ్చ సైషాస్వామిసరోఽభి
ధా ॥ ౫౮ ॥ కుణ్డినః ॥ కుహారేసింహశైలస్యసరసీస్వామిపూర్వికా ।
శీలాచారవతాంన్పాణామశీలానామపీష్టదా ॥ ౫౯ ॥ హారీతః ॥ జయ
స్తీచాపదామ్బ్యామిస్సమ్పదాంసర్వకామదా । సరసీస్వామ్యుపపదాసై
షావిష్ణుపదీజనిః ॥ ౬౦ ॥ జైమినిః ॥ శిరస్యఞ్జలిమాబధ్నన్ త్స్వామిపు
ష్కరిణీంస్తువన్ । స్మరన్హరింస్వానుష్ఠానంయఃకరోతిసపుణ్యభాక్ ॥౬౧॥
స్నానంసకృత్కుర్వ తేయేస్వామిపుష్కరిణీజలే । హవ్యకవ్యేషు తేయో
జ్యానరానారాయణప్రియాః ॥౬౨॥ జాబాలిః॥ స్నానాదన్యేషుతోయేషు
స్వామిపుష్కరిణీంస్మరన్ । కృతకృత్యఃకృతాత్మాసమర్త్యస్తత్ఫలమా
ప్నుయాత్ ॥ ౬౩ ॥ పితామహః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థపరిచర్యాప
రోహియః। సమర్త్యోవైష్ణవీంభూతింమర్త్యత్వేసమవాప్నుయాత్ ॥౬౪॥
సనకః ॥ యస్యాస్తీరేనివసతి శ్రీనివాసఃపరాత్పరః । సాధన్యాస్వామి
సరసీ సేవతేతాంయఆత్మవాన్ ॥ ౬౫ ॥ సనన్దనః ॥ విష్ణుపాదోద్భ
వంబ్రహ్మకరస్పర్శపవిత్రితమ్ । పవిత్రితేశానజటాజూటంస్వామిసరోజ
లమ్ ॥ ౬౬ ॥ సనత్కుమారః ॥ యాపునాత్యాప్లవాత్సమ్యగ్భువనా
నిచతుర్దశ । స్వామిపుష్కరిణీధన్యా సాసర్వఫలదాయినీ ॥ ౬౭ ॥
వామదేవః ॥ సరాంసియానిదివ్యానిసన్తిత్రిజగతీతలే । తేషామేషా
స్వామినీహి స్వామిపుష్కరిణీత్యతః ॥ ౬౮ ॥ సనాతనః॥ యేనరాః
ప్రాతరుత్థాయతామిమాంకీర్తయన్తితే । స్వామిపుష్కరిణీభక్తావిశ
న్తివిమలంపదమ్ ॥ ౬౯ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఇత్యూచివాంసోవిద్వాంసఃకృ
తకృత్యాహ్యమర్షణాః । తస్యాస్తీరేపుణ్యభూమావాసతేమునిపుఙ్గవాః ॥
క్వచిత్కదాచిత్క్రీడార్థం దివ్యైఃపరిజనైస్సహ । శేషసేనేశగరుడప్ర
ధానైస్సేవితంశుభమ్ ॥ ౭౧ ॥ సేవమానాశ్శ్రీనివాసం సాక్షాదక్షిప
ధ్వజ్గతమ్ । చతుర్భుజముదారాఙ్గమతసీగుచ్ఛసచ్ఛవిమ్ ॥౭౨॥ *

ఇతిశ్రీపాద్మపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేదేవ
లదేవదర్శనసంవాదే-అత్యాశ్రిదిపక్షాచ్ఛశస్మహర్షికృతస్వామి
పుష్కరిణీప్రశంసాదికథనంనామ ద్వాత్రింశోధ్యాయః.

దైత్యోపద్రవజ్ఞాపనార్థంబ్రహ్మాదీనాం క్షీరసాగరగమనమ్.

దేవలః ॥ స్వామిన్పుష్కరిణీకూలేనారాయణగిరేర్భ్రుగౌ । ఆ
విర్భావఃకథంవిష్ణోశ్శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు
బ్రహ్మన్సమాచక్షేసమాహితమనామునే । ప్రశ్నంసర్వాణ్డగర్భస్యప్రాదు
ర్భావాత్మకంవిభోః ॥ ౨ ॥ పురాదుర్మేధసాదైత్యప్రవరేణామరారి
ణా । పీడితారుద్రభక్తేనభృశంబ్రహ్మాదయస్సురాః ॥ ౩ ॥ శాన్తాగ్ని
సదృశాశ్శుష్కవదనాశ్శోకవిహ్వలాః । పరాజితాజడాత్మానః కింకర్త
వ్యావివేకినః ॥ ౪ ॥ దైత్యారింశరణంప్రాప్తుంప్రయతాయతమాన
సాః । క్షీరాబ్ధింప్రాపురప్రాప్తస్వావాసాస్తస్యశాన్తయే ॥ ౫ ॥ తు

బ్రహ్మాదికృతక్షీరాబ్ధినాథస్తుతిః

ష్టువుస్తత్రదైతేయవిధ్వంసనవిచక్షణమ్ । లక్ష్మ్యోపలక్షితంవిష్ణుంవిశ్వ
రక్షణదీక్షితమ్ ॥ ౬ ॥ దేవాః ॥ ఓన్నమోదేవదేవాయ పూర్వదేవా
యఖడ్గినే । శ్రీవత్సాఙ్కాయచనమఃపరమస్మైపరమాత్మనే ॥ ౭ ॥ నమః
పరస్మైవ్యూహోపవ్యూహాన్తరవిభూతయే । విభవాయనమస్తస్మై వి
శ్వాన్తర్యామిణేఽణవే ॥ ౮ ॥ అర్చావతారాయనమోఽజన్మనేజన్మభా
జినే । మాయావినేజగత్స్రష్ట్రేలక్ష్మీనారాయణాత్మనే ॥ ౯ ॥ జగ
త్ప్రత్యవరోహాయజగదానన్దినేనమః । జగన్మఙ్గళభూతాయజాహ్నవీజ
నకాఙ్ఘ్రయే ॥౧౦॥ జఙ్గమాజఙ్గమజగద్ధాతుర్జననకారిణే। జనార్దనాయజ
మ్భారేరనుజాయనమోనమః॥౧౧॥ శ్రియఃపతేనమస్తుభ్యంసభ్యసన్దోహ
సఙ్గినే। సదావిష్ణోమహావిష్ణోవిష్ణోఽపారాదిరూపిణే ॥ ౧౨ ॥ నమోనళిన
నేత్రాయ నేత్రభూతాయనాకినామ్ । నారాయణాయనాథాయనాగ
భోగశయాయతే ॥ ౧౩ ॥ విశ్వేశ్వరాయవిశ్వాయ విశ్వాతీతాయతే
నమః । విశ్వాధ్యక్షాయవీశానవాహనాయాదివేధసే ॥ ౧౪ ॥ నిత్యా
యనిరవద్యాయనిరాకారాయనీతయే । నిస్సీమకళ్యాణగుణగుణాతీతా
యతేనమః ॥ ౧౫ ॥ సచ్చిదానన్దసన్దోహదేహావృద్ధిక్షయాఽక్షమ । అ
చ్యుతానన్తగోవిన్దనమస్తుభ్యంమహాత్మనే ॥ ౧౬ ॥ అపారకరుణామ్భో
ధేనిస్తరఙ్గాత్మనిశ్చల । లక్ష్మీవిలక్షణవిభోవిచక్షణనమోఽస్తుతే ॥ ౧౭ ॥

ఋతసత్యపరబ్రహ్మ కృష్ణపిఙ్గళపూరుష । ఊర్ధ్వరేతో విరూపాక్ష విశ్వరూప నమోఽస్తు తే ॥ ౧౮ ॥ నమో నమః కారణకారణాయ నమో నమోఽనన్తమహావిభూతయే । నమో నమశ్శార్ఙ్గరథాపహారిణే నమో నమశ్శాశ్వతశార్ఙ్గధన్వినే ॥౧౯॥ నమోఽన్తరాదిత్యహిరణ్యరూపసీరూపతుభ్యం పురుషోత్తమాయ। నమో నమోభిర్నిగమాన్తభూతైః కృతస్తుతప్రస్తుతభావనాయ ॥ ౨౦ ॥ ప్రసీద పుణ్డరీకాక్ష ప్రసీద పురుషోత్తమ । ప్రసీద పరమానన్ద ప్రసీద పరమేశ్వర ॥ ౨౧ ॥ ప్రసీద కమలాకాన్త ప్రసీద కరుణాకర । ప్రసీద భక్తార్తిహర ప్రసీద విబుధర్షభ ॥ ౨౨ ॥ దేవదర్శ

బ్రహ్మాదీనామ్పురతః క్షీరార్ణవాల్లక్ష్మీసఖిప్రాదుర్భావః.

నః ॥ దేవమేవం స్తుతవతాం దేవానాం మహితాత్మనామ్ । హిరణ్యగర్భపూర్వాణాం భవిష్యద్భూతభావినామ్ ॥ ౨౩ ॥ ప్రాదుర్బభూవ పురతః క్షీరాబ్ధేర్దుహితుస్సఖీ । పుణ్డరీకనిభాసాపి పుణ్డరీకాయతేక్షణా ॥ ౨౪ ॥ పుణ్డరీకాననా పుణ్యా పుణ్డరీకాక్షశాసనాత్ । అఖిలక్లేశహారిణ్యా వ్యాహారిణ్యాఽర్థసమ్పదామ్ ॥ ౨౫ ॥ సుధాంస్ర

లక్ష్మీసఖీకథితభగవదావాసజ్ఞాపనపూర్వకాఽభయోక్తిః.

వన్త్యా వాచా చ బభాషే తాన్దివౌకసః । స్వాగతం భవతామస్తు కార్యసిద్ధిశ్చ దేవతాః ॥ ౨౬ ॥ బాధా క్వచిదిదానీం కిం సురాద్యైర్యాసురైరపి । తేషాన్తు నిధనం కర్తుం ధ్రువమవ్యాజరక్షకః ॥ ౨౭॥ శ్రీవత్సలక్షణశ్శార్ఙ్గీ దక్షిణో వశ్చ రక్షణే । మాఽభైష్టసురా యూయం మా ప్రత్యూహో భవిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అచిరాద్భగవాన్విష్ణుశ్శ్రీనివాసస్స్వరాడ్విభుః । ప్రత్యక్షో భవితా వశ్చ సర్వం సిద్ధం సమీహితమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆమోదాదీన్దివ్యలోకాంస్త్యక్త్వాఽయం భగవాన్హరిః । ఇదానీం రమతే లక్ష్మ్యా నారాయణగిరేస్తటే ॥ ౩౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే సర్వాన్తర్యామ్యధోక్షజః । సహస్రశీర్షా పురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ ॥ ౩౧ ॥ తదితో దక్షిణం భాగం భూమేర్గచ్ఛత సత్వరాః । అవిఘ్నమస్తు వః కార్యం బ్రహ్మేన్ద్రత్రిదివౌకసః ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా తు సఖీ లక్ష్మ్యా సహసాఽన్తర్దధే పి చ । తస్యాశ్శ్రుత్వా వచో విష్ణుపత్నీసఖ్యాస్సమాహితాః ॥ ౩౩ ॥ ప్రణమ్య దణ్డవద్దేశం తం పరీయుః ప్రదక్షిణమ్ । సమ్ప్రీతమానసా దేవా

స్సావధానాస్సమ్ప్రీమాః ॥ ౩౪ ॥ తస్మాద్దక్షిణతో భూమిభాగంగ

బ్రహ్మాదీనాంక్షీరార్ణవాచ్ఛ్రీనారాయణాచలాగమనమ్.

స్తుం ప్రచక్రముః । తతస్తే విబుధాస్సర్వే పరమేష్ఠిపురోగమాః ॥ ౩౫ ॥
భూయో నారాయణగిరేః పాదానాశిశ్రియుర్ముదా । పుణ్యాని పుణ్యతో
యాని సరాంసి సరితశ్చ హి ॥ ౩౬ ॥ సేవమానాః కృతాతిథ్యాస్సిద్ధస
ఙ్ఘైశ్చ తాపసైః । మిథునైః కిన్నరాణాం హి లతాగేహనివాసిభిః ॥ ౩౭ ॥
గీయమానాని గీతాని ప్రాదుర్భావాత్మకానిచ । మన్ద్రమధ్యోచ్చమహి
మమాధురీఘూర్వ్వహాణిచ ॥ ౩౮ ॥ శిలాతలేషుశృణ్వన్త స్సర్వాయేషు
సమాశ్రితాః । సప్తతన్త్రీనాదగర్భసప్తస్వరవిభావనమ్ ॥ ౩౯ ॥
వేణువీణామృదఙ్గాఢ్యం నవనాట్యరసాన్వితమ్ । ఆవిర్భావాత్మకం కాల
శ్రుతికల్పితమూర్ఛనమ్ ॥ ౪౦ ॥ అప్సరోగణసఙ్గీతం లోకయన్తోఽథ తే
శనైః । వీతక్లేశా వీతమోహా విమలానన్దభావనాః ॥ ౪౧ ॥ నారాయ

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్.

ణాద్రిప్రాపుశ్చ స్వామిపుష్కరిణీతటమ్ । క్రౌఞ్చైః కారణ్డవైర్హంసై
స్సారసైస్సురసస్వరైః ॥ ౪౨ ॥ తారాభిశ్చ బలాకాభి రన్యైర్వ్వానవ
యోగణైః । నిబిడాన్తరకల్లోలకోలాహలసమాకులమ్ ॥ ౪౩ ॥
తమాలైస్తిలకైః పూగైర్నారికేళైశ్చ పాటలైః । కేతకైస్సురపున్నా
గైః పున్నాగైః పుత్రదీపకైః ॥ ౪౪ ॥ జమ్బీరైశ్చమ్పకైశ్చూతైర్లికుచైః
కుటజైర్వటైః । మన్దారైః కేసరైశ్శ్వేతమన్దారైర్హరిచన్దనైః ॥ ౪౫ ॥
కింశుకాశోకసన్తానసాలనీపహరీతకైః । శ్రీవృక్షైశ్చ దనైర్బిల్వైః కదళీ
భిశ్చ దాడిమైః ॥ ౪౬ ॥ మాతులుఙ్గైః కురవకైః కున్దైరామలజమ్బుభిః ।
సమన్తతస్సమాకీర్ణం సాన్ద్రచ్ఛాయైశ్చ భూరుహైః ॥ ౪౭ ॥ వీరుద్భిర్దమ
నీభిశ్చ మాధవీమాలతీధవైః । ఫలపుష్పద్రుమైః ఫుల్లైర్మల్లికావనజాతిభిః ॥
జాతీభిశ్శతపత్రీభిర్వారాభిర్విష్ణుపర్ణకైః । తులసీకృష్ణతులసీవళర్త్స తులసీ
శతైః ॥ ౪౯ ॥ నన్ద్యావర్తైస్త్రిసన్ధీభిర్జపాభిః కరవీరకైః । శృఙ్గబేరైర్హ
రిద్రాభిః కర్పూరైరజనీకులైః ॥ ౫౦ ॥ పనసైరార్ద్రపనసైరనేకైః కన్ద
జాతిభిః । పుణ్యగన్ధం కిరన్తీభిర్లతాతతిభిరావృతమ్ ॥ ౫౧ ॥ కల్హారకమలా

నీకమధుమత్తమధువ్రతైః।కూజద్భిః కోకిలైశ్చాపిమదాంధైర్మహితాన్త
రమ్ ॥ ౫౨ ॥ సమాశ్రితార్తిహరణసాన్ద్రచ్ఛాయంసమన్తతః । తత్ర
స్థిత్వాముహూర్తంతే బ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః ॥ ౫౩ ॥ క్షీరాబ్ధిక

కమలాఽఽళ్యుక్త్యాబ్రహ్మాదికృతశ్రీనివాస సాక్షాత్కారప్రయత్నః.

న్యాసఖ్యాస్తుసంస్మరన్తో వచశ్శుభమ్ । శ్రియశ్శ్రియంశ్రీనివాసం శ్రీవ
త్సకృతలక్షణమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీకణ్ఠకృతకైఙ్కర్యం శ్రీమహీమహితంహి
తమ్ । ఏకమేకాయనవిదామేకాన్త హృదయాలయమ్ ॥ ౫౫ । ద్వితీ
యామ్నాయనిష్ఠానామాత్మనామాత్తభూతిదమ్।త్రిమూర్తిమత్రిగుణ
కంత్రివిధాత్మకకాలకమ్ ॥ ౫౬ ॥ చతుర్మూర్తిధరంశాన్తం చతుర్వింశతి
మూర్తికమ్ । చతుర్థావస్థాఽతిభూమిఞ్చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ ॥ ౫౭ ॥ ప
ఞ్చోపనిషదాత్మానంపఞ్చరాత్రప్రవర్తకమ్ । పఞ్చాధర్వశిరోరత్నంప
ఞ్చమూర్తిధరమ్పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ షడధ్వమయచక్రస్థం షట్కోటిగృహ
మేధినమ్ । సప్తార్చిఃపఞ్జరావాసహంసంపరమహంసకమ్ ॥ ౫౯ ॥
అష్టాఙ్గయోగవిత్సిద్ధసఙ్ఘహృత్పద్మవాసకమ్ ॥ ౬౦ ॥ దశావతారచతు
రందశాననశిరశ్ఛిదమ్ । చరమోపాయసుగమంచరాచరగురుంహరిమ్ ॥
గఙ్గాజన్మగృహాంఙ్ఘ్రిష్ఠపాదపఙ్కజవైభవమ్ । ప్రణతార్తిహరంప్రాజ్ఞం
ప్రణవార్థప్రభావకమ్ ॥ ౬౨ ॥ ప్రసాదమాత్రప్రభవప్రమామాత్రప్ర
మాణకమ్ । అవ్యాజమిత్రంశత్రుఘ్నంశరణ్యంశరణార్థినామ్ ॥ ౬౩ ॥
జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజోవిజృమ్భితమ్ । రజస్తమస్సత్వసఙ్ఘని
మోహితజగత్త్రియమ్ ॥ ౬౪ ॥ సంసృష్టిస్థితిసంహారనిగ్రహానుగ్ర
హాత్మకమ్ । భక్తానామప్యభక్తానాం చిన్తనాన్మోక్షకారణమ్ ॥ ౬౫ ॥
నాదాన్తగగనావాసంశుద్ధంసూక్ష్మం నిరఞ్జనమ్ । నిరవద్యంనిరాకారం
నిరాబాధంనిరామయమ్॥౬౬॥నిరాశ్రయంనిస్తరఙ్గనీరరాశినిభంవిభుమ్।
అతీన్ద్రియంపరంబ్రహ్మచేన్ద్రియైస్ప్రష్టుమిచ్ఛవః ॥ ౬౭ ॥ వ్యాహాత్మ
కమిదంసూక్తం సుపర్వాణస్సముత్సుకాః । ఉదాత్తముచ్చైరుచ్చేరుస్స

శేషాద్రౌ శ్రీనివాససాక్షాత్కారాయబ్రహ్మాదికృతస్తుతిః.

మ్ప్లుతంనిరుపప్లవాః॥ ౬౮ ॥ఓంజితన్తేపుణ్డరీకాక్షనమస్తేవిశ్వభావన।నమ
స్తేఽస్తుహృషీకేశమహాపురుషపూర్వజ॥ ౬౯ ॥ నమశ్శ్రీధామనిలయనమ

శ్రీవత్సలక్షణ । నమస్త్రిధాత్మనే తుభ్యం నమస్త్రిగుణమోహన ॥౨౦॥
నాకౌకః ప్రత్యనీకారే నారాయణ నమోఽస్తు తే । నాగపర్యఙ్కశయనా-
నాథనాథ నమో నమః ॥ ౨౧ ॥ విశ్వస్రష్ట్రే విశ్వభర్త్రే విశ్వత్రా-
త్రే విచక్షణ । విశ్వాన్తర్యామిణే తుభ్యం విశ్వోత్తీర్ణవిభో నమః ॥ ౨౨ ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీరే స్తుతిప్రసన్నభగవద్విమానావిర్భావః.

ఏవముచ్చరతాం తేషాం హర్షోత్ఫుల్లాస్యచక్షుషామ్ । అగ్రే సుధాన్ధసాం
వ్యగ్రమనసాం సమ్ప్రదర్శినామ్ ॥ ౨౩ ॥ న్యక్కృతాఖిలతేజస్కం చక్షుర్హారి
సమీక్షితమ్ । పశ్చిమే స్వామిసరసస్తీరే ప్రత్యగ్రవిగ్రహమ్ ॥౨౪॥ విమాన
మావిర్బభూవ విమలానన్దకారకమ్ । దివ్యదున్దుభినిర్ఘోషజయశబ్దసమన్వి
తమ్ ॥ ౨౫ ॥ ద్యోతయచ్ఛ దిశస్సర్వాః పుష్పవృష్టిపురస్సరమ్ । తద్వీ
క్ష్యాఽనిమిషాస్సర్వే విమానం విస్మయాన్వితాః ॥ ౨౬ ॥ అభితుష్టువురా

విమానమధ్యగతం శ్రీనివాసముద్దిశ్య బ్రహ్మాదిస్తుతిః.

త్మేశం శ్రీనివాసం సమఞ్జసమ్ । జయ శ్రియః పతే విష్ణో జయ సత్యాచ్యుతాని
శమ్ ॥౨౭॥ జయానిరుద్ధ భగవన్ జయ పూరుష పూర్వజ । జయేశ సర్వజగతాం
జయ శ్రీకణ్ఠపూజిత ॥ ౨౮ ॥ జయాత్మేశ్వర జీవాత్మో జయ త్వమపరాజిత ।

శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావఘట్టః.

స్తుత్యాఽనయా ప్రసన్నోఽస్మిన్ విమానే పరమస్వరాట్ ॥ ౨౯ ॥ స
హస్రాదిత్యసఙ్కాశస్సహస్రేన్దుసమప్రభః । సహస్రహుతభుక్ప్రఖ్యో
విఖ్యాతవిభవోదయః ॥ ౩౦ ॥ చతుర్భుజశ్శఙ్ఖచక్రవరాఽవనతిహస్తకః ।
శ్రీవత్సకౌస్తుభోరస్కో వైజయన్త్యా విరాజితః ॥ ౩౧ ॥ ఉద్యత్ప్రచణ్డ
మార్తాణ్డప్రతీకాశకిరీటకః । మాణిక్యకణ్ఠహారశ్రీవీరపట్టవిరాజితః ॥౩౨॥
కర్ణపాళిసమాలమ్బిమకరాననకుణ్డలః । హారకేయూరకటకకఙ్కణాఙ్గ
దసున్దరః ॥౩౩॥ అఙ్గుళీయచ్ఛన్నకరోదరబన్ధనశోభితః । ప్రవాళముక్తాప్ర
త్యుప్తనవరత్నసుదామకః ॥ ౩౪ ॥ శృఙ్ఖలాబద్ధకౌశేయకిఙ్కిణీకకటి
స్థలః । పీతకౌశేయవసనో దీప్తమఞ్జీరహంసకః ॥ ౩౫ ॥ కిఙ్కిణీవా
మాఙ్గుళీయ విరాజితపదామ్బుజః । సర్వాభరణసంయుక్తసర్వావయ
వసున్దరః ॥ ౩౬ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షః పుష్పదామవిరాజితః । అష్టాఙ్గై
ర్ధూపకైర్దివ్యాలేపనైః పుణ్యగన్ధిభిః ॥ ౩౭ ॥ సమ్యక్స్థానకితాఙ్గశ్రీః పూ

ర్ణచన్ద్రనిభాననః। అప్రాకృతాఙ్గమహిమా ప్రాకృతాఙ్గవిడమ్బనః ॥౮౮॥
ప్రాదుర్బభూవభగవాన్భక్తభావాత్మకఃపుమాన్। ఈషదుత్స్మయమాన

బ్రహ్మాదీన్ప్రతిభగవత్కృతకుశలప్రశ్నః.

స్తుగీర్వాణాన్వీక్ష్యవిస్మితాన్ ॥౮౯॥ బభాషేచసురశ్రేష్ఠపూర్వాన్పూ
ర్వవిదాత్మభూః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కచ్చిద్దేవాస్స్వాగతంవస్సహస్రాక్షపు
రోగమాః ॥౯౦॥ పితామహంపురస్కృత్యకిమర్థంయూయమాగతాః।
కచ్చిత్ప్రియేణబాధ్యద్ధ్వేధ్రువమవ్యాజశత్రుభిః ॥౯౧॥ ఏవముక్తే

భగవతేబ్రహ్మాకృతలోకోపద్రవకార్యసురోదన్తజ్ఞాపనమ్.

హృషీకేశే కేశవే కేశిమర్దనే। ప్రత్యూచేవిబుధశ్రేష్ఠః ప్రణిపత్యపితామ
హః ॥౯౨॥ జాగరూకేఽత్రభవతిభగవన్భక్తవత్సలే। సర్వత్రారిష్టమాప
న్నంత్వదధీనావయంహియత్ ॥౯౩॥ కింవాకుశలమస్మాకంజీవితంకఞ్జ
లోచన। ఇన్ద్రాదయోలోకపాలావివర్ణవదనాఇమే ॥౯౪॥ స్వపదప్ర
చ్యుతాదుస్థాస్స్వస్థానప్రచకాశిరే। దైవతానామమీషాంతుభీతివిహ్వల
చేతసామ్ ॥౯౫॥ నక్తందివంనచేరుశ్చవిమానానివియత్తలే। ఏతేహి
ద్వాదశాదిత్యాస్తమోవిధ్వస్తదీప్తయః ॥౯౬॥ గ్రస్తాఇవతమోభిస్తు
నబభుర్విగతప్రభాః। అష్టౌవసుగుణాఃప్రాయోనాసత్యౌద్వౌచనాకినౌ ॥
బభాసిరేనవీతాఽభాఃప్రణష్టవసుకాఇవ। మమలోకేనివాసశ్చదుస్థితోఽ
స్వస్థచేతసః ॥౯౭॥ కైలాసవాసోరుద్రస్యమహాక్లేశకరోఽభవత్ ।
స్వకృతిప్రీళయాసోపితత్రైవవ్యవతిష్ఠతే॥౯౯॥కశ్చిన్నిదానమేతేషాంతృ
ణీకృతజగత్త్రియః। అమరారిరితిఖ్యాతోదైతేయేన్ద్రోమహేన్ద్రజిత్॥
శిపివిష్టంసముద్దిశ్యదుర్వినీతగణాధిపమ్। ఘోరాకారోఘోరతరంచకా
రాతిచిరంతపః ॥౧౦౧॥ తపసాతేనసన్తుష్టఃపినాకీసచతామసః। అజ
య్యత్వమవధ్యత్వమమరైరమరాధిపైః ॥౧౦౨॥ అన్యైరతిబలైశ్చై
వతస్మైదుత్మేధసేదదౌ। అమరారిర్ద్విషదామన్యేషాంచసతామరిః ॥౧౦౩॥
దుష్టాత్మాదుష్టచేతాస్సత్రిషులోకేషుచేష్టతే। విశేషతోదేవవర్గాన్దరి
ద్రాన్దీనమానసాన్ ॥౧౦౪॥ దివానిశంసదాక్రూరస్తదాప్రభృతిబా
ధతే। దైత్యారిర్దేవతామిత్రంశార్ఙ్గీఖడ్గీచచక్రభృత్ ॥౧౦౫॥ దేవఃప్ర

మాణం సర్వేషామన్తర్యామీ భవాన్స్వతః । నమస్తే కమలాకాన్త నమః క
మలలోచన ॥ ౧౦౬ ॥ నమః కారుణ్యపుణ్యశ్రీర్నమః కాలాత్మకప్రభో ।
అర్దితానసురేన్ద్రేణ దుర్వృత్తాదాచామరారిణా ॥ ౧౦౭ ॥ అస్మాననేకవి
ధయా భవాన్రక్షతు రక్షతు । ఇతి బ్రువాణే గీర్వాణగణశ్రేయోభిశంసిని ॥

బ్రహ్మాదిప్రార్థనయా భగవదుక్తాఽభయోక్తిః.

శరత్ప్రత్యగ్రఫుల్లాబ్జవక్త్రేథపరమేష్ఠిని । కారుణ్యామృతవారాశిక
ల్లోలామృతలీలయా ॥ ౧౦౯ ॥ వీక్షయా వీక్ష్య విశ్వాత్మా విధ్వస్తజర
యాఽదరాత్ । ఉవాచ భగవాన్విష్ణుస్స్మయమానముఖామ్బుజః ॥౧౧౦॥
దన్తపఙ్క్తిద్యుతిజ్యోత్స్నాస్నపితాఽశాన్తరాళకః । మాభిభ్యన్తు భవ
న్తోఽహం కరిష్యే తత్ప్రతిక్రియామ్ ॥ ౧౧౧ ॥ స్వస్మిన్స్వస్మిన్పదే
యూయం స్థాతారో వార్తమేవచ । వధ్యఏవత్వవధ్యత్వం ప్రాప్తవానపి
శూలినః ॥ ౧౧౨ ॥ అమరారిరముష్యాస్తు త్రిలోక్యా దుష్టకణ్టకః । ఇత్యు

రక్షోగణసంహారాయ భగవత్కృతకుముదాక్షనియోజనమ్.

క్త్వా తాంస్తత్సురగణాన్సుప్రసన్నస్సురర్షభః ॥ ౧౧౩ ॥ ఇఙ్గితాకారచేష్టా
జ్ఞమిన్దిరారమణః ప్రభుః । కుముదాక్షం గణాధ్యక్షం గదాపాణిముదైక్షత॥
శ్రీవత్సకౌస్తుభాభ్యాఞ్చ ఋతే సారూప్యసమ్పదమ్ । విష్వక్సేనాభిధానఞ్చ
సైనాపత్యం ప్రదాయచ ॥ ౧౧౫ ॥ నియుజ్య తం తస్య వధేఽమరారాతే

భగవతో బ్రహ్మాదిప్రేషణపూర్వకాఽన్తర్ధానఘట్టః.

ర్గణాధిపమ్ । దేవాన్సమ్భావ్యసహసా సర్వాన్స్వపదకాఙ్క్షిణః ॥ ౧౧౬ ॥
కృత్వాఽభయప్రదానఞ్చ దత్వాఽశిషమనేకశః । స్మయమానముఖశ్శ్రీ
మానచ్యుతస్తుతిరోదధే ॥ ౧౧౭ ॥ తతో దేవా దేవదేవాఽభిహితం వచ
నం హితమ్ । శ్రుత్వా ప్రీత్యా ప్రణమ్యైతం దేశముద్దిశ్య చోర్జితమ్ ॥౧౧౮॥
శిరస్యఞ్జలిపుఞ్జానప్యాబధ్నన్తస్సుధాన్ధసః । ప్రదక్షిణం పరిక్రమ్యాయయు

శ్రీనివాసావాసస్థలస్య సర్వఫలప్రదత్వవర్ణనమ్.

స్సంహృష్టమానసాః ॥ ౧౧౯ ॥ ఇతి దేవార్యమిత్రస్య సర్వాన్తర్యామి
ణో విభోః । ఆవిర్భావో మయాఽఖ్యాతశ్శ్రీనివాసస్య దేవల ॥ ౧౨౦ ॥
శృణ్వతాం పఠతాం చైవ చతుర్వర్గఫలప్రదః । ఏతద్వై వైష్ణవం క్షేత్రం ప
విత్రం చిత్రవైభవమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ అనాయాసేన జగతామభీష్టఫలదాయ

కమ్ । ముక్తిభాజాంముముక్షూణాంలక్ష్మీవైభవకాఙ్క్షిణామ్ ॥౧౨౨॥
కిన్నరాణాంనరాణాఞ్చసురాణాంసుఖశాలినామ్ । భూతానాంభూత
యోనీనాంభైరవాభైరవాత్మనామ్ ॥ ౧౨౩ ॥ పరమైకాన్తినాంపఞ్చ
కాలాఽకలుషితాత్మనామ్ । పఞ్చశాఖాఽథర్వవిదాంపఞ్చోపనిషదా
త్మనామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ నిత్యానాంనియమస్థానాంనివాసోయోగినామపి ।
మాహాత్మ్యమస్యదేశస్యవక్తుంవర్షశతైరపి ॥ ౧౨౫ ॥ అశక్యందేవలభ

శ్రీశ్రీనివాసావతారదేశకాలనిర్ణయః.

వాన్కృతకృత్యశ్శుచిశ్రవాః । ఇత్థమాత్మభువఃకల్పేహార్దామ్భోజభువో
హరేః ॥ ౧౨౬ ॥ ఆద్యాకృతయుగేజమ్బూద్వీపేభారతవర్షకే । గఙ్గాయా
దక్షిణేభాగేయోజనానాంశతద్వయే ॥ ౧౨౭ ॥ పఞ్చయోజనమాత్రే
తుపూర్వామ్భోధేస్తుపశ్చిమే । మాసేభాద్రపదేవిష్ణుతిథౌవిష్ణుసమన్వి
తే ॥ ౧౨౮ ॥ సిద్ధయోగేసోమవారేగిరౌనారాయణాహ్వయే । స్వా
మిపుష్కరిణీతీరేపశ్చిమేభూత్యపశ్చిమే ॥౧౨౯॥ బృన్దారకాణాంబృన్దై
స్తుప్రార్థితోలోకరక్షకః।ఆవిర్బభూవభగవాఞ్ఛ్రీనివాసఃపురఃపుమాన్॥
శ్రీనివాసాయమహసేనిష్కళాఽనిష్కళాత్మనే।నమోఽస్తుపద్మనేత్రా
యపవిత్రాయాదివేధసే ॥ ౧౩౧ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావకథనంనామత్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః.

పద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

దేవలః ॥ దేవదర్శనభూయోపిశ్రోతుంకౌతూహలంహిమే । ప
ద్మాఖ్యసరసోబ్రహ్మన్మాహాత్మ్యంజన్మమేవద ॥ ౧ ॥ యస్మింస్తపస్యత
స్తస్యవైయాసేస్సిద్ధిరాగతా । శుకస్తుముక్తఇతివైప్రసిద్ధిర్జగతీతలే ॥౨॥
బ్రహ్మలోకాదాగతోయశ్శుకోఽన్యోవావదస్వమే । కృపాంమయికురు
ష్వాద్యవదసర్వజ్ఞమేగురో ॥ ౩ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణుపద్మాఖ్యసరస

భృగుపాదాహతికుపితాయాలక్ష్మ్యాఃకపిలాలయగమనమ్.

ఉత్పత్తిందేవలాఽద్యభోః । భృగోఃఖ్యాత్యాంసముత్పన్నాశ్రీఃపూర్వంధ
ర్మనాయికా ॥ ౪ ॥ భృగుపాదాహతస్యాస్యవిష్ణోర్వైకుణ్ఠశాయినః ।
విప్రపాదరజస్స్పృష్టాకుపితాకపిలాలయమ్ ॥ ౫ ॥ గత్వాసాతాళమూ

లంసామునినా తేనపూజితా । శ్రీమతాసాహి తేనైవకపిలేనకృతాలయా॥ పూజితాచచిరజ్కాలంతత్రవాసంతదాఽకరోత్ । ధరణీసహితోవి

→ లక్ష్మ్యన్వేషణార్థంధరాతలమ్ప్రతిభగవదాగమనమ్. ←

ష్ణుర్నీళయాధృతచామరః ॥ ౭ ॥ తంమునింపూజయిత్వాఽథభృగుంబ్ర హ్మర్షిసత్తమమ్ । నీళాంనిక్షిప్యవై కుణ్ఠేభూదేవ్యాభూమిమాగతః ॥ ౮ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాకుస్తపాణిః పద్మదళేక్షణః । శ్రీదేవ్యన్వేషణంకుర్వన్నానా రూపీజనార్దనః ॥ ౯ ॥ షట్పఞ్చాశత్సుదేశేషువిచిన్వన్పురుషోత్తమః । కోల్లాపురంసమాగమ్యశ్రియోఽధిష్ఠానముత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥ తత్రాపశ్య న్మహాలక్ష్మీమర్చారూపేణరాజతీమ్ । అగస్త్యారాధితాంపూర్వం ప్రతి ష్ఠాప్యాలయోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తాందృష్ట్వాతత్రదేవేశో మహితాంముని సత్తమైః । అర్చయంశ్చస్వయంవిష్ణు రువాసదశవత్సరాన్ ॥ ౧౨ ॥

→ శ్రీకోల్లాపురవాసిలక్ష్మీమర్చయస్తంభగవన్తమ్ప్రత్యశరీర్యుక్తిః. ←

అథాఽబ్రవీత్తదావిష్ణుమశరీరాసరస్వతీ । విష్ణోప్రసీదభగవన్లక్ష్మీదర్శన లాలస ॥ ౧౩ ॥ ఇతోదక్షిణతోగచ్ఛకృష్ణవేణ్యాశ్చదక్షిణే । ద్వావింశ ద్యోజనేవిష్ణోసువర్ణముఖరీనదీ ॥ ౧౪ ॥ తీరమాసాద్యతస్యాస్త్వముత్త రంమునిసేవితమ్ । కుర్వేనాహత్యతత్తీరేసరఃకృత్వాతపఃకురు ॥ ౧౫ ॥ ఆహృత్యదేవలోకాత్త్వంసువర్ణకమలానిచ । స్థాప్యతస్మింశ్చసరసిస ర్వాణికమలానిచ ॥ ౧౬ ॥ తత్తీరేపుష్పజాతీశ్చపుష్పవృక్షశతానిచ ॥ పద్మారామేచసరసి పద్మాయాఃపద్మవల్లభ ॥ ౧౭ ॥ జపన్నేకాక్షరమ నుంసహస్రాక్షరమేవవా । అర్చయన్కమలైఃపద్మాం ద్వాదశాబ్దంవ సప్రభో ॥ ౧౮ । తతఃప్రసన్నాసాదేవీస్వయమావిర్భవిష్యతి । సువ ర్ణకమలేదేవసువర్ణకమలాకృతిః ॥ ౧౯ ॥ ఊనషోడశవర్షాసాశ్రీఃపద్మ నయనావత॥ గచ్ఛశీఘ్రమితోవిష్ణోసువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఇతిసా

* శేషాచలాధ్వనారాజరూపస్యభగవతస్సువర్ణముఖరీతీరాగమనమ్. *

మ్యంవచశ్శ్రుత్వావిష్ణురాకాశసమ్భవమ్ । జగామగరుడారూఢస్సువర్ణ ముఖరీతటమ్ ॥ ౨౧ ॥ పశ్యంశ్చవివిధాన్దేశాన్పర్వతాంశ్చవనానిచ । వరాహాధిష్ఠితంపుణ్యమఞ్జనాద్రింసురారిహా ॥ ౨౨ ॥ స్వామిపుష్కరి ణీస్నాత్వాభూవరాహస్య సన్నిధౌ । గరుడాదవతీర్యాసౌ స్నాత్వాస్వామి

సరోజలే॥ ౨౩ ॥వైఖానసైశ్చమునిభిరాతిథ్యేనసుపూజితః।నజ్ఞాతోరాజ
రూపేణమునిభిఃపురుషోత్తమః ॥ ౨౪ ॥ యయౌప్రాతస్సముత్థాయము
నీనామన్త్ర్యతాన్విభుః । అశ్వరూపస్తుగరుడమారుహ్యపురుషోత్తమః॥
గదాకున్తధరోదేవోగిరేర్దక్షిణతోవ్రజన్ । సువర్ణపఙ్కజాకీర్ణాంసువర్ణ

భగవత్కృతపద్మసరోవరనిర్మాణప్రకారః.

ముఖరీంహరిః ॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వాసవిస్మయోభూత్వా గరుడాదవరుహ్య
చ । తత్రపుణ్యేసమేదేశేకున్తేనాహత్యభూతలమ్ ॥ ౨౭ ॥ గోకర్ణమా
త్రవిస్తారంచకారరుచిరంసరః । స్మృత్వావాయుం సమాహూయతము
వాచమహామనాః ॥ ౨౮ ॥ ఇన్ద్రస్యానుమతేవాయో రుక్మపద్మానిచా
హర । స్థాపయిష్యామిసరసిలక్ష్మీపూజావిధౌమరుత్ ॥ ౨౯ । తచ్ఛ్రు
త్వావాయురాహైనమస్యాంనద్యాంహిసన్తివై । కాఞ్చనానిచపద్మా
నికిమర్థంసురలోకతః ॥ ౩౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కోల్లాపురేమహావా
ణీహ్యాశరీరాఽబ్రవీత్పురా । దేవలోకాత్సమానీయకాఞ్చనాబ్జానిచార్చ
య ॥ ౩౧ ॥ ఇతిమామబ్రవీద్వాయోతస్మాదానయమేఽమ్బుజమ్ । గ
త్వాలోకంతతోవాయురిన్ద్రలోకాదుదారధీః ॥ ౩౨ ॥ దేవేన్ద్రాను
మతేశీఘ్రమానయామాసతానివై। కాఞ్చనాబ్జానినిక్షిప్యతస్మిన్త్సరసి

పద్మవికాసనైరన్తర్యార్థంభగవత్కృత సూర్యనారాయణప్రతిష్ఠా.

మాధవః ॥ ౩౩ ॥ విష్ణుస్సూర్యంప్రతిష్ఠాప్య ప్రాఙ్ముఖంసరసస్తటే।
అర్చయన్పఙ్కజాధీశంకమలాఽవాప్తయేవిభుః ॥ ౩౪ ॥ శక్తిపూర్వాం
శ్రియోబీజంకామబీజమతఃపరమ్ । ఆద్యన్తప్రణవోపేతమక్షరత్రయస

లక్ష్మీమన్త్రోపాసనపూర్వకభగవత్కృతతపోవిధిః.

మ్పుటమ్ ॥ ౩౫ ॥ త్రిసహస్రంజపన్నిత్యం దశాంశంతర్పయన్విభుః ।
అర్చయన్పద్మసాహస్రైర్దివ్యైఃకాఞ్చనసమ్భవైః ॥ ౩౬ ॥ తర్పయన్ప
ద్మసరసోరసేనోషసిమాధవః । క్షీరాఽహారోయతాఽహారోలక్ష్మ్యారా
ధనతత్పరః ॥ ౩౭ ॥ తద్భానుసన్నిధౌతీరేపశ్చిమాభిముఖోవిభుః । దీ
క్షాంవివేశదేవేశోద్వాదశాబ్దమనన్యధీః ॥ ౩౮ ॥ ఏవంస్థితేమహావిష్ణౌ

* నృపశఙ్కయాభగవత్తపోభఙ్గాయేన్ద్రాదికృతరమ్భాదిప్రేషణమ్. *

శ్రీకాఙ్క్షిణిసమాహితే । ఇన్ద్రాదిదేవాస్సఙ్క్షుబ్ధా మాయామోహసమ

న్వితాః ॥ ౩౯ ॥ భూపతేః పార్థివేన్ద్రస్యవిష్ణోర్మానుషరూపిణః । వి
ఘ్నమిచ్ఛతపసఃకర్తుముద్యమంచక్రురుద్ధతాః ॥ ౪౦ ॥ ఆహూయాప్సర
సస్సర్వాః ప్రోచుస్సేన్ద్రాదివౌకసః । యూయంగచ్ఛతభూలోక మఞ్జ
నాద్రేస్సమీపతః ॥౪౧॥ సువర్ణముఖరీనామనదీమునినిషేవితా। తస్యాఏవో
త్తరేతీరేకుమ్భయోనేర్మహాశ్రమః ॥ ౪౨ ॥ తదాశ్రమాత్పూర్వభాగే
కశ్చిద్రాజాతపస్యతి । కనకాబ్జసరస్తీరేపురస్తాద్భాస్కరస్యచ ॥౪౩ ॥
త్రైలోక్యలక్ష్మీమాకాఙ్క్షన్నాయాపీసచతుర్భుజః । క్షోభయధ్వంన్నృ

* రాజవేషభృద్భగవత్తపోవనమ్ప్రతీన్ద్రప్రేషితరమ్భాద్యాగమనమ్. *

త్తగీతైరన్యైశ్శృఙ్గారచేష్టితైః ॥ ౪౪ ॥ ఇతిదేవైస్సమాదిష్టాస్సర్వా
హ్యప్సరసాంవరాః ॥ వసన్తకామసహితా జగ్ముఃపద్మసరోవరమ్ ॥
అవతీర్ణోవసన్తస్తుజజృమ్భేతద్వనేభృశమ్ । చూతకింశుకమన్దారకర్ణికా
రాఽసనోజ్జ్వలైః ॥ ౪౫ ॥ కోకిలైర్భృఙ్గరాజైశ్చ శోభితేవివిధైఃఖ
గైః । రమ్యేవనేతపస్యన్తంపురుషంసుభగాకృతిమ్ ॥ ౪౬ ॥ దృష్ట్వా
చతుర్భుజంచిత్రంమోహితాశ్చాప్సరోగణాః । జగుఃకళఞ్చననృతుస్తద
గ్రేతావరాఙ్గనాః ॥ ౪౭ ॥ కహ్లారశీతలోవాయుశ్చలయన్పుష్పవాటి
కామ్। వవౌమలయసమ్భూతోమదయన్వనవాసినః ॥ ౪౮ ॥ ఏతస్మిన్న

* స్వాశ్రమాగతాప్సరోవఞ్చనార్థంభగవత్కృతమాయానిర్మాణమ్. *

న్తరేవిష్ణుఃకిఞ్చిదున్మీల్యచక్షుషీ । మాయామన్యాంవిసస్సృజేతాసాంసం
మోహనాయవై ॥౫౦॥ తాంవిష్ణుమాయాంవీక్ష్యైవవివశావినతాఽన
నాః। సతుపద్మానిసఞ్చిన్వంశ్చచారసరసీజలే ॥ ౫౧ ॥ యథాపూర్వం
పూజయంశ్చనిర్వికారోనిరఞ్జనః । తందృష్ట్వానిర్వికారంతా వికర్తుంపు
రుషోత్తమమ్॥ ౫౨ ॥ అశక్తాజగ్మురాకాశంవిష్ణుమాయావిమోహితాః।
తాంమాయాంభగవానాహలోకపూజ్యాభవిష్యసి ॥ ౫౩ ॥ ఇక్షుచా
పాసిచక్రాబ్జపుష్పబాణధరాసతీ । చతుర్వర్గప్రదాపుంసాం పర్ణతీరాది
పూజితా ॥ ౫౪॥ ఇత్యాదిశ్యచతాందేవీమర్చయామాసపద్మినీమ్। ఏవం

పద్మసరోవరాల్లక్ష్మీప్రాదుర్భావఘట్టః.

తపస్యతస్తస్యద్వాదశాబ్దాగతాద్విజ ॥ ౫౫ ॥ తతస్త్రయోదశేవర్షేకా
ర్తికేశుక్లపక్షకే। పఞ్చమ్యాంశుక్రవారేచముహూర్తేమైత్రసంజ్ఞికే ॥

వపుఃపుణ్యాస్సుఖావాతాఉత్తరాషాఢతారకే । ప్రసన్నంసలిలంసర్వం
త్రైలోక్యాన్తర్గతన్ద్విజ ॥ ౫౭ ॥ సుప్రభోభానుమానాసీత్ప్రసన్నాని
మనాంసిచ । తతఃపద్మసరోమధ్యే తేజోరాశిర్మహానభూత్ ॥ ౫౮ ॥ బా
లభానుసహస్రాభ స్సువర్ణసదృశచ్ఛవిః । తన్మధ్యేకాఞ్చనేపద్మే ర్ని
ర్మితోరథఉత్తమః ॥ ౫౯ ॥ పద్మిభిర్ధృతపార్శ్వశ్చచతుర్భిర్మదగన్ధిభిః ।
తన్మధ్యేకాఞ్చనేపద్మేసహస్రదళశోభితే ॥ ౬౦ ॥ తత్పద్మకర్ణికామధ్యే
పద్మాసనసమన్వితా । పద్మహస్తాపద్మనేత్రీరక్తపద్మపదద్వయా ॥ ౬౧ ॥
సువర్ణపద్మముకుళద్వయశోభికుచాఽనతా । స్మేరపద్మరజోగన్ధిసము
చ్ఛ్వాసముఖామ్బుజా ॥ ౬౨ ॥ బిమ్బాధరసుసంవర్ధిస్మితశోభిసుధా
రసా । సమ్ఫుల్లపద్మసమావాసవిశాలనయనద్వయా ॥ ౬౩ ॥ సర్వర
త్నసముత్కృష్టజామ్బూనదవిభూషణా । కర్ణికోత్పలతాటఙ్కమౌక్తికాఽ
లకబన్ధనా ॥ ౬౪ ॥ ఆముక్తముక్తామకుటకటకాఙ్గదకఙ్కణా । విద్యు
త్పుఞ్జప్రతీకాశవిచిత్రామ్బరచిత్రితా ॥ ౬౫ ॥ మన్దస్మితామనోజ్ఞాఙ్గీమా
ధవంవీక్ష్యసాఽదరమ్ । కల్హారమాలామాదాయయక్షకర్దమలేపనామ్ ॥
సుగన్ధితులసీదూర్వామధూకకమలోత్పలామ్ । స్థితాపద రథేదేవీదేవం
వీక్ష్యచతుర్భుజమ్ ॥ ౬౬ ॥ తతోదేవగణాస్సర్వేఽ వాదయన్దేవదు
న్దుభీః । శఙ్ఖానాపూరయామాసుర్వీణాశ్చముముచుస్స్వరాన్ ॥ ౬౭ ॥
షడ్జాదీన్ త్సమతాళేనగన్ధర్వాలలితంజగుః । ననృతుర్దివ్యాప్సరసస్సస్వ
రజ్గీతలాలసాః ॥ ౬౮ ॥ తూర్యఘోషేణమహతాకృత్స్నమాపూ
రితంజగత్ । తేనఘోషేణవిజ్ఞాయశ్రియఃప్రత్యక్షతాంవిధిః ॥ ౭౦ ॥

లక్ష్మ్యవతారదర్శనార్థంపద్మసరస్తీరమ్ప్రతిబ్రహ్మాద్యాగమనమ్.

హంసారూఢస్సహమునిర్బ్రహ్మాతత్రసమాయయౌ । కైలాసాచ్ఛఙ్క
రశ్చాపిగౌరీగణసమన్వితః ॥ ౭౧ ॥ ఇన్ద్రశ్చాన్యలోకపాలైశ్చ స్త్రీత్వా
శఙ్ఖధ్వనింయయౌ । వసిష్ఠాద్యాశ్చమునయస్సనకాద్యాశ్చయోగినః॥౭౨॥
కాఞ్చనాబ్జసరస్తీరేపద్మనాభాశ్రమంయయుః । సర్వలోకేశ్వరీంతత
శ్రియంపద్మరథస్థితామ్ ॥ ౭౩ ॥ దృష్ట్వావిద్యాధరాస్సర్వేపుష్పవృష్టి
ముచోవిది । విస్మితాస్సుస్మితాస్సర్వేదేవాస్తస్థుశ్చసస్పృహాః ॥ ౭౪ ॥
దైతేయాదానవాశ్చాపినాగాఃపాతాళవాసినః । సాభిలాషారమాంవీ

ష్యస్థితామదనమోహితాః ॥ ౨౫ ॥ మామాశ్రయేన్మామాశ్రయేత్ప్రి
త్యేకంమేనిరేహృది । ఇతితేషుస్మరత్స్వేవదేవదానవభోగిషు ॥ ౨౬ ॥

లక్ష్మీకృతమాలాఽర్పణపూర్వకభగవద్వరణమ్.

ఉత్థాయసస్మితాలక్ష్మీ రాగత్యహరిమఞ్జసా । కల్హారమాలామున్ముచ్య
విష్ణోఃకణ్ఠే సమర్ప్యచ ॥ ౨౭ ॥ ఆలిఙ్గ్యతం చతుర్బాహుం సర్వాలో
కాన్వ్యలోకయత్ । హరివక్షఃప్రతిష్ఠాయాశ్శ్రియోదృష్ట్వైచ్ఛలేషి
తాః ॥ ౨౮ ॥ స్వస్వాధికారాన్సమ్ప్రాపుర్దేవదానవయోగినః ।
శ్రియాసమేతోభగవాన్సకృతార్థఃకమలాపతిః ॥ ౨౯ ॥ పాద్మంస

భగవతఃపద్మసరోవరవరదానపూర్వకశేషాచలగమనమ్.

రస్సమీక్ష్యాఽథవరంతస్మైదదౌహరిః । హేసరస్తవతీరేఽస్మిన్పద్మకాన్త
స్యభాస్వతః ॥ ౩౦ ॥ తపఃకుర్వన్మహాంపద్మామాప్తవానస్మిశాశ్వతీమ్।
తస్మాత్త్వమద్యప్రభృతి పద్మవాపీతినామతః ॥ ౩౧ ॥ పాద్మంపద్మ
సరశ్చేతిపద్మాప్రీతికరంభువి । త్రిలోకీప్రథితంభూయాహ్యుద్దేశకమలాల
యమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాగరుడేశానమధిరుహ్యరమాసఖః । భో
గిరాజగిరింగత్వాస్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౩౩ ॥ రమతేరమయైకాన్తే

నారదాద్యష్టమహర్షిప్రశంసితపద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

రమణీయేశ్రియఃపతిః । తద్దృష్ట్వామునయస్సర్వే ప్రశశంసుస్సరోవ
రమ్ ॥ ౩౪ ॥ నారదః ॥ యఃపద్మసరసిస్నాతస్సప్తజన్మాఽఘనాశనే ।
శ్రియమాప్నోతివిమలాంశ్రియఃపతిరివామలః ॥ ౩౫ ॥ వసిష్ఠః ॥ రుక్మా
బ్జసరసిస్నాతోరుక్మనద్యాస్తటోద్భవే । కోటిజన్మకృతైఃపాపైర్ముచ్యతే
శ్రియమాప్నుయాత్ ॥ ౩౬ ॥ మరీచిః ॥ సువర్ణముఖరీకూలే స్నా
తఃపద్మసరోవరే । మహాపాతకయుక్తోయస్సముచ్యేతాంహసఃక్ష
ణాత్ ॥ ౩౭ ॥ అత్రిః ॥ అత్రపద్మసరస్స్నాతోయోరుక్మతటినీతటే ।
ససర్వపాపనిర్ముక్తో శ్రియమాప్నోత్యసంశయః ॥ ౩౮ ॥ అఙ్గిరాః ॥

భ్రష్టరాజ్యస్తుయోరాజాస్నాత్యస్మిన్మణ్డలంయమీ । పద్మాకరాఖ్యేసర
సిసరాజ్యంప్రాప్నుయాచ్ఛ్రియమ్ ॥ ౮౯ ॥ పులస్త్యః ॥ విప్రోయః
పద్మసరసిస్రావాత్యోమన్త్రవివర్జితః । సోపిపూతస్త్రిషవణాద్దినేనైకేన
శుద్ధ్యతి ॥ ౯౦ ॥ పులహః ॥ వైశ్యోయోవఞ్చనాజీవీవ్యవహారవిశా
రదః । సపద్మసరసిస్నాత్వారాజాభవతిధార్మికః ॥ ౯౧ ॥ క్రతుః ॥
శూద్రస్త్వాచారవిభ్రష్టోదేవబ్రాహ్మణదూషకః । సపద్మసరసిస్నాత్వా
పూతోవైశ్యోభవిష్యతి ॥ ౯౨ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఇతిప్రస్తూయమున
యోయయుస్తేస్వాశ్రమాన్మునే । ఉత్పత్తిఃపద్మసరసస్తవోక్తాదేవలా

శుకచరిత్రవర్ణనమ్.

మల ॥ ౯౩ ॥ ఇతఃపరంశుకోత్పత్తింవదామిశృణుదేవల । పురాశు
కోబ్రహ్మచారీసాక్షాద్వైయాసిరాత్మవాన్ ॥ ౯౪ ॥ లబ్ధ్వాబ్రహ్మో
పదేశన్తురుద్రాద్జ్ఞానీబభూవహ । తపస్సిద్ధోజగామైవపశ్యన్బ్రహ్మాత్మకం
జగత్ ॥ ౯౫ ॥ ఏవంజగామచసతతంజ్ఞానోన్మత్తస్సుబాలవత్ । ఊన
షోడశవర్షోఽసౌసాక్షాత్కృష్ణఇవోజ్జ్వలః ॥ ౯౬ ॥ మాతాచకమలా
దేవీ పితాదేవోజనార్దనః । బాన్ధవావిష్ణుభక్తాశ్చ స్వదేశోభువనత్ర
యమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్త్వావ్యాసమున్మృచ్యభానుంప్రతిజగామహ । గచ్ఛ
న్తంశుకమాలోక్యతీవ్రాంశోశ్చసమీపతః ॥ ౯౮ ॥ వ్యాసఃపుత్రేతిచు
క్రోశపుత్రేతిచపునఃపునః। ఆలోక్యాఽథశుకమ్భానురువాచప్రణయాద్వ
టుమ్ ॥౯౯॥ హేవటోగచ్ఛభూలోకమపుత్రస్త్వమవాక్శిరాః। ముక్తః
పితృఋణాత్పుత్రముత్పాద్యాగచ్ఛశీఘ్రతః ॥ ౧౦౦ ॥ అపుత్రస్యగతి
ర్నాస్తితపఃకృత్వాఽపిభూతలే । యజ్ఞంకృత్వాఽపిలోకార్థీస్వర్గంనావా

ఛాయాశుకోత్పత్తిః.

ప్నుయాత్పుమాన్ ॥ ౧౦౧ ॥ ఇతిభానువచశ్శ్రుత్వాశుకోధ్యాత్వాజ
నార్దనమ్ । ఆత్మఛాయామధశ్శీర్షామస్పృజత్వాత్మపూరుషమ్ ॥౧౦౨ ॥

ఛాయాశుకశ్చతంకృత్వాస్వాత్మపుత్రమివాత్మవాన్ । పితుర్మేశోకనా
శంత్వంకురుపుత్రత్వమాగతః ॥ ౧౦౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాభానుమాలోక్య
వివృతంతత్పథజ్ఞతః । ఛాయాశుకస్సమాగత్యవ్యాసంక్రోశన్తమాత్మ
జమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ నమస్కృత్యపితుఃపాదాన్శ్రుత్వాభాగవతంసుధీః । కృ
త్వావైవాహికంకర్మపుత్రానుత్పాద్యపుణ్యధీః ॥ ౧౦౫ ॥ పురాణం
శ్రీభాగవతంప్రతిష్ఠాప్యావసౌసుధీః । కృష్ణప్రసాదాత్సశుకఋషిత్వఞ్చ
ప్రపద్యచ ॥ ౧౦౬ ॥ సశరీరోబ్రహ్మలోకం గత్వాప్రీతోవసన్సుధీః ।
శ్రీవేఙ్కటాద్రిమాహాత్మ్యంశ్రుత్వాపద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ ప్రాప్య
కృత్వాతపస్తీవ్రంసరోఽమ్బుజదళైస్స్రజన్ । సభేయాన్మానసాన్పుత్రా
నష్టోత్తరశతంద్విజాన్॥ ౧౦౮॥ తానధ్యాప్యబ్రహ్మవిద్యాంతైస్సహాద్రిం
గతోమునిః । మాసిభాద్రపదేపుణ్యేబ్రహ్మణానిర్మితోత్సవే ॥ ౧౦౯ ॥
వర్తమానేశ్రీనివాససేవార్థంవ్యాసపుత్రకః । ఉత్సవేవాహకాన్కృత్వా
శతమష్టోత్తరన్ద్విజాన్ ॥ ౧౧౦ ॥ ఉత్సవాన్తేచావభృథే శ్రవణర్క్షేప్ర
సన్నధీః । స్నాత్వాచస్వామిసరసితైర్ద్విజైఃకమలోద్భవైః ॥ ౧౧౧ ॥
సభాయాంవేఙ్కటేశస్య వాహకార్థంవ్యజిజ్ఞపత్ ॥ స్వనామ్నాయ
త్పురం దేవ మయాక్లృప్తంసురేశ్వర ॥ ౧౧౨ ॥ తత్క్షేత్రసమ్భవంసస్యం
జీవితంశ్రీపతేకురు । సేవాంకుర్వన్త్వప్రళయంవాహకాఉత్సవేషుతే ॥
శ్రుత్వామునివచోదేవశ్శ్రీనివాసస్తథాఽస్త్వితి। ఛాయాశుకస్యాత్మజా
నాంసభ్యానాంజీవమబ్రవీత్ ॥ ౧౧౪ ॥ బ్రహ్మలోకంజిగమిషుఃపునశ్ఛా
యాశుకోమునిః । కృష్ణఞ్చబలభద్రంచభానుంపద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
ప్రదక్షిణీకృత్యశుకస్స్థీయతామితిచాత్మజాన్ । భరద్వాజాదిషడ్గోత్రా
న్శతమష్టోత్తరంసుధీః॥ ౧౧౬ ॥ సభ్యాస్సభాసదఃపాద్మానుక్త్వాఽకాశంజ
గామహ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఉక్తంపద్మసరోజన్మ ఛాయాశుకమునేరపి ॥
సభాస్థానాంద్విజాతీనాం శుకమానసజన్మనామ్ ॥ దేవలః ॥ దేవదర్శ

నసర్వజ్ఞకృతార్థోఽస్మినతోఽస్మి తే ॥౧౧౪॥ నాస్తిశ్రోతవ్యమేతస్మాత్సం
శయోవిగతోమమ ॥౧౧౫॥

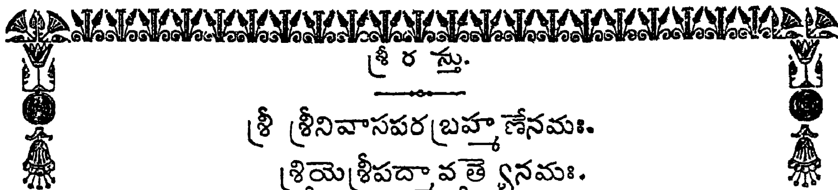
ఇతిశ్రీపాద్మేపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
దేవలదేవదర్శనసంవాదేపద్మసరోవరమాహాత్మ్యా
దికథనంనామ చతుస్త్రింశోఽధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీపాద్మపురాణే చతుర్వింశప్రభృతి చతుస్త్రిం
శపర్యన్తైకాదశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటా
చలమాహాత్మ్యపరోభాగస్స
మాప్తిమగమత్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణ నిధయేనిధయేర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥ *

శ్రీపాద్మపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా ౧౧.

అథ శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

* వసిష్ఠమ్ప్రతి శ్రీవేఙ్కటాద్రిమాహాత్మ్యశ్రవణేచ్ఛయారున్ధతీప్రశ్నః. *

శ్రీగరుడః॥ అరున్ధతీసమస్తానామఙ్గనానాంపతివ్రతా । పతింస్వం పరిపప్రచ్ఛలోకానాంహితకామ్యయా ॥ ౧ ॥ అరున్ధతీ ॥ బ్రహ్మాత్మజ నమస్తుభ్యమిదంవిజ్ఞాపనంశృణు। పతిశుశ్రూషణాదన్యత్స్త్రీణాంధర్మోన విద్యతే ॥ ౨ ॥ నయాగయోగౌనతపోనతీర్థంనసురార్చనమ్ । సర్వధర్మాధికంస్త్రీణాంపత్యురేవప్రహర్షణమ్ ॥ 3 ॥ ఇతిశ్రుతమ్మయాత్వత్త ఋషిభ్యోఽన్యేభ్యఏవచ । తథాపిజాయతేప్రీతిర్మమకాచిద్గరీయసీ ॥ ౪॥ విష్ణుక్షేత్రేక్వచిత్పుణ్యేతీర్థేసర్వాతిశాయిని । కఞ్చిత్కాలంతపఃకృత్వా విష్ణుముద్దిశ్యయత్నతః ॥ ౫ ॥ విష్ణోర్ముఖేనసద్ధర్మంవాచయిత్వాజగత్కృతే । సర్వధర్మోత్తమంస్త్రీణాందర్శయామీతిమేమతిః ॥ ౬ ॥ అనుజ్ఞయాస్త్రీయోభర్తుర్ధర్మాచరణముత్తమమ్ । విష్ణుక్షేత్రంతాదృశంమేవదతీర్థోత్తమంతథా ॥ ౭ ॥ గరుడః॥ అరున్ధత్యాపృష్టఇత్థంవసిష్ఠోవాక్యమబ్రవీత్ । సమ్యక్పృష్టమిదందేవిసర్వలోకహితేచ్ఛయా ॥ ౮॥ తథావదామిశృణుమేయథాహృత్సమ్ప్రహృష్యతి । శ్రోతవ్యప్రతిపత్త్యైతువక్తుర్వాక్యంతథాభవేత్ ॥ ౯ ॥ యథాఽన్ధభర్తరిస్త్రీణాంసౌన్దర్యంసకలంవృథా । సావధానమనాభూత్వాశృణుతస్మాద్వచోమమ ॥ ౧౦ ॥ సు

వసిష్ఠవర్ణితశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్.

వర్ణముఖరీతీరేకశ్చిదస్తిమహీధరః । వేఙ్కటాచలనామాఽసౌసర్వభూభృత్కులోత్తమః ॥ ౧౧ ॥ అతిప్రీతిర్మహావిష్ణోస్తత్ర వేఙ్కటభూధరే । శ్వేతద్వీపాచ్చవైకుణ్ఠాద్భానుమణ్డలమధ్యతః ॥ ౧౨ ॥ యన్నామకీర్తయిత్వాఽపిసర్వపాపక్షయోభవేత్ । సమస్తశ్రేయసాంసిద్ధిస్తాదృశో వేఙ్కటాచలః ॥ ౧3 ॥ యస్మైవేఙ్కటశైలాయ నమస్కృత్వాపిదూ

రతః । సర్వపాపైః ప్రముచ్యేత తత్పుణ్యం క్షేత్రముత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥ త
త్రస్వామిసరో నామ తీర్థమేకం విరాజతే । తత్పశ్చిమే భూమికోలస్తత్రవి
రాజతి దేవరాట్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీమద్వరాహదేవస్య వేఙ్కటాచలవాసినః ।
న మయా శక్యతే వక్తుం మహిమా బహుహాయనైః ॥ ౧౬ ॥ దక్షిణే స్వా
మితీర్థస్య తీరే నీరజలోచనః । శ్రీవేఙ్కటేశో భక్తానాం వరదః శ్రీనికేతనః ॥
నివసత్యచ్యుతో నిత్యం సులభస్సర్వదేహినామ్ । తస్య సేవామపేక్షన్తే బ్ర
హ్మరుద్రాదిదేవతాః ॥౧౮॥ తస్య వేఙ్కటశైలస్య సన్తి నామాన్యనేకశః ।
కీర్తనాత్పాపహారీణి శ్రేయోదాని శృణుష్వ మే ॥౧౯॥ అఞ్జనాద్రిశ్శేషగిరి
ర్వృషాద్రిర్వృషభాచలః । నారాయణాద్రిస్సింహాద్రిశ్శ్రీశైలస్సింహభూ
ధరః ॥౨౦॥ ఏవమాదీని నామాని యః కీర్తయతి మానవః । ప్రాతఃకాలే ప్రతిది
నం తస్య పుణ్యమనన్తకమ్ ॥౨౧॥ తస్మిఞ్ఛ్రీవేఙ్కటాధీశభక్తిమన్తః కలా
యుగే ॥ మనోరథాన్ప్రాప్నువన్తి మనుష్యా భాగ్యశాలినః ॥౨౨॥ ఉత్తరే

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థాకాశగంగాపాపనాశనతుమ్బుతీర్థప్రశంసా.

స్వామితీర్థస్య వియద్గఙ్గా విరాజతే । తస్యా మాహాత్మ్యమతులం ప్రవదన్తి
మనీషిణః ॥౨౩॥ తతః పాపవినాశాఖ్య ఉత్తరే తీర్థనాయకః । స్నానేన త
త్ర నశ్యన్తి పాపాని వివిధాన్యపి ॥ ౨౪ ॥ తత ఉత్తర ఐశానే భాగే గిరివనా
న్తరే । తుమ్బుతీర్థమితి ఖ్యాతః కశ్చిదస్తి వరాననే ॥ ౨౫ ॥ అనేకవృక్ష
వితతిసింహశార్దూలసంయుతే । నిమ్నోన్నతస్థలే తత్ర ప్రకృష్టస్తీర్థనాయ
కః ॥ ౨౬ ॥ దేవగన్ధర్వమునయస్తుమ్బుతీర్థే కృతాప్లవాః । కృతార్థా అ
భవన్పూర్వమితి మే బ్రహ్మణశ్శ్రుతమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీం గ
త్వా స్నాత్వా తత్ర యథావిధి । ఆదిపోత్రిణమాలోక్య వేఙ్కటేశే కృతా
నతిః ॥ ౨౮ ॥ ఆకాశగఙ్గాతీర్థే చ పాపనాశే కృతాప్లవా । తత్ర గత్వా తు
మ్బుతీర్థే స్నాత్వా నిర్మలమానసా ॥ ౨౯ ॥ ప్రాఙ్ముఖీ త్వం స్థితా భూత్వా
తపః కుర్విత్యచోదయత్ । వసిష్ఠేనాభ్యనుజ్ఞాతాఽరున్ధతీ తం ప్రణమ్య చ ॥

*** వసిష్ఠోక్త్యాఽరున్ధత్యాస్తుమ్బుతీర్థతపఃకరణాయ శేషాచలాగమనమ్. ***

ఆగత్య వేఙ్కటాధస్తాత్కపిలాఖ్యే సరోవరే । కృత్వా స్నానం తదాఽరు
హ్య వేఙ్కటాద్రితటే శుభే ॥ ౩౧ ॥ కృతస్నానా స్వామితీర్థే భూవరా
హం ప్రణమ్య చ । శ్రీనివాసం వేఙ్కటేశం నమస్కృత్యాస్య సన్నిధౌ ॥

ప్రార్థయామాసభగవన్ పరిపాలయమాంహరే । తపఃకరోమ్యహంతు
మ్బుతీర్థంగత్వాకృపానిధే ॥ ౩౩ ॥ తత్రత్వంరమయాసార్థం సన్నిధే
హ్యచిరేణమే।ఇతివిజ్ఞాప్యగగనగఙ్గాంపాపవినాశనమ్ ॥ ౩౪ ॥ గత్వాత
త్రనిమజ్జ్యాశుతుమ్బుతీర్థముపాగమత్ ।స్మరన్తీభర్తృవచనంతత్రస్నా
త్వావిధానతః॥౩౫॥పతిప్రోక్తంవిష్ణుమన్త్రంజపన్తీతపసిస్థితా । వయ
స్యాసుమతిర్నామశుశ్రూషామకరోత్సదా॥ ౩౬ ॥ ద్వాదశాబ్దంతపశ్చ
క్రేనిరాహారాయతవ్రతా। దేవగన్ధర్వమునయస్తాందృష్ట్వాతపసిస్థితామ్॥
ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణాముదమాయయుః । తస్యాస్తపస్సుప్రస

అరున్ధతీసమీపేభగవదావిర్భావః.

న్నః ప్రాదురాసీత్పరఃపుమాన్ ॥ ౩౮ ॥ ఫాల్గునేమాసిపూర్ణమ్యాంమీ
నేభాస్వతిభాస్వతి । తదాబ్రహ్మాదయోదేవాఋషయోవ్యాసపూర్వ
కాః ॥౩౯॥ సనన్దసనకాద్యాశ్చ యోగినస్సర్వఏవహి । మునిపత్న్యశ్చ
దేవపత్న్యస్సమీయుస్సహస్రశోమునే ॥౪౦॥ అరున్ధతీమహాభాగాలక్ష్మ్యాఽఽ
లిఙ్గితవక్షసమ్। దృష్ట్వాహరింవేఙ్కటేశంప్రణనామముదాన్వితా ॥౪౧॥
తాందృష్ట్వాప్రణతాంవిష్ణురిదమాహదయానిధిః। ఉత్తిష్ఠారున్ధతీదేవితప
సాక్లేశవత్యసి ॥ ౪౨ ॥ తవేప్సితమహందాస్యేవరంవరయసువ్రతే । సు

అరున్ధతీకృతభగవత్స్తుతిః.

ప్రీతంతంవిదిత్వాసాతుష్టావాఞ్జనశైలపమ్ ॥ ౪౩ ॥ అరున్ధతీ ॥ నమస్తు
భ్యంమహాదేవనారాయణకృపానిధే। పాహిమాంఫణిశైలేశభక్తబన్ధో
దయానిధే ॥ ౪౪ ॥ నజానేవేఙ్కటాధీశలక్ష్మీనాయకకేశవ । త్వాం
వినాసర్వలోకానాందృష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ ॥ ౪౫ ॥ యస్యోరస్యనిశం
విభాతిజగతీసౌభాగ్యధాత్రీరమాధత్తేయస్యపదావనేజనజలం మూర్ధ్నా
పురారిస్సదా। శ్రీమద్వేఙ్కటశైలనిత్యనిలయందేవోత్తమంత్వాంవినా
దృష్టాదృష్టఫలప్రదంకిమపరందృష్టంశ్రితౌదైవతమ్ ॥ ౪౬ ॥ఇతిస్తుత్వా
పునఃప్రాహశేషశైలశిఖామణిమ్। యదిప్రీతిర్మత్తపసాతవశేషాద్రివైభ
వమ్ ॥ ౪౭ ॥ తుమ్బుతీర్థస్యమాహాత్మ్యంవదలోకోపకారకమ్।వసిష్ఠ
పత్న్యేతిపృష్టఃప్రాహవేఙ్కటవైభవమ్ ॥ ౪౮ ॥ శృణ్వత్సుసర్వలో
కేషుబ్రహ్మాదిషుసురేషుచ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణ్వరున్ధతిమద్వాక్యంసర్వ

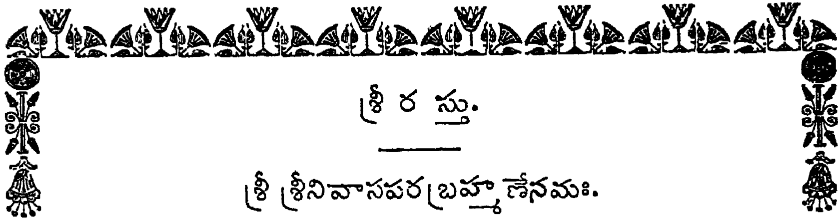
భగవద్వర్ణితవేఙ్కటాచలతుమ్బుతీర్థమాహాత్మ్యాని.

లోకోపకారకమ్ ॥ ౪౯ ॥ వేఙ్కటాద్రౌస్వామితీర్థే వేఙ్కటేశేచయే
మయి। భక్తిమన్తః ప్రజైశ్వర్యాఽఽయుష్మన్తశ్చభవన్తితే ॥ ౫౦ ॥ వేఙ్క-
టాద్రిస్వామితీర్థమన్నామానిచకుర్వతే । పుత్రాణాంతేపునస్సర్వసమ్ప-
దామేకభాజనమ్ ॥ ౫౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశేతి సదావాచి పఞ్చాక్షరంయ-
ది । బ్రహ్మాదీనాఞ్చసర్వేషాంవన్ద్యఏవనసంశయః ॥ ౫౨ ॥ యేతుమ్బ-
తీర్థాభిషేకమాచరన్తియదాతదా । తేనిష్పాపామత్కృపయా లక్ష్మ్యాః
పాత్రంనసంశయః ॥ ౫౩ ॥ ఫాల్గున్యాంపౌర్ణమాస్యాన్తు ప్రత్యక్షదివసే
మమ । స్నాస్యన్తిభక్తిమన్తోయే తేషాంశృణుఫలోన్నతిమ్ ॥ ౫౪ ॥ య-
త్సర్వతీర్థస్నానేన తత్ఫలంభవతిధ్రువమ్ । ఫల్గునీతీర్థమిత్యస్య నామలో-
కేభవిష్యతి ॥ ౫౫ ॥ బ్రహ్మవిట్క్షత్రశూద్రాణామపిస్త్రీణామరున్ధతి । అ-
త్రస్నానేనదురితంనశ్యతిశ్రేయఏతిచ ॥ ౫౬ ॥ మనోవాక్కాయవిహి-
తంపాపంనశ్యతిసర్వథా । యత్కిఞ్చిదర్థముద్దిశ్యపురుషావాస్త్రియోఽపి
వా ॥ ౫౭ ॥ స్నాస్యన్త్యత్రాప్లవన్త్యేవతంతమర్థంనసంశయః । పు-
త్రార్థీపుత్రమాప్నోతిధనార్థీలభతేధనమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆరోగ్యకామఆరోగ్య-
మపత్యంపుత్రకామవాన్ । నశ్యన్త్యాపదఆశ్వస్యసిద్ధయోహస్తసఙ్గతాః ॥
అత్రస్నాత్వాతుదానానికుర్వతాంబహుళంఫలమ్। యేచన్దనఞ్చతామ్బూ-
లంప్రయచ్ఛన్త్యపిచోదకమ్ ॥ ౬౦ ॥ తేమత్ప్రియాస్తువిజ్ఞేయాస్సత్యం
సత్యంవదామ్యహమ్ । అయంసర్వోత్తరోధర్మఉక్తస్తవవరాననే ॥ ౬౧ ॥
పతివ్రతానాంముఖ్యాచభవత్వఞ్చసుపుత్రిణీ । ఇతిసర్వంవరందత్త్వాఽన్త-
ర్దధేవేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౬౨ ॥ యఇదంపఠతిధ్యాయఞ్ఛృణుయాచ్చసమా-
హితః । ఘోణతీర్థస్నానఫలంప్రాప్నోతిహినసంశయః ॥ ౬౩ ॥ *

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యవర్ణ-
నంనామత్రిషష్టితమోఽధ్యాయః.

ఇత్థంగారుడపురాణేత్రిషష్టితమాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీగారుడపురాణాన్తర్గతశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాఽధ్యాయసఙ్ఖ్యా ౧.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

అథ శ్రీహరివంశాన్తర్గత శ్రీశేషధర్మఘటక

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

నారదాదీనాం భగవత్సేవార్థం శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

యుధిష్ఠిరః ॥ దేవవ్రతమహాభాగసురసిన్ధుసుతప్రభో । శ్రీనివాసస్యమాహాత్మ్యం వదనో వదతాం వర ॥ ౧ ॥ వైకుణ్ఠవాసీ దేవేశో విష్ణుస్సర్వగతః ప్రభుః ॥ కథం ప్రాప్తో వృషగిరిం తన్మే త్వం కృపయా వద ॥ ౨ ॥ శ్రీభీష్మః ॥ పురా వై నారదశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మపుత్రో మహాద్యుతిః । హరిం ద్రష్టుమనాస్తాత వైకుణ్ఠం సముపాగతః ॥ 3 ॥ తత్రాऽదృష్ట్వా హరిం పార్థ క్షీరోదధ్యుపకణ్ఠతః । ఆయాన్తమృషయో దృష్ట్వా ముదమాపుశ్చ నారదమ్ ॥ ౪ ॥ అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే పారాశర్యపదానుగాః । అనుజ్ఞాతో మునిగణైః పారాశర్యో మహాద్యుతిః ॥ ౫ ॥ వ్యాసో వచనమక్లీబం నారదం ప్రత్యువాచ హ । కృతకృత్యో మునే బ్రహ్మంస్త్వమేకో జగతీతలే ॥ ౬ ॥ విష్ణుభక్తోऽసి నాన్యోऽస్తి సదా కీర్తయసే యతః । అహో ఖలు మనుష్యాణాం మోక్షదో విష్ణురవ్యయః ॥ ౭ ॥ స త్వయా సేవ్యతే నిత్యం కృతకృత్యో భవానతః । స్రష్టా పాలయితా హన్తా హ్యేక ఏవ జనార్దనః ॥ ౮ ॥ స త్వయా పూజితో నిత్యం తస్మాత్త్వం కృతీ భవాన్ । యోऽనన్తస్సర్వభూతానాం సేతుభూతో జగన్మయః ॥ ౯ ॥ సంసారపాశవిచ్ఛేదీ స త్వయా పూజితో హరిః ॥ ఏతే వయం మునిశ్రేష్ఠ ద్రష్టుకామా జనార్దనమ్ ॥ ౧౦ ॥ తన్నివేశితచిత్తా హి ప్రాప్తాః పరమధార్మిక । ఈదృశం వచనం శ్రుత్వా వ్యాసస్య జగతీపతే ॥ ౧౧ ॥ ప్రోవాచ నారదో ధీమాన్ నృషీన్వేదవిదాం

వరః । కృతకృత్యోఽస్మి భద్రం వో యూయం భూతహితేరతాః ॥ ౧౨ ॥
శాస్త్రైర్ధర్మైస్సదాలోకాన్ భక్త్యా రక్షితుమిచ్ఛథ । వైకుణ్ఠలోకేస
మ్భూతా వార్తా పరమపావనీ ॥ ౧౩ ॥ అశ్రావి సామయా సన్తో వక్ష్యే
శృణ్వన్తు తాం కథామ్ । మాయావీ పరమానన్దస్త్యక్త్వా వైకుణ్ఠముత్త
మమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే । ఇత్య
ద్భుతతమం వాక్యం శ్రుత్వా సేన్ద్రా మరుద్గణాః ॥ ౧౫ ॥ తత్ర సేవితు
ముద్యుక్తాస్తదాఽహం చ జగద్గురుమ్ । కిం కరిష్యథ విప్రేన్ద్రా హ్యత్ర దు
ర్లభదర్శనాః ॥ ౧౬ ॥ తస్మాత్తత్ర గమిష్యామ ఇత్యుక్త్వా ఖం సమారు
హత్ । అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే త్వృషయశ్చ తపోధనాః ॥ ౧౭ ॥ జగ్ము

శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిమహాజనచరిత్రవర్ణనమ్.

స్తే వ్యోమమార్గేణ యత్ర ధర్మగిరౌ హరిః । స్వామిపుష్కరిణీతీరం గత్వా
త ఋషయస్సురాః ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వా పీత్వా శుభం తోయం హరిం ద్రష్టుం
తదాఽచరన్ । పశ్చిమం భాగమాసాద్య మునయో విష్ణుతత్పరాః ॥ ౧౯ ॥
తత్రాఽపశ్యన్మహద్భూతం మేరుమన్దరసన్నిభమ్ । సహస్రాదిత్యసఙ్కా
శం విద్యుచ్చఞ్చలలోచనమ్ ॥ ౨౦ ॥ సర్వాయుధధరం దేవం దృష్ట్వా వి
స్మయమాగతాః । దక్షిణాం దిశమాజగ్ముస్స్వామిపుష్కరిణీతటాత్ ॥ ౨౧ ॥
తత్రాఽసురాన్ దానవాదీన్ రాక్షసాన్ పిశితాశనాన్ । నమస్యతో ధ్యాయ
తశ్చ జపతశ్చాపి తాన్మహర్షీన్ ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్వా విస్మయమాపన్నాః పూ
ర్వాం దిశముపాయయుః । తత్రాసీనం దేవపతిం త్రిదశైరుపసేవితమ్ ॥ ౨౩ ॥
యక్షకిన్నరగన్ధర్వచారణాద్యైరభిష్టుతమ్ । సిద్ధకిమ్పురుషాద్యైశ్చ ఋషి
భిశ్చాప్సరోగణైః ॥ ౨౪ ॥ స్తూయమానం హరిం సాక్షాచ్ఛ్రీనివాసం జ
గత్పతిమ్ । కదా ద్రక్ష్యామి తద్రూపం యోగినామపి దుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥
కదా మే జన్మసాఫల్యం భవిష్యతి సురార్చిత । దేహి మే దర్శనం దేవ ప్రణతా
ర్తిప్రణాశన ॥ ౨౬ ॥ త్వం గతిస్సర్వభూతానాం దేవానామపి మోక్ష
ద । పాహి పాహి జగన్నాథ భూయోభూయో నమోఽస్తు తే ॥ ౨౭ ॥ ఇతి
స్తువన్తం దేవేశం దేవరాజం పురన్దరమ్ । వేఙ్కటాద్రేః పురోభాగే స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౮ ॥ దేవతాభిస్సమాసీనం ధ్యాయన్తం పురుషో
త్తమం । తం దృష్ట్వా విస్మితాస్సర్వే హ్యగస్త్యప్రముఖా ద్విజాః ॥ ౨౯ ॥

కౌబేరీందిశమాజగ్ముర్ద్రష్టుకామాజనార్దనమ్ । తత్రాపశ్యన్ద్విజవరా
న్పుష్పద్వీపనివాసినః ॥ ౩౦ ॥ రాజ్ఞోమునిగణాంశ్చైవభూసురాన్వేదవా
దినః । భూలోకవాసినశ్చైవమనుజాన్మనుజేశ్వర ॥ ౩౧ ॥ ముదమా
పుర్మహాత్మానోమునయశ్శుద్ధబుద్ధయః । స్తువన్తినృత్యన్తినమన్తికేచిదా
నన్దజాశ్రూణిసృజన్తికేచిత్ ॥ ౩౨ ॥ ఆప్లుత్యచాప్లుత్యనదన్తికేచిద్గా
యన్తిగీతంపరితోమహాన్తః । రాత్రింశశీదేహభృతాంచచక్షుర్దినా
న్త్రిహానోదినకృద్దివాచ ॥ ౩౩ ॥ ఏకోఽపివిష్ణుర్బహుధావిభిన్నోధాతాజ
నానాందివిదేవతానామ్ । కృపానిధిస్తత్రబభూవలక్ష్యస్సర్వస్యలోకస్య
హితాయనూనం ॥ ౩౪ ॥ వన్యైఃపుష్పఫలైఃకేచిత్స్తోత్రైశ్చవివిధైర్జ
పైః । వేదపారాయణైఃకేచిత్పూజయన్తిజనార్దనం ॥ ౩౫ ॥ ధూపదీ
పైర్గన్ధమాల్యైరన్యైఃసామాదికీర్తనైః । దీప్తహాటకకుమ్భైశ్చతోరణై
ర్ధ్వజరాశిభిః ॥ ౩౬ ॥ విచిత్రకుసుమైఃకేచిత్పూజయన్తిజనార్దనమ్। తు
లసీమఞ్జరీభిశ్చకరవీరైశ్చజాతిభిః ॥ ౩౭ ॥ మల్లికాకేతకీపుష్పైశ్చమ్ప
కైఃపూజయన్తితే । భూసురాఋషయశ్చైవకలశైఃపరిపూరితైః॥ ౩౮ ॥
పుణ్యోదకైర్మన్త్రపూతైఃకమణ్డలుగతైశ్శుభైః। పత్రకుమ్భాహృతైఃకే
చిత్పూజయన్తిజనార్దనమ్ ॥ ౩౯ ॥ పత్రశాకైర్మూలఫలైర్నైవేద్యంక
ల్పయన్తిచ। శుద్ధోదకైర్మన్త్రపుష్పైర్ధ్యానైస్తోత్రజపైఃపరే॥ ౪౦ ॥ ఏవం
తేషాంతుపూజాభిఃపూజితోమధుసూదనః । ఆస్తేతత్రజగన్నాథస్స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౧ ॥ హారేమురారేపురుషోత్తమేతివదన్తికేచిత్ప
రిరమ్భయన్తి । తూష్ణీంతుతిష్ఠన్తిహసన్తికేచిద్ధ్యాయన్తికేచిత్కలశం
వహన్తి ॥ ౪౨ ॥ పూర్ణంమురారేరభిషేకహేతోఃపుష్పాణిసౌరభ్యయు
తానిగన్ధాన్ । కర్పూరకస్తూరిసమగ్రమేళానాదాయసర్వేవృషభాద్రి
నాథమ్ ॥ ౪౩ ॥ తేమార్గమాణావిచరన్తితత్రదేవామనుష్యాఅపియోగిన

శ్రీభగవదావిర్భావవర్ణనమ్.

శ్చ ॥ భీష్మః ॥ ఏవంకృత్యేషుదేవేషుఋషిగన్ధర్వకోటిషు ॥ ౪౪ ॥ పుష్ప
వృష్టిఃపపాతాఽశు సర్వతోపరిసర్వతః । భేరీమృదఙ్గపటహైర్నిస్వనా
దైశ్చడిణ్డిమైః ॥ ౪౫ ॥ శఙ్ఖకాహళసన్నాదైస్సుఝుకలంసమజాయ
త । తస్మిన్నవసరేవిష్ణుఃప్రాదురాసీత్సరస్తటే ॥ ౪౬ ॥ మేరుమన్దర

సఙ్కాశై ర్జామ్బూనదపరిష్కృతైః । నానారత్నచిత్రై ర్దివ్యై ర్విమానై రు
పశోభితః ॥ ౪౭ ॥ కోటిసూర్యప్రతీకాశ శ్చన్ద్రకోటిసుశీతలః । స్వర్లో
కాద్భూమిపర్యన్తం ప్రాదురాసీచ్ఛ్రియఃపతిః ॥ ౪౮ ॥ స్వామిపుష్క
రిణీతీరే రవిమణ్డలసన్నిభే । విమానే సేవితో దేవై శ్శ్రీనివాసోఽవసత్ప్ర
భుః ॥ ౪౯ ॥ బ్రహ్మా శివశ్చన్ద్రదివాకరౌ స సేన్ద్రా యమాగ్నీ ధనరాట్చ పా
శీ । రక్షోఽనిలోఽసావసవశ్చదస్రా విరిఞ్చికోటీగణదేవతాశ్చ ॥ ౫౦ ॥ పి
తా పితౄణాం జనకస్సురాణాం మాతా శిశూనాం మహతాం మహాత్మా ।
పతిః ప్రియాణాం తరణిర్జనానాం నిధిః కృశానామివ నిర్ధనానాం ॥ ౫౧ ॥ ఆ
విర్బభూవాత్ర మహోజ్జ్వలాఙ్గః ప్రియాయుతశ్శ్రీవృషభాద్రినాథః । ప్ర
సన్నమూర్తి ర్జగదేకబన్ధుః ప్రసన్నధామాఽథ జగన్నివాసః ॥ ౫౨ ॥ త

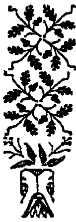
శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీభీష్మకృతయుధిష్ఠిరప్రేరణమ్.

స్మాత్త్వాజయితుం రాజన్ శ్రీనివాసం జగద్గురుమ్ । గచ్ఛ సామ్యసదాన
న్దం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం ॥ ౫౩ ॥ మహాపాతకయుక్తో వా యుక్తో వాస
ర్వపాతకైః ॥ యస్యస్మరణమాత్రేణ నరః ప్రాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౫౪ ॥
శ్రీనివాసస్య సేవార్థం యోవాకో వా వ్రజేద్యది । తస్యైవ వంశజాస్సర్వే
ముక్తా ఏవ న సంశయః ॥ ౫౫ ॥ యాని క్షేత్రాణి పుణ్యాని తీర్థాన్యాయత
నాని చ । తాని సర్వాణి సేవన్తే శ్రీనివాసం జగన్మయమ్ ॥ ౫౬ ॥ ఇదం
యే పుణ్యమాఖ్యానం శృణ్వన్తి శ్రద్ధయా నరాః । తేషాం ముక్తిః కరస్థైవ
గతానాం కిము వైభవమ్ ॥ ౫౭ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ శేషధర్మే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యకథనం నా
మాఽష్టచత్వారింశోఽధ్యాయః.

ఇతి శ్రీ మహాభారతే హరివంశే - ఆశ్చర్యపర్వణి శేషధర్మే - అష్ట
చత్వారింశాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీశేషధర్మాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౧.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీ మ తే వి ష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ బ్ర హ్మా ణ్డ పు రా ణా న్త ర్గ త

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

{ శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయే నిధయేర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥ }

భృగునారదసంవాదాత్మకసూతోక్త శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః ॥ కథితానిమహాభాగ పుణ్యక్షేత్రాణ్యనేకశః । ప్రశ
స్తానిచతీర్థాని తానితానిమహీతలే ॥ ౧ ॥ తేభ్యోఽధికతమం క్షేత్రం తీర్థం
పాపవినాశనమ్।యచ్చాస్తితాదృశంతీర్థంతన్నోబ్రూహిసునిశ్చితమ్॥ ౨॥
యస్మిన్వసతిసర్వాత్మా మాధవోభక్తవత్సలః । విహరన్ముదితోనిత్యం శ్రి
యాభూమ్యాచనీళయా ॥ 3 ॥ యస్మింశ్చవసతింప్రాప్తో దుస్తరంభవ
సాగరమ్ । సుఖేనజన్తుస్తరతి ప్రాప్తవిత్తశ్చచంయథా । ౪ ॥ తస్య
క్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం విస్తరాద్వక్తుమర్హసి।నచతేఽవిదితంకిఞ్చిత్పశ్యా
మోభువనత్రయే ॥ ౫ ॥ శ్రీసూతః ॥ స్మారితోఽస్మిమహాభాగా స్సమ్ప్రీ
తంవచనేనవః । కథయిష్యామిమునయ శ్శృణుతైకాగ్రమానసాః ॥ ౬॥
అముమేవాధికృత్యార్థం పురానారాయణాత్మకమ్।అపృచ్ఛమ్మునిశార్దూ
లం వ్యాసంసత్యవతీసుతమ్ ॥ ౭ ॥ అథపృష్టోమయాప్రాహ వ్యాసస్సత్య
వతీసుతః ॥ శ్రీవేదవ్యాసః ॥ శృణుసూతపురావృత్త మాఖ్యానంకథయా

మితే ॥ ౮ ॥ కదాచిత్పర్యటన్భూమిం నారదో మునిసత్తమః । ఆజగా
మాశ్రమం పుణ్యం భృగోర్ముదితమానసః ॥ ౯ ॥ శారదాభ్రనిభశ్శ్రీమా
న్వీణాంచమహతీందధత్ । ఉదతిష్ఠద్భృగుశ్శిష్యై ర్దృష్ట్వా దేవర్షిమాగ
తమ్ ॥ ౧౦ ॥ పూజయిత్వాచతంహృష్టః పాద్యార్ఘ్యాసనవన్దనైః । పృ
ష్ట్వాచకుశలంభూయః పప్రచ్ఛమునిపుఙ్గవమ్ ॥ ౧౧ ॥ భృగుః ॥ జగత్ప
ర్యటితంసర్వం భగవన్నారదత్వయా । తేనజానాసిజగతాం వృత్తాన్తమ
ఖిలంమునే ॥ ౧౨ ॥ క్షేత్రాణామధికంక్షేత్రం తీర్థానాంతీర్థముత్తమమ్।
యద్యస్తిభువివిప్రేన్ద్ర తన్మేబ్రూహితపోనిధే ॥ ౧౩ ॥ ఆస్తేవిష్ణురచి
న్త్యాత్మా విహరన్రమయాసహ । యత్రసాక్షాత్కృతోదేవో వరదస్స
ర్వదేహినామ్ ॥ ౧౪ ॥ తపాంసియత్రసిధ్యన్తి నచిరేణతపస్వినామ్ । య
స్మింశ్చనివసన్జన్తు రఞ్జసామోక్షమాప్నుయాత్ । ౧౫ ॥ ఏతదాచక్ష్వ
భగవన్విస్తరేణతపోనిధే। జ్ఞాతుమర్థమిమంబ్రహ్మన్నత్వదన్యోఽస్తిభూ

వేఙ్కటాచలస్యానేకనామానువర్ణనపూర్వకమాహాత్మ్యకథనమ్.

తలే ॥ ౧౬ ॥ శ్రీనారదః ॥ శృణుష్వైకమనాబ్రహ్మన్మత్తఃకథయతోమునే।
క్షేత్రాణాంక్షేత్రముత్కృష్టం తీర్థానాంతీర్థముత్తమమ్ ॥ ౧౭ ॥ శ్రీవేఙ్క
టగిరిర్నామ క్షేత్రంపుణ్యంమహీతలే । సర్వపాపప్రశమనం సర్వపుణ్య
వివర్ధనమ్ ॥ ౧౮ ॥ వక్తుంనతస్యమాహాత్మ్యం బ్రహ్మణాఽపిసురైరపి।శక్య
తేవాతథాస్మర్తుం మనసాపిమహామునే ॥ ౧౯ ॥ ఆరాధ్యస్సర్వదేవానాం
మాధవోభక్తవత్సలః । విహాయస్వంపరంధామ రమతేరమయాసహ॥
అఞ్జనాద్రిర్వృషాద్రిశ్చ శేషాద్రిర్గరుడాచలః ॥ ౨౦ ॥ తీర్థాద్రిశ్శ్రీనివాసా
ద్రిశ్చిన్తామణిగిరిస్తథా। వృషభాద్రిర్వరాహాద్రి జ్ఞానాద్రిఃకనకాచలః॥
ఆనన్దాద్రిశ్చనీలాద్రి స్సుమేరుశిఖరాచలః।వైకుణ్ఠాద్రిఃపుష్కరాద్రిరితినా
మానివింశతిః ॥ ౨౨ ॥ బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోవైశ్య శ్శూద్రశ్చేతరజా
తయః । తన్నామానిపఠేయుర్యే ముచ్యన్తేతేఽఘబన్ధనాత్ ॥ ౨౩॥ వేఙ్క
టాద్రిసమంస్థానం బ్రహ్మాణ్డేనాస్తికిఞ్చన । వేఙ్కటేశసమోదేవో నభూ
తోనభవిష్యతి ॥ ౨౪ ॥ తస్మిన్బహూనితీర్థాని సురసిద్ధనిషేవితే।రమ్యాణి
సన్తిశతశ స్సర్వాఘౌఘహరాణ్యపి ॥ ౨౫ ॥ సర్వతీర్థాతిశాయీని స
ర్వాశ్చర్యకరాణిచ । సర్వసిద్ధ్యనుకారీణి సర్వమఙ్గళదాన్యపి ॥ ౨౬ ॥

స్వామిపుష్కరిణీనామ సరసీరాజతేశుభా । యస్యాస్తీరేఽరవిన్దాక్షో వసతిప్రీతమానసః ॥ ౨౭ ॥ భృగుః ॥ తస్మిన్గిరౌశ్రియాసార్థం హిత్వా వైకుణ్ఠముత్తమమ్ । కిమర్థంవసతిబ్రహ్మన్నారాయణస్స్వయ

నారదకృతక్షీరాబ్ధివాసిభగవద్వర్ణనమ్.

మ్ ॥ ౨౮ ॥ శ్రీనారదః ॥ కథయిష్యామి తేసర్వం వైకుణ్ఠంయేనహేతునా। తస్మిన్గిరివరేరమ్యే చిరమాస్తేశ్రియాసహ ॥ ౨౯ ॥ నారాయణమహంద్రష్టుం కదాచిత్క్షీరసాగరమ్ । గతవాంస్తత్రచాఽద్రాక్షం శ్వేతద్వీపంమహోచ్ఛ్రితమ్ ॥ ౩౦ ॥ తత్రకల్పద్రుమవనే శాతకుమ్భమయంగృహమ్ । నానారత్నసమాకీర్ణ మనేకస్తమ్భశోభితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సహస్రార్కప్రతీకాశం దీప్యమానమివశ్రియా । దుష్ప్రేక్ష్యమమరేన్ద్రైశ్చ సుప్రాపంకృతభక్తిభిః ॥ ౩౨ ॥ తత్రాపశ్యంసభాన్దివ్యాం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః। అనన్తవిహగాధీశసేనాన్యాద్యైరధిష్ఠితామ్ ॥ ౩౩ ॥ తత్రాపశ్యంహృషీకేశం సర్వలోకైకకారణమ్ । సర్వాశ్చర్యమయందేవం శయానంశేషతల్పకే ॥ ౩౪ ॥ ద్విలక్షయోజనోపేతవిగ్రహంకామరూపిణమ్ । రజతాచలసంలీన నీలజీమూతసన్నిభమ్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షం పురాణపురుషంశుభమ్ । తథాసర్వావినీతానాం శాసితారంసురోత్తమమ్॥ సంవాహ్యమానచరణం శ్రియాభూమ్యాచసాదరమ్। శ్రీవత్సాఙ్కముదారాఙ్గం శతపత్రనిభాననమ్ ॥ ౩౭ ॥ యుగపన్నిర్గతాదిత్యసహస్రసదృశద్యుతిమ్ । శఙ్ఖచక్రధరన్దేవం జ్వలచ్ఛ్వఞ్చలకుణ్డలమ్ ॥ ౩౮ ॥ వైజయన్త్యాచవిపులే విభూషితమురస్థలే। సౌదామినీశతాధిక్యజ్వలత్పీతామ్బరోజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౯ ॥ లావణ్యామృతసన్దోహం భవసన్తాపనాశకమ్ । యుగాన్తార్కసహస్రాభమకుటోజ్జ్వలమస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥ అచలన్మేఘసఙ్కాశమతీవప్రియదర్శనమ్ । కర్ణభూషోజ్జ్వలందీప్తకణ్ఠికాద్యోతికౌస్తుభమ్ ॥ అర్కాభమణిరత్నాద్యైర్జ్వలచ్ఛ్వఞ్చలకుణ్డలమ్। అత్యుజ్జ్వలితహారఞ్చ వనమాలావిభూషితమ్॥౪౨॥స్ఫురత్బ్రహ్మసూత్రేణ ప్రోద్భాసితభుజాన్తరమ్। అనేకసూర్యసఙ్కాశకేయూరమణికాన్తికమ్॥౪౩॥ మణికాఞ్చనముక్తాద్యైః కటకైరుపశోభితమ్ । అఙ్గుళ్యాధరణైస్సర్వైర్న్నవరత్నైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ కర్పూరగన్ధితాస్యాబ్జం సురక్తాధరపల్లవమ్ । తటి

చ్ఛతసహస్రాభపీతనిర్మలవాససమ్ ॥ ౪౫ ॥ నూపురైః కటిసూత్రేణ తటిన్మాలాఽయుతోపమమ్ । బాలసూర్యసహస్రాభనాభిపఙ్కజమద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ మార్కణ్డేయభరద్వాజపుణ్డరీకశుకాదిభిః । యాజ్ఞవల్క్యామ్బరీషాద్యై రన్యైశ్చమునిపుఙ్గవైః ॥ ౪౭ ॥ చతుర్భుజైస్స్వసారూప్యైశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరైః। ప్రహ్లాదప్రముఖై ర్భక్తై స్స్తూయమానమనేకశః ॥ ౪౮ ॥ సనన్దసనకాద్యైశ్చ యోగిముఖ్యైరభిష్టుతమ్ । భుక్తిముక్తిప్రదంనృణాం సర్వాభీష్టప్రదాయినమ్ ॥ ౪౯ ॥ సేవితంవిధిరుద్రాద్యై ర్దిక్పాలైశ్చభయాన్వితైః। ప్రణమ్యశిరసా దేవం స్తుత్వాస్తుతిభిరీ

నారదమ్ప్రతిధరాతలవిజిహీర్షుభగవదుక్తిః.

శ్వరమ్ ॥ ౫౦ ॥ భక్త్యాచావనతోభూత్వా కృతాఞ్జలిరహంస్థితః । స్వాగతంచైవపృష్ట్వామాం బహుమేనేగదాధరః ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవోఽథమాం వీక్ష్య పాత్రస్నేహాతిశీతలైః । వీక్షణైర్హ్లాదయన్నిత్థం బభాషేమధుసూదనః ॥ ౫౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నారదశ్రూయతాంవత్స త్వయాదృష్టంజగత్త్రయమ్ । బ్రహ్మణ్డేకుత్రవావాసో మమదేశేభవేదిహ ॥ ౫౩ ॥ విహారయోగ్యశ్చతథా విశ్రమస్థానముత్తమమ్ । కథయత్వంమహాభాగ య

నారదకృతభగవత్క్రీడార్హదేశప్రకాశనమ్.

ద్యస్తిభువితాదృశమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీనారదః ॥ నత్వయాఽవిదితంకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే। తథాఽప్యయంతవప్రశ్నో మయిస్నేహవశాత్ప్రభో॥ త్వద్విహారోచితంస్థానం రమణీయంవిలోక్యతే । ఆశ్చర్యప్రభవంస్థానం తత్సమంనాస్తిభూతలే ॥ ౫౬ ॥ తవపాదప్రభూతాయా గఙ్గాయాశ్చవదక్షిణే । దిగ్భాగేదణ్డకారణ్యే ద్విశతైర్యోజనైర్మితే ॥ ౫౭ ॥ దక్షిణామ్బునిధేశ్చాపి దక్షిణేతరభాగకే । పూర్వాబ్ధేఃపశ్చిమేభాగే పఞ్చభిర్యోజనైర్మితే ॥ ౫౮ ॥ రమణీయమిదంస్థానం క్రీడాయోగ్యంవిభోతవ। తత్రత్యాశ్చజనాస్సర్వే తపస్స్వాధ్యాయవర్జితాః ॥ ౫౯ ॥ ఆధివ్యాధిహతాశ్చైవ పశ్యన్తిశరణంనచ । అనుగ్రహాయవై తేషాం స్థాతవ్యంభవతాహరే ॥ ౬౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ చోళరాజసుతఃకశ్చి త్కలౌఖలుభవి

ష్యతి । చక్రవర్తీతిమద్భక్త స్తత్రమామర్చయిష్యతి ॥ ౬౧ ॥ అనుగ్ర హాయతస్యాపి తత్రస్థాస్యామ్యహంమునే ॥ ౬౧౫ ॥ ... *
ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభగవన్నారద సంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమహిమానువర్ణనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

అనన్తస్యభగవత్క్రీడాద్రిత్వప్రాప్తిః.

అథాహభగవాఞ్ఛేషమాహూయపురతస్థితమ్ । మేఘగమ్భీరయావాచా హర్షోత్ఫుల్లవిలోచనః ॥ ౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనన్తమత్ప్రియోలోకేనత్వదన్యోఽస్తికశ్చన।తస్మాన్మమప్రియంకిఞ్చి త్కర్తవ్యంభవతాఽనఘ ॥ ౨ ॥ శ్రుతంహిభవతాసర్వం నారదోదీరితంవచః । క్రీడాసముచితేదేశే వస్తవ్యమితిమేమతిః ॥ ౩ ॥ తత్రభూత్వాగిరివరో భవాన్వసతుభూతలే । త్వత్ఫణామణ్డలభువి స్థాతవ్యంరమయాసహ ॥ ౪ ॥ శేషః ॥ అనన్తోఽహంమహాదేవ స్థాస్యామిగిరిరూపధృత్ । భవాంస్తురమయాసార్థం మమసానుషురంస్యతామ్ ॥ ౫ ॥ గఙ్గాద్యాస్సరితఃపుణ్యాస్తీర్థానిచసరాంసిచ । వసన్తుసర్వదాతత్ర మమోపరితవాజ్ఞయా ॥ ౬॥ మమోపరిప్రభూతానాం జఙ్గమస్థావరాత్మనామ్ । యద్యదిష్టంహితత్సర్వం తవానుగ్రహహేతునా ॥ ౭ ॥ అస్త్వితిప్రార్థయామాస శేషస్సర్వహితాయవై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సిద్ధ్యత్యేవంఫణీన్ద్రాద్య భవతామోవరోవృతః ॥ ౮ ॥ తపాంసితత్రసిద్ధ్యన్తు నిర్విఘ్నానితపస్వినామ్ । అహంహిసర్వజన్తూనాం దృష్టిగోచరతాంగతః ॥ ౯ ॥ వసిష్యామిశ్రియాసా

భగవతోలక్ష్మ్యాదిమహిషీపరిజనైస్సహక్రీడాచలగమనమ్.

ర్థం దదదిష్టానిదేహినామ్।ఇత్యుక్త్వాఽథశ్రియంప్రాహ భగవాన్పార్శ్వవర్తినీమ్ ॥ ౧౦ ॥ భూమింనీళాంతథాదేవీం ప్రసన్నవదనామ్బుజామ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సఖీభిస్సహితాయూయం సమాగచ్ఛతతత్రవై ॥ ౧౧ ॥ విహారయోగ్యోదేశోఽయం నిర్దిష్టోమునినాఽమునా । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్ప్రాహ సేనాపతిమరిన్దమమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్వదీయానుచరైస్సార్థం సర్వైఃపారిషదైర్యుతః । బ్రహ్మాద్యైస్త్రిదశైస్సార్థం యక్షరక్షోగణాన్వితైః॥ ౧౩ ॥ సిద్ధవిద్యాధరైశ్చాపి కిన్నరైశ్చమహోరగైః । ఋషిసఙ్ఘైర్యుతశ్శీఘ్రం

యాహి శేషాచలంప్రతి ॥ ౧౪ ॥ వస్తవ్యంతత్రహిమయా రమయాసహి
తేనవై । అనుగ్రహాయసాధూనాం నిత్యంచప్రయతాత్మనామ్ ॥ ౧౫ ॥
ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవ శ్శ్రియాభూమ్యాచనీళయా । వినతాసుతమా

అద్రిరూపధార్యనన్తస్యశిరఃపుచ్ఛప్రదేశవర్ణనమ్.

రూఢో యయావహిమహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ భృగుః ॥ శేషఃకథఙ్గిరివరోబ
భూవసమహావపుః । కుత్రపుచ్ఛప్రదేశోఽస్య శిరఃపక్షభువౌతథా ॥ ౧౭॥
నారదః ॥ తస్యదక్షిణకైలాసనామకంస్థానముత్తమమ్ । కాళహస్తీతి
విఖ్యాతం శిరోదేశఃప్రకీర్తితః ॥ ౧౮ ॥ శివస్యశివదఃపుణ్య శ్శిరోదేశోవి
లోక్యతే।పుచ్ఛస్తూత్తరతఃప్రోక్తో మహతోఽస్యమహీభృతః ॥౧౯॥ ప్రసి
ద్ధఃపుచ్ఛదేశోఽయం శ్రీశైలఇతివిశ్రుతః।శ్రీశైలస్యప్రదేశేఽస్మిన్నీలకణ్ఠా

వ్యాఘ్రపాదవృత్తాన్తః.

శ్రమేశుభే॥ ౨౦ ॥ వ్యాఘ్రపాదాభిధః కశ్చిత్తపస్వీనియతేన్ద్రియః । చిర
కాలంతపస్తప్త్వానీలకణ్ఠముమాపతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ తోషయామాసనియమై
స్సమగ్రస్తంతపోనిధిః । అథకేనాపికాలేన నీలకణ్ఠోమహాద్యుతిః॥ ౨౨ ॥ప
రితుష్టఃప్రాదురభూద్దాస్యన్వరమభీప్సితమ్ । ఆలిఙ్గితో గిరిజయా గాఢమా
శ్రితపార్శ్వయా ॥ ౨౩ ॥ కైలాసగౌరమారుహ్య వృషంగగనచారిణ
మ్। ప్రమథాద్యైఃపరివృతో గణైస్సమ్ప్రీతమానసైః ॥ ౨౪ ॥ కపర్దవిల
సత్సిద్ధసిన్ధువీచిభిరాకులైః । సిద్ధగన్ధర్వయక్షాద్యైః సన్నగైఃపరివారితః॥
భక్తానుకమ్పాంపరమాంభృశమావేదయన్నివ । వ్యాఘ్రపాదఃప్రణమ్యై
నం భక్త్యాపరమయాఽన్వితః ॥ ౨౬ ॥ స్తుతిభిఃపరితుష్టావ పుష్కలాభిఃపు
నఃపునః ॥ వ్యాఘ్రపాదః ॥ భగవన్కరుణాసార సర్వలోకైకకారణ ॥ ౨౭॥
ప్రసీదత్వంప్రసన్నాక్ష విశ్వాకారవృషధ్వజ॥ ౨౫॥రథ్యావేదాస్త్రిపురద
హనేవేదవక్త్రాచవేధా సూతోయస్యస్వయముపగతౌపుష్పవన్తౌరథాఙ్గే॥
చాపోమేరుస్త్రిదశవసతిర్వాసుకిశ్చాపమౌర్వీబాణో విష్ణుస్త్రిదశవపుషే
కుర్మహేతేనమస్యామ్॥ ౨౮ ॥ స్తుత్వైవంపరయాభక్త్యా వ్యాఘ్రపా
దస్తపోనిధిః ॥ ౨౯ ॥ తూష్ణీంబభూవపురతో మస్తకేవిహితాఞ్జలిః ।
వ్యాఘ్రపాదంతపోనిష్ఠం శాన్తంధర్మపరాయణమ్ ॥ ౩౦ ॥ నీలకణ్ఠస్స
మాహూయ ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥నీలకణ్ఠః॥తపసాపరితుష్టోఽస్మి కృతే

నానేనసువ్రత ॥ ౩౧ ॥ వరంవరయభద్రన్తే వరదోఽహమిహాగతః ॥ వ్యా
ఘ్రపాదః ॥ ఆశ్రమేఽస్మిన్మహాదేవ వస్త్వ్యంభవతాసదా॥౩౨॥భవన్నా
మ్నా సరశ్చేదం ప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు।అత్రస్నాస్యతియోమర్త్యస్తీర్థేఽస్మి
న్సకృదాప్లుతః ॥ ౩౩ ॥ ససిద్ధింయాతుశుద్ధాత్మా పుమర్థానామభీప్సయా॥
నీలకణ్ఠః॥ తథైవాస్త్వితితంప్రోక్త్వా తత్రాస్తేచన్ద్రశేఖరః ॥౩౪॥ చిరఙ్గిరి

అద్రిరూపధార్యనన్తస్యపక్షప్రదేశవర్ణనమ్.

జయాసార్ధం వరదస్సర్వదేహినామ్ । అథపక్షప్రదేశోఽస్య హ్యహో
బిలమితిస్మృతః ॥ ౩౫ ॥ పరంస్థానంనృసింహస్య సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్।హి
రణ్యకశిపుంహన్తుం బ్రహ్మరుద్రపురస్కృతః ॥౩౬॥ ప్రహ్లాదానుగ్రహార్థా
య హ్యవతీర్ణోఽత్రవర్తతే। నతత్సమంభువిస్థాన మస్తిలోకత్రయేపివా॥
అమృతత్వమవాప్నోతి జన్తుర్దర్శనమాత్రతః । తస్మిన్నేకదినంవాపి యో
వాసమధిగచ్ఛతి ॥ ౩౭ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకేమహీయతే।

క్రీడాద్రిత్వాపన్నానన్తస్యఫణామణివర్ణనమ్.

ఫణామణిప్రదేశోఽయం వేఙ్కటాద్రిరితిస్మృతః ॥ ౩౮ ॥ శేషాద్రిర్వృ
షభాద్రిశ్చ నారాయణగిరిస్తథా । నచాస్యమహిమాశక్యో వక్తుంవర్షశ
తైరపి ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మరుద్రపురోగైశ్చ సనకాద్యైశ్చయోగిభిః । అగ
స్త్యాద్యామునివరాస్తపసస్సిద్ధ్యపేక్షయా ॥ ౪౧ ॥ తపాంసిసుచిరన్తే
పుస్తన్నిర్ఝరసమాప్లుతాః।విష్ణోరపరదేహత్వా దాక్రామన్నపదైర్గిరిమ్॥
నారాయణాంశసమ్భూత శ్శేషోఽహిర్గిరిరూపధృత్ । తస్యోపరిప్రభూ
తాయే తృణగుల్మలతాదయః ॥ ౪౩ ॥ తేహిస్థావరరూపేణ వసన్తోయో
గిపూరుషాః । బ్రహ్మరుద్రాదిదేవేభ్యో యోగినోఽమితతేజసః ॥ ౪౪ ॥
సర్వదాయక్షగన్ధర్వసిద్ధకిన్నరచారణైః । విద్యాధరగణైశ్చాపి మహో
రగగణైస్తథా ॥ ౪౫ ॥ ఋషిభిర్దేవబృన్దైశ్చ సేవాఽవసరకాఙ్క్షిభిః ।
సేవ్యతేఽహర్నిశంప్రీత్యా మహాగిరివరోహ్యయమ్ ॥ ౪౬ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భృగునారద
సంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలవిస్తారవర్ణనంనామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

భగవత్క్రీడాచలవర్ణనమ్.

భృగుః ॥ శ్రీవేఙ్కటగిరిమ్ప్రాప్య భగవాన్పురుషోత్తమః । ఆవా
సమకరోత్తత్ర తతః కిమకరోత్స్వయమ్ ॥౧॥ ఉదన్తమిమమాచక్ష్వ విస్త
రేణైవ నారద । నత్వదన్యోఽస్తి విప్రేన్ద్ర రహస్యానాం హి వేదితా ॥ ౨॥
శ్రీనారదః ॥ ఇదం రహస్యం వక్ష్యేఽద్య విస్తరేణైవ తే భృగో । నత్వద
న్యోఽస్తి విప్రేన్ద్ర కథాయాం శ్రవణే యతః ॥ 3 ॥ యదైవ రమయా సార్ధ
మనాదిః పురుషోత్తమః । అవతీర్ణో గిరివరం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥
గిరినిర్ఝరసంయుక్త నదీప్రస్రవణైర్యుతమ్ । వివిధైర్వృక్షషణ్డైశ్చ పుష్పి
తైరుపశోభితమ్ ॥ ౫ ॥ మాలతీకున్దకుటజైస్సిన్ధువారైః కురణ్టకైః । కద
మ్బార్జునవంశైశ్చ చన్దనైః పనసైస్తథా ॥ ౬ ॥ అశోకవకుళైర్గుఞ్జైస్త
మాలైస్సమలఙ్కృతమ్ । నానావిహగసఙ్ఘుష్టం మయూరారావనాది
తమ్ ॥ ౭ ॥ తుష్టపుష్టమృగాకీర్ణం సింహశార్దూలశోభితమ్ । వికళన్మ
దధారైశ్చ గజసఙ్ఘైస్సుశోభితమ్ ॥ ౮ ॥ గోలాఙ్గూలగణైశ్చాపి వా
నరైర్మదగర్జితైః । క్రీడావిలాసనిరతైర్మృగపక్షిభిరావృతమ్ ॥ ౯ ॥
నానారత్నసమాకీర్ణం సానుభిర్భూషితం గిరిమ్ । బ్రహ్మణా చ సమాదిష్టో

నారాయణాఖ్యవిప్రవృత్తాన్తః.

నారాయణదిదృక్షయా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణాఖ్యో విప్రేన్ద్రో గిరా
వస్మిఞ్ఛుభోత్తరే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే సురసిద్ధనిషేవితే ॥ ౧౧ ॥
ఇన్ద్రియాణి నియమ్యాన్త రాస్థితో యోగభావనామ్ । నారాయణం త్రి
జగతాం మధీశం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూమినీళాసహితం ధ్యా
యన్హృది శుభాస్పదమ్ । నాసాగ్రన్యస్తనయనో విశుద్ధాత్మా చిరన్ద్వి
జః ॥ ౧౩ ॥ తపశ్చచార ధర్మాత్మా దుశ్చరం దుష్టమానసైః । విశుద్ధా
త్మ నివిప్రేన్ద్రే తపస్యతి చిరన్తదా ॥ ౧౪ ॥ ఫలన్తి వివిధా వృక్షా స్త
త్ర తస్యాస్సమయం వినా । సత్త్వేషు బలవత్సత్త్వం బబాధేనైవ దుర్బలమ్॥

నారాయణాఖ్యవిప్రతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

తపస్యతి ద్విజేశాన్తే శాన్తం సర్వమభూద్వనమ్ । అథాఽస్మిన్నన్తరే త
స్య తపసా పరితోషితః ॥ ౧౫ ॥ వాసుదేవః ప్రాదురభూ ద్వరదస్సర్వ

దేహినామ్ । వినతాసుతమారూఢస్సుమేరుశిఖరోపమమ్ ॥ ౧౭ ॥
దయితామఙ్కమారోప్యజ్వలత్కాఞ్చనమాలినీమ్ । యుగపత్స్ఫురితా
నేకతటిత్సదృశవర్చసమ్ ॥ ౧౮ ॥ సహధర్మచరీంవిష్ణోరవతారానుకా
రిణీమ్। భక్తానుకమ్పాభరితైరపాఙ్గైశ్శీతళైస్సదా ॥ ౧౯ ॥ ఆహ్లాదయ
న్తీమసకృజ్జగత్స్థావరజఙ్గమమ్। పద్మప్రియాంపద్మహస్తాంపద్మాలయనివా
సినీమ్॥ ౨౦ ॥ ఉన్నిద్రపద్మనయనాంపద్మనాభమనఃప్రియామ్ । నీలజీ
మూతసఙ్కాశస్స్ఫురత్పీతామ్బరోజ్జ్వలః ॥ ౨౧ ॥ తులసీదామహృ
ద్యేనస్ఫురచ్ఛ్రీవత్సలక్ష్మణా। కౌస్తుభద్యుతిదీప్తేనవపుషాసువిరాజితః॥
నిబద్ధోదరబన్ధేనతనుమధ్యేనశోభితః । విధాతృగృహనాళీకముకుళోద్భవ
హేతునా ॥ ౨3 ॥ నాభిహ్రదేననిమ్నేనగమ్భీరావర్తశోభినా । రమ్భ
భహస్తశోభాభ్యా మూరుభ్యాముపశోభితః ॥ ౨౪ ॥ జఙ్ఘాభ్యాంచారు
తూణీరసదృశీభ్యాంవిరాజితః । ప్రసన్నవదనామ్భోజఃపద్మపత్రనిభేక్ష
ణః ॥౨౫ ॥ జ్యోతిర్మయేనవపుషాదీప్యమానోఽగ్రతస్స్థితః। అథనారా
యణంవిప్రోహర్షపర్యాకులేక్షణః ॥౨౬ ॥ సర్వదాఽనన్దసన్దోహనయనా
శ్రుసమాప్లుతః। ఆనన్దామృతసారాబ్ధౌమగ్నఃకిఞ్చిన్నబుధ్యతే ॥ ౨౭ ॥
ప్రదక్షిణంతదాకృత్వాభగవన్తందయానిధిం। భక్త్యాపరమయాఽవిష్టోవి
వేదానన్తరంనసః ॥ ౨౮ ॥ కింకర్తవ్యమజానానోముహూర్తంస్థావ

నారాయణాఖ్యవిప్రకృతభగవత్స్తుతిః.

తిష్ఠతే । అథైనంపరితుష్టావవాగ్భిరగ్ర్యాభిరాకులః ॥ ౨౯ ॥ విప్రః॥
దేవదేవజగన్నాథప్రసీదపురుషోత్తమ । పరిపాలయమాంభక్తంశరణా
గతవత్సల ॥ 3౦ ॥ కాలాభకరుణాసారకరీన్ద్రవరదప్రభో । అవ
లోకయమాంనాథ శీతలైర్నయనాఞ్చలైః ॥ 3౧ ॥ త్వమేవధాతా
సర్వస్యజగతోఽస్యజగన్మయ । రక్షితాచత్వమేవాస్యసంహర్తాచసురే
శ్వర ॥ 3౨ ॥ ప్రకృతిఃపురుషశ్చైవసర్గకాలేసుసఙ్గతౌ । తవేక్షణవ
శేనైవసృజతోజగదవ్యయ॥ 33 ॥ నత్వత్సమోఽస్తిలోకేస్మిన్నాథలో
కత్రయేపివా । కుతస్త్వదధికస్తస్మాన్నిస్సమాభ్యధికోభవాన్ ॥3౪ ॥
వేత్తాత్వమసివేద్యఞ్చవేదనోపాయఏవచ । వేదనఞ్చఫలంతస్యత్వాదృతే

నాస్తికిఞ్చన ॥ ౩౫ ॥ పితాత్వమసిలోకస్యసర్వస్యజగతఃపతే । మా
తాస్త్వయంవిశాలాక్షీలక్ష్మీస్త్వదనపాయినీ ॥ ౩౬ ॥ విధాతృప్రము
ఖాదేవాస్సనకాద్యాశ్చయోగినః । మహతాతపసావాపినత్వాంజా
నన్తితత్త్వతః ॥ ౩౭ ॥ నవేదాధ్యయనేనత్వాం నయజ్ఞైర్నియమై
రపి ॥ నదానైశ్చతపోయోగై ర్వినాభక్త్యానదృశ్యసే ॥ ౩౮ ॥
మద్భాగ్యోపచయేనత్వందృగ్గోచరముపాగతః । నిజరూపఞ్చదేవేశప్రద
ర్శయదయానిధే॥ ౩౯॥ ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మిదర్శనేనతవప్రభో।
చక్షుషోస్సఫలంజన్మజాతమద్యసురేశ్వర ॥ ౪౦ ॥ నత్వాంపశ్యతియో
మర్త్యోవ్యర్థజన్మాసమేమతః । దర్శనేనైవమచ్చిత్తమాప్నోత్యన్మత్తతు
ల్యతామ్ ॥ ౪౧ ॥ ఏవంస్తువతివిప్రేన్ద్రే భగవాన్ప్రీతమానసః । త
మువాచప్రసన్నాక్షోమేఘగమ్భీరయాగిరా । ౪౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
తపశ్చరసివిప్రేన్ద్రకస్త్వమత్రజితేన్ద్రియః । కిమర్థఞ్చవదాద్యత్వందా

భగవన్తముద్దిశ్యవిప్రకృతసర్వజనదృశ్యత్వాదిప్రార్థనా.

స్యామ్యహమభీప్సితమ్ ॥ ౪౩ ॥ నారాయణః ॥ వరదోయదిదేవేశశ్రీ
నిధేకరుణానిధే । వృణోమివరమిష్టంమేశృణుష్వప్రీతమానసః ॥ ౪౪ ॥
అహంనారాయణోనామభవద్దర్శనకాఙ్క్షయా । భువంసర్వాంపరిక్ర
మ్యనాపశ్యంత్వామహంప్రభో ॥ ౪౫ ॥ బ్రహ్మణంతపసాఽరాధ్యతన్ని
ర్దిష్టోఽహమాగతః।స్వామిపుష్కరిణీతీరే తపసాఽరాధితోభవాన్॥౪౬॥
తపశ్చరన్వసామ్యద్యచిరేణనియతేన్ద్రియః । ఏవంకిలతపశ్చర్తుమశక్యం
భువిమానవైః ॥ ౪౭ ॥ తేషామనుగ్రహార్థాయ సర్వప్రత్యక్షగోచరః ।
సర్వాభీష్టందదన్నిత్యంస్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౮ ॥ అనన్తవిహగే
శానసేనాపతిముఖైస్సదా । సేవ్యమానశ్శ్రియాసార్థం విహరన్వసమా
ధవ ॥ ౪౯ ॥ గిరిశ్చాయంహిమన్నామ్నాప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు ॥ శ్రీభగ

భగవత్కృతనారాయణాఖ్యవిప్రప్రార్థనాభ్యుపగమప్రకారః.

వాన్ ॥ తథాభవతువిప్రేన్ద్రవచనంతవసువ్రత ॥ ౫౦ ॥ బ్రాహ్మణో
యదివావైశ్యః క్షత్రియశ్శూద్రజోపివా । సపాపోయదివాఽపాపస్స్వా
మిపుష్కరిణీజలే ॥ ౫౧ ॥ స్నాత్వాచాత్రవసన్తంమాంయేనమస్యన్తి
మానవాః । దదామ్యైకల్పమేవాహం తేషాంవాసంత్రివిష్టపే ॥ ౫౨ ॥

యఃకరోత్యాప్లవం స్వామిసరసీజలమధ్యతః ॥ సోఽతీత్యనిరయంసర్వం బ్రహ్మభూయాయకల్పతే ॥ ౫౩ ॥ భుక్తిముక్తి ప్రదంనౄణాంసర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ । ఇదంస్థానంసరశ్చేదం నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౫౪ ॥ అద్యప్రభృతిచైవాయంగిరిస్త్వన్నామతస్సదా। నారాయణాచలఇతిప్రసిద్ధోభవతుద్విజ ॥ ౫౫ ॥ ఇతితస్మైవరన్దత్వాస్వసాయుజ్యన్దదౌహరిః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే స్వసంకల్పాగతేతతః ॥ ౫౬ ॥ దివ్యేవిమానేసర్వేషాంవిలోచనపథఙ్గతః । శ్రీభూమినీళాసహితశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥ కోటికన్దర్పలావణ్యో నీలజీమూతసన్నిభః । దయాపరవశోనిత్యం వసతి ప్రీతమానసః ॥ ౫౭ ॥　. . .　. . .　. . .　*

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదేశ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యేభగవదావిర్భావోనామతృతీయోధ్యాయః.

భగవతఃక్రీడాద్రౌలీలార్థమ్మృగయావిహారః.

భృగుః ॥ తత్రావాసముపేత్యాథదేవఃకిమకరోత్తతః । విస్తరేణసమాఖ్యాహి పృచ్ఛతోమమసర్వశః ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తతఃకదాచిన్మృగయా విహారాకాఙ్క్షిమానసః । సేనాపతిమువాచేదం ప్రహసన్నివమాధవః ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సేనేశవిపినోద్దేశే విహర్తుంమతిరస్తిమే । సింహవ్యాళసమాకీర్ణే మత్తద్విపనిషేవితే ॥ ౩ ॥ సజ్జీభవన్తుసైన్యానినిదేశాద్భవతోఽధునా। చతురఙ్గసమేతానిసమరేష్వజితానివై ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాంస్తూర్ణం నిర్యయౌమృగయామతిః । సేనాపతిముఖాశ్చాపితమేవానుయయుస్తదా ॥ ౫ ॥ అథోత్తరగిరారమ్యే విచచారసదైత్యహా । సింహవ్యాళగణాన్విధ్యన్శరైరాశీవిషోపమైః ॥ ౬ ॥ తత్రత్యాశ్శబరాఽధీశాః సోపహారాస్సమాగతాః । ప్రణమ్యదేవదేవేశ మతిష్ఠన్నమమౌళయః ॥ ౭ ॥ నిర్దిశ్యమానమార్గస్తు తైస్తైశ్శబరపాలకైః । విచచార

వృషభాఖ్యాసురవృత్తాన్తః.

బహూన్దేశాన్మృగయాకృష్టమానసః॥౮॥తస్మిన్కాలేశివేభక్తో వృషభాఖ్యోమహాసురః ॥ శ్రీశైలాద్దక్షిణేదేశే విచచారమహామనాః ॥ ౯ ॥ తతోగిరివరన్దృష్ట్వా ప్రాదుర్భూతంసువిస్తృతమ్ । విస్మయావిష్టచేతాస్తు

చిన్తయామాస కారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ అహో కోఽప్యస్య మాయావీ స్రష్టాఽ
ద్రేరుపరి ధ్రువమ్ । తమన్వేష్టుం యతిష్యామి మాయినం గతభీరహమ్ ॥ ౧౧ ॥
అన్విష్య సహసాఽనేన యోత్స్యామి గతభీరహమ్ । ఇతి సఞ్చిన్త్య తత్రా°
యం మృగయన్నపకారిణమ్ ॥ ౧౨ ॥ బలగర్వసమావిష్టస్తత్ర తత్ర చచార

వృషభాసురశబరవేషధారిభగవతోర్యుద్ధప్రకారః.

హ । అథాపశ్యత్స దేవేశం విహరన్తమభీతవత్ ॥ ౧౩ ॥ శార్ఙ్గపాణిం హ
యారూఢం శబరాకృతిధారిణమ్ । తం దృష్ట్వా దైత్యరాట్ క్రుద్ధః సోఽయమే
వేతి నిశ్చితః ॥ ౧౪ ॥ అభ్యధావత తం తూర్ణం తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ । తతస్స
మభవద్యుద్ధం ఘోరరూపం భయానకమ్ ॥ ౧౫ ॥ శబరాధిపతిం దైత్యస్స
మాహూయాఽశపత్తదా । తతస్స శబరః క్రుద్ధస్సర్వసన్నాహసంయుతః ॥
శ్వగణైస్స్వగణైశ్చైవ బాణైశ్చ నిశితైస్తథా । ప్రాసైః ఖడ్గైర్గదాభిశ్చ శక్తి
శూలపరశ్వధైః ॥ ౧౭ ॥ కున్తైర్ముసలసఙ్ఘైశ్చ వృక్షైః పాషాణరాశిభిః ।
అయుధ్యత తదా తేన ఘోరం యుద్ధమభూద్వనే ॥ ౧౮ ॥ తతస్తాన్ శబ
రాన్ సర్వాన్ నిర్జిత్యాగ్రతః పరమ్ । ఆయాన్తమసురం దృష్ట్వా విష్వక్సేనం
దిదేశ సః ॥ ౧౯ ॥ సోఽపి గన్ధర్వసఙ్ఘైశ్చ సహితః ప్రత్యయుధ్యత । తతస్సుతు
ములం యుద్ధం బభూవ భయదాయకమ్ ॥ ౨౦ ॥ అస్త్రైశ్శస్త్రైర్జఘానాశు
విష్వక్సేనః ప్రతాపవాన్ । దైత్యస్తం దుర్జయం జ్ఞాత్వా మాయావీ చమ
దోద్ధతః ॥ ౨౧ ॥ తతస్స్వమాయామాస్థాయ దైత్యః పరపురఞ్జయః । అసృ
జద్రాక్షసాన్ ఘోరాన్ శతశోఽథ సహస్రశః ॥ ౨౨ ॥ అస్త్రాణ్యపి చ దివ్యాని శ
స్త్రాణి వివిధాని చ । ప్రాయుఙ్క్త దైత్యరాట్ క్రుద్ధో నారాయణజిఘాంస
యా ॥ ౨౩ ॥ యదనేన ప్రయుక్తం వై శస్త్రమస్త్రమథాపి వా । భస్మీ
కృతఞ్చ తత్సర్వం హరిణా నిజమాయయా ॥ ౨౪ ॥ తతస్తమసురో మత్వా
దుర్జయం హరిమాహవే । మాయాం ప్రయుజ్య మాయావీ స్వయమన్తర్ద
ధే తతః ॥ ౨౫ ॥ తాం మాయామాయతీం దృష్ట్వా తతస్సర్వేశ్వరో హరిః ।
ప్రేషయామాస నాశాయ తతశ్చక్రం జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ నాశకం సర్వ
దుష్టానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । చక్రరాజాత్తతో జ్వాలాః ప్రాదు
ర్భూతాస్సహస్రశః ॥ ౨౭ ॥ తాభిస్తత్సైన్యమత్యుగ్రం జ్వలితం కాన

నంయథా । జ్వలత్కఙ్కణినోవీరా దగ్ధశ్మశ్రుశిరోరుహాః ॥ ౨౮ ॥ ఆ
యుధానివిచిత్రాణి దగ్ధాన్యాసన్విర్భుజా । తేనచక్రప్రభావేన హ్యా
సురంబలమద్భుతమ్ ॥ ౨౯ ॥ నకిఞ్చిద్దృశ్యతేతత్ర పర్వతేపరమాద్భు
తే । తతస్సమీక్ష్యదైత్యోవై మాయాంస్వీయాంవినాశితామ్ ॥ ౩౦ ॥

భగవత్సమ్ప్రతిసంహారాభ్యుపగన్తృవృషభాసురప్రార్థనా.

చిన్తయామాసచమునే విస్మయాకులమానసః । నిహనిష్యతిమాంచాపి
చక్రంనూనంతదీరితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సమయోఽమరణస్యాపి సంవృత్తోనైవసం
శయః । అమానుషమిమంమన్యే పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ ॥ ౩౨ ॥ స్రష్టా
రంసర్వలోకానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । అనేననిహతోనూనం విము
క్తస్సర్వకిల్బిషాత్ ॥ ౩౩ ॥ సంసారార్ణవముత్తీర్య గమిష్యేముక్తిసమ్ప
దమ్ । ఇతిసఞ్చిన్తయన్దేవం వధాత్సంహృష్టమానసః ॥ ౩౪ ॥ ప్రార్థ
యామాసచాభీష్టం కిఞ్చిద్ధృదయసంశ్రితమ్ ॥ వృషభః ॥ దేవదేవజగ
న్నాథ సర్వలోకైకకారణ ॥ ౩౫ ॥ శరణంత్వామనుప్రాప్తః ప్రణతా
ర్తిహరప్రభో । త్వయాతతమిదంసర్వం జగత్స్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౩౬ ॥
త్వయావిహీనంనోకిఞ్చిత్త్రిషులోకేషువిద్యతే । బ్రహ్మాద్యాస్సకలా
దేవాస్త్వన్నిదేశకరామతాః ॥ ౩౭ ॥ నిదేశాద్వాతితేవాతస్సూర్య
శ్చోదేతిచాన్వహమ్ । వహ్నిర్జ్వలతితేభీతశ్శక్రశ్శాసతిశాసనాత్ ॥ ౩౮ ॥
యమోధావతిభీతస్త ఇతివేదానుశాసనమ్ । త్రాహిత్రాహిమహాదేవ న
జానేశరణంపరమ్ ॥ ౩౯ ॥ యోగినోయంవిచిన్వన్తి నియతాస్త్వాంవి
ముక్తయే । సత్వమద్యమహాబాహో దృగ్గోచరగతోఽసిమే ॥ ౪౦ ॥
క్షమస్వమత్కృతంసర్వ మపకారంసుదుస్సహమ్ । కృతాగసాంత్వాదృ
శేషు ప్రణామఃఖలునిష్కృతిః ॥ ౪౧ ॥ జీవితంతునయాచేఽహం క్షుద్రం
పాపస్యకారణమ్ । అతోయాస్యామినిహతశ్చక్రేణపరమాంగతిమ్ ॥ ౪౨ ॥
తస్మాత్క్షమస్వభగవన్ శ్రీనిధేకరుణానిధే । త్రాతారంనైవపశ్యామి త్వాం

అసురప్రార్థనయాక్రీడాద్రేర్భగవద్దత్తవృషభనామధేయప్రాప్తిః.

వినామధుసూదన ॥ ౪౩ ॥ అద్యప్రభృతిచాయంవై గిరిరుచ్ఛ్రితశేఖ
రః । మదాఖ్యయాప్రథాంయాతు వృషభాచలఇత్యపి ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యేవం
శోకసన్తప్తమశ్రుపూర్ణాకులేక్షణమ్ । వృషభంతమువాచేదం ప్రహసన్న

రుడధ్వజః ॥ ౪౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వృషభాసురమద్భక్త్యా విముక్తిం యాస్యసిధ్రువమ్ । గిరిశ్చాయంభవన్నామ్నా ప్రసిద్ధిమధిగచ్ఛతు॥౪౬॥ ఇత్యుక్తవతిగోవిన్దే దైత్యేన్ద్రః ప్రీతమానసః । చిన్తయామాసనిధనమను

వృషభాసురవధప్రకారః.

గ్రహమథోమునే ॥ ౪౭ ॥ తతస్సుదర్శనశ్చాపి జ్వాలాజటిలవిగ్రహః । జహారసురశత్రోర్హి కణ్ఠనాళాచ్ఛిరోఽమ్బుజమ్ ॥ ౪౮ ॥ తతోనిపాతితే భూమౌ వసురేయుద్ధదుర్మదే।వవృషుఃపుష్పవర్షాణి దేవాస్సమ్ప్రీతమానసాః ॥ ౪౯ ॥ దేవదున్దుభయోనేదు ర్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః । దిశః ప్రసేదుర్విమలా వాతాశ్చైవసుఖంవవుః ॥ ౫౦ ॥ గోవిన్దోపిదయాసారో వరందత్వాఽసురాయవై । పునరభ్యేత్యశేషాద్రౌ యథాస్థానంస్థితో

అఞ్జనాదేవ్యుత్పత్తిక్రమః.

మునే ॥ ౫౧ ॥ భృగుః ॥ భూయఃకథయదేవస్య చరితానిమహాత్మనః । శృణ్వతోనాస్తిమేతృప్తి రద్భుతానిమహామునే ॥ ౫౨ ॥ శ్రీనారదః ॥ శ్రుణుష్వైకమనాబ్రహ్మన్వక్తుఃకథయతోమునే । మాహాత్మ్యం దేవదేవస్య చిత్రంహిమునికీర్తితమ్ ॥ ౫౩ ॥ త్రేతాయుగేఽసురఃకశ్చిత్కేసరీత్యేవవిశ్రుతః । పుత్రార్థీదేవముద్దిశ్య తపస్తేపేమహామనాః ॥ ౫౪ ॥ నియతాత్మాశుచిర్నిత్యం నిరాహారోజితేన్ద్రియః । పఞ్చాశత్సురేణజప్యేన తోషయామాసశఙ్కరమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రీతఃప్రాదురభూదగ్రే శఙ్కరోలోకశఙ్కరః । భక్త్యాతమానతంభూమౌ పువాచచహసన్నివ ॥ ౫౬ ॥ శఙ్కరః ॥ పరితుష్టోఽస్మిభద్రన్తే తపసాఽనేనసువ్రత । వరంవృణీష్వదాస్యామి మనసాయదిహేచ్ఛసి ॥ ౫౭ ॥ కేసరీ ॥ దేవదేవమహాప్రాజ్ఞ పరితుష్టోఽసిచేన్మమ । వరదోభవమేఽభీష్టం వరయామిసునిశ్చితమ్ ॥ ౫౮ ॥ పుత్రమిచ్ఛామిబలినం సమరేష్వనివర్తినమ్ । మహాధైర్యంమహాప్రాజ్ఞం త్వత్తస్సన్తుష్టమానసాత్ ॥ ౫౯ ॥ శఙ్కరః ॥ నపుత్రందాతుమిచ్ఛామి పరితుష్టోప్యహంతవ । యస్మాచ్చవిధినాపూర్వం విహితాపుత్రహీనతా॥ తథాపిదాస్యేకన్యాంవై రూపయౌవనశాలినీమ్ । తస్యాముత్పత్స్యతేపుత్రస్త్వదభీష్టోఽచిరాద్ధ్రువమ్ ॥ ౬౧ ॥ ఇతిసన్దిశ్యభర్గోఽపి తత్రైవా

న్తరధీయత । అసురేన్ద్రోఽపిలబ్ధ్వాఽయం వరమిష్టంముదంయయౌ॥౬౨॥
తతస్తస్యాభవత్కన్యా లోకవిస్మయకారిణీ। చకారనామతస్యావై హ్యఞ్జ
నేతిసదైత్యరాట్ ॥ ౬౩ ॥ క్రమేణవవృధేసేయమఞ్జనామఞ్జుభాషిణీ।
కలేవశశినఃపక్షే సితేనయననన్దినీ ॥ ౬౪ ॥ పితుస్తస్యాంచవవృధే ప్రమో
దస్తుదినేదినే । పుత్రప్రీతిరభూత్తస్య తస్యామితిచనశ్శ్రుతమ్ ॥ ౬౫ ॥
ప్రక్రాన్తకన్తుకక్రీడా మాళిభిస్సహకన్యకామ్। వీక్ష్యవీక్ష్యయయౌతృప్తిం
ప్రహృష్టోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౬౬ ॥ తతఃకపివరఃకశ్చి త్కేసరీతిభువిశ్రుతః ।
అభిగమ్యయయాచేతాం కన్యాంయౌవనశాలినీమ్ ॥ ౬౭ ॥ తస్మై తామ
ఞ్జనాంప్రాదా ద్దైత్యస్సమ్ప్రీతమానసః । సచక్రీడకపిశ్చాయం కన్య
యాకామరూపయా ॥ ౬౮ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగు నారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యే వృషభాచలహేతు కథనంనామ చతుర్థోధ్యాయః.

అఞ్జనాయాశ్శ్రీవేఙ్కటాద్రౌతపఃకరణేనాఞ్జనేయాఖ్యసుతోత్పత్తిః.

నారదః ॥ విహరన్తీచిరంతేన కపినాసాధుకన్యకా । నలేభేసదృ
శంపుత్రం చిన్తాశోకపరాయణా ॥ ౧ ॥ అహోమమపితామాంవై పు
త్రస్నేహసమాకులః । పోషయామాసతస్యాహ మానృణ్యంకేనవాఽ
ప్నుయామ్ ॥ ౨ ॥ తస్యామేమన్దభాగ్యాయా స్సన్తతిశ్చవినాకృతా । నా
రీణాంపుత్రహీనానాం నసుఖంపారలౌకికమ్ ॥ ౩ ॥ పుత్రేణమేవి
హీనాయాః కిన్నవిశ్రమ్యతేకులమ్ । ధన్యాఃఖలుస్త్రియస్తావై యాః
పశ్యన్తిశుచిస్మితమ్ ॥ ౪ ॥ ముఖమఙ్కేశయానానాం పుత్రాణాం
పుత్రవత్సలాః । ఇతిసఞ్చిన్త్యబహుధా పుత్రార్థంసాసులోచనా ॥ ౫ ॥
ద్విజానభ్యర్చ్యవిధివ దాశిషోవాచయన్త్యథో । దదావభీప్సితంతేభ్య స్స
ర్వదైవయశస్వినీ ॥ ౬ ॥ నిమిత్తజ్ఞాంశ్చపృచ్ఛన్తీ తామవాచతదాఽఞ్జ
నా । వ్రతేషుచాప్యనేకేషు నియతాచావసత్స్వయమ్ ॥ ౭ ॥ ఆస్తీర్య
ముసలాంశ్చాపి గోష్ఠేషునియతేన్ద్రియా । ఉపవాసపరాభూత్వా తు
ష్టావజగదీశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥ ఏవంవిధాన్యనేకాని కృత్వానియతమానసా।
చరన్తీనైవలేభేఽసా పుత్రజన్మకృతంసుఖమ్ ॥ ౯ ॥ కస్యచిత్త్వథకాల

స్వదయయాధర్మదేవతా। బిభ్రతీపుల్కసీరూపం ధృత్వావేత్రంచపుత్రి
కామ్॥ ౧౦ ॥ పృచ్ఛధ్వంచేత్యనుపదం భాషమాణాగతశ్రమా। పశ్యన్తి
బాలిశాన్ప్రాణా వదన్తీలక్షణాన్యథ ॥ ౧౧॥ అఞ్జనాయాస్సమీపంవై ప్ర
యాతాధర్మదేవతా । అఞ్జనాతాంసమాహూయ వినివేశ్యవరాసనే ॥
శూర్పేస్వర్ణమయేముక్తా తణ్డులాన్ప్రణిధాయవై । తర్పయిత్వానిమి
త్తజ్ఞాం పర్యపృచ్ఛదనాకులా ॥ ౧౩ ॥ అఞ్జనా ॥ నిమిత్తజ్ఞేకథంబ్రూ
హి మమపుత్రోఽస్తివానవా।సత్యేనవదధర్మజ్ఞే పృచ్ఛన్త్యామమసర్వశః॥
యద్యహంప్రాప్నుయాంపుత్ర మిష్టంబలినమఞ్జసా । దాస్యామితవతత్స
ర్వం యద్యదిచ్ఛసిచేతసా ॥ ౧౫ ॥ పుల్కసీ ॥ అభీష్టస్తవపుత్రోవై భవి
ష్యతినసంశయః । మాశోకంకురుకల్యాణి ధర్మేణమమతేశపే ॥ ౧౬ ॥
శ్రీవేఙ్కటగిరౌసప్తసాహస్రంవత్సరాన్పునః । తపఃకురుతతఃపుత్ర మవా
ప్స్యసిసుశోభనమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఇత్యుక్త్వాసానిమిత్తజ్ఞా యథాఽగతమథో
యయౌ । అఞ్జనాచిన్తయన్తీతద్వాక్యంతస్యామనోహరమ్ ॥ ౧౮ ॥
ప్రచక్రమేతపశ్చర్తుం శ్రీవేఙ్కటగిరేస్తటే । ఆకాశగఙ్గానికటే సిద్ధసఙ్ఘ
నిషేవితే ॥ ౧౯ ॥ వాయ్వాహారాచవాయుంవై సముద్దిశ్యసుదారుణమ్।
తపశ్చచారదాన్తేయం ప్రీణయన్తీవ్రతైరిమమ్ ॥ ౨౦ ॥ తతఃప్రీతమనా
వాయుః ఫలమేకందినేదినే।భక్షణార్థందదౌతస్యై దృగ్గోచరముపాగతః॥
అతీతేసప్తసాహస్రే వత్సరాణామనన్తరమ్ । పార్వతీసహితశ్శమ్భు స్త
దాశ్రమముపాగమత్ ॥ ౨౨ ॥ విజహారచతత్రాయం తత్రతత్రవనాన్త
రే।తస్మిన్నవసరేతత్ర విలాసార్థముపాగతమ్ ॥ ౨౩ ॥ చిక్రీడవానరద్వ
న్ద్వం తదద్భుతమివాభవత్ । పార్వత్యైదర్శయామాస పశ్యపశ్యేతిధూ
ర్జటిః ॥ ౨౪ ॥ సాచదృష్ట్వాకపిద్వన్ద్వం క్రీడితంవ్రీడితాశనైః । అథతస్యా
మనశ్చాసీ దావాంకపితనూధరౌ ॥ ౨౫ ॥ విహరిష్యావఇతిహి లోకస్య
రుచిరీదృశీ । తతఃకపియుగంభూత్వా పార్వతీపరమేశ్వరౌ ॥ ౨౬ ॥
చిక్రీడతుర్వనాన్తేఽస్మి న్నభౌముదితమానసౌ । తయోర్వీర్యంతదావా
యు రథపత్రపుటాన్తరే ॥ ౨౭ ॥ ఆహృత్యప్రదదౌతస్యా అఞ్జనాయాః
కరాన్తరే। మన్వానాభక్ష్యమిత్యేవ తద్భక్షితవతీహ్యసౌ ॥ ౨౮ ॥ దధౌ
దౌహృదచిహ్నాని క్రమేణనియతేన్ద్రియా।అఞ్జనాకఞ్జనయనా ప్రఫుల్లన

ళినాఽననా ॥ ౨౯ ॥ చిన్తయస్త్రీకిమేతన్మే నిర్దోషాయాస్సమాగతమ్ । అథవావిధివైరూప్య మహో మేమన్దభాగ్యతా ॥ ౩౦ ॥ కేనదోషేణచాహంవా ఈదృశంరూపమాగతా । చిన్తయస్త్రీచిరంసావై వ్రీళితాదుఃఖితాస్థితా ॥ ౩౧ ॥ ఆశ్వాసయస్త్రీత్వాంప్రాహదివివాగశరీరిణీ । మాపిపాదంగమః పుత్రి భవితవ్యమిదంతవ ॥ ౩౨ ॥ దుష్టాత్మా రావణోనామరాక్షసోలోకకణ్టకః । సతుదేవస్త్రియస్సర్వాబన్దీగ్రాహంగ్రహీష్యతి ॥ ౩౩ ॥ త్రిలోకీమపియస్మాద్వై రావయిష్యతికర్మణా । తస్మాద్రావణఇత్యేవప్రసిద్ధిమధియాస్యతి ॥ ౩౪ ॥ తతస్తన్నిగ్రహార్థాయహరిః ప్రత్యర్థితస్సురైః । ఆగమిష్యతిభూలోకే రఘూణామన్వయేశుభే ॥ ౩౫ ॥ తతస్తస్యసహాయార్థమసహ్యాబలవిక్రమః । శౌర్యధైర్యగుణోపేతో బలీయాన్విజితేన్ద్రియః ॥ ౩౬ ॥ అప్రమేయగుణోపేతః పుత్రస్తవభవిష్యతి । ఇమామాకాశగాంవాచంశ్రుత్వాసమ్ప్రీతమానసా ॥ ౩౭ ॥ పిత్రేన్యవేదయత్సర్వంచరితంచనభస్వతః । తచ్ఛ్రుత్వాచపితాతస్యాః ప్రయయావరమాంముదమ్ ॥ ౩౮ ॥ సుతోత్పత్తిమథాకాఙ్క్షన్తస్యానిభృతమున్మనాః । ఆపాణ్డరీకృతాతస్యాఽరరాజతనువల్లరీ ॥ ౩౯ ॥ కళఙ్కహీనాచన్ద్రస్యలేఖేవాసితపక్షకే । వినీలచూచుకంరేజేకుచమణ్డలమున్నతమ్ ॥ ౪౦ ॥ పద్మకోశస్యసంలీనభ్రమరస్యశ్రియందధత్ । నశశాకభువంగన్తుంగర్భస్యాతిభరాత్తతః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థంప్రవవృధేతస్యాగర్భః ప్రీతివివర్ధనః । తతో వైద

ఆఞ్జనేయోత్పత్తిదివసనక్షత్రమాసనిర్ణయః.

శమేమాసిసమ్ప్రాప్తేనళినేక్షణా ॥ ౪౨ ॥ అసూతపుత్రంబలినముదయత్యాహిమత్విషి । శ్రావణేమాసినక్షత్రేశ్రవణేహరివాసరే ॥ ౪౩ ॥ కుణ్డలోద్భాసిగణ్డాన్తముపవీతినముజ్జ్వలమ్ । కౌపీనోద్భాసితంచైవదీప్యమానమివశ్రియా ॥ ౪౪ ॥ బిభ్రాణంవానరాణాంవై రూపమత్యద్భుతంమహత్ ।

ఆఞ్జనేయస్యఫలబుద్ధ్యారవిమణ్డలంప్రత్యుత్పతనమ్.

రక్తాస్యపుచ్ఛమూలంతుసువర్ణసదృశద్యుతిమ్ ॥ ౪౫ ॥ అథోఽయంజాతమాత్రోఽపినితరాన్తుబుభుక్షితః । ఉదయాచలసంరూఢందదర్శరవిమణ్డలమ్ ॥ ౪౬ ॥ నితాన్తరక్తవర్ణేనఫలబుద్ధిరభూత్తదా । ఫలమిత్యేవమన్వానోరవింభక్షితుముద్యతః ॥ ౪౭ ॥ గ్రహీష్యామీతినిశ్చిత్యశ్రీవేఙ్కట

గిరేస్తటాత్ । ఉదతిష్ఠన్మహావేగాదుదయాచలశేఖరమ్ ॥ ౪౮ ॥ గ్రహీతుముద్యతేతస్మిన్బిమ్బంసూర్యస్యతద్బలాత్ । హాహాకృతమభూత్సర్వం జగత్స్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౪౯ ॥ తతశ్చతుర్ముఖోబ్రహ్మా స్వయమాగత్య వేగతః। బ్రాహ్మమస్త్రంయుయోజాస్మైకుపితస్తజ్జిఘాంసయా॥౫౦॥ తదస్త్రమాగతందృష్ట్వాబాలఃక్రీడన్నివక్షణాత్ । నిరస్యపుచ్ఛప్రాన్తేన బభూవవిగతజ్వరః ॥ ౫౧ ॥ ప్రత్యాఖ్యాతంతతోదృష్ట్వాతదస్త్రంబ్రహ్మణేరితమ్ । విసిస్మయేసురాణాంవైగణఃకిమిదమిత్యపి ॥ ౫౨ ॥ కథమాకాశయానంవైకథంసూర్యాభిధావనమ్ । ప్రత్యాఖ్యానంకథంచాసీదిత్యాచుర్విస్మితాస్తదా ॥ ౫౩ ॥ ససురాసురగన్ధర్వం సయక్షోరగరాక్షసమ్ । భువనంవిస్మయంప్రాప కర్మదృష్ట్వాఽద్భుతంకపేః ॥ ౫౪ ॥ హనూమానపితందృష్ట్వాసూర్యంనిర్విణ్ణమానసః । భూమావపపాత తేజస్వీ బ్రహ్మణాఽస్త్రేణ తాడితః ॥ ౫౫ ॥ అథాఞ్జనాసమాగత్య శోకపర్యాకులాస్వయమ్ । అశ్రుపూర్ణాక్షిపక్ష్మాగ్రాబభాషేసురసత్తమాన్ ॥ అఞ్జనా ॥ భవన్తోనిర్ఘృణాదేవాజాతమాత్రేశిశౌకథమ్ । బ్రాహ్మమస్త్రంప్రయుఞ్జ్యాఽశక్తతాస్థాఇవసమ్ప్రతి ॥ ౫౬ ॥ ఈదృశాభవతాంపుత్రానసన్తికిముదేవతాః । ప్రారబ్ధమీదృశంకర్మకథంఘోరతరంమ

ఆఞ్జనేయస్యబ్రహ్మాదిదత్తసర్వావధ్యత్వవరప్రాప్తిః.

హాత్ ॥౫౭॥ వదన్తీంపరుషంవాక్యమఞ్జనామిత్థమఞ్జసా । సాన్త్వయన్తస్సురాస్సర్వేవీర్యజాతముమాపతేః ॥ ౫౮ ॥ దేవకార్యంచసంవీక్ష్య వాచమూచురిమాంతదా ॥ దేవాః ॥ అఞ్జనేమావిషీదత్వంతవపుత్రస్యధీమతః ॥ ౬౧ ॥ దాస్యామోదుర్లభానస్యవరాన్వయమమానుషాన్ । ససురాసురగన్ధర్వైర్యక్షరక్షోగణైస్తథా ॥ ౬౧ ॥ పిశాచైర్గుహ్యకైస్సోయమవధ్యోభవతుధ్రువమ్। తథాచశస్త్రసంఘైశ్చ బాణైశ్చవివిధైరపి ॥ ౬౨ ॥ అవధ్యత్వమవాప్నోతిశాసనాన్నస్తవాత్మజః। బలేనప్రజ్ఞయాచాపి యాతుసర్వాతిశాయితామ్ ॥ ౬౩ ॥ శత్రూణామపిదుర్ధర్షఃపుత్రస్తవభవిష్యతి । ఇతిదత్త్వావరందేవగణేష్వవిరతేష్వథ ॥ ౬౪ ॥ చతుర్ముఖస్సమాహూయ చాఞ్జనామిదమబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మా ॥ అఞ్జనే

క్రీడాద్రేరఞ్జనాచలనామధేయప్రాప్తిః.

త్వంహి శేషాద్రౌ తప స్తప్త్వాసుదారుణమ్ ॥ ౬౫ ॥ పుత్రంసూతవతీయస్మాల్లోకత్రయహితాయవై । ప్రసిద్ధింయాతుశైలోఽయ మఞ్జనే నామతస్తవ ॥ ౬౬ ॥ అఞ్జనాచలఇత్యేవ నాత్రకార్యావిచారణా । ఇతితస్యైవరందత్వా దేవాబ్రహ్మపురోగమాః ॥ ౬౭ ॥ స్వం స్వంస్థానంసముద్దిశ్యయథాఽగతమథోయయుః । అఞ్జనాపుత్రమాదాయ శ్రీవేఙ్కటగిరేస్తటమ్ ॥ ౬౮ ॥ పునరాగమ్యసామోద మలఞ్చక్రేనిజాశ్రమమ్ ॥౬౮½॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేభృగునారదసంవాదేతీర్థఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - అఞ్జనాచలాభిధాన హేతుకథనం నామపఞ్చమోధ్యాయః.

క్రీడాద్రేశ్శ్రీవేఙ్కటాభిధాన హేతూపోద్ఘాతః.

భృగుః ॥ అయంశిలోచ్చయః కేన వేఙ్కటాచలఇత్యపి । మునీన్ద్ర భువివిఖ్యాత స్తద్వదస్వస హేతుకమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రీనారదః ॥ అత్రాపికారణంవక్ష్యేశైలోయం యేన హేతునా । వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతశ్శృణుష్వైకమనామునే ॥ ౨ ॥ శ్రీగిరేఃపశ్చిమేభాగేపురంనన్దనసంజ్ఞికమ్ । హస్త్యశ్వరథసమ్బాధంబభూవభువివిశ్రుతమ్ ॥ 3 ॥ పురన్దరాభిధఃకశ్చిత్సోమయాజీద్విజోత్తమః । ఉవాసతస్మిన్నగరేయాజకోవేదపారగః ॥ ౪ ॥ తస్యజజ్ఞేఽతిమతిమాన్పుత్రోమాధవసంజ్ఞికః । కాలక్రమేణవవృధేవేదాధ్యయనతత్పరః ॥ ౫ ॥ యోగుణైఃపితరంసర్వైరత్యక్రామదివాఞ్జసా । క్రమేణమాంసలౌబాహూబభారద్విజపుత్రకః ॥౬॥ యౌవనేసమనుప్రాప్తే వక్షస్యతివిశాలతామ్ । తస్యాసీచ్చన్ద్రలేఖాఖ్యా పత్నీకమలలోచనా ॥ ౭ ॥ సర్వలక్షణసమ్పన్నా దివ్యనారీవభామినీ । సతస్యామనురక్తోఽభూద్భృశంద్విజకుమారకః ॥ ౮ ॥ తన్వ్యాశ్శ్రీహృతోయౌవనేనరూపేణాప్రతిమేనచ । విహరన్ముదితోనిత్యమాస్తేస్మసహభార్యయా ॥ ౯ ॥ విహారయోగ్యేదేశేచవనోద్దేశేమనోహరే । అథాఽస్మిన్నన్తరేకాలోవసన్తఃప్రాదురాసహ ॥ ౧౦ ॥ ఉపదేష్టు

మివ క్రీడావిశేషాంస్తు ద్విజన్మనః । పుంస్కోకిలాశ్చ కూజన్త్యై చూత
వృక్షసమాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ వియోగిమానసే వ్యన్తర్జనయన్తః పరాం
రుజమ్ । అశోకకుసుమం లోకాన్మదనస్యదిధక్షతః ॥ ౧౨ ॥ ప్రతప్తమి
వనారాచం వ్యరోచత మనోహరమ్ । ప్రసూనాపచయం కర్తుం నిర్గతశ్చ
న్ద్రలేఖయా ॥ ౧౩ ॥ విలాసవిపినోద్దేశే సర్వపుష్పమనోరమే । ఆ
రామే విహరంస్తస్మిం స్తత్ర తత్ర సభార్యయా ॥ ౧౪ ॥ సరసీం సత్వ
సమ్పన్నాం దదర్శ విమలోదకామ్ । పద్మషండైశ్చ సంపూర్ణామిన్దీవరవ
నాకులామ్ ॥ ౧౫ ॥ సుగన్ధిభిః ప్రసూనైశ్చ పూరితాం తటభూరుహామ్ ।
తస్యాశ్చ సఞ్చరంస్తీరే స్నిగ్ధచ్ఛాయాసమావృతే ॥ ౧౬ ॥ చణ్డాల
కన్యకాం తన్వీం దదర్శ సుమనోహరామ్ । ఇన్దీవరదళశ్యామాం ప్రఫుల్లకమ
లేక్షణామ్ ॥ ౧౭ ॥ పీనోన్నతకుచాం తన్వీం పూర్ణచన్ద్రనిభాననామ్ ।
మూర్తామివాజ్ఞాం మారస్య సుస్నిగ్ధకుటిలాలకామ్ ॥ ౧౮ ॥ తనుమ
ధ్యాం వరారోహాం మాలినీం నామనామతః । తాం దృష్ట్వా విస్మయావిష్టశ్చి
న్తయామాస వై ద్విజః ॥ ౧౯ ॥ జాతేరననురూపాం తాం మత్వా ద్విజ
కుమారకః । అత్యద్భుతమిదం రూపం విధినా కేన నిర్మితమ్ ॥ ౨౦ ॥ మ
న్యే ద్రష్టుమశక్యం వై విధేర్వా రూపమీదృశమ్ । అన్ధః ఖలు జగత్స్రష్టా వి
ధాతా రూపమీదృశమ్ ॥ ౨౧ ॥ యతశ్చకార వై వ్యర్థమభోగ్యమపి
మాదృశామ్ । అథవా కిము రత్నస్య వ్యర్థయా జాతిచిన్తయా ॥ ౨౨ ॥
కేనేదమద్భుతం రూపం లభ్యతే సుకృతం వినా । అథైనాముపసర్పామి సోఽ
హం స్పృశ్యేతరామపి ॥ ౨౩ ॥ చణ్డాలవాటికాద్దృష్టం కిం రత్నం దూ
ష్యతేఽథవా । ఇతి సఞ్చిత్య వై తస్యాస్సమీపముపజగ్మివాన్ ॥ ౨౪ ॥
అనురాగవతీ చాస్మిన్ స్వప్రేచణ్డాలకన్యకా । తయోర్వివృద్ధమభూచ్చైత శ్చి
త్తైర్మదనసాయకైః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాపయిత్వా గృహం భార్యాం చన్ద్రరేఖాం
ద్విజోత్తమః । శనైశ్శనైస్సమీపం వై తస్యాస్స్వయముపాగమత్ ॥ ౨౬ ॥
అథైనాం వరయామాస హృష్టో ద్విజకుమారకః । అవిచార్య మహత్పాపం
తత్సఙ్గమసముద్భవమ్ ॥ ౨౭ ॥ మా భైషీస్త్వం వరారోహే ద్విజోఽయ
మితి భామిని ॥ స్త్రీరత్నం దుష్కులాచ్చాపి గ్రాహ్యమిత్యనుశాసనమ్ ॥ ౨౮ ॥
అతోఽహం భవతీం యాచే వాచా మధురపూరయా । మమ చానుమతిం

దాతుంత్వయ్యారన్తుమిహార్హసి ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాపాణిమస్యావైస్వి
న్నంజగ్రాహపాణినా । సజ్జతస్సోఽథమాలిన్యాతథాద్విజకుమారకః ॥
తదీయమేవమాంసాదిమాహారంరోచయన్సదా । సురామపిపిబన్నిత్యం
చిక్రీడచిరమున్మనాః ॥ ౩౧ ॥ చిరకాలేవ్యతీతేతుదరిద్రశ్చాభవద్ద్విజః ।
విధాయచౌర్యహత్యాదిపాపానిధనమార్జయన్ ॥ ౩౨ ॥ తచ్ఛుతస్సైవద
దద్విత్తంకఞ్చిత్కాలంనినాయసః । తతస్తత్రాప్యశక్తోఽయంతదీయైశ్చ
నిరాకృతః ॥ ౩౩ ॥ చచారభువనేభ్రాన్తోనవాసంప్రాప్యకుత్రచిత్ ।
ఆజగామచరన్సోఽయంసమీపంశేషభూభృతః ॥ ౩౪ ॥ ఆరురోహగిరిం
చాపికథంచిద్దీనచేతసా । తస్మిన్నేవక్షణేతస్యశరీరమభితస్తదా ॥ ౩౫ ॥
ఆపాదచూడంజజ్వాలతదద్భుతమివాభవత్ । తత్తస్యపాపజాతఞ్చ
భస్మీభూయక్షణాన్తరాత్ ॥ ౩౬ ॥ కృత్వాచటచటారావంపతితంధ
రణీతలే । జాజ్వల్యమానోవిప్రోఽపిబ్రహ్మతేజోభిరఞ్జసా ॥ ౩౭ ॥ రరా
జవిగతైనస్కశ్శరదీవదివాకరః । తద్దృష్ట్వావిస్మితాస్సర్వేమునయస్త
త్రసఙ్గతాః ॥ ౩౮ ॥ పప్రచ్ఛుస్తంమహాభాగాద్విజపుత్రంమహర్షయః ।
కిమిదంవదవిప్రేన్ద్రనఃపరోవిస్మయోమహాన్ ॥ ౩౯ ॥ ఆచక్ష్వాస్మాక
మామూలాద్వృత్తాన్తమిహసర్వతః । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వామాధవో
విస్మితోద్విజః ॥ ౪౦ ॥ ఆదితఃప్రభృతిప్రాహవృత్తాన్తంనిజమఞ్జసా ।
తచ్ఛ్రుత్వామునయస్సర్వేవిస్మయంపరమఙ్గతాః ॥ ౪౧ ॥ ఊచుర్వచన
మక్లిష్టంవృషశైలాశ్రితంమహత్ ॥ ఋషయః ॥ అనేనపాపజాలంవై
యస్మాద్దగ్ధంద్విజన్మనః ॥ ౪౨ ॥ వేఙ్కటాచలఇత్యస్యప్రసిద్ధిర్భువివర్త
తామ్ । సర్వపాపానివేంప్రాహుఃకటస్తద్దాహఉచ్యతే ॥ ౪౩ ॥ సర్వ
పాపదహోయస్మాద్వేఙ్కటాచలఇత్యభూత్ । ఇత్యుక్త్వామునయస్స
ర్వేయథాఽఽగతమథోయయుః ॥ ౪౪ ॥ ద్విజోపిశాన్తచిత్తోఽస్మిన్నచలే
సంయతేన్ద్రియః । దుశ్చరంవైతపఃకృత్వాతేనకైవల్యమాప్తవాన్ ॥ ౪౫ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్క
టాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలనామధేయహేతుక
థనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశారాధకచోళరాజసుతోత్పత్తిక్రమః.

భృగుః॥ చోళరాజసుతః కశ్చిత్కాలే ఖలు భవిష్యతి । చక్రవర్తీతి
శేషాద్రౌ వైకుణ్ఠం హ్యర్చయిష్యతి ॥ ౧ ॥ ఇత్యేవం కథితం పూర్వం త్వ
యా మే మునిసత్తమ । తన్మమాచక్ష్వ విప్రేన్ద్ర విస్తరేణైవ నారద ॥ ౨॥
చోళరాజసుతః కోఽయం కుత్ర దేశే వసిష్యతి। కథం వా శేషశైలేన్ద్రమర్చ
యిష్యతి భక్తితః ॥ 3 ॥ తస్య వా కీదృశీ భక్తిర్భవిష్యతి రమాపతౌ । నత్వ
దన్యోఽస్తి భూలోకే వేదితా భావినాం క్వచిత్ ॥ ౪ ॥ మయ్యనుగ్రహబు
ద్ధ్యా త్వం కథయస్వ కథామిమామ్ ॥ శ్రీనారదః ॥ * కలౌ చోళనృపః కశ్చి
ద్బభూవ భువి విశ్రుతః ॥౫॥ ధార్మికో నీతిశాస్త్రజ్ఞశ్శాసపృథివీమిమామ్।
స కదాచిద్వనే రన్తుమాఖేటేన మహీపతిః ॥ ౬ ॥ కిఙ్కరాన్వనపాలాంశ్చ
వ్యాదిదేశ మహామనాః । స్వయం వినిర్యయౌ తూర్ణం హయమారుహ్య రం
హసా ॥ ౭ ॥ శేషాచలవనోద్దేశే విచచార మృగాన్తకః । అశ్వానాం చ
గజానాం చ శ్రుత్వా ఘోరం మహారవమ్ ॥౮॥ గుహాభ్యః ప్రతినిర్యాతా
స్సింహవ్యాఘ్రముఖా మృగాః । ఇతస్సింహా ఇతో వ్యాఘ్రా ఇతశ్చ వనవా
రణాః ॥ ౯ ॥ ఇతి నిర్దిశ్యమానాన్స జఘాన మృగయూథపాన్ । సఙ్ఘ
శశ్చ వరాహాణాం యూథాని నిశితైశ్శరైః ॥ ౧౦ ॥ ఖడ్గాన్ఖడ్గేన నృపతిర్వి
వ్యాధ విపినాన్తరే। మృగయాకృష్టచిత్తోఽయం విచరన్కాననే ముహుః॥

చోళరాజస్య మృగయావిహారకాలే నాగకన్యకాదర్శనాదిః.

న లేభే విశ్రమం రాజా యథేన్ద్రియవశం గతః । తతస్తేన నరేన్ద్రేణ కన్యా
కాఞ్చనరూపిణీ ॥ ౧౨ ॥ నళినోత్ఫుల్లనయనా చన్ద్రబిమ్బనిభాననా ।
విశ్వవిస్మయలావణ్యా శ్యామా పీనపయోధరా ॥ ౧౩ ॥ రాజహంసీ చ
రన్తీ వ దృష్టా యౌవనశాలినీ । తతః ప్రసూనాపచయం కుర్వన్తీ సుమనోర

---

* కలౌ చోళనృప ఇత్యారభ్య పూర్వకల్పవృత్తాన్త ఉచ్యతే-తస్మిన్ కథితే-సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథా పూర్వమకల్పయదితి శ్రుతిన్యాయేనాత్రాపి కల్పే తథైవ భవిష్యతీతి శ్రోతుస్సమాధానార్థమితి బోధ్యం-అన్యథా భావివృత్తాన్తప్రశ్నే భూతకాల వృత్తాన్తకథన కారణాభావాత్-ధరణీవరాహసంవాదే ప్యేవమేవ భూతవృత్తాన్తాభిధానేన భావివృత్తాన్తనిదర్శనాచ్చ-యద్వా భావివృత్తాన్త ఏవ భూతవదుచ్యతే భావి వృత్తాన్తం భూతవత్సాక్షాత్కృత్య తత్కాలానుసంహిత సాక్షాత్కృతవృత్తాన్తస్తాత్తర దశాపన్నేన వక్త్రా యథావత్సాక్షాత్కారపాటవాతిశయేన భూతవత్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనోరఞ్జనాయ భూతవదేవాభిధానస్యాస్మిన్ ప్రకరణేఽభిమతత్వాదితి వా బోధ్యం.

మమ్ ॥ ౧౪ ॥ జహారచేత స్తస్యేయంనదీవపుళినంజలైః। ప్రసూనాన్యప
చిన్వన్త్యా స్సన్నమధ్యవళిత్రయమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉన్నమత్కుచమాలోక్య
వపు స్తస్యాభృశోత్సుకః । నళశాకవనోద్దేశాత్పదాత్పదమపిస్వయమ్ ॥
చలితుంనృపతి స్తత్రవ్యాధవిద్ధోమృగోయథా । నిర్జితస్స్మరబాణేనసోఽ
యంమర్మసుభేదినా ॥ ౧౭ ॥ విసృజ్యసర్వసైన్యాని తత్సమీపంయయౌ
నృపః । తతస్సాచవరారోహావిలోక్యనృపతింతదా ॥ ౧౮ ॥ మనో
జ్ఞవేషంసమ్ప్రాప్తంన్య స్తచాపమివస్మరమ్ । విద్ధామన్మథబాణేనబభూ
వాయతలోచనా ॥ ౧౯ ॥ అపచేతుంనపుష్పాణిశక్తాతద్గతమానసా। ము
హుర్విలోకయ న్త్యేనంరాజానంసామనస్వినీ ॥ ౨౦ ॥ కరేణపుష్పాప
చయందృగ్భ్యాంరాజావలోకనమ్ । కుర్వన్తీతన్మనా స్తస్వీతథాచస్మర
విభ్రమాన్ ॥ ౨౧ ॥ దర్శయ న్తీతథాతస్వినాతిక్రాన్తాచదృక్పథమ్ ।
తతోరాజాసమాగమ్యపృష్టవాన్మఞ్జుభాషిణీమ్ ॥ ౨౨ ॥ కులంవృత్తం
చశీలంచతస్యాస్స్వయమనిన్దితమ్ ॥ రాజా ॥ కాత్వంచరసికల్యాణివనేవి
గతభీఃకథమ్ ॥ ౨౩ ॥ పితాకోజననీకావాకుత్రవావసతి స్తవ । పరిగ్ర
హోఽసికస్యత్వంనవాపాణిగ్రహ స్తవ ॥ ౨౪ ॥ పాణిగ్రహణకాలోఽ
యంవర్తతేతవశోభనే।నచేత్పరిగ్రహోఽన్యస్యవరాజ్ఞీవరయేతదా॥౨౫॥
స్వాయత్తీకర్తుమాత్మానంజీవితంచత్వమర్హసి ॥ కన్యకా ॥ ధనఞ్జయాభి
ధానస్యసర్వరాజస్యధీమతః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రీవసామిపాతాళేలాలితా
పితురన్తికే । భోగానమానుషాంశ్చాపిభుఞ్జానాతత్ప్రసాదతః ॥ ౨౭ ॥
క్రీడన్తీచవయస్యాభిః పాతాళేన్యవసంచిరమ్ । పాణిగ్రహణకాలేవై
సమ్ప్రాప్తేఽపిపితామమ ॥ ౨౮ ॥ చిన్తయామాసకోవాఽస్యాభవితా
సదృశోవరః । పిత్రానానుమతాచాహామభిలాషంతవప్రభో ॥ ౨౯ ॥
బన్ధుభిశ్చతతోఽభీష్టైరనుమన్తుమిహోత్సహే । పితరంమమపృచ్ఛస్వ
గత్వాపాతాళమఞ్జసా ॥ ౩౦ ॥ దాస్యత్యనుమతింనూనంగుణతశ్శీలత
స్తవ । వినయంరక్షకల్యాణకథంచిదపిచానఘ ॥ ౩౧ ॥ చన్ద్రోదయవి
వృద్ధోఽబ్ధిఃకింవేలామతిలఙ్ఘతే ॥ రాజా ॥ నాయంవ్యతిక్రమస్సుభ్రునా
ధర్మశ్చాత్రవిద్యతే ॥ ౩౨ ॥ గాన్ధర్వోఽయంవివాహోహిమునిభిఃప

రిక్షిత్రః । పరస్పరానురాగేణ సజ్జాతారాజకన్యకాః ॥ ౩౩ ॥ శ్రూయతేబహవశ్చాపినవిహాతుమిహార్హసి । అయంవివాహోధర్మ్యశ్చ స్వర్గ్యశ్చనళినేక్షణే ॥ ౩౪ । అస్మిన్నర్థేవిశాలాక్షిప్రత్యవాయోనవిద్యతే। అతస్త్వయ్యనురక్తంమాంకృతార్థయితుమర్హసి ॥౩౫॥ జీవితంవాసుఖంవాపిత్వాంవిహాయనరోచతే । ఇతిబ్రువతిభూపాలేకన్యాకామవశంవదా ॥ ౩౬ ॥ లజ్జానతముఖీభూమింలిఖన్తీనఖరేణసా। వక్తుకామేవసంరబ్ధాసంప్రాప్తాలజ్జయాముహుః ॥ ౩౭ ॥ అఙ్గీచకారచోద్వాహంరాజ్ఞానాగస్యకన్యకా । జోషమాస్థాయవిపులంముహూర్తంస్థావతిష్ఠతే ॥ ౩౮ ॥ అథానయాసమాగత్యలతామణ్టపసంశ్రితః । అన్వభూత్సురతంతస్యాభూయోరాగవివర్ధనమ్ ॥ ౩౯ ॥ యామావశేషేఽథదినేగన్తుకామాకృతత్వరా । ఆమన్త్రయామాసనృపంకథఞ్చిద్విరహాకులా ॥ ౪౦ ॥ నృపశ్చదుఃఖితోఽత్యర్థమాశ్లిష్యాశ్లిష్యభామినీమ్ । కథంచిదనుమన్తుం వై శశాకగమనంతదా ॥ ౪౧ ॥ నృపేణానుమతాసాఽథసజ్జమశ్రమవిహ్వలా । నిమీలితార్ధనయనానిర్గతావరవర్ణినీ ॥ ౪౨ ॥ తతఃపాతాళమావిశ్యగత్వాచపితురన్తికమ్ । చోళరాజస్యచరితంకథయామాససర్వతః ॥ ౪౩ ॥ నాగరాజోపితాంశ్రుత్వాకథితాంకన్యయాకథామ్ । ప్రహర్షమతులంలేభేసదృశోఽయమితిబ్రువన్ ॥ ౪౪ ॥ నిర్గత్యనృపతిశ్చాపిలతామణ్డపసంశ్రయాత్ । భావయన్విభ్రమాంస్తస్యాజగామమృగయంశ్చమూమ్ ॥౪౫॥ పశ్చిమాచలశృఙ్గాగ్రేలమ్బమానేదివాకరే। వ్యలోకతమహారాజస్సేనామనుగతాంతదా ॥ ౪౬ ॥ అపరాందిశమాసాద్యహ్యన్వరజ్యతభాస్కరః । బిభ్రతీకుఙ్కుమారక్తం పయోధరభరంతదా ॥ ౪౭ ॥ బభౌసన్ధ్యారుణంవ్యోమస్ఫురత్తారకమణ్డలమ్।ప్రవాళరక్తోముక్తాఽభిరఙ్కితోవారిధిర్యథా ॥ ౪౮ ॥ జగాహేజగదణ్డాన్తస్తిమిరంచశనైశ్శనైః । హృదయంవిషయాసక్తమవిద్యాతిమిరంయథా ॥ ౪౯ ॥ సచసైన్యాన్వితస్తావత్ప్రియయానిజమాస్పదమ్ । స్మారంస్మారంవిశాలాక్షీంసురతశ్రమవిహ్వలామ్ ॥ ౫౦ ॥ ఆ-

* చోళరాజస్యనాగకన్యాయాంసార్వభౌమలక్షణోపేతసుతోత్పత్తిః. *

పన్నసత్త్వాదదృశేనాగరాజస్య కన్యకా । సర్వలక్షణసమ్పన్నా పితు

ర్విదధతీముదమ్ ॥ ౫౧ ॥ తామథాలోక్యదైవజ్ఞాఇదమూచుర్వచస్త దా । అస్యాముత్పత్స్యతేపుత్రశ్చక్రవర్తీమహాద్యుతిః ॥ ౫౨ ॥ పృథివీం సాగరోపేతాంసశైలవనకాననామ్ । పాలయిష్యతిధర్మేణమహేన్ద్ర సదృశఃప్రభుః ॥ ౫౩ ॥ అథసాదశమేమాసి పుత్రంప్రాసూత సున్దరమ్ । సర్వలక్షణసమ్పన్నంసార్వభౌమపదోచితమ్ ॥ ౫౪ ॥ ... *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదేశ్రీవేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యే చోళరాజసుతోత్పత్తికథనంనామసప్తమోధ్యాయః.

చోళరాజసుతస్యపాతాళాత్స్వపిత్రన్తికాగమనమ్.

నారదః॥ పుత్రస్యముఖలావణ్యేపుత్రికాయాధనఞ్జయః । తృప్తిం నవిన్దతిస్మాయంప్రీత్యుత్ఫుల్లేనచక్షుషా ॥ ౧ ॥ వవృధేనాగరాజస్య పరి తోషేణవైశిశుః । చన్ద్రమాఇవకృష్ణాన్యపక్షేసతిదినేదినే ॥ ౨ ॥ కస్య చిత్త్వథకాలస్యపోషితోమాతురన్తికే । పప్రచ్ఛమాతరంబాలఃపితరంద ర్శయేతిహ ॥ ౩ ॥ తచ్ఛ్రుత్వాపూర్వవృత్తాన్తంసామాతాఽస్మైన్యవేద యత్ । తదాకర్ణ్యచబాలోఽయంపునఃపప్రచ్ఛమాతరమ్ ॥ ౪ ॥ పిత రంవీక్షితుంశీఘ్రంక్షోణీతలనివాసినమ్ । వర్తతేహ్యభిలాషోమేమహా న్మనసిసమ్ప్రతి ॥ ౫ ॥ భూలోకగమనేయోగ్యం మార్గమావేదయస్వ మే । యేనాహంపితురుత్సఙ్గంగమిష్యామిముదాఽన్వితః ॥ ౬ ॥ ఇతితస్య వచశ్శ్రుత్వాప్రహృష్టానాగకన్యకా । భూలోకగమనేయోగ్యంబిలంచా దర్శయత్తదా ॥ ౭ ॥ సోపితేనైవమార్గేణప్రాప్యాశుధరణీతలమ్ ॥ చో ళరాజముపాగమ్యవవన్దేపాదయోస్తదా ॥ ౮ ॥ పప్రచ్ఛప్రణతంభూ మాకస్త్వమిత్యవనీపతిః । పృష్టఃప్రాహసబాలోఽయంవృత్తాన్తమఖి లంమునే ॥ ౯ ॥ వృత్తాన్తమఖిలంరాజాశ్రుత్వాతుతదుదీరితమ్ । గ్రహ ణేబాలకస్యాస్యసంశయంపరమంయయౌ ॥ ౧౦ ॥ సంశయావిష్టచి త్తోఽయంజోషమాస్థాయభూపతిః । ముహూర్తమివభూయోపితమేవా

చోళరాజసుతస్యాశరీర్యుక్త్యాపితృకృతరాజ్యాభిషేకక్రమః.

లోకయన్స్థితః ॥ ౧౧ ॥ తతశ్చాకాశగావాణీ నృపంసంశయితంము హుః । ఆశ్వాసయన్తీవచనైరుచ్చచారనవీక్షితా ॥ ౧౨ ॥ మావిచార

యరాజేన్ద్రపుత్రోఽయంతేనసంశయః । చక్రవర్తీమహారాజోభవిష్య
త్యసమోభువి ॥ ౧౩ ॥ అతీవవిష్ణుభక్తశ్చభవిష్యతిమహామతిః । శేషా
ద్రౌచస్వయంవ్యక్తంవిష్ణుమభ్యర్చయిష్యతి ॥ ౧౪ ॥ ప్రీతశ్చాపిమహా
దేవోహ్యర్చాభావమతిక్రమన్ । సల్లాపంతేనసుచిరంకరిష్యతిదినేదినే ॥
అభిషేచయరాజేన్ద్ర పుత్రంరాజ్యేఽవిచారతః । ఇతిరాజాసమాకర్ణ్య
నానృతంసురభాషితమ్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రద్దధేపుత్రమిత్యేనం జయన్తంవాస
వోయథా । తతోరాజాసమాగమ్యసంప్రాప్తోయత్రసఙ్గమః ॥ ౧౬ ॥ ఆత్య
నస్తస్యమాతుశ్చతం దేశంసుమనోరమమ్ । తత్రనిర్మాయవిపులంపురం
పుత్రస్యనామతః ॥ ౧౭ ॥ తత్రాభ్యషేచయచ్చైనమాధిరాజ్యేసమా
గతః ॥ తతస్సచక్రవర్తీతిప్రథితోభువిపార్థివః ॥ ౧౯ ॥ శశాసపృథివీంకృ

చక్రవర్తినమ్ప్రతిగోపాలనివేదితవేఙ్కటాచలవల్మీకోదన్తః.

త్స్నాంసముద్రవసనాన్వితామ్ । తతఃకదాచిద్గోపాలాస్తదాజ్ఞాపరిపా
లకాః ॥ ౨౦ ॥ సమాగమ్యమహీపాలమిదంవచనమబ్రువన్ ॥ గోపా
లాః॥ శేషాచలేవయంరాజన్విహరామోగవాంవ్రజాత్ ॥ ౨౧ ॥ క్షీ
రంనిదేశాద్దేవస్యభాణ్డేషునిహితంసదా । తదానయనకాలేవై దృశ్యతే
మహదద్భుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ వివృద్ధంతత్రవల్మీకమేకంవసతిభూధరే । ఆగ
చ్ఛామోహిమార్గేణవయంతేనమహీపతే ॥ ౨౩ ॥ ఆదాయభాణ్డంక్షీరా
ణాంసర్వంతత్రహిభజ్యతే । సావధానాఅపివయంనపశ్యామోఽత్రకా
రణమ్ ॥ ౨౪ ॥ విచారయమహీపాలకిమేతదితిసప్రతి । రాజాదై
వికమేవేతిసునిశ్చిత్యసువిస్మితః ॥ ౨౫ ॥ సాయంధ్యాయన్హృషీకేశంత
ద్గతేనాన్తరాత్మనా । శుచిర్భూత్వాచసుష్వాపయతవాక్కాయమానసః॥

చక్రవర్తినోభగవత్ప్రకాశితస్వప్నదర్శనమ్.

దదర్శస్వప్నమేకంచనృపస్తస్మిన్నిశాన్తరే । ప్రాతరుత్థాయవిధివత్సన్ధ్యా
మన్వాస్యభూపతిః ॥ ౨౬ ॥ ఆహూయమన్త్రిప్రవరానిదం వచనమబ్ర
వీత్ ॥రాజా॥ మన్త్రిణశ్శృణుతాస్యాంవై నిశాయాంస్వప్నమద్భుతమ్॥
అదృష్టపూర్వంచాన్యేనగుహ్యాద్గుహ్యతరంమహత్ । కాలమేఘనిభఃక
శ్చిదతిసున్దరమూర్తిమాన్ ॥ ౨౯ ॥ అద్భుతఃపురుషోదృష్టఃపుణ్డరీకా
యతేక్షణః । అపృచ్ఛంపురుషంచాహంకుత్రత్యఃకోభవానితి ॥ ౩౦ ॥

కిమర్థంచాగతోఽస్యద్యతవకింకరవాణ్యహమ్ । ఇతిపృష్టోమయాప్రాహదే
వేనగిరివాసినా ‖ ౩౧ ‖ ప్రేషితోఽహంనరవ్యాఘ్రశ్రీనివాసేనధీమతా।
అహంవసామిశేషాద్రేస్సదాతస్యాన్తికేముదా ‖౩౨‖ శ్రీవేఙ్కటగిరేర
స్యప్రభావంతుమహాద్భుతమ్ । నివేదయేతిదేవేనప్రేషితోఽస్మితవాన్తి
కమ్ ‖ ౩౩ ‖ శిలోచ్చయేఽత్రవైశఙ్ఖచక్రావనతహస్తకః । శ్రీభూమిస
హితోనిత్యంవిహరన్రాజతేతరామ్ ‖ ౩౪ ‖ అద్రేర్దక్షిణతస్తస్యరాజ
ధానీవిరాజతే । గజవాజిరథోపేతాసర్వాద్భుతమయీసదా ‖ ౩౫ ‖
తస్మిన్గిరౌత్రయస్త్రింశత్కోటిసఙ్ఖ్యాశ్చదేవతాః। సర్వేమహర్షయశ్చా
పిసిద్ధాయోగివరాస్తథా ‖ ౩౬ ‖ వసన్తిసర్వతీర్థానితస్మిన్గిరివరేశుభే।
అణిమామహిమాచైవగరిమాలఘిమాతథా ‖౩౭‖ ప్రాప్తిఃప్రాకామ్య
మీశిత్వంవశిత్వంచాష్టభూతయః । తస్యాద్రేఃపూర్వభాగేవైచరన్తివిపు
లంతపః ‖ ౩౮ ‖ పూర్వస్యాందిశితస్యాద్రేఃకాళహస్తీతివిశ్రుతమ్ ।
పురేతస్మిన్మహాదేవోవసతిస్వయమాదరాత్ ‖ ౩౯ ‖ కాళహస్త్యుత్త
రేభాగేసువర్ణముఖరీనదీ। సర్వపాపప్రశమనీదృశ్యతేమునిసేవితా ‖౪౦‖
శుకాదయోమునివరాస్తస్యాస్తీరేయతేన్ద్రియాః । శేషశైలేశముద్దిశ్య
తపస్తప్యన్తిదారుణమ్ ‖౪౧‖ తస్యాద్రేఃపరితస్సప్తయోజనాన్తస్థితా
జనాః।సర్వపాపవినిర్ముక్తావిష్ణులోకంప్రయాన్తివై ‖ ౪౨ ‖ అష్టార్ణం
మనురాజంతంజప్త్వాతుకిముతప్రభో । తంద్రష్టుందేవదేవేశంద్రష్టుంస
ద్మచశోభనమ్ ‖ ౪౩ ‖ ఏహిశేషాచలంశీఘ్రమిత్థమాహూతవాన్స
మామ్।అథతేనైవపుంసాఽహంశేషాచలముపాగమమ్ ‖ ౪౪ ‖ వ్యో
మాన్తర్వితతోదారశృఙ్గాగ్రస్తమ్భితద్రుమమ్। తత్రగత్వాసపురుషోజ్వ
లత్కాఞ్చనశోభితమ్ ‖ ౪౫ ‖ దివ్యంప్రదర్శయామాసవిమానంరత్న
శోభితమ్ । స్వయమన్తర్దధేసోఽయంపశ్యతోమమపూరుషః ‖ ౪౬ ‖
అన్తర్దధేవిమానంచతస్మిన్నేవక్షణాన్తరే । ఇతిస్వప్నోమయాదృష్టో
హ్యద్భుతోరోమహర్షణః ‖ ౪౭ ‖ అదృష్టపూర్వశ్చాన్యేనకిమేతది
తిచిన్త్యతామ్ ‖ మన్త్రిణః ‖ దేవేనత్వయికారుణ్యాద్దర్శితంరాజస
త్తమ ‖ ౪౮ ‖ వల్మీకస్థానతశ్చైవదేవస్తిష్ఠత్యసంశయమ్ । క్షీరభా
ణ్డంచగోపాలాభగ్నమావేదయంస్తవ ‖ ౪౯ ‖ గోపాలైర్యత్సమా

దిష్టంవల్మీకస్థానముత్తమమ్ । తత్రక్షీరాభిషేకేణదేవోవ్యక్తింగమిష్య

నృపనికటమ్ప్రతి శేషాచలోదన్తజ్ఞాపనాయశబరాగమనమ్.

తి ॥ ౪౦ ॥ ఇతిసఞ్చిన్త్యమానేవై శబరఃకశ్చిదాయయౌ । కాళమే
ఘనిభోధన్వీఖడ్గతూణీరభూషితః ॥ ౪౧ ॥ బర్హిపిఞ్ఛాన్వితశిరోలతా
పల్లవభూషితః । తూర్ణమాగత్యరాజానంప్రణమ్యశిరసాతతః ॥ ౪౨ ॥
వ్యజిజ్ఞపచ్చరాజానంప్రణతఃప్రాఞ్జలిస్థితః । స్వామిన్వసామి శేషాద్రౌ
ప్రియఙ్గుకృషిమాచరన్ ॥ ౪౩ ॥ తేనజీవామిసతతంసపుత్రస్సహబా
న్ధవః । కశ్చిచ్ఛ్వేతోవరాహోవైతత్రాగత్యదినేదినే ॥ ౪౪ ॥ ప్రి
యఙ్గుంభక్షయిత్వైవనిశ్శేషంమిషతాంచనః । తదర్థంరక్షణేతస్యనియు
జ్యమమపుత్రకమ్॥౪౫॥ ప్రియంప్రియఙ్గుందేవాయనివేదయితుముద్యతః।
మద్వర్త్మగమంసోఽహంసుదూరంతత్రపర్వతే ॥౪౬ ॥ తస్మిన్నవసరే
పుత్రఃప్రియఙ్గుంలోలుపఃకరే । సంమర్ద్యభక్షయిత్వాఽస్తేతదపశ్యంస
మాగతః ॥ ౪౭ ॥ దేవాఽనివేదితేప్రీతిర్మమనాసీత్కదాచన। తతఃక్రు
ద్ధోరుదన్తంవైపుత్రంహన్తుంసముద్యతః ॥ ౪౮ ॥ తదాహ్యాకాశగావా
ణీమామవోచత్సుదారుణమ్ । మావధీఃపుత్రమేనంవైప్రియఙ్గుమనివేది
తమ్ ॥ ౪౯ ॥ దేవస్స్వీకృతవానేవత్వద్వృత్తేనైవతోషితః । చక్రవ
ర్తిసమీపంచగత్వాస్వప్నంచదర్శితమ్ ॥౫౦ ॥ అభిజ్ఞానతయాచోక్త్వా
తచ్చాగచ్ఛేతివైవద । ఇతితేనసమాఖ్యాతంవా చావ్యోమగయాతదా॥
వచశ్శ్రుత్వావిచార్యాథకిమేతదితిమన్త్రిభిః । రాజాఽథగోపవాక్యం
చస్వప్నంశబరభాషితమ్ ॥ ౫౨ ॥ ఏకీకృత్యసహానేననిర్యయౌశబరే
ణసః। ఆదిశ్యమన్త్రిణశ్చైవగోసహస్రభవంభువి ॥ ౫౩ ॥ క్షీరమా
నయతేత్యేతచ్ఛేషాచలతటంయయౌ॥ ౫౪॥ ... ... *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణేతీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదేశ్రీవేఙ్కటా
చలమాహాత్మ్యే - చోళరాజస్వప్నవృత్తాన్తకథనంనా
మాష్టమోధ్యాయః.

చక్రవర్తినశ్శబరేణసహవరాహదర్శనార్థం శేషాచలగమనమ్.

శ్రీనారదః ॥ నిర్గత్యరాజాశబరేణసార్థంప్రియంప్రియఙ్గుంప్రతిభ
క్షయన్తమ్ । శ్వేతంవరాహంశబరోపదిష్టందివ్యంవిమానంచదిదృక్షురర

త్ర ॥ ౧ ॥ విలోకయఞ్ఛ్వేతవరాహమేకం ప్రియఙ్గుసస్యంకిలభక్షయ న్తమ్ । గర్జ న్తమూయా న్తమిత స్తతోపి ఘోణారవంభీమపరాక్రమంచ॥ దివ్యంవిమానంచదదర్శతత్రనృప స్తదారత్నవిభూషితంతత్ । అనేకసా హస్రరవిప్రకాశంస్వప్నేఽద్భుతంద్రుష్టమదృష్టపూర్వమ్ ॥ ౩ ॥ తతోవ రాహస్సహసాప్రియఙ్గుంవ్యాధస్యహృష్ట స్తమథోపభుజ్య । దృగ్గోచరం తస్యసమీపజాతంవల్మీకమేషప్రవివేశభూయః ॥ ౪ ॥ నతద్విమానంచ దదర్శభూయ స్త స్మిన్‌క్షణేవిస్మితచి త్తఏషః । పప్రచ్ఛతంశాబరమేవతస్య

చక్రవ ర్తికృతక్షీరాభిషేకేణ వల్మీకాచ్ఛ్రీనివాసావిర్భావః.

హేతుంవదస్వేతిసరాజపుత్రః ॥ ౫ ॥ సశాబర స్తస్యచతేనహేతుంత త్త్వేనపృష్టస్సజగాదతస్మై । అయంవరాహోనవరాహమాత్రందేవ స్స్వయంయోధరణీంబభార ॥ ౬ ॥ ఇదంవిమానంచతదీయమేవది వ్యంత్వయాద్రుష్టమదృష్టపూర్వమ్। వాసోఽస్యవల్మీకమిదంమహాత్మా మహా త్తరంనానమితస్తుహేతోః ॥ ౭ ॥ వల్మీకతోఽస్మాచ్చవినిర్గతోసౌభూ యోపితత్రైవవిలీనఆ స్తే । అతోత్రరాజన్నిశితైఃఖనిత్రైర్వల్మీకమేత త్ప్రవిదార్యసద్యః ॥ ౮ ॥ విలోక్యతాంనానమిహైవదేవోవసిష్యతీతి ప్రతిభాతిమేఽద్య । శ్రుత్వాచతచ్ఛాబరవాక్యమేషవల్మీకమేతన్నబిభేదభీ తః॥౯॥అథాభ్యషిఞ్చత్సతమేవభక్త్యాగోపాహృతైఃక్షీరఘటైరనేకైః । సతత్రవాచాంమనసామభూమిందదర్శరత్నోజ్జ్వలమద్భుతంచ॥ దివ్యం విమానో త్తమమాశుదృష్ట్వాహృష్టశ్చమూర్ధ్నాప్రణనామభూయః॥౧౦॥ తన్మధ్యేఽసౌనీలజీమూతకల్పంపద్మావాసంసంశ్రితత్రాణహేతుమ్ ॥౧౧॥ శ్రీవత్సాఙ్కంపుణ్డరీకాయతాక్షంశఙ్ఖంచక్రంధారయ న్తంకరాభ్యామ్ । దాతారంతంపాణినావైవరాణామన్యేనాఙ్కంబిభ్రతంభ్రాజమానమ్॥ పీతంవస్త్రంబిభ్రతంరాజమానంకోటీరా న్తప్రోతరత్నోపశోభమ్ । శా

చక్రవ ర్తికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

న్తాకారంశాశ్వతంశ్రీనివాసంసేవ్యందేవైర్వాసుదేవందదర్శ ॥ ౧౩ ॥ స రాజపుత్రోదృష్ట్వాథదేవేశంభ క్తవత్సలమ్ । ప్రాదుర్భూతంప్రణమ్యై నంతుష్టావస్తుతిభిస్స్వయమ్ ॥ ౧౪ ॥ రాజపుత్రః ॥ బ్రహ్మారుద్రోవస

హోమేచసాధ్యావిశ్వేదేవామరుతస్సప్తపూర్వే । ఏతేచాన్యేదేవముఖ్యానియోగంపశ్యన్తస్త్వేవిష్టవాన్వర్తయన్తే ॥ ౧౫ ॥ నాకారంవారూపమత్యద్భుతంతేపశ్యన్త్యేతేయోగిముఖ్యాఃపురాణాః । ఇత్థంభూతేమాదృశానుగ్రహార్థంప్రత్యక్షంతేరూపమేతద్బభూవ ॥ ౧౬ ॥ హోతవ్యంత్వంపావకాన్తస్తుహోత్రం హోతాచత్వంపావకోఽసిత్వమేవ । ఉద్దేశ్యస్త్వంసిద్ధిరస్యత్వమేవత్వత్తఃకిఞ్చిన్నాన్యదత్రాస్తిదేవ ॥ ౧౭ ॥ సదైవైకస్త్వంపరంబ్రహ్మపూర్వంయస్మాన్నాన్యంప్రాహురేతత్ప్రపఞ్చమ్। యత్సఙ్కల్పాత్ప్రాకృతస్సర్గఆదౌయచ్ఛాన్తస్థంశాస్తిసర్వాత్మనేమమ్॥ ౧౮॥ నబ్రహ్మాసీత్పూర్వమీశోనచాసీన్నైవేమవ్యాప్తేరోదసీవాప్యభూతామ్। ఏకస్త్వంవైజాగరూకస్తుశేషేశేషేతల్పేచారుసృష్ట్వాతదాఽపః ॥౧౯॥ నోలోకస్త్వాంవేదవేత్థత్వమేనంనాదిర్మధ్యంవిద్యతేతేఽథవాఽన్తః । సత్యంరూపంతేశ్రుతిఃకీర్తయన్తీజ్ఞానాకారంయత్తదేతన్నమామి ॥ ౨౦ ॥ కాలోసిత్వంలోకసంహారహేతుస్సృష్టాచాదౌరక్షకశ్చత్వమేవ । సంహార్యస్త్వంసృజ్యవస్తుత్వమేవప్రాయోరక్ష్యంత్వంహికర్తాచకర్మ ॥౨౧॥ త్వంయజ్ఞోదీక్షితస్త్వంచస్వాహాఽసౌత్వంహుతాశనః । త్వయావ్యాప్త * మిమంలోకమనువ్యాప్తారమాతవ॥౨౨॥ సోహంత్వాంశరణంప్రాప్తఃపద్మాసఖమజంవిభుమ్ । శేషిణంసర్వగజతాం ప్రణతార్తిహరంశు

శ్రీనివాసస్యచక్రవర్తిప్రార్థనయాసర్వజనదృశ్యత్వాభ్యుపగమః.

భమ్ ॥ ౨౩ ॥ స్తుత్వేతిభూపఃప్రణతఃపృథివ్యాంతుష్టావభూయఃప్రణనామభూయః । అథాస్యభక్తింసవిలోక్యదేవోనృపాత్మజంప్రీతమనాజగాద ॥ ౨౪ ॥ గుహాసుబద్ధైఃప్రతిశబ్దజాతైర్మహుస్తిరస్కృత్యపయోధిఘోషమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోస్మిరాజేన్ద్రపరంతవాహంభక్త్యానయాచాన్యసుదుర్లభంచ ॥ ౨౫ ॥ వరంవృణీష్వాద్యయదిచ్ఛసిత్వందాస్యామిసర్వంతవమావిషాదః ॥ ౨౬ ॥ రాజపుత్రః ॥ యత్తద్రూపందుర్లభంయోగివర్యైరమ్యం భూయాదీదృశంసర్వదృశ్యమ్ ॥ అత్రైవత్వంసర్వదావాసమీయాస్సర్వేషాంవైమానవానాంహితాయ ।

* మిదంవిశ్వమతిష్ఠత్పరమంతవ. ఇతిపాఠాన్తరం.

ఓమిత్యుక్త్వాథాపరంప్రాహవాక్యం మద్భక్తస్త్వంనాస్తి తుల్యస్త్వయాఽన్యః ॥ ౨౭ ॥ సన్తుష్టోహంమత్సఖిత్వంప్రదాస్యే వేత్థత్వంమాంసుహృదంభక్తవశ్యమ్ । ఇత్యుచివాన్మాధవోరాజపుత్రం భూయః ప్రాహోస్మైస్మేరవక్త్రారవిన్దః ॥ ౨౮ ॥ సేవాంరాజన్నన్వహంమే త్రిసన్ధ్యంకర్తుంభూయశ్శాసనాన్మేఽర్హసిత్వమ్ । ఏతచ్ఛ్రుత్వారాజపుత్రస్సధీమాంస్తత్సేవాంనిత్యంనోజహౌప్రీతచిత్తః ॥ ౨౯ ॥ సేవాంకుర్వన్వేఙ్కటేశస్యరాజాతస్మిన్స్వాసంపత్తనేస్మప్రయాతి ॥ ౨౯½ ॥ సేవాకాలేషుతస్యాయంరాజ్ఞోవైభక్తవత్సలః ॥౩౦॥ అర్చాభావమతిక్రమ్యహితా

శ్రీశ్రీనివాసమహోత్సవసేవార్థంబ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్.

న్యప్యుపాదిశత్ । సకదాచిద్ధ్వజారోహమహోత్సవమతన్ద్రితః ॥ అకారయచ్ఛ్రధర్మేణకన్యాంయాదితివాకరే । ధ్వజంనిశ్చాయవిధివద్గరుడాధిష్ఠితంశుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఆరోపయత్సమభ్యర్చ్యధ్వజస్తమ్భమనుత్తమమ్ ॥౩౨½॥ బ్రహ్మాణమీశంసగణంశతక్రతుం యేచైవాన్యేసన్తిదిక్పాలముఖ్యాః ॥౩౩॥ తానజ్ఞసామన్త్రవరైర్ద్విజాశ్చసేవార్థంవైస్వైరమాహూతవన్తః ॥ ౩౩½ ॥ తతోహంసంసమారుహ్యప్రాఞ్జలిఃకమలాసనః॥ ఆగతోమునిభిస్సార్థంకాఙ్క్షన్సేవాంరమాపతేః । శఙ్కరోపివృషారూఢస్సేవాయైగిరిజాన్వితః ॥ ౩౫ ॥ ప్రమథాద్యైఃపారిషదైరన్వితఃప్రయయౌముదా । ఇన్ద్రోపిసాన్ద్రసిన్దూరప్రస్ఫురత్కుమ్భమణ్డలమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఆరుహ్యైరావతంనాగంద్రష్టుంయాత్రోత్సవంయయౌ । అన్యేచాపిదిశాపాలాస్స్వంస్వంవాహనమాస్థితాః ॥ ౩౭ ॥ శేషాచలతటీదేశమగమన్నాదృతోత్సవాః ॥ ౩౭½ ॥ నారదోపిహరినామసహస్రంకలయన్విపృశక్షమహతీంచముహుః । ఆయయాహ్యాదిచభాస్వరభూతంకలయన్వివృణన్నిగమాదిమపి ॥౩౮½॥ అథాయయుర్ద్రష్టుకామామహాన్తంక్షోణీపాలాఃప్రాణినస్సర్వఏవ । పుత్రంనేత్రంప్రార్థయానాశ్చ భూయోనానాదిగ్భ్యస్సమశ్నేస్తదానీమ్ ॥ ౩౯½ ॥ తస్యచోత్సవయాత్రాయాంశేషాచలపతేస్తదా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటేశంప్రార్థయన్తోనానాదిగ్భ్యస్సమాగతాః । కిఙ్కరాశ్చైవగాయన్తికీర్తింతస్యమహాత్మనః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థంప్రవ

వృధేతస్య దివ్యశ్శౌరేర్మహోత్సవః । అదృష్టపూర్వాస్సర్వేషాం విస్మయం
వ్యతనోద్భృశమ్ ॥ ౪౨ ॥ పఙ్గవోజవనా ఆసన్కాణా వై దూరదర్శనాః ।
బభూవుర్వాగ్మినో మూకా జనాస్తస్మిన్మహోత్సవే ॥ ౪౩ ॥ తదాప్రభృతి
యస్మిన్నేవ వర్షే వర్షే మహోత్సవే । నమస్యతి హరిం తత్ర సవృద్ధిం యా
స్యతి ధ్రువమ్ ॥ ౪౪ ॥ తస్య చోత్సవయాత్రాయాం శేషాచలపతేస్తదా ।

శ్రీ శ్రీనివాసస్య రథోత్సవావభృథోత్సవప్రకారః.

పయోదావిరజీచక్రుః ప్రతోళీర్వ్యాసవాజ్ఞయా ॥ ౪౫ ॥ సౌవర్ణం కల్ప
యామాస రథం రత్నపరిష్కృతమ్ । తస్మిన్రథవరే రమ్యే దీవ్యతి స్మాష్టమే
దినే ॥ ౪౬ ॥ అథాష్టసు వ్యతీతేషు దివసేషు మహోత్సవే । శ్రవణే విష్ణున
క్షత్రే ముహూర్తే తు శుభే తదా ॥ ౪౭ ॥ చక్రం భగవతాఽజ్ఞప్తం స్వామి
పుష్కరిణీజలే । చకారావభృథస్నానం మఖేఽస్మింశ్చ సమాపితే ॥ ౪౮ ॥
అథాస్యాం విధివద్రాత్రౌ ధ్వజస్యాప్యవరోహణమ్ । చక్రుర్విప్రవరాస్త
త్ర మహానైవేద్యమేవ చ ॥ ౪౯ ॥ అథాన్యస్మిన్దినే దేవమానర్చ విధివత్తదా ।
ప్రసూనైర్వివిధైశ్చాపి సుగన్ధైస్సుమనోహరైః ॥ ౫౦ ॥ హరిర్విసర్జయా
మాస దేవాంస్తేవార్థమాగతాన్ । బ్రహ్మరుద్రపురోగాంశ్చ ప్రణమ్రశి
రసస్తదా ॥ ౫౧ ॥ ఇత్థం స రాజా వృషశైలభర్తుర్మహోత్సవం దివ్యమిమం
సమాప్య । హృష్టః కృతార్థం బహుమన్యమానో హ్యాత్మానమావాసమి
యాయ భూయః ॥ ౫౨ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవే
ఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ శ్రీనివాసావిర్భావాది
కథనం నామ నవమోధ్యాయః.

చక్రవర్తిసమీపాగతకృష్ణశర్మాఖ్యవిప్రోదన్తః.

నారదః ॥ ఉత్సవాన్తే ద్విజః కశ్చిదాజగామ తదన్తికమ్ । భార్య
యా సహితశ్చైవ తద్దైవాచిరసూతయా ॥ ౧ ॥ ద్విజం తమాగతం రా
జా పాద్యార్ఘ్యాసనవన్దనైః । అభిపూజ్య యథాన్యాయం దృష్ట్వా కుశలమ
బ్రవీత్ ॥ ౨ ॥ రాజా ॥ కస్తే దేశో ద్విజశ్రేష్ఠ కిమర్థమిత ఆగతః । వదస్వ

కిమహంవాతే కరవాణినిదేశకృత్ ॥ ౩ ॥ విప్రః ॥ దక్షిణామ్బునిధే స్తీ
రే శ్రుతాచన్ద్రపురీశుభా । తస్యాంవసతిధర్మజ్ఞః కూర్మోనామద్విజో త్త
మః ॥ ౪ ॥ తస్యాహంవై సుతోరాజన్ కృష్ణశర్మేతివిశ్రుతః । భార్యాసు
ధర్మిణీనామ్నా మమేయంపుత్రిణీశుభా ॥ ౫ ॥ కాశీక్షేత్రమహంద్రష్టుం
ప్రయాస్యేము క్తిసాధనమ్ । అస్యాశ్చిస్త్రిమాసోఽయం దుర్బలాచైవ
భామినీ ॥ ౬ ॥ ప్రవాసాయోగ్యతామస్యా దుర్బలాయాశ్చమన్త్రి
యన్ । త్వత్సకాశమహంరాజన్ సమ్ప్రాప్తస్త్వంహిరక్షితా ॥ ౭ ॥
విలోక్యకాశీమాయాస్యే సేయంతావన్మనస్వినీ । సమీపేతవరాజేన్ద్ర
వాసంయాత్వితిమేమతిః ॥ ౮ ॥ ఓమిత్యుక్తోథభూపేన త్యక్త్వాభా
ర్యాంసుతాన్వితామ్ । ఆమన్త్ర్యచమహీపాలం యయౌకాశీంప్రతిద్వి
జః ॥ ౯ ॥ రాజాచతస్యావాసార్థం గృహమేకంప్రకల్ప్యసః । ధాన్యం
షణ్మాసపర్యాప్తం దాపయామాసచస్వయమ్ ॥ ౧౦ ॥ ననిర్గచ్ఛగృహా
చ్ఛేతి శశాసద్విజభామినీమ్ । స్వవ్యాపారేస్థితోరాజా నైవసస్మారతాం
తతః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణశర్మాతతోవిప్రో గత్వాప్రస్థానముత్తమమ్ । పునరా
గత్యభూపాల మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ కృష్ణశర్మా ॥ ఆగతఃకృష్ణ
శర్మాహం గఙ్గాందృష్ట్వాసుశోభనామ్ । న్యస్తాతవాన్తికేభార్యా దీయ
తాంవిరహాతురా ॥ ౧౩ ॥ ఇత్యుక్తోభూపతిస్తేన చిన్తయామాసదుఃఖి
తః । అహోమయాప్రమత్తేన విషయాసక్తచేతసా ॥ ౧౪ ॥ నచిన్తి
తామహాభాగా భామినీతుద్విజన్మనః । ధాన్యంషణ్మాసపర్యాప్తందత్తమ
స్యైపురామయా ॥ ౧౫ ॥ సకాలస్తువ్యతీతోఽద్య కింకరోతుద్విజన్మజా।
గృహాన్నిర్గమనంచాస్యాః ప్రతిషిద్ధంమయాతదా ॥ ౧౬ ॥ ఇత్థంసఞ్చి
న్త్యరాజాఽసౌ ప్రేషయామాసపూరుషమ్ । ద్రష్టుంస్వనిర్మితేగేహే స
పుత్రాంద్విజభామినీమ్ ॥ ౧౭ ॥ సవిలోక్యాగతస్తూర్ణం రాజానంతంవ్య
జిజ్ఞపత్ । శిశునాసహభార్యాఽస్య కాలధర్మముపాగతా ॥ ౧౮ ॥ శరీ
రేచానయోశ్శుష్కే వర్తేతేచిరకాలతః।ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా సరాజా
భృశదుఃఖితః ॥ ౧౯ ॥ ద్విజమాహూయసమ్ప్రాప్త మిదంవచనమబ్ర
వీత్ ॥ రాజా ॥ తవభార్యాద్విజశ్రేష్ఠ మామనుజ్ఞాప్యభామినీ ॥ ౨౦ ॥
దేవదేవస్యసేవార్థ మిదానీమేవనిర్గతా।శ్వఆనేష్యామిభద్రంతేగతాంసే

వార్థమఞ్జసా ॥ ౨౧ ॥ దినమేకంచవిశ్రమ్య తతోయాస్యసిభార్యయా।
ఇత్యుక్త్వాఽథద్విజశ్రేష్ఠం నృపశ్శఙ్కితమానసః ॥ ౨౨ ॥ గృహాన్నిర్గత్య శే
షాద్రిమారురోహక్షణాన్తరాత్ । దేవస్యావసరంవీక్ష్య ప్రాఞ్జలిఃప్రయ
తస్స్థితః ॥ ౨౩ ॥ సముహూర్తంవినిశ్వస్య సఖేదంచవ్యజిజ్ఞపత్ । స్వా
మిన్విజ్ఞాపనామద్య శృణుష్వైకమనామమ ॥ ౨౪ ॥ సోహంహిభవతా
రక్ష్యశ్శరణఙ్గతఇత్యపి। అప్రబుద్ధేనమత్తేన మయావై దుష్కృతంకృతమ్॥
న్యాసీకృతాంమహాభాగాం ద్విజవర్యేణధీమతా । నవ్యచారయమాస
క్తో విషయేషుయశస్వినీమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఇదానీమాగతేవిప్రే పూర్వవృత్తమ
నుస్మరన్। కిమేతదితిభీతోఽహం తదుదన్తంవిచారయన్॥ ౨౭ ॥ శ్రుత్వా
మృతాంనిరాహారాం సపుత్రాంశుష్కదేహినీమ్ । పరంనిర్విణ్ణచిత్తోఽహ
మవదంద్విజముగ్రతః ॥ ౨౮ ॥ గతోఽసౌదేవసేవార్థం క్వఆనేష్యామితాం
ప్రియామ్ । సపుత్రాంతవభార్యాంవై మాభైషీర్ద్విజసత్తమ ॥ ౨౯ ॥
భవిష్యతికథంచేతి భృశంచిన్తాముపాగతః। త్వామేవశరణందేవ ప్రణతా
ర్తిహరంగతః ॥ ౩౦ ॥ యథాపాపంనవిన్దేయం చరితార్థోయథాద్విజః।
దేవదేవతథాకర్తుం శక్తోనాన్యస్త్వయావినా ॥ ౩౧ ॥ త్రాహిమాంశ
రణంప్రాప్త మితస్త్వందుఃఖసాగరాత్ । గతిస్త్వమేవచాస్మాకం నా
న్యోస్తిజగతీపతే ॥ ౩౨ ॥ ఇతిప్రణమ్యదేవేశం స్థితస్తూష్ణీంనృపోత్తమః।
సాన్త్వయన్మధురైర్వాక్యై రువాచమధుసూదనః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీభగవాన్॥
మాతేవ్యథాభూద్రాజర్షేమాభైషీస్త్వంకదాచన । తవోపాయమహం
వక్ష్యే ద్విజభార్యాప్రజీవనే ॥ ౩౪ ॥ విప్రఃకాశీంప్రయాస్యన్మాం దృష్ట్వాఽ
నుజ్ఞాప్యవైగతః । సుధర్మిణీచమద్భక్తా సాధ్వీమద్గతమానసా ॥ ౩౫ ॥
తతస్తదీయాఃప్రాణావై యమాయకిలనార్పితాః। శరీరేమమరాజేన్ద్ర స్థా

అస్థికూటాభిధసరోవరమాహాత్మ్యమ్.

పితాస్తుప్రియాసవః ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాఽశ్వాస్యభూపాలం విష్వక్సేన
మభాషత । ప్రాఞ్జలింవినయానమ్రం వేత్రపాణింపురస్స్థితమ్ ॥ ౩౭ ॥
విష్వక్సేనమహాభాగ మదీయాజ్ఞామిమాంశృణు । ఇత ఈశానదిగ్భాగే
త్వస్థికూటాభిధంశుభమ్ ॥ ౩౮ ॥ తీర్థమస్తితతస్తోయం సమాహృత్యాసు
పావనమ్ । సుధర్మిణ్యాస్సుతస్యాపి శరీరమభిషేచయ ॥ ౩౯ ॥ సపు

త్రాఽసౌప్రస్రుత్త్వైవ తతఉత్థాస్యతిధ్రువమ్। విష్వక్సేనస్తథేత్యుక్త్వాతో
యమాహ్యాత్యతీర్థతః ॥ ౪౦ ॥ సుధర్మిణ్యాశ్శరీరంతదభ్యషిఞ్చత్సుతస్య
చ। ఉత్థితాససుతాసాధ్వీ ద్విజభార్యాసుధర్మిణీ ॥ ౪౧ ॥ అథరాజా
నమాహూయ ప్రోవాచమధుసూదనః । దృష్టోగిరివరస్యాయం మహి
మాభవతాఽనఘ ॥ ౪౨ ॥ ప్రభావమచలస్యాస్య సనకాద్యాశ్చయో
గినః । బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా నజానన్తియథామమ ॥ ౪౩ ॥ య
ద్యదిచ్ఛతివైజన్తుర్మనసాభీప్సితంనృప। తథాసిద్ధ్యతితత్సర్వం గిరేరస్యప్ర
భావతః ॥ ౪౪ ॥ అథవిప్రంసమాహూయ భార్యాంచాస్యసుధర్మిణీమ్।
ద్విజభార్యామథాపృచ్ఛ ద్వరదతేకిమభీప్సితమ్ । ౪౫ ॥ సాతథోక్తాతుదే
వేన వరయామాసమాధవమ్। త్వద్భక్తిస్తుదృఢాచాస్తు మమదేవేశనిత్య
శః ॥ ౪౬ ॥ ఏవంసంప్రార్థితోదేవో దదౌతస్యా అభీప్సితమ్। తతోవిధిశివా
ద్యాశ్చ సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౪౭ ॥ వృషాద్రిమగమన్సర్వే ద్రష్టుకా
మాస్తదద్భుతమ్ । కృష్ణశర్మాచసన్తుష్టో విస్మితశ్చమహామునే ॥ ౪౮ ॥
ప్రణమ్యస్తోత్రయామాస దేవదేవంరమాపతిమ్। దేవదేవోనృపంప్రాహ
నచాస్యసదృశోభువి ॥ ౪౯ ॥ విప్రస్యమయిభక్తస్య తథైవనియతాత్మ
నః। అస్యాజన్మాంతరేరాజం స్త్రియ్యన్తార్థప్రవర్తకః ॥ ౫౦ ॥ భవిష్యతిత
దన్తేచమత్సాయుజ్యమవాప్స్యతి। రాజాచవిప్రమాహూయసభార్యంపు
రుషర్షభమ్ ॥ ౫౧ ॥ స్వావాసంప్రేషయామాస ప్రహృష్టేనాన్తరాత్మ
నా ॥ ౫౧½ ॥ తదనుచనృపతిర్వృషాచలంతం స్వయమధిగమ్యదినేది
నేమహాత్మా। విరచితదృఢభక్తిరస్యకుర్వన్వివిధమనోరథకిఙ్కరత్వమా
సీత్ ॥౫౨½॥ కథితంభావివృత్తాన్తం దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః ॥౫౩॥ అర్చితశ్చక
లాభక్తైరద్భుతానిప్రదర్శయన్। విహారక్రమయాచైవ సాకంతత్రమహీ
ధరే ॥ ౫౪ ॥ వసిష్యతిచహృష్టాత్మా సురసిద్ధనిషేవితః । ఇత్యేవంభృగ
వేతస్మై కథయామాసనారదః ॥ ౫౫ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం ప
రంవ్యాసేనకీర్తితమ్ ॥ ౫౫½ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యే-అస్థికూటతీర్థమాహాత్మ్యకథనంనామ దశమోధ్యాయః.

సింహోదాఖ్యాసురవృత్తాన్తః

భృగుః ॥ నమోనమోస్తేదేవర్షే సర్వజ్ఞకరుణానిధే। వేఙ్కటాచ
లమాహాత్మ్యం భూతంభావిచమేశ్రుతమ్ ॥ ౧ ॥ కేనాకారేణభగవా
నాకల్పంనివసిష్యతి। కింకరిష్యతివాదేవ శ్శ్రీమాన్వేఙ్కటనాయకః॥౨॥
ఏతత్సర్వంసఙ్గ్రహేణ బ్రూహిమేమునిసత్తమ। యస్యశ్రవణమాత్రేణ
శ్రోతవ్యంనావశిష్యతే ॥ 3 ॥ నారదః ॥ శ్రూయతామిదమాఖ్యాస్యే
చరితంవేఙ్కటేశితుః। సమ్యాభాషితమగస్త్యేన భావివృత్తేప్రసఙ్గతః ॥ ౪ ॥
చక్రవర్తీచభూపాల శ్శాసిష్యతివసున్ధరామ్। భవిష్యతితదాదైత్య స్సిం
హోదోనామవీర్యవాన్ ॥ ౫ ॥ సదురాత్మాతపస్తేపే నిధ్యాయన్పర
మేష్ఠినమ్। ఉత్తరేపాపనాశస్య సార్ధయోజనదూరతః ॥ ౬ ॥ సర
స్యఘవినాశాఖ్యే కుర్వంస్త్రిషవణాప్లవమ్। ప్రజాపతేస్త్వనన్యేన వి
శ్వోపరిబభూవహ ॥ ౭ ॥ వయంశ్రేయస్వినస్స్యామ సోస్తుయోనో
మనోరథః। ఇతిమన్త్రంజపన్నిత్య మారరాధచతుర్ముఖమ్ ॥ ౮ ॥ వర్షే
పూర్ణేసభగవాన్హంసారూఢస్సరోజభూః। ఆవిర్బభూవపురత స్సింహోద
స్యతపస్వినః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మా ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠభద్రంతే సింహోదకుశలీభవ।
తపసాతవతుష్టోస్మి వరంవరయసువ్రత ॥ ౧౦ ॥ సింహోదః ॥ నమోనమ
స్తేవిశ్వేశ సర్వకారణకారణ। యదిప్రీతోసిభగవ న్దేహిమేవరముత్తమ
మ్ ॥ ౧౧ ॥ దేవదానవగన్ధర్వయక్షరాక్షసపన్నగాః। వశేతుమమ
వర్తన్తాం తేభ్యోనచభయంమమ ॥ ౧౨ ॥ సింహోదవచనంశ్రుత్వా తథా
స్త్వితివిరిఞ్చనః। ఆభాష్యాన్తర్దధేసాకం యోగీశైరస్యపశ్యతః ॥ ౧3 ॥
తదాప్రభృతిదుష్టాత్మా బబాధేదేవతాగణాన్। క్షత్రియైస్సహదేవాంశై

సింహోదభీతదేవానాంశ్రీనివాససమీపాగమనమ్.

ర్మునీనన్యాంశ్చమానవాన్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవన్తేనార్దితాదేవా మునయశ్చ
తపోధనాః। శరణ్యంశరణంజగ్ము ర్వేఙ్కటేశంయథానిధిమ్ ॥ ౧౫ ॥
దేవాః ॥ దైత్యారేదేవదేవేశ శరణాగతవత్సల। త్రాహినఃపుణ్డరీ
కాక్ష సింహోదాదసురాధమాత్ ॥ ౧౬ ॥ త్రిలోకీంబాధతేనిత్య
మనుభుక్తేచరూపిణీః। సింహోదఃక్రూరచారిత్రః పాపఃప్రాప్తవరో
విధేః ॥ ౧౭ ॥ ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వా భగవాన్భూతభావనః।

అథయాగతదేవానాంచక్రవర్తినికటగమనాయభగవదాజ్ఞా.

మేఘధ్వనిగభీరేణవచసాఽన్వగ్రహీత్సురాన్ ॥ ౧౭ ॥ శ్రీభగవాన్॥ అభయంబ్రహ్మణాదత్తందేవేభ్యస్సురసత్తమాః । నదానవాశ్చతంఘ్నన్తినాసురానచపన్నగాః ॥ ౧౮ ॥ నైవశక్తిర్మనుష్యాణాంసంహారేఽస్య దురాత్మనః । సహాయాస్తస్యబహవస్సన్తిదైత్యాంశసమ్భవాః ॥ ౨౦ ॥ ఖరఃకడారఃపిఙ్గాక్షఃకనకఃకద్రుకఃకపిః । ఏతేహిరణ్డాకులజాష్షడ్బాణస్యాత్రసన్తిహి ॥ ౨౧ ॥ ప్రహ్లాదాయవరోదత్తఃపురాప్రీతిజుషామయా । తద్వంశ్యాన్నైవహన్తవ్యాస్సత్యపిత్రిజగత్క్షయే॥ ౨౨॥ తత్రోపాయంప్రవక్ష్యామిసింహాదక్షపణాయవః । చక్రవర్తీవసత్యత్రకాళహస్తిసమీపతః ॥ ౨౩ ॥ సువర్ణముఖరీతీరేపశ్చిమేపుణ్యభామని । సమాప్యాయయతస్వాంశైర్మద్భక్తంచక్రవర్తినమ్ ॥ ౨౪ ॥ సింహాదంసుమహాబాహుంమహాబలపరాక్రమమ్ । ససంహరిష్యతిబలీరాక్షసానివరాఘవః ॥ ౨౫ ॥ స్వస్థాభవతదేవేశాస్సర్వంభద్రంభవిష్యతి । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుస్సర్వభూతాత్మభావనః ॥ ౨౬ ॥ విసర్జయామాససురాన్విమానంచా

భగవదాజ్ఞయాదేవానాన్ద్విజవేషేణచక్రవర్తినికటగమనమ్.

విశత్ప్రభుః । తతోదేవాస్సగన్ధర్వాస్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః ॥ ౨౭ ॥ అనుగ్రహీతుకామాస్తమాజగ్ముశ్చక్రవర్తినమ్ । బ్రాహ్మణాకారమాలమ్బ్యదేవగన్ధర్వతాపసాః ॥ ౨౮ ॥ శుభాశిషంప్రయుఞ్జానారాజానముపతస్థిరే॥ ఆగతాంస్తాన్మహాభాగఃపూజయిత్వాయథావిధి ॥ ౨౯ ॥ పప్రచ్ఛకుశలంసర్వానభివాదనపూర్వకమ్ । పూజితాస్తేనభూపేనదే

సింహాదవధాయచక్రవర్తినమ్ప్రతిదేవకృతచోదనా.

వాబ్రాహ్మణవిగ్రహాః ॥ ౩౦ ॥ అబ్రువన్నేకకణ్ఠాస్తేరాజానంప్రశ్రయాన్వితమ్ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ రాజన్కుశలమస్మాకంత్వయిశాసతిమేదినీమ్ ॥ ౩౧ ॥ నహిసూర్యేప్రతపతిలోకేసమ్పద్యతేతమః । సింహాదోనామదైత్యేన్ద్రోబాధతేబ్రాహ్మణానిహ ॥౩౨॥ నయజ్ఞాస్సమ్ప్రవర్తన్తే నహోమానచసత్క్రియాః । ఉత్తరేపాపనాశస్య సార్ధయోజనదూరతః ॥ ౩౩ ॥ సవసత్యసదాచారఃఖలోబ్రాహ్మణహింసకః । తం

సంహారదురాత్మానం సర్వలోకైకకణ్టకమ్ ॥౩౪॥ కృతస్తేఽనుగ్రహోఽ
స్మాభి స్సర్వదేవాత్మభిర్నృప ॥ చక్రవర్తీ ॥ అనుగ్రహేణయుష్మాకం
సంహరామినసంశయః ॥ ౩౫ ॥ సింహాదఃకీదృశ స్తస్య బ్రూతకింవాబ
లంబుధాః ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ విరిఞ్చినాదత్తవర స్సింహాదఃక్రూరవిక్రమః॥
అవధ్యస్సర్వదేవానాం దేవస్యచరథాఙ్గిణః । త్వమేవతస్యరాజేన్ద్ర సం
హర్తానచసంశయః ॥ ౩౭ ॥ దేవాఃకుర్వన్తుసర్వేపి సన్నిధానంత్వయి
ప్రభో । ఇత్యుక్త్వాబ్రాహ్మణాస్సర్వే సంప్రయుజ్యజయాశిషః ॥ ౩౮ ॥

✻సింహాదవధోపాయవేదనాయభగవత్సన్నిధిమ్ప్రతిచక్రవర్తిగమనమ్.✻

అన్తర్ధానంగతాస్తత్ర తదద్భుతమివాభవత్ । అథరాజామహాతేజా శ్చ
క్రవర్తీసధార్మికః ॥౩౯॥ మన్త్రిభిర్మన్త్రయామాస వధోపాయందురా
త్మనః।నిశ్చిత్యకృత్యవిత్కృత్యం మన్త్రిభిస్సహమన్త్రవిత్ ॥౪౦॥ జగామ
వేఙ్కటేశస్య సన్నిధింసన్నిధింయథా । స్వర్ణపద్మైస్స్వర్ణపుష్పై స్తుల
సీదళసంయుతైః ॥ ౪౧ ॥ అర్చయిత్వాయథాపూర్వం వేఙ్కటేశంనృ
పోఽవదత్ । బ్రాహ్మణప్రవరాస్స్వామిన్ సింహాదేననిపీడితాః ॥ ౪౨ ॥

చక్రవర్తికృతాసురవధార్థభగవద్దత్తపఞ్చాయుధధారణమ్.

తత్సంహారనియోగంమే ప్రదదుఃకింకరోమ్యహమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ శ
ఙ్ఖచక్రేప్రదాస్యామి భావిసాయుజ్యసూచకే ॥ ౪౩ ॥ తథాకౌమోదకీం
శార్ఙ్గం నన్దకంచమహామతే।పఞ్చాయుధధరోభూత్వా దురాత్మానంసు
రద్రుహమ్ ॥ ౪౪ ॥ సబన్ధువర్గంసామాత్యం జహిసఙ్గ్రామమణ్డలే । ఇ
త్యుక్త్వాప్రదదాతస్మై శుచయేచక్రవర్తినే ॥ ౪౫ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గ
ఖడ్గానిమధుసూదనః । తతస్సరాజతనయః పునశ్చస్వపురంగతః ॥ ౪౬॥

సింహాదేనసహాయుద్ధాయకిరాతరూపేణచక్రవర్తిగమనమ్.

సేనాంసంయోజయామాస దేవతేజస్సమేధితామ్ । సర్వదైవతతేజో
భిరుపబృంహితవిగ్రహః ॥ ౪౭ ॥ కైరాతంవపురాస్థాయ ప్రతస్థేసహ
సైనికః । కిరాతవపుషస్సర్వే సహితావిశ్వకద్రుభిః ॥ ౪౮ ॥ సమేతం
మృగయాసక్తం చక్రవర్తినమన్వయుః । ఘ్నన్తోవ్యాఘ్రాన్వృకాన్ సిం

హాణ తరక్షూణ శల్యకాణ కిటీణ ॥ ౪౯ ॥ ప్రతీరం పాపనాశస్య ప్రాపూరా జేన్ద్రసద్భటాః । చోళరాజకుమారస్య వాహినీబలగర్వితా ॥ ౫౦ ॥ మన్దం మన్దం ప్రతీయాయ ఘోరసింహాదకాననమ్ । వనదుర్గాద్వినిష్క్రమ్య సింహాదో దైత్యభూపతిః ॥ ౫౧ ॥ అవైక్షత కిరాతాంస్తాన్నిర్వ్యాపాదస్స్మితాననః । న దేవా న చ దైతేయా న గన్ధర్వా న దానవాః ॥ ౫౨ ॥ న చక్రవర్తిన స్సైన్యాః కిమర్థం నో భయాకులా । ఇతి నిశ్చిత్య ధీరాత్మా నిర్గత స్సైన్నికై స్సహ ॥ ౫౩ ॥ సింహాదస్సింహమారుహ్య ప్రతీయాయ ప్రభోర్బలమ్ । కోటిశతసహస్రేణ ఖరసైన్యేన నిర్యయా ॥ ౫౪ ॥ సర్వతస్సహితస్సైన్యైః కడారష్టష్టికోటిభిః । పిఙ్గాక్షస్సప్తకోటీభిః కనకోదశకోటిభిః ॥ ౫౫ ॥ కద్రుకోన్యర్బుదానీకః కపిః పద్మసరావృతః ॥ అన్యేచ దై

పాపనాశనతీర్థసమీపప్రవృత్తచక్రవర్తిసింహాదయుద్ధక్రమః.

త్యపతయ స్స్వస్వసైన్యసమావృతాః ॥ ౫౬ ॥ ఆగతాస్సర్వ ఏవైతే మిళిత్వాఽక్షౌహిణీశతమ్ । త్రిదశాక్షౌహిణీనాథ శ్చక్రవర్తీ మహాబలః ॥౫౭॥ సింహాదేన సమం యుద్ధం చకార భగవత్ప్రియః । సేనయోరుభయో శ్చాథ సింహాదహరిభక్తయోః ॥ ౫౭ ॥ సమర స్సుమహానాసీ ద్గఙ్గాయమునయోర్యథా। విమానరత్నాన్యారుహ్య ప్రవీరవరణోత్సుకమ్॥౫౯॥ ఆగతం దేవగాణిక్యం మధ్యే గగనమణ్డలమ్ । ఆగతా దేవతాస్సర్వాః పరమేష్ఠిపురోగమాః ॥ ౬౦ ॥ ద్రష్టుకామా మహాయుద్ధం దైత్యరాజాధిరాజయోః । తతో యుద్ధం సమభవ త్సింహాదనృపసేనయోః ॥ ౬౧ ॥ వరార్థకలహం చక్రు ర్దేవ్య శ్చాప్సరసో మిథః । సేనాసు క్షీయమాణాసు చక్రవర్తీ ధృతాగ్రహః ॥ ౬౨ ॥ శార్ఙ్గం ధనురుపాదాయ సన్ధధే నిశితాణ శరాణ । బాణేనైకేన రాజేన్ద్రో జఘాన దశవింశతిమ్ ॥ ౬౩ ॥ శతం సహస్రమయుతం నియుతం ప్రయుతం తథా । తస్య విక్రమమాలోక్య సింహాదస్సింహవాహనః ॥ ౬౪ ॥ గదయా రాజరాజాశ్వం నిజఘానాతిరంహసా । నిహతే తురగే రాజా గజమైరావతోపమమ్ ॥ ౬౫ ॥ ఆరుహ్య మఘవేవాన్యో గదాం కౌమోదకీం దధౌ । సావిసృష్టా నృపేన్ద్రేణ హత్వా సింహాదవాహనమ్ ॥ ౬౬ ॥ మమర్దాక్షౌహిణీష్షష్టిం పునా

రాజానమాశ్రితా । మాయామాస్థాయసింహాదః ప్రభూతాంచతుణా న్తరే ॥ ౬౭ ॥ పునరుజ్జీవయామాససేనాం కౌమోదకీహతామ్ । సైనికోజ్జీవనందృష్ట్వా సింహాదస్యమహాజనః ॥ ౬౮ ॥ విస్మితాస్స స్మితాశ్చాసన్దివిదేవాశ్చతాపసాః । అర్ధచన్ద్రేణబాణేనశార్ఙ్గమాదాయవీర్యవాన్ ॥ ౬౯ ॥ శతవారంచచిచ్ఛేద సింహాదస్యశిరోనృపః । కృత్తంకృత్తంపునఃకృత్తంపునర్జాతంపునఃపునః ॥ ౭౦ ॥ వీక్షమాణాశ్శిరోదేవావిషాదంప్రతిపేదిరే । అస్త్రేణసన్ధాయగాన్ధర్వం శార్ఙ్గేశ్రీపతివల్లభః ॥ ౭౧ ॥ ప్రాయుఙ్క్తవైరిసేనాయాంరామోమూలబలేయథా । ఖాదన్తఃప్రహరన్తశ్చదైతేయాస్తేపరస్పరమ్ ॥ ౭౨ ॥ ఉన్మత్తాఇవభూ

సమరసమయేచక్రవర్తినేవాయుకృతసుదర్శనమన్త్రోపదేశః.

తేనగ్రస్తాఇవచబభ్రముః । విరిఞ్చేనాభ్యనుజ్ఞాతోవాయుర్బ్రాహ్మణరూపధృత్ ॥ ౭౩ ॥ జజాపన్నృపతేఃకర్ణేసాదర్శనషడక్షరమ్ । గోబ్రాహ్మణహితార్థాయచక్రేణనృపనన్దన ॥ ౭౪ ॥ హరదైత్యశిరశ్శీఘ్రమిత్యుక్త్వాఽన్తర్దధేచసః । బ్రాహ్మణస్యవచశ్శ్రుత్వాచక్రవర్తీమహామనాః ॥

చక్రాయుధేనచక్రవర్తికృతసింహాదవధప్రకారః.

సుదర్శనంసహస్రారమాదదేభగవానివ । చక్రపాణింనృపంవీక్ష్యమత్వాచక్రధరంహరిమ్ ॥ ౭౫ ॥ భయవిభ్రాన్తచిత్తస్యసింహాదస్యశిరస్తదా । సుదర్శనేనచిచ్ఛేదచక్రవర్త్యపునర్భవమ్ ॥ ౭౭ ॥ అన్యేతుతస్యానుచరాదైత్యవీరాస్ససైనికాః । గాన్ధర్వమోహితాస్తస్థుస్తత్రైవరణమణ్డలే ॥ ౭౮ ॥ తస్యోపరినరేన్ద్రస్యపుష్పవర్షాణిజజ్ఞిరే । అథ చామరవాద్యానివాద్యన్తేస్మసమన్తతః ॥ ౭౯ ॥ అశరీరిగిరంశ్రుత్వా చోళరాజస్యనన్దనః । అస్త్రస్యమోహనస్యాస్యనచక్రేప్రతిసంహృతిమ్ ॥ నారదః ॥ ఏవముక్తమగస్త్యేనతథోక్తంభవతోమయా । అన్యచ్చకిఞ్చిద్వక్తవ్యముచ్యతేచరితంమయా ॥ ౮౧ ॥ కలాయుగేనరాస్సర్వేతత్రాయోధనమణ్డలే । శ్రోష్యన్తిదైత్యవీరాణాంరాత్రౌకోలాహలంసదా ॥

క్షేత్రపాలాజ్ఞయాసర్వేసింహోదాసురసైనికాః । నయనాగోచరాన్స్వా
ణాంభ్రమిష్యన్తితతస్తతః ॥౮3॥ తతస్సింహోదసంహారీచక్రవర్తీమహీ
పతిః । వ్యజిజ్ఞపత్స్వవృత్తాన్తంవేఙ్కటేశాయసర్వతః ॥౮౪॥ శఙ్ఖచ
క్రగదాశార్ఙ్గనన్దకాన్స్వపనన్దనః। అర్పయామాసహరయే వేఙ్కటాద్రిని

భగవత్కృతపఞ్చాయుధకృత్యనిర్ణయః.

వాసినే ॥౮౫॥ రాజానంచతథాపఞ్చాయుధాన్యపిచమాధవః । ఉ
వాచమేఘనిర్ఘోషగమ్భీరిమభృతాగిరా ॥౮౬॥ రాజన్యదేచ్ఛసిజయ
మజయ్యేసాప్పరాయకే । తదేమాన్యాయుధాన్యుచ్చైస్సాహాయ్యంకు
ర్వతాంతవ ॥౮౭॥ హేశఙ్ఖచక్రశార్ఙ్గాసేకౌమోదకీమహాగదే ।
రాజ్ఞోస్యకామదాఃకాలే స్వస్వతీర్థేషుతిష్ఠత ॥౮౮॥ స్నాతానాం
స్వస్వతీర్థేషుమమసాయుజ్యభోగదాః । విహరధ్వంయథాకామంమ
యిధ్యానపరాయణాః ॥౮౯॥ దత్తైర్యుష్మాభిరేతస్యసాయుజ్యంయ
దిహాదిశమ్ । తన్నవ్యాహన్యతాంసద్యఃపునరాగమనేనవః ॥౯౦॥
మానసామేస్తసద్యోహం ప్రత్యక్షవిగతాయుధః । కఞ్చిత్కాలంవసి
ష్యామితతఃకేనాపిహేతునా ॥౯౧॥ కలౌకశ్చిన్మహాభాగశ్శఙ్ఖచ
క్రేతుకృత్రిమే । కారయిత్వాస్థాపయితావిమానాదింశ్చమేపునః ॥౯౨॥
తతస్తద్భక్తివశగస్సర్వప్రత్యక్షగోచరః । ఆకల్పంనివసిష్యామివరాభయ
దహస్తదః ॥౯3॥ ఊర్ధ్వాభ్యామపిచాన్యాభ్యాంహస్తాభ్యామతిసు
న్దరే । దధానశ్శఙ్ఖచక్రేచకల్పితేలోకతుష్టయే ॥౯౪॥ దత్తంహిమ
మసాయుజ్యంమయాతేరాజనన్దన । గచ్ఛప్రశాధిరాజ్యంచమాంసేవస్వ.
దివానిశమ్ ॥౯౫॥ ఇత్యాజ్ఞప్తాభగవతాశఙ్ఖచక్రగదాఽసయః। శార్ఙ్గం
చస్వస్వతీర్థానిపుణ్యానిప్రతిపేదిరే ॥౯౬॥ పుత్రోపిచోళరాజస్య
దేవతాఽశాస్యవైభవః । జగామనగరీంస్వీయాంమఘవేవామరావతీ
మ్ ॥౯౭॥ ఇత్థంనారదవాక్యానిశ్రుత్వాభృగురుదారధీః । వేఙ్క
టేశేపరాంప్రీతిమవిన్దతమహామనాః ॥౯౮॥ భృగురపివృషభాచల

ప్రభావంమునివరసఙ్కథితంనిశమ్యభూయః । తదనుసచవిలోకితుంర
మేశంస్థిరరతినామనసాయయాగిరీన్ద్రమ్ ॥౯౯॥ ... . *

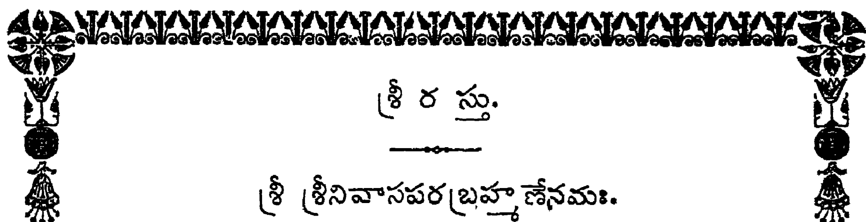
ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డేభృగునారదసంవాదే
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రవర్తిపరాక్ర
మకథనంనామైకాదశోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీ బ్రహ్మాణ్డపురాణే తీర్థఖణ్డే భృగునారదసంవాదే
ప్రథమప్రభృత్యేకాదశ పర్యన్తైకాదశాధ్యాయా
త్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య పరోభా
గస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్.

శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ౧౧

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీమార్కణ్డేయపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

తీర్థయాత్రేచ్ఛయాపిత్రునికటేమార్కణ్డేయవిజ్ఞప్తిః

ఋషయః॥సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాన్తపారగ । వేఙ్కటాచల మాహాత్మ్యంవదస్వమునిపుఙ్గవ॥ ౧॥ శ్రీసూతః॥పురామృకణ్డుతనయఃపురుషోత్తమసేవయా । దీర్ఘమాయురవాప్యాథ ముదాపరమయామునిః ॥ స్వమాశ్రమపదంగత్వాతపస్విజనసన్నిధౌ । మాతుఃపితుస్సమతిమాన్ ప్రణామమకరోద్భువి ॥ ౩ ॥ అతస్తాభ్యాంయథావృత్తమాఖ్యాయమునిపుఙ్గవః । శ్రేయస్కరంకిఞ్చిదిచ్ఛన్కర్తుంవై వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౪ ॥ మాతఃపితర్మమేష్టంయచ్ఛృణుతంభవతోర్మమ । దేవతానుగ్రహాద్దాయుఃపరిపూర్ణమభూత్కిల ॥ ౫ ॥ పుణ్యస్థలేషుతీర్థేషుచరితుంవిద్యతేమతిః । సుఖంగచ్ఛేతికృపయామాంప్రస్థాపయతంయువామ్ ॥ ౬ ॥ లౌకికేవైదికేకార్యేపిత్రనుజ్ఞావిశిష్యతే । అథాబ్రవీన్మృకణ్డుస్తుస్వపుత్రంపుత్రవత్సలః ॥ ౭ ॥ పావితోఽహంత్వయాపుత్రకులంచమమపావితమ్ । పుణ్యస్థలేపుణ్యతీర్థేచలనేచ్ఛాయతస్తవ ॥ ౮ ॥ తస్మాత్తవమతిస్సామ్యసమ్యగేవేతిమేమతిః । త్వాంప్రస్థాపయితుంపుత్రకథంభవతిమా

నసమ్ ॥ ౯ ॥ పుత్రమాత్రస్యపిత్రోస్తువిరహోదుస్సహోభవేత్ । లోకేసర్వత్రవిదితంసత్పుత్రస్యతుకింపునః ॥ ౧౦ ॥ ఉత్తమోత్తమపుత్రస్త్వంవియోగస్తేఽతిదుస్సహః। సత్పుత్రలక్షణంసద్భిరుచ్యతేతత్తథైవహి ॥ ౧౧ ॥ యఃప్రీణయేత్సచ్చరిత్రైఃపితరంసపుత్రోయద్భర్తురేవహితమిచ్ఛతితత్కళత్రమ్ । తన్మిత్రమాపదిసుఖేచసమక్రియంయదేతత్త్రయంజగతిపుణ్యకృతోలభన్తే॥ ౧౨ ॥ ఆవయోఃప్రియకృత్త్వంతుమతిమానాస్తికోఽప్యసి । కథంత్వద్విరహాస్సహ్యో భవిష్యతిసుతావయోః ॥ ౧౩ ॥ ఆనన్దేషుచసర్వేషుసవకానన్దఉత్తమః । మాతాపిత్రోస్సమీపేతువర్తేతనయోయతః । ౧౪ ॥ తనయస్యసచానన్దస్తదేవసుకృతంమహత్ । పిత్రోశ్శుశ్రూషమాణస్తుసఞ్చరేతసమీపతః॥ ౧౫ ॥ అతఆవాంవిహాయత్వంకథంగచ్ఛసితద్వద ॥ శ్రీసూతః ॥ మార్కణ్డేయస్సఇత్యుక్తఃపితరౌవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౬ ॥ మాతఃపితర్మాచశోకోయువయోర్మత్కృతేక్వచిత్ । ప్రత్యబ్దంసర్వథాఽఽగత్య యువాంపశ్యామిసర్వదా ॥ ౧౭ ॥ పుణ్యక్షేత్రాభిగమనేపుణ్యతీర్థావగాహనే । యత్పుణ్యంతత్ఫలంసర్వంపావయేదితిహిశ్రుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ కృత్వాశీర్వచనంభూయఃప్రస్థాపయతమఞ్జసా । ఇత్యుక్తవాక్యేతనయేనయశాలినితావుభౌ ॥ ౧౯ ॥ ఆలిఙ్గ్యతనయంగాఢమాశీర్వాదపరౌతదా । చిరంజీవసుపుత్రత్వంచిరమానన్దవాన్భవ ॥ ౨౦ ॥ చిరంధర్మపరశ్చత్వమావయోర్హర్షమావహన్। ఇత్యుక్తస్తనయఃకృత్వాప్రదక్షిణముదార

పిత్రనుజ్ఞయామార్కణ్డేయకృతపుణ్యదేశతీర్థయాత్రాక్రమః.

ధీః ॥ ౨౧ ॥ తీర్థయాత్రాంజిగమిషుఃఖేచరేణజగామహ । కాశీస్థలేఽవరుహ్యాసౌస్నాత్వాగఙ్గాజలేశుచిః ॥ ౨౨ ॥ తీరమారుహ్యవిశ్వేశంనత్వాక్వచిదవస్థితః । తత్రాకాశేచరన్తంతందదర్శఖగపుఙ్గవమ్ ॥ వైష్ణవాగ్రేసరంశ్రీమద్గరుడంపృష్టవానసౌ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ విష్ణువాహనమస్తుభ్యంక్వగచ్ఛసిమహామతే ॥ ౨౪ ॥ పుణ్యస్థలంపుణ్యతీర్థమిచ్ఛన్నహమిహాగతః । అతీవపుణ్యంకింకింయత్తన్మేవదఖగేశ్వర ॥ ౨౫ ॥

* మార్కణ్డేయంప్రతిగరుడోపదిష్టశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యమ్. *

శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్తోగరుడస్తస్మైరహస్యముపదిష్టవాన్ ॥ గరుడః ॥

మార్కణ్డేయమునిశ్రేష్ఠ శృణుతత్త్వంవదామి తే ॥ ౨౬ ॥ తీర్థానామధి
కంతీర్థంస్థలానామపిచోత్తమమ్ । సర్వేష్వపిచతీర్థేషు శృణుష్వగదతో
మమ ॥ ౨౭ ॥ ఇతోదక్షిణదిగ్భాగే సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౨౭½ ॥ అస్తి
శ్రీమాన్ వేఙ్కటాఖ్యోనగేన్ద్రస్స్వాస్తిప్రాప్తుమ్ శక్యతేతత్రసర్వైః । వ
స్తుద్రష్టుంపరమంయోగివర్యాఃస్తోతుంవాసంసర్వదాకుర్వతేఽత్ర॥౨౮½॥
నామానిసన్తిసుబహూనిహితస్యలోకేతానిబ్రవీమిశృణుపుణ్యతమానిత
త్ర । శ్రీవేఙ్కటాద్రిరితి శేషమహీధరేతి నారాయణాద్రిరితిచాఞ్జనభూధ
రేతి ॥౨౯½॥ స్వర్ణాచలేత్యపిచరత్నమహీధరేతి భూయాంసిసన్తిభువనో
త్తమపావనాని । తత్కీర్తనంసకలపాపహరంమునీన్ద్ర తద్వర్ణనంసకల
సౌఖ్యదమేవలోకే॥3౦½॥యాత్రాపితంప్రతిసురైరపిపూజనీయా తాదృ
ఙ్మహాన్ భవతివేఙ్కటశైలముఖ్యః॥3౧॥తస్యానుభావంప్రవదామిభూయ
స్సమస్తతీర్థానిభవన్తితత్ర । ఏవంసమస్తేషుచముఖ్యతీర్థం శ్రీస్వామినా
మ్నాఽస్తిసరోవరంతత్ ॥ 3౨ ॥ మాహాత్మ్యమేతస్యమయోచ్యతేక
థంయత్స్మశ్చమేరోధసిభూవరాహః । ఆలిఙ్గ్యకాన్తామతిసౌమ్యమూర్తి
ర్విరాజతేవిశ్వజనోపకారీ ॥ 33 ॥ తద్దక్షిణతటేరమ్యే వైకుణ్ఠపురవల్లభః॥
ఆలిఙ్గితవపుర్లక్ష్మ్యా వరదోవర్తతేచిరమ్॥3౪॥కుర్వన్త్యేవతత్సేవాం వర్త
న్తేసర్వనిర్జరాః।త్వంవేఙ్కటాచలంగత్వా స్నాత్వాస్వామిసరోజలే॥3౫॥
విలోక్యవేఙ్కటాధీశ మానన్దాత్మాభవిష్యసి । అహంచతత్రగచ్ఛామి సే
వితుంవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ 3౬ ॥ విష్వక్సేనశ్చశేషశ్చ సేవేతేతందివాని
శమ్ । పుణ్యదేశోవేఙ్కటాద్రేస్తులోకేనైవమహీతలే ॥ 3౭ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీర్థతుల్యంభువినవిద్యతే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వాగరుడస్తత్ర
వేఙ్కటాచలమాగతః ॥ 3౮ ॥ సమునిర్గారుడగిరా విస్మయావిష్టమాన
సః । అహోశ్రుతంమహాపుణ్యస్థలంతీర్థంగరుత్మతా ॥ 3౯ ॥ ఇతిమ
త్వాఽద్రిసేవాయా మభవచ్ఛాభిలాషవాన్ ॥ 3౯½ ॥ ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
గరుడమార్కణ్డేయసంవాదోనామ ప్రథమోధ్యాయః.

మార్కణ్డేయస్యశుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యేణసహ వేఙ్కటాచలగమనమ్.

శ్రీసూతః ॥ మార్కణ్డేయోఽథమతిమాన్ సువర్ణముఖరీంగతః । తతఉత్తరదిగ్భాగే దృష్టవాన్ శేషభూధరమ్ ॥౧॥ ద్వైపాదగస్త్యశిష్యోఽపి శేషాద్రినికటంగతః । వేఙ్కటాద్రేరధోభాగే తీర్థంకిఞ్చిత్సమాగతః॥ ౨॥ యత్తీర్థంకాపిలంచాపి చక్రతీర్థంవిదుర్బుధాః।తస్యోపరిక్రమాత్సన్తితీర్థానికతిచిద్ద్విజా ॥ ౩ ॥ ఇన్ద్రస్యవిష్వక్సేనస్య చక్రాదీనాంచపఞ్చకమ్ । అగ్నితీర్థంబ్రహ్మతీర్థం సప్తర్షీణాంక్రమేణచ ॥ ౪ ॥ అగస్త్యశిష్యసహితో మార్కణ్డేయోమహామునిః । చక్రాదిసప్తదశసు తీర్థేషుస్నానకృచ్ఛుచిః॥ తత్పశ్చిమేచతీర్థాని విద్యన్తేవేఙ్కటాచలే । బ్రహ్మక్షత్రవిడన్త్యానామవరోహక్రమేణతు ॥ ౬ ॥ స్నాత్వాతేష్వపిశుద్ధేనాగస్త్యశిష్యేణసంయుతః । ఆరుహ్యవేఙ్కటంశైలం మధ్యేమార్గందదర్శసః ॥ ౭ ॥ నారసింహాగుహాస్థానం లోకేవిఖ్యాతవైభవమ్ । లక్ష్మీనృసింహప్రహ్లాద వరదానన్దవైభవ ॥ ౮ ॥ దాసానుదాసం దేవేశ మాంపాహిమధుసూదన ।

మార్కణ్డేయస్యస్వామితీర్థస్నానపూర్వకశ్రీవరాహసేవాప్రాప్తిః.

ఇతిప్రణమ్యశుద్ధేన స్వామిపుష్కరిణీంగతః ॥ ౯ ॥ తత్రస్నాత్వామహాతీర్థే సఙ్కల్ప్యవిధిపూర్వకమ్ । తత్పశ్చిమతటేశ్వేతసూకరంవసుధాధరమ్ ॥ ౧౦ ॥ సాష్టాఙ్గంచప్రణమ్యాథ స్తోతుంసముపచక్రమే ॥ ౧౦½ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ జలౌఘమగ్నాసచరాచరాధరా విషాణకోట్యాఽఖిలవిశ్వమూర్తినా । సముద్ధృతాయేనవరాహరూపిణా సమేస్వయమ్భూర్భగవాన్ప్రసీదతు ॥ ౧౧½ ॥ పోత్రిరూపనమస్తుభ్యం పురుషోత్తమతేనమః। స్వామిపుష్కరిణీతీరవాసినేవరదాచ్యుత ॥ ౧౨½ ॥ శ్రీవేఙ్కటవరాహాయ విశ్వమఙ్గళకారిణే । భక్తానాంరక్షిణేతుభ్యం భగవన్సతతంనమః॥

శ్రీమార్కండేయకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

ఇతిస్తుత్వాఽథపీత్వాచ తత్పాదసలిలంముదా । నిర్గత్యదక్షిణేతీరే జగామహరిమన్దిరమ్ ॥ ౧౪½ ॥ నమస్కృత్వావిమానాన్తఃప్రవిశ్యాసౌదదర్శహ । శఙ్ఖచక్రధరందేవం వరదంవారిజేక్షణమ్ ॥ ౧౫½ ॥ వేఙ్కటేశంప్రణమ్యాసౌ చకారస్తుతిముత్తమామ్ ॥ ౧౬ ॥ భాస్వచ్చన్ద్రమసౌయదీయనయనేభార్యాయదీయారమా యస్మాద్విశ్వసృ

డప్యభూద్యమికులంయద్ధ్యానయుక్తంసదా । నాథోయోజగతాంనగేన్ద్రదుహితుర్నాథోఽపియద్భక్తిమాన్ తాతోయోమదనస్యయోదురితహాతంవేఙ్కటేశంభజే ॥ ౧౭ ॥ పాహిమాంవేఙ్కటాధీశ ప్రణతార్తిప్రభఞ్జన । ఆత్మబన్ధోకృపాసిన్ధో సతతంతేనమోనమః ॥ ౧౮ ॥ నారాయణాద్రికృతవాసహరేనమస్తే నారాయణాఖిలజగత్పతయేనమస్తే । కారుణ్యపూర్ణకమలాపతయేనమస్తే కఞ్జాక్షరక్షకమనీయతనోనమస్తే ॥ ౧౯ ॥ వినావేఙ్కటేశంననాథోననాథస్సదావేఙ్కటేశంస్మరామిస్మరామి । హరేవేఙ్కటేశప్రసీదప్రసీదప్రియంవేఙ్కటేశప్రయచ్ఛప్రయచ్ఛ ॥ ౨౦ ॥ అహందూరతస్తేపదామ్భోజయుగ్మప్రణామేచ్ఛయాఽగత్యసేవాంకరోమి । సకృత్తేనవయానిత్యసేవాఫలంత్వంప్రయచ్ఛప్రయచ్ఛప్రభోవేఙ్కటేశ ॥ ౨౧ ॥ అజ్ఞానినామయాదోషాన శేషాన్ విహితాన్ హరే।క్షమస్వత్వంక్షమస్వత్వం శేషశైలశిఖామణే॥౨౨॥ మార్కణ్డేయః ॥ ఇతిస్తుత్వాతుభావేన శుద్ధేనసహసాదరమ్ । తూష్ణీంబ

మార్కణ్డేయస్యభగవద్భక్తిభక్తైరన్తర్యవరప్రాప్తిః.

భూవపురతో మస్తకేవిహితాఞ్జలిః ॥ ౨౩ ॥ తమాహవేఙ్కటాధీశో మార్కణ్డేయంమహామునిమ్ । మార్కణ్డేయమహాబుద్ధే ప్రసన్నోస్మితవానఘ ॥ ౨౪ ॥ శ్రుత్వాగరుడవాక్యంత దాగతోయద్వృషాచలమ్। స్తుతిర్హ్యవిహితాసమ్యక్తస్మాదిష్టందదామితే ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తస్సమునిః ప్రాహ మమేష్టంకింజనార్దన । యథాతవస్మృతిర్భూయాత్సతతం వేఙ్కటేశ్వర ॥ ౨౬ ॥ తథామాంపాహిదేవేశ భక్తవత్సల తేనమః । తథాఽస్త్వి

శుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యస్యభగవదనుగ్రహేణనిష్పాపత్వప్రాప్తిః.

తికృపాంకృత్వా హరిశ్శుద్ధమువాచహ ॥ ౨౭ ॥ శుద్ధశుద్ధదురన్తాని పాపానివిహితానితే । తానిసర్వాణిశాన్తాని సేవయామేనసంశయః ॥ ౨౮ ॥ గుర్వాశ్రమమితోగత్వా ధర్మతన్త్రింసమాచర । ప్రదక్షిణంమద్విమానం కురుతాదితిచోక్తవాన్ ॥ ౨౯ ॥ ప్రదక్షిణంతతఃకృత్వా విమానంసమ్ప్రణమ్యచ ॥ త్రిరావృత్త్యాక్వచిత్తిష్ఠన్ శుద్ధంమునిరథాబ్రవీత్ ॥ ౩౦॥ కుతస్త్వమాగతశ్శుద్ధ కోగురుఃకుత్రవాఽఽశ్రమః । తఆసన్కానిపాపాని

మార్కణ్డేయమ్ప్రతిశుద్ధకృతస్వోద న్తజ్ఞాపనమ్.

శాన్తానిహరిసేవయా ॥ ౩౧ ॥ ఏతత్సర్వంవదక్షిప్రం సఖేమయిదయా యది । ఇతిపృష్టోఽగ స్త్యశిష్య స్సఖేశృణ్వితిచాబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥ యాథార్థ్యంశృణుమ త్త స్త్వం మార్కణ్డేయమునీశ్వర। కాఞ్చీదేశేమధ్యరాష్ట్రే ద్విజోబహుకుటుమ్బ్యహమ్ ॥ ౩౩ ॥ కుటుమ్బభరణార్థాయ దుర్దానానిగృహీతవాన్ । వసనాశనహీనత్వా ద్భ్రమామిజగతీతలే ॥ ౩౪ ॥ ఏకోద్దిష్టంషోడశాని బహుభుక్తానిపాపినా। ధనంధనమితిభ్రాన్తం భ్రాన్తచిత్తేన కేవలమ్ ॥ ౩౫ ॥ స్నానంసన్ధ్యాజపోహోమో దేవార్చాఽతిథికర్మ చ। వైశ్వదేవంబ్రహ్మయజ్ఞో నకదాచిత్కృతంమయా॥౩౬॥పాపినంమాం సమాలోక్య సర్వేగ్రామమహాజనాః । మహాబ్రాహ్మణఇత్యేవ శపన్తో నామచక్రిరే॥ ౩౭॥ రేవతీనామమేభార్యా మామవోచన్మనీషిణీ। బహూనిపాతకాన్యత్ర కుటుమ్బభరణేచ్ఛయా ॥ ౩౮ ॥ కుర్వన్నపిధనంకిఞ్చిన్నప్రాప్నోషిక్వచిద్ద్విజ । ప్రేతోద్దేశకృతాగావో గృహీతాః ప్రేతభోజనమ్ ॥ ౩౯ ॥ ప్రేతవాసాంసిబహుశో నిన్ద్యకర్మసదాకృతం । ఏవం కృతేషుపాపేషు గృహేకిఞ్చిన్నదృశ్యతే ॥ ౪౦ ॥ అద్యాహారోనైవగృహే క్షుధితాఃపుత్రబాలకాః । తవమేబాలకానాంచ ఛాదనంనైవవిద్యతే॥౪౧॥ అతీవదీనోఽహమితి నిశ్చయంనాధిగచ్ఛసి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం దాతుంసర్వమనోరథమ్ ॥ ౪౨ ॥ నక్షమస్యానతిక్షితాం శక్తోవేఙ్కటనాయకః । ఇతిప్రాజ్ఞావద స్త్రీమే తత్ప్రయాణంకురుద్విజ ॥ ౪౩ ॥ ఉత్తరస్యాందిశినదీ సువర్ణముఖరీతివై । తత్తీరేవేఙ్కటోనామ హరిక్షేత్రంమహీధరః ॥ ౪౪ ॥ తత్రశ్రీవేఙ్కటనాథస్య సేవాంకర్తుమితోవ్రజ। లక్ష్మ్యంశాయోషితస్సర్వా ఇతివిద్వద్భిరీరితమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రమాణీకృత్య మద్వాక్యం శీఘ్రంగచ్ఛసుఖాయవై ॥ శుద్ధః ॥ ఆకర్ణ్యప్రేయసీవాక్యం పఞ్చభిర్దివసైరహమ్ ॥ ౪౬ ॥ సువర్ణముఖరీంప్రాప్య గస్త్యాశ్రమముపేయివాన్ । సువర్ణముఖరీతీరే తపస్యన్తంశివాగ్రతః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణామమాచరందృష్ట్వా నమస్తుభ్యమితిబ్రువన్। కుమ్భోద్భవోఽథమాందృష్ట్వా కృపాళుర్మునిసత్తమః ॥ ౪౮ ॥ కుత స్త్వం కేనదుఃఖిత్వం కింకార్యమితి పృష్టవాన్ ॥ శుద్ధః ॥ మాంపాహికరుణాసిన్ధో పాపినామపిపాపినమ్।

మత్కృత్యం తపసా సర్వం త్వమేవ జ్ఞాతుమర్హసి। కాఞ్చీప్రదేశే మద్గ్రా
మ స్తద్గ్రామస్య మహాజనాః ॥ ౧౦ ॥ పాపీతి కృత్వా మాం సర్వే మహా
బ్రాహ్మణమబ్రువన్ । తస్మాదహం దుఃఖితస్సన్ వేఙ్కటాద్రీచ్ఛయాగ
తః ॥ ౧౧ ॥ మత్పుణ్యైశ్చ భవాన్ మధ్యే మార్గేఽదృష్టోఽసి కేవలమ్। పూ
ర్వపుణ్యవిపాకేన దృశ్యన్తే ఖలు సజ్జనాః ॥ ౧౨ ॥ ప్రతిగృహ్ణీష్వ మాం శి
ష్యం తవ శిష్యోఽస్మి సామ్ప్రతమ్। పాపోఽహం పాపకర్మాణం పావనీకురు
మాం మునే ॥ ౧౩ ॥ ఇతి వాదినమాలోక్య మామువాచ మహామునిః।
బహుత్వయా కృతం పాపం విదితం తపసా మమ ॥ ౧౪ ॥ బుద్ధిర్వేఙ్కట
యాత్రాయాం యతశ్శుద్ధోఽసి సామ్ప్రతమ్ । అయం శుద్ధోఽస్త్వితి బ్రూ
త సర్వే విప్రా ఇతి బ్రువన్ ॥ ౧౫ ॥ మామాహ త్వరితం గత్వా వేఙ్కటా
హ్వయభూధరమ్ । భూవరాహం చ లక్ష్మీశం సేవిత్వా పునరావ్రజ ॥౧౬॥
నష్టపాపస్య తే పశ్చాచ్ఛ్రేయో దాస్యామి మాచిరమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ ఇత్యే
వముక్త్వా భగవానగస్త్యస్స్వాశ్రమం చాపి మమోపదిశ్య । ప్రస్థాపయా
మాస తదాగతోఽహం మార్గే భవన్తం ఖలు దృష్టవాన్ముదా ॥ ౧౮౫ ॥ ఏవం

* మార్కణ్డేయస్య శుద్ధేన సహ స్వర్ణముఖీతీరస్థాగస్త్యాశ్రమగమనమ్. *

త్వగస్త్యశిష్యోఽహం శుద్ధనామాస్మి సామ్ప్రతమ్ ॥ ౧౭ ॥ యామ్యాశ్ర
మం నదీతీరే హ్యగస్త్యస్య దయానిధేః । వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యవిదా
మగ్రేసరం మునిమ్ ॥ ౧౯ ॥ ద్రష్టుం మయా సహ త్వం చ కిమాయాసి వదా
ధునా । ఇతి బ్రువన్తం తం శుద్ధం మార్కణ్డేయోఽబ్రవీద్వచః॥ ౨౦॥ అహ
మప్యాగమిష్యామి ద్రష్టుం తం మునిపుఙ్గవమ్ । సువర్ణముఖరీతీరే మాం న
యస్వ తదాశ్రయమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్త్వా సహితౌ విప్రౌ వవరుహ్యాగిరేర
ధః । సువర్ణముఖరీతీరే త్వగస్త్యాశ్రమమీయతుః ॥ ౨౨ ॥ తత్రాశ్రమే మ
హర్షిభిస్సేవ్యమానమనేకశః । వేఙ్కటేశకథావ్యాఖ్యాతత్పరం తమపశ్య
తామ్ ॥ ౨౩ ॥ తేభ్యో నమస్కృత్య తదా తం ప్రణమ్య విశేషతః । తపోధ
నేనాగస్త్యేన బహుమానేన పూజితౌ ॥ ౨౪ ॥ మార్కణ్డేయశ్చ శుద్ధశ్చ

అగస్త్యవర్ణితశ్రీవేఙ్కటాచలవైభవమ్.

తస్మిన్ సదసి తస్థతుః । విప్రా వేఙ్కటమాహాత్మ్యం శృణుతేతి ప్రసన్నధీః॥
ఉవాచానన్దభరితో లోపాముద్రాపతిస్తదా ॥ అగస్త్యః ॥ సువర్ణముఖ

రితీరద్వయనిత్యనివాసినః ॥ ౧౬ ॥ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం శ్రోతవ్యం పాపనాశనమ్ । శ్రీవేఙ్కటాచలో నామ పుణ్యక్షేత్రం మహీతలే ॥ ౧౭ ॥ శేషాద్రిర్వృషశైలశ్చ గరుడాచల ఇత్యపి । పుణ్యాని సన్తి నామాని పునరన్యాని కానిచిత్ ॥ ౧౮ ॥ వైకుణ్ఠలోకాద్గరుడేన విష్ణోః క్రీడాచలో వేఙ్కటనామధేయః । ఆనీయ చ స్వర్ణముఖీసమీపే సంస్థాపితో విష్ణునివాసహేతోః ॥ ౧౯ ॥ తత్రాచలే వసన్విష్ణుః కమలాలయయా సహ । ఆనన్దనిల

శ్రీనివాససేవార్థం బ్రహ్మరుద్రాదీనాం శ్రీవేఙ్కటాచలగమనకథనమ్.

యే చైవ వర్తతే లోకరక్షకః ॥ ౨౦ ॥ పురా కదాచిత్కిల చిత్సమేతా వయం హరిం సర్వజగచ్ఛరణ్యమ్ । అన్విష్య వైకుణ్ఠపురేష్వదృష్ట్వా సమాగతా బ్రహ్మగిరావృషాద్రిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సమాగతాస్తత్ర తపో విధాతుం సమాశ్రితం సర్వతపస్విసఙ్ఘాః । శ్రీస్వామితీర్థస్య జలే పవిత్రే స్నానాది సర్వం కృతవన్త ఏవ ॥ ౨౨ ॥ తత్రాగతా బ్రహ్మముఖాస్సమస్తాస్తత్రాగతా జిష్ణుముఖాస్సురాశ్చ । తత్రాగతాస్తే సనకాదియోగినస్సేవాపరాస్తే వృషశైలభర్తుః ॥ ౨౩ ॥ గణైశ్చ సర్వైస్సహ శమ్భురాగతః క్షీరాబ్ధివాసా అపి సిద్ధసఙ్ఘాః । బృహస్పతిశ్చైవ గురుశ్చ శుక్రో వసుశ్చ రాజా హరిభక్తముఖ్యః ॥ ౨౪ ॥ దేవాశ్చ ఋషయస్సిద్ధాశ్చారణా వసుకిన్నరాః । సర్వే చ స్వామిసరసి స్నాత్వా ప్రయతమానసాః ॥ ౨౫ ॥ ధ్యాయన్తో దేవదేవేశ మవతస్థుశ్చ

శ్రీభగవత్ప్రాదుర్భావవర్ణనమ్.

తత్తటే । ప్రాదుర్భూతం తతస్తేజ ఏకమత్యద్భుతం తదా ॥ ౨౬ ॥ విమానమేకం తన్మధ్యే దదృశే దివ్యమఙ్గళమ్ ॥ ౨౬½ ॥ తన్మధ్యస్థం దివ్యమూర్తిం వరేణ్యం శఙ్ఖం చక్రం ధారయన్తం కరాభ్యామ్ । సేవ్యత్వేన స్వం పదామ్భోజయుగ్మం సర్వేషాం సన్దర్శయన్తం కరేణ ॥ ౨౭½ ॥ స్వాఙ్ఘ్రిద్వన్ద్వం సంశ్రితానాం జనానాం సంసారాబ్ధిర్జానుదఘ్నః కిలేతి । న్యస్తేనోరావామతో దర్శయన్తం సవ్యేనాన్యేనాపి హస్తేన సమ్యక్ ॥ ౨౮½ ॥ సర్వాభీష్టం దాతుముద్యుక్తహేతిం భక్తానాం శ్రీవాసవక్షస్స్థలం చ । మన్దస్మేర శ్రీముఖం భూషణాఢ్యం సర్వే శ్రీమద్వేఙ్కటేశం వ్యపశ్యన్ ॥ ౨౯½ ॥ కృ

బ్రహ్మరుద్రాదికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

తప్రణామాస్తే సర్వే స్తోత్రయామాసురీశ్వరమ్ ॥ ౩౦ ॥ జయదేవజగన్నా

థ సర్వలోకైకవన్దిత । జయ వేఙ్కటశైలేశ కరుణాకరపాహినః ॥ ౧౧॥
త్వాంనమామోవయంవిష్ణో వేఙ్కటాచలనాయక । అస్మాకంవాఞ్ఛితం
దత్వా పాహిపాహిజగద్గురో ॥ ౧౨ ॥ ఇతిస్తుతశ్శ్రీనివాసో దేవైస్సిద్ధై
శ్చచారణైః।మునిభిర్వసుముఖైర్యక్షైశ్చ బ్రహ్మాద్యైశ్శఙ్కరేణచ॥౧3॥సర్వా
న్విలోక్యతానాహ కరుణాపయసాంనిధిః । సర్వేషామపియుష్మాకమ్ ప్రస
న్నోస్మిసురేశ్వరాః ॥ ౧౪ ॥ యుష్మాకంయద్యదిష్టంస్యాత్తత్తద్దత్తంమ
యాఽనఘాః । ఇతి తేభ్యోవరంప్రాదాత్సర్వేభ్యోవేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౧౫॥
అథ తేమునయస్సర్వే బ్రహ్మాద్యాఃకించిదబ్రువన్ । కృపానిధేనమస్తుభ్యం
వరదాయనమోనమః॥౧౬॥వేఙ్కటాధీశవిశ్వేశ శతకృత్వోనమోనమః।
విజ్ఞాప్యంకించిదస్తీహ శృణుష్వకరుణాకర ॥ ౧౭ ॥ అనుగృహ్ణన్నశేషాం
స్త్వం దదదిష్టానిసర్వశః।మానవానామపిసహన్నపరాధానశేషతః॥౧౮॥
దయాళుత్వంప్రకటయన్నిహత్వంతిష్ఠకేశవ । దృగ్గోచరంత్వామాలో
క్య వేఙ్కటాద్రిశిరోమణే॥౧౯॥ కలౌయుగేమనుష్యాశ్చ భూయాసుర్వీ
తకల్మషాః । ఏవంసర్వోపకారార్థమత్రస్వామిసరస్తటే ॥ ౨౦ ॥ రమా
సమేతస్సంతిష్ఠస్వైతన్నఃప్రార్థితంహరే । ఇతిసంప్రార్థితస్సర్వైస్త
త్రైవాస్తేకృపానిధిః ॥ ౨౧ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ
శ్రీనివాసావిర్భావకథనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

అగస్త్యకృతస్వామితీర్థమాహాత్మ్యభగవద్దివ్యోత్సవవర్ణనమ్.

అగస్త్యః ॥ ఏతాదృశోవేఙ్కటాద్రి స్సర్వలోకేషువిశ్రుతః । గ
ఙ్గాదికానితీర్థాని తత్రసన్తిబహూన్యపి ॥ ౧ ॥ తానివక్తుంనశక్నోమిబ
హుత్వాదృషిసత్తమాః । రాజతేసర్వతీర్థానాంస్వామిస్వామిసరోవ
రమ్ ॥ ౨ ॥ తత్రస్నాతుంసమాయాన్తి ప్రతివర్షంజనాభువి । ధనుర్మా
సేశుక్లపక్షే ద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ 3 ॥ ఆయాన్తిసర్వతీర్థాని తత్ర
స్నాతానిరేనసః । తస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్య బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౪ ॥
చకారకన్యామాసేతు ధ్వజారోహమహోత్సవమ్ । ప్రతివర్షంచతత్సే
వానిమిత్తంసర్వమానవాః ॥ ౫ ॥ అఙ్గకోసలకర్ణాటకాశ్మీరగూర్జరదేశ

గాః । చోళకేరళపాణ్డ్యాదిసర్వదేశసముద్భవాః ॥ ౬ ॥ సకుటుమ్బా
శ్చ సేవార్థమాయాన్తి ప్రతివత్సరమ్ । దేవాశ్చ ఋషయస్సిద్ధా యోగిన
స్సనకాదయః ॥ ౭ ॥ యే భాద్రపదమాసే తు వేఙ్కటేశమహోత్సవే ।
సేవాంకుర్వన్తి తే సర్వే నిష్పాపా ఉత్తమోత్తమాః ॥ ౮ ॥ పునస్త్వహం
ప్రవక్ష్యామి తీర్థవైభవమద్భుతమ్ । తచ్ఛృణుధ్వం సావధానం శ్రవణేఽపి మ
హాఫలమ్ ॥ ౯ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య పాపనాశనసంజ్ఞకమ్ । తీర్థం

కుమారధారామాహాత్మ్యమ్

మహత్సర్వపాపవినిర్మోచనసాధనమ్ ॥ ౧౦ ॥ తతో వాయవ్యదిగ్భాగే
కౌమారం తీర్థముత్తమమ్ । కుమారధారికా చేతి నామ లోకే ప్రశస్యతే ॥౧౧॥
అద్భుతం తస్య మాహాత్మ్యం శృణుత ద్విజపుఙ్గవాః । పురా కశ్చిద్ద్విజో
వృద్ధో దారిద్ర్యేణ చ పీడితః ॥౧౨॥ కుటుమ్బభరణాయోగ్యో విలలాప ది
వానిశమ్ । ఇహలోకే పరేలోకే సౌఖ్యహేతుర్ధనం కిల ॥ ౧౩ ॥ తన్నాస్తి
మమ పాపేన పూర్వజన్మకృతేన చ । పరలోకహితం ధర్మాచరణేన హి
సాధ్యతే ॥ ౧౪ ॥ శక్తిస్తదస్తి కర్తుం న వృద్ధత్వాద్దుర్బలస్య మే । వృథా
జన్మ మమైతద్ధి కర్తవ్యం కిమితః పరమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఇతి నిన్దాపరో భూత్వా పు
త్రదారాన్విహాయ చ । ఆగత్య దుఃఖితస్సోఽథ స్వర్ణముఖ్యాస్సమీపతః ॥౧౬॥

దారిద్ర్యదుఃఖాసహమానవృద్ధకృతభృగుపతనయత్నః.

అహం శేషాద్రిశిఖరాత్పతిష్య ఇతి నిశ్చితః । ఆరుహ్య వేఙ్కటం శైలం భృ
గోః పాతసమీపాయాం ॥ ౧౭ ॥ ఉచ్చైస్స్వరేణ చుక్రోశ తత్రస్థిత్వా స
భూసురః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాశ్చన్ద్రసూర్యౌ తథాఽశ్వినౌ ॥౧౮ ॥
సర్వభూతాని శృణ్వన్తు దుఃఖితస్య వచో మమ । దారిద్ర్యాద్వృద్ధభావా
చ్చ జన్మ వ్యర్థమభూదితి ॥ ౧౯ ॥ పతిష్యేహం పతిష్యేహం పతిష్యేహం న

భృగుపతనోద్యుక్తం వృద్ధం ప్రతి భగవదుక్తిః.

సంశయః । ఇత్యాక్రోశన్తమాగత్య వేఙ్కటేశో దదర్శ హ ॥ ౨౦ ॥ మృ
గయాకారకసికస్త్రితసఞ్చరన్యదుపుఙ్గవః । అథ స్తాత్పర్వతప్రాన్తే రాజపు
త్రాకృతిం దధత్ ॥ ౨౧ ॥ హస్తముద్ధృత్య తం పశ్యన్నువాచేదం ద్విజం
తదా । విప్ర విప్రావరోహ త్వం మా సాహసమిదం కురు ॥ ౨౨ ॥ విప్రస్య
తు భృగోః పాతశ్శాస్త్రేషు న హి నిశ్చితః । తస్మాత్ప్రేత్య చ దుఃఖాయ మా

సాహసమిదంకురు ॥ ౨౩ ॥ మయోచ్యతేతవహితమవరుహ్యాశ్శృణుష్వ
తత్ । శ్రుత్వేతితంనృపాకారందృష్ట్వావృద్ధోమహీసురః ॥ ౨౪ ॥ అవ
రుహ్యాతమాహేదంపుణ్యాచ్చైఘలోత్తమాత్తదా। పుత్రదారాంశ్చమాం
రక్షమహైశ్వర్యప్రదోభవ ॥ ౨౫॥ ఇత్యుక్తవతివిప్రేఽస్మిన్మాధవోవా
క్యమబ్రవీత్ । సర్వందదామిహస్తంత్వమవలమ్బ్యానుయాహిమామ్ ॥

వృద్ధస్యకుమారధారాస్నానేనకౌమారసమ్ప్రాప్తిః.

ఇత్యుక్తస్తత్కరాలమ్బంకృత్వామన్దంయయాద్విజః । తమాదాయహ
రిశ్శ్రీమద్వేఙ్కటాచలనాయకః ॥ ౨౬ ॥ పాపనాశాదుత్తరతఏతత్తీ
ర్థంనినాయతమ్ । ఉవాచఖిన్నంసభృశమ్ఖేదశాన్త్యర్థమత్రవై ॥౨౭॥
స్నానంకురుతతఃఖేదశాన్తిస్తత్రభవిష్యతి। ఇత్యుక్తేతత్రతత్తీర్థేస్నాత్వో
త్థాయయువాఽభవత్ ॥ ౨౮ ॥ మనఃప్రసన్నతాంయాతంకుమారశ్చ
తదాఽభవత్ । తీరంతుసర్వతఃపశ్యంస్తమదృష్ట్వాఽన్వతప్యత ॥ ౩౦ ॥

కుమారధారాస్నానప్రాప్తయావనవృద్ధప్రీత్యన్తర్హితభగవదుక్తిః.

మదిష్టదేవోమామత్రత్యక్త్వాకుత్రగతోనుకిమ్ । అన్తర్హితస్సభగవానా
కాశస్థోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౩౧ ॥ అయంతువేఙ్కటాధీశస్తవస్వామీనసంశ
యః । దత్తంతవకుమారత్వంతీర్థస్నానేనభూసుర ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటేశే
నతేదత్తమైశ్వర్యమిహభూసుర । త్వద్దేశంగచ్ఛశీఘ్రంవై స్త్రీబాలసహి
తోభవ ॥ ౩౩ ॥ శరీరేచబలంజాతంశారీరంధర్మమాచర । దానానిది
శవిప్రేభ్యోబన్ధుభ్యశ్చధనందిశ ॥ ౩౪ ॥ భోజనందిశవిప్రేభ్యస్స్వయం
భుఙ్క్ష్వయథాసుఖమ్ । అనిషిద్ధసుఖత్యాగీపశురేవనసంశయః ॥ ౩౫ ॥
నిషిద్ధసుఖభోక్తాచపశురేవనసంశయః । శ్రీవేఙ్కటేశఃప్రీయతామిత్యే
వసకలంకురు ॥ ౩౬ ॥ స్త్రీత్యాగభోగాకరణేనిన్ద్యైఇతివిదుర్బుధాః । ఇత్యు
క్తేసర్వదేవాశ్చసమాగత్యాబ్రువన్వచః ॥౩౭॥ అస్యతీర్థస్యమహిమామహ్యా
హోవాచామగోచరః । కుమారత్వంధనిత్వంచసద్యఏవద్విజోఽభజత్ ॥
యతఃకుమారతాంయాతస్సద్యోవృద్ధమహీసురః । తస్మాత్కుమారధారే
తిలోకేఖ్యాతింగమిష్యతి॥౩౯॥కుమారతీర్థేయస్స్నాతోనిష్పాపస్సుఖీభ
వేత్ ।ఇత్యుక్త్వాసర్వదేవేషుగతేషుత్రిదివంద్విజః ॥౪౦॥ యాతస్స్వదేశం
సన్తోషాన్మహదైశ్వర్యమాప్తవాన్ । పుత్రదారాదిసహితోబభౌధర్మం

చకారహ ॥౪౧॥ శ్రీవేఙ్కటేశః ప్రియతామిత్యేవకథయన్సదా। దృష్ట్వం ఫలమవాప్యాన్తేవిష్ణులోకంజగామహ ॥౪౨॥ కుమారధారికేత్యేవవిష్ణునాప్యేకదోదితమ్ ॥ ఋషయః ॥ తత్కదాగత్య దేవేనవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥ కుమారధారికేత్యేతదుక్తంతద్విస్తరాద్వద ॥౪౩॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కుమారధారామాహాత్మ్యకథనంనామ తృతీయోధ్యాయః.

స్కన్దస్యకుమారతీర్థతపఃకరణేనతారకవధోత్థబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః.

అగస్త్యః॥ కుమారధారికాఽఽఖ్యానం వేఙ్కటేశకథాన్వితమ్। సర్వేశ్శృణుతవిప్రేన్ద్రా వాజపేయఫలాధికమ్ ॥ ౧ ॥ కదాచిచ్ఛఙ్కరసుతస్తారకాఖ్యంమహాఽసురమ్। హత్వాతత్కర్మపాకేనబ్రహ్మహత్యామవాప్తవాన్ ॥ ౨ ॥ శమ్భోస్సకాశమాగత్యదుఃఖితస్తారకాన్తకః। ఉవాచపితరంస్వామిన్ మత్పాపంశృణుమేపితః ॥ ౩ ॥ దేవానాముపకారార్థంతారకోనిహతోమయా। తేనతస్యవధేనైవహత్యామాంబాధతేఽధికమ్ ॥౪॥ తత్ప్రాయశ్చిత్తమధునాప్రబ్రూహిమమశఙ్కర। సర్వజ్ఞశ్శఙ్కరఃప్రాహపుత్రందేవహితావహమ్ ॥ ౫ ॥ సకృన్నారాయణేత్యుక్త్వాపుమాన్కల్పశతత్రయమ్। గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషుస్నాతోభవతిపుత్రక ॥౬॥ ఏతత్ప్రాహరహస్యంవైసదామనసితిష్ఠతు। అన్యచ్చకిఞ్చిత్తేవక్ష్యేప్రాయశ్చిత్తమనుత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ సువర్ణముఖరీతీరేలక్ష్మీపతినివాసభూః। వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతస్సర్వలోకేషువర్తతే ॥ ౮ ॥ తత్రతీర్థాన్యనన్తానితేషుకించిద్వదామితే। చక్రతీర్థంస్వామితీర్థంమత్స్యపాణ్డవతీర్థకమ్ ॥ ౯ ॥ నాగతీర్థంబిల్వతీర్థంజాబాలేస్తీర్థమేవచ। ఆకాశగఙ్గాతీర్థంచపాపనాశనమేవచ ॥ ౧౦ ॥ తుమ్బువామనతీర్థేచకౌమారంముఖ్యమేవచ। వేఙ్కటాచలతీర్థానియఃకీర్తయతిసర్వదా ॥ ౧౧ ॥ అనేకజన్మపాపానినశ్యన్త్యేవనసంశయః। స్వామితీర్థస్యతీరేతుశ్రీనివాసఃపరాత్పరః ॥ ౧౨ ॥ నిత్యంవసతిసర్వేషాంలోకానాంహితకామ్యయా। తత్రవేఙ్కటశైలేశంవేఙ్కటేశేతిసర్వదా ॥ ౧౩ ॥ యోవైస్మరతితంనిత్యంతస్యవిష్ణుఃప్రసీదతి। గత్వాతంచప్రణమ్యత్వంకౌమారం

వ్రజతీర్థకమ్ ॥ ౧౮ ॥ తత్రస్నాత్వాతీర్థవర్యేతపఃకురుజితేన్ద్రియః । శ్రీవేఙ్కటేశాయనమఏవంప్రణవపూర్వకమ్ ॥౧౯॥ మన్త్రంజపన్మహాబుద్ధే తపఃకుర్విత్యచోదయత్ । పితృవాక్యంతతశ్శ్రుత్వా దేవసేనాపతిస్తదా ॥ ౧౬ ॥ చక్రతీర్థేకృతస్నానస్స్వామిపుష్కరిణీంయయౌ । వేఙ్కటాద్రేఃక్రోశమాత్రేక్రోశత్రీవిస్తరంస్థితా ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మహత్యాతస్యగిరేర్మాహాత్మ్యంవర్ణ్యతేకథమ్ । ప్రయాతస్స్వామిసరసిస్నాత్వాసూనురుమాపతేః ॥ ౧౮ ॥ వేఙ్కటేశంప్రణమ్యాథకృత్వాచాపిప్రదక్షిణమ్ । బ్రహ్మరుద్రాదివన్ద్యంత్వాంభజేవేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౧౯ ॥ నివారయన్ననిష్టానిసాధయేష్టానిమాధవ । ఇతిస్తుత్వావేఙ్కటేశంపాపనాశనమాయయౌ ॥ ౨౦ ॥ తత్రస్నానేనసర్వాణిపాపానివిలయంయయుః । తతోవాయవ్యదిగ్భాగేకాశ్చిద్ధారాంజగామహ ॥ ౨౧ ॥ ధారారూపేణపతితామత్యన్తగిరిగహ్వరే । చూతమన్దారపనసకుటజైశ్చపిచార్జునైః ॥ ౨౨ ॥ నయనానన్దజనన్తైర్బహుశాఖిభిరావృతే । సింహశార్దూలశరభైర్హరిణాదిమృగాన్వితే ॥ ౨౩ ॥ తాపసైర్నియతాహారైస్తపోనిష్ఠైస్సమన్వితే । తస్మిన్‌తీర్థేకృతస్నానఃకృతదేవర్షితర్పణః ॥ వసానోవాససీశుద్ధే యతవాక్కాయమానసః । ప్రాఙ్ముఖస్సుఖమాసీనోవేఙ్కటేశమనుస్మరన్ ॥ ౨౪ ॥ లక్ష్మీమహీభ్యాంసహితంభూషణోత్తమభూషితమ్ । స్మేరాననామ్బుజంపీతవాససంతమధోక్షజమ్ ॥ ౨౫ ॥ మహాదేవోక్తమన్త్రేణజపంకుర్వన్‌దివానిశమ్। ఫలాహా

కుమారధారాతీర్థేస్కన్దతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

రోజలాహారోనిరాహారస్తతస్థితః॥ ౨౬॥ తపఃకుర్వతి శేషాద్రౌనీలకణ్ఠాత్మజేశుభే । కుమ్భమాసేపౌర్ణమాస్యాంమఘాయాంసౌమ్యవాసరే ॥౨౭ ॥ మధ్యాహ్నేప్రాదురభవద్యథామనసిచిన్తితః । భోఃకుమారకుమారేతి ప్రాహగమ్భీరయాగిరా ॥ ౨౮ ॥ ఉన్మీల్యచక్షూంషితదామణ్ముఖోఽపశ్యదన్తికే ॥౨౯॥ శఙ్ఖంచక్రంధారయన్తంకరాభ్యాంఫలప్రదర్శ్యావరగవామహస్తమ్ । ప్రాప్యేఇమేఇత్యపరేణపాదేసన్దర్శయన్తంకరపఙ్కజేన ॥ ౩౦ ॥ లక్ష్మీమహీభ్యాంలలితాకృతిభ్యామశేషభూషోత్తమభూషితాభ్యామ్। అతిప్రసన్నాననపఙ్కజాభ్యాంనిషేవ్యమాణంనితరాంప్రహ

ష్టః ॥ ౩౧౫ ॥ దృష్ట్వోత్థితో దేవవరః కుమారః ప్రదక్షిణానాం త్రితయం విధా య । ప్రణమ్య సాష్టాఙ్గమనన్యచేతాః కృతాఞ్జలిః స్తోత్రమథో చకార ॥ జయ దేవ జగన్నాథ జయ లక్ష్మీపతే హరే । జయ లోకేశ సర్వేశ దోషాప హ నమో నమః । సర్వవాద్యాన్యవాద్య న్త శఙ్ఖధ్వనిరభూన్మహాన్ ॥ ౩౪ ॥

భగవత్సేవార్థం కుమారధారాం ప్రతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్.

తుమ్బురుర్నారదశ్చైవ వీణాహస్తౌ సమాగతౌ । బ్రహ్మా చస్కన్దసాన్ని ధ్యం జ్ఞాత్వా సర్వైస్సమాగతః ॥ ౩౫ ॥ పార్వతీసహితశ్శమ్భుః పుత్ర స్నేహాదుపాగతః । ఆరుహ్య వృషభం విఘ్నరాజాద్యైః ప్రమథైర్వృ తః ॥ ౩౬ ॥ ఇన్ద్రాదయో లోకపాలా స్తథా శేషా అమృతాన్ధసః । వైఖా నసా వాలఖిల్యా ఋషయో యే తపోధనాః ॥ ౩౭ ॥ గన్ధర్వాప్సరసాం స ఙ్ఘా నాగవిద్యాధరాదయః । యే దేవయోనయస్స న్తి తేపి సర్వే సమాగ తాః ॥ ౩౮ ॥ జయ జయ వేఙ్కటశైలనాథ విష్ణో మునిజనసేవిత శేషశైల వాస । సకలజనహితావతీర్ణ దేవ జయ జయ భక్తజనాభిరామ పాహి ॥ ౩౯ ॥ ఇతి స్తుత్వా ప్రణమ్యాథ దదృశుర్వేఙ్కటేశ్వరమ్ । శ్రీభూమిసహితం వి ష్ణుం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ ॥ ౪౦ ॥ శఙ్ఖచక్రధరం దేవం వనమాలావి భూషితమ్ । శేషేణ పక్షిరాజేన విష్వక్సేనేన పార్షదైః ॥ ౪౧ ॥ ప్రత్య హం సేవ్యమానం చ ప్రహ్లాదాదిభిరేవ చ ।శుకేన శుకసన్తానై శ్ఛత్రచామర ధారిభిః ॥ ౪౨ ॥ ప్రసన్నం వేఙ్కటాధీశం ప్రణమ్య పునరుత్థితాః । వ్యాసాద

స్కన్దకృత శ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

యః ప్రణమ్యాథ సర్వే తూష్ణీం స్థితా స్తదా ॥ ౪౩ ॥ సర్వేషు శృణ్వత్సు తదా హరసూను స్తమబ్రవీత్ ॥ ౪౪ ॥ నమామ్యహం వేఙ్కటనాథ వి ష్ణో నారాయణాశేషజగన్నివాస । భక్తార్తిహారిన్ భగవన్మురారే భాన్వి న్దునేత్రాఖిలలోకపూజ్య ॥ ౪౫ ॥ బ్రహ్మరుద్రాదివన్ద్యాయ బ్రహ్మణేఽన న్త శక్తయే । నారాయణగిరీశాయ నమో నారాయణాయ తే ॥ ౪౬ ॥ దేవాధి దైవత పతే సతతం నమ స్తే సేవాపరేషు సుతరాం కరుణాకరాయ । దావా నలాయ మహతే దనుజాటవీనాం శ్రీవాసవక్షసి ధృతోత్తమ కౌస్తుభాయ ॥ పశ్య న్తి త్వాం భాగ్యవన్తో హి లోకే విశ్వత్రాణాయోద్యతం వేఙ్కటేశమ్ । లక్ష్మీభూభ్యాం పార్శ్వయుగ్మస్థితాభ్యాం ద్వాభ్యాం నిత్యం సేవితం నిత్య

బన్ధనమ్ ॥ ౪౮ ॥ అహోభాగ్యమహోభాగ్యమహోభాగ్యమహోమహాత్ । వేఙ్కటేశం కృపాసిన్ధుం దృష్టవానస్మి సామ్ప్రతమ్॥ ఇత్యుక్త్వా పార్వతీపుత్రః ప్రేమావేశవశాత్తదా । అశేషవదనైర్విష్ణుమాబభాషే ఘనధ్వనిః॥౪౯॥ చక్షూంషి మే కృతార్థాని దర్శనాద్వేఙ్కటేశ తే। శ్రీసూక్తామృతసేకేన కర్ణానపి తథా కురు ॥౫౦॥ ఇతి వాదిని పుత్రే తు మహాదేవమువాచ హ । హరిస్స్మేరముఖామ్భోజశ్శృణ్వత్సు సకలేష్వపి॥ ధన్యోఽసి సుతరాం శమ్భో సత్పుత్రేణామునా త్వహో । అనేకజన్మతపసాం ఫలం సత్పుత్రతాఖిలు ॥ ౫౨ ॥ అనేకజన్మపాపానాం ఫలం దుష్పుత్రతా భువి ॥ ఇత్యుక్త్వా పునరాచేతం తనయం శూలపాణినః ॥ ౫౩ ॥ ధన్యోఽసి కృతకృత్యోఽసి వరం వరయ సామ్ప్రతమ్ । తపసా తవ సన్తుష్టిః స్తోత్రేణ చ మమాభవత్ ॥౫౪॥ ప్రమాణీకృత్య వచనం పితుః ప్రామాణికోత్తమ । ద్వాదశాబ్దం తపః కృత్వా శ్రాన్తోఽసి హ సుఖీ భవ ॥ ౫౫ ॥ స్కన్దః॥ అతః పరం కిం కరణీయమాస్తే మయాద్య లబ్ధా తవ దేవసేవా। సమస్తలోకైరపి వేఙ్కటేశ సంప్రార్థ్యతే తావకపాదసేవా ॥ ౫౬ ॥ అహో హ్యస్యాపి భూభర్తుర్మహిమా సుతరాం హరే। వ మాద్య తారకవధోద్భూతా హత్యా పృథక్కృతా ॥ ౫౮ ॥ శ్రీనివాస దయామ్భోధే దురితక్షయ

భగవద్వర్ణితకుమారధారాస్నాన కాలాదినిర్ణయః.

కారక ॥ ౫౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మదీయం మన్త్రముచ్చార్య సుఖీ భవ మహామతే । ఏతత్పర్వతమారోఢుం వాఞ్ఛాయస్యావివేకినః ॥ ౫౯ ॥ పాతకం దూరతో నశ్యేత్తన్ముభక్తిమతస్తవ। తత్రాపి స్వామిసరసి స్నానం కోట్యఘనాశనమ్ ॥ ౬౦ ॥ శృణ్వన్తు దేవతాస్సర్వా శ్శృణు స్కన్ద వచో మమ । కుమారధారికేత్యేవ త్వన్నామ్నా దమ్భవిష్యతి ॥ ౬౧ ॥ తత్ర స్నాతి పుమాన్ స్త్రీ వా వశ్యం కో పి తు మానవః । తస్య పాపాని నశ్యన్తి సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ ॥ ౬౨ ॥ యో మాఘమాసే వరపఞ్చదశ్యాం మఘాయుతాయామథవాపి కశ్చిత్ । స్నాత్యత్ర భక్త్యా చ కుమారధారికా తీర్థే స వన్ద్యో విధిరుద్రజిష్ణుభిః ॥ ౬౩ ॥ మదావిర్భావదివసే యస్స్నాతి మనుజోత్తమః । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణాపి న శక్యతే ॥ ౬౪ ॥ వర్షే వర్షే చ దివసే స్నాతవ్యమఖిలైరపి । కుమారధారికాస్నానమశేషా

ఘుహారంవిదుః ॥ ౧౫ ॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్తుం శేషేణాపినశక్యతే । తస్మిన్కాలే తీర్థేస్వర్ణదాన మణుమేరుసమంభవేత్ ॥ ౧౬ ॥ వస్త్రదానంచ గోదానంభూదానంచతతోఽధికమ్ । యోవాదదాతిమత్ప్రీత్యా తస్యలక్ష్మీర్గృహేస్థితా ॥ ౧౭ ॥ అన్నందదాతిచైకస్మై తత్తీర్థేఽదివసేతుయః । ఫలంసలభతేవిప్ర సహస్రాన్నప్రదానజమ్ ॥ ౧౮ ॥ ప్రపాంయఃకురుతేమార్గేశీతలోదకపూరితాం । తత్సన్తతిమహాంసర్వాంరక్షామికృపయాఽనఘ ॥ ౧౯ ॥ తామ్బూలంచన్దనంవాపి బ్రాహ్మణానాందదాతియః । తేనిష్పాపాభవన్త్యేవ దశపూర్వైర్ద్విశాపరైః ॥ ౨౦ ॥ కుమ్భమాసేప్రాగ్ణమాస్యాం ప్రాదుర్భావదినేహరేః । కుమారధారికాస్నానం కులకోటింసముద్ధరేత్ ॥౨౧॥ ఇతిమన్త్రంసముచ్చార్య స్నాత్వాఽనన్తఫలంలభేత్ । వర్షేవర్షేకుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాంమఘాయుజి ॥ ౨౨ ॥ దేవామనుష్యాస్సర్వేచ స్నాతుమాయాన్తుసర్వదా । పుణ్యదేశేషుసర్వేషు వేఙ్కటాద్రిర్విశిష్యతే ॥ ౨౩ ॥ తత్రసర్వేషుతీర్థేషు స్వామిపుష్కరిణీవరా । తతోప్యేతద్వరంతీర్థం మదావిర్భావవాసరే ॥౨౪॥ ఇహాశమ్భుకుమారత్వ మాకల్పంపూజయన్వస । ఏతత్తీర్థస్యమాహాత్మ్యం బుద్ధ్వావైసర్వదేవతాః ॥ ప్రతివర్షంస్నాతుమత్రమాంద్రష్టుంచతపోధనాః । ఆయాన్తిసావధానంవైమమావిర్భావవాసరే ॥ ౨౫ ॥ తస్మాచ్ఛమ్భుకుమారత్వం సర్వదావసపర్వతే । ఇత్యుక్త్వాతంతుహస్తేన పస్పర్శగుహమచ్యుతః ॥౨౬॥ ... *

ఇతి శ్రీమార్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కుమారధారాస్నానేన స్కన్దస్య తారకవధజనిత బ్రహ్మహత్యావినిర్ముక్తికథనంనామచతుర్థోధ్యాయః.

అగస్త్యాదీనాంకుమారధారాతీర్థస్నానార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలగమనమ్.

అగస్త్యః ॥ తతస్తుదేవాఋషయశ్చసర్వే గన్ధర్వవిద్యాధరయక్షసిద్ధాః । ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణా దివ్యంహరేర్నామచకీర్తయన్తః । కుమారధారాంసతతంస్తువన్తో యయుస్స్వధామానిముదాన్వితాస్తే ॥ ౧ ॥ శివాత్మజోపితత్రైవ భజన్వేఙ్కటనాయకమ్ । కుమారధారికాతీరే తిష్ఠత్యేవచిరంకిల ॥ వర్షేవర్షేసమాయాన్తి సిద్ధగన్ధర్వదాన

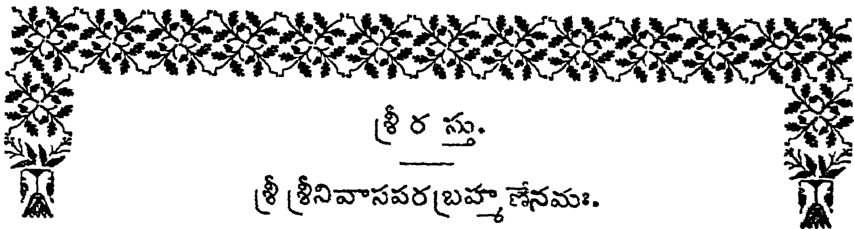
వాః । ఋషయశ్చతథాసర్వేభూలోకేప్రాణినస్తథా ॥ స్నాతుంత
స్మిన్మహాతీర్థేత్వహోవేఙ్కటవైభవమ్ । సువర్ణముఖరీతీరే లోపా
ముద్రాపతిస్స్వయమ్ ॥ ఇత్యుక్త్వా స్వమునిముఖ్యేభ్యః పునరేనమువాచ
హ । పఞ్చమేభ్యోదినేభ్యోఽథసేయంపఞ్చదశీశుభా ॥ యూయంస
ర్వేపిమునయోమార్కణ్డేయమహామునే । శుద్ధకాఞ్చీప్రదేశీయాస్సర్వే
గచ్ఛతవేఙ్కటమ్ ॥ పునస్స్వామిసరస్తీరేవేఙ్కటేశంవిలోక్యచ । త
దుత్తరేపాపనాశతీర్థే స్నానాదికారిణః ॥ కుమారధారికాంగత్వాస్నా
నంకురుతసత్తమాః । సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థ మైశ్వర్యసమవాప్తయే ॥
మార్కణ్డేయమహాభాగ కింతీర్థాచరణేన తే । సర్వతీర్థస్నానఫలమము
నైవభవిష్యతి ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్తాస్సర్వేపివై తే సమారుహ్యావృ
షాచలమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానంకృత్వాదృష్ట్వాచకేశవమ్ ॥ ౧౦॥
పూర్ణిమాదివసేమాఘే పాపనాశే కృతాప్లవాః ॥ కుమారధారికాతీర్థే
స్నాతుంసర్వేసమాగతాః ॥ ౧౧॥ సమస్తదేశజాన్మర్త్యాన్ సర్వా
న్దేవాన్మృషీనపి ॥ యోగినస్సనకాద్యాంశ్చసిద్ధగన్ధర్వకిన్నరాన్ ॥ ౧౨॥
సమాగతాన్స్వర్ణముఖీతీరజాన్ఋషిసత్తమాన్ । అగస్త్యశిష్యంశు
ద్ధంచమార్కణ్డేయమథాగ్నిజః ॥ ౧౩॥ దృష్ట్వాసస్నాతుమాయా
తాన్ప్రహృష్టహృదయోఽభవత్ । సర్వేకుమారధారాయాంసస్నుస్స
ఙ్కల్పపూర్వకమ్ ॥ ౧౪॥ వేఙ్కటేశార్పణంకృత్వా దానంచక్రుశ్చ
కేచన ॥ ౧౫ ॥ గన్ధర్వయక్షోరగసిద్ధసాధ్యదేవాదిబృన్దేష్వపితీర్థవర్యే ।
స్నాతేషు సర్వేషు ముదాన్వితో సౌనస్నా స్వయం శఙ్కరనన్దనోపి ॥
విష్ణోర్నుకంచశ్రీసూక్తంభూసూక్తంచజపన్సదా । తీరమారుహ్యవిప్రా
ణాంనమశ్చక్రేప్రసన్నధీః॥ ౧౭॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయేత్యుచ్చరన్ పా
ర్వతీసుతః । తదాప్రాదురభూద్దేవోవరదశ్శఙ్ఖచక్రధృత్ ॥ ౧౮ ॥ పశ్య
న్తంసింధుజాకాశ్యపీభ్యాంయుక్తం దేవాఋషయోమానుషాశ్చ । మా
ర్కణ్డేయస్స్వర్ణముఖ్యాద్విజాశ్చశుద్ధాస్తేనుస్సర్వేప్రణామం ॥ ౧౯ ॥
లక్ష్మీమహీసేవితవేఙ్కటేశకృపానిధేకృష్ణజగత్త్రియేశ । మాంపాల
యాఽనాథమనాథబన్ధోనమోనమస్తేచరణామ్బుజాయ ॥ ౨౦॥ ఇతి
కృతనతిందృష్ట్వాదేవః ప్రసన్నమనాస్తదా విజితజలదధ్వానం వాక్యం

స్త్వయంహరిరబ్రవీత్ ॥ ఇహావిధికృతంస్నానందానంమమప్రియబుద్ధిత
స్సకలదురితంహత్వాదత్తేసుఖాన్యఖిలాన్యపి॥ ౨౧ ॥ మార్కండేయ
మహాబుద్ధేసర్వతీర్థఫలంతవ । అనేనదత్తంశుశ్రూషాంమాతాపిత్రోఃకు
రుష్వహ ॥ ౨౨ ॥ అగస్త్యశిష్యవిప్రేన్ద్రత్వత్పాపాన్యఖిలాన్యపి ।
గతాన్యనేనదత్తానిశ్రేయాంసిబహుశోమయా ॥ ౨౩ ॥ పుత్రదారాది
సంయుక్తస్సదాచారరతస్సదా । దానానిబహుకుర్వాణ స్సుఖీభవసుఖీ
భవ॥౨౪॥ఇతిబ్రువన్వేఙ్కటేశోదృగ్గోచరమథోయయౌ । ఇత్థందేవస్వా
మినోక్తేగతేష్వపిసురేషుచ ॥ ౨౫ ॥ శుద్ధస్స్వదేశమాగత్యపుత్రదారస
మన్వితః। స్నానందానంజపంకుర్వన్ వేఙ్కటేశఇతిబ్రువన్ ॥ ౨౬॥ ఇహ
లోకేపరత్రాపిపరంసౌఖ్యమవాప్తవాన్ । మృకణ్డోరాశ్రమంగత్వామా
ర్కండేయఃప్రసన్నధీః ॥౨౭॥ పితరౌతునమస్కృత్యవృత్తాన్తంసర్వమబ్ర
వీత్।వాక్యంగరుత్మతఃపూర్వంవేఙ్కటాచలవైభవమ్॥ ౨౮॥ అగస్త్య
శిష్యవృత్తాన్తంసువర్ణముఖరీస్థలమ్ । శ్రీవేఙ్కటేశసేవాంచస్వామిపు
ష్కరిణీతటే ॥ ౨౯ ॥ కుమారధారికాతీర్థమాహాత్మ్యంస్కన్దవైభవమ్।
ఆవిర్భావంతస్యహరేర్వాక్యంతస్య సుధామయమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉక్త్వాస్వపి
త్రోస్సకలంశుశ్రూషామకరోత్తదా ॥ శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటేశస్యమాహా
త్మ్యంయశ్శృణోత్యపివాసకృత్ ॥ ౩౧ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్త స్సర్వశ్రే
యోనిధిర్భవేత్ ।వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యంకుమారసరసస్తథా॥౩౨॥
శృణోతివాపఠతివాతస్యపుణ్యమనన్తకమ్ । కుమారధారికాతీర్థతీరేపఠతి
యస్త్విదమ్॥ ౩౩॥ శృణోతివాతస్యతస్యసర్వాభీష్టప్రదోహరిః॥ ౩౪॥ *

ఇతిశ్రీమార్కండేయపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే-అగస్త్యాదీ
నాంకుమారధారాతీర్థస్నానాదికథనంనామపఞ్చమోఽధ్యాయః.

ఇత్థంశ్రీమార్కండేయపురాణాన్తర్గతఃప్రథమప్రభృతిపఞ్చ
మపర్యన్తపఞ్చాధ్యాయాత్మకశ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీమార్కండేయపురాణాన్తర్గతశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యస
ముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౫.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణ నిధయేనిధయేర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

ప్రయాగమాహాత్మ్యమ్.

యచ్ఛరీరంత్రయోవేదా యచ్చేష్టాఽథర్వణస్స్మృతః । యదఙ్గానిషడఙ్గాని తస్మైవాగాత్మనేనమః ॥ ౧ ॥ వ్యాసః ॥ కదాచిద్దుఃఖితఃప్రాహ జనకోమిథిలాధిపః । శతానన్దంమహాభాగం సర్వజ్ఞంతత్త్వదర్శినమ్॥ ౨॥

సీతాదిస్వసుతావివాహోద్యర్థజనకనృపకృతానుతాపక్రమః.

బ్రహ్మన్మాంబాధతేదుఃఖం సీతాదర్శనజంమహత్ । కేనదుఃఖమిదంత్యక్ష్యే కఆరాధ్యోఽఘనాశనః ॥ ౩ ॥ దుష్టాత్మా రావణోరక్షఃపతిర్వైశ్రవణానుజః । హా రేదయోనిజాంసీతాం కిన్నునజ్ఞాయతేమయా ॥ ౪ ॥ కమారాధ్యమహాభాగ లప్స్యేజామాతరంవరమ్ । సమానోత్తమవంశ్యం చ యోగ్యమస్యామహామునే ॥ ౫ ॥ మమాపిదుహితాచైషా హ్యూర్మిళానామనామతః । కుశధ్వజస్యచసుతే కనిష్ఠభ్రాతురేవమే ॥ ౬ ॥ మాణ్డవీశ్రుతకీర్త్యాఖ్యే సుశీలేసుమనోహరే । ఆసాంచకేవరాబ్రహ్మన్నితి చిన్తాకులోఽస్మ్యహమ్ ॥ ౭ ॥ పరమధ్యాత్మవిద్యోగీ దృష్టలోకపరావరః। పురోహితోఽస్యవంశస్య గతిస్త్వేఽస్తుభవానిహ ॥ ౮ ॥ వేదశాస్త్రపురాణజ్ఞః కాలవిత్కాలధర్మవిత్ । దుఃఖినాందుఃఖహర్తాచ సుఖినాంస్మయ

నాశనః ॥ ౯ ॥ త్వం మేగతిశ్చ పరమా భవదుఃఖవినాశనః । రాజానో
విషయాసక్తాః కామక్రోధసమన్వితాః ॥ ౧౦ ॥ కన్యారత్ననిమిత్తంచ
హన్యగమిష్యన్తికోటిశః । తేభ్యోయుద్ధం కథం దాస్య ఏకోహం బ్రహ్మవిత్త
మ ॥ ౧౧ ॥ ఏతావన్తమహం కాలం సుఖం రాజ్యమశాసిషమ్ । ఇదానీ
మస్మి దుఃఖార్తో వృద్ధః పుత్రీ తపోధన ॥ ౧౨ ॥ అజో వివిక్తో విమలో విష్ణుభ
క్తో మమాత్మజాః । చత్వార ఏతే శైశవ శ్శిఖినో నాస్త్రకోవిదాః ॥ ౧౩ ॥
మమానుజస్య పుత్రాశ్చ విచికిత్సో వికర్తనః । ప్రతర్దన ఇతి త్వేతే త్రయశ్చ
శైశవ స్తథా ॥౧౪॥ వృద్ధత్వాదాత్మనశ్చైవ పుత్రాణాంచైవ శైశవాత్ ।క
న్యకానాంచ రత్నత్వా ద్దుఃఖితో౽హం తపోధన ॥ ౧౫ ॥ కస్మాదస్మాద
హం మోహాన్నిర్గమిష్యామ్యుపాయతః ।తం మేవద త్వం బ్రహ్మన్యే గమిష్యా
మీహ కాం గతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ యేన మన్వాదయ స్తీర్ణా స్సంసారాఖ్యం మహా
ర్ణవమ్ । ఇహ దుఃఖంచ రాజాన స్తం మే బ్రూహి తపోధన ॥ ౧౭ ॥ కం
ధ్యాత్వా పురుషా లోకే భుక్తిం ముక్తించ విన్దతే । ఆపద్రక్షాకరః కో వా తం

జనకనృపతాపాపనోదనార్థం శతానన్దోక్త పురాతనేతిహాసః.

మేవం బ్రూహి ప త్తమ ॥ ౧౮ ॥ శతానన్దః ॥ రాజన్మనుష్యా అపియం ప్ర
పన్నా స్సన్త్యక్తదుఃఖాస్సుఖినో భవన్తి । వక్ష్యామి దేవం వరదం రమేశం
తం ప్రాప్య దుఃఖామ్బునిధిం తరిష్యసి ॥ ౧౯ ॥ పురాహంచ మ్పకారణ్యా
త్తమసాతీరముత్తమమ్ । వాల్మీకిం మునిశార్దూలం ద్రష్టుమస్మి గతో నృప॥
తేనాగమనతుష్టేన ప్రత్యుద్యాతో నృపోత్తమ । ఉపచారైశ్చ పాద్యాద్యై
రతిథిః పూజితో౽స్మ్యహమ్ ॥ ౨౧ ॥ అభివన్ద్య మునిశ్రేష్ఠం తచ్ఛిష్యై
శ్చ నమస్కృతః । క్రియాం మాధ్యాహ్నికీం కృత్వా భుక్త్వా వాల్మీకినా స
హ ॥ ౨౨ ॥ అన్యైశ్చ మునిభి స్సార్థం భరద్వాజాదిభి స్తదా । వాల్మీకే
రాశ్రమే రమ్యే హ్యాసం వాల్మీకినా సహ ॥ ౨౩ ॥ ఉక్త్వా కాలోచితా
వార్తాః కథాశ్చాత్ర పురాతనీః । హృష్టా వన్యోన్యసఙ్గేన హ్యభూవ షరఘం
నృప ॥ ౨౪ ॥ ఏతస్మిన్నన్తరే స్వర్గా దాజగామ చ నారదః । శుద్ధస్ఫటి
కసఙ్కాశో మహాత్మా మహతీం దధత్ ॥ ౨౫ ॥ తం దృష్ట్వా మునిశా
ర్దూల ముదతిష్ఠ త్తదాసనాత్ । సహశిష్యై ర్మయా సార్థం వాల్మీకిర్భగవా
న్మునిః ॥ ౨౬ ॥ కృతాఞ్జలిపుటో భూత్వా ప్రీతిసంహృష్టమానసః

సశిష్యఃకల్పయామాస పూజాంతస్యవిధానతః ॥ ౨౭ ॥ ఇదంపా
ద్యమిదంత్వర్ఘ్య మిదమాసనమేవచ । ఇదంమూలంఫలంస్వాదు భగవ
న్ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ ౨౮ ॥ ఆగతస్త్వంచిరాద్బ్రహ్మన్ స్వాగతంతే
తపోధన ॥ శతానన్దః ॥ ఇతివాల్మీకినాశిష్యై రభివాద్యచపూజితః॥ ౨౯॥
నిషసాదచసుప్రీతో నారదోమృగచర్మణి । ఆస్వాద్యఫలమూలాని శ్రమం
స్వమపనీయచ ॥ ౩౦ ॥ కుశలంపరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకింమునిపుఙ్గవమ్ । ని
ర్విఘ్నం తేతపోబ్రహ్మ న్వర్ధతేత్రివిధంమునే ॥ ౩౧ ॥ అవస్థాస్తరవఃకాలే
భవస్త్వపితవాశ్రమే । అపిక్రియార్థాస్సమిధ స్సులభాశ్చకుశా అపి॥౩౨॥
ఇతిపృష్టస్తదాప్రీత్యా ప్రాహనారదముత్తమమ్।త్వత్ప్రసాదాన్మునిశ్రేష్ఠ
సర్వంమఙ్గళమేవమే ॥ ౩౩ ॥ వర్ధతేచతపోబ్రహ్మం స్త్రివిధంకాలవిత్త
మ । అకాలేపిఫలన్త్యేవ తరవోవాసవాజ్ఞయా ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్తోనార
దస్తేన ప్రముమోదమహాద్యుతిః । కృతాఞ్జలిపుటాస్సర్వే పరివార్యచనా
రదమ్ ॥ ౩౫ ॥ తదాగమనసంహృష్టా స్తత్రస్తద్వనవాసినః । నా
రదేనాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రాప్యకృష్ణాజినాసనమ్ ॥ ౩౬ ॥ కృతాఞ్జలిపుటో
భూత్వా ప్రహ్వోవాక్యవిశారదః । నారదంపరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపు
ఙ్గవమ్ ॥ ౩౭ ॥ త్రైలోక్యేవైష్ణవంక్షేత్రం కింశ్రేష్ఠంభువినారద । ఆ
బ్రహ్మలోకంసర్వంత్వం విశేషంద్రష్టవానసి ॥ ౩౮ ॥ యత్తీర్థేసర్వతీ
ర్థాని సన్నిధానంవ్రజన్తిచ। యత్క్షేత్రవాసినాంపుణ్య మనన్తమితికీర్త్య
తే ॥ ౩౯ ॥ యత్రాస్తేభగవాన్విష్ణు స్సశ్రీభూఃపురుషోత్తమః । తద్బ్రూ
హిమమదేవర్షే క్షేత్రంత్రైలోక్యపావనమ్ ॥ ౪౦ ॥ నారదః ॥ సాధు
పృష్టంత్వయాబ్రహ్మన్ సర్వేషాంహితకామ్యయా । తత్తేవక్ష్యామివా
ల్మీకే సమాహితమనాశ్శృణు ॥ ౪౧ ॥ ఇమమేవపురాప్రశ్నం పృష్టఃప్రా
హమహేశ్వరః । పుత్రేణషణ్ముఖేనైవ జిష్ణునాహిమవద్గిరౌ ॥ ౪౨ ॥
స్కన్దః ॥ హత్వాదైవాసురేయుద్ధే తారకాఖ్యంమహాసురమ్ । ఆగ
తోఽస్మిజయీతాత పాదమూలంత్రిలోచన ॥ ౪౩ ॥ బుభుక్షాబాధతే
తీవ్రా బ్రహ్మహత్యాసముద్భవా । స్నాత్వాభోక్ష్యామియత్తీర్థేతత్తీర్థం

స్కన్దప్రతిశఙ్కరోక్తబ్రహ్మహత్యావిముక్తిహేతూపన్యాసః.

తాతమేవద ॥ ౪౪ ॥ మహేశ్వరః ॥ సకృన్నారాయణేత్యుక్త్వా పుమా

ఙ్కల్పశతత్రయమ్ । గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషుస్నాతో భవతిపుత్రక ॥ ౪౫ ॥
శ్రుత్వావరమిత్యుక్త్వాభుక్త్వాపిత్రాసహామయా । తతఃపప్రచ్ఛ
పితరంశఙ్కరంలోకశఙ్కరమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఉక్తోనారాయణోదేవస్త్వ
యాసర్వాఘనాశనః । జనైరారాధితఃకేనకర్మణాదృశ్యతేభువి ॥ ౪౭ ॥
సకుత్రసేవ్యతేదేవఃప్రియంతస్యాపికింపితః ॥ నారదః ॥ ఇతిపృష్టఃపున
స్తేనపుత్రంప్రాహాథశఙ్కరః ॥ ౪౮ ॥ యంయోగినోమునివరాహృదిస
న్నిషణ్ణంజ్యోతిర్మయంప్రణవరూపమచిన్త్యరూపమ్। ఆదిత్యమణ్డలనివా
సమనన్తమాద్యమారాధయన్తిసతతంతముదీరయామి ॥౪౯॥ శఙ్కరః॥
పురాదత్తూర్ధ్వేపుత్రతస్యశీర్షంమయాహృతమ్।తచ్చహస్తతలేలగ్నంబ్ర
హ్మహత్యాచసఙ్గతా ॥౫౦॥ స్వర్గేకపాలీభిక్షార్థీపర్యటన్నియతేన్ద్రియః।
నమోక్షంబ్రహ్మహత్యాయాఅపశ్యంతత్రపుత్రక ॥ ౫౧ ॥ మేరౌబ్ర
హ్మసరస్తీరేతపఉగ్రముపాశ్రితః । స్నాతుమభాగ్యతోబ్రహ్మామామప
శ్యచ్చతుర్ముఖః ॥ ౫౨ ॥ తంచదృష్ట్వాప్రణమ్యాహమతిష్ఠంపురతస్త
దా । సమాంకపాలినందృష్ట్వాకిమిత్యాహపితామహః ॥ ౫౩ ॥ తచ్ఛ్రు
త్వాబ్రహ్మణోవాక్యంతతోదేవంవ్యజిజ్ఞపమ్ । కింబ్రువేతాతశప్తోఽస్మి
దక్షంహత్వాతుతేనహ ॥ ౫౪ ॥ హత్యామోక్షంనపశ్యామికుత్రవాకే
నకర్మణా । దృష్టోభవాన్మయాదిష్ట్యాశాపమోక్షంవదస్వమే ॥ ౫౫ ॥
ఇత్యుక్తశ్చమయాపుత్రబ్రహ్మాప్రాహచమాంతదా ॥ బ్రహ్మా ॥ మావిషీ
దమహాదేవహత్యామోక్షంవదామితే ॥ ౫౬ ॥ పురాశఙ్కరగఙ్గాయా
యమునాయాశ్చసఙ్గమే। ధనుస్త్రింశతవిస్తీర్ణేపుణ్యక్షేత్రేచమాధవే॥౫౭॥

ప్రయాగక్షేత్రస్యభగవద్వర్ణితప్రయాగాభిధాననిరుక్తిః.

మాధవప్రీతయేతత్రయజ్ఞాన్సర్వేమయాకృతాః । ప్రాదురాసీత్తదావే
ద్యాంమాధవోభక్తవత్సలః ॥ ౫౮ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపాణిశ్శ్రీవత్సాఙ్క
శ్చతుర్భుజః । ప్రాఞ్జలిస్తంప్రణమ్యాహంప్రసీదేత్యస్తువంతదా ॥ ౫౯ ॥
ప్రసన్నోమాధవఃప్రాహబ్రహ్మన్ప్రీతోఽస్మితేఽధ్వరైః । ప్రకృష్టాశ్చకృ
తాయజ్ఞాఃప్రీతోఽహంచత్వయాఽనఘ ॥౬౦॥ యత్తద్బ్రహ్మన్నిదంక్షే
త్రంప్రయాగాఖ్యంగమిష్యతి । అస్యాంవేద్యామహంనిత్యంసన్నిధానం
కరోమితే ॥ ౬౧ ॥ ఇతఃప్రభృతియేపాపాఃపురుషాయాస్త్రియశ్చవై।

క్షేత్రేశం మాం ప్రపశ్యన్తి ముక్తాస్సర్వే భవన్తు తే ॥ ౨౨ ॥ ఇతి దత్త్వా వ
రం దేవో మమాభీష్టం చ మాధవః॥ ఆస్తే లక్ష్మ్యా మహాదేవ ప్రయాగే పుణ్య
సత్తమే ॥ ౨౩ ॥ త్వం చ హత్యాసమాయుక్తో మోక్షం తత్ర గమిష్యసి ॥
శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్త్వా మాం తతో బ్రహ్మా సత్యలోకం జగామ హ ॥ ౨౪ ॥

శఙ్కరహస్తాత్కపాలవినిర్ముక్తిప్రకారః.

తతః ప్రీతో వరం లబ్ధ్వా పుణ్యక్షేత్రం గతోఽస్మి తత్ । క్షేత్రే ప్రవిష్టమా
త్రే తు మయా హత్యా పృథక్స్థితా ॥ ౨౫ ॥ పఞ్చక్రోశాద్బహిర్యాతా
క్రోశస్త్రివిస్వరం గతా । కపాలశ్చ చ్యుతో హస్తాత్ప్రసాదమనో మమ ॥
తతస్స్నాత్వా ప్రయాగేఽహం దేవం నత్వా చ మాధవమ్ । అయాచం మా
ధవం క్షేత్రం దేహీదం మే జనార్దన ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్తో మాధవో దత్త్వా క్షే
త్రం మే వరదః ప్రభుః । శ్రియా పరమయా యుక్తశ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥౨౭॥
స్వలోకం చ యయౌ దేవస్తపః కుర్వితి మాం వదన్ । తత్రాహం చ తపః కృ
త్వా బ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహ్య చ ॥ ౨౮ ॥ విహరన్మయా సార్ధం త
త్రైవ హి షడానన ॥ ౨౯ ॥ లక్ష్మీసహాయం రమణీయవేషమజం మురారిం
కాలఘునాభిరామమ్ । పీతామ్బరం పాటలపాణిపాదం ధ్యాత్వాఽర్చయం
స్తత్ర వసామి పుత్ర ॥౩౦॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
ప్రయాగమాహాత్మ్యవర్ణనం నామ వింశోఽధ్యాయః.

స్కన్దమ్ప్రతి శఙ్కరకృతతపస్సముచితవేఙ్కటాద్రివర్ణనమ్.

నారదః ॥ స్కన్దశ్శ్రుత్వా పితుర్వాక్యం మఙ్గళం పాపనాశనమ్ ।
పునః పప్రచ్ఛ సంహృష్టః పితరం తత్త్వదర్శినమ్ ॥ ౧ ॥ మమాపి తపసో
యోగ్యం క్షేత్రం బ్రూహి శుభాన్వితమ్ । న విఘ్నాస్తపతో యత్ర ప్రభవ
న్తి మమ ప్రభో ॥ ౨ ॥ త్వయాఽజ్ఞప్తస్తపస్తప్స్యే భవదుఃఖవినాశన ।
యోగీన్ద్రవన్ద్యచరణద్వన్ద్వానన్దైకలక్షణ ॥ ౩ ॥ మమ శఙ్కర తద్బ్రూ
హి వైష్ణవం క్షేత్రముత్తమమ్ । ఏవముక్తస్తతశ్శమ్భుః పుత్రేణ ప్రాప్తకా
రిణా ॥ ౪ ॥ ఉమామాలోక్య సంహృష్టో ధ్యాత్వా చైనం బభాణ హ ।
శృణు పుత్ర మహాభాగ దేవదుఃఖవినాశన ॥ ౫ ॥ వృషో నామ మహాశైలో

వృషేణారాధితఃపురా । తంగచ్ఛశిఖినాపుత్రకురుత్వంతత్రవైతపః ॥౬॥
నారదః ॥ ఇతిప్రతిసమాదిష్టఃపునరాహచషణ్ముఖః । ఉక్తోయస్తత్రభవ
తావృషాభిఖ్యోమహాగిరిః ॥ ౭ ॥ నాయంకులాచలోనూనంకుత్రాస్తే
సమహాగిరిః । కిమర్థంచవృషస్తత్రతపస్తేపేమహాతపాః ॥ ౮ ॥ వృషః
కింవృషభోధర్మోమనుర్వానీలలోహిత । ప్రోక్తఃకోయంభగవతాబ్రూ
హిమేపుత్రవత్సల ॥ ౯ ॥ ఇతిపృష్టస్తతస్తేనప్రాహతంవృషభధ్వజః ।
నాయంకులాచలఃపుత్రమేరుపుత్రోమహాగిరిః ॥ ౧౦ ॥ అఞ్జనోనామ
నామ్నాచత్రిషులోకేషువిశ్రుతః । శైలస్స్వర్ణమయోవత్సరత్నసాను
స్సుశోభనః ॥ ౧౧ ॥ శేషమారుతసంవాదేవిధూతోదక్షిణాందిశమ్ ।
నియుక్తోఽయంగిరిఃపుత్రపూర్వమేవతువిష్ణునా ॥ ౧౨ ॥ సర్వతీర్థమ
యఃపుణ్యఃపావనోఽఞ్జనభూధరః । సుదుర్లభోమనుష్యాణాందేవభూ
మతానసన్నిహ ॥ ౧౩ ॥ స్థాతవ్యంభవతాశైలదక్షిణస్యాందిశితివై
ఏవముక్తోపిహరిణాపితృస్నేహావశేనసః ॥ ౧౪ ॥ పితురాజ్ఞామవేక్ష్యా
యంకఞ్చిత్కాలమవర్తత । శేషమారుతసంవాదేప్రవృత్తే.లోకభీషణే॥
మేరుణైవాభ్యనుజ్ఞాతఃప్రయాతోదక్షిణాందిశమ్ । అస్తేపూర్వోదధేః
పశ్చాద్వాత్సాయంపఞ్చయోజనే ॥ ౧౬ ॥ ఉత్తరేదక్షిణాబ్ధేస్తుషట్త్రిం
శద్యోజనాన్తరే । తీరేపుణ్యతమేపుత్రరుక్మనద్యాస్తథోత్తరే ॥ ౧౭ ॥
క్రోశద్వయార్ధమాత్రేతుహరిచన్దనమణ్డితే. ॥ వనేరమ్యతమేవత్సనానా
పాదపమణ్డితే ॥ ౧౮ ॥ సిద్ధామునిగణాస్తత్రతపఃకుర్వన్తినిత్యశః । చ
ణ్డాలయవనాద్యైస్తువేదబాహ్యైశ్చనాస్తికైః ॥ ౧౯ ॥ నారోఢుమపి
యశ్శక్యఃపావనఃపర్వతోత్తమః । శుకాద్యామునయఃకేచిద్భృగ్వాద్యా
శ్చతపోధనాః ॥ ౨౦ ॥ ప్రహ్లాదప్రముఖాఃపుణ్యాఅమ్బరీషాదయోనృ
పాః । విష్ణోరేవాపరందేహంమన్వానాస్తంనగోత్తమమ్ ॥౨౧॥ పద్భ్యా
మాక్రమితుంభీతాఃపర్యన్తేష్వేవవర్తనాః । తన్నిర్గతనదీష్వేవకుర్వాణా
స్స్నానతర్పణే ॥ ౨౨ ॥ తపఃకుర్వన్తివాఞ్ఛన్తస్సాక్షాత్కర్తుంజనార్ద
నమ్ । ఏవంవిధస్సశైలేన్ద్రోనిత్యమత్యన్తపావనః ॥ ౨౩ ॥ శిఖరంయ
స్యదృష్ట్వైవసద్యఃపాపైఃప్రముచ్యతే । తత్రాస్తేకోలరూపీతుమహావి
ష్ణుస్సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ ఉద్ధృతాంధరణీందేవీమాలిఙ్గ్యాఙ్కేనిధాయ

ష । ఆరాధితోఽమునిగణైస్త్రిసన్ధ్యం శ్రద్ధయాన్వితైః ॥ ౨౫ ॥ తదాప్ర
భృతి తత్పుణ్యం వారాహం క్షేత్రముచ్యతే । తస్మిన్పుణ్యతమే క్షేత్రే వారా
హే వేఙ్కటాచలే ॥ ౨౬ ॥ సన్నిధౌ భూవరాహస్య యే కేచిన్నియతవ్ర
తాః । శాస్త్రోక్తేనవిధానేన వారాహం మన్త్రముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ జపన్తి ని
జితాత్మానో మాసమేకం నిరన్తరమ్ । గృహక్షేత్రాధికం తేషాం సద్యస్సి
ద్ధ్యతి వాఞ్ఛితమ్ ॥ ౨౮ ॥ పృథివీం యే చ వాఞ్ఛన్తి రాజానశ్శాసితుం చిర
మ్ । యే తు తత్ర ప్రకుర్వన్తి మహాదానాని షోడశ ॥ ౨౯ ॥ ప్రీణయన్తో మహీం
దేవీం దక్షిణాభిస్తదుద్ధృతామ్ । తేషామాదివరాహస్తు భగవాన్భక్తవత్స
లః ॥ ౩౦ ॥ ప్రయచ్ఛతి చిరం కాలం మహీం సాగరమేఖలామ్ । బుద్ధజ్ఞాన
పదోపేతాం హతావగ్రహకణ్టకామ్ ॥ ౩౧ ॥ అనాదృత్య తు యస్తత్ర వ
రాహవదనం హరిమ్ । ధరణీం చ తదఙ్కస్థాం పృథ్వీం శాసితుమిచ్ఛతి ॥ ౩౨ ॥
తేన దోషేణ తద్రాజ్యం పీడ్యతేఽవగ్రహైస్సదా । దస్యుభిశ్శత్రుభిశ్చైవ మ
హారోగైస్తథైవ చ ॥ ౩౩ ॥ తస్మాత్తత్ర స్థితం దేవం వరాహం ధరణీయు
తమ్ । సమ్యగారాధయేద్రాజా భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౩౪ ॥ తస్యా
గ్రే దేవదేవస్య సరస్త్రైలోక్యపావనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీ నామ సరసాం
వరమస్తి వై ॥ ౩౫ ॥ త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని పావనాన్యపి దేహినామ్ ।
పుష్కరిణ్యశ్చ నద్యో యాస్సన్తి బ్రహ్మాణ్డగోచరాః ॥ ౩౬ ॥ తాని సర్వాణి
షడ్వక్త్ర స్నాతౄణాం పావనాయ వై । వర్షే వర్షే సమాయాన్తి తత్తీర్థే స్వా
తుమాత్మజ ॥ ౩౭ ॥ వైవస్వతే మనౌ పుత్ర లోకం శాసతి చాజ్ఞయా । ధర్మో
మనుస్తపస్తేపే సోఽయం వృష ఇతీరితః ॥ ౩౮ ॥ తపశ్చరతి తస్మింస్తు వృధే
ధర్మ ఉత్తమః । తతః ప్రసన్నో భగవాన్మహాకోలో మహీయుతః ॥ ౩౯ ॥
సమక్షమబ్రవీద్ధర్మం శరన్మేఘ ఇవ స్థితః । ధర్మ త్వయా తపస్తప్తం వృషశ్చైవ
వృధే యతః ॥ ౪౦ ॥ తస్మాదయం గిరివరో వృషాభిఖ్యాం గమిష్యతి । తవా
పి లోకపాలత్వం యమాత్పశ్చాద్భవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధే దే
వో గిరిమూర్ధ్ని షడానన । అథ లబ్ధవరో ధర్మో జగామ చ యథాగతమ్ ॥ ౪౨ ॥
ఇదానీం చ మహాభాగ వాయురాస్తే తపశ్చరన్ । జపంస్తారకం మన్త్రం
గణయన్నక్షమాలయా ॥ ౪౩ ॥ పరాత్పరతరం రామమర్చయన్విధిపూ
ర్వకమ్ । శ్రీభూమిసహితం దేవం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ ॥ ౪౪ ॥ శఙ్ఖచక్రధ

నుర్బాణపాణింనీలోత్పలద్యుతిమ్ । దేవదేవంజగన్నాథమపరోక్షంనిరీక్షు
తుమ్॥ ౪౫ ॥సర్వప్రాణాత్మకోవాయుస్తపస్తీవ్రంచరత్యహో ॥ ౪౫½ ॥
బ్రహ్మాదిదేవాఅపిదేవదేవంవాఞ్ఛన్తియంసేవితుమాత్తభావాః । తంవై
వరేణ్యంసకలాన్తరస్థంద్రష్టుంతపోవర్ధయతేసవాయుః ॥ ౪౬½ ॥ నారదః॥
ఇత్యుక్తోగురుణాస్కన్దఃపప్రచ్ఛపితరంపునః ॥ ౪౭ ॥ మమాపివైష్ణవంమ
న్త్రంవైష్ణవేష్వపిచోత్తమమ్।మన్త్రేషువరదంశమ్భోబ్రూహితత్ప్రా
ప్తిసాధనమ్ ॥౪౮ ॥ ఇతివిజ్ఞాపితశ్శమ్భుఃపుత్రేణాక్లిష్టకారిణా।విధినాఽ
శుతతఃప్రాదాన్మన్త్రంతస్మైసతారకమ్ ॥ ౪౯ ॥ లబ్ధ్వామన్త్రంమహా

తపఃకరణాయస్కన్దస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమమ్.

దేవాత్స్కన్దఃప్రీతోఽభవత్పితుః । ప్రహ్వఃప్రదక్షిణంకృత్వాపితరంసోఽ
భ్యవాదయత్ ॥ ౫౦ ॥ ప్రణమ్యమాతరంపశ్చాత్ప్రతస్థేశిఖివాహనః ।
తంప్రస్థితంతతోదృష్ట్వాదేవాస్త్విన్ద్రపురోగమాః ॥ ౫౧ ॥ అనుజగ్ము
ర్మహాత్మానం దేవసేనాపతింవిభుమ్। తైర్దేవైరన్వితోఽగచ్ఛచ్ఛిఖినావేగ
గామినా ॥ ౫౨ ॥ గిరింసపాదలక్షాఖ్యంప్రాపప్రస్రవణాన్వితమ్ । అ
ధ్వశ్రమహారేతస్మిన్నిషణ్ణస్సమరుద్గణః ॥ ౫౩ ॥ అదృష్ట్వాతత్రపితరావి

బృహస్పత్యుక్తస్కన్దోత్పత్తిక్రమః.

షణ్ణోఽభూత్సురాగ్రణీః । తంవిషణ్ణంతతోదృష్ట్వాగురుఃప్రాహేన్ద్రచో
దితః ॥ ౫౪ ॥ మావిషీదమహాబాహో దేవసేనాపతేఽగ్రణీః ॥ కింన
స్మరసిచాత్మానంవైష్ణవంధామశాశ్వతమ్ ॥ ౫౫ ॥ నారదః॥ ఇత్యుక్తోగు
రుణాస్కన్దః ప్రీతఃప్రాహబృహస్పతిమ్ । కోహంబ్రూహిగురోనాహం
జానామ్యాత్మానమాత్మనా॥ ౫౬ ॥ ఏవముక్తోగురుశ్చైనంవక్ష్యామీత్యా
హకారణమ్ । ఉపప్లుతైస్తారకేణదేవైస్సేనాపతీప్సుభిః ॥ ౫౭ ॥ యా
చితఃప్రాహభగవాన్బ్రహ్మాకారణవిత్సురాన్॥౫౭½॥బ్రహ్మా ॥ సురేన్ద్రద
క్షేణవిమానితాధసతీయదాయోగవిసృష్టదేహా।తదాప్రతిజ్ఞాంవ్యాకరో
త్త్రినేత్రస్సతీంవినాన్యాంనభజామిచేతి ॥ ౫౮½॥ తపశ్చచారాతిమహా
త్సుఘోరందిగమ్బరస్థాణువదూర్ధ్వబాహుః।త్రిలోచనస్తమ్భితవాయు
చారోవిచిన్తయన్నాత్మనిచాత్మభావమ్ ॥ ౫౯½ ॥ కాలేహితస్మిన్న
సురస్తపోఽచరన్మాంప్రీణయన్నుగ్రతపాస్సతారకః । ప్రీతస్తతోఽహం

వరద స్తమబ్రువం వరంవృణీష్వేతిమనోరథేప్సితమ్ ॥౯౦॥ అయాచతా న్యేనతదావ్యావధ్యతాం వినాచశమ్భో స్తనయేనసోఽసురః । తథా స్త్వితిప్రా ప్తవరోమయాంతతోనాశేఽసురస్యాన్యపరోనవిద్యతే ॥ ౯౧॥ సతీ చసాపర్వతరాజకన్యకా ప్రవర్ధతే మేనకయోపలాలితా । తయైవసంయోజ్యచశఙ్కరంవిభుం సురేశ్వరంప్రార్థయతారకా న్తకమ్ ॥౯౨॥ విష్ణోః కళాంశోభవితా భగవాన్న స్సుఖావహః ॥౯౩॥ బృహస్పతిః॥ఏవముక్తోవిరించేన కామమాహూయదేవరాట్ ।రతీదేవీసమాయు క్తం వస న్తసహితం తదా ॥ ౯౪ ॥ అచోదయత్కర్మ సిద్ధ్యై దేవానామేవశఙ్కరమ్ । వశీకర్తుంచపార్వత్యా సంయో క్తుంకృతనిశ్చయః ॥ ౯౫ ॥ జగామకామస్థాణుంతం గిరిజాయాశ్చసన్నిధౌ । జగ్రాహాస్త్రంత్వభూద్దగ్ధ స్త్రినేత్రేణ తపోవ్యయాత్ ॥ ౯౬ ॥ కామందగ్ధ్వాశివ స్తంచ జహావాశ్రమము త్తమమ్ । తపస్వినామయు క్తంహి సన్నిధానంతుయోషితః ॥ ౯౭ ॥ జగామకైలాసగిరేరు త్తరేచాశ్రమో త్తమమ్। తతశ్చోమాతపశ్చక్రే వశీకృతపరాక్రమః ॥ ౯౮ ॥ ఉపయేమేతదాశమ్భు రుమాంకామమజీవయత్। కైలాసశృఙ్గేహిమవత్ప్రదేశే కళాధరఃకామవశంప్రపన్నః । రేమేహిసహ్యాప్యమనోరథాంస్తా నుమాసమేతశ్శరదాంశతంహిసః ॥ ౯౯ ॥ తత స్తమిన్ద్రప్రముఖాశ్చదేవా యయాచిరేదేహిసుతంభవేశ । పావేన తారేణహిపీడితాస్మః పాపంచతంహా న్తుమలంమహా స్తమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఇతియాచితోగిరిజాపతిరేతా నమరాన్విజనోభవితేతిబభాణ । కుపితంగిరిశంమరుతోవిదితాస్సహ సావివిశుఃకకుభోహిదశైతే ॥ ౧౦౧ ॥ విససర్జతదాతేజః క్షుభితంగిరిజాపతిః ॥ ౧౦౨ ॥ తచ్చతేజోమయంభూత మావవారహిమేదినీమ్ । తేనతేజోమయేనేయం వికీర్ణాసర్వమేదినీ ॥౧౦౩॥ ధ ర్తుంతదక్షమాదేవీ తేజఃప్రాహమరుద్గణాన్ । అహోదగ్ధాస్మిమరుతః పా న్తుమాంభవతేజసః ॥ ౧౦౪ ॥ తతోదృష్ట్వాతుదేవా స్తే మేదినీంపరితాపితామ్। ఇత్యూచురగ్నిదేవంస్త్వ తేజ స్తేజసిధారయ ॥ ౧౦౫ ॥ ఇత్యాదిష్టోజాతవేదా స్తేజఆవార్యశామ్భవమ్ । రరక్ష మేదినీందీనా మాపదోహవ్యవాహనః ॥ ౧౦౬ ॥ తేజ స్తతోభారయ న్తం శామ్భవంజాతవేదసమ్ । ప్రీతాఽహ

పార్వతీదేవీ త్వమగ్నేపుత్రవాన్భవ ॥ ౨౭ ॥ ధృతం తేజస్త్వయాయ
స్మాత్తస్మాత్త్వంసర్వజన్తుషు । గర్భేగర్భధరోభూత్వా విహరత్వంమ
మాజ్ఞయా ॥ ౨౮ ॥ ప్రీతాస్మి తేత్వయాహ్యగ్నే స్కన్నంగర్భంధృతం
యతః । భక్త్యాయేత్వాంపూజయన్తి తేషాంపుత్రాభవన్తువై ॥ ౨౯ ॥
ఇతితస్మైవరందత్వా శశాపమరుతశ్శివా। ఇతఃప్రభృతియుష్మాకమప్రజా
స్సన్తుపత్నయః ॥ ౩౦ ॥ ఉమాశశాపపృథ్వీంచ పుత్రప్రీతింనలప్స్యసే ।
మత్పుత్రోనధృతోయస్మాద్బహుభార్యాభవిష్యసి ॥ ౩౧ ॥ తతఃప్రసన్నా
సాదేవీ శఙ్కరేణసమాగతా । తపస్తప్తుంజగామాశు భృగుప్రప్రవణంత
దా ॥ ౩౨ ॥ తతోవిమనసోదేవాః పునరూచుశ్చతుర్ముఖమ్ । భవదాజ్ఞా
కృతాస్మాభి ర్వ్యర్థాసాచాభవత్ప్రభో ॥ ౩౩ ॥ శశాపసాతదాఽస్మా
న్వై కింకుర్మోబ్రూహికాగతిః । ధాతావిజ్ఞాపితోదేవై రాహతాన్సా
యథాబ్రవీత్ ॥౩౪॥ తద్వచస్సత్యమేవాస్తు తస్యావాఙ్నానృతాభవేత్ ।
కిఞ్చవక్ష్యామ్యుపాయంవో జాతవేదాఃప్రదాస్యతి ॥ ౩౫ ॥ యూయంగ
ఙ్గాంప్రార్థయధ్వం సాగర్భంధారయిష్యతి । ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా దేవా
జగ్ముర్యథాగతమ్॥౩౬॥గఙ్గాంసమ్ప్రార్థయామాసు ర్దేవాస్సర్వేసమాగ
తాః । తతస్సాప్రార్థితాదేవై ర్విసృష్టంవహ్నినావిభో ॥ ౩౭ ॥ త్వాంద
ధ్రేపార్వతీగఙ్గా తేజోరాశింమహాద్యుతిమ్ । సాచత్వాంవ్యసృజద్గఙ్గా
సన్తప్తా తేజసాతవ ॥ ౩౮ ॥ ఉమాఽశ్రమప్రదేశేత జ్జాతరూపమభూద్వ
నమ్।కుమారంత్వాంతదాదృష్ట్వా జాతంప్రహృష్టాదివౌకసః॥౩౯॥షట్కృ

బృహస్పతికృతస్కన్దస్తుతిః.

త్యాఃప్రేషితాదేవై రదధుస్త్వాంషడాననమ్ । ఏవంప్రభావోబాల్యేత్వం
కుమారసురతాపహా ॥ ౪౦ ॥ త్వాంప్రపద్యేసువర్ణాభ శఙ్కరాత్మజ
శఙ్కర । త్వంవిష్ణుస్త్వంవిధాతాచత్వంరుద్రఃకాలరూపధృత్ ॥౪౧॥ శిఖి
వాహనషడ్వక్త్ర కుమారస్తారకాన్తకః।సుబ్రహ్మణ్యశ్శిఖిస్కన్దః కుమా
రషోడశాబ్దకః ॥౪౨॥ శరజన్మాశక్తిహస్తో గాఙ్గేయోఽగ్నిసముద్భవః।ఏక
వక్త్రో ద్విబాహుశ్చకుమారఃపురుషోత్తమః ॥౪౩॥ మాతృప్రీత్యాచషడ్వ
క్త్రః పార్వతీప్రీతివర్ధనః॥౪౩౪॥ఉజ్జ్వలషడ్వితయాక్షివిరాజత్షణ్ముఖశ
ఙ్కరనన్దనవీర।సర్వదిగీశ్వరసైనికనాథశందిశశక్తిధరేశకుమార ॥౪౪౪॥

ద్వాదశహస్తవిరాజితహేతే దుఃఖపరామరవైరిహరేశ । ద్వాదశకోటిర విద్యుతితేజశ్శందిశశక్తిధరేశకుమార॥౯౫॥యేతవబాలరవిద్యుతిరాజ త్ఫుల్లసరోరుహకాన్తిపదాబ్జమ్ । నోశిరసాప్రణమన్తికుమార తేతనయం తునహిహాలభన్తే॥౯౬॥స్ఫురన్తంచలన్తంతటిత్కోటికాన్తింమయూ రాధిరూఢంమనోహారివేషమ్।పుళిన్దాపతింత్వాంప్రపద్యేకుమారంకుమా రంచమే దేహిమృత్యుఞ్జయత్వమ్ ॥ ౯౭ ॥ నారదః ॥ ప్రసన్నోబభూ వాథవాగ్భిస్తుతోసౌ గురుంప్రాహభూతేశపుత్రోమహాత్మా ॥ సుబ్రహ్మ ణ్యః ॥ వరంతేదదామీహపుత్రానభీష్టాన్స్వమృత్యుఞ్జయత్వం చతారుణ్య మేవమ్॥౯౮॥స్తోత్రేణానేనయోమర్త్యస్త్వయోక్తేనగురోభువి॥౯౯॥ ఆనన్దయతిమాంనిత్యం త్రిసన్ధ్యంమానవోత్తమః । సపుత్రధనధాన్యాదిస మ్పదోలభతేధ్రువమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ అపమృత్యుజయంచాపి సౌభాగ్యంరాజ పూజ్యతామ్ ॥ నారదః ॥ ఇతిదత్త్వావరంతస్మై దేవాన్సర్వాన్విసృజ్యచ॥ జగామశిఖినాతస్మాత్కుమారోవృషభాచలమ్।తత్రరమ్యేశుచౌదేశేదద ర్శసరఉత్తమమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ స్నానార్థం దేవపూజార్థం పద్మోత్పలసుశోభి

స్కన్దకృతతపఃకరణప్రకారః.

తమ్ । కృతస్నానస్సరస్తీరే కుమారస్సముపావిశత్ ॥ ౧౦౩ ॥ దృష్ట్వా తపస్తంవాయుంచ తత్సమీపేషడాననః । త్రిసన్ధ్యం దేవదేవేశం నారాయ ణమనుస్మరన్ ॥ ౧౦౪ ॥ అతిష్ఠత్తపఉగ్రంచ సమాధిధ్యానసంయుతః । ధ్యాయన్నారాయణం దేవం శఙ్ఖచక్రధరంపరమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ పాదద్వయాల ఙ్కృతభూమిభాగో భాసాజ్వలన్కాఞ్చనతుల్యతేజాః । ధ్యాయన్పరం బ్రహ్మకుమారఆస్త పరాత్పరంయన్మహతోమహత్తత్ ॥ ౧౦౬ ॥...*

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సుబ్ర హ్మణ్యస్య వృషభాద్రిప్రాప్తి కథనంనామైక వింశోధ్యాయః.

శఙ్కరకథితశ్రీనివాసావిర్భావహేతూపోద్ఘాతః.

ఋషయః ॥ తతఃకిమకరోదమ్బా కుమారేవృషశైలగే । సాపు త్రవత్సలానూనం భవానీశివసంయుతా ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తపసోఽర్థే ప్రయాతేతు స్కన్దేకాఞ్చనతేజసి । దేవసేనాసమాయుక్తే ధనుశ్శక్తిధ

రేద్విజాః ॥౨॥ భర్త్రారంభక్తినమ్రాఽథపుత్రవాత్సల్యచోదితా।పప్రచ్ఛ
పార్వతీశమ్భుంహారంచన్ద్రార్ధశేఖరమ్ ॥ 3 ॥ కింకరిష్యతిపుత్రో మేతత్ర
బాలస్త్రిలోచన । కథంద్రక్ష్యతితం దేవమచిన్త్యంబ్రహ్మణాపియః ॥ ౪ ॥
ఇతిపృష్టస్తయాంప్రాహాసోత్వా సంపరమేశ్వరః। శృణుదేవిపరంగుహ్యం
భవిష్యత్తేమయోచ్యతే ॥ ౫ ॥ సర్వేచమునయస్తస్మిన్నాగమిష్యన్తిప
ర్వతే । ద్రష్టుకామాఃపరంబ్రహ్మతపస్తప్తుమనుత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ దేవామ
నుష్యాఃపితరోగన్ధర్వాయక్షరాక్షసాః । సిద్ధాస్సాధ్యాశ్చగరుడాఃపన్న
గాఋషయస్తథా ॥ ౭ ॥ చరిష్యన్తితపస్తస్మిన్గిరాగిరివరాత్మజే। ప్రత్య
క్షంపరమాత్మానంద్రష్టుకామాస్సనాతనమ్ ॥ ౮ ॥ అర్చయిష్యన్తిమాం
కేచిత్కేచిద్బ్రహ్మాణమేవచ । కేచిత్స్కన్దంమహాత్మానంశక్రం కేచిత్త
థాపరే ॥ ౯ ॥ మోక్షకామాస్తథా కేచిదమరైరమరారయః । ఉగ్రం
తపఃకరిష్యన్తిప్రీణయస్తశ్చనాపరమ్ ॥ ౧౦ ॥ ఆవాంతత్రగమిష్యావః
కాలేనమహాత్మాప్రియే । ద్రష్టుంతత్పరమంబ్రహ్మతత్త్వంనారాయణం
పరమ్ ॥౧౧॥ శ్రీవేఙ్కటాచలేపుణ్యేయత్తుప్రాదుర్భవిష్యతి । తత్ప్రా
దుర్భావహేతోర్వైకర్తుంచాపిమహత్తపః ॥ ౧౨ ॥ ఆవాభ్యామపిగ

సుదర్శనస్యశఙ్కరసమీపప్రాప్తిక్రమః.

న్తవ్యంతథాన్యైర్దైవతర్షిభిః । యత్కాలాఖ్యంచతచ్చక్రంకరిష్యతితపో
మహత్ ॥ ౧3 ॥ సుదర్శంహిమవత్పుత్రిమద్వియోగ్రైకదుఃఖితమ్ । వి
ష్ణునైవాభ్యనుజ్ఞాతంచక్రతీర్థేవసిష్యతి ॥ ౧౪ ॥ నారదః ॥ శ్రుత్వైత
త్పార్వతీదేవీవాక్యంశఙ్కరమబ్రవీత్ । ఆశ్చర్యముక్తంభవతావిష్ణుచ
క్రంప్రతీశ్వర ॥ ౧౫ ॥ తత్పవిత్రంకరేవిష్ణోర్వసత్యేవసదాప్రభో । త్వన్ని
మత్తంకిమర్థంతత్తపస్తప్స్యతిశఙ్కర ॥ ౧౬ ॥ త్వయిస్నేహశ్చకస్తస్య
బ్రూహ్యేతన్మేమహాద్భుతమ్ ॥ నారదః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాఽమ్బికాంప్రా
హాశఙ్కరోలోకశఙ్కరః ॥ ౧౭ ॥ అనాదినిధనందివ్యమప్రమేయప
రాక్రమమ్ । సహస్రారసమాయుక్తంకోటిసూర్యసమప్రభమ్ ॥౧౮ ॥
సుదర్శనాఖ్యంతచ్చక్రం విష్ణోరేవతుపార్వతి । ధర్తుమన్యైర్నశక్యంత
త్తంవినాపురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తేనచక్రేణదివ్యేనదగ్ధావారాణ
సీపురీ । సారాజధానీమేదివ్యా కృత్యాహేతోర్వినాశితా ॥ ౨౦ ॥

కస్మింశ్చిదథకాలేతుమయిప్రీతోజనార్దనః । కిమిచ్ఛసీతిమాంప్రాహావ
రదానసముద్యతః ॥ ౨౧ ॥ ఏవముక్తేమయాతస్మాద్యాచితంవరము
త్తమమ్ । యేనచక్రేణమేదగ్ధాపురీవారాణసీహరే ॥ ౨౨ ॥ తదస్త్ర
థామద్వశంయాయాన్నమప్రేమ్యంచమాధవ । తథాకురుమయిప్రీతో
నాన్యంవరమహంవృణే ॥ ౨౩ ॥ ఏవంవిజ్ఞాపితోదేవఃప్రహస్యమధు
సూదనః । హస్తేనమమహస్తాగ్రంగృహీత్వేదమువాచహ ॥ ౨౪ ॥ క
థంసూర్యంపరిత్యజ్యప్రభాఽన్యస్యభవిష్యతి । ఏవంశ్రీఃకౌస్తుభంచక్రంగ
రుడశ్శార్ఙ్గమేవచ ॥౨౫॥ ఏవమాదీనివస్తూనినిత్యసిద్ధానిశఙ్కర । నైతే
షాంజన్మవిలయౌనాన్యస్తేషాంవ్యపాశ్రయః ॥ ౨౬ ॥ అశక్యమిదమత్యా
ర్థంయాచితంప్రమథాధిప । నచాహమనృతంవక్ష్యేతథైవాస్తుయథేప్సి
తమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏతత్సుదర్శనందివ్యంకుతశ్చిత్కారణాన్తరాత్ । బ్రహ్మ
ణానిర్మితంభూత్వాలేశేనావతరిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అవతీర్ణంతుతచ్చక్రంత్వ
త్పేఽపృత్వంగమిష్యతి।దివ్యంవర్షసహస్రంతుత్వత్సమీపేవసిష్యతి ॥౨౯॥
త్వయాప్రత్యర్పితంపశ్చాత్స్వంభావముపయాస్యతి । ఏవంవిష్ణుప్రసా
దేనవరదానసమాగతమ్ ॥ ౩౦ ॥ దేవిచక్రంమమైతద్ధిసహస్రరవిసన్ని
భమ్। విష్ణవేచపురాదత్తంమయాపురవిమర్దనే ॥౩౧॥ మన్త్రోఽపదేష్టేఽ
కాలాఖ్యందక్షిణార్థంహిపార్వతి । చిరంమయాధృతంచక్రంబ్రహ్మణా
నిర్మితంపురా ॥ ౩౨ ॥ రక్షణార్థంచదేవానాంనాశార్థంసురవైరిణామ్ ।
మయావిహీనంతచ్చక్రంమదర్థంచైవతప్స్యతి ॥ ౩౩ ॥ నారదః ॥ శ్రు
త్వైతత్పార్వతీప్రీతా పునఃపప్రచ్ఛశఙ్కరమ్ । చక్రతీర్థమితిప్రోక్తం
త్వయాశఙ్కరకుత్రతత్ ॥ ౩౪ ॥ బ్రూహిమేవిస్తరాచ్ఛమ్భోపావనం
తీర్థముత్తమమ్ । ఇతిపృష్టస్తుపార్వత్యాప్రాహైనాంశఙ్కరఃపునః ॥౩౫॥
వృషాద్రేర్దక్షిణేపార్శ్వేబహుప్రస్రవణేతటే । సన్త్యత్రశమాస్సప్తదశచ
క్రాదీనాంమహాత్మనామ్ ॥ ౩౬ ॥ తావన్తిచైవతీర్థానితేషుపుణ్యతమా
నివై । తత్రాద్యంచక్రతీర్థంయద్వజ్రతీర్థాదధస్థితమ్ ॥౩౭॥ కాలచక్ర
తపస్థానంకపిలోద్గమజంసరః । తత్రస్నానేననశ్యన్తిసర్వపాపానివైనృ
ణామ్ ॥ ౩౮ ॥ తద్ధివిష్ణోఃపరంక్షేత్రంమహాపుణ్యతమంస్మృతమ్। ఇత్యు
క్త్వాపార్వతీప్రాహభర్తారంభక్తిమత్యథ ॥ ౩౯ ॥ వజ్రతీర్థమితిప్రోక్తం

కేనేదం హేతునా సరః। యదూర్ధ్వం చక్రతీర్థాత్తు విద్యమానముదీరితమ్॥౪౦॥

ఇన్ద్రస్య సహస్రాక్షత్వప్రాప్తిప్రకారః.

ఇతి ప్రష్టస్తు పార్వత్యా ప్రాహైనాం శఙ్కరః పునః । పురా శక్రో మహాతే
జా గౌతమస్య స్త్రియం ప్రియామ్ ॥ ౪౧ ॥ భామినీం తాం సమాక్రమ్య
శప్తోఽభూచ్చ మహర్షిణా । తస్మై కామిచ్ఛతో యోనిం తత్సహస్రం భవ
త్వితి ॥ ౪౨ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తమాత్రే మునినా సర్వాఙ్గే యోనయో
భవన్ । దృష్ట్వా సహస్రం యోనీనాం విషణ్ణోఽభూచ్ఛచీపతిః ॥ ౪3 ॥
కష్టం మయా బత కృతం యుక్తం గన్తుం క్వ వేతి చ । ఇతి సఞ్చిన్త్య సహసా జ
గామ బ్రహ్మణస్సరః ॥ ౪౪ ॥ తత్ర పఙ్కజనాళేస నిలీనోఽభూత్సురేశ్వ
రః । తతో దేవాస్సగన్ధర్వాస్ససిద్ధాశ్చారణైస్సహ ॥ ౪౫ ॥ ద్రష్టుకా
మా మహేన్ద్రం తం నాపశ్యన్నమరాలయే । అనిన్ద్రం సురసైన్యం తద్దీనం
దృష్ట్వాసురారయః ॥ ౪౬ ॥ ఆక్రమ్య దేవలోకం చ వివిశుశ్చామరావ
తీమ్ । మరుతస్తే శచీం దేవీం వాక్పతిప్రముఖా యయుః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణమ్య
తాం మహాభాగాం సర్వే ప్రాఞ్జలయోఽబ్రువన్ । క్వ యాతస్తే పతిర్భ
ద్రే వయం శత్రుభిరర్దితాః ॥ ౪౮ ॥ అదృష్ట్వా రక్షితారం తమస్మాకం వ్యథి
తా వయమ్ । ఇత్యుక్తా సా శచీ దేవీ జగాద సురసత్తమాన్ ॥ ౪౯ ॥ తే
నాహం నిశి శయ్యాయాం భర్త్రా సుప్తా సురోత్తమాః । క్వ యాతస్స తు
మాయావీ మయా న జ్ఞాయతే ప్రభుః ॥ ౫౦ ॥ గురుస్సురాణామస్మాకం
నూనం జానాతి వాక్పతిః ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తాస్తేఽమరాస్సర్వే పులో
మసుతయా తదా ॥ ౫౧ ॥ ప్రణమ్య చ గురుం భక్త్యా బ్రహ్మాణమివ శాశ్వ
తమ్ । అస్మాకం బ్రూహి భగవన్నిన్ద్రః క్వాస్తే మహేశ్వరః ॥౫౨॥ యా
చితస్సోఽథ దేవైస్తైరపశ్యద్యోగవర్త్మనా । విహస్య కిఞ్చిదమరాన్ప్రాహ
వాచస్పతిస్తదా ॥ ౫3 ॥ కృత్వాఽకృత్యమసౌ తస్య ఫలం ప్రాప్య శచీప
తిః । ఆస్తే లజ్జాసమావిష్టో మేరౌ పఙ్కజనాళకే ॥ ౫౪ ॥ గచ్ఛామస్త
త్సరో దేవా ద్రక్ష్యామస్తం సురేశ్వరమ్ । ఇత్యుక్త్వా తాన్ తత్సురాన్ స
ర్వాన్ జగామ సహ తైర్గురుః ॥ ౫౫ ॥ తత్సరః ప్రాప్య తానాహ గాయ
ధ్వం సురసత్తమాః । ఇత్యాదిష్టా జగుస్సర్వే గన్ధర్వాప్సరసాం గణాః ॥౫౬॥
దేవాశ్చ ఋషిభిస్సార్ధం తౌర్యత్రికసమన్వితమ్ ॥ ౫౭ ॥ నాథ త్రయాణా

మపివిష్టపానాముపప్లుతాస్స్వస్సురవైరిభిః ప్రభో । ఆగచ్ఛదేవేన్ద్రజగచ్ఛ
రక్షసరోజలీనోఽసికృతంచకింత్వయా ॥ ౫౭ ॥ శఙ్కరః ॥ శ్రుత్వాగీతం
సురేశోఽథజ్ఞాత్వాతానాగతాన్సురాన్ ॥ ౫౮ ॥ వహాన్యోనిశతందేవో
దృశ్యోఽభూద్బలసూదనః । నిర్గత్యాస్మాత్పద్మనాళాత్స్వపదార్పితలో
చనః ॥ ౫౯ ॥ అవాఙ్ముఖోగురోః పాదౌ జగ్రాహబలసూదనః । ఉ
వాచదీనయావాచాదేవేన్ద్రోఽఙ్గిరసస్సుతమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఆదిత్యానాం
హితార్థాయతపోవిఘ్నంహికుర్వతా । మయాఫలమిదంప్రాప్తంగౌ
తమస్యమహాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాథధిషణోవిహస్యగిరిజేఽ
వదత్ । కృతమేతత్త్వయావజ్రిన్నాకామినాజ్ఞాతమేవమే ॥ ౬౨ ॥ దే
వార్థంకర్మకృత్త్వైతత్ఫలంప్రాప్తంభృగోరుషా । దేవాయూయంప్రా
ర్థయధ్వమేతామేఢ్రాభవన్త్వితి ॥ ౬౩ ॥ గురోరేతద్వచశ్శ్రుత్వా
దేవాస్సర్వేవరాననే । తావన్త్యేఢ్రాభవన్త్వేతాయోనయశ్చేన్ద్రమాశ్రి
తాః ॥ ౬౪ ॥ ఇత్థముక్తేషుదేవేషుయోనయోమేఢ్రతాంయయుః । అథదృ
ష్ట్వాసహస్రంతుమేఢ్రాణామప్సరోగణః ॥ ౬౫ ॥ ఉవాచాస్మానలంభో
క్తుంబహ్వీరేకఃక్షణాదయమ్ । ఇతితాసాంవచశ్శ్రుత్వాప్రీతోఽభూద్బల
సూదనః ॥ ౬౬ ॥ తతోవిమానమారుహ్యాదంశనంచోద్వహన్మహత్ । గీత
వాదిత్రనిర్ఘోషైః పూరయన్నమ్బరందిశః ॥ ౬౭ ॥ వివేశచపురీమిన్ద్రోని
హత్యసురవైరిణః । సుఖమాత్యన్తికంభేజేబహుభిస్సోప్సరోగణైః ॥ ౬౮ ॥
విజహారైకవారేణవిషయాసక్తచేతనః । ఏవంసవిహరన్నక్తందివాచగి
రికన్యకే ॥ ౬౯ ॥ నతృప్తిమాయయౌకామీకామభోగైస్సుదుస్త్యజైః ।
నజాతుకామఃకామానాముపభోగేనశామ్యతి ॥ ౭౦ ॥ హవిషాకృష్ణవ
ర్త్మేవభూయఏవాభివర్ధతే । దేవేన్ద్రోవిహరన్నేవమశక్తస్సోథమద్రిజే ॥
మేహనానాంసహస్రంతు తేషాంమోక్షమచిన్తయత్ । కేనైతత్కర్మ
ణామోక్తుంశక్యంశిశ్నసహస్రకమ్ ॥ ౭౨ ॥ నాశయిష్యామ్యహం త్వే
తత్తపసేతిసునిశ్చితః । ధిషణేనాభ్యనుజ్ఞాతోవిష్వక్సేనసరోయయౌ ॥
విసృజ్యదేవానిన్ద్రాణ్యాహ్యుత్తిష్ఠత్తపసేసహ । విష్వక్సేనసరోఽథస్త్రాద్వ
జ్రేణాహత్యభూధరమ్ ॥ ౭౪ ॥ స్నానార్థందేవపూజార్థంపాతాళాజ్జ

లమాదదే । క్షీరాహారో జితక్రోధో జితకామో జితేన్ద్రియః ॥ ౭౫ ॥ పాదాఙ్గుష్ఠేనసమ్పీడ్య హ్యాతిష్ఠన్మేదినీంశుభే । జపంశ్చనియతం దేవీం గాయత్రీం వేదమాతరమ్ ॥ ౭౬ ॥ పూర్ణంవర్షసహస్రంతుతతఃప్రీతోఽ భవద్ధరిః । వరాహరూపో భగవాన్ ధరణ్యాసహభూధరే ॥ ౭౭ ॥ ప్రాహచేన్ద్రంసురేశానం వరదస్తేసమాగతః । వృణీష్వయదభీష్టం తేదదామిసురసత్తమ ॥ ౭౮ ॥ ఏవముక్తోఽథ దేవేన్ద్రః ప్రణమ్యధరణీధరమ్ । ప్రీతస్త్వమసిదేవేశ వరం దేహిదయానిధే ॥ ౭౯ ॥ సహస్రమేతచ్ఛిశ్నానాంవినైకంనశ్యతాంమమ । ఏతమేవవరం దేహి మమైతావద్ధికాఙ్క్షితమ్ ॥ ౮౦ ॥ తతో వరాహో దేవాయ వరం దత్వాయథేప్సితమ్ । తత్రైవాన్తర్దధే దేవో వృషభాద్రావరాననే ॥౮౧॥ తతశ్శిశ్నాస్సహస్రం తేన్యపతన్వజ్రిదేహతః । సద్యస్తేజోమయాభూత్వా బ్రాహ్మణా వేదపారగాః ॥ ౮౨ ॥ సహస్రమబ్రువన్నిన్ద్రంప్రీత్యాపరమయాయుతాః । శృణుదేవవయంవిప్రాఃపౌలోమీసఙ్గమేచ్ఛవః ॥ ౮౩ ॥ తపఃకృత్వాతతో భూమౌతవాఙ్గేదేవసత్తమ । మేఢ్రాస్సహస్రమేవైతే గౌతమస్య తపోబలాత్ ॥ ౮౪ ॥ స్వర్గస్త్రీయోఽనుభుక్తాశ్చ తథేన్ద్రాణీయథాసుఖమ్ । వరందదామతేప్రీతావృణీష్వవలసూదన ॥ ౮౫ ॥ ఇతి తేషాం వచశ్శ్రుత్వా ప్రీత్యావజ్ర్యబ్రవీద్ధితాన్ । యదిప్రీతాస్థమేవిప్రావ్రణానాంతుసహస్రకమ్ ॥ ౮౬ ॥ భవన్తుచక్షూంషిసదాభవతాంతుప్రసాదతః।తథాఽస్త్వితిబ్రువన్తస్తేద్విజాజగ్ముస్తపోధనాః ॥ ౮౭ ॥ సహస్రదృక్చ దేవోఽథ జాతోఽభూదద్భుతాకృతిః । సహాశచ్యావిశాలాక్ష్యా ప్రవివేశామరావతీమ్ ॥ ౮౮ ॥ దివ్యమఙ్గళవాద్యైశ్చహర్షయన్త్సర్వదేహినః ॥౮౯॥ లబ్ధ్వావరం దేవవరో వృషాద్రౌతుఙ్గంసమారుహ్యతురఙ్గయుక్తమ్ । వజ్రీరథం కాఞ్చనమప్సరోభిస్సజ్జీయమానశ్చ యయౌస్వగేహమ్ ॥ ౯౦ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సఙ్క్రన్దకృతతపఃకరణప్రకారాదికథనంనామద్వావింశోఽధ్యాయః.

సువర్చలాయాంశ్రీవిష్వక్సేనోత్పత్తిక్రమః.

నారదః ॥ శ్రుత్వాచిత్రాంకథాం దేవీ పునఃప్రీతాఽహశఙ్కరమ్।
విష్వక్సేనశ్చకోవాసౌ కిమర్థంచతపోఽచరత్ ॥ ౧ ॥ కింతేభేకుత్రచాస్తి
సా బ్రూహిమేతత్త్వదర్శన । శ్రుత్వాథపార్వతీవాక్యం ప్రీతఃప్రాహమ
హేశ్వరః ॥ ౨ ॥ పురాకృతయుగేదేవీ కున్తళానామచాప్సరాః।
దూర్వాసఆశ్రమంప్రాప్య రమ్యమిన్ద్రేణచోదితా ॥ 3 ॥ సాలాస్యమ
కరోద్బాలా మహాహ్లైర్భావితాత్మనః। అగ్రతోరుచిరాందృష్ట్వా సోఽశప
త్కోపనోమునిః ॥ ౪ ॥ కిరాతీభవదుర్బుద్ధే కున్తళేనీలకున్తళే । సాశ
ప్తాకున్తళాభీతా ప్రాఞ్జలిఃప్రణతాఽవదత్ ॥ ౫ ॥ స్వాధీనానాస్మి భగ
వన్ క్షమస్వమమదుర్నయమ్ । ప్రాఞ్జలింప్రణతాందృష్ట్వా దూర్వాసా
వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ నానృతావాక్చమేబాలే శాపమోక్షంవదామి
తే । భీరుపుత్రముఖందృష్ట్వా పునస్స్వర్గంగమిష్యసి ॥ ౭ ॥ ఇత్యుక్తా
సాపునఃప్రాహ పుత్రంవిష్ణుపరాక్రమమ్ । దీర్ఘాయుషంతపోనిష్ఠం సోఽతా
స్మితవవైభవాత్ ॥ ౮ ॥ ఇతినమ్రాంపునస్తాంతు తథాస్త్విత్యబ్రవీన్ము
నిః । వీరబాహోఃకిరాతస్య పత్న్యాంజజ్ఞేసువర్చలా ॥ ౯ ॥ పుత్రీ
హ్యపుత్రిణస్తస్య వవృధేప్రీతివర్ధనీ । వరాసారూపలావణ్యగుణైర్నారీగ
ణేష్వభూత్ ॥ ౧౦ ॥ ధర్మపుత్రాయభద్రాయ తాంపితాప్రదదౌతదా।
పీనోన్నతస్తనీశ్యామా సాబాలాతనుమధ్యమా ॥ ౧౧ ॥ కదాచిత్ఫాల్గు
నేమాసి శుక్లపక్షేశుభేదినే । ఋతుస్నాతానర్మదాయాం స్థితాఋక్షవ
త్తటే ॥ ౧౨ ॥ అపశ్యత్తాంతువరుణ స్స్పృజ్యమ్యూహ్యావదచ్ఛ్రుతామ్ । ప్రీ
తోఽహంసుభగేసుభ్రు వృణీష్వవరమీప్సితమ్ ॥ ౧౩ ॥ సువర్చలా ॥ ప్రీ
తోయదిభవాన్దద్యా ద్దేవమేపుత్రముత్తమమ్ । వరుణస్త్వాహకల్యాణి
సుపుత్రాత్వంభవిష్యసి ॥ ౧౪ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇతిదత్త్వావరంతస్యై యయౌ
జలపతిస్తతః । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్య ప్రీతాసాఽభూత్సువర్చలా॥౧౫॥
సాఽసూతపుత్రంతపనీయగాత్రం పూర్ణేన్దువక్త్రంజలజాభనేత్రమ్ । శ
ఙ్ఖాసిబాణాసనకుమ్భరేఖాసముజ్జ్వలారక్తకరాఙ్ఘ్రియుగ్మమ్ ॥ ౧౬ ॥
దేవదున్దుభయోనేదుః పుష్పవృష్టిశ్చఖాచ్చ్యుతా । వవౌవాయుస్సుఖ
స్పర్శస్సజ్జనన్దివసేతదా ॥ ౧౭ ॥ పుష్యర్క్షేకర్కటేజాత స్సువర్చలాసు

తోబలీ । వవృధేవీర్యవాంస్తత్ర శుక్లపక్ష ఇవోడురాట్ ॥ ౧౮ ॥ పుత్ర
స్యదశమేవర్షే కాలధర్మం యయౌచసా । తతస్త్యక్తశ్చపిత్రాసౌ కా
శ్యపస్యాశ్రమం యయౌ ॥ ౧౯ ॥ ఆయాన్తం తం మునిర్దృష్ట్వా జ్ఞాత్వా
తం వరుణాత్మజమ్ । రాజపుత్రం మహాత్మానం రూపలావణ్యసంయుతమ్॥
ప్రీతోజగ్రాహ తం శిష్యం మన్త్రం ప్రాదాన్మహామునిః । లబ్ధ్వా మన్త్రం
మునివరాద్వేదాన్ సాఙ్గానధీత్య చ ॥ ౨౧ ॥ అనుజ్ఞాతో యయౌ తేన తప
సే వృషభాచలమ్ । తపస్తప్త్వా చిరం కాలం తైస్తైశ్చ నియమైస్సహ ॥ ౨౨ ॥
సమ్పూర్ణే ద్వాదశే వర్షే మాసి చాశ్వయుజే శుభే । పూర్వాషాఢే చ పుణ్య
ర్క్షే వరం లబ్ధ్వా జనార్దనాత్ ॥ ౨౩ ॥ సారూప్యం శ్రీపతేస్తస్య సైనాపత్య
మవాప్య చ । శఙ్ఖచక్రగదాపాణిర్విష్ణ్వాజ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౨౪ ॥ పఞ్చా
యుధాశ్రమాథస్థాద్యయౌస్వాశ్రమతస్తటమ్ । నారాయణాద్రేర్గిరిజే
గన్ధర్వైః పరివారితః ॥ ౨౫ ॥ చతుర్దశానాం జగతామధీశ్వరైర్మహాబ
లైర్భూతగణైర్మహాస్వనైః । జ్వలచ్ఛిఖైరుజ్జ్వలచిత్రహేతిభిర్వృతో
నైరృత్యామవసద్గిరేస్తటే ॥ ౨౬ ॥ విష్వక్సేనస్య యదిదం జన్మ ప్రోక్తం మ
యా తవ । ఆశ్రమాణాం ప్రసఙ్గేన న తత్కార్యనిబన్ధనమ్ ॥ ౨౭ ॥ అవతీర్ణ
స్తు దేవోఽసౌ దేవైరభ్యర్థితః పురా । విష్ణోరాజ్ఞాం పురస్కృత్య విష్ణుతుల్యప

చక్రాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

రాక్రమః ॥ ౨౮ ॥ విష్వక్సేనాశ్రమాదూర్ధ్వం సరస్యః పఞ్చ చోజ్జ్వలాః ।
పఞ్చాయుధైర్భగవతో దేవి నిత్యముపాశ్రితాః ॥ ౨౯ ॥ తత్తదాకారయు
క్తాస్తా దృశ్యన్తేఽద్యాపి పర్వతే । తాసామూర్ధ్వం జాతవేదాస్తపస్తేపే స
రోవరే ॥ ౩౦ ॥ తత్సరస్తు దురారోహమగాధం పాపనాశనమ్ । ఆగ్నేయ
మితి విఖ్యాతం తీర్థానాముత్తమోత్తమమ్ ॥ ౩౧ ॥ బ్రాహ్మం సరస్తతశ్చో
ర్ధ్వం పావనం పరికీర్తితమ్ । సప్తర్షీణాం తతశ్చోర్ధ్వమాశ్రమాశ్చ సరాం
సి చ ॥ ౩౨ ॥ ఏషాం సప్తదశానాం చ హ్యేకైకం పాపనాశనమ్ । దర్శనాత్కీ
ర్తనాచ్చాపి స్నానాత్పానాచ్చ పార్వతి ॥ ౩౩ ॥ నారదః ॥ శ్రుత్వైతత్పా
ర్వతీ ప్రాహ భర్తారం భక్తవత్సలమ్ । ఆదితస్సరసామేషాం మాహాత్మ్యం
వద శఙ్కర ॥ ౩౪ ॥ సర్వలోకహితార్థాయ పావనం పుణ్యవర్ధనమ్ । శ
ఙ్కరః ప్రాహ పద్మాక్షి శృణు దూర్వాససే పురా ॥ ౩౫ ॥ బ్రహ్మణాప్ర

చ్ఛతేప్రోక్తంకాపిలంలిఙ్గముత్తమమ్ । ఋషిణాకపిలాఖ్యేనపాతాళేపూ
జితంసదా ॥ ౩౬ ॥ క్షీరాభిషిక్తంసురభేరుద్భిద్యభువముద్గతమ్ । కుపి
తాసురభిస్తస్యమూర్ధ్న్యథాయాన్వశాత్ఖురమ్ ॥ ౩౭ ॥ మూవర్ధస్వే
తిలిఙ్గస్తునావర్ధతఖురాఙ్కితమ్ । ఆదౌరజతవర్ణంచ మధ్యేస్వర్ణప్రభంమ
హత్ ॥ ౩౮ ॥ అగ్రేఽరుణాభంసమ్భ్యాతంపఞ్చవక్త్రంత్రియమ్బకమ్ ।
పఞ్చవర్ణంమహాభీమంపాతాళాధిష్ఠితంసదా ॥ ౩౯ ॥ కపిలేనమహర్షి
ణాకృతేపూర్వంప్రపూజితమ్ । కపిలేశ్వరఇత్యేత త్కృతేఖ్యాతంయు
గేపురా ॥ ౪౦ ॥ త్రేతాయామగ్నినాపశ్చాదాగ్నేయమితికీర్తితమ్ ।
అనాద్యన్తంమహాలిఙ్గంద్వాపరేచక్రపూజితమ్ ॥ ౪౧ ॥ కలౌయుగేభవి
ష్యత్తత్కపిలాపూజితంశివమ్ । అగ్రేకాపిలలిఙ్గస్యసరోవరమనుత్తమ
మ్ ॥ ౪౨ ॥ పాతాళాదుద్గతస్యాస్యకపిలస్యమహాత్మనః । మార్గోహిత
ద్బిలంగుహ్యంకాపిలంపరికీర్తితమ్ ॥ ౪౩ ॥ జలాభిపూరితంతత్తుసరోవ
రమనుత్తమమ్ । దర్శనాదేవతత్తీర్థంసర్వాఘౌఘవినాశనమ్ ॥ ౪౪ ॥
దర్శనాత్స్వర్గదంపుంసాంస్త్రీణామపిచపార్వతి । స్నానపానేకృతేత
స్మిఞ్జరామరణనాశనమ్ ॥ ౪౫ ॥ సకృత్స్నాతస్యతుఫలంజనస్యశృ
ణుపార్వతి । వాజపేయాశ్వమేధానాంపుష్కలంఫలమశ్నుతే ॥ ౪౬ ॥
వాజపేయాత్పునర్జన్మసకృత్స్నాతస్యనచ్యుతిః । తదూర్ధ్వసరసిస్నా
తోవజ్రతీర్థమితిస్మృతే ॥ ౪౭ ॥ దశాధికఫలంలబ్ధ్వాశక్రలోకంసగచ్ఛ
తి। వజ్రతీర్థోర్ధ్వతఃకుణ్డేవిష్వక్సేనసరోవరే ॥ ౪౮ ॥ స్నాతస్తుయస్తస్య
ఫలంశతాధికమితీరితమ్ । ఏవంసప్తదశానాంతుతీర్థానామధికంఫలమ్॥

కాపిలాఖ్యచక్రతీర్థస్నానకాలనిర్ణయాదిః

త్రైలోక్యేసర్వతీర్థాని కార్తికేమాసిపర్వణి । మధ్యాహ్నేకాపిలేతీర్థే
సాన్నిధ్యంయాన్తిపార్వతి ॥ ౫౦ ॥ తిష్ఠన్తిప్రాణిరక్షార్థం మధ్యాహ్నేద
శనాడికాః । తత్రస్నాతాస్తుయేపాపాః పురుషాయోషితోఽమలే॥ ౫౧॥
సర్వపాపవినిర్ముక్తా బ్రహ్మలోకంప్రయాన్తివై । తత్రదానానికుర్వన్తి
యేనరాస్తీర్థసన్నిధౌ ॥౫౨॥ తిలమాత్రహిరణ్యంతు దత్తంమేరుసమంభ
వేత్ । భిక్షామాత్రంతథాన్నస్య దానంకాపిలసన్నిధౌ ॥ ౫౩ ॥ కుర్వ
న్తియేనరాదేవి సోమలోకంవ్రజన్తితే । కన్యాగోభూప్రదాతారో విద్యా

మనోऽభిప్రదేశకాః ॥ ౫౪ ॥ స్వర్గకైలాసవైకుణ్ఠబ్రహ్మలోకాన్వ్రజన్తి తే । వర్షేవర్షేతు కార్తిక్యాం పౌర్ణమాస్యాం మహాతిథౌ ॥ ౫౫ ॥ ఆయాన్తి సర్వతీర్థాని మధ్యాహ్నే కాపిలం సరః । ఇమం మన్త్రం సముచ్చార్య స్నాత స్తత్ఫలమాప్నుయాత్ ॥ ౫౬ ॥ స్నానన్తు దుర్లభం తత్ర తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ । ఇతి తే కథితం సర్వతీర్థమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౫౭ ॥ అతః పరం ప్రవక్ష్యామి పవనస్య తపో మహత్ ॥ ౫౮ ॥ ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యకథనం నామ త్రయోవింశోऽధ్యాయః.

భగవన్తముద్దిశ్య వాయ్వాదికృతతపః ప్రకారః

శఙ్కరః ॥ వాయోస్తపః ప్రభావం తు శృణు దేవి తతః ప్రియే । గ్రీష్మే పఞ్చతపా వాయుర్వర్షాసు భువి తిష్ఠతి ॥ ౧ ॥ హేమన్తే శిశిరే చాపి శేతే స్వామిసరోజలే । ఏవం వర్షసహస్రాన్తే దేవదేవో జనార్దనః ॥ ౨ ॥ ప్రాదుర్భవిష్యతి హరిర్వాయోః ప్రియచికీర్షయా । తతః పశ్చాత్తు శఙ్ఖస్య రాజ్ఞః ప్రియచికీర్షయా ॥ 3 ॥ విశ్వవిఖ్యాత సుమహా ప్రాదుర్భావం కరిష్యతి । సర్వలోకహితాయైవ శఙ్ఖవ్యాజేన వై హరిః ॥ ౪ ॥ శ్రీవేఙ్కటాచలే పుణ్యే ప్రాదుర్భావం గమిష్యతి । తస్య హేతో స్తతః పూర్వం కర్తుం చ సుమహత్తపః ॥ ౫ ॥ ఆవాం తత్ర గమిష్యావశ్చిరకాలాదనన్తరమ్ । గమిష్యన్తి సురాస్సర్వే సహాస్మాభిర్మహర్షిభిః ॥ ౬ ॥ తదా కుమారం ద్రక్ష్యావో విష్ణుభక్తిపరాయణమ్ । ఇత్యుక్త్వా శఙ్కరేణాథ విరరామ తదా సతీ ॥ ౭ ॥ తతః కాలేన మహతా శఙ్కరో గమనోన్ముఖః । బభాషే పార్వతీ దేవీం పుత్రదర్శనలాలసామ్ ॥ ౮ ॥ శఙ్కరః ॥ అయం స కాలస్సమ్ప్రాప్తో యః పురా తే మయోదితః । శ్రీవేఙ్కటాహ్వయం గన్తుం మహాపుణ్యం నగోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ ఇతి సంస్మారితా దేవీ తదా పప్రచ్ఛ శఙ్కరమ్ ॥ పార్వతీ ॥ కిన్ను వాయోస్తపః పూర్ణం ప్రాదుర్భూతః కిమీశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ కథం ప్రత్యక్షతాం యాతో వాయోర్నారాయణో హరిః । కిం ను తస్మై వరం ప్రాదాత్తత్సర్వం శంస మే విభో ॥ ౧౧ ॥ ఇతి పృష్టో మహాదేవః పార్వతీమబ్రవీత్తదా ॥ శఙ్కరః ॥ చచార ఖలు వై వాయుర్దారుణం సుమహ

ప్రాదుర్భూతంభగవన్తముద్దిశ్యవాయుకృతవిశ్వరూపస్తుతిః.

త్తపః ॥ ౧౨ ॥ తతో వర్షసహస్రాన్తే దేవదేవో జనార్దనః । ప్రాదుర్బభూ
వభగవాన్పరమాత్మా సనాతనః ॥ ౧౩ ॥ శ్రీభూమిసహితో దేవో గరు
డోపరిసంస్థితః । సశేషశ్శఙ్ఖచక్రాభ్యామన్వితశ్శార్ఙ్గబాణధృత్ ॥ ౧౪ ॥
తందృష్ట్వావిస్మితో భూత్వావాయుస్సర్వాత్మగోచరః । ఆసనాదుదతిష్ఠ
త్సమత్తోన్మత్తఇవభ్రమన్ ॥ ౧౫ ॥ సమ్భ్రాన్తస్త్వరితస్స్థానాదుద్భ్రమ
న్విభ్రమన్నపి। అద్భుతంకిమిదందృష్టంవృషభాద్రౌమయాద్యవై॥ ౧౬॥
ఇత్యున్మాదాద్విసంజ్ఞోఽభూన్ముహూర్తంపరమేశ్వరి । ఉదతిష్ఠత్ససంజ్ఞో
థదదర్శహరిమఞ్జసా ॥ ౧౭ ॥ యోవేదైశ్చతపోభిశ్చ యోగిభిర్మునిభి
స్తథా । ద్రష్టుంశక్యోనదేవస్తు తమపశ్యత్సనాతనమ్ ॥ ౧౮ ॥ ప్రణనా
మపునశ్చాపిసాష్టాఙ్గంపురుషోత్తమమ్ । వాయుస్తుష్టావగిరిజేభగవన్తం
జనార్దనమ్ ॥ ౧౯ ॥ తత్త్వార్థయుక్తయావాచా వేదవేద్యంసనాతనమ్ ।
నమస్తేదేవదేవేశపురాణపురుషోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ శ్రీధరానన్తగోవిన్దజిష్ణ
వేవిష్ణవేనమః। ఏకస్త్వంపురుషస్సాక్షాదాదౌమాయాసమన్వితః॥ ౨౧॥
జగదేకార్ణవీకృత్యశేషేసాగరసమ్ప్లవే । త్వన్నాభిపఙ్కజోద్భూతో బ్ర
హ్మాబ్రహ్మవిదాంవరః ॥ ౨౨ ॥ యేనేదంజగదుత్సృష్టంచరాచరసమన్వి
తమ్। రజోగుణంసమాశ్రిత్యజగత్సృష్టంత్వయావిభో ॥ ౨౩॥ సత్త్వంగు
ణంసమాశ్రిత్యరక్ష్యతేహ్యఖిలంజగత్ । తమోగుణంసమాశ్రిత్యహ్రియ
తేచపునస్త్వయా ॥ ౨౪॥ జాతాస్త్వయిబ్రహ్మరూపేతేప్రజాపతయోన
వ। యేభ్యస్సముద్భూతమేతత్తుదైవమానుషరాక్షసమ్ ॥ ౨౫॥ మధుకైటభ
హన్తాత్వంసంప్రాప్తేబ్రహ్మసఙ్కటే । తతోఽసురంసోమకాఖ్యంహత్వా
వేదాంశ్చతత్కరాత్ ॥ ౨౬ ॥ గృహీత్వాబ్రహ్మణేప్రాదామీనరూపీమహే
శ్వర । నిరాధారేజగత్యస్మిన్నిరాలమ్బేచరాచరే ॥ ౨౭ ॥ ఆధారకూర్మ
రూపీత్వంపురుషోత్తమతిష్ఠసి । గతాముద్ధృత్యపాతాళంభువంసగిరికా
ననామ్ ॥ ౨౮ ॥ వోఢాసిపోత్రిరూపేణత్వంమహాత్మాసనాతనః ।
పునఃకృతయుగాదౌతుహిరణ్యాక్ష్యేఽసురేసతి ॥ ౨౯ ॥ సైంహంప్రహ్లాదర
క్షార్థంనరార్ధతనుముద్వహన్ । స్తమ్భాత్కాలాయసాజ్జాతో విదార్యా
థమహాసురమ్ ॥ ౩౦ ॥ లక్ష్మీమాలిఙ్గ్యభగవన్రక్షితాత్వంజగత్త్రయమ్।

అథకాలాన్తరేవిష్ణోయాగేవైరోచనేర్విభో ॥3౧॥ త్వమిన్ద్రచోదితోదే
వవామనోవాగ్మినాంవరః । పదానిత్రీణియాచిత్వాప్రతిగృహ్యమహాబ
లేః ॥ 3౨ । ఆక్రమ్యభూర్భువోలోకాన్దత్త్వేన్ద్రాయజగత్త్రయమ్।
చన్ద్రమణ్డలమాసాద్యపద్మాసనగతోవిభో ॥ 33 ॥ అమృతాన్నాధిపో
విష్ణోజగత్పాసిచరాచరమ్ । జామదగ్న్యోమహాబాహోరాక్షసాన్రా
జరూపిణః ॥ 3౪ ॥ హత్వాతద్రక్తకుణ్డేషుకృత్వాపితృజలక్రియామ్ ।
మహీంనిఃక్షత్రియాంకృత్వాయజ్ఞంకృత్వాశ్వమేధికమ్ ॥ 3౫ ॥ దక్షిణా
ర్థంమహీందత్త్వాకాశ్యపాయజగత్ప్రభో । గత్వామహోదధింతత్రస
ముద్రేణకృతాలయః ॥3౬॥ సహ్యాద్రౌరమణీయేత్వంతపశ్చరసిభార్గవః ।
రావణేరాక్షసేదేవసమ్భూతేదేవకణ్టకే ॥ 3౭ ॥ తతస్త్రేతాయుగేజిష్ణో
రామోదాశరథిస్స్వయమ్ । లక్ష్మణానుచరోభూత్వాభార్యాహర్తారమా
హవే ॥ 3౮ ॥ సపుత్రపౌత్రంసగణంసామాత్యంసంహరిష్యసి । బలభ
ద్రోథకృష్ణస్త్వంవాసుదేవస్సనాతనః ॥ 3౯ ॥ కల్యన్తేకల్కిరూపీచభవి
తాసిత్రిలోకధృత్ । ఆదిత్యానాంచవిష్ణుస్త్వం జ్యోతిషాంత్వంప్రభా
కరః ॥ ౪౦ ॥ వసూనాంపావకశ్చత్వం రుద్రాణాంశమ్భురుత్తమః ।
గ్రహాణాఞ్చబుధోసిత్వం దేవానాంవలభిద్భవాన్ ॥ ౪౧ ॥ సిద్ధానాంకపి
లోసిత్వం దేవర్షీణాఞ్చనారదః । యజ్ఞానాంజపయజ్ఞోసి తపశ్చాసితప
స్వినామ్ ॥ ౪౨ ॥ యతీనాఞ్చధనేశస్త్వంయమస్సంయమతాంభ
వాన్ । మత్స్యానాంమకరోసిత్వంవరుణోయాదసాంపతిః ॥ ౪3 ॥
ఆపగానాఞ్చగఙ్గాత్వంసరసాంసాగరోభవాన్ । వాయూనాంప్రాణ
వాయుస్త్వంవిధాతౄణాంచతుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ వర్ణానాంబ్రాహ్మణశ్చత్వ
మాశ్రమాణాంగృహీభవాన్ । తారకాణాఞ్చచన్ద్రస్త్వమిన్ద్రియా
ణాంమనోభవాన్ ॥ ౪౫ ॥ సింహోసిత్వంమృగాణాఞ్చగజేన్ద్రోసిచ
తుష్పదామ్ । ద్విపదాంబ్రాహ్మణశ్చాసిపక్షిణాంగరుడోభవాన్ ॥౪౬॥
వాసుకిస్త్వంతుసర్పాణాం విషాణాంకాలకూటధృత్ । నాగానాంత్వ
మనన్తోసి మేరుస్త్వంకులభూభృతామ్ ॥ ౪౭ ॥ గిరీణాంహిమవాంశ్చ
త్వం వేదానాంసామరూపధృత్ । ఛన్దసామపిగాయత్రీ మన్త్రాణాంప్ర
ణవోభవాన్ ॥ ౪౮ ॥ పశూనాంసురభిశ్చత్వంహుతభుగ్యజ్ఞభోజినామ్

అచరాణాంగిరిశ్చత్వంవృక్షాణాంపిప్పలోభవాన్ ॥ ౪౯ ॥ సేనానీనాంభ
వాన్‌స్కన్దఃకుమారశ్శౌర్యవతాంభవాన్ । బీజానామఙ్కురశ్చాసిప్రా
ణినాంప్రాణధృగ్భవాన్ ॥౫౦॥ బ్రహ్మర్షీణాంవసిష్ఠస్త్వం చరతాంపవనో
భవాన్ । మహర్షీణాంభృగుశ్చత్వంవ్యాసోవేదవిదాంభవాన్ ॥ ౫౧ ॥
వాల్మీకిశ్చకవీనాంత్వం జనానాంత్వంజనేశ్వరః । యత్సత్త్వంసర్వలో
కేషుతేజోబలసమన్వితమ్ ॥ ౫౨ ॥ తద్భవానితివిజ్ఞేయమితిబ్రహ్మవిదో
విదుః । సహస్రశిరసేతుభ్యంపురుషాయనమోనమః ॥ ౫౩ ॥ భుజాస
హస్రయుక్తాయతేసహస్రపదేనమః । నానావిధానిదేవత్వదాయుధానిస
హస్రశః ॥ ౫౪ ॥ దీప్యమానానిసర్వాణిద్యోతయన్తిదిశోదశ । వక్త్రాణిత
వతీవ్రాణిదంష్ట్రాప్రతిభయానిచ ॥ ౫౫ ॥ బాలార్కమణ్డలాకారకుణ్డ
లాభ్యాంవిభాన్తివై । త్వత్పాదామ్భోరుహైరేతైస్సహస్రైర్భాతితే
పదమ్ ॥ ౫౬ ॥ బాలార్కద్యుతిసమ్భిన్నరక్తామ్భోజైరివాచితమ్ ।
పృథివీపూరితాపద్భిరాకాశంమూర్ధభిస్తవ ॥ ౫౭ ॥ బాహుభిశ్చది
శోవ్యాప్తామహావిష్ణోనమోస్తుతే । వేదాస్తవైవనిశ్వాసాశ్చన్ద్రసూర్యౌ
తవాక్షిణీ ॥౫౮॥ జ్యోతిష్కణాశ్చతారాణిజగద్రూపనమోస్తుతే । కలా
కాష్ఠాముహూర్తాదిదినరాత్రిశరీరిణే ॥ ౫౯ ॥ చతుర్యుగాయకాలాయ
నమోనన్తాయతేవిభో । కాలధృక్కాలరూపీచకాలాత్మాకాలకారణః ॥
కాలవిద్భిరవేద్యస్త్వంవిశ్వమూర్తేనమోస్తుతే । అనాదీనిచభూతానిమ
హాన్తిమధుసూదన ॥ ౬౧ ॥ తవమూర్తానిరూపాణిభూతభావనతేనమః ।
ప్రాణాత్మాప్రాణధృక్ప్రాణీసాక్షీత్వంసర్వకర్మణామ్ ॥ ౬౨ ॥ నిత్య
స్సర్వగతస్థాణురచలస్తేనమోనమః । శరీరభృచ్ఛరీరీత్వంశరీరాత్మాశరీ
రగః ॥ ౬౩ ॥ శారీరకర్మణాఽస్పృష్టశ్శుద్ధమూర్తేనమోస్తుతే । అణీయ
సామణీయాంస్త్వంమహీయాంశ్చమహీయసామ్ ॥ ౬౪ ॥ బృహతాంచ
బృహచ్చత్వంవిశ్వమూర్తేనమోస్తుతే । ఖస్థస్త్వంఖగుణశ్చాసిఖగుణా
తీతఏవచ ॥ ౬౫ ॥ ఖమూర్తిఃఖగతిశ్చాసిఖగేశారూఢతేనమః । జ్ఞానా
త్మాజ్ఞానదృగ్జ్ఞానీజ్ఞానంజ్ఞానవతాంభవాన్ ॥ ౬౬ ॥ జ్ఞానవిద్భిరవిజ్ఞేయ
స్తుభ్యంజ్ఞేయాత్మనేనమః । వేదాత్మావేదవిద్వేద్యోవైద్యోవేదవిదాంవ
రః ॥ ౬౭ ॥ వేదాన్తవేద్యరూపాయబ్రహ్మరూపాయతేనమః । అక్షరా

యాక్షరాద్యాయహ్యక్షరాకారధారిణే ॥ ౬౮ ॥ క్షరాక్షరవిభక్తాద్యా
వతీతాయచతేనమః । నమోనిరన్తరానన్దమూలకన్దాయజిష్ణవే ॥ ౬౯ ॥
ఉష్ణత్వమగ్నౌశైత్యంచజలేపృథ్వ్యాంచగన్ధితా । స్పర్శిత్వఞ్చభవా
న్వాయౌనైర్మల్యంఖేనమోస్తుతే ॥ ౭౦ ॥ ఘనాఃకేశేషునద్యస్తేభగవన్
సర్వసన్ధిషు । కుక్షౌచసిన్ధవస్సన్తనమస్తేజలమూర్తయే ॥ ౭౧ ॥ స్తోత్రై
స్తుతాయస్తోత్రాయస్తోత్రకృత్ప్రియకారిణే । స్తోత్రజ్ఞేయాయస్తుత్యా
యస్తోత్రరూపాయతేనమః ॥ ౭౨ ॥ అద్భుతాకారరూపాయనమస్తే
శార్ఙ్గపాణయే । భక్తప్రియాయశాన్తాయభక్తచిత్తానువర్తినే ॥౭౩॥ భ
క్తపాపవినాశాయనమస్తేశార్ఙ్గపాణయే । రత్నాకరాయజగతాంరక్షో
ఘ్నారాక్షసారయే ॥ ౭౪ ॥ శ్రీవత్సవక్షసేతుభ్యం శార్ఙ్గపాణేనమోన
మః । శ్రియాసరోజకరయాసరోజాన్తరవర్ణయా ॥ ౭౫ ॥ దివ్యాభర
ణవిద్యోతిదేహయాదివ్యవేషయా । పలాశశ్యామయాదేవ్యాధరణ్యో
త్పలహస్తయా ॥ ౭౬ ॥సంశ్రితోభయపార్శ్వాయనమస్తేశార్ఙ్గపాణ
యే । చరాచరాణిభూతానిభీతానిచలితాని వై ॥ ౭౭ ॥ లభన్తేనస్థితిం
దేవభీమరూపనమోస్తుతే ॥ ౭౮ ॥ యుగాన్తకాలానలకోటితుల్యప్ర
భాభిరాపూరితలోకజాల । రత్నాఙ్గదాలఙ్కృతబాహుదణ్డనమోన
మస్తేస్తుసహస్రబాహో ॥ ౭౯ ॥ నమోస్తుదేవాలపిలోకపాలాభూ
తావిశేషేణవిరూపనేత్ర । విమానగాస్తేప్రణమన్తిచైతేప్రసీదదేవేశజ
గన్నివాస ॥ ౮౦ ॥ పశ్యామిదేవేశతవైవదేహేచరాచరాణీహగతా
గతాని । భూతానిచైతానిచభూతవాసతవప్రభావాచ్చభవత్ప్రసా
దాత్ ॥ ౮౧ ॥ అనేకరత్నాన్వితభూషణానాంప్రభాభిరాదీపితలోక
జాల । తటిద్గుణాలఙ్కృతమేఘకాన్తేప్రసీదదేవేశజగన్నివాస ॥౮౨॥
త్వదీయవక్త్రాణిమహాద్యుతీనికల్పాన్తసూర్యానలసన్నిభాని । దంష్ట్రా
కరాళానిమహాస్వనానిబిభేమిపశ్యన్భగవన్ప్రసీద ॥ ౮౩ ॥ బ్రహ్మత్రి
నేత్రప్రముఖాంశ్చదేవాన్సయక్షగన్ధర్వమహోరగాంశ్చ । పశ్యామి
సర్వాంస్తవదేవదేహేప్రసీదదేవేశజగన్నివాస ॥౮౪॥ దిశోనజానేనన
లభేచశర్మసీదామ్యహందేవవరప్రసీద । భక్తానుకమ్పిన్నతమార్తరూ

పప్రసీదవిష్ణోభగవన్ప్రసీద ॥ ౮౪ ॥ శఙ్కరః ॥ ప్రసీదేతినమస్కృ
త్యవాయుః ప్రాఞ్జలిరాసవై ॥౮౫॥ ప్రీతోఽథభగవాన్విష్ణుశ్శఙ్ఖచక్రగదా
ధరః । శ్రీభూమిసహితోదేవోవరదోవాయుమబ్రవీత్ ॥ ౮౬ ॥ వరం
వృణీష్వభద్రంతేవాయోయన్మనసేచ్ఛసి ॥వాయుః॥ వరంనయాచేదేవేశ
శ్రీనాథపరమేశ్వర ॥ ౮౭ ॥ త్వత్సాన్నిధ్యంమమైవేదంనిత్యమస్తురమా

వాయుప్ప్రార్థితభగవత్కృతానవరతస్వసాన్నిధ్యవరప్రదానమ్.

పతే ॥శఙ్కరః॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వాహరిః ప్రాహదేవతానాంచసన్నిధౌ ॥౮౮॥
శ్రీభగవాన్ ॥ చతుష్షష్టింత్వయోక్తానాంశ్లోకానాంయఃపఠేన్నరః । భు
క్తింముక్తింసలభతేమత్ప్రసాదాన్నసంశయః ॥ ౮౯ ॥ త్రిసన్ధ్యంయః
పఠేద్భక్త్యాపూజయన్మామనన్యధీః । షణ్మాసాన్మమసాన్నిధ్యంలభతేస
నసంశయః ॥ ౯౦ ॥ తవాస్తుయద్యదిష్టంతద్దేవానామపిదుర్లభమ్ । అ
స్యస్కన్దకుమారస్యపూజనంమమనిత్యశః ॥ ౯౧ ॥ ఆకల్పాన్తంమయా
దత్తంతథాసాన్నిధ్యమత్రనై ॥శఙ్కరః॥ వాయుర్లబ్ధ్వావరాన్విష్ణోర్యయౌ
వథసురాలయమ్ ॥౯౨॥ ఆస్తేవృషాచలేదేవశ్శ్రీభూమిసహితోఽనఘః।
అప్రత్యక్షాలయోఽదృశ్యోవిహరన్గిరిమూర్ధని ॥ ౯౩ ॥ నానాద్రుమల
తాకీర్ణేసర్వర్తుగణసంయుతే । స్వామివాపీసమీపేతు కోటికన్దర్పరూప
వాన్ ॥ ౯౪ ॥ ఆస్తేలక్ష్మ్యాచధరయాఽరమన్షోడశవార్షికః । దృష్ట్వా
గుహార్పితందేవంచైత్రమాసిశుభేతిథౌ ॥ ౯౫ ॥ ఆరాధయంస్త్రిసన్ధ్యం
వై దేవగన్ధర్వకిన్నరైః । నృత్తైర్యరప్సరసాంచైవగీతవాదిత్రనిస్వనైః ॥౯౬॥
రమయంశ్చరమానాథముత్తరేగహ్వరేగిరేః । కుమారధారికానామత
త్రనిర్ఝరిణీశుభా ॥ ౯౭ ॥ మయూరవాహకోదేవి తస్యాస్తీరేవసత్య
హో । బ్రహ్మహత్యాతుయాతస్య దుస్సహాఘోరరూపిణీ ॥ ౯౮ ॥
సావృషాచలశృఙ్గాగ్రేదృష్టమాత్రేబహిష్ఠితా । కామయమానశ్చైషా
ద్రానిత్యసేవాంహరేరసౌ ॥ ౯౯ ॥ పునరాగమనందేవిషణ్ముఖోనాభివా
ఞ్ఛతి । అథకాలేగతేదేవిబహువర్షగణాయుతే ॥౧౦౦॥ గరుత్మాంస్తు
వృషాద్రింతంకాఞ్చనంరత్నమణ్డితమ్ । ఉద్ధృత్యాహంవిష్ణులోకంగ
మిష్యామీత్యచిన్తయత్ ॥ ౧౦౧ ॥ తజ్జ్ఞాత్వాభగవాన్విష్ణుర్గరుడంత్వ
హాసుస్మితః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పక్షిరాజమహాసత్త్వశ్శృణుకారణముత్త

మమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ గరుత్మన్నిహసర్వేవై వసామగిరిమూర్ధని । త్వంగిరేర్ద క్షిణంసానుమాసాద్యవసనిత్యశః ॥ ౧౦౩ ॥ శేషాగచ్ఛవసేహత్వంతా ర్క్ష్యాభశ్శైలరూపధృత్ । తావన్నిత్యంమమశ్రీశైత్యశైలమాశ్రిత్యసర్వ తః ॥ ౧౦౪ ॥ ఆకల్పాన్తంవసామీహజగత్పాలనకారణాత్ । యుగే యుగేగిరిరయంనామానివివిధానివై ॥ ౧౦౫ ॥ గమిష్యతివరాణ్యేవవ రదోయంవృషాచలః । కృతేవృషాద్రింవక్ష్యన్తి త్రేతాయాంగరుడాచ లమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ద్వాపరేశేషశైలంచవేఙ్కటాద్రింకలౌయుగే। వకా రోఽమృతబీజంతుకటమైశ్వర్యముచ్యతే ॥౧౦౭॥ అమృతైశ్వర్యసఙ్ఘత్వా ద్వేఙ్కటాద్రిరితిస్మృతః । వివిధామునయశ్శైవ మనుష్యాశ్చయుగేయు గే ॥ ౧౦౮ ॥ నారాయణాద్రింవక్ష్యన్తి నామభిర్వివిధైరముమ్ । ఇ త్యాజ్ఞాప్యచతౌదేవౌరమయావిహరత్సదా ॥ ౧౦౯ ॥ ఆస్తేసురాసు రైర్వన్ద్య స్స్వామిపుష్కరిణీతటే । ఆవాంగచ్ఛావతంశైలం గిరిజేగణ సంయుతౌ ॥ ౧౧౦ ॥ నిత్యంవసావతత్రైవపశ్యన్తౌగుహామవ్యయమ్ । దేవసేనాపుళిన్దాభ్యాం విహరన్తంవృషాచలే ॥ ౧౧౧ ॥ నారదః ॥ ఇ

దేవ్యాసహాగతస్యశమ్భోశ్శేషాచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః.

త్యుక్త్వావృషభారూఢః పార్వత్యాసహశఙ్కరః । సగణశ్చయయౌ స్కన్దం ద్రష్టుంతంవృషభాచలమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ ఉషిత్వావసతిస్త్రిసోమా గ్నేపర్వతమూర్ధసు । ఆరాధితస్తదాతత్రదేవైస్సోమోవృషధ్వజః॥౧౧౩॥ సజగామాస్థికూటాఖ్యంవృషభాద్రౌసరోవరమ్ । మృతానామస్థికూటా నిప్రక్షిప్తానిసరోవరే ॥ ౧౧౪ ॥ యేషాంతుపూర్వరూపాస్తేసముద్గచ్ఛన్తి తజ్జలాత్ । తస్మాత్తదస్థికూటాఖ్యమాగచ్ఛత్సరఉత్తమమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ అవరుహ్యాచతత్తీరేవృషభాదుమయాసహ । స్నాత్వాతీర్థేమహాదేవఃపా ర్వత్యాసహశూలభృత్ ॥ ౧౧౬ ॥ నత్వాశ్రీశంవృషాద్రీశందృష్ట్వాస్క న్దంతతఃపరమ్ । మయూరవాహనంబాలంసోమస్సోమకలాధరః॥ ౧౧౭ ॥ ఆససాదసరోముఖ్యం శివస్స్వామిసరస్తతః । స్నాత్వాశ్రీశాభ్యనుజ్ఞా తఃపూర్వదక్షిణతోగిరేః ॥ ౧౧౮ ॥ కపిలస్యసరస్తీరేకాపిలంలిఙ్గముత్త మమ్ । అపశ్యద్వృషభారూఢశ్చక్రపూజితమత్రవై ॥ ౧౧౯ ॥ ప్రాదు

చక్రతీర్థేతపస్యన్తం సుదర్శనమ్ప్రతిశఙ్కరవచనమ్.

ర్భభూవసగణస్సుదర్శనపురశ్శివః । దృష్ట్వాసుదర్శనోదేవంనత్వాబద్ధాఞ్జలిస్థితః॥ ౧౨౦ ॥ ప్రీతోథభగవానాహసుదర్శనముమాపతిః । ప్రీతస్తేతపసాచక్ర యదభీష్టంవృణీష్వతే ॥౧౨౧॥ దదామిదేవైరపితత్ప్రార్థితం దుర్లభంచయత్ ।సుదర్శనోవరంవవ్రేజ్ఞాత్వాప్రీతంచశఙ్కరమ్॥౧౨౨॥ యదిప్రీతోగిరిశత్వమన్తరాత్మనిమేవస । నిత్యంభీమశ్చసౌమ్యశ్చవరదో మృత్యుహాభవ ॥ ౧౨౩ ॥ నారదః ॥ గిరీశఃప్రాహసుప్రీతఃకాలచక్రమనుత్తమమ్ । హేతిరాజమహాబాహోపర్యాప్తంతపసాతవ ॥ ౧౨౪ ॥ విష్ణోర్వరప్రసాదేన స్నేహోమయితవాధికః । ప్రాగేవదర్శితస్సమ్యక్ శార్వ్యంతత్రనకిఞ్చన ॥ ౧౨౫ ॥ దృష్టవానహమద్యత్వాంమాంప్రీణయసికింపునః । తదలంతపసాదేవనావయోర్విద్యతేఽన్తరమ్ ॥ ౧౨౬॥ అన్తరాత్మనితేవాసఃప్రార్థితోయస్త్వయానఘ । తదశక్యంమహాచక్రవిష్ణోరన్యస్యకస్యచిత్ ॥ ౧౨౭ ॥ అన్తరాత్మాహిసర్వేషామేకోనారాయణఃప్రభుః । స్నేహాతిశయతస్త్వేవంభవానాహేతిమేమతిః ॥ ౧౨౮ ॥ దక్షిణార్థంతుదత్తస్త్వంచిరమాకాఙ్క్షితోపియత్ । తత్రైవాశఙ్కమానేనహరిణాత్వముదీరితః ॥ ౧౨౯ ॥ ప్రసాదయపునశ్శమ్భుమిత్యాహలాయమహాత్మనా। తదేతద్విదితంసర్వంమయాయోగబలేనవై ॥౧౩౦॥ ఉపాయశ్చాత్రదృష్టోమేత్వయివాసోమమేప్సితః । మమాపిహిమతంతావత్త్వయానిర్వర్త్యతాంసఖే ॥ ౧౩౧ ॥ శుద్ధసత్త్వస్యతద్విష్ణోస్సర్వయజ్ఞమయంవపుః । సాత్త్వికప్రష్టుమహంభీతస్తమోగుణసమాశ్రయః ॥ వస్తవ్యంచమయావిష్ణోర్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహే। త్వామేవతదహంనిత్యంవిష్ణోర్నిత్యానపాయినమ్ ॥ ౧౩౩॥ అనుప్రవిశ్యతద్దేహేవసిష్యామిసుదర్శన । ఏవంసతిమమాభీష్టంప్రార్థితంచతవాద్భుతమ్ ॥ ౧౩౪ ॥ ఉభయంప్రాప్యతేతస్మాత్కురుష్వవచనంమమ। జ్వాలామాలావృతోనిత్యంవహామాంహృదయేస్థితమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ సువర్ణాభంశతభుజమష్టావింశత్కరంత

థా । అథవా షోడశభుజ మష్టబాహుం చతుర్భుజమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ * జ్వా
లాకేశం త్రిణయనం బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకమ్ । అర్చయిష్యన్తి మాం లో
కే వసన్తం త్వయి నిత్యశః ॥ ౧౩౭ ॥ ఉపచారైస్తథా సాఙ్గైః పీఠే శైవే
చ వైష్ణవే । పురుషా వా స్త్రియో వాఽపి భవన్తు ఫలభాగినః ॥ ౧౩౮ ॥
ఇతి దత్వా వరం తస్మై వరదో వృషభధ్వజః । ఆస్తే తత్రేశ్వరో నిత్య మదృశ్య
స్సగణస్తటే ॥ ౧౩౯ ॥ వరం లబ్ధ్వాథ చక్రోఽపి పఞ్చాయుధసరో యయౌ ।
ఆసాద్య స్వం సరోఽదృశ్యస్తపశ్చరతి నిత్యశః ॥ ౧౪౦ ॥ శతానన్దః ॥
శ్రుత్వైతన్మునయః ప్రీతా ఆఖ్యానం నారదేరితమ్ । సార్ధం వాల్మీకినా సర్వే
జగ్ముస్తం వృషభాచలమ్ ॥ ౧౪౧ ॥ అహం తైరభ్యనుజ్ఞాతో మిథిలా
మాగతో నృప । ఇతి తే కథితం సర్వ మాఖ్యానం తు యథా శ్రుతమ్ ॥ ౧౪౨ ॥
వ్యాసః ॥ శ్రుత్వా సవిస్తరం వాక్య మద్భుతం రోమహర్షణమ్ । పునః ప్రీ
తోఽభవద్రాజా శతానన్దం పురోధసమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ శృణ్వతస్తే కథాం బ్ర
హ్మం స్తృప్తిర్మే నోపజాయతే । భూయః కథయ మే బ్రహ్మన్ వేఙ్కటా
ద్రీశ్వరం ప్రతి ॥ ౧౪౪ ॥ వ్యాసః ॥ శతానన్దః పునః ప్రాహ జనకం మిథిలా
పతిమ్ । వక్ష్యామి విస్తరేణాహం సావధానమనాశ్శృణు ॥ ౧౪౫ ॥ వా
మదేవేన మునినా కథితాం జనకాయ వై । నిమిపుత్రాయ చ పురా కథాం
యజ్ఞాన్తరే నృప ॥ ౧౪౬ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వాయుమ్ప్రతి భ
గవత్సాన్నిధ్య వరప్రదానాది కథనం నామ చతుర్వింశోఽధ్యాయః.

---

* జ్వాలాకేశమిత్యాది - త్వయి నిత్యశో వసన్తం జ్వాలాకేశం త్రిణయనం మాం లోకే కేచన జనా విష్ణుశివాత్మకం బ్రహ్మార్చయిష్యన్తి - విష్ణుశివాత్మకబ్రహ్మత్వేనార్చయిష్యన్తి - విష్ణ్వంశశివాంశసమ్మిశ్రపరబ్రహ్మబుద్ధ్యాఽర్చయిష్యన్తీతి యావత్ - అత్ర విష్ణ్వాత్మకత్వం విష్ణుసమ్బన్ధి సుదర్శనాంశసమ్మిశ్ర చతుర్ముఖనిర్మిత శాలాఖ్యచక్రశరీరవర్తితయా పరమ్పరయా విష్ణుసమ్బన్ధిత్వరూపం - న తు సాక్షాత్తత్సమ్బన్ధిత్వరూపం - పూర్వమస్మిన్ ప్రకరణే సాక్షాత్తత్సమ్బన్ధానర్హత్వాభిధానాత్ - త్వయి వసన్తమిత్యత్రైవ శ్లోకే చక్రసంబంధిత్వస్య విష్ణ్వాత్మకత్వబీజతాయాస్స్పష్టతరం ప్రదర్శితత్వాచ్చేత్యవధేయం - అత్ర బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మకమితి చ నైకం పదం - అత్ర చతుర్ముఖసంబంధప్రసక్తేరభావాదుత్తరశ్లోకే - పీఠే శైవే చ వైష్ణవ ఇతి విష్ణుశివసంబంధమాత్రజ్ఞాపనాచ్చ.

జనకప్రీతిశతానన్దోక్తభగవదావిర్భావకథోపోద్ఘాతః.

శతానన్దః ॥ పురాతుజాహ్నవీతీరే జనకంసంశితవ్రతమ్ । అశ్వమేధేమహాయజ్ఞే దీక్షితంమునయోఽభ్యయుః ॥ ౧ ॥ తానభ్యర్చ్యమునీన్సర్వాన్రాజాసఋషిసత్తమాన్ । జనకఃప్రీతిసంహృష్టో వాక్యమేతదువాచహ ॥ ౨ ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ సుతప్తంచమహత్తపః । సఙ్గమ్యయూయమస్మాకం యజ్ఞవాటమిహాగతాః ॥ ౩ ॥ తేనైవమునయస్సర్వే సంహృష్టాఃపరమాంముదమ్ । యయుస్తత్రనిశామేకా మవసన్మునిసత్తమాః ॥ ౪ ॥ బహుసమ్భాషమాణానా మన్యోన్యంవైమహాత్మనామ్। పర్యస్తారజనీచాపి ప్రాతఃకాలోభ్యవర్తత ॥ ౫ ॥ కృత్వాప్రాతస్తనీంసన్ధ్యాం మునయశ్చసమాగతాః । యజ్ఞవాటంమహాత్మానో జనకోయత్రతిష్ఠతి ॥ ౬ ॥ నారాయణకథాశ్చాపి కథయన్తఃపరస్పరమ్ । ఆసీనాస్తత్ర తేసర్వే జనకేనమహాత్మనా ॥ ౭ ॥ తస్మిన్కాలేమహాతేజాః పర్యటన్పృథివీమిమామ్ । బ్రహ్మర్షిర్వామదేవస్తు సఙ్గతోమునిసత్తమః ॥ ౮ ॥ అభ్యుత్థితాస్తతస్సర్వే ఋషయోవేదపారగాః । పప్రచ్ఛుస్సఙ్గతాస్సర్వే వామదేవంద్విజోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ భూరియంవామదేవాద్య పరిక్రాన్తాత్వయావిభో।శ్రోతుమిచ్ఛామహేత్వత్తో నారాయణకథాంశుభామ్॥౧౦॥ క్వవావసతిదేవేశ శ్శ్రీనివాసోజగత్పతిః । ఉత్కణ్ఠావిద్యతేచాస్య జనకస్యమహాత్మనః ॥ ౧౧ ॥ ఇతితైఃపరిపృష్టస్తు వామదేవస్తదాబ్రవీత్ । నారాయణగిరిర్నామ భూధరేన్ద్రోద్విజోత్తమాః ॥ ౧౨ ॥ ఇతోదక్షిణతశ్చాపి ద్విశతేయోజనేపునః । తత్రదేవాస్సగన్ధర్వా స్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః ॥ ౧౩ ॥ వసన్తినియతాహారా వేఙ్కటాఖ్యేయభూధరే । అహామప్యాగతస్తత్ర భూధరేన్ద్రేద్విజోత్తమాః ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యంనారదంచైవ పులస్త్యంపులహంతథా।అఙ్గీరసంక్రతుంచైవ దక్షంజాబాలిమేవచ॥౧౫॥ యోగాభ్యాసరతాంస్తాంస్తు దృష్ట్వాఽహంపునరబ్రువమ్ । కిమత్రసఙ్గతాయూయ మాసీనాఃసర్వేతేద్విజాః ॥ ౧౬ ॥ ఇతిపృష్టాస్తుతేసర్వే ప్రత్యూచుర్మేనకిఞ్చన।అగస్త్యఃపరమర్షిస్తు మామాహాయమహాయశాః॥౧౭॥ ఉవాచమునిశార్దూలో నివాసేతత్రకారణమ్ । భగవన్తముపాసీనో నారదోయోగవిత్తమః ॥ ౧౮ ॥ వసన్గోదావరీతీరే నదదర్శశ్రియఃపతిమ్।వై

కుణ్ఠేతుపరేలోకే తేనోద్విగ్నమనాముని: ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మాణంసముపా
గమ్య పర్యపృచ్ఛత్సనాతనమ్ । నివాసస్సర్వభూతానాం పరమాత్మాస
నాతన: ॥ ౨౦ ॥ క్వప్రయాత:పరోదేవ స్తన్మేబ్రూహిపితామహ । ఇతి
పృష్టస్తదా తేన బ్రహ్మాలోకపితామహ: ॥ ౨౧ ॥ ధ్యాత్వాచిరమువాచే
దం నారదంప్రాఞ్జలింస్థితమ్ । నారాయణగిరిర్నామ భూమావాస్తేమహా
మునే ॥ ౨౨ ॥ తస్మిన్హిరమయాసార్ధం రమతేపురుషోత్తమ: । ప్రీతి
స్సుమహతీజాతా తస్మింస్తుగిరిమూర్ధని ॥ ౨౩ ॥ గచ్ఛనారదసర్వేశంద్ర
ష్టుమిచ్ఛసిచేత్ప్రభుమ్ । ఇతితేనసమాదిష్టో నారదోమునిసత్తమ:॥౨౪॥
తతస్తస్మాదపాక్రమ్య సశైలేన్ద్రముపాగమత్ । ఆగచ్ఛన్తంనయంసర్వే
సజ్జతా:పథినారదమ్ ॥ ౨౫ ॥ అస్మాభిస్సహసజ్గత్య పర్వతేన్ద్రముపా
గమత్ । తతశ్చతుర్ముఖశ్చాపి దేవైస్సహసమాగత: ॥ ౨౬ ॥ అస్మాభి
స్సహిత:పూర్వం తస్మిన్పర్వతసత్తమే । చచారభగవాన్బ్రహ్మా పరమా
త్మానమవ్యయమ్ ॥ ౨౭ ॥ అదృష్ట్వానారదంచాస్మా న్నిత్యువాచపితామ
హ:।యావత్యస్సరితశ్చాస్మిన్ సరాంసిచమహామునే॥౨౮॥యాశ్చసన్తి
మహాపుణ్యా:పుష్కరిణ్యశ్శుభోదకా:। తటాకాన్యుదపానాని తథాప్రస్ర
వణానిచ॥౨౯॥ వాప్యశ్చసర్వదాపుణ్యా హ్రదాశ్చమునిసేవితా:।యాని
సన్త్యేవమాదీని పుణ్యాన్యస్మిన్పర్వతోత్తమే॥ ౩౦ ॥ తానిసర్వాణివిప్రేన్ద్రసే
వమానస్సమన్తత: । కుర్వన్ప్రదక్షిణంచైవ విచరస్వమహీధరమ్॥ ౩౧॥
యావతాభగవాన్దేవ: కాలేనద్రక్ష్యతేహరి: । తావత్కాలమిహైవత్వం
విచరస్వమహామునే ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవో బ్రహ్మలోకపితా
మహ: । స్వానుగైస్సహదేవైశ్చ తత్రైవాన్తరధీయత ॥ ౩౩ ॥ వామ
దేవ: ॥ అగస్త్యోథమహీపాల తైరేవమునిభిస్సహ । ప్రణమ్యతస్మై దేవా
య బ్రహ్మణేఽవ్యక్తజన్మనే॥ ౩౪ ॥ చిన్తయన్వాసుదేవాఖ్యం పరబ్రహ్మ
స్వరూపిణమ్ । ద్రష్టుకామశ్చతందేవం వృషభాద్రినివాసినమ్ ॥ ౩౫ ॥

అగస్త్యస్య శేషాచలవాయవ్యదిశిమహాభూతవిలోకనం.

అతీత్యపశ్చిమంభాగం పర్వతస్యమహీయస: । ఉదీచీదిశమభ్యాయాత్త
పసాచసమన్విత: ॥ ౩౬ ॥ చిన్తయన్దేవదేవేశం భూపాలహరిమీశ్వరమ్ ।
సంస్మరన్బ్రహ్మణోవాక్యం విచచారతతస్తత: ॥ ౩౭ ॥ ఋషిభిస్సహి

తస్సహైవ స్తపసాభావితాత్మభిః । ఆదిత్యకల్పతేజోభిర్జటామణ్డలధారి
భిః ॥౩౮॥ సంయుక్తో విచరం స్తత్రభూప తే పర్వతోత్తమే। వాయవ్యాం
దిశి చాద్రాక్షీదిదమాశ్చర్యముత్తమమ్ ॥ ౩౯ ॥ శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశా
తత్రాసీన్మహతీ శిలా । దర్శనీయతమా స్నిగ్ధాపి స్తీర్ణా విమలా శుభా॥౪౦॥
తస్యాం శిలాయామాస్తే స సముచ్ఛ్రితతనుః పుమాన్। దీప్యమానస్స్వవ
పుషా పర్వతేన్ద్ర ఇవాపరః ॥ ౪౧॥ మహాబాహుర్విశాలాక్షో మహాదం
ష్ట్రో మహాహనుః। రక్తమాల్యామ్బరధరో రక్తగన్ధానులేపనః ॥ ౪౨ ॥
బిభ్రద్రక్తే తథా దివ్యకుణ్డలే రత్నభూషితే । బిభ్రచ్చన్ద్రప్రతీకాశం స్నిగ్ధ
హేమవిభూషితమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనేకరత్నసఞ్ఛన్నైర్భూషణైస్సువిభూ
షితమ్ । శ్యామం నానావిధై రత్నైశ్శోభమానకిరీటకమ్ ॥ ౪౪ ॥ తము
పేత్య మహాకాయం మహావీర్యం మహాభుజమ్ । అగస్త్యో విస్మయావిష్టో
భూయో భూయోఽన్వవైక్షత॥ ౪౫ ॥ తతస్తమృషిశార్దూలః ప్రాహ చై
వం వచో నృప । ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ జ్వలద్భాస్కరతేజసే ॥ ౪౬ ॥

అగస్త్యః ॥ కో భవాన్ సుమహావీర్య కస్య వా ప్రియదర్శన । ఏతన్నస్త్వం
తు తత్త్వేన పృచ్ఛతాం బ్రూహి నానృతమ్ ॥ ౪౭ ॥ వామదేవః ॥ ఏవము
క్తే తతస్తేన నరేన్ద్ర మునినా తదా । శృణ్వతాం ప్రీతిదాయిన్యా వాచా మ
ధురయా గిరా ॥ ౪౮ ॥ మహారాజ సంమునీన్ద్రం తం న కించిత్ప్రత్యభాష
త।స్తువన్తం చ తదాగస్త్యముద్వీక్షత పునః పునః॥౪౯॥ పశ్యతాం చైవ సర్వే
షాం మునీన్ద్రాణాం మహాత్మనామ్। అన్తర్దధే మహాతేజాస్తదద్భుతమివా
భవత్ ॥ ౫౦॥ తతస్తే మునయస్సర్వే విస్మయోత్ఫుల్లలోచనాః । అహో
దృష్టమహో దృష్టమాశ్చర్యమితి చాబ్రువన్ ॥౫౧॥ దర్శయిత్వా మహాశ్చ
ర్యం రూపం భాస్కరసన్నిభమ్ । మాయయా మోహయిత్వాఽస్మాన్ స
ద్యో హ్యన్తరధీయత॥౫౨॥ ఇతి బ్రువన్తస్తే సర్వే మునయోఽద్భుతతేజసః।
ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ వ్యచరంస్తం మహీధరమ్ ॥౫౩॥ సంవృతో మునిభి

స్సర్వైరగస్త్యో భగవాంస్తదా। తమేవ దేవదేవేశం ద్రష్టుకామోఽనపా
యినమ్ ॥౫౪॥ భాగం పరిత్యజ్య నరేన్ద్ర పశ్చాన్నారాయణాద్రేర్విమలం
విశాలమ్। ద్విజేన్ద్రవర్యస్సహసా మహాత్మా తస్యోత్తరం భాగమథ ప్రపేదే॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవదావిర్భావో
పోద్ఘాతాదికథనం నామ పంచవింశోధ్యాయః.

శేషాచలోత్తరదిశ్యగస్త్యాదికృతభగవదన్వేషణప్రకారః.

వామదేవః ॥ తతస్తస్మిన్మహాతేజా విచరన్పర్వతోత్తమే । ఉత్త
రంభాగమాశ్చర్యం దదర్శాద్భుతదర్శనమ్ ॥ ౧ ॥ లమ్బమానమహాశా
ఖైర్జమ్బూవృక్షైశ్చ పాణ్డరైః । శుద్ధస్ఫటికసఙ్కాశఫలవద్భిస్సుశోభిత
మ్ ॥ ౨ ॥ సరితః పుణ్యదాస్తత్ర దదర్శ విమలోదకాః । సర్వపాపహరా
శ్శుద్ధాశ్శతశశ్శుభదర్శనాః ॥ ౩ ॥ సర్వాసు తాసు పుణ్యాసు సరిత్సు విమ
లాసు చ । మునీన్ద్రో మునిభిస్సార్ధం కృతశౌచో యథావిధి ॥ ౪ ॥ స్నానం
చక్రే ప్రయత్నేన ప్రయతస్సుసమాహితః । చిన్తయన్వాసుదేవాఖ్యం హృ
ది నారాయణం హరిమ్ ॥ ౫ ॥ కృత్వా స్నానక్రియాస్సర్వా అర్చయా
మాస కేశవమ్ । అర్చయిత్వా జగన్నాథం జగామ సుసమాహితః ॥ ౬ ॥
నరేన్ద్ర మునిభిస్సార్ధం ద్రష్టుకామస్సురేశ్వరమ్ । విచరన్సర్వశస్తత్ర
మునీన్ద్రః పర్వతోత్తమే ॥ ౭ ॥ దదర్శ చోత్తరంభాగం శోభితం వివి
ధైర్ద్రుమైః । మేఘైశ్శైలనిభైశ్చాపి శోభితం శుభదర్శనమ్ ॥ ౮ ॥
మృగసర్పమహావ్యాళద్విజపక్షినిషేవితమ్ । బహుపుష్పలతాభిశ్చ సు
సఞ్ఛన్నమహీతలమ్ ॥ ౯ ॥ సుఖవాతానుచరితం శీతోదకతటాకకమ్ ।
భ్రమరైర్గీయమానం చ పిబద్భిః పుష్పజం మధు ॥ ౧౦ ॥ శైలకన్దరనిష్క్రా
న్తైః కోకిలైర్మధురస్వనైః । సుస్వరైర్గీయమానం చ గన్ధర్వైస్తు నిషేవితమ్ ॥
నృత్యద్భిశ్చ మహాపక్షైర్మయూరైరుపశోభితమ్ । అశ్వత్థప్లక్షబిల్వైశ్చ
శోభితం బహుశాఖిభిః ॥ ౧౨ ॥ తిలకైః పుష్పితైశ్చాపి కృతమాలైశ్చ
పుష్పితైః । కరఞ్జైః కోవిదారైశ్చ పాటలైశ్చాపి పుష్పితైః ॥ ౧౩ ॥ అ
శోకైర్ముచుళిన్దైశ్చ శోభితం చిత్రశాఖిభిః । శిరీషశింశుపోద్దాలహిన్తా
లపనసైస్తథా ॥ ౧౪ ॥ తిమిశైర్నక్తమాలైశ్చ స్పన్దనైశ్చన్దనైస్తథా ।
వకుళైః పుష్పితైశ్చాపి రాజద్భిరక్తచన్దనైః ॥ ౧౫ ॥ ఏవం బహువిధైర్వృ
క్షైర్నానాశాఖోపశోభితైః । శోభితం శుభగన్ధాఢ్యం నానాధాతుసమన్వి
తమ్ ॥ ౧౬ ॥ పర్వతస్యోత్తరంభాగం మణిప్రవరసేవితమ్ । దదర్శ నృప
తే ధీమాన్మునిభిర్భగవాంస్తదా ॥ ౧౭ ॥ అథ తైర్మునిభిస్సార్ధం విరచన్గి
రిమూర్ధని । దదర్శ దివ్యామాశ్చర్యాం పద్మినీం పద్మశోభితామ్ ॥ ౧౮ ॥

ఉత్ఫుల్లైరుత్పలైశ్చాపి ప్రఫుల్లైఃకుసుమైస్తథా । శోభితాంశుభగన్ధా
ఢ్యాం ప్రసన్నసలిలాంశుభామ్ ॥ ౧౯ ॥ ఇన్దుస్ఫటికసఙ్కాశాం రాజ
హంసనిషేవితామ్ । సింహవ్యాఘ్రమృగైశ్చాపి నినదద్భిర్నిషేవితామ్॥
జలార్థిభిశ్చమాతఙ్గైః శోభితాంశుభదంష్ట్రిభిః । క్రౌఞ్చైఃప్లవఙ్గైర్వారా
హైశ్శోభితాంశుభదర్శనైః ॥౨౦॥ అధికంశోభమానాంతాం కూజద్భి
శ్చవిహఙ్గమైః । సేవితాందేవగన్ధర్వ యక్షవిద్యాధరాదిభిః ॥ ౨౨ ॥ ఏ
వమత్యద్భుతాంతాంతు సర్వదుఃఖప్రణాశినీమ్ । దృష్ట్వాసవిస్మయావిష్టో
మునీంద్రఃప్రాహతాన్మునీన్ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యః ॥ అస్యాంస్నాత్వా౽
థగచ్ఛామో దిశంప్రాచీంమహాగిరేః । లోకేస్మిన్ శ్రూయతేచైషా పాప
హానిప్రదేతివై ॥ ౨౪ ॥ సర్వపాపహరాశుద్ధా పద్మినీలోకవిశ్రుతా । స
ర్వదుఃఖహరాచాపి సర్వతీర్థఫలప్రదా ॥ ౨౫ ॥ ఏవముక్త్వాతుతైస్సార్ధ
మృషిభిర్భావితాత్మభిః । నివేశ్యహృదిదేవేశం మమజ్జసహసాజలే ॥౨౬॥
స్నానంకృత్వాథదేవేశం ప్రణమ్యాత్మనితంప్రతి।అభ్యర్చ్యచహృషీకేశం
వాసుదేవంసనాతనమ్ ॥ ౨౭ ॥ విచచారయథాపూర్వ మృషిభిస్సహి

అగస్త్యాదీనాంసనత్కుమారవిలోకనపూర్వకపూర్వదిగ్గమనమ్.

తోమునిః । తస్యాఏవోత్తరేతీరే వృక్షమూలంసమాశ్రితాన్ ॥౨౮॥ స
మాహితాన్సమాసీనా న్పద్మిన్యాస్సుమహౌజసః । దక్షిణాభిముఖా
న్భూప యోగీన్ద్రాన్సదదర్శహ ॥ ౨౯ ॥ సనత్కుమారప్రముఖాన్ భ
గవన్న్యస్తమానసాన్ । భక్త్యాపరమయాయుక్తా న్నిమీలితవిలోచనాన్॥
తాన్దృష్ట్వాసహసాహృష్టో యోగీన్ద్రాన్యోగపారగాన్ । తేషాంసమీప
మభ్యాగా దగస్త్యోథమహామునిః ॥ ౩౦ ॥ తమాయాన్తంతతోదృష్ట్వా
మునీన్ద్రంమునిభిస్సహ । సనత్కుమారప్రముఖా యోగీన్ద్రాస్తమపూజ
యన్ ॥ ౩౨ ॥ సఙ్గమ్యసహితస్సర్వై ర్యోగీన్ద్రైర్మునిపుఙ్గవైః । సంపూ
జితోయథాన్యాయం తతస్తైర్మిథిలేశ్వర ॥ ౩౩ ॥ అథతాన్మధురంవాక్య
మువాచేదంమహామునిః ॥ అగస్త్యః ॥ కిమత్రదృష్టమాశ్చర్యం కోవాత్ర
వసతేపుమాన్ ॥ ౩౪ ॥ యుష్మాభిశ్చిన్త్యమానఃకః కింవాయాయంస
మాగతాః । ఏతదిచ్ఛామ్యహంశ్రోతు మేతన్మేశంసతామలాః ॥ ౩౫ ॥

ఏవంపృష్టాస్తదా తేన మునినాభావితాత్మనా । సనత్కుమారప్రముఖా యోగీన్ద్రాస్తమథాబ్రువన్ ॥ ౩౬ ॥ సర్వాత్మా భగవాన్విష్ణు ర్వాసత్యస్మిన్మహాగిరౌ । చిన్తనీయస్సఏవైకో మునీన్ద్రపురుషోత్తమః ॥ ౩౭ ॥ తమచిన్త్యంవిధాతారం చిన్తయామోఽనపాయినమ్।నాన్యంవయంజగన్నాథాచ్చిన్తయామోజనార్దనాత్ ॥ ౩౮ ॥ ద్రక్ష్యసేతంమహాత్మానం త్వంచాపిపురుషోత్తమమ్ । అచిరేణైవకాలేన బ్రహ్మభూతంసనాతనమ్॥౩౯॥ నారాయణంహరింవిష్ణుం సర్వలోకపరాయణమ్ । దృష్టవన్తోవయంచాపి సత్కృత్తమమరార్చితమ్ ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాఖ్యగిరావస్మి న్సార్వంపుణ్యప్రదాయిని । అస్త్యన్యద్దృష్టమాశ్చర్యం ప్రాచ్యాందిశిమహామునే ॥౪౧॥ పర్వతస్యాస్యదివ్యస్య శృణుతద్వదతాంవర । శక్రశ్చసహితోదేవై స్సౌహార్ద్వజ్రధరస్స్వయమ్ ॥ ౪౨ ॥ ద్రష్టుకామోగిరావస్మి న్వాసత్యవ్యక్తరూపిణమ్ । త్వంచాపిసురలోకేశం ద్రక్ష్యసేతంశచీపతిమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఏతైస్సార్థంమునీన్ద్రైస్త్వం ప్రాచీంగచ్ఛశుభాందిశమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితాస్సర్వే మునీన్ద్రాస్తంమహౌజసః ॥ ౪౪ ॥ సనత్కుమారప్రముఖాస్తదద్భుతమివాభవత్ । అన్తర్హితేషుసర్వేషు యోగీన్ద్రేషు మహాత్మసు ॥ ౪౫ ॥ అగస్త్యోమునిభిస్సార్థం సర్వైస్తైర్మునిసత్తమః । పరాజితాయామద్రాక్షీ దాశ్చర్యందిశిభూపతే ॥ ౪౬ ॥ తస్యాందిశిమహావృక్ష ఇన్ద్రకేతురివోచ్ఛ్రితః।లమ్బమానమహాశాఖః పుష్పభారనిపీడితః॥ ఆసీదాచ్ఛాదయన్సర్వం భూధరంఛాయయాన్నృప । తస్మిం లేతుసమాసీ ఆదిత్యసమతేజసః ॥ ౪౮ ॥ సప్తర్షయోమహాత్మానో భగవన్న్యస్తమానసాః । తాన్దృష్ట్వాసముని స్తేషాం సమీపముపచక్రమే ॥ ౪౯ ॥ అగస్త్యోమునిభిస్సార్థం తపసాభావితాత్మభిః । తమాయాన్తంతతోదృష్ట్వా మునయోయమినాంవరమ్ ॥ ౫౦ ॥ స్నేహాన్వితా యథాన్యాయం మహాత్మానమపూజయన్ । తతోబ్రవీన్మహాతేజా అభివాద్యచతాన్మునీన్ ॥ ౫౧ ॥ అర్థవన్మధురంవాక్యం ప్రశ్రయాన్మృదుశాక్షరమ్ ॥ అగస్త్యః ॥ కిమర్థమాగతాయూయం దివ్యేస్మిన్సర్వతోత్తమే ॥౫౨॥ కోవాధ్యేయోమహాదేవో యుష్మాకంమునిసత్తమాః । ఏతదాఖ్యాతమేయూయం సర్వంసత్యేనపృచ్ఛతః ॥ ౫౩ ॥ పృచ్ఛామిశ్రోతుకామోహం కా

తూహాలసమన్వితమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవంపృష్టా స్తదా తేన మునినాము
నిపుఙ్గవాః ॥ ౫౮ ॥ ఇదంప్రోచుర్మహాత్మానం వక్ష్యామస్త్వాం యథా
మితి ॥ ఋషయః ॥ వయమత్రాగతాబ్రహ్మన్ ద్రష్టుం దేవంజనార్దనమ్॥
నారాయణంవిశాలాక్షం జగద్ధాతారమీశ్వరమ్ । సఏవదేవస్సర్వాత్మా
ధ్యేయోనఃపురుషోత్తమః ॥ ౫౬ ॥ నచాన్యోవిద్యతేధ్యేయ స్తమృతేజ
గతాంపతిమ్ । తమజంసర్వలోకేశం కృష్ణమచ్యుతమీశ్వరమ్ ॥ ౫౭ ॥
పూజ్యంవరేణ్యంవరదం చిన్తయిష్యామహేవయమ్ । త్వంచాపిసర్వలో
కేశం ద్రష్టాసికమలేక్షణమ్ ॥ ౫౮ ॥ సింహాఖ్యేపర్వతేహ్యస్మి న్గచ్ఛప్రా
చీందిశంమునే ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తోమునిశ్రేష్ఠై ర్నృపశ్రేష్ఠమ
హామునిః ॥ ౫౯ ॥ అభ్యనుజ్ఞాయతాన్సర్వా న్జగామమునిసత్తమః । చిన్త
యన్మనసాదేవం విశ్వకర్తారమీశ్వరమ్ ॥ ౬౦ ॥ చిన్తయన్మనసావాక్యం
పితామహసమీరితమ్ । జగామసహసాదివ్యాం దిశంప్రాచీంగిరేస్త
తః ॥ ౬౧ ॥ నృపేన్ద్రదృష్ట్వాభగవానగస్త్య స్తస్యోత్తరంభాగమదృ
ష్టపూర్వమ్ । తత్రాప్యదృష్ట్వాభగవన్తమాద్యంద్రష్టుంతదాపూర్వమథ
ప్రపేదే ॥ ౬౨ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారాది దర్శనపూర్వక భగవదన్వే
షణప్రకారాదివర్ణనంనామ షడ్వింశోధ్యాయః.

శేషాచలపూర్వదిశ్యగస్త్యాదీనామద్భుతవస్తుదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ అథపూర్వాంసమాసాద్యదిశంతాంమునిభిస్సహ ।
నారాయణగిరేస్తస్య ద్రుమమణ్డలభూషితామ్ ॥ ౧ ॥ విచచారయథా
పూర్వం సహితస్తైర్మహాత్మభిః । జ్వలద్భాస్కరతేజోభి ర్మునిభిర్భావితా
త్మభిః ॥ ౨ ॥ సోపశ్యద్గిరిశృఙ్గాభాన్వృక్షాన్పుష్పఫలాన్వితాన్ । లమ్బ
మానమహాశాఖాన్ మృదుపల్లవశోభితాన్ ॥ ౩ ॥ సమదాన్వారణాం
శ్చాపి సుదంష్ట్రాన్సమ్యగుచ్ఛ్రితాన్ । నదతశ్చమహాసింహాన్ వరా
హాంశ్చాపిధావతః ॥ ౪ ॥ గుహ్యకిన్నరగన్ధర్వాన్ యక్షాద్యాంశ్చస
హస్రశః । ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చ శోభితంపర్వతోత్తమమ్ ॥ ౫ ॥

పశ్యన్తత్సమన్తాత్సోఽగస్త్యోవిచచారమహామునిః । విచరన్ సదదర్శాథము
నిప్రవరసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ మహాభాగంమహాపుణ్యంమృగయూథపసేవి
తమ్ । నిత్యపుష్పఫలోపేతైర్ద్రుమైర్నానావిధైర్యుతమ్ ॥ ౭ ॥ మత్త
ద్విపానుచరితంమత్తకోకిలనాదితమ్ । మహద్భిరుచ్ఛ్రితైశ్శృఙ్గైశ్శోభ
నీయైశ్చశోభితమ్ ॥ ౮ ॥ భయఙ్కరమహానాగం మహాసానుంశుభావ
హమ్ । ఉచ్ఛ్రితామలకైశ్చాపిఫలవద్భిశ్చశోభితమ్ ॥ ౯ ॥ ఏవంభూ
తంమహాశ్చర్యం మహాభోగంమహాగిరిమ్ । అగస్త్యోభగవాన్పూర్వాం
దిశందృష్ట్వామహాగిరేః ॥ ౧౦ ॥ హృష్టోఽథవిచచారాశుమునిభిస్తైస్సమా
వృతః। తత్రాద్భుతమథాపశ్యదగస్త్యఃపర్వతోత్తమే ॥౧౧॥ బిలంపాతా
ళసఙ్కాశంపశ్యతాంభయదాయకమ్ । మహాన్తంభైరవందుర్గమదృష్టం
మానుషైర్నృప ॥౧౨॥ నిపతేయుర్హిపశ్యన్తోనరాయస్మిన్విమోహితాః।
తద్బిలంసముపాగమ్యమునీన్ద్రోమునిభిస్సహ ॥ ౧౩ ॥ పునఃపునర్నిరీక్ష్యే
దంవచఃప్రోవాచధర్మవిత్ ॥ అగస్త్యః ॥ దృష్ట్వాచైవంవిధంసర్వేనిపతి
ష్యన్తిమోహితాః ॥ ౧౪ ॥ మానవాద్రష్టుకామాయే సమారూఢామ
హీధరమ్ । తస్మాదేతన్నచైవాస్మిన్భవేదితిమతిర్మమ ॥ ౧౫ ॥ బిలం
తుభైరవంఘోరం మృత్యువక్త్రసమంగిరా ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యు
క్తోమునినాతేనసద్యశ్చాన్తర్హితంబిలమ్ ॥ ౧౬ ॥ అగస్త్యస్యప్రభావేన
తదద్భుతమివాభవత్ । అన్తర్హితేతతస్తస్మిన్విచచారమహామునిః॥౧౭॥
తస్మిన్నేవమహాపుణ్యేవేఙ్కటాఖ్యేమహాగిరౌ । దదర్శాథచిరంతత్రశత
శాఖసముచ్ఛ్రితమ్ ॥౧౮॥ సాలంమహాద్భుతాకారంమృదుపల్లవశోభి
తమ్ । మహాన్తంమహదాశ్చర్యమదృష్టంభువిమానుషైః ॥ ౧౯ ॥ తద్దృ
ష్ట్వాశీఘ్రమభ్యాయాదగస్త్యోథమహామునిః । తత్సమీపేమహాతేజావిస్మ
యావిష్టచేతనః ॥౨౦॥ తముపేత్యమహాసాలంమునీంద్రోమునిభిస్సహ ।

భగవత్సాక్షాత్కారాయతపఃకుర్వన్తమిన్ద్రమ్ప్రత్యగస్త్యోక్తిః

దదర్శశక్రమాసీనందేవంసాక్షాచ్ఛచీపతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సాలస్కన్ధప్రతీకాశ
బాహుశాఖంశతక్రతుమ్ । రత్నజాలోపసమ్పన్నమకుటేనవిరాజితమ్ ॥
వైడూర్యమణిరత్నాఢ్యకుణ్డలాభ్యామలఙ్కృతమ్ । వజ్రపాణింవిశా
లాక్షం నారాయణమివాపరమ్ ॥ ౨౩ ॥ సూర్యాగ్నియమవస్వశ్విను

బేరవరుణైస్తథా । గన్ధర్వకిన్నరేంద్రైశ్చ శుభకుణ్డలధారిభిః ॥ ౨౪ ॥
దివ్యామ్బరధరైరారాత్సర్వైస్సముపసేవితమ్ । తందృష్ట్వానృప తేదేవం
దేవజన్మామహామునిః ॥ ౨౫ ॥ తత్సమీపంమహాతేజాస్సహసావ్యాగమ
త్తదా । సంవృతందేవదేవేశంత్రైలోక్యాధిపతింద్విజః ॥ ౨౬ ॥ ముని
భిస్సహితస్సర్వై రపూజయదరిన్దమమ్ । దేవాశ్చసహశక్రేణ మునీ
న్ద్రానాగతాంస్తదా ॥ ౨౭ ॥ అపూజయన్యథాన్యాయం స్థితైస్సార్థం
మహాత్మనా। తానువాచసశక్రాంస్తుతతోఽగస్త్యస్సురోత్తమాన్ ॥ ౨౮ ॥
శ్రూయతామితిచాభాష్యప్రహసన్నివవిస్మితః। కిమర్థమాగతాయూయం
కింవాచిన్తయథాఽమరాః ॥ ౨౯ ॥ ఆశ్చర్యంచాపికిందృష్టమస్మిన్పుణ్యే
నగోత్తమే । ఏతత్సత్యేనమేసర్వమాఖ్యేయంత్రిదశేశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥
శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహంత్వేతద్యుష్మాభిస్సముదీరితమ్ ॥ వామదేవః ॥ అగ
స్త్యేనైవముక్తాస్తేసర్వఏవతతస్సురాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవమూచుర్మునిశ్రేష్ఠం
నృపశ్రేష్ఠాసురార్దనాః । ద్రష్టుకామావయందేవంపద్మపత్రనిభేక్షణమ్ ॥
నారాయణంహృషీకేశం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । ప్రణతార్తిహరంవిష్ణుం
బ్రహ్మభూతంసనాతనమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమాగమ్యమునిశ్రేష్ఠసింహాఖ్యేఽస్మి
న్నగోత్తమే । జయందేవజిదాదీనాం దైత్యేన్ద్రాణాంమహౌజసామ్ ॥
ప్రార్థయామోవయంబ్రహ్మన్ దేవదేవాజ్జనార్దనాత్ । తంద్రష్టుమజ
రందేవంసమాసీనంమహౌజసమ్ ॥ ౩౫ ॥ చిన్తయన్తస్తమేవేశం సృష్టి
స్థిత్యన్తకారణమ్ । ఏవమూచుర్మునిశ్రేష్ఠంనృపశ్రేష్ఠాసురార్దనాః ॥౩౬॥
సఏవభగవాన్దేవో ధ్యేయోఽస్మాభిస్సనాతనః । నాన్యోధ్యేయఃపుమాం
స్తస్మాద్విద్యతేనచదృశ్యతే ॥ ౩౭ ॥ దృష్టంచాపిమహాశ్చర్యం పర్వతే
స్మిన్మహామునే । శుభేతుదక్షిణేభాగే గిరేరస్యమహీయసః ॥ ౩౮ ॥

ఇన్ద్రోక్త్యాఽగస్త్యస్యశఙ్కరదర్శనాయాగ్నేయదిగ్గమనమ్.

ఆశ్చర్యభూతోభగవాన్వసతీశస్సదాహరః । పినాకపాణిస్సర్వాత్మా స
ర్వశక్తిర్మహేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ సర్వైరేవసంవృతోభూతైఃకింనరోరగరా
క్షసైః । తత్రగత్వాచదేవేశం ద్రష్టాసిభువనేశ్వరమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఋషిం
దూర్వాససంచాపి నన్దికేశ్వరమేవచ । యేచాప్యనుచరాస్తత్ర తాం
శ్చాపిద్రక్ష్యసేమునే ॥ ౪౧ ॥ ఇతోగచ్ఛస్వతందేశంయత్రాస్తేభగవాన్ప్రా

రః । ఏభిర్మునివరైస్సార్థంమావిళమ్బితుమర్హసి ॥ ౪౨ ॥ వామదేవః ॥
ఏవముక్తస్సురైస్సర్వైరభ్యనుజ్ఞాయతాన్తత్సురాన్ । పూర్వభాగంవిహా
యాథ భూధరస్యమహీయసః ॥ ౪౩ ॥ అభ్యగాద్దక్షిణంభాగం తైరేవ
మునిభిస్సహ । సపశ్యన్దక్షిణంభాగమగస్త్యోఽథమహామునిః ॥ ౪౪ ॥ ఆ
గ్నేయ్యాందిశిచాద్రాక్షీదిదమాశ్చర్యముత్తమమ్। శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గ
శక్తిలాఙ్గలనన్దకాన్ ॥ ౪౫ ॥ స్వైస్స్వైరూపైస్సమాసీనాన్భ్రాజయ
ద్భిర్దిశోదశ । దివ్యాభరణమాలాభిర్భ్రాజితాన్శుభదర్శనాన్ ॥ ౪౬ ॥
రక్తచన్దనదిగ్ధాఙ్గాన్దివ్యమాల్యోపశోభితాన్ । శుభనూపురకేయూరక
టకాదివిభూషితాన్ ॥ ౪౭ ॥ అథతాన్తత్సహసాదృష్ట్వా మునీన్ద్రైః
పురుషర్షభాన్ । తేషాంసమీపమాగమ్యసహర్షోమునిభిస్సహ ॥ ౪౮ ॥
అగస్త్యశ్చతతస్తేభ్యఃప్రణామమకరోత్తదా । ప్రణమ్యప్రాఞ్జలిర్భూత్వా
ప్రస్తూయచమహాద్యుతిః ॥ ౪౯ ॥ కృత్వాప్రదక్షిణంచాపి దక్షిణాందిశ
మభ్యగాత్ । అత్యన్తంవిస్మయావిష్టోమునిభిస్సహితోనృప ॥ ౫౦ ॥
ఆదిదేవంమహాదేవం ద్రష్టుకామోజనార్దనమ్ । ఆశ్చర్యరూపమారుహ్య
ప్రేక్షమాణోమహాగిరిమ్ ॥ ౫౧ ॥ పరిత్యజ్యతస్యైవనగోత్తమస్య ప్రాచీం
దిశం దేవగణాభిజుష్టామ్ । అవాప్యతస్యైవగిరేర్మహాత్మా తందక్షిణంభా
గమసౌప్రపేదే ॥౫౨॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
అగస్త్యస్య శేషాచలవాసీన్ద్రాదితపఃకరణప్రకారభగవద్దివ్యా
యుధదర్శనాదికథనంనామ సప్తవింశోఽధ్యాయః.

అగస్త్యకృతశేషాచలదక్షిణభాగస్థశఙ్కరసేవాక్రమః,

వామదేవః ॥ తస్యాథదక్షిణంభాగం భూధరస్యమహీయసః ।
అవాపపరయాప్రీత్యామునీన్ద్రోమేఘసన్నిభమ్ ॥ ౧ ॥ శుభగుల్మలతా
గూఢంనానాపాదపసఙ్కులమ్ । మార్జారైర్వానరైశ్చాపి గోపుచ్ఛై
శ్చనిషేవితమ్ ॥ ౨ ॥ ఫలవద్భిర్మహద్భిశ్చపుష్పభారనిపీడితైః । దర్శనీ
యతమైర్దివ్యైశ్శోభితంశుభశాఖిభిః ॥ ౩ ॥ భిన్నాఞ్జనచయాకారంశిలా
భిరుపశోభితమ్ । హంససారసగృధ్రైశ్చశతపత్రైశ్చశోభితమ్ ॥ ౪ ॥

శోభితంరమణీయైశ్చ చక్రవాకైర్మహాస్వనైః । నానాధాతుసమాకీర్ణం
నానాప్రస్రవణాకులమ్ ॥ ౫ ॥ గుహ్యావిద్యాధరాద్యైశ్చసభార్యైశ్శుభద
ర్శనైః । శోభితంశుభగన్ధాఢ్యంశుభమారుతసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ గాయద్భిః
కిన్నరైశ్చాపిగన్ధర్వైశ్చనిషేవితమ్ । ప్రసాదయద్భిర్దేవేశంకృష్ణమక్లిష్ట
కారిణమ్ ॥ ౭ ॥ ఏవమత్యద్భుతందివ్యం దక్షిణంభాగమాత్మవాన్ ।
దదర్శమునిశార్దూలఃపర్వతస్యమహీయసః ॥ ౮ ॥ తత్రాపిన్నృపతేఽద్రా
క్షీత్పుష్పితంబహుశాఖినమ్ । అత్యుచ్ఛ్రితంమహాశ్చర్యం దర్శనీయత
మంనృప ॥ ౯ ॥ అతీవశుభగన్ధాఢ్యంమృదుపల్లవశోభితమ్ । వృక్షంమ
హాద్భుతందివ్యంయోనదృష్టఃపురాతనైః ॥ ౧౦ ॥ తందృష్ట్వాసహసాఽగ
స్త్యోయయౌశీఘ్రతరంమునిః । మునీన్ద్రైస్సహితస్సర్వైర్నరేన్ద్రసహావి
స్మితః ॥౧౧॥ తత్సమీపంసమాగమ్యకౌతూహలసమన్వితః । ఉద్వైక్షతమహా
తేజాస్తంవృక్షంబహుశాఖినమ్ ॥౧౨॥ తత్రాసీనంతతోఽపశ్యద్భగవన్త
ముమాపతిమ్ । నేత్రైర్రక్తైస్సమాయుక్తంత్రిభిస్త్రిభిరివాగ్నిభిః ॥ ౧౩ ॥
ఉదఙ్ముఖంమహాశ్చర్యజటామణ్డలధారిణమ్ । చతుర్భుజంమహాదేవంనీల
కణ్ఠంపినాకినమ్ ॥ ౧౪ ॥ తరుణాదిత్యసఙ్కాశంజ్వలన్తంస్వేనతేజసా ।
స్వేనైవతేజసాదేవంభాసయన్తందిశోదశ ॥ ౧౫ ॥ కపిలాక్షంవిశాలా
క్షంచార్వోష్ఠంచారువక్షసమ్ । సమున్నతతనుంసౌమ్యం సర్వాలోకనమ
స్కృతమ్ ॥ ౧౬ ॥ నానామణిగణచ్ఛన్నజ్వలత్కుణ్డలధారిణమ్ । తై
స్తైరనుచరైశ్చాపి నానారూపధరైస్తథా ॥ ౧౭ ॥ అనేకబహుసాహ
స్రైర్బలవద్భిర్నిషేవితమ్ । నన్దికేశ్వరదూర్వాసోబాణాద్యైశ్చనిషేవిత
మ్ ॥౧౮॥ యక్షకిన్నరగన్ధర్వైర్దేవైశ్చాపినిషేవితమ్ । హాహాహూహూ
భ్యాంచతథాగన్ధర్వాభ్యాంనిషేవితమ్ ॥౧౯॥ తైస్తైరభిష్టుతంచైవమహా
దేవంమహాద్యుతిమ్ । దృష్ట్వాశమ్భుంతదాగస్త్యోననామశిరసాభువి ॥౨౦॥
ప్రణేముర్మునయశ్చాపిభగవన్తంమహేశ్వరమ్ । బ్రువన్తోదేవదేవేశంప్ర
సీదేతిపునఃపునః ॥ ౨౧ ॥ ప్రస్తూయతంమహాదేవంభగవన్తంమహేశ్వ
రమ్ । ఉవాచచతదాగస్త్యస్సమాసీనంమహౌజసమ్ ॥ ౨౨ ॥ నానా
రత్నవిచిత్రైశ్చవలయైశ్చవిభూషితమ్ । జామ్బూనదమయైశ్చాపికే
యూరైస్సమలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౩ ॥ వరదంసర్వభూతానాంసర్వదేవన

మస్కృతమ్ । కింనమాం భాషసే దేవత్వత్సమీపమిహాగతమ్ ॥ ౨౪ ॥
కోవాధ్యేయస్త్వయా దేవ కోస్మిన్వానివసత్యహో ॥ వామదేవః ॥

భగవత్సేవాకాంక్షిణమగస్త్యమ్ప్రతిశఙ్కరోక్తిః.

ఏవముక్తో మహాతేజా మహాదేవో మహామునిమ్ ॥ ౨౫ ॥ జలదస్వనగ
మ్భీరవచసా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ శఙ్కరః ॥ పరావరపతిర్దేవో విశ్వయో
నిర్జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ మయాచాన్యైశ్చ సర్వాత్మా ధ్యేయో నారాయ
ణో హరిః । నాన్యో ధ్యేయః పుమాఀల్లోకే దృశ్యతే న చ విద్యతే ॥ ౨౭ ॥
తమ్ప్రతే జగతాం నాథం సర్వవ్యాపినమీశ్వరమ్ । నారాయణగిరావస్మి
న్వసత్యేష సనాతనః ॥ ౨౮ ॥ నారాయణో జగద్యోనిర్భగవాన్పురుషో
త్తమః । అస్మిన్నద్రిస్థం మనో యస్మాన్మయా సర్వేశ్వరే హరౌ ॥ ౨౯ ॥
తస్మాత్సమాగతం త్వాహం నాభిభాషే న చాన్యథా । త్వం చాపి తం విశా
లాక్షం జనానామీశ్వరేశ్వరమ్ ॥ ౩౦ ॥ శరణ్యం సర్వభూతానామనాదిని
ధనం హరిమ్ । జ్వలన్మకుటకేయూరకటకాదివిభూషితమ్ ॥ ౩౧॥ మా
లయా దివ్యయా చాపి వైజయన్త్యా విరాజితమ్। పతత్రిరాజమారూఢం ద్ర
క్ష్యసే విశ్వరూపిణమ్ ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మణాపి మయా చాత్ర ప్రోక్తమేతత్త
వానఘ । ద్రష్టాసీతి జగన్నాథం భవత్యేతన్న సంశయః ॥ ౩౩ ॥ అచిరే
ణైవ కాలేన భగవాన్పురుషోత్తమః । కరిష్యతి స విశ్వాత్మా సాన్నిధ్యం తవ
కేశవః ॥ ౩౪ ॥ విచరస్వ యథాపూర్వం పర్వతేస్మిన్మహామునే । మా
విషాదం కృథా బ్రహ్మన్ తస్మిన్నద్రిస్తమనా భవ ॥౩౫॥ ఏవముక్తస్తు దేవే
న శమ్భునా పరమేష్ఠినా । పునః పునః ప్రణమ్యేశం తస్మాన్నైవాభ్యయా
న్మునిః ॥ ౩౬॥ స్నేహాన్వితో మునిశ్రేష్ఠ తస్మిన్ దేవే పినాకిని।పశ్యతాం తు
మునీన్ద్రాణామగస్త్యస్య తు పశ్యతః ॥ ౩౭ ॥ సానుగస్సహసా శమ్భుస్త
త్రైవాన్తరధీయత । మునయశ్చాపి తం దేవం సంస్తూయ పరమేశ్వరమ్॥
ప్రణమ్య చ మునీన్ద్రేణ సహ తేఽభ్యాగమంస్తదా । ఏవమేతన్మహాశ్చర్యం
సంవాదం శమ్భునా సహ ॥. ౩౯ ॥ ఋషిభిర్విస్మితం లోకే హ్యగస్త్యస్య
మహాత్మనః । ఆఖ్యాతం తే మయా చాపి మిథిలేశ మహాద్భుతమ్ ॥ ౪౦ ॥
సర్వపాపప్రశమనం కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ జనకః ॥ ఆశ్చర్యమిదమా
ఖ్యానం కథితం మే మహామునే ॥ ౪౧ ॥ శ్రుతం చాపి మయా సమ్యక్ప్ర

హ్యాష్టేనా న్తరాత్మనా । తతఃపరంమునీన్ద్రో౽సావకరోత్కిం మహాద్యుతిః॥ ఏతదాచక్ష్వమేబ్రహ్మన్ శ్రోతుమిచ్ఛా ప్రవర్తతే ॥ వామదేవః ॥ అగ స్త్యోథమహాతేజాః ప్రణిపత్యమహేశ్వరమ్ ॥ ౪౩ ॥ త్యక్త్వాథదక్షిణం భాగం నైరృతీం దిశమాస్థితః ॥ ౪౩౻ ॥ తందక్షిణంభాగమతీత్యరాజ న్నారాయణాద్రేస్సహతైర్మునీశ్వరైః । అథో త్తమాందక్షిణ పశ్చిమాందిశం ద్రష్టుంపరేశంప్రయయౌప్రతాపవాన్ ॥ ౪౪౻ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యకృత శేషాచలదక్షిణభాగవాసిశఙ్కరదర్శన ప్రకారాదికథనంనామాష్టావింశోధ్యాయః.

శేషాచలనైరృతిదిశ్యగస్త్యాదీనాంవిష్వక్సేనదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ తాందిశంసమనుప్రాప్య నైరృతీంభగవానథ । మన్దరాద్రిప్రతీకాశం శతశాఖంమహోచ్ఛ్రితమ్ ॥ ౧ ॥ వటంమహా న్తమాశ్చర్యం దదర్శసమహామునిః । తస్యమూలేసమాసీనం భగవ న్తంసురేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥ శిలాయామద్భుతాయాంతు మహాత్యాందీప్తతేజసమ్। విష్వక్సేనంసురాధ్యక్షం భగవన్న్యస్తమానసమ్ ॥ ౩ ॥ సర్వైరనుచరైశ్చాపి మహేన్ద్రసమవిక్రమైః । సంవృతంబలిభిర్దివ్యైశ్శతక్రతుమివాపరమ్ ॥ ౪ ॥ గ్రసన్తమివచాకాశం భక్షయన్తమివప్రజాః । దైత్యేన్ద్రో౽బలవన్తస్తం పరివార్యోపతస్థిరే ॥ ౫ ॥ శతశోదృష్టకర్మాణో రాక్షసాశ్చభయావహాః । గన్ధర్వపతయశ్చాపి యక్షాశ్చాపిసహస్రశః ॥ ౬ ॥ తమాసీనంమహావీర్యం విష్వక్సేనంనరాధిప । ఉపాతిష్ఠన్తతేసర్వే గృహీతవివిధాయుధాః ॥ ౭ ॥ భూతయూథానిచోగ్రాణి వైష్ణవానిసహస్రశః। మేరుమన్దరసఙ్కాశరూపవన్తిమహాన్తిచ ॥ ౮ ॥ క్రుద్ధానియానిభూతాని నిర్దహేయురిమాఃప్రజాః । పిబేయుస్సహసాసర్వా నుదధీంశ్చాపిసర్వశః ॥ ౯ ॥ తానిచావార్యతం దేవ ముపాతిష్ఠన్తసర్వశః । ఏవమేతైస్తథాన్యైశ్చ సమేతైస్తత్రభూధరే॥ ౧౦ ॥ ఉపాస్యమానంతం దేవం ప్రాసతోమరపాణిభిః । సుస్వరైర్గాయమానాశ్చ గన్ధర్వాస్తస్యసన్నిధౌ॥౧౧॥ జగుర్నారాయణందేవం కిన్నరేన్ద్రో౽స్తుసర్వశః । గాయన్త్యస్సుస్వనా

శ్చాపి నృత్యన్త్యోఽప్సరసస్తథా ॥ ౧౨ ॥ విష్వక్సేనస్య దేవస్య సన్నిధౌ
తస్య ధీమతః । దేవా బ్రహ్మర్షయశ్చాపి సిద్ధాశ్చాపి సహస్రశః ॥ ౧౩ ॥
ఉపతస్థుర్హి తం దేవం నారాయణమివాపరమ్ । తం దృష్ట్వా విస్మయావిష్టో
రోమాఞ్చితతనుస్తదా ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యో మునిశార్దూలస్తత్సమీపముపే
యివాన్ । తత్సమీపముపాగమ్య ప్రణామమకరోద్భువి ॥ ౧౫ ॥
వ్యాహరఞ్శ్లక్ష్ణయా వాచా ప్రసీదేతి పునః పునః । ప్రణేముర్మునయశ్చాపి త
మాసీనం మహాబలమ్ ॥ ౧౬ ॥ సుఖాసీనం మహేష్వాసం నారాయణమి
వాపరమ్ । శఙ్ఖచక్రగదాపాణి మభయోద్యతపాణికమ్ ॥ ౧౭ ॥ తా
న్బ్రవీన్మహావీర్యో విష్వక్సేనో నరాధిప । అగస్త్యప్రముఖాన్సర్వాన్ ఋషీన్ప

అగస్త్యాదీన్ప్రతి విష్వక్సేనకథితభగవద్దర్శనోపాయః.

రపురఞ్జయ ॥ ౧౮ ॥ విష్వక్సేనః ॥ యుష్మాభిర్భగవాన్దేవో విశ్వరూప
ధరో హరిః । అస్మిన్గిరౌ మహాతేజా ద్రష్టుం శక్యో హి సోఽవ్యయః ॥ ౧౯ ॥
సర్వవేదోదితస్యాస్య దేవస్యానుచరావయమ్ । దృష్టవన్తోఽజితం పూ
ర్వం సమాసీనం మహౌజసమ్ ॥ ౨౦ ॥ నారాయణం సురాధ్యక్షం శఙ్ఖచ
క్రాసిధారిణమ్ । వసత్యస్మిన్స విశ్వాత్మా నారాయణగిరౌ ద్విజాః ॥ ౧ ॥
విచరధ్వం యథాపూర్వమస్మిన్పర్వతసత్తమే । ఏతస్మిన్పర్వతే దివ్యే ప్ర
సాదాత్తస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౨౨ ॥ అదృష్టరూపమాశ్చర్యం దృష్టవన్తః పురా వ
యమ్ । తపస్తప్స్యన్తి యే చాస్మిన్ ద్రష్టుకామాస్తమీశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ దదా
తి భగవాంస్తేషాం దర్శనం పురుషోత్తమః । యూయమప్యత్ర చాస్మాభిర్వి
మలే పర్వతోత్తమే ॥ ౨౪ ॥ పరమం తప ఆస్థాయ భక్త్యా పరమయా యు
తాః । చరతాఽశేషభూతానామీశ్వరే న్యస్తమానసాః ॥ ౨౫ ॥ విష్ణౌ బ్ర
హ్మణి గోవిన్దే జగద్ధాతరి కేశవే ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్త్వాథ భగవాన్వి
ష్వక్సేనస్సువీర్యవాన్ ॥ ౨౬ ॥ అన్తర్దధే తదా దేవస్తత్రైవ నృపతే ప్రభుః । స
ర్వైరనుచరైస్సార్ధం సర్వదేవనమస్కృతః ॥ ౨౭ ॥ పశ్యతామేవ సర్వేషాం
మునీన్ద్రాణాం మహాత్మనామ్ । మునయశ్చాపి తే సర్వే సహసైవ మహాద్యు
తిమ్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రణమ్య తం మహాత్మానం విష్వక్సేనం ముదాయుతాః । పునశ్చా

అగస్త్యాదీనాం శేషాచలస్థవిష్వక్సేనానుచరావలోకనమ్.

పి యథాపూర్వం విచేరురవనీపతే ॥ ౨౯ ॥ వేఙ్కటాఖ్యే గిరౌ తస్మిన్ వృ

తుషణ్డవిభూషితే । గిరిమూర్ధ్ని చరన్తస్తే మునయస్సర్వపర్వతు ॥ ౩౦ ॥ దదృశుస్తత్రరమ్యాణి శిఖరాణిమహాన్తిచ । పుష్పితద్రుమమణ్డైశ్చమణ్డితానిసహస్రశః ॥ ౩౧ ॥ నీలజీమూతవర్ణాని పాణ్డరాభ్రనిభానిచ । దేవదానవగన్ధర్వ యక్షకిమ్పురుషైస్తథా ॥ ౩౨ ॥ గుహ్యావిద్యాధరాద్యైశ్చ సేవితానిమహాత్మభిః।శిఖరాచ్ఛిఖరంగత్వా చరన్తస్తేమహీపతే॥౩౩॥ దదృశుశ్శిఖరేరమ్యే కస్మింశ్చిన్మునయోఽమలాః । సమాసీనాన్మహావీర్యాన్మహాసాలనిభాంస్తథా ॥ ౩౪ ॥ కామరూపధరాన్ఘోరా న్వాయువేగసమాన్జవే । మేరుమన్దరసఙ్కాశా న్సమవేగాన్సహస్రశః ॥ ౩౫ ॥ కిన్నరాంశ్చాపిగన్ధర్వాన్ యక్షాంశ్చాపిమహాసురాన్ । తాన్దృష్ట్వాసమునీన్ద్రస్తు మునీన్ద్రానిదమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ విస్మయోత్ఫుల్లనయనో విస్మయోత్ఫుల్లలోచనాన్ ॥ అగస్త్యః ॥ నూనమేతైఃపురాశక్రో బలవీర్యసమన్వితైః ॥ ౩౭ ॥ దేవాసురమహాయుద్ధే దైతేయానజయద్ద్విజాః । ఏతేహిబలినస్సర్వే విచిత్రాద్భుతవాససః ॥ ౩౮ ॥ నానాప్రహరణోపేతా దృశ్యన్తేఽద్భుతరూపిణః । ఏతాన్దృష్ట్వాథగచ్ఛామో ద్రష్టుమేతంమహాగిరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఆలయంసర్వభూతానా మీశ్వరస్యావ్యయాత్మనః ॥ వామదేవః ॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా నరేన్ద్రమునిభిర్వృతః ॥౪౦॥ తేషాంసమీపమభ్యాయా ద్గన్ధర్వాణాంతరస్వినామ్ । తమాయాన్తంతతోదృష్ట్వా మునీన్ద్రంమిథిలేశ్వర ॥ ౪౧ ॥ ఉపతస్థుర్హి తేసర్వే బ్రహ్మణంత్రిదశాఇవ । ప్రణేముశ్చమహాత్మానం తత్సమీపముపాగతాః ॥ ౪౨ ॥ తానువాచతతోఽగస్త్యో బ్రహ్మర్షిశ్శ్లక్ష్ణయాగిరా । శ్రూయతామితిచాభాష్య మధురంవదతాంవరః ॥ ౪౩ ॥ అగస్త్యః । యూయంసర్వేమహావీర్యాశ్శృణుధ్వంమధురంవచః ॥ ౪౪ ॥ కస్యయూయంకిమర్థంవా చరన్త్విహపర్వతే।ఆశ్చర్యంవామహాత్మానోద్రష్టవ్యందృష్టమేవవా॥౪౫॥ ఏతద్యూయంసమాసేన సర్వమాఖ్యాతతత్త్వతః । పృచ్ఛామిశ్రోతుకామోహం యుష్మాన్సర్వాన్సమాగతాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఏవంబ్రువాణంబ్రహ్మ

అగస్త్యాదీన్ప్రతివిష్వక్సేనపరిజనకృతస్వోదన్తజ్ఞాపనమ్.

ర్షింప్రోచుస్తంశ్రూయతామితి ॥ గన్ధర్వాద్యాః ॥ దేవస్యానుచరాస్తస్య వయంబ్రహ్మన్మహాత్మనః ॥ ౪౭ ॥ బలవీర్యాభిజుష్టస్య విష్వక్సేనస్య

ధీమతః । యస్సర్వలోకనాథస్య మధుకైటభఘాతినః ॥ ౪౮ ॥ హరే
రనుచరస్తస్య వయం బ్రహ్మన్నిదేశగాః । ఉపతిష్ఠన్తి యం సర్వే విష్వక్సే
నం సమాహితాః ॥ ౪౯ ॥ యద్వశే వర్తతే విప్రా జగదేతచ్చరాచరమ్ ।
ససురాసురగన్ధర్వం సయక్షోరగరాక్షసమ్ ॥ ౫౦ ॥ మునయో దేవగ
న్ధర్వాః దైత్యాస్సిద్ధాస్తథోరగాః ॥ ప్రణేముర్యం మహావీర్యం నారాయణ
మివాపరమ్ ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవేన చాజ్ఞప్తశ్శుమ్భం యో ఽవధీత్పురా । దై
త్యేన్ద్రం సుమహావీర్యం శక్రతుల్యపరాక్రమమ్ ॥ ౫౨ ॥ దైవాసురే మ
హాయుద్ధే దారుణే రోమహర్షణే । సూదితా యేన దైత్యేన్ద్రాశ్శతశోథస
హస్రశః ॥ ౫౩ ॥ సదా హి యో జగద్ధాతుర్నిదేశే పరివర్తతే । అచిన్త్య
బలవీర్యాఢ్యో విష్ణుపాదాబ్జసంశ్రయః ॥ ౫౪ ॥ సంక్రుద్ధస్సహసా లో
కాన్ హన్తుం శక్తస్సవాసవాన్ । సయక్షనాగగన్ధర్వగుహ్యకిన్నరరాక్ష
సాన్ ॥ ౫౫ ॥ ఏవం ప్రభావో యో దేవో హరేరనుచరో బలీ । విశ్రు
తస్సర్వలోకేషు తస్యైవానుచరా వయమ్ ॥ ౫౬ ॥ వామదేవః ॥
ఏవముక్తస్తదా తైస్తు గన్ధర్వాద్యైర్మహేశ్వర । ప్రశశంస తదా దేవం వి
ష్వక్సేనం మహామునిః ॥ ౫౭ ॥ ప్రణమ్య చ తదా దేవం హరిం భక్త్యా చ
తైస్సహ । తపోబలసమాయుక్తైర్మునిభిర్భావితాత్మభిః ॥ ౫౮ ॥ తాన
నుజ్ఞాప్య సంహృష్టో గన్ధర్వాద్యాంస్తపస్వినః । విచచార యథాపూర్వం

అగస్త్యాదికృతశేషాచలస్థానేకపుణ్యతీర్థావలోకనక్రమః.

నారాయణదిదృక్షయా ॥ ౫౯ ॥ తస్మిన్గిరివరే రమ్యే వృషభాఖ్యే మహీ
యసి । గిరిమూర్ధని రాజేన్ద్ర విచరన్స్వైరతస్తతః ॥ ౬౦ ॥ దదర్శ శత
శో వృక్షాన్పుష్పితాన్సర్వతోపమాన్ । శుభోదకవహాశ్శుద్ధాస్సరితశ్చా
తిశోభనాః ॥ ౬౧ ॥ గుహాశ్చ వివిధాస్తత్ర ద్రుమషణ్డవిభూషితాః ।
కన్దరాణి చ దివ్యాని దరీశ్చ ప్రియదర్శనాః ॥ ౬౨ ॥ శిఖరాణి చ ముఖ్యా
ని నీలమేఘనిభాని చ । తటాకాంశ్చ తథా దివ్యాన్శోభితాంశ్చ శుభైర్జలైః ॥
హంసకారణ్డవాకీర్ణాన్ సారసైశ్చానునాదితాన్ । జీవఞ్జీవైశ్చ సారఙ్గై
ర్వారణైశ్చ సదామదైః ॥ ౬౩ ॥ రాజద్భిశ్చక్రవాకైశ్చ శకున్తైరనునా
దితాన్ । ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చ శోభితాన్విమలోదకాన్ ॥ ౬౪ ॥
సరసీశ్చ తథా దివ్యా నారాయణమహాగిరౌ । కున్దైర్నీపైస్తథా సాలైర

ర్జునై స్తిలకై స్తథా ॥ ౧౬ ॥ చమ్పకాశోకపున్నాగకోవిదారాసనాదిభిః । తీరజైర్ద్రుమషణ్డైశ్చ శోభితేషుసరస్సుచ ॥ ౧౭ ॥ ప్రీత్యాస్నాత్వాతథాచక్రుర్దేవపూజాంయథావిధి । సగచ్ఛన్నథవిప్రేన్ద్రోనరేన్ద్ర మునిభిర్వృతః ॥ ౧౮ ॥ దదర్శపర్వతేభూయోదర్శనీయతమాన్మునిః । శష్పాఙ్కురకృతాహారాన్ హరిణాన్వనచారిణః ॥ ౧౯ ॥ చరతస్సర్వతోభూపస్థలేషుమృగపోతకాన్ । కుఞ్జరాన్మేఘసఙ్కాశాన్ శుభదన్తవిభూషితాన్ ॥ ౨౦ ॥ శిఖరాచ్ఛిఖరంశీఘ్రం పతతశ్చాపివానరాన్ । ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చశోభితేగిరిమూర్ధని ॥౨౧॥ విచచారతథాగస్త్యశ్చిరకాలంనృపేశ్వర।ఋషిభిస్సహితస్సర్వైఃపితామహవచస్స్మరన్ ॥౨౨॥ దిదృక్షుర్దేవదేవేశం భగవన్తంసనాతనమ్ । అన్వ్యానపశ్యత్సోగస్త్యస్తస్మిన్నద్రౌజలాశయాన్ ॥ ౨౩ ॥ సరితశ్చమహాపుణ్యా వైడూర్యవిమలోదకాః । పుష్కరిణ్యశ్శుభాశ్చాపి సరాంసివిమలానిచ ॥ ౨౪ ॥ సర్వేషుతేషుపుణ్యేషు తీర్థేషుమునిసత్తమః । స్నాత్వాస్నాత్వాజగ

అగస్త్యాదీనాంకుమారధారాస్నానప్రాప్తిః.

న్నాథ మర్చయామాసభక్తిమాన్ ॥ ౨౫ ॥ ఏకదాతుసధర్మాత్మా విచరన్గిరిమూర్ధని । కౌమారీంమహతీంధారాంపతన్తీందదృశేమునిః ॥౨౬ ॥ అత్యుచ్చగిరిపృష్ఠాత్తు కార్తికేయేనసేవితామ్ । తందృష్ట్వావిస్మయావిష్ట స్సర్వపాపహరాంశుభామ్ ॥ ౨౭ ॥ దేవర్షిసిద్ధమనుజై స్సేవితాం పుణ్యకాఙ్క్షిభిః । యత్రసానిపతత్యుచ్చాచ్ఛిఖరాద్విమలోదకా ॥ ౨౮ ॥ తటాకేవిమలేదివ్యే పవిత్రేపాపనాశనే । యస్మిన్వసతిరాజేన్ద్ర శమ్భుపుత్రఃప్రతాపవాన్ ॥ ౨౯ ॥ దారుణంతపఆస్థాయ ప్రీతయేమధుఘాతినః । దేవసేనాపతిశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మణ్యోఽసురార్దనః ॥౩౦॥ త్రికాలమర్చయన్విష్ణుంశ్రీనివాసంజగత్పతిమ్ । తస్మిన్గత్వామునీన్ద్రస్తునరేన్ద్ర మునిభిస్సహ ॥ ౩౧ ॥ ఆచమ్యప్రయతోభూత్వామమజ్జసుసమాహితః । సర్వపాపహరేశుద్ధే తీర్థేతస్మిన్సదాఽమలే ॥ ౩౨ ॥ చిన్తయన్దేవదేవేశం నారాయణమనామయమ్ । స్నాత్వామునివరస్తస్మి న్నాచమ్యచ యథావిధి ॥ ౩౩ ॥ దేవదేవంజగద్యోనిం వాసుదేవమధోక్షజమ్ । అర్చయామాసగోవిన్దం దివ్యైఃపుష్పైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౩౪ ॥ ఋషయ

శ్చమహాత్మానస్స్నాత్వాతస్మిన్మహోదకే । అర్చయామాసురవ్యగ్రం దేవదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౮౫ ॥ సమాధాయమనస్తస్మిన్నప్రమేయా మితతేజసి । మనోనివేశ్యజగతామీశ్వరేపురుషోత్తమే ॥ ౮౬ ॥ నారాయణేజగద్ధామ్ని సర్వపాపహరేహరౌ । అథతంవరదంవిష్ణుం సర్వలోకనమస్కృతమ్ ॥ ౮౭ ॥ ప్రణేముర్మునిశార్దూలా వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ । ప్రణతార్తిహరందేవం కృష్ణంసర్వేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౮౮ ॥ రమన్తం రమయాసార్ధమర్చయిత్వాసురోత్తమమ్ । యథాపూర్వంమునిశ్రేష్ఠశ్చ చారగిరిమూర్ధని ॥ ౮౯ ॥ విచరంశ్చతతస్తత్రతీర్థాన్యాపప్రణాశనాత్ । దేవదానవగన్ధర్వైస్సిద్ధచారణపన్నగైః ॥ ౯౦ ॥ ఋషిభిర్వాలఖిల్యైశ్చసేవితంపర్వతోత్తమమ్। అగస్త్యమునిభిస్తత్రదదర్శవిమలంగిరిమ్॥ *

ఇతి శ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యాదిమహర్షికృతవిష్వక్సేనతత్పారిషదాదిదర్శన కథనంనామైకోనత్రింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థపుణ్యతీర్థవర్ణనమ్.

జనకః ॥ మునినాతేనదృష్టానామగస్త్యేనమహాత్మనా । నామాని తేషాంతీర్థానాం పర్వతేన్ద్రనివాసినామ్ ॥ ౧ ॥ మాహాత్మ్యంచాపి సర్వేషాంపాపహానివదస్వమే । యద్వాసంప్రాప్యతేమర్త్యైస్స్నాత్వాతేషుఫలంమునే ॥ ౨ ॥ విస్తరేణైతదాశ్చర్యంవక్తుమర్హస్యశేషతః । శ్రోతుకామోహ్యహంబ్రహ్మన్పృచ్ఛామిత్వాంతపోధన ॥ 3 ॥ వామదేవః ॥ శ్రూయతాంనృపతేవక్ష్యేయత్పృష్టోహమిహత్వయా । తీర్థానాంనామధేయానిమాహాత్మ్యంచతథాద్భుతమ్ ॥ ౪ ॥ విస్తరాన్నైతదాఖ్యాతుం శక్యంవర్షశతైరపి । సఙ్క్షేపేణమయాత్వే తత్కథ్యమానంనిశామయ ॥ ౫ ॥ వారాహంవామనంసౌమ్యం దివ్యంపఞ్చనదంతథా । శిలాతోయంమహాతీర్థం పాద్మంసారంతథాపరమ్ ॥ ౬ ॥ పాపనాశనమైంద్రంచవాయవ్యంవారుణంతథా । బ్రహ్మతీర్థంతథాఒఘఘ్నమాగ్నేయంసర్వకామదమ్ ॥ ౭ ॥ పఞ్చతీర్థంమహాపుణ్యం సర్వలోకేషుపూజితమ్ । గౌరీతీర్థంచవిఖ్యాతమాశ్వినంపారమేశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥

చక్రతీర్థంమహాపుణ్యంశఙ్ఖతీర్థమతఃపరమ్। విజయంవిమలంచాపిశోకనాశనమేవచ ॥ ౯ ॥ మాత్స్యంకౌర్మంతథాదివ్యంగారుడంపాణ్డవంతథా । మాయామయంమహాతీర్థంకాణ్డవంకాహళంతథా ॥ ౧౦ ॥ దాడిమంమధురంచాపిసర్వపాపప్రణాశనమ్ । తీర్థాన్యేతానిపుణ్యానివి

కపిలతీర్థపశ్చిమభాగస్థపఞ్చతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ద్యన్తేవేఙ్కటాచలే ॥ ౧౧ ॥ జనకః ॥ పఞ్చతీర్థమితిప్రోక్తంయత్త్వయామునిసత్తమ । తన్మేబ్రూహిమహాభాగశ్రోతుమిచ్ఛామితత్త్వతః॥ వామదేవః ॥ కాపిలంనామయత్తీర్థంతస్యపశ్చిమభాగతః । పఞ్చతీర్థమితిఖ్యాతంపావనంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧౩ ॥ విప్రక్షత్రియవిట్ఛూద్రాయేచాన్త్యాఃపాపయోనయః । తేషాంక్రమేణతీర్థానిపఞ్చైతానినరోత్తమ ॥౧౪॥ దేవాస్తత్రతపస్యన్తిపఞ్చజాత్యభిమానినః । వసన్తికాపిలంలిఙ్గంపశ్యన్తఃపరయాముదా ॥ ౧౫ ॥ వరాహరూపిణందేవమఞ్జనాద్రినివాసినమ్। అర్చయన్తస్తువన్తశ్చసదాతద్భావభావితాః॥౧౬॥ ఉపరిప్రథమంతీర్థంబ్రాహ్మణానాంశుభోదకమ్ । సద్యస్సిద్ధికరంతేషాంస్నానపానజపాదిభిః ॥ ౧౭ ॥ తస్యాధస్తాన్మహాతీర్థంక్షత్రియాణామభీష్టదమ్। అనన్తరంచవైశ్యానాంతీర్థమాశుఫలప్రదమ్ ॥ ౧౮ ॥ తస్యత్వనన్తరంతీర్థంశూద్రాణామఘనాశనమ్ । చతుర్ణామప్యధస్తాత్తుచణ్డాలానాంచపాపినామ్ ॥ ౧౯ ॥ తీర్థంపర్వతమూలేతుసద్యఃపాపనిబర్హణమ్॥ వరాహరూపీభగవాన్విష్ణుర్భక్తానుకమ్పయా ॥ ౨౦ ॥ తేషుపఞ్చసుతీర్థేషుసాన్నిధ్యంకురుతేసదా। వర్ణాశ్రమాణామాచారవైకల్యంనాశయత్యహో ॥ ౨౧ ॥ తేషామన్యతమంతీర్థంసేవమానోనరోనృప। తాంస్తాంశ్చసమవాప్నోతికామాంస్తీర్థప్రభావతః ॥ ౨౨॥ ప్రసాదాత్తస్యదేవస్యప్రాప్నోతిశుభముత్తమమ్ । తీర్థాన్యేతానిసమ్భూయవర్తన్తేపర్వతోత్తమే ॥ ౨౩ ॥ నద్యస్సమస్తాఃపాపఘ్న్యస్తాసాంసఙ్ఖ్యానవిద్యతే । తథాపిశృణువక్ష్యామిషష్టిష్టిఃకోటయస్తథా ॥౨౪॥ నారాయణాచలేతస్మిన్నఞ్జనాఖ్యేనగోత్తమే । దేవర్షిసిద్ధగన్ధర్వయక్షరాక్షసపన్నగైః ॥౨౫॥ గుహ్యవిద్యాధరైశ్చాపివిహ్యాప్సరోభిస్సమన్తతః । కిన్నరైర్గరుడైశ్చాపిదేవైర్దేవాధిపైరపి ॥౨౬॥ ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చ

సేవితాఃపుణ్యకాఙ్క్షిభిః। తీర్థానితేషాంమాహాత్మ్యంగదితుంనైవశక్యతే॥
యస్మిన్యస్మిన్గిరేశ్శృఙ్గేవారిసందృశ్యతేశుభమ్ । తదద్భుతంమహా
పుణ్యంతీర్థేభ్యస్సమ్భవంనృప ॥౨౮॥ తేషుతేషుచతీర్థేషుస్నాత్వాస్నా
త్వాబుధోజనః।అభ్యన్తరవిశుద్ధ్యర్థంవిచరేత్సుసమాహితః ॥౨౯॥వామ
దేవః॥ పునరత్రప్రవక్ష్యామితీర్థానిమునిసత్తమ। యానితానితుసర్వాణి

స్వామిపుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

శృణుష్వైకమనావిభో ॥ ౩౦ ॥ పర్వతస్యోత్తరేభాగేపుణ్యతీర్థానిమే
శృణు।సర్వదోషప్రశమనంగిరిరూపమతఃపరమ్ ॥ ౩౧ ॥ శాలివాహం
తథాచాన్యద్రోగఘ్నంశాన్తమేవచ। సర్వదుఃఖప్రశమనంకృష్ణనిధ్యాన
మేవచ ॥ ౩౨ ॥ స్వామితీర్థంమహాపుణ్యంసర్వపాపప్రణాశనమ్।య
స్యతీరేజగన్నాథోరమతేరమయాసహ ॥ ౩౩ ॥ విశ్రుతంసర్వలోకే
షువిశేషేణనృపాత్మజ । పాణ్డరాభ్రఘనప్రఖ్యైరాజహంసైర్నిషేవిత
మ్ ॥౩౪॥ కోకిలైశ్చతథామత్తైశ్చక్రవాకైశ్చశోభనైః । ద్రుమైర్నా
నావిధైశ్చాపిపుష్పభారనిపీడితైః ॥౩౫॥ తోయార్థమాపతద్భిశ్చశైలే
న్ద్రసదృశైర్గజైః।ఋక్షైస్సింహైర్వరాహైశ్చవృకైశ్చహరిణైశ్శివైః॥౩౬॥
ఏవమాద్యైస్తథాన్యైశ్చలోలితంవిమలోదకమ్। ధనుశ్శతైకవిస్తీర్ణంచ
న్ద్రకాన్తామలోదకమ్ ॥ ౩౭ ॥ ముఖ్యాన్యేతానిరాజేన్ద్రతీర్థానికథితా
నితే। సర్వతీర్థానికథితుంనశక్యంనృపసత్తమ ॥ ౩౮ ॥ ఉద్దేశతస్తవో
క్తానినారాయణమహీధరే । యామయాభవతఃప్రోక్తాస్వామిపుష్కరి
ణీశుభా ॥ ౩౯ ॥ తస్యాఃప్రభావమతులంససురైరపినామునైః।వక్తుం
నశక్యతేచాపియస్యాస్తీరేహరిస్స్వయమ్ ॥ ౪౦ ॥ రమతేహ్యధికంత
స్మిన్నారాయణగిరావపి । యాంగత్వాసర్వపాపఘ్నీందేవర్షిగణసేవి
తామ్ ॥ ౪౧ ॥ విశ్రుతాంసర్వలోకేషుపూజితాంత్రిదశైరపి। అనేక
బహుసాహస్రైఃపాతకైరపిసంవృతః ॥ ౪౨ ॥ నరస్తేభ్యస్సమస్తేభ్యః
పాపేభ్యోపిప్రముచ్యతే । సాఽసౌనారాయణస్యాద్రేస్సర్వలోకవిమో
హినీ ॥ ౪౩ ॥ సర్వదోషప్రశమనీమాయైషాపరమేశ్వరీ । వరిష్ఠాసర్వతీ
ర్థేభ్యస్స్వామిపుష్కరిణీనృప ॥ ౪౪ ॥ యేనరాఃప్రాతరుత్థాయస్వామి
పుష్కరిణీతివై।కీర్తయన్తిమహాత్మానస్తేయాన్తిపరమాంగతిమ్ ॥ ౪౫॥

తస్యాంస్నాత్వాచతద్వారిదృష్ట్వాచమహదద్భుతమ్ । సర్వపాపవినిర్ము
క్తాస్సర్వశోకవివర్జితాః ॥ ౪౬ ॥ విమానందివ్యమారుహ్యవ్రజన్తిత్రిదశా
లయమ్ । యేచాప్యస్యాస్తథావారిపిబన్తిమిథిలాధిప ॥ ౪౭ ॥ అనేకబహు
సాహస్రైః పాతకైశ్చాపిసంయుతాః । నరాస్తేభ్యోవిముచ్యన్తేపాపే
భ్యః పాపకృత్తమాః ॥౪౮॥ ముచ్యన్తేరోగిణోరోగాన్ముచ్యన్తేఽసుఖినోఽ
సుఖాత్ । ముచ్యన్తేమోహమాపన్నానరామోహాన్నరాధిప ॥ ౪౯ ॥
శోకసాగరమాపన్నాముచ్యన్తేశోకసాగరాత్ । సంసారదుఃఖతాపా
ర్తాః పురుషాధ్వస్తమానసాః ॥ ౫౦ ॥ యాంసమాశ్రిత్యతద్బ్రహ్మప్రా
ప్నువన్తిసదాఽమలమ్ । యాపురాదేవదేవేనవిష్ణునాప్రభవిష్ణునా ॥౫౧॥
బ్రహ్మణాలోకనాథేనప్రభుణావ్యక్తరూపిణా । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్స
ర్వపాపప్రణాశనైః ॥ ౫౨ ॥ ప్రోక్తాసమేతిదేవేనమేఘగమ్భీరయాగిరా ।
శృణ్వతాంసర్వదేవానామృషీణాంచతథానృప ॥ ౫౩ ॥ జనకః ॥ కథం
ప్రోక్తాపురాబ్రహ్మన్స్వామిపుష్కరిణీశుభా । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్స
మేతిహరిణాపురా ॥ ౫౪ ॥ ఏతద్బ్రహ్మన్మహాభాగయాథార్థ్యేనాద్యశం
సమే । ఏతచ్ఛ్రోతుమిహేచ్ఛామిత్వత్తోహంమునిపుఙ్గవ ॥ ౫౫ ॥ శతా
నన్దః ॥ ఏవంపృష్టస్తదాతేనజనకేనమహాత్మనా । మునిః ప్రాహనరేన్ద్రం
తంవక్ష్యేహంశ్రూయతామితి ॥ ౫౬ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేస్వామి
పుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనంనామత్రింశోఽధ్యాయః.

శఙ్ఖాఖ్యనృపవృత్తాన్తః.

వామదేవః ॥ శఙ్ఖోనామపురారాజా రాజన్నాసీన్మహాద్యుతిః ।
హైహయానాంకులేజాతః కర్మణావిశ్రుతోభువి ॥ ౧ ॥ శ్రుతస్యబలినో
రాజ్ఞః పుత్రః పరపురఞ్జయః । సోన్వశాసన్మహీంకృత్స్నాంసశైలవనకా
ననామ్ ॥ ౨ ॥ సోభవద్భగవద్భక్తః ప్రహ్లాదేనసమోభువి । గుణైస్సర్వై
స్సమాయుక్తశ్శ్రీమాన్పరమధార్మికః ॥ ౩ ॥ సోఽయజత్సర్వభూతేశమ
శ్వమేధాదిభిర్మఖైః । నారాయణంజగన్నాథంప్రణతార్తిహరంహరిమ్॥
అదదాద్భక్తిమాన్దేవే దక్షిణాశ్చసహస్రశః । సర్వేషుతేషుయజ్ఞేషుశ్రీ

తపోయమధుఘాతినః ॥ ౫ ॥ నచాద్రాక్షీత్సతైర్యజ్ఞైర్భగవన్తంసనాతనమ్।
నారాయణంనృపాచిన్త్యంపుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౬ ॥ ద్రష్టుంతమజరం దేవంకృతవానపితాన్మఖాన్ । శ్రద్ధయాపరయాయుక్తోవివిధైర్భూరిదక్షిణైః ॥ ౭ ॥ సోఽభవద్దుఃఖసన్తప్తస్తతోఽపశ్యజ్జనార్దనమ్ । భక్తిభావేనమ

* స్వామిపుష్కరిణ్యాభగవదుక్తగఙ్గాద్యశేషపుణ్యతీర్థసామ్యప్రాప్తిః. *

నసాచేష్ట్వాసర్వమఖైరపి ॥ ౮ ॥ ఏకదాతుమహాత్మానంభూపతేభూప తింవిభుః । అన్తర్హితోజగాదైవంభగవాన్పురుషోత్తమః ॥ ౯ ॥ తస్య దుఃఖంసమాలోక్యవాసుదేవోమహీపతే । శృణ్వతాంసర్వభూతానాం మేఘగమ్భీరయాగిరా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణగిరామాంత్వం ద్రక్ష్యసే హేమహీపతే । భక్తిభావేనమనసాతపస్తప్త్వాసుదుస్తరమ్ ॥ ౧౧ ॥ తత్రపుష్కరిణీదివ్యావిపులాపాపహారిణీ । ధనుశ్శతపరీణాహావైడూర్య విమలోదకా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలోక్యవిశ్రుతాపుణ్యాస్వామిపుష్కరిణీతి వై । గఙ్గాద్యైస్సకలైస్తీర్థైస్సాసమావిమలోదకా ॥ ౧౩ ॥ తస్యాం స్నాత్వాభవిష్యన్తి నరాఃపాపవివర్జితాః । తస్యాస్తీరేమహాపుణ్యే పు ష్కరిణ్యాంనృపాత్మజ ॥ ౧౪ ॥ మహతాతపసాయుక్తస్తిష్ఠత్వంసుస మాహితః । వత్సరాణాంసహస్రేతు సమతీతేమహాముని ॥ ౧౫ ॥ ఆయాస్యతిమహాతేజాఅగస్త్యోమునిభిస్సహ । అనేకశతసాహస్రైః ప రీతస్తంమహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్రష్టుకామశ్చమాంవిప్రో విచరన్గిరిమూ ర్ధని । మహాన్మయిపరాంభక్తిం సర్వబ్రహ్మవిదాంవరః ॥ ౧౭ ॥ ఆగ తేథమునౌతస్మిన్నచిరేణైవమాంనృప । ద్రష్టాసిమత్ప్రసాదేన తేనసా ర్ధంమహాత్మనా ॥ ౧౮ ॥ త్వయానశోకఃకర్తవ్యో దాస్యేతవయథేప్సి తమ్ । మావిషాదంకృథావీరగచ్ఛత్వంతంమహీధరమ్ ॥ ౧౯ ॥ వామ దేవః ॥ ఏవంపురాహిభగవాన్గఙ్గాద్యైస్సామ్యమాదిశత్ । దేవదేవో

భగవదుక్త్యాశఙ్ఖనృపకృతస్వామితీర్థతపఃప్రకారః.

జగన్నాథస్స్వామిపుష్కరిణీంప్రతి ॥ ౨౦ ॥ శఙ్ఖోపినృపతిర్ధీమాన్గది తంతస్యశార్ఙ్గిణః । నారాయణస్యదేవస్యవిష్ణోరన్తర్హితస్యసః ॥ ౨౧ ॥ నిశమ్యమధురంవాక్యంనరేన్ద్రోథనరేశ్వర । అభిషిచ్యసుతంవీరంమహే

స్త్రిసమవిక్రమమ్ ॥ ౨౨ ॥ సౌమ్యంపురుషశార్దూలంవజ్రపాణిమివా
పరమ్ । నారాయణాలయందివ్యంనారాయణగిరింతదా ॥ ౨3 ॥ అభ్య
గాద్ధ్రష్టుకామస్సవాసుదేవంనరాధిప । తత్రగత్వామహీపాల స్సతే
పేపరమంతపః ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేయథో క్తంపరమేష్ఠినా ।
విషయేభ్యస్సమ స్తేభ్యస్సమాహృతమనోరథః ॥ ౨౫ ॥ నివేశ్యచమన
స్తస్మిన్పరేబ్రహ్మణికేశవే । తపశ్చరంశ్చవిశ్వేశమర్చయంశ్చయథా
విధి ॥ ౨౬ ॥ వత్సరాణాంసహస్రంతుసోభవన్నియతాత్మవాన్ । ఏవమే
షామహాపుణ్యాస్వామిపుష్కరిణీశుభా ॥ ౨౭ ॥ ఏనాంపురాతనీంపు
ణ్యాంసేవమానోనసీదతి । నరస్సమ స్తపాపైస్తుసంయుక్తోపినరేశ్వర ॥
య స్త్వేనాంసేవతేభక్త్యాసగచ్ఛేత్పరమాంగతిమ్ । దేవదేవప్రసాదే
నకృష్ణస్యపరమాత్మనః ॥ ౨౮ ॥ సకామాశ్చాపిసేవ స్తేయేనరానియ
తేన్ద్రియాః । స్వామిపుష్కరిణీమేనాంతేనానాకామానాప్నువ న్తిహి ॥
ఋషయోవాలఖిల్యాశ్చ సిద్ధాశ్చాపిసహస్రశః । అస్యాంస్నాత్వాజగ
న్నాథమర్చయ న్తిదినేదినే ॥ 3౦ ॥ అస్యా స్తీరంసమాగమ్య గన్ధర్వా
శ్చసహస్రశః । ప్రసాదయన్తోదేవేశం సుస్వరంబహుకిన్నరాః ॥ 3౨ ॥
గాయ న్తివివిధైర్దివ్యైఃకర్మభి స్తమహర్నిశమ్ । నృత్య న్త్యప్సరసశ్చాపి
గాయ న్తిశుభలోచనాః ॥ 33 ॥ ప్రసాదయన్త్యోదేవేశందివారాత్రమ
తన్ద్రితాః ॥ 3౪ ॥ ఏషామహాశ్చర్యతమామహీపతేమహీతలేదేవగ
ణైరభిష్టుతా । నారాయణాద్రిప్రవరంసమాశ్రితానారాయణేనాప్యధి
తాప్రియేతిసా ॥ 3౫ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
స్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యకథనంనామైక త్రింశోధ్యాయః.

స్వామితీర్థేభగవ స్తముద్దిశ్యాగస్త్యాదికృతతపశ్చిన్తాప్రకారః.

వామదేవః ॥ అగస్త్యోథమునీన్ద్రస్తునరేన్ద్రమునిభిస్సహ । ఏతా
నితీర్థానిమునిస్స్వామిపుష్కరిణీంవినా ॥ ౧ ॥ మనఃప్రహ్లాదజననీంద్ర
ష్టుంహర్షముపాగమత్ । తేషుతేషుచసర్వేషుతీర్థేషుశుభవారిషు ॥ ౨ ॥
స్నాత్వాస్నాత్వాప్రణమ్యేశమర్చయామాసకేశవమ్ । మునయశ్చాపి

తేసర్వేపరాంప్రీతిముపాగతాః ॥ ౩ ॥ దృష్ట్వాతీర్థానిపుణ్యాని శతశోథ
సహస్రశః । తేచాపితేషుతేష్వేవంస్నాత్వాస్నాత్వాద్విజోత్తమాః ॥౪॥
అర్చయామాసురవ్యగ్రా భగవన్తంసనాతనమ్ । అథతైస్సహితైస్సర్వై
రగస్త్యోనియతాత్మవాన్ ॥ ౫ ॥ అర్చయిత్వాజగన్నాథ మభ్యగాత్పు
రుషోత్తమమ్ । ద్రష్టుకామోమహీపాలభూతభవ్యభవత్ప్రభుమ్ ॥ ౬ ॥
ఆదిదేవంవిశాలాక్షంకృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ । మునీన్ద్రైఃపరమాయత్తోవి
చరన్గిరిమూర్ధని ॥ ౭ ॥ కాలేనమహతాచాపినాద్రాక్షీత్పురుషోత్తమమ్ ।
స్రష్టారమీశ్వరందేవం సర్వలోకపరాయణమ్ ॥ ౮ ॥ దుఃఖేనమహతావి
ష్టోమునీన్ద్రోమునిభిస్సహ । నిషసాదతతోభూపకస్మింశ్చిద్గిరిగహ్వరే ॥౯॥
భూధరంసర్వతఃపశ్యన్ కిమేతదితిచిన్తయన్ । యత్పురాబ్రహ్మణాప్రో
క్తంద్రష్టాసీతిసురేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ తచ్చాపిసంస్మరన్వాక్యం నిషసాదసు
దుఃఖితః । ఋషయశ్చాపిదుఃఖార్తాహ్యపశ్యన్తస్సురేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥
పరివార్యమునీన్ద్రంతం నిషేదురవనీపతే । రాజంస్తేషాంమునీన్ద్రాణాం
చరతాంతత్రభూధరే ॥ ౧౨ ॥ వేఙ్కటాఖ్యేఽభ్యగాత్పుణ్యేవర్షాణామ
ధికంశతమ్ । తతస్తేషూపవిష్టేషుమునీన్ద్రేషుమహీధరే ॥ ౧౩ ॥ ఆజ

భగవత్సేవార్థం వేఙ్కటాచలప్రతిగురుశుక్రాద్యాగమనమ్.

గ్మశ్శిఖరేతస్మిన్ ద్రుమషణ్డవిభూషితే । బృహస్పతిశ్చభగవాన్ శుక్రశ్చా
పితథాత్మవాన్ ॥ ౧౪ ॥ తథాచభగవద్భక్తోరాజోపరిచరోవసుః । సా
న్నిధ్యంకురుతేయస్య సదాకృష్ణోమహీపతే ॥ ౧౫ ॥ యఃపురావిప్రశా
పేన పాతాళతలపాతితః । ఉద్ధృతోహరిణాతస్మా త్సంసారగహనా
దివ ॥ ౧౬ ॥ జనకః ॥ కథంసవిప్రశాపేన పాతాళతలపాతితః. । ఉద్ధృ
తోహరిణాకస్మాత్సంసారగహనాదివ ॥ ౧౭ ॥ ఏతన్మేమహాశ్చర్యంశ్రో
తుమిచ్ఛామ్యశేషతః । నారాయణాశ్రితత్వేనప్రసాదసుముఖోవద॥౧౮॥
శతానన్దః ॥ ఇత్థంనిశమ్యవచనంజనకస్యమునిస్తదా । వామదేవోమహీ
పాల శ్రూయతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ ఇదంచోవాచభగవాన్ సర్వ
శాస్త్రవిశారదః।పుణ్యమేతన్మహాశ్చర్యంశ్రుత్వాచైవావధారయ ॥౨౦॥
వాసుదేవాశ్రయంపుణ్యమితిహాసంపురాతనమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఋష
యశ్చపురారాజన్ సేన్ద్రాశ్చత్రిదివౌకసః ॥ ౨౧ ॥ తందేశంప్రస్థితా

ఉపరిచరవసువృత్తాన్తః.

స్వర్గే యత్రోపరిచరోవసుః । ధర్మసంశయమాపన్నాః ప్రష్టుంతంవసు
ధాధిపమ్ ॥ ౨౨ ॥ అత్రాన్తరేసమాయాతస్సోయంమార్గవశాద్వసుః ।
అభిజగ్ముశ్చతం దేవాఋషయశ్చతదావసుమ్ ॥ ౨3 ॥ తానాగతాంస్త
తోదృష్ట్వా దేవాన్బ్రహ్మర్షిభిస్సహ । పూజయామాసధర్మాత్మా సము
త్థాయవరాసనాత్ ॥ ౨౪ ॥ సంపూజ్యతాన్యథాన్యాయం ప్రణమ్యచ
కృతాఞ్జలిః । సకౌతుకసమావిష్టఃప్రాహచేదంవచోనృప ॥ ౨౫ ॥ కృ
తార్థోస్మిమహాభాగాయద్యూయంమమచాన్తికమ్ । ఆగతాస్త్రిషులో
కేషు పూజితావేదపారగాః ॥ ౨౬ ॥ ఏష్వాసనేషుసర్వేషు విశంతు
చయథావిధి । ప్రసీదన్తుభవన్తోత్ర దేవాబ్రహ్మర్షయోఽమలాః ॥ ౨౭ ॥
ఇత్యుక్త్వాప్రదదౌతేషామాసనానిమహాన్తివై । మణికాఞ్చనచిత్రాణిదీ
ప్యమానాన్యనేకశః॥ ౨౮॥ మునీన్ద్రాణాఞ్చసర్వేషాం త్రిదశానాంచధర్మ
విత్ । తేషుతేషూపవిష్టేషు దేవేషుమునిభిస్సహ ॥ ౨౯ ॥ కృతాఞ్జలిర్ముదా
యుక్తఃపప్రచ్ఛాథసచేదిరాట్ । కిమర్థమాగతాయూయంకింకార్యంభవ
తాంమయా ॥3౦॥ ఏతత్సర్వంసమాసేనత్వాఖ్యాతమునిసత్తమాః । వా

ఉపరిచరవసుమ్ప్రతిమహర్షికృతప్రశ్నః.

మదేవః ॥ ఇత్యుక్తావసునాపృష్టామునీన్ద్రాస్తేసురైస్సహ ॥ 3౧ ॥
ధర్మసంశయమాపన్నా ఆచఖ్యుస్తస్యభూపతే । ధర్మసంశయమాపన్నా
వయంసర్వేసమాగతాః ॥ 3౨ ॥ ధర్మతత్త్వంపరిప్రష్టుంఛిన్ధినోధర్మసం
శయమ్ । భోరాజన్కేనయష్టవ్యంసద్భిఃకింపశునాఽథవా ॥ 33 ॥ ఔ
షధై ర్వేయష్టవ్యం తదేతద్వదతత్త్వతః । ఏతంనస్సంశయంఛిన్ధిప్రమా
ణంనోభవాన్మతః ॥ 3౪ ॥ ఇత్యేవముక్తస్సవసుః కృతాఞ్జలిరభాషత ।
కస్యవైకోమతఃపక్షో బ్రూతసత్యంద్విజోత్తమాః ॥ 3౫ ॥ ఇత్యుక్తాఋ
షయఃప్రోచుఃపక్షౌద్వావపృథక్పృథక్ । ధాన్యైర్యష్టవ్యమిత్యేషపక్షోఽ
స్మాకంనరాధిప ॥ 3౬ ॥ పశుపక్షస్తుదేవానాం మతోరాజన్వదస్వనః ।
నిశమ్యవచనంతేషాం నృపేన్ద్రోవసురాత్మవాన్ ॥ 3౭ ॥ ప్రశ్నమేతం
సమాధిత్సుర్మనస్యేవమచిన్తయత్ । మహర్షిభ్యస్తుదేవానాం పూర్వం
పూజ్యాహిదేవతాః ॥ 3౮ ॥ తతోమయాఽద్యసంగ్రాహ్యాః పక్షోఽత్ర

మరుతామితి। దేవానాంతుమతంజ్ఞాత్వావసుస్తత్పక్షసంశ్రయాత్ ॥౩౯॥ ఛాగేనైవతుయష్టవ్యమిత్యూచురమరాస్తుయత్ । ఏవమేవైతదిత్యాహ నాన్యథేతినరోత్తమ ॥ ౪౦ ॥ తేనోక్తంవచనంశ్రుత్వా వసునారక్త

→ మహర్షిశాపేనోపరిచరవసోః పాతాళకుహరప్రాప్తిః. ←

వీక్షణాః । మునీన్ద్రాస్తేతుసంక్రుద్ధాఃప్రోచురేవంవచోనృపమ్ ॥ ౪౧ ॥ యదిత్వయోక్తంపరమో ధర్మోనస్యాత్పరంతప । రసాతలతలఙ్ఘోరంనివిశేథాహ్యకామతః ॥ ౪౨ ॥ యదిస్యాత్పరమోధర్మ స్త్వయోద్దిష్టోనదేశ్వర । వయమేవాద్యతద్ఘోరంప్రవిశేమరసాతలమ్ ॥ ౪౩ ॥ విధాతా భగవాన్దేవ స్సర్వాత్మా పరమేశ్వరః । నారాయణస్సభగవాన్ కృష్ణఃకమలలోచనః ॥ ౪౪ ॥ సఏవదేవదేవేశో వేత్త్యేషమధుసూదనః । నవేదాన్యఃపుమాన్లోకే వేదైతద్వాపితామహః ॥ ౪౫ ॥ వేదదేవవరస్సాక్షా చ్ఛఙ్కరోవాపురాన్తకః । యంవిదుస్సర్వభూతానాం సంహర్తేతి పురావిదః ॥ ౪౬ ॥ ఏవముక్తేతతస్తైస్తు నిపపాతసచేదిరాట్ । అనిచ్ఛన్నేవభూపాలఘోరదుర్గేరసాతలే ॥ ౪౭ ॥ భావయన్హృదిదేవేశం త్రాతారంమధుఘాతినమ్ । భక్త్యాపరమయాయుక్తః కృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ ॥ ౪౮ ॥ పతమానంతతోవాయు ర్వ్యచరన్వితదాబిలే । దధారపరమయాప్రీత్యాభక్తోయమితిశార్ఙ్గిణః ॥౪౯॥ వహన్నేవశనైర్దేవోవాయుస్తంచేదిపుఙ్గవమ్ । ప్రవేశయామాసతదాపాతాళందైత్యసేవితమ్ ॥౫౦॥ ప్రవిష్టస్సనరేన్ద్రోథచేదిరాడ్విశ్రుతోభువి । మనస్యచ్యుతమీశేశంకృత్వా సర్వేశ్వరంహరిమ్ ॥ ౫౧ ॥ వాసుదేవంసురాధ్యక్షం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । స్థితిసంయమకర్తారం కృష్ణమక్లిష్టకారిణమ్ ॥ ౫౨ ॥ నారాయణంసమస్తానాంలోకానాంప్రభుమీశ్వరమ్ । ద్వాదశాక్షరమేవైకంపరంమన్త్రంజజాపహ ॥ ౫౩ ॥ సర్వేన్ద్రియాణిసంయమ్య భక్త్యాపరమయాయుతః । విషాదంనాగమద్ఘోరంప్రవిష్టోపిరసాతలమ్ ॥ ౫౪ ॥ శోకం

→ భగవత్ప్రేరితచక్రకృతవసుహననోద్యుక్తాసురవధప్రకారః. ←

మోహంభయంచాపినాగమత్పృథివీపతిః । ప్రవిష్టమథతంద్రృష్ట్వాచేదిరాజంజిఘాంసవః ॥ ౫౫ ॥ పూర్వవైరంస్మరన్తస్తు దైతేయాశ్శస్త్రపాణయః । ఆజగ్ముస్సఙ్ఘశస్తత్ర శతశోథసహస్రశః ॥ ౫౬ ॥ మహాబలా

మహావీర్యామహాదంష్ట్రామహౌజసః । తేసమేత్యమహాత్మానంచేదిరా
జంమహాభుజమ్ ॥ ౫౭॥ నిజఘ్నుస్సహసా తైస్తై రస్త్రైశ్శస్త్రైస్తరస్వినః।
న శేకుస్తంమహాత్మానంహన్తుందైతేయదానవాః॥౫౮॥ బ్రహ్మాద్యైరస్త్ర
జాలైశ్చశస్త్రైశ్చాపిసుదారుణైః । చక్రంభగవతాజ్ఞప్తంరరక్షార్థంత
స్యధీమతః॥ ౫౯॥ ఆగతంతత్రపాతాళేదుర్దర్శంతద్దురాసదమ్ । చక్రా
గ్నేర్దైత్యనిర్ముక్తశస్త్రాణ్యస్త్రాణిభూపతే ॥౬౦ ॥ లయంయాతానిస
ర్వాణిపతఙ్గాఇవపావకే । అథతేపాపకర్మాణో దైతేయాదానవాస్త
దా ॥౬౧॥ జగ్ముర్యథాగతంసర్వేస్వాలయాన్మిథిలేశ్వర। వసుశ్చాపిసరా
జర్షిశ్చిన్తయన్మధుసూదనమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఇష్టాభిర్వాగ్భిరీశేశంతుష్టావపు
రుషోత్తమమ్। భగవానపివిజ్ఞాయచేదిరాజంరసాతలే ॥ ౬౩ ॥ పతి

వస్వానయనాయపాతాళబిలమ్ప్రతిభగవత్కృతగరుడప్రేషణమ్.

తంవిప్రశాపేనసర్వేశస్సర్వభావనః । పరఃపరాత్మాపురుషఃపరమాత్మా
సనాతనః ॥ ౬౪ ॥ అవ్యక్తరూపోవిశ్వాత్మా విష్ణుర్నారాయణస్స్వ
యమ్ । నాగేన్ద్రశయనేరమ్యేశయానోమధుసూదనః ॥ ౬౫ ॥ భ
క్తానుకంపీదేవేశఃక్షీరార్ణవనికేతనః । వైనతేయంజగన్నాథస్సస్మారశు
భలోచనః ॥ ౬౬ ॥ సంస్మృతోగరుడస్తేనవినతానన్దనస్తతః । శీఘ్ర
మేవహరేస్తస్యపార్శ్వమభ్యాగమత్తదా ॥ ౬౭ ॥ ఆగతంతంగరుత్మ
న్తంసమీక్ష్యవసుధాధిప । మేఘగమ్భీరయావాచాప్రోవాచేదంప్రజాప
తిః ॥ ౬౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వైనతేయసరాజర్షిర్వసుర్నిత్యంమమప్రి
యః । విప్రశాపభయాద్ఘోరేపాతాళేపతితఃకిల ॥ ౬౯ ॥ పతితోపిస
పాతాళేభక్త్యాపరమయాయుతః। మామేవభజతేనిత్యంమయ్యావేశ్య
మనోగతిమ్ ॥ ౭౦ ॥ తమానయస్వభూపాలంగరుత్మన్వచనాన్మమ ।
తస్మాదుద్ధృత్యపాతాళాత్స్వదేశంప్రాపయాన్వయమ్ ॥ ౭౧ ॥ క్షిప్రం
గచ్ఛస్వరాజర్షిర్మద్భక్తోయత్రసంస్థితః । నైవమర్హతిభూపాలస్సవసు
ర్గరుడామలః ॥ ౭౨ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తోగరుడస్తేనహరిణాపరమే
ష్ఠినా । తథేత్యుక్త్వాతతశ్శీఘ్రమభ్యగాద్వైరసాతలమ్ ॥ ౭౩ ॥ భూ
పప్రవిశతస్తస్యపాతాళంతుతరస్వినః । గరుడస్యోగ్రవేగస్యపక్షవాతేన
వేగతః ॥ ౭౪ ॥ ఆహతాశ్శతశోనేశుఃపన్నగేన్ద్రారసాతలే । పాతాళ

వాసినశ్చాపిదైతేయాశ్చతథాస్తదా ॥ ౨౫ ॥ తద్భయాచ్చమహావీర్యా
నిపేతుశ్చతథాస్తతః । చుక్షుభుస్సాగరాశ్చాపిపర్వతాశ్చచకంపిరే ॥ ౨౬ ॥
సమూలాన్యపతన్వృక్షా భగ్నస్కన్ధాస్సుమూర్ఛితాః । పరిత్యజ్యతదా
కాశం ఖేచరాఃప్రయయుర్దివమ్ ॥ ౨౭ ॥ అంతర్గత్వాథపాతాళే గరు
త్మాన్వినతాసుతః । దదర్శతంసమాసీనం చేదిరాజంమహీపతిమ్ ॥ ౨౮ ॥
భగవంతంజగన్నాథంస్తువంతంపురుషోత్తమమ్। గరుత్మన్తంతతోదృష్ట్వా
సహసావసురుత్థితః ॥ ౨౯ ॥ ధృత్వాఞ్జలిర్మహాతేజాఃపూజయామాస
భక్తిమాన్ । గరుడశ్చాపిభూపాలంసంపూజ్యేదమథాబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥
స్మయన్నివమహావీర్యోహర్షయన్నివతంవసుమ్ । శ్రూయతాంభూపతే
వాక్యంకృష్ణస్యాక్లిష్టకారిణః ॥ ౩౧ ॥ సృష్టిసంయమనేశస్యవిష్ణోరమి
తతేజసః । ఆనయస్వవసుంభక్తంరసాతలతలంగతమ్ ॥ ౩౨ ॥ స్తువం
తంమాంసమావేశ్యమయ్యేవమతిముత్తమామ్ । ఇత్యుక్తోలోకనాథేన
తవానయనకర్మణి ॥ ౩౩ ॥ ఆగతోహంమహీపాలసమారోహమమో
పరి ॥ వామదేవః ॥ వైనతేయేనతేనైవంప్రోక్తస్సపక్షిపతిః ॥ ౩౪ ॥
ఉవాచపరయాప్రీత్యాగరుత్మన్తంవసుర్నృపః । తవపృష్ఠంసమారోఢుం
నచేచ్ఛామిశుభేక్షణ ॥ ౩౫ ॥ యత్రారోహతిగోవిన్దఃకృష్ణశ్శుభవిలో
చనః । నాథశ్చజగతాంధాతాయస్మింశ్చక్రగదాధరః ॥ ౩౬ ॥ ఆరోహతిమ
యాతస్మిన్స్థాతుంనైవచౌచితీ ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తోగరుడస్తేనచేదిరా
జేనధీమతా ॥ ౩౭ ॥ తవానురూపంవచనముక్తమిత్యబ్రవీత్తతః ॥ ఇత్యుక్త్వా
తంతథాభూతంగరుత్మాన్పన్నగాశనః ॥ ౩౮ ॥ బాహుభ్యాంసంపరిష్వజ్య
ప్రాహచైనంపునఃపునః । ఉత్పపాతాశువేగేనబాహుభ్యాంపరిగృహ్యా
తమ్ ॥ ౩౯ ॥ మహాజవోమహావీర్యోమహాదంష్ట్రోమహామనాః । త
తఉత్పతతస్తస్యగరుడస్యతరస్వినః ॥ ౪౦ ॥ పక్షవాతేనసంత్రస్తాఃపా
తాళతలవాసినః । మహోరగామహావీర్యాఃప్రయయుస్సర్వతోదిశ
మ్ ॥ ౪౧ ॥ దైతేయాదానవాశ్చాపిరాక్షసాశ్చసహస్రశః । దిశోద
శసమాజగ్ముః కృష్ణాగమనశఙ్కయా ॥ ౪౨ ॥ పాతాళంసమతీత్యాథ
వైనతేయఃప్రతాపవాన్ । స్వదేశంప్రాపయామాసతంవసుంచేదిపుఙ్గ
వమ్ ॥ ౪౩ ॥ హస్తాభ్యాంభువినిక్షిప్యతంవసుంగరుడస్తదా । అత్రైవ

స్థీయతాంరాజన్నిత్యుక్త్వాప్రయయౌబలీ ॥ ౯౪ ॥ వసుశ్చాపిసరాజర్షి
స్స్వరాజ్యంప్రాప్యభూపతిః । బుభుజేసకలాన్కామా న్శశాసచవసున్ధ
రామ్ ॥ ౯౫ ॥ విష్ణోరేవప్రసాదేనసర్వభూతనివాసినః । జగద్ధాతురనన్త
స్యపశ్చాన్ముక్తిమవాప్తవాన్ ॥ ౯౬ ॥ ఏవమేతత్పురావృత్తంకథితంతే
నృపోత్తమ । నారాయణాశ్రితంపుణ్యంయఃపఠేద్భక్తిమాన్నరః ॥ ౯౭ ॥
ప్రణమ్యాచ్యుతమీశేశం సయాతిపరమాంగతిమ్ । నారాయణేతిహాసం
యశ్శృణోతిశ్రావయిష్యతి ॥ ౯౮ ॥ శ్రద్ధయాభగవద్భక్తింప్రాప్నోతి
సనరాధిప । ముచ్యన్తేతేనరాస్సద్యోదుష్కృతైస్సకలైర్నృప ॥ ౯౯ ॥
ఉద్ధ్రియన్తేచసంసారాత్పాతాళాచ్ఛేదిరా .వ । విభునావాసుదేవే
నకృష్ణేనైవదయాళునా ॥ ౧౦౦ ॥ హరి[illegible]లోకనాథేన సర్వకామప్ర
దాయినా ॥ ౧౦౦౧ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
ఉపరిచరవసూపాఖ్యానకథనంనామద్వాత్రింశోధ్యాయః.

శఙ్ఖాదీనాంభగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహసేవాప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ తతస్తేత్రయఆశ్చర్యంగిరేస్తస్యసమాయయుః ।
శిఖరంమేరుసఙ్కాశం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రియాపరమ
యాయుక్తం భాసయన్తస్స్వతేజసా । శిఖరేణచయేనైవ పర్వతస్సువి
రాజితః ॥ ౨ ॥ యస్మింశ్చాపిసమాసీనామునయశ్శతశోనృప । అగ
స్త్యప్రముఖాస్సర్వే భాస్కరోపమతేజసః ॥ ౩ ॥ ఆగత్యసహసాభూప
దీప్యమానాఇవాగ్నయః । భాసయన్తోదిశస్సర్వా స్తేజోభిర్భాస్కరో
పమైః ॥౪॥ అగస్త్యప్రముఖాన్విప్రాన్సర్వాంస్తాన్దదృశుస్తదా । నిషణ్ణాం
స్తస్యశిఖరేవిషణ్ణాన్భృశదుఃఖితాన్ ॥ ౫ ॥ తానాగతాం స్తతోదృష్ట్వా
హ్యాదిత్యానపరానివ । సముత్తస్థుర్ద్విజాస్తత్రనిషణ్ణాయేనగోత్తమే ॥౬॥
పూజయన్తిస్మతాన్సర్వానగస్త్యప్రముఖాంస్తదా । సఙ్గత్యమునిభిస్స
ర్వైస్త్రయస్తేథమహౌజసః ॥౭॥ ప్రోచుఃపరమసంహృష్టానాదయన్తోది
శోదశ।శుభావ్యుష్టానిశాస్మాకంశుభాశ్చతిథయోఽమలాః ॥౮॥ యుష్మా
భిస్సఙ్గతాయస్మాద్వయంబ్రహ్మర్షిసత్తమాః । కిమర్థమాగతాయూయం

పర్వతేఽస్మిన్మహీయసి ॥౯॥ విషణ్ణాశ్చకిమర్థం నైకంవా ద్రష్టుమిహాగతాః ।
ఏతన్మునివరాయూయమస్మాకంపృచ్ఛతాం ద్విజాః ॥౧౦॥సర్వమాఖ్యాతత
త్త్వేన శ్రోతుమిచ్ఛామహేవయమ్। ఏవంమునివరాస్తైస్తు సమ్యక్పృష్టామ
హాత్మభిః॥౧౧॥శ్రూయతామితిచాభాష్య ప్రోచుస్తేమిథిలేశ్వర ॥ఋషయః॥
శఙ్ఖచక్రధరం దేవంపీతవాససమచ్యుతమ్ ॥ ౧౨ ॥ నారాయణగిరావస్మిన్వ
సన్తంపురుషోత్తమమ్। ఈశితారంసమస్తస్య స్రష్టారంజగతోఽవ్యయం ॥
తంవయంశుభదాతారం ద్రష్టుకామాస్సమాగతాః।నచదృష్టోజగన్నాథో
విచరద్భిస్సమన్తతః ॥ ౧౩ ॥ కాలేనమహతాచాపివిషణ్ణాస్తేన తేవయ
మ్ । అదృశ్యమానేగోవిన్దేహరావవ్యక్తజన్మని ॥ ౧౪ ॥ శోకేనమహ
తావిష్టాభృశముద్విగ్నమానసాః । నిషణ్ణాశ్శుభేహ్యస్మిన్ శిఖరేధాతు
మణ్డితే ॥ ౧౫ ॥ ఏవముక్తేమునీన్ద్రైస్తు తత్రస్తైర్జనకామరాః । మునీ
న్ద్రాంస్తాన్ సమాభాష్య ప్రోచుస్తే శ్రూయతామితి ॥ ౧౬ ॥ వస్వాదయః ॥
శఙ్ఖోనామమహీపాలో హేహయాధిపతిః ప్రభుః । అసీచ్ఛ్రీతస్యతనయ
స్తత్పథేనిష్ఠితశ్శుభే ॥ ౧౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేసచరాజార్చయన్
హరిమ్ । తపశ్చరతిరాజేన్ద్రతస్యరాజ్ఞోజనార్దనః ॥ ౧౮ ॥ సాన్నిధ్యం
కురుతేదేవోభగవానితివిశ్రుతమ్ । సోఽయంసమాగతః కాలోయస్మిన్ కా
లేజనార్దనః ॥ ౨౦ ॥ శఙ్ఖేన ద్రక్ష్యతేరాజన్ విశ్వరూపధరోహరిః । తాం
తుగచ్ఛామహేపుణ్యాంస్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వకా
మప్రదాంశుద్ధాంసేవితాం త్రిదశైరపి । తత్రగత్వావయంచాపి ద్రక్ష్యా
మః పురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ సర్వకామప్రదాతారం సర్వేశంసర్వభా
వనమ్ । తస్మాద్యూయంవయంచాపిగచ్ఛామద్విజసత్తమాః ॥౨౩॥ నా
త్రస్థేయంక్షణమపిత్వర్యతాంత్వర్యతామితి । ఇత్యుక్తేథతదాభూపవస్వా
ద్యైస్తైర్మహాత్మభిః ॥ ౨౪ ॥ సంహృష్టమనసస్సర్వే బభూవుర్ద్విజసత్త
మాః। ప్రోచుశ్శీఘ్రమేవాస్మాద్గమ్యతాంగమ్యతామితి ॥ ౨౫ ॥ గత
మోహామహాత్మానోగతశోకాగతజ్వరాః । మునయోథయయుస్సర్వేవ
స్వాద్యైస్సహితాన్నృప ॥ ౨౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం మునీనాంగణసే
వితమ్ । గచ్ఛన్తస్తేథసంహృష్టాః ప్రోచురేవంపరస్పరమ్ ॥ ౨౭ ॥ నరే
న్ద్రమునిశార్దూలావీక్షమాణామహీధరమ్ । అయంకిలజగద్ధాతుర్వాసు

దేవస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౨౮ ॥ భూధరో బహువృక్షాఢ్యస్సదా ప్రియతమో
భువి । ఏనం సమాశ్రితాః పుణ్యం మునయశ్చ పురాతనాః ॥ ౨౯ ॥ పురా
తనం సురాధ్యక్షం దృష్టవన్తః కిలావ్యయమ్ । భక్త్యా చాపి జగద్ధాతుస్తు నవ
న్తః పురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఏనమారుహ్య శైలేన్ద్రం ద్రక్ష్యన్తి పురుషాః
కిల । స్థానేభ్యశ్చ సమస్తేభ్యస్తస్యేశస్య మహాత్మనః ॥ ౩౧ ॥ అయం గి
రిర్మహాన్దివ్యస్సర్వ్యక్షిప్రియతరః కిల । నారాయణాద్రిరిత్యేతన్నామైవ వద
తి స్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥ నారాయణస్య స్థానేషు నైతస్మాద్విద్యతే పరమ్ ।
ఏవంవిధాని వాక్యాని బ్రువన్తస్తే ద్విజోత్తమాః ॥ ౩౩ ॥ యయుస్తే సర్వ
తస్తత్ర శతశో మిథిలేశ్వర । ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర సమాజగ్ముస్సహస్రశః ॥
తద్విజ్ఞాయ తతస్సిద్ధాః శ్వేతద్వీపనివాసినః । యైః ప్రాప్తం దేవసారూప్యం
ప్రసాదాత్తస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౩౫ ॥ నారాయణస్య దేవస్య హరేః క్షీరో
దశాయినః । సర్వదానుగతా యే వై ప్రీణయన్తి జనార్దనమ్ ॥ ౩౬ ॥ క్షీ
రోదశాయినం దేవం విశ్వకర్తారమీశ్వరమ్ । తే సంగతాస్తు తైస్సర్వైరగ
స్త్యప్రముఖైర్ద్విజైః ॥ ౩౭ ॥ తపసా మహతా యుక్తైర్విచరద్భిర్మహీ
ధరమ్ । అగస్త్యప్రముఖాన్ సర్వాన్ శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౩౮ ॥ హర్షేణ
మహతా యుక్తా యథాన్యాయమపూజయన్ । తే చాపి మునయస్సర్వే
ప్రహర్షోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౩౯ ॥ తానాగతాంస్తతో దృష్ట్వా భాస్కరో
పమతేజసః । అపూజయన్మహాత్మానో యథాన్యాయమరిన్దమమ్ ॥ ౪౦ ॥
సర్వే తే సంగతాస్తత్ర తైస్సర్వైర్మునిపుఙ్గవైః । యయుః పరమయా ప్రీ
త్యా శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౪౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరం దేవాసురనిషే
వితమ్ । సర్వే మునివరాశ్చాపి సిద్ధాశ్చాపి సహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ బృహ
స్పతిశ్చ భగవాన్ శుక్రశ్చాపి తథా వసుః । స్వామిపుష్కరిణీతీరమవాపు
రవనీపతే ॥ ౪౩ ॥ సాన్నిధ్యం కురుతే యత్ర భగవాన్భూతభావనః । తత్ర
గత్వాఽథ తే సర్వే నాపశ్యన్పురుషోత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ నీలమేఘప్రతీకాశం
పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ । తత్రాపశ్యంస్తతో రాజంస్తప్యంతం సుమహత్తపః ॥
విష్ణోరారాధనార్థాయ శక్షం చ నియతేన్ద్రియమ్ । తానాగతాంస్తతో
దృష్ట్వా శఙ్ఖో ధన్నృప తేస్సుతః ॥ ౪౬ ॥ రోమాఞ్చితాఙ్గస్సహసా పరాం ప్రీ
తిముపాగమత్ । కృతకృత్యం తదాత్మానం మేనే నరవరాత్మజః ॥ ౪౭ ॥

సంస్మరన్పూర్వమేవోక్తం హరిణాహరిమేధసా । అథ తేషుమునీన్ద్రేషు
ద్రష్టాసీతివచస్స్మరన్ ॥ ౪౮ ॥ సహసోత్థాయతాన్సర్వాన్ ప్రణనామనృ
పస్తదా । వ్యాకులీకృతసర్వాఙ్గస్తతస్సమ్భ్రాన్తమానసః ॥ ౪౯ ॥ సి
ద్ధాంశ్చాపితథాసర్వాన్ శ్వేతద్వీపనివాసినః । వాగీశంచతథాశుక్రం వ
సుంచాపిమహామతిమ్ ॥ ౫౦ ॥ కృతాఞ్జలిపుటోభూత్వా ప్రణనామ
చతాన్నృప । అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపిసిద్ధాశ్చాపిసహస్రశః ॥ ౫౧ ॥
బృహస్పతిశ్చభగవాన్ శుక్రశ్చాపిమహామునిః । తథాచభగవద్భక్తో రా
జోపరిచరోవసుః ॥ ౫౨ ॥ శ్రుతస్యతనయశ్చాపి శఙ్ఖఃపరపురఞ్జయః ।
ఏతేసర్వేమహాత్మాన స్సమవేతావ్యకల్మషాః ॥ ౫౩ ॥ స్వామిపుష్క
రిణీతీరే ద్రష్టుకామాజనార్దనమ్ । అపశ్యన్తస్తుతేసర్వేగోవిన్దంవిభుమ
చ్యుతమ్ ॥ ౫౪ ॥ అనాదిమధ్యనిధనం సర్వభూతనివాసినమ్ । తపఃపర
మమాస్థాయ ప్రయతానియతేన్ద్రియాః ॥ ౫౫ ॥ చిన్తయన్తస్తుదేవే
శంతత్రాతిష్ఠంస్తతోనృప । తస్యామేవతదాసర్వే స్నాత్వాపీత్వాముదా
న్వితాః ॥ ౫౬ ॥ పుష్కరిణ్యాంశుభాయాంతు విమలాయాందినేదినే ।
అర్చయన్తోహృషీకేశం దివ్యైఃపుష్పైస్సుగన్ధిభిః ॥ ౫౭ ॥ అకుర్వంస్తే
తపోఘోరం ద్రష్టుమవ్యక్తరూపిణమ్ । త్రిరాత్రమేవంభూపాలవ్యతిష్ఠం
స్తేదివానిశమ్ ॥ ౫౮ ॥ తతోవిమలఆదిత్యే చతుర్థేహ్నిశుభేదినే । తప
సోన్తేచపుణ్యర్క్షేవిమలేచామ్బరేశుభే ॥ ౫౯ ॥ తదాప్రసన్నస్సర్వాత్మా
సాక్షాన్నారాయణస్స్వయమ్ । ఆవిర్బభూవభగవాన్నృప తేపురుషోత్త
మః ॥ ౬౦ ॥ భ్రాజయన్సర్వలోకేశస్సర్వాన్లోకాన్స్వతేజసా ॥ ౬౧ ॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేశఙ్ఖా
దీనాంభగవత్సేవాప్రాప్తికథనంనామ త్రయస్త్రింశోధ్యాయః.

ఆవిర్భూతభగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహవర్ణనమ్.

జనకః ॥ కీదృశంవైహరేస్తస్యరూపమవ్యక్తరూపిణః । కియన్తో
వాభుజాస్తస్య కియంతివదనానిచ ॥ ౧ ॥ కియన్తోవాధృతాస్తేన తీక్ష్ణాః
ప్రహరణాస్తథా । బ్రూహితద్రూపసంస్థానంవిశ్వమూర్తేర్మహాత్మనే ॥ ౨ ॥
దృష్టవన్తోయథాసిద్ధా మునయశ్చపురాతనాః ॥ శతానన్దః ॥ జనకేనైవ

ముక్తస్తువామదేవోమహామునిః ॥ ౩ ॥ శ్రూయతామిత్యథాభాష్యజన
కంతంవచోబ్రవీత్ । వక్ష్యేహంనృపతేసమ్యక్ఛ్రూయతామిదమాద
రాత్ ॥ ౪ ॥ యథాశ్రుతంమయాగస్త్యాన్మునీంద్రాత్కుమ్భజన్మనః ।
వామదేవః ॥ తద్రూపంవాసుదేవస్య హరేరవ్యక్తరూపిణః ॥ ౫ ॥
ఉద్యతాదిత్యసఙ్కాశైర్నయనైశ్శోభితంశుభైః । నానారత్నచిత్రైశ్చి
త్రైః కిరీటైరుపశోభితమ్ ॥ ౬ ॥ ప్రసన్నైర్బహుభిశ్చాపి వదనైరుపశో
భితమ్ । ప్రవాళమణిహేమాద్యైశ్చిత్రితైర్హేమకుణ్డలైః ॥ ౭ ॥ నానా
వర్ణైరనేకైశ్చ రుచిరైస్సమలఙ్కృతమ్ । దివ్యాభరణజాలైశ్చ నానార
త్నవిచిత్రితైః ॥ ౮ ॥ అనేకశతసాహస్రైశ్శోభితంశుభలోచనైః ।
కమ్బుగ్రీవంమహోరస్కం మహాబాహుంమహాద్యుతిమ్ ॥ ౯ ॥ సహ
స్రబాహుకందివ్యంరత్నజాలవిభూషితమ్ । ఆయతాశ్చసుపీనాశ్చసువృ
త్తాశ్చభుజాశ్శుభాః ॥ ౧౦ ॥ నానాప్రహరణోపేతా నానాభూషణభూ
షితాః । సాలస్కన్ధోపమాశ్చాపి భూషితాభూషణోత్తమైః ॥ ౧౧ ॥
శ్యామాఃపృథుతరాదివ్యాస్తరుణాదిత్యతేజసః । తరుణాస్నిగ్ధవర్ణాశ్చ
సుఖస్పర్శనఖాఙ్కురాః ॥ ౧౨ ॥ శుభరేఖాస్సురక్తాశ్చ సమామృదుత
రాస్తథా । దృశ్యన్తేశతశస్తత్ర రాజన్కరికరోపమాః ॥ ౧౩ ॥ యైర
ణ్డమేతద్వ్యాపాలససాగర మహీధరమ్ । సపాతాళతలంసర్వం సదే
వాసురమానుషమ్ ॥ ౧౪ ॥ ససప్తలోకంసద్వీపం సర్వభూతసమాకు
లమ్ । రక్షితంబహుశోదివ్యైర్నిహతాయైశ్చదానవాః ॥ ౧౫ ॥ యే
దుఃఖహానిదానిత్యంవైష్ణవానాంవిశేషతః । వసన్తియాన్సమాశ్రిత్యదై
త్యేభ్యోనిర్భయాస్సురాః ॥ ౧౬ ॥ తేకరాస్సురనాథస్య దృశ్యమానాశ్చ
శాశిరే । ఉదయాదుద్యతస్తస్య భాస్కరస్యకరాఇవ ॥ ౧౭ ॥ సద్ర
త్నజాలకాకీర్ణహారేణాపిసుశోభితమ్ । మేఘకాలేతటిన్మాలాశోభిత
స్యమహాత్మనః ॥ ౧౮ ॥ మేఘజాలస్యవర్ణేనసదృశంరుచిరంవపుః । చా
రురక్తతలోష్ఠంతచ్చారురక్తతరేక్షణమ్ ॥ ౧౯ ॥ మృదుచారుకపోలై
శ్చకుణ్డలైరుపశోభితమ్ । శోభమానంజ్వలద్భిశ్చలలాటఫలకైరపి ॥ ౨౦॥
శోభమానైస్తథాచారుభ్రూచాపైరుపశోభితమ్ । ఐరావతకరాకార
చారుపీనశుభోరుకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ద్యుతిమన్మణిరత్నాఢ్యచలన్నూపురశో

భితమ్ । కాఞ్చనేనవిచిత్రేణబ్రహ్మసూత్రేణశోభితమ్ ॥ ౨౨ ॥ సహస్రాదిత్యసఙ్కాశమచిన్త్యంమహదద్భుతమ్ । మేరుమన్దరసఙ్కాశంనీలపర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౨౩ ॥ సముచ్ఛ్రితోరసంసౌమ్యంసమాయతవిలోచనమ్ । దివ్యపీతామ్బరధరందివ్యగన్ధానులేపనమ్ ॥ ౨౪ ॥ దివ్యయావైజయన్త్యాచసుస్కన్ధగతయాతథా । చకాశేతద్యథామేఘోవిద్యున్మాలావిరాజితః ॥ ౨౫ ॥ జామ్బూనదమయైర్దివ్యైర్నిస్స్వనద్భిరనేకశః । కిఙ్కిణీజాలసంఘైశ్చ శోభనైరుచిరప్రభైః ॥ ౨౬ ॥ స్వనద్భిర్మణిజాలైశ్చశోభయద్భిర్దిశోదశ । సురత్నైర్బహుసాహస్రైర్జ్వలద్భిర్భాస్కరోపమైః ॥ ౨౭ ॥ ఉద్యదిన్దుప్రతీకాశైర్దివ్యైశ్చనఖమణ్డలైః । రక్తాన్తైరున్నతైశ్చాపిశోభమానంసదాఽమ్బుజైః ॥ ౨౮ ॥ అఙ్కుశధ్వజచక్రాబ్జశఙ్ఖవజ్రాఙ్కితైస్తథా । సుపాదతలపద్మైశ్చశోభితంవసుధాధిప ॥ ౨౯ ॥ ముక్తాదామభిరన్యైశ్చవజ్రసూర్యాంశుసన్నిభైః। ప్రభయాద్యోతమానైశ్చశోభమానపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౦ ॥ అనేకశతసాహస్రైరఙ్గులీయకభూషణైః । నానారత్నచితైశ్చాపిసంశోభికరశాఖిభిః ॥ మూర్ధజైఃకుఞ్చితైశ్చాపినీలైర్మృదుతరైస్తథా।లమ్బమానైర్వినిష్క్రాన్తైఃకిరీటాచ్ఛుభదర్శనాత్ ॥౩౨॥ ప్రచ్ఛాద్యమానవదనంమేఘైరివనిశాకరమ్ । రత్నస్యూతేనసూత్రేణ కాఞ్చనేనవిరాజితమ్ ॥ ౩౩ ॥ నానామణినిబద్ధేనశోభమానేనశోభితమ్ । శోభితందివ్యమాలాభిర్భూషితంపృథులోచనమ్ ॥౩౪॥ నానాశ్చర్యసమాయుక్తంనానామణిగణాన్వితమ్ । సమన్తాద్దీప్యమానంతద్భూరిణాస్వేనతేజసా ॥ ౩౫ ॥ ఆదిత్యఇవతేజోభిరుద్యన్నుదయపర్వతాత్ । తేజోభిఃకాఞ్చనాభైశ్చ సమన్తాన్నిర్గతైస్తథా ॥ ౩౬ ॥ జాజ్వల్యమానంతద్రూపంచకాశేఽద్భుతదర్శనమ్।స్వభాసాదుర్నిరీక్షంతన్మునిభిశ్చసురైరపి ॥ ౩౭ ॥ తప్యతేతేజసాతస్మాన్నిర్గతేనస్వభూరిణా । ససురాసురగన్ధర్వంజగదేతచ్చరాచరమ్ ॥౩౮॥ జ్వలద్భిరర్కవర్ణైశ్చజామ్బూనదమయైస్తథా । అనేకశతసాహస్రైస్సంయుక్తంహేమభూషణైః ॥ ౩౯ ॥ కరేషుతేషుసంయుక్తాస్తీక్ష్ణాఃప్రహరణాస్తథా । జ్వలన్తశ్చస్ఫురన్తశ్చమిథిలేశచకాశిరే ॥ ౪౦ ॥ అర్చింషితేభ్యోనిష్పేతుర్యైర్దిశోవిమలీకృతాః । ఉదయాద్రిసమారూఢాత్సూ

ర్యాద్దీప్తాంశవో యథా ॥ ౪౧ ॥ వ్యాలోలాలోకనాథస్య ప్రసన్నా శ్శు భదర్శనాః। ఆయతాః కృష్ణరక్తాశ్చ భ్రూశ్చాపా దృష్టిమార్గణాః ॥ ౪౨ ॥ రక్తపద్మదళప్రఖ్యాః కాన్తిమంతస్సువర్చసః । శ్రియా పరమయా యుక్తాః పక్ష్మరాజివిరాజితాః ॥౪౩॥ యేషాం నిపాతైర్దైతేయా నేదుర్భీతాస్స హస్రశః । రక్షాం సిద్ధాన వాశ్చాపి జగ్ముర్వై వ్యవస్వతక్షయమ్ ॥ ౪౪ ॥ దుర్లభం చాపి దేవత్వం ప్రాప్నువన్తి నరా అపి। అన్యాంశ్చ దుర్లభాన్కామాన్ముక్తిం చాపి సుదుర్లభామ్ ॥౪౫॥ యాన్దృష్టు కామా స్తద్భక్తాశ్శోచంతి హి దివానిశమ్ । తే భూపశతశో దివ్యా రాజన్తే రుచిరప్రభాః ॥ ౪౬ ॥ అనేకశతసాహస్రాః కాలాగ్నిసదృశప్రభాః । నానాప్రహరణా ఘోరా స్సంయుక్తా స్తత్ర బాహుషు ॥ ౪౭ ॥ భయదాస్సురశత్రూణాం దైత్యేన్ద్రాణాం మహౌజసామ్ । సర్వగాస్సర్వదేశేషు భక్తానామభయప్రదాః ॥ ౪౮ ॥ జాజ్వల్యమానాస్తేజోభీరూక్షుకైస్సౌమ్యైకైరపి । అకుర్వన్నిష్ప్రభాన్సద్యశ్చన్ద్రసూర్యాస్వరశ్మిభిః ॥౪౯॥ తద్రూపమాశ్చర్యమనేకవర్ణం కిరీటమాలాభిరశేషమూర్తేః । వ్యరాజతాదిత్య ఇవాంతకాలే స్వరశ్మిమాలాభిరనేకరశ్మిః ॥ ౫౦ ॥ తద్దీప్తవక్త్రం విమలం విశోకం జాజ్వల్యమానం మహతాస్వతేజసా । అశోభతాద్యం వపురద్భుతేక్షణం యుగాన్తకాలాగ్నిరివ ప్రదీప్తమ్ ॥౫౧॥　. . .　. . .　*

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీభగవద్దివ్యమఙ్గళవిగ్రహవర్ణనం నామ చతుస్త్రింశోధ్యాయః.

ఆవిర్భూతం భగవన్తమ్ప్రతి మహర్షికృత ప్రణామాదిక్రమః.

వామదేవః ॥ ఏవం విధం హరిస్త్రిభ్యోఽదర్శయద్భగవాన్వపుః । యన్న దేవా న మునయో నాపి సిద్ధా న చారణాః ॥ ౧ ॥ న యోగినో న గన్ధర్వా నాపి విద్యాధరా అపి । న చ యక్షా న చాప్యస్యైవాలఖిల్యాశ్చ తాపసాః ॥ ౨ ॥ నోరగా నాపి దైతేయా నాపి కిమ్పురుషాస్తథా । దృష్టవన్తః పురా రాజన్ కృష్ణస్య వపురద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ తతస్తు మునయో దివ్యం రూపం తద్విశ్వతోముఖమ్ । అనేకరత్నసఞ్ఛన్నకిరీటోజ్జ్వలితాననమ్ ॥ ౪ ॥ వ్యాలోలమానైర్బహుభిః కుణ్డలైస్సమలఙ్కృతమ్ । పిబ

న్తఇవనేత్రైస్తైసంక్షోభస్తిమితైస్తదా ॥ ౫ ॥ దదృశుస్తుదితాస్సర్వేన
రేన్ద్రానిమిషేక్షణాః । భృశమార్తాస్స్వదేవేతిసహసాభువిభూపతే ॥
నిపేతురథతేసర్వేసమ్భ్రాన్తమనసోఽమలాః । అథదృష్ట్వాజగన్నాథం
వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౭ ॥ సహస్రశస్సమాగమ్యభక్తిభారావనా
మితైః । శిరోభిరవనీపాలప్రణేముస్సహసాభువి ॥ ౮ ॥ బృహస్పతిరగ
స్త్యశ్చశుక్రశ్చాపివసుస్తథా । భగవన్తంతతోదృష్ట్వాగరుడోపరిసంస్థిత
మ్॥౯॥జామ్బూనదాద్రిశిఖరేనీలమేఘమివోత్థితమ్। భక్త్యాప్రణేముస్తం
దేవంవీక్షమాణాఇతస్తతః ॥ ౧౦ ॥ ఉత్థాయోత్థాయతేసర్వేభూయో
భూయోనిరీక్ష్యతమ్ । ప్రసీదేతిబ్రువన్తస్తంప్రణేముర్బహుశోనృప ॥౧౧॥

* భగవదావిర్భావకాలేదేవాద్యాపూరితశఙ్ఖాదిమఙ్గళవాద్యక్రమః *

ఏతస్మిన్నన్తరేఖస్థైశ్శతశోథసహస్రశః । పాఞ్చజన్యోపమాశ్శఙ్ఖాదధ్ము
రేహేమభూషణాః ॥ ౧౨ ॥ అవాద్యన్తచదివ్యానివాద్యానిబహుశోఽ
మ్బరే । మృదఙ్గాదీనిసర్వాణిహేమరత్నచితానివై ॥ ౧౩ ॥ మహతా
శఙ్ఖనాదేనవాదిత్రాణాంస్వనేనచ । జగదాపూరితంసర్వంక్షుభితా
శ్చాపిదానవాః ॥ ౧౪ ॥ నివసన్తిచయేతత్రనారాయణగిరౌనృప । తేస
ర్వేసహసాహృష్టాస్సముత్తస్థుశ్చసఙ్ఘశః ॥ ౧౫ ॥ తస్మిఞ్శబ్దేశ్రుతేతేస
ర్వేసింహపక్షిమృగాస్తథా । ప్రసన్నతాంయయుస్సర్వేవేఙ్కటాద్రిని

* భగవత్సేవార్థంవేఙ్కటాచలంప్రతిబ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్ *

వాసినః ॥ ౧౬ ॥ శ్రుత్వాతంశబ్దమతులంబ్రహ్మలోకపితామహః । జ్ఞా
త్వాథవాసుదేవంతంహరింప్రత్యక్షతాంగతమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఆజగామాథత
త్పార్శ్వంకృష్ణస్యాక్లిష్టకారిణః। మునీన్ద్రైర్దేవసంఘైశ్చగన్ధర్వైశ్చసమా
వృతః ॥ ౧౮ ॥ భగవాఞ్శంకరశ్చాపిత్ర్యమ్బకస్త్రిపురాన్తకః।జ్వలద్భా
స్కరసఙ్కాశజటామణ్డలశోభితః ॥ ౧౯ ॥ తేనశబ్దేనవిజ్ఞాయసాన్నిధ్యం
హరిమేధసః । అభ్యగాదాశుతత్పార్శ్వం ద్రష్టుంతంవసుధాధిప ॥ ౨౦॥
దూర్వాసస్సామునీన్ద్రేణనన్దినాచసమంవిభుః । శక్రశ్చత్రిదశశ్రేష్ఠశ్శ్రు
త్వాతంశబ్దమద్భుతమ్ ॥ ౨౧ ॥ హరింప్రత్యక్షతాంయాంతంజ్ఞాత్వా
దేవంజనార్దనమ్। దేవైఃపరివృతఃపార్శ్వంయయావవ్యక్తజన్మనః॥౨౨॥

తతశ్శంఖధ్వనింశ్రుత్వావిష్వక్సేనఃప్రతాపవాన్ । జ్ఞాత్వాప్రత్యక్షతాం
యాంతం నారాయణమనామయమ్ ॥ ౨౩ ॥ సహసోత్థాయభూ
పాల శీఘ్రమేవాభ్యగాత్తదా । సప్తభిస్సచివైస్సార్ధం సకాశంశార్ఙ్గధ
న్వనః ॥ ౨౪ ॥ అనురక్తైర్మహావీర్యైః ప్రయత్నైస్సుసమాహితైః । సనం
దనాదయశ్చాపి యోగినస్తేథచక్రిణః ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వమభ్యాయయు
శ్శ్రుత్వా తంశబ్దంమిథిలేశ్వర । సప్తర్షయశ్చయేపూర్వం మయోక్తా
మునిసత్తమాః ॥ ౨౬ ॥ తేపిశ్రుత్వాచతచ్ఛబ్దం హరేఃపార్శ్వంయ
యుస్తదా । యశ్చాపిమునిభిర్దృష్టో వాయవ్యాందిశిభూభృతః ॥ ౨౭ ॥
శిలాతలేసమాసీనః పురుషోఽద్భుతదర్శనః । సోపిశంఖధ్వనింశ్రుత్వా భ
గవత్పార్శ్వమాయయౌ ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మాప్రజాపతిశ్చాపి భగవాఞ్ఛ
మ్భురేవచ । విష్వక్సేనశ్చభగవాన్ శక్రశ్చత్రిదశాధిపః ॥ ౨౯ ॥ సప్తర్షయ
శ్చమునయస్సనకాద్యాశ్చయోగినః । వాయవ్యాందిశియోదృష్టోమునిభి
స్సోపిభూపతే ॥ ౩౦ ॥ ఏతేసర్వేసమాగమ్య సకాశంశార్ఙ్గధన్వనః ।
భక్త్యాపరమయాయుక్తా రాజన్సంహృష్టమానసాః ॥ ౩౧ ॥ దదృశు
స్తేసమారూఢం వైనతేయంమహాబలం । హరింహేమాద్రిశిఖరేనీలమేఘ
మివస్థితమ్ ॥ ౩౨ ॥ శిరోభిస్తేప్రణేముస్తం విశ్వేశంవిశ్వరూపిణమ్ ।
జయదేవజయేశేతి వదంతస్సహసాభువి ॥ ౩౩ ॥ సర్వేదేవగణాశ్చాపి
ప్రణేముఃపృథులోచనమ్ । ప్రసీదదేవదేవేతి వదంతస్తేపునఃపునః ॥ ౩౪ ॥
బ్రహ్మాద్యాదేవతాశ్చాపి మునయశ్చతపోధనాః । సిద్ధాశ్చాపితథాసర్వే
శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౩౫ ॥ ఏతేసర్వేహరేస్తస్య రూపంపరపురంజ
య । ద్రష్టుంనాశక్నువన్నైత్రై స్తేజసాతస్యతాపితాః ॥ ౩౬ ॥ ప్రతపంతమి
వాదిత్యం సంహారసమయేనరాః । న్యమీలయంతనేత్రాణి బ్రహ్మాద్యాస్తే

బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః.

తతోనృప ॥ ౩౭ ॥ తేజసాపీడితాస్తస్య దేవదేవస్యశార్ఙ్గిణః । తుష్టావాథ
తదాబ్రహ్మా దేవాధిపతిమవ్యయమ్ ॥ ౩౮ ॥ పతత్రిరాజమారూఢం శిరోభిః
ప్రణిపత్యతమ్ ॥ బ్రహ్మా ॥ నమామిత్వాంజగన్నాథ సహస్రవదనేక్షణ ॥ ౩౯ ॥
జ్వలత్కిరీటసాహస్రధారిణంపురుషోత్తమమ్ । రుచిరైర్బహుభిర్దివ్యై
ర్బాహుభిఃపరిశోభితైః ॥ ౪౦ ॥ సంయుక్తంత్వాంనమామ్యాద్యం విశ్వే

శంవిశ్వతోముఖమ్।అణీయసామశేషాణా మణీయాంసంసనాతనమ్॥౪౧॥
భూతాదీనాంసమస్తానాం గరిష్ఠంచగరీయసామ్। నారాయణంత్వాంవర
దం నమామిపరమేశ్వరమ్॥ ౪౨॥ యోగిభిర్గమ్యమానంత్వాం జనలోక
గతంవిభుమ్ । పరంపురాణంపురుషం నమామిసురనాయకమ్ ॥ ౪౩ ॥
ప్రసీదతుభవాన్విష్ణో రహితఃప్రాకృతైర్గుణైః । శుద్ధఃపుమాన్సమస్తేభ్యో
భూతేభ్యస్సర్వసమ్భవః ॥ ౪౪ ॥ సాక్షిభూతస్సమస్తస్య జగతోఽస్యజగ
త్పతే । నమామిత్వామహంనిత్యం వ్యాలోలాయతలోచనమ్ ॥ ౪౫ ॥
యఃప్రోచ్యతేవిశుద్ధోహి సర్వేశ ఇతికేశవ । తంత్వాంనమామ్యశేషాణా
మాత్మానంసర్వదేహినామ్ ॥ ౪౬ ॥ సమస్తకారణానాంత్వం కారణం
ప్రభురవ్యయః । బ్రహ్మవిద్యోగినాంచాసి ప్రజానాంచప్రజాపతిః ॥ ౪౭॥
యన్నజానంతిమునయో నాపిదేవానదానవాః । నాహంనశమ్భుర్విష్ణ్వా
ఖ్యం తత్పదంపరమంభవాన్ ॥ ౪౮ ॥ ఇన్ద్రాద్యాశ్శతశోయస్య దేవా
స్త్రిభువనేశ్వరాః । ద్రష్టుకామానజానంతి రూపమవ్యక్తరూపిణః॥౪౯॥
తదహంవిమలందేవ శాశ్వతంపదమవ్యయమ్ ॥ ౪౯-౧ ॥ నస్తోతుమీశో
నచదేవవక్తుం గుణాంస్తవేశాచ్యుతలోకనాథ । ప్రసీదదేవాధిపతేసమ
స్తానాలోకయాస్మాన్విమలైస్సునేత్రైః ॥ ౫౦౧ ॥ ఇత్యుక్తేబ్రహ్మణాతే

శమ్భుకృతభగవత్స్తుతిః.

నశమ్భురవ్యక్తరూపిణమ్ ॥ ౫౧ ॥ అస్తౌషీద్భగవంతంతమచ్యుతంపురు
షోత్తమమ్ ॥ శమ్భుః ॥ పరావరేశంపురుషం దుష్టదైత్యేన్ద్రఘాతినమ్ ॥
జగత్పాలనకర్తారం జగదుత్పత్తికారణమ్ । ప్రజాపతీనాంసర్వేషాం స్ర
ష్టారమమలేక్షణమ్ ॥ ౫౩ ॥ భక్తార్తిహానిదాతారం భక్తానాంప్రియకా
మదమ్ । త్వాంనమామిహరేదివ్యం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ ॥ ౫౪ ॥
ప్రధానపుంసోరజయో ర్జగత్కారణభూతయోః । నిత్యయోర్వ్యాపినో
శ్చాపి ప్రభుంత్వాంకారణంపరమ్ ॥ ౫౫ ॥ తంత్వాంనమామిభూతేశం
భూతానామపికారణమ్ । సూరయోయచ్ఛపశ్యంతి పరమంధామశా
శ్వతమ్ ॥ ౫౬ ॥ తత్త్వమేతత్పరంధామ పరంబ్రహ్మసనాతనమ్ । తం
త్వాంనమామిగోవిన్దం సహస్రాదిత్యసన్నిభమ్ ॥ ౫౭ ॥ మునయస్త్వాం
సమభ్యర్చ్య బహువర్షశతానివై । త్వత్ప్రసాదాచ్చదేవేశ త్వయ్యేవల

యమాగతాః ॥ ౫౮ ॥ పురందరోపిదేవేశ త్వామేవపురుషోత్తమమ్ ।
అశ్వమేధశతైరిష్ట్వా దేవేంద్రత్వమవాప్తవాన్ ॥ ౫౯ ॥ బ్రహ్మాశ్వమేధ
సాహస్రైస్త్వామిష్ట్వాజగదీశ్వరమ్ । ప్రాపబ్రహ్మపదందివ్యం దుఃఖశో
కవివర్జితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అహమారాధ్యదేవత్వాం సర్వమేధేమహాక్రతౌ ।
ప్రాప్తవాన్దేవదేవత్వం దుర్లభంసర్వదైవతైః ॥ ౬౧ ॥ త్వమేవేశజగ
ద్ధాతా త్వమేవజగతోగతిః । స్రష్టాత్వమేవజగత స్సంహర్తాచత్వమేవ
హి ॥ ౬౨ ॥ తంత్వాంనమామిశోకార్తిమోహాహానిప్రదాయినమ్ । ప్ర
సీదేశమహామాయ సహస్రవదనేక్షణ ॥ ౬౩ ॥ సర్వలోకపతేనాథ స
ర్వలోకపరాయణ ॥ ౬౩½ ॥ విష్ణోతవైతద్బహుబాహుశాఖం తమాల
వర్ణంబహువక్త్రనేత్రమ్ । జ్వలత్కిరీటైర్బహురత్నవద్భి ర్జాజ్వల్యమా
నంప్రణమామిరూపమ్ ॥ ౬౪½ ॥ వామదేవః ॥ ఏవంస్తుతేజగన్నాథే

మహర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

శమ్భునాపరమేష్ఠినా ॥ ౬౫ ॥ తుష్టువుర్మునయోభూప ప్రణమ్యామ
లచేతసః ॥ మునయః ॥ నమఃకృష్ణాయహరయే పరస్మైబ్రహ్మరూపి
ణే ॥ ౬౬ ॥ నమోభగవతేతస్మై విష్ణవేపరమాత్మనే । సర్వభూతశర
ణ్యాయ సర్వజ్ఞాయనమోనమః ॥ ౬౭ ॥ వాసుదేవాయభక్తానాం
సర్వకామప్రదాయినే । నమఃపఙ్కజనేత్రాయ జగద్ధాత్రేఽచ్యుతాయ
చ ॥ ౬౮ ॥ హృషీకేశాయసర్వాయ నమఃకమలమాలినే । అనంతనా
గపర్యఙ్కే సహస్రఫణశోభితే ॥ ౬౯ ॥ దీప్యమానేఽమలేదివ్యే సహస్రా
ర్కసమప్రభే । యోగనిద్రాముపేతాయ తస్మైభగవతేనమః ॥ ౭౦ ॥ య
ద్రూపంనచపశ్యన్తి సూరయోనచయోగినః । తంనతాస్మజగన్నాథం
క్షీరోదార్ణవశాయినమ్ ॥ ౭౧ ॥ త్వామేవార్తాఃప్రపన్నాస్మ శరణ్యంవ
యమీశ్వరమ్ । అస్మాన్పాహిశరణ్యేశ ప్రణతార్తిహరావ్యయ ॥ ౭౨ ॥ త్వ
ద్రూపమేతద్గోవిన్ద సహస్రార్కసమద్యుతే । జాజ్వల్యమానం తేజోభి ర్నే
క్షితుంశక్నుమోవయమ్ ॥ ౭౩ ॥ కురుప్రసాదమస్మాకం ప్రసన్నవదనే
క్షణ । త్వమేవగతిరస్మాకంసర్వేషామేవకేశవ ॥ ౭౪ ॥ నతాస్మదివ్యం
పురుషంపురాణం త్వామేవసర్వేశ్వరమీశ్వరాణామ్ । యుగాన్తకాలా

గ్నిసమప్రతాపం ప్రదీప్తవక్త్రేక్షణమప్రమేయమ్ ॥ ౭౫ ॥ వామదేవః ॥

సప్తర్షికృతభగవత్స్తుతిః.

ఇతి తేషాం మునీన్ద్రాణాం వచశ్శ్రుత్వా తతో నృప। సప్తర్షయో మహాత్మానో వాగీశశ్చ మహాద్యుతిః ॥ ౭౬ ॥ వసుశ్చ భగవద్భక్తో మహేన్ద్రశ్చ ప్రతాపవాన్ । తుష్టువుర్దేవదేవేశం శిరోభిః ప్రణిపత్య తమ్ ॥ ౭౭ ॥ సప్తర్షయః॥ నమో నమోస్తు విశ్వాత్మం స్త్వం బ్రహ్మా త్వం పినాకధృత్ । చన్ద్రేన్ద్రార్కాశ్వి మరుత స్త్వమేవ జగతః పతే ॥ ౭౮ ॥ సహస్రాదిత్యసఙ్కాశ చక్రహస్తాయ తే నమః । శఙ్ఖహస్తాయ తే నిత్యం నమో విష్ణో మహాత్మనే ॥ నమః కిరీటినే నిత్యం నమః కౌస్తుభధారిణే । నీలమేఘప్రతీకాశవపుషే బ్రహ్మణే నమః ॥ ౮౦ ॥ అసిరత్నగదాచాపశక్తితోమరపాణయే । ప్రదీప్తాయుధజాలాయ ప్రదీప్తవపుషే నమః ॥ ౮౧ ॥ యజ్ఞేశాయ నమస్తుభ్యం జ్వలత్కుణ్డలధారిణే । నమోస్తు పద్మనాభాయ నమస్తే విశ్వయోనయే ॥ ౮౨ ॥ పరావరాణాం పతయే కరాళవపుషే నమః । కాలనేమిహిరణ్యాక్షహిరణ్యాదివిఘాతినే ॥ ౮౩ ॥ ఉగ్రరూపాయ తే నిత్యం నృసింహాయాహ్యనాదయే । నమోస్తు పద్మనాభాయ నమోస్తు వరదాయ చ ॥ ౮౪ ॥ భూయో భూయో నమో నిత్యం వ్యాపినే శార్ఙ్గపాణయే ॥ ౮౪ ॥ న తాస్మన్చైతత్తవ విశ్వరూపం సర్వాయుధోపేతమహాస్తదోషమ్ । విద్మో న చాద్యం పర

సనకాదిపరమయోగికృతభగవత్స్తుతిః.

మంతవాద్యరూపం పరం వేద న చాబ్జయోనిః ॥ ౮౫ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తే తత స్తేతు సనకాద్యాశ్చ యోగినః ॥ ౮౬ ॥ ప్రణమ్య తుష్టువుర్దేవం వైనతేయోపరిస్థితమ్ ॥ సనకాద్యాః ॥ జయ యజ్ఞపతే దేవ జయ నాథ జయాక్షర ॥ ౮౭ ॥ జయ శఙ్ఖధరాచిన్త్య జయ చక్రధరావ్యయ । విభో జయ విశాలాక్ష పరమాత్మన్ జయాచ్యుత ॥ ౮౮ ॥ జయ దంష్ట్రాగ్రవిన్యస్తమహీపద్మజయేశ్వర । జయ సర్వద సర్వేశ జయ సర్వహృదిస్థిత ॥ ౮౯ ॥ పద్మనాభ జయాజయ్య జయ పూరుష మానద । మాయయా తవ మోహితాన్యా దేవాశ్చాపి విమోహితాః ॥ ౯౦ ॥ అనేకరత్నసఞ్ఛన్నసువర్ణమకుటాయ తే। న తాస్మోఽచిన్త్యరూపాయ యోగిధ్యేయాయ తే నమః॥ ౯౧॥ న తాస్మోఽత్యంతశుద్ధాయ సర్వజ్ఞాయాదివేధసే । పరబ్రహ్మస్వరూపా

యనతాస్తేస్మవరదాయినే ॥ ౯౨ ॥ అవ్యక్తాయాప్రమేయాయశ్రీధరా యసువర్చసే। శ్రియఃకాన్తాయదాన్తాయభక్తానాంముక్తిదాయినే ॥౯౩॥ శక్రాదిలోకపాలానాం పాలయిత్రేనమోస్తుతే । పీతామ్బరాయతేని త్యంనతాస్మఃపురుషోత్తమ ॥౯౪॥ వ్యాప్తంత్వయానాథనభస్సదీప్తంవి శ్వాత్మనాఽశేషనివాసినావిభో । త్వామద్యసర్వేవయమీశతారంనతా స్మపద్మాభవిలోలలోచన ॥ ౯౫ ॥ తస్మాన్నకించిద్రహితంత్వయాహారే సమస్తలోకేష్వపిజాతుయత్స్యాత్ । వన్దామహేత్వాంవిమలార్కవ ర్ణంకిరీటహారోజ్జ్వలితంశుభోరుకమ్ ॥ ౯౬ ॥ ఏతత్పరంరూపమపేతజన్మజ రాదిదోషంవిమలంవిశోకమ్। అదృష్టపూర్వంమనుజామరాద్యైర్నతా

స్మనవిద్యుజ్జ్వలితోరుశోభమ్ ॥౯౭॥ వామదేవః॥ ఏవంస్తుతేజగన్నాథేసన కాదిమహాత్మభిః।శక్రాద్యాలోకపాలాస్తంతుష్టువుర్మధుసూదనమ్॥౯౮॥ వన్దమానాశ్శిరోభిస్తంభూతభావనభావనమ్ । అఞ్జలింమూర్ధ్నిసన్ధాయవి స్మయోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౯౯ ॥ ఇన్ద్రాదయః ॥ నమోస్తువిశ్వరూపా యపీతామ్బరధరాయతే । నమస్తేస్తుజగద్ధాత్రేశార్ఙ్గచాపాసిధారిణే ॥ మధుహన్త్రేనమోనిత్యంనమఃకైటభఘాతినే । కాలాగ్నిసమచక్రేణని హన్త్రేసురవైరిణామ్ ॥ ౧౦౧ ॥ సర్వకల్యాణభూతాయ వరదాయవ రార్థినామ్ । నమోనిత్యమదృశ్యాయదృశ్యరూపాయతేనమః ॥ ౧౦౨ ॥ పరస్మైబ్రహ్మణేతుభ్యంనమోయజ్ఞస్వరూపిణే । నమోభవ్యాయతేనిత్యం శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షసే ॥ ౧౦౩ ॥ భయదాయనమోనిత్యం దైత్యేన్ద్రా ణాంబలీయసామ్। భోగదాయనమోనిత్యమస్మాకంస్వర్గవాసినామ్॥౧౦౪॥ వరేణ్యాయనమోనిత్య మచలాయావ్యయాయచ । శరణ్యాయనమో నిత్యం నమఃక్షీరోదశాయినే ॥ ౧౦౫ ॥ యోగాత్మనేనమోనిత్యంన మోదామోదరాయచ । క్షయవృద్ధివిహీనాయనిర్గుణాయనమోనమః ॥ యత్తత్పరమనిర్దేశ్యమచిన్త్యమజమక్షరమ్ । అవ్యక్తమజరంనిత్యమవ్య యంధామశాశ్వతమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ అరూపమమలంబ్రహ్మ సర్వేశమ చలంవిభుమ్ । యద్బ్రహ్మతత్పరంధామభవానేవనచాపరః ॥ ౧౦౮ ॥

తన్నవిద్మః పరంరూపంతవయత్తుపురాతనమ్ । ఏతచ్చాపినజానీమోయ దేతద్దర్శితంత్వయా ॥ ౧౦౯ ॥ ప్రసీదవిశ్వేశ్వరవిశ్వతోముఖప్రసీదవిశ్వ క్షయపాలనేశ । ప్రసీదవిశ్వాలయవిశ్వమూర్తే విశ్వస్యయోనేభగవ

శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధకృతభగవత్స్తుతిః.

న్ప్రసీద ॥ ౧౧౦ ॥ వామదేవః ॥ ఏవంస్తుతేఽథదేవేశే శక్రాద్యై స్త్రిదశేశ్వరైః । తుష్టువుస్తంప్రణమ్యేశం శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౧౧౧ ॥ సిద్ధాః ॥ యంవిష్ణుమాద్యంపురుషంపురాణం దేవానమస్యన్తిశుభోరుబాహుమ్ । నతాస్మ్యనన్తం దేవమజంసురేశం విశ్వస్యకర్తారమనాదిమూర్తిమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ యేనైవదంష్ట్రాగ్రసముద్ధృతాధరాబిభర్తివిశ్వంససురాసురేన్ద్రమ్ । నతాస్మ్యనన్తస్త్వవరదాయపుంసే సర్వాత్మనేఽశేషవిభూతిదాయినే ॥ ౧౧౩ ॥ యేనేదమణ్డంసకలంమహీయసావ్యాప్తంత్వయైకేనసురారిఘాతినా । తంత్వాంనతాస్మ్యచ్యుతమీడితారో వయంవిభుంలోకవిభూతిహేతుమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ యేనాన్తకాలేజగదేతదాదినాగ్రస్తంత్వయాహ్యక్షయశక్తిరూపిణా । జ్ఞానైకదృశ్యంపరమార్థతత్త్వంతం బాలరూపంప్రణమామనిత్యమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ యేనాదికాలే విభునామహీయసాస్వనాభిపద్మాన్తరుపేతమణ్డమ్ । విసృష్టమప్సుస్వపతాత్మలీలయాతంత్వాంనతాస్మ్యమరలోకనాథ ॥ ౧౧౬ ॥ యేనేదమణ్డంబహుశోభిభూతందురాత్మభిర్దైత్యవరైస్సుఘోరైః । నిహత్యదైత్యాన్సహసామహారణేసంరక్షితంతంప్రణమామనిత్యమ్ ॥౧౧౭॥ జ్ఞానన్తియన్నైవపితామహాద్యాః పరంపదంనైవవయఞ్చనాన్యే । త్వంతత్పదంవృద్ధివినాశహీనంరక్షస్వచాస్మాన్భగవన్ప్రసీద ॥౧౧౮॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదికృతభగవత్స్తోత్రకథనంనామపఞ్చత్రింశోధ్యాయః

బ్రహ్మాద్యావృతభగవన్తమప్రతినాగకన్యకాదికృతగీతిక్రమః.

వామదేవః ॥ ఏవంస్తుత్వాథతేసర్వేబ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపిమునయోఽమలచేతసః ॥ ౧ ॥ సిద్ధాశ్చాపితథా

సర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః । వాగీశవసుశుక్రాశ్చదూర్వాసాశ్చమహా
మునిః ॥ ౨ ॥ సప్తర్షయశ్చరాజేన్ద్రసనకాద్యాశ్చయోగినః । సర్వఏ
తేమహీపాలయేచాప్యన్యేసమాగతాః ॥ 3 ॥ ద్రష్టుంతమీశ్వరం దేవం
తత్ప్రసాదానువర్తినః । భూయోభూయఃప్రణమ్యేశంనారాయణమరి
న్దమమ్ ॥౪॥ కృతాఞ్జలిపుటాస్తంతుపరివార్యోపతస్థిరే । తతస్తేషాం
సభగవాన్మధ్యేరాజీవలోచనః ॥ ౫ ॥ స్మయన్నివమహాబాహుర్విన
తానన్దనేస్థితః । అతిష్ఠద్దేవదేవేశస్సతాన్సర్వాన్విలోకయన్ ॥ ౬ ॥
దీప్యమానస్స్వతేజోభిరంశుమానివరశ్మిభిః । ఏతస్మిన్నన్తరేదేవంవా
య్వాహారాఙ్గనాన్నృప ॥ ౭ ॥ అగాయన్కరన్భిర్దివ్యైర్దివ్యభూషణభూ
షితాః । రావణాదివధం కేచిద్గన్ధర్వపతయోజగుః ॥ ౮ ॥ కంసకేశిజ
రాసన్ధసాల్వాదీనాంవధంతథా । బాణదుర్యోధనాదీనాంవధంచాపిమ
హాద్భుతమ్ ॥౯ ॥అగాయన్నపరేతత్రగన్ధర్వపతయోఽమలాః । హిర
ణ్యకశిపోస్తత్రవధంచాపిజగుఃపరే ॥ ౧౦ ॥ అవతారేషుచాన్యేషుయా
నియానికృతానివై । కేచిజ్జగుర్జగత్సృష్టింబ్రహ్మాదిస్థావరాన్తికామ్ ॥
గన్ధర్వపతయస్తత్రసుస్వరాహారిసన్నిధౌ । నృత్యన్త్యోఽప్సరసస్తత్ర
దృశ్యన్తశతశోనృప ॥౧౨॥ గాయన్త్యోదేవదేవేశంనాదయన్త్యోదిశోద

⁓ బ్రహ్మాదీనాంభగవద్విశ్వరూపదర్శనప్రాప్తిః. ⁓

శ । అథతేప్రేక్షమాణాస్తంనారాయణమనామయమ్ ॥ ౧3 ॥ విస్మ
యావిష్టహృదయాబ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః । అగస్త్యప్రముఖాశ్చాపి
మునీన్ద్రాశ్చసహస్రశః ॥ ౧౪ ॥ దదృశుర్దేవదేవస్యదివ్యేరూపేమహా
ద్భుతే । తస్మిన్మహతిభూపాలపద్మపత్రనిభేక్షణే ॥ ౧౫ ॥ అణ్డమేతద
శేషంవైసాద్రిగ్రామనదీవనమ్ । సపర్వతంసపాతాళంసదేవాసురమా
నుషమ్ ॥ ౧౬ ॥ ససప్తలోకంసద్వీపంసయక్షోరగరాక్షసమ్ । సాసు
రంసామరపురంజఙ్గమాజఙ్గమాకులమ్ ॥ ౧౭ ॥ సతిర్యక్తరుపాషాణం
సకాననమహోరగమ్ । ఏవమాద్యైస్తథాఽన్యైశ్చసంయుక్తంమహా
దద్భుతమ్ ॥౧౮॥ అదృష్టపూర్వమాశ్చర్యందృష్ట్వాహర్షముపాగమన్।
విస్మితాశ్చాభవంస్తేఽథముదితాశ్చాభవన్నృప ॥౧౯॥ వ్యాకులీకృత
నేత్రాస్తేవ్యాకులీకృతమానసాః । వ్యాకులీకృతసర్వాఙ్గాఆసన్సర్వే

భయాకులాః ॥ ౨౦ ॥ అథ తాన్భగవాన్భూప ప్రసన్నైర్విమలైశ్శుభైః ।
పద్మోత్పలదళాభైస్తైర్నేత్రైస్తానవలోకయత్ ॥ ౨౧ ॥ అథ తే భూప
తే సర్వే బ్రహ్మాద్యాస్తేన శార్ఙ్గిణా । ప్రసన్నైర్నయనైర్దివ్యైరాయతై
రవలోకితాః ॥ ౨౨ ॥ ప్రసన్నతాం యయుస్సర్వే త్యక్తమోహా
భయాస్థితాః । మునీన్ద్రానవలోక్యాథ భగవానిదమబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥

మహర్షీన్ప్రతి భగవదుక్తిః.

నృప తే సర్వలోకేశో విశ్వరూపధరో హరిః । శృణ్వతాం సర్వదేవానాం
బ్రహ్మాదీనాం సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ మేఘగమ్భీరయా వాచా శ్రావ్యయా
శ్లక్ష్ణరూపయా । జగదాపూరయన్సర్వం సుతరాం ప్రియయా తదా ॥ ౨౫ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ యుష్మాభిర్భూరితేజోభిర్మత్తో యత్ప్రార్థ్యతే ద్విజాః ।
ప్రీయతాం తదశేషేణ నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౨౬ ॥ మాన్దృష్ట్వా ప్రా
ర్థితాన్కామాన్ప్రాప్నువన్తి నరా భువి । అచిరేణైవ కాలేన ముక్తిం చా
పి సుదుర్లభామ్ ॥ ౨౭ ॥ అప్రాప్య ప్రార్థితాన్కామాన్న యాస్యన్తి ద్వి
జోత్తమాః । మయి దృష్టేఽచిరాత్తస్మాద్బ్రూత ప్రార్థితముత్తమమ్ ॥ ౨౮ ॥
మునయః ॥ కృతార్థాస్స్మ వయం దేవ త్వయి దృష్టే సనాతనే । త్వత్ప్రసాదం
వినా నాథ న త్వాం ద్రష్టుం హి శక్యసే ॥ ౨౯ ॥ త్వాం ద్రష్టుకామా గోవిన్ద
విచరన్తో వయం విభో । నారాయణగిరావస్మింస్త్వత్పాదతలవాసితే ॥
త్వాం దృష్ట్వా భృశముద్విగ్నా భగవన్పురుషోత్తమ । సంసారాన్మో
క్షమిచ్ఛన్తో దేవ త్వత్పాదమాశ్రితాః ॥ ౩౧ ॥ ముక్తిం ప్రయచ్ఛ దేవేశ
సంసారాద్భీతివర్ధనాత్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తోథ గోవిన్దో వరేణ్యః పు
రుషోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ భగవాన్భూతభవ్యేశః ప్రోవాచేదం వచో నృప ।
యేన యత్ప్రార్థితం మత్తో దత్తం తద్ధి న సంశయః ॥ ౩౩ ॥ ముక్తిర్న చైషా
భవతాం ప్రసన్నే మయి దుర్లభా । కల్పాన్తే మత్ప్రసాదేన ముక్తిం ప్రా
ప్స్యథ సత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ తావత్కాలం జగత్యస్మిన్ తపసే కృతనిశ్చ
యాః । శృణ్వన్తశ్శ్రావయన్తశ్చ మత్కథాం మునిసత్తమాః ॥ ౩౫ ॥

మునీనాశ్వాసయన్తం భగవన్తం ప్రతి బ్రహ్మకృతవిజ్ఞప్తిః.

తిష్ఠధ్వం తపసాస్థాయ మహత్పరమదారుణమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఏతస్మిన్నన్
తరే రాజన్బ్రహ్మా లోకపితామహః ॥ ౩౬ ॥ శిరస్యఞ్జలిమాధాయ ప్ర

ణమ్యజగతాంపతిమ్ । ఇదంవిజ్ఞాపయామాస దేవాయామితతేజసే॥౩౭॥
బ్రహ్మ ॥ భగవన్సర్వలోకేశ సర్వయజ్ఞమయాచ్యుత । దైత్యైర్నిరా
కృతాహ్యేతే దేవాస్సర్వేసవాసవాః ॥ ౩౮ ॥ యజ్ఞభాగాంశ్చదై
తేయా భుఞ్జతేనదివౌకసః । తాన్హంతుంసమరేహ్యేతే నశక్తాదేవతా
గణాః ॥ ౩౯ ॥ వివృద్ధాస్తాతయా ద్యేశ తాన్సర్వానసురోత్తమాన్ ।

భగవత్కృతబ్రహ్మాద్యభీష్టవరప్రదానమ్.

వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తేబ్రహ్మణారాజన్ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥౪౦॥ శ్రీభ
గవాన్ ॥ ఏతేచదానవాఘోరాబాధన్తేదేవతాగణాన్ । మహావీర్యా
మహామాయా మహాకాయామహౌజసః ॥ ౪౧ ॥ రణకర్మణిసంయుక్తా
దుర్జయాదుర్నివారణాః । ఏతాం స్త్వమద్యదైత్యేన్ద్ర హన్యాస్సర్వాన్
సబాన్ధవాన్ ॥ ౪౨ ॥ ఏవముక్త్వాహృషీకేశో విష్వక్సేనంప్రతాపినమ్ ।
విలోక్యసర్వభూతాత్మా వసుంనారాయణోబ్రవీత్ ॥ ౪౩ ॥ తవదత్తం
మహావీర్య చేదిరాజనృపోత్తమ । సంసారబంధనాన్మోక్షమచిరేణాధిగ
చ్ఛసి ॥ ౪౪ ॥ మద్భక్తస్త్వత్సమోనైవ త్రిషులోకేషువిద్యతే । హిరణ్య
కశిపోఃపుత్ర మృతేదైత్యేన్ద్రసత్తమమ్ ॥ ౪౫ ॥ ప్రహ్లాదస్సర్వభూతేభ్యో
యఃపురారక్షితోమయా ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్త్వామహీపాల చేది
రాజంప్రజాపతిః ॥ ౪౬ ॥ అగస్త్యమవలోక్యాథ బాష్పపర్యాకులేక్షణ
మ్ । భక్త్యాపరమయాయుక్తం జగాదేదంవచోవిభుః ॥౪౭॥ ప్రసన్నో
హంద్విజశ్రేష్ఠ ప్రీయతాంయత్తవేప్సితమ్। మత్తస్సుదుర్లభంచాపితత్తే
దాస్యామ్యసంశయమ్ ॥ ౪౮ ॥ వామదేవః ॥ ఏవముక్తస్తుదేవేన హర్షా
త్కిఞ్చిదిదంవచః । విజ్ఞాపయామాసమునిః పరస్మైహరిమేధసే ॥ ౪౯ ॥
మూర్ధన్యఞ్జలిమాధాయ ప్రోత్ఫుల్లపులకోద్గమః ॥ అగస్త్యః ॥ నారాయ
ణగిరావస్మిన్ చరతోమమకేశవ ॥ ౫౦ ॥ సమతీతంమహాబాహో వ
ర్షాణామధికంశతమ్ । సుచిరంకాలమత్రైవ విచరన్నైవతతస్తతః ॥౫౧॥
నచాపశ్యంవిశాలాక్షం త్వామాద్యమజమక్షరమ్। తతోహంభృశముద్వి
గ్నో విషాదంచాప్యవాప్తవాన్ ॥౫౨॥ దిష్ట్యాదృష్టోజగత్స్వామీ త్వమద్య
పురుషోత్తమ । వృణేతత్త్వత్ప్రసాదేన ప్రాప్తుంయద్వాఞ్ఛితంమయా॥
భూతేభవ్యేతథాకాలేవర్తమానేతథాప్రభో । సర్వేషామేవభూతానాం

దుర్జ్ఞేయాగతిరుత్తమా ॥ ౫౪ ॥ దుర్జ్ఞేయామపితాంసమ్య జ్ఞాతుమిచ్ఛా మ్యహంహరే । సహస్రశస్తుయాశ్రుత్వా దుర్జ్ఞేయాచసురైరపి ॥ ౫౫॥ త్వత్ప్రసాదేనభగవన్భవేత్సావిదితామమ।త్వయిభక్తిఃపరాచాపి నిశ్చలాస్త్వస్మమామలా ॥౫౬॥ వామదేవః॥ఇత్యుక్తేమునినాభూప ప్రహసన్నివలోకధృత్ । ఉవాచశ్లక్ష్ణయావాచా మేఘగమ్భీరయాతదా ॥ ౫౭ ॥ శ్రీభగవాన్॥అగస్త్యయత్త్వయాప్రోక్తమేతద్దత్తంమయాతవ।ప్రసన్నేనాత్రభవతా పూజితేనమహీధరే॥౫౮॥ అగస్త్యః॥త్వంచదృశ్యోవసేహేశ సర్వేషాంప్రాణినామపి ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహందృశ్యోవసామీహ శ్రీభూమిసహితోనఘ ॥ ౫౯ ॥ విమానంమమదివ్యంతు గూఢంముక్తిప్రదంభవేత్ । ఆకాశగమచిన్త్యంచ నానారత్నసమన్వితమ్ ॥ ౬౦ ॥ అన్యేపి యేమునీన్ద్రాస్మిన్ నారాయణగిరౌనరాః । సమారుహ్యామలాంచేమాం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౬౧ ॥ దృష్ట్వాస్నాత్వాఽథ పీత్వాతు తస్యాఃపుణ్యాజలంశుభమ్ । అస్యాస్తీరేమహత్యస్మిన్ విమానేమదధిష్ఠితే ॥ ౬౨ ॥ మమప్రీతికరేపుణ్యే సర్వపాపహరేశుభే । భక్త్యామామర్చయిష్యన్తి మయిసన్న్యస్తమానసాః ॥ ౬౩ ॥ దదామీప్సితమాన్కామాంస్తేషామపిసుదుర్లభాన్ । యేనరాఃకుర్వతేవిప్ర యోజనానాంశతేష్వపి ॥ ౬౪ ॥ ప్రణామందిశముద్దిశ్య భక్త్యామత్పర్వతోత్తమే । తేనరామత్ప్రసాదేన పాపరాశింవ్యపోహ్యవై ॥ ౬౫ ॥ ప్రాప్నువన్తిపదంపుణ్యమప్రవిష్టందురాత్మభిః । యఏనాంసేవతేనిత్యం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౬౬ ॥ సోపిభుక్తిమవాప్నోతి ముక్తించాపినసంశయః ॥ ౬౭॥ *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవత్కృతాగస్త్యాద్యభీష్టవరప్రదానకథనంనామ షట్త్రింశోధ్యాయః.

మహర్షీణాంభగవద్దివ్యవిమానదర్శనప్రాప్తిః.

వామదేవః ॥ మునయస్తేథభూపాల తద్వాక్యసమనంతరమ్। దదృశుర్విమలందివ్యం విమానంభాస్కరోపమమ్ ॥ ౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే దక్షిణేలోకవిశ్రుతే । నారాయణాశ్రితందివ్యం నిత్యంచమహాదద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ పాణ్డరాభ్రఘనప్రఖ్యం నానాశృఙ్గైరలఙ్కృతమ్ । అ

నేకరత్నసఞ్ఛన్నం ముక్తాదామవిభూషితమ్ ॥ ౩ ॥ భాసయ స్తేజసాస
ర్వా దిశోదశనరాధిప । దీప్యమానంస్వతేజోభి ర్నానారత్నవిభూషిత
మ్ ॥ ౪ ॥ అత్యుచ్ఛ్రితంసుదుష్ప్రేక్షం పశ్యతాంహర్షవర్ధనమ్ । య
న్నదృష్టంమునీన్ద్రైస్తై ర్దైవైరపిసవాసవైః ॥ ౫ ॥ తస్మిన్మహీధరేదివ్యే వి
చరద్భిరిత స్తతః । మునీన్ద్రైస్తేతుతద్దృష్ట్వా విమానంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౬ ॥
అదృష్టపూర్వమస్మిన్కాలేనరవరాత్మజ । ఇత స్తతోవిచిన్వద్భి స్తస్మి
న్నేవమహీధరే ॥ ౭ ॥ విస్మయంపరమంజగ్ము స్తతోమునిగణా స్తదా ।
కిమిదంనైవచాస్మాభి ర్దృష్టమాసీత్పురాతనమ్ ॥ ౮ ॥ పురావిమానమా
శ్చర్యం విచరద్భిరిత స్తతః । విమానమద్భుతాకారం తంచాపిపురుషో త్త
మమ్ ॥ ౯ ॥ దృష్ట్వాతత్ప్రచురాశ్చర్యం తేహర్షోత్ఫుల్లలోచనాః ।
అహోబతమహాశ్చర్యం నూనమేతన్మహాత్మనా ॥ ౧౦ ॥ అనేనాంతర్హి
తంయస్మా త్పూర్వంతన్నహ్యదృశ్యత । విమానంపుణ్యమాశ్చర్యం జ్వల
ద్భాస్కరసన్నిభమ్ ॥ ౧౧ ॥ అస్మిన్నేవశుభేతీరే పుష్కరిణ్యాస్థితైస్తై
రపి । అస్మాభిస్సహితైస్సర్వై స్సద్భిరత్రైవచాదరాత్ ॥ ౧౨ ॥
హరిణాధ్రువమేతత్స్యా దనేనైవస్వమాయయా । అన్తర్హితంకృతంది
వ్యం విమానంసిద్ధసేవితమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఏవంవిధానివాక్యాని మునయ స్తేప
రస్పరమ్ । ప్రోచుర్దేవాధిదేవస్య సన్నిధౌతస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౧౪ ॥ ఏతస్మి

శఙ్ఖనృపవరప్రదానపూర్వకభగవ త్తిరోధానఘట్టః.

న్నన్తరేదేవ శ్శఙ్ఖంప్రోవాచకేశవః । హేహయాధిపతేఃపుత్రం శ్రుతస్యాసు
మహాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వరంవరయభూపాల య స్తేమనసివర్తతే ।
తద్దాస్యేతవతుష్టోఽహం వరదస్సముపస్థితః ॥ ౧౬ ॥ వామదేవః ॥ ఇదంనిశమ్య
వచనంగదితంతస్యశార్ఙ్గిణః । జగద్ధాతురన స్తస్యవిశ్వయోనేర్మహాత్మనః ॥
శఙ్ఖఃపరమసంహృష్టో రోమాఞ్చితతను స్తదా । ఇత్థంవిజ్ఞాపయామాస బ్ర
హ్మణేఽవ్యక్తజన్మనే ॥ ౧౭ ॥ ఏతస్మై దేవదేవాయ పరస్మైహరిమేధసే ।
శఙ్ఖః ॥ త్వల్లోకంప్రాప్తుమిచ్ఛామి త్వత్ప్రసాదాదధోక్షజ ॥ ౧౮ ॥ త్వ
త్ప్రదేవస్తుకామోఽహం తప స్తీవ్రంసమాస్థితః । త్వంమమైతత్ప్రయచ్ఛా
శు విష్ణోరాజీవలోచన ॥ ౨౦ ॥ నాన్యదిచ్ఛామిదేవేశ త్వత్తఃప్రాప్తుంస్తు

రేశ్వర ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్తస్తుప్రహస్యైనంశఙ్ఖంప్రాహజనార్దనః ॥
హర్షయన్నివభూతానిస్వయామధురయాగిరా ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యా
వత్కల్పంమహాభాగస్వర్లోకేనివసిష్యసి ॥ ౨౨ ॥ సదాసమ్పూజితస్స
ర్వైరిన్ద్రలోకనివాసిభిః ॥ వామదేవః ॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవ స్తత్రై
వాన్తరధీయత ॥ ౨౩ ॥ పశ్యతామేవసర్వేషాంబ్రహ్మాదీనాంసురేశ్వ
రః । నారాయణఃపరోనిత్యఃపరమాత్మాప్రజాపతిః ॥ ౨౪ ॥ సర్వేష్వభూ
తోభక్తానాంసర్వలోకపరాయణః । అన్తర్హితేతతస్తస్మిన్ జగద్ధాతరి

భగవదన్తర్ధానానన్తరం దేవాద్యనుభూతానుతాపవర్ణనమ్.

కేశవే ॥ ౨౫ ॥ విష్ణౌసమస్తజగతామాధారేపురుషోత్తమే । సర్వేష్వ
భూతేదేవానాంసర్వేశేపరమాత్మని ॥ ౨౬ ॥ తేజోరాశియుతేకృ
ష్ణేరాజీవాయతలోచనే । దేవాబ్రహ్మర్షయశ్చాపిమునీన్ద్రాశ్చతపోధ
నాః ॥ ౨౭ ॥ సిద్ధాశ్చాపితథాసర్వేమునీన్ద్రావిమలాశయాః। వాగీశవసుము
ఖ్యాశ్చసనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౨౮ ॥ సర్వేసప్తర్షయశ్చాపిశ్వేత
ద్వీపనివాసినః । ఏతేచాన్యేచయేతత్రసమేతాద్రష్టుమీశ్వరమ్ ॥ ౨౯ ॥
సర్వఏతేమహీపాల భూయోభూయ స్సనాతనమ్ । అన్తర్ధానంగతం
దేవంప్రణేముర్విస్మితేక్షణాః ॥ ౩౦ ॥ దీనచిత్తాస్తతస్సర్వేపశ్యన్తిస్మది
శోదశ । ఏతేసర్వేమునిశ్రేష్ఠాఃరుదుస్తేథతత్రవై ॥ ౩౧ ॥ ప్రణమ్యాహ
రయేతస్మైదేవాయాన్తర్హితాయతే । బ్రహ్మాద్యాస్తేథభూపాల సర్వ
ఏవేదమబ్రువన్ ॥ ౩౨ ॥ అహోభగవతస్తస్యమాహాత్మ్యమమితౌజ
సః । బ్రహ్మాణ్డకమశేషంతత్తేనవ్యాప్తంస్వతేజసా ॥ ౩౩ ॥ ఆయుధాని
జ్వలన్తిస్మచక్రాదీనిధృతానివై । దహన్తీవజగత్సర్వంశోషయన్తీవచోద
ధీన్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రసన్నాస్తేకటాక్షాశ్చదీపయన్తోదిశోదశ । చకాశిరేస్వ
తేజోభిశ్శతశస్తస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౩౫ ॥ శతశోబాహవశ్చాపిహరేఃకరి
కరోపమాః । స్పర్ధన్తఇవచాన్యోన్యంరేజిరేరుచిరప్రభాః ॥ ౩౬ ॥
వదనానిజ్వలన్తిస్మపూర్ణేన్దుసదృశానివై । శోభితాన్యమలైర్దివ్యైస్సుర
త్నైఃకుణ్డలైస్తథా ॥ ౩౭ ॥ ఇన్దుమణ్డలసఙ్కాశనఖమణ్డలశోభితే। పాద
పద్మేహరేస్తస్యశోభితేవిమలప్రభే ॥ ౩౮ ॥ అహోహిభూధరేన్ద్రస్య
మాహాత్మ్యమమితౌజసః । యస్మిన్నేవంవిధోదేవోనివసత్యచ్యుతోహ

రిః ॥ ౩౯ ॥ నశక్యమస్యమాహాత్మ్యంవక్తుంవర్షశతైరపి । అస్మాభిస్సహి
తైస్సర్వైర్విమలేనాపితేజసా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాద్రిసమంస్థానంబ్రహ్మా
ణ్డేనాస్తికిఞ్చన । వేఙ్కటేశసమోదేవోనభూతోనభవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥
నాస్తిపుణ్యతమంతీర్థంస్వామిపుష్కరిణీసమమ్ । సమమస్తీతియోబ్రూ
యాత్తత్సమోనాస్తిపాతకీ ॥ ౪౨ ॥ యాశ్చసప్తమహాపుర్యఃకీర్త్యన్తే
ముక్తిదాయికాః ॥ తావేఙ్కటాద్రిపర్యన్తగ్రామకోట్యంశశక్తయః ॥
వామదేవః ॥ ఏవంవిధానివాక్యానివదన్తస్సుబహూనివై । సర్వేసంహృ
ష్టమనసోబ్రహ్మాద్యాస్తేసురోత్తమాః ॥ ౪౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థేస్నా

భగవద్విమానాదిదర్శనపూర్వకబ్రహ్మాదిప్రతిప్రయాణమ్.

త్వాపీత్వాద్విజోత్తమాః । దదృశుస్తంమహాశ్చర్యంవిమానంపునరద్భు
తమ్ ॥ ౪౫ ॥ అప్యదృష్టంపురాసర్వైర్బ్రహ్మాద్యైరపిసత్తమైః ।
ప్రహృష్టాస్తేమహాత్మానోవిమానేహరిమేధసః ॥ ౪౬ ॥ దదృశుర్దేవదే
వేశంవిమలార్కసమప్రభమ్ । చతుర్బాహుమశేషేశందివ్యకుణ్డలధా
రిణమ్ ॥ ౪౭ ॥ తిష్ఠన్తమచ్యుతందేవంనానాభూషణభూషితమ్ । శోభ
మానంకిరీటేననానారత్నచితేనవై ॥ ౪౮ ॥ సుధృతాయుధజాతంతం
వరదంసర్వదేహినామ్ । దివ్యరత్నచితైశ్చిత్రైర్వ్యాలమైరుపశోభితమ్ ॥
దివ్యామ్బరధరంసౌమ్యందివ్యరత్నవిభూషితమ్ । ప్రణతార్తిహరంవి
ష్ణుంత్రైలోక్యతిలకంవిభుమ్ ॥ ౫౦ ॥ స్ఫురన్మణిగణచ్ఛన్నచారుహారవి
రాజితమ్ । స్ఫురన్నూపురసంశోభిపాదంపద్మనిభేక్షణమ్ ॥ ౫౧ ॥ సే
వ్యమానంశ్రియాచాపిస్వపార్శ్వగతయాతథా । చారుమత్యాపృథివ్యా
చసేవ్యమానంస్వకాన్తయా ॥ ౫౨ ॥ ఏవంభూతంతదాదృష్ట్వాబ్రహ్మా
ద్యావిస్మితేక్షణాః। ప్రణేముర్ముదితాస్సర్వేశిరోభిర్భువికేశవమ్ ॥ ౫౩ ॥
ప్రస్తూయచజగద్యోనింస్తుతిభిశ్శుభలోచనాః । నిశ్చక్రముస్తదాతస్మాద్వి
మానాద్దీప్తచక్రిణః ॥ ౫౪ ॥ నిష్క్రమ్యసహితానేముశ్శిరోభిర్భువికేశ
వమ్ । కృత్వాప్రదక్షిణంచాపితద్విమానమనుత్తమమ్ ॥ ౫౫ ॥యథాఽఽ
గతంయయుస్సర్వేప్రశంసంతోమహీధరమ్ । పితామహశ్చభగవాన్
ఖచరైఃపరివారితః ॥ ౫౬ ॥ సంస్తూయమానస్త్రిదశైర్నిజలోకమథా
భ్యగాత్ । పినాకపాణిర్భగవాఞ్ఛఙ్కరస్త్రిపురాంతకః ॥ ౫౭ ॥

జగామవిశ్రుతందివ్యంకైలాసంరజతాచలమ్ । నానారత్నైర్విరాజన్తంపారిజాతైరలఙ్కృతమ్ ॥ ౫౮ ॥ నానాతపస్విభిర్యుక్తంనానాసిద్ధనిషేవితమ్ । ఋషయశ్చతథాసర్వేకైలాసంప్రతినిర్యయుః ॥ ౫౯

ఇతి శ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవద్విమానదర్శనపూర్వకబ్రహ్మాదిప్రతిప్రయాణవర్ణనంనామసప్తత్రింశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలాత్కైలాసగన్తృశఙ్కరగమనవర్ణనమ్.

జనకః॥ కథంసభగవాఞ్ఛమ్భుశ్శఙ్కరశ్చన్ద్రశేఖరః । ప్రయతః పర్వతాద్దివ్యంకైలాసంస్వాలయంశివః ॥ ౧ ॥ ఏతన్మునివరాశేషంశ్రోతుమిచ్ఛామితత్త్వతః । కథయైతన్మహాశ్చర్యంశృణ్వతాంహర్షవర్ధనమ్ ॥ ౨ ॥ వామదేవః ॥ శ్రూయతామిదమాశ్చర్యంవక్ష్యామినృప తేతవ। యదాహిభగవాన్దేవఃప్రయాతస్స్వాలయంప్రతి ॥ ౩ ॥ వృషభంతంమహావీర్యంమేరుమన్దరసన్నిభమ్ । నానామణిగణైశ్చిత్రైస్స్వనవద్భిరనేకశః ॥ ౪ ॥ అలఙ్కృతంమహావీర్యంమహాకాయంమహాబలమ్ । మేఘాభంమేఘసన్నాదంద్విషతాంశోకవర్ధనమ్ ॥ ౫ ॥ విశ్రుతంసర్వలోకేషుసర్వరత్నవిభూషితమ్ । ఉదగ్రకకుదందివ్యంవాయువేగసమంజవే॥౬॥ రజ్జుభిశ్చతదాదివ్యైర్జామ్బూనదమయైశ్శుభైః। స్ఫురన్మణిగణాకీర్ణైస్సమన్తాత్పరివేష్టితమ్ ॥ ౭ ॥ ఆకాశగంమహాశృఙ్గంహేమమాలాపరిష్కృతమ్ । జాజ్వల్యమానంవపుషాదర్శనీయతమంశుభమ్ ॥ ౮ ॥ అనేకశతసాహస్రైర్జామ్బూనదమయైస్తథా । కింకిణీజాలసంఘైశ్చసమన్తాత్పరివేష్టితమ్ ॥ ౯ ॥ ముక్తాదామభిరాలోలైర్భ్రాజమానైస్సురశ్మిభిః। అలఙ్కృతమహాకర్ణంమహాకాయంమహోక్షకమ్ ॥ ౧౦ ॥ ఆరుహ్యాభగవాన్దేవస్సర్వపాపహరోహరః। బలిభిర్భూతసంఘైశ్చభేతాళైశ్చమహాబలైః॥౧౧॥ అనేకబాహుభిశ్చైవసంవృతఃపరమేశ్వరః । సంస్తూయమానస్సద్భిశ్శైః ఖేచరైరప్యభిష్టుతః॥ ౧౨ ॥ స్వభాసాభాసయన్దివ్యంజగదేతచ్చరాచరమ్। శృణ్వంశ్చవదతాంతేషాంనారాయణగిరేఃకథాః ॥ ౧౩ ॥ శనైర్జగామ భూపాలకైలాసనిలయంశివః । సమస్తాఃపరివార్యైనంభూతసఙ్ఘాస్సహా

స్త్రీశః ॥ ౧౪ ॥ తన్నిదేశకరాజగ్ము ర్నానారూపాభయావహాః। కేచిన్నీలా
చలప్రఖ్యాః కేచిద్బిసనిభా స్తథా ॥ ౧౫ ॥ సన్ధ్యామేఘనిభాః కేచి
త్కేచిద్బాలసూర్యవర్చసః । కేచిత్కాలాగరునిభాః కేచిదగ్నిశిఖోప
మాః ॥ ౧౬ ॥ కేచిద్దశభుజా రాజన్ కేచిదేకభుజా స్తథా । జానుదే
శశిరాః కశ్చిదూరుదేశశిరా స్తథా ॥ ౧౭ ॥ పాణిదేశశిరాః కశ్చిత్తత్రాస
న్మిథిలేశ్వర। తేషాం వర్ణం చ రూపం చ వక్తుం నామ న శక్యతే ॥ ౧౮ ॥ కేచిద్ద్వి
పముఖా స్తత్ర కేచిదశ్వముఖా స్తథా । కేచిత్ఖరాభవదనాః కేచిద్వ్యాఘ్ర
ముఖా స్తదా॥ ౧౯ ॥ శక్యం దేవై ర్న కాలేన మహతా చాపి తాని వై। రూ
పాణి తేషాం భూతానాం వక్తుం నానాకృతీని వై ॥ ౨౦ ॥ ఏవంవిధై ర
నేకై స్తు భూతసఙ్ఘై స్సమావృతః । త్రిపురాన్తకరో దేవో జగామ రజతా
చలమ్ ॥ ౨౧ ॥ హరస్య తద్రూపమపా స్తదోషం సితాచలాభం శి
తికణ్ఠకాయమ్ । వ్యరాజతాశేషజగత్ప్రభో స్తన్నారాయణస్యేవ వ
పు స్త్రివిక్రమే ॥ ౨౨ ॥ నృపేన్ద్ర సంశా న్తమపేతదోషం సమీక్ష్య దేవం
త్రిపురారిమీశమ్ । సర్వాణి భూతాని సమేత్య పార్శ్వం భక్త్యా ప్రణేముః
ప్రణతై శ్శిరోభిః ॥ ౨౩ ॥ అథ తం భీమకర్మాణం భగవ న్తముమాపతిమ్ ।
వహన్వృషేన్ద్రః ప్రయయా లీలయైవా న్తరిక్షగః ॥ ౨౪ ॥ రరాజ సోత్ప్య
ద్భుతచారుశృఙ్గస్సుత ప్తచామీకరచారుభూషణః । హంసేన్దుకున్దస్ఫటి
కాచలాభో గచ్ఛన్మహామేఘ ఇవా న్తరిక్షే ॥ ౨౫ ॥ తం యా న్తమనుజ
గ్ముస్తే దేవా బ్రహ్మర్షయ స్తదా । కృతాఞ్జలిపుటా దేవం స్తువన్త స్త్రిపురా
న్తకమ్ ॥ ౨౬ ॥ జనకః॥ స్తువన్తి స్మ కథం దేవం దేవా బ్రహ్మర్షయ స్తదా।
శూలపాణిం ప్రయాన్తం తం కైలాసనిలయం ప్రతి ॥ ౨౭ ॥ శతానందః॥
జనకేనైవము క్తస్తు వామదేవో మహాతపాః । వక్ష్యే హమేతద్భూపాల
శ్రూయతామిత్యథాబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ దేవాద్యాః ॥ పినాకపాణిం దేవే
శం నతాస్స్మ గిరిజేశ్వరమ్। గరుత్మతి యథా విష్ణు స్తద్రూపమివ సంస్థితమ్॥
త్రిపురస్య నిహన్తారం త్రినేత్రం శూలధారిణమ్ । విష్ణుభ క్తం విరూపా
క్షం విష్ణుప్రియకరం శుభమ్ ॥ ౩౦ ॥ దుష్టదైత్యనిహన్తారం కైలాసనిల
యం హరమ్। శర్వం భవ న్తమీశానం శఙ్కరం కామరూపిణమ్ ॥ ౩౧ ॥
ఉగ్రరూపం మహాదేవమప్రధృష్యం దురాసదమ్ । నీలకణ్ఠం విరూపాక్షం

సర్వసంహారమూర్తికమ్ ॥ ౩౨ ॥ కపిలాక్షంవిశాలాక్షంజటామకు
టధారిణమ్॥నతాస్స్మచర్మవసనంవయంత్వాంవృషభధ్వజమ్ ॥ ౩౩ ॥
త్రాహ్యస్మాన్సర్వలోకేశ త్వామద్యశరణంగతాన్ । త్వమేవగతిర
స్మాకంసర్వేషామేవశఙ్కర ॥ ౩౪ ॥ ఏవంస్తువన్తోదేవేశం దేవాబ్రహ్మ
ర్షయస్తదా ॥ అనుజగ్ముర్మహాత్మానంనారాయణమివాపరమ్ ॥ ౩౫ ॥
ఏవంసంస్తూయమానోఽసౌతదాపశుపతిర్నృప । ప్రపేదేతంమహాపు
ణ్యంకైలాసంపర్వతోత్తమమ్ ॥ ౩౬॥ తత్రాపిస్వాలయందివ్యం సర్వ
భూతనిషేవితమ్। దేవర్షిసిద్ధమనుజైర్గంధర్వైశ్చాపిసేవితమ్ ॥ ౩౭ ॥
అతీవశుభగన్ధాఢ్యంప్రపేదేత్రిదశేశ్వరః ॥౩౮॥ తేషాంమునీనామథపశ్య
తాంతదాగౌరీశ్వరోదేవవరఃప్రతాపవాన్। । అంతర్దధేసానుచరఃప్రభావ
తస్తత్రైవరాజంస్తదభూన్మహాద్భుతమ్ ॥౩౯॥ కిమన్యదిచ్ఛసేభూయ
స్తచ్ఛ్రోతుంమహీపతే।వాసుదేవాశ్రితంపుణ్యంతత్పృచ్ఛకథయేతవ॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటాచలాచ్ఛఙ్కరస్య కైలాసగమనవర్ణనంనా
మాష్టత్రింశోధ్యాయః.

భగవద్విమానాన్తర్ధానహేతుకథనమ్.

జనకః ॥ అన్తర్హితంకథంతేషాంమునీనామంజనాచలే । ఆసీద్వి
మానమాశ్చర్యం శ్రోతుమిచ్ఛామ్యశేషతః ॥ ౧ ॥ ఆఖ్యాహిమేమహాశ్చ
ర్యమేతత్పుణ్యమనుత్తమమ్ ॥ వామదేవః ॥ లీలయాదేవదేవేనవిష్ణునా
ప్రభవిష్ణునా ॥౨॥ తదాసీదద్భుతందివ్యంవిమానంమునిసేవితమ్ । అం
తర్హితంకృతంరాజన్ మాయయాదివ్యయాస్వయా ॥ ౩ ॥ సర్వేపితే
మునిశ్రేష్ఠాస్సుచిరంగిరిమూర్ధని। చరేయురితిదేవేనహ్యాదావంతర్హితంకృ
తమ్ ॥ ౪ ॥ స్వేనైవతేషాంసర్వేషాంమునీంద్రాణాంమహాత్మనామ్ । మా
యామపాస్యస్వాందివ్యాంవిమానందర్శితంపునః ॥ ౫ ॥ తస్మాన్మునివ
రాఃపూర్వం నాపశ్యన్దివ్యముత్తమమ్ । విమానంసర్వపాపఘ్నం సర్వ
లోకేషువిశ్రుతమ్ ॥ ౬ ॥ అప్రాకృతమనాద్యంతం వైకుణ్ఠాదాగతంమ
హత్ । శ్రీసహాయస్యతద్విష్ణోర్విహారాయతనంసదా ॥ ౭ ॥ దృష్టవం

తశ్చతద్దివ్యం ప్రసాదాజ్జగదీశితుః । హరేర్భగవత స్తస్య తదద్భుతమివాభ
వత్ ॥ ౮ ॥ ఏతచ్చాపిసమాఖ్యాతం యత్పృష్టోహంత్వయానృప । శ్రో
తవ్యంయ త్త్వయాచాన్య త్తత్పృచ్ఛకథయామి తే ॥ ౯ ॥ జనకః ॥ అగ
స్త్యప్రముఖా స్తత్ర కిమకుర్వం స్తతఃపరమ్ । మునయోమునిశార్దూలత

→ స్వామిపుష్కరిణ్యామగస్త్యాదికృత భగవన్మంత్రోపాసనప్రకారః. ←

న్మేకథయసువ్రత ॥ ౧౦ ॥ వామదేవః ॥ అగస్త్యాద్యా స్తత స్తస్మిన్ భగవ
త్యచ్యుతేఽమలే । అంతర్హితేజగద్ధామ్ని పరేబ్రహ్మణికేశవే ॥ ౧౧ ॥ కృ
తవన్తోమహాత్మానో య త్తత్రకథయామ్యహమ్ । చిరకాలంవిమానేస్మి
న్పుణ్యేపుణ్యప్రదాయిని ॥ ౧౨ ॥ వసామతత్పరంబ్రహ్మ చిన్తయామోజ
నార్దనమ్ । పుష్కరిణ్యావిశాలాయా స్తస్యాఏవశుభేజలే ॥ ౧౩ ॥ సర్వపా
పహరేశుద్ధే స్నాత్వాస్నాత్వాదినేదినే । సర్వేశంపూజ్యతపసా సమా
సాద్యదివానిశమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవముక్త్వాతతస్సర్వే మునయోఽమలచేతసః।
ఊషు స్తస్మిన్విమానే తే ద్వాదశాబ్దంనరాధిప ॥ ౧౫ ॥ తప స్తీవ్రంసమా
స్థాయ విష్ణోరారాధనోద్యతాః । స్వామిపుష్కరిణీందివ్యాం సేవమానా
అహర్నిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ జేపురష్టాక్షరంమంత్రం ము క్తిబీజమను త్తమమ్ ।
విద్వద్భిఃపఠ్యతేపూర్వై ర్యోమంత్రోము క్తికాఙ్క్షిభిః ॥ ౧౭ ॥ అర్థార్థిభి స్త
థాన్యైశ్చ కామసంసిద్ధయేనృప । జజాపయంపరంమంత్రం పురాబ్రహ్మ
సనాతనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కల్పాదౌసర్వదేవేశ స్ససృజుర్వివిధాఃప్రజాః ।
తథాసంహారసమయే సంప్రాప్తేచన్ద్రశేఖరః ॥ ౧౯ ॥ యమభ్యస్యమ
హామంత్రం శ క్తింప్రాప్నోతిదుర్లభామ్ । యత్సమంచాధికంవాన త్రిషు
లోకేషువిద్యతే ॥ ౨౦ ॥ తథాసర్వేషుమంత్రేషు వైదికేషుశుభేషుచ।
యంజ్ఞాత్వాసర్వపాపేభ్యో విముచ్యంతేఽత్రమానవాః॥౨౧॥సర్వాన్కా
మాంశ్చవిన్దన్తి యంజప్త్వామంత్రము త్తమం।తంమంత్రంసర్వపాపఘ్నం
సర్వశోకప్రణాశనమ్ ॥ ౨౨ ॥ జేపు స్తేమునయస్సర్వే ద్వాదశాబ్దమహ

→ అగస్త్యాదికృతభగవత్సేవాపూర్వకస్వావాసగమనోద్యోగః. ←

ర్నిశమ్ । సమాప్తేద్వాదశేవర్షే మునయ స్తేతపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ అగ
స్త్యప్రముఖాస్సర్వే సమారాధ్యజగత్పతిమ్ । శఙ్ఖచక్రధరందేవం చతు
ర్బాహుంకిరీటినమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీభూమిసహితందేవ ముదయాదిత్యసన్ని

భమ్ । సహస్రశోవిమానంత త్కృత్వాచాపిప్రదక్షిణమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణ
మ్యచజగన్నాథం సర్వలోకేశ్వరంహరిమ్ । గంతుంప్రచక్రముస్తస్మాద్వే

భగవద్విమానమన్తర్హితందృష్ట్వాఽగస్త్యాదికృతచిన్తాక్రమః.

ఙ్కటాఖ్యాన్నగోత్తమాత్ ॥ ౨౬ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర విమానంముని
సేవితమ్ । పశ్యతామేవసర్వేషాం మునీంద్రాణాంమహాత్మనామ్ ॥ ౨౭॥
పునశ్చాపిజగద్ధాతుర్మాయయాదివ్యయాస్వయా । అంతర్హితంకృతం
చాసీత్తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౨౮ ॥ తతస్తుమునయస్సర్వే పరంవిస్మయ
మాగతాః ॥ మునయః ॥ అహోఽతీవమహాశ్చర్యం కృతమేతన్మహాత్మ
నా ॥ ౨౯ ॥ పునశ్చ దేవదేవేన హరిణాద్భుతకారిణా । యదేతన్మహదా
శ్చర్యం విమానంపుణ్యసేవితం ॥ ౩౦ ॥ అంతర్హితంకృతంపూర్వం దర్శి
తంచపునస్తథా । ఇదానీంచపునస్తేన మాయయాఽంతర్హితంకృతమ్॥-
అహోబతమహాశ్చర్యమహోబతమహాద్భుతమ్ । దృష్టమేతత్తదధ్య
క్షే సేవితేమాధవేశుభే ॥ ౩౨ ॥ ఏవంవిధానివాక్యాని ప్రోచ్యప్రోచ్యపునః
పునః । విస్మయావిష్టహృదయాస్తస్థుస్తత్ర తే ద్విజాః ॥ ౩౩ ॥ *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యే భగవద్విమానాన్తర్ధానహేత్వాదిక
థనంనామైకోనచత్వారింశోధ్యాయః.

---

* శేషాద్రివాయవ్యభాగస్థితమహాభూతస్యనారాయణాద్రిత్వవర్ణనమ్. *

జనకః ॥ వాయవ్యాందిశియోదేవో గిరేస్తస్యమహీయసః ।
దృష్టోమునివరైఃపూర్వం కోసాబ్రహ్మన్వదస్వమే ॥ ౧ ॥ వామదేవః ॥
సరాజన్నగరాజస్తునారాయణగిరిస్స్వయమ్ । ఆసీన్నోవపురాస్థాయ

వసోర్భగవన్నృసానపూర్వక స్వామితీర్థస్థితికథనమ్.

స్వాకందివ్యంమహాద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ జనకః ॥ అంతర్హితేజగన్నాథే వసుః
పరమధార్మికః । తతఃపరంసరాజర్షిరకరోత్కింమహామునే ॥ ౩ ॥
వామదేవః ॥ సరాజాంతర్హితేదేవే వేదవేద్యేసనాతనే । కృతవాన్య
న్మహీపాల తదాఖ్యాస్యేనిశామయ ॥ ౪ ॥ తస్మిన్నేవవిమానేసా రాజో
పరిచరోవసుః । ఆరాధయన్హృషీకేశం వాసుదేవంసనాతనమ్ ॥ ౫ ॥

ద్వాదశాక్షరమేవైకం పరంమంత్రంజజాపహ।సేవమానశ్చ తాందివ్యాం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౬ ॥ ఉవాచపరయాభక్త్యా ద్వాదశాబ్దం మహామతిః । నృపేన్ద్రకథయిష్యేన్య చ్ఛ్రూయతామిత్యథాబ్రవీత్ ॥ ౭ ॥

శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధాదీనాం శ్రీవేఙ్కటాచలాత్స్వావాసగమనమ్.

తేసర్వేసంగతాస్తత్ర నారాయణగిరౌనృప । శఙ్ఖచక్రధరాస్సర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥౮। నమోభగవతేవాసు దేవాయేత్యజపంస్తదా।తస్మిన్విమానేన్యవసంశ్చిరకాలమథోనృప॥౯॥అర్చయన్తశ్చగోవిన్దం భక్త్యాపరమయాతదా । అనుజ్ఞాతాశ్చదేవేన శ్వేతద్వీపమథాగమన్ ॥ ౧౦ ॥ ఏతచ్చాపిసమాఖ్యాతం యత్పృష్టోహంత్వయానృప । యదన్యత్తనవక్తవ్యం తత్పృచ్ఛకథయామితే ॥ ౧౧ ॥ జనకః ॥ సనకాద్యామహాత్మానో యేన్యేత్రసమాగతాః । అంతర్హితేజగన్నాథే కిమకుర్వంస్తతఃపరమ్॥ వామదేవః ॥ సప్తర్షయశ్చదేవాశ్చశుక్రశ్చాపిమహామతిః । బృహస్పతిశ్చభగవాన్ త్సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౧౩ ॥ సర్వఏతేమహాభాగా నమస్కృత్యజనార్దనమ్ । మహీధరంప్రశంసంత స్స్వాలయాన్ప్రతిపేదిరే ॥ ౧౪ ॥ శఙ్ఖశ్చాపిజగద్ధాతుః ప్రసాదాదేవభూపతే । విమానమద్భుతాకార మప్సరోగణసేవితమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆరుహ్యాగీయమానస్తు శక్రలోకమవాప్తవాన్ । విష్వక్సేనశ్చభగవాన్ త్సచివైర్బలిభిర్వృతః॥౧౬॥ సప్తభిర్భూరితేజోభి ర్మహేంద్రసమవిక్రమైః । అసురాణాంవధంచక్రే యథోక్తంపరమేష్ఠినా ॥ ౧౭ ॥ జనకః ॥ అంతర్హితేతతస్తస్మిన్విమానే మునిసేవితే । అగస్త్యోభగవాన్బ్రహ్మన్నకరోత్కింమహామునిః॥౧౮॥

అగస్త్యకృతభావివిమానావిర్భావహేతుకథనమ్.

వామదేవః ॥ అగస్త్యోభగవాన్భూప మునీంద్రానిదమబ్రవీత్ । యదేతద్దర్శితందివ్యం విమానంలోకపావనమ్ ॥ ౧౯ ॥ పూర్వంభగవతా తేన విష్ణునాప్రభవిష్ణునా । తదత్రైవమహాశైలే సదాతిష్ఠతిపూజితమ్ ॥ ౨౦ ॥ అంతర్హితంనకేనాపి శక్యతేద్రష్టుమంజసా । యుగేయుగేతుయఃకశ్చిత్తపసాభావయేద్ధరిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సతస్యకృపయా దివ్యం విమానంపశ్యతిధ్రువమ్ । ఆగామినికలౌచాపి సంప్రాప్తేపుణ్యాము

త్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ విమానంసర్వపాపఘ్నంవిష్ణునాధిష్ఠితంసదా । పశ్య
తాంసర్వభూతానామాహ్లాదజనకంశుభమ్ ॥ ౨౩ ॥ దేవర్షిదైత్యగంధ
ర్వదేవసిద్ధనిషేవితమ్ । మనుజైర్దేవతద్భక్తైఃకారితంలక్షణాన్వితమ్ ॥
భవిష్యతిమహాశ్చర్యంమునీంద్రానాత్రసంశయః । తత్రైవభగవాన్వి
ష్ణుస్థాస్యత్యక్షయశక్తిధృత్ ॥ ౨౫ ॥ విమానేతుజగన్నాథఃపూర్వందృ
ష్టోహంస్స్వయమ్ । శఙ్ఖచక్రధరశ్శ్రీమాంశ్చతుర్బాహుస్స్వరూప
వాన్ ॥ ౨౬ ॥ అస్మిఞ్జగతివిప్రేంద్రావిశ్రుతంచభవిష్యతి । విమానంతద
ఘౌఘఘ్నంత్రైలోక్యతిలకోపమమ్ । ౨౭ ॥ వామదేవః ॥ ఏవము
క్త్వామునీంద్రాంస్తానగస్త్యోభగవాంస్తదా । గంతుంచక్రేమనస్తస్మా
త్ప్రణిపత్యజనార్దనమ్ ॥ ౨౮ । అగస్త్యోథమహాతేజావరాన్ప్రాప్యసు
దుర్లభాన్ । మునిభిస్సంవృతోరాజన్మహేంద్రమగమద్గిరిమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఏవ
మేషాపురావృత్తాకథాతేకథితామయా । విశ్రుతాసర్వలోకేషుకిమన్య
ద్జ్ఞాతుమిచ్ఛసి ॥ ౩౦ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యే భవిష్యద్విమానప్రాదుర్భావవర్ణనం
నామచత్వారింశోధ్యాయః.

దేవజిదాద్యసురకృతలోకోపద్రవకథనమ్.

జనకః ॥ బ్రహ్మన్నియుక్తోదేవేనవిష్వక్సేనస్సువీర్యవాన్ । తేషాం
వధంకథంచక్రేదైత్యేంద్రాణాంతరస్వినామ్ ॥ ౧ ॥ ఏతన్మేమహదాశ్చర్యం
చరితంతస్యధీమతః । విష్వక్సేనస్యదేవస్యతత్త్వేనాఖ్యాతుమర్హసి ॥ ౨ ॥
వామదేవః ॥ ఏతత్తేకథయిష్యామిశృణుష్వశ్రద్ధయాన్వితః । పురావధీద్య
థాదైత్యాన్విష్వక్సేనోమహాబలః ॥ ౩ ॥ పురాభవన్మహావీర్యాహిరణ్యా
క్షస్యవంశజాః । దేవజిన్మృత్యుజిచ్చాపిశత్రుజిచ్చేతితేత్రయః ॥ ౪ ॥
భ్రాతరస్సుమహాసత్త్వామహామాయామహౌజసః । బ్రహ్మాణంతేసమా
రాధ్యస్రష్టారంభువనేశ్వరమ్ ॥ ౫ ॥ సర్వదేవైరవధ్యత్వమవాపుర్మను
జేశ్వర । తతస్సకలదైతేయైర్మహామాత్యైర్మహాబలైః ॥ ౬ ॥ అనేకశత
సాహస్రైస్సంవృతాస్తేమహీమిమామ్ । విచేరురవనీపాలనాశయంత

ఇమాః ప్రజాః ॥ ౮ ॥ క్షోభితాస్తైస్తు సహసా శోషితా వరుణాలయాః । తేషాం వీర్యేణ మహతా పర్వతాశ్చ చకంపిరే ॥ ౯ ॥ యయుర్వినాశం సహసా ప్రజాస్సర్వాః ప్రజేశ్వర । యజ్ఞభాగభుజో దేవా యజ్ఞభాగం న లేభిరే ॥ త ఏవ బుభుజుర్దైత్యా యజ్ఞభాగాంస్తు సుదుర్మదాః । న యజ్ఞాస్సమవర్తంత తతపశ్చక్రుర్న తాపసాః ॥ ౧౦ ॥ నత తాప తదా సూర్యో న జజ్వాల చ పావకః । నిర్జితాశ్చాభవన్దేవా యుద్ధే పరమదారుణే ॥ ౧౧ ॥ దైతేయైర్విజితా దేవాశ్శరణం ప్రతిపేదిరే । నారాయణాచలే దివ్యే వసంతం పురుషో

దేవజిదాద్యసురవధార్థం సపరికర విష్వక్సేనగమనమ్.

త్తమమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఏవం ప్రవృత్తే లోకేస్మిన్ దైతేయైస్తైర్మదోత్కటైః । విష్వక్సేనస్సమాజ్ఞప్తో విభునా హరిణా బలీ ॥ ౧౩ ॥ తేషాం వధార్థం సర్వేషాం దైత్యేన్ద్రాణాం బలీయసామ్ ॥ అభ్యగాత్సచివైస్సార్ధం సప్తభిర్బలశాలిభిః ॥ అనేకశతసాహస్రైర్భూతసంఘైస్సమావృతః ॥ మహాబలైర్మహావీరైర్భూభారహరణక్షమైః ॥ ౧౪ ॥ సంవృతస్తైర్మహాతేజాస్సోఽగచ్ఛద్వివమ లేమ్బరే । వ్యరాజత యథా శక్రస్సంవృతస్త్రిదశేశ్వరైః ॥ ౧౫ ॥ ఆకాశం తదనాకాశం కృతమాసీదభాస్కరమ్ । ఆయాన్తమథ చాకర్ణ్య విష్వక్సేనం చ తద్బలమ్ ॥ ౧౬ ॥ తేపి దైత్యా మహావీర్యా బలవన్తో యశస్వినః । ఆహూయాయ సర్వానసురాన్ పాతాళతలవాసినః ॥ ౧౭ ॥ సాగరేషు చ శైలేషు నదీషు చ వనేషు చ । యేవసన్తి మహావీర్యా దారుణా దానవేశ్వరాః ॥ తాన్ సర్వాం స్తే సమాహూయ సమరేష్వనివర్తినః । యుద్ధాభిమానినస్తేఽథ సహ దైతేయదానవైః ॥ ౨౦ ॥ దేవజిత్ప్రముఖా జగ్ముర్యోద్ధుం తేన మహాత్మనా । విష్వక్సేనేన తే తేన గిరిశేనేవ రాక్షసాః ॥ ౨౧ ॥ దేవస్య

విష్వక్సేనాసురసైనిక ప్రవృత్తయుద్ధక్రమః.

సైనికాశ్చాపి దైత్యేన్ద్రాణాం చ సైనికాః । తతో యుద్ధం మహారౌద్రం సమవర్తత దారుణమ్ ॥ ౨౨ ॥ సేనయోరుభయోశ్చాపి దైవాసురమివాపరమ్ । నానాప్రహరణైరుగ్రైర్నిజఘ్నుస్తే పరస్పరమ్ ॥ ౨౩ ॥ విష్వక్సేనానుగాశ్చాపి దైత్యేన్ద్రాశ్చ బలీయసః । తైర్యుక్తైరస్త్రజాలైశ్చ శస్త్రౌఘైశ్చాపి సంయుగే ॥ ౨౪ ॥ దహ్యమానమివాకాశమాసీత్సర్వగ్రహాకులమ్ । జాజ్వ

ల్యమానం తద్దృష్ట్వా గగనం గగనేచరాః ॥ ౨౫ ॥ పరిత్యజ్య నృపాకాశం భ
యాజ్జగ్ముర్దిశో దశ । తతో దేవజితా ముక్తా మాయా ఘోరా మహౌజసా ॥
తాన్సర్వాన్మోహయామాస విష్వక్సేనస్య సైనికాన్ । విష్వక్సేనస్య స
చివస్తతః క్రుద్ధో మహామతిః ॥ ౨౬ ॥ మేధావీ నామ బలవాన్సర్వమాయా
విశారదః । మాయాబలేన తాం మాయామజయత్సర్వమోహినీమ్ ॥ ౨౭ ॥
తతో ధనుర్మహద్దివ్యమాదాయ విమలప్రభమ్ । అచ్ఛేద్యం సర్వశత్రూణాం
దత్తమవ్యక్తరూపిణా ॥ ౨౯ ॥ అనేకరత్నసఙ్ఘచ్ఛన్నం జామ్బూనదపరిష్కృ
తమ్ । ముమోచ నిశితాన్బాణాన్దైత్యేన్ద్రాణాం మహౌజసామ్ ॥ ౩౦ ॥
నిహతాస్తేన దైతేయాశ్శతశోఽథ సహస్రశః । ముక్త్వా వ్రియతరాన్ప్రా
ణాన్నిపేతుర్ధరణీతలే ॥ ౩౧ ॥ నిహతాంస్తానథాలోక్య మృత్యుజిత్క్రోధ
మూర్ఛితః । మోహయామాస సర్వాంస్తాన్మాయయా దేవసైనికాన్ ॥
శత్రుఘ్నో నామ శత్రుఘ్నః క్రోధేన మహతాఽన్వితః । అసిరత్నం సమా
దాయ విమలార్కసమప్రభమ్ ॥ ౩౩ ॥ చిచ్ఛేద తస్య దైత్యస్య శిరో జ్వలితకు
ణ్డలమ్ । తస్యాసీద్భూయ ఏవాశు శిరస్సుగ్గకిరీటవత్ ॥ ౩౪ ॥ శత్రుజిత్తస్య త
త్కర్మ శత్రుఘ్నస్య బలీయసః । సమ్ప్రేక్ష్య ఘోరసఙ్కాశో మాయాము
గ్రామథాదధే ॥ ౩౫ ॥ విజేతుం దుర్మదస్సర్వాన్విష్వక్సేనముఖాన్మృధే । త
యా తే నిష్ప్రభా ఆసన్విష్వక్సేనస్య సైనికాః ॥ ౩౬ ॥ తాన్దృష్ట్వా సహసా
క్రుద్ధస్సచివస్తస్య ధీమతః । మాయాముగ్రాం మహాతేజాః కాలాగ్నిర్నా
మ వీర్యవాన్ ॥ ౩౭ ॥ ఆసురీం నాశయామాస తదద్భుతమివాభవత్ । ఆదదే
మహతీం శక్తిం శత్రుజిద్వధకారణాత్ ॥ ౩౮ ॥ ముమోచాథ స తాం దీప్తాం
కాలాగ్నిస్తరసా బలీ । శక్త్యా విదారితో దైత్యః పపాతాథ మహీతలే ॥ ౩౯ ॥
గతాసురివ నిశ్చేష్టః పునశ్చాపి సముత్థితః । దేవజిన్మృత్యుజిచ్చాపి శత్రుజి
చ్చాపి పృథాత్మవాన్ ॥ ౪౦ ॥ క్రోధేన మహతావిష్టాస్త్రయస్త్రయ ఇ
వాగ్నయః । ధనూంషి ప్రాకృష్య దివ్యాని దత్తాన్యవ్యక్తజన్మనా ॥ ౪౧ ॥
బ్రహ్మణా దేవదేవేన కల్పాదౌ పరమేష్ఠినా । బ్రహ్మాస్త్రం చ తథా దివ్యం
భీమం పాశుపతం తథా ॥ ౪౨ ॥ వాయవ్యం వారుణం చాపి సౌరమాగ్నే
యమేవ చ । ఐన్ద్రం చాపి తథా కౌబేరం యామ్యం చాపి సుదుస్తరమ్ ॥ ౪౩ ॥
విమోహనకరం ఘోరం గాన్ధర్వం చ సుదుర్జయమ్ । జృమ్భణాస్త్రం తథా

ఘోరం కౌబేరం వారుణం తథా ॥ ౪౪ ॥ ఏవమాదీని చాన్యాని దివ్యా
న్యస్త్రాణి సంయుగే । ముముచుశ్శతశో రాజన్ సేనాయాంతస్య ధీమ
తః ॥ ౪౫ ॥ బ్రహ్మాస్త్రైర్దైత్యాస్తథాదీప్తైరస్త్రైశ్శత్రుభయంకరైః। జ్వా
లార్చిష్మత్తదాకాశమపేతగ్రహభాస్కరమ్ ॥ ౪౬ ॥ అపేతచన్ద్ర
తారౌఘం నిపతచ్చుక్రశారికమ్। దృశ్యతే సఙ్కులం తత్ర సంహారసమయే
విష్వక్సేనకృతనారాయణాస్త్రప్రయోగపూర్వకాసురవధప్రకారః.
యథా ॥ ౪౭ ॥ తతో దేవస్స భగవాన్విష్వక్సేనః ప్రతాపవాన్। దృష్ట్వా విస్మ
యమాపన్నో దైతేయానాం స్తాన లోకయత్ ॥ ౪౮ ॥ సాధు సాధ్వితి చాభా
ష్య జహర్ష చ ననాద చ। స్వకం ధనుర్మహద్దివ్యం తప్తజామ్బూనదప్రభమ్॥
విస్ఫార్య స మహాతేజాశ్శార్ఙ్గం చాపమివాపరమ్ । నారాయణీయం స
హసా సన్దధేఽస్త్రం శరాసనే ॥ ౪౯ ॥ తదస్త్రం మృత్యుసఙ్కాశమనివా
ర్యం సురాసురైః । కాలాగ్నిరివ జజ్వాల కల్పాన్తే సర్వనాశనః ॥ ౫౦॥ త
తస్సంక్షోభమాయాతం జగదేతచ్చరాచరమ్ । చుక్షుభుస్సాగరాస్సర్వే
పర్వతాశ్చ చకమ్పిరే ॥ ౫౧॥ తదస్త్రం తేన నిర్ముక్తం జ్వాలామాలి మహా
త్మనా । సమీక్ష్య సర్వభూతాని రాజన్నేదుస్సుదారుణమ్ ॥ ౫౨ ॥ ఆగతా
స్తేపి యే తత్ర యుద్ధదర్శనలాలసాః । తే సర్వే గగనం త్యక్త్వా విదుద్రువుస్స
ర్వతో దిశమ్ ॥ ౫౩॥ దేవాశ్చాపి తదా సర్వే మునయశ్చ తపోధనాః । దృ
ష్ట్వా తదస్త్రమత్యుగ్రం ప్రోచురేవం పరస్పరమ్ ॥ ౫౪ ॥ సంహారసమయః
ప్రాప్తో విస్మయః క్రియతే త్ర కిమ్ । నారాయణేన భూతానామాదిభూతేన
శార్ఙ్గిణా ॥ ౫౫॥ సంహారః క్రియతే నూనం లోకానామద్య విష్ణునా। విష్వ
క్సేనేన సర్వాత్మా జగత్సంహారమీశ్వరః ॥ ౫౬ ॥ కరోతి నూనం భగవాన్
త్సంహారకుతుకీ హరిః। కిమయం క్రియతే తేన వ్యాపారః పరమేష్ఠినా ॥ ౫౭॥
అకాలే జాతమస్మాకం సిష్ఫలం దర్శనం విభోః । ఏవంవిధాన్యనేకాని వాక్యా
ని త్రిదశాలయాః ॥ ౫౮॥ వదన్తో భృశముద్విగ్నా జగ్ముస్తే సర్వతో దిశమ్ ।
అథ దేవస్స భగవాన్విష్వక్సేనస్తదా నృప ॥ ౫౯॥ నారాయణీయమస్త్రం
తన్ముమోచాదిత్యసన్నిభమ్। ముక్తం తదస్త్రమత్యుగ్రం సర్వసంహారకా
రణమ్ ॥ ౬౦ ॥ అదహద్వాహినీం తాం తు దైత్యేన్ద్రాణాం దురాత్మనామ్।
దేవజిత్ప్రముఖైస్సార్ధం వృత్రకల్పైర్మహాబలైః ॥ ౬౧॥ సా తు సేనా ప్రజ

జ్వాలదహ్యమానాఽస్త్రప్రావనైః। శమ్భునాదహ్యమానాని త్రిపురాణియథాపురా ॥౬౩॥ అస్త్రాగ్నిదగ్ధదేహాస్తేసాశ్వాస్సరథకుఞ్జరాః। దేవజిత్ప్రముఖాస్సర్వేసానుగాస్సహబాన్ధవాః ॥౬౪॥ నిపేతుర్ధరణీపృష్ఠేదగ్ధపక్షాఇవద్విజాః ॥౬౪॥ గతాసవస్తేన్యపతన్సహస్రశోనరేన్ద్రభూమౌదితిజేశ్వరాత్మజాః। ప్రచ్ఛాదయన్తస్సకలాంమహీమిమాంప్రదగ్ధకేశామ్బరభూషణోత్తమాః ॥౬౫॥ సాచోగ్రవేగాదితిజేశ్వరాణాంసేనాఽతిభీమాసమరేష్వజేయా ॥ అస్త్రాగ్నిదగ్ధానచభూతసంఘైరదృశ్య

దేవాదికృతవిష్వక్సేనవిజయోపచారస్తుత్యాదిః.

తాకాశగతైర్నదేవైః॥౬౬॥ తతస్తుదేవాశ్చనిశాచరాశ్చగన్ధర్వయక్షోరగపన్నగాశ్చ। మహర్షయశ్చాప్రతిమప్రభావానిపాతితాంస్తానవలోక్యదైత్యాన్ ॥౬౭॥ అపూజయంస్తేసముపేత్యసర్వేదేవంమహావీర్యముపస్థితంతమ్। ప్రణమ్యదేవాధిపతేరమాత్యంశిరోభిరుత్ఫుల్లవిలోలలోచనైః ॥౬౮॥ తమూచురేనంవచనైర్నరేన్ద్రసర్వేసురాద్యాఃపరమంప్రహృష్టాః। సమన్తతస్తంపరివార్యదేవంగృహీతచాపంనిహతేన్ద్రశత్రుమ్ ॥౬౯॥ ఇన్ద్రాదయః॥ కృతంత్వయైతద్భగవన్త్సురాణాంసుదుష్కరంకర్మతవానురూపమ్। అన్యేననైతేసమరేనిహన్తుంశక్యావినాత్వాంసముదగ్రవీర్యమ్ ॥౭౦॥ తైరేవముక్తస్సహసామహాత్మాసంపూజితస్తాన్ప్రతిపూజ్యసర్వాన్। అన్తర్దధేసానుచరస్సవాహనస్తైర్వతేషామథపశ్యతాంతథా ॥౭౧॥ మయాన్నృపేన్ద్రాఖిలమేతదుక్తంతవాద్భుతందేవజిదాదినాశనమ్। ఏవంవిధంనైవపురాప్రవృత్తమ్మృతేదశగ్రీవవధాత్సుఘోరాత్ ॥౭౨॥ ... ... ✻

ఇతిశ్రీవామనపురాణేక్షేత్రకాణ్డేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేవిష్వక్సేనకృతదేవజిదాదివధకథనంనామైకచత్వారింశోధ్యాయః.

భవిష్యచ్ఛ్రీభగవద్దివ్యవిమానవర్ణనమ్.

వామదేవః॥ ఏవందైత్యవధందేవోవిష్వక్సేనస్తువీర్యవాన్ । చక్రేపురామహీపాలదేవదేవాజ్ఞయాబలీ ॥౧॥ ఏతన్మయాసమాఖ్యాతంపురావృత్తమనుత్తమమ్। ఇతిహాసంమహాపుణ్యంసర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ ॥

వేఙ్కటాఖ్యేగిరౌతస్మి న్నత్యర్థం తేనధీమతా।అగ స్త్యేనమునీంద్రాణాం
భవిష్యత్కథితంనృప ॥ ౩ ॥ ఆగామినియుగేచాపి సమ్ప్రాప్తేతుకలౌ
యుగే । అదృశ్యత్వాద్విమానస్య నిత్యస్యామితతేజసః ॥ ౪ ॥ తస్యా
ఏవశుభేతీరే పుష్కరిణ్యామహాద్భుతమ్। అతులంకారితంభక్తైర్విమానం
సూర్యసన్నిభమ్ ॥౫॥ భవిష్యతీతితస్యాపి మాహాత్మ్యంకథయేతవ।తచ్చా
పిమహదాశ్చర్యం విమానంసురపూజితమ్ ॥ ౬ ॥ శోభితం దేవదేవేన భవి
ష్యతినసంశయః । బహువర్షశతైరాజ న్నచశక్యంసురైరపి ॥ ౭ ॥ వక్తుం
తస్యవిమానస్య మాహాత్మ్యంవిస్తరేణతు । యత్రదేవాధిదేవోఽసౌ సాన్ని
ధ్యంకురుతేహరిః ॥ ౮ ॥ స్వభక్తానాంహితార్థాయ త్రైలోక్యానుగ్రహా
యచ । శోభితం దేవదేవేన శ్రీభూమిసహితేనతత్ ॥౯॥ విమానంమనుజై
రాజన్ యైర్దృష్టంపాపనాశనమ్ । విష్ణోస్తస్యప్రసాదేన తేనరాధ్వస్తబం
ధనాః ॥ ౧౦ ॥ ప్రాప్నువంతిపరంధామ బ్రహ్మాయత్తత్సనాతనమ్ । తత్రాపి
తుయుగేరాజం స్తద్విమానందిదృక్షవః ॥ ౧౧ ॥ దేవాస్సర్వేపిగచ్ఛంతి సి
ద్ధాశ్చసహచారణైః । ఋషయశ్చసగంధర్వా యక్షాశ్చసహపన్నగైః ॥
ఆదిత్యావసవోరుద్రా దిక్పాలామరుతస్తథా । బ్రహ్మాచతుర్ముఖోదేవోభ
గవాఞ్ఛంభురేవచ ॥౧౩॥ ఏవమాద్యాస్తథాన్యేచ భక్త్యాపరమయాయు
తాః । ఉపతిష్ఠంతితం దేవం దేవదేవేశమీశ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్నాత్వాచమను
జాస్తస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీజలే।ప్రణమ్యదేవదేవేశం నారాయణమనా
మయమ్ ॥౧౫॥ తస్మిన్విమానేగోవిందం వసంతంపురుషోత్తమమ్ । స్తువం
తిదివ్యైస్స్తోత్రైశ్చనమస్తశ్చాప్యహర్నిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ సర్వేపాతకినశ్చా
పితద్దృష్ట్వాపుణ్యముత్తమమ్ । విమానంసర్వశోకఘ్నం సర్వరోగప్రణా
శనమ్ ॥ ౧౭ ॥ విముక్తాస్సర్వపాపేభ్యో భవిష్యంతినసంశయః । యత్ర
క్వాపివసన్దేశే విమానాభిముఖంనరః ॥ ౧౮ ॥ వేఙ్కటాద్రింనమస్కృ
త్య సద్యఃపాపైర్విముచ్యతే । సంక్షేపేణమయాప్యేత న్మాహాత్మ్యంకథి
తంతవ ॥ ౧౯ ॥ తస్యపుణ్యస్యభూపాల విమానస్యమహీయసః । అతః
పరంతుస్నేహేన స్వయమేవవదామ్యహమ్ ॥ ౨౦ ॥ త్వయానపృష్టం
రాజేంద్ర గుహ్యాద్గుహ్యతరంమహత్ । అత్యద్భుతమిదంభూప శృణుష్వ
గదతోమమ ॥ ౨౧ ॥ నారాయణగిరౌతస్మి న్స్నాత్వానారాయణస్స్వయ

మ్ । గుహాసుచాపిసర్వాసు సర్వేషుశిఖరేషుచ ॥ ౨౨ ॥ కందరేషుచ
సర్వేషునిర్ఝరేషుశుభేషుచ।భగవాన్దేవదేవేశ స్సర్వస్మిన్గిరిమూర్ధని॥ ౨౩॥
నానావిధానిరూపాణి బిభ్రద్విహరతిస్వయమ్ । క్వచిచ్చ దేవరూపేణ క్వ
చిన్మానుషరూపతః ॥ ౨౪॥ క్వచిచ్చమృగరూపేణ క్వచిద్వృక్షాదిరూపతః।
యత్రకుత్రచిదాసీన స్తస్మిన్దివ్యేమహాగిరౌ ॥ ౨౫ ॥ దేవదేవంసమారా
ధ్య యఉపాస్తేజనార్దనమ్ । కరోతితస్యసాన్నిధ్యం భగవానాధిహృద్ధరిః॥
వృషభాచలభూభాగే ఘటికామపియోవసేత్ । సప్తజన్మకృతంపాపం
తత్క్షణాదేవనశ్యతి ॥ ౨౬ ॥ యేతత్రకుర్వతేపాప మజ్ఞానాద్వేఙ్కటాచ
లే । హన్యుస్తాన్సర్వఏవైతే గంధర్వాశ్శ(స్త్ర)పాణయః ॥ ౨౭ ॥ ఆజ్ఞ
యాతస్యదేవస్య విష్వక్సేనస్యధీమతః । తస్మాన్నకుర్యాత్పాపంతు నరస్త
స్మిన్మహీధరే ॥ ౨౮ ॥ నహితత్రగిరౌకాకశ్చి ద్వృక్షఃపక్షీమృగోథవా।ప్రా
కృతోజాయతేదేవా స్సర్వేతద్రూపిణస్తథా ॥ ౩౦ ॥ తస్యదేవస్యసేవా
ర్థం సాన్నిధ్యంకుర్వతేసదా। ఏవంప్రాహపురాగస్త్యో భగవాన్మునిసత్త
మః ॥ ౩౧ ॥ మయాపృష్టస్సమాచఖ్యౌ గంధమాదనపర్వతే । నారాయ
ణగిరేస్తస్య మాహాత్మ్యంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౨ ॥ విస్తరేణసమాఖ్యా
తం మయాపితవభూపతే । అన్యచ్చాపిసమాఖ్యాస్యే త్వయాఽపృష్టంన
రాధిప ॥ ౩౩ ॥ తస్మిన్స్నాతుయత్పుణ్యం దానానిదదతాంనృప । ఇత్యు
క్తోజనకస్తేన పప్రచ్ఛాథమునింపునః ॥ ౩౪ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భ
విష్యద్విమానవర్ణనంనామ ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః.

స్వామిపుష్కరిణీతీరకృతాన్నదానాదిప్రశంసా.

జనకః ॥ శ్రుతమేతన్మయాఖ్యానం వామదేవత్వయోదితమ్ । స
ర్వజ్ఞంపరమంబ్రహ్మ జానీమోమునిసత్తమ ॥ ౧ ॥ క్షేత్రకాణ్డేత్వయా
సర్వాణ్యుక్తానితపతాంవర। క్షేత్రాణియానిపుణ్యాని తీర్థానివిమలానిచ॥
తేషుతేషుచదానాని ప్రశస్తానిత్వయామునే । నారాయణగిరావస్మిన్ కృ
త్వాదానమనుత్తమమ్ ॥ ౩ ॥ యత్ఫలంప్రాప్నుయాద్దేహీ పాపరాశింవి

ఘూయవై । తద్వదస్వమునిశ్రేష్ఠ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥ ౪ ॥ శతా నందః ॥ ఇతిపృష్టస్తదా తేనజనకేనమహాత్మనా । యత్పుణ్యందదతాం తత్రదానానాంచయథాఫలమ్॥౫॥తత్సర్వంమునిశార్దూలో వక్తుంసముప చక్రమే ॥ వామదేవః॥శృణుష్వావహితోరాజన్యత్పృష్టోహమిహత్వయా॥ నారాయణగిరావస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీతటే । అన్నదానంప్రశస్తంహి దానానాందానముత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ నిత్యమస్మిన్నివసతా మన్నపానాదికం తుయః । ప్రయచ్ఛేత్సఇహైవాశు సర్వరోగైర్విముచ్యతే ॥ ౭ ॥ భూమేర్గో శ్చహిరణ్యస్య వస్త్రగంధాదికస్యచ । కన్యాయాశ్చచేద్దానం తిలానా మపియోనరః ॥ ౯ ॥ ప్రేత్యాసోనుత్తమాన్లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యక ర్మణామ్ । తేషాంవసతిలోకేషు యావత్కల్పమరిందమ ॥ ౧౦ ॥ తతోభ క్తింపరాంప్రాప్య విష్ణోర్లోకేమహీయతే । నిష్కామోయోదదాత్యన్నం స్వామిపుష్కరిణీతటే॥౧౧॥సపుష్కలాంప్రశస్తాత్మా విష్ణుభక్తింప్రయా స్యతి । తద్భక్తభావమాపన్నః కాలేనాల్పేనభూపతే ॥ ౧౨ ॥ ప్రాప్యయో గంమునిప్రోక్తం పరమాంగతిమాప్నుయాత్ । స్వామిపుష్కరిణీంప్రా ప్య స్నాత్వాపీత్వాచతజ్జలమ్ ॥ ౧౩ ॥ విధూయసర్వపాపేభ్యో విష్ణులో కేమహీయతే । యావచ్ఛక్త్యనుసారంవై సువర్ణంగామథాపివా ॥ ౧౪ ॥ వస్త్రాణివసుధాంవాపి తిలాన్ గంధాననుత్తమాన్ । యోదదాతిసదీర్ఘా యు రారోగ్యంచాపివిందతి ॥ ౧౫ ॥ ప్రాప్నుయాత్సర్వకామాంశ్చ భోగా న్భుక్త్వాచపుష్కలాన్ । ముక్తశ్చసర్వపాపేభ్యః ప్రాప్నుయాత్పర మాంగతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ శృణుచాస్మిన్పురావృత్తమాఖ్యానంపర్వతోత్తమే।

వామదేవప్రోక్తబ్రహ్మోపదిష్టస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.

యథామేకథితంపూర్వం బ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా ॥ ౧౭ ॥ పూర్వంభూ మిధరేంద్రేస్మిన్ బ్రహ్మాణంకమలాసనమ్ । ఉపాసీనస్సమాసీనో వర్షాణా మధికంశతమ్ ॥ ౧౮ ॥ అహంతీవ్రంతపోఽకార్షం బ్రహ్మాణంప్రతిభూమిప। కాలేనమహతాతాత భగవాన్కమలాసనః॥ ౧౯ ॥ ఆవిర్బభూవపురతస్త పసాతోషితోమయా । స్వయమేవచతుర్వక్త్రో మాంప్రబోధ్యజనాధిప॥ మేఘగమ్భీరయావాచా ప్రసన్నోవాక్యమబ్రవీత్ । పరితుష్టోస్మితేబ్రహ్మ న్వామదేవద్విజోత్తమ ॥ ౨౧ ॥ యదిచ్ఛసీహతద్దాతుం వరదోహమిహాగ

తః।వరం వరయ భద్రం తే యదిచ్ఛసి మహామునే ॥౨౨॥ ఇత్యుక్తో బ్రహ్మణా
తేన ప్రసన్నేన మహాత్మనా। అహమేవం నృపశ్రేష్ఠ వృణే వరమనుత్తమమ్॥
స్వామిపుష్కరిణీ యేయమత్రాస్తే పర్వతోత్తమే । తస్యా ఏవ తు మాహా
త్మ్యం జ్ఞాతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః ॥౨౪॥ మాహాత్మ్యం చ ఫలం చాపి దర్శనే
స్నానపానయోః। అస్యాస్తీరే చ దానానాం యత్ఫలం తద్వదస్వ మే ॥౨౫॥
బ్రహ్మో॥ అస్యాస్తీరే పురా బ్రహ్మన్ చన్ద్రః క్షీరోదసంభవః । సౌవర్ణం భూ
షణం దత్త్వా లావణ్యం పరమం యయౌ ॥౨౬॥ కన్యాం దత్త్వా పురా బ్రహ్మ
న్కామః కామత్వమాప్తవాన్ । ధనదోఽపి ధనేశత్వం స్వర్ణదానాదవాప్త
వాన్ ॥౨౭॥ ఇన్ద్రః షోడశదానాని స్వామిపుష్కరిణీతటే । కృత్వా వలాదీ
నసురాన్ దుర్జయానజయత్పురా ॥౨౮॥ అస్మిన్గిరౌ పురా కశ్చిదాగత్య బ్రా
హ్మణోత్తమః । జిజ్ఞాసుం కావ్యవిన్నామ బ్రహ్మజ్ఞానస్య మానద ॥౨౯॥
స్వాయమాహ్వాయ విప్రేన్ద్రం బ్రహ్మజ్ఞానమనుత్తమమ్ । దదత్పరమధ
ర్మాత్మా వాచస్పతిరభూన్మునే ॥ ౩౦ ॥ ధరణ్యాం నిత్యసాన్నిధ్యం వేఙ్క
టాద్రౌ విశేషతః। తస్మాత్తత్రైవ కార్యాణి మహాదానాని పార్థివైః ॥౩౧॥
యత్కించిచ్చ మునే తస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీతటే । దద్యాదనుత్తమాన్
లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యకర్మణామ్ ॥ ౩౨ ॥ మాసి భాద్రపదే పుణ్యే

బ్రహ్మకారితశ్రీవేఙ్కటాచలాధీశమహోత్సవప్రశంసా.

శుక్లపక్షే తు చైత్రభే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే దేవస్య పరమాత్మనః ॥౩౩ ॥
ఉత్సవః కారితః పూర్వం మయైవ ప్రీతయే హరేః । తత్ర తత్ర యుగే చాస్య
విష్ణోస్స్వామిసరస్తటే ॥ ౩౪ ॥ ఉత్సవాన్కారయిష్యన్తి నరాః పుణ్య
కృతోఽమలాః । కించిదారాధనేనైవ విష్ణుర్భాద్రపదోత్సవే ॥ ౩౫ ॥
దదాతి సర్వలోకానాం వరానత్యన్తదుర్లభాన్ । ఉత్సవేషు చ దేవస్య నా
రాయణగిరిం ప్రతి ॥౩౬॥ గచ్ఛన్తి యే నరాః పుణ్యాస్తేషామపి ఫలం శృణు॥
యాని త్వాదధతే పదాని చ మునే నారాయణాద్రిం ప్రతి స్తోకం స్తోకమపి ద్వి
జా అపి జనాస్తేషాం ఫలం యచ్ఛృణు। యావద్వేఙ్కటశైలమాత్మగృహ
తస్తావత్పదానాం క్రమాత్ప్రియశ్చైవ పదే పదే క్రతుఫలం భూయాద్భు

మహోత్సవసేవార్థమాగతజనారాధకపుణ్యఫలవర్ణనమ్.

విప్రాణినామ్ ॥ ౩౭ ॥ యే సేవార్థముపాగతాన్ వృషగిరౌ దేవస్య దివ్యో

త్పవేషూనచ్ఛత్ర్యపలాశయంతిభగవాం స్తేషామభీష్టప్రదః। యస్తేషా ముపకారమీషదపివాకుర్యాన్న లోభాదినా తస్యాకల్పమవస్థితిశ్శ్వభ్రణము నేఘోరేమహారౌరవే ॥ ౩౭౹ ॥ యస్స్వామిసరస స్తీరేపుష్పోద్యానాని కారయేత్। నందనోపవనేతస్యయావత్కల్పమవస్థితిః ॥౩౯౹॥ కిమనేనబ హూక్తేనయస్స్వామిసరస స్తటే। యత్కించిత్కురుతేపుణ్యంతస్యాఽం తోనైవపద్యతే ॥౪౦౹॥ వామదేవః॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్స్పృహ్మలోకకృ ల్లోకపూజితః॥అన్తర్దధేతదాతస్మాచ్ఛ్రితమేతన్మయాపురా॥౪౧౹॥శతా నందః॥ ఇతీరితంతన్మునినాసమస్తం శ్రుత్వామహారాజాజనకోమహాత్మా । ప్రఫుల్లనేత్రఃపులకాంచితాంగోనారాయణాద్రింప్రయయౌప్రహృష్టః ॥ సమాప్యయజ్ఞంజనకోమహాత్మాధురంధరిత్వా॥స్సచివేనియోజ్య। ద్రష్టుం పరంబ్రహ్మనృపాద్రిమూర్ధ్ని స్వయంయయౌమైథిలరాజరాజః ॥౪౩౹॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరకృతదానఫలవర్ణనంనామ త్రిచత్వారింశోధ్యాయః.

స్వామిపుష్కరిణీంప్రతిసార్ధత్రికోటితీర్థాగమనకాలనిర్ణయః.

వ్యాసః॥ శ్రుత్వైతదథమాహాత్మ్యంస్వామిపుష్కరిణీంప్రతి। జన కస్తుశతానందంపప్రచ్ఛేదంముదాన్వితః ॥ ౧ ॥ జనకః॥ లోకేషుసర్వతీర్థా నికథమాయాన్తితజ్జలే। కిమర్థంవాతదేతన్మేకథయస్వమహామునే ॥౨॥ శతానందః॥ పురాభాగీరథీతీరేమార్కణ్డేయోమహామునిః। తపఃపరమ మాస్థాయ సతేపేపరమంతపః ॥ ౩ ॥ ధ్యాయన్విశ్వస్యజగతస్స్రష్టారం భువనేశ్వరమ్।తతఃకాలేనమహతాబ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౪ ॥ సాన్ని ధ్యమకరోత్ప్రీత్యా మార్కణ్డేయస్యధీమతః । వచనంవ్యాజహారేదం మార్కణ్డేయంపితామహః ॥ ౫ ॥ వరంవరయదాస్యామి యదిచ్ఛసి మహామునే ॥ మార్కణ్డేయః॥ వరందేహిమమబ్రహ్మన్యయాచేశ్రద్ధా సమన్వితః ॥ ౬ ॥ త్రైలోక్యేయానిపుణ్యాని సంతితీర్థానివైప్రభో । తేషుసర్వేషుతీర్థేషు యాత్రాయాంశక్తిరస్తివై ॥ ౭ ॥ తస్యతద్వచ

సంశ్రుత్వా భగవాంశ్చతురాననః । ప్రహసన్వ్యాజహారేదం మార్కణ్డేయం తపస్వినమ్ ॥ ౮ ॥ బ్రహ్మా ॥ లోకేస్మిన్ సర్వేషు తీర్థేషు స్నానం సర్వశస్త్వయా । కృతం సకలతీర్థేషు బ్రహ్మన్ సమయానచ వా మునే ॥ ౯ ॥ అన్యం వక్ష్యామి తే బ్రహ్మన్నుపాయం మునిసత్తమ । ఇతో దక్షిణదిగ్భాగే ముని నేద్వేశతయోజనే ॥ ౧౦ ॥ అస్తి శ్రీవేఙ్కటో నామ ప్రథితః పర్వతోత్తమః । ద్రమిడేషు మహాపుణ్యస్సవిత్రస్త్రిదశైర్గిరిః ॥ ౧౧ ॥ తస్య శృఙ్గే సుమహతీ పుణ్యా పాపవినాశినీ । స్వామిపుష్కరిణీ నామ సరసీ సర్వకామదా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలోక్యవర్తినాం బ్రహ్మన్ తీర్థానాం స్వామినీ హి సా । మాసే తు మార్గశీర్షాఖ్యే ద్వాదశ్యాం పూర్వపక్షకే ॥ ౧౩ ॥ అరుణోదయవేళాయాం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతాః । తిస్రః కోట్యోర్ధకోటీ చ తీర్థానాం సుమహామతే ॥ ౧౪ ॥ సాన్నిధ్యం తత్ర కుర్వన్తి స్వామిపుష్కరిణీజలే । పాపం స్వేషు వినిర్ముక్తం లోకైరఘసమన్వితైః ॥ ౧౫ ॥ నిర్హరన్తి హి తీర్థాని తస్యాస్తీర్థసమన్వయాత్ । మార్కణ్డేయ మహాభాగ భువనత్రయవాసినామ్ ॥౧౬॥ తీర్థానాం తత్ర గత్వా త్వం సేవాఫలమవాప్నుహి । స్వామిపుష్కరిణీత్యేతన్నామధేయం చ తత్కృతమ్ ॥ ౧౭ ॥ మార్కణ్డేయ సమస్తానాం తీర్థానాం స్వామినీ యతః అన్యచ్ఛృతవ వక్ష్యామి రహస్యం ధర్మగోచరమ్॥ ౧౮॥ యజ్జ్ఞాత్వా మునిశార్దూల జ్ఞాతవ్యం నావశిష్యతే। గఙ్గాదిపుణ్యతీర్థాని యావన్తి హి మహీతలే॥ యాని వా మేరుశృఙ్గాగ్రే కైలాసే మన్దరోపరి । పాతాళసిన్ధుతీరేషు తథా ద్వీపాన్తరేష్వపి ॥ ౨౦ ॥ తేషు తేషు చ దానానాం వ్రతానాం జపహోమయోః । శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు వివిధం శ్రూయతే ఫలమ్ ॥౨౧॥ తత్సర్వం యుగపత్ప్రాప్తుం యదిచ్ఛేన్మునిసత్తమ । స మార్గశీర్షద్వాదశ్యాం శుక్లాయాం నియతాత్మకః॥౨౨॥ వేఙ్కటాద్రౌ మహాపుణ్యే స్వామిపుష్కరిణీతటే। కుర్యాదేకతరం దానం విప్రాయ శ్రుతశాలినే ॥ ౨౩ ॥ విష్ణుభక్తాయ శాన్తాయ దరిద్రాయానసూయవే । తేన సర్వేషు తీర్థేషు తద్దత్తం నాత్ర సంశయః॥ ౨౪॥ యాని షోడశ దానాని మహాన్త్యాహుర్మునీశ్వరాః। తేషామేకం తు యః కుర్యాత్స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౫ ॥ మార్గశీర్షే సితే పక్షే ద్వాదశ్యాం విజితేన్ద్రియః । తేన షోడశ దానాని తీర్థేషు సకలేష్వ

పి ॥ ౨౬ ॥ మార్కణ్డేయకృతాన్యుర్వ్యుగపత్తన్మహాద్భుతమ్।ధనుర్మాసే
సితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ ౨౭ ॥ ఆయాంతిసర్వతీర్థానిస్వామి
పుష్కరిణీజలే । ఇమంమంత్రంసముచ్చార్యస్నాతస్తత్ఫలమాప్నుయా
త్ ॥౨౮॥ఏతద్గుహ్యంపురావిష్ణుఃప్రోవాచభగవాన్స్వయమ్ ॥ శతానందః॥
ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేబ్రహ్మమార్కణ్డేయస్యపశ్యతః ॥ ౨౯ ॥ మార్కణ్డే
యస్తునృపతేవిస్మయావిష్టమానసః । నారాయణగిరింప్రాయాత్తత్రై
వప్రీతమానసః ॥ ౩౦ ॥ గత్వాతస్మిన్గిరౌపుణ్యేస్వామిపుష్కరిణీంశుభాం।
దృష్ట్వాస్నాత్వాథతస్యావైవిపులేవిమలేజలే ॥౩౧॥ తస్యాస్తీరేమహీపా
లభగవంతంజనార్దనమ్ । సమభ్యర్చ్యహృషీకేశంప్రసన్నేనాంతరాత్మ
నా ॥౩౨॥ వత్సరాణాంత్రయంరాజన్నువాససమహీధరే। ప్రతివర్షంచ
తీర్థానామాగమంప్రేక్ష్యతత్రథా ॥ ౩౩ ॥ మార్కణ్డేయోమహీపాలప్ర
సాదాచ్ఛార్ఙ్గధన్వనః । అవాపపరమానందమనంతంశాశ్వతంమునిః ॥
వామదేవః॥ యఇదంశ్రావయేన్నిత్యంస్వామితీర్థస్యవైభవమ్। శృణోతి
పరయాభక్త్యాద్వాదశ్యాంమార్గశీర్షకే ॥ ౩౪ ॥ తస్యప్రసన్నోభగవాన్
త్సర్వమిష్టంప్రయచ్ఛతి । ఏకాదశ్యాముపోష్యాస్మిన్పర్వతేవేఙ్కటాహ్వ
యే ॥ ౩౫ ॥ ద్వాదశ్యాంమార్గశీర్షేతుపూర్వపక్షేచయేనరాః । స్నానం
కృత్వాయథాన్యాయంస్వామితీర్థేసమాగతాః ॥ ౩౬ ॥ ప్రణమంతిజగ
న్నాథంతత్తీరతలవాసినమ్ । తేనరాస్తత్ప్రసాదేనపాపరాశింవిధూ
యనై॥ ౩౭॥ తత్ప్రయాంతిపరంధామశాశ్వతంబ్రహ్మసంజ్ఞితమ్ । శా

* స్వామితీర్థస్నానార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతిజనకనృపాగమనమ్. *

స్త్రాణాంపరమోవేదోదేవానాంపరమోహరిః॥ ౩౮॥ తీర్థానాంపరమం
తీర్థంస్వామిపుష్కరిణీనృప । తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్రగత్వానారాయ
ణాచలమ్ ॥ ౩౯ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయేస్నాత్వానియతమానసః ।
తత్తీరవాసినందేవంశరణ్యంసర్వదేహినామ్ ॥ ౪౦ ॥ నారాయణంస
మారాధ్యసర్వాన్కామానవాప్స్యసి ॥ శ్రీవేదవ్యాసః ॥ ఏతచ్ఛ్రుత్వా
తుజనకశ్శతానందోదితంతదా ॥౪౧॥ ప్రహర్షమతులంలబ్ధ్వామంత్రిభిస్స
హితోనృపః । గత్వావృషాచలంతీవ్రంస్వామిపుష్కరిణీజలే॥ ౪౨॥ స్నా

త్వాదృష్ట్వాథ దేవేశం శ్రీభూమిసహితం తతః । తత్రస్థిత్వా చిరం కాలం సర్వాన్కామానవాప్య చ ॥ ౪౪ ॥ ఆగత్య మిథిలాం రాజా శశాస పృథివీమిమామ్ ॥౪౪౫॥ ... ... *

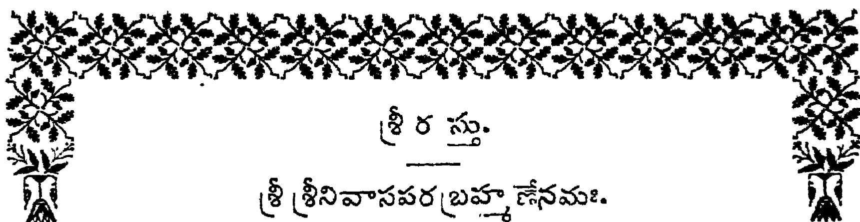
ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
స్వామిపుష్కరిణీమ్ప్రతిసార్ధత్రికోటితీర్థాగమనతత్కాలకృ
తదానఫలాదివర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీవామనపురాణే వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశ
పర్యంతపఞ్చవింశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

{ శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతు మఙ్గళమ్॥ ...* }

శ్రీవామనపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్య ౪౪.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య ప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణనిధయే నిధయేర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహం భజే॥

దూర్వాససం ప్రతి దిలీపకృతప్రశ్నః.

శ్రీసూతః॥ రాజా దూర్వాససం పృష్ట్వా దిలీపో గృహమాగతమ్।
శ్రుత్వా శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యం శ్రీముష్ణస్య చ వైభవమ్॥ ౧॥ వేఙ్కటాచ
లమాహాత్మ్యమథ పప్రచ్ఛ సాదరమ్॥ దిలీపః॥ నిర్దిశ్య దేవదేవస్య స్వయం
వ్యాఖ్యాతవైభవమ్॥ ౨॥ శ్రీరఙ్గవైభవం తత్ర శ్రీముష్ణస్య చ వైభవమ్। ఉ
క్తం త్వయా దయాసిన్ధో సామ్ప్రతం వద వైభవమ్॥ ౩॥ శ్రీవేఙ్కటా
ద్రిసంజ్ఞస్య క్షేత్రస్యానుత్తమస్య చ। వేఙ్కటేశ్వరదేవోఽసౌ యత్ర సన్ని
హితో హరిః॥ ౪॥ తస్యాగతిం వైభవం చ తీర్థసఙ్ఖ్యాం తథైవ చ। యేన

దిలీపమ్ప్రతి దూర్వాసః కథిత శ్రీవేఙ్కటాచలవైభవమ్.

ప్రథా కృతా లోకే తదాచక్ష్వ కృపాయది॥ ౫॥ దూర్వాసాః॥ శృణు
రాజన్ ప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటాచలవైభవమ్। తస్యాఽఽగతిం ప్రవక్ష్యామి దే
వస్యాపి మహాత్మనః॥ ౬॥ మేరోః పుత్రో మహాశైలో జామ్బూనదనదీ
తటే। యోజనత్రయవిస్తీర్ణస్త్రింశద్యోజనమాయతః॥ ౭॥ వేఙ్కటేతి

కృతంనామ పిత్రా తస్యమహాత్మనః । అమృతస్యేన్దిరాయాశ్చ యతో
విస్తారకారకః ॥ ౮ ॥ జీవానాంభారతేవర్షే తతోఽయంగుణనామకః ।
నిర్దోషవిష్ణోరయనం నారాయణమిమంవిదుః ॥ ౯ ॥ వృషస్యభరణాత్పో
షాద్వృషభంచాపితంవిదుః । ప్రసవాదఞ్జనాదేవ్యా విదురఞ్జనసంజ్ఞక
మ్ ॥ ౧౦ ॥ సశేషాగమనశ్చాపి శేషాద్రింప్రాహురుత్తమాః ॥ దిలీపః ॥
సశేషాగమనంతస్య కుతఏతన్మహావిభో ॥ ౧౧ ॥ తదాచక్ష్వమహా

వాయుశేషయోఃక్షీరాబ్ధిప్రవృత్తకలహోపోద్ఘాతాదికథనమ్.

ప్రాజ్ఞ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥ దూర్వాసాః ॥ అనన్తశయనశ్శ్రీ
మాన్ కదాచిత్క్షీరసాగరే ॥ ౧౨ ॥ లక్ష్మీవిలాసనిర్విష్టో భగవాన్మధుసూ
దనః । బ్రహ్మనన్దనేరేమే రమయాఽన్తఃపురేసహ ॥ ౧౩ ॥ సమాది
దేశచతదా భగవాన్ రమయాయుతః । శేషమన్తఃపురద్వారే భావికృ
త్యంచచిన్తయన్ । ౧౪ ॥ తదాశయానుగశ్శేష స్సర్వలోకధురన్ధరః ।
తస్థావన్తఃపురద్వారే తస్యచానుమతేతదా ॥ ౧౫ ॥ ఖ్యాపయామాస
చాత్మానం బలిష్ఠంసర్వతోఽధికమ్ । ఏతస్మిన్నన్తరేవాయు ర్దుగ్ధాబ్ధిశయ
నంయయౌ ॥ ౧౬ ॥ తదావాయుంసమాకార్షీ త్ఫణీన్ద్రోబలదైవతమ్ ।
నచతేసమయశ్చాత్రప్రాప్తుమన్తఃపురంగృహమ్ ॥ ౧౭ ॥ నాత్మజ్ఞో
హిభవాన్వాయో కదాతేభూద్గతిఃపురా । ఇతఃపరమతీత్యత్రికక్ష్యా
అన్తఃపురేగృహే ॥ ౧౮ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా వాయుస్తంప్ర
త్యవోచత ॥ వాయుః ॥ నాత్మజ్ఞోఽసిత్వమేవాత్ర త్వయోక్తమవిచా
రతః ॥ ౧౯ ॥ శేషః ॥ బహిరన్తశ్చయోనిత్య మహంనాథసమీపగః ।
త్వంభృత్యోహిమీఢుషోవిష్ణో ర్నాన్తరంగోనమత్సమః ॥ ౨౦ ॥ తిష్ఠతావద్ధ
ర్ద్వారీత్యహీశోవాయుమబ్రవీత్ । తచ్ఛ్రుత్వాప్రహసన్వాయు ర్వా
యుభక్షమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౧ ॥ వాయుః ॥ దాసీదాసజనాయేతు యేచాన్యే
పరిచారకాః । తాన్వదంతితుమిత్రాణి నతేర్హ్యంత్యాసనంవిభోః ॥ ౨౨ ॥
బిడాలోన్తస్స్థితోవాపి బహిస్థేభసమోనహి । మాంత్వంజానాసినా
ధ్యక్షం ప్రాణినాంప్రాణమీశ్వరమ్ ॥ ౨౩ ॥ బలేజ్ఞానేవిరాగేచ విష్ణుభ
క్తౌనమత్సమః । సాక్షాద్విష్ణుప్రసాదస్య పాత్రభూతోఽస్మిసర్వదా ॥ ౨౪ ॥
మర్యాదయాఽవస్థాతవ్యంవక్తుంనార్హసిచాధికమ్ । ఇత్యుక్తస్తేనసంక్రుద్ధః

వాయుశేషకృతపరస్పరబలపరీక్షా.

ప్రత్యువాచబిలేశయః ॥ ౨౫ ॥ శేషః ॥ కింజల్పితేనబహునా పరీక్షా త్రవిధీయతామ్। ఆవాభ్యాంబలశాలిభ్యాందృశ్యతేఽత్రబలాబలమ్॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్తస్తేనఫణినా మాతరిశ్వాబ్రవీత్తతః ॥ వాయుః ॥ ఆవయోస్సాస్య కథంచాత్ర పరీక్షాపౌరుషేగతా ॥ ౨౭ ॥ తద్వదస్వమహాబాహో యేనతేనిశ్చయోభవేత్ ।ఏవంవృత్తేవివాదేతుతత్రాగాద్ధరిరీశ్వరః॥ ౨౮ ॥ కిమేతదితితౌపృష్ట్వా శేషేణోక్తోతివిస్తరాత్ । ప్రాహోద్వృత్తంతదా శేషం భావికార్యంసచింతయన్ ॥ ౨౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లోకాంతరాత్మాబలదేవతాయః ప్రాణోమమాపిహ్యధికోమతోఽయమ్ । త్వం లోకభర్తేతిమహాన్మదస్తే తవాపివైకూర్మవరోహివోఢా ॥ ౩౦॥ తచ్ఛ్రుత్వాప్రాహదేవేశం శేషస్తస్యాశయానుగః ॥ శేషః ॥ భగవన్మమవాయోశ్చ పశ్యాద్యబలపౌరుషే ॥ ౩౧ ॥ యోసౌమత్పాలితశ్శైలో భారేణమహతావృతః । మేరుపుత్రోమహాపుణ్యో జాంబూనదనదీతటే॥ ౩౨ ॥ యోజనత్రయవిస్తీర్ణస్త్రింశద్యోజనమాయతః । అహమ్మేరుమవష్టభ్యబద్ధ్వాతంకాయరజ్జునా ॥ ౩౩ ॥ స్థాస్యామితంమహాశైలం వాయురుద్ధరతేయది । తదామత్తోధికోవాయుః ప్రభోసత్యంనసంశయః ॥ ౩౪ ॥ ఏవముక్తోహృషీకేశ శ్శేషేణాత్యంతగర్విణా । వాయుముద్వీక్షయామాస వాయుర్జ్ఞాత్వేంగితంహరేః ॥ ౩౫ ॥ తథాకుర్వితితంశేషం హరిణా ప్రేరితోఽబ్రవీత్ ।తతశ్శేషోయయౌభూమింతత్రాపశ్యద్గిరింశుభమ్॥ ౩౬ ॥ తప్తహాటకసఙ్కాశం రత్నసానుంమనోహరమ్ । మేరోర్దక్షిణదేశేతు జాంబూనదనదీతటే ॥ ౩౭ ॥ మేరుపుత్రంమహాపుణ్యం వేఙ్కటాచలసంజ్ఞకమ్ । మేరువేఙ్కటశైలేంద్రా వవష్టభ్యమహారుషా ॥ ౩౮ ॥ స్వకాయరజ్జునాబద్ధ్వా శేషస్తస్థౌజ్వలన్రుషా । సన్నద్ధస్సహసర్వాఙ్గైః పశ్చాద్వాయుమువాచహ ॥ ౩౯ ॥ యద్యస్తితేబలంఘోరం గిరిముద్ధర సాంప్రతమ్। ఇత్యుక్తోవాయురాయాత స్స్వశ్వాసేనవేఙ్కటమ్ ॥ ౪౦॥ చిక్షేపాంగుష్ఠతశ్శైలం దర్పేణానాదరాత్తదా । అవిచాల్యంయదామేనే శేషసంవేష్టితంగిరిమ్ ॥ ౪౧ ॥ తతఃప్రయేతేబాహుభ్యాం తంత్తోల

యితుమాదరాత్ । నశశాక యదావాయుర్బాహుభ్యామపిపీడయన్ ॥ తంచాలయితుమీష ద్వాభగ్నదర్పస్తదాఽభవత్ । అకీర్తిశంకీచతతోవాయుర్బ్రహ్మాణ్డపూరణః ॥ ౪౩ ॥ ఆత్మీయామఖిలాంశక్తింకంపనేశోష ణేతథా । వ్యంజయన్కంపయామాససర్వాన్ స్థావరజఙ్గమాన్ ॥ ౪౪ ॥ అథబ్రహ్మాదిభిర్దేవైరనునీతేపిమారుతే । అకృతోపరమేశేషస్స్వామ్నా విజ్ఞాపితస్తుతైః ॥ ౪౫ ॥ లఘుత్వాత్వాక్వచిత్కించిత్ఫణాంసంశ్లథయన్ స్థితః ॥ తతస్తద్వివరంవాయుర్మహావేగోవివేశహ ॥ ౪౬ ॥ తతఃశేషణే నోచ్చలితస్తూలరాశిరివాంబరే । ప్రచలన్వాత్మనాచోల్లంఘ్యదూరంలక్షార్ధయోజనమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఉత్తరేదక్షిణాంభోధేర్ద్వాత్రింశద్యోజనాంతరే । పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతుపుణ్యేస్వర్ణముఖీతటే ॥ ౪౮ ॥ పపాతవేగతోవాయోశ్శైలశ్శేషసమన్వితః । సహస్రధాశీర్యమాణోబలేనబలశాలినః ॥ ౪౯ ॥ తతస్తుష్టావమరుతంమేరుస్సుతహితేచ్ఛయా । త్రాహిత్రాహిజగత్ప్రాణపుత్రభిక్షాంప్రయచ్ఛమే ॥ ౫౦ ॥ అపరాధోహి శేషస్యనచమేపుత్రహేతుకః । ఇతితేనస్తుతోవాయుఃపాలయామీతిచాబ్రవీత్ । ౫౧ ॥ తంగిరింస్వయమావిశ్య తేనసార్ధంపపాతహ । * వాయోరావేశనాచ్చైనంప్రాహురఞ్జనసంజ్ఞకమ్ ॥ ౫౨ ॥ శేషోవిశీర్ణదేహస్తుతేనసార్ధంపపాతహ ॥ ౫౩ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దిలీపదూర్వాస స్సంవాదే వాయుశేషపరస్పరబలపరీక్షాదికథనంనామప్రథమోధ్యాయః.

వేఙ్కటాద్రౌ శేషకృతతపఃప్రకారకథనమ్.

దిలీపః ॥ కిమర్థం దేవదేవేశోహిత్వావైకుణ్ఠము త్తమమ్ । సాన్నిధ్యమకరోత్తత్ర వేఙ్కటాఖ్యేనగోత్తమే ॥ ౧ ॥ కింతత్రకారణంబ్రూహి

---

* వాయోరావేశనాచ్చేత్యాది-అజ్యతేఽధిగమ్యతే - ఆవిశ్యతఇత్యంజనఇతి వ్యుత్పత్త్యావ్యాప్తికర్మవాచీవ్యంజనశబ్దోవాయువ్యాప్తిమూల ఇత్యభిప్రాయః - అంజూవ్యక్తిమ్లక్షణకాంతిగతిష్వితిగత్యర్థకత్వాద్ధాతోర్గతిర్వ్యాప్తిరూపాభవితుమర్హతి-చకారేణప్రాగుక్తాంజనాదేవీప్రసవనిమిత్తకత్వమంజనసంజ్ఞాస్సముచ్చీయతే.

శ్రోతుం కౌతూహలం హి మే ॥ దూర్వాసాః ॥ శేషో గతమదః పశ్చాత్తస్మిన్నేవ నగోత్తమే ॥ ౨ ॥ వాయవ్యే స్వామిసరసో నాగతీర్థే మనోరమే । నానాసానుసమాకీర్ణే నానాపాదపమణ్డితే ॥ ౩ ॥ ఉత్తరే శిఖరే పుణ్యే సాన్నిధ్యార్థం జగత్పతేః । తపస్తేపే మహాఘోరం దివ్యం వర్షసహస్రకమ్ ॥ ౪ ॥ తపసా తోషితో దేవః ప్రత్యక్షస్సమజాయత । వరం వ

శేషతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

రయ భద్రేతి తేనోక్తశ్శేష ఆహ తమ్ ॥ ౫ ॥ శేషః ॥ యది ప్రసన్నో భగవన్నిదం మే దేహి భో వరమ్ । యథా శేషే మదంగే త్వం వైకుణ్ఠే భువనోత్తమే ॥ ౬ ॥ శైలాకారే చ మద్దేహే నిత్యమత్ర వస ప్రభో । ఇతి శే

శేషప్రార్థనయా భగవత్కృతవేఙ్కటాద్రివాసాభ్యుపగమః.

షేణ చోక్తస్స భగవాన్ప్రీత్యువాచ హ ॥ ౭ ॥ పురా విచారితం స్థానం భూమౌ క్రీడాస్పదం శుభమ్ । ఏతస్మిన్నన్తరే ప్రాయాన్నారదో మునిసత్తమః ॥౮॥ దృష్టే మునౌ మయా చోక్తమ్మునే కస్మాదిహాగతః । సోఽపి మాం ప్రాహ విప్రేన్ద్రో దృష్ట్వా భూగోళమాగతః ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్తస్తేన చాహోచం మమ రన్తుం భువస్తలే । యోగ్యం కిం స్థానమిత్యుక్తస్స చోవాచ మునీశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ నారదః ॥ అస్తి కశ్చిద్గిరివరో వేఙ్కటాఖ్యో మనోహరః। త్రింశద్యోజనమాయామీ యోజనత్రయవిస్తృతః ॥౧౧॥ అష్టోత్తరసహస్రేణ తీర్థవర్యైశ్చ శోభితః । జామ్బూనదనదీతీరే మేరుశైలస్య దక్షిణే॥ కిఞ్చిద్దూరశ్చ వైకుణ్ఠాద్విహారోయమ్మనోహరః । విహారస్వరమానాథ వాసయోగ్యస్తవైవ సః ॥ ౧౩ ॥ తదా తద్వచనం శ్రుత్వా గన్తుమిచ్ఛా బభూవ మే । ఏతస్మిన్నన్తరే వాయోస్తవ సంవాదహేతుకః ॥ ౧౪ ॥ గిరిరత్రాగతః పుణ్యస్త్వయాపి తపసాఽర్థితః। ఇష్టం మే ప్రార్థితం పూర్వం తథాస్త్వితి వరం దదౌ ॥౧౫॥ తేన విష్ణుస్సమాయాతో హిత్వా వైకుణ్ఠముత్తమ

భగవతస్స్వామితీర్థతీరైకవాసనిమిత్తకథనమ్.

మ్। స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే ॥ ౧౬ ॥ దిలీపః ॥ తస్మిన్నగోత్తమే పుణ్యే నానాపాదపమణ్డితే । ఆదావన్తే చ మధ్యే చ సన్తి తీర్థాన్యనేకశః ॥ ౧౭ ॥ దేశా మనోహరాః పుణ్యాస్సానూని వివిధాని చ । హిత్వా తత్సకలం స్థానం స్వామిపుష్కరిణీతటమ్॥ ౧౮ ॥ ఆశ్రితో రమయా

తత్రమమతత్కారణంవద ॥ దూర్వాసాః ॥ పురాసరస్వతీదేవీతీర్థో
త్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా ॥ ౧౯ ॥ సరస్వతీనదీనామబ్రహ్మవన్తేబభూ
వహ । తస్యాస్తీరేతపస్తప్తుంపులస్త్యోభగవాన్యయా ॥ ౨౦ ॥ పు
త్రభావేనతందేవీనార్చయంతీస్థితాముసిమ్ । తతస్తాంకుపితఃప్రాహయా
తేకాఙ్క్షాసరస్వతి ॥ ౨౧ ॥ తవసావిఫలాభూయాన్నదీరూపేణసర్వ
థా । * గుణసామాన్యభావేపివిష్ణుపాదప్రభావతః ॥ ౨౨ ॥ తవాధికేనయ
శసాథవిమ్యతిసరిద్వరా । తీర్థోత్కృష్టాసైవభూయాద్భువిగఙ్గాఖ్యయా
శుభా ॥ ౨౩ ॥ ఇతిశప్తాపునర్దేవీతంశశాపమహామునిమ్ । రాక్షసస్తే
భవేద్వంశోవిష్ణోరప్రియకారకః ॥ ౨౪ ॥ పునఃప్రసాదితాతేనవిశాపమ
పిసాదదౌ । అంతిమోవైష్ణవోభూయాత్కల్పస్థాయీవిభీషణః ॥ ౨౫ ॥
పునశ్చతపసాదేవీతీర్థోత్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా । తోషయామాసదేవేశం
తస్యైసాన్నిధ్యమాహవత్ ॥ ౨౬ ॥ వాఞ్ఛామేవిఫలాబ్రహ్మన్ బ్రహ్మ
దణ్డేనభూయసా । భూయామేవయథాతీర్థస్వామిత్వంమేభవేద్ధ్రువమ్ ॥
వరయామివరందేవదేహిమేపురుషోత్తమ । తయైవంప్రార్థితోదేవోదే
వీంతాంప్రత్యువాచహ ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మదణ్డోనదీరూపేపుష్కరిణ్యాంన
హైకృతః । అతస్త్వమగిరింగచ్ఛవాసార్థందూమితంగిరిమ్ ॥ ౨౮ ॥ గిరే
ర్దక్షిణభాగేతుమూర్ధదేశేసుఖంవస । స్వామిపుష్కరిణీనామ్నావసే
యంతవదక్షిణే ॥ ౩౦ ॥ తిస్రఃకోట్యోర్ధకోటీచతీర్థానిభువన
త్రయే । స్వస్వపాపవిమోక్షార్థంయాచయిష్యంతిమాంశుభే ॥ ౩౧ ॥
తేషాంపాపవిమోక్షార్థం త్వయిస్నానందదామ్యహమ్ । ధనుర్మా
సేసితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే ॥ ౩౨ ॥ స్నానార్థమాగతం
తీర్థజాలంప్రేష్యత్వమాప్నుయాత్ । తీర్థాధిరాజ్యేతతీర్థజాలంత్వామ
భిషేక్ష్యతి ॥ ౩౩ ॥ ఇతిదత్వావరందేవస్తత్రైవన్యవసత్ప్రభుః । దేవ
స్యపాచికాకాచిన్నామ్నావకుళమాలికా ॥ ౩౪ ॥ ప్రసాద్యదేవంపాకే
నశ్రియాసంచోదితాద్విభోః । తీర్థభూమ్యాధిపత్యంచలేభేవరమనుత్తమ

* గుణసామాన్యభావేపీతి - గుణానాంసామాన్యభావేపి - ఉభయోస్తుల్యత్వేపి

మ్ ॥ ౩౫ ॥ తత్రైవవాసం దేవస్యయయాచేసాపునర్వరమ్ । * వా
ణీదేవీతీర్థరూపా భూమిరూపాచపాలికా ॥ ౩౬ ॥ భోగపత్న్యై జలని
ధేఃకృష్ణవేణ్యాచయాసమా । ఇతిసర్వంసమాఖ్యాతం దేవసాన్నిధ్యకా
రణమ్ ॥ ౩౭ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవతస్స్వామి
తీర్థతీరైకవాసనిమిత్తకథనంనామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

వాయోర్భగవద్దత్తప్రధానాఙ్గత్వప్రాప్తిః.

దిలీపః ॥ దేవర్షినరసఙ్ఘేషు శైలస్యాస్యప్రథాకథమ్ । దేవేనకే
నదేవేషుమునిష్వపిచకేనవా ॥ ౧ ॥ నృణాంకేననరేణాత్రబ్రూహివి
స్తరతఃక్రమాత్ ॥ దూర్వాసాః ॥ పురావాయుర్మహాతేజావిష్ణోరమిత
తేజసః ॥ ౨ ॥ § ప్రధానాఙ్గత్వమాకాఙ్క్షం స్తపస్తేపేనగోత్తమే । దివ్య
వర్షసహస్రాంతే సహస్రభుజకంధరః ॥ ౩ ॥ ఆవిరాసీత్తదాతస్మైనీలాం
బుదసమప్రభః । వరంప్రాదాత్ప్రధానాంగంభవేతిపురుషోత్తమః ॥ ౪ ॥
అహమత్రనివత్స్యామి వసత్వంచమయాసహ । తారకాసురవిధ్వంస

---

* వాణీదేవీత్యాది - జలనిధేర్భోగపత్న్యైకృష్ణవేణ్యాచయమునయాచయాసమా - సా పాలికా వకుళమాలికా - భూమిరూపా - తీర్థభూమ్యాధిపత్యవరలాభేనతీర్థభూమ్యభిమానితయా తీర్థభూమిశరీరిణీ-అత్రవకుళమాలికాయాస్తీర్థభూమిరూపతయా స్వామిపుష్కరిణీరూపేణ పరిణతయా సరస్వత్యా సంగతత్వవర్ణనం - యమునానదీతుల్యత్వవర్ణనంచ- సకలతీర్థాధిరాజ్యకామిన్యా అస్యాస్సరస్వత్యాః స్వామిపుష్కరిణీతీర్థరూపేణపరిణతాయా యమునానదీసంగతగంగాతో న్యూనతాపరిహారకతయాఽస్యా అపి యమునానదీసమశీలవకుళమాలికా సమాగమోఽస్తీతి ప్రతిపాదనాయకృతమిత్యవగమ్యతే.

§ ప్రధానాంగత్వమిత్యాది—ప్రధానాంగత్వం సర్వప్రాణినాం స్వేతరదేహేంద్రియాదిసకలోపకరణసత్తానిర్వాహకత్వలక్షణప్రాధాన్యవిశిష్టప్రాణాఖ్యాంగరూపత్వం- అమితతేజసో విష్ణోస్సకాశాదాకాంక్షంస్తపస్తేప ఇత్యన్వయః— ఛాందోగ్యవాజసనేయకయోః—ప్రాణవిద్యాయాం—యోహవై జ్యేష్ఠంచశ్రేష్ఠంచవేద జ్యేష్ఠశ్చ హవై శ్రేష్ఠశ్చ భవతి- ప్రాణోవావ జ్యేష్ఠశ్చశ్రేష్ఠశ్చేత్యాదినోక్తం స్వేతరదేహేంద్రియాదిసకలోపకరణసత్తాకార్యాదినిర్వాహకత్వలక్షణం జ్యైష్ఠ్యశ్రైష్ఠ్యాదిరూపంప్రాణవాయుగతంప్రాధాన్యమేవేహ ప్రధానాంగత్వమిత్యనేన వివక్షితమిత్యవగమ్యతే.

జాతదోషాపనుత్తయే॥౫॥కుమారధారికాతీర్థేస్కన్దోఽప్యత్రతపస్యతి।ఇతి
వాయుంసమాదిశ్యపశ్చాదంతరధీయత ॥౬॥ మృడాద్యావశగాయస్యాసో
పిబ్రహ్మచతుర్ముఖః। శ్రీవేఙ్కటాచలేశ్రీశంవాయోరమితతేజసః ॥౭॥ తపః
ఫలప్రదానార్థంసమాయాతంవిదంస్తతః। తత్తపోబలసామర్థ్యాత్సదాసా
న్నిధ్యమత్రవై ॥౮॥ భవిష్యచ్చాపివిజ్ఞాయతత్రతేపేస్వయంతపః। తథా
న్యేబ్రహ్మణాజ్ఞప్తాస్తపస్తేపుస్సుదుష్కరమ్ ॥ ౯ ॥ సబ్రహ్మేశానస్సురా
స్సర్వేసనకాద్యాశ్చయోగినః । అగస్త్యాద్యాశ్చమునయశ్శఙ్ఖాద్యాశ్చనృ
పాస్తథా ॥ ౧౦ ॥ తథాఽన్యేపిసహస్రాత్సురావిర్భూతంవృషాచలే । అ
ప్రాకృతవిమానేన సార్థమేవశ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇత్థంవాయుముఖా
ద్దేవాబ్రహ్మేశానముఖాఅపి।భేజిరేచాపరేసిద్ధింబహవస్సిద్ధికాఙ్క్షిణః॥౧౨॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రావగస్త్యతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

యతోఽత్రతస్మాచ్ఛైలోఽయంఖ్యాతోదేవేషువాయునా ॥ దిలీపః ॥ భ
గవన్నస్యశైలస్యకేనాభూన్మునిషుప్రథా ॥ ౧౩ ॥ దూర్వాసాః ॥ దేవం
ద్రష్టుంతపస్తేపేహ్యగస్త్యోమలయాచలే । తదాగత్యాఽవదద్బ్రహ్మా
మునేవేఙ్కటమావ్రజ ॥ ౧౪ ॥ తత్రతేభవితాసిద్ధిరిత్యుక్త్వాంతర్దధేవి
భుః । సోపిశైలంసమాసాద్యతపస్తేపేసుదుశ్చరమ్ ॥ ౧౫ ॥ తతోవర్ష
సహస్రాంతే తమేవాహాశరీరివాక్ । అష్టోత్తరసహస్రాణి సంతితీర్థాని
చాత్రవై ॥ ౧౬ ॥ స్నాత్వాతీర్థేషుసర్వేషు లోకేఖ్యాపయతానిచ ।
నాన్యత్తపోద్విజాతీనామృతేశాస్త్రప్రదేశతః ॥ ౧౭ ॥ కింకాయక్లేశధర్మే
ణకాసిద్ధిర్భవితాద్విజ । ఉక్తంమాఘ్యందినేమంత్రేమాహాత్మ్యంభూధర
స్యచ ॥ ౧౮ ॥ వపంస్త్వమంతేవాసిభ్యోగిరేఃకురుప్రదక్షిణమ్ । ఏవం
తేభవితాతత్రకృతేషష్ఠేప్రదక్షిణే ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మణోదర్శనంమధ్యేరా
ద్రేదేవాదిదర్శనమ్ । దేవేన్ద్రదర్శనంపూర్వేహ్యగ్నేయేచహవిర్భుజః ॥
దక్షిణేచర్షిసఙ్ఘానాం సరుద్రాణాంభవేద్ధ్రువమ్ । యక్షరక్షఃపిశాచా
నాంనైరృత్యేదర్శనంభవేత్ ॥ ౨౧ ॥ విష్వక్సేనబుధైఃపశ్చాద్వాయ
వ్యేగిరిదర్శనమ్। ఉత్తరేభగవద్యోగిగణదర్శనమేవచ ॥ ౨౨ ॥ మాహా
త్మ్యజ్ఞానపూర్వంతు స్వామిపుష్కరిణీతటే । ధ్యానయోగంసమాసా
ద్య తతోక్షాస్యసితంవిభుమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఏతావదుక్త్వావిరరామవాణీ

మాహాత్మ్యయోగం స తతో విమృశ్య । ప్రదక్షిణం తస్య గిరేశ్చ కృత్వా
ధ్యానాద్విభుం వీక్ష్య పరాం గతిం యయౌ ॥ ౨౪ ॥ తతోఽగస్త్యేన
మునినా శైలోఽయం ప్రథితోఽభవత్ ॥ దిలీపః ॥ మానుషే.వ్యస్య శైల
* శ్రీవేఙ్కటాచలేశజ్ఞాఖ్యనృపతపస్తుష్టశ్రీశ్రీనివాసావిర్భావకథనమ్. *
స్య కేన జాతా ప్రథా భువి ॥ ౨౫ ॥ దూర్వాసాః ॥ పురా శఙ్ఖో మహా
ప్రాజ్ఞస్సూర్యవంశోద్భవో విభుః । సాక్షాత్కృత్య మహావిష్ణుం యాచే
య వరముత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥ యావచ్చంద్రశ్చ సూర్యశ్చ యావత్తిష్ఠతి మే
దినీ । తావత్తిష్ఠతు మే సేవా కృతా విష్ణోర్మయా విభోః ॥ ౨౭ ॥ ఇతి సంచిం
త్య మనసా రాజ్యే పుత్రం నిధాయ వై । గత్వా వసిష్ఠం పప్రచ్ఛ యత్ర విష్ణుః ప్ర
సీదతి ॥ ౨౮ ॥ తత్క్షేత్రం బ్రూహి విప్రేంద్ర యత్ర ద్రక్ష్యామ్యహం విభుమ్।
ఇతి పృష్టో మునిః ప్రాహ యత్రాగస్త్యో దిదృక్షయా ॥ ౨౯ ॥ తపశ్చరతి ధ
ర్మాత్మా తముద్దిశ్య మహామునిః । భగవాన్యత్ర సర్వాత్మా సాన్నిధ్యం చకరి
ష్యతి ॥3౦॥ త్వం చ తం గచ్ఛ శేషాద్రిం పుణ్యం స్వర్ణముఖీతటే । తత్ర బ్రహ్మ
శిలా కాచిత్సరిన్మధ్యే చ వర్తతే ॥ 3౧ ॥ అగస్త్యతపసా పశ్చాద్గయా సా
న్నిధ్యమత్ర వై । పాదా ఈశానవిష్ణ్వాది దేవానాం తత్ర సంతి హి ॥ 3౨ ॥
సువర్ణముఖరీ తత్ర కల్యయా సంగతా విభో । తయోస్తు సంగమే రాజన్యే
కేచన నరా భువి ॥ 33 ॥ సంకల్ప్య విధివత్స్నాత్వా దేవర్షీన్ అభితర్ప్య
చ । మధ్యే బ్రహ్మశిలాయాస్తు పితౄనుద్దిశ్య భక్తితః ॥ 3౪ ॥ శ్రాద్ధతర్ప
ణపిణ్డాదీన్ శ్రద్ధయా సహ వై విభో । సమాచరంతి రాజేన్ద్ర తేషాం సప్త
కులావధి ॥ 3౫ ॥ గయాయాం పిణ్డదానేన యథా తృప్తా భవంతి వై । త
థా తృప్యంతి పితరస్సత్యమేవ న సంశయః ॥ 3౬ ॥ తస్మిన్దినేఽన్నం దద్యా
చ్ఛతామ్బూలం చన్దనాదికమ్ । గోభూతిలహిరణ్యాది వస్త్రధాన్యాని స
ర్వశః ॥ 3౭ ॥ తత్ర దత్తో యథాశక్తి రేణుక్షేరోస్సమో భవేత్ ॥ త్వం
చాపి తత్ర రాజేంద్ర మహానద్యోస్సమాగమే ॥ 3౮ ॥ స్నానదానక్రియా
దీని శ్రాద్ధపిణ్డాంస్తిలోదకమ్ । కృత్వా సర్వాణి కర్మాణి ధ్యానయోగం
సమాస్థితః ॥ 3౯ ॥ వాసుదేవే మనః కృత్వా తపః కురు వృషాచలే ।
తదా కాలాంతరేఽగస్త్య స్సశిష్యస్సంగమిష్యతి ॥ ౪౦ ॥ మునినో
క్తం చ మాహాత్మ్యం శ్రుత్వా నుర్వన్ప్రదక్షిణమ్ । సాకం తేన సమాధిస్థ

స్నాత్వాత్వంశ్యసితంవిభుమ్ ॥ ౪౧ ॥ త్వయాపిసంస్తుతోదేవ స్తవాభీష్టం ప్రయచ్ఛతి ॥ దూర్వాసాః ॥ గురుణాచోదిత స్త్వేవంసగత్వాతంవృషాచలమ్ ॥ ౪౨ ॥ తత్క్రమేణతప స్తప్త్వాముహినా తేనసంగతః । ఆవిర్భూతంహరిందృష్ట్వాయయాచేవరముత్తమమ్ ॥ ౪౩ ॥ యావచ్చన్ద్రశ్చసూర్యశ్చయావత్తిష్ఠతిమేదినీ । తావన్మయాకృతాసేవాశైలేంద్రేఽత్రవసంభవేత్ ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యుక్తోభగవాన్ప్రాహశృణుభూపవచోమమ । అర్చావిగ్రహరూపోఽహంసచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౪౫ ॥ స్వయంవ్యక్త ప్రదేశేషుదృశ్యోబ్రహ్మాదియోగినామ్ । తామేవప్రతిమాంకేచిజ్జానంతి నృపపుఙ్గవ ॥ ౪౬ ॥ తథాత్వేనాపివాయోగ్యందర్శనంమేకలౌయుగే। యుగేష్వపిచసర్వేషుదుర్దర్శంయత్తుపాపినామ్ ॥ ౪౭ ॥ తద్రూపస్యాపి ధ్యానాయసాదృశ్యధ్యానహేతవే । విమానంచశిలాదారులోహైష్టకచితంకురు ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమాంచశిలారూపాంతాంపశ్యంతికుయోగినః । రూపద్వయంప్రపశ్యంతిజ్ఞానినోబ్రహ్మవిత్తమాః ॥ ౪౯ ॥ భానుమాన్భానుసఙ్ఘైస్తురసగ్రాహీయథాభువః । సాత్వాత్మాజాశ్రయోనిత్యమహంబింబాంతరేణచ ॥ ౫౦ ॥ యథాదృష్టంవిమానం తేమద్రూపంపురుషర్షభ । తథాకురుమహాభాగతేన తేభవితాగతిః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేదేవస్సర్వేషామేవపశ్యతామ్ ॥ ౫౧½ ॥ తేనోక్తమార్గేణ విధాయపుణ్యంవిమానవర్యంప్రతిమాంచపుణ్యామ్ । ప్రఖ్యాప్యశఙ్ఖోనరలోకసఙ్ఘైజగామవిష్ణోఃపదమవ్యయంశుభమ్ ॥ ౫౨½ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శంఖనృపాది తపస్తుష్టభగవదావిర్భావాదివర్ణనంనామతృతీయోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థముక్తిప్రదస్వామిపుష్కరిణ్యాదిసప్తతీర్థవర్ణనమ్.

దిలీపః ॥ అస్మిన్నగోత్తమేపుణ్యేకతితీర్థానిసంతివై । తేషాంసఙ్ఖ్యాంచమేబ్రూహికతిముఖ్యానితత్రవై ॥ ౧ ॥ తత్రాప్యత్యంతముఖ్యాని వదమేమునిసత్తమ । సద్ధర్మరతిదాన్యత్రకతిసఙ్ఖ్యాన్వితానిచ ॥ ౨ ॥ కతిచజ్ఞానదాన్యత్రభక్తివైరాగ్యదానిచ । ముక్తిప్రదానికాన్యత్రతాని

మేవదసుపత్ర ॥ ౩ ॥ దూర్వాసాః ॥ షట్షష్టికోటి స్తీర్థానిపుణ్యాన్య
త్రనగోత్తమే । అష్టోత్తరసహస్రంతు తేషుముఖ్యానిసువ్రత ॥ ౪ ॥
తీర్థానిసమ్మతానీహసద్ధర్మరతిదానివై । అష్టోత్తరసహస్రాచ్చముఖ్యతీ
ర్థానివై తతః ॥ ౫ ॥ సద్విజ్ఞానప్రదాన్యత్ర తీర్థాన్యష్టోత్తరంశత
మ్ । తస్మాచ్చాష్టోత్తరశతాన్ముఖ్యతీర్థానిభూపతే ॥ ౬ ॥ భక్తి
వైరాగ్యదాన్యత్ర షష్టిమష్టోత్తరాంవిదుః । ముక్తిదాన్యత్రసప్తైవము
క్తిదాన్యత్ర తేబ్రువే ॥ ౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీచైవవియద్గఙ్గాతతఃపరమ్ ।
పశ్చాత్పాపవినాశంచపాణ్డుతీర్థంతతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ కుమారధారికాతీ
ర్థంతుమ్బ్రాస్తీర్థంతతఃపరమ్ । కృష్ణతీర్థమితిఖ్యాతంసర్వపాపహరంశుభ
మ్ ॥ ౯ ॥ తత్రస్నాంతిచయేమర్త్యాస్తేయాంతిపరమంపదమ్ । వర్షేవ
ర్షేచతీర్థానాంసప్తానాంపర్వతోత్తమే ॥ ౧౦ ॥ తిథినక్షత్రయోగేనస
ర్వతీర్థసమాగమః । తంచకాలంప్రవక్ష్యామిసమాహితమనాభవ ॥౧౧॥
మకరస్థేరవౌరాజన్పౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తా
యాంస్నానకాలోవిధీయతే ॥ ౧౨ ॥ తద్దినేస్నాతియోమర్త్యఃకృష్ణతీ
ర్థేమహామతిః । సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వాకామాఁల్లభేతసః ॥ ౧౩ ॥ కు
మ్భమాసేపౌర్ణమాస్యాంమఘాయోగోయదాభవేత్ । కుమారధారి
కాంయాంతిసర్వతీర్థానివైతదా ॥ ౧౪ ॥ తత్రయస్స్నాతిరాజేంద్రరా
జసూయఫలంలభేత్ । పుత్రోవిజాయతేతస్యతస్మిన్నేవహిజన్మని॥౧౫॥
ముక్తిశ్చభవితాతత్రనాత్రకార్యావిచారణా । కుమారధారికాయాంచ
సార్థందక్షిణయావిభో ॥ ౧౬ ॥ అన్నదానంచకర్తవ్యంపితౄనుద్దిశ్యయ
త్నతః । యుక్తేచోత్తరఫల్గున్యాశుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౧౭ ॥ తుమ్బ్రా
స్తీర్థంమీనసంస్థేరవౌతీర్థానిసర్వశః । అపరాహ్ణేసమాయాంతితత్రస్నా
త్వానజాయతే ॥ ౧౮ ॥ వివాహమౌఞ్జీబంధౌచకారయేద్ద్రవ్యదానతః ।
మేషసంక్రమగేభానౌసంయుతాయాంతుచిత్రయా ॥ ౧౯ ॥ పౌర్ణ
మాస్యాంసమాయాంతివియద్గఙ్గాంతథైవచ । తత్రస్నాత్వానరస్సద్య
శ్శతక్రతుఫలంలభేత్ ॥ ౨౦ ॥ సువర్ణదానంకర్తవ్యంకన్యాదానంవిశే
షతః । వృషభస్థేరవౌరాజన్ద్వాదశ్యాంరవివాసరే ॥ ౨౧ ॥ శుక్లే
వాప్యథవాకృష్ణేభౌమస్యాపిచవాసరే । పాణ్డుతీర్థంసమాయాంతి

గఙ్గాదీనిజగత్త్రియే ॥ ౨౨ ॥ తత్రస్నాత్వాచగాందత్వా ముచ్యతేప్రతి బంధకాత్ । కాలస్తుసంగవస్తత్ర ఋషిభిఃపరికీర్తితః ॥ ౨౩ ॥ ఆశ్వినే శుక్లపక్షేతు భానువారేణసప్తమీ । యోత్తరాషాఢయాయుక్తా తస్యాం పాపవినాశనే ॥ ౨౪ ॥ ప్రాప్తాయాముత్తరాభాద్రాం ద్వాదశ్యాం వాసమాగమః । తదాపాపవినాశాఖ్యే స్నాతుర్ముక్తిర్భవిష్యతి ॥ ౨౫ ॥ సాలగ్రామశిలాందత్వా స్నాత్వాచవిధిపూర్వకమ్ । ముచ్యతేసర్వ పాపైశ్చ జన్మకోటిశతోద్భవైః ॥ ౨౬ ॥ ధనుర్మాసేసితేపక్షే ద్వా దశ్యామరుణోదయే । ఆయాంతిసర్వతీర్థాని స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ ౨౭ ॥ తత్రస్నాత్వానరస్సద్యో ముక్తిమేతినసంశయః । యేనజన్మసహస్రే షు పుణ్యమేవార్జితంపురా ॥ ౨౮ ॥ తస్యస్నానంతత్రభవే న్నాన్య స్యాసుకృతాత్మనః । తత్రస్నానంసకృద్యస్య జన్మకోటిశతేషుసః ॥ ౨౯ ॥ గఙ్గాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతోభవతిమానవః । విభవానుగుణందానం కా ర్యంతత్రయథావిధి ॥ ౩౦ ॥ సాలగ్రామశిలాంచాన్నం గాంచదద్యా ద్విశేషతః । భూమిందద్యాత్ప్రియత్నేన బ్రహ్మలోకజిగీషయా ॥ ౩౧ ॥ పితౄనుద్దిశ్యదాతవ్యంశ్రాద్ధాద్యంతత్క్షణేనవై । అరుణోదయమారభ్య తత్రషడ్ఘటికావధి ॥ ౩౨ ॥ సంగమస్సర్వతీర్థానాం తత్రపుణ్యమనంతకమ్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ముక్తిప్రదస్వామి పుష్కరిణ్యాదిసప్తతీర్థమహిమానువర్ణనంనామచతుర్థోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్థాష్టషష్టితీర్థమహిమానువర్ణనమ్.

దిలీపః ॥ భక్తివైరాగ్యదానాంచ తీర్థానాంనామవైభవమ్ । శ్రోతుమిచ్ఛామిచాత్రేయ ప్రాప్తానాంచాష్టషష్టితామ్ ॥ ౧ ॥ దూ ర్వాసాః ॥ భక్తివైరాగ్యదంపుణ్యం సద్యఃపాపవిమోచనమ్ । తీర్థా నామష్టషష్టేస్తు తవవక్ష్యామివైభవమ్ ॥ ౨ ॥ తీర్థానాంచాత్రపుణ్యా నాం నామసంకీర్తనాన్నృణామ్ । సద్యఏవమహాపాపకోటీనాంచక్ష యోభవేత్ ॥ ౩ ॥ కిముస్నానాదిసత్కర్మనిరతానాంమహాత్మనామ్ । తానిక్రమేణవక్ష్యామి సమాహితమనాభవ ॥ ౪ ॥ దేవస్యపూర్వాది గ్భాగే తత్రైవాగ్నేయకోణకే । చక్రతీర్థమితిఖ్యాతం చక్రేణాధిష్ఠితం

పురా ॥ ౫ ॥ తస్యోపరితథాఖ్యాతం వ[౨]జ్రతీర్థమ్మనోహరమ్ । వై[౩]ష్వ
క్సేనంతథాతీర్థం శక్రపాపహరంపరమ్ ॥ ౬ ॥ తతఃపాం[౪]చాయుధంతీ
ర్థం తన్మధ్యేచహా[౫]లాయుధమ్ । తతఐశాన్యభాగేతు నా[౬]రసింహంమ
నోహరమ్ ॥ ౭ ॥ తతఃకా[౭]శ్యపతీర్థంచ మా[౮]న్మథంతుతతఃపరమ్।
బ్ర[౯]హ్మతీర్థంచా[౧౦]గ్నితీర్థం గా[౧౧]తమంతుతతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ దై[౧౨]వ
తీర్థందై[౧౩]వలంచ వైశ్వా[౧౪]మిత్రమతఃపరమ్ । భా[౧౫]ర్గవంతుతథాతీ
ర్థ మాష్టా[౧౬]వక్రమతఃపరమ్ ॥ ౯ ॥ దు[౧౭]రారోహణతీర్థంతదాగ్నే
య్యామస్తివై దిశి । ఐశాన్యాంభై[౧౮]రవంతీర్థం పిశాచానాంవిమోచ
నమ్ ॥ ౧౦ ॥ మే[౧౯]ఘహాతీర్థమితిఖ్యాతముదరవ్యాధినాశనమ్ । క్షే
త్రపాలశిలాపార్శ్వేపశ్చిమేపా[౨౦]ణ్డవంతథా ॥ ౧౧ ॥ వా[౨౧]యు
తీర్థంతథాపుణ్యం సేవితంభూరివాయునా । అ[౨౨]స్థితీర్థంమహాపుణ్యం
మృతాస్థిక్షేపణాదిహ ॥ ౧౨ ॥ పూర్వదేహసమాయుక్తాః పు
నర్జీవంతిజంతవః । మా[౨౩]ర్కణ్డేయంతథాతీర్థస్నానాదాయుష్యవర్ధన
మ్ ॥ ౧౩ ॥ తథాజా[౨౪]బాలితీర్థంచ వా[౨౫]లఖిల్యమతఃపరమ్ । తతో
జ్వ[౨౬]రహరంతీర్థంసర్వజ్వరనివారణమ్ ॥ ౧౪ ॥ తతోవిష[౨౭]హరంతీ
ర్థమాస్తికేనవినిర్మితమ్।తక్షకేనాపిసందష్టస్స్నానేనైవేహనిర్విషః॥౧౫॥
లక్ష్మీ[౨౮]తీర్థంతతఃపశ్చాత్పూర్వస్యాందిశిసంస్థితమ్ । వాయవ్యాందిశి
తీర్థాని చోత్తరస్యాంతథైవచ ॥ ౧౬ ॥ ఋ[౨౯]షితీర్థమ్మహాపుణ్యం శ
తా[౩౦]నందంసుతీ[౩౧]క్ష్ణకమ్ । వై[౩౨]భాణ్డకమ్మహాపుణ్యం బిల్వ[౩౩]తీ
ర్థమతఃపరమ్ ॥ ౧౭ ॥ అధస్తాద్విష్ణు[౩౪]తీర్థంచ పుణ్యంమారుతినిర్మిత
మ్ । శర్వ[౩౫]తీర్థమితిఖ్యాతం శా[౩౬]రభంతుతతఃపరమ్ ॥ ౧౮ ॥ తతో
వాయవ్యదేశేతు బ్రహ్మ[౩౭]తీర్థమ్మనోహరమ్ । అశ్వమేధేనయత్రేజే
భగవంతంసనాతనమ్ ॥ ౧౯ ॥ అధస్తాదిం[౩౮]ద్రతీర్థంతు భా[౩౯]రద్వా
జమతఃపరమ్।తతస్త్వ[౪౦]మ్బరగఙ్గాఖ్యం తతఃప్రా[౪౧]చేతసంతథా॥౨౦॥
తతఃపా[౪౨]పవినాశంచ తీర్థంసా[౪౩]రస్వతంతథా । యత్రపాపానిస
ర్వాణి క్షాళితానిచసర్వశః ॥ ౨౧ ॥ తోయేచశ్వేతతాంయాంతి జనా
నాంపాపకారిణామ్ । కు[౪౪]మారధారికానామవాయవ్యాందిశివర్త
తే ॥ ౨౨ ॥ అధస్తాద్గ[౪౫]జతీర్థంతు ఋ[౪౬]శ్యశృఙ్గమతఃపరమ్ । తత

స్తుమ్బురుతీర్థంచ నారదాద్యైశ్చసేవితమ్ ॥ ౨౩ ॥ తన్మధ్యేష్టాదశతీర్థం సర్వపాపవినాశనమ్ । దశావతారతీర్థంచ హలాయుధమతఃపరమ్ ॥ ౨౪ ॥ తతస్సప్తర్షితీర్థంచగజకోణమతఃపరమ్। వైష్వక్సేనంతథాతీర్థం పశ్చిమేతువిరాజితమ్ ॥ ౨౫ ॥ పశ్చాద్బుద్ధసరస్తీర్థం విష్వక్సేనజయావహమ్ । ఇతిముఖ్యానితీర్థాని మహాపాతకసంక్షయే ॥ ౨౬ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భక్తివైరాగ్యప్రదాష్టషష్టితీర్థనామవైభవకథనంనామపఞ్చమోధ్యాయః.

మన్వాద్యష్టోత్తరశతతీర్థనామాని.

దూర్వాసాః ॥ మన్విన్ద్రవసుసంజ్ఞాని రుద్రాదిత్యాహ్వయానిచ । నవప్రజేశసంజ్ఞాని హ్యశ్వినంశుక్రసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧ ॥ వారుణంజాహ్నవీతీర్థం కారంపేయంకాణ్వమేవచ । ఆగ్నేయంనారదంతీర్థంసోమతీర్థం చభార్గవమ్ ॥ ౨ ॥ ధర్మతీర్థంయక్షతీర్థం పరశుతీర్థంగణేశ్వరమ్। భౌమంమాత్స్యంపారిభద్రంచ జగజ్జాడ్యహరంపరమ్ ॥ ౩ ॥ విశ్వకల్లోలతీర్థంచ తీర్థంయమవినిర్మితమ్ । బార్హస్పత్యం రాక్షమహర్షమజామోదంజనేశ్వరమ్ ॥ ౪ ॥ ఇష్టసిద్ధికరంసిద్ధిర్వాటమౌదుంబరంతథా । కార్తికేయంకుబ్జతీర్థందశప్రాచేతసంతథా ॥ ౫ ॥ గారుడంశేషతీర్థంచ వాసుకిర్విష్ణువర్ధనమ్ । కర్మకాణ్డంపుణ్యవృద్ధిరృణమోచనమేవచ ॥ ౬ ॥ పార్జన్యంమేఘతీర్థంచ యత్రనిత్యప్రవర్షణమ్ । సాంకర్షణంవాసుదేవంనారాయణమతఃపరమ్ ॥ ౭ ॥ దేవతీర్థం యక్షతీర్థం కాలతీర్థంచగోముఖమ్ । ప్రాద్యుమ్నమానిరుద్ధంచపితృతీర్థమతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ ఆర్షేయం వైశ్వదేవంచ స్వధాస్వాహావినిర్మితే । అస్థితీర్థంచాంజనేయంశుద్ధోదకమతఃపరమ్ ॥ ౯ ॥ అష్టభైరవతీర్థంచశతమష్టోత్తరంత్విదమ్ । తీర్థజాతమిదంనృణాం జ్ఞానప్రదమనుత్తమమ్॥ ౧౦॥

తీర్థాన్యష్టోత్తరశతంసంతినైరృతకోణకే । దక్షపుత్రసహస్రేణ యత్రతప్తమ్మహత్తపః ॥ ౧౧ ॥ నారదస్యోపదేశేనయచ్ఛతైరేవనిర్మితమ్। అస్తితీర్థసహస్రంతత్సద్యస్సిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౧౨ ॥ కాశ్యపాశ్రమమారభ్య హ్యర్ధయోజనమధ్యతః । కుమారధారికాతీర్థాత్పశ్చిమేసంస్థితంచ తత్ ॥ ౧౩ ॥ సాష్టభైరవతీర్థంతత్కర్మసిద్ధిప్రదంనృణామ్ ॥౧౩½॥ *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే మన్వాద్యష్టోత్తరశతతీర్థనామానువర్ణనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

తోండమాన్నామకనృపోత్పత్తిక్రమః.

దిలీపః॥ కేననామ్నాప్రసిద్ధోఽసౌభగవాన్హరిరీశ్వరః । కింలక్షణశ్చతత్రాస్తేతన్మేబ్రూహితపోధన ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ శ్రీనివాసాఖ్యయాదేవశ్శఙ్ఖచక్రధరోవిభుః । శాంతభావంసమాపన్నోమృగయోద్దామలోచనః ॥ ౨ ॥ కటింస్పృశన్వామకరాద్వరముద్రాంచదక్షిణాత్ । తిరోహితరమాభూభ్యాందృశ్యతేమృగయుర్యథా ॥ ౩ ॥ నీలజీమూతసంకాశః పీతకౌశేయశోభితః । పీనవృత్తబృహద్బాహుస్సునాసశ్చారులోచనః ॥ ౪ ॥ దోషగంధవిదూరశ్చగుణసాంద్రస్సుఖోచితః । కోటికందర్పలావణ్యస్స్ఫురన్మకరకుణ్డలః ॥ ౫ ॥ బృహద్వక్షస్స్థలావాసమహాలక్ష్మ్యాచశోభితః । తత్తదిష్టతమంకామందదద్భక్తానుకంపయా॥ దర్శయన్భక్తవాత్సల్యంయోదదౌహస్తగేశుభే। శఙ్ఖచక్రేనృపేంద్రాయచక్రవర్తితియంవిదుః ॥ ౬ ॥ అతఏవారిశఙ్ఖాభ్యాం దృశ్యేతేరహితౌకరౌ । అర్చారూపశిలారూపవిగ్రహస్యమహాత్మనః ॥౭॥ దిలీపః॥ కోయంనృపశ్చక్రవర్తీకింపూర్వస్సుచిరాదభూత్ । ఇదానీంవర్తతేవాయంకావాభూద్విపదస్యవై ॥౯॥ యదర్థందేవదేవేనశఙ్ఖచక్రేప్రసాదితే । బ్రూహివిస్తరతోబ్రహ్మన్ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే ॥౧౦ ॥ దూర్వాసాః ॥ పురాకశ్చిద్ద్విజవరఆసీద్వైఖానసోనృప । కృష్ణక్షేత్రేచోళదేశేయాహరిద్రానదీశుభా ॥ ౧౧ ॥ తత్తీరేఽవర్తతప్రీత్యా హరిర్గోపాలవేషవాన్ । తత్రైతతపసిచోళేనధృతవర్మాభిధేనచ ॥ ౧౨ ॥ గోపాలకృష్ణరూపస్యదర్శనార్థంకలౌయుగే । పంచవింశేతుయోభూమౌపురావైవస్వతాంతరే ॥

శూద్రోభాగవతోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ ఉపాహృత్యచపుష్పాణి త్రికాలేపిచ
దామకృత్ । పూజాకాలేవిప్రహస్తేప్రత్యహంచసమార్పయత్ ॥౩౩ ॥
పశ్యంతౌతావుభౌపుణ్యౌ ప్రత్యహంచదివౌకసామ్ । పూజాభికాంక్షి
ణాంసంఘంవిస్మయంజగ్మతుఃపరమ్ ॥ ౩౪ ॥ వస్త్రైఃఫలైశ్చపుష్పైశ్చ
కందమూలాదిభిశ్చతౌ । సపర్యాంచక్రతుస్సమ్యగ్భక్త్యుద్రిక్తసుఖాన్వి
తౌ ॥ ౩౫ ॥ తతఃకాలాంతరేకశ్చిద్గంధర్వోనామకుండలః । దివ్యంవి
మానమారుహ్య సస్త్రీకోగిరిగహ్వరే ॥ ౩౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే దే
వందృష్ట్వాభిపూజ్యచ । తతఉత్తరదేశేతు మనోరమ్యేవనాంతరే ॥౩౭ ॥
నానావిలాసభావాభీ రేమేరామాభిరంజసా । తందృష్ట్వారంగదాసోపి
పంచబాణశరార్దితః ॥ ౩౮ ॥ నిరీక్ష్యకుంజేలీనస్సన్ రేతస్సద్యోవిముక్త
వాన్ । పశ్చాద్గతమదోభూత్వా మనసైవాతిశంకితః ॥ ౩౯ ॥ తదోప
హృతపుష్పాణి విసృజ్యాధిగతత్రపః । శుద్ధికామోమమజ్జాథ స్వామిపు
ష్కరిణీజలే ॥ ౪౦ ॥ పునరాహృత్యపుష్పాణి తాన్యాదాయాలయంయ
యౌ । గోపీనాథోపితందృష్ట్వా ప్రాహస్మాతామ్రలోచనః ॥ ౪౧ ॥
పూజాకాలోగతఃక్వాద్య గతోసిగతసంస్మృతిః । కింతేవిలంబహేతు
స్తుక్వావాత్సీఃకథ్యతామితి ॥ ౪౨ ॥ గోపీనాథేనైవముక్తోరంగదాసోపి
లజ్జయా । నప్రత్యువాచతంవిప్రంతదాఽవనతకంధరః ॥ ౪౩ ॥ పునఃపు
నఃకృతేప్రశ్నేతస్మింస్తూష్ణీంస్థితేపిచ । ఆకాశవాణీతంప్రాహాశృణుశూ
ద్రేతిసాదరమ్ ॥ ౪౪ ॥ కామేనవ్యాకులంచిత్తం నైవస్వాస్థ్యంగమిష్య
తి । అస్వస్థచిత్తోనక్వాపి సిద్ధిమేతినసంశయః ॥ ౪౫ ॥ తస్మాద్విసృజ్య
కాయంత్వంవ్రజదేహాంతరంశుభమ్ । తస్మిన్నృపోత్తమోభూత్వా జీ
ర్ణమేతంమమాలయమ్ ॥ ౪౬ ॥ గోపురాద్యైశ్శుభైఃపూర్ణంమణ్టపైర
ద్భుతైరపి । శోభమానంనవంకుర్యాస్తేనతేభవితాగతిః ॥ ౪౭ ॥ తదా
నారీసహస్రాణి భోక్ష్యసేత్వంనసంశయః । భుక్త్వాభోగాననేకాంశ్చ
మత్పాదాసక్తచేతసః ॥ ౪౮ ॥ తస్మిన్జన్మనితేశత్రు పీడాచైవభవిష్య
తి । తదాతవజయార్థాయ చక్రశఙ్ఖౌజయావహౌ ॥ ॥౪౯ ॥ దా
స్యామిచాంతేముక్తించ సకులస్యనసంశయః । ఇత్యుక్త్వాఽఽకాశవాణీ
తు విరరామతతఃపరమ్ ॥ ౫౦ ॥ రఙ్గదాసోనిరాహారః క్రమాత్త్య

త్తకళేబరః । నారాయణపురేజజ్ఞే చక్రవర్తీతినామతః ॥ ౫౧ ॥ తోం
డమానితితంప్రాహుః ద్రావిడాద్రవిడేశ్వరమ్ । జన్మప్రభృతిదాసస్సః
సదావిష్ణుపరాయణః ॥ ౫౨ ॥ మణ్డలాధిపతిర్భూత్వా దివ్యనారీసహస్ర
భుక్ । ప్రత్యహంచబిలద్వారాద్గత్వావేఙ్కటపర్వతమ్ ॥ ౫౩ ॥ అన్వ

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌతోణ్డమాన్నృపకృతగోపురాదినిర్మాణక్రమః.

హంచకరోతిస్మపూజాంతస్యమహాత్మనః । భక్త్యుద్రిక్తమనాభూత్వాద
దౌగ్రామాననేకశః ॥ ౫౪ ॥ ప్రాకారద్వయసంయుక్తంగోపురద్వయ
సంయుతమ్ । గర్భాగారసమాయుక్తమకరోద్దివ్యమాలయమ్ ॥ ౫౫ ॥
తథామహానసాగారంయాగమణ్డపమేవచ । ధాన్యాగారంచగోశాలాం
యద్యదంగంహరేశ్శుభమ్ ॥ ౫౬ ॥ కారయామాసతత్సర్వమష్టావింశేక
లౌయుగే । తథోత్సవవిధింతస్యకారయామాసవైద్విజైః ॥ ౫౭ ॥ భూ
షణానిదదౌతస్య నానారత్నచితానిచ । స్థితేకదాచిత్తితిపే శ్రీనివాసస్య

తోణ్డమాన్నృపస్యభగవద్దత్తచక్రాద్యాయుధప్రాప్తిః.

సన్నిధౌ ॥ ౫౮ ॥ శత్రవశ్చబలోద్రిక్తా రురుధుస్తస్యవైపురీమ్ । శ్రు
త్వాబలార్ణవంఘోర మాయాంతంనాతిశంకితః ॥ ౫౯ ॥ యోద్ధుకా
మోజగామాథపునస్తైశ్చపరాజితః । తతఃఖిన్నమనాభూత్వాతమేవశర
ణంయయౌ ॥ ౬౦ ॥ బిలద్వారేణదేవేశంగత్వాపాదౌప్రగృహ్యచ। రు
రోదత్రాహిత్రాహీతితంప్రాహార్త్యాస్వరూపవాన్ ॥ ౬౧ ॥ మాభైషీఃపు
త్రభద్రంతే చక్రశంఖౌదదామితే । తాభ్యాంగచ్ఛపురీందివ్యాంతౌతేశ
త్రూన్హనిష్యతః ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాతౌదదౌతస్మై తాభ్యాంసహాజగా
మసః । తౌచశత్రూన్నిహత్యాశుకృత్వారాజ్యమకణ్టకమ్ ॥ ౬౩ ॥ ఆ
జగ్మతుఃక్షితిభృతాసాకందేవస్యసన్నిధౌ । రాజాదేవంవవందేథస్తుత్వా
స్తోత్రైరనేకశః ॥ ౬౪ ॥ వరంవరయభద్రేతిదేవోరాజానమబ్రవీత్ ।
రాజా ॥ మమాయుధప్రదానస్య ఖ్యాత్యైదేవోత్తమప్రభో ॥ ౬౫ ॥ అ
ర్చాబిమ్బేశిలాబింబే చక్రశంఖౌనధారయ । ఇతిసంప్రార్థితోదేవోనద

ధారపునశ్చతౌ ॥ ౬౬ ॥ అదృశ్యోతిష్ఠతశ్శోభా పార్శ్వతశ్శార్గధన్వనః ।
ఇత్యేతత్కథితంసర్వం యత్పృష్టోహంత్వయాఽనఘ ॥ ౬ ॥ సకారణం
చక్రదానంకిమన్యచ్ఛోతుమిచ్ఛసి॥౬౮॥　　...　　...　　*

ఇతిశ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తోణ్డమా
న్నామకనృపోత్పత్తి భగవద్దత్తశఙ్ఖచక్రధారణప్రా
ప్త్యాదికథనంనామ సప్తమోధ్యాయః.

శ్రీవరాహస్యస్వామితీర్థవాయవ్యభాగస్థితికథనమ్.

దిలీపః ॥ స్థితానిస్వామిసరసితీర్థానిమునిపుఙ్గవ । కతితానిచపు
ణ్యానినామధేయానికానిచ ॥౧॥ కాదేవతాకింఫలంచవదవిస్తరతోము
నే ॥ దూర్వాసాః ॥ తీర్థానాముత్తమంతీర్థంస్వామిపుష్కరిణీశుభా ॥౨॥
స్మర్తవ్యాసర్వతీర్థేషు గఙ్గేవాఘాపహారిణీ । తస్యావాయవ్యభాగేతు వా
రాహంతీర్థముత్తమమ్॥౩॥ యదాహ్యార్తంకాశ్యపేనభూతలంబ్రహ్మణాత
దా। సంస్తుతోభగవాన్విష్ణుర్భూమ్యుద్ధరణమిచ్ఛతా ॥౪॥ తన్నాసాపుట
సంభూతఃకిటిఃపోత్రీమహాబలః । గత్వారసాతలంహత్వాహిరణ్యాక్షంమ
హాబలమ్॥౫॥ ఉజ్జహారక్షితిందంష్ట్రాకోట్యాచపురుషోత్తమః।తదూర్ధ్వం
లోకరక్షార్థంస్థాపితంవేఙ్కటాచలే ॥౬॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరేబ్రహ్మణా
పరమేష్ఠినా । జలాధివాసనంతస్యవాయవ్యేఽస్యాంచకారసః ॥ ౭ ॥ మ

బ్రహ్మప్రార్థనయాశ్రీనివాసాభ్యుపగతప్రాథమికవరాహసేవాక్రమః

మజ్జాథప్రతిష్ఠాఽన్తేదేవర్షిపితృభిస్సహ । ఉవాచవచనంచేదంసర్వలోక
స్యపశ్యతః ॥ ౮ ॥ వరాహతీర్థనామ్నాచభాగోయంప్రథితోభవేత్ ।
యోఽత్రాయాతిహరింసోఽత్ర నాస్నాత్వైవాశుచిర్నమేత్ ॥ ౯ ॥
వరాహదర్శనాత్పూర్వం శ్రీనివాసంనమేన్నచ । దర్శనాత్పూర్వరా
హస్య శ్రీనివాసోనతృప్యతి ॥ ౧౦ ॥ ఇతికృత్వావ్యవస్థాంస పరమేష్ఠీపి
తామహః । దృష్ట్వాథశ్రీనివాసంచస్తుత్వాచవివిధైస్స్తవైః ॥ ౧౧ ॥

పాదాన్ప్రగృహ్య దేవస్య యయాచేవరముత్తమమ్ । మత్స్థాపితవరాహ స్యపూర్వంస్యాత్పూజనంహరే ॥ ౧౨ ॥ దర్శనంస్నానదానాద్యైరిత్యు క్తోథశ్రియఃపతిః। తథాస్త్వితివరందత్వాకారయామాసతత్తథా ॥౧౩॥ తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం వాయవ్యాందిశిసంస్థితమ్ । పునర్యుగాంతసమ

నిషాదకృతవరాహదర్శనప్రకారః.

యేనస్ప్టే దేవాలయేపిచ ॥౧౪॥ నిషాదోభూద్గిరివరేశ్యామాకాఽఽవాపక శ్శుచిః । ఆహారభూతశ్యామాకతణ్డులంప్రత్యహంనృప ॥ ౧౫ ॥ వైఖా నసేద్విజవరే దత్వాపాకంవిధాయచ । దాపయిత్వాచనైవేద్యం స్వ యంభుక్తేతదేవచ ॥ ౧౬ ॥ కదాచిత్తణ్డులంకృత్వాదత్వాపుత్రవశే త్వగాత్ । వనాద్వనాంతరంవ్యాధో మధ్వన్వేషణతత్పరః ॥ ౧౭ ॥ త స్మిన్నేవాంతరేపుత్రః క్షుధయాపరిపీడితః । కృత్వాశ్యామాకపక్వా న్నం మనసావిష్ణవేఽర్పయన్ ॥ ౧౮ ॥ అభుఙ్క్తథపితాప్యాగాన్మధు చ్ఛత్రంప్రగృహ్యచ । శ్రీనివాసస్యనైవేద్యతణ్డులందేహిపుత్రక ॥౧౯॥ పిత్రేత్యుక్తస్సుతఃప్రాహ తాతాహంక్షుధయార్దితః । తాన్పక్త్వాభుక్త వాన్నస్మివిష్ణవేమనసార్పయన్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్తవతిపుత్రేసతచ్ఛ్రుత్వా క్రోధమూర్ఛితః । ప్రాయశ్చిత్తంచికీర్షుస్సన్కరవాలమథాదదే ॥౨౧॥ శిరచ్ఛేత్తుంస్వపుత్రస్య తదావల్మీకగఃకిటిః । ప్రగృహ్యతరసాఖడ్గంతన్ని షాదమువాచహ ॥ ౨౨ ॥ నాపరాధోస్తితేపుత్రేయతోన్నంచార్పితం మమ । త్వత్తోప్యధికభక్తోయంభక్త్యాతదహామద్మివై ॥౨౩॥ ఇత్యుక్తోవి హ్వలఃపశ్చాద్దదర్శాద్భుతకర్మతత్ । పునర్విమృశ్యతద్రూపంబహుధానచ దృష్టవాన్ ॥౨౪॥ తమేవద్రుష్టకామస్సన్నిషాదోన్నవివర్జితః। వనేచచార ధర్మాత్మాతదాకోలమ్మహాద్భుతమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్యామాకవనమధ్యస్థంశ్యా మాకాంకురభక్షిణమ్ । కుర్వంతంశ్వేతముద్వీక్ష్యతంహంతుంచాన్వగా ద్రుషా ॥ ౨౬ ॥ సోపినానావనోద్దేశాంశ్చారయిత్వాపునఃక్రమాత్ । ప్రవివేశస్వవల్మీకం స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౭ ॥ అయమేవవిభుర్వి

ష్ణురితిజ్ఞాత్వాయయౌద్రుతమ్ । వల్మీకంపరయాభక్త్యా జగౌప్రాకృత యాగిరా ॥ ౨ర ॥ తదావల్మీకగః ప్రాహ హరిరేనంమృగాంతకమ్ । నాహంద్రుశ్యోఽస్మి తేపుత్ర సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౯ ॥ కింతువక్ష్యామి తేపుత్ర బ్రహ్మణాస్థాపితంపురా । శిలారూపంచవల్మీకే వర్తతేతత్సముద్ధర ॥ ౩౦ ॥ విమానంకారయిత్వాచ తస్యపుష్కరిణీతటే । బ్రాహ్మణై శ్చవిధానజ్ఞైః పూజాంకారయమేవిభోః ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యుక్తమాత్రేణనిషాదవర్యో వల్మీకగంవిష్ణుమథోజ్జహార । వాయవ్యభాగేచవిమానవర్యం విధాపయామాసవిధానవిత్తమైః ॥ ౩౨ ॥ తతోనిషాదంతంప్రాహ కిటి

స్వామితీర్థమధ్యగతధనదాదినవతీర్థవర్ణనమ్.

రూపీహరిస్స్వయమ్ । పూర్వంసేవ్యంవిమానంమే తీర్థంచశ్రీనివాసతః ॥ ౩౩ ॥ తతఃప్రభృతితత్తీర్థం పూర్వసేవ్యంబభూవహ । ఉత్తరేధనదంతీర్థం ధనదేనవినిర్మితమ్ ॥ ౩౪ ॥ యత్రస్నాత్వాఽఘునిర్ముక్తో ధనసంపదమాప్నుయాత్ । ఐశాన్యాంగాలవంతీర్థం గాలవేనవినిర్మితమ్ ॥ ౩౫ ॥ యత్రస్నాత్వాచపీత్వాచ భుక్తిముక్తించవిందతి । మార్కండేయంపూర్వభాగే మార్కండేయవినిర్మితమ్ ॥ ౩౬ ॥ తత్రస్నాంతినరాయేతు తే షామాయుఃప్రవర్ధతే । అగ్నినానిర్మితంతీర్థ మాగ్నేయ్యాంపాపమోచనమ్ ॥ ౩౭ ॥ దక్షిణేయమతీర్థంతు నరకోత్తారకారణమ్ । వసిష్ఠనిర్మితం తీర్థం రాక్షసేత్వృణమోచనమ్ ॥ ౩౮ ॥ వారుణేవాయుతీర్థంచ సద్యః కైవల్యదాయకమ్ । మధ్యేసరస్వతీతీర్థం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౩౯ ॥ యఏషునవతీర్థేషు స్నానమేకదినేనరః । కృత్వాపశ్యేచ్ఛ్రీనివాసం నపునర్జాయతేతుసః ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం శ్రీనివాసస్యదర్శనమ్ । సహస్రనామపఠనం నాల్పస్యతపసఃఫలమ్ ॥ ౪౧ ॥ అస్నాతుర్నవతీర్థేషు వరాహంచాప్యపశ్యతః । సర్వంనిష్ఫలతాంయాతిశ్రీనివాసోనతుష్యతి ॥ ౪౨ ॥ ఫలంధర్మాధికంచైవ నయచ్ఛతినృణాంవిభుః । తత్తచ్ఛ్రీశం స్సీంది వ్యాం కథాంనశ్రుణుయాద్యది ॥ ౪౩ ॥ తీర్థయాత్రాచవిఫలాభ

స్మన్నేవవహుతంయథా । తస్మాత్కురుమహాభాగ కథాయాశ్శ్రవణ
సదా ॥ ౭౭ ॥ ... ...

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవ
రాహావిర్భావస్వామిపుష్కరిణీగతతీర్థమాహా
త్మ్యవర్ణనంనామాష్టమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రిగతపుణ్యతీర్థస్నానప్రశంసా.

దిలీపః ॥ కోవిధి స్తీర్థయాత్రాయాం కః కాలఃకింఫలంభవేత్ । ఏ
ద్విస్తార్యమేబ్రూహి తృప్తిర్నాద్యాపిజాయతే ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ భు
జన్మసమాసాద్య సంస్కారైరపిసంస్కృతః । అధీతవిద్యోబాల్యేచ స్నా
కవ్రతనిష్ఠితః ॥ ౨ ॥ తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వీత శాస్త్రప్రత్యయాయచ
నిత్యంనైమిత్తికంకామ్య మితికర్మత్రిధామతమ్ ॥ ౩ ॥ తత్రనైమిత్తికంప్ర
హు స్తీర్థయాత్రామ్మహత్తమాః । నావిద్యస్యాధికారోత్రవిద్యావిధిరన
త్తమః ॥ ౪ ॥ నతీర్థయాత్రాంకుర్వీత మనీషీమననేరతః । యాత్రాయా
మననాభావాచ్చిత్తవిక్షేపహేతుతః ॥ ౫ ॥ నరోవిస్మృతవిద్యత్వాజ్జ్ఞానహీ
నోభవేత్స్వయమ్ । నష్టసంజ్ఞోవిమార్గస్థో నిరయంచాధిగచ్ఛతి ॥ ౬ ॥
రాగమస్తుతీర్థస్య తథాచాకృతసత్క్రియః । నతత్ఫలమవాప్నోతి శ్రవ
ఏవహికేవలమ్ ॥ ౭ ॥ సత్సంగీసత్కథాంశృణ్వన్ సదాచారసమన్వితః
తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వాణో బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి ॥ ౮ ॥ తీర్థయాత్ర
పరోయస్తు విధిజ్ఞోవిధివిత్తమైః । నిర్ధూతాఖిలపాపస్సన్ సయాతిపరమాంగ
తిమ్ ॥ ౯ ॥ కామ్యంనకుర్వీతనరః కామాత్స్యాజన్మచాశ్నుతే । జాతః
ర్మాణికురుతే కర్మణాచపునర్జనిః ॥ ౧౦ ॥ ఐహికాముష్మికంసర్వం నిష్కా
మోలభతేఫలమ్ । సర్వేషామేవజంతూనాం విద్యయామననేవిధిః ॥ ౧౧
అభ్యస్తానాంచవిద్యానాం శ్రవణాన్మననాదపి । పరాపరోక్షశాస్త్రార్థప్ర
త్యయోలేశతోభవేత్ ॥ ౧౨ ॥ దృష్టప్రత్యయశాస్త్రార్థే పునశ్శ్రద్ధాఽభి
జాయతే । శ్రద్ధయాజాయతేభక్తిర్భక్త్యాతుష్యతికేశవః ॥ ౧౩ ॥ తీర్థయా

త్రాంప్రకుర్వీత శాస్త్రాలాపసమన్వితః । శాస్త్రాలాపాచ్చజానాతి మ
నసావిభుమవ్యయమ్ ॥ ౧౪ ॥ తథా దేవాశ్చ ఋషయ స్సదాలాపసమ
న్వితాః । ఉపాసతే సంజానానా భగవంతమధోక్షజమ్ ॥ ౧౫ ॥ వసిష్ఠా
ద్యాశ్చ ఋషయో దేవతా అపిసర్వశః । తీర్థైకృతాధివాసాశ్చ సమాధిస్థాః
పరంయయుః ॥ ౧౬ ॥ అనాగమస్తు యో మర్త్యో యశ్చాజ్ఞాతవిధి స్తథా ।
నస్నానఫలమాప్నోతి కాకమణ్డూకవత్తుసః ॥ ౧౭ ॥ అధీతవిద్యస్సుకృతీ
కృతస్నానాదిసత్క్రియః । శుద్ధాంతరోజ్ఞానవాంశ్చ తేనమోక్షంచవింద
తి ॥ ౧౮ ॥ సత్కర్మసంతతిర్యాతు జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుతా । అపరోక్షదృ
శాచాపి భక్తిశ్రద్ధావిరక్తిభిః ॥ ౧౯ ॥ పుంసఃకైవల్యదాసాహి క్రమేణా
సుకృతాత్మనః । దృష్టశ్రుతానుభావాయే దేవాశ్చ ఋషయ స్తథా ॥ ౨౦ ॥
విశుద్ధ్యర్థం ప్రకుర్వంతి సత్తీర్థస్యానువర్తనమ్ । భక్తిశ్రద్ధావిహీనానాం
మనుష్యాణాంతు కాకథా ॥ ౨౧ ॥ లబ్ధవిద్యాధికారశ్చ సత్సంగత్యాచసం
యుతః । యశ్శృణ్వన్ శ్రావయంశ్చాపి సతాంసంగేనసంయుతః ॥ ౨౨ ॥
తీర్థవైభవమాకర్ణ్య సమ్యక్తేనైవ నిర్వృతః । తీర్థయాత్రాంప్రకుర్వీత భక్తి
శ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౨౩ ॥ తేననిర్ధూతపాపస్సన్ సయాతిపరమాంగతిమ్ ।
యత్రయత్రత్వయాకార్యా తీర్థయాత్రా క్షితీశ్వర ॥ ౨౪ ॥ తత్రానేనవిధా
నేన ప్రీణయస్వజనార్దనమ్ । త్వదీయధనధాన్యాదీన్ భక్త్యాకురుసమర్పి
తాన్ ॥ ౨౫ ॥ వేఙ్కటేశస్యయాత్రాంవై కురునిత్యమతంద్రితః ॥ ౨౬ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తీర్థయా
త్రాప్రకారవర్ణనంనామ నవమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలకర్తవ్యమహాదానప్రశంసా.

దిలీపః ॥ కానిదానానిశస్తాని కర్తవ్యానిమహీధరే । ప్రీతయేశ్రీ
నివాసస్య తానిమేవదసువ్రత ॥ ౧ ॥ దూర్వాసాః ॥ శృణుభూపప్రవ
క్ష్యామి కర్తవ్యానిమహీధరే । అన్నదానంపితృశ్రాద్ధం ద్వయమేవప్రశ
స్యతే ॥ ౨ ॥ సువర్ణంయేప్రయచ్ఛంతి ప్రీతయేమధుఘాతినః । తేయాం
తిమోక్షమమృతం వాసోదాఆయురేవచ ॥ ౩ ॥ కాఙ్క్షంతిపితరస్సర్వే

శ్రాద్ధం వేఙ్కటభూధరే। కృతే శ్రాద్ధే ప్రపద్యన్తి ప్రయాన్తి పరమాం గతిమ్ ॥ ౪ ॥ యః కుర్యాత్కపిలాదానం ప్రీతయే శ్రీపతేర్నృప। రోమసఙ్ఖ్యాప్రమాణేన విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౫ ॥ యో దద్యాద్దేవభోగాయ గాం భూమిం భక్తిసంయుతః। స సద్యో ముక్తిమాప్నోతి జ్ఞానాజ్ఞానకృతాదఘాత్ ॥ ౬ ॥ దేవభోగాయ యో దద్యాద్గ్రామ నడ్వాహమేవ చ। స మోక్షభోగమాప్నోతి న పునర్జాయతే భువి ॥ ౭ ॥ కర్పూరం చన్దనం శ్లక్ష్ణం యాని వై భూషణాని చ। యో విష్ణవే ప్రదద్యాత్స గురుతల్పం వ్యపోహతి ॥ ౮ ॥ బహుభిర్భూషణైర్యస్తు పూజాం కుర్యాజ్జగత్పతేః। లిఙ్గత్వమవాప్నోతి స్వానుభూతిం చ విన్దతి ॥ ౯ ॥ సమస్తదేవపూజార్థం యో వై గ్రామాన్ప్రయచ్ఛతి। స యాతి పరమాం సిద్ధిం నిర్ధూతాఖిలబన్ధనః॥ కన్యాకోటిప్రదానాద్యత్స్యాదర్బుదగవాం తథా। ఏకస్మాద్రథనిర్మాణాద్విష్ణోస్తత్ఫలమశ్నుతే ॥ ౧౧ ॥ ఛత్రం చ కనకం చైవ వ్యజనం చామరం స్రజమ్। యో దద్యాచ్ఛ్రీపతేర్విష్ణోర్వేఙ్కటాఖ్యే మహీధరే ॥ ౧౨॥ ఆబ్రహ్మకల్పపర్యన్తం మహీపాలో భవేద్ధ్రువమ్। పశ్చాన్మోక్షమవాప్నోతి పితృపైతామహైర్వృతః ॥ ౧౩ ॥ యో దద్యాద్గజమశ్వం వా భువనాధిపతేర్విభోః। స లోకపాలతామేతి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౪॥ యద్యదిష్టతమం వస్తు దీయతే మధుఘాతినః। తేనాక్షయఫలం ప్రాప్య మోదతే విష్ణుమన్దిరే ॥ ౧౫ ॥ ఫలం పాత్రానుగుణ్యాత్స్యాత్పాత్రమత్ర హరిస్స్వయమ్। అక్షయ్యమితి కిం బ్రూయాం యత్కిఞ్చిదపి మోక్షదమ్ ॥౧౬॥ తత్ర పుణ్యతమే కాలే శ్రోత్రియే బ్రాహ్మణోత్తమే। యత్కిఞ్చిద్దీయతే తత్తు వర్ధతే వటబీజవత్ ॥ ౧౭ ॥ ముక్తికామేన దాతవ్యా కన్యా పృథ్వీ సరస్వతీ। న తాసాం సదృశం దానం త్రిషు లోకేషు విద్యతే ॥ ౧౮ ॥ గీతవాదిత్రనృత్తాద్యం యః కారయతి మానవః। సద్య ఏవ స ముచ్యేత మహాపాతకకోటిభిః ॥ ౧౯ ॥ కుర్యాద్ధ్వజపతాకాభిస్సపర్యాం పరమాత్మనః। తేన ధూతాఖిలాఘస్సన్స యాతి పరమాం గతిమ్॥ ౨౦॥ ఘణ్టాం దదాతి యో మర్త్యో విష్ణవే పరమాత్మనే। దివ్యజ్ఞానమవాప్నోతి ప్రతిష్ఠాం చాధిగచ్ఛతి॥

యఃకుర్యాదుత్సవంవిష్ణోస్సధ్వజైర్గరుడాదిభిః । దేవేంద్రపదమాప్నోతి మోక్షంచైవాధిగచ్ఛతి ॥ ౨౨ ॥ పంచపర్వాణిదేవస్యయఃకారయతి మానవః । తస్యాపరాధసాహస్రంక్షమతేనాత్రసంశయః ॥ ౨౩ ॥ ఇహాపిభుక్త్వాభోగాంశ్చమోక్షంచైవాధిగచ్ఛతి । యఃకారయతినైవేద్యంస్వాదుషడ్రససంయుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఐహికాముష్మికాఁల్లోకేసర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ । సహస్రనామభిఃపూజాంశ్రీపతేఃకారయేతయః ॥ ౨౫ ॥ తేనైవసకలాపూజాకృతైవస్యాన్నసంశయః । శారికాశుకపూర్వాంశ్చవిహంగాన్మర్కటాన్రురూన్ ॥ ౨౬ ॥ సారఙ్గాన్గవయాన్వన్యాన్దత్వాస్వర్గమవాపుయాత్ । పుష్పోద్యానానిరమ్యాణివనానివివిధానిచ ॥ ౨౭ ॥ క్రీడాస్పదానిహర్మ్యాణియఃకరోతిసముచ్యతే । యఃకుర్యాద్దీపదానంతునిత్యంవిష్ణోశ్చసన్నిధౌ ॥ ౨౮ ॥ బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణిగురుతల్పార్బుదానిచ ॥ తథాన్యపాపకోటీశ్చనిర్దహేత్సర్వవ

విష్ణువర్ధాఖ్యద్విజబన్ధువృత్తాన్తః.

ద్ధిమమ్ ॥ ౨౯ ॥ అత్రైవోదాహరంతీమమితిహాసంపురాతనమ్ । శ్రవణాత్సర్వపాపఘ్నంసర్వమంగళదాయకమ్ ॥ ౩౦ ॥ ద్విజబంధుఃపురాకశ్చిద్విష్ణువర్ధాభిధోనరః । హత్వాసంగురుమత్యుగ్రోదేవస్వామీతియంవిధుః ॥ ౩౧ ॥ దాసవృత్త్యాగృహేతిష్ఠన్తస్యపత్నీసహస్రకమ్ । నివృత్త్యార్యపథోమార్గోబుభుజేకామమోహితః ॥ ౩౨ ॥ భూయాన్కాలోఽత్యయాత్తస్యప్రత్యహంపాపవర్తనః । తేనదోషేణమహతాశ్వేతకుష్ఠోఽభ్యజాయత ॥ ౩౩ ॥ అజ్ఞానివ్యగ్రతాంప్రాపూరోగోత్కృత్తానిఖణ్డశః । దరిద్రాగురుపత్న్యస్తాఃపాతిత్యాత్యంతదుఃఖితాః ॥ ౩౪ ॥ మదాదైశ్వర్యజాద్భుక్త్వాబలాత్తేనతదాపిచ । తతోలోకాపవాదాచ్ఛగృహస్యాప్యగ్నిదాహనాత్ ॥ ౩౫ ॥ అయంచబంధుభిస్త్యక్తోవనమేవావిశత్ఖలః । సృగాలభక్ష్యతాంప్రాప్తోసీతోయంయమకిఙ్కరైః ॥ ౩౬ ॥ జగామనరకఙ్ఘోరంచణ్డకోలాహలంపరమ్ । యత్రవైనారకందుఃఖంస

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌవేదాభిధద్విజకృత దీపారోపప్రశంసా.

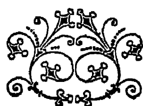
కలంచాపివర్తతే ॥ ౩౭ ॥ తత్పుత్రోవేదనామాచకదాచిద్వేఙ్కటాచలే । పితుఃపాపఞ్చసంస్మృత్యదేవదేవస్యసన్నిధౌ ॥ ౩౮ ॥ అహో

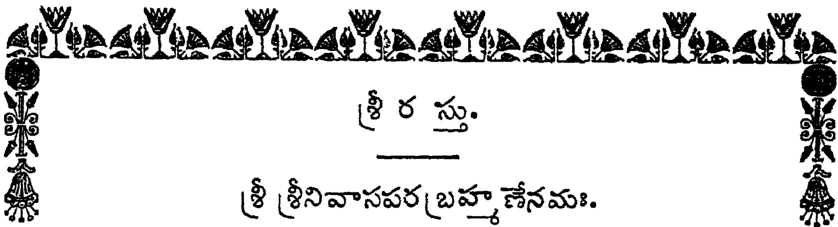
రాత్రం దదావేకదినేదీపం నృపోత్తమ । తత్పితా తేనపుణ్యేనవిధ్వస్తాఖిల పాతకః ॥ ౩౯ ॥ ధిక్కృత్యయమదూతాంశ్చవిష్ణులోకముపాయయౌ । తస్మాద్దీపప్రదోమర్త్యోనపునర్దుఃఖమశ్నుతే ॥ ౪౦ ॥ యత్కించిత్కురుతేదానం వేఙ్కటాచలమూర్ధని । తదాకల్పమవిచ్ఛిన్నం వర్ధతేవటబీజవత్ ॥ ౪౧ ॥ తదేతత్సకలం శ్రుత్వా వేఙ్కటేశస్యవైభవమ్ । చలతి స్వగృహాద్యస్తుకృతనిశ్చయయాధియా ॥ ౪౨ ॥ పదేపదేసోశ్వమేధఫలం ప్రాప్నోత్యసంశయమ్ । వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యశ్లోకం చార్ధం చ భక్తితః ॥ ౪౩ ॥ పదం చాప్యక్షరం చాపియః పఠేచ్ఛృణుయాత్సతు । బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణిపాతకాన్యపరాణ్యపి ॥ ౪౪ ॥ ఉపపాతకముఖ్యాని నిర్దహేత్సూర్యవద్ధిమమ్ । వేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యం యస్యగేహేప్రవర్తతే ॥ ౪౫ ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం సోంతేవిష్ణుపదం లభేత్ । సూతః॥ ఇతిశ్రుత్వాదిలీపోపివైభవం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఆనందాంబుధిసమ్మగ్నోనవివేదతదాపరమ్ । అశ్రుత్వామహిమానం తు ఫలం న ప్రాప్యతేనరైః ॥ ౪౭ ॥ శ్రుత్వాచైవఫలం యాంతివిష్ణోస్సాయుజ్యమప్యథ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటాచలకృత మహాదానమాహాత్మ్య
వర్ణనం నామదశమోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీబ్రహ్మపురాణాన్తర్గతః ప్రథమప్రభృతిదశమపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరః ప్రథమో భాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీబ్రహ్మపురాణశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రథమభాగాన్తర్గత
సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా ౧౦.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహం భజే॥

* బ్రహ్మణమ్ప్రతివసిష్ఠప్రార్థితస్వపాగోహితోక్తపాపనివృత్తిక్రమః. *

ఋషయః ॥ సూత వేదార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధే । బ్రూహి నస్సర్వతీర్థేషు తీర్థం సర్వాఘనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ సూతః ॥ కథయామి కథాం సమ్యక్సర్వపాపప్రణోదినీమ్ । యస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ దృష్టాదృష్టఫలాగమః॥ ౨॥ ప్రాప్నువన్తి మహత్పుణ్యమితి సర్వర్షిసమ్మతమ్ । కథాయాం కథ్యమానాయాం యే భవన్త్యపరాఙ్ముఖాః ॥౩ ॥ తస్మాదేకాగ్రహృదయైః కార్యాన్తరవినిస్స్పృహైః । భవాదృశైః పుణ్యకథా శ్రోతవ్యాఽఞ్జలికారిభిః ॥ ౪ ॥ పురా కదాచిద్విప్రాణాముత్తమోత్తమతాం గతాః । వసిష్ఠాద్యా బ్రహ్మసదః కిఞ్చిత్కార్యేచ్ఛయాఽఽగతాః॥ ౫॥ తత్ర దేవైస్తథా సిద్ధైః పుణ్యశ్లోకైశ్చ రాజభిః । సనన్దసనకాద్యైశ్చ యోగాచార్యైశ్చ సత్తమైః॥ ౬॥ గఙ్గాద్యాభిర్నదీభిశ్చ సర్వతీర్థైస్సువిగ్రహైః । సంసేవ్యమానం సదసి బ్రహ్మాణం చతురాననమ్॥ ౭॥ వేదైరనన్తైశ్శాస్త్రైశ్చ మూర్తిమద్భి

రుపాసితమ్ । సురజ్యేష్ఠముపాగమ్య వసిష్ఠోమునిసత్తమః ॥ ౮ ॥ ప్రణమ్య సహజానందో వాక్యమేతదువాచహ । బ్రహ్మన్సమస్తలోకానాం నాయకామరశేఖర ॥ ౯ ॥ ఇదంవందనమాయాతి దయయామాంవిలోకయ। ఇతిప్రణమ్యోత్థితంతం వసిష్ఠమృషిసత్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥ దయయావిధిరాలోక్య నిషీదేత్యబ్రవీత్తదా। తత్రబ్రహ్మసభామధ్యే వర్తమానకథాసుచ॥ నివృత్తాసుతతఃపశ్చాదువాచచపితామహః।కిమర్థమాగతోఽసీతి వసిష్ఠం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ తతోవసిష్ఠఃప్రణతో వినయావనతోమునిః । వాక్యంవిజ్ఞాపయామాస బ్రహ్మణేఽనంతతేజసే ॥ ౧౩ ॥ ప్రసీదభగవన్బ్రహ్మన్ పంకజాసనతేనమః ॥ విజ్ఞాప్యంకించిదస్త్యేతద్దయయాఽకర్ణయ ప్రభో ॥ ౧౪ ॥ యద్వసిష్ఠవసిష్ఠేతి మానంకుర్వంతిమేజనాః । తత్సర్వం మమదుఃఖాయ జాయతేనాత్రసంశయః ॥ ౧౫ ॥ జానాతిమాంరాజపురోహితంభవాన్పురోహితానాంబహుళంహిపాపమ్ । తేరాజనోయద్యదఘంచరంతి పురోహితానాంతదితిప్రవాదః ॥ ౧౬ ॥ ప్రాయశ్చిత్తేనాప్రవార్యం బహుళంపాపమస్తిమే । తత్పాపశాంతిమిచ్ఛన్వై సదావ్యగ్రోభవామ్యహమ్ ॥ ౧౭ ॥ అన్యచ్చకించిదస్తీహ తచ్ఛృణుష్వమహా

సర్వాబద్ధోపాఖ్యానమ్.

మతే । క్వచిద్గ్రామేకశ్చిదస్తి సర్వదామత్పరాయణః ॥ ౧౮ ॥ సనాస్తికోదుష్ప్రకృతి స్సర్వపాపరతస్సదా । దరిద్రశ్చదురాచార స్సర్వాబద్ధఇతిద్విజః ॥ ౧౯ ॥ యజ్ఞస్థానేషుసర్వేషు సంతిష్ఠత్సుద్విజాతిషు । యత్కించిద్దక్షిణాపేక్షీ సోప్యాగత్యస్థితఃక్వచిత్ ॥ ౨౦ ॥ తందృష్ట్వాఽవదదన్యోవై ద్విజోరోషేణపూరితః । సర్వాబద్ధకిమర్థంత్వ మహాగత్యద్విజాతిషు ॥ ౨౧ ॥ వసిష్ఠవత్తిష్ఠసిత్వం స్నానాచారవివర్జితః । సర్వాబద్ధస్తుతచ్ఛ్రుత్వా గతోన్యత్రాతిదుఃఖితః ॥ ౨౨ ॥ కోపాద్వసిష్ఠవదితి మాంప్రత్యుక్తంద్విజన్మనా । సవసిష్ఠోరక్షతుమాం పావనంచ కరోతుమామ్ ॥ ౨౩ ॥ ఇతినిత్యంవదత్యేవం ధ్యాయతేహృదయేచ మామ్ । వాగ్వసిష్ఠవసిష్ఠేతి సర్వదాతస్యవర్తతే ॥ ౨౪ ॥ కాయికంమానసంపాపం వాచికంనాస్తితద్భువి । యన్నానేనకృతంపాపం తాదృశాఙ్వసినమేమతః ॥ ౨౫ ॥ తథాపిమామాశ్రయతే తస్మాత్తస్మిన్

కృపామమ । మామాశ్రితస్యమమచ పాపంరాజపురోధసః ॥ ౨౬ ॥ యథాశుద్ధ్యతితన్మేత్వం వదలోకపితామహ ॥ శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మతదాఽబ్రవీదేనం వసిష్ఠంమునిసత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ ప్రాయశ్చిత్తాపనోద్యానిపాపానీత్యవధారయ । మునిర్బ్రహ్మణమవ దత్స్వామిం స్తచ్ఛృణుసాంప్రతమ్ ॥ ౨౮ ॥ మమతస్యచపాపాని ఘనానిబహులానిచ । ప్రాయశ్చిత్తైర్నన శ్యంతి తస్మాత్త్వామాగతోస్మ్యహమ్ ॥ ౨౯ ॥ నమస్కారో మిథర్మాత్మం స్త్వామేవశరణంగతః । ఆవయోరల్పయత్నేన నశ్యంతేపాపరాశయః ॥ ౩౦ ॥ యేనదృష్టంఫలంచస్యాత్తముపాయంవదస్వమే । ఇతిపృష్టస్తతోబ్రహ్మ విచార్యహృదయేహరిమ్ ॥ ౩౧ ॥ వేఙ్కటేశంనమ

బ్రహ్మాజ్ఞయాశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతివసిష్ఠాద్యాగమనమ్.

స్కృత్య వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ కాశ్యాదక్షిణదేశేవై కశ్చిదస్తిమహీధరః ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాతో విశ్వలోకైకసమ్మతః। శ్రీవేఙ్కటేతియన్నామ మర్త్యోవాచావదన్నపి ॥ ౩౩ ॥ దేవానాంవందనీయత్వం యాతితాదృఙ్మహీధరః । తత్రతీర్థానిసర్వాణి సర్వపాపహరాణిచ ॥ ౩౪ ॥ షట్షష్టికోటితీర్థాని విద్యంతేవేఙ్కటాచలే । స్వామితీర్థమితిఖ్యాతం సర్వతీర్థోత్తమోత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ తత్తీరేదక్షిణేవిష్ణుర్లక్ష్మ్యాసహవినోదతే । అగస్త్యశఙ్ఖణాదీనా మభీష్టవరదాయకమ్ ॥ ౩౬॥ వేఙ్కటేశంనమస్కృత్య దృష్టాదృష్టంచవిందతి । తస్యవేఙ్కటశైలస్య మధ్యేఘోణమితిస్మృతమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఏకంతీర్థంపవిత్రంవై తత్రస్నాతశ్శుచిస్సదా । మీనసంస్థేసవితరి పౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥ ౩౮ ॥ ఘోణస్నానేనసర్వాణి నశ్యంతిదురితానిహి । త్వదాశ్రితస్త్వంచతత్ర గత్వా వేఙ్కటభూధరే ॥ ౩౯ ॥ మీనమాసేపౌర్ణిమాయాం స్నాతౌపూతౌభవిష్యథః । ఇత్యుక్తవంతంబ్రహ్మాణం నమస్కృత్యాథహృష్టధీః ॥ ౪౦ ॥ అవరుహ్యబ్రహ్మలోకా దత్యంతంత్వరయాన్వితః । సర్వాబద్ధముపాగమ్య వసిష్ఠోవాక్యమబ్రవీత్ ॥౪౧॥ రేరేబ్రాహ్మణమాంనిత్య మాశ్రితోసిసదావద। త్వత్పాపపరిహారాయ కించిద్వక్ష్యామితచ్ఛృణు ॥ ౪౨ ॥ గచ్ఛామివేఙ్కటగిరి మేహిశీఘ్రంమయాసహ। ఇత్యుక్తమాత్రోవిప్రోసౌ తేనసార్ధం

ఘోణతీర్థస్నానేనవసిష్ఠాదీనాంపాపనివృత్తిప్రకారః.

జగామహ ॥ ౪౩ ॥ సబ్రాహ్మణోవసిష్ఠోసౌ వేఙ్కటాచలమేయివాన్ ।శుక
స్యవరదంకృష్ణం సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౪౪ ॥ దృష్ట్వాప్రణమ్యపశ్చాత్స వే
ఙ్కటాచలమూలగః । కపిలాఖ్యేకృతస్నాన స్తీర్థేపాపప్రణాశనే ॥ ౪౫॥
ఆరుహ్యవేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీంయయౌ ॥ ౪౬ ॥ తత్రస్నా
త్వాభూవరాహంప్రణమ్యహ్యనశ్యాంతింప్రార్థయిత్వాసవిప్రః । లక్ష్మీనా
థందక్షిణేకూలభాగే నత్వానాథంస్తోత్రయామాససమ్యక్ ॥ ౪౭ ॥ జ
యధాతృగిరానిదర్శితోజయలోకావనదక్షరక్షమామ్ । జయశంఖణపూ
జితేహమాం ద్విజమేనంచపునీహికేశవ ॥ ౪౮ ॥ తవవేఙ్కటనాయకా
చలేమహతిశ్రీధరఘోణతీర్థకే । అభిషేకవిధిత్సయాఽజతోభగవంస్తత్ర
ఫలంప్రయచ్ఛమే ॥ ౪౯ ॥ ఇతిస్తుత్వోత్తరేదేశే పాపనాశనతీర్థకే॥
సర్వాబద్ధేనసహిత స్స్నాత్వాఘోణంజగామహ । ఏకాదశ్యాంతత్రగ
త్వా పంచరాత్రమువాసహ ॥ ౫౦ ॥ మీనమాసేపంచదశ్యాం మధ్యా
హ్నేస్నాతుమాగతాన్ । ఋషీంన్దేవాంశ్చయక్షాంశ్చ గంధర్వాన్కిన్న
రాంస్తథా ॥ ౫౧ ॥ ఆశ్చర్యంపరమంగత్వా వసిష్ఠోవిప్రసంయుతః । స్నా
త్వాసంకల్ప్యవిధివ ద్దేవర్షీనభితర్ప్యచ ॥ ౫౨ ॥ సహవిప్రేణోప
విశ్య జపంచక్రేవిధానతః । జపాంతేశ్రీహరింధ్యాయ న్సమాధిస్థోఽభవ
న్మునిః ॥ ౫౩ ॥ స్నాత్వాతిష్ఠత్సుసర్వేషు తత్రఘోణేపురోమునేః । ఆ

వసిష్ఠమ్ప్రతిభగవద్వర్ణితఘోణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

విరాసీద్వేఙ్కటేశశ్శ్రియాసార్థంజగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ గరుడాసనమారూ
ఢః పీతామ్బరధరోహరిః । ప్రసన్నవదనాంమ్భోజ స్సర్వప్రాణిదయాపరః॥
కటాక్షయన్కరుణయా సర్వాంస్తీర్థమాగతాన్ । సనందసనకాద్యై
శ్చ సేనేశానంతసంయుతః ॥ ౫౫ ॥ సేవ్యమానోవేఙ్కటేశో వసిష్ఠం
వాక్యమబ్రవీత్ । వసిష్ఠాహంప్రసన్నోస్మి తవవర్ధస్వవైభవాత్ ॥ ౫౬ ॥
మమతీర్థస్యమాహాత్మ్యంశ్రుత్వాబ్రహ్మముఖాద్భవాన్ । భక్త్యాసమా
గతోయస్మాత్తతస్తుష్టోస్మితేమునే ॥ ౫౭ ॥ వరంవరయవిప్రేంద్ర యత్తే
మనసివర్తతే । ఇత్యుక్తోవేఙ్కటేశేన మునిఃప్రోవాచకేశవమ్ ॥ ౫౮ ॥
వసిష్ఠః ॥ నమోస్తువేఙ్కటాధీశ విశ్వరక్షామణేహరే । విజ్ఞాపనాంమదీ

యాంత్వంసావధానమనాశ్శృణు ॥౬౦॥ అయంవిప్రోమమసఖాకృతవాన
పిపాతకమ్ । మయ్యనుగ్రహబుద్ధ్యాచతీర్థస్యాస్యప్రభావతః ॥౬౧॥ సర్వం
సోఽప్యపవిత్రంచకురుపాపవివర్జితమ్ । ఉక్తోవసిష్ఠేనైవంతువేఙ్కటాచల
నాయకః ॥౬౨॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వసిష్ఠజాతస్సంతోషోమమాతీవమహామునే ।
మమాశ్రితోఽయమిత్యేవదయాతస్మిం స్త్వయాకృతా ॥౬౩॥ యఆశ్రితేషు
వాత్సల్యం కురుతేసఇహోత్తమః । తస్మిన్మమమహాప్రీతి స్తన్మదీయగు
ణోమహాన్ ॥ ౬౪ ॥ అయంచత్వయివిశ్వాసా ద్భక్తింవిహితవానహో ।
మహత్సుభక్తింయఃకుర్యాత్సఏవపురుషోత్తమః ॥౬౫॥ తస్యలక్ష్మ్యాసమే
తోహంవసామిసతతంహృది । అయంతుబహుపాపానికృతవాన్లోకగర్హి
తః ॥౬౬॥ ఏకోగుణోఽపినాస్త్యస్మిన్సర్వాబద్ధఇతీరితః । తథాపిత్వత్సహాయే
నతీర్థమాగత్యభక్తితః ॥ ౬౭ ॥ స్నాతశ్చపూర్ణిమాయోగే పాపంసర్వంల
యంగతమ్ । సర్వేచాస్మిన్గుణాజాతాసహవాసేనతేమునే ॥ ౬౮ ॥ త
స్మాత్సర్వసిద్ధ్యాఖ్యా మద్యప్రభృతియాస్యతి । అస్యాహంహృదయేతి
ష్ఠన్సత్కర్మాణిప్రవర్తయన్ ॥ ౬౯ ॥ ధనికంధార్మికంచైవకరోమిసు
ఖితంతదా । వసిష్ఠశృణుమద్వాక్యమేతేషాంసన్నిధౌబ్రువే ॥ ౭౦ ॥ ప్రా
రాహిత్యేనసంజాతం తవదోషంహరామ్యహమ్ । పురుషోవాఽథవా
నారీ బ్రాహ్మణఃక్షత్రియోఽపివా ॥ ౭౧ ॥ పాపాన్ముక్తోవాఞ్ఛితాని ప్రా
ప్నోతిహినసంశయః । మాముద్దిశ్యతపస్తప్త్వాతుమ్బురుర్భగవానిహ ॥౭౨॥
తీర్థస్యాస్యనామ్నైవ ఖ్యాతింప్రార్థితవానభూత్ । అజ్ఞానాద్విహితం
జ్ఞానా న్మనోవాక్కాయకర్మభిః ॥ ౭౩ ॥ యత్పాపంతదశే
షంచాప్యత్రస్నానేనశామ్యతి । నారీవాపురుషోవాపి స్నాత్వాతీర్థేఽసు
భేదినే ॥ ౭౪ ॥ ఇష్టార్థంస్వంస్వమాప్నోతి నాత్రకార్యావిచారణా ।
దత్తాతుమ్బురుతీర్థాఖ్యా తీర్థస్యాస్యమహామునే ॥ ౭౫ ॥ వర్షేవర్షేమీన
మాసే పూర్ణిమాయాంశుభేదినే । స్నాతితుమ్బురుతీర్థేస్మి న్సధన్యోభు
వనత్రయే ॥ ౭౬ ॥ కన్యాభర్తారమాప్నోతి లోకేసర్వగుణోత్తరమ్ ।
యువతీదీర్ఘమాంగల్యం కులోత్తారంసుతంతథా ॥ ౭౭ ॥ వృద్ధాపా
పవినిర్ముక్తాపుత్రపౌత్రాదిసంయుతా । ధనాన్వితాబంధుమతీ జీవభర్తా

చిరంవసేత్ ॥ ౭౮ ॥ వంధ్యాపుత్రంప్రసూతేహ స్నానాదత్రనసంశయః । పురుషోధనమన్విచ్ఛన్ధనీభవతినిత్యదా ॥౭౯॥ పుత్రార్థీలభతే పుత్రంపౌత్రంపౌత్రేపునరాప్నుయాత్ ।మానార్థీలోకసమ్మానంవిద్యార్థీబహువిద్యతామ్ ॥ ౮౦ ॥ లౌకికోవైదికేకార్యే పటుర్భవతిసర్వదా ॥ అత్రస్నాతాముక్తపాపాస్సమస్తాధాన్యంద్రవ్యంపుత్రభాగ్యంచలబ్ధ్వా । సౌఖ్యంలబ్ధ్వాబంధుమధ్యే సమస్తమాయుష్మంతోవిష్ణులోకంవ్రజంతి ॥ అత్రతీర్థేఽత్రదివసేస్నాత్వాయేభాగ్యశాలినః ॥ ౮౨ ॥ దానంకుర్వంతివిప్రేభ్య స్తేష్వత్యంతదయామమ । సువర్ణంయేప్రయచ్ఛంతి తేషాం లక్ష్మీస్థిరాభవేత్ ॥ ౮౩ ॥ గోదానంరాజతందానం భూదానంచ ఫలంతిలాన్ । విద్యాంవస్త్రంచవిప్రేభ్యోదాతాసోతీవమేప్రియః ॥౮౪॥ తామ్బూలంచసుగంధంచ దధితక్రంగుడోదకమ్ । దత్వాబ్రహ్మశివాదీనాం వందనీయాభవంతితే ॥ ౮౫ ॥ యేబ్రాహ్మణాన్భోజయంతి భక్త్యాభాగవతానిహ । తానాలోక్యమహానందో మమలక్ష్మ్యాశ్చ జాయతే ॥ ౮౬ ॥ కలౌయుగేచప్రఖ్యాతం తీర్థమేతద్భవిష్యతి । స్నానందానంమనుష్యాణాం సర్వాఘౌఘవినాశనమ్ ॥ ౮౭ ॥ అత్ర మార్గేప్రపాంయేవై కుర్వంతిశ్రమహారిణీమ్ । తాన్మదంశాన్మునిగణా వదంత్యత్రనసంశయః ॥ ౮౮ ॥ సర్వంచానంకోటిగుణం భవత్యత్రన సంశయః । తస్మాత్కుర్వంతుదానాని సర్వేమనుజపుఙ్గవాః ॥ ౮౯ ॥ సర్వదాస్మిన్పుణ్యదినే సన్నిధింవిదధామ్యహమ్ । స్నాతానామత్రసర్వేషాంవాఞ్ఛితానిదదామ్యహమ్ ॥౯౦॥ తీర్థార్థమాగతాన్సర్వా నాహూయఘననిస్స్వనః । భగవాన్వేఙ్కటాధీశోవాక్యమర్థవదబ్రవీత్ ॥ ౯౧ ॥ సర్వేషాంవస్సర్వపాపక్షయోభూత్సర్వేషాంవోవాంఛితందత్తమేవ । సర్వేషాంవస్సంతుకాలాంతరేచలోకాశ్శ్రేష్ఠాయోగినామప్యలభ్యాః ॥ కలౌతుభారతేవర్షే మానుషంజన్మదుర్లభమ్। తతోవేఙ్కటయాత్రాతు దుర్లభాసుకృతంవినా ॥ ౯౩ ॥ తతోప్యస్మిన్దినేపుణ్యే తీర్థేతుమ్బురునామకే। స్నానందానంచలబ్ధంచేత్తేకృతార్థానసంశయః ॥ ౯౪ ॥ ఇత్యుక్త్వావేఙ్కటాధీశో హరిర్గరుడవాహనః । రమయాసహితోరేమే వేఙ్కటాఖ్యేమహీధరే ॥౯౫॥ ఏవంతుమ్బురుతీర్థేవైస్నాత్వాదేవర్షిమానవాః।

వాః । హరింనత్వాతద్వదనసుధాంపీత్వాయాథాగతమ్ ॥ ౯౬ ॥ ప్రశం
సంతస్తుత త్తీర్థంయయుస్సంతుష్టమానసాః। వసిష్ఠస్సర్వసిద్ధేనతుష్టస్స్నా ౯

→ ఘోణస్నానేనసర్వసిద్ధంసర్వాబద్ధమ్ప్రాప్తిరితివసిష్ఠాదిప్రశంసా ←

వాసమాగమత్ ॥ ౯౭ ॥ కించిత్కాలానంతరంతంవసిష్ఠోవాక్యమబ్ర
వీత్ । గచ్ఛవిప్రస్వకంగ్రామంధనవత్స్వగృహంవ్రజ ॥ ౯౮ ॥ వే
ఙ్కటేశప్రసాదేనధనధాన్యాదికంబహు । స్నానదానజపాదీనివిప్రకర్మా
ణిచాచర ॥౯౯॥ మహత్సుపూజాంకుర్వాణోభోజయన్బ్రాహ్మణానపి ।
వేఙ్కటేశేత్యభివదన్పుత్రపౌత్రైస్సుఖీభవ ॥౧౦౦॥ ఇత్యుక్తస్సవసిష్ఠేన
నత్వాతత్పాదపఙ్కజమ్ । స్వగ్రామమగమచ్ఛుద్ధస్సర్వైరభ్యర్చితో౽
భవత్ ॥ ౧౦౧ ॥ సర్వసిద్ధభవాన్ధన్యోవేఙ్కటేశకృపానిధిః । వసిష్ఠస్య
ప్రసాదేనత్వత్సమఃపురుషోనహి ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవంసంపూజితస్సర్వై
ర్బ్రాహ్మణక్షత్రియాదిభిః ॥ ౧౦౩ ॥ ధనధాన్యయుతస్సపుత్రపౌత్రస్స
సదాచారయుతస్సదానధర్మః । అవవేఙ్కటనాయకేతిజల్పన్వసన్బ్రా
హ్మణపుఙ్గవోబభూవ ॥ ౧౦౩౪ ॥ ఏవంసత్సంగమహిమాత్వేవంవేఙ్క
టవైభవః । ఏవంతుమ్బురుతీర్థస్యమహిమాలోకసమ్మతః ॥ ఇమంప్ర
సంగంయోవిద్వాన్వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మీనమాసే
పూర్ణిమాయాంపఠతేజనసంసది । వక్తుశ్చభక్త్యాశ్రోతౄణాంవాం
ఛితానిదదాత్యసౌ ॥ ౧౦౬ ॥ యస్తువేఙ్కటమాహాత్మ్యకథాకథన
కోవిదః । విష్ణ్వంశంతంప్రశంసంతివ్యాసాద్యామునయస్తథా ॥ ౧౦౭ ॥
సూతః ॥ వేఙ్కటాచలమహాత్మ్యం శ్రుతంవాపావనంద్విజాః । య
స్మిన్శ్రుతే౽న్యమాహాత్మ్యే శ్రవణేచ్ఛానజాయతే ॥ ౧౦౮ ॥ నాస్తితు
మ్బురుతీర్థస్యసమంపాపప్రణాశనమ్ । తస్మిన్పౌర్ణిమాస్యాంచేత్సర్వపు
ణ్యోత్తమోత్తమమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
తీర్థమాహాత్మ్యేఘోణతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణన
న్నామ పఞ్చాశో౽ధ్యాయః.

తుమ్బురోర్నారదశాపేన ఘోణతీర్థప్రాప్తిః.

ఋషయః ॥ సూతసర్వార్థవిజ్ఞానవిచక్షణమహామతే । కించిద్బ్రూమోవయంసర్వేతన్నోవక్తుంత్వమర్హసి ॥ ౧ ॥ తుమ్బురుర్నామభగవాన్కస్మాద్వేఙ్కటపర్వతే । తపస్తప్త్వాక్వచిత్తీర్థేలబ్ధవాన్కింఫలంవద ॥ ౨ ॥ కస్మాద్వాఘోణతీర్థస్యసాఖ్యాంప్రార్థితవానభూత్ । కిముద్దిశ్యతపస్తప్తమస్మాకంవక్తుమర్హసి ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ వేఙ్కటేశం నమస్కృత్యకథాంకల్మషనాశినీమ్ । ప్రవదామిముదాయుక్తాశ్శృణుతబ్రహ్మవాదినః ॥ ౪ ॥ కదాచిద్గగనేయాంతౌవీణావాదనతత్పరౌ । ధ్యాయంతౌహరిమేకాగ్రౌమునీతుమ్బురునారదౌ ॥ ౫ ॥ ఆకాశమార్గేదేవర్షిస్తుమ్బురుంవీక్ష్యవిస్మితః । సర్వరత్నమయీంవీణాందధతంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ తుమ్బురోతవవీణేయంమద్వీణాతోవిరాజతే । కేనైవంశోభతేవీణాపూర్వమేవంనశోభతే ॥ ౭ ॥ సత్యంవదేతిపృష్టోసౌతుమ్బురుర్వాక్యమబ్రవీత్ । ప్రాచీనబర్హిషంభూపంగత్వాహంస్తుతిముక్తవాన్ ॥ ౮ ॥ సంతుష్టస్తేనమేవీణామేవంరాజాత్వకారయత్ । నారదస్తద్వచశ్శ్రుత్వాకోపావిష్టోజగాదహ ॥ ౯ ॥ నారదః॥నరస్తుతిఃకృతాసాధోలోకేసత్సువినిందితా।తస్మాన్మత్సంగయోగ్యత్వంనపశ్యామ్యధమేత్వయి ॥ సర్వేషామపిలోకానాంనాయకంకేశవంవినా । నరంనస్తోత్రయామ్యేవతాదృగస్మిహరిప్రియః ॥ ౧౧ ॥ మయాసహనతేసఖ్యముచితంతన్నరస్తుతేః । అవాక్శిరాఃపతత్వంతుఖేచరత్వంనతేభవేత్ ॥ ౧౨ ॥ ఇత్యుక్తమాత్రేమునినానారదేనతథైవసః । అవాక్శిరాఃపపాతాశువేఙ్కటాచలమధ్యతః ॥ ౧౩ ॥ ఘోణతీర్థేక్వచిద్భాగేమనుష్యాదివివర్జితే । సింహశార్దూలసహితేభీరూణాంభయదాయిని ॥ ౧౪ ॥ పతన్నపిహరింధ్యాయన్ప్రణతప్రీతికారకమ్ । నవ్యథామాప్తవాన్ఘోణమధ్యంకేవలమా

ఘోణతీర్థేభగవద్ధ్యానపూర్వకతుమ్బురుకృతతపఃప్రకారః.

ప్తవాన్ ॥ ౧౫ ॥ తతోదృష్ట్వాతుతంఘోణందిశస్సమవలోక్యచ । హరిభక్త్యాధీరబుద్ధిరేవంచింతాంచకారహ ॥ ౧౬ ॥ వేఙ్కటాద్రేర్మధ్యదేశోనాన్యోభవితుమర్హతి । తస్మాదేతద్వేఙ్కటేశోమాంరక్షతుసదాహరిః ॥ ౧౭ ॥ గతిర్వేఙ్కటనాథోమేనాన్యాగతిరితిబ్రువన్ । సశఙ్ఖచ

క్రంలక్ష్మీశం తంధ్యాతుముపచక్రమే ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వాతీర్థేతత్రభక్త్యా ప్రాఙ్ముఖస్తూపవిశ్యచ । ప్రాణాయామశతంకృత్వా తుమ్బురుర్ధ్యానమాస్థితః ॥౧౯॥ పీతామ్బరంపీనభుజాచతుష్కం భుజాంతరాళస్థితలక్ష్మియుక్తమ్। ప్రసన్నవక్త్రంప్రకటీభవత్కృపా పాథోధినేత్రంపరమంపుమాంసమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనంతపక్షీశచమూపముఖ్య భక్తైస్సమేతంపరమర్షిసేవ్యమ్ । దేవాదిదేవందితిజాస్తచక్రం సేవాపరాణాంసులభంనిధానమ్॥ హృదమ్బుజేహృద్యవపుర్ధరంతం సంచింతయన్వేఙ్కటశైలనాథమ్ । సముచ్చరంస్త్ర్యక్షరమర్థయుక్తం నివాతనిష్కంపఇవస్థితోభూత్ ॥౨౨॥

తుమ్బురుతపస్తుష్టభగవదావిర్భావాదిః.

ఏవంతునియమేనైవ సంవత్సరమువాసహ । తతఃఫాల్గునమాసేతుపౌర్ణమాస్యాంమహాతిథౌ ॥ ౨౩ ॥ ప్రాదుర్బభూవభగవాంస్తత్రవేఙ్కటనాయకః । పీతామ్బరోదివ్యగంధ స్స్రగ్భూషాభిరలంకృతః ॥ ౨౪ ॥ రాకాచంద్రోపమముఖో రాజీవాయతలోచనః । లక్ష్మ్యాసర్వజగన్మాత్రా రమణీయభుజాంతరః ॥ ౨౫ ॥ సమస్తవాద్యనినద సంఘుష్టగిరికందరః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ తుమ్బురోతుమ్బురోవత్స మాంపశ్యకిముపేక్షసే॥ ఇతిబ్రువంతంతమృషిర్గద్గదోన్మీల్యచక్షుషీ । సాష్టాంగంసంప్రణమ్యాథ దేవమేవందదర్శహ ॥ ౨౬ ॥ తస్యపార్శ్వేసేవమానం దదర్శానంతమవ్యయమ్ । గరుడంగిరిసంకాశం విష్వక్సేనంమహాప్రభుమ్ ॥ ౨౭ ॥ అగస్త్యమృషిముఖ్యంచ దేవపాదావలోకినమ్ । అన్యాన్ద్వైపాయనాదీంశ్చ ఋషీనఞ్జలిబంధనాన్ ॥ ౨౯ ॥ సనకాద్యాన్యోగినశ్చ వైఖానసమునీనపి । శుకమానసపుత్రాంశ్చ శుకంచమునిసత్తమమ్ ॥ 3౦ ॥ దేవగంధర్వసిద్ధాంశ్చ విశ్వావసుముఖానపి । యక్షాన్కింపురుషాంశ్చైవ కిన్నరోరగనాయకాన్ ॥ 3౧ ॥ జయదేవజగన్నాథ సావధానమనోజయ । ఇతిమేఘరవోదగ్రాన్ స్తోత్రపాఠీంశ్చకాంశ్చన ॥ 3౨ ॥ ఆబ్రహ్మలోకాదాయాతా నప్సరోగణమాగతమ్ । ఆహూయాశేషలోకంత మాహశేషగిరీశ్వరః ॥ 33 ॥ భోభోసర్వేపితీర్థేస్మిన్ స్నానంకురుతమాచిరమ్ । సమస్తపాపహరణే సర్వశ్రేయోవిధాయిని ॥ 3౪ ॥ ఇతివాక్యంసమాకర్ణ్య భక్త్యాసంకల్ప్యవాగ్యతాః । గోవిందేతితత

స్నాత్వా తీరమారురుహుశ్చ తే ॥ ౩౫ ॥ శుద్ధహృత్తుంబురుశ్చాపి స్నాత్వాతైస్సహితస్తథా। భగవత్సన్నిధింప్రాప్త స్తోత్రంచక్రుఃపృథక్పృథక్ ॥ ౩౬ ॥ జయసర్వగుహావాస లోకరక్షామనోహరే। భక్తార్తపాలనపర ప్రణతార్తిహరప్రభో ॥ ౩౭ ॥ లక్ష్మీనాథజయానంత రక్షితావేషభూసుర। పునీహిసకలాన్లోకా న్పాలయత్వంకృపాలయ ॥ ౩౮ ॥ తుమ్బురుః ॥ వందేసదా వేఙ్కటశైలనాథ త్వామేవమే పాపహరోభవత్వమ్। తీర్థానుభావంచతవానుభావం శ్రోతుంమమేచ్ఛాపరివర్ధతేహి ॥ ౩౯ ॥

భగవదాజ్ఞయాఽగస్త్యవర్ణితతుమ్బురుతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

సూతః ॥ ఇతిస్తుతోవేఙ్కటేశః కుంభసమ్భవమబ్రవీత్ । ఏతేషామద్య సర్వేషాం వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాహాత్మ్యమపితీర్థస్య వదకించిన్మహామతే । ఇత్యుక్తోదేవదేవేన తత్రాగస్త్యోబ్రవీదిదమ్ ॥ ౪౧ ॥ పుణ్యోయంవేఙ్కటగిరి స్సర్వపుణ్యస్థలేష్వపి।సమస్తతీర్థాన్యత్రైవ పుణ్యానినివసంతిహి ॥ ౪౨ ॥ భక్తాపరాధాన్సోఢ్వైవ వేఙ్కటేశోదయాపరః । రక్షత్యేవతతస్సోయం సేవ్యశ్శ్రీవేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౪౩ ॥ స్నాతానామత్రతత్తీర్థే సర్వపాపక్షయోభవేత్ । సర్వశ్రేయాంసిసిద్ధ్యంతి నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౪౪ ॥ సువర్ణమన్నంతామ్బూలం సుగంధంశీతలంజలమ్ । అత్రదత్త్వానరఃపూత స్సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౪౫ ॥ తుమ్బురుః ॥ భగవన్మమనామ్నైవ తీర్థమేతత్ప్రసిద్ధ్యతు। తథాస్త్విత్యుక్తవాన్విష్ణు స్తుంబురుంపునరబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ భగవాన్॥ నారదేనసహైవత్వం పూతోమత్కీర్తనంకురు । యేఽత్రఫాల్గునరాకాయాం స్నానదానాదికుర్వతే ॥ ౪౭ ॥ ఇహలోకేపరత్రాపి తేషామిష్టం దదామ్యహమ్ । ఇత్యుక్తాస్తుంబురుముఖా స్తుష్టాయాతాయథాగతమ్॥

* ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖణ్డే తీర్థమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఘోణతీర్థస్య తుమ్బుర్వభిధాన కథనన్నామైక పఞ్చాశోధ్యాయః. *

ఇత్థం బ్రహ్మోత్తరఖండే పఞ్చాశైక పఞ్చాశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోభాగస్సమాప్తః.

బ్రహ్మోత్తరఖణ్డాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్య - ౨.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహంభజే॥

జనకనృపానుభూతశోకాతిరేకప్రకారః.

శౌనకః ॥ సూతసూతమహాభాగ సర్వశాస్త్రవిశారద । త్వత్తో
హంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కథితంరఙ్గ
మాహాత్మ్యం త్వయాహస్తిగిరీశితుః । జగన్నాథస్యవై విష్ణోర్మాహాత్మ్య
మతులంమునే ॥ ౨ ॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామి మాహాత్మ్యంవేఙ్క
టేశితుః ॥ శ్రీసూతః ॥ సాధుపృష్టంత్వయాబ్రహ్మన్ చరితంవేఙ్కటే
శితుః ॥ 3 ॥ యథాశ్రుతంమయాపూర్వం వ్యాసాదమితతేజసః ।
తత్తథాహంసమాచక్షే సావధానమనాశ్శృణు ॥ ౪ ॥ పురాతుజనకో
నామ రాజాపరమధార్మికః । సత్యవాక్సర్వశాస్త్రేషు కోవిదఃకోపవర్జి
తః ॥ ౫ ॥ వాసుదేవప్రసాదస్య ముఖ్యపాత్రమభూన్నృపః । నిర్మమో
నిత్యతృప్తశ్చ నిరహంకృతిరాత్మదృక్ ॥ ౬ ॥ తస్యభ్రాతాఽభవత్పూర్వం
కుశకేతురితిస్మృతః । కుశధ్వజస్యతనయా స్త్రియస్త్రైలోక్యసున్దరాః ॥ ౭ ॥
దుహితౄణాంత్రయంతస్య కుశకేతోర్మహాత్మనః । జనకస్యాభవత్పుత్రీ

జానకీనామసారమా ॥ ౮ ॥ భ్రాత్రాచ కారయామాస రాజ్యంజనక
భూపతిః । సభ్రాతురాజ్ఞయారాజ్యంచకారార్యేషుభక్తిమాన్ ॥ ౯ ॥
కదాచిజ్జనకోరాజామనసీత్థమచింతయత్ । సుఖమేవసదామేస్యాద్దుః
ఖంమాభూత్కదాచన ॥ ౧౦ ॥ దుఃఖంనవీక్షేనేత్రాభ్యాంసుఖంవీక్షే
సదాత్మనః । అసాధుసంమతంవాక్యం శ్రుత్వేత్థముదితంహరిః ॥ ౧౧ ॥
దుఃఖంప్రదర్శయామాసరాజ్యమత్తస్యభూపతేః । కదాచిద్దైవయోగేన
కుశకేతురగాన్మృతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ హతేఽనుజేచతద్భార్యా తేనసాకం
మమారచ । రాజ్యంపుత్రాంస్తతస్త్యక్త్వాజగామపతిలోకతామ్ ॥౧౩॥
తౌదంపతీనృపోదృష్ట్వా త్యక్తపుత్రౌసుఖోచితౌ । విలలాపమహారాజో
భ్రాతరంభ్రాతృవత్సలః ॥ ౧౪ ॥ హాభద్రేబాలకాంస్త్యక్త్వావృద్ధ
మ్మాంజానకీంతథా । క్వగచ్ఛసివరారోహేపతిమాలింగ్యమఙ్గళే ॥౧౫॥
అశీతివర్షసాహస్రంసంప్రాప్తంమమభామిని । ఏతావత్కాలపర్యంతం
నదృష్టోదుఃఖసంచయః ॥ ౧౬ ॥ అద్యదృష్టోవరారోహే త్వద్వియోగే
నకేవలమ్ । ఇతిసంచింత్యమనసివారంవారంమహీపతిః ॥ ౧౭ ॥ చకా
రప్రేతకార్యాణిపుత్రాణాంచైవశైశవాత్ । మాతృహీనాంస్తతోబా
లానాలింగ్యాంకేనిధాయచ ॥ ౧౮ ॥ భోఃపుత్రాబాలభావేతుమాతృ
హీనాశ్చకర్శితాః । కథంపశ్యామినేత్రాభ్యాం మాతృహీనాంశ్చబాల
కాన్ ॥ ౧౯ ॥ ఇతిచింతాపరస్సోభూత్త్యక్తరాజ్యోఽతిదుఃఖితః । త్య
క్తాన్నస్త్యక్తభోగశ్చత్యక్తనిద్రోఽతికర్శితః ॥ ౨౦ ॥ తస్యదుఃఖోప
శాంత్యర్థంశతానందఃపురోహితః । సంప్రాప్తోదైవయోగేనవామదేవా
నుజోమునిః ॥ ౨౧ ॥ ప్రాప్తంపురోహితందృష్ట్వారాజాపూజామకల్ప
యత్ । సపూజితోమునివరోనివిష్టోమృగచర్మణి ॥ ౨౨ ॥ తతఃకాలో

శతానన్దమ్ప్రతిజనకకృతస్వశోకనివృత్త్యుపాయప్రార్థనా.

చితాంవార్తాం కథయామాసగౌతమిమ్ ॥ జనకః ॥ శతానందమహా
ప్రాజ్ఞకాగతిస్స్యాదితోమమ ॥ ౨౩ ॥ వృద్ధత్వాదాత్మనశ్చైవపుత్రా
ణాంచైవశైశవాత్ ।కన్యకానాంచరత్నత్వాద్ధతబంధోర్మహామునే॥౨౪॥
బహవశ్శత్రవస్సంతి రావణేంద్రజిదాదయః । తేభ్యోయుద్ధంకథందాస్యే

హ్యసహాయోతిజీర్ణవాన్ ॥౨౫॥ దివానక్తంసమాయాతిరావణఃకేనహే
తునా।నజానేమునివర్యాహంప్రజ్ఞాచక్షుర్నవిద్యతే॥౨౬॥నిమిత్తమేకంక
థితంద్వితీయంప్రవదామి తే । సీతాయాశ్చసురూపాయాస్సురూపఃపురు
షఃకథమ్॥౨౭॥లభ్యతేవదవిప్రేంద్రతృతీయంప్రవదామి తే।దీర్ఘాయుషశ్చ
మేపుత్రాఃపుత్ర్యశ్చాపిసభర్తృకాః॥౨౮॥ ఏకదేశాధిపస్సైవవస్నుషా
స్త్రాశ్చభవంతుమే।జామాతరశ్చచత్వారఏకరాజసుతాస్తథా॥౨౯॥ వర్ధి
తంచైవమేరాజ్యంస్వయమేవపురోహితమ్। కేనోపాయేనవైభూయాత్త

జనకాయశతానన్దోక్తశ్రీవేఙ్కటాచలప్రభావః.

దేతత్కారణంవద ॥ ౩౦ ॥ శతానందః ॥ అస్తికశ్చిద్విశేషోఽస్మిన్భూ
లోకేభూమిపాలక । దుహితుస్తవకల్యాణసుఖదంశత్రునాశనమ్ ॥౩౧॥
వైకుణ్ఠగిరిమాహాత్మ్యం సభవిష్యంసహోత్తరమ్ । కలౌతత్కీర్తనం
పుణ్యం సర్వదుఃఖహరంశివమ్ ॥ ౩౨ ॥ ధనకామస్యధనదంపుత్రకామ
స్యపుత్రదమ్ । రోగార్తస్యచరోగఘ్నంజ్ఞానినాంజ్ఞానసాధనమ్ ॥ ౩౩ ॥
యచ్ఛ్రుత్వాసర్వలోకేశోబ్రహ్మాబ్రహ్మపదంగతః । నీలకణ్ఠస్తుయచ్ఛ్రు
త్వానిర్విషస్సుఖమాప్తవాన్ ॥ ౩౪ ॥ వజ్రీనాకపదంప్రాప్తోయత్కథా
శ్రవణాదరాత్ । పదాన్యాపుర్లోకపాలాయత్కథాశ్రవణేనవై ॥ ౩౫ ॥
కిముక్తేనవిశేషేణతదనంతఫలంశృణు । ఇత్యుక్తోమునినాతేనజనకోవా
క్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ జనకః ॥ వదవైకుణ్ఠమాహాత్మ్యం కలౌతచ్చరితం
కథమ్ ॥ శతానందః ॥ కృతేవృషాద్రింవక్ష్యంతిత్రేతాయామంజనాచ
లమ్ ॥ ౩౭ ॥ ద్వాపరేశేషశైలేతికలౌశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ । నామాని
యుగభేదేన శైలస్యాస్యభవంతిహి ॥ ౩౮ ॥ జనకః ॥ చతుర్యుగేత్వ
యాప్రోక్తం నామయద్యద్గిరేర్మునే । తస్యతస్యచవైహేతుం విస్తరాద్వ

వృషభాచలనామనిష్పత్తిః.

దమేగురో ॥ ౩౯ ॥ కృతేవృషాచలఇతికథంనామభవిష్యతి । శతానం
దః ॥ పురాతువృషభోనామరాక్షసోరూక్షకర్మకృత్ ॥ ౪౦ ॥ ఆక్రమ్య
శేషశైలంచ తాపసానత్యబాధత । తేనసంక్లిష్టతపసస్తదర్థంశరణంగ
తాః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీనివాసంహృషీకేశంభక్తానామభయంకరమ్ । తుష్టు
పుర్హృష్టమనసస్స్రష్టారంసర్వచేతసామ్ ॥ ౪౨ ॥ ప్రాదుర్బభూవభ

గవాన్మునీనాంపురతోహరిః । వ్యజ్ఞాపయన్మునిశ్రేష్ఠాఅసకృత్కృతసం
స్తవాః ॥ ౪౩ ॥ మునయః ॥ భగవన్నరవిందాక్ష వృషభోనామరాక్ష
సః । సంబాధతేసదాకౄరస్తపోభంగకరఃఖలః ॥ ౪౪ ॥ తస్మాద్రక్ష
క్షరాతీతభయాద్రాక్షసకల్పితాత్ । బాధమిత్యుక్తవాన్కృష్ణోదుష్టమ
భ్యద్రవద్రుషా ॥ ౪౫ ॥ సరాక్షసోమహావీర్యస్తీర్థేతుంబురుసంజ్ఞికే ।
స్నాత్వాత్రిషవణంపుణ్యాంసాలగ్రామశిలాంనృప ॥ ౪౬ ॥ నారసిం
హాత్మికాందివ్యాంసకరాళామధోముఖామ్ । నిత్యమారాధయేయాహ
మితినిశ్చిత్యపూజయన్ ॥ ౪౭ ॥ పూజాంతేస్వశిరఃపుష్పం ఖడ్గేనాహ
త్యభూపతే । సమర్పయామాసతతస్తచ్ఛిరఃపునరాగతమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఏ
వంపంచసహస్రాణి వర్షాణివిగతానిచ । తస్మిన్కాలేఽరవిందాక్షః ప్ర
త్యక్షస్సమజాయత ॥ ౪౯ ॥ శిలాంతర్యామీభగవాన్ శ్రీనివాసస్సతాం
గతిః । తమాలోక్యహృషీకేశం వృషభోదండవద్భువి ॥ ౫౦ ॥ పపాత
రాజశార్దూలసవిసంజ్ఞాముపేయివాన్ । ముహూర్తాంతేసముత్థాయ
ప్రత్యభాషతకేశవమ్ ॥ ౫౧ ॥ వృషభః ॥ కేశవానంతగోవిందశ్రీనివా
ససురోత్తమ । నచమోక్షంనచస్వర్గంపారమేష్ఠ్యపదంహరే ॥ ౫౨ ॥
నయాచేజగతాంనాథ యుద్ధభిక్షాంచదేహిమే । దశావతారవిభవేశ్రు
తస్తేవిక్రమోహరే ॥ ౫౩ ॥ అద్యతంసత్యమాధత్స్వవిక్రమంపురుషోత్త
మ । దేవస్తద్భారతీంశ్రుత్వా కించిద్ధాస్యముఖోహరిః ॥ ౫౪ ॥ ఉవా
చవచనంతంచరాక్షసంయుద్ధదుర్మదమ్ । శ్రుత్వాతదుక్తవాన్కృష్ణస్త
థాస్త్విత్యరిమర్దనః ॥ ౫౫ ॥ తయోర్యుద్ధమభూత్తత్ర వృషభశ్రీనివా
సయోః । యత్కృతంశ్రీనివాసేన తత్కృతంవృషభేణచ ॥ ౫౬ ॥
తదద్భుతమభూత్తత్ర దేవానాంపశ్యతామపి । తద్యుద్ధకౌశలందృష్ట్వా
భగవాన్పర్యపూజయత్ ॥ ౫౭ ॥ భోరాక్షసకులోత్పన్నపశ్యమేపౌ
రుషంబలమ్ । ఇత్యుక్త్వాదర్శయామాసగరుడంవికృతాకృతిమ్ ॥౫౮ ॥
తత్రస్థంవాసుదేవంచ విశ్వరూపిణమవ్యయమ్ । సహస్రభుజసంయు
క్తం సహస్రాయుధభూషితమ్ ॥ ౫౯ ॥ తన్మాయాంరాక్షసోదృ
ష్ట్వా స్వయంచగరుడంహరిమ్ । దర్శయన్వ్యంజయామాస స్వమా
యాంసురమోహినీమ్ ॥ ౬౦ ॥ నక్తంచరస్యచరితమతిక్రాంతుం

క్షమోప్యయమ్ । ప్రశంసన్రాక్షసంవీరంసాధుసాధ్వీత్యభాషత॥ ౬౧ ॥
రేరేరాక్షస వర్యాద్యచక్రేణశత నేమినా । హరిష్యేతేశిరః కాయా
ద్యథామక్వఫలంద్రుమాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్తో దేవరాజేనవృషభోద
ణ్డవద్భువి । ప్రణిపత్యాథవిశ్వేశమస్తువద్రాక్షసేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ వృ
షభః ॥ చక్రపాణేనమస్తుభ్యంచక్రస్యచరిత్రంశ్రుతమ్। యచ్చక్రేణప్రత
ప్తస్తుముక్తిమేతినసంశయః ॥ ౬౪ ॥ యచ్చక్రేణపురారాజాకీర్తిమా
నీకీర్తిమాప్తవాన్।త్వచ్చక్రేణహతోరాజన్గచ్ఛామితవమన్దిరమ్॥౬౫॥
ఏవముక్త్వాహరేఃపాదావస్పర్శవృషభాసురః । వరంయయాచేవృషభ
శ్శైలోమదభిధోఽస్త్వితి ॥౬౬॥ సమాలింగ్యాభవేదేవమిత్యుక్త్వాహరి
ణాథసః । విసృష్టశ్చక్రసంఛిన్నస్త్యక్తవాన్స్వకళేబరమ్ ॥ ౬౭ ॥ త

త్రేతాయుగేఅఞ్జనాచలనామనిష్పత్తిః.

స్మాద్వృషభశైలోయంకృతేఖ్యాతిముపేయివాన్ ॥ జనకః ॥ కథమంజన
శైలేతిత్రేతాయాంనామమేవద ॥ ౬౮ ॥ శతానందః॥ పురాకేసరిణః
పత్నీహ్యంజనాకంజలోచనా । అనపత్యత్వదుఃఖేనమతంగమునిమాగ
మత్ ॥ ౬౯ ॥ ఆనమ్యమునిశార్దూలమనపత్యాతికర్శితా। ఉవాచవచ
నంనేత్రనీరసిక్తకళేబరా ॥ ౭౦ ॥ అంజనా ॥ అహోతాపసశార్దూ
లాఽపుత్రాయామమకాగతిః। ఏవముక్తోంజనాదేవ్యామతంగోవాక్యమ
బ్రవీత్ ॥ ౭౧ ॥ మతంగః ॥ పంపాయాఃపూర్వదిగ్భాగేపంచాశద్యో
జనాంతరే।నారసింహాశ్రమందేవివర్తతేవసుధాతలే ॥ ౭౨ ॥ తస్య
దక్షిణదిగ్భాగేనారాయణగిరేస్తటే । ఉత్తరేస్వామితీర్థస్యవర్తతేక్రోశ
మాత్రకే ॥ ౭౩ ॥ వియద్గంగేతివిఖ్యాతాతత్రగచ్ఛయథాసుఖమ్ ॥ తత్ర
స్నాత్వాథకల్యాణిద్వాదశాబ్దంతపశ్చర ॥ ౭౪ ॥ తేనపుణ్యేనతేపుత్రో
భవిష్యతిగుణాధికః । మతంగేనైవముక్తాసానారాయణగిరింయయా ॥
కృత్వాస్వామిసరస్స్నానమశ్వత్థస్యప్రదక్షిణమ్ । వరాహరూపిణంన
త్వాపీత్వాతత్సలిలంశుభమ్ ॥ ౭౫ ॥ ఆకాశగంగామాసాద్య తపఃకర్తుం
ప్రచక్రమే । మునీంశ్చామంత్ర్యభర్తారం వ్రతార్థంభక్ష్యవర్జితా ॥ ౭౬ ॥
ఉపవాసరతాబాలాబాహ్యభోగవివర్జితా । కాష్ఠవత్పర్యవస్థాప్యశరీ
రంస్వాత్మన్యశ్శుచి ॥ ౭౭ ॥ పూర్ణేసంవత్సరేజాతేవాయుదేవోమహాబలః।

ఫలమాహృత్యభక్షార్థం ప్రత్యహంప్యాదదాన్మరుత్ ॥ ౭౯ ॥ అథై కస్మిన్దినేవాయుః ఫలేవీర్యం ప్రపూరయన్ । వీర్యగర్భం ఫలంతస్యాః ప్రాక్షిపత్కరసంపుటే ॥ ౮౦ ॥ ఫలంసామాన్యమానాహితత్తు ధాత్రా తదభక్షయత్ । తతోగర్భస్సముదభూదంజనాయాశ్చభూమిప ॥౮౧॥ మునీనామ భవద్ధర్షోవాయుగర్భసముద్భవః । అథసాదశమాసాంతేసుషువేపుత్రముత్తమమ్ ॥౮౨॥ హనూమంతమిమంప్రాహుర్మునయోవీతకల్మషాః। అంజనావ్రతమాస్థాయపుత్రంప్రాపగిరీశ్వరే ॥౮౩॥ తస్మాదంజనశైలోయంలో

ద్వాపరయుగేశేషాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః

కేవిఖ్యాతకీర్తిమాన్॥జనకః॥ సంతోషోహ్యాభవన్మహ్యంశ్రుత్వాతన్నామకారణమ్॥ ౮౪ ॥ ద్వాపరేశేషశైలేతికథంఖ్యాతిర్భవిష్యతి॥శతానందః॥ పురావైకుణ్ఠనగరేద్వారిశేషంసమాదిశత్ ॥ ౮౫ ॥ జానన్భగవతోభావంసోఽతిష్ఠద్ద్వారికర్మణి। చికీర్షితేమారుతేనద్వారిజాగ్రత్కుతూహలీ॥ దేవాదిదేవోభగవాన్ రేమేచరమయాసహ । తస్మిన్కాలే మహారాజమారుతస్తుకదాచన ॥ ౮౬ ॥ అకస్మాత్కారణాత్ప్రాప్తోభగవంతం జనార్దనమ్ । ద్వారేతంరోధయామాస రుక్మదణ్డేనసర్పరాట్ ॥ ౮౭ ॥ కిమర్థంరుధ్యతేమూర్ఖ కార్యస్యమహతీత్వరా । ఇత్యుక్తోవాయునాశేష ఉవాచవచనంపునః॥౮౯ ॥ శేషః ॥ అహమాజ్ఞాధరోవిష్ణోర్నాత్వమంతఃపురంగమః।ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాజగత్ప్రాణోఽబ్రవీదిదమ్॥ ౯౦ ॥ వాయుః ॥ జయస్తువిజయశ్చైవ శాపితౌమునిభిఃపురా । అహంకారేణ తౌజాతౌకుంభకర్ణదశాననౌ ॥ ౯౧ ॥ విస్మృతౌకింత్వయామూర్ఖద్వారపత్వేనియోజితౌ । తద్వాక్యాంతేచరాజేంద్రప్రజజ్వాలవిషోల్బణః ॥ గర్హయన్వచనైస్తీక్ష్ణైర్జగత్ప్రాణమహీశ్వరః ॥ శేషః ॥ కింగరిష్ఠం వచఃప్రోక్తంజీవనేచ్ఛానవిద్యతే ॥ ౯౩ ॥ కాలేనానుగతోలోకోనైవ జానాతిమోహితః । త్వంతాదృఙ్నరవద్వాయో వృథామోహాత్ప్రభాషసే ॥ ౯౪ ॥ బలేజ్ఞానేవిరాగేచవిష్ణుభక్తోసమత్సమః । సదామేఽన్తఃపురేవాసఃపుత్రాదప్యధికోహిరే ॥ ౯౫ ॥ లోకానాంచహితార్థాయహితార్థంజగదీశితుః । స్థాపితోఽస్మిద్వారపత్యేలక్ష్మ్యైనారాయ

ణేనచ ॥ ౯౬ ॥ వాయుః ॥ బిడాలోఽన్తస్థితోవాపిబహిస్థేభస
షోనహి । శయానంరత్నపర్యంకేరాజానమపిసేవతే ॥ ౯౭ ॥ కశ్చి
ద్ధూతోనియుక్తస్తుపర్యంకాధిష్ఠితస్స్వయమ్ । కిమాధిక్యంతస్యశేషపు
త్రేకాన్యూనతావద ॥ ౯౮ ॥ తయోర్వివాదోహ్యభవచ్ఛేషవాయ్వో
ర్మహాత్మనోః । తత్కాల్యేఽవబోధితశ్శ్రీమానుత్తస్థౌగరుడధ్వజః ॥౯౯॥
కిమర్థంక్రోశసేశేషకఃపుమానాగతఃపరః । ఇత్యుక్తోదేవదేవేనఫణిరా
జోఽభ్యభాషత ॥ ౧౦౦ ॥ శేషః ॥ మలయాచలవాసస్తువాయురత్యం
తగర్వితః । అకాలేఽన్తఃపురంశీఘ్రంప్రవేష్టుంచసముద్యతః ॥ ౧౦౧ ॥
అవాచ్యవచనంప్రోక్తమనేనాత్యంతమానినా । ఇత్యాహూతఃఫణీంద్రే
ణభావజ్ఞేనతదాహరిః ॥ ౧౦౨ ॥ సంజ్ఞాపయన్నిజంభావమింగితైర్ద్వా
రమాయయా । ఏతస్మిన్నేవకాలేతుసాష్టాంగంప్రణిపత్యతమ్ ॥ ౧౦౩ ॥
వాయుస్తుష్టావపురుషంపురాణంవేదగోచరమ్ । వాయుమాలోక్యవచనం
వారిజాక్షోఽబ్రవీత్సతమ్ ॥౧౦౪॥ భగవాన్ ॥ కిమర్థంకలహఃపుత్రశేషే
ణాత్యంతమానినా । ఇత్థంహరేర్వాగమృతంపిత్వాకర్ణపుటద్వయాత్ ॥
తూష్ణీంబభూవనృపతేవాయురత్యంతభక్తిమాన్ ॥ శేషః ॥ అహంసమ
ర్థోభగవన్బలేజ్ఞానేతవప్రియే ॥ ౧౦౫ ॥ మత్సమోనాస్తిభూలోకేనాకే
వాబ్రహ్మసద్మని । సరీసృపవచశ్శ్రుత్వాప్రహసన్ఫణినంహరిః ॥ ౧౦౬ ॥
సాధుసాధ్వితిసంభావ్యచోవాచఫణినాంపతిమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నవాఙ్మా
త్రేణపౌరుష్యంక్రియాకేవలముత్తరమ్॥ ౧౦౭॥ బలాబలంపరీక్ష్యంతాం
దేవాశ్చేంద్రపురోగమాః । అత్రైవోత్తరదిగ్భాగేపర్వతంమేరునందన
మ్ ॥ ౧౦౯ ॥ స్వకాయరజ్జునాబద్ధ్వాబలంతేయావదస్తిహి । తావత్తై
వబలేనత్వంసంయుక్తస్సుస్థిరాత్మనా ॥ ౧౧౦ ॥ తిష్ఠభద్రమహాభాగవిష
పూత్కారజృంభితః । హృషీకేశవచశ్శ్రుత్వాహృష్టపుష్టాంగవిగ్రహః ॥
స్వకాయరజ్జునాబధ్నన్నానందాద్రిమహీశ్వరః । స్థిరోబభూవచామం
త్ర్యవాయుంవేగవతాంవరమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ తమాలోక్యాగ్నిదయితఃపర్వ
తంతముపాగతః । ఆజ్ఞయావాసుదేవస్యదేవానాంపశ్యతాంసతామ్ ॥
స్వస్మిన్భగవతఃప్రీతిమ్మత్వాఽతిశయితాంమరుత్ ।మదోద్ధతోమహావేగం
చక్రేపర్వతచాలనే ॥ ౧౧౪ ॥ నచకంపేగిరిఃకించిదపిశేషేణవేష్టితః ।

తతోఽపిసుమహావేగంచక్రేవాయుః ప్రకోపనః ॥ ౧౧౫ ॥ సంస్పర్ధమా
నయోరిత్థం శేషవాయ్వోర్మహాత్మనోః । హాహాకారోజగత్యాసీదధరో
త్తరితేతదా ॥ ౧౧౬ ॥ తతోబ్రహ్మాదిభిర్దేవైర్యాచితోఽపియదామరు
త్ । ప్రపేదేనశమంకించిత్తదాసౌఫణినాంపతిః ॥ ౧౧౭ ॥ జానన్భగ
వతశ్చాపిభావం దేవాంశ్చతోషయన్ । క్వచిత్ఫణాంతరంకించిచ్ఛ్లథయా
మాసవైలఘుః ॥ ౧౧౮ ॥ తతఃప్రకుర్వతోవేగంమారుతస్యమహాత్మ
నః ॥ కనిష్ఠాంగుళిమాత్రేతుప్రదేశేశ్లథబంధనే ॥ ౧౧౯ ॥ మహావేగస్య
సంపర్కాత్పర్వతోభోగిసంయుతః । యోజనాన్యతిలక్షాణిదక్షిణాభిము
ఖోయయౌ ॥౧౨౦ ॥మేరుస్తుష్టావనృపతేబలదేవమ్మహాబలమ్। త్రాయ
త్రాయతాంస్వామిన్ పుత్రంబాలంభవాన్మమ॥౧౨౧॥ఏవముక్తోమే
రుణాయంతత్పుత్రంపర్యపాలయత్ । స్వర్ణముఖ్యామహానద్యాఃప్రతీరేచ
తథోత్తరే॥౧౨౨॥స్థాపయామాసరాజేంద్రగిరిరాజంసపన్నగమ్ । తతో
వాయుంసురగణాబోధయామాసురాదరాత్ ॥౧౨౩॥ అయం శేషాంశ
జోవాయోశ్శైలశ్శైలేశ్వరాత్మజః । హరేస్సంచోదనేనైవజాతస్స్వావా
సహేతవే ॥౧౨౪॥ వ్యాజేనైవత్వయానీతస్తేనస్వర్ణముఖీతటమ్। త్వత్సం
వాదచ్ఛలేనైషస్వస్థానోత్థానితోఽహినా ॥౧౨౫॥ మాయావీభగవానీ
త్థం కేవలంత్వాంవ్యమోహయత్ । తదద్యఫణిరాజంత్వమంతరంగంహరే
రిమమ్॥ ౧౨౬॥ ప్రసాదయాపరాద్ధోఽసివృథాతస్మిన్మహాత్మని। ఇతిసంబో
ధితోదేవైర్హితకాంక్షిభిరాదరాత్ ॥౧౨౭॥ శేషంగతమదఃపశ్చాత్తుష్టావ
మరుతాంపతిః।క్షమస్వమమదౌరాత్మ్యమజ్ఞానేనాగతంవిభో ॥ ౧౨౮ ॥
త్వయీహభగవాన్సాక్షాదాగమిష్యతివైహరిః। మయాపచరితమ్మాఖ్యా
న్మహాభాగేవృథాత్వయి ॥ ౧౨౯ ॥ ఇత్థంప్రసాదయామాసఫణిరాజంత
దామరుత్ । నిర్వైరత్వాత్ప్రసాదంసచకారమరుతిస్వయమ్ ॥ ౧౩౦ ॥
ఇత్థం శేషాంశజంశైలం శేషేణపరివేష్టితమ్ । స్వావాసహేతోర్హరిణా
వాహితంవాయునాఛలాత్ ॥ ౧౩౧॥ రాజన్నేషనిమిత్తేనశేషాచలమిమం

కలియుగేశ్రీవేఙ్కటాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః.

విదుః ॥ జనకః । కలౌవేఙ్కటశైలేతికథంనామమహామునే ॥ ౧౩౨ ॥

శతానందః ॥ పురాపురందరోనామసోమయాజీదృఢవ్రతః। కాళహస్త్య
ఖ్యనగరేసత్యవాగ్బ్రాహ్మణోఽభవత్ ॥ ౧౩౩ ॥ అపుత్రస్యాపివిప్రస్య
నాభూద్దుఃఖంసుతాప్తయే । దైవేనపూర్వపుణ్యేనవృద్ధస్యాస్యసుతోఽ
భవత్ ॥ ౧౩౪ ॥ చకారనామ్నాససుతమ్మాధవంవిప్రసంసది । పిత్రో
పనీతోబాలస్తువవృధేచంద్రవన్నృప ॥౧౩౫ ॥ వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞస్స
ర్వవిద్యావిశారదః । తతఃకాలాంతరేపుత్రంసదారంతంచకారహ ॥
సచంద్రలేఖయారేమేబహుకాలంచమాధవః । పఞ్చయజ్ఞపరోనిత్యంప
ఞ్చాననసమద్యుతిః ॥ ౧౩౬ ॥ త్రిసప్తవర్షోరేజేసద్వితీయఇవభాస్క
రః । సాకన్యాపాణ్డ్యదేశీయాపాణ్డ్యానాంచతథాప్రియా ॥ ౧౩౭ ॥
పత్యౌసుప్తేస్వయంశిశ్యేపత్యౌభుక్తేత్వభుఙ్క్తచ । కదాచిద్విప్రపుత్రస్తు
దివాసంగమతత్పరః ॥ ౧౩౮ ॥ రాజపుత్రీంసమాసాద్యరాజన్కామా
తురోఽబ్రవీత్। మమేచ్ఛావర్తతేభద్రేసంగమేతవభామిని ॥ ౧౪౦ ॥ ప
తివాక్యముపాకర్ణ్యపతింప్రాహప్రజాపతే ॥చంద్రలేఖా ॥ శరీరమస్థిమాం
సాద్యైఃపూరితంపురుషర్షభ ॥ ౧౪౧ ॥ శరీరేణశరీరస్యసంగమస్సా
ధ్వసంమతః ॥ తత్రాపిదివసక్రీడామయుక్తాంమునయోవిదుః ॥ ౧౪౨ ॥
నికేతనేపితామాతాబాగ్నిహోత్రశ్చదేవరాట్ । ప్రభాకరప్రభాంప
శ్యత్యజకామంద్విజాత్మజ ॥ ౧౪౩ ॥ వధూవచనమాకర్ణ్యమాధవోవా
క్యమబ్రవీత్ ॥ మాధవః ॥ భవభామినిసాక్ష్యేమేపూర్వయాద్యమనోర
థమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ తవస్యాత్పుత్రసౌభాగ్యంపరత్రపతిలోకతా । భర్తుర్వ
చనమాకర్ణ్యభర్తారంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౪౫ ॥ చంద్రలేఖా ॥ గచ్ఛా
మిజలహేతోస్తుగచ్ఛత్వంపురతోమమ। తదాజగామరాజేంద్రకుశార్థం
సస్వభావతః ॥ ౧౪౬ ॥ సాజగామాథపానీయపాత్రమాదాయభామి
నీ। తామన్వగాన్మాధవోపివటకూటమభిద్రుతః ॥ ౧౪౭ ॥ తత్రాంతరే
విప్రపుత్రోదదర్శాన్యాంస్త్రియంపునః । వనాంతరేవసంతేచవసంతీం
ద్రుమమూలగామ్ ॥ ౧౪౮ ॥ ధవళాంబరసబద్ధాంకటిమేఖలయాన్వి
తామ్।సునాసాంసుభగాంసుభ్రూంనీలాళకవిరాజితామ్ ॥ ౧౪౯ ॥
ముమోహవిప్రస్తాందృష్ట్వాసువర్ణాంసుపయోధరామ్। స్నిగ్ధకంచుకసం
బద్ధాంకోకిలస్వరరంజితామ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అంజనాలిప్తనయనామంత్య

జాంనామకున్తళామ్ । పాదేనవిలిఖంతీంగాం జానుస్థితశిరోరుహామ్॥ దృష్ట్వాఖిన్నమనాభూత్వా చింతయన్బ్రహ్మనిర్ణయమ్ । సభార్యాంప్ర త్యువాచేదం గచ్ఛప్రాణప్రియేగృహమ్ ॥ ౧౪౨ ॥ ఇచ్ఛామేపూర్ణతాం ప్రాప్తా త్వద్భక్త్యాపరితుష్యతః ॥ చంద్రలేఖా ॥ యుక్తముక్తంత్వయా భద్ర గచ్ఛామిభవనంస్వకమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ భర్తురాజ్ఞాముపానీయ చంద్ర లేఖాగృహంగతా । యావద్గచ్ఛతిసాభార్యా తావత్తత్రస్థితోఽభవత్॥ గతాయాంస్వప్రియాయాంతు తాంబాలాంపర్యపద్యత । శనైర్జగామ రాజేంద్ర స్మరేణహృతచేతనః ॥ ౧౪౪ ॥ సమీపస్థంమునింప్రేక్ష్య సారాజ న్పృథులోచనా । స్వరభేదంప్రకుర్వంతీ వాక్యమూచేథమాధవమ్॥౧౪౬॥ కుంతలా ॥ మాయాహిమునిశార్దూల మత్సమీపంమహామతే । సచతద్వచ నంశ్రుత్వా సహసావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౪౭ ॥ మాధవః ॥ కాత్వంకల్యాణి భద్రంతే జననీజనితాచకః । ఆవాసస్తవభద్రంతేకస్మిన్రాష్ట్రే వరాననే॥ సాచేత్థముక్తామునినా జాతిమాహామనస్వినీ ॥ కుంతళా ॥ కింమాంపృ చ్ఛసిపాపిష్ఠాం వ్యభిచారకులోద్భవామ్ ॥ ౧౪౯ ॥ అంత్యజాన్త్వజ యోర్జాతాం సురామాంసాశినీంఖలామ్ । మధ్యదేశేనివాసోమే కింత్వం పృచ్ఛసిభూసుర ॥ ౧౫౦ ॥ వేదవేదాంతవేదిన్త్వం నమాంద్రష్టుమి హార్హసి । మాంస్పృష్టుంక్రీడితుంవాపి కథమిచ్ఛసిమూఢధీః ॥ ౧౫౧ ॥ ఏవమాదిప్రజల్పంతీ మ్మాధవస్తామథాబ్రవీత్ ॥ మాధవః ॥ వృథానా రాయణాజ్జాతో బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౧౫౨ ॥ అంధమేనమ్మహా రాజ మ్మన్యతేమేమతిస్సదా । వృథాయజ్జనయామాస వనితాంవనహే తవే ॥ ౧౫౩ ॥ తథాపిమమబుద్ధిస్తు త్వయ్యేవరమతేసదా । యతస్త్వ య్యేవనిరత మ్మనోమేకృతవానజః ॥ ౧౫౪ ॥ అతోమనోమేసంపూ ర్య జీవయాద్యశుచిస్మితే ॥ కుంతలా ॥ కులాటనంప్రకుర్వాణాః కులమా శతపూరుషమ్ ॥ ౧౫౫ ॥ దహంతీతివదంతిస్మ కులజావరమానినః। మాధవః ॥ లవణోదకజాతాని రత్నానివివిధానిచ ॥ ౧౫౬ ॥ అంగీకు ర్వంతిదేవాశ్చ తేజఃప్రాధాన్యకారణాత్ । తస్మాదహంసురూపత్వా త్త్వయిభోగంకరోమిచ ॥ ౧౫౭ ॥ నరకంవామృతోయాస్యే పితృభి స్సహాసుస్మితే ॥ ౧౫౮ ॥ ఇత్యేవముక్త్వాద్విజబాలకేన రురోద

కన్యాతరుణారుణాభా । దివౌకసోవిప్రవరోవిమోచ్యో దోషాదముష్మా
దసతీప్రసంగాత్ ॥ ౧౧౮ ॥ దిగ్దేవతాయాశ్చగణాధిపా
యే భాన్విందుపూర్వాశ్చనవగ్రహాయే । శృణ్వంతువాక్యం మమ తే
వృథాయం విప్రోమృతిం యాస్యతి పాపసంగాత్ ॥ ౧౧౯ ॥
విలలాపమహారాజ బ్రాహ్మణార్థంసుమధ్యమా ॥ ౧౨౦ ॥ మాస్పృశా
ద్యమహీదేవ పాపినీంవ్యభిచారిణీమ్ । కస్స్పృశేదగ్నిమార్తస్సర్పం స
ర్పంవ్యాఘ్రంగజంద్విజ ॥ ౧౨౧ ॥ పరపత్న్యోహితత్తుల్యాః కిముచం
డాలకన్యకా । ఉత్తమంపదమాస్థాయ నీచాఇచ్ఛంత్యధోగతిమ్॥ ౧౨౨॥
జ్ఞానినోనతథావిప్రా స్తవబుద్ధిస్తుతాదృశీ। జాతిద్వేనిర్మితేపూర్వం విష్ణు
నాద్విజసత్తమ ॥ ౧౨౩ ॥ స్త్రీత్వంపుంస్త్వంయథాతద్వ చ్చాతుర్వ
ర్ణ్యంచభూసుర । బ్రాహ్మణస్యబ్రహ్మయోన్యాం రంతుమిచ్ఛాప్రశస్య
తే ॥ ౧౨౪ ॥ తథాన్యేషాంచవర్ణానాం స్వస్వజాతౌప్రశస్యతే । విప
రీతమిమంమన్యే ధర్మత్యాగంద్విజన్మనామ్ ॥ ౧౨౫ ॥ శరీరంతవవిప్రేంద్ర
వేదపూతంవిశేషతః।ఋతుకాలేచయస్మాతు స్తవపిత్రాసమాగమే॥౧౨౬॥
రేతస్సృష్టంవేదపూతం గర్భాధానమిదంవిదుః । సీమంతంకల్పయా
మాసు ర్మంత్రైర్వేదమయైర్ద్విజాః ॥ ౧౨౭ ॥ దశమేమాసిసంప్రా
ప్తే ప్రాసూతజననీతవ । తదాపిత్రాజాతకర్మ కృతంనామచమంత్రవత్॥
అన్నప్రాశనచౌలాది బ్రహ్మవాచనపూర్వకమ్ । అగ్నిసాక్షివిధానేన
ప్రాప్తదారఃకృతోభవాన్ ॥ ౧౨౯ ॥ అధీతవేదశాస్త్రస్స న్నాహితా
గ్నివ్రతేస్థితః । ఏతాదృశస్యదేహస్యమయాసంగఃకథంభవేత్ ॥ ౧౩౦॥
కర్ణౌహారికథాశ్రుత్యా పావితౌనాసికాతవ । హార్యర్పితసుగంధేన పావి
తాజఠరంతవ ॥ ౧౩౧ ॥ వాసుదేవార్పితాన్నేన పవిత్రంపురుషర్షభ ।
కృష్ణార్చనప్రసంగేన కరౌపావనతాంగతౌ ॥ ౧౩౨ ॥ హరినామకలాపే
న జిహ్వాతేపావనాత్మికా । పుణ్యక్షేత్రానుచారేణ పాదౌతేపావనీకృతౌ॥
ఏతాదృశేనదేహేన కథంసంగంప్రశంససి । మమాపిశృణుమాహాత్మ్యం
దేహస్యామితదోషిణః ॥ ౧౩౪ ॥ అవాచ్యవచనైఃక్రూరై ర్జిహ్వామేద
హ్యతేసదా । సురామాంసాశనేనైవ జఠరేగుల్మమాగతమ్॥ ౧౩౫ ॥ వ్య
భిచారకథాలాపా త్కర్ణౌమేశిథిలీకృతౌ । పాదౌజారగృహంగత్వా

పాషాణసదృశో మమ ॥ ౧౮౬ ॥ గోవధాన్మత్కరౌ క్రూరౌ యమదండ
సమప్రభౌ । ఏతాదృశస్య దేహస్య త్వయా సంగః కథం భవేత్ ॥ ౧౮౭ ॥
ఉత్తమో నీచతాం ప్రాప్య కథం స్వర్గం గమిష్యతి । పరస్త్రీసంగదోషేణ
బహవో మరణం గతాః ॥ ౧౮౮ ॥ తస్మాదుత్తిష్ఠ భద్రం తే తవదాసీ భవా
మి భోః । వనితావచనం శ్రుత్వా వాక్యమాహ ద్విజాత్మజః ॥ ౧౮౯ ॥
మాధవః ॥ త్వదీయసంగో బహుకాలపుణ్య ప్రభావజో ముక్తికరశ్చ భావ
హః । దైవేన యోగేన హరేః ప్రసాదా త్పుణ్యైనలబ్ధః పురుషార్థహేతుః॥
తస్మాద్భజస్వానుగతోఽస్మి భామిని త్యజాద్య లజ్జాం కురు మే మనోగతమ్ । గ
చ్ఛంత్యద్య మమ ప్రాణాస్త్వద్వియోగేన కేవలమ్ ॥ ౧౯౧ ॥ తస్మాజ్జీవ
య భద్రం తే మరణాభిముఖం చ మామ్ । ఏవముక్తా ద్విజేంద్రేణ పృథుశ్రో
ణీ సముత్థితా ॥ ౧౯౨ ॥ పలాయనాయాశుమతిం చక్రే చండాలకన్యకా ।
ధావమానామనుద్రుత మాధవస్తాముపాస్పృశత్ ॥ ౧౯౩ ॥ రౌరవం
జనకస్యాపి జనన్యాః కులయోర్ధ్రువమ్ । స్యాదితి క్రోశమానాం తాం మాధ
వో మన్మథాహతః ॥ ౧౯౪ ॥ బలాత్కారేణ సంగృహ్య బుభుజే భోగ
ముత్తమమ్ । భోగాత్యయే ద్విజం బాలా వాక్యమాహ మనస్వినీ ॥౧౯౫॥
కుంతలా ॥ అద్యప్రభృతి భో విప్ర పతిస్త్వం మమ భూసుర । త్యజ యజ్ఞోప
వీతం త్వం ముండయిత్వా శిరస్తథా ॥ ౧౯౬ ॥ అబ్రాహ్మణ్యముపాగమ్య
భుంక్ష్వ గోమాంసముత్తమమ్ । పిబ మద్యోదకం శీఘ్రం చండాలత్వము
పాశ్రితః ॥ ౧౯౭ ॥ తద్వాక్యమాకర్ణ్య తదా తయోక్తం సర్వమాచరన్ ।
చండాలచరితాచారం జగామ విధిచోదితః ॥ ౧౯౮ ॥ విప్రస్తయా స
మేతస్తు కృష్ణవేణీనదీతటమ్ । ద్వాదశాబ్దం వసన్విప్రస్తత్సంగపరిమోహి
తః ॥ ౧౯౯ ॥ అనిత్యత్వాచ్ఛరీరాణాం కాలపాశేన యంత్రితా । జగా
మ మరణం రాజన్ కుంతలా నీలకుంతలా ॥ ౨౦౦ ॥ తయా విరహితశ్శ్రీ
మాన్ మాధవో దుఃఖకాతరః । అచరద్భువనం సర్వమున్మాదేనోద్భ్రమ
న్నివ ॥ ౨౦౧ ॥ అకస్మాద్దైవయోగేన రాజానశ్చోత్తరాస్తదా । యా
త్రార్థం సముపాజగ్ము ర్వరాహస్య చ పర్వతమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ మార్గమధ్యే ద
దర్శాసౌ మాధవస్తాన్మహీపతీన్ । గచ్ఛన్నేవ చ తైస్సార్థం తదుచ్ఛిష్టాన్న
భోజనః ॥ ౨౦౩ ॥ ప్రాప సర్పగిరిం రాజన్ దైవయోగేన కర్మణా ।

తేరాజానస్తత్రగత్వాతీర్థేకపిలసంజ్ఞికే ॥ ౨౦౪ ॥ స్నాత్వాభక్తిసమో
పేతావపనంచక్రురాదరాత్ । మాధవస్స్వయమప్యేత్యవాపయామా
సవైశిరః ॥ ౨౦౫ ॥ పార్వణానిప్రకుర్వంత స్తత్రరాజక్షితీశ్వరాః ।
పిండానిచసుసంహృష్టాశ్శ్రద్ధీయానిదదుస్తదా ॥ ౨౦౬ ॥ మాధవోపిశు
భేతీర్థేస్నాత్వాతద్వచ్చపార్వణమ్ । కుర్వన్పిండాన్మృదాకృత్వాపితృభ్య
శ్శ్రద్ధయాదదౌ ॥ ౨౦౭ ॥ దైవాత్తత్కర్మణైవాసౌతదాభూద్గతకల్మషః ।
తస్మాద్యోమానవోభక్త్యాకుర్యాత్తీర్థావగాహనమ్ ॥ ౨౦౮ ॥ పితృశ్రా
ద్ధంపిండదానంముక్తిస్తస్యనసంశయః । మృత్పిండంకృతవాన్విప్రఃపుణ్యే
క్షేత్రేపురాతనే ॥ ౨౦౯ ॥ కింవర్ణయామఃపురుషోత్తమస్యక్షేత్రస్యతీ
ర్థస్యచపుణ్యశక్తిమ్ । మృత్పిండదానాత్పితరశ్చతస్యముక్తింప్రపన్నాముర
వైరిశాసనాత్ ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రభాతేవిమలేజాతేరాజానోరాజసత్తమ ।
సమారోహన్గిరిశ్రేష్ఠంసపుత్రాశ్చసబాంధవాః ॥ ౨౧౧ ॥ తేషామను
పదంరాజన్ప్రావశేషగిరించసః । విశ్రామ్యంతస్సర్వఏవతేతస్థుస్తత్రత
త్రచ ॥ ౨౧౨ ॥ సోపితస్థామహారాజమాధవోగిరిమస్తకే । భూధరస్స
ర్శమాత్రేణతదఘంపర్యకంపత ॥ ౨౧౩ ॥ మాధవస్యాభవత్కష్టంయ
థావైమక్షికాశినః । వమంతమేనంస్వంపాపంసమావృణ్వన్సమంతతః ॥
తదంగజాతఃకోప్యగ్నిరద్రిమాహాత్మ్యతస్తదా । ప్రజజ్వాలదహన్పాపం
సురామాంసాశనోద్భవమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ తస్యదుర్గంధధూమేనవాసితాస్స
ర్వదేవతాః । తద్భావంవేదితుందేవాబ్రహ్మరుద్రపురోగమాః ॥ ౨౧౬ ॥
విమానానివిచిత్రాణిభాసయంతస్సమాగతాః । ఖమార్గేసంస్థితాస్సర్వే
దృష్ట్వాతచ్చరితంనృప ॥ ౨౧౭ ॥ వవృషుఃపుష్పవర్షాణిమాధవస్యోత్తమాం
గకే । దృష్ట్వాపితామహశ్శ్రీమాన్విమానాదవరుహ్యసః ॥ ౨౧౮ ॥ మాధవం
గతపాప్మానమజామీళంయథాహరిః । కృపయోద్ధృతవానేనంకృపాళు
ర్ద్విజపుంగవమ్ ॥ ౨౧౯ ॥ ఇతిసంచితయంస్తస్యనికటంప్రాపసాదరమ్ ।
జిఘ్రంశ్చతచ్ఛిరశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మావాణీమథాబ్రవీత్ ॥ ౨౨౦ ॥ భో
భోమాధవవిప్రేంద్ర గతపాపోసికేవలమ్ । స్వామితీర్థస్యనికటంగత్వా
స్నాత్వాచతజ్జలే ॥ ౨౨౧ ॥ వరాహవదనంనత్వాత్యజదేహంమహీసు
ర । మహీపాలోఽథభూత్వాత్ర కురురాజ్యమకంటకమ్ ॥ ౨౨౨ ॥

పాణ్డవానాంచదౌహిత్రకులేజాతోఽసికీర్తిమాన్ । సుధర్మస్యసుతోభూత్వాఽఽకాశనామాథదక్షిణే ॥౨౩॥ నారాయణపురేవీరతోణ్డదేశాధిపోభవ । తవపుత్రీజగన్మాతాజామాతాచజగత్పతిః ॥ ౨౪ ॥ భవిష్యతిమహారాజ పశ్చాద్వైకుణ్ఠమాప్నుహి । ఇతితస్యవరందత్వాచతురశ్చతురాననః ॥ ౨౫ ॥ తదానామచకారాద్రేర్వేఙ్కటాచలఇత్యపి । సర్వపాపానివేంప్రాహుః కటస్తద్దాహఉచ్యతే ॥ ౨౬ ॥ తస్మాద్వేఙ్కటశైలోయం లోకేవిఖ్యాతకీర్తిమాన్ । ప్రభాతకాలేరాజేంద్రయః కీర్తయతిభూధరమ్ ॥ ౨౭ ॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్ష్యేశృణురాజన్యథాస్థితమ్ । ఫలంభవేద్ధ్రువంగంగాసేతుయాత్రాసహస్రజమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఇతిహాసమిదంప్రోక్తం గౌతమేనసమోదితమ్ । పుణ్యంపరమకల్యాణం శ్రవణాద్భద్రదాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవత్క్రీడాద్రేర్యుగభేదేన వృషభాదినామ
భేదవర్ణనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

భగవతశ్శ్రీవైకుణ్ఠాద్వేఙ్కటాచలాగమనం.

జనకః ॥ మరుత్ప్రోహహిరాజానం భగవానాగమిష్యతి । ఇతిత్వయోదితంపూర్వం తన్మమాచక్ష్వవిస్తరాత్ ॥ ౧ ॥ కథంనారాయణఃప్రాప్తః కేనవాకారణేనభోః । తత్రాగత్యకృతంకింను తన్మమాచక్ష్వవిస్తరాత్ ॥ ౨ ॥ కథంవైకుణ్ఠలోకంతుత్యక్తవాన్పురుషోత్తమః । చరితఃతస్యమాహాత్మ్యంతీర్థానాంపర్వతస్యచ ॥ ౩ ॥ వరాహరూపిణోవిష్ణోర్మాహాత్మ్యంవదవిస్తరాత్ । ఆకాశనామ్నశ్చరితంరాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥ యస్యపుత్రీరమాదేవీజామాతాచజగత్పతిః । దేవానాంచఋషీణాంచదేవస్త్రీణాంసమాగమమ్ ॥౫॥ శతానందః ॥ పురాతుఋషయస్సర్వేకశ్యపాద్యామునీశ్వరాః । సన్ముఖంజాహ్నవీతీరేసంతోషాచ్చక్రిరేద్విజాః ॥౬॥ తస్మిన్కాలేమునిశ్రేష్ఠోనారదోమునిసత్తమః।ఉవాచవచనంవిప్రాఃకిమర్థోయంక్రతూత్తమః॥౭॥కోవాభుఙ్క్తేయజ్ఞఫలంకోవాధ్యేయస్సురోత్తమః।

కృతయజ్ఞఫలంకస్యచార్ప్యతేమునిసత్తమాః ॥ ౮ ॥ ఇతినారదవాక్యం
తచ్ఛ్రుత్వాతేమునిపుఙ్గవాః । సంశయార్థంసమాపన్నాఃకథమత్రవిచార్య
తామ్ ॥౯॥ సంమిళిత్వాతదాసర్వేభృగుంబ్రహ్మవిదాంవరమ్ । తమూచు
ర్భక్తినమ్రాంగాఃకృతాంజలిపుటాస్థితాః ॥౧౦॥ గచ్ఛశీఘ్రంమహాబుద్ధే
పరీక్షార్థంసురోత్తమాన్ । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వాయయౌకంజజమంది
రమ్ ॥ ౧౧ ॥ తత్రదృష్ట్వాష్టబాహుంతం సాక్షాద్బ్రహ్మాణమగ్రజమ్ ।
చతుర్ముఖముదారాంగం సరస్వత్యాసుసేవితమ్ ॥ ౧౨ ॥ చతురాస్యస
ముద్భూత వేదఘోషవిరాజితమ్ । దిక్పాలకగణైస్సార్థం కిరీటమకుటో
జ్జ్వలమ్ ॥ ౧౩ ॥ స్తువంతంజగదీశానం నారాయణమనామయమ్ । ప్ర
ణమన్భక్తిభావేన మదదీప్తివిరాజితమ్ ॥ ౧౪ ॥ పాతయామాసకాయం
స్వంపురతఃకంజజన్మనః । పతితంసభృగుందృష్ట్వా నోవాచవచనంవిధిః ॥
తంమత్వాకించిదజ్ఞానా దపూజ్యమ్మునిపుఙ్గవః । అలబ్ధ్వాస్వాత్మనఃకా
ర్యం కైలాసంసఋషిర్యయౌ ॥ ౧౬ ॥ కైలాసగిరిమాసాద్య తత్రాద్రా
క్షీత్త్రిలోచనమ్ । కాముకంపార్వతీదేవ్యాక్రీడంతంనిజమందిరే ॥ ౧౭ ॥
తస్మిన్కాలేతమాయాంతం నాజానాత్కాముకోహరః । ఆగతంసామునిం
దృష్ట్వా పార్వతీలజ్జయాఽవదత్ ॥ ౧౮ ॥ త్యజశీఘ్రంమహాబాహో
హ్యాగతోమునిపుఙ్గవః । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వా క్రోధాత్తామ్రవిలోచ
నః ॥౧౯॥ తంహంతుమద్రవచ్ఛీఘ్రం మృషిశ్శాపాన్నిరాకరోత్ । శశా
పసఋషిశ్శంభుం లోకేత్వంనైవపూజ్యసే ॥ ౨౦ ॥ త్వం శేఫఃపూజనే
నైవ లోకేఖ్యాతింగమిష్యసి । ఇత్యుక్త్వాసఋషిశ్చాగా ద్వైకుణ్ఠంహరి
మందిరమ్ ॥ ౨౧ ॥ ప్రాకారగోపురద్వార నవతోరణభూషితమ్ । చతు
ర్దిక్షుచతుర్ద్వారపాలకైరుపశోభితమ్ ॥ ౨౨ ॥ తత్రశయ్యాగృహేరమ్యే
శేషమంచకశాయినమ్ । లక్ష్మ్యాసమేతందేవేశందదర్శసభృగుస్తదా ॥
తతాడోరసిగోవిందం భృగుఃపాదతలేనతమ్ । తాడ్యమానోహరిస్సాక్షా
దుత్థాయవినయాన్వితః ॥ ౨౪ ॥ పపాతభగవాన్భక్త్యా ఋషిపాదస
రోరుహే । ఆలిలింగేథభక్త్యైవ చోవాచఋషిపుంగవమ్ ॥ ౨౫ ॥

భృగుమ్ప్రతిశ్రీవైకుణ్ఠనాథోక్తవినీతివచనమ్.

శ్రీభగవాన్ ॥ కిమర్థంత్వమృషిశ్రేష్ఠ మచ్ఛరీరంకఠోరకమ్ । అతా

దయోఽజరాయుక్త మభేద్యం దేవమానుషైః ॥ ౨౬ ॥ వజ్రాదష్ట
గుణాంవిద్ధ మచ్ఛరీరేకఠోరతామ్ । కిమర్థంతాడితంవిప్ర కోమలాం
ఘ్రితలేనతత్ ॥ ౨౭ ॥ పాదాతేకోమలాదివ్యా మచ్ఛరీరసమాగ
మాత్ । కియద్దుఃఖంసమాపన్నానజానామిద్విజోత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యు
క్త్వాద్విజపాదౌతౌ ప్రక్షాళ్యోష్ణోదకేనవై । దధారశిరసాభక్త్యా విప్ర
పాదోదకంశుభమ్ ॥ ౨౯ ॥ జగృహేసకుటుంబశ్చ సర్వలోకంవిడంబ

భగవతోభృగుకృతసాత్త్వికదేవతాత్వసమర్థనమ్.

యన్ । విబుధాదర్శనేనైవ పునంతిచజగత్త్రియమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఇత్యుక్తో
దేవదేవేనఋషిశ్చాగాద్ధరాతలమ్ । ఋషీణామగ్రజాతీనాంసభాయాం
సఋషిస్తదా ॥ ౩౧ ॥ బోధయామాసతాన్త్సర్వాన్ హరిస్సర్వో
మస్స్వయమ్ । హరిస్సర్వోత్తమస్సాక్షాద్రమాదేవీతదంతరా ॥ ౩౨ ॥
తదధోవిధివాణ్యౌచతదధశ్శర్వపూర్వకాః । ఏవంతరతమాజ్ఞేయాస్సుర
దైత్యనరేషుచ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యేవంబోధితావిప్రాభృగుణాతత్త్వవేదినా ।

భృగుపాదాహతికుపితాయాలక్ష్మ్యాఃకరవీరపురాగమనమ్.

హరింనిశ్చిత్యసర్వేశం చక్రుస్తస్మైమఖార్పణమ్ ॥ ౩౪ ॥ తతస్తుభగవా
న్దేవఏకాంతేనిజమందిరే । సార్ధంచరమయాఽతిష్ఠత్తదోవాచరమాహ
రిమ్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీరమా ॥ గచ్ఛామిదేవదేవేశత్యక్త్వాత్వాంజగదీశ్వరః ।
తాడితోఽసిజగన్నాథ ఋషిణాత్వంజగన్మయః ॥ ౩౬ ॥ మదాలింగస్థలేదేవ
పాదేనైవజగత్పతే । కరవీరపురందివ్యం గచ్ఛామిగరుడధ్వజ ॥ ౩౭ ॥
ఇతిప్రేష్ణాచకలహంకృత్వాతుహరిణాసహ । రమాజగామతత్క్షేత్రంకర
వీరపురాహ్వయమ్ ॥ ౩౮ ॥ యదాగతామహాలక్ష్మీస్తదానారాయణో
హరిః । అష్టావింశతమేప్రాప్తేద్వాపరాంతేకలౌయుగే ॥ ౩౯ ॥ య
స్మిన్దేశేయదాప్రేమ కలహోఽస్యాఃప్రశామ్యతి । కర్మణాయేనచయ

లక్ష్మ్యన్వేషణార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలప్రతిభగవదాగమనమ్.

థాతత్తథాచకరోమితత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతిసంకల్ప్యగోవిందోలీలామాను
షవిగ్రహః । మాయావీపరమానందంత్యక్త్వావైకుంఠముత్తమమ్ ॥ ౪౧ ॥
గఙ్గాయాదక్షిణేదేశేయోజనానాంశతత్రయే । సువర్ణముఖరీనామనదీ
నాంప్రవరానదీ ॥ ౪౨ ॥ శుకస్యవరదాపుణ్యాహ్యగస్త్యమునిపూజితా ।

తస్యాప్యుత్తరేతీరే క్రోశార్ధద్వయమాత్రకే ॥౪౩॥ శ్రీవేఙ్కటాగిరిర్నామ వర్తతేపుణ్యకాననః । సువర్ణగిరిపుత్రస్తుసర్వతీర్థసమన్వితః ॥ ౪౪ ॥ సాక్షాచ్ఛేషావతారోసౌసర్వధాతువిరాజితః । వైకుణ్ఠసదృశోదివ్యో నారాయణసమాశ్రయః ॥౪౫॥ శేషమారుతసంవాదాదాగతఃపుణ్యకాననః । యోజనత్రయవిస్తీర్ణ స్త్రింశద్యోజనమాయతః ॥ ౪౬ ॥ వదనంవేఙ్కటగిరి ర్నృసింహాద్రిశ్చమధ్యమః । శ్రీశైలఃపుచ్ఛభాగస్థ స్సర్వక్షేత్రమయోగిరిః ॥ ౪౭ ॥ సర్వవృక్షసమాకీర్ణః సర్వధాతువిభూషితః । కుందమందారపనస ప్లక్షోదుంబరకింశుకైః ॥ ౪౮ ॥ పిచుమందైఃపారిజాతై స్తింత్రిణీజమ్బుమణ్డలైః । సరళైశ్చమహావృక్షైఃకృష్ణాగరుభిరంచితః ॥ తాలహింతాలపున్నాగై ర్దేవదారుభిరాశ్రితః । హంసకారణ్డవాకీర్ణో బకకోకశుకైర్యుతః ॥౪౯॥ కపోతైఃక్షీరహంసాద్యైర్మృగషండైశ్చభూషితః। సింహశార్దూలశరభక్రోడమాతఙ్గవానరైః ॥౫౦॥ జమ్బుకైశ్చైవభల్లూకైఃకస్తూరీమృగమాహిషైః । తురగైర్వ్యాళఖడ్గైశ్చ గోమాయుభిరపిశ్రితః ॥౫౧॥ మల్లికామాలతీజాతీనంద్యావర్తైర్విరాజితః । చమ్పకాశోకపున్నాగ కేతకైస్స్వర్ణకేతకైః ॥౫౩॥ ఏవంమనోహరశ్శ్రీమాణ్ పర్వతః పుణ్యకాననః । తరవోదైవతగణామృగాశ్చఋషిపుఙ్గవాః ॥౫౪॥ పితరః పక్షిణస్సర్వే పాషాణాయక్షకిన్నరాః ॥ ౫౫ ॥ ఏవంప్రభావోస్యగిరింద్రజన్మనశ్శ్రీవేఙ్కటాద్రేస్తుహరేస్తథైవచ । జానంతినబ్రహ్మశివేంద్రపూర్వకాఅత్యల్పవీర్యామనుజాస్తుకింపునః ॥౫౬॥ ... *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవతోశ్రీవైకుణ్ఠాద్వేఙ్కటాచలాగమనవర్ణనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్.

శతానందః ॥ తస్యోపరివరాదివ్యా స్వామిపుష్కరిణీశుభా । మత్స్యకచ్ఛపసంబాధా జలకుక్కుటభూషితా ॥ ౧ ॥ శింశుమారగణాకీర్ణా మణ్డూకస్వరహుంకృతా । తీరజైర్వృక్షసంఘైశ్చ తుంగైరాచుంబితామ్బరా ॥ ౨ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థానాంజన్మభూమిర్విరాజతే ।

తస్యాంయేస్నాంతిమనుజా స్తేధన్యాఃపుణ్యవర్ధనాః ॥ ౩ ॥ ధనుర్మాసే సితేపక్షే ద్వాదశ్యామరుణోదయే । కాంక్షంతివిబుధశ్రేష్ఠా మజ్జనంతజ్జలేశుభే ॥ ౪ ॥ కాంక్షంతిమనుజాస్స్నాన మితిభోఃకింవదామి తే । యేఽత్రశ్రాద్ధాదికర్మాణి పితౄణాంకుర్వతేద్విజాః ॥ ౫ ॥ తేషాంచ పితరస్తుష్టా నృత్యంతిహరిమందిరే । జన్మనాకిమనేనేహ వ్యర్థేనభవతా మహో ॥ ౬ ॥ స్నానదానేనతత్తీర్థే మనుజాభాగ్యశాలినః । శఙ్ఖో నామనృపఃకశ్చి త్స్నానమాత్రేణరాజ్యగః ॥ ౭ ॥ పురానారాయణో నామబ్రాహ్మణోఽఙ్గీరసస్సుతః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే మహిమ్నాస్నానజేనహి ॥ ౮ ॥ వరంలబ్ధ్వాహరిందృష్ట్వా జగామహరిమందిరమ్ । రామోపితత్రస్నానేనహృతాంసీతామగాత్పురా ॥ ౯ ॥ ఏవంతీర్థవరాత త్ర స్వామిపుష్కరిణీశుభా । తస్యాఃపశ్చిమదిగ్భాగే వరాహవదనోహరిః ॥ ౧౦ ॥ ధరామాలింగ్యవల్మీకఆస్తేపిప్పలరాజితే । త్రికోటితీర్థజాతానాం జన్మస్థానంసభూధరః ॥ ౧౧ ॥ ఏతంగిరివరంప్రాప్య భగవాన్వేఙ్కటాచలమ్ । వైకుణ్ఠాదధికంమత్వావిచచారతతస్తతః ॥ ౧౨ ॥

శ్రీనివాసస్యస్వామితీర్థపశ్చిమతీరస్థవల్మీకప్రవేశప్రకారః.

నప్రాపకించిదాస్థానం గూహనార్థంరమాపతిః । ఇత్థంవిచార్యమాణేతు స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౧౩ ॥ దక్షిణేవిమలందివ్యం వల్మీకందృష్టవాన్ముదా । తింత్రిణీవృక్షమూలస్థం భగవాన్జగదీశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ మత్వేదంపరమంస్థానం తత్రలీనోఽభవద్ధరిః । ఏవందేవేస్థితేతత్రవిగతంవత్సరాయుతమ్ ॥ ౧౫ ॥ అతీతేద్వాపరేచైవత్వష్టావింశతమేకలౌ । అతీతేవత్సరేకశ్చి చ్చోళరాజోనృపోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ అవతారంసమాపన్నో నాగకన్యోదరేతథా । తస్మిన్శాసతిభూఖణ్డం బహుపుణ్యఫలప్రదమ్ ॥ ౧౭ ॥ బహుక్షీరప్రదాగావః పుత్రావైపితృవత్సలాః । కాలేవర్షపర్జన్య స్సస్యావైబహుధాన్యదాః ॥ ౧౮ ॥ నార్యఃపతివ్రతాస్సర్వాః పురుషాశ్చసతీవ్రతాః । ఇత్థంశాసతిరాజ్ఞ్యస్మిన్ జనాఆనందత

ఆకాశనృపగృహేబ్రహ్మాదీనాం ధేన్వాదిరూపేణస్థితిః.

త్పరాః ॥ ౧౯ ॥ తస్మిన్కాలేవిధిస్సాక్షా ద్ధేనురూపంసమాశ్రితః । బ్రహ్మాధేనోఃపాలికాభూద్గోపాలీకమలాలయా ॥ ౨౦ ॥ సాక్షాద్రుద్రో

వత్సరూపీ తాభ్యాంచేయంసమాగతా । పశ్యంతీపతినూర్గంతు చోళ
రాజంసమభ్యగాత్ ॥ ౨౧ ॥ చోళరాజగృహంప్రాప్య సామాత్యేనసవ
త్సకాం।విక్రీయగాంమహాలక్ష్మీర్జగామనిజధామచ ॥ ౨౨ ॥ గృహీత్వా
తామ్మహీపాలో ముదమాపప్రియాన్వితః । బహుక్షీరప్రదాంతాంస పు
త్రార్థమకరోత్తదా ॥ ౨౩ ॥ తతోధేనుసహస్రేణ సాకంశ్రీవేఙ్కటాచ
లే । సాగార్జగామనిత్యంతురమానాథంవిచిన్వతీ ॥ ౨౪ ॥ తత్రతత్రస
మాజిఘ్రన్భూధరేంద్రేవృషాకపిమ్ । విచినోతిస్మసర్వత్రధేనురూపీవిధి
స్తదా ॥ ౨౫ ॥ తతఃకాలేనమహతా స్వామిపుష్కరిణీతటే । వల్మీక
స్థంహరింజ్ఞాత్వాతుతోషమనసావిధిః ॥ ౨౬ ॥ సమసిఞ్చచ్చవల్మీకంస
మన్తాత్క్షీరధారయా । తదాప్రభృతినిత్యంతురాజధేనుగణైస్సహ ॥ ౨౭ ॥
తత్రగత్వాతిభక్త్యైవ వల్మీకేక్షీరసేచనమ్ । జగన్నాథస్యసంప్రీత్యై ధే
నురూపీపితామహః ॥ ౨౮ ॥ చకారానుదినంగేహే నైవక్షీరందదాత
దా । చిరమేవంగతేకాలేచోళరాజసతీస్వయమ్ ॥ ౨౯ ॥ ధేనుపాలం
సమాహూయవచనంచేదమబ్రవీత్ । గవాపాలకదుర్బుద్ధేపయోఽ
స్యాఃకింకరోషిరే ॥ ౩౦ ॥ కింత్వంభుంక్షేఽథవావత్సోభుఙ్క్తేతద్వద
మేద్రుతమ్ । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వా గోపాలోభయవిహ్వలః ॥ ౩౧ ॥

గోక్షీరపాయినంశ్రీనివాసమ్ప్రతిగోపాలకృతతాడనప్రకారః.

ఉవాచవచనంమందంరాజభార్యాంసగద్గదమ్ ॥ గోపాలః ॥ నజానేఽ
హంచతత్కర్మనమయాపీయతేపయః ॥ ౩౨ ॥ స్వయంపిబతివాధేను
ర్వత్సోవేతినవిద్మహే । సత్యంవచనమేతద్ధి విచారంకురుభామిని ॥ ౩౩ ॥
ఇతిగోపవచశ్శ్రుత్వాసాసతీవిహ్వలేక్షణా । తాడయామాసతంగో
పంరజ్జుభిశ్చర్మనిర్మితైః ॥ ౩౪ ॥ తతఃపరదినేప్రాప్తేతాడితోరాజభా
ర్యయా । కంఠాఙ్ఘ్రిబద్ధరజ్జుంతాంత్యక్త్వాతత్పృష్ఠతోయయౌ ॥ ౩౫ ॥
ధేనుఃప్రాప్యాఽథవల్మీకందివ్యంతద్ధరిమందిరమ్ । అభ్యషించత్పయోభిశ్చ
స్వపయోధరసంభవైః ॥ ౩౬ ॥ తాందృష్ట్వాధేనుపఃకోపాత్కుఠారం
హస్తమాత్రకమ్ । ఉద్ధృత్యతరసాతస్యావధోద్యోగంసమాచరత్ ॥
తదావల్మీకగస్స్వామీవాత్సల్యందర్శయన్హరిః । స్వభక్తహానసలోకే
స్వాత్మార్థంసహతేతుయః ॥ ౩౭ ॥ సఏవనరకంభుఙ్క్తే యావదాచన్ద్ర

తారకమ్ । మదర్థేచకుఠారేణహనిష్యతిచగాంఖలః ॥ ౩౯ ॥ ఇతిమ
త్వారమాకాంతఃశ్రీనివాసోనిరామయః । తులసీదళమాత్రేణమామేకే
నైవయఃపుమాన్ ॥ ౪౦ ॥ పూజయేద్భక్తిభావేనతంరక్షామీతిమత్పణః।
ఇయంతుభక్త్యామాంనిత్యంసించతిక్షీరధారయా ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థంవిచా
ర్యగోవిందస్తత్ప్రహారంనిగృహ్యాచ । స్వయంజగ్రాహతంఘాతంమాళో
స్వేచజగత్పతిః ॥ ౪౨ ॥ కుఠారేణాతితీక్ష్ణేన తాడితే వేఙ్కటే
శ్వరే । శిరస్స్ఫుటంసమాపన్నే కుఠారేణసహోత్థితా ॥ ౪౩
సప్తతాళ ప్రమాణేనరక్తస్ఫూర్తిరభూత్తదా । సతంకోలాహలంద్మ
ష్ట్వాగోపాలోమరణంయయౌ ॥ ౪౪ ॥ హతేగోపేతదాసాగార
వరుహ్యాగిరేస్తటాత్ । రాజానంసముప్రాప్యవత్సహీ నేవదుఃఖి
తా ॥ ౪౫ ॥ ఉన్నానంపరిచక్రేథ రాజాగ్రేరాజమందిరే । తాం

మృతగోపవిలోకనార్థంశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ప్రతినృపాగమనమ్

దృష్ట్వావిహ్వలాంగాంసలుఠంతీంచారమబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ కిమర్థం
లుఠతీయం గాస్త్యక్త్వాగోసంతతిఃకుతః । గవాసార్థంగచ్ఛచారమేళ
యైనాంగవాంగణే ॥ ౪౭ ॥ ఇతిరాజ్ఞాసమాజ్ఞప్త శ్చారస్తత్ప్రష్ఠ
తోయయౌ । ఆరుహ్యవేఙ్కటగిరింవల్మీకాగ్రముపాశ్రితః ॥ ౪౮ ॥ ప
తితంధేనుపందృష్ట్వావల్మీకాగ్రాత్సముత్థితామ్ । రక్తవృష్టింఘోరతరాం
సప్తతాళప్రమాణికామ్ ॥ ౪౯ ॥ సంవీక్ష్యనృపచారోథ జగామనృప
మందిరమ్॥౪౯-౨॥చారస్తమానమ్యనరేంద్రసన్నిధౌగోపాలకృత్యంచగ
ప్రదర్శితమ్ । గోపాలఘాతేనకృతంసరక్తంవల్మీకరంధ్రాంతముపాచదీ
నః ॥ ౫౦ ॥ రక్తవృష్టింతతశ్శ్రుత్వారాజావిస్మితమానసః ॥ ౫౧ ॥
ఆరుహ్యనరయానంచశీఘ్రమాగాద్వృషాచలమ్ । వల్మీకస్యాన్తికేస్థి
త్వాసఇదంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౫౨ ॥ కిమిదంభోమహాత్కష్టం కేన
పాపేనవైకృతమ్ । ధేనుపాలస్యమరణం వల్మీకంరక్తపూరితమ్ ॥ ౫౩ ॥
గవావృత్తాంతకథనంకిమిదంవేఙ్కటాచలే । ఇతిరాజవచోఽశ్రౌషీద్వ

నృపమ్ప్రతివల్మీకనిర్గతశ్రీనివాసశాపః.

ల్మీకస్థోజగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ ఉద్భిద్యవల్మీకమనంతవీర్యవాననంతశైలేం
ద్రతలంసమాశ్రితః । శ్రీస్వామితీర్థస్యచదక్షిణేతటేవల్మీకగశ్శ్రీభగవా

నువాచ ॥ ౪౭ ॥ సగద్గదోత్కణ్ఠసమాకులానన స్సర_క్తబాష్పోదకపూర్ణ లోచనః । చోళంన్నృపేంద్రంబహుకష్టయాగిరా సశంఖచక్రప్రతిమాం సమాశ్రితః ॥ ౪౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పాపిష్ఠోసిదురాచార రాజ్యగర్వమ హోన్నత । అనాథంభ_క్తహీనంమాం దరిద్రంవనచారిణమ్ ॥ ౪౯ ॥ పితృమాతృవిహీనంచ భార్యాబంధువివర్జితమ్ । సుభ్రాతృహీనంకుటిలః కుఠారేణాసిధారిణా ॥ ౫౦ ॥ అతాడయన్నృపశ్రేష్ఠ తద్దుఃఖమతులం హ్యభూత్ । ధేనుపాలాయుధాఘాతా జ్జాతందుఃఖమహోద్భుతమ్ ॥ ౫౧ ॥ శిరోభిన్నంధేనుపేన దయాహీనేనదుర్మతే । యజమానోగృహేయస్తు నవిచారపరోభవేత్ ॥ ౬౦ ॥ స్త్రీపుత్రాద్యైఃకృతంకర్మ తస్యానిష్టకరం విదుః । ఇత్యుక్త్వాభగవాన్దేవ శ్శశాపనృపపుఙ్గవమ్ ॥ ౬౧ ॥ పిశాచో భవదుర్బుద్ధే మద్దుఃఖాధానకర్మణా । ఇత్థంశప్తోనృపశ్రేష్ఠః పతితశ్శాప మూర్ఛితః ॥ ౬౨ ॥ మహార్తాంతేసముత్థాయ ప్రోవాచజగదీశ్వ రమ్ ॥ ౬౩ ॥ * * * *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామితీర్థపశ్చిమతీరస్థవాల్మీకాచ్ఛ్రీనివాసావిర్భావ కథనంనామ తృతీయోధ్యాయః.

నృపపృష్టశ్రీనివాసకృతశాపహేతున్యాసః.

రాజా ॥ కిమర్థమశపోదేవమాఽపరాధవివర్జితమ్ । అవిచార్యజ గన్నాథకింమయాచరితంతవ ॥ ౧ ॥ నజానేఽహంకించిదపిదుఃఖదంతేర మాపతే । హాకష్టమతులంప్రాప్తంకథమత్రజగత్పతే ॥ ౨ ॥ ఇతితేన సవిజ్ఞప్తశ్శ్రీనివాసోఽతిదుఃఖితః । ఉవాచమందంవచనంరాజానం శాపమూర్ఛితమ్ ॥ 3 ॥ శ్రీనివాసః ॥ పాపిష్ఠోహందురాచారోస్మ్యవి చార్యనృపోత్తమ । అజ్ఞానేనాతిదుఃఖేనవృథాశాపోమయార్పితః ॥ ౪ ॥ తథాపిమాంవిదుర్దేవాభగవంతంసనాతనమ్ । యతోఽతోమద్వచస్స త్యంమద్భక్తామాముపాసతే ॥ ౫ ॥ మచ్ఛాపోహ్యనృతోనస్యాదితివేద విదోవిదుః । భక్తవాత్సల్యదోషేణదుఃఖితోహంభవామిచ॥ ౬ ॥ యా వత్కలియుగంతిష్ఠేత్తావద్దుఃఖీభవాన్నృప । ఉభౌదుఃఖంసమాపన్నౌ

సత్యసంకల్పదోషతః ॥ ౮ ॥ భవిష్యతినృపశ్రేష్ఠ ఆకాశ ఇతినామవాన్।
సోఽపి మేదాస్యతే కన్యాం నామ్నా పద్మావతీం శుభామ్ ॥ ౯ ॥ కన్యాదానస్య
కాలే చ దదాతి వరదక్షిణామ్ । కిరీటం శతభారం చ రత్నవజ్రసమాకులమ్ ॥
శుక్రవారే తు సాయాహ్నే కిరీటం ధారయామ్యహమ్ । కిరీటధారణే స్యా
త్తాం నేత్రే మే జలపూరితే॥ ౧౦॥ ఘటికాషట్కమాత్రం తే సుఖం తత్ర భవి
ష్యతి । ఇతి కాలావధిం కృత్వా రాజ్ఞస్స్వస్య చ మాధవః ॥ ౧౧ ॥ సుఖస్య
కాలం సంసూచ్య స్వావతారప్రయోజనమ్ । స్వావతారస్య చరితం కలౌ

భగవత్తాపనోదనాయ గురుకృతచికిత్సాప్రకారః.

కన్యాపరిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఇతి సంభాష్య రాజానం తత్రాస్తే భగవాన్హ
రిః। క్షతశాంత్యర్థమాకాంక్షన్వైద్యశాస్త్రవిశారదమ్ ॥ ౧౩ ॥ గురుం
సురపతీనాం చ సస్మార జగదీశ్వరః। ఆగతం చ గురుం దృష్ట్వా స్వౌషధం వద
మే ద్రుతమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఇతి తేన సమాజ్ఞప్తో జీవో జీవవతాం వరః । క్షీరమౌ
దుంబరం దేవ తథా కార్పాసమర్కజమ్ ॥ ౧౫ ॥ మేళయిత్వా రమాకాం
త తత్త్రోపరిధార్యతామ్। ఇత్యేవం గురుణాజ్ఞప్తస్తచ్చకార యథోదితమ్॥

శ్రీవేఙ్కటాచలస్యాయోధ్యామధురాదితౌల్యవర్ణనమ్.

ఏవం కుర్వన్రమానాథస్తత్ర లీనోఽభవద్ధరిః । కౌసల్యాకీటకగృహం తింత్రిణీ
దశదిగ్రథః ॥ ౧౬॥ గిరిరూపోఽనుజస్సాభూదయోధ్యాభూదధిత్యకా । ఇ
త్థం రామావతారేణ సమం క్రీడామకల్పయత్ ॥ ౧౭ ॥ వల్మీకం దేవకీ
సాభూద్వసుదేవోఽథ తింత్రిణీ । బలభద్రశ్శేషశైలో మధురాభూదధిత్య
కా ॥ ౧౯ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ తత్ర యమునా చ వ్యరాజత । యాదవా
శ్చ మృగాస్సర్వే ఖగా వై గోపికాదయః ॥ ౨౦ ॥ ఏవం శ్రీకృష్ణరూపేణ క్రీ
డితో వేఙ్కటాచలే । *అరాయి కాణే వికటే గిరిం గచ్ఛేతి తం విదుః ॥ ౨౧॥
ఏవం వేదమయం స్సాభూద్గిరీంద్రః పన్నగాచలః । స్వదేహచ్ఛన్నవల్మీకో
వైకుణ్ఠాదధికోఽప్యభూత్ ॥ ౨౨ ॥ సువర్ణముఖరీనామనదీ సా విరజా న
దీ । వైకుణ్ఠో వేఙ్కటగిరిర్వాసుదేవో రమాపతిః ॥ ౨౩ ॥ ముక్తా అజాః

---

* అరాయి కాణే వికటే - గిరిం గచ్ఛ సదాన్వే - శిరింబిఠస్య సత్త్వభిః - తేభిష్ట్వా చాతయామసీత్యేషా ఋక్ - ఋగ్వేదేఽష్టమాష్టకేఽష్టమాధ్యాయే త్రయోదశే వర్గే ప్రథమా.—

పక్షిగణాముక్తారుద్రాఖ్యోగోత్తమాః । సనత్కుమారప్రముఖానారదాద్యాద్విజోత్తమాః ॥ ౨౪ ॥ మానుషంజన్మచాస్థాయయఃపుమాన్వేఙ్కటాచలమ్ । గంతుమిచ్ఛతిధర్మిష్ఠస్తేనసర్వమనుష్ఠితమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రీతోభవేద్రమానాథస్సర్వదేవనమస్కృతః ॥ ౨౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటాద్రేర్మహిమానముత్తమంజానంతినబ్రహ్మశివేంద్రపూర్వకాః । కిమల్పవీర్యామనుజాస్తమోగతాజానంతివిష్ణోస్థలమద్భుతంహితత్ ॥ ౨౭॥ *

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
నృపమ్ప్రతిశ్రీనివాసకృతశాపహేతూపన్యాసాది
వర్ణనన్నామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

పద్మావతీపరిణయోపోద్ఘాతః.

ఋషయః ॥ సూతసూతమహాభాగసర్వశాస్త్రవిశారద । శ్రుతంశ్రీవేఙ్కటేశస్యమాహాత్మ్యంపాపనాశనమ్ ॥౧ ॥ అవతారప్రభావశ్చచోళరాజనిబన్ధనమ్ । వైకుణ్ఠాచ్చైవాగమనంచరితంలౌకికంపరమ్ ॥ కృపాళోసిదయాసారశ్శిష్యప్రీతిపరాయణః । తత్కల్యాణవిధింబ్రూహికోవాఽఽకాశనృపోత్తమః॥ ౩॥ కథంపుత్ర్యభవత్పూర్వంకథంజామాతృతాంగతః । యోగినామ్మనసాఽచింత్యశ్శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౪ ॥ తత్త్వేనబ్రూహిభగవన్సాఙ్గంవైవాహికంశుభమ్ । యఃపుమాన్వేఙ్కటేశస్యమహిమక్షీరసాగరే ॥ ౫ ॥ స్నానాచారపరోనిత్యంసధన్యఃపుణ్యావర్ధనః ॥ ౬ ॥ ఏవంమునీనాంవచనంనిశమ్యసూతోనితాంతంనిజశి

శ్రీశేషాచలప్రవృత్తశ్రీనివాసవరాహసంవాదః.

ష్యసంఘాన్ । ఉవాచభక్త్యాహ్యతినమ్రదేహస్సుధీర్వ్యత్యసౌతాన్కృపయాభినందన్ ॥౭॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వేభక్తిభావేనసంయుతాః ॥ ౮ ॥ పన్నగాచలనాథస్యకన్యాసంగ్రహణంశుభమ్ । కదాచిద్వేఙ్కటేశస్తుస్వాపధార్థంస్వయంహరిః ॥ ౯ ॥ గమనాభిముఖోభూత్వానిర్జగామారుణోదయే । తస్మిన్కాలేవరాహస్తుమృగయాయాంససూకరః ॥ ౯ ॥ శ్యామాకహారిణంజిత్వాదైత్యంవృషభనామకమ్ । సమాగచ్ఛత్తదాదేవోవేఙ్కటేశందదర్శసః ॥ ౧౦ ॥ గర్జంతఃకోసి

కోసీతిసూకరాస్తత్రచాయయుః । తాన్దృష్ట్వాజగదీశస్తుతత్రలీనోఽభవ
ద్ధరిః ॥ ౧౧ ॥ లీనంతంవేఙ్కటేదృష్ట్వా వరాహవదనోహరిః । వైకుణ్ఠా
దాగతంమత్వావేఙ్కటేశంశ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఉవాచవచనందేవం
ధైర్యమాలంబ్యబుద్ధిమాన్ । సోఽపిశ్వేతవరాహంతం జానన్వల్మీకతస్త
దా ॥ ౧౩ ॥ నిరీక్షమాణస్సోత్కణ్ఠంనిర్గత్యోత్తరమభ్యధాత్ । తతోఽ
న్యోన్యవిలోకోత్థ బాష్పసందిగ్ధలోచనా ॥ ౧౪ ॥ క్రోడనారాయణౌ
సాక్షాద్రూపద్వంద్వవిరాజితౌ । ఊచతుర్భాషణంచోభౌకృతలోకవిడం
బనౌ ॥ ౧౫ ॥ తయోస్తదద్భుతంకర్మ దృష్ట్వాబ్రహ్మపురోగమాః । వవృ
షుఃపుష్పవర్షాణి క్రోడనారాయణోపరి ॥ ౧౬ ॥ యథాయుగంయథా
దేశంయథాకాలంయథావయః । తథావతారమాకాంక్షన్రమతేప్రా
కృతోయథా ॥ ౧౭ ॥ ఏవంవదన్తస్సురపుంగవాస్తేవిచిత్రమాయాంజ
గదీశచేష్టామ్ । స్తువంతఊచుస్తమనంతవీర్యమనంతశైలంచరమాపతిం
చ ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యన్యోన్యంభాషమాణౌ సాక్షాన్నారాయణావుభౌ । స
కౌతుకంచసంవీక్ష్య స్తుత్వాస్వంస్వంపదంతతః ॥ ౧౯ ॥ గతేదేవగణే

శ్రీవరాహానుజ్ఞయా శ్రీనివాసస్య శేషాచలావకాశప్రాప్తిః.

తత్రవరాహోహరిమబ్రవీత్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ త్యక్త్వావైకుణ్ఠలోకంతు
కిమర్థంత్వమిహాగతః ॥ ౨౦ ॥ తద్వదస్వమహాభాగజగదానందకారణ ।
ఇతితేనసమాజ్ఞప్తోన్యగదత్కోలరూపిణా ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ భృగో
రంఘ్రిప్రపాతాచ్చ రమాకోల్లాపురంగతా । తేనదుఃఖేనసంతప్తస్త్య
క్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఆగతోఽస్మిధరాకాంతవల్మీకేతవదక్షి
ణే । నివసంతంచమాందేవధేనుపాలోహ్యతాడయత్ ॥ ౨౩ ॥ కుఠా
రేణాసిధారేణతత్క్షతమస్మాంప్రబాధతే । ఔషధార్థంవరాహాత్మన్గచ్ఛా
మీహానిరంతరమ్ ॥ ౨౪ ॥ దైవేనదృష్టవానస్మిత్వామద్యేహధరాధరమ్ ।
అత్రైవనివసామీతిసంకల్పోమమవర్తతే ॥ ౨౫ ॥ స్థలందేహ్యావనీ
కాంతయావత్కలియుగంభవేత్ । ఇతితేనసవిజ్ఞప్తోవరాహవదనోహ
రిః ॥ ౨౬ ॥ ఉవాచవచనందేవస్థలంమూల్యేనగృహ్యతామ్ । ఇతి
వాక్యంతతశ్శ్రుత్వాప్రోవాచమధురంవచః ॥ ౨౭ ॥ ప్రథమందర్శనం
చస్యాన్నైవేద్యంక్షీరసేచనమ్ । ఇదమేవపరంద్రవ్యందదామికరుణా

నిధే ॥ ౨౮ ॥ దాస్యామియత్తేభూకాంత తదంగీకురుమాధవ । వరంద్రవ్యమిదంతాత కృపాంకురుకృపానిధే ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్తోహరిణాపోత్రీ హారయేస్థానకాంక్షిణే । తదాదదౌస్థలంపాద శతమాత్రంరమాపతేః ॥ పరస్పరంవినోదంతౌ కుర్వాణావేకరూపిణౌ । మోహనార్థమభక్తానాం భక్తానాంభక్తిసిద్ధయే ॥ ౩౧ ॥ చిక్రీడాతేవేఙ్కటేశ క్రోడరూపౌసురోత్తమౌ । తదారభ్యధరాకాంతో వకుళాంపాపకారిణీమ్ ॥ ౩౨ ॥ అర్పయామాసదేవస్య సేవార్థంవేఙ్కటేశితుః । భోజనార్థంరమేశస్య శ్యామాకాన్నంనిరంతరమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమధుప్రేషయన్నిత్యం తయావకుళమాలయా । సాబాలాభక్తినిరతా శ్రీనివాసస్యసన్నిధౌ ॥ ౩౪ ॥ అన్నపా

వకుళమాలికాఖ్యభగవత్పరిచారికాపూర్వజన్మవృత్తాన్తః.

నౌషధాద్యైశ్చ పాదసంవాహనాదిభిః । పూజయామాసగోవిందం శ్రీనివాసంనిరామయమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఋషయః ॥ శ్రుతంసూతమహాభాగ దేవాగమనముత్తమమ్ । నశ్రుతంశ్రీవరాహస్య ప్రథమందర్శనేఫలమ్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రీనివాసస్యకృష్ణస్య కల్యాణంశుభదంమహత్ । పునశ్శ్రీవేఙ్కటగిరావాసశ్శ్రీశార్ఙ్గధారిణః ॥ ౩౭ ॥ వకుళాసేవికాప్రోక్తా కాసాపూర్వంవదస్వనః ॥ సూతః ॥ పురాయశోదావకుళా కృష్ణస్యజననీహ్యభూత్ ॥ ౩౮ ॥ అదృష్ట్వానంతరూపస్య కృష్ణస్యతనయస్యసా । కల్యాణంసుఖదంస్వస్య తదయాచతతంహరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ యశోదా ॥ మనస్యీదతిమేకృష్ణ తవకల్యాణవీక్షణే । దర్శయస్వరమానాథ యశోదానందవర్ధన ॥ కల్యాణాదిమహాపుణ్యం పావనంచరితంతవ । తయేత్యుక్తోరమానాథ స్సోవదన్మధురంవచః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ జన్మన్యనంతరేదేవి తావకీనంమనోరథమ్ । శ్రీశైలేపూరయిష్యామి కించిత్కాలాదనంతరమ్ ॥ ౪౨ ॥ దేవేనేత్థందత్తవరా సాత్యజత్తేనహేతునా । కళేబరంతుకల్యాణీ యశోదానన్దవల్లభా ॥ ౪౩ ॥ తస్యాఃప్రీత్త్యైవాసుదేవో హ్యష్టావింశేకలౌయుగే । ఆవిర్భ్యాయయశోదాయా స్తోషకైర్గుణకర్మభిః ॥ ౪౪ ॥ క్రీడన్నాస్తేజగద్యోనిర్నిర్దోషోఽపీశ్వరోపిచ । దైత్యానాంవంచనాయైవ సురాణాముక్తిహేతవే ॥ ౪౫ ॥ స్వభక్తానాంహితార్థాయ విరక్తానాంవిశేషతః । ముక్తిమాపాదయన్దేవః క్రీడతేప్రాకృతాకృతిః ॥ ౪౬ ॥ ఇత్యేవంకారణాదేవ

యశోదా వకుళాఽభవత్ । సా కరిష్యతి కల్యాణం హరేర్వేఙ్కటవాసినః॥ కిమలభ్యా హరౌ తుష్టే జ్ఞానవిజ్ఞానసంపదః । కశ్చిద్దేవం పూజయతి కశ్చిద్దేవేన పూజ్యతే ॥ ౪౮ ॥ హనూమతా పూజితోఽపి స్వయమఞ్జనమర్చతి । కోవర్ణయేద్ధరేః క్రీడాం విచిత్రాం జనపావనీమ్ ॥ ౪౯ ॥ నిత్యశుద్ధస్య వై విష్ణోర్యతోఽముష్యాభివందనే। కృతే పుణ్యాన్యృషీణామ ప్యకృతే దోషసంగ్రహః ॥ ౫౦ ॥ తస్మాత్పూజ్యో హరిస్సర్వై ఋషిభిస్తత్త్వకోవిదైః । పితృభిర్బ్రాహ్మణైః సర్వైః పైత్రైర్ధ్యానవైరాక్షసైర్గణైః ॥ ౫౧ ॥ కలౌ కలుషచిత్తానాం పాపాచారరతాత్మనామ్ । రక్షణార్థం రమాకాంతో రమతే ప్రాకృతే యథా ॥ ౫౨ ॥ దైత్యానాం మోహనార్థాయ సురాణాం మోదనాయ చ । క్రీడతే బాలకైర్బాలో జగత్పాలకబాలకః ॥ ౫౩ ॥ జగన్మోహనసౌందర్య లీలామానుషవిగ్రహః। నైతద్రూపం కృతం దేవైర్న కృతం విశ్వకర్మణా ॥ ౫౪ ॥ స్వేచ్ఛయా క్రీడతే తత్ర స్వేచ్ఛారూపవిరాజితః। క్షేత్రస్య మహిమా దివ్యస్తథా తీర్థస్య వైభవమ్ ॥ ౫౫ ॥ తత్ర సాక్షాద్రమాకాంతః కింతత్ర సుకృతం కృతమ్। బహుజన్మార్జితైః పుణ్యైర్లభ్యతే క్షేత్రదర్శనమ్ ॥ ౫౬ ॥ తత్రాపి వేఙ్కటగిరేర్దర్శనం ముక్తిదం పరమ్ । దుర్లభం దేవసంఘానాం మనుష్యాణాం తు కా కథా ॥ ౫౭ ॥ ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
పద్మావతీపరిణయోపోద్ఘాతాది కథనం నామ
పఞ్చమోఽధ్యాయః.

మృగయావిహారోద్యుక్త శ్రీనివాసాలంకారవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ సకదాచిద్రమేశస్తు చింతయామాస వై హయమ్। మనసా చింత్యమానే తు హయః ప్రత్యక్షతాం గతః ॥ ౧ ॥ వాయురశ్వత్వమాపన్నో రజ్జుతత్త్వాభిమానినీ । ఉపాసర్పత్స్వయం లక్ష్మీ స్తతోఽశ్వం తం సపూజయత్ ॥ ౨ ॥ తస్యోపరి సమాతిష్ఠత్సర్వాభరణభూషితః । శుభ్రవస్త్రం పఞ్చదశ హస్తం బిభ్రత్తథోపరి ॥ ౩ ॥ కాంచీబద్ధ్వా రమాకాంతః కాంచీదామవిభూషితః । శుభ్రవర్ణం చోత్తరీయం పంచహస్తం తథాదధత్ ॥ ౪ ॥ ఆదర్శాలోకితే వక్త్రే ధృత్వా శుభ్రాంచ

మృత్తికామ్ । తన్మధ్యేకుంకుమేనాపి తిలకంసుమనోహరమ్ ॥ ౫ ॥ పూగీఫలంచతాంబూలంచూర్ణనిక్షేపపాత్రకమ్ । కర్పూరవాసితైఃపూగకాచైర్జాతీఫలైశ్శుభైః ॥ ౬ ॥ లవంగైఃపత్రసమ్మిశ్రైర్గర్భితాంరత్నపేటికామ్ । ఆదర్శమ్మృత్తికాంశుభ్రాం తథాకుంకుమభాజనమ్ ॥ ౭ ॥ స్వర్ణనిర్మితవస్త్రేణ బద్ధ్వాతుకటిమధ్యతః । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాంగఃకణ్ఠాభరణభూషితః ॥ ౮ ॥ కంకణాంకితదోర్భ్యాంచ సంపూర్ణవరగాత్రకః । భుజకీర్త్యారత్నమయ్యా రాజమానోఽఙ్గుళీయకైః ॥ ౯ ॥ కుంకుమాక్తసుగంధేనలిప్తోరోబాహురంజితః । కబరీకృతకేశేషురక్తవస్త్రంసువేష్ట్యచ ॥౧౦॥ లంబితైఃపుష్పజాలైశ్చస్కంధగైఃపరిభూషితః । సువర్ణరత్నసంబద్ధపాదుకాగూహితాంఘ్రికః ॥ ౧౧ ॥ ధనుర్బాణధరశ్శ్రీమాన్సాక్షాన్మన్మథమన్మథః । ఏవంమనోహరంరూపంధృత్వాశ్రీవేఙ్కటేశ్వరః॥ హయంరత్నసమాకీర్ణైరుపబర్హైర్విభూషితమ్ । సువర్ణతిలకోల్లాసివక్త్రం వాయుమనోజవమ్ ॥ ౧౩ ॥ నీలవర్ణంపాణ్డుపాదం హస్తపఞ్చదశోన్నత

మృగయావిహారసమయేశ్రీనివాసస్యకన్యాదర్శనప్రాప్తిః.

మ్ । ఆరుహ్యదేవమణ్యాది సర్వలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౧౪ ॥ అవరుహ్యగిరిశ్రేష్ఠాన్మృగయార్థంజగామసః । మృగాన్బహువిధాకారాన్ సింహశార్దూలజమ్బుకాన్ ॥ ౧౫ ॥ మాతంగాన్శరభాన్ఘోరాన్ తథావైమాహిషానపి । జఘానతాన్వనేదేవ స్సంచరన్నితస్తతః ॥ ౧౬ ॥ తత్రైకంహస్తినందృష్ట్వా మదోన్మత్తంవనేచరమ్ । తంహంతుమగమత్పృష్ఠ మనుసృత్యరమాపతిః ॥ ౧౭ ॥ సజగామవనేదూరం భయాద్భీతోవృషాకపిః । యోజనంసార్ధకంగత్వా తత్రదేవంజనార్దనమ్ ॥ ౧౮ ॥ దణ్డవత్పతితోభూత్వా శుండాముద్ధృత్యగర్జయన్ । యదాగతస్తదాకన్యా దృష్టిమార్గముపాశ్రితా ॥ ౧౯ ॥ ఋషయః ॥ సాకన్యాకస్యసంబద్ధా కిమర్థంవనమాగతా । కస్యేయంతనయాకన్యా తద్వదస్వమహామునే॥ ౨౦॥ఇతితైశ్చసవిజ్ఞప్తస్సూతఃపరమధార్మికః । ఉవాచవచనంభక్త్యా సంతోషోద్యుక్తమానసః ॥ ౨౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వే కన్యాయాజన్మపావనమ్ । పురాతుద్వాపరస్యాంతే పాణ్డవానాంమహాత్మనామ్॥ ౨౨॥యుద్ధేతుభారతేఽతీతే త్వష్టావింశేకలౌయుగే।విక్రమార్కా

దయోభూపా స్స్వర్గలోకంయదాయయుః ॥ ౨౩ ॥ తత్కాలాంతేవత్సరే
షు సాహస్రేషుగతేషువై ।చంద్రవంశేనృపఃకశ్చి త్సువీరఇతినామకః॥౨౪॥
జజ్ఞేసుధర్మ స్తత్పుత్ర స్తత్సుతౌనృపపుఙ్గవౌ।ఆకాశతోణ్డమానాఖ్యౌజాతౌ
లోకయశస్కరౌ ॥ ౨౫ ॥ ధర్మిష్ఠౌదృఢభక్తౌతౌ నారాయణపరాయణౌ।
జ్యేష్ఠోవియన్నృపస్సాధుః కనిష్ఠస్తోణ్డమాన్నృపః ॥౨౬॥ తోణ్డదేశాధిపో
భూత్వా శశాసపృథివీమిమామ్ । తస్మిఞ్శాసతిభూచక్ర మిహస్వర్గఇవా
భవత్ ॥ ౨౭ ॥ నిరాంతకమభూత్సర్వం జగత్థ్సావరజంగమమ్ । గావో

పుత్రాలాభేనవియన్నృపానుభూతచిన్తాప్రకారః.

బహుపయోదాశ్చ నార్యఃపతిపరాయణాః ॥ ౨౮ ॥ కదాచిత్పుత్రకాం
క్షీస హ్యేకాం తేభవనేస్థితః।అపుత్రోనృపతిర్దుఃఖా ద్గురుంచోవాచభక్తి
తః ॥ ౨౯ ॥ ఆకాశరాజః ॥ అనుభూతమిదంరాజ్యం హస్త్యశ్వరథసం
కులమ్ । నానాదానమకార్షంచ తీర్థయాత్రాంవిశేషతః ॥ ౩౦ ॥ నాను
భూతంపుత్రసుఖం పితౄణాంముక్తిదంద్విజ । కిమ్మయాచరితంపాపం క
స్యపుత్రోహతఃపురా ॥ ౩౧ ॥ కేనపాపేనవిప్రేంద్ర నప్రాప్తంపుత్రజ
న్మమే । నేత్రాభ్యాంనైవదృష్టంచ పుత్రస్యముఖపంకజమ్ ॥ ౩౨ ॥ కర్ణా
భ్యాంనశ్రుతశ్శబ్దః పుత్రేణరుదతాకృతః । ద్విజేంద్రపితృబంధూనాం దు
ర్గతిశ్చభవేత్తథా ॥ ౩౩ ॥ అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి త్యేవంవేదవిదోవిదుః।
పుత్రేణరుక్మపాత్రేతు నాన్నంభుక్తంమయాసహ ॥ ౩౪ ॥ కృతదోషే
ణనమయా కదాచిల్లాలితస్సుతః । భూషణాన్యాదరాత్కృత్వా నపుత్రో
లంకృతోమయా ॥ ౩౫ ॥ ససంజాతోనమేయస్మా త్పుత్రఃపితృహితే
రతః । సుతార్థంకవచంకృత్వా త్వమేహీతిసనోదితః ॥ ౩౬ ॥ పుత్ర
హీనంచమాందృష్ట్వా కర్షంతియమకింకరాః । గచ్ఛరాజఞ్జవేనైవయ
మస్యభవనంత్వితి ॥ ౩౭ ॥ పాశకుణ్ఠితసర్వాంగః కిమువక్ష్యామ్యపుత్ర
వాన్ ॥ చిత్రగుప్తేనలిఖిత మపుత్రత్వంమహామతే ॥ ౩౮ ॥ మద్గర్భజా
తపుత్రేణ మార్జితంతుకదాభవేత్ । దురాచారోసిదుర్బుద్ధిరపుత్రేతియ
మేనచ ॥ ౩౯ ॥ భాషితంవచనంశ్రుత్వా కఃపుమాన్సుఖమాప్నుయాత్।
నష్టదీపోఽతినైష్ఠుర్యః కష్టోద్భూతకళేబరః ॥ ౪౦ ॥ వృథాజాతోతిపాపా
త్మాఽ స్యాత్మనోనరకావహః । తంతుహీనంకులంచాపి విగతాంబుంచ

వాపికామ్ ॥ ౪౧ ॥ అంగనాంభర్తృహీనాంచ సంతోనిందంతిసంసది ।
కింకరోమిమహీదేవ క్వగచ్ఛామీహకాగతిః ॥ ౪౨ ॥ కందేవంశరణంగ
త్వాభవాబ్ధింప్రతరామ్యహమ్ । రుదంతంపుత్రమాలోక్య కదాప్రేమ్ణా
తమాహ్వయే ॥ ౪౩ ॥ ఘంటాంచప్రతిమాందత్వాపుత్రస్యఫలకందు
కా । గజమారోప్యమాంతాతకుర్వగ్రామప్రదక్షిణమ్ ॥ ౪౪ ॥ సభాం
గచ్ఛాథరాజేంద్ర తథాతాళస్వనేనచ । ఇతిపుత్రేణసోత్కంఠం కృతాం
మంజుళభాషిణా ॥ ౪౫ ॥ కదాచిదపినైవాహంశ్రుతవాన్ప్రార్థనామితి ।
అజాతపుత్రశోకేనమూర్ఛామాపమహీపతిః ॥ ౪౬ ॥ పునస్సంజ్ఞా
మవాప్యాథ విలలాపసుదుఃఖితః । కవచంకారయిత్వాతుశిరోభూష
ణమప్యథ ॥ ౪౭ ॥ కేశభూషణమత్యర్ఘ్యం రత్నవజ్రసమాకులమ్ । కదాచి
దంకమారోప్యనమయాలంకృతస్సుతః ॥ ౪౮ ॥ నోపనీతోపిచప్రీత్యాసు
తోమేపంచవార్షికః । అష్టమేవాథదశమేనకృతోదారసంగ్రహః ॥౪౯॥
బాలస్యజాతకర్మాపి నాకార్షంనాపిచాభిధామ్ । పుత్రార్జితంధనంబ్రహ్మ
న్నోపజీవితమద్యమే ॥ ౫౦ ॥ అభిషిచ్యసుతంరాజ్యే భార్యయాకృతభోజి
నా । నగతంచవనంవిద్వన్ పారంపర్యక్రమాన్మయా ॥౫౧॥ అహోదరిద్ర
స్యమహానుభావమే పుత్రేణహీనస్యకథంగతిర్భవేత్ । వృథాశరీరంఘటకు
డ్యసన్నిభంజాతంసుధర్మస్యకులేసుపావనే ॥౫౨॥ మనుష్యాణామనాథా
నాందుర్లభంపుత్రజన్మచ । బహుపుణ్యవశాత్పుత్రోజాయతేమానవోద
రే ॥ ౫౩ ॥ కన్యకాపినసంభూతా హ్యస్మాకమతిపాప్మనామ్ । సత్పు
త్రాఃక్వనుజాయేరన్ ధర్మసంతానసంజ్ఞికాః ॥ ౫౪ ॥ వరదాచ్యుతరం
గేశజగన్నాథజగద్గురో । సుబ్రహ్మణ్యసురాధీశ రామకృష్ణనమోస్తుతే॥
వేంకటేశరమాకాంతవరాహవదనాచ్యుత । నారాయణరమాధీశకృ
పాంకురుకృపానిధే ॥ ౫౬ ॥ సుపుత్రవంతఃఖలుభాగ్యవంతోహ్యపుత్ర
వంతోభువిదుఃఖవంతః । సంసారసింధోస్తరణేऽస్మ్యశక్తః కామేగతిఃక
ర్మఫలానుభోగినః ॥ ౫౭ ॥ ఏవముక్త్వామహీదేవం విరరామమహీప
తిః । పాపిష్ఠోహందురాచారఃపుత్రేణాహందరిద్రతః ॥ ౫౮ ॥ హాకాన్లో
కాన్గమిష్యామిక్రూరంవానరకంగురో । కఉపాయోమహాప్రాజ్ఞ పుత్ర
లాభేద్విజోత్తమ ॥౫౯॥ ఇతిరాజవచశ్శ్రుత్వాగురుర్వాక్యమువాచహ।

ధరణీతలాత్పద్మావత్యుత్పత్తివర్ణనమ్.

గురుః । యజ్ఞంకురునృపశ్రేష్ఠ పుత్రస్తేనభవిష్యతి ॥ ౬౦ ॥ గురోర్వా
క్యంసమాకర్ణ్యయజ్ఞాయాశోధయద్ధరామ్ । స్వర్ణలాంగలసంఘైశ్చ
ద్విజమంత్రిగణైస్తథా ॥ ౬౧ ॥ శోధ్యమానేధరాపృష్ఠేతత్రపద్మందద
ర్శసః । సహస్రపత్రంరాజేంద్రః కిమేతదితివిస్మితః ॥ ౬౨ ॥ కన్యాం
చపత్రేషురమాకృతింశుభాం దృష్ట్వాతిసంతుష్టమనాబభాషే । దేవేన
దత్తాత్వియమిందిరాభా కన్యాకుమారీకమలాభనేత్రీ ॥ ౬౩ ॥ ఇత్థంస
మాభాష్యనృపోత్తమోసౌ హస్తేప్రగృహ్యాశుబభాణదీనః । మాయామ
హేశస్యదురత్యయాహరేః కేయంతుయాసంప్రతిగృహ్యతేమయా ॥ ౬౪ ॥
ఇత్యేవంసంశయానంతమాకాశాఖ్యంనరాధిపమ్ । ఉవాచాకాశగావా
ణీపుత్రీయంతవపుణ్యదా ॥ ౬౫ ॥ సంరక్షైనామ్మహాభాగబహుకీర్తిఫల
ప్రదామ్ । ఇత్యనంతగతాంవాణీం శ్రుత్వారాజాతిహర్షితః ॥ ౬౬ ॥
తాంకన్యాంప్రతిగృహ్యాశుస్వభార్యాంప్రత్యువాచహ । శృణుభద్రేమ
హాప్రాజ్ఞే దేవదత్తామిమాంశుభామ్ ॥ ౬౭ ॥ సంవర్ధయవరాంపుత్రీం
గర్భజాతాంసుతామివ । ఇత్యుక్త్వాతత్కరేదత్వా బహుదానమథాక

వియన్నృపస్యవసుదానాఖ్యసుతోత్పత్తిక్రమః.

రోత్ ॥ ౬౮ ॥ కన్యాఽఽగమనపుణ్యేనసాదేవీగర్భమాదధే । గర్భిణీంస్వస
తీందృష్ట్వా చక్రేపుంసవనంపతిః ॥ ౬౯ ॥ పంచమాసేతుసంజాతే సీమం
తంనృపపుఙ్గవః । కారయామాసవిధినా బ్రాహ్మణైర్యజుసాంగణైః ॥ ౭౦ ॥
తతఃకాలేనసాసాధ్వీ నవమాసేగతేసతి । మాసేతుదశమేప్రాప్తే సుషు
వేపుత్రముత్తమమ్ ॥ ౭౧ ॥ కన్యారాశిగతేభానౌ దశమ్యాంరోహిణీ
యుజి । పక్షేతుప్రథమేదేవీ సాయంకాలేగురోర్దినే ॥ ౭౨ ॥ పుత్రోత్ప
త్తిప్రవక్తౄణాం సర్వస్వందత్తవాంస్తదా । గవాంకోటిసహస్రాణిచా
శ్వానామయుతంతథా ॥ ౭౩ ॥ నవధాన్యానివస్త్రాణి వినాస్వేఛత్రచా
మరే । దానంకృత్వానృపశ్రేష్ఠ స్స్వస్తివాచనమాచరత్ ॥ ౭౪ ॥ జా
తకర్మాదికంకర్మ కృతవాంస్తత్క్షణేనృపః । దినేతుద్వాదశేప్రాప్తే కృ
త్వాపుత్రాభిధాంతథా ॥ ౭౫ ॥ తద్దినేబహువిప్రౌఘాన్ నన్నాద్యైఃపర్య
తోషయత్ । నామ్నాసవసుదానేతి లోకేఖ్యాతింగమిష్యతి ॥ ౭౬ ॥

ఋషయః ॥ శ్రుతంపుత్రస్యచరితం నశ్రుతంవ్యాసవల్లభ । అయోని
జాయాస్తత్పుత్ర్యాః కింనామచతదాకరోత్ ॥ ౭౭ ॥ శ్రీసూతః ॥
పద్మోదరాంపద్మగర్భాం పద్మజాతాంవరాననామ్ । పద్మాయా
అవతారాంతాం మత్వాతస్యాతదాకరోత్ ॥ ౭౮ ॥ అనురూపంనా
మకర్మనామ్నాపద్మావతీతిచ। వర్ధమానౌసుతౌదృష్ట్వా రాజాసంతోష
మాగతః ॥ ౭౯ ॥ అకళంకేన్దుసదృశౌ రమాచంద్రమసావివ । కింతే
నసుకృతంరాజ్ఞా బహుజన్మసుసంచితమ్ ॥ ౮౦ ॥ అగ్రజాంపుత్రికాం
దృష్ట్వా తదంతేపుత్రముత్తమమ్ । దృష్ట్వాతుతోషమనసా సంపూర్ణా
నందవిభ్రమః ॥ ౮౧ ॥ ఇత్థంకాలేగతేతస్మిన్ సాబాలాయావనంగతా।
యావనాప్తాంవిశాలాక్షీం దృష్ట్వారాజావ్యచింతయత్ ॥ ౮౨ ॥ విచా
రయన్సనృపతిః పుత్ర్యర్థంవరముత్తమమ్ । నప్రాపదుఃఖసంతప్తః కస్మై
దేయామయాసుతా ॥ ౮౩ ॥ ఇతిచింతాబ్ధిమగ్నోసౌ పుత్రీపరిణయేత
దా । అసమ్మతోఽకరోత్పుత్రం పరంసంస్కారసంస్కృతమ్ ॥ ౮౪ ॥
శ్రుత్వారాజసుతాబాలాబ్రాహ్మణైరనుజంపరమ్ । తదోపనీతంసద్యోఽ
భూత్పుత్రీయావనపీడితా ॥ ౮౫ ॥ సాకదాచిద్వనంబాలాసఖీభిఃపరి
వారితా । జగామపుష్పాణ్యాహర్తుం కన్యాకమలలోచనా ॥ ౮౬ ॥ వ
సంతమాగతంవీక్ష్యవనేతాభిర్భయాకులా । పుష్పాణ్యాహారయామా

నారదోక్తపద్మావతీశరీరసల్లక్షణాని.

సతరుమూలముపాశ్రితా ॥ ౮౭ ॥ తదాగతోనారదస్తు వృద్ధోభూత్వా
జటాధరః । ధూళీధూసరితాంగశ్చ కర్పూరసదృశద్యుతిః ॥ ౮౮ ॥ ఆగ
తంతంమునింద్రుష్ట్వా విస్మయాకులమానసా । పద్మావతీసఖీఃప్రాహచ
టులాభృశకాతరా ॥ ౮౯ ॥ కోసాభయంకరోబాలాః క్వాయాత్యత్ర
విచార్యతామ్ । ఇత్యుక్తాస్తాస్తదాకన్యాః పప్రచ్ఛుస్తంవిరంద్విజమ్॥౯౦॥
కన్యాః ॥ కోసివిప్రమహాప్రాజ్ఞకిమర్థంత్వమిహాగతః । వాక్యంతాసాం
సమాకర్ణ్య గురుఃప్రోవాచసద్వచః ॥ ౯౧ ॥ నారదః ॥ అహంకులగు
రుస్సాక్షా ద్వ్యష్టకంవరయోషితామ్ । హస్తందర్శయమేపుత్రిలక్షణా
నివదామితే ॥౯౨॥ ఉవాచలజ్జయాదేవీ కింవదిష్యసిహేద్విజ ॥ నారదః ॥

విద్ధిత్వంపితృతుల్యంమాంమనసానిర్మలేనచ ॥ ౯౩ ॥ ఇత్యుక్తా మునినా తేన దత్వా హస్తంవరాంగనా । ప్రాహ భావిశుభం శ్రోతుం నిజ లక్షణలక్షితమ్ ॥ ౯౪ ॥ పద్మావతీ ॥ సత్యంవదమహాప్రాజ్ఞ లక్షణాని విలోక్యమే । తతోదృష్ట్వాపాణితలం ప్రాహాస్మాజతనూభవః ॥ ౯౫ ॥ నారదః ॥ పతిర్భవతిధర్మజ్ఞే త్రిలోకేశోరమాపతిః । పాణీపద్మదళోపేతౌ పాదౌ తేస్వస్తికాయుతౌ ॥ ౯౬ ॥ ముఖంచంద్రసమాకారం చక్షుః కమలకుట్మలమ్ । తిలపుష్పసమాకారా నాసికా తేవిరాజతే ॥ ౯౭ ॥ కపోలౌముకురాభౌ తే భ్రువౌ తేధనుషాసమే । దంతా దాడిమబీజాభా ఆస్యంకర్పూరభాజనమ్ ॥ ౯౮ ॥ అధరంరక్తపద్మాభం జిహ్వామృదుతరాశుభా । అరాళాలకసంబద్ధా శ్యామలాభాతి వేణికా ॥ ౯౯ ॥ లలాటంరత్నపీఠాభం శ్రోత్రేతేశష్కులికాసమే । తనుస్తేమన్మథాగారప్రతిమాఽప్రతిమప్రభా ॥ ౧౦౦ ॥ కణ్ఠస్సూర్యాంశుసదృశ తాంబూలరసదర్శకః । స్తనౌపీనౌఘనౌకుబ్జౌశుభౌ తేమగ్నచూచుకౌ ॥ ౧౦౧ ॥ ఉదరంకదళీపర్ణసదృశంనిమ్ననాభికమ్ । కటిస్తవకరిధ్వంసి కటిసామ్యయుతాశుభా ॥ ౧౦౨ ॥ రంభాస్తంభసమాకారం తవోరుయుగళం రమే । పృష్ఠం తేవేదివద్భాతికింత్వయాసుకృతంకృతమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ గమనంకరిరాజస్య సదృశం తేవరాననే । ఇతిసంభావ్యతాం దేవీం దేవర్షిః పద్మసంభవామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ అంతర్ధేనారదస్తు సర్వాసాంపురతోమునిః । సంస్తుత్యకమలాం దేవీంమనసాచింతయన్రమామ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మనసావన్దనంకృత్వాజగామాథఋషిస్తదా ॥ ౧౦౬ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
మృగయావిహారోద్యుక్త శ్రీనివాసాలఙ్కారాది
వర్ణనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

పద్మావత్యాఃపుష్పాపచయసమయే శ్రీనివాసదర్శనమ్.

శ్రీసూతః ॥ కన్యాయాజననంప్రోక్తం కుమారస్యాపివై తతః । తస్యావదామిచారిత్రం వైవాహంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కరీంద్రసంగేనసమాగతోహరిస్తురఙ్గమాస్థాయవరాఙ్గనానామ్ । శ్రీగన్ధలేపారుణచారు

వతౌబాలార్కభాసోఽథసమీపమాయయౌ ॥ ౨ ॥ గర్జన్తంగజరాజం
తం దృష్ట్వాపద్మావతీముఖాః । వనస్పతిముపాశ్రిత్య తత్రలీనాస్తదాఽభ
వన్ ॥ ౩ ॥ నిమీల్యనేత్రవర్త్తాని వ్యూహంకృత్వావరాఙ్గనాః । పశ్యన్త్యోఽ
థతరుచ్ఛన్నాః పునఃపునరవస్థితాః ॥ ౪ ॥ తదన్తరేఽబలాస్సర్వా దదృశు
ర్హయముత్తమమ్ । బాలార్కసదృశాకారంస్వర్ణాభరణభూషితమ్ ॥౫॥
పురుషేణసమాయుక్తం మన్మథాకారతేజసా । తందృష్ట్వాగజరాజోఽపి
హయస్థంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ నమస్కృత్యయథాన్యాయం జగామ
విపినంనదన్ । దంతృష్ట్వాయోషితస్సర్వా విస్మయాకులమానసాః ॥ ౭ ॥
కరసమ్పుటమాపన్నాశ్చలితాస్తుభయాతురాః । వృక్షమూలంగతాబా
లా అన్యోన్యంవాక్యమబ్రువన్ ॥ ౮ ॥ కోఽయమత్రవరారోహే సఖి
కఞ్జాతలోచనే । కోఽసౌకిరాతరూపీచ కింనదృష్టస్త్వయాపురః ॥ ౯ ॥
తురఙ్గోపరిసంస్థాయ యఆగచ్ఛతిహేసఖి । ఏవంవదన్త్యస్తాస్తస్థుస్సాచ
పద్మావతీశుభా ॥ ౧౦ ॥ ఉవాచమన్దంవచనం సఖీస్తాస్తుతతోద్విజాః ।
పృచ్ఛన్తుతస్యవృత్తాన్తం పితృమాతృస్వబాన్ధవాన్ ॥ ౧౧ ॥ దేశంవృ
త్తంకులంశీలం నామగోత్రాదికంతథా । ఇతిసఖ్యాసమాజ్ఞప్తాస్తాఊ
చుర్వచనంస్త్రియః ॥ ౧౨ ॥ ఆగతంపురుషందృష్ట్వా కోఽసికోఽసీతిచాబ్రు
వన్ ॥ కన్యాః ॥ కిమర్థమాగతోఽసిత్వం కింతేకార్యంవదప్రభో ॥ ౧౩ ॥
నసన్తిపురుషాహ్యత్రగచ్ఛగచ్ఛేతిచాబ్రువన్ । తాసాంతద్వచనంశ్రుత్వా
హయస్థోవాచమూచివాన్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అస్తికార్యంవరా
రోహారాజపుత్ర్యాస్సమీపకే ॥స్త్రియః॥ కింకార్యంవదశీఘ్రేణయత్తేమ
నసివర్తతే ॥ ౧౫ ॥ క్వతేవాసశ్చకింనామ కాతేమాతాచకఃపితా । కో
భ్రాతాకాచభగినీకింకులంగోత్రమేవచ ॥ ౧౬ ॥ ఇతితాసాంవచశ్శ్రు

పద్మావతీశ్రీనివాసయోఃపరస్పరసంవాదః.

త్వాన్యగదజ్జగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ కన్యాపేతౌముఖ్యకార్యం తదన్తే
ప్రవదామివః ॥ ౧౭ ॥ ఇతితాఃప్రోచ్యచోవాచ దేవీంపద్మావతీమథ ।
సిన్ధుపుత్రకులంప్రాహు రస్మాకంతుపురావిదః ॥ ౧౮ ॥ జనకోవసుదేవ
స్తుదేవకీజననీమమ । అగ్రజశ్శ్వేతకేశస్తుసుభద్రాభగినీమమ ॥ ౧౯॥
పార్థోఽపిమేసఖాదేవిపాణ్డవామమబాన్ధవాః । షణ్ణాంతుమృతపుత్రా

ణాంకృతనామ్నామహాత్మనామ్ ॥ ౨౦ ॥ వియోగతప్తాపితరౌసత్తమం
రామఇత్యథ। చక్రతుస్సంస్కృతంనామ్నాపితృలింగముపాగతమ్ ॥౨౧
జాతోఽహమష్టమోఽష్టమ్యాంసుభద్రామదనన్తరమ్ । మాతృవర్ణశ్చమే
దేవికృష్ణపక్షేజనిర్మమ ॥౨౨॥ తస్మాత్కృష్ణేతిమాం దేవిచక్రతుర్నామ
సంస్కృతమ్ । వర్ణతోనామతశ్చాపి కృష్ణంప్రాహుర్మనీషిణః ॥ ౨౩ ॥
వృత్తాన్తోఽప్యఖిలోమత్త శ్శ్రుతఃపణ్డితనన్దిని । భవత్యాఉచ్యతాంవా
ర్తా గోత్రనామకులాదికమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఇతితేనసమాజ్ఞప్తా ప్రోవాచనృప
నన్దినీ ॥ పద్మావతీ ॥ ఆకాశరాజతనయాంనిషాబాధిపవిద్ధిమామ్ ॥ ౨౫ ॥
నామ్నాపద్మావతీంకృష్ణ కులంశీతకరస్యచ । అత్రిగోత్రంకిరాతేన్ద్ర శీ
ఘ్రంగచ్ఛేతిచాబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కిమర్థంనిష్ఠురంవా
క్యంమన్దంకింనప్రభాషసే । అన్నంకాఙ్క్షన్తివైలోకా యోదదాతినరో
త్తమః ॥ ౨౭ ॥ సపుమాన్పుణ్యమాప్నోతి జలదోఽపిఫలంలభేత్ । అది
శన్మృదుభాషీచ నతునిష్ఠురభాషణః ॥ ౨౮ ॥ అథాఽహంకామముద్ది
శ్య పాత్రభూతోఽస్మిసామ్ప్రతమ్ । సుఖమేష్యసిదానేన త్వన్తేస్వర్గంగ
మిష్యసి ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మానందిశమహ్యంత్వం కింవృథానిష్ఠురోక్తిభిః ।
సాతస్యవచనంశ్రుత్వాక్రోధాత్తామ్రవిలోచనా ॥ ౩౦ ॥ పద్మావతీ ॥
అవాచ్యంవదసేమూఢ జీవనేచ్ఛానవిద్యతే । ఆకాశరాజస్త్వాం దృష్ట్వా
హనిష్యతినసంశయః ॥ ౩౧ ॥ యావన్నాయాతితావత్త్వం గచ్ఛశ్రీ
ఘ్రంస్వమాలయమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కార్యాన్తేమరణంసౌఖ్యంకార్య
హానౌమృతిఃకుతః ॥ ౩౨ ॥ కథంహన్యాత్సరాజేన్ద్రస్త్వద్ధర్మాభిముఖో
హిమామ్ । త్వంకన్యాహంవరోదేవికోత్రాన్యాయోమహీసుతే ॥౩౩॥
పద్మావతీ ॥ శృణుమూఢనజానాసి బాలభావేనకింవృథా । త్వాందృ
ష్ట్వాఽఽకాశరాజోఽపి కృత్వాతేగళబన్ధనమ్ ॥ ౩౪ ॥ బధ్నీయాన్నిగళై
ర్మూర్ఖ భవిష్యత్ప్రవదామ్యహమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నిశ్చిత్యమరణందేవిర
న్తుకామోస్మ్యహంత్వయా ॥ ౩౫ ॥ జాతస్యమరణంనిత్యంపూర్వకర్మ
ఫలానుగమ్।ఆకాశరాజోధర్మాత్మాకథంహన్యాదనాగసమ్ ॥౩౬॥ పద్మా
వతీ ॥ గౌరవంయన్నిషాదేన్ద్రనృపస్యాస్యహరేర్యథా । వరదస్యాథరఙ్గ
స్య వేఙ్కటాచలవాసినః ॥ ౩౭ ॥ తత్రదక్షత్వమ్మహాబాహోసుఖం

గచ్ఛస్వమాలయమ్ । ఇత్యుక్తోపితయా దేవ్యానిషాదేన్ద్రైశ్చతిర్హరిః ॥ నిరాకృత్యచతద్వాక్యం హయస్థఃపునరాపతత్ । హయమగ్రాగతంవీక్ష్యసాబాలావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౯ ॥ పద్మావతీ ॥ త్యక్త్వాచపితరౌబన్ధూన్ భ్రాతృముఖ్యాన్వనేచరన్ । అనాథోమ్రియసేవ్యర్థంకిమర్థంకాకభాజనమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాతామువాచేవారిజేక్షణః । శ్రీనివాసః ॥ విధినాలిఖితంయత్తునతద్వ్యర్థంభవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ జయోవాపజయోవాస్యాత్త్వయిభోగంకరోమ్యహమ్ । ఇత్యుక్తాకోపతామ్రాక్షీసఖీభిఃపరివారితా ॥ ౪౨ ॥ తర్జయన్తీజగద్యోనింశిలాపాణిస్సమాగమత్ । తాడయామాసగోవిన్దంశిలాఘైశ్శిఘ్రగత్వరైః ॥ ౪౩ ॥ తాడ్యమానశ్శిలావర్షైర్న్యపతద్ఘోటరాట్స్వయమ్ । త్యక్త్వాసుంసహయందృష్ట్వాముక్తకేశోమహాఋద్మహః ॥ ౪౪ ॥ పశ్యన్పశ్యన్దిశస్సర్వాభ్రమద్విభ్రమన్నివ । హయోమైసఙ్కటంప్రాప్తోమమాత్రకృతసన్నిధేః॥ ఇత్యుచ్చరన్రమాకాన్తోజగామోత్తరదిఙ్ముఖః ॥ ౪౫ ॥ ఆరూఢస్సోపానగణోగిరేర్విభుర్వ్యడమ్బయన్ లోకమవాపశయ్యామ్ । ప్రాప్యాధిమానన్దయుతోపినాథవోయథాయుగాన్తేవటపత్రశాయీ ॥ ౪౬ ॥

ఇతిశ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
పద్మావతీ శ్రీనివాసపరస్పరప్రవృత్తసంవాదాదికథనంనామసప్తమోధ్యాయః.

పద్మావతీపరాజితశ్రీనివాసమ్ప్రతివకుళమాలికాసాన్త్వవచనం.

శ్రీసూతః ॥ శయనంప్రాపపర్యఙ్కేశ్రీనివాసోవృషాకపిః । తదాగతాచసాదేవీసేవార్థంవకుళాశుభా ॥ ౧ ॥ షడ్విధాన్నంసమాదాయసూపాపూపరసాన్వితమ్ । రమాపతేస్తుబహుళభక్తిభావేనసంయుతా ॥ ౨ ॥ శయానంశ్రీనివాసంచవల్మీకస్థానసంస్థితమ్ । శ్వసన్తందీర్ఘనిశ్వాసంరుదన్తంనేత్రబిందుభిః ॥ ౩ ॥ అభాషమాణంశ్రీకాన్తంబభాషేవకుళాశుభా ॥ వకుళా ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠగోవిందకింశేషేపురుషోత్తమ ॥ ౪ ॥ నకదాపిదివాఽస్వాప్సీర్నాకార్షీరోదనంహరే । కిమర్థం

దుఃఖమేణాక్షిఆర్తవద్దృశ్యసేకుతః ॥ ౫ ॥ మనోగతంవాకిందేవతద్వ
దస్వయథార్థతః । పరమాన్నంకృతందేవభోక్తుమాగచ్ఛమాధవ ॥ ౬ ॥
ఘృణితంవచనంశ్రుత్వానోవాచవచనంహరిః । హరిందృష్ట్వాహిరణ్యాం
గీపునర్వాచమువాచహ ॥ ౭ ॥ వకుళా ॥ కిందృష్టంవిపినేకృష్ణకిమర్థం
దుఃఖముల్బణమ్ । ఆర్తిహీనోపిదేవత్వమార్తవద్దృశ్యసేకుతః ॥ ౮ ॥
మనోగతంవదాదేశంగౌరవంమయిమాకృథాః । గౌరవంబలరామేస్యా
ద్దేవకీవసుదేవయోః ॥ ౯ ॥ దుఃఖంభవతిదృష్ట్వాత్వామభుక్తింభూతభా
వన।సర్వలోకార్తిసంహర్తఃపుణ్యమూర్తేనమోస్తుతే ॥౧౦॥ కాదృష్టాక
న్యకాకృష్ణగాంధర్వీవాసురోత్తమ । కస్యాస్సంగంసమాపేక్ష్యచిత్తవై
కల్యమద్యతే ॥ ౧౧ ॥ కాచపుణ్యవతీబాలాబాలంభక్తవశంహరిమ్ ।
మోహయామాసకామార్తానజానామిజగద్గురో ॥ ౧౨ ॥ వదగోవింద
తేకార్యంక్షణమాత్రాత్కరోమ్యహమ్ । మృగందృష్ట్వాభయంవాప్తం
చోరంవాక్రూరరూపిణమ్ ॥ ౧౩ ॥ పిశాచభూతప్రేతాన్వానజానామి
రమాపతే । మంత్రంవాయంత్రపూగాన్వామూలికౌషధాన్యపి ॥౧౪॥
కారయిత్వాయథాశాస్త్రంతత్సర్వమ్మోచయామ్యహమ్ । ఇత్యుక్తేపి
హరౌతూష్ణీంస్థితేవకుళమాలికా ॥౧౫॥ ఆనీతంతత్రనిక్షిప్యతత్సమీపముపా
శ్రితా । పాదసంవాహనంకృత్వాసాంత్వయామాసచాసకృత్ ॥ ౧౬ ॥
సాంత్వయంత్యాతయాఽఽదయాంసస్విన్నందేహంసమంతతః । ఆపాద
మౌళిపర్యంతంకరాభ్యాంపరిమృజ్యచ ॥౧౭॥ బోధితోపిరమాకాంతోనో
వాచవచనంయదా । తదాసావకుళాఖేదాదువాచవచనంహరిమ్ ॥౧౮॥
పృథక్కృత్వాచ్ఛన్నవస్త్రంహస్తేనపరిమృజ్యచ । దేవదేవజగన్నాథపు
రాణపురుషోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ మనోగతంకరిష్యామినాత్రకార్యావిచారణా ।
సత్యంవదమనస్థంతేమాలజ్జామ్మాభయంకృథాః ॥ ౨౦ ॥ పూరయా
మ్యవిలంబేనయావన్నైవర్తతేబలమ్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాహరిరుష్ణంస
ముచ్ఛ్వసన్ ॥౨౧॥ ఉవాచచాతిదుఃఖేనమందంమందమ్మనోగతమ్॥శ్రీని

వకుళామ్ప్రతిశ్రీనివాసోక్తస్వమనోనిర్వేదహేతుకథనమ్.

వాసః ॥ నామోహయన్మాంగాంధర్వీనర్షిపుత్రీనరాక్షసీ ॥ ౨౨ ॥ నపి
శాచాభూతగణాప్రేతావామేభయావహాః । మృగాశ్చారణ్యకాశ్చోరా

నక్రూరామేకదాచన ॥ ౨౩ ॥ మన్నామస్మరణాదేతే విద్రవంతిదిశోద
శ । తతస్తేభ్యోభయంనేహ మృత్యుమృత్యోర్యమానఘే ॥ ౨౪ ॥ మయా
దృష్టావరాకన్యా నామ్నాపద్మావతీశుభా । తాందృష్ట్వామేమనోభ్రాం
తం కామమోహవశంగతమ్ ॥ ౨౫ ॥ సురూపాంసుందరీంసుభ్రూం నీ
లాలకవిరాజితామ్ । పూర్ణేందుసదృశీంశ్యామాం నీలమాణిక్యవిగ్రహా
మ్ ॥ ౨౬ ॥ సాతూద్రమాసమాంకన్యాం ఘటయాశువరాననే।
బహుజన్మార్జితేనైవ పుణ్యేనైషాహిలభ్యతే ॥ ౨౭ ॥ మత్పుణ్యాంపక్వ
తాంయాతం దర్శనేనసులోచనే । మానుషందేహమాసాద్య తాంక
న్యాంకఃపుమాంస్త్యజేత్ ॥ ౨౮ ॥ లోకేవినాజడమతిమన్నపాన
వివర్జితమ్ । జీవనేనకిమేతేన కార్యహీనేనమేసఖి ॥ ౨౯ ॥ ఘట
యాశువరాంగీం తామాకాశనృపనందినీమ్ । తాంవినానహిజీవామి స
త్యమిత్యవధారయ ॥ ౩౦ ॥ తాడితోహంశిలావర్షైర్హాతాశ్వోస్మివ
రాననే । మజ్జీవనంవృథామాతర్జాతంవైవేఙ్కటాచలే ॥ ౩౧ ॥ య
తోఽభూదవతారోఽత్ర పద్మావత్యర్థమేవమే । పుత్రోమేవైరమాపన్నః
కింకృతంపూర్వజన్మని ॥ ౩౨ ॥ దృష్టిహీనేనవిధినా నిర్మితాకన్యకావరా। అ
నాయాసేనమేసాస్యా దితిమేనిశ్చితామతిః ॥ ౩౩ ॥ కిందృష్టంబ్రహ్మణా
పూర్వం మత్పాపంఘోరదర్శనమ్ । యత్పాపమనుసృత్యైవం ఘటనం
నాకరోద్విధిః ॥ ౩౪ ॥ మద్భాగస్థోవిధిస్త్వంహి సాహాయ్యంకురుమేఽఙ్గ
నే । నకరోషియదాబాలే తదామేమరణంధ్రువమ్ ॥ ౩౫ ॥ మరణేజీవ
నోపాయంయేకుర్వంతినరోత్తమాః । తేదివంయాంతియానేనపుణ్యమా
ర్గేణకన్యకే ॥ ౩౬ ॥ ఇత్థంధర్మార్థకామాత్వం ధర్మమార్గముపాశ్రయ।కిము
క్తేనవిశేషేణ విదితాశాసిసజ్జమే ॥ ౩౭ ॥ త్వంమేమాతాపితాదేవి భ్రాతా
మాతులఏవచ । త్వంప్రహ్లాదస్త్వమక్రూర స్త్వంధ్రువస్త్వంగజేశ్వరః॥
త్వముద్ధవోఽతిభక్తోమే త్వంకిరీటీబలిస్తథా । అజామీళోద్రాపదీచ భక్తో
మేత్వంవిభీషణః ॥ ౩౯ ॥ త్వాందృష్ట్వామేమనోహర్షంగచ్ఛతీహనిరంతర
మ్। మద్దుఃఖవ్యపనోదాయ నిర్మితావిధినాఙ్గనా ॥ ౪౦ ॥ గవాంకోటిసహ
స్రేణ హయానామయుతైస్తథా।సువర్ణతిలదానైశ్చసమంమాంగేంద్రవర్ధ
నమ్ ॥ ౪౧ ॥ కన్యాందృష్ట్వాతుసంతోషం లభసేనాత్రసంశయః । ఇతీతేన

సమాజ్ఞప్తా వకుళా వాక్యమబ్రవీత్ ॥౪౨॥ వకుళా ॥ కుత్రాస్తేజగదాధార త్వయాయాఽత్రనిరీక్షితా । తన్మార్గంవదగోవింద గచ్ఛామికరుణానిధే॥ కాసాపూర్వంకిమర్థంచ కన్యకాజనితాభువి । తద్వృత్తమఖిలంబ్రూహిస త్యేనమమకేశవ ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యాజ్ఞప్తోవిరించేశ వినతాంఘ్రిసరోరుహః।

వకుళామ్ప్రతిశ్రీనివాసవర్ణితపద్మావతీపూర్వజన్మోదన్తః.

ఉవాచమందంవచనం వకుళాంధరణీధరః ॥ ౪౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణుబాలే పురావృత్తం పద్మావత్యాజనేశ్శుభమ్। త్రేతాయాంరామరూపేణ త్వవ తారమహంగతః॥౪౬॥పితృమాతృవచశ్శ్రుత్వా దణ్డకారణ్యమాగతః।ల క్ష్మణేనసహభ్రాత్రా సీతయావకుళేశుభే ॥ ౪౭ ॥ పురాతురావణోనామ రాక్షసోలోకకణ్టకః । లోకభర్తుస్సతీంహృత్వా లంకాంగంతుమవర్తత॥ లక్ష్మణోప్యగ్రజంద్రష్టుం సీతయాప్రేషితోబలాత్ ॥ ౪౮½ ॥ తత్కా లమాలక్ష్యసరాక్షసేన్ద్రో విమానమారోపయితుంహిసీతామ్ । ప్రావర్త తైషాంచతదారురావహా రామహాలక్ష్మణరాఘవేతి ॥ ౪౯½ ॥ తదార్త రావేణతదావనౌకసో విచుక్రుశుస్తత్రవనాన్తరస్థితాః । తద్వాక్యమాక ర్ణ్యచహవ్యవాహనః పాతాళలోకాదుదగాద్ధరాతలమ్ ॥ ౫౦½ ॥ సమా యాంతందురాధర్షమాకర్షంతంచజానకీమ్ ॥ ౫౧ ॥ సంభాష్యరావణం క్రూరం పాతాళాదుపగమ్యచ । రావణేనచపాపేన సహితస్సీతయాత యా ॥ ౫౨ ॥ రావణంబోధయామాస నానావాక్యగణైస్తదా । ఇయం జనకపుత్రీన విప్రపత్నీతుఖేచర ॥ ౫౩ ॥ రాఘవస్త్వద్భయాద్రక్షన్జా నకీంమమసన్నిధౌ । సంస్థాప్యవిపినేరామో వ్యచరత్సహలక్ష్మణః ॥ ౫౪ ॥ శిష్యోసిపరమోదార మమకల్యాణరావణ । ప్రియోఽసిమాగమోవిప్రప త్న్యైంసీతాభ్రమంవృథా ॥ ౫౫ ॥ ఇతిప్రతారయన్రక్ష శ్ఛద్మనాజనకా త్మజామ్। ఇత్థంస్వలోకమాదాయ తాంసంపూజయితుంద్రుతమ్॥ ౫౬॥ స్వాహాయాంసన్నివేశ్యాథ నామ్నా వేదవతీంశుభామ్ । ప్రాగ్రావణాప చారేణ ప్రతిశ్రుత్యచతద్వధమ్ ॥ ౫౭ ॥ కృతప్రవేశాంక్రోధేన సమిద్ధే జాతవేదసి । తతఆరభ్యసమయ మాకాంక్షంతీంస్థితాంసతీమ్ ॥ ౫౮ ॥ సీతాకృతిధరాంకృత్వా మాయయామేవవాహనః । ప్రదర్శయన్నువా చాథ రావణంప్రీణయన్నివ ॥ ౫౯ ॥ ఇమాంసీతాంసమాదాయ గచ్ఛ

శీఘ్రంనిశాచర । ఇత్యుక్తః పావకేనాయం తామాదాయాగమద్ద్రుతమ్॥ హరేచాగ్నా విశేషేణ భక్తిరేవ రావణస్యచ । తస్మాదగ్నివచశ్శ్రుత్వా జానకీమేవతాంతదా ॥ ౬౧ ॥ అజ్ఞానాన్మన్యమానోఽసౌ రావణోమోహదర్పితః । లంకాంగత్వాఽశోకవనే శింశుపావృక్షమూలతః ॥ ౬౨ ॥ సీతాకృతింతాంసంస్థాప్యవిష్ణ్వావిష్టాంసరాక్షసః । కృతకృత్యంతదాఽఽత్మానం మేనేవై కాలచోదితః ॥ ౬౩ ॥ రామోగత్వాత్తుతంహత్వా రావణంసగణంఖలమ్ । సీతాంప్రాప్యజగన్నాథోయుద్ధాం తేపర్యచింతయత్ ॥ ౬౪ ॥ తాంతులోకాపవాదేన పావకేనవిశోధితామ్ । జిఘృక్షుణారాఘవేణ సీతాచాగ్నౌ ప్రవేశితా ॥ ౬౫ ॥ సీతాద్వంద్వంతత్రదృష్ట్వాప్రోవాచనిజభామినీమ్। కాసాదేవీతవసమాతవరూపసమన్వితా॥౬౬॥ నజానేహంవరాంగీంతాం తవబింబనిభాంశుభామ్ । రాఘవేణైవముక్తా సా జానకీవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౭ ॥ జానకీ ॥ మద్దుఃఖం హ్యేతయాభుక్తం నిర్నిమిత్తందయాజుషా । యాసావేదవతీదేవ స్వాహాయాస్సన్నిధౌస్థితా ॥ ౬౮ ॥ తామంగీకురుగోవింద వివాహవిధిపూర్వకమ్। ఇతిసీతావచశ్శ్రుత్వా రామోవచనమబ్రవీత్ ॥ ౬౯ ॥ శ్రీరామః ॥ ఏకపత్నీవ్రతం మేద్య కృతంజానాసిభామిని । ద్వాపరేఽఙ్గీకరోమీతి బహూనాంవరదోయతః ॥ ౭౦ ॥ తవవాక్యంకరిష్యామి త్వష్టావింశేకలౌయుగే । తావదేషాబ్రహ్మలోకే బ్రహ్మణాపూజితాభవేత్ ॥ ౭౧ ॥ శ్రుత్వైవంరామవాక్యం సాజగామభవనంవిధేః । పద్మావత్యాఃకారణన్తు భణితంతవసువ్రతే ॥ ౭౨ ॥ నమేవాక్యమసత్యంస్యా దితివేదవిదోవిదుః । శ్రుత్వా తజ్జననేహేతుం వకుళానందనిర్భరా ॥ ౭౩ ॥ కౌతూహలసమావిష్టా

శ్రీనివాసానుజ్ఞయానారాయణపురమ్ప్రతివకుళాగమనమ్.

శ్రీనివాసమభాషత ॥ వకుళా ॥ ౭౩౪ ॥ గచ్ఛామిరాజేంద్రసభాంసభాసదోయత్రాసతేసర్వకలావిశారదాః । ఆకాశరాజస్యపురీంసురోత్తమైస్సంస్తూయమానాంచరమావిగూహితామ్ ॥ ౭౪౪ ॥ ఇత్యేవముక్తోభగవాన్జగద్గురు స్సంప్రేషయిష్యన్వకుళాంస్వకారణాత్ । ఉత్థాయతల్పాత్త్రిమితాంతరంగ స్తస్థౌతదానీంభృశహృష్టచేతాః ॥ ౭౫౪ ॥ భుక్త్వాఽన్నముత్తమమసౌ వకుళాప్రదత్తమానందపూర్ణ సుమనాస్స్మర

బృందవంద్యైః।తస్థావలంకృతవపుశ్చవిభూషణౌఘైర్ముక్తాఫలైస్సురుచిరై
రథపుష్పసంఘైః ॥ ౭౬-౫ ॥ దివ్యాంతురంగీమారుహ్యానిర్మితాం దేవమా
యయా॥ ౭౭॥ మార్గంవిజ్ఞాతుకామాతమాపృచ్ఛ్యవకుళాఽవదత్ ।వకు
ళా॥మార్గంవదరమాధీశగచ్ఛామినృపసత్తమమ్॥ ౭౮॥ శ్రీనివాసః॥ అస్మా
దేవవరాన్మార్గాదవరుహ్యాగిరేస్తటాత్ । త్వంగచ్ఛాధఃప్రదేశేచకాపిలం
లిఙ్గముత్తమమ్ ॥౭౯॥ తత్రాస్తేతీర్థరాజోఽయఃకపిలేశ్వరసన్నిధౌ । తత్ర
స్నాత్వాయథాయోగ్యంమదర్థంతీర్థపుఙ్గవే ॥ ౮౦ ॥ కపిలేశ్వరమాసా
ద్యచార్చ్యతాంవరమవ్యయమ్ । శ్రీనివాసేనబాలేనసదాకల్యాణకాం
క్షిణా ॥ ౮౧ ॥ ప్రేషితాహంతదర్థంవైకురుమేభీప్సితంప్రియమ్ । ఏవ
ముక్త్వాశివం దేవితతఃపద్మతటంగతా ॥౮౨॥ తత్రదృష్ట్వాకృష్ణరామా
నత్వాతౌభక్తిభావతః। పద్మతీర్థసముద్భూతైఃకమలైఃకమలాననే॥౮౩॥
పూజాంకురుమదర్థంతౌ భ్రాతృభూతౌహిమేమతౌ । సువర్ణముఖరీం
తీర్త్వాతత్రగచ్ఛయథాసుఖమ్ ॥ ౮౪ ॥ ఉచితంకురుకల్యాణికన్యా
ర్థేకమలాననే । ఆజ్ఞప్తాదేవదేవేనత్విత్థంవకుళమాలికా ॥ ౮౫ ॥
జగామశనకైశ్శేషశైలాదుత్తీర్యచాంగనా। యదుక్తంశ్రీనివాసేనతచ్చ
కారతదాఽబలా ॥ ౮౬ ॥ హయమారుహ్యవకుళాసువర్ణముఖరీంత
దా । తీర్త్వాగస్త్యాశ్రమంప్రాప్య సఖీస్తస్యావ్యలోకయత్ ॥ ౮౭ ॥

వకుళామ్ప్రతిపద్మావతీసఖీజ్ఞాపితపద్మావత్యుదన్తః.

శివాలయేశివంద్రష్టుమాగతాయాస్తుతత్రవై । తత్రదృష్ట్వావరాఃకన్యాః
కాయూయమితిచాబ్రవీత్ ॥ ౮౮ ॥ తయాసంభాషితాబాలాఊచుశ్చే
నాంతదోత్తరమ్ ॥ కన్యాః ॥ వయమాకాశరాజస్యసన్నిధానగతాస్స
దా ॥ ౮౯ ॥ ఇతఃపూర్వదినేకంచిత్పురుషంతురగాస్థితమ్ । పద్మావ
త్యాస్సమీపంచసంప్రాప్తంమన్మథాకృతిమ్ ॥ ౯౦ ॥ దృష్టవత్యోవయం
సర్వాఃకిరాతాకృతిశోభనమ్ । దృష్ట్వాపద్మావతీభీత్యాజ్వరతాపవిమూ
ర్ఛితా ॥ ౯౧ ॥ తత్తాపస్యోపశాంత్యర్థంరాజ్ఞాఽఽజ్ఞప్తావయంత్విహ। అ
గస్త్యేశాభిషేకార్థంవసామోఽద్యసమాగతాః ॥ ౯౨ ॥ ఇదానీంక
న్యకారూపాంత్వాంతుపీడామహేవయమ్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వావ
కుళావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౯౩ ॥ వకుళా ॥ కోసౌకిరాతరూపీచభవతీభి

శ్చసంగతః । వదద్వంకన్యకాస్సర్వా స్తద్వృత్తమఖిలంమమ ॥ ౯౪ ॥
కన్యాః ॥ పద్మావత్యాచసహితాఃకదాచిద్వయమాగతాః । పుష్పాపచ
యనంకర్తుమారబ్ధాస్తువనాంతరే ॥ ౯౫ ॥ తత్రకశ్చిత్పుమాన్ప్రాప్తో
విచిత్రతురగాన్వితః । అస్మాన్ప్రత్యుదితంతేనహ్యావాచ్యవచనంతదా ॥
తచ్ఛ్రుత్వాతనయారాజ్ఞోరుష్టావచనమబ్రవీత్ । తయోఃకలహఆపన్నః
కలహేతాడితోశ్వహయః ॥ ౯౭ ॥ నిపపాతతదాశ్వస్తుశిలాభిర్హతచేతనః।
సఘోటంసంపరిత్యజ్యజగామోత్తరదిఙ్ముఖః ॥ ౯౮ ॥ గతేకిరాతేక
మలోద్భవాఽథమూర్ఛాముపాగమ్యపపాతభూమౌ । కన్యాంతతస్తా
ముపవేశ్యయానేవయంస్వకంరాజపురంగతాస్మః ॥ ౯౯ ॥ తామాగ
తాంయానగతాంసుతాంనృపశ్చింతాముపాగమ్యరురోదదీనః । అంకే
విధాయాత్మసుతాంచపశ్యన్ముఖంముదాహీనమభాషణంచ ॥ ౧౦౦ ॥
కావాఽభవన్మేదుహితుర్దురాసదాబిభీషికావిశ్వవినాశకారిణీ । తస్యావి
నాశంనవిజానతేనరాగురుంవినేతిప్రసమీక్ష్యభూమిపః ॥ ౧౦౧ ॥ తతస్సు
రాణాంగురుమాత్తకంపస్సమానయత్త్రసుతేనశీఘ్రమ్। తద్వాక్యమా
కర్ణ్యగురుర్ధరాతలంశీఘ్రంప్రపన్నోనృపమందిరంచ ॥ ౧౦౨ ॥ ప్రా
ప్తంగురుంప్రాణమివాగతం తదాప్రాప్యైవపుణ్యం పరిపక్వమాగతమ్ ।
దత్వాసనంరత్నమయం సమర్పయన్సుసాధనైః స్సార్ఘ్య సుపుష్పభోజ
నైః ॥ ౧౦౩ ॥ కృతాతిథేయోద్విజమాబభాషేసుతానిమిత్తంగగనాభి
ధోనృపః । తద్వాక్యమాకర్ణ్యగురుస్సుతాంపతిస్సంప్రీణయన్వాక్యమువా
చభూపమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ బృహస్పతిః ॥ దుహితుస్తవసంకష్టనిమిత్తంశృ
ణుభూమిప । పుష్పార్థంతుగతాబాలాభీతాపురుషదర్శనాత్ ॥ ౧౦౫ ॥
తస్యశాంతింప్రవక్ష్యామిశ్రూయతామవధానతః । కారయ స్త్వధునా
విప్రాఽభిషేకంశివస్యచ ॥ ౧౦౬ ॥ ఆగస్త్యేశస్యవైరుద్రైస్త్వ
మేకాదశభిఃప్రభో । ఏవముక్త్వోథగురుణారాజావిప్రాన్సమాదిశత్ ॥
సంపాద్యసర్వసంభారాన్వయంవిప్రసమన్వితాః । తత్పుత్రీజ్వరతా
పేనశాయితానిజమందిరే ॥ ౧౦౭ ॥ తచ్ఛాంత్యర్థంవయంప్రాప్తాఽభిషే
కార్థమంగనే । ధిషణేనసమాజ్ఞప్తాద్విజవర్యాస్సమాగతాః ॥ ౧౦౮ ॥
తేషాంసంగాద్వయంప్రాప్తాఃకైలాసపతిమందిరమ్ । గచ్ఛసిత్వంకుత్ర

బాలేకిమర్థంత్వమిహాగతా ॥ ౧౧౦ ॥ వదాదేశమితిస్త్రీభిర్వకుళా

పద్మావతీసఖీఃప్రతివకుళావేదితస్వాగమనవృత్తాన్తః.

చోదితాబ్రవీత్ ॥ వకుళా ॥ శృణ్వంతుకన్యకాస్సర్వామద్వాక్యమ విచారతః ॥ ౧౧౧ ॥ ప్రభావమాత్మానుభవస్యవిష్ణోర్యాయంనజానీథపురాణపుంసః । కృష్ణంముకుందంతనయంవిదంత్వా వృథాశరీరం పునరాగతంమమ ॥ ౧౧౨ ॥ జగద్విధీశానమహేంద్రపూర్వాంస్సృజన్నయంమానుషవద్విభాతి। యుష్మాన్సహాస్మాభిరిహాన్యదైవతాన్సంప్రార్థయంతీస్స్వశుభంకరోత్యసౌ ॥ ౧౧౩ ॥ హరిరేవబలంయస్మాత్సర్వార్థానామలంభవేత్ । ధ్రువంతతోనృణాంమోహాత్కుపథోఽన్యసమాశ్రయః ॥ ౧౧౪ ॥ హరేర్వామమృతంయస్మాత్కుంపదంచతదాశ్రయమ్ । లాలయామితతోనూంవైవకుళామవగచ్ఛత ॥ ౧౧౫ ॥ మామాంలాలయతీత్యేవమ్మాలామప్యవగచ్ఛత। అహంశ్రీవేఙ్కటాధీశదాసీభూతాస్మిసాంప్రతమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ ధరణ్యాశ్చసమీపేమేకించిత్కార్యంతువర్తతే । నారాయణపురందివ్యమభేద్యంపరదేశిభిః ॥ ౧౧౭ ॥ భవతీసంగమాత్రేణకరిష్యేన్తఃప్రవేశనమ్ । ఇత్థముక్త్వాస్థితాబాలాక

శ్రీనివాసస్యపుల్కసీరూపేణనారాయణపురగమనమ్.

న్యాభిస్సాచసంగతా ॥ ౧౧౮ ॥ ఏవంగతాయాంతస్యాంతునవిశ్వాసమగాద్ధరిః । ఏకపుత్రోహ్యపుత్రస్స్యాదేకనేత్రోహ్యనేత్రవాన్ ॥ స్త్రీభిస్తుయత్కృతంకర్మనతత్కార్యంఫలప్రదమ్ । ఇతిసంచింత్యగోవిందోలీలామానుషవిగ్రహః ॥ ౧౨౦ ॥ స్వయంశ్రీవేఙ్కటాధీశోవనితారూపమాయయా । చీరవస్త్రంతతోబద్ధ్వాఛిద్రకంచుకరంజితా ॥ బ్రహ్మాణంచశిశుంకృత్వాయష్టింకృత్వామహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మాండంజగదాధారంత్రైగుణ్యంగుల్మమేవచ ॥ ౧౨౨ ॥ ఆకీర్యకేశపుంఖానిపంచాశద్వర్షసంయుతా । గుంజామణివిభూషాంగాశంఖబద్ధసుహారికా ॥ ౧౨౩ ॥ వేణుగుల్మంస్వశిరసిదధానాధాన్యపూరితమ్ । లంబోదరీలంబకర్ణాలంబితార్ధపయోధరా ॥ ౧౨౪ ॥ అదంతాశుష్కవదనాతదాభూద్ధర్మదేవతా । బ్రహ్మాణంనాభిసంజాతంసప్తమాసవయోయుతమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ రుదంతంశుష్కవదనంకృశాంగందీర్ఘబాహుకమ్ ।

శిశుంబద్ధ్వాచీరవస్త్రే నృత్యంతీజగదీశ్వరీ ॥ ౧౨౬ ॥ యష్టింధృత్వాకరేచాగా త్సబాలాధర్మదేవతా । నారాయణపురంప్రాప్తా నారదాబ్జజవన్దితా ॥ ౧౨౭ ॥ పురీంసమాగత్యజగర్జచేత్థం పతీస్సుతాన్సంధుగణాన్దదామి । శ్రుత్వావచస్తద్గదితంపురాంగనాఊచుస్తదాతాంన్స

పుల్కసీరూపధారిభగతఃపద్మావతీజనన్యాశ్చానోన్యసంవాదః.

పవల్లభాంప్రతి ॥ ౧౨౮ ॥ గ్రామికాః ॥ ధర్మదేవీసమాయాతానరనారాయణాశ్రమాత్ । వృద్ధాసావర్తతేహ్యమ్బ మితభాషీవదృశ్యతే ॥ మనోగతంవదామీతి వదతీయంపునఃపునః । తామాహ్వాయమహాభాగే ధర్మదేవీంపతివ్రతామ్ ॥ ౧౩౦ ॥ తామిత్థమావేదితచిత్తవేదితావిద్యాం నిజగ్రామభవాఙ్గనాగణైః । ఆహ్వాపయత్తత్రసఖీభిరాదరాత్సంప్రాప్తభాగ్యాఽహమితిస్మరంత్యసౌ ॥ ౧౩౧ ॥ ఆజ్ఞప్తాధరణీదేవ్యా సఖీభూతావరాంగనాః । ఊచుస్తాగ్రామగాస్సర్వా స్సబాలాంధర్మదేవతామ్ ॥ ౧౩౨ ॥ గ్రామికాః ॥ యాహిమఙ్గళదేదేవి రాజభార్యామిమామితి । సాశ్రుత్వావచనంతాసాం మందమాహామనస్వినీ ॥ ౧౩౩ ॥ ధర్మదేవీ ॥ అహందరిద్రాకుటిలాసబాలాఽభాగ్యసంయుతా । ఆహ్వానంకింవినోదార్థం హాస్యార్థంహసితాననాః ॥ ౧౩౪ ॥ మద్వస్త్రం పశ్యతచ్ఛిద్రమ్మదాభరణమణ్డలమ్ । నవధాన్యసమాకీర్ణంగుల్మంగుంజావిభూషితమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ అన్నహీనంశిశుమ్మాంచ దృష్ట్వాదేవీహసేద్ధ్రువమ్ । నాగచ్ఛామివిశాలాక్ష్యః కింకార్యంరాజమందిరే ॥ ౧౩౬ ॥ ధర్మదేవీవచశ్శ్రుత్వాజగ్ముస్తాధరణీంప్రతి। యథోక్తంధర్మదేవ్యాతుతదాచఖ్యుశ్చతాన్ప్రతి ॥ ౧౩౭ ॥ తాసాంతద్వచనంశ్రుత్వా ధరణీతాంయయౌస్వయమ్ । ఉవాచధర్మదేవీంతాం ధరణీరాజసున్దరి ॥ ౧౩౮ ॥ ధరణీ ॥ ఏహిభద్రేమహాభాగే సాక్షాత్త్వంధర్మదేవతా । దైవయోగాగతాఽసి మమకల్యాణవర్ధినీ ॥ ౧౩౯ ॥ మనోరథోమనస్సంస్థస్తథ్యమ్మేకథ్యతామితి । భాషితారాజపత్న్యాసాసత్యమాహధరాంప్రతి ॥ ధర్మదేవీ॥ కఠినంమమవాక్యంతుశ్శృణురాజన్యవల్లభే। మయాతుగదితం వాక్య మసత్యంచేన్మనస్విని ॥ ౧౪౧ ॥ పురాన్నిషాకస్యమాం దేవి జిహ్వాయాశ్ఛేదనంకురు।నరనారాయణస్వామీమద్భర్తారాజసుందరి॥౧౪౨॥

తద్వీర్యజాతపుత్రంతు ప్రజాపతిమిమంవిదుః । తేనాజ్ఞప్తాత్వదర్థేచ సం
ప్రాప్తాతవమందిరం ॥ ౧౪౩ ॥ భూతంభవ్యంభవిష్యంచ జానామిజగదీ
శ్వరీ । ఇత్యుక్త్వాధర్మదేవ్యాసారాజపత్నీపతివ్రతా ॥ ౧౪౪ ॥ సువచోభి
స్సాంత్వయిత్వా ధరణీధర్మదేవతాం । ప్రాపయద్భవనంస్వస్య మందం
మందమ్ముదాన్వితా ॥ ౧౪౫ ॥ తామాదాయగృహంప్రాప్య వరంసిం
హాసనందదౌ । సింహాసనగతాసాచ ధర్మదేవీవచోబ్రవీత్ ॥ ౧౪౬ ॥
ధర్మదేవీ॥ మజ్జనంకురుకల్యాణి వస్త్రాలంకారభూషితా । గురుదేవన
మస్కారం కురుదేవిహరిప్రియం ॥౧౪౭॥ ఏవముక్త్వాఽథకల్యాణీ తథాచ
క్రేయథోదితం।తస్యాశ్చాభిముఖీభూయపశ్చాద్వాక్యమువాచసా॥౧౪౮॥
ధరణీ॥ కింకార్యంవదభద్రమ్మేకరోమితవశాసనాత్ ॥పుళిందా॥ వాయ
నం దేహికల్యాణి దేవానాంప్రీతిసాధకం ॥౧౪౯॥ ఇత్థంపుళిందావచనంశ్రు
త్వాసాధరణీతదా । స్వర్ణశూర్పంసమాదాయ ముక్తాతండులపూరి
తం ॥ ౧౫౦ ॥ నిక్షిప్యపురతస్తస్యాః ధర్మదేవీంవచోబ్రవీత్ ॥ధరణీ॥
సత్యంవదమహాప్రాజ్ఞే మమదుఃఖంప్రణోదయ ॥ ౧౫౧ ॥ ధరణీవాక్య
మాకర్ణ్య ధర్మదేవీవచోబ్రవీత్ ॥ ధర్మదేవీ ॥ సత్యంవదామిసుశ్రోణి
శిశోరన్నంప్రయచ్ఛమే ॥ ౧౫౨ ॥ అహఃకృతంరాత్రికృతే సుపక్వరస
సంయుతం । శ్రుత్వాతద్వచనంరమ్యంత్వరయానీయభామినీ ॥౧౫౩ ॥
క్షీరాన్నంస్వర్ణపాత్రస్థ మభక్షకాయదదౌనృప । తద్దృష్ట్వాస్వర్ణపా
త్రస్థంమానుషాన్నంనభుక్తవాన్ ॥ ౧౫౪ ॥ రురోదచశిశుస్తస్యా ధర్మ
దేవ్యాస్సుభూమిప। రుదంతమాత్మజందృష్ట్వావినింద్యప్రతతాడసా ॥౧౫౫॥
దరిద్రోసిదురాచారకందమూలఫలాశనః । కథంనభోక్ష్యసేమృష్టంక్షీరా
న్నంరాజనిర్మితం ॥ ౧౫౬ ॥ కదాపిరోదనమ్మాతఃకింకరోమీతిభూమిప ।
శిశుంతంభర్త్సయిత్వాథ స్వయంభోక్ష్యేఽన్నముత్తమమ్ ॥ ౧౫౭ ॥
మమోదరగతంచాన్నంపుత్రస్యహితకారణం । ఇత్యుక్త్వాసాధర్మదేవీశి
శోర్దత్తంనృపోత్తమ ॥ ౧౫౮ ॥ క్షీరాన్నంస్వర్ణపాత్రస్థం భుక్త్వా
స్వస్థాతదాబ్రవీత్ । సత్యంవదామిసుశ్రోణి తాంబూలందేహిమేఽఙ్గ
నే ॥ ౧౫౯ ॥ ఇత్యుక్త్వాధరణీదేవీధర్మదేవ్యాపుళిందయా । ఏలాలవంగ
కర్పూరనాగవల్లీదళైర్యుతమ్ ॥ ౧౬౦ ॥ తాంబూలమర్పయామాస

పుళిందా మైపతివ్రతా । తతస్సాప్రాఙ్ముఖీభూత్వాపుత్రమంకేనిధాయచ॥ నిక్షిప్యపురతోగుల్మంపాదావాస్తీర్యసంస్థితా । ఏవంరూపంగతంకృష్ణం శ్రీనివాసంసురోత్తమాః । ౧౬౨ ॥ ద్రష్టుకామాస్సమాయాతావైఖరీంప్రాకృతోచితాం । సంపశ్యంతస్తస్యఖస్థాస్సువిమానగణాస్తథా ॥ సల్లాపంచక్రురన్యోన్యంసంభ్రమాత్కౌతుకాన్వితాః । కింతయాసుకృతంరాజ్ఞ్యాకృతంపూర్వంయయాఽధునా ॥ ౧౬౪ ॥ లక్ష్మీసహాయోభగవాన్క్రీడతేప్రాకృతోయథా ॥ ౧౬౪ ॥ ఏవంహరేశ్చిత్రవిచిత్రకర్మగాయంతికంజోద్భవశంభుశక్రాః । కలౌయుగేపాపకృతాంనరాణాం హ్యుద్ధారణార్థాజగదీశచేష్టాః ॥ ౧౬౫ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీనివాసస్య పుళిందస్త్రీరూపవర్ణనంనా
మాష్టమోఽధ్యాయః.

ధరణ్యాపుళిన్ద్యోక్తపద్మావతీదేహశోషణనివృత్త్యుపాయః.

శతానన్దః ॥ భోజనాన్తేఽస్మరద్దేవీదేవాన్స్వకులపూజితాన్ । ఆదౌనారాయణంధ్యాత్వాపశ్చాల్లక్ష్మీంపితామహం ॥ ౧ ॥ సరస్వతీముమాకాన్తముమామిన్ద్రమతఃపరం । శచీమగ్నియమాద్యాంశ్చసదారాన్దిక్పతీనథ ॥ ౨ ॥ దేవాన్ఋషీన్పితౄన్నాజాన్గన్ధర్వాన్నాజసత్తమాన్ । కాశీశంవిశ్వనాథంచబిందుమాధవమేవచ ॥ 3 ॥ విష్ణుపాదంప్రయాగంచగోదాతీరనివాసినం । నారసింహంజగన్నాథంపాణ్డురంగమహోబిలం ॥ ౪ ॥ పమ్పాధ్యక్షంవిరూపాక్షంశ్రీశైలంపుణ్యకాననం । శ్రీవేఙ్కటగిరీశంచకాళహస్తీశ్వరంహరమ్ ॥ ౫ ॥ ఘటికాచలసంస్థానంవృద్ధాచలనివాసినం । వరదంసర్వలోకేశంశ్రీరంగంశ్వేతరూపిణం ॥ కుమ్భఘోణాలయంకృష్ణంశార్ఙ్గపాణింమహీపతే । సేతుంరామకృతంరాజన్పద్మనాభంజనార్దనం ॥ ౭ ॥ సుబ్రహ్మణ్యంకుమారాఖ్యంమధుసూదనశంకరౌ । చంద్రేశ్వరంచగోకర్ణంతథాహరిహరౌన్నృప ॥ ౮ ॥ గంగాంగోదావరీంకృష్ణాంతుంగభద్రాంమలాపహాం । కావేరీంకపిలాంక్షీరాంసువర్ణముఖరీంతథా॥౯॥ మూకామ్బికాంభైరవంచకాలభైరవ

మేవచ । కామాక్షీంచవిశాలాక్షీంమత్స్యాక్షీమపిసౌఖ్యదాం ॥ ౧౦ ॥ సస్మారలోకభావేన చోవాచమధురంవచః । రమేకోల్లాపురాధ్యక్షే పాహిమాంపరదేశగాం ॥ ౧౧ ॥ ఇతిస్వకీయభావేనస్మరంతీధర్మదేవతా ।కృత్వామార్తికరాశింస్త్రీర్ఘమధ్యరాశౌవిచిన్త్యతాం॥౧౨॥హస్తేదత్వాపరాంయష్టిమేష్వేకమనయాస్పృశ । ఇత్యుక్తయాతయాదేవ్యామధ్యరాశౌవిలోడితే ॥ ౧౩ ॥ భావసామ్యంతతోజ్ఞాత్వాప్రహృష్టావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ధర్మదేవీ ॥ వదేయంకారణందేవిదుహితుస్తేఽఙ్గశోషణే ॥ ౧౪ ॥ ఆగతఃపురుషేణాస్యాయేనకేనాప్యుపద్రవః । ఇతఃపూర్వదినేకంచిత్పురుషంతురగాస్థితం ॥ ౧౫ ॥ దృష్ట్వామోహవశంయాతాకామజ్వరసుపీడితా । శృణుమాతస్సువిస్తారంశపేగుల్మంసపుత్రకం ॥ ౧౬ ॥ భర్తారంబదరీవాసంమాతరంపితరంగురుం । పతింశ్రీవేఙ్కటాధీశంకర్తుమిచ్ఛతితేసుతా ॥ ౧౭ ॥ తథాభవిష్యతిశుభంవాగియంనాన్యథాభవేత్ । స్వాత్మానంతుశపేరాజ్ఞిసత్యమిత్యవధారయ ॥ సత్యంవదామిసుశ్రోణితామ్బూలందేహిమేఽఙ్గనే । ఏలాలవంగకర్పూరజాతీపత్రైస్సపూగకైః ॥ ౧౮ ॥ నాగవల్లీదళైర్యుక్తంపునర్దేహివరాననే ॥ ఇత్యుక్తాధరణీదేవీతామ్బూలంపునరప్యదాత్ ॥ ౨౦ ॥ పునరాలోచయన్తీసాపుళిన్దావాక్యమబ్రవీత్ ॥ పుళిన్దా ॥ యోసౌతురగమారూఢఃపురుషఃపూర్వమాగతః ॥ ౨౧ ॥ కిరాతరూపధారీససాక్షాన్మన్మథమన్మథః । తందృష్ట్వామోహమాయాతాకామజ్వరసుపీడితా ॥ ౨౨ ॥ దుహితాతేఽభవద్రాజ్ఞితతోఽస్యాఅంగశోషణమ్ । తచ్ఛాంత్యర్థంవరారోహేతస్మైసాసమ్ప్రదీయతాం ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్తాధరణీదేవీధర్మదేవీంవచోఽబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ క్వాస్తేకిరాతరూపీసదుహితుర్మేఽఙ్గశోషకః ॥ ౨౪ ॥ వదతన్నామకింభద్రేవరందాస్యేతవేప్సితం । ఇతిపృష్టాధర్మదేవీధరణీంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౫ ॥ ధర్మదేవీ ॥ వైకుణ్ఠస్థోహరిస్సాక్షాద్వర్తతేవేఙ్కటాచలే । శ్రీనివాసేతివిఖ్యాతోవిద్యావాన్ధనవాన్బలీ ॥ ౨౬ ॥ తస్యాశ్వంత్వత్సుతాబాలాతాడయామాసచాశ్మభిః । ఆరామద్వారనికటే పతితస్సహయోత్తమః ॥ ౨౭ ॥ అశ్మభిస్తాడితోఽత్యన్తంవిహ్వలఃపృచ్ఛతత్సఖీః ।

గౌరవాద్రాజపుత్ర్యాస్తుశుమతేపురుషస్సతత్ ॥ ౨౭ ॥ ఇతిమేస
త్యవచనందత్వాతాంసుఖమేష్యసి । అదత్వాదుఃఖమాపోష్యసినమేవా
ణీమృషాభవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అదానేదినమాత్రేణస్వామియేతనసం
శయః । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాధరణీపునరబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥ ధరణీ ॥ కిం
మాంవదసిదుర్వాక్యమసత్యంవామలోచనే । ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాపు
నరాహామనస్వినీ ॥ ౩౧ ॥ ధర్మదేవీ ॥ నాసత్యంవచనందేవిమయోక్తం
పూర్వమేవతత్ । ఇతిభీతాతద్వచనాద్రాజ్ఞీవాక్యమథాబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥
ధరణీ ॥ అయాచితామయాకన్యాకథందేయాభవిష్యతి । ఇతిచిన్తాపరా
రాజ్ఞీధర్మదేవీంవచోబ్రవీత్ ॥ ౩౩ ॥ ధర్మదేవీ ॥ అద్యైవఘటికాంతేత్వా
మాగమష్యతికాచన । అబలాబహువృద్ధాచధర్మార్థకుశలాభువి ॥ ౩४ ॥
మద్వాక్యంవిశ్వసంతీత్వంరాజానంపరిచోదయ। తోండమానంచతేభర్తు
ర్భ్రాతరంసుహృద్గణం ॥ ౩౫ ॥ సంబోధ్యసాధుమార్గంత్వంసమాశ్రి
యనృపప్రియే । సన్నిధౌమమసంకల్పంకురుకన్యానిమిత్తకం ॥ ౩౬ ॥
ధరణీ ॥ యేనకేనాప్యుపాయేనజీవితాస్యాత్సుతామమ । సుతాంతస్యైవ
దాస్యామిగిరిగహ్వరవాసినః ॥ ౩౭ ॥ ధర్మదేవీ ॥ ఏవంచేత్తేసుతారాజ్ఞిజీ
విష్యతినసంశయః । పతిర్మేవర్తతేయత్రదేవితత్రవ్రజామ్యహం । ౩౮ ॥
ఇత్యుక్త్వాతద్వచస్సత్యంద్రష్టుకామాధరాఽబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ తదాతేవ
చనంసత్యంయద్యేవంసంభవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యుక్తాసాజగామాశుని
జధామవరాజ్ఞనా । సాపితాంబాఢమిత్యుక్త్వానిజగామపురాద్బహిః ॥
కక్షేబద్ధ్వాసుతంరాజన్స్వర్ణశూర్పంసగుల్మకం । జగామోత్తరమభ్యేత్య
పుళిన్దీమిథిలేశ్వర ॥ ४౧ ॥ పుళిందాయాంగతాయాంతుధరణీవామలో

ధరణ్యైపద్మావత్యుక్తం శ్రీనివాసప్రాప్తిరూపమనశ్చిన్తాప్రకారః.

చనా । పుత్ర్యానికేతనంప్రాప్యరుదంతీభృశదుఃఖితా ॥ ४౨ ॥ ధరణీ ॥
కింతేమనోగతంపుత్రియత్త్వమిచ్ఛసితద్వద । నచమాతృసమంమిత్రంపు
త్రీణామస్తినన్దిని ॥ ४౩ ॥ కిన్నుకార్యమకార్యంవాతన్మమాచక్ష్వభామిని।
పూరయామిమనస్థంచకిమర్థంతవశోషణం ॥ ४४ ॥ అభాగ్యాహంమహా
భాగేవిషపానంకరోమిచ । ఇత్యుక్త్వాసాపరాధీనాదుఃఖితారుదితాఽభ
వత్ ॥ ४౫ ॥ దుఃఖితాంజననీందృష్ట్వామందమాహామనోగతం ॥

పద్మావతీ ॥ కింవదిష్యామి హేమాత సూనతికాదుఃఖమాగతం ॥ ౪౬ ॥ అథవాపుత్రలాభంకిం ప్రవదామినిగూఢజం । నాకృత్యంతాదృశంకిఞ్చిజ్జాతాక్వాపితుమేవరే ॥ ౪౭ ॥ కాంతౌసమ్ప్రతితామద్య వక్తుంశక్ష్యామినస్వయం। తథాపితవవక్ష్యామి మాతృత్వాచ్ఛృణుభామిని॥౪౮॥

పద్మావతీకథితభగవల్లక్షణతద్భక్తలక్షణాని.

త్వయాజ్ఞప్తాగమంమాతః పుణ్యారామంసఖీయుతా । తత్రాయాతః పుమాన్కశ్చిత్పురాణపురుషోత్తమః ॥ ౪౯ ॥ మాతస్స్మరామితద్వక్త్రం పుణ్డరీకనిభేక్షణం। తంవినానహిజీవామి సత్యమిత్యవధారయ॥౫౦॥ చరితంతస్యకృష్ణస్య జానన్తివిబుధేశ్వరాః । పాపాలయాశ్చమనుజా న జానన్తిహరింపరమ్ ॥ ౫౧ ॥ సత్యంసర్వోత్తమస్సాక్షాత్సఏవపురుషోత్తమః । దక్షిణంపాణిమాశ్రిత్య రాజతేచక్రముత్తమం ॥ ౫౨ ॥ తథాసవ్యేశఙ్ఖరాజో రాజతేరాజవల్లభే । యత్కంఠేకౌసుభంరత్నం శ్రుత్యోర్మకరకుణ్డలే ॥ ౫౩ ॥ యస్యచక్రప్రభావేన దగ్ధావారాణసీపురీ । యస్యశఙ్ఖధ్వనింశ్రుత్వా విద్రవన్త్యసురాదయః ॥ ౫౪ ॥ తద్భక్తలక్షణం వక్ష్యే శృణుమాతస్సవిస్తరం । వేదశాస్త్రపరాయేచ స్వధర్మాచరణేరతాః ॥ ౫౫ ॥ వేదోక్తంకర్మకుర్వన్తి తద్భక్తాన్విద్ధివైష్ణవాన్ । శంఖచక్రాంకితాయేచా పూర్ధ్వపుండ్రధరాశ్చయే ॥ ౫౬ ॥ నాసత్యవచనాయేతు పితృమాతృమతేస్థితాః । తద్భక్తలక్షణంత్వేత త్తంవినాకోనుజీవతి ॥ ౫౭ ॥ తనయావచనంశ్రుత్వా సానన్దావాక్యమబ్రవీత్ । సత్యంవదమహాప్రాజ్ఞే భ్రమోవాజ్వరకారణం ॥ ౫౮ ॥ పద్మా ॥ సత్యంవదామిమాతర్యో దృష్టపూర్వోమహాప్రభుః । తద్దర్శనధియామేద్య జాయతేదేహశోషణమ్ ॥ ౫౯ ॥ సాంత్వయిత్వాసుతాంభద్రా భర్తుర్భవనమభ్యగాత్ । పాకార్థంపరమానన్దా భరితాభాగ్యసంపదా ॥ ౬౦ ॥ పుత్ర్యంగశోషసంక్షుబ్ధం కృచ్ఛ్రసంతాపసంయుతం । అవదత్స్వపతింప్రాప్య పుత్రీకాయవిశోషణే ॥ ౬౧ ॥ కారణంధర్మదేవ్యుక్తమథతచ్ఛాంతికారణం।

ధరణీప్రతిపద్మావతీసఖీభిస్సహవకుళాగమనమ్.

సర్వంసంబోధయామాస పుత్ర్యాహృద్గతమాదరాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఏతస్మిన్నేవసమయే కన్యాశ్చవకుళాన్వితాః।అభిషిచ్యాప్యగస్త్యేశం శంకరం

బ్రాహ్మణైస్సహ ॥ ౬౩ ॥ సంభారాంశ్శిరసాధృత్వా బ్రాహ్మణైస్స పురోహితైః । రాజధానీంసమాసాద్య భర్తుర్భవనమభ్యయుః ॥ ౬౪ ॥ స మాగతాన్ద్విజాన్సర్వాన్ త్సంపూజ్యవిధిపూర్వకమ్ । గంధపుష్పాక్షతాద్యైశ్చ వస్త్రాలంకారభూషణైః । విప్రాశీర్వాదమంత్రైశ్చ మార్జయిత్వాస్వకాంసుతామ్ ॥ ౬౫ ॥ అథ భుక్తవచస్స్వయంరాజా బ్రాహ్మణానామథాజ్ఞయా । సాభుక్త్వాథమహాభాగా ధరణీబహిరాగతా ॥ ౬౬ ॥ దదర్శ తాంమహారాజవకుళాంనవరూపిణీమ్ । ధర్మదేవ్యావచస్స్మృత్వా తత్సమీపముపాగతా ॥ ౬౭ ॥ పప్రచ్ఛ తాం తదాకన్యా ఏతద్వృత్తాంతకోవిదాః ॥ ధరణీ ॥ కైషాకస్మాదుపాయాతా పూజ్యేవప్రతిభాతిమే ॥ ౬౮ ॥ పృచ్ఛ్యతాంకన్యకాఅస్యాః కిమాగమనకారణమ్ । ఏవముక్తాఃకన్యకాస్తు ధరణీమబ్రువం స్తదా ॥ ౬౯ ॥ కన్యకాః ॥ వాసఃపన్నగశైలేఽస్యాస్స్వామిశ్రీవేంకటేశ్వరః । తదాజ్ఞాకారికాకా చిన్నామ్నా వకుళమాలికా ॥ ౭౦ ॥ అనయాధరణీదేవ్యాస్సన్నిధౌమమకించన । కార్యమస్తీతికథితం తతస్తు సహితాస్తయా ॥ ౭౧ ॥ వయంప్రాప్తామహాభాగే త్వత్సమీపమిహాధునా । పృచ్ఛ్యతాంసైవవృత్తాంతం తదాగమనకారణం ॥ ౭౨ ॥ ఏవముక్తాథకల్యాణీ వకుళాంసమభాషత । తిష్ఠభద్రేవరారోహే రత్నపీఠేసునిర్మలే ॥ ౭౩ ॥ ఇత్యుక్తానందభరితా వకుళాతత్రసంస్థితా । మేనేకృతార్థమాత్మానం సాఫల్యంజన్మనోపిచ ॥ ౭౪ ॥ ధరణీ ॥ స్వాగతంతేవరారోహే మమపుణ్యసముచ్చయాత్ । మన్యేకృతార్థమాత్మానం సఫలం సాధుసంగమాత్ ॥ ౭౫ ॥ నిర్దేష్టవ్యంభవత్కార్యం తదద్యవిదధీమహి । కిమర్థమాగమోమాత శ్శీఘ్రంతత్కథ్యతామితి ॥ ౭౬ ॥ ఇ

ధరణీప్రతివకుళోక్తస్వాగమనకారణాని.

భాషేవకుళాభార్యాం రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥ వకుళా ॥ కన్యాపేక్షాముఖ్యకార్యం పునఃకార్యశతేనకిం ॥ ౭౭ ॥ ముఖ్యకార్యంతతశ్శ్రుత్వా వకుళామబ్రవీదిదం ॥ ధరణీ ॥ సమ్యగుక్తంత్వయాదేవి వరాపేక్షాపివర్తతే ॥ ౭౮ ॥ కోవరఃకశ్చదేశోఽస్య గోత్రంనక్షత్రకంచకిం । కిన్నామాజనకశ్చాస్య మాతాచాపిమహాత్మనః ॥ ౭౯ ॥ కింకులంకోస్యచా

చారో జాతిర్వా తస్య కా వద । కులాచారాదికం పృష్ట్వా వకుళావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౮౦ ॥ వకుళా ॥ శృణు రాజ్ఞి సవిస్తారం గోత్రం బన్ధుజనం తథా । దేవకీ జననీ తస్య జనకశ్శూరనన్దనః ॥ ౮౧ ॥ నిశాకరకులం తస్య నామ కృష్ణ ఇతి స్మృతం । వసిష్ఠగోత్రే చోత్పత్తిర్నక్షత్రం శ్రవణం తథా ॥ ౮౨ ॥ ఆవాసో వేఙ్కటగిరిర్విద్యావాన్ ధనవాన్ బలీ । బహుళాచారసమ్పన్నో వయసా పఞ్చవింశకః ॥ ౮౩ ॥ పాణిగ్రహణకాలే తు తం దృష్ట్వా సుఖమేష్యసి । కిమత్ర బహునోక్తేన దర్శనాత్తే సుఖం భవేత్ ॥ ౮౪ ॥ తద్వృత్తమఖిలం శ్రుత్వా తా మహానన్దనిర్భరా ॥ ధరణీ ॥ శఙ్కా జాతా వరారోహే మమ తే వచనాత్సఖి ॥ ౮౫ ॥ సభాగ్యశ్చ కులీనశ్చ బుద్ధిమాంశ్చ యువా బలీ । వాగ్మీ చోక్తోఽస్య చైతావద్వివాహో నకృతః కుతః ॥ ౮౬ ॥ సా తద్వచనమాకర్ణ్య నపత్యమనుచిన్త్య తం । ధైర్యేణ వచనం ప్రాహ ధరణీం రాజవల్లభాం ॥ ౮౭ ॥ వకుళా ॥ కృతవైవాహికో దేవి బాల్యే భాగీరథీపితా । తత్రాపత్యమనాలోక్య ద్వితీయం కర్తుముత్సుకః ॥ ౮౮ ॥ నదోషమితరం విద్ధి శ్రీనివాసే నిరామయే । తద్వృత్తమఖిలం శ్రుత్వా సమాహూయ స్వకం సుతం ॥ ౮౯ ॥ నృపమాహ్వాపయామాస ధరణీ పతిమాత్మనః । ఏకాన్తే రాజశార్దూల మిదం వచనమబ్రవీత్ ॥ ౯౦ ॥ ధరణీ ॥

ధరణ్యుక్త్యా వియన్నృపకృతపద్మావత్యాశ్వాసనప్రకారః.

కన్యార్థమాగతా రాజన్ వకుళా వేఙ్కటాచలాత్ । సుతం సమ్ప్రేష్య చాపి త్వం స్వపురోహితమానయ ॥ ౯౧ ॥ వరస్యాపి విచార్యాశు కులవిద్యాబలాదికం । గోత్రబుద్ధ్యాద్యానుకూల్యం బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః ॥ ౯౨ ॥ విచార్య వరవధ్వోశ్చ యోనినాడీసుసఙ్గతిం । సర్వం సమ్యక్సమాలోచ్య కన్యాదానం కురు ప్రభో ॥ ౯౩ ॥ కన్యార్థమాగతా సాధ్వీ దుహితుర్విదితం మనః । తమేవేచ్ఛతి తే పుత్రీ వేఙ్కటాచలవాసినం ॥ ౯౪ ॥ ధర్మదేవీవచస్సత్యం శుభం శీఘ్రం విధీయతాం । ఇతి పత్న్యా వచశ్శ్రుత్వా సో భూదానన్దనిర్భరః ॥ ౯౫ ॥ ఆకాశరాజః ॥ అహో మఙ్గళమస్మాకం సమ్ప్రాప్తం పూర్వపుణ్యతః । అస్మాకం పితరస్సర్వే కృతార్థా ముక్తిభాగినః ॥ ౯౬ ॥ త్వద్వాక్యామృతపానేన రోమహర్షస్తు జాయతే । కదా పశ్యామి కల్యాణం వధూవరసమాగమం ॥ ౯౭ ॥ సభర్తృకాం రాజ

పుత్రీం రాజసింహాసనేస్థితాం । కదాపశ్యామినేత్రాభ్యాం బంధుమండలమధ్యగాం ॥ ౯౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాభవనంచాగా ద్దుహితుర్దుహితృప్రియః । నృపఃపద్మావతీంప్రాహ సాంత్వయన్వచసాసుతామ్ ॥౯౯॥ నృపః॥ భద్రేదుఃఖంమనస్థంతేత్యజశీఘ్రమతఃపరం । హ్యాదరోతవకల్యాణికాఽపేక్షావర్తతేవద ॥ ౧౦౦ ॥ తామద్యాహంకరిష్యామి నాత్రకార్యావిచారణా। జనకస్యవచశ్శ్రుత్వాజననీంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౦౧ ॥ పద్మా ॥ మాతస్తేకథితంసర్వం జనకస్యవచోమమ । సమాచక్ష్వాద్యసంకోచాన్నాహంవక్తుంసముత్సహే ॥ ౧౦౨ ॥ పుత్రీగిరంవిదిత్వాసాభర్తారంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ సాధయస్వమహాభాగ వివాహంవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ విలంబోనైవకర్తవ్య శ్శుభార్థంతుశుభానన । రాజా॥ తస్మైదాస్యామికృష్ణాయశ్రీనివాసాయధీమతే ॥ ౧౦౪ ॥ ఇత్యాశ్వ

వియన్నృపాజ్ఞయాధరాతలవృత్తిబృహస్పత్యాగమనమ్.

స్యసుతాంరాజాపుత్రమింద్రనికేతనం। ప్రేషయామాసరాజేంద్రగుర్వానయనకాంక్షయా ॥ ౧౦౫ ॥ విలిఖ్యప్రతికాంరాజా పుత్రీకల్యాణసూచికాం । సంప్రేషయామాసతదా స్వపుత్రేణవియన్నృపః ॥ ౧౦౬ ॥ సగత్వావాయువేగేన చంద్రాంశత్వాత్తుభూమిప । అవందతానందపూర్ణో గురుమింద్రస్యచక్షణాత్ ॥ ౧౦౭ ॥ సపత్రంరాజపుత్రంచ సమాలోక్యాగతంగురుః । ప్రతిష్ఠాప్యాసనేతంచ తేనానీతాంతదాశుభామ్ ॥౧౦౮॥ పపాఠచమహారాజ పత్రికాంశుభసూచికామ్ । తత్క్షణాదాగమద్రాజన్రాజానంసపురోహితః ॥ ౧౦౯ ॥ ప్రాప్తంపురోహితందృష్ట్వా కృత్వార్చాంవిధిపూర్వకమ్ । కాలోచితంవాచయిత్వా వర్ధమానఉవాచసః ॥ ౧౧౦ ॥ రాజా ॥ తవాజ్ఞయాకరిష్యామి వివాహందుహితుర్మమ । శ్రీనివాసస్యసంబంధో విదితస్యప్రశస్యతే ॥ ౧౧౧ ॥ కన్యార్థమాగతాసాధ్వీ విదితేగోత్రనామనీ । తథాపితవవాక్యేనవివాహంకర్తుముత్సహే ॥ ౧౧౨ ॥ సరాజ్ఞోవచనంశ్రుత్వారాజానంప్రత్యభాషత ॥ గురుః ॥ సఫలంవృక్షమాశ్రిత్య జీవంతిబహవోభువి ॥ ౧౧౩ ॥ తథావయంచజీవామ స్తవభాగ్యావలంబినః।అహంకదాచిదేవాత్రసమాగ

చ్ఛామిభూతలం ॥౧౧౪॥ నజానామితతస్సమ్యక్కుకఆశ్రితవాన్సదా । స
జానాతిమహారాజస్థితిమేతస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౧౧౫ ॥ అత్రైవోత్తరదిగ్భా
గే పంచక్రోశమితేనృప । శుకోస్తివ్యాసతనయ శ్శ్రీనివాసపరాయణః॥
తమాహ్వాయమహారాజశ్శేఘ్రేణపృథివీపతే।సవక్ష్యత్యాత్మనస్సాఖ్యం
వృత్తాంతంతస్యచాదితః ॥ ౧౧౬ ॥ ఏవముక్తోథగురుణా భ్రాతరంబ్రా

బృహస్పత్యుక్త్యావియన్నృపకృతశుకాహ్వానమ్.

హ్మణప్రియం । సందిదేశమహారాజ శ్శుకాశ్రమమరిందమః ॥ ౧౧౭ ॥
సగత్వావాయువేగేనరథేనాదిత్యవర్చసా । ధ్యానయోగాదుత్థితంతంద్భ
ష్ట్వాశుకమువాచహ ॥ ౧౧౮ ॥ తోండమాన్ ॥ శృణుతాపసశార్దూల
వచనంరాజభాషితం । పద్మావతీవివాహార్థా సంపన్నాగురుపూజితా ॥
శ్రీనివాసాయతాంకన్యాం ప్రదాతుంకాంక్షతేనృపః । యుక్తాయుక్తవి
చింతాయై గురుమాహూతవానపి ॥ ౧౨౧ ॥ తదర్థమేవచాద్యత్వాం స
మాహ్వాయతిభూమిపః । యుక్తాయుక్తేవిచింత్యాథ లిఖితుంశుభపత్రి
కామ్ ॥౧౨౨॥ అవకాశంచకృత్వాద్యగచ్ఛతాంనగరింప్రతి । ఏవముక్తో
మహీదేవోమహీపాలేనభూమిప ॥౧౨౩॥ ససంభ్రమాత్సముత్థాయవ్య
భ్రమద్విభ్రమన్నివ।భిందన్కమండలుంరాజంశ్ఛిందన్కృష్ణమృగత్వచం॥
విచ్ఛిద్యమణిమాలాశ్చసనన్తమహామునిః । ముహూర్తమిత్థంరాజేంద్ర
తద్బుద్ధిరవశంగతా ॥౧౨౪॥ ఉవాచపశ్చాద్రాజానంకాష్ణద్వైపాయ
నిర్మునిః ॥ ౧౨౫ ॥ శ్రీశుకః ॥ సాధూదితంవాక్యముదారవిక్రమత్వయా
హరేర్వేఙ్కటశైలవాసినః। కన్యాప్రదానంపురుషార్థసాధనంసమస్తలో
కస్యపవిత్రతాకరం ॥౧౨౬॥ ఆకాశరాజధిషణౌశ్రీనివాసకృపాబలాత్॥
మహాదానపరావిత్థం భూయాస్తాంచదినేదినే । ఇత్యాశిషాప్రశస్యాథ ప
ద్మతీర్థేవగాహ్యాచ ॥౧౨౭॥ కృత్వామాధ్యాహ్నికీంసంధ్యాం త్యక్త్వాజీ
ర్ణోపబర్హణమ్ । సనవానికుశాగ్రాణి నికృత్యమునిసత్తమః ॥౧౨౮॥ కిరీ
టంబంధయిత్వాతైరుత్తమాంగనిబంధనం। కవచంకల్పయామాసకుశా
గ్రైకుసుమైస్తదా ॥ ౧౩౦ ॥ తులసీమణిమాలాభిఃకంఠకర్ణవిభూషితః ।
ఆపాదలంబికృష్ణత్వక్కవచైస్సమలంకృతః ॥ ౧౩౧ ॥ అశ్వయానేఽధిరో
ప్యైనంనినాయసనృపానుజః । తమాయాంతంమునింద్బష్ట్వా చతురంగ

బలాన్వితః ॥ ౧౩౨ ॥ పురోహితంపురస్కృత్య కుశమూలఫలోదకైః ॥ అభి
యాత స్తదారాజా సంతోషంప్రాపసాపురీ ॥ ౧౩౩ ॥ యానాదుత్తీర్యరా
జేంద్ర స్సాష్టాంగంప్రణిపత్యతం । గజమారోప్యనగరీం సపురోహితఆన
యత్ ॥ ౧౩౪ ॥ నికేతనాంతర్భవనేనివేశ్య నిధింమునీనాంప్రవరంసరాజా ।
సంపూజయామాసవిధానవిత్తమో విద్యాగురుంజ్ఞానగురుంచనత్వా ॥

పద్మావతీపరిణయోద్యుక్తవియన్నృపమ్ప్రతిశుకకృతశ్లాఘాక్రమః.

రాజా ॥ తాపసంపరిపప్రచ్ఛ కన్యార్థంధిషణాగ్రతః । పద్మావతీంప్రదా
స్యామి భవదాభ్యనుమోదితః ॥ ౧౩౬ ॥ శ్రీనివాసాయకృష్ణాయ నిశ్చి
తేత్థంమయామతిః । సతద్వచనమాకర్ణ్య రాజానంరాజసత్తమ ॥ ౧౩౭ ॥
శుకోబ్రవీద్గిరంపుత్రీకారణాత్కరుణాన్వితః ॥ శ్రీశుకః ॥ మాకురుష్వమ
హారాజ సందేహందానకర్మణి ॥ ౧౩౮ ॥ ధన్యోసిత్వంమహీపాల కు
లంపావనతాంగతమ్ । పితరస్తుదివంప్రాప్తానాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౩౯ ॥
కింత్వయాచరితంపుణ్యం పూర్వజన్మనిభూమిప । భగవానరవిందాక్షః
శ్రీనివాసస్సుతాంగతిః ॥ ౧౪౦ ॥ జామాతృత్వంసమాపన్న స్తస్మాన్నా
స్తితవాధికః । విలంబోనైవకర్తవ్య శ్శుభంశీఘ్రంవిధీయతామ్ ॥ ౧౪౧ ॥
వయంధన్యాఃకృతార్థాస్స్మ స్తవసంగేనభూమిప । వయంతుతపసారా
ధ్య కందమూలఫలాశనాః ॥ ౧౪౨ ॥ సర్వసంగంపరిత్యజ్య నపశ్యామో
త్రతంవిభుమ్ । సంగతే స్తవపశ్యామ శ్రీనివాసంశ్రియాయుతమ్ ॥ ౧౪౩ ॥
సంగతి స్తవభద్రానోభవేజ్జన్మనిజన్మని । ఏవంతముక్త్వారాజర్షింతూష్ణీమా
ససతాపసః ॥ ౧౪౪ ॥ శుకవాక్యంతతశ్శ్రుత్వా సరాజానందనిర్భ
రః । వైయాసికేర్వచశ్శ్రుత్వా ప్రశశంసప్రజాపతిః ॥ ౧౪౫ ॥ మ
న్యేకృతార్థమాత్మానం వ్యాసపుత్రనమోస్తుతే । గ్రహాణాంచగతిస్తాత
తయోర్యోగోపిచిన్త్యతామ్ ॥ ౧౪౬ ॥ ఋక్షయోగంగోత్రయోగం ప
శ్యవిప్రబలాబలమ్ । ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా సురాచార్యస్ససంభ్రమమ్ ॥

గురుకృతపద్మావతీశ్రీనివాసయోగాద్యానుకూల్యవిచారః.

౧౪౭ ॥ ఛాయాశాస్త్రవిధానజ్ఞో వకుళాంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ బృహస్పతిః ॥
గోత్రంశ్రీవేంకటేశస్య తన్నామాచక్ష్వభామిని ॥ ౧౪౮ ॥ నక్షత్రం
చవరారోహే కథ్యతామితిచాబ్రవీత్ । సాతస్యవచనంశ్రుత్వా కించి

తోఽపాన్వితాబ్రవీత్ ॥ ౧౪౯ ॥ వకుళా ॥ బ్రాహ్మణాస్సత్యసంప
న్నాః కలౌమిథ్యాప్రవాదినః । జానంతోఽపిమహారాజం నవదంతిహితా
హితమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ శ్రీశుకః ॥ అవిశ్వాసశ్చవిప్రేషు క్షత్రియాణాంవ
రాననే । ధర్మోప్యధర్మతామేతి హ్యధర్మోధర్మతాంగతః ॥ ౧౫౧ ॥ త
స్మాత్త్వయామహాభాగే కథనీయంహితాహితమ్ ॥ వకుళా ॥ నక్ష
త్రంశ్రవణంతస్యగోత్రంవాసిష్ఠసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ ఊచుఃపురాతనా
మత్స్యకూర్మకృష్ణాదిరూపిణః ॥రాజా॥ గోత్రమత్రేర్మహాభాగ నక్షత్రం
మృగశీర్షకమ్ ॥ ౧౫౩ ॥ సీతాసత్యాదిరూపాయాః పద్మావత్యావిదు
ర్బుధాః । ఉభయోర్వచనంశ్రుత్వా గురుర్యోగంవిచింత్యసః ॥ ౧౫౪ ॥
హర్షోద్రిక్తమనాభూత్వా సత్యమాహమహామతిః ॥ గురుః ॥ నాడీకూ
టంవిశేషేణ సూత్రకూటంవిశేషతః ॥ ౧౫౫ ॥ యోనికూటంచానుకూ
లం గ్రహాశ్చశుభదర్శనాః । సర్వంవిచార్యభూపాల స్వార్యభావంసమా
శ్రితః ॥ ౧౫౬ ॥ సమ్మన్త్ర్య బంధుమిత్రాద్యైః కన్యాదానంకురుప్రభో।
ఏవంగురువచశ్శ్రుత్వా విచార్యాశువిచక్షణః ॥ ౧౫౭ ॥ భక్త్యాపరమ
యారాజా స్వార్యభావంసమాశ్రితః । జ్ఞాతిబాంధవసంబంధి సుహృన్మి
త్రజనైర్యుతః ॥ ౧౫౮ ॥ మంత్రఞ్చకారరాజేంద్ర కన్యాదాననిమిత్తకం।
తేసర్వేబంధువర్గాశ్చ రాజానంప్రత్యపూజయన్ ॥ ౧౫౯ ॥ సభాంచ
కారయామాస రత్నసింహాసనేస్థితః । వాచయిత్వాథపుణ్యాహం కన్యా
నిశ్చయకారణాత్ ॥ ౧౬౦ ॥ తాంబూలందక్షిణాంచాదా త్పూజయి
త్వాగణాధిపమ్।భుజముద్ధృత్యరాజేంద్ర స్సభామధ్యేవచోఽబ్రవీత్ ॥౧౬౧॥
రాజా ॥ పద్మావతీంప్రదాస్యామి శ్రీనివాసాయశార్ఙ్గిణే । యూయంబం
ధుగణాశ్చాత్రదయాంకురుతమాంప్రతి ॥ ౧౬౨ ॥ ప్రతిజ్ఞామకరోది
త్థం కన్యార్థేవేఙ్కటేశితుః । సచోవాచమహారాజో గురుంగురుజనప్రి
యః ॥ ౧౬౩ ॥ రాజా ॥ కింకార్యంవదవిప్రేంద్ర సంకల్పానంతరమ్మ
యా । రాజానమబ్రవీద్రాజ న్నంగిరాదేవతాగురుః ॥ ౧౬౪ ॥ బృహ

శ్రీనివాసమ్ప్రతివియన్నృపలిఖితవివాహప్రతికాప్రకారః.

స్పతిః ॥ విలిఖ్యప్రతికాంరాజన్ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే । విప్రంప్రేషయ
రాజేంద్ర తస్యాగమనకారణాత్ ॥ ౧౬౫ ॥ స్వగురోర్వాక్యమాక

ర్ణ్య రాజాగురుమభాషత ॥ రాజా ॥ కింలేఖ్యంప్రాకృతైర్వ్యద్వన్న ప్రాకృతశరీరిణః ॥ ౧౬౬ ॥ తథాపిలేఖనీయంయ త్తద్బ్రూహిగురుసత్తమ । ఆకాశరాజవచనం శ్రుత్వాగీష్పతిరాదరాత్ ॥ ౧౬౭ ॥ లేఖ్యేశం బోధయామాస రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః । గురూపదిష్టమార్గేణ విలిలేఖస పత్రికామ్ ॥౧౬౮॥ అప్రాకృతాయనిత్యాయ సచ్చిదానందమూర్తయే। స్వతంత్రాయాద్వితీయాయా నంతరూపాయశార్ఙ్గిణే ॥ ౧౬౯ ॥ భక్తప్రియాయభక్త్యైకవేద్యోపాదేయరూపిణే। దేవాదిదేవపూజ్యాయ బ్రహ్మపూజ్యాయవిష్ణవే ॥ ౧౭౦ ॥ శ్రీనివాసాయకృష్ణాయ వేఙ్కటాచలవాసినే । సాఙ్గైస్సర్వైశ్చవేదాద్యై రాగమైస్సపురాణకైః ॥ ౧౭౧ ॥ ఆవేదితానంతగుణకర్మణేశ్రీధరాయతే।ఆశీర్వాదంకరిష్యామి బంధుత్వాత్తేసురోత్తమ ॥ ౧౭౨ ॥ త్వత్పాదపద్మసంప్రీతొకామ ఆకాశనామకః । త్వదాశ్రయంసమాకాఙ్క్షన్లేఖయామ్యద్యమాధవ ॥ ౧౭౩ ॥ స్త్రీపుత్రభ్రాతృభిస్సాకం సర్వైఃకుశలినోవయమ్ । త్వదనుగ్రహమాత్రేణ వసామోఽత్రహరేఃపురే ॥ ౧౭౪ ॥ సర్వేషాంభవతాంక్షేమం పత్రద్వారా నిబోధయ । చైత్రశుక్లత్రయోదశ్యామేతత్పత్రంవిలిఖ్యతే ॥ ౧౭౫ ॥ కన్యాంపద్మావతీంతుభ్యం దాస్యామీతిమతిర్మమ । తామంగీకురుగోవింద వివాహవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ శుకోవేత్తిగురుర్వేత్తి హృదయంమమ సర్వదా । మాకురుష్వాత్రసందేహం కన్యార్థంపురుషోత్తమ ॥ ౧౭౭ ॥ వైశాఖశుక్లదశమీభృగువాసరేశుభేదినే । బంధుభిస్సహసంప్రాప్య మాముద్ధృత్యానుగైస్సహ ॥ ౧౭౮ ॥ హస్తేనపాణిగ్రహణం కర్తవ్యంమేమనోగతమ్ । అధికంలేఖనీయంతే కిమస్తిపురుషోత్తమ ॥ ౧౭౯ ॥ శుకోవదతియత్సత్యం తత్సర్వంకురుకేశవ ॥ ౧౭౯౧ ॥ ఇత్యాశిషస్సంతుమహానుభావతే సమస్తకల్యాణగుణార్ణవప్రభో । నిత్యాయసత్యాయసుఖస్వరూపిణే సమస్తలోకప్రభవేమహాత్మనే ॥౧౮౦౧॥ ఇత్థంలిఖిత్వావరపత్రికాం శుభా మాకాశరాజోజగదీశసన్నిధిమ్ । సంప్రేషయామాసశుకంమహాంతం సపుత్రమిత్రస్సహబాంధవానుగః ॥ ౧౮౧౧ ॥ క్రోశమాత్రముపాగమ్య శుకంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౧౮౨ ॥ రాజా ॥ యేనకేనప్రకారేణ తస్యచి

త్తంవశీకురు । అయుతంస్వర్ణలక్షంవాకోటింవాఽర్బుదమేవవా ॥ ౧౮౩॥
దాస్యామిద్రవ్యనిచయంనాత్రకార్యావిచారణా । ఏవముక్తోమహీదేవో
గతశ్శేషాచలంప్రతి ॥ ౧౮౪ ॥ మధ్యంగతేభానుమతౌమహాత్మాసమా
గతస్తత్రశుకస్సశిష్యః । హరేర్జనన్యానుగతోవిరాగీతద్దర్శనాహ్లాదగతా
ధ్వశేషః ॥ ౧౮౫ ॥ అంబామవీక్ష్యచాయాంతీంవేఙ్కటాద్రిశిఖామణిః।
మాతాచనాగతాకస్మాదితిచింతాపరోహరిః ॥ ౧౮౬ ॥ ఏతస్మిన్నేవకా
లేతుకృష్ణద్వైపాయనాత్మజమ్ । దదర్శసశిరఃపాణింకృతకార్యవినిశ్చ
యమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ శుకంప్రాహాతిభక్త్యైవచాసనాదుత్థితోహరిః ॥ శ్రీని
వాసః ॥ కార్యంమదీయంవిప్రేంద్రపక్వంవాఽపక్వమేవవా ॥ ౧౮౮ ॥
శ్రీశుకః ॥ కార్యంతవకృపాసింధోపక్వమేవనసంశయః । శుభంవాక్యమితి
శ్రుత్వాదణ్డవత్ప్రణతంభువి ॥ ౧౮౯ ॥ సమాలింగ్యశుకంకృష్ణోభక్త్యా
హర్షవశంగతః । అతిచిత్రచరిత్రాత్మాశుకమాహామహీపతే ॥ ౧౯౦ ॥
శ్రీనివాసః ॥ వదంతిలోకాఅనృతాన్సహస్రాన్వివాహకామానరజన్మనో
యే । తేయాంతిమద్ధామకిమత్రవాచ్యంజగత్కుటుంబస్యవివాహకామే।
నరోభిభర్తిస్వసుతంస్వభార్యాంస్వజనంగృహమ్ । బ్రహ్మాణ్డంభవనంవిద్వ
న్బ్రహ్మమేనాభిసంభవః॥ ౧౯౨॥ యాలక్ష్మీర్మమకల్యాణీయేచాన్యేమ
మచౌరసాః । చతుర్నవతిలక్షాణిజీవాస్సంతిహ్యసంఖ్యకాః ॥ ౧౯౩ ॥
ఏతేషాంరక్షణేబద్ధదీక్షోహంమునిసత్తమ । మహాకుటుంబయుక్తస్యమ
మకల్యాణకారణాత్ ॥ ౧౯౪ ॥ యన్మిథ్యాభాషితంస్వామింస్త్వయా
ద్యమునిసత్తమ । త్వత్కృతస్యోపకారస్యప్రతిదాతుంనవిద్యతే ॥ ౧౯౫॥
తథాపితవదాస్యామిశరీరాలింగనమ్మునే । మచ్ఛరీరాద్గరిష్ఠంతునవిజా
నామితేశుభమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ ఏవముక్త్వాంగసంగంచతస్యాదాత్పురుషో
త్తమః । త్వత్పుణ్యస్యావధిర్నాస్తిమత్సంగస్తవపుణ్యజః ॥ ౧౯౭ ॥
యథాత్వయాకృతంకర్మతథాపూర్వంకపీశ్వరః । సీతానిమిత్తంయఃక
ర్మకృతవాన్మారుతాత్మజః ॥ ౧౯౮ ॥ తస్మైప్రాదాంమహీదేవసంతు
ష్టస్సహభోజనమ్ । సత్యలోకాధిపత్యంచసీతావార్తావలంబినే ॥ ౧౯౯ ॥
తస్మాద్వరిష్ఠంతేకర్మమునేతాపసపుంగవ । ఏవముక్త్వాసుభద్రాణివా
క్యానివివిధానిచ ॥ ౨౦౦ ॥ తతఃప్రోవాచభగవాఙ్కక్షేకింభాతిభాను

శ్రీనివాససన్నిధావియన్నృపప్రేషితశుకోక్తవివాహోదన్తః.

వత్ ॥ శ్రీశుకః ॥ రాజరాజేనలిఖితాపత్రికాపురుషోత్తమ ॥ ౨౦౧ ॥ ప్రోక్తం తేచమహాభాగ పూర్వమేవాస్యకారణం । ఇత్యుక్తస్సరమాకాంతఃపత్రికాంశిరసాదధౌ ॥ ౨౦౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కుశలీవర్తతేరాజాభార్యాతస్యపతివ్రతా । భ్రాతాతస్యమహాభాగఃపుత్రస్తస్యవిశాంపతేః ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీశుకః ॥ సర్వంతుకుశలంతస్యభగవన్భూతభావన ।

వియన్నృపప్రేషితశ్రీనివాసవిలిఖితశుభపత్రికా.

ఏవముక్తఃపపాఠాథపత్రికాంపురుషోత్తమః ॥ ౨౦౪ ॥ పఠన్హృష్టమనాభూత్వావాచమూచేరమాపతిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ పత్రికాలిఖ్యతేవిప్రమయాఽఽకాశనృపాయచ ॥ ౨౦౫ ॥ త్వద్వాచమనుసృత్యైవరాజ్ఞఃప్రీతివిధాయికా॥ ౨౦౬॥ తతస్సపత్రంపురుషాతమిత్రంస్వయంలిలేఖాథమహార్థసంయుతమ్ । అత్యంతసంహృష్టమనఃప్రసూచకంకృష్ణావతారేప్రతిరుక్మిణీమివ॥ ౨౦౭॥ రాజాధిరాజపూజ్యాయసుధర్మతనయాయచ॥ నమోనమోతిభక్త్యైవకృత్వేయంపత్రికాధునా । లిఖ్యతేశ్రీనివాసేనశుభవిజ్ఞప్తిగర్భిణీ ॥ ౨౦౮ ॥ శ్రీమద్రాజాధిరాజేంద్రకిరీటాఘృష్టపాదుక । అస్మద్బంధువరేణ్యాఢ్యగుణపూర్ణసమృద్ధిమన్ ॥ ౨౦౯ । సుధర్మతనయాకాశనామ్నాఽఽశాసుసుకీర్తిమన్ । నమోనమోస్తుతేరాజన్ శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః ॥ ౨౧౦ ॥ శ్రీనివాసేనబాలేనవిజ్ఞప్తిఃక్రియతేత్వియం । భవద్భిర్లిఖితందృష్ట్వాసంతోషోహ్యభవన్మమ ॥ ౨౧౧ ॥ వైశాఖశుద్ధదశమీభృగువారేమహోత్సవే । అంగీకరోమిరాజేంద్రకన్యాంతవవిశాంపతే ॥ ౨౧౨ ॥ యథాపురాసాగరోమేకన్యాదానసుకీర్తిమాన్। తథాదత్వాతుమేకన్యాంభవేస్త్వంబహుకీర్తిమాన్॥ ౨౧౩॥ యథావైసాగరాన్పూర్వాన్కపిలేననిపాతితాన్ । భగీరథోమహారాజోగంగామాదాయవైపురా ॥ ౨౧౪ ॥ ఉద్ధృత్యకీర్తిమాపేదేతథాత్వంరాజసత్తమ । దత్వామేసుభగాంకన్యాంతవపూర్వోత్తరంకులం ॥ ఉద్ధృత్యబహుళాంకీర్తింలభస్వేతరదుర్లభాం । లిఖితవ్యంవిశేషేణకింతేఽస్తినృపసత్తమ ॥ ౨౧౫ ॥ విశేషజ్ఞోఽసిధర్మాత్మావేత్తిసర్వంశుకోమునిః । ఇతివిజ్ఞాపనంజ్ఞేయంమమప్రణతిపూర్వకం ॥ ౨౧౬ ॥

ఇత్థంలిఖిత్వావరపత్రికాంశుభాం శేషాద్రినాథోమునినాశుకేన। సంప్రేష యామాససురేంద్రపూజ్యంపురంనృపేంద్రస్యవియన్నృపస్య ॥ ౨౧౮ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అవిదిత్వాకులంగోత్రంనామసంస్థానమందిరం । కథం దాస్యతిరాజేంద్రఃకన్యాంమమమహీసుర ॥ ౨౧౯ ॥ శ్రీశుకః॥ నకులంనచ గోత్రం తేనజన్మమరణేహరే । నజరానచవృద్ధిశ్చనచస్థానసమాశ్రయః ॥ విడంబమాత్రంగోవిందకురుషేపురుషోత్తమ । నతేఽవేక్ష్యంకులంగో త్రంవిదితస్యజగత్పతేః ॥ ౨౨౧ ॥ మమవాక్యాద్వియద్రాజఃకన్యాంతే సంప్రదాస్యతి । మమవాక్యాజ్జగన్నాథదయాంకృత్వావియన్నృపే ॥

శ్రీనివాసాజ్ఞయాశుకస్యవియన్నృపనగరగమనమ్.

ఇయంచకన్యాగోవిందస్వీకార్యాకృపయాత్వయా । ఇతిస్తుత్వాశుకస్తో త్రంవిసృష్టోహరిణాపునః ॥ ౨౨౩ ॥ హరిసందర్శనాల్లబ్ధహర్షోరాజపు రంయయౌ । గతేతుమునిశార్దూలేభగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౨౨౪ ॥ మాతరంసందదర్శాథమార్గశ్రాంతాంవయోగతామ్ । వకుళాం

శ్రీనివాసప్రతివకుళాకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః.

ప్రణిపత్యాథమాధవోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౨౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అంబకాలవిళంబస్తేకిమర్థంకమలాననే । కాతత్రవార్తానగరేతన్మమా చక్ష్వభామిని ॥ ౨౨౬ ॥ వకుళా ॥ సాధితాబహుయత్నేనకన్యాతేపు రుషోత్తమ । దైవమేవపరంమన్యేపౌరుషంనైవకారణం ॥ ౨౨౭ ॥ నా రాయణాశ్రమాత్కృష్ణధర్మదేవీసమాగతా। దైవయోగేనసాభద్రాసం ప్రాప్తారాజమందిరం ॥ ౨౨౮ ॥ ఉవాచతాంభవద్దానయోగ్యాంక న్యాంనృపాత్మజాం । కన్యాపిత్వద్రతాఽన్యంసానైవాకాంక్షతిలౌకికం ॥ తయోర్వాక్యంసమాకర్ణ్యదాతుంతేసోఽన్వమన్యత । ఇమాందాస్యా మహేపుత్రీంవేంకటాద్రినివాసినే ॥ ౨౨౯ ॥ ఇత్థంసంకల్పమాయాస సభామధ్యేముదానృపః।త్వమేవజాతమేతద్ధినదైవంభవతఃపరం॥ ౨౩౧॥ ఇతిమాతృవచశ్శ్రుత్వాకించిద్ధాస్యముఖోహరిః । మాతరంప్రతినత్వా థచింతయన్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౩౨ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమద్భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే
పద్మావతీ పరిణయనిశ్చయోనామ నవమోధ్యాయః.

శ్రీనివాసాజ్ఞయా బ్రహ్మాద్యానయనార్థ శేషగరుడగమనమ్.

జనకః ॥ మాతుర్వచనమాకర్ణ్య కృతవాన్ కింరమాపతిః । తన్మమాచక్ష్వ భగవన్ సవిస్తారం సతాం ప్రియ ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ త్వం హరేరసిభక్తేషు ప్రథమోఽతి ప్రియస్సదా । తస్మాద్ధరికథాన క్తమనాస్తే తువదామితత్ ॥ ౨ ॥ స్వయమానందపూర్ణోఽపి కర్మభుజ్ఞరవద్ధరిః । మాత్రాచోదితమాకర్ణ్య తామూచే మధురం వచః ॥ ౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ మహోత్సవం విధాతుంహి మమబుద్ధిర్న జాయతే । అబంధో బంధుయుక్తస్య సంబంధో న ప్రశస్యతే ॥ ౪ ॥ యయో రేవసమం విత్తం యయో రేవసమోఽన్వయః । తయోర్వివాదో మైత్రీచనోత్తమాధమయోరపి ॥ ౫ ॥ వివాహశ్చవివాదశ్చ సమయో రేవశోభతే । అహమేక స్సోపిబంధుసమేతో ధరణీపతిః ॥ ౬ ॥ కథంన్నృపస్యాస్యమయోచితస్స్యాదబంధునా బంధుయుతస్య సంగః । భవేత్సుఖం నేతివదంతి సంత ఇత్యద్య చింతాఖలుబాధతేమాం ॥ ౭ ॥ బంధుహీనస్య మేరాజా కథం కన్యాం ప్రదాస్యతి । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వకుళా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౮ ॥ వకుళా ॥ త్వాదృశః పురుషో లోకేనాసత్యం వదతిక్వచిత్ । సత్యమేవ ప్రశంసంతి మునయో వీతకల్మషాః ॥ ౯ ॥ శుకస్త్వత్కార్యనిష్ఠస్తు దేవానాంగురురఙ్గిరాః । సద్ధర్మిణో మహీశస్య తస్యాశాం మావృథాకురు ॥ ౧౦ ॥ స్మరబంధూన్ సురాంత్సర్వాన్ బ్రహ్మరుద్రపురోగమాన్ । పుత్రాన్ పౌత్రాం స్తథా భ్రాతౄన్ స్నుషాశ్చ పురుషోత్తమ ॥ ౧౧ ॥ తదాగతిస్తుగోవిందదుర్లభా చకలాయుగే । సోపిపశ్యతు రాజర్షిస్త్వత్సంబంధిజనానిహ ॥ ౧౨ ॥ మాతుర్వచనమాకర్ణ్య మనసా శేషపక్షిణౌ । సస్మారపృథివీపాల శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౧౩ ॥ తావాగతౌ శేషవియచ్చరౌ తదాక్షణేన శేషాచలవల్లభాంతికం । దదర్శ భక్త్యా పురతస్థ్సితావిమౌ నిదేశయామాస పురాణపూరుషః ॥ ౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పక్షిరాడ్గచ్ఛ మేపుత్రం సత్యలోకేశ్వరం నృప । గచ్ఛాహిభూషణం శేషమమపౌత్రముమాపతిం ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్త్వా పత్రికాం తాభ్యాం విలిఖ్యాదాచ్ఛుభాత్మికాం । ప్రణిపత్యాథవిశ్వేశం ఖగమార్గేణ జగ్మతుః ॥ ౧౬ ॥ సత్యలోకం తతో గత్వా బ్రహ్మణం భాస్కరోపమం । దృష్ట్వానత్వాథభక్త్యైవ పక్షిరాట్ పత్రికామదాత్ ॥

పితామహస్తుతందృష్ట్వాగరుడంప్రత్యభాషత ॥ బ్రహ్మా ॥ చిరకాలేనసం
ప్రాప్తః పక్షిరాట్ కశ్యపాత్మజ ॥ ౧౮ ॥ కుత్రాస్తి శ్రీనివాసస్స వాసుదే
వః పితామహ । పితామహవచశ్శ్రుత్వా పక్షిరాడ్వాక్యమబ్రవీత్ ॥౧౯॥
గరుడః ॥ వాసుదేవోవసత్యంగ వైకుంఠగిరిమూర్ధని । తద్వివాహార్థమా
యాతంమాంవిద్ధిచతురానన ॥ ౨౦ ॥ నారాయణేనలిఖితాంపత్రికామ
వలోకయ । పపాఠపత్రికామిత్థంచోదితోనేనవైవిధిః ॥ ౨౧ ॥ చిరంజీ
వాయపుత్రాయ బ్రహ్మణేనాభిజన్మనే । శ్రీవేంకటాద్రినాథస్య శ్రీనివాస
స్యమంగళాః ॥ ౨౨ ॥ వైదిక్యాశిషస్సర్వాస్సర్వదాసంతుపుష్కలాః ।
కలావాకాశరాజో మే కన్యాదానంకరిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ పత్రికాదర్శనా
దేవసపుత్రస్సపరిగ్రహః । సలోకపాలస్సశ్రీకస్సగంధర్వస్సహోర
గః ॥౨౪॥ సమాగత్యాశుకల్యాణందృష్ట్వాగచ్ఛయథాసుఖం । పత్రికా
ర్థమితిజ్ఞాత్వాకించిద్ధ్యానముపాగతః ॥ ౨౫ ॥ సంతోషమతులంలేభే

* శ్రీనివాసవివాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్ప్రతిబ్రహ్మాద్యాగమనమ్. *

విధిఃకల్యాణకౌతుకీ । ద్వారపాలాన్సమాహూయ చేదంవచనమబ్ర
వీత్ ॥ ౨౬ ॥ బ్రహ్మా ॥ భేరీదుందుభయశ్చాద్య వాద్యంతాంసర్వతో
ముఖం । భవద్భిర్మేఽఖ్యాపయద్భి గమనంధరణీతలే ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యు
క్తాద్వారపాలాస్తే వాద్యానిసమవాదయన్ । బ్రహ్మాణంప్రణిపత్యాథ
నిదేశజ్ఞోవచోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రయాణభేరీనినదస్సుమంగళస్సం
శ్రూయతేసర్వజనైః కుతూహలాత్ । కందేశముద్దిశ్యపితామహాద్యసం
తాడ్యతేవాద్యగణోవదాద్య ॥ ౨౯ ॥ చతుర్ముఖః ॥ భారతేస్మిన్
మహావర్షే జంబూద్వీపస్యదక్షిణే । శేషాచలంసముద్దిశ్యనియుంక్ష్వచ
తురంగిణీం ॥ ౩౦ ॥ సేనాంపరాంమమేత్యుక్త్వా సేనాపతిమథాబ్రవీత్ ।
స్కందాహ్వాయసురాన్సర్వాన్ త్సర్వాన్ దిక్పాలకానితి ॥ ౩౧ ॥ స
త్యలోకజనాంత్సర్వాన్ స్వాయమాహపితామహః । భవంతోరసికాస్స
ర్వే కల్యాణార్థంకలౌయుగే ॥౩౨॥ శ్రీనివాసస్యకృష్ణస్యపితుర్మే పురుషో
త్తమాః । సమాగచ్ఛంతుసర్వేమే సేనాధీశామయాసహ ॥ ౩౩ ॥ ఇ
తిబ్రహ్మవచశ్శ్రుత్వా సేనానాథాస్తమబ్రువన్ ॥ సేనాపతయఊచుః ॥
వార్షికందేహినోబ్రహ్మన్నాగచ్ఛామస్త్వయాసహ । ఏవముక్తోథనం

తేషాం దత్తవాన్ స పితామహః ॥ వాహనాని విచిత్రాణి రథాంశ్చ వివి
ధానపి ॥ ౩౫ ॥ భూషణాని చ వస్త్రాణి రత్నాని వివిధాని చ । పత్నీస్సం
దేశయామాస వివాహార్థం పితామహః ॥ ౩౬ ॥ స్వయమంతర్గత
శ్శ్రీమానాత్మానం సమభూషయత్ । దధార శిరసా శీఘ్రం కిరీటం పశ్చి
మేన తు ॥ ౩౭ ॥ అన్యేన శిరసా ధాతా రక్తోష్ణీషమధారయత్ । దక్షిణే
నోత్తమాంగేన శిరోవేష్టమబంధయత్ ॥ ౩౮ ॥ నీలమౌక్తికవైడూర్య
యుతే మకరకుణ్డలే । కర్ణయోర్భూషయామాస కరౌ కనకకంకణైః ॥
కవచం ధారయామాస నవరత్నసమాకులమ్ । కాఞ్చీదామ సమాబద్ధం
ముక్తామణివిభూషితమ్ ॥ ౪౦ ॥ కుశకేతుం కుశశ్రేష్ఠైర్ధృతవానైన్యస్య
మూర్ధని । సరస్వతీం చ సావిత్రీం గాయత్రీం వై తతః పరమ్ ॥ ౪౧ ॥ పు
త్రాన్పౌత్రాంస్తథా సర్వాన్ సవాజిరథకుంజరాన్ । మనః పుత్రాన్స్వీర్య
పుత్రాన్ సమాహూయ పితామహః ॥ ౪౨ ॥ అలంకారయుతాన్కృత్వా
గమనాభిముఖోఽభవత్ । స్వసేనాం పురతః కృత్వా నాభిజో నిర్యయౌ
పురాత్ ॥ ౪౩ ॥ హంసం చంద్రప్రతీకాశమారురోహ పితామహః । వి
మానాని విచిత్రాణి వధ్వ ఆరురుహుస్తదా ॥ ౪౪ ॥ ఘణ్టాశ్చామరనిర్ఘో
షైస్సహితాన్నృప రేజిరే । శూరా వీరాసనాధీరా గజాశ్వరథసంస్థితాః ॥
సముచ్ఛ్రితైర్ధ్వజైర్దీర్ఘపతాకైస్సమలంకృతాః । నానాయుధధరా వీ
రాస్తేషాం మధ్యే పితామహః ॥ ౪౬ ॥ రరాజ చంద్రమా రాజంస్తారాభి
ర్గగనే యథా । శ్వేతచ్ఛత్రం హేమదణ్డం రత్నకుంభయుతం ధృతమ్ ॥ ౪౭ ॥
యోజనత్రయవిస్తీర్ణం దశలక్షజనైర్వృతమ్ । నభః ప్రకాశయామాస దే
వదేవస్య వై తదా ॥ ౪౮ ॥ అవాదయన్మహారాజ వాద్యాని వివిధాని చ ।
భేరీశ్చ నవసాహస్రం దుందుభీనాం శతత్రయమ్ ॥ ౪౯ ॥ మృదంగపణ
వాన్ ఢక్కా మడ్డు నిస్సాణ డిండిమాన్ । గోముఖాన్మురజాన్వీణాస్తథా
వై ఝర్ఝరాదికాన్ ॥ ౫౦ ॥ బర్బరైశ్శతశృంగైశ్చ దీర్ఘశృంగైశ్చ సుస్వ
రైః । సప్తస్వరైస్సప్తరాగైస్సర్వాణామపి మోహకైః ॥ ౫౧ ॥ ఘూ
త్కారైశ్చ వషట్కారైర్ధ్వనయద్భిశ్చ వారిజాన్ । గంధర్వైర్గానని పు
ణైస్స్వరభేదవిచక్షణైః ॥ ౫౨ ॥ వీణాదండస్థసూత్రైశ్చ వాదయద్భి
స్సుఖావహైః । నర్తకైర్నటకైశ్చైవ హాహాహూహూముఖైర్వృతమ్ ।

స్తూయమానంతుంబురుణాసూతమాగధవందిభిః । సురాస్సర్వేశ్రీనివా
సమహోత్సవదిదృక్షవః ॥ ౫౪ ॥ అనుజగ్ముర్మహారాజంబ్రహ్మాణం
యాంతమగ్రతః । సత్యలోకేతపోలోకేజనలోకేతతఃపరమ్ ॥ ౫౫ ॥
మహర్లోకేసువర్లోకేస్వర్గలోకేమహీతలే । ఏవంక్రమాన్మహాభాగంబ్ర
హ్మాణందదృశుర్జనాః ॥ ౫౬ ॥ ఋషయస్సత్త్వసంపన్నాస్తదాఽత్య
ద్భుతదర్శనమ్ । వాసుదేవసమాకారంవైశ్వానరసమాననమ్ ॥ ౫౭ ॥
దదృశుస్సర్వలోకేశంసాక్షాద్బ్రహ్మాణమగ్రజమ్ । కేచిన్నారాయణం
తంహిగాంభీర్యాదబ్రువంస్తదా ॥ ౫౮ ॥ కేచిన్నారాయణోనాయం
వదనానాంవిపర్యయాత్ । ఇత్యబ్రువంస్తతస్సర్వేమత్వాతంచతురాన
నమ్ ॥ ౫౯ ॥ హంసస్థంభూమహైర్యుక్తంకవచాడంబరాన్వితమ్ । అ
పృచ్ఛంస్తేమహీదేవాబ్రహ్మణోనుచరాన్జనాన్ ॥ ౬౦ ॥ మహీదేవాః॥
కంవాదేశంప్రతిజనాఃకుతోవాఽఽగమనంవిధేః ॥ జనాః ॥ గచ్ఛామోఽ
ద్యవివాహార్థంశ్రీనివాసస్యభూతలమ్ ॥ ౬౧ ॥ తేనైవావాహితాస్స
ర్వేసత్యలోకాన్మహీంసురాః । తచ్ఛ్రుత్వావచనంతేషామనుజగ్ముర్మ
హర్షయః ॥ ౬౨ ॥ సాగ్నిహోత్రాస్సపుత్రాశ్చసశిష్యాస్సపరిగ్ర
హాః । ఏవంవిభవమాస్థాయబ్రహ్మాఽగాద్వేఙ్కటాచలమ్ ॥ ౬౩ ॥ వా
దిత్రాణాంస్వనేనైవమృదుందుభీనాంచనిస్స్వనైః । ఆపూరితంజగదిదం

శ్రీనివాసమ్ప్రతిచారాదిజ్ఞాపితబ్రహ్మాగమనమ్.

సశైలవనకాననమ్ ॥ ౬౪ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతుభగవాన్లోకైకస్స
మః । అదృష్ట్వాఖగరాజంతంమాతరంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౫ ॥ శ్రీ
నివాసః ॥ కిన్నాగతోఽద్యఖగరాట్పుత్రార్థంప్రేషితోమయా ।
మార్గేనిరోధితఃకేనకింవాస్యాత్కారణంవద ॥ ౬౬ ॥ ఏవంవదతి
గోవిందే చారోదృష్టిపథంగతః । చారందృష్ట్వాతిసంతోషం సలేభే
పురుషోత్తమః ॥ ౬౭ ॥ శ్రీనివాసః ॥ క్వచారమమపుత్రస్తుకేనవై
ప్రేషితోభవాన్ ॥ చారః ॥ ఆగమిష్యతిగోవింద గంగాంతరతితే
సుతః ॥ ౬౮ ॥ ఏవంవదతితచ్చారేపునరేకోఽభ్యభాషత ॥ ద్వితీయః ॥
గోదావరీంతరతితేపుత్రఃపౌరజనైస్సహ ॥ ౬౯ ॥ సదూతవచనం
శ్రుత్వాకించిద్ధాస్యముఖోఽభవత్ । తదాఽజగామగరుడఃపక్షిరాడ్వ్ర

హ్మచోదితః ॥ ౨౦ ॥ ప్రణిపత్యశ్రీనివాసంప్రోవాచవచ స్తదా ॥
గరుడః ॥ కృష్ణాంతీర్త్వాతుతేపుత్రశ్శ్రీశైలముపగమ్యచ ॥ ౨౧ ॥
అహోబిలంచాససాదతత్రాజ్ఞప్తోహమాగతః । ఇత్యేవముచ్యమానే
తుగరుడేనమహాత్మనా ॥ ౨౨ ॥ తత్క్షణేనైవరాజేంద్రవిష్వక్సేనోభివం
ద్యచ । వినీతోవాచమూచేఽథశ్రీనివాసంపరాత్పరమ్ ॥ ౨౩ ॥ విష్వ
క్సేనః ॥ తుంబురో స్తీర్థమాసాద్యహరేతత్రావగాహతే । పుత్ర స్తవమ
హారాజఃపరమాత్మాచతుర్ముఖః ॥ ౨౪ ॥ పుత్ర స్తవాగచ్ఛతీహాభవద్దర్శన
కౌతుకీ ॥ సేనాపతౌవదత్యేవంభగవానుత్థితోముదా ॥ ౨౫ ॥ గరుడ
స్కంధమారూఢఃప్రయాణాభిముఖోహరిః । ఉత్తరాభిముఖఃప్రాయా
త్పుత్రస్నేహేనభూమిప ॥ ౨౬ ॥ విష్వక్సేనోతివేగేనబ్రహ్మాణముపగమ్య
చ । ఆనమ్యశిరసాభక్త్యాప్రోవాచవచనంవిధిమ్ ॥ ౨౭ ॥ విష్వక్సేనః ॥

చతుర్ముఖశ్రీనివాసయోఃపరస్పరప్రణయావలోకనసంవాదః.

భగవానరవిందాక్ష స్తవదర్శనలాలసః । గరుడస్కంధమారుహ్యసమా
గచ్ఛతితేఽన్తికమ్ ॥ ౨౮ ॥ తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్యవిష్వక్సేనస్యధీ
మతః । చంద్రబింబనిభాద్ధంసాదవరుహ్యాపితామహః ॥ ౨౯ ॥ పాదా
భ్యామాగమచ్ఛీఘ్రంయత్రాగచ్ఛతికేశవః । సదదర్శమహారాజజనకం
చతురాననః ॥ ౩౦ ॥ దండవత్ప్రణిపత్యాథచాగ్రేబద్ధ్వాకరాస్థితః ।
సచావరుహ్యగరుడాదాససాదపితామహమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఉత్థాప్యాలిం
గ్యచాప్యేనమువాచమధుసూదనః ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఉత్తిష్ఠతాతభద్రం
తేపశ్యమామాతురంకృశమ్ ॥ ౩౨ ॥ బహుకాలేనతేబుద్ధిర్మమదర్శన
లాలసా । తచ్ఛ్రద్ధైవమరింమన్యేత్వద్బుద్ధిర్మమదర్శనే ॥ ౩౩ ॥ కౌతూ
హలంనోపనీతాకదాచిదపియేనవై । నకశ్చిద్ధ్రియతేక్వాపిత్వాంవినా
చతురానన ॥ ౩౪ ॥ వదత్యేవంహృషీకేశేనోవాచచతురాననః । ము
హూర్తద్వయమాత్రంతుశ్రీనివాసోపినోచివాన్ ॥ ౩౫ ॥ ఆనందబా
ష్పసందిగ్ధనయనౌతౌపరస్పరమ్ । స్నేహోత్ఫుల్లవదనౌముఖందదృ
శతుర్ముదా ॥ ౩౬ ॥ పితుర్ముఖంసుతోఽపశ్యత్పుత్రవక్త్రంహరి స్తథా ।
తతస్సంతుష్టమనసౌలేభాతేపరమాంముదమ్ ॥ ౩౭ ॥ తౌక్రీడంతౌశ్రీ
నివాసబ్రహ్మాణౌదేవసంసది । పితృపుత్రౌతదాదృష్ట్వాసత్యలోకనివా

సినః ॥ ౮౮ ॥ లేభిరే పరమానందం తన్మాయామోహితాస్సురా
దేవాః ॥ న తేన సదృశః పుత్రో న తేన జనకో భువి ॥ ౮౯ ॥ ఇత్యేవం ప్రశ
శంసుస్తే భక్తిస్నేహవశంగతాః । తతస్సుతం సమాశ్వాస్య పరిమృజ్యా
క్షిజం జలమ్ ॥ ౯౦ ॥ బ్రహ్మణః పాణిముద్ధృత్య స్వనేత్రజలముత్సృజన్ ।
వల్మీకస్థానమాశ్రిత్య పుత్రేణ సహ తస్థివాన్ ॥ ౯౧ ॥ తత్ర చ శ్రీనివాసస్త
మువాచ పురుషోత్తమః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కచ్చిత్తే కుశలం తాతస్సుపాయామ
మసంప్రతి ॥ ౯౨ ॥ పుత్రపౌత్రప్రపౌత్రాణాం క్షేమం ప్రబ్రూహి మే సుత ॥
బ్రహ్మా ॥ సర్వమఙ్గళమస్మాకం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ ॥ ౯౩ ॥ తాత మే వద తే క్షే

చతుర్ముఖమ్ప్రతి శ్రీనివాసజ్ఞాపితస్వపరిణయోదన్తః.

మం పురాణం పురుషోత్తమ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ద్వాపరాంతే కృతం కర్మ శృణు
పుత్ర సమాధినా ॥ ౯౪ ॥ వైకుణ్ఠే శేషతల్పస్థం భృగుః పాదతలేన మామ్ । త
తాడోరసి తే మాతురాస్పదే కమలాసన ॥ ౯౫ ॥ తదా తే జననీ పుత్ర కరవీ
రపురం గతా । తేన దుఃఖేన సంతప్తస్త్యక్త్వా వైకుణ్ఠముత్తమమ్ ॥ ౯౬ ॥
ఇహాగతో వేఙ్కటాద్రిం నాత్రాపశ్యం నికేతనమ్ । అత్ర వల్మీకగం నిత్యం
చోళభృత్యః కుఠారతః ॥ ౯౭ ॥ ప్రాహరన్మాం రాజభార్యా తాడితో ధే
నుకోపతః । బృహస్పతేః ప్రసాదేన జీవామి కరుణానిధేః ॥ ౯౮ ॥ అభి
వాదయ కల్యాణీం మాతరం మమ నందన । ఇత్యుక్తో వకుళాం బ్రహ్మా వవం
దే హరిమాతరమ్ ॥ ౯౯ ॥ బ్రహ్మా ॥ జననీ తవ గోవింద కుత్రేయం జనితా
పురా । ఏతదాఖ్యాహి భగవన్ శ్రోతుం కౌతూహలం హి మే ॥ ౧౦౦ ॥ శ్రీ
భగవాన్ ॥ యశోదా వకుళా భూత్వా వర్తతే వేఙ్కటాచలే । రక్షితో హం
తయా భద్ర బహుకాలం పితామహ ॥ ౧౦౧ ॥ ఆపత్కాలే తు యో ర
క్షేత్తం విద్యాత్పితరం గురుమ్ । కదాచిన్మృగయాసక్తః పద్మతీర్థసమీప
తః ॥ ౧౦౨ ॥ ఆగామహం తత్ర పుష్పవనే కన్యా ఉపాగమన్ । తాసాం
మధ్యే విరాజంతీ కన్యా కాచిదుపాగమత్ ॥ ౧౦౩ ॥ యామాకాశప్రభోః
పుత్రీం నామ్నా పద్మావతీం విదుః । తామవేక్ష్యాతిమోహాన్మే మనస్తామే
వ కాంక్షతే ॥ ౧౦౪ ॥ తామేవ ఘటయాశు త్వం పుత్రో సి పరమో మమ ।

శ్రీనివాసపరిణయార్థం శేషాచలమ్ప్రతి రుద్రాద్యాగమనమ్.

వదత్యేవం హృషీకేశే శుశ్రువే దుందుభిస్వనః ॥ ౧౦౫ ॥ భగవాన్ ॥ కస్య

వాద్యమిదంబ్రహ్మన్ కశ్చమూముపగచ్ఛతి । వదత్యేవంపరేధామ్ని నీలక
ణ్ఠోఽన్వపద్యత ॥ ౧౦౬ ॥ పితామహంచపితరం వవందేవసుధాధిప । పా
ర్వత్యాషణ్ముఖేనాపి ప్రమథాధిపసేవకైః ॥ ౧౦౭ ॥ తమాలింగ్యవృషీ
కేశః ప్రాహశఙ్కరమాగతమ్ । వత్సాత్రాయాహినికటం తిష్ఠభద్రవరా
సనే ॥ ౧౦౮ ॥ ఏవంసంభాషమాణేతు నీలకణ్ఠేన కేశవే । తతస్సమాగమత్పు
ణ్యః కుబేరోనరవాహనః ॥ ౧౦౯ ॥ యక్షేంద్రఃపుత్రభృత్యైశ్చభార్యాబం
ధుభిరన్వితః । తమాయాంతముపాలక్ష్య భగవానాహభూమిప ॥ ౧౧౦ ॥
ధనాధిపమహాప్రాజ్ఞ ధనవాన్భవసర్వదా । ఇత్యాశిషానందయతి వృషీ
కేశేధనేశ్వరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ స్వాహాస్వధాభ్యాంసహితఆరూఢోమేషవా
హనమ్ । అగ్నిశ్చాగాత్సపుత్రశ్చ సబంధుర్వేఙ్కటాచలే ॥ ౧౧౨ ॥ స
జాతవేదసందృష్ట్వా జాతాహ్లాదోజగత్పతిః । తమాలింగ్యాతివేగేన తిష్ఠతి
ష్ఠేతిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౧౩ ॥ తతఃప్రేతపతిశ్చాపి స్వదూతైశ్చస్వభార్యయా।
స్వవాహనంసమారుహ్య ప్రాపశేషగిరింస్వయం ॥ ౧౧౪ ॥ చిత్రగుప్తోమ
హాప్రాజ్ఞ స్సంప్రాప్తోరాజసత్తమ।తతోజలపతిశ్చాగా న్నక్రమారుహ్యభ
క్తిమాన్॥౧౧౫॥ భార్యయాబహురత్నాఢ్యో నారాయణగిరింప్రతి । ఆరు
హ్యగజరాజంస్వ మింద్రస్సాకంశచీపతిః ॥ ౧౧౬ ॥ భోగిరాజగిరింరాజన్
సర్వభోగాలయోమహాన్ । పౌలోమ్యాసహపుత్రేణ సంప్రాప్తస్త్రిదశే
శ్వరః ॥ ౧౧౭ ॥ యథార్హంశ్రీనివాసేన సత్కృతోనిషసాదచ ॥ ౧౧౮ ॥ ఏ
ణంసమారుహ్యచభారతీయుతస్సుగంధయుక్తస్సముపాయయాగిరిమ్ ।
భక్తోత్థవాయుస్తమిమంజనార్దనః క్షేమంచపప్రచ్ఛతదాముదాన్వితః ॥
స్థీయతామితిరాజేంద్ర హరిర్వాయుమభాషత ॥౧౧౯॥ ఏతస్మిన్నేవకాలే
తు సంప్రాప్తౌచంద్రభాస్కరౌ।మన్మథోప్యాగమద్రూపీ సరతిస్తురగోపరి॥
మునయశ్చమహారాజ సమాజగ్ముర్మహాగిరిమ్ । కశ్యపోఽత్రిర్భరద్వాజో
వామదేవశ్చగౌతమః॥౧౨౧॥విశ్వామిత్రోవసిష్ఠశ్చ వాల్మీకిర్జమదగ్నిజః।
పులస్త్యశ్చదధీచిశ్చ శునశ్శేపశ్చగాలవః ॥ ౧౨౨ ॥ గార్గ్యఃకృష్ణోమహా
రాజ సపుత్రాస్సపరిగ్రహాః । గన్ధర్వాప్సరసశ్చైవ సర్వేసిద్ధాస్సహోర
గాః॥ ౧౨౩ ॥ ఏవంమహర్షయోదేవా రాజానశ్చసమాగతాః । వివాహా
ర్థంసమాజగ్ముస్సర్వేసంభ్రమకాతరాః ॥ ౧౨౪ ॥ సమాశ్వాస్యాథగో

విందో యథాయోగ్యంత దాన్నృప । స్థీయతా మితిచోవాచ సర్వేషాం...

బ్రహ్మాజ్ఞయావిశ్వకర్మకృతపరిణయార్హపురనిర్మాణక్రమః.

తోహరిః ॥ ౧౨౫ ॥ తతోఽభూద్వాసుదేవస్య విశ్వకర్మాఽక్షిగోచరః।
తమాలోక్యహృషీకేశ ఇంద్రమాహస్మ మన్యుమాన్ ॥౧౨౬॥ శ్రీభగవాన్॥
ఇంద్రాస్యగర్వబాహుళ్యం పశ్యవిశ్వకృతోఽధునా । భ్రాతుర్బాహుబ
లాదేష నజానాతిహి తాహితమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ యథాఽన్యాన్పశ్యతిసురాం
స్తథామామపిపశ్యతి । సాధుజాతంసురశ్రేష్ఠ త్వయైనమసమంజసమ్॥
అన్యం శాలాకర్మరతం శుద్ధంమద్భక్తిసంయుతమ్ । నియోజయసురశ్రే
ష్ఠ దేవతాగృహకర్మణి ॥ ౧౨౯ ॥ ఇత్యప్రియంవచశ్శ్రుత్వా విశ్వకర్మాన
కేశ్వర । ప్రణిపత్యాహగోవిందం వర్ధకీభయవిహ్వలః ॥ ౧౩౦ ॥ వర్ధకీ ॥
భగవంస్త్వదభీష్టంయ దజ్ఞానాన్న మయాకృతమ్ । క్షమస్వమమదారా
త్మ్యం భగవన్కరుణానిధే ॥ ౧౩౧ ॥ దేవాదిదేవ దేవేశ స్వల్పస్యమమ
కారణాత్ । ఇయాన్కోపఃకిమర్థం తే సంజాతో భగవన్హరే ॥ ౧౩౨ ॥
ఏవంసంప్రార్థితశ్శక్రం శ్రీనివాసఉవాచహ । సభాంకారయ దేవేంద్ర దే
వార్థంమునికారణాత్ ॥ ౧౩౩ ॥ పంచాశద్యోజనగణ విశాలాంసుమనో
హరామ్। సువిచిత్రాంచమహతీం త్రింశద్యోజనమాయతామ్ ॥౧౩౪॥ ఇ
త్యేవం శాసితశ్శక్రస్తేనవర్ధకినాతదా। కారయామాసవిపులాం విచిత్రాం
మహతీంసభాం ॥ ౧౩౫ ॥ చక్రేశక్రాజ్ఞయాతత్ర విశ్వకర్మామయాగ్ర
జః । అనంతరంవాక్యమూచే శతక్రతుమనామయమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ శ్రీభగ
వాన్ ॥ ఆకాశరాజనగరం శీఘ్రంగచ్ఛశచీపతే । రాజానంసాంత్వవచ
నైః కార్యేకర్మణిబోధయ ॥ ౧౩౭ ॥ తత్రాప్యనేనకర్తవ్యం సభాగేహాది
కారయ । వాసుదేవస్యవాక్యాని శ్రుత్వాతస్యశచీపతిః ॥ ౧౩౮ ॥ జగా
మరాజనగరం సహితోవిశ్వకర్మణా। విస్తార్యనగరంరాజ్ఞః పరితోబహు
యోజనమ్ ॥ ౧౩౯ ॥ సంఛిద్యచమహారాజ వనానిగిరిగహ్వరాన్ । వి
షమాంచసమాంచక్రే ధరాంతాంధరణీపతేః ॥ ౧౪౦ ॥ గృహాణిచవిచి
త్రాణి సభాశ్చపటమంటపాన్ ॥ ౧౪౦౧ ॥ కల్యాణవేదీంసదదర్శరత్నై
స్సంపూర్ణకక్షైస్సుకృతాంవిచిత్రామ్ । స్తంభైర్యుతాంమౌక్తికరత్నని
ర్మితైర్నారాయణస్యైవనృపేణనిర్మితామ్ ॥ ౧౪౧౧ ॥ వాసుదేవస్యభవ

నంవాసవోవిశ్వకర్మణా ॥ ౧౪౨ ॥ కారయామాసరాజేంద్రసరత్నస్తం
భగోపురమ్ । ధనధాన్యసమాకీర్ణంరత్నతోరణమండితమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ వా
పీకూపశతంవాజిగజానాంభవనంతథా । వాసవేతుగతేరాజన్వాసుదే

దేవాదికృతపరిణయార్థభగవత్ప్రార్థనాభ్యుపగమః.

వోఽవదత్సురాన్ ॥ ౧౪౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆకాశరాజస్యసుతాఽస్తి
యాసురా ఇచ్ఛామికర్తుంకిలతత్కరగ్రహమ్ । అంగీకృతంచేద్భవదీయ
మండలైరంగీకరోమ్యద్యతురాజకన్యకామ్॥ ౧౪౫॥ వాసుదేవవచశ్శ్రు
త్వావాసుదేవాత్మజాదికాః । వాక్యమాహుర్మహారాజవాసుదేవపరా
యణాః ॥ ౧౪౬ ॥ బ్రహ్మాదిదేవాః ॥ వయంతుదాసభావేన తిష్ఠామః
పురుషోత్తమ । త్వత్ప్రసాదాద్వయంసర్వే పశ్యామోత్ర మహో
త్సవమ్ ॥ ౧౪౭ ॥ శంకరః ॥ వినోదవచనంకృష్ణభాషసేప్రాకృతో
యథా । మనసస్తేప్రశస్తంచేత్క్రియతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౪౮ ॥
శంకరస్యవచశ్శ్రుత్వా ప్రశశంసహసన్హరిః । తతశ్చతుర్ముఖఃప్రా
హ శేషాచలపతింప్రతి ॥ ౧౪౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వజ్ఞస్త్వందయా
సార సత్యసంకల్పవానసి । అష్టవర్గంతతఃకార్యం వివాహాత్పూర్వమే
వహి ॥ ౧౫౦ ॥ తస్మాదాజ్ఞాందేహిమమపుణ్యాహేపురుషోత్త

వసిష్ఠాదీన్ప్రతిభగవత్కృతవివాహకార్యనియోజనప్రకారః.

మ । సపుత్రవచనంశ్రుత్వా వసిష్ఠంమునిమానయత్ ॥ ౧౫౧ ॥ వసి
ష్ఠంచమహాభాగం పౌరోహిత్యేన్యయోజయత్ । యాజుశ్శాఖైర్మహా
మంత్రైఃకర్తవ్యంస్వస్తివాచనమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ సర్వేషామపిదేవానాం
యజమానోభవాతిని। దేవానాంచఋషీణాంచమాననేశంకరంన్యధాత్ ॥
దేవాహ్వానేకుమారంతు ప్రత్యుత్థానేచమన్మథమ్ । దత్వాతేషాంవీటి
కాంతుకృష్ణవర్త్మానమాహ్వయత్ ॥ ౧౫౪ ॥ గృహాణత్వంవీటికాంచపా
కార్థంహవ్యవాహన।ఋషీణాంసర్వదేవానాంతవపాకస్తుసంమతః॥౧౫౫॥
తస్మాత్పాకంకురుష్వత్వం స్వధాస్వాహాసమన్వితః । ఇతిశిష్టోయజ్ఞమూ
ర్తిస్తథాస్త్విత్యబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ ౧౫౬ ॥ తతస్సప్రాహవరుణం జలార్థంసర్వ
దేహినామ్ । దుష్టానాందండనేరాజన్ శిష్టానాంపరిపాలనే ॥ ౧౫౭ ॥
యమంసంకల్పయామాససుగంధేవాయుమాదిశత్ । ధనదానేబ్రాహ్మ

ణార్థే వస్త్రాలంకారదాపనే ॥ ౧౪౮ ॥ కుబేరంయోజయామాస భాగ
వాన్నృపసత్తమ । ప్రదీపధారణేరాజన్నిశాకరమయోజయత్ ॥౧౪౯॥
వసూన్సన్దేశయామాస భాండానాంశుద్ధికారణాత్ । గ్రహాంశ్చద్రోణ
పాత్రేషు న్యయోజయదరిందమ ॥ ౧౬౦ ॥ ఏవంసంశాసితాస్సర్వే
పురాణపురుషేణచ । ఆజ్ఞామాదాయతేఽభూవన్ సర్వేస్వస్థాస్స్వక
ర్మసు ॥ ౧౬౧ ॥ తతోవాక్యమువాచేదం బ్రహ్మలోకపితామహః ॥
బ్రహ్మ ॥ మజ్జనంకురుగోవింద మంగళంమధుసూదన ॥ ౧౬౨ ॥
పుణ్యాహపూర్వంకర్మాణి స్వేష్టదేవప్రపూజనమ్ । కులదేవప్రతిష్ఠాం

విివాహార్థంకరవీరపురాద్రమాహ్వాపనమ్.

చ సాంగంకురురమాపతే ॥ ౧౬౩ ॥ సపుత్రవచనంశ్రుత్వా సస్రా
రజగదీశ్వరః । రమాంరాజీవనయనాంకరవీరపురాలయామ్ ॥ ౧౬౪ ॥
మత్వావియోగినీంరాజన్ దుఃఖితస్సురసత్తమః । రురోదలోకరీత్యైవ
భగవాన్లౌకికైస్సమః ॥ ౧౬౫ ॥ నశోభతేసభాదివ్యా తయావిరహి
తాసుత । భవానహంమహాప్రాజ్ఞ దేవాశ్చసపరిగ్రహాః ॥ ౧౬౬ ॥ నశో
భంతేయథాకాశేతారాస్తారాపతింవినా । అపాదపంయథాఽరణ్యమప
క్షాశ్చవిహంగమాః॥౧౬౭॥ అఫలాశ్చయథావృక్షాఅధనాస్సుహృదోయ
థా । తథావయంమహాప్రాజ్ఞ రహితారమయాతయా ॥ ౧౬౮ ॥ వా
సుదేవవచశ్శ్రుత్వావాసుదేవమభాషత।శంకరఃపృథివీపాలసముత్తిష్ఠన్
మహాభుజః ॥ శంకరః ॥ కిమర్థంరోదనంతాత కింతేకార్యంవిడంబనమ్ ।
అసంగస్యాప్రమేయస్య చాక్రూరవరదస్యచ ॥ ౧౭౦ ॥ అక్లేశకస్యదేవేశ
కిమర్థంరోదనంవృథా । సచతద్వచనంశ్రుత్వానీలకంఠమభాషత ॥౧౭౧॥
శ్రీభగవాన్ ॥ త్వంనజానాసిభోశ్శంభోబాలభావేనపౌత్రక । యదాబ్ర
హ్మవసానేచ నకించిదవశిష్యతే ॥ ౧౭౨ ॥ తదాక్షీరోదకేశంభో నిరా
లంబేనిరాశ్రయే । సామేశయ్యాసఖీభూత్వా క్రీడతేహితకారిణీ ॥ ౧౭౩ ॥
ఏతాదృశీంవినాశంభోమమసౌఖ్యంకథంభవేత్ । వదత్యేవంజగన్నాథేవే
ధావాక్యమభాషత ॥౧౭౪॥ బ్రహ్మ॥ నోక్తంత్వయేదంగోవిందపూర్వమే
వంజనార్దన । అద్యమాంకమలానాథ రమాహ్వానేనియోజయ ॥ ౧౭౫ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ సోపిపుత్రవచశ్శ్రుత్వాద్యుమణింశీఘ్రమాహ్వాయత్ ।

భగవదుక్త్యారమానయనాయకరవీరపురమ్ప్రతిసూర్యగమనమ్.

షణ్ముఖేనమహారాజ సోపితత్రసమాగతః ॥ ౧౭౬ ॥ ననామభక్త్యాస్తు త్వాథ ప్రాంజలిస్సమ్ముఖస్థితః । భాస్కరంభక్తినమ్రాంగం భగవానాహ హృద్గతమ్ ॥ ౧౭౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సృగాలవాసుదేవస్య నగరంగచ్ఛ భానుమన్ । తత్రాస్తేజగతాంమాతా తామానయమమాంతికమ్ ॥ ౧౭౮ ॥ భారతీంవాసుదేవస్య శ్రుత్వాప్రాత్రోదివాకరః । వినయేనసమాయుక్త శ్శిరసాఽనమ్యచావదత్ ॥ ౧౭౯ ॥ భానుః ॥ కథంతాంలోకజననీ మా నయిష్యేతవాంతికమ్ । తన్మమాచక్ష్వగోవింద కథంమాంవిశ్వసేద్రమా ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అస్తితస్యాస్త్వయిస్నేహ స్సదాలోకమహోదయే । త్వదాగమనసంప్రాప్తా సమాయాతిమమాంతికమ్ ॥ ౧౮౧ ॥ ఉపాయం ప్రవదిష్యామి తదాగమనకర్మణి । అశ్రుముంచన్నపమృజం స్తద్వారికురు సంస్థితిమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ త్వాంతుదృష్ట్వాజగన్మాతా సాంత్వయిష్యతిభాను మన్ । ఏవంవదంతీవాక్యంత్వాం కించిద్దుఃఖసమాకులా ॥ ౧౮౩ ॥ శా సనంతేహృతంకేన ధరణ్యాంకథ్యతామితి । త్వంసమాచక్ష్వతాందేవి మి త్థమత్యంతదుఃఖితః ॥ ౧౮౪ ॥ నశాసనంహృతంమేద్య మాతఃకేనాపి భూతలే । శయనంతుకృతంతేన తవభర్త్రాద్యభూతలే ॥ ౧౮౫ ॥ యే నవైశాసనందత్తంమాతర్మేకృపయేదృశమ్ । నిశ్చేతనోద్యపతితో భర్తాజీ వతితేనవా ॥ ౧౮౬ ॥ భర్తాతవజగన్నాథ స్త్వశక్తోద్యవిభాతిమే । కదా ద్రక్ష్యామిదేవింతా మిత్యాస్తేప్రలపన్నితి ॥ ౧౮౭ ॥ సాత్వద్వచనమాక ర్ణ్య సమాయాతినసంశయః । ఉపాయంతుతతశ్శ్రుత్వా కించిద్ధాస్యము ఖాన్వితః ॥ ౧౮౮ ॥ బభాషేభక్తినమ్రాంగో భయభక్తిసమన్వితః । స ర్వజ్ఞాసర్వలోకేషు విశ్రుతాకమలాలయా ॥ ౧౮౯ ॥ జానాతిహృద్గతం సర్వం కథంమాంవిశ్వసేద్విభో । అరోగస్యచరోగంహి కథంవక్ష్యామి తే హరే ॥ ౧౯౦ ॥ సభానోర్వచనంశ్రుత్వా భానుమాహమనోగతమ్ ॥ శ్రీ భగవాన్ ॥ మన్మాయయామోహితాసా భవిష్యతినసంశయః ॥ ౧౯౧ ॥ ఇత్యుక్తఃప్రణిపత్యాథ వాసుదేవంరథేస్థితః । కరవీరపురంగత్వా యథో

కరవీరపురాచ్ఛేషాచలమ్ప్రతిరమాగమనమ్.

క్తంతత్తథాఽకరోత్ ॥౧౯౨॥ సాతద్వచనమాకర్ణ్య యథాదేశంతదా

రమా । రథమారుహ్యాఖేదేన భానువాక్యాదరేణసా ॥ ౧౯౩ ॥ సంప్రా
ప్తావాయువేగేన రవియుక్తారమాపతిమ్ । తదాగమనవార్తాంచ శ్రుత్వా
తస్మిక్షణేహరిః ॥ ౧౯౪ ॥ జగామదర్శనాపేక్షీ హ్యాశక్తఇవసమ్ముఖ
మ్ । తాదృశీమాకృతింప్రాప్య తదద్భుతమివాభవత్ ॥ ౧౯౫ ॥ దేవా
నాంపూర్వదేవానాం మునీనామూర్ధ్వరేతసామ్ । భుజేభుజంగభూషస్య
వామంసంస్థాప్యవై భుజమ్ ॥ ౧౯౬ ॥ తథాఽపరంబ్రహ్మకంఠే నిధాయా
గాద్భుజంస్వభూః । ఏవంభూతంశ్రీనివాసం దదర్శకమలాలయా ॥ ౧౯౭ ॥
రథాదుత్తీర్య వేగేన కించిద్ధాస్యముఖాంబుజా । చాంపకంపుష్పనిచయం
వికీర్యపదపంకజే ॥౧౯౮॥ సమాలింగ్యాతిభక్త్యైవ ముహూర్తద్వయమా
స్థితా । తదాలింగనమాత్రేణ పుష్టాంగోవిష్టరశ్రవాః ॥ ౧౯౯ ॥ కుశలం
పరిపప్రచ్ఛ తస్యాస్సాపిహరేస్తదా । పితరౌసర్వలోకానాం రమానారా
యణావుభౌ ॥ ౨౦౦ ॥ సంప్రాప్తౌస్వస్థతాంరాజన్ సర్వదేవనమస్కృతౌ॥

⟶ రమాయైశ్రీనివాసకథితపద్మావతీపరిణయోదన్తః. ⟵

శ్రీరమా ॥ మాంమోహయతిగోవింద తవమాయాదురత్యయా ॥ ౨౦౧ ॥
భానునామయిగోవింద కర్మచిత్రంత్వయాకృతమ్ । త్వన్మాయామోహి
తాస్సర్వే బ్రహ్మేశానాదయస్సురాః ॥ ౨౦౨ ॥ వదాదేశంవాసుదేవ
మమాద్యాహ్వానకారణమ్ । సరమావచనంశ్రుత్వా సాధ్వీమాహమహీ
పతే ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ త్వయారామావతారేతు కథితంస్మరభా
మిని । వేదవత్యావివాహస్య సంప్రాప్తఃకాలఏషవై ॥ ౨౦౪ ॥ త్వత్స
న్నిధావోఢుమేనాం కామయేఽహంకలౌయుగే । వదత్యేవంహృషీకేశే
సాఽస్మరత్పూర్వికాంగిరమ్ ॥ ౨౦౫ ॥ శ్రీరమా ॥ తామంగీకురుగో
విందవివాహవిధిపూర్వకమ్।ఇతిమేవచనంకృష్ణసఫలంకురువత్సల॥ ౨౦౬॥
ఇత్యుక్త్వాశ్రీనివాసంసా ననామచముదాన్వితా । హరిస్తులోకజననీ మా
నందయదుదారధీః ॥ ౨౦౭ ॥ సరమాగిరమాకర్ణ్య పరిపూర్ణమనో
రథః । పరమానందసంపూర్ణ ఉరగాద్రావ్యరాజత ॥ ౨౦౮ ॥ సం

తోషసంసూచకసర్వగాత్రఆనన్దబాష్పేణసమృద్ధనేత్రః । బ్రహ్మాదిదే
వైర్నుతసచ్చరిత్ర స్తదాబభౌ వేఙ్కటశైలమిత్రః ॥ ౨౯ ॥ ... *
ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సర్వబంధు
లక్ష్మీసమాగమయోగోనామదశమోఽధ్యాయః.

భగవతఃపద్మాదికారితపరిణయార్హమంగళాభిషేకక్రమః.

జనకః ॥ తతఃకిమకరోత్కృష్ణ శ్రీనివాసస్సుతాంగతిః । తన్మమా
చక్ష్వభగవన్ విస్తరేణమహామునే ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ శ్రీలక్ష్మీసహిత
శ్రీమాన్ శ్రీనివాసఃపితామహమ్ । అబ్రవీత్ప్రీతమనసా ప్రయుంజా
నఃప్రయోజనే ॥ ౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కర్మాణిపుత్రకార్యాణి కురుశీఘ్రమ
తంద్రితః । సతద్వచనమాకర్ణ్య ససంతోషఃపితామహః ॥ ౩ ॥ కటా
హభాండనిచయ మానేతుంప్రేషయత్సురాన్ । గరుడప్రముఖాన్వీరాన్
నారాయణపరాయణాన్ ॥ ౪ ॥ తేతస్యవచనంశ్రుత్వా క్షణేనగరుడా
దయః । కటాహాదీన్గృహీత్వాథ సమాజగ్మురనేకధా ॥ ౫ ॥ అపూర
య త్తత స్తేషు సవాయుస్సలిలాధిపః। సుగంధంతోయనిచయం దివ్యతీర్థో
ద్భవంశుభమ్ ॥ ౬ ॥ తతస్సర్వాస్సువాసిన్యో వస్త్రాలంకారమండి
తాః । అరుంధతీంపురస్కృత్య కృతమంగళకౌతుకాః ॥ ౭ ॥ సదీపకల
శాన్రాజ న్పార్వతీప్రముఖా స్స్త్రియః । చక్రుస్సుమంతాన్మంగళ్యాన్ స
సావిత్రీపురోగమాః ॥ ౮ ॥ గాయంత్యశ్శుభగానాని నిరాతంకకృతంత
థా । కృష్ణావతారవిభవం గాయంత్యశ్చామరాంగనాః ॥ ౯ ॥ సిద్ధాఙ్గ
నాశ్చరాజేంద్ర తస్థుర్వైఖానసాఙ్గనాః । ఏవంప్రవృత్తేపుణ్యేస్మిన్ వివా
హేవేఙ్కటేశితుః ॥ ౧౦ ॥ స్నుషాశ్చవాసుదేవస్య జహసుశ్చారులోచ
నాః । శ్వశ్రూంచపురతఃకృత్వా మాతరంవకుళాంహరేః ॥ ౧౧ ॥
ఏవంమహోత్సవస్తత్రసమభూత్సప్తమీదినే । చతుర్దిక్షుచసంస్థాప్య
కలశాన్జలపూరితాన్ ॥ ౧౨ ॥ సూత్రేణవేష్టయిత్వాతు తన్మధ్యేరత్న
పీఠికామ్ । సంస్థాప్యసంభ్రమైర్యుక్తా ఇదమాహుస్సురాంగనాః ॥ ౧౩॥
ఉత్తిష్ఠపురుషశ్రేష్ఠ తిష్ఠత్వంసూత్రమండలే। సఇత్థముక్తోభగవాన్ యో
షితాంపురతోహరిః ॥ ౧౪ ॥ ప్రోవాచదీనవదనః ప్రస్రవన్నేత్రజంజలమ్।

పితామహామహాప్రాజ్ఞవివాహవిభవేమమ ॥ ౧౫ ॥ కఃకరోత్యభిషే
కంతుత్తైలేనాశీఃక్రమేణవై । యస్యనాస్తిమహారాజమాతావాపిపి
తాతథా ॥ ౧౬ ॥ వివాహేచవిపత్తౌచతస్యధిక్ జన్మజీవనమ్ । భగిన్యో
భ్రాతరశ్చైవమాతులాభాగినేయకాః ॥ ౧౭ ॥ నమేసంతిమహాప్రాజ్ఞ
కఃకరోత్యభిషేచనమ్ । మాతాపితృవిహీనానాంకాగతిర్వైభవిష్యతి ॥
నచమాతృసమంమిత్రంజనకేనసమంసుఖమ్ । నభార్యాసదృశంభాగ్యం
నపుత్రేణసమాగతిః ॥ ౧౯ ॥ నహిభ్రాతృసమోబంధుర్నవిష్ణోర్దేవ
తాపరా । ఇతిసంభాష్యగోవిందోలీలామానుషవిగ్రహః ॥ ౨౦ ॥ రురో
దలోకరీత్యైవపశ్యన్బ్రహ్మాననంహరిః । ఉపధార్యహరేర్వాక్యంసభవః
కంజసంభవః ॥ ౨౧ ॥ సాంత్వయన్వాసుదేవంతుభారతీమాహభూపతే ॥
బ్రహ్మ॥ కిమర్థంమోహయసినోమాయాపంజరవాసినః ॥ ౨౨ ॥ కోపినా
స్తీతియత్ప్రోక్తంతదసత్యంచతుర్భుజ। పుత్రోహంతవకల్యాణపౌత్రస్సా
క్షాత్త్రిలోచనః॥౨౩॥మన్మథోఽన్యఃపుమాన్పుత్రఃపౌత్రపుత్రష్షడాననః।
జగత్ప్రాణోజ్యేష్ఠపుత్రస్స్నుషాతేభారతీహరే॥ ౨౪॥ సరస్వత్యాదికా
స్సర్వాస్స్త్రియస్త్వత్పాదసేవికాః । త్వంపుమాన్పరమస్సాక్షాజ్జగద్ధాత్రీ
తవాంగనా ॥ ౨౫ ॥ క్రీడామాత్రమిదంమన్యేత్వత్కృతంపురుషోత్తమ।
ఏవంవిభవమాపన్నస్త్వంనోమోహయసేవృథా ॥ ౨౬ ॥ ఇత్థముక్త్వా
చతుర్వక్త్రోవాసుదేవంరమాసఖమ్ । రమాంసంకేతయామాససారమా
సఖమబ్రవీత్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీరమా॥ విదితంహృదయందేవతవవేఙ్కటవల్ల
భ। తైలాభ్యంగాదికర్మాణికరిష్యేపురుషోత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తిష్ఠత్యజ
దుఃఖంతేసమారోహవరాసనమ్ । సరమాగిరమాకర్ణ్యసంతోషాన్నయ
నాజ్జలమ్ ॥ ౨౯ ॥ ముంచన్మునివరాన్రాజన్నందయన్నరసారథిః । కశ్య
పాత్రిభరద్వాజవిశ్వామిత్రపురోగమాన్ ॥౩౦॥ ప్రణిపత్యవసిష్ఠంసఆహ
విశ్వంవిడంబయన్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అనుజ్ఞాందేహిమేబ్రహ్మన్మజ్జనార్థం
మహామునే ॥ ౩౧ ॥ తథాస్త్విత్యబ్రవీత్కృష్ణంవసిష్ఠస్సపురోహితః । స
పత్నీకాంస్తత్సురాన్సర్వాన్సభార్యాన్నృషిమణ్డలాన్ ॥ ౩౨ ॥ అనుజ్ఞా
ప్యానుగైస్సార్ధముదతిష్ఠత్సురోత్తమః । వికీర్యకేశమూలానిపూర్వాశాభి
ముఖంతతః ॥ ౩౩ ॥ ఆరోపయన్రత్నపీఠేశ్రీనివాసంసుమోహితః । తా

సాంమధ్యేసింధుపుత్రీరమాకమలోలచనా ॥ ౩౪ ॥ రుక్మపాత్రంసమా
దాయతైలపూరితమాదరాత్ । అభ్యాంజయత్తదాదేవీస్వాశీర్భిరభినం
ద్యతమ్॥ ౩౫ ॥ శ్రీరమా ॥ దీర్ఘాయుర్భవగోవిందబహుపుత్రోధనాధిపః।
చతుర్దశానాంలోకానామేకచ్ఛత్రాధిపోభవ ॥ ౩౬ ॥ ఏవముక్త్వాతదాదే
వీసాఽభ్యనక్తిస్మమాధవమ్। దేవాంగంమర్దయామాసతైలేనాతిసుగంధి
నా ॥ ౩౭ ॥ తదాదదౌబ్రహ్మపత్నీచంద్రకాశ్మీరకర్దమమ్ । తేనమార్జా
లతైలేనతథామృగమదేనచ ॥ ౩౮ ॥ హారిద్రాచూర్ణపిష్టేననిర్మృజ్యాచ
వృషాకపిమ్ । సుమంగళైర్వాద్యఘోషైస్సహసర్వపరిచ్ఛదైః ॥ ౩౯ ॥
సమంతాత్సర్వవీధీషుకరికుంభైరుపాహృతైః । సమంతాత్పుణ్యతీర్థస్థ
పుణ్యతీర్థాభిపూరితైః ॥ ౪౦ ॥ సరత్నైఃకాంచనైఃకుంభైస్స్థాపితోదక
మిశ్రితైః । అభిషేకంతతశ్చక్రేకమలాజగదీశితుః ॥ ౪౧ ॥ ఆపాదమౌ
ళిపర్యంతంసాకృత్వోద్వర్తనంహరేః । మేనేకృతార్థమాత్మానంసేవయా
కేశవస్యతు ॥ ౪౨ ॥ చతస్రస్తుసువాసిన్యఃపాణిభిఃకలశాన్నృప । ధృ
త్వామౌక్తికతోయైస్తమభ్యషించన్సురేశ్వరమ్ ॥ ౪౩ ॥ జలైర్నీరాజ
యామాసుఃపుత్రవాన్ధనవాన్భవ । ఇత్యాశిషాఽభినందంత్యశ్శ్రీనివా
సంసురాంగనాః ॥ ౪౪ ॥ గాయంత్యశ్శుభగీతానికౌఙ్కుమైస్సలిలైస్త
తః । ఆరాత్రికాంమాంగళికీంసర్వాశ్చక్రుస్తథాఽఙ్గనాః ॥ ౪౫ ॥
తదాదదౌబ్రహ్మపత్నీసావిత్రీవస్త్రముత్తమమ్ । తేనవస్త్రేణసర్వాం
గంమమార్జవిధివద్రమా ॥ ౪౬ ॥ పార్వతీధూపమాదాయదదౌలక్ష్మీక
రాంబుజే । ధూపయిత్వాసుధూపేనవికీర్ణోజ్ఝితబంధనాన్ ॥ ౪౭ ॥
బబంధకమలాదేవీమూర్ధజాన్మధుఘాతినః । ఆదర్శందర్శయామాససావి
త్రీస్వర్ణభూషితమ్ ॥ ౪౮ ॥ రతీశచ్చామరేచవీజయంత్యౌస్థితేతదా ।
ఛత్రందధారసాదేవీభారతీభక్తిసంయుతా ॥ ౪౯ ॥ పాదుకేప్రదదౌభ
ద్రాగఙ్గాగఙ్గాపితుస్తదా ॥ ౪౯½ ॥ నిధాయపాదౌవరపాదుకాద్వయేయ
యౌప్రపన్నార్తిహరోహరిస్స్వయమ్ । యాభ్యాంపురాపావనతాం
గతామునేశ్శాపేనశైలీత్వముపాగతాఽబలా ॥ ౫౦½ ॥ పాదుకా
భ్యాంచరన్స్వామిం వరాసనమగాద్ధరిః ॥ ౫౧ ॥ బ్రహ్మాదయస్సురశ్రే
ష్ఠాఇంద్రాద్యాలోకపాలకాః । కశ్యపాదిమునిశ్రేష్ఠా వసిష్ఠాదితపోధ

నాః ॥ ౫౨ ॥ సనకాద్యాశ్చ యోగీంద్రా భృగ్వాద్యాశ్చ ఋషీశ్వరాః ।
అర్యమాద్యాశ్చ పితరస్తుంబుర్వాద్యాశ్చ గాయకాః ॥ ౫౩ ॥ రంభాద్యా
శ్చైవ నర్తక్యస్సూతమాగధవందినః । ఉపాసతాసనే రమ్యే పశ్యంతః పురు
షోత్తమమ్ ॥ ౫౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే దక్షిణే పక్షివాహనమ్ । అష్ట
మీందుకలాకారే లలాటే దర్పణస్ఫుటే ॥ ౫౫ ॥ ఊర్ధ్వపుండ్రం దధారాథ
శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౫౬ ॥ తదాహ కమలా రాజన్ వకుళాలో
కమాతరమ్ । రేఖాం రచయ కల్యాణి లలాటే కుంకుమేన తు ॥ ౫౮ ॥ ఏవ
ముక్తా దేవమాత్రా రమా కుంకుమమాలిఖత్ ॥ ౫౭ ॥ తదా ముహూర్త
కాలస్తు దర్శితో దైవచింతకైః । భూషణాని * స్వపుత్రస్య పౌత్రం తు జగదీశి
తుః ॥ ౫౯ ॥ యాచయిత్వా మహారాజ కుబేరమథ సారమా । ఆదాయ
తం దదర్శాథ భగవానాహ తాం నృప ॥ ౬౦ ॥ భగవాన్ ॥ సంభూషయ వ
రారోహే భూషణైర్మాం వరాననే । ఏవముక్తా హసంతీ సా భూషణైస్తమ
భూషయత్ ॥ ౬౧ ॥ పీతాంబరం దధారాశు కటిసూత్రమనర్ఘకమ్ । స్వ
ర్ణైరాభరణైర్వస్త్రైర్భూషితస్తు తతో హరిః ॥ ౬౨ ॥ కశ్యపాత్రిభరద్వా
జవసిష్ఠాదీన్మహామునీన్ । నమశ్చక్రే విరించేశ వినతో పి విడంబయన్ ॥ ౬౩ ॥
సంధ్యాముపాస్య విధివత్కృత్వా తాత్కాలికక్రియాః । వసిష్ఠమాహూ
యోవాచ సంతోషోద్రిక్తమానసః ॥ ౬౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మునిశ్రేష్ఠ వ
సిష్ఠ త్వముత్తరం కార్యమాచర । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వసిష్ఠో వదతాం
వరః ॥ ౬౫ ॥ విరచ్య వేదికాం తత్ర మౌక్తికైశ్చతురశ్రికామ్ । శ్రీనివాసం
ప్రతిష్ఠాప్య సంకల్ప్య విధిపూర్వకమ్ ॥ ౬౬ ॥ చక్రే పుణ్యాహకర్మాథ వర
యిత్వా ద్విజన్మనః । అష్టవర్గం తతశ్చక్రే సృష్టికర్తా పితామహః ॥ ౬౮ ॥ త
తో నియుక్తా విధినా దత్వా తాంబూలదక్షిణాః । విప్రాణాం వేదవిదుషాం
తథా మఙ్గళవాదినామ్ ॥ ౬౭ ॥ దదుర్దేవా ధనం వస్త్రం వాసుదేవ
స్య యే ప్రియాః । తతస్సమాప్య కర్మాణి శాస్త్రోక్తాని యథావిధి ॥ ౬౯ ॥

---

* స్వపుత్రస్య జగదీశితుః బ్రహ్మణః - పౌత్రం కుబేరం - పులస్త్యపుత్రత్వాత్పౌత్రం.

భగవత్కృతపరిణయాజ్ఞకులదేవతాప్రతిష్ఠావిధానం

కులదైవమపృచ్ఛత్తం వసిష్ఠో వసుధాధిప । సతస్యవచనం శ్రుత్వా భగవా
న్నాహవై మునిమ్ ॥ ౨౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వసిష్ఠమమకల్యాణీకులదేవీశ
మీస్మృతా । మమాపిపాండవానాంచ నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౨౧ ॥
క్వచాస్తిసద్రుమశ్రేష్ఠ ఇత్యుక్తేఽగస్త్యఊచివాన్ ॥అగస్త్యః॥ అత్రై
వోత్తరదిగ్భాగేతీర్థేకౌమారసంజ్ఞకే ॥ ౨౨ ॥ వర్తతేవృక్షరాజస్సతత్ర
గత్వాతమానయ । అగస్త్యవచనేనైవంతత్రగత్వాథతంద్రుమమ్॥౨౩॥
కృత్వాప్రదక్షిణంరాజన్ భగవాన్ లౌకికైస్సమః । నమశ్చక్రేశమీవృక్షం
కులదైవంవృషాకపిః ॥ ౨౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శమిపాపంశమయమేశమిశ
త్రువినాశి। అర్జునస్యధనుర్ధాత్రిరామస్యప్రియదర్శని ॥౨౫॥ మాతర్మేకురు
కల్యాణమవిఘ్నేనసురప్రియే । కలహాస్సర్వదేవానాం రాజ్ఞస్తస్యచనో
ద్భవేత్ ॥౨౬॥ ఇతిసంప్రార్థ్యదేవేశఃకులదేవీంసురార్చితామ్ । అర్చయి
త్వావిధానేనస్కంధమల్పంమహీపతే ॥ ౨౭ ॥ నికృత్యశిరసాధృత్వావా
దిత్రాణాంస్వనేనచ।పూరయన్నంబరంసర్వంపునస్స్వస్థానమాగతః॥౨౮॥
శ్రీనివాసః ॥ సాకుత్రస్థాప్యతేబ్రహ్మన్ వసిష్ఠకులదేవికా । వదత్యేవంవా
సుదేవేవసిష్ఠంవసుధాధిప ॥ ౨౯ ॥ నారదశ్చాంతికంగత్వాప్రోవాచమ
ధుసూదనమ్ ॥ శ్రీనారదః ॥ వారాహశరణేదేవ స్థాప్యతాంకులదేవ
తా ॥ ౩౦ ॥ యస్మిన్ స్థానేస్వకంధామతత్రతాంకృష్ణపూజయేత్ । ఏవం
విద్వన్మతంపూర్వం నిర్మితంపరమేష్ఠినా ॥ ౩౧ ॥ సనారదవచశ్శ్రుత్వా
వసిష్ఠసహితోహరిః । వరాహశరణంగత్వావచఏతత్తమబ్రవీత్ ॥౩౨॥
శ్రీనివాసః ॥ ప్రసాదాత్తవగోవిందవివాహంకర్తుముత్సుకః । సహితోఽధ
రయాసార్ధంత్వమాగచ్ఛనృపాలయమ్ ॥ ౩౩ ॥ గురుస్త్వంసర్వలోకా
నాంకృతకృత్యంచమాంకురు । శ్రీనివాసవచశ్శ్రుత్వాభూధరోవాక్యమ
బ్రవీత్ ॥ ౩౪ ॥ శ్రీవరాహః ॥ మమస్థానేమహారాజ వకుళాంవిద్ధిమేస
ఖీమ్ । క్షేత్రంపక్వంమదీయంయత్తస్మాన్నాంత్యక్తుమర్హసి ॥ ౩౫ ॥ వ
రాహవచనంశ్రుత్వా వాసుదేవోఽభ్యభాషత ॥ శ్రీనివాసః ॥ కులదేవీప్ర
తిష్ఠాంచకరిష్యేశరణేతవ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యేవంప్రార్థయన్తంతంశ్రీనివాసం
పరాత్పరమ్ । తథాస్త్విత్యబ్రవీద్రాజన్ కోలరూపీహరిస్స్వయమ్ ॥౩౭॥

కలశేస్వర్ణఖచితే ముక్తారాశింప్రపూర్యచ । వస్త్రేణవేష్టయిత్వాఽథ పూజాంకృత్వావిధానతః ॥ ౭౭ ॥ ప్రతిష్ఠాప్యవరాహస్య సన్నిధౌప్రాకృతోయథా । స్వస్థానంపునరాగత్యశ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥౭౯॥ అభో

కుబేరాచ్ఛ్రీనివాసకృతస్వపరిణయార్థఋణాదానప్రకారః.

జనేనగంతవ్యంనారాయణపురాహ్వయమ్। ఆకాశరాజనగరమితినిశ్చిత్య చేతసి ॥౯౦॥ బ్రహ్మాణమబ్రవీద్రాజం స్వరయాగమనేరతః ॥శ్రీనివాసః॥ విధేఽద్యైవనియుంక్ష్వత్వం సేనాం తేచతురంగిణీమ్ ॥ ౯౧॥ శీఘ్రం గంతుంచతుర్వక్త్ర నారాయణపురంప్రతి । మాభూత్కాలోవృథైవాత్రదూరోధ్వాహ్యస్యవర్తతే ॥ ౯౨ ॥ బలంసర్వంవనేతాత వృద్ధబాలాబలాన్వితమ్ । శనైర్గచ్ఛతురాజేంద్ర మునిమండలపూర్వకమ్ ॥ ౯౩ ॥ సతస్యవచనంశ్రుత్వా చక్రపాణేశ్చతుర్ముఖః । వచనంవ్యాహరచ్ఛీఘ్రం పితరంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౯౪ ॥ బ్రహ్మ ॥ కృత్వాపుణ్యాహకర్మాణి ప్రతిష్ఠాప్యకులేశ్వరీమ్ । నోపవాసేనగోవిందగంతవ్యమితిమేమతిః ॥ ౯౫ ॥ మునయఃక్షుధితాస్సర్వేబాలవృద్ధాదయస్తథా। వదత్యేవంచతుర్వక్త్రే చక్రపాణిరభాషత ॥ ౯౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వచనానిమహార్హాణి తవపుత్రపితామహ । కథంకార్యమకార్యంచనైవజానాసిపుత్రక ॥ ౯౭ ॥ దేశకాలావనాలోచ్య భాషసేబాలిశోయథా । ద్రవ్యాణామయుతంతాతగతంమేకాననేగిరౌ ॥౯౮॥ ఏవంవ్యయంసమాపన్నం కథంపశ్యసిచక్షుషా । జ్ఞాత్వాపిరిక్తతాంవాచా త్వేవముక్తేకథంభవేత్ ॥ ౯౯ ॥ వదత్యేవంస్వపితరి బ్రహ్మలోకపితామహః । తూష్ణీమాసమహారాజ భగవత్పురతస్తదా ॥ ౧౦౦ ॥ నీలకంఠోఽబ్రవీద్వాక్యంపితరంస్వపితుస్తతః । నీలకంఠః ॥ శ్రోతవ్యంవచనంతాతమమబాలస్యమాధవ ॥ ౧౦౧ ॥ వివాహకరణేదేవ తథాభవనకర్మణి । ప్రారబ్ధస్యాంతపర్యంతంయోహియత్నంసమాచరేత్ ॥ ౧౦౨ ॥ సఏవపుణ్యవాఁల్లోకే కీర్తిమేతినసంశయః । సంపాద్యాస్సర్వసంభారాశ్శుభకార్యేషుపుష్కలాః ॥ ౧౦౩ ॥ బహుళార్థవ్యయేనాపితదభావేత్వృణంచరేత్ । సశంభువచనంశ్రుత్వా శంబరారిపితాబ్రవీత్ ॥ ౧౦౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సభాయాంకిమిదంప్రోక్తంపౌరుషేణవచశ్శివ । కోవాద్యఋణదాతాఽస్తి వివాహస్యా

స్యపుష్కలమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ పురుషఃపౌరుషాద్యత్నమాచరేన్నైవభావ
యేత్ । ఏవముక్త్వాశివంప్రాహ కుబేరంపురుషోత్తమః ॥ ౧౦౬ ॥ శ్రీ
భగవాన్ ॥ నిమిత్తంవర్తతేకించిదితఏహిధనాధిప । ఇత్యేవముక్తోధన
దఃపితామహసమన్వితః ॥ ౧౦౭ ॥ సముత్థాయసభామధ్యాత్త్వరితంశివ
సంయుతః । బ్రహ్మణాసకుబేరేణశఙ్కరేణరమాపతిః ॥ ౧౦౮ ॥ ఏ
కాంతేస్వామితీర్థస్యపశ్చిమేఽశ్వత్థసన్నిధౌ । గత్వోవాచధనేశానంశ్రీ
నివాసస్సతాంగతిః ॥ ౧౦౯ ॥ శ్రీనివాసః ॥ సాధయస్వమహాభాగక
ల్యాణంమేకలౌయుగే । దత్వాధనంయావదిష్టంపుత్రస్యనరవాహన ॥
వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వావసుపాలోఽబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ కుబేరః ॥ త్వదధీనందేవ
సర్వంజగదేతచ్చరాచరమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ బహూనాంజీవరాశీనాంమధ్యే
కోహంజగత్పతే । నియోజితేనభవతారక్షితంత్వద్ధనంమయా ॥౧౧౨॥
తద్దానాదానయోశ్శక్తిర్మమనాస్తిఖగధ్వజ । గ్రహీతాత్వంచదాతాచ
స్వతంత్రోఽత్రత్వమేవహి ॥ ౧౧౩ ॥ బ్రువత్యేవంధనపతౌశ్రీపతిర్వాక్య
మబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏకస్మిన్బ్రహ్మదివసేత్వవతారాదశస్మృ
తాః ॥ ౧౧౪ ॥ మమావతారసమయేనానయామిధనంగృహాత్ । భాగ
తంచధనంరాజన్నైవనేష్యామిమద్గృహమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ యథాయుగం
యథాకాలంయథాదేశంయథావయః । అవతారమహంకుర్వన్రమేఽ
త్రరమయాసహ ॥ ౧౧౬ ॥ నిమిత్తమాత్రమపిమేధనంత్వంధనదాధు
నా । యుగానుసారిణేదేహి దేశకాలానుసారతః ॥ ౧౧౭ ॥ సతస్యవ
చనంశ్రుత్వాకుబేరోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ కుబేరః ॥ యుగానుసారిణస్తే
ద్యకథందాస్యామిచక్రభృత్ ॥ ౧౧౮ ॥ యదిదత్తంత్వయాపత్రంతదా
దాస్యామితేవసు ॥ అధనస్సధనంలోకేయథాకాంక్షతిమాధవ ॥౧౧౯॥
తథైవనరశార్దూలభగవాన్లోకిస్సమః । ఏవంతద్వచనంశ్రుత్వాహరి
ర్బ్రహ్మాణమబ్రవీత్ ॥ ౧౨౦ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కథంలేఖ్యంమయాపత్ర
మృణాదానేవదాద్యమే ॥ బ్రహ్మా ॥ ఋణగ్రాహీశ్రీనివాసోధనదాయీ
ధనేశ్వరః ॥ ౧౨౧ ॥ ఆత్మకార్యనిమిత్తంతుకల్యాణార్థంకలౌయుగే ।
వైశాఖేశుక్లసప్తమ్యాంవిళంబేచైవవత్సరే ॥౧౨౨॥ నిష్కాణాంరామ
ముద్రాణాంలక్షాణిచచతుర్దశ । ద్రవ్యందత్తంధనేశేనవృద్ధిగ్రహణకాం

క్షిణా ॥ ౧౨౩ ॥ సవృద్ధిదిత్సతామూలంస్వీకృతంచక్రపాణినా । వివా
హావర్షమారభ్యసహస్రాంతేధనంపునః ॥ ౧౨౪ ॥ దాతవ్యంయక్షరాజా
య శ్రీనివాసేనశార్ఙ్గిణా।ఏకస్సాక్షీచతుర్వక్త్రోద్వితీయస్త్రిలోచనః ॥
తృతీయోఽశ్వత్థరాజస్తువేత్తిసర్వమిదందృఢమ్ । ఇత్యేతదృణపత్రంతు
శ్రీనివాసోఽలిఖత్స్వయమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ ఏవంపత్రార్థమాకర్ణ్యఋణప
త్రంరమాపతిః । లిఖిత్వాతత్కరేదత్త్వాధనేశంచాబ్రవీద్ధరిః ॥ ౧౨౮ ॥
ధనందేహిధనేశానపత్రేలిఖితమానకమ్ । ఏవముక్తోవసుపతిర్వాసుదే
వేనభూమిప ॥ ౧౨౭ ॥ దదౌధనంకుబేరస్తుక్లృప్తసంఖ్యంవృషాకపేః ।
దృష్ట్వాతద్ధనరాశింతుతత్కరేఽదాద్ధరిర్నృప ॥ ౧౨౯ ॥ కుబేరమబ్రవీ

శ్రీనివాసాజ్ఞయాకుబేరకృతవైవాహికపదార్థసజ్జీకరణప్రకారః

ద్దేవస్సంభారానయనంప్రతి ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆనీయతాంతండులంచ
మితంప్రస్థైర్ధనేశ్వర ॥ ౧౩౦ ॥ మాషాదికంచముద్గాదీన్గోధూ
మాంశ్చసమానయ । గుడతైలమధుక్షీరశర్కరాజ్యదధీనిచ ॥ ౧౩౧ ॥
వస్త్రాణియోగ్యమాల్యానిసోత్తరీయాణిచానయ । తిలహింగుమరీ
చాదిజీరసర్షపమేధికాన్ ॥ ౧౩౨ ॥ హారిద్రాక్తానికుర్వీథావస్త్రాణిద్వి
జయోషితామ్ । కంబళాశ్చధనాధీశక్రీయంతామితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౩౩ ॥
దేవానాముత్తరీయంచదేవస్త్రీణాందుకూలకమ్ । పూగీఫలానిదివ్యాని
నాగవల్లీదళానిచ ॥ ౧౩౪ ॥ ఏలాలవంగకర్పూరమృగనాభీరసంతథా ।
మాంగల్యతంతుంకన్యాయాఃపాదాంగుష్ఠాదిముద్రికామ్ ॥౧౩౫॥ హ
స్తాంగుళీయకంమేద్యకుబేరకురుశీఘ్రతః । ఇతిగోవిందవచనంశ్రుత్వాఽ
సౌనిర్గమేక్షణాత్ ॥ ౧౩౬ ॥ కుబేరః ॥ త్వత్ప్రసాదేనగోవిందసర్వం
సజ్జీకృతమ్మయా । పాకార్థంపుణ్డరీకాక్షనియుంక్ష్వాగ్నిమతఃపరమ్ ॥

భగవదాజ్ఞయావహ్నికృతదివ్యాన్నసజ్జీకరణప్రకారః

ఏవముక్తఃకుబేరేణశ్రీనివాసస్సతాంగతిః । షణ్ముఖంప్రేషయామాసవ
హ్నేరాహ్వానకారణాత్ ॥ ౧౩౭ ॥ సగత్వాత్వరితంస్కందశ్శాస-
నంజ్ఞాపయన్హరేః । సంప్రాప్తోవాయువేగేనసహితోజాతవేదసా ॥
తతఃప్రోవాచభగవాంస్త్వరితంహవ్యవాహనమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ క్షణా

ఘృతైర్వ్యన్నశాకాదిపచస్వాహాసమన్వితః ॥ ౧౪౦ ॥ ఇతినారాయణవ
చశ్శ్రుత్వాగ్నిస్తమభాషత ॥ అగ్నిః ॥ పాకార్థంభాజనంకృష్ణనాస్త్యే
కమపిమేహరే ॥ ౧౪౧ ॥ కార్యఃపాకోమహారాజబహూనాంభక్తవత్స
ల।ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాశార్ఙ్గ్యగ్నింప్రత్యభాషత ॥ ౧౪౨ ॥ భవతాం
భవనేతాత కించిజ్జాతేమహోత్సవే । భాజనానిమహాభాగ వర్ధంతే
వటబీజవత్ ॥ ౧౪౩ ॥ మమకల్యాణసమయేభాణ్డమేకంనదృశ్యతే ।
దైవమేవపరంమన్యేసర్వేషాంసర్వసాధనే ॥ ౧౪౪ ॥ ఉపాయంశృ
ణుసప్తాస్యపాకార్థంభాజనైర్వినా । అన్నంస్వామిసరోమధ్యేసూపం
పాపవినాశనే ॥ ౧౪౫ ॥ వియద్గఙ్గాజలేవహ్నేపరమాన్నంగుడాన్వి
తమ్ ॥ దేవతీర్థేశాకమగ్నేతుంబుతీర్థేతుచిత్రకమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ కుమా
రధారికాతీర్థేభక్ష్యాణివివిధానిచ । పాణ్డుతీర్థేచకర్తవ్యాస్తింత్రిణీరస
ఉత్తమః ॥ ౧౪౭ ॥ వ్యంజనాన్యన్యతీర్థేషుకందమూలఫలైస్సహ । క్రి
యంతాంలేహ్యపేయానితీర్థేష్వన్యేషుపావక ॥ ౧౪౮ ॥ ఇతిదేవస్య
వాక్యానిప్రశశంసుర్మహర్షయః । తథాచకృతవాన్తాతవేదావేదవిశార
దః ॥ ౧౪౯ ॥ ఏవంవిచిత్రకర్మాణిహరేర్వైకుణ్ఠవాసినః । యుగాను
సారిణస్తస్యతదద్భుతవిడంబనమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అచింత్యందేవతాకార్యమ
వాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ అగ్నిః ॥ దధ్యోదనతిలాన్నేచపరమాన్నంమధు
స్రవమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ మాషాపూపాగుడాపూపాశ్శాకద్వయమతఃపర
మ్ । సర్వంసుపక్వతాంనీతంత్వత్ప్రసాదేనకేశవ ॥ ౧౫౨ ॥ ఆమంత్ర
యద్విజేంద్రాంశ్చసురానపిమునీనపి । అగ్నివాణీంసమాకర్ణ్యశ్రీనివా

శ్రీశేషాద్రౌకశ్యపాదిభ్యోబ్రహ్మాదికృతోపచారప్రకారః.

సోనిరామయః ॥ ౧౫౩ ॥ సంప్రైషయచ్ఛివసుతంషణ్ముఖంమిథిలేశ్వ
ర । సజగామాతివేగేనజపతోగ్నిపరాయణాన్ ॥ ౧౫౪ ॥ బ్రాహ్మణా
న్వేదవిదుష ఆజుహావజనాధిప । పాకస్సుపూర్ణతాంప్రాప్త ఉత్తిష్ఠతసు
రద్విజాః ॥ ౧౫౫ ॥ ఇతితేనసమాహూతాఃకశ్యపాత్రిపురోగమాః ।
దేవాశ్చనికటంతస్యపాకస్థానస్యభేజిరే ॥ ౧౫౬ ॥ విభజ్యతత్రవిధివ
త్పాత్రభూతాన్పృథక్పృథక్ । పఙ్క్తీశ్చకారయిత్వాథతారతమ్యా
నుసారతః ॥ ౧౫౭ ॥ పాత్రాణివ్యస్తృణోచ్ఛంభుఃపాత్రాపాత్ర

విచక్షణః । పాణ్డుతీర్థంసమారభ్యశ్రీశైలావధిభూసురాః ॥ ౧౫౮
దేవాశ్చనిబిడీభూతాస్తస్మిన్కృష్ణమహోత్సవే । స్థితాదేవద్విజా
స్తత్రస్వస్వపాత్రాంతికేపృథక్ ॥ ౧౫౯ ॥ తదాహభగవాన్రాజన్
బ్రహ్మాణంచతురాననమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనర్పితంనదాతవ్యం దేవా
నాంచద్విజన్మనామ్ ॥ ౧౬౦ ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వజ్ఞంసర్వభోక్తా
రంసర్వలోకేశ్వరేశ్వరమ్ । త్వామేవవేద్మిగోవిందనత్వత్తోన్యోనచా
ధికః ॥ ౧౬౧ ॥ కస్మైనివేదయేయంభోఃప్రశాధికమలాపతే । స
పుత్రవచనంశ్రుత్వాపుత్రమాహహసన్నివ ॥ ౧౬౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
అహోబిలనృసింహస్యపూజాంకృత్వానివేదయ । ఇత్యుక్తోవాసుదే
వేననృసింహస్యార్పణంనృప ॥ ౧౬౩ ॥ బ్రహ్మచకారసర్వేషాంమునీ
నామపిసమ్మతమ్ । గృహారాధనదేవాంశ్చామంత్ర్యైనర్చతతఃపరమ్ ॥
అక్షతాఢ్యాంబుగంధైశ్చధూపదీపానులేపనైః । విప్రాణామర్చనంచ
క్రేబ్రహ్మచవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ ననామానందసంపూర్ణోహరి
స్తాంస్తాన్కైస్సమః । పరివేషంతతశ్చక్రురష్టౌదిక్పాలకాస్తదా ॥ ౧౬౬ ॥
పాత్రసంస్కారపూర్వంచచక్రుస్తేపరివేషణమ్ । పరివేషంచసంపూ
ర్ణమాకర్ణ్యాగ్నిముఖాద్ధరిః ॥ ౧౬౭ ॥ ఏకోవిష్ణుర్మహద్భూతంపృథ
గ్భూతాన్యనేకశః । త్రీన్లోకాన్వ్యాప్యభూతాత్మాభుఙ్క్తేవిశ్వభుగ
వ్యయః ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్థంకృష్ణార్పణంచక్రేశ్రీనృసింహాయవిష్ణవే । కశ్య
పాద్యాంశ్చగోవిందోజుషధ్వమితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౬౯ ॥ భవతాంజ్ఞాన
పూర్ణానాంకిమనేనాద్యపూర్ణతా । భవిష్యతిమహాప్రాజ్ఞాదయావంత
స్తపోధనాః ॥ ౧౭౦ ॥ దరిద్రంమాంచజానంతస్త్వన్నంమేసజలంల
ఘు । బహూకృత్యస్వీకురుతకృపయానితరామితి ॥ ౧౭౧ ॥ ప్రార్థ
నాంబ్రాహ్మణానాంతుకృతవాన్హరిస్తోయథా । వాసుదేవవచ
శ్శ్రుత్వావాక్యమాహుర్మహీసురాః ॥ ౧౭౨ ॥ ఋషయః ॥ తవా
న్నమమృతప్రఖ్యంముక్తిమార్గస్యసాధనమ్ । వయంధన్యాఃకృతార్థాస్స్మః
కలౌపాపౌకలేవారే ॥ ౧౭౩ ॥ అభినంద్యతమిత్థంతేసుసంతుష్టాఅ
భుంజత । భోజనానంతరంరాజన్బ్రాహ్మణానాంయథార్హతః ॥ ౧౭౪ ॥

తాంబూలందక్షిణాంచైవ ప్రదదౌభగవాన్హరిః । సవిప్రభోజనస్యాన్తే స్వయంభోజనమాచరత్ ॥ ౧౭౫ ॥ పుత్రేణపుత్రపుత్రేణభార్యయా బంధుభిర్యుతః । సాగ్నిస్సలోకపాలశ్చసశేషోగరుడాన్వితః ॥ ౧౭౬ ॥ భోజనాంతేదినాధీశోరాత్రిస్థానముపాగతః । శయనంకృతవాన్కృష్ణః పర్యంకేరమయాసహ ॥ ౧౭౭ ॥ స్వయంనిద్రావిహీనోఽపిరేమే ప్రాకృతవద్ధరిః ॥ బ్రహ్మాదయస్సురశ్రేష్ఠాఃకశ్యపాత్రిపురోగమాః॥౧౭౮॥ శయనంచక్రిరేరాజన్కందరేషుగృహేషుచ । వృక్షమూలేషుశైలా

భగవదాజ్ఞయాబ్రహ్మకృతసైన్యసజ్జీకరణప్రకారః.

నాంగహ్వరేషుదరీషుచ ॥ ౧౭౯ ॥ తతఃప్రభాతేవిమలేశ్రీనివాసస్స తాంగతిః । గరుడంప్రేషయామాసబ్రహ్మాణంప్రతిభూమిప ॥ ౧౮౦ ॥ గత్వావాయువేగేనబ్రహ్మాణంతల్పసంస్థితమ్ । ప్రత్యువాచమహారా జపక్షిరాట్పరమంవచః ॥ ౧౮౧ ॥ గరుడః ॥ గచ్ఛతాతాంతికంబ్ర హ్మన్వస్త్రాలంకారభూషితః । హంసమారుహ్యచంద్రాభంగంతుం రాజేంద్రపత్తనమ్॥౧౮౨॥వాద్యాంతాంచవిచిత్రాణివాదిత్రాణిమహాంతి చ।గజమారోప్యమహతీభేరీచాద్యానువాద్యతామ్॥ ౧౮౩ ॥ వాహనాని విచిత్రాణిరథాఆందోళికాఅపి ।అలంక్రియంతాంరాజేంద్రపురీంగంతుం ససంభ్రమమ్ ॥ ౧౮౪ ॥ పక్షిరాడ్వచనంశ్రుత్వాపక్షివాహననందనః । నియోజయామాసతదాబలందేవగణస్యచ ॥ ౧౮౫ ॥ గజానాంచహ యానాంచవృషభాణాంచమండలమ్ । పదాతీనాంచశూరాణాంమం డలంసమలంకృతమ్ ॥౧౮౬॥ శూరాశ్చకృతవిద్యాశ్చధృతశస్త్రాస్త్ర పాణయః । పితామహంపురస్కృత్యజగ్మునారాయణాంతికమ్ ॥ తంద్రృష్ట్వాసర్వదేవేశంభగవానాహభూపతే ॥ శ్రీనివాసః ॥ విలంబః క్రియతేకస్మాద్గమనార్థంపితామహ ॥ ౧౮౮ ॥ నియోజయబలంస ర్వంరాజధాన్యైనృపస్యచ । ఇత్థంహరేర్వచశ్శ్రుత్వావాసుదేవాత్మ జోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౮౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ సజ్జీకృతంబలంసర్వంధృతాయుధమ రిందమ । ఉత్తిష్ఠపురుషశ్రేష్ఠసమారోహఖగేశ్వరమ్ ॥ ౧౯౦ ॥ స

వియద్రాజపురప్రతిసపరికర శ్రీనివాస గమనమ్.

ఇత్థముక్తోభగవాన్గరుడస్కంధమాస్థితః । బ్రహ్మాణమగ్రతఃకృత్వా

రుద్రంకృత్వాతుదక్షిణే ॥ ౧౯౧ ॥ వామేవాయుంతతఃకృత్వా కుమారేర
పృష్ఠత స్తథా।రమామారోపయామాస రథంకాంచననిర్మితమ్॥౧౯౨॥
మాతరంవకుళాంరాజన్ విమానంసూర్యసన్నిభమ్ । సమారోప్యమహా
రాజ భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౧౯౩ ॥ స్వయంతుగరుడారూఢో జగామ
చసతాంగతిః । శేషోదధారరాజేంద్ర శ్వేతచ్ఛత్రంశశిప్రభమ్ ॥ ౧౯౪ ॥
చామరేచంద్రసంకాశే వీజయామాసమారుతః । వ్యజనేనవిచిత్రేణరత్న
దండేనమాధవమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ వీజయామాసరాజేంద్ర విష్వక్సేనఃప్రతా
పవాన్ । భేరీదుందుభినిర్ఘోషై ర్వాదిత్రాణాంమహాస్వనైః ॥ ౧౯౬ ॥
నర్తకైర్నటనైశ్చైవ హాహాహూహూయుతోఽఞ్జసా । యయావిభవ
మాపన్న స్సర్వాత్మాసర్వతోముఖః ॥ ౧౯౭ ॥ గమనేవాసుదేవస్య దే
వానామపిభూమిప । ఋషీణాంపూర్వదేవానాం గంధర్వాణాంతపస్వి
నామ్ ॥ ౧౯౮ ॥ సంమర్దస్సంబభూవాత్ర పశూనాంమానుషాత్మనామ్।
వనితానాంచవృద్ధానాం బాలానాంరక్షసామపి ॥ ౧౯౯ ॥ అన్యోన్యం
కలహ స్తత్ర వనితానామభూత్తదా । ఋషీణామృషికన్యానాం దేవస్త్రీ
ణాంచదైవతైః ॥ ౨౦౦ ॥ తత్రాధనాతుగచ్ఛంతీ మార్గమధ్యేమహీపతే।
కాచిద్భర్తారమాలంబ్య పుత్రమంకేనిధాయచ ॥ ౨౦౧ ॥ భారముద్ధృత్య
శిరసి పద్భ్యామేవస్మగచ్ఛతి । తస్మిన్కాలేమహారాజ రథస్థాస్సురయో
షితః ॥౨౦౨॥ పంథానమనురుంధంత్యోఽతర్జయంశ్చాధనాన్కృశాన్।
తదావియోగమాపన్నా భర్త్రాసాభారపీడితా ॥ ౨౦౩ ॥ కూజంతీనా
థహానాధవనేనత్యక్తుమర్హసి। ఏవముక్త్వావిప్రపతత్సపుత్రాపతితాభువి॥
రుదితాశ్శిశవస్తత్ర ప్రహృష్టాస్తత్రకేచన। కేచిత్పయస్సకాంక్షంతి కేచి
దన్నంమహీపతే ॥ ౨౦౪ ॥ భుంజంతికేచిత్క్షీరాన్నం కేచిద్దధ్యోదనం
నృప ॥ ౨౦౫ ॥ హసంతికేచిత్ప్రరుదంతికేచి త్ప్రయాంతికేచిత్ప్ర
లపంతికేచిత్ । పతంతమన్యేకరపల్లవేన సముద్ధరంతిస్మహసంతికేచన ॥
సురాంగనాశ్చరాజేంద్ర తథావైఖానసాంగనాః ॥ ౨౦౭ ॥ ఋష్యం
గనాశ్చగంధర్వవనితాశ్చారులోచనాః।అవారోహన్గిరేశ్చైవ శ్రీనివా
సపరాయణాః ॥ ౨౦౮ ॥ శేషాచలంసమారభ్య నారాయణపురావధి।

తిలమాత్రావకాశస్స మార్గమధ్యేనదృశ్యతే ॥ ౨౧౯ ॥ మధ్యేకృత్వాప
ద్మతీర్థం గతాసావాహినీహరేః। ఋగ్యజుస్సామాథర్వాద్యైర్గీయమానో
జగద్గురుః ॥ ౨౧౦॥ శ్రీపతిఃపద్మతీర్థాఖ్యం మహాతీర్థంమహీపతే। ఆససాద
జగద్యోని స్సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౧౧ ॥ ససురాసురగంధర్వ సిద్ధసా
ధ్యమరుద్గణః।ప్రాప్తంగరుడమారూఢంకృష్ణద్వైపాయనాత్మజః॥౨౧౨॥

భగవన్తమ్ప్రతిశుకమునికృతోపచారక్రమః.

సాష్టాంగన్యసనంరాజన్ ప్రణిపత్యశుకోబ్రవీత్ । తపశ్చసఫలంమన్యే కృ
తమ్మే పురుషోత్తమ ॥ ౨౧౩ ॥ యోభవాన్బ్రహ్మరుద్రాద్యైరగమ్యోవే
దగోచరః । తంభవంతంప్రపశ్యామి నేత్రాభ్యాంపురుషోత్తమ ॥ ౨౧౪ ॥
సపుత్రమిత్రాఖిలలోకపాలం శేషేణలక్ష్మ్యాచయుతంయతోఽహమ్ ।
పశ్యామిభాగ్యోదయశాలిదృగ్భ్యాంత్వత్పాదపూజాసఫలాతతోమే ॥
విజ్ఞాపనంమేశృణుదేవరాజప్రసాదహేతోస్తవవాసుదేవ । కృత్వాకృ
పాంవేఙ్కటశైలనాథ భుక్త్వామదీయంఫలకందమూలమ్॥౨౧౬॥ఇత్యు
క్తోమునినాతేన వాసుదేవోభ్యభాషత ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ శృణుతాపసశా
ర్దూల వచనంసాధుసమ్మతమ్ ॥ ౨౧౭ ॥ భవాన్కృశోవిరాగీచబ్రహ్మచా
రీదృఢవ్రతః । వయంసంసారనిరతా బహవశ్చాత్రభూసుర ॥ ౨౧౮ ॥
అద్యైవనగరీంగత్వా రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః। తత్రైవభోజనంకుర్మ ఇతి
మేవర్తతేమనః ॥ ౨౧౯ ॥ వదత్యేవంహృషీకేశే వ్యాసపుత్రోభ్యభాషత।
శ్రీశుకః ॥ నిష్కించనోహంగోవింద నిష్కించనజనప్రియ ॥ ౨౨౦ ॥
త్వయిభుక్తేజగద్భుక్తం నాత్రకార్యావిచారణా । వదత్యేవంశుకేకృష్ణం
వకుళావాక్యమబ్రవీత్ ॥౨౨౧॥ వకుళా ॥ శృణుతద్వచనంకృష్ణ త్వద్వివా
హేరమాపతే । యత్నంబహువిధంచక్రే రాజానంసహిబోధయన్ ॥
ఇతిమాతుర్వచశ్శ్రుత్వా మాధవశ్శుకమబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ త్వద్వా
క్యామృతపానేన తృప్తిర్మేఽభూన్మునీశ్వర ॥ ౨౨౩ ॥ కిమన్యేనప్రాకృతేన
ఫలేనాల్పరసేనమే । తథాపితవవాక్యేన కరిష్యేభోజనంమునే ॥ ౨౨౪ ॥
సాంత్వయిత్వామునివరం గరుడాదవరుహ్యసః । కుటీరంసంప్రవిశ్యాథ
సపుత్రస్సపరిగ్రహః ॥ ౨౨౫ ॥ ముంజైఃకృతాసనేరమ్యే సంస్థితఃపర
మేశ్వరః । శుకస్స్నాత్వాపద్మతీర్థేకృత్వాన్నంభక్తిసంయుతః ॥ ౨౨౬ ॥

అమృతాబీజనిచయం ముష్టిభిః ప్రవిహాత్యచ । తత్తండులైర్మహారాజకృత
వానన్నముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ బృహతీఫలసంయుక్తం తింత్రిణీరససం
యుతమ్ । స్వాంతరస్థస్యయద్యోగ్యం పూజాసాధనమేవచ ॥ ౨౮ ॥ తే
నైవబాహ్యామూర్తేస్తు పూజనంసాధుసంమతమ్ । ఇతిమత్వార్థతత్వజ్ఞః
కృత్వాపాదావనేజనమ్ ॥ ౨౯ ॥ పద్మపత్రాణిచాస్తీర్య తత్రాన్నంర
సముత్తమమ్ । వినిక్షిప్యవిశేషేణ కృతసాష్టాంగసన్నతిః ॥ ౩౦ ॥ భో
జనంకురుగోవింద సదాపూర్ణమనోరథ । ఏవంసంప్రార్థితోదేవ శ్శుకే
నపరమర్షిణా ॥ ౩౧ ॥ తద్భక్తిపారవశ్యేన భగవానాత్మభూస్స్వయ
మ్ । ఋషీణాముచితాహారాన్ బుభుజేసర్వభోజనః ॥ ౩౨ ॥ లక్ష్మీ
స్తస్యాజ్ఞయామాత్రా సార్ధంవకుళమాలయా । బుభుజేమునినాదత్తం
తదన్నమమృతప్రభమ్ ॥ ౩౩ ॥ తస్మిన్భుక్తవతిశ్రీశే ఋషయఃకోపపూరి
తాః । తదాశుకంభీషయన్తస్సముత్తస్థుర్వరాసనాత్ ॥ ౩౪ ॥ శాపా
నుగ్రహసామర్థ్య సాధనాశ్చతపోధనాః । తేషాంమతంతువిజ్ఞాయ భగవా
న్బహిరాగతః ॥ ౩౫ ॥ ఘూత్కారంకృతవాన్కృష్ణ స్సర్వేషాంతృప్తి
హేతవే । తన్ముఖాంభోజసంభూత వాయునాతృప్తిహేతునా ॥ ౩౬ ॥ సుర
ధేన్వాయథాతృప్తాస్తదైవమునిపుఙ్గవాః । శుకంసంతోషయామాసు ర్వ
చనైస్తోత్రమిశ్రితైః ॥ ౩౭ ॥ కృత్వాష్టమ్యాంతత్రవాసం నవమ్యాంగురు
వాసరే । ప్రభాతసమయేప్రాప్తే శ్రీనివాసస్త్వరాన్వితః ॥ ౩౮ ॥ పునర్గరు
డమారుహ్యాగురువారేజగద్గురుః । చతురంగబలాఢ్యశ్చబ్రహ్మాణంచపితా

శ్రీనివాసాభిముఖతయాస్వపురాత్సపరికరవియన్నృపాగమనమ్.

మహమ్ ॥ ౩౯ ॥ నిధాయపురతోరాజన్ జగామజగదీశ్వరః । అస్త్రాద్రిం
ప్రస్థితేభానౌ తస్మిన్కాలేమహీపతే ॥ ౪౦ ॥ అష్టవర్గంస్వయంకృత్వా
కృతకౌతుకమంగళః । పద్మావతీంస్నాపయిత్వా గంధతైలేనభూమిప॥
అలంకృత్యవరాంకన్యా మలంకారైర్మహీపతిః । గజమారోప్యతరసా పు
త్రీంపుత్రీహితేరతః ॥ ౪౨ ॥ ఆకాశరాజోధర్మాత్మా పుత్రేణసహసంయు
తః । పురోహితేనశక్రేణ *తోండమానేననిర్యయౌ ॥ ౪౩ ॥ శ్రీనివాసం

* తోండమానేనేతి-తోండంతన్నామకదేశంమానయతిస్వీయత్వేనభావయతీ
తితోండమానః - తోండమానితిశబ్దోవ్యుత్పత్త్యర్థ ఏవక్వచిదస్త్రాద్రష్టవ్యః.

జగద్యోనిం ద్రష్టుకామోరమాపతిమ్ । చతురఙ్గబలైస్సర్వైర్గజాశ్వరథ సంయుతైః ॥ ౨౩౩ ॥ ధ్వజైశ్చైవపతాకాభి శ్చామరైర్వ్యజనైరపి । భేరీదుందుభినిర్ఘోషై ర్వాదిత్రాణాంమహాస్వనైః ॥ ౨౩౪ ॥ నర్తకైర్నటకైశ్చైవ సూతమాగధవందిభిః । స్తూయమానోమహారాజ సైన్యమధ్యేవ్యరాజత ॥ ౨౩౫ ॥ యథాకాశేచంద్రబిమ్బం నక్షత్రగణమణ్డలే ।

శ్రీనివాసవియన్నృపపద్మావతీనాంపరస్పరావలోకనమ్.

రాజాదదర్శగోవిందం శక్రేణపరిదర్శితమ్ ॥ ౨౩౬ ॥ గరుడస్కంధమారూఢం శ్వేతచ్ఛత్రాదిభిర్యుతమ్। సుకుమారంయువానంచ సుందరంసుందరాననమ్ ॥ ౨౩౭ ॥ శ్రీనివాసంజగద్యోనిం సచ్చిదానందవిగ్రహమ్। దృష్ట్వాసంతుష్టమనసా సరథాదవరుహ్యాచ ॥ ౨౩౮ ॥ పద్మావతీంస్వపుత్రీంచ నిధాయపురతోనృపః । పురోహితంపురస్కృత్య చేదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౨౪౦ ॥ ఆకాశరాజః ॥ ధన్యోఽహంకృతకృత్యోఽహం స్వర్గమార్గంసమాస్థితః । ఏవంవదంతంతత్కాలే శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౨౪౧ ॥ దదర్శరాజశార్దూలం నారదేనప్రదర్శితమ్ ॥ నారదః ॥ దీర్ఘశ్మశ్రుందీర్ఘబాహుం సర్వదాదీర్ఘదర్శనమ్ ॥ ౨౪౨ ॥ శ్వశురంతవగోవింద పశ్యమాధవభూమిపమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ధన్యంనారదమజ్జన్మ యదాఽకాశోద్యబాంధవః ॥ సంబంధస్తేనసంప్రాప్తః కింమయాచరితంపురా । వదత్యేవంహృషీకేశే రాజాసత్యపరాక్రమః ॥ ౨౪౩ ॥ ద్వారతోరణమాసాద్య శ్రీనివాసం దదర్శహ । పూజయామాసగోవిందం వసనాభరణాదిభిః ॥ ౨౪౪ ॥ గంధతైలేనరాజేంద్ర జామాతరమపూజయత్ । సాదదర్శవరారోహా పతింపరమపావనమ్ ॥ ౨౪౫ ॥ పద్మావతీవిశాలాక్షీ లజ్జయాపరిమోహితా । తాందదర్శజగద్యోనిః కమలాక్షీంనృహీపతే ॥ ౨౪౬ ॥ పద్మావతీశ్రీనివాసౌ వాహనాదవరుహ్యాచ । అన్యోన్యాలోకనంరాజన్ చక్రాతేసంస్థితౌతతః ॥ ౨౪౭ ॥ వాసుదేవస్యయేభక్తా స్తేఽన్యోన్యంపగిరేభిరే ।

శ్రీనివాసస్యపద్మావత్యాసహదుర్గాదర్శనపూర్వకపురప్రవేశః.

నగరద్వారనిలయాం దుర్గామాసాద్యభక్తితః ॥ ౨౪౮ ॥ పద్మావత్యానుగోమాయియా దేవీంనత్వాపిశేషతః । వరంయయాచేగోవిందః కురుభార్యామి

మామితి ॥ ౨౬౦ ॥ పద్మావతీవిశాలాక్షీ సావిత్రీవరముత్తమమ్ । పతిం కురురమానాథం శ్రీనివాసంజగన్మయమ్ ॥ ౨౬౧ ॥ ఇతివృత్త్వాచసాదేవీం నత్త్వైరావతమాశ్రితా । గరుడస్కన్ధమారూఢో భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౨౬౨ ॥ దీపకైస్తైలసంసిక్తైః స్సహస్రాయుతసంఖ్యకైః । లాజాన్పుష్పాణ్యక్షతాంశ్చ వికిరద్భిరితస్తతః ॥ ౨౬౩ ॥ స్తువద్భిర్వందిబృందైశ్చ ససూతైర్మాగధైరపి । ఆశీర్వాదంప్రకుర్వద్భి ర్వేదఘోషపురస్సరమ్ ॥ ౨౬౪ ॥ బ్రహ్మాదిభిస్సురశ్రేష్ఠై ర్భూసురైశ్శుకపూర్వకైః । శ్రీనివాసంప్రపశ్యద్భిః పౌరనారీనరైర్వృతః । ౨౬౫ ॥ వీణావేణుమృదంగాంశ్చ పణవానకదుందుభీః। వాదయద్భిర్జనైశ్చాన్యై ర్వారనారీగణైస్తథా ॥ ౨౬౬ ॥ గంధర్వైర్గాననిపుణై స్సూతామాత్యైశ్చసంయుతః । ఆకాశరాజోథర్మాత్మా శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౨౬౭ ॥ పద్మావత్యాసమేతంతం శ్రీనివాసంససంభ్రమమ్ । సంచారయన్సమంతాచ్చ నారాయణపురేశనైః ॥ ౨౬౮ ॥ రంభాస్తంభైరిక్షుదండైః పూగీపోతైరలంకృతమ్ । రసాలపల్లవయుతైః పూర్ణకుంభైరలంకృతమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ ముక్తాజాలావృతైశ్చాన్యైః పద్మరాగవిరాజితైః । వజ్రవైడూర్యఖచితై రింద్రనీలసమప్రభైః ॥ ౨౭౦ ॥ తథామరకతప్రఖ్యై స్తోరణైరుపశోభితమ్। కుంకుమోదకసంపూర్ణకనత్కనకభాజనైః ॥ ౨౭౧ ॥ స్త్రీభిర్నీరాజయంతీభీ రాజమానచతుష్పథమ్ । వీధీత్రయంపరిక్రమ్య వాసుదేవాలయంయయౌ॥ ప్రవేశయామాసవరంసుమందిరం శ్రీవేఙ్కటేశంబహురత్నసంమితమ్। తద్బంధుషండంమునివర్యగుప్తం బలంయయౌరాజాథనికేతనేషు ॥ ౨౭౩॥

శ్రీనివాసాజ్ఞయాతోణ్డమాన్నృపకృతదివ్యాన్నసజ్జీకరణమ్.

రాత్రిస్తుపంచఘటికా సమభూచ్చతదాతతః । జగామభవనంరాజన్ స్వకీయంరాజవల్లభః ॥ ౨౭౪ ॥ తదాగతోమహారాజ తోండమానోమహీపతే । తమాహకరుణంశ్రీమాన్ శ్రీనివాసఃక్షుధార్దితః ॥ ౨౭౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వైవాహికజనాస్సర్వ ఉపవాసపరాయణాః । అహంచమమపుత్రశ్చ మమమాతాసురాదయః ॥ ౨౭౬ ॥ భార్యాపతివ్రతాలక్ష్మీః క్షుధయాపరిమోహితా । తేషామన్నంమహారాజ భక్ష్యాణివివిధానిచ॥ కురురాజన్త్వత్వరస్త్వ మృషీణామూర్ధ్వరేతసామ్ । పాకస్త్వత్రవిశే

షేణ కర్తవ్యో జాతవేదసా ॥ ౨౮ ॥ మమాపిచ ప్రేషణీయం పక్వాన్నం రాజసత్తమ । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా వసుధేశోఽబ్రవీద్ధరిమ్ ॥ ౨౯ ॥ తోండమానః ॥ ఇదంశరీరంజగదీశరాజ్యం త్వదీయమేతద్ధిముకుందమూర్తే।నరోయథాలోకగతింప్రపన్న స్తథామమాన్నం ప్రతిముహ్యాసిత్వమ్॥ ఏవముక్త్వామహారాజ జగామభవనంస్వకమ్ । క్షణేనకారయామాస పాకంరాజాహవిర్భుజా ॥ ౩౧ ॥ ఋషీణాం వేదవిదుషాం సురాణాం సురయోషితామ్ । రాజాఽన్నమర్పయామాస విప్రాణాంచాన్నకాంక్షిణామ్ ॥ ౩౨ ॥ భోజనంకృతవంతస్తే భక్ష్యాన్నరససంయుతమ్ । వాసుదేవాయరాజేంద్రః ప్రేషయామాససాదరః ॥ ౩౩ ॥ అన్నంబహువిధంభక్ష్యం సమాషంమధుసంయుతమ్ । స్వయంసమేత్యరాజేంద్రోఽకల్పయద్భోజనంహరేః ॥ ౩౪ ॥ బుభుజేపురుషశ్రేష్ఠో లక్ష్మ్యాచ పరమేష్ఠినా । మాత్రాచసహితోరాజన్ సశేషోగరుడాన్వితః ॥ ౩౫ ॥ దత్వావస్త్రాణిదివ్యాని జామాతుశ్శ్రీపతేర్నృప । జగామభవనంరాజా వాసుదేవాజ్ఞయాతదా ॥ ౩౬ ॥ గతేరాజ్ఞిమహారాజ శ్రీనివాసస్త్వరాన్వితః । నిద్రాంచకారవిధివన్నిర్దోషోపిసుఖాసనే* ॥ ౩౭ ॥ ఏవంగతాచసారాత్రిః ప్రభాతసమయోఽభవత్ । పూర్వదేవగురోర్వారస్సం

♦ వివాహనియమాభ్యుపగన్తృభగవదుక్త్యానృపకృతమహార్ఘ్యుపచారః. ♦

ప్రాప్తోదశమీదినే ॥ ౩౮ ॥ సముత్థితోవాసుదేవః కృతమఙ్గళమజ్జనః। వసిష్ఠమబ్రవీద్రాజన్ భగవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ శ్రీభగవాన్॥ నమయాభోజనంకార్యం లక్ష్మ్యాచపరమేష్ఠినా । మాత్రాపురోహితేనాపి వయంపంచాన్నవర్జితాః ॥ ౪౦ ॥ రాజ్ఞస్తుభవనేరాజా రాజపత్నీపతివ్రతా । కన్యాపురోహితోభ్రాతా తేపిపంచాన్నవర్జితాః ॥ ౪౧ ॥ ఏవముక్త్వావసిష్ఠంతు పురోహితమరిందమ । కుబేరమబ్రవీద్రాజన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౪౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ గచ్ఛయక్షగణాధ్యక్ష రాజానంవిప్రకారణాత్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా యక్షరాడ్రాజసత్తమమ్ ॥ గత్వాఽహభారతీంపుణ్యాం శ్రీనివాసేనభాషితామ్ ॥ కుబేరః ॥ భోజనం త్వృషిముఖ్యానాం కర్తవ్యంపూర్వమేవహి ॥ ౪౪ ॥ ముహూర్తకాలేరాత్రౌతు నాడికాస్స్యుస్త్రయోదశ । తదాఽసాధ్యంమహారాజ రా

త్యాప్రిం బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౨౯౫ ॥ ఇతిసందిశ్యరాజానం కుబేరః
పునరాగతః । తథాచకారరాజర్షిర్భోజనంబ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ౨౯౬ ॥
దదౌచదక్షిణాంనిష్కంతాంబూలంచద్విజన్మనామ్ । ఏవంభూతేమహీ
పాలకల్యాణదివసేహరేః ॥ ౨౯౭ ॥ శుక్రవారేదశమ్యాంచ సాయంకా

వివాహార్థం శ్రీనివాసానయనాయతన్మన్దిరమ్ప్రతినృపాగమనమ్.

లేవియన్నృపః । చతురంగబలంసర్వంనిధాయపురతస్సుతమ్ ॥౨౯౮॥
వసుదానంమహారాజ తోణ్డమానంచసోదరమ్ । పురోహితంపురస్కృ
త్యసహసంబంధిబాంధవైః ॥ ౨౯౯ ॥ ఐరావతంమహానాగం రత్నకం
బళభూషితమ్ । మేఘరాడ్వర్ణసంయుక్తంబద్ధఘంటాకులాన్వితమ్ ॥౩౦౦॥
రక్తదంతంమహారావం కర్ణబద్ధసుచామరమ్ । పురందరంపురస్కృత్యగ
జమైరావతంతథా ॥ ౩౦౧ ॥ ఆహ్వానకారణాత్ప్రాప్తశ్శ్రీనివాసాల
యంతదా । తస్మిన్మహాగృహేరాజన్నయుతస్తంభశోభితామ్ ॥౩౦౨॥
సభాంచకారరత్నాఢ్యాం విశ్వకర్మావిభోఃప్రియామ్ । తత్రాసీనామ
హాభాగా బ్రహ్మాద్యాస్సర్వదేవతాః ॥ ౩౦౩ ॥ విశ్వామిత్రోభరద్వాజో
వసిష్ఠోగౌతమస్తథా । భృగురత్రిఃపులస్త్యశ్చవాల్మీకిర్మిథిలేశ్వర॥ ౩౦౪॥
వైఖానసశ్చదుర్వాసా మార్కణ్డేయోఽథగాలవః । దధీచిశ్చ్యవనో
రాజన్ సనకశ్చసనందనః ॥ ౩౦౫ ॥ ఏతేశ్రేష్ఠతమాలోకే మునయోఽపి
తకల్మషాః । జటామకుటభూషాంగాజ్వలత్కృష్ణాజినాంబరాః ॥ ౩౦౬ ॥
కశ్యపంతుపురస్కృత్య సమాసీనాస్సభాంతరే । తన్మధ్యేవాసుదేవస్తురో
త్నకంబళసంస్థితః ॥ ౩౦౭ ॥ కృతాంజలిపుటస్తస్థౌ బ్రహ్మలోక పితా
మహః । తత్సభాద్వారమాసాద్యరాజాసత్యపరాక్రమః ॥ ౩౦౮ ॥ పు
రోహితంపురస్కృత్య సంప్రాప్తోహరిసన్నిధిమ్ । సముత్థస్థౌవాసుదేవో
దృష్ట్వారాజానమాగతమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ పరిరంభణమాసాద్యభగవాన్వాక్య
మబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ భవాన్ శ్రేష్ఠతమోఽత్యంతంవృద్ధోఽసినృప
సత్తమ ॥ ౩౧౦ ॥ కిమర్థమాగతోసిత్వం మద్గృహంరాజసత్తమ । వ
సుదానంతురాజేంద్రసమాహ్వానేనియోజయ ॥ ౩౧౧ ॥ వదత్యేవంశ్రీ
నివాసే పురోహితమభాషత ॥ రాజా ॥ విలంబఃక్రియతేకస్మాత్త్వా

→ వియన్నృపోక్త్యావసిష్ఠప్రేరితధరణీకృతశ్రీనివాసోపచారః. ←

జాంకురురమాపతేః ॥ ౩౧౨ ॥ సరాజవచనంశ్రుత్వా ధరణీంవాక్యమబ్రవీత్ ॥వసిష్ఠః॥ అరుంధతీంపురస్కృత్యకురుపూజాంరమాపతేః॥ ౩౧౩॥ సాసంభ్రమమాత్సముత్థాయ బాష్పసందిగ్ధలోచనా । ముఖంవిలోక్యరాజేంద్రకృష్ణస్యనృపవల్లభా ॥ ౩౧౪ ॥ మత్వాకృతార్థమాత్మానమానందపరిపూరితా । సలజ్జాపూజయామాససచ్చిదానందవిగ్రహమ్ ॥ ౩౧౫ ॥ తాందృష్ట్వాయోషితస్సర్వా విస్మయాకులమానసాః । ప్రాహుఃప్రహృష్టహృదయా ధరణీంరాజవల్లభామ్ ॥ ౩౧౬ ॥ యోషితః ॥ కింత్వయాచరితంపుణ్యంపూర్వజన్మనిహేధరే । వాసుదేవార్చనవిధౌ నిర్మితాపరమేష్ఠినా ॥ ౩౧౭ ॥ యాత్వమిత్థంపూజయసి సాక్షాన్నారాయణంస్వయమ్ । ఇత్యేవంసంస్తుతాదేవీ ధరణీరాజవల్లభా ॥ ౩౧౮ ॥ తైలకర్పూరగంధేన చందనేనసుగంధినా । అర్చయామాసకల్యాణీ శ్రీనివాసంసురేశ్వరమ్ ॥ ౩౧౯ ॥ వస్త్రైర్నానావిధైరత్నైర్ముక్తానిర్మితభూష

→ దివ్యాలంకారాలంకృతశ్రీనివాసస్యసపరికరనృపమన్దిరప్రవేశః. ←

ణైః । తతఃపురోహితాజ్ఞప్తః పురాణపురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౨౦ ॥ గజమారోపయద్రాజాజామాతరమనామయమ్ । సహితోవాసుదేవస్తుబ్రహ్మణాశంభునాతథా ॥ ౩౨౧ ॥ కుబేరేణాహిరాజేన గరుడేనాగ్నినాతథా । వాయునావరుణేనాపి యమేనమరుతాంగణైః ॥ ౩౨౨ ॥ వసిష్ఠాదిమునిశ్రేష్ఠైస్సదారైస్ససుతైస్తథా । జగామరాజభవనంరత్నతోరణమణ్డితమ్ ॥ ౩౨౩ ॥ నానాజనసమాకీర్ణం నానాలంకారమణ్డితమ్ । మహావాద్యస్వనైర్యుక్తం దీపాయుతవిదీపితమ్ ॥ ౩౨౪ ॥ జామాతృసహితోరాజాద్వారతోరణసన్నిధౌ । చతురఙ్గబలంముక్త్వాగృహాంతర్గంతుముద్యతః ॥ ౩౨౫ ॥ తత్రాంతరేశ్రీనివాసంనీరాజయితుమాగతా । తోణ్డమాన్నృపతేర్భార్యా కుంకుమోదకభాజనమ్ ॥ ౩౨౬ ॥ సమాదాయాశుకల్యాణీ వాసుదేవమపూజయత్ । తతఃపశ్చాచ్ఛ్రీనివాసః ప్రావిశద్రాజమందిరమ్ ॥ ౩౨౭ ॥ ద్వారాణ్యతీత్యాథబహూనిమాధవోరాజ్ఞాసమేతోభవనంప్రవిశ్య । రత్నాసనేరాజవినిర్మితేహరీరరాజరాజీవసమాననేత్రః ॥ ౩౨౮ ॥ చతుస్తంభాంరత్నవేదీమధిష్ఠాప్యఖగ

ధ్వజమ్ । పరివార్యచతస్థుస్తేమునయోపీతకల్మషాః ॥ ౩౨౯ ॥ బ్రహ్మాణమగ్రతఃకృత్వా సర్వేదేవాయథాసుఖమ్ । స్వర్ణాసనేసమాసీనాః పశ్యంతోనయనోత్సవమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ తతస్సరాజాధర్మాత్మా చక్రేమఙ్గళమజ్జనమ్ । సాపిస్నాత్వామహారాజ తైలేనచసుగంధినా ॥ ౩౩౧ ॥

వియన్నృపకృతవరపాదామ్బుజక్షాళనమ్.

అలంచకారాలంకారైస్స్వాత్మానంరాజవల్లభా । స్వామిపుష్కరిణీతోయంహేమకుంభప్రపూరితమ్ ॥ ౩౩౨ ॥ సమానీయబ్రాహ్మణైశ్చ హరిపాదావనేజనమ్। సంకల్పంవిధివచ్చక్రేకన్యాదానస్యసాదరమ్॥ ౩౩౩॥ తతశ్చకారరాజేంద్రమధుపర్కంపురోహితః। పురోహితోక్తమంత్రేణతస్యపాదావనేజనమ్ ॥౩౩౪॥ సహస్రశీర్షాపురుషఇతిమంత్రంసముచ్చరన్ । ధరణ్యాస్రావితైఃకృత్వాస్వామితీర్థజలైశ్శుభైః॥ ౩౩౫ ॥ హరిపాదోదకంపుణ్యందధారశిరసానృపః। భార్యాంపుత్రంభ్రాతరంచభవనంకోశమేవచ॥ గజాగారంరథాగారం వస్త్రాగారంచతజ్జలైః । మార్జయామాసరాజేంద్ర శ్శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౩౩౬ ॥ రాజా ॥ అద్యమేసఫలంజన్మ జీవితంచసుజీవితమ్। అద్యమేపితరస్తుష్టావాసుదేవపదోదకాత్ ॥ ౩౩౭॥ ఏవముక్త్వామహారాజః కన్యాంకమలలోచనామ్ । అలంచక్రేవిచిత్రైస్తామలంకారైరర్హిపతే ॥ ౩౩౯ ॥ తతస్తుఘంటికాఘోషం కృతవాన్దైవచింతకః । సుముహూర్తేతదాప్రాప్తేమఙ్గళాష్టకమబ్రవీత్ ॥ ౩౪౦ ॥

వరాయవియన్నృపదత్తవైవాహికభూషణాదికమ్.

కన్యాప్రదానసమయే దక్షిణాంరాజసత్తమః । కోటిసంఖ్యాన్నిష్కాపుంజాన్ దత్తవాన్వేఙ్కటేశితుః ॥ ౩౪౧ ॥ తంద్రుష్ట్వాధనరాశింతు భగవానాహభూమిపమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ దాతవ్యంకింత్వయారాజన్ పుత్రస్యతవభూపతే ॥ ౩౪౨ ॥ వివాహకర్మనిపుణోభవాన్దానపరాయణః । దదస్వభూషణాన్యంగ బహురత్నాన్వితానిచ ॥ ౩౪౩ ॥ ఇత్యుక్తోవాసుదేవేనభూషణానిదదౌనృపః।కిరీటంశతభారంతుకంఠికామపితావతీమ్॥౩౪౪॥ పునరేకాంతదర్ధంచ తదర్ధంచైవకంఠికామ్ । పదకానిదదౌసప్త నక్షత్రాణ్యథనృపోత్తమః ॥ ౩౪౫ ॥ మాలికాముక్తికానాంచ భుజభూషణయుగ్మకమ్ । కర్ణభూషాముక్తికాఢ్యా వంసపర్యంతలంబినా ॥ ౩౪౬ ॥ కంఠ

ణైరత్నమాణిక్యవజ్రవైడూర్యనిర్మితే । ద్వాత్రింశద్ద్వార సంయుక్తే అన
ర్ఘేద త్తవాన్నృప ॥ ౩౪౭ ॥ నాగభూషణయుగ్మంచ బాహుపూరాది
కాం స్తథా । భూషణాన్యంగుళీనాంచదశానాంవీరముద్రికామ్ ॥౩౪౮॥
కటిసూత్రంస్వర్ణమయం వరవజ్రసమన్వితమ్ । ఏకాదశశతీభారం బహు
రత్నసమన్వితమ్ ॥ ౩౪౯ ॥ పాదుకేచతతోరాజా ద త్తవాన్మధుఘాతి
నే । దశాభోజనపాత్రంచ షష్టిభారయుతంప్రభోః ॥ ౩౫౦ ॥ లఘుపా
త్రసమోపేతం బృహత్పాత్రమపాంతథా । కంబళానాంచతుష్షష్టిం ద
త్తవాన్రాజస త్తమః ॥ ౩౫౧ ॥ భూషణైర్భూషితాంగస్య కన్యాదానమ

గురువసిష్ఠకథితవధూవరప్రవరాదికమ్.

థాకరోత్ । కన్యాప్రవరమూచేథ గురుస్సాతౌద్బృహస్పతిః ॥౩౫౨॥
బృహస్పతిః ॥ అత్రిగోత్రసముద్భూతాం సువీరస్యప్రపౌత్రికామ్ । సుధ
ర్మణస్తుపౌత్రీంచ పుత్రీమాకాశభూపతేః ॥ ౩౫౩ ॥ త్వమంగీకురుగో
విందకన్యాంకమలలోచనామ్ । ఏవముక్తేమహారాజో ముదారత్నాంబ
రందదౌ ॥ ౩౫౪ ॥ వసిష్ఠః ॥ ప్రపౌత్రస్యయయాతేస్తు పౌత్రస్యామిత
తేజసః । శూరసేనస్యరాజేంద్ర వసుదేవస్యభూపతేః ॥ ౩౫౫ ॥ పుత్ర
స్యవేఙ్కటేశస్య గోత్రేవాసిష్ఠసంజ్ఞితే । జాతస్యాత్రికులోత్పన్నాం క
న్యాంకనకభూషితామ్ ॥ ౩౫౬ ॥ గృహీష్యామోవయంరాజం స్తవపు
త్రీంనృపో త్తమ । కన్యావరప్రవరయో రిత్యుచ్చారితయోరథ ॥ ౩౫౭ ॥
ధరణ్యాసమారాజేంద్రః కన్యాదానపరాయణః । ప్రహృష్టహృదయఃప్రా

శ్రీనివాసస్యవసిష్ఠాదికారితపద్మావతీపాణిగ్రహణోత్సవః.

హ శ్రీనివాసంపరాత్పరమ్ ॥ ౩౫౮ ॥ ఆకాశరాజః ॥ కన్యామిమాంప్ర
దాస్యామిగృహాణపురుషో త్తమ । ఇత్యుక్త్వాప్రాక్షిపద్రాజాధరణ్యాస్రా
వితాంతదా ॥ ౩౫౯ ॥ మంత్రపూతాంస్వామితీర్థధారాంసకనకాంక
రే । దక్షిణేశ్రీనివాసస్యదదౌపద్మావతీంతతః ॥ ౩౬౦ ॥ విధానంచతత
శ్చక్రే రాజేంద్రస్సపురోహితః । పూజయిత్వాజగన్నాథం గంధవస్త్రా
నులేపనైః ॥ ౩౬౧ ॥ కంకణంబంధయామాసవాసుదేవకరాంబుజే । ప
ద్మావత్యాఃకరాంభోజేబంధయత్కంకణంగురుః ॥౩౬౨॥ తథామాం
గళ్యసూత్రస్యబంధంవై వాహికంతదా । శ్రీనివాసేనదేవేనాకారయత్సపు

రోహితః ॥ ౩౬౩ ॥ సువాసిన్యః ॥ సావిత్రీవచకల్యాణీబహుపుత్రవతీభవ ।
సర్వలోకస్యజననీ భవమంగళదాయినీ ॥ ౩౬౪ ॥ ఇత్థంసుమంగలీస్త్రీ
షు గాయంతీషుశుభాశిషః । బ్రాహ్మణానాంకరస్పర్శాద్రాజ్ఞశ్చాపిమ
హాత్మనః ॥ ౩౬౫ ॥ బబంధపూతంమంగళ్యసూత్రంమంత్రాభిమంత్రి
తమ్ । కంఠేపద్మావతీదేవ్యాః శ్రీనివాసోజగత్పతిః ॥ ౩౬౬ ॥ మునిభి
స్సహవిద్వద్భిర్బ్రాహ్మైర్హోమంపురోహితః । వసిష్ఠోఽకారయత్పద్మావత్యా
జ్ఞల్యర్షిత్రై స్తతః ॥ ౩౬౭ ॥ యజుశ్శాఖాక్రమేణైవ జుహావాగ్నౌయథా
విధి । సర్వంవైవాహికవిధిం వసిష్ఠోఽథసమాపయత్ ॥ ౩౬౮ ॥ తతః
పురోహితోరాజ్ఞ స్స్వస్తివాచనపూర్వకమ్ । మునీనామంజలిపుటే నవ
రత్నాక్షతాన్దదౌ ॥ ౩౬౯ ॥ తేవేదమంత్రైర్ఋగాదిశమూర్ధ్ని రత్నాక్ష
తాన్వేదవిదఃప్రచిక్షిపుః । తదాన్నృణాంతత్రమహోత్సవోఽభూదాకా
శరాజస్యపురీనివాసినామ్ ॥ ౩౭౦ ॥ తస్మిన్కాలేమహారాజోదక్షిణాం
బ్రహ్మవాదినామ్ । దాపయామాససంహృష్టో విప్రైస్తాంబూలపూర్వ
కమ్ ॥ ౩౭౧ ॥ గవాంకోటిసహస్రాణి చాశ్వానామయుతంతథా । వ
స్త్రాణాంనిచయంరాజన్ విప్రేభ్యోదత్తవాన్విభుః ॥ ౩౭౨ ॥ ఏవంమ
హోత్సవస్తత్ర సమభూద్దశమీదినే । వధూవరౌప్రతిష్ఠాప్య భోజయా
మాసవై తతః ॥ ౩౭౩ ॥ అన్నంబహువిధంసూప రసభక్ష్యసమన్వితమ్ ।
పరమాన్నంచసఘృతం సక్షీరంశర్కరాయుతమ్ ॥ ౩౭౪ ॥ పురోహితే
నసహితో భోజనంకృతవాన్హరిః । మాత్రాలక్ష్మ్యాచసహితః పుత్రే
ణసహితస్తథా ॥ ౩౭౫ ॥ ఆకాశరాజోధర్మాత్మా భుక్తవాన్కృష్ణస
న్నిధౌ । లక్ష్మ్యాసమేతాధరణీ తథావకుళమాలయా ॥ ౩౭౬ ॥ అభు
జ్క్తాన్నంరసైర్యుక్తం పతిపుత్రసమన్వితా । తతఃప్రభాతేరాజేంద్ర
సువాసిన్యస్సురేశితుః ॥ ౩౭౭ ॥ మజ్జనంకారయామాసుర్గంధతైలైస్సుని
ర్మలైః । అన్యోన్యపూజనంతత్ర చాన్యోన్యోద్వర్తనంతథా ॥ ౩౭౮ ॥
హరిపద్మావతీదేవ్యో స్తాస్సహసమకారయన్ । సరాజావిప్రముఖ్యానాం
సురాణాంబహుభోజనమ్ ॥ ౩౭౯ ॥ స్త్రీణాంచపురుషాణాంచ బహు
మానపురస్సరమ్ । యథేష్టందాపయామాస హృష్టఆకాశభూమిపః ॥
అపూపాన్వివిధాంశ్చక్రే సూపశాకాదికాంస్తథా । ఘృతకుల్యాంక్షీర

కుల్యాం దధికుల్యాంతతఃపరమ్ ॥ 3౮౧ ॥ తతఉద్ధృత్యనిక్షిప్తం బహిర్భు క్తవతాంనృణామ్ । ఉచ్ఛిష్టపత్రజాలంచపుష్కలాన్నాదిసంయుతమ్॥ సారమేయగణైఃకీర్ణం రాక్షసానాంగణైస్తథా । ఏవంకోలాహలంచక్రే దివసాంశ్చతురస్తథా ॥ 3౮3 ॥ హాసస్తత్రవినోదేననిత్యమాసీచ్ఛమ జ్జనమ్ । దివసేపంచమేప్రాప్తే కృత్వానాకబలింతథా ॥ 3౮౪ ॥ కల శాంశ్చతుగోన్యస్య దీపజ్వాలావిరాజితాన్ । వధూవరౌప్రతిష్ఠాప్య రత్న సింహాసనేనృప ॥ 3౮౫ ॥ పూజయామాసగోవిందం జామాతరమనా మయమ్ । ఆకాశరాజోధర్మాత్మా క్షీరపాత్రంకరేదధత్ ॥ 3౮౬ ॥ మాతరంవాసుదేవస్య నామ్నావకుళమాలికామ్ । పూజయిత్వావిధానే న వస్త్రాలంకారభూషణైః ॥ 3౮౭ ॥ నాభింక్షీరేణసమ్మృజ్య పుత్రీంప ద్మావతీంతదా । అర్పయామాసదుఃఖేన బ్రహ్మణోర్యారాజసత్తమః॥3౮౮॥ మహాలక్ష్మ్యానాభిమూలం సఘృతక్షీరసేచనమ్ । కృత్వాఽర్పయామా

శ్రీనివాసేనసహ శేషాచలమ్ప్రతిపద్మావతీప్రేషణమ్.

సపుత్రీం రుదన్గద్గదకణ్ఠవాన్ ॥ 3౮౯ ॥ శ్రీనివాసస్యకృష్ణస్య శేషాచ లనివాసినః । రాజభార్యామహాభాగా రుదంతీకురరీవచ ॥ 3౯౦ ॥ పుత్రీహ స్తంప్రదాయాథ హస్తేరాజకులాంగనా । క్షీరంసంయోజ్యకృష్ణస్య నాభి మూలేఽతిదుఃఖితా ॥ 3౯౧ ॥ భృశంరుదంతీమంత్రేణదుగ్ధసందిగ్ధలోచ నా।అర్పయామాసకృచ్ఛ్రేణ పుత్రీంపద్మావతీంతతః॥3౯౨॥ప్రోవాచచ శ్రీనివాసంరుదంతీరాజవల్లభా॥ధరణీ॥పాలితాంలాలితాంపుత్రీం నవమాస ధృతాంమయా ॥ 3౯3 ॥ త్వదధీనాంజగన్నాథ కరిష్యేమమనందినీమ్। ఇత్యేవమర్పయంత్యాంతు ధరణ్యాంరాజసత్తమః ॥ 3౯౪ ॥ సతస్యా రోదనందృష్ట్వా రాజాదుఃఖపరాయణః । రురోదదీనవదనః పుత్రీమాలిం గ్యభూపతిః ॥ 3౯౫ ॥ రాజా ॥ హాపుత్రిమందభాగ్యోహం త్వద్వియో గేనకేవలమ్ । జీవనంమమకల్యాణి నస్థిరంచభవిష్యతి ॥ 3౯౬ ॥ క్రీడా గృహేరాజపుత్రి తథాభోజనసద్మని । భ్రాతాతవకథంక్రీడాం భోజనంవా కరిష్యతి ॥ 3౯౭ ॥ ఏవంరుదంతమాలోక్యభ్రాతరందీనచేతసమ్ । తోణ్డమానోనృపశ్రేష్ఠో దుఃఖితోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ 3౯౮ ॥ తోణ్డమా నః ॥ వయందరిద్రానిర్భాగ్యాః కృపణాదీనచేతసః । వయంమరణమాప

న్నా నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౩౯౯ ॥ ఏతాదృశీచకల్యాణీ నైవలబ్ధా
కలౌయుగే । ఇత్థంవయంనిశ్చినుమో వియోగభృశదుఃఖితాః ॥ ౪౦౦॥
ఏవంతాఙ్రుదతోదృష్ట్వా వసుదానోఽతిదుఃఖితః । భగినీందీనవదనా
మాలింగ్యాహరుదన్ముహుః ॥ ౪౦౧ ॥ వసుదానః ॥ మాతరంబాలకంత్య
క్త్వా యథాలోకేధనార్జకః । గచ్ఛేత్తథామాంభగిని త్యక్త్వాత్వంక్వాను
గచ్ఛసి ॥ ౪౦౨ ॥ ఏవంప్రసంగాత్తత్రాసీ ద్దేవానామపిభూమిప । ఋ
షీణాంకశ్యపాదీనాం దుఃఖమత్యంతదారుణమ్ ॥ ౪౦౩ ॥ రుదంతంనృప
తిందృష్ట్వా శ్రీనివాసస్సతాంగతిః । స్వయంరురోదగోవిందో భగినీంపా
ర్థవల్లభామ్ ॥ ౪౦౪ ॥ స్మృత్వాశ్రీదేవకీపుత్ర స్తదద్భుతమివాభవత్ ।
ఇత్థంకృత్వాలోకరీతి మైరావతముపాస్థితః ॥ ౪౦౫ ॥ పద్మావత్యాత
యాసార్ధం సర్వవాద్యసమన్వితః । గ్రామంప్రదక్షిణీకృత్యరథయాస
హితోహరిః ॥ ౪౦౬ ॥ స్వనివేశగృహంభేజే పద్మాసనభవాదికైః । త
తోహరిశ్శ్రీనివాసస్స్వస్థానంగంతుమైహత ॥ ౪౦౭ ॥ గరుడస్కం
ధమారూఢః పత్నీంపద్మావతీమపి । ఆరోపయన్వరారోహామన్యోన్యం
పరిరభ్యచ ॥ ౪౦౮ ॥ గరుడస్కంధమారూఢో గంతుంస్వస్థానముత్సు
కః । హరిరామంత్రణార్థంతు శ్వశ్రూశ్వశురయోస్తదా ॥ ౪౦౯ ॥ పున
ర్గృహంసంప్రవిశ్య గమనేచ్ఛురభూదథ । శ్వశురావర్యపృచ్ఛచ్చ సాష్టాం
గంప్రణిపత్యవై ॥ ౪౧౦ ॥ ఆశీర్వాదంతతశ్చక్రే స్వజామాతురనామ
యమ్ । ఆకాశరాజశ్శ్వశుర శ్శ్వశ్రూశ్చధరయాసహ ॥ ౪౧౧ ॥ ఆ
కాశరాజః ॥ దీర్ఘాయుర్భవగోవింద సర్వలోకధురంధర । ఇత్యాశిషాఽ
భినంద్యాథ వాసుదేవమభాషత ॥ ౪౧౨ ॥ రాజా ॥ మాసాంతేగచ్ఛ
గోవింద వధ్వాసహావయోగతమ్ । శ్వశురమ్మాంచ తేశ్వశ్రూం మానయ
స్వమహామతే ॥ ౪౧౩ ॥ ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వా వాసుదేవోబ్రవీన్నృ
పమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నృపవాక్యంశృణుమమ కార్యస్యమహతీత్వరా ॥ ౪౧౪॥
తస్మాదాజ్ఞాంచమేదేహి రాజంస్తేస్యాత్కృపామయి । ఇత్యుక్త్వావాసు
దేవస్తు గరుడస్కంధమాస్థితః ॥౪౧౫॥ జగామభగవాన్సాకంసర్వదేవస
మన్వితః । ఆకులావ్యాకులాస్సర్వే నగరస్థాజనాస్తదా ॥ ౪౧౬ ॥ ప్రాకా
రగోపురారూఢాః పశ్యంతస్స్వదృశాఽపదన్ ॥ జనాః ॥ ధన్యారాజసులో

పద్మావతీశ్రీనివాసయోర్వియన్నృపప్రేషితపారిబర్హాదిః.

త్పన్నా పద్మాకమలలోచనా ॥ ౪౧౭ ॥ అనుగచ్ఛతి గోవిందం పశ్యతేతిపర
స్పరమ్ । తదాదదౌ మహారాజః పారిబర్హం శ్రియఃపతేః ॥ ౪౧౮ ॥ తండు
లాన్ శాలిసంభూతాన్ వృషభాణాం రథోపరి । ఆరోప్య ప్రేషయామాస
శతం ఖారీర్వియన్నృపః ॥ ౪౧౯ ॥ ముద్గాన్ గోస్వామిసంరూఢాన్ త్రింశ
త్ఖారీర్దదౌ హరేః । గుడభారం మహాంతం చ తింత్రిణీభారమేవ చ ॥ ౪౨౦ ॥
పయోఘటసహస్రాణి దధిభాండశతాని చ । సహస్రార్ధం ఘృతాపూర్ణచర్మ
పాత్రాణి సర్షపాన్ ॥ ౪౨౧ ॥ మేధికాన్ హింగులవణతిలపాత్రాణి చై
వహి । తథా శర్కరయాపూర్ణాన్ ఘటాంస్తు ద్వే శతే తథా ॥ ౪౨౨ ॥ వా
ర్తాకం చూతకదళీఫలజంబీరకాణి చ । కూశ్మాండకందమూలాని మరీచా
మలకాని చ ॥ ౪౨౩ ॥ మధుభాండశతే ద్వే చ రంభాకాష్ఠచయాంస్తథా ।
రంభాత్వచశ్చ రాజేంద్ర పత్రాణాం నిచయం తథా ॥ ౪౨౪ ॥ అశ్వానా
మయుతం దత్వా గజానాం చ సహస్రకమ్ । ధేనూనాం పంచసాహస్ర
మావికానాం శతం తథా ॥ ౪౨౫ ॥ దాసీనాం ద్వే శతే రాజన్ దాసానాం
త్రిశతం తథా । వస్త్రాణి వివిధాన్యాశు పర్యంకం రత్నభూషితమ్ ॥ ౪౨౬ ॥
ఉపబర్హం రత్నయుతం పారిబర్హేణ సంయుతమ్ । ఏవమాదీని వస్తూని గృ
హీత్వా నృపసత్తమః ॥ ౪౨౭ ॥ పుత్రేణ సహితో రాజా శ్రీనివాసపరా
యణః । ఆకాశరాజో ధర్మజ్ఞ శ్రీనివాసస్య సన్నిధిమ్ ॥ ౪౨౮ ॥ ఆగత

వియన్నృపస్య శ్రీనివాసదత్తస్వభక్తినైరంతర్యరూపవరప్రాప్తిః.

శ్వశురం దృష్ట్వా చోత్తస్థౌ జగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ దూరాధ్వానం మ
హారాజ కిమర్థం త్వం సమాగమః ॥ ౪౨౯ ॥ దాతవ్యం కిం నృపశ్రేష్ఠ తవ
పుత్రస్య మేఽనఘ । కన్యాదత్తా సుతః ప్రాప్తస్సుకృతం కిం కృతం త్వయా ॥
సంతోషశ్చాతులః ప్రాప్తో మమ తాత న సంశయః । కిం తే మనోగతం రాజం
స్తన్మమాచక్ష్వ భూపతే ॥ ౪౩౧ ॥ సందేహం మాకురుష్వాత్ర దానాదానే మ
హీపతే । వాసుదేవవచః శ్రుత్వా వాసుదేవమభాషత ॥ ౪౩౨ ॥ రాజా ॥
సర్వమ్మంగళమస్మాకం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ । నాన్యద్యాచే జగన్నాథ తవ
పాదసరోరుహే ॥ ౪౩౩ ॥ భక్తిం దేహ్యచలాం కృష్ణ సకుటుంబస్య మేఽ
నఘ । తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య శ్వశురస్య మహాత్మనః ॥ ౪౩౪ ॥ దత్త

వాంస్తస్యసాయుజ్యమాకాశన్నృపతేస్తదా । స్యాలకస్యదదావస్త్రం
స్వాంగస్థంమధుసూదనః ॥ ౨౩౫ ॥ జామాత్రాచసమాజ్ఞప్తః పుత్రీభవ
నమభ్యగాత్ । పుత్రిగచ్ఛామినగరం విహారస్వహరిప్రియే ॥ ౨౩౬ ॥ శ
యనేశ్రీనివాసస్య శయనంకురుమంగళే । ఇతిరాజాసాంత్వయిత్వాపు
త్రీంకమలలోచనామ్ ॥ ౨౩౭ ॥ శశాససాస్వపిత్రోక్తా శీఘ్రమ్మాధవమభ్య

భగవత్కృతషణ్మాసావధికాగస్త్యాశ్రమవాసప్రతిజ్ఞా.

గాత్ । రుదన్గద్గదకంఠేన జగామనగరంనృపః ॥ ౨౩౮ ॥ పద్మావత్యను
గోదేవో బ్రహ్మరుద్రాదిభిర్యుతః। సువర్ణముఖరీంప్రాప్యతత్రవాసమకల్ప
యత్ ॥౨౩౯॥ షణ్మాసావధిపర్యంతం దీక్షితోయంమహామతే। నశైలరా
జమారోహామీతినిశ్చిత్యదేవరాట్ ॥౨౪౦॥ అగస్త్యభవనంగత్వాతత్రవా

స్వావాసమ్ప్రతిభగవత్కృతదేవాదిప్రేషణమ్.

సమకల్పయత్ । దేవాన్సంప్రేషయామాసస్వధామానివృషాకపిః ॥౨౪౧॥
బ్రహ్మాదీనాంసురాణాంచ మునీనామూర్ధ్వరేతసామ్ । దదావస్త్రంయ
థాయోగ్యం భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౨౪౨ ॥ తేనాజ్ఞప్తాజగద్ధాత్రా జగ్ము
ర్లోకంస్వకంసురాః । ఋషయశ్చతపోరణ్యం జగ్ముర్నారాయణాజ్ఞయా॥
లక్ష్మీర్జగామరాజేంద్ర కరవీరపురంతదా ॥ ౨౪౩ ॥ మహోత్సవంతంత్వ
నుభూయదేవతాబ్రహ్మేశపూర్వాస్సమహర్షిసత్తమాః । జగ్ముస్స్వకం
ధామమహానుభావా రాజేంద్రపూజ్యంప్రశశంసురాదరాత్ ॥ ౨౪౪ ॥
గతేదేవగణేతత్ర త్వగస్త్యనిలయంగతః ॥ ౨౪౫ ॥ భుంజానోభోగమ

వివాహాధ్యాయఫలశ్రుతిః.

తులం తత్రాస్తభగవాన్హరిః ॥ శతానందః ॥ వివాహాధ్యాయమాహా
త్మ్యంయేశృణ్వంతిజనేశ్వర ॥ ౨౪౬ ॥ తేషాంభాగ్యోదయంవక్ష్యే శృ
ణురాజన్సవిస్తరమ్ । కోటికన్యాప్రదానేన యావద్భూమిప్రదానతః॥
యత్ఫలంలభతేదేహీ తత్ఫలంశ్రవణాదరాత్ । యఉత్సవంకారయతి వై
వాహంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౨౪౭ ॥ తస్యోత్సవోభవేద్రాజన్ వేఙ్కటేశ
ప్రసాదతః । ఇతితేకథితంరాజన్ వివాహచరితంహరేః ॥ ౨౪౮ ॥ శ్రృ

ఋయాచ్ఛ్రావయేద్వాపి సర్వాభీష్టమవాప్నుయాత్ । శుభదంశృణ్వ తాంచైవ సర్వేషాంమంగళప్రదమ్ ॥ ౭౫౦ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీనివాసవివాహప్రశంసనంనామైకాదశోధ్యాయః.

శ్రీనివాసమ్ప్రతివియన్నృపోదంతజ్ఞాపకదూతాగమనమ్.

జనకః ॥ తతఃకిమకరోత్కృష్ణో రాజ్యేఽస్మిన్పార్థసారథిః । తన్మమాచక్ష్వవిప్రేంద్ర యత్కృతంచక్రపాణినా ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ ఏవంకాలేగతేతస్మిన్ మణ్మాసాశ్చసమత్యయుః । నారాయణపురాద్దూత ఆగతోవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥౨॥ దూతందృష్ట్వాఽబ్జజాతా సాసువర్ణముఖరీజలే । స్నాతుకామారవిందాక్షీ దూతంవచనమబ్రవీత్ ॥ 3 ॥ పద్మావతీ ॥ కిమర్థమాగమోదూత కేనత్వంప్రేషితస్త్విహ । రాజ్ఞావారాజపుత్రేణ తోణ్డమానేనవాపునః ॥ ౪ ॥ పప్రచ్ఛకుశలంతంచ రాజ్ఞస్తస్యపితుస్తథా । కుశలీవర్తతేచార జనకోజననీమమ ॥ ౫ ॥ తోణ్డమాన్ రాజశార్దూలః కుశలీవర్తతేబలీ । రాజ్ఞఃప్రకృతయస్సర్వా వర్తంతేక్షేమసంయుతాః ॥ ౬ ॥ ఏవముక్తస్తదాదూతో దుఃఖసందిగ్ధలోచనః ।ఉవాచదీనయావాచా రాజపుత్రీంనిదేశతః ॥ ౭ ॥ దూతః ॥ కింవదిష్యామిహేమాతః పితుస్తేకాలఆగతః । మరణాభిముఖోభూత్వా కించిజ్జీవసమన్వితః ॥ ౮ ॥ త్వాంద్రష్టుకామోరాజేంద్ర శ్రీనివాసంసుహృద్వ్రతమ్ । నయశీఘ్రంపతింభద్రే రాజధానీంపితుస్తుతే ॥ ౯ ॥ సాపిదూతవచశ్శ్రుత్వా పపాతగతచేతనా । అగస్త్యభార్యాతాంబాలా ముత్థాప్యకమలాలయామ్ ॥ ౧౦ ॥ శ్రీనివాసాంతికంనిన్యే రాజపుత్రీంపితృప్రియామ్ । తద్వార్తామవదద్దేవీ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే ॥ ౧౧ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా వాసుదేవస్తు రురోదనరసత్తమ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అహోబతమహత్కష్టం సంప్రాప్తంమమభామిని ॥ ౧౨ ॥ కింకరోమిక్వగచ్ఛామి బ్రూహిత్వంపద్మసంభవే । ఇత్యేవముక్త్వాతాందేవీ మబ్రవీత్కుంభసంభ

వియన్నృపవిలోకనాయాగస్త్యేనసహశ్రీనివాసగమనమ్.

వమ్ ॥ ౧3 ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అగస్త్యమునిశార్దూల గచ్ఛామినగరం

ప్రతి । పద్మావత్యాసహాద్యైవ సార్ధంవకుళమాలయా ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యు
క్త్వాప్రయయౌరాజన్ భగవాన్భక్తవత్సలః । అగస్త్యేనాపిసహిత స్త్వ
రయైవమహర్షిణా ॥ ౧౫ ॥ ఆదిత్యేఽస్తంగతేరాజన్నగరద్వారమాగతః।
పప్రచ్ఛద్వారపాలాంశ్చరాజక్షేమంసురేశ్వరః ॥ ౧౬ ॥ రాజమార్గే
మహారాజ భగవాన్ప్రియయాసహ । అన్తర్నికేతనంప్రాప్య రాజానం

మరణోద్యుక్తంవియన్నృపముద్దిశ్యశ్రీనివాసాదికృతనిర్వేదనమ్.

పృథివీపతే ॥ ౧౭ ॥ శయానందర్శయామాస వినిశ్శ్వాససమన్వితమ్।
పపాతాస్యమహారాజ కాయేకమలలోచనః ॥ ౧౮ ॥ ముఖేముఖంవినిక్షి
ప్య లలాటంచలలాటకే। ఉదరేచోదరంబద్ధ్వా నేత్రంనేత్రేసమర్పయత్ ॥
అంగసంగందదౌతస్య శ్వశురస్యమహాత్మనః ॥ ౧౯ ॥ హాతాతనాథక్వగ
తోసిచత్వంసంత్యజ్య దేహంస్వసుతంస్వపుత్రీమ్ । స్వభ్రాతరంసూక్ష్మ
మతింసరాష్ట్రకం రాజ్యంత్వదీయంక్వవిసృజ్యగచ్ఛసి ॥ ౨౦ ॥ మాతాపి
తృవిహీనానామస్మాకంజనకోభవాన్ ॥ ౨౧ ॥ కథంపశ్యామినేత్రాభ్యాం
త్వన్ముఖాంభోజముత్తమమ్ । ఉత్థాపయసుతాంరాజన్ రుదంతీంతనయాం
తథా ॥ ౨౨ ॥ వసుదానంశిశుంరాజన్పితృహీనంచమాంనృప । కస్త్రాతా
త్వాంవినారాజన్నస్మాకంతుభవిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ అనాథానాథనఃపాహిప్ర
జాఃపాహిప్రజాపతే।ప్రలపన్నరప్యాహ లోకానిత్థంవిడంబయన్ ॥ ౨౪ ॥
కళేబరంకథందాస్యామ్యగ్నయేలోకమోహనమ్। ఏతదర్థంస్వపుత్రీంమే
దత్వామృతిమవాప్స్యసి ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివాసనగచ్ఛేతి పూర్వమేవత్వయోదిత
మ్।ఉక్తంహితంమయాతాత నశ్రుతం తేమహీపతే ॥ ౨౬ ॥ నత్యక్తుంనేత్ర
యుగళం దృష్ట్వాత్వన్ముఖపంకజమ్।తోణ్డమాన్మండలాధీశోవసుధాయాం
మహామతే ॥ ౨౭ ॥ కాగతిర్మమరాజేంద్ర కావార్తాక్వభవిష్యతి । విలోక
యమహారాజ మాంచపద్మావతీంతథా ॥ ౨౮ ॥ మునిః ॥ జామాతా
యంసమాయాతః పద్మావత్యాసమన్వితః । బహిర్గచ్ఛపురేవత్వం సమా
నయనకారణాత్ ॥ ౨౯ ॥ భోజనందీయతాంతస్య జామాతుఃపరితోష
కమ్ । గజానశ్వాన్మహారాజ వస్త్రాణీచ్ఛతితేసుతః ॥ ౩౦ ॥ తాన్దద
స్వమహారాజ ప్రీతయేమధుఘాతినః । ఇత్యగస్త్యేనవైరాజ్ఞి బోధితేప్యప్ర
బోధిని ॥ ౩౧ ॥ విలలాపమహారాజ భగవాన్లౌకికైస్సమః ॥ ౩౨ ॥ తతస్త్వ

తంకర్మ చకారదేవో విడంబయన్సర్వజనంజగత్పతిః । యథాకుమారాణాం రణరంగమధ్యే కర్ణేహతేథర్మ రాజశ్చకార ॥ ౩౨ ॥ ఏవంరుదతిగోవిందే రాజాఽకాశశ్చసన్నృప ॥ ౩౩ ॥ కించిత్సంజ్ఞాయుతోభూత్వా వాసుదేవమభాషత ॥ రాజా ॥ పుత్రంసభ్రాతరంత్రాహి శ్రీనివాసనిరామయ ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాభూపతీరాజన్ కరేకృష్ణస్యతౌదదా । భార్యాంసందేశయామాస స్వలోకగమనాయచ ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యాదిశ్యాత్య

మృతాయవియన్నృపాయవసుదానకృతచరమకృత్యక్రమః.

జన్ప్రాణాన్ సత్యలోకంజనాధిపః । దివ్యంవిమానమారూఢో జగామస నృపోత్తమః ॥ ౩౬ ॥ సాపితేనజగామాశు ధరణీరాజసత్తమ । తతశ్చితాంసమారోప్యరాజానంసపరిగ్రహమ్ ॥ ౩౭ ॥ వసిష్ఠోగౌతమోత్రిశ్చభరద్వాజోతివిశ్రుతః । వహంతోరాజశార్దూలం శ్రీనివాసప్రియంనృపమ్ ॥ ౩౮ ॥ జుహువుర్బ్రహ్మమేధేన మంత్రైశ్చవిధిపూర్వకమ్ । తతః కృతానిసర్వాణి ప్రేతకార్యాణిభూపతేః ॥ ౩౯ ॥ షోడశేదివసేప్రాప్తే మాసికాన్యకరోత్సుతః । నిమంత్రితాశ్చారుపుణ్యా బ్రాహ్మణావేదపారగాః ॥ ౪౦ ॥ కశ్యపోత్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథగౌతమః । వామదేవఃపులస్త్యోథ వాల్మీకిర్వసుధాధిప ॥ ౪౧ ॥ జమదగ్నిర్భృగుశ్శ్రీమాన్ సనందశ్చపరాశరః । యాజ్ఞవల్క్యశ్చజాబాలి శ్శునశ్శేఫోధకాహళః ॥ ౪౨ ॥ ఏతేమహర్షయోరాజన్ రాజార్థేబ్రాహ్మణోత్తమాః । అభుంజతాన్నసారంచ వసుదాననిమంత్రితాః ॥ ౪౩ ॥ సమాప్యసర్వకార్యాణి హరిస్స్వస్థానమాశ్రితః । పద్మావతీంపురస్కృత్య పురాణపురుషోత్తమః ॥ ౪౪ ॥ అగస్త్యాలయమాసాద్య సుఖమాస్తసురేశ్వ

తోండమానవసుదానయోరాజ్యముద్దిశ్యకలహప్రవృత్తిః.

రః । మృతేరాజ్ఞిగతేకృష్ణే కలహఃప్రత్యపద్యత ॥ ౪౫ ॥ తోండమానపతేస్తస్య *విష్వక్సేనస్యభూమిప ॥ తోండమాన్ ॥ జ్యేష్ఠేమృతేకనిష్ఠస్య రాజ్యమేతద్విదోవిదుః ॥ ౪౬ ॥ పరంపరార్జితంహీతి తోండమానబ్రవీత్సుతమ్ ॥ వసుదానః ॥ పరాక్రమార్జితంరాజ్యం పిత్రామమనృపోత్తమ ॥ ౪౭॥ మమైవస్యాదిదంహీతి తోండమానంసుతోఽబ్రవీత్ । ఏవంవివాదమాప

---

* విష్వక్సేనస్యేతి - వసుదానస్యైవవిష్వక్సేన ఇతి నామాంతరం బోధ్యం.

న్నా తోణ్డమానృపపుత్రకౌ ॥ ౪౮ ॥ రాజశార్దూలరాజ్యార్థ ముభావ
పిమహాబలౌ । అన్తరఙ్కృతవన్తౌతౌ యుద్ధేయస్యజయోభవేత్ ॥ ౪౯ ॥
తస్యరాజ్యమిదంసర్వ మన్యథాఽధో వ్రజేదితి । కృత్వాసమయమూర
ర్ధ్వా సంగరంజయకాంక్షిణౌ ॥ ౫౦ ॥ నానాదేశకిరాతాంశ్చక్షత్రియా
న్యుద్ధదుర్మదాన్ ।ఆవాహయచ్చరాజేంద్ర తోణ్డమాన్యుద్ధదుర్మదః।౫౧॥
అక్షౌహిణీద్వయం తేనసైన్యంసంపాదితంనృప । తావద్రాజకుమారేణ
మిళితంసైన్యమక్షయమ్ ॥ ౫౨ ॥ నారాయణపురప్రాంతే దక్షిణేరణమే

సాహాయ్యాశయా శ్రీనివాసమ్ప్రతితోండమాన్వసుదానాగమనమ్.

దినీమ్ । కృత్వాసాహాయ్యాశయా రాజం స్తోణ్డమాన్రాజనందనౌ ॥ ౫౩ ॥ సం
ప్రాప్తౌవాసుదేవస్యచరణౌశరణంగతౌ ॥ ౫౪ ॥ తావాగతౌరాజకుమా
రరాజౌదృష్ట్వాఽతివేగేనసచాలిలింగే । సంభావ్యదత్వాపిచరత్నపీఠం
ప్రీత్యాఽతిహృష్టోవచనంబభాషే ॥౫౫॥ శ్రీనివాసః ॥ కిమర్థమాగమస్తాత
తన్మమాచక్ష్వభూమిప ॥ ౫౬ ॥ శ్రీనివాసవచశ్శ్రుత్వా స్యాలకస్తమ
భాషత ॥ స్యాలకః ॥ యుద్ధంప్రసక్తంగోవింద కనిష్ఠజనకేనమే ॥ ౫౭ ॥
రాజ్యార్థంమమసాహాయ్యం కురువారిజలోచన । బాలోఽస్మిపితృహీ
నోహ మసహాయోస్మి దేవరాట్ ॥ ౫౮ ॥ స్యాలకస్యవచశ్శ్రుత్వా రాజా
తంవాక్యమబ్రవీత్ ॥రాజా॥ శ్రీనివాసారవిందాక్ష కురుకార్యంపురస్థితః॥
శ్రీనివాసః ॥ ఏకోహంకస్యసాహాయ్యం కరిష్యేనృపసత్తమ। తమేవముక్త్వా

పద్మావత్యుక్త్యావసుదానసాహాయ్యకరణాయశ్రీనివాసాగమనమ్.

భగవా నంతర్భవనమభ్యగాత్ ॥౫౯॥పద్మావతీంవిశాలాక్షీం పద్మనాభో
భ్యభాషత ॥శ్రీనివాసః॥ కళ్యాణికార్యమాపన్నం మహత్కష్టతరంమమ॥
తవభ్రాతావరారోహే కనిష్ఠజనకస్తవ।రాజ్యార్థంకలహంకృత్వా మమ
సాహాయ్యకాంక్షిణౌ ॥ ౬౦ ॥ ఛింధిసందేహమధునా కస్యసాహ్యాంవిధీయ
తామ్ । నియోజయస్వమాందేవి యుక్తమాలోచ్యవిస్తరాత్ ॥ ౬౨॥
పద్మా ॥ ధర్మాధర్మామనుష్యాణాం సర్వదాసంస్థితౌహరే । ధర్మమేవప్ర
శంసంతి సర్వదాబ్రహ్మవాదినః ॥ ౬౩ ॥ ధర్మఏవత్వయాకార్యో ధర్మా
ధారోభవానిహ । బాలకఃపితృహీనశ్చ మాతృహీనోఽధనఃకృశః ॥ ౬౪॥
తస్యాపిరక్షణంపుణ్యం పురాణపురుషోత్తమ । సరాజాబహువిత్తాఢ్యో

రాజ్యకాంక్షీపితుర్మమ ॥౧౫॥ సఏవసర్వధర్మజ్ఞ స్తోణ్డమాన్నృపసత్తమః।
సర్వధర్మస్యవైతత్త్వ మాలోచయితుమర్హతి ॥ ౧౬ ॥ పద్మావతీవచ.
శ్శ్రుత్వాస్యాలకస్యైవసాహాయ్యకృత్ ।తోణ్డమాన్నృపతేర్దివ్యే శంఖచక్రే
దదౌహరిః ॥ ౧౭ ॥ ఉచ్చైశ్శ్రవసమంచాశ్వం సమారుహ్యాఖగధ్వజః।
జగామయుద్ధకుశల స్స్యాలకేనాథసంగతః ॥ ౧౮ ॥ చైత్రశుక్లత్రయో

శ్రీనివాసతోణ్డమానవసుదానయుద్ధప్రకారః.

దశ్యాం యుద్ధంపరమదారుణమ్ । కురూణాంపాండవానాంచ యథాయు
ద్ధంతథాఽభవత్ ॥ ౧౯ ॥ రణస్తంభేమహాఘోరే హతేపశుగణేతతః।
శూరాణాంరణధీరాణాం సమ్మర్దస్సుబభౌతదా ॥ ౨౦ ॥ సింహనాదశ్శంఖ
నాదస్తథాదుందుభినిస్స్వనః। శస్త్రాణామస్త్రముఖ్యానాం గజానాంచ
మహాస్వనః ॥ ౨౧ ॥ హయానాంవృషభాణాంచ రథానాంచపరస్పరమ్।
పద్మగృధ్రవ్యూహకారీ తయోర్మధ్యేజగత్పతిః ॥ ౨౨ ॥ రరాజభగవా
న్నాస్తౌద్రణమండలమధ్యగః।విష్వక్సేనస్తోణ్డమానం దశభిస్సాయకైర్నృ
ప ॥ ౨౩ ॥ తాడయామాసరాజేంద్ర మర్ధచంద్రైరజింహగైః । శ్రీని
వాసస్తోణ్డమానరాజపుత్రోఽతిబాలకః ॥ ౨౪ ॥ శరాణాంపంచసాహ
స్రైః శ్రీనివాసంచవక్షసి । తాడయామాసవేగేన సర్వాన్విస్మాయయన్
జనాన్ ॥ ౨౫ ॥ తోణ్డమానోపిరాజర్షి ర్విష్వక్సేనంచమాధవమ్ । వా
సుదేవోరాజపుత్రం బాణైర్దశభిరేవచ ॥ ౨౬ ॥ జఘానతరసాబాలం తద
ద్భుతమివాభవత్ । చతుర్భిశ్చతురోవాహాన్ బాణైరేకేనసారథిమ్ ॥ ౨౭॥
ఛత్రమేకేనరాజేంద్ర రథంపంచేషుభిస్తథా ॥ ౨౭½ ॥ రథాదవప్లుత్యమహా
నుభావ స్సరాజపుత్రస్త్రిదళంచచక్రమ్ । చిక్షేపకృష్ణేచహయోత్త

రణరంగేమూర్ఛితంశ్రీనివాసందృష్ట్వాపద్మావత్యనుశోచనమ్.

మేచ వక్షస్థలేవాసవవజ్రకల్పమ్ ॥౨౮½॥ తేనాతివిద్ధోనిపపాతభూమౌచ
క్రేణచక్రాంకితబాహుదండః । శేషాచలేశోరణరంగగామినో మనుష్య
భావేనవిడంబయన్జనాన్ ॥ ౨౯½ ॥ మూర్ఛాముపాగమ్యహయోత్తమా
ద్ధరిర్యథామనుష్యోరణరంగమధ్యతః । తథాహ్యసౌదేవగణస్యమధ్యే సవి
స్మయోత్ఫుల్లవిలోచనస్య॥౩౦½॥తదాప్రాకారమారూఢారాజపుత్రీహరి
ప్రియా ॥ ౩౧ ॥ అగస్త్యమబ్రవీద్రాజం శ్చక్రపాణేర్నిపాతనమ్॥పద్మావతీ॥

అగస్త్యపశ్యగోవిందం పతితంరణమండలే ॥౮౨॥ అవస్థాకిమియంప్రాప్తా
రణేకృష్ణేనదృశ్యతామ్ । మూర్ఛాంగతోవాకిమయం మనోమేభ్రమతే
మునే॥౮౩॥కిమత్రకార్యంయోగీంద్ర తన్మమాచక్ష్వకుంభజ।పద్మావతీవ
చశ్శ్రుత్వా పద్మనాభంచసంస్మరన్ ॥౮౪॥ ఉవాచవచనంశ్లాఘ్యం రాజ
న్నాలోచితంమునిః ॥ అగస్త్యః ॥ దేశకాలావతిక్రమ్య యఃకర్మకురుతేన
రః ॥౮౫॥ ననగచ్ఛేత్కార్యఫలం ససుఖంవిందతేనరః । సర్వేస్వకార్యేనిపు
ణాః పరకార్యేనకశ్చన ॥౮౬॥ నాలోకయతికోవాపి త్వత్పతింపతితంరణే।
క్షత్రియాణాంశరీరాణి రణరంగగతానిచ ॥౮౭॥ వికసత్పంకరోత్సాహ
కౌతుకాన్యుత్తరోత్తరమ్।జవన్తికుసుమాయంతే సజీవానిసతాంప్రియే॥
నిర్జీవానితుతాన్యేవ వీక్షతేనైవకశ్చన । ఆజీవమేవశూరేభ్యః కార్యంగృ
హ్యేతరాజభిః ॥౮౯॥ తస్మాత్త్వద్వల్లభదశాం నకోప్యత్రానుశోచతి । త
స్మాత్త్వమస్యభద్రేచ్ఛుర్నివర్తయపతింరణాత్ ॥౯౦॥ స్త్రీణాంతుపర
మోధర్మః పతిభక్తిఃపతిప్రియే।భద్రంతేభ్రాతురేవస్యాత్కనిష్ఠపితురేవ
వా ॥౯౧॥ ఏవముక్త్వామహాభాగే కురుత్వంత్వత్పతేర్హితమ్ । మనసోమ
మకల్యాణి సంధియత్నఃప్రశస్యతే ॥౯౨॥ తావుభౌరాజ్యకర్తారౌ పితాపు
త్రౌనసంశయః । ఇత్యుక్తామునినాతేన రాజపుత్రీసముత్థితా ॥౯౩॥
ప్రాకారాన్మునినాసార్ధం సంగ్రామధరణీంయయౌ । ఆందోళికాంమహా
రాజ హేమదండవిభూషితామ్ ॥౯౪॥ ఆరుహ్యరాజతనయా శ్రీనివాసప
రాయణా । గరుడధ్వజమాలోక్య పతితంపృథివీతలే ॥౯౫॥ రణాగ్రే
స్వపతింకృష్ణం శ్రీనివాసంసురేశ్వరమ్ । సఖడ్గవర్మసహితం సముత్థాప్య
రణాంగణే ॥౯౬॥ సశీతలోదకామోదైర్వ్యజనైస్సమమార్జయత్ ।

కుపితంశ్రీనివాసమ్ప్రత్యగస్త్యకృతపద్మావత్యాశయజ్ఞాపనమ్.

పద్మావత్యబ్రవీచ్చాపి శోచంతీతంపతివ్రతా ॥౯౭॥ పద్మావతీ ॥ ఉత్తి
ష్ఠరణభూమ్యాస్త్వం త్యక్త్వామూర్ఛాంఖగధ్వజ ॥౯౮॥ ఇతివిజ్ఞాపి
తోదేవ్యా పద్మావత్యాతదానృప।ముహూర్తమాత్రంగోవిందో నరలో
కంవిడంబయన్ ॥౯౯॥ మూర్ఛాంగతఇవస్థిత్వా ప్రబుద్ధఇవచోత్థితః।
ఉత్థాయరణభూమ్యాంసపశ్యన్దశదిశోహరిః ॥౧౦౦॥ దదర్శస్వప్రియాం
రాజన్ స్థితాంపద్మావతీంవిభుః।భ్రుకుటీయుతనేత్రస్తు గర్వాయన్వాక్యమ

బ్రవీత్ ॥ ౧౦౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అస్మిన్రణాజిరేఘోరే వనితానాంప్ర
యోజనమ్ । కిమస్తిమునిశార్దూల ద్రుతమేవాద్యగచ్ఛతు ॥ ౧౦౨ ॥ ఇత్థ
ముక్తో భగవతా పద్మావత్యాసహాగతః । అగస్త్యశ్శ్రీనివాసంతం ప్రత్య
భాషత తాపసః ॥ ౧౦౩ ॥ అగస్త్యః ॥ సంధిరత్రప్రకర్తవ్యశ్శ్రీనివాస
సతాంగతే । ఉత్తిష్ఠస్యాలకంబాలం సమానయనృపోత్తమమ్ ॥ ౧౦౪ ॥
తోండమానంమహారాజం తత్సుతంతంమహాబలమ్ । శ్రీనివాసాభిధానం
చ తవరోషాకరంహరే ॥ ౧౦౫ ॥ సమాధానంకర్తుకామా సంప్రాప్తై
షారణాంగణే । శోచంతీతవదుఃఖేన భ్రాతుశ్చమరణంప్రతి ॥ ౧౦౬ ॥ అ
గస్త్యవచనంశ్రుత్వా కించిత్క్రోధసమన్వితః । భర్త్సయన్పద్మనయ
నాం సంగ్రామస్థలమాగతామ్ ॥ ౧౦౭ ॥ అయుక్తంయోషితాంధీమన్
సంగ్రామాగమనంమునే । అథాహంతోండమానస్యశిరఃకాయాద్ధరా
మ్యహమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ తత్సుతంతంమహాభాగం శ్రీనివాసంమహాబలమ్ ।
హత్వారాజ్యంప్రదాస్యామివిష్వక్సేనాయధీమతే ॥ ౧౦౯ ॥ వాసుదేవ
వచశ్శ్రుత్వా సాష్టాంగంప్రణిపత్యసా । కృతాంజలిపుటాభూత్వా దేవం

* పద్మావతీప్రార్థనయా శ్రీనివాసకృతతోండమానస్వసుదానసంధిక్రమః. *

వాక్యమభాషత ॥ ౧౧౦ ॥ శ్రీపద్మావతీ ॥ స్వామిన్నాథారవిందాక్ష శ్రీ
నివాసకృపానిధే । దయాంకురుదయాసింధో భక్తానామభయంకురు ॥
కిమనేనజగన్నాథ లోకనాశనకారిణా । ఉభౌరాజ్యస్యకర్తారౌ భవతాం
రాజసత్తమౌ ॥ ౧౧౨ ॥ విభజ్యరాజ్యంసర్వంచ కోశందేహిరమాప
తే । స్వస్త్యస్తుసర్వలోకేభ్యః పిత్రేచాపికనీయసే ॥ ౧౧౩ ॥ ప్రసాదా
త్తవగోవింద నివర్తస్వరణాంగణాత్ । ఇతిప్రియావచశ్శ్రుత్వా శ్రీనివా
సఉవాచతామ్ ॥ ౧౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ క్షత్రధర్మంనజానాసి త్వంగ
చ్ఛాద్యరణాంగణాత్ ।అథాహంతోండమానస్యసపుత్రస్యరణేశిరః॥౧౧౫॥
పాతయిష్యేమహాసంఖ్యే పశ్యతాంసర్వదేహినామ్ । స్యాలకార్థంప్రి
యేచాపి నాత్రకార్యావిచారణా ॥ ౧౧౬ ॥ ఇత్యుక్తాసాకంపమానా
మునిమాహకృపానిధిమ్ ॥ పద్మావతీ ॥ నివర్తయరణాత్త్వంవా వేఙ్క
టేశంమునీశ్వర ॥ ౧౧౭ ॥ ఇతివిజ్ఞాపితోదేవ్యా లోపాముద్రాపతిస్త
దా । మునిఃప్రోవాచరాజేంద్ర శ్రీనివాసంరణప్రియమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ సాం

త్వయిత్వా(శ్రీనివాస విష్వక్సేనంమహీపతిమ్ । విభక్తంకురుగోవింద రాజ్యంకోశంతయోరితి ॥ ౧౧౯ ॥ అగస్త్యవచనంశ్రుత్వా తోణ్డమానంన్నృపాత్మజమ్ । సమాహూయాహవచనం సంధికారోజనార్దనః ॥ ౧౨౦॥ కింతేమనోగతంరాజ న్నిత్యుక్తోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ తోణ్డమానః ॥ త్వమేవగతిరస్మాకం త్వయ్యేవరమతేమనః ॥ ౧౨౧ ॥ తచ్ఛ్రుత్వాతంసమాహూయ స్యాలకంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భగినీతవకల్యాణీ సంధింస్యాలకవాంఛతి ॥ ౧౨౨ ॥ వృద్ధతంతవయద్బ్రూహిసత్యంతత్పృథివీపతే । వాసుదేవవచశ్శ్రుత్వా విష్వక్సేనోభ్యభాషత ॥ ౧౨౩॥ రాజపుత్రః ॥ శాసనేతవగోవింద స్థితోహంసర్వదాహరే । యద్దైవేచ్ఛాతవహరే తద్దైవకురుకేశవ ॥ ౧౨౪ ॥ ఇతివిజ్ఞాపితస్తాభ్యా ముభాభ్యాంవేఙ్కటేశ్వరః । సంధించకారరాజేంద్ర శ్రీనివాసస్తయోస్తదా॥ తదారాజ్యంవిభజ్యాథ హస్త్యశ్వరథసంయుతమ్ । ధనంకోశంతథాగ్రామాన్ దుర్గాణినగరాణిచ ॥ ౧౨౬ ॥ వివిచ్యసర్వరాజ్యంచ వస్త్రమాస్త్రీర్యదేవరాట్ । యయాచేషోడశంభాగం రాజానంరాజనందనమ్॥ భవద్భిస్తురణంకృత్వా పృథామరణమిచ్ఛతః।దాతవ్యోరాజ్యభాగస్తు మమవాదుహితుస్తువా ॥ ౧౨౭ ॥ ఇత్యేవంశ్రీనివాసేన పృష్టౌరాజన్నృపాత్మజౌ । దదతుస్తౌమహారాజ గ్రామాన్ద్వాత్రింశతంహరేః ॥ ౧౨౯ ॥ తోణ్డమానంప్రతిష్ఠాప్య తోణ్డరాజ్యేతదాహరిః।విష్వక్సేనంప్రతిష్ఠాప్య నారాయణపురేన్నృప ॥ ౧౩౦ ॥ తద్గృహేభోజనంకృత్వా స్యాలకస్యగృహేతథా । స్వయంభుక్త్వాభోజయిత్వా పద్మావత్యనుగోయయౌ ॥ ౧౩౧॥ అగస్త్యనిలయంరాజన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః । ముముదేరమయాసార్థంభగవాఞ్ఛుభదర్శనః ॥ ౧౩౨ ॥ యఇదంపుణ్యమాఖ్యానంశృణుయాచ్ఛ్రావయేచ్చయః।శ్రీనివాసప్రసాదాత్స సర్వమంగళవాన్భవేత్ ॥౧౩౩॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తోణ్డమానవసుదానయుద్ధప్రశంసనంనామ ద్వాదశోధ్యాయః.

తోణ్డమానకృతదివ్యస్వరూపజ్ఞానపూర్వకశ్రీనివాసస్తుతిః.

జనకః ॥ తతఃకిమకరోత్కృష్ణ శ్శతానందన్నృపశ్చవా । తన్మమాచక్ష్వయోగీంద్ర రాజ్ఞస్తచ్చరితమ్మహత్ ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ కదాచి

ద్వేఙ్కటేశస్యదర్శనార్థంనరాధిపః । ఏకఏవాధిగమ్యాథననామచరణౌ
హరేః ॥ ౨ ॥ తందృష్ట్వారాజశార్దూలమాలింగ్యాహవచోహరిః ॥ శ్రీని
వాసః ॥ కిమాగమనకార్యంతేతన్మమాచక్ష్వభూపతే ॥ ౩ ॥ సదేవవ
చనంశ్రుత్వావాసుదేవమభాషత ॥ రాజా ॥ దర్శనాత్తవగోవిందనాధి
కంవర్తతేహరే ॥ ౪ ॥ త్వాంవదంతిసురాధ్యక్షంవేదవేద్యంపురాతనమ్ ।
మునయోమనుజశ్రేష్ఠాస్తచ్ఛ్రుత్వాహమిహాగతః ॥ ౫ ॥ స్వామిన్న
చ్యుతగోవిందపురాణపురుషోత్తమ । అప్రాకృతశరీరోసిలీలామానుషవి
గ్రహః ॥ ౬ ॥ త్వామేవసృష్టికరణేపాలనేహరణేహరే । కారణంప్రకృతే
ర్యోనింవదంతిచమనీషిణః ॥ ౭ ॥ జగదేకార్ణవంకృత్వాభవానేకత్వమా
స్యచ । జీవకోటిధనం దేవ జఠరేపరిపూరయన్ ॥ ౮ ॥ క్రీడతేరమయాసార్థం
రమణీయాంగవిభ్రమః । సహస్రశీర్షాపురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపా
త్ ॥ ౯ ॥ త్వన్ముఖాద్విప్రనిచయాబాహుభ్యాంక్షత్రమండలమ్ । ఊరు
భ్యామభవన్వైశ్యాఃపద్భ్యాంశూద్రాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౧౦ ॥ ప్రభుస్త్వం
సర్వలోకానాందేవానామపియోగినామ్ । అంతస్సృష్టికరస్త్వంహి
బహిస్సృష్టికరోభవాన్ ॥ ౧౧ ॥ నమశ్శ్రీవేఙ్కటేశాయనమోబ్ర
హ్మోదరాయచ । నమోనాథాయకాంతాయరమాయాఃపుణ్యమూ
ర్తయే ॥ ౧౨ ॥ నమశ్శాంతాయకృష్ణాయనమస్తేఽద్భుతకర్మణే । అప్రా
కృతశరీరాయశ్రీనివాసాయతేనమః ॥ ౧౩ ॥ అనంతమూర్తయేనిత్యమ
నంతశిరసేనమః । అనంతబాహవేశ్రీమన్ననంతాయనమోనమః ॥ ౧౪ ॥
సరీసృపగిరీశాయపరబ్రహ్మన్నమోనమః । ఇతిస్తుత్వాశ్రీనివాసంకమనీ
యకళేబరమ్ ॥ ౧౫ ॥ విరరామమహారాజరాజేంద్రోరణకోవిదః । స్తో
త్రేణానేనసుప్రీతస్తోణ్డమానకృతేనచ ॥ ౧౬ ॥ సంతుష్టఃప్రాహగోవింద
శ్శ్రీమంతంరాజసత్తమమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ రాజన్నలమలంస్తోత్రంకృ
తంపరమపావనమ్ ॥ ౧౭ ॥ అనేనస్తవరాజేనమామర్చంతిచయేజనాః ।
తేషాంతుమమసాలోక్యంభవిష్యతినసంశయః ॥ ౧౮ ॥ ఆకాశరాజోఽథ
ర్మాత్మాప్రాపముక్తిపదంనృప । తేనరాజ్ఞాప్రసిద్ధోహంభూలోకేభూమి
పాలక ॥ ౧౯ ॥ కృత్వావివాహవిభవందృష్ట్వామామాగతంగృహమ్ ।
సంతోషమతులంలేభేరాజాపరమధార్మికః ॥ ౨౦ ॥ దైవమేవపరంమ

స్యైమమభాగ్యఫలోదయమ్ । కృతంకర్మసుఖందుఃఖమనుభోక్తవ్యమం
జసా ॥ ౨౧ ॥ కాగతిఃపురతోరాజన్వినారాజ్ఞామహాత్మనా । శ్రీధర
స్యవచశ్శ్రుత్వాతోణ్డమానాహమాధవమ్ ॥౨౨॥ తోణ్డమానః । ప్రా
రబ్ధకర్మణఃపుంసఃకథంసౌఖ్యంభవేద్ధరే । కిమర్థంరోదిషిభృశంహాతం
బంధుంస్మరన్హరే ॥ ౨౩ ॥ మాశోకంకురుగోవిందరాజానంస్వర్గగం
ప్రతి । పశ్యమాంపుణ్డరీకాక్షవిష్వక్సేనంచబాలకమ్ ॥ ౨౪ ॥ సాంత్విత
స్తేనరాజ్ఞేత్థంశ్రీనివాసస్సతాంగతిః । ప్రాహవాణీంజగన్నాథస్తోణ్డమా

తోణ్డమానప్రతిదివ్యాలయకరణాయశ్రీనివాసచోదనా.

నంప్రజాపతిమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కుటుంబస్థాపితస్తేనరాజ్ఞాభ్రా
త్రాగరీయసా ॥ నాస్తిమేభవనంతాతవాసార్థందుహితుస్తవ ॥ ౨౬ ॥
వియన్నృపస్యజామాతావర్తేపరమందిరే।ఏషాఽకీర్తిర్మమానంతదుః
ఖదాదుఃఖనాశన ॥ ౨౭ ॥ పారతంత్ర్యంమహత్కష్టంమనుష్యాణాంతు
కాకథా । తస్మాన్మేభవనంకార్యంత్వయారాజకులోద్భవ ॥ ౨౮ ॥
త్వాంవినారాజశార్దూలకీర్తింస్థాపయితుంస్థిరాం । కస్సమర్థోధరాపృ
ష్ఠేనాకేనాగాలయేపివా ॥ ౨౯ ॥ వదత్యేవంవాసుదేవేతథాస్త్విత్య
వదన్నృపః । సుముహూర్తేసులగ్నేచసునక్షత్రేశుభేతిథౌ ॥ ౩౦ ॥
భోగిరాజగిరింరాజన్నారురోహఖగధ్వజః । సహితఃకమలాదేవ్యారా
జ్ఞాయుక్తస్సదేవరాట్ ॥ ౩౧ ॥ నివేశందర్శయామాసవరాహోను
మతేనచ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేదక్షిణేపక్షివాహనః ॥ ౩౨ ॥ అత్రై
వకార్యంరాజేంద్రచైత్యంపూర్వముఖంశుభమ్ । గోపురద్వయసంయు
క్తంప్రాకారత్రయమవ్యయమ్ ॥ ౩౩ ॥ సప్తద్వారసమోపేతందే
హాళీతోరణాన్వితమ్ । ధ్వజస్తంభసమోపేతంసర్వలక్షణసంయుత
మ్ ॥ ౩౪ ॥ ఆస్థానమణ్డపందివ్యమద్భుతంయాగమణ్డపమ్ । గోశాలాం
ధాన్యభవనంతతోమాలాకరంగృహమ్ ॥౩౫॥ వస్త్రగేహంతైలశాలాం
ఘృతార్థంభవనంపృథక్ । భక్ష్యశాలాంవిశాలాంచభూషణానాంగృ
హంతథా ॥ ౩౬ ॥ కర్పూరగంధమార్జాలతైలకస్తూరికాగృహమ్ । క
ల్పయాశుచరాజేంద్రగజాశ్వభవనంపృథక్ ॥ ౩౭ ॥ తామ్రపత్రై
స్సుసంబద్ధంస్వర్ణాలంకారమణ్డితమ్ । శ్రీతీర్థమన్నశాలాగ్రేభూతీర్థంభూ

మిపాలక ॥ ౩౮ ॥ త్వయావినిర్మితంపూర్వంతోండమానమహీపతే । త
దద్యకురుశోభాఢ్యంశిలాబంధనపూర్వకమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యుక్తోవాసుదే

భగవత్కథితతోండమాన్నృపపూర్వోదన్తః.

వేనరాజావచనమబ్రవీత్ ॥ తోండమానః ॥ కథంపూర్వంమయాకూపః
కృతస్తేకేనజన్మనా ॥ ౪౦ । కోహంపూర్వంచకాజాతిస్తన్మమాచక్ష్వ
విస్తరాత్ । రాజ్ఞేత్యుక్తోఽబ్రవీద్రాజన్ శ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ ౪౧ ॥
శ్రీనివాసః ॥ పురావైఖానసోనామఋషిరత్యంతనిష్ఠధీః । భావికృష్ణావ
తారస్యకథాంశ్రుత్వాపురాతనీమ్ ॥ ౪౨ ॥ కాలానాంకర్మణాంచైవశ
రీరాణాంచనస్థితిః । జనానామితినిశ్చిత్యతపస్తప్తుంప్రచక్రమే ॥ ౪౩ ॥
ద్రావిడేచోళదేశేతుప్రకృష్టేకుశవిస్తృతే । కృష్ణరూపంప్రపశ్యామినిరా
హారోజితేంద్రియః॥౪౪॥ తపసాదుష్కరేణేతిసుదృఢంకృతనిశ్చయః । త
పసాతప్యమానస్యతస్యవైభక్తవత్సలః ॥ ౪౫ ॥ ప్రాదుర్బభూవభగవాన్
పురాగోపాలవేషభాక్ । ప్రాదుర్భూతంహరిందృష్ట్వాతుష్టావసమునిస్త
దా ॥ ౪౬ ॥ శ్రీవైఖానసః ॥ పూజాంకరోమిపురుషోత్తమపుణ్యమూ
ర్తేగోపాలవేషకరుణాకరదేవదేవ । ఇత్థంసమీరితఉవాచమునీశ్వరంతం
తస్యోచితంవచనమేషమహానుభావః ॥ ౪౭ ॥ శ్రీకృష్ణః ॥ త్వయాధ్యే
యశ్శ్రీనివాసోనాహంధ్యేయోమునీశ్వర । గచ్ఛశేషగిరింతత్రవల్మీకేవ
ర్తతేశుభా ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమాశ్రీనివాసస్యతత్పూజాంకురుసంతతమ్ ।
సంగమిష్యతితేమార్గేశూద్రశ్శ్రీరంగదాసకః ॥ ౪౯ ॥ పూజకస్యభవే
చ్ఛూద్రస్సేవకస్తేమహామునే । ఏవముక్తోథహరిణాసంప్రాప్తోవేఙ్క
టాచలమ్ ॥ ౫౦ ॥ సంగమస్తుబభూవాస్యమునేశ్శూద్రేణవర్త్మని । త
తస్తుతేనసహితోగత్వాశ్రీవేఙ్కటాచలమ్ ॥ ౫౧ ॥ వల్మీకస్థంహరిందృ
ష్ట్వాపూజయామాసవైమునిః । పుష్పాణ్యాహారయామాసరంగదాసో
మహాయశాః ॥ ౫౨ ॥ అకస్మాద్దైవయోగేనగంధర్వఃకుండలాహ్వయః।
స్నానార్థమాగమచ్ఛీఘ్రం స్వాభిస్త్రీభిర్జలాశయమ్ ॥ ౫౩ ॥ వసంతే
విజనేతత్రస్వామిపుష్కరిణీజలే । జలక్రీడాపరాస్తత్రదృష్ట్వాతారంగదా
సకః ॥ ౫౪ ॥ మదోద్రిక్తమనాభూత్వారేతోఽత్యాక్షీద్ధరాతలే । పున

స్నాత్వాఽశుచిర్భూత్వా పశ్చాత్తాపేననిందితః ॥ ౫౫ ॥ బద్ధంమాలాకులంసర్వంపరిత్యజ్యపునస్తదా । పునరాహృత్యపుష్పాణిశీఘ్రమాదాయ పాదజః ॥ ౫౬ ॥ దేవాగారంసమాసాద్యస్థితవానగ్రతోహరేః । రంగదాసంమునిర్దృష్ట్వాఽగస్త్యయద్వచసాముహుః ॥ ౫౭ ॥ పూజాకాలోహ్యతిక్రాంతశ్చక్రపాణేర్మహాత్మనః । కిమర్థంకృతవాన్కాలవిళంబంశూద్రనందన ॥ ౫౮ ॥ నిందిత్వామునిశార్దూలేశూద్రంపూజావిలోపనమ్।ఏవంవదతివిప్రేంద్రేస్థితేతూష్ణీంచపాదజే ॥౫౯॥ శంఖచక్రధరశ్శూద్రమువాచపరయాగిరా ॥శ్రీనివాసః॥ మాభైషీఃపుత్రభద్రం తేరంగదాసమహామతే ॥ ౬౦ ॥ మాయయామోహితంవిశ్వంససురాసురమానుషమ్ । తత్రాపితవబుద్ధిస్తుపశ్చాత్తాపేనయోజితా ॥౬౧॥ తస్మాత్త్వమశుభశ్శూద్రసంత్యజాత్రకళేబరమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరేసర్వపాపనివారణే ॥౬౨॥ మరణాత్పుణ్యదేశేఽస్మిన్శుద్ధోజన్మాంతరేపునః । సుధర్మతనయోభూత్వాతోణ్డదేశాధిపోభవ ॥౬౩॥తోణ్డమానితివిఖ్యాతోలోకేకీర్తింగమిష్యసి । శతస్త్రీవల్లభోభూత్వామమభక్తశ్చకేవలమ్ ॥౬౪॥ తతస్త్వంసార్వభౌమస్సన్రాజ్యభోగముపైష్యసి । కన్యాదానప్రసంగశ్చభవిష్యతినసంశయః ॥ ౬౫ ॥ తస్మాద్దేహంత్యజాత్రైవనిరాహారోఽతినిర్మలః । సుధర్మరాజతనయోరాజాఽకాశానుజోభవేః ॥౬౬॥ ఇత్యుక్తోవాసుదేవేనతనుంతత్రైవసోఽత్యజత్ । సత్వమద్యాకాశరాజాఽనుజోభూద్ధార్మికోనృపః ॥ ౬౭ ॥ తదాత్వయాకృతస్త్వేషకూపఆరామకారణాత్ । ఇతి తేకథితంపూర్వంజన్మకర్మసముద్భవమ్ ॥ ౬౮ ॥ గోవిం

తోణ్డమాన్నృపప్రార్థనయాభగవత్కృతనవీనమన్దిరప్రవేశః.

దవచనంశ్రుత్వాతోణ్డమాన్రాజసత్తమః । కూపంసంశోధయామాసస్వకృతంపూర్వజన్మని॥ ౬౯॥ విమానంకారయామాసరత్నచిత్రంమహోన్నతమ్ । చతుర్మూర్తిసమోపేతంవైనతేయవిభూషితమ్ ॥ ౭౦ ॥ కలశేనసమోపేతంసౌవర్ణేనాద్భుతేనవై । ఆగతానాంజనానాంచసమారోహావరోహయోః ॥ ౭౧ ॥ మార్గంయోజనవిస్తీర్ణం ససోపానంచకారహ । మధ్యేమధ్యేమంటపానిప్రపాకూపాంశ్చకారచ ॥ ౭౨ ॥ శ్రీనివాసంసమాగమ్యతోణ్డమానబ్రవీత్తతః ॥ రాజా ॥ త్వయానియమితం

దేవ సర్వంసంపూర్ణతాంగతమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆగచ్ఛాద్యజగన్నాథ చైత్యం తవజనార్దన । ఇతిరాజవచశ్శ్రుత్వా భగవానాహభూపతిమ్ ॥ ౨౪ ॥ అవశ్యమనుగచ్ఛామితవభక్త్యాప్రతోషితః।ఇత్యుక్త్వాప్రస్థితందేవందేవైశ్చేన్ద్రపురోగమైః ॥ ౨౫ ॥ వైఖానసఋషిశ్రేష్ఠైర్బ్రహ్మాద్యైర్బ్రహ్మవిత్తమైః । ఋక్సామగాయకైశ్చైవ మంత్రైశ్చవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౨౬ ॥ వాదిత్రైర్వాద్యమానైశ్చ ఘోషయద్భిర్దిశోదశ । దేవైర్బ్రహ్మపురోగైశ్చ స్తువద్భిస్స్తుతిభిర్హరిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ప్రవేశయామాసవరంసుమందిరం శ్రీశ్రీనివాసంపురుషంపురాణమ్ । పద్మావతీంచాపిముదామహీపతిస్సమస్తలోకైర్మునిభిర్మహోత్సవైః ॥ ౨౮ ॥ పుష్పాణ్యవర్షంశ్చసురాసురాద్యాస్సయక్షగంధర్వనరోరగాశ్చ । దేవస్యమూర్ధ్న్యశువిమానవర్త్యై తంపూజయంతస్త్వృషయశ్చహర్షాత్ ॥ ౨౯ ॥ తతఆనందనిలయే తోణ్డమాన్నృపనిర్మితే । విమానాగ్ర్యేశ్రీనివాసో రరాజభగవాన్హరిః ॥ ఆనందజనకత్వాత్త మానందనిలయంవిదుః । వరపద్మాసనేసుస్థాం విధాయకమలాలయామ్ ॥ ౩౧ ॥ పద్మావతీంవిశాలాక్షీం భగవానాత్మవక్షసి । అరిశంఖవిహీనోసా కటిన్యస్తకరోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ దర్శయన్పాణినైకేన దక్షిణేనవృషాకపిః । పదపద్మంసురారాధ్యం గతించపరమాంనృణామ్ ॥ ౩౩ ॥ కటిన్యస్తకరేణాపి నిజపాదాబ్జగామినామ్ । నృణాం భవపయోరాశిం కటిదఘ్నంప్రదర్శయన్ ॥ ౩౪ ॥ విరాజతేవేఙ్కటేశస్సంప్రత్యపిరమాపతిః । ఇతితేకథితంరాజన్మాహాత్మ్యంవేఙ్కటేశితుః ॥ పవిత్రంపరమంపుణ్యంమఙ్గళానాఞ్చమఙ్గళమ్ ॥ ౩౫ ॥ ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవత్కృతతోణ్డమాన్నృపనిర్మితనవీనమన్దిరప్రవే
శాదికథనంనామ త్రయోదశోధ్యాయః.

బ్రహ్మకారితదీపారోపణభగవదుత్సవప్రశంసా.

శతానందః ॥ సర్వాభ్యుదయకామోఽథ భూతానాంహితకామ్యయా । తదావై భగవాన్బ్రహ్మ దీపద్వయమకల్పయత్ ॥ ౧ ॥ ప్రా

ర్థయామాసగోవిందం వరమేకమనామయమ్ । యావత్కలియుగంతి
ష్ఠే త్తావద్దీపోభివర్ధతామ్ ॥ ౨ ॥ యదావిమానపతనం యదాదీపవినా
శనమ్ । తదావతారస్సంపూర్ణ ఇతిమేనిశ్చితోఽవధిః ॥ 3 ॥ ఇతితస్యైవ
రందత్వా బ్రహ్మణమవదద్ధరిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ శ్రూయతాంవచనంతా
త భుజముద్ధృత్యచోచ్యతే ॥ ౪ ॥ ఉత్సవంకురుమేపుణ్యం బ్రహ్మన్లోక
పితామహ । ధ్వజారోహణమారభ్యరథాంతంచసవాహనం ॥ ౫ ॥
నైవేద్యంబహుచిత్రంచ బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః । కర్తవ్యంమమకల్యా
ణం త్రికాలేభయభక్తితః ॥ ౬ ॥ తదేతద్వచనంశ్రుత్వా పితుస్సచపితా
మహః । తోణ్డమానంసమాహూయ వచనంవ్యాహరత్తదా ॥ ౭ ॥
బ్రహ్మ ॥ వాహనానివిచిత్రాణి కురుశీఘ్రంరమాపతేః । రథోదారుమ
యస్తాత బహుచిత్రవిచిత్రితః ॥ ౮ ॥ అతంద్రేణమహీపాలకర్తవ్యోవిశ్వ
కర్మణా । ఛత్రాణిచామరేపుణ్యే వ్యజనంరాజసత్తమ ॥ ౯ ॥ ఇత్యుక్త్వా
విశ్వకర్మాణ మాహూయాయన్నృపతేర్వశమ్ । విధాతావిదధేపోపి యథారా
జానుశాసనమ్ ॥ ౧౦ ॥ వాహనానిరథచ్ఛత్ర చామరవ్యజనానిచ । కృత

మహోత్సవార్థంవేఙ్కటాద్రిమ్ప్రతినానాదేశీయనృపాగమనమ్.

వాన్క్షణమాత్రేణ ప్రీతయేమధుఘాతినః ॥ ౧౧ ॥ ఉవాచవచనందేవో
రాజానంసపితామహమ్ । సర్వదేశజనాకీర్ణ ముత్సవంచోత్తమంవిదుః ॥
ఆనయస్వనృపాన్సర్వా న్నానాదేశగతానితి । శాసితోవాసుదేవేన
భృత్యాన్సంప్రేషయన్నృపః ॥ ౧౩ ॥ అంగవంగకళింగాద్యాః ప్రా
గండాఃకాశికాస్తతః। కాంభోజాఃకేరళద్వీపా విరాటకురుజాంగలాః॥౧౪॥
బర్బరాఃపాణ్డ్యదేశీయా శ్చైద్యామాత్స్యాస్ససైంధవాః । ఆగతాస్తేమ
హీపాలా స్సకుటుంబాస్సవాహనాః ॥ ౧౫ ॥ కేచిద్యానగతాఃకేచి
ద్గజస్థాఃకేచిదశ్వగాః । కేచిచ్ఛిబికారూఢాః కేచిత్పద్భ్యాంసమాయ
యుః ॥ ౧౬ ॥ ఛత్రైస్సచామరైర్దివ్యై ర్మయూరశుకపింఛకైః । ఆ
రాధనంప్రకుర్వాణా విప్రాణాంచైవభోజనైః ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మక్షత్రియవి
ట్ఛూద్రా యేచాన్యేనవజాతిజాః । చండాలయవనాంస్త్యక్త్వా సర్వేప
వసమాగతాః ॥ ౧౮ ॥ సమాగమేమార్గమధ్యే సంకీర్ణజనమణ్డలే ।

అశ్నంతః కేచిదాయాంతి కేనిదన్నవివర్జితాః ॥ ౧౯ ॥ కేచిత్క్షీరప్రపానా శ్చ కేచిద్ధారణపారణైః । సర్వేఽభవన్హరేర్భక్తాః శ్రీనివాసస్యభూమిప॥ ధనానివస్త్రాణిచభూషణాని కాయాన్సజీవానిసుఖానిసర్వే । శ్రీవేఙ్కటేశస్యపదార్పితాని చక్రుర్జనాభాగవతాఃకలౌయుగే ॥ ౨౧ ॥ తత్రాహూయమునీన్సర్వాన్సమహీపాలాన్యథాక్రమమ్ । కన్యామాసంగతే భానౌ ద్వితీయాయాంజగత్పతేః ॥ ౨౨ ॥ ధ్వజారోహణమాధాయ సాంకురార్పణమేవచ । వైఖానసమునిశ్రేష్ఠైః పూజామంత్రైః ప్రకల్పితా ॥

నరయానంరత్నమయం నిధాయపురతోహరేః । వాసుదేవంబభాషేథ బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౨౪ ॥ నరయానంసమారుహ్య కురుచైత్యప్రదక్షిణమ్ । ఏవముక్తఃప్రత్యువాచ శ్రీనివాసఃపితామహమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివా

* భగవదాజ్ఞయాబ్రహ్మకృతభగవన్మూర్తిచతుష్టయనిర్మాణప్రకారః. *

సః ॥ భోపుత్రబాలభావేఽసి శాసితోవేదనిర్ణయః । సచాద్యవిస్మృతస్తాతపరీక్షాదీయతాంమమ ॥ ౨౬ ॥ సతద్వచనమాకర్ణ్య కించిచ్చింతాసమాకులః । పరీక్షాంచదదావిష్ణోర్వేదానాంవేదవిత్తమః ॥ ౨౭ ॥ స్ఖాలిత్యమభవత్కించిత్పరీక్షాయాంవిధేస్తదా । తతోఽవబోధితస్సమ్యగ్వేధావేదానుశాసనమ్ ॥ ౨౮ ॥ నిర్మమేక్షణమాత్రేణశ్రీనివాసాత్మికాశ్శుభాః । మూర్తీశ్చతస్రోమంత్రైస్తు చతుర్వేదసముద్భవైః ॥ ౨౯ ॥ పృథఙ్నామానితాసాంవై చకారసుమహామతిః । ఉత్సవశ్రీనివాసాఖ్యాత్వాద్యాఽన్యాచోగ్రనామికా ॥ ౩౦ ॥ సర్వాధిపసమాఖ్యాన్యా లేఖకాఖ్యాతదాపరా । మూలమూర్తిరభూత్తాసాం మూర్తీనాంచతురాత్మనామ్ ॥ ౩౧ ॥ స్వయంశ్రీవేఙ్కటాధీశస్సర్వాత్మా జగదీశ్వరః । దేవానాంకల్పయామాస తత్తన్మూర్త్యభిమానినామ్ ॥ ౩౨ ॥ అసంకీర్ణాని కార్యాణి తానితానివిధిస్తతః । పశ్చానామపిదేవానాం తత్తన్మూర్త్యభిమానినామ్ ॥ ౩౩ ॥ చతుర్ముఖేషుచతురో మనస్యేకంవిధిస్తదా। అనుసందధదాతేనే సర్వంకర్మమహోత్సవే ॥ ౩౪ ॥ ఉత్సవశ్రీనివాసస్తుయాత్రాకర్మణిదీక్షితః। తేననిర్వర్తయామాస యాత్రాకర్మోత్సవం విధిః ॥ ౩౫ ॥ నైవేద్యంబహుధాచిత్రం చక్రేబ్రహ్మోత్సవేశుభే। గుడౌదనంతిలాన్నంచ పరమాన్నంపయశ్శ్రితమ్ ॥ ౩౬ ॥ ముద్గాన్నం

మాషకాన్నంచ దధ్యోదనమతఃపరమ్ । షడ్విధాన్నంచసాపూపం సపా
యసశర్కరమ్ ॥ ౩౭ ॥ గుడాపూపాం స్తిలాపూపా న్మాషాపూపా
న్మనోహరాన్ । మోదకాంశ్చశతచ్ఛిద్ర ప్రముఖానాకరయన్విధిః ॥౩౮॥

బ్రహ్మకారితశ్రీనివాసమహోత్సవవైభవప్రకారవర్ణనమ్.

అర్చయామాసదేవాయ శ్రీనివాసాయవిష్ణవే । ఉత్సవశ్రీనివాసస్య వీధి
యాత్రాంమహోత్సవే ॥ ౩౯ ॥ కారయామాసవై వేధా ధ్వజారో
హణపూర్వకమ్ । సాయంకాలేచపూర్వేద్యు ర్ధ్వజారోహణవాసరా
త్ ॥ ౪౦ ॥ అనంతగరుడాద్యాశ్చ బ్రహ్మాద్యాశ్చతథామరాః । సర్వే
చాన్యేమహర్ష్యాద్యా విష్వక్సేనపురస్సరాః ॥ ౪౧ ॥ వల్మీకాదిభవాం
మృత్స్నాం పవిత్రాంనగరాద్బహిః । ఖానితాంవిధివన్మంత్రై ర్హస్తిమ
స్తకరోపితామ్ ॥ ౪౨ ॥ సర్వమఙ్గళవాద్యైశ్చసహసర్వపరిచ్ఛదైః
ససంభ్రమంసమానీయ ప్రాదక్షిణ్యేనవీధిషు ॥ ౪౩ ॥ అంకురార్పణ
మాతేను స్సహర్ష పులకాంకురాః । తతోఽపరేద్యురుషసి ధ్వజారోహమ
హోత్సవమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆరభ్యావభృథాంతంచపుష్పయాగాంతమేవ
చ । ఉత్సవంశ్రీనివాసస్యచకారవిధివద్విధిః ॥ ౪౫ ॥ తస్మిన్మహో
త్సవేవిష్ణో ర్ధ్వజారోహణవాసరే । ప్రథమేప్రథమంయానం మనుష్యా
న్దోళికాఽభవత్ ॥ ౪౬ ॥ ద్వితీయంచతథారాత్రా వభవచ్ఛేషవాహన
మ్ । శేషేశయనశీలస్య శేషాచలనివాసినః ॥ ౪౭ ॥ సదాశేషప్రియ
స్యాస్య శ్రీనివాసస్యశార్ఙ్గిణః । ద్వితీయదివసేచాద్యం భూయోఽభూచ్ఛే
షవాహనం ॥ ౪౮ ॥ ద్వితీయంచతథారాత్రా వభవద్ధంసవాహనమ్ ।
తృతీయదివసేచాద్య మభవత్సింహవాహనమ్ ॥ ౪౯ ॥ ద్వితీయంచత
థాయానం రాత్రౌమౌక్తికమండపమ్।చతుర్థదివసేయానమాదిమంకల్ప
భూరుహః ॥ ౫౦ ॥ ద్వితీయమభవద్రాత్రౌ సర్వభూపాలవాహనమ్।
పంచమేదివసేచాద్యం యానమాందోళికాఽభవత్ ॥ ౫౧ ॥ హరేర
మృతసందాయి మోహినీవేషధారిణః । ద్వితీయంరజనాయానం వేదవే
ద్యస్యవైహరేః ॥ ౫౨ ॥ బభూవచస్వయంసాక్షా చ్ఛందోమూర్తిఃఖ
గేశ్వరః । ఆద్యంయానంషష్ఠదినే హనూమానభవద్ధరేః ॥ ౫౩ ॥ ద్వితీ
యమ్మంగళగిరి స్సాయంయానమభూద్ధరేః । మహిషీసంయుతస్యాస్య

వసంతోత్సవరాగిణః ॥ ౫౪ ॥ తృతీయంరజనాయానమాసీదైరావతో
గజః । సప్తమేభూద్దినేయానమాద్యంభాస్కరమణ్డలమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్వి
తీయమ్మంగళగిరిస్సాయమాసీద్రమాపతేః । రమణీయతమోద్యానవిహా
రోత్సవరాగిణః ॥ ౫౬ ॥ కుసుమాపచయవ్యగ్రమహిషీజనశాలినః । తృ
తీయంరజనాయానమభవచ్చంద్రమండలమ్ ॥ ౫౭ ॥ అష్టమేదివసేచా
ద్యమభవద్వాహనంహరేః । నానావిధైరలంకారైర్మండితస్సుమహారథః ॥ ౫౮ ॥ ద్వితీయంరజనాయానమభూదుచ్చైశ్శ్రవాహయః । న
వమేదివసేచాద్యంయానమాందోళికాఽభవత్ ॥ ౫౯ ॥ ద్వితీయంమం
గళగిరిర్యానమాసీద్రమాపతేః । హరిద్రాపింగళైశ్చూర్ణైరభిషిక్తస్య
మంగళైః ॥ ౬౦ ॥ సముద్యుక్తస్యావభృథస్నానమాంగళికోత్సవే ।
సఇత్థమ్మంగళైశ్చూర్ణైర్హారిద్రైరభిషేచితః ॥ ౬౧ ॥ సుందరమ్మంగ
ళగిరింసమారుహ్యాసతాంగతిః । చైత్యంప్రదక్షిణీకృత్యసహాసరైర్వ్రహ్మ
హాజనైః ॥ ౬౨ ॥ జపద్భిర్వైదికాన్మంత్రాన్సహితశ్చద్విజోత్తమైః ।
చకారావభృథస్నానంభగవానాదిపూరుషః ॥ ౬౩ ॥ స్వామిపుష్కరి
ణీతీర్థేసర్వలోకైకపావనే । అవతారదినేతస్మిన్నక్షత్రేశ్రవణేప్రగే ॥
తృతీయమ్మజ్గళగిరిర్యానంరాత్రావభూత్తతః । ధ్వజావరోహణాభిఖ్యఉ
త్సవోఽభూత్తదాహరేః ॥ ౬౫ ॥ తతోఽపరేద్యురభవత్పుష్పయాగ
మహోత్సవః । దేశాంతరాదాగతానాంసపర్యాసీత్తతోనృణామ్ ॥
దేవాజగ్ముస్స్వకంధామరాజానోరాజసత్తమ । జగ్ముస్స్వనగరందివ్యందృష్ట్వాదేవమహోత్సవమ్ ॥ ౬౭ ॥ బ్రహ్మజగామస్వంలోకం
నత్వావేఙ్కటవల్లభమ్ । సమాప్యచోత్సవంసర్వంసరాజాతోణ్డమా
న్నృపః ॥ ౬౮ ॥ వాసుదేవంనమస్కృత్యచాజ్ఞామాదాయమౌళినా ।
స్వపురంప్రాప్యధర్మాత్మాకృత్వార్చాంవేఙ్కటేశితుః ॥ ౬౯ ॥ సంస్థా
ప్యపూజయామాసస్వపురేనిజమందిరే । రాజ్యంచకారధర్మాత్మాస
త్యేనపృథివీపతిః ॥ ౭౦ ॥ గోబ్రాహ్మణహితార్థాయచాతిథీనాంహితా
యచ । సద్ధర్మనిరతశ్శాంతోజితమన్యుర్జితేంద్రియః ॥ ౭౧ ॥ నిత్యమా
రాధయన్కృష్ణంబిలమార్గేణచాగతః । ఇత్థంకుర్వతిరాజేంద్రేరాజరాజ

గంగాస్నానగంతృకూర్మాఖ్యద్విజవృత్తాంతః.

కులోద్భవే ॥ ౭౨ ॥ కార్తికేమాసిసంప్రాప్తేదైవయోగేనభూపతే ॥
సమాయయౌద్విజశ్రేష్ఠఃకూర్మోవాసిష్ఠగోత్రజః ॥౭౩॥ పితురస్థిసమాగృ
హ్యగంగాస్నానసముత్సుకః । అకస్మాద్రాజనగరంవిప్రక్షత్రియసంకుల
మ్ ॥౭౪॥ సమంతతస్సమాకర్ణ్యతోణ్డమాన్కీర్తిసంభ్రమమ్ । రాఘవా
ఖ్యసుతేనైవమహాలక్ష్మ్యాఖ్యభార్యయా ॥౭౫॥ పురాద్బహిర్వినిక్షిప్యభా
ర్యాంపుత్రంచసద్విజః।సమాసదద్రాజగృహంరాజదర్శనలాలసః ॥ ౭౬ ॥
సింహాసనగతంకాంతంవిద్వన్మండలమండితమ్ । తమాశీర్భిర్విశేషేణసం
స్తుత్యపృథివీపతిమ్ ॥ ౭౭ ॥ రాజానమబ్రవీద్విప్రఃకూర్మోవేదాంతపార
గః ॥ కూర్మః ॥ శ్రుతాబహుముఖాత్కీర్తిస్తవభూపవిశాంపతే ॥ ౭౮॥
తచ్ఛ్రుత్వాద్యసమీపంతేసంప్రాప్తోఽహంనృపోత్తమ । ఇతివిప్రవచ
శ్శ్రుత్వాపూజయామాససద్విజమ్ ॥ ౭౯ ॥ తోణ్డమానః ॥ కిమా
గమనకార్యంతేతన్మమాచక్ష్వభోద్విజ । ఇత్థముక్తోఽబ్రవీద్రాజన్కూర్మో
వేదవిదాంవరః ॥ ౮౦ ॥ కూర్మః ॥ మత్పితాప్రేతతాంప్రాప్తఃకాలే
నపృథివీపతే । తస్యాస్థినిచయంనీత్వాగంగామజ్జనహేతవే ॥ ౮౧ ॥ కా
శీంగచ్ఛామిరాజేంద్రమనసాకృతనిశ్చయః । దైవాచ్చగర్భిణీజాతామ
మభార్యాపతివ్రతా ॥ ౮౨ ॥ పఞ్చవర్షశ్చమేపుత్రోనశక్తోగంతుమాత్మ
నా । తస్మాత్త్వయామహారాజరక్షణీయాచతావుభౌ ॥ ౮౩ ॥ అశక్తో
హంతయాగంతుంగర్భిణ్యాతుద్విజప్రియ । స్త్రీణాంపత్యుర్గృహేవాసో
నియతశ్చేదితోఽన్యథా ॥౮౪॥ పిత్రోస్సమీపేవాసస్తుతదభావేస్వసుర్గృ
హే । అథవామాతులగృహేత్వథవారాజమందిరే ॥౮౫॥ షడేతేపితర
స్స్త్రీణామితిజానామితత్స్థితిమ్।తస్మాత్త్వంరక్షరాజేంద్రసుతంభార్యాం
చగర్భిణీమ్ ॥౮౬॥ ఇత్యేవముక్తోవిప్రేణకూర్మసంజ్ఞేనతోణ్డమాన్ । బా
ఢమిత్యుక్తవాన్రాజాతస్యదత్త్వాధనంబహు ॥ ౮౭ ॥ తత్రసంస్థాప్యతౌవి
ప్రోబాష్పసందిగ్ధలోచనః । అబ్రవీత్ససుతాంపత్నీంబాష్పపర్యాకులేక్ష
ణామ్ ॥ ౮౮ ॥ గచ్ఛామ్యహంవరారోహేగంగాంభాగీరథీంప్రియే
మారుదస్త్వంవరారోహేపశ్యపుత్రంభయాతురమ్ ॥ ౮౯ ॥ ఇత్యేవ
ముక్తాసావిప్రపత్నీభర్తారమబ్రవీత్ । నిజనాథస్యవదనంపశ్యంతీదుఃఖ

భాగినీ ॥ ౯౦ ॥ శీఘ్రమాగచ్ఛభోస్వామిన్ కృత్వాగంగావగాహనమ్ ।
పుత్రోపి తేమహాప్రాజ్ఞస్త్వామేవమనుమన్యతే ॥ ౯౧ ॥ ఇత్థంవదంతీం
స్వాంభార్యాంపశ్యన్నాలింగ్యచాత్మజమ్ । జగామవిప్రోరాజేంద్రపశ్య
న్నైవపృష్ఠతఃపునః ॥ ౯౨ ॥ సాజగామగృహంరాజ్ఞఃపశ్యంతీపతిమాత్మ
నః । పరిమృజ్యాక్షిజంతోయంసాంత్వయిత్వాసుతంతథా ॥ ౯౩ ॥ రా
జపత్నీంసమాసాద్యపుత్రేణసహసంస్థితా । గతేవిప్రేసరాజర్షిస్తస్యభా
ర్యాంచసుందరీమ్ ॥ ౯౪ ॥ దృష్ట్వాచింతాకులోభూత్వామనసీత్థమచిం
తయత్ । త్రివిధాఃపురుషాఃప్రోక్తాధియస్తేషాంపృథగ్విధాః ॥ ౯౫ ॥ త
స్మాన్మయాతియత్నేనస్థాపనీయాద్విజప్రియా । ఇతిసంచింత్యధర్మాత్మా
తోండమాన్నాజసత్తమః ॥ ౯౬ ॥ ఏకాంతేభవనంకృత్వాస్థాపయామా
సతత్రతామ్ । అన్నంషణ్మాసపర్యాప్తంసకృతోపస్కరందదౌ ॥ ౯౭ ॥
తండులాద్యైశ్చకాష్ఠాంతైస్సర్వోపకరణైస్సమమ్ । తద్గృహంశృంఖలై
ర్బద్ధ్వాసరాజాతోండమాన్నృపః ॥ ౯౮ ॥ దూతాన్విధాయవైదూరేచా
ర్థక్రోశాయతేనిజే । గృహాఏవక్వచిత్కోణేనిగూఢంతాంతదాన్యధాత్ ॥
ధూర్తానాంతుయథాసేయంనగచ్ఛేద్గోచరందృశామ్ । తతోరాజ్యేస
మాసక్తోరాజాకార్యవశంగతః ॥ ౧౦౦ ॥ రాజ్యభారేణరాజేంద్రవ్య
స్మరద్బ్రాహ్మణప్రియామ్ । ద్వివత్సరాంతేవిప్రేంద్రఃకృత్వాగంగావ
గాహనమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ గయాంగత్వాగయాశ్రాద్ధంకృత్వానిజపితుస్త
థా । గంగాయావివధంచోధ్వాస్కంధదేశేద్విజోత్తమః ॥ ౧౦౨ ॥
తోండమానపురంప్రాప్యప్రవివేశనృపాలయమ్ ॥ రాజానమబ్రవీద్విజ
న్నాశీర్భిరభినంద్యచ ॥౧౦౩ ॥ దీర్ఘాయుర్భవరాజేంద్రపుత్రవాన్ జ్ఞానవా
న్భవ । త్వత్ప్రసాదేనరాజేంద్రకృతంగంగావగాహనమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ గం
గావగాహనంరాజన్ కురుతత్సలిలైశ్శుభైః । ఏవముక్తస్సరాజర్షిర్విస్మృ
తాంబ్రహ్మణీంస్మరన్ ॥ ౧౦౫ ॥ స్తబ్ధోబభూవచాకస్మాద్దండాహతఇ
వోరగః । పద్మవ్యూహేమద్రధికైర్ద్రోణకర్ణపురోగమైః ॥ ౧౦౬ ॥
నిరుద్ధానాంసైంధవేనబాలమర్జుననందనం । నిహతంపశ్యతాంరాజన్
పాండవానాంమహాత్మనాం ॥ ౧౦౭ ॥ వాసుదేవముఖాచ్ఛ్రుత్వాచా
ర్జునస్యమనోయథా । రామబాణేనవిద్ధస్యరావణస్యమనోయథా ॥

తథైవతోండమానస్యహృదయంపర్యకంపత । ధైర్యేణమనసాస్వాస్థ్యం
ప్రాప్తవాన్సప్రజాపతిః ॥ ౧౦౯ ॥ తదాహభారతీంవిప్రఃకించిద్దుఃఖస
మన్వితః । రాజానంరాజశార్దూలంపప్రచ్ఛకుశలంతదా ॥ ౧౧౦ ॥ భా
ర్యామేగర్భిణీపూర్వంప్రసూతాకింసుతంసుతామ్ । నశ్రూయతేతయో
ర్వార్తామమచిత్తప్రతోషిణీ ॥ ౧౧౧ ॥ పుత్రోమేనిర్గుణోరాజన్సర్వ
దాక్రీడనేరతః।తటాకేపుష్కరిణ్యాంవాకూపేవావిపులాంభసి ॥ ౧౧౨॥
తస్మాన్మేమనసోదుఃఖంసదాభావివిశాంపతే । భార్యామేరాజశార్దూల
మమదర్శనకారణాత్ ॥ ౧౧౩ ॥ నచాగతావరారోహాకుతోమేభ్రమ
తేమనః । సుతంభార్యాంచింతయామిదివానక్తంచగర్భిణీమ్ ॥ ౧౧౪ ॥
తస్యాలాపమితిశ్రుత్వారాజాధైర్యేణభారతీమ్ । వ్యాహరత్తోణ్డమానో
పియథాధీరోహ్యావర్తత ॥ ౧౧౫ ॥ తోణ్డమానః ॥ భోభూ~~సురకులో~~
త్పన్నమాభైషీఃపుత్రకారణాత్ । క్షేమప్రసూతాతేభార్యాపుత్ర్యాపు
త్రేణతిష్ఠతి ॥ ౧౧౬ ॥ బహవోయోషితోవిప్రమయాదృష్టాఇతఃపురా ।
నసుతోఽపిచతేభార్యామమదృష్టిపథంగతా ॥ ౧౧౭ ॥ అథతద్వృత్తమ
ఖిలంశ్రూయతాంభూసురోత్తమ । పూర్వదేవగురోర్వారస్సంప్రాప్త
స్తుగతేదినే ॥ ౧౧౮ ॥ తద్దినేవేఙ్కటేశస్యప్రసక్తమభిషేచనమ్ । త
ద్దర్శనార్థంమేకన్యాస్సర్వాజగ్ముర్మహీసుర ॥ ౧౧౯ ॥ తాభిస్సమేతా
తేభార్యాపుత్రీపుత్రసమన్వితా । జగామవేఙ్కటంశైలందేవదర్శనకా
రణాత్ ॥ ౧౨౦ ॥ అద్యశ్వోవాపరశ్వోవాసాగమిష్యతితేఽంతికమ్ । ఇ
తితంసాంత్వయిత్వాసగూఢంపుత్రమభాషత ॥ ౧౨౧ ॥ గచ్ఛాద్యపు
త్రభవనంవిప్రపత్న్యాస్తుశోభనమ్ । ఛింధిశృంఖలమవ్యగ్రఃప్రవిశ్యాంత
ర్గృహంపునః ॥ ౧౨౨ ॥ తాందృష్ట్వాపుత్రసహితాంశీఘ్రమానయభూ
సురీమ్ । సచగత్వాతివేగేనకృతవాన్జనకేరితమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ దదర్శతత్రా
స్థిమాత్రంరుదన్గద్గదకంఠవాన్ । ధ్రువంనోవంశనాశంతుచ్ఛిన్నమూలంభ
విష్యతి ॥ ౧౨౪ ॥ ఇతిసంచింతయన్నేత్యపితరంవాక్యమబ్రవీత్ । భో
తాతరాజవంశస్యనాశకాలస్సమాగతః ॥ ౧౨౫ ॥ యతస్సాబ్రాహ్మణీ
పూర్ణగర్భాసహసుతామృతా । అస్థిభూతానిజేగేహేతదన్నాద్యవిచా
రణాత్ ॥ ౧౨౬ ॥ ఇత్యుక్తోవిప్రవర్యాయపాకార్థంతణ్డులాదికమ్ ।

•తోండమాన్ప్రార్థనయాభగవత్కృతకూర్మద్విజపుత్రాద్యుజ్జీవనక్రమః•

దదాథైర్యేణరాజేంద్రస్సజగామజలాంతికమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ తస్మిన్గతేవిప్ర
ముఖ్యేరాజాశేషాచలంయయౌ । పుత్రేణసహితోరాజాశరణార్థంర
మాపతేః ॥ ౧౨౮ ॥ పాదద్వయంప్రపన్నస్తురుదన్నాసీన్మహీపతిః ।
రుదంతంచనృపందృష్ట్వాశ్రీనివాసస్తదాబ్రవీత్ ॥ ౧౨౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
అకాలేచకిమర్థంత్వం మాగమోనృపసత్తమ । రాజరాజకిమర్థంతేరోద
నంజాయతేఽధునా ॥ ౧౩౦ ॥ ధీరత్వంచధనుష్మత్త్వం ప్రసృతంభూత
లేతవ । అద్యకింకారణంతాతరోదనేవదతన్మమ ॥ ౧౩౧ ॥ ఇత్యుక్తశ్శ్రీ
నివాసేన నాబ్రవీత్సుచకించన । విదిత్వాహృదయంతస్య జగాదవచనం
తతః ॥ ౧౩౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ విదితంహృదయంరాజన్నాతురస్యతవా
ధునా । త్వయాకృతమిదంపాపంమయైవాచరితంనృప ॥ ౧౩౩ ॥ నివ
ర్తస్వచపాపాత్మన్ కింకరోమినృపాత్మజ । అకార్యంకర్మభూపాల త్వ
యాకృతమరిందమ ॥ ౧౩౪ ॥ అహంపాపోమురాచారో నిత్యదుఃఖస
మన్వితః । కాఽకాలేకాలమేష్యామిక్రూరంవానరకంనృప ॥ ౧౩౫ ॥ ఆదా
తవ్యంహిదౌర్భాగ్యంస్వభక్తస్యదురాత్మనః । దరిద్రత్వంతథాభక్తస్యై
వంధర్మవిదోవిదుః ॥ ౧౩౬ ॥ మయితేభక్తిభావేచలోపోనైవత్వయాకృ
తః । కింకరోమిక్వగచ్ఛామి క్రూరంపాపంత్వయాకృతమ్ ॥ ౧౩౭ ॥
తథాపితవసాహార్దాత్కరిష్యేజీవితాన్మృతాన్ । కలౌవేఙ్కటనాథే
ననృపస్యాస్యవిమోక్షణమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ కృతంమహాపాతకిన ఇతికీర్తిర్భ
విష్యతి । పుత్రంప్రేషయభూపాల శాపభీరుమరిందమ ॥ ౧౩౯ ॥ తే
షాంమృతానామానేతుం సర్వాణ్యస్థీనిసంప్రతి । ఇతిశ్రీవేఙ్కటపతేర్వా
క్యంశ్రుత్వాసచాతురః ॥ ౧౪౦ ॥ ప్రేషయామాసపుత్రంతాన్యస్థీన్యా
నేతుమాత్మనః । సజగామాతివేగేనమృతానాంభవనంనృప ॥ ౧౪౧ ॥
బద్ధ్వాతదస్థినిచయం వస్త్రేణాచ్ఛాద్యభూపతే । నరయానేవినిక్షిప్య
చాచ్ఛాద్యనృపనందనః ॥ ౧౪౨ ॥ తదాశేషగిరింప్రాప్య పితరంవా
క్యమబ్రవీత్ । తదస్థిమండలంతాత సంప్రాప్తంవిద్ధిభూపతే ॥ ౧౪౩ ॥
శ్రీనివాసాయశాంతాయ తదానీతంవదాధునా । సపుత్రవచనంశ్రుత్వా
శ్రీనివాసమభాషత ॥ ౧౪౪ ॥ రాజా ॥ సమానీతఃపుత్రకేణమృతా

స్థినిచయోహారే । యథా తేజీవితంకృష్ణప్రాప్నువంతితథాకురు ॥౧౪౫॥
ఏవముక్తశ్శ్రీనివాసస్తదస్థినిచయంనృప । కరాభ్యాంప్రతిగృహ్యాథ
స్వోత్తరీయేబబంధహ ॥ ౧౪౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీయత్రతస్యాపూ
ర్వదిశిస్థితమ్ । పాండుతీర్థంసమాసాద్యతస్యతీరముపాగతః ॥ ౧౪౭ ॥
తత్రకించిద్దేవఖాతమాసాద్యమధుసూదనః । తోణ్డమానంచతత్పుత్రం
త్యక్త్వాతీర్థముపాగతః ॥ ౧౪౮ ॥ ఆకంఠజలమధ్యేచనిమమజ్జజనార్దనః ।
అస్థీనితత్రనిక్షిప్యశిలాయాంతీర్థసన్నిధౌ ॥ ౧౪౯ ॥ ప్రక్షాళ్యవిష్ణుఃపస్పృ
ర్శస్వాఞ్జలిక్షిప్తవారిణా।జీవనంసన్నిపతితంతదస్థినిచయేతదా ॥ ౧౫౦ ॥
ఇతి తేజీవితావిష్ణోఃపాణిస్పర్శప్రభావతః । వవృషుఃపుష్పవర్షాణితత్రిదశ
వాసవాదయః ॥ ౧౫౧ ॥ విస్మేరచిత్తాస్సర్వేపిదృష్టతత్తీర్థవైభవాః ।
యదాతీర్థప్రభావేనజీవితామృతకాశ్చతే ॥ ౧౫౨ ॥ తదాసర్వేసురారా
జన్బ్రహ్మరుద్రేన్ద్రపూర్వకాః । అస్థితీర్థమితిఖ్యాతం తస్యనామదదుర్ము
దా ॥ ౧౫౩ ॥ యేషామత్రాస్థినిపతేన్నరకేవసతామపి । తేసర్వేస్వర్గ
మృచ్ఛంతుసద్యఇత్యపితేఽవదన్ ॥ ౧౫౪ ॥ ఉజ్జీవయన్సోఽథమృతాంస
పుత్రాంతాంకూర్మభార్యాంనిజగర్భవాసితామ్ । దదౌనృపాయాతివి
మూఢచేతసేదత్వాథతంపార్థివమాబభాషే ॥ ౧౫౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కృ
తోపకారస్యకృతావ్యుపక్రియాశతాధికాతేనృపతేమయాధునా। తవా
గ్రజస్యాప్తతయాకృతామయావ్యుపక్రియేయంధరణీపతేతవ ॥౧౫౬॥
ఇతఃపరంమౌనమహంప్రపద్యేనాత్యంతమేకాంతిజనాత్పరేణ । కేనాపి
కుర్వేసహవాగ్విలాసంసాక్షాత్కలావన్యముఖాద్ధిభాషే ॥ ౧౫౭ ॥ గ
చ్ఛత్వదీయంపురమద్యరాజన్తస్మైద్విజాయాఖిలలోకసాక్షిణీమ్ । భా
ర్యాంసపుత్రామతిభక్తియుక్తాంప్రదాయరాజ్యం త్వమకంటకంకురు ॥
తోణ్డమానాజ్ఞయాస్వావాసమ్ప్రతిసకుటుమ్బకూర్మద్విజగమనమ్.
ఇత్యుక్తోవాసుదేవేనతత్పత్నీసహితోనృపః । గత్వాచనగరంపుత్రసహి
తఃకూర్మమబ్రవీత్ ॥ ౧౫౯ ॥ భూదేవతవభార్యేయంసుపుత్రీపుత్రసం
యుతా । సంప్రాప్తాదైవయోగేనతాంగృహ్ణీష్వద్విజోత్తమ ॥ ౧౬౦ ॥
ఇత్యుక్త్వాసతుతాంపత్నీంసవిప్రాయన్యవేదయత్ । వృత్తాంతమఖిలం
జ్ఞాత్వాపత్న్యారాజముఖాద్ద్విజః ॥ ౧౬౧ ॥ రాజ్ఞస్సమక్షంపప్రచ్ఛ

పత్నీంశిశుసుతాన్వితామ్ । క్వగతాసిమహాభద్రేదేయభావత్కథ్యతామి
తి ॥ ౧౬౨ ॥ మహాలక్ష్మీః ॥ కింవదిష్యామి హేస్వామిన్ దేవమాయాం
దురత్యయామ్ । తస్యోదరేమయాదృష్టో విచిత్రోలోకవిస్తరః ॥ ౧౬౩ ॥
లోకాలోకోమయాదృష్టో దృష్టాబ్రహ్మముఖాస్సురాః । సాత్త్వికా
రాజసాశ్చైవ తమఃప్రకృతయస్తథా ॥ ౧౬౪ ॥ రాఘవః ॥ తాతాద్భు
తంమయాదృష్టంత్రినేత్రాణాంగణస్తథా ॥ శిశుః ॥ సాగరాస్సప్తమే
తాతదృష్టిమార్గముపాగతాః ॥ ౧౬౫ ॥ గుహాగిర్యటవీవృక్షా దేవదాన
వరాక్షసాః । ఇత్యుక్తోలజ్జితోఽవాదీ త్పత్నీసుతశిశూన్ద్విజః ॥ ౧౬౬ ॥
ధిజ్మేజన్మతపోఘోరంధిగ్వేదాధ్యయనంతథా ॥౧౬౬౼॥ నారాయణస్యా
ఖిలలోకధామ్నాం నివాసభూతస్యచరాచరాణామ్ । దృష్టంభవద్భిర్జ
ఠరేవిచిత్రంభూగోళముఖ్యాఖిలలోకజాలమ్ ॥ ౧౬౭ ॥ త్రినేత్రముఖ్యై
స్పృహణీయపూర్ణపుణ్యైరపీదంమనుజైర్నలభ్యమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ ఇత్యేవం
సంస్తువన్స్వీయాన్ పత్నీసుతశిశూన్ ద్విజః । రాజానంచాపిసంస్తుత్య
దేశంగంతుంప్రచక్రమే ॥ రాజా ॥ అహోభాగ్య మహోభాగ్యం
త్వత్పత్నీసుతయోశ్శిశోః ॥ ౧౬౯ ॥ యద్దృష్టంశ్రీనివాసస్యజఠరేసర్వ
మద్భుతమ్ । ఇత్యుక్తోనృపవర్యేణ సహభార్యస్సుతాన్వితః ॥ ౧౭౦ ॥ జ
గామవిప్రముఖ్యోసౌ రజఃక్షేత్రంస్వమాశ్రమమ్ । శ్రీనివాసప్రసాదేన
తోణ్డమాన్భక్తిసంభ్రమాత్ ॥ ౧౭౧ ॥ సవిప్రస్సహితఃపుత్రభార్యా
భ్యాంభవనంయయౌ । విసృజ్యవిప్రంభూపాలస్సకుటుంబంసపుత్రకమ్ ॥
దధ్యౌచిత్రంహరేఃకర్మనిగ్రహంతస్యచాత్మని ॥౧౭౨౼॥ వ్యచింతయద్వే
ఙ్కటనాథవైభవంతీర్థానుభావంద్విజదేవభక్తః ।కరోమికింవేఙ్కటనాథ
తుష్టయేదాస్యామికింతస్యహరేఃప్రసత్తయే ॥౧౭౩౼॥ ఇతిచింతాపరోభూ
ఆఙ్గీరసోక్త్యాశ్రీనివాసమర్చయంతం తోణ్డమానమ్ప్రతిభగవదుక్తిః.
త్వావిప్రాన్వేదవిదోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౭౪ ॥ తోణ్డమానః ॥ భూదేవాదే
వతుష్ట్యర్థేక ఉపాయోఽహ్యానామయః । కథంతుష్యతిగోవిందో వదమే
గురుసత్తమాః ॥ ౧౭౫ ॥ రాజ్ఞస్తువచనంశ్రుత్వానృపమాంగిరసోగురుః ।
అబ్రవీచ్ఛ్రీనివాసస్య నిగ్రహాద్భీతమాతురమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ గురుః ॥ తద
నుగ్రహసిద్ధ్యర్థం తత్పూజాంకురుభోనృప । సహస్రనామభిర్దివ్యైస్సా

హస్రైస్తులసీదళైః ॥ ౧౭౭ ॥ తత్ప్రీతిహేతుస్తులసీ తస్మాత్త్వంపూ
జయాచ్యుతమ్ । తేనాపరోక్షమాయాతి తవ వేఙ్కటవల్లభః ॥ ౧౭౮ ॥
తతస్తద్వచనం శ్రుత్వా తచ్చకార తథా నృపః । తులసీదళసాహస్రం స్వర్ణ
రత్నవినిర్మితమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ వేఙ్కటేశాత్మకైర్నామసహస్రైస్తత్పదే
ర్పయన్ । క్రమేణ మాసత్రితయం పూజాం తస్య చకార సః ॥ ౧౮౦ ॥
ఏవం పూజాం కృతవతి భూపాలే భూరివిక్రమే । త్యక్తవాన్న చవై ముఖ్యం
నారాయణగిరీశ్వరః ॥ ౧౮౧ ॥ తదా స రాజా దుఃఖేన సర్వజ్ఞం వాక్య
మబ్రవీత్ ॥ తోణ్డమానః ॥ భక్తానామపరాధం న గణయంతి గుణాధికాః ॥
క్షమస్వ మమ దౌరాత్మ్యం భక్తస్య పురుషోత్తమ । వరదా నేవాసుదేవ
భవాన్ శ్రేష్ఠతమో మతః ॥ ౧౮౩ ॥ దయాం కురు దయాసింధో భక్తోపరి
భయాపహ । ఇత్యుక్తస్తోణ్డమానేన భగవాన్వేఙ్కటేశ్వరః ॥ ౧౮౪ ॥
తదాహ భారతీం రాజన్నాకాశపథమాశ్రితః । భక్తాశ్చ బహవస్సంతి
నాస్తి తత్సదృశో భువి ॥ ౧౮౫ ॥ కర్మ కృత్వా సుఘోరం తు బ్రహ్మస్త్రీ
పుత్రఘాతుకమ్ । ప్రపిత్సని కథం పారం దుఃఖాద్రాజకుమారక ॥ ౧౮౬ ॥
తవాగ్రజోపకారేణ జీవితం తు మయా కృతమ్ । ఏవమాకాశగాం వా
ణీం శ్రుతవాన్రాజసత్తమః ॥ ౧౮౭ ॥ తదాహ దేవదేవేశం రాజా
మోహవశంగతః ॥ రాజా ॥ కృతోపకారాః పురుషా న వదంతి కృతం
హరే ॥ ౧౮౮ ॥ కోవదేద్ధి కృతాం సేవాం మూఢోపి గుణవర్జితః । మాం
వినా న హి తే భక్తస్త్రిషు లోకేషు విద్యతే ॥ ౧౮౯ ॥ కో వా పురాణ
పురుష త్వయ్యేకాంతరతస్సదా । భక్తానామగ్రణీశ్చాహం దయాళూ
నాం త్వమగ్రణీః ॥ ౧౯౦ ॥ ఏవం గర్వోక్తిమాకర్ణ్య తూష్ణీమాసీద్రమా
పతిః । తతో భూయోఽతిభక్త్యాఽయం పూజయామాస మాధవమ్ ॥ ౧౯౧ ॥

కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యకులాలోదన్తః.

సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమవ్రజైః । తతః కదాచిదద్రాక్షీత్తోణ్డమా
న్నృపసత్తమః ॥ ౧౯౨ ॥ సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమోపరి । సం
స్థితాం మృణ్మయీం శ్యామాం తులసీకుసుమావళిమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ తతః కదా
చిన్నృపతిర్నిరస్తాం చ సుదూరతః । సౌవర్ణరత్నఖచితతులసీకుసుమావళి
మ్ ॥ ౧౯౪ ॥ దదర్శ మృణ్మయీం చైవ సులగ్నాం హరిపాదయోః । శ్యా

మాంసురుచిరామార్ద్రాంతులసీకుసుమావళిమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ దృష్ట్వైవశ్రీ
పతేస్స్వస్మిన్నిగ్రహంచింతయన్నృపః । ముక్తకంఠంరుదన్నుచ్చైస్తోణ్డ
మాన్భృశదుఃఖితః ॥ ౧౯౬ ॥ భగవన్ఘోరపాపంమా మనాథంకిము
పేక్షసే । కేనభక్తాగ్రగణ్యేన స్వీకరోషిసమర్పితామ్ ॥ ౧౯౭ ॥ మృణ్మ
యీమేవసంప్రీత్యా తులసీకుసుమావళిమ్ । ఇత్యేవముక్తోభగవాంస్తోణ్డ
మానేనవైహరిః ॥ ౧౯౮ ॥ రాజానంరమణీయాంగం ప్రత్యభాషతభూ

తోణ్డమానమ్ప్రతిభగవద్జ్ఞాపితభీమాఖ్యకులాలోదన్తః

పతే ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భక్తాశ్చబహవస్సంతి త్రిగుణాస్త్రివిధాత్మకాః ॥
తేషాంమధ్యేదరిద్రోఽస్తి కులాలోభీమనామకః । అత్రైవోత్తరదిగ్భాగే
రాజన్యోజనదూరతః ॥౨౦౦॥ సకులాలోతిభక్త్యైవభిత్తికాబిలమధ్యతః ।
దారుభూతంచమాంశూద్రః ప్రత్యహంపూజయత్యసౌ ॥ ౨౦౧ ॥ స్వ
స్థశ్చాంతస్స్వకృత్యంచ ప్రసమాప్యహరిప్రియః । స్నాత్వావిధివదాత్మ
జ్ఞో మృణ్మయైస్తులసీసుమైః ॥ ౨౦౨ ॥ తద్భక్త్యాపరితుష్టేన తదంగీక్రి
యతేమయా। తత్రగత్వాప్రతిదినంతంద్రుష్ట్వాతత్ప్రియాంతథా ॥౨౦౩॥
రాజన్బహువిధాస్సంతి మద్భక్తాశ్చవిరాగిణః । యదుక్తంతుత్వయాపూ
ర్వ మేకోహంభక్తిమానితి ॥ ౨౦౪ ॥ తద్వచస్త్వదహంకారమహో
చ్ఛ్రాయవిజృంభితమ్॥౨౦౪॥తదుక్తమాకర్ణ్యవినమ్రమస్తకస్సంత్యజ్య

భీమాఖ్యకులాలనగరమ్ప్రతితోణ్డమానగమనమ్.

చైత్యంతదనుప్రజాపతిః । పద్భ్యాంజగామోజ్ఝితరాజగౌరవస్తదాస్య
మార్గంప్రణమన్ముహుర్ముహుః॥౨౦౫॥తంచక్రవర్తినందృష్ట్వాపద్భ్యాం
ధావంతమాతురం॥౨౦౬॥పృచ్ఛంతంతస్యభవనంపరితోఘటకారిణః। ప్రా
హుస్తంభగవద్భక్తం కులాలంమార్గవర్తినః ॥ ౨౦౭॥ వసత్యత్రైవరా
జన్సకులాలోభీమనామకః । భక్తిర్యస్యహరౌకృష్ణసేవాంనిత్యంకరో
తియః ॥ ౨౦౮ ॥ ఏవముక్తస్సలోకైశ్చ పథికైఃపృథివీపతిః । జగామత
స్యభవనం తోండమాన్రాజసత్తమః ॥ ౨౦౯ ॥ తద్గృహాద్బహిరాస్థా
య స్తుతవాంస్తద్గృహంనృపః । ద్వారతోరణమాసాద్యపపాతగతవిభ్ర
మః ॥ ౨౧౦ ॥ తతఃకులాలోభ్రమితోజనైర్విజ్ఞాపితస్తదా । దదర్శ

రాజశార్దూలం పతితంప్రాంగణేతదా ॥౨౧౧॥ కిమిదంభోమహత్కష్టం
రాజాసొపతితఃకుతః । మమాపరాధోనాస్త్యత్ర తథాపిమమదండనే ॥
శక్తోసౌరాజశార్దూల స్సజ్జోహంతస్యకర్మణి । నైవేద్యార్థంహరేస్తస్య
ఘటానాంశతకంమమ ॥ ౨౧౩ ॥ కథితం తేనభూపేన తథాద్యప్రదదా
మితాన్ । ఏవంశూద్రేచోక్తవతి రాజాసంజ్ఞాముపేయివాన్ ॥౨౧౪॥
కోసౌభీమోహరేర్భక్తఃకులాలఃకృష్ణతోషణః । తత్పాదయుగళంవందే
సతతంసాధుసమ్మతం ॥ ౨౧౫ ॥ ఏవంవదతిరాజర్షౌ భగవాన్భక్తవ

స్వపురస్తాత్ప్రాదుర్భూతం భగవన్తమ్ప్రతికులాలస్తుతిః.

త్సలః । ఆవిర్బభూవపురతఃకులాలస్యమహాత్మనః ॥ ౨౧౬ ॥ ఆవిర్భూ
తంహరిందృష్ట్వాకులాలోభక్తిసంయుతః । తుష్టావహర్షపుష్టాంగశ్శ్రీ
నివాసంనిరామయం ॥ ౨౧౭ ॥ త్వద్ధామవైకుంఠపురంమహాత్మం స్త్వ
ద్వల్లభాసాగరనందనాచ । త్వన్నాభిజాతోపిపితామహోపికింత్వాం
స్మరామీశకులాలజన్మా ॥ ౨౧౮ ॥ త్వత్పాదసంభవాదేవీ సాక్షా
ద్భాగీరథీశుభా । తవపుత్రీంవదతితాం చతుర్వేదమయోవిధిః ॥౨౧౯॥
తవాసనంసదాదేవా వదంతిఫణినంవిభో । సహస్రవదనంశేషం సుప
ర్ణంవాహనంవిదుః ॥౨౨౦॥ నక్షత్రమాలాతవదంతపంక్తిర్విద్యుత్ప్ర
కాశ స్తవదేహకాంతిః । మహీధరామేరుహిమాద్రిముఖ్యా స్త్వదస్థిభూ
తాఃపురుషోత్తమాద్యాః ॥౨౨౧॥ తవాక్షిణీభానువిధూచవిష్ణో విరాట్ప్ర
దంత్వాంశరణంప్రపద్యే ॥౨౨౧౫॥ ఏవంస్తువతిశూద్రేతం ప్రసన్నాకమ
లాలయా । జగద్ధాత్రీజగాద్దైవంపురుషంపరమేశ్వరం ॥౨౨౨౫॥ త్వా
యంకులాలఃపురుషోత్తమాస్యకథంబభూవత్వయిభక్తిరీదృక్ । కాజాతిర
స్యక్వచసద్గుణాస్తేకిమద్భుతంభోకరుణాంబురాశే ॥ ౨౨౩౫ ॥ ఇత్యుక్త
స్సజగద్ధాత్ర్యాగరుడంప్రత్యభాషత ॥౨౨౪॥ భగవాన్ ॥ తమానయా
తివేగేనమత్సమీపంకులాలజం । ఇత్యుక్తోగరుడోవేగాదానినాయచశూ
ద్రజమ్ ॥ ౨౨౫ ॥ ఇతఏహీతిసంభాష్య సమీపంపరమాత్మనః । సనత్వా
శిరసాదేవంప్రత్యభాషతమాధవం ॥౨౨౬॥ కులాలః ॥ కిమర్థమా
గమోదేవగృహంమేశూద్రజన్మనః । నచాహంవిదురోదేవనచాహంబశ
బరీప్రభో ॥౨౨౭॥ నచాహంగజరాజేంద్రోనచోద్ధవవిభీషణౌ । కిందేయ

మ స్తిమ ద్దేహే త్వదర్థం పురుషోత్తమ ॥ ౨౭౯ ॥ వద త్యేవం కులాలేతు తస్య పత్నీతమాలినీ । ప్రాసాదయత గోవిందం ద్రౌపదీవ జనార్దనం ॥ తమాలినీ ॥ అనాథనాథ గోవింద బుద్ధిస్త్వయ్యేవ వర్తతే । నజానే మంత్రమార్గంతు నజానే కర్మనిర్ణయం ॥ ౨౩౦ ॥ అశౌచకులజాతానాం కుతో వేదః కుతస్తపః । భక్త్యా మే పరితుష్టస్సన్ మద్భర్తుశ్చ విశేషతః ॥ ౨౩౧ ॥ మయా పాచితమన్నంచ యావనాళకులోద్భవం । యథేష్టం భుక్త్వా మద్దత్తం సహామోదర సాదరం ॥ ౨౩౨ ॥ ఇత్థముక్తో జగ

భగవత్కృతభీమాఖ్యభక్తోపచారాభ్యుపగమః.

ద్యోని స్తయా భక్త్యా తమాలయా । కమలాముఖమాలోక్య జహాస జగదీశ్వరః ॥ ౨౩౩ ॥ సుప్రసన్నోథ భగవాం స్తామువాచ తమాలినీం ॥ అవశ్యమన్నం భోక్ష్యేతే భక్త్యా దత్తం తమాలిని ॥ ౨౩౪ ॥ ఇత్యేవముక్త్వా భగవాన్ భక్తవాత్సల్యవారిధిః ॥ ౨౩౫ ॥ రమాసమేతో రమణీయ విగ్రహః కులాలవర్యేణ కులాలజాయయా । అభుజ్య దత్తం చ తదన్నముత్తమం భుక్త్వా తయోశ్చ ప్రదదౌ పదం స్వకం ॥ ౨౩౬ ॥ ఏతత్కౌతుకమాలోక్య బ్రహ్మేశానపురోగమాః ॥ ౨౩౭ ॥ తుష్టువుర్హృష్టమనసస్స ృష్టారం సర్వదేహినాం । దేవదుందుభయో నేదుః ఖాత్పేతుః పుష్పవృష్టయః ॥ ఏతస్మిన్నేవ సమయే విమానం ప్రాప్తముత్తమం । విమానం ప్రాప్తమాలోక్య శ్రీనివాసస్పతాం గతిః ॥ ౨౩౮ ॥ స్వకిరీటం దదౌ తస్య శంఖచక్రే చకౌస్తుభం । పీతాంబరమలంకారం కులాలస్య మహాత్మనః ॥ ౨౩౯ ॥

భగవదనుగ్రహేణ కులాలదమ్పత్యోస్సారూప్యప్రాప్తిః.

రమాయా భూషణం తావ త్తమాలాయాశ్చ సందదౌ । దివ్యం విమానమారూఢౌ విష్ణునాదత్తవైభవౌ ॥ ౨౪౦ ॥ కులాలదంపతీ భక్తౌ పశ్యతస్తస్య భూపతేః । జగ్మతుర్విష్ణుభవనం సాయుజ్యపదవీం గతౌ ॥ ౨౪౧ ॥ కులాలపదవీం దృష్ట్వా తోండమాన్నృపసత్తమః । వ్రీడితః పుండరీకాక్షం

తోండమానస్య భగవద్దత్తసారూప్యప్రాప్తిప్రకారః.

శ్రీనివాసమభాషత ॥ ౨౪౨ ॥ మద్రాష్ట్రగతశూద్రస్య సర్వదా పాపకారిణః । సద్గతిస్తు త్వయా దత్తా కా గతిర్మమ బాంధవ ॥ ౨౪౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏతద్దేహం పరిత్యజ్య చాన్యం దేహముపాశ్రయ । తత్రారాధ్య

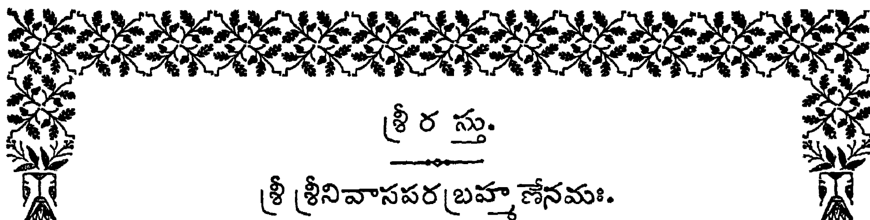
హృషీకేశంగచ్ఛసారూప్యముత్తమం ॥ ౨౪౪ ॥ శతానందః ॥ ఇత్యు క్తోనృపతిస్సద్యస్స్నాత్వాస్వామిసరోజలే । కళేబరంపరిత్యజ్య పునర్దేహాంతరంగతః ॥ ౨౪౫ ॥ తత్రారాధ్యహృషీకేశం శ్రీనివాసంనిరామయం । సారూప్యంగతవాన్రాజా స్వామినాపూర్వకల్పితం ॥ ౨౪౬ ॥ ఏవంహరిస్తత్రచరిత్రమద్భుతంకుర్వన్జగన్మాతృసమన్వితోగిరౌ ।ఆస్తేజగత్యాంచసురౌఘపూజితోదదద్యథేష్టంచమనోరథాన్సతాం ॥౨౪౭॥ ఇత్యేవంకథితంరాజన్ మాహాత్మ్యంవేంకటేశితుః । యశ్శృణోతీదమాఖ్యానంమనోరథఫలప్రదం ॥ ౨౪౮ ॥ ఇహలోకేసుఖంభుక్త్వాసోఽథయాతిహరేఃపదం ॥౨౪౮½॥ ... ... *

* ఇతి శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే కులాలభక్తిప్రశంసనంనామ చతుర్దశోఽధ్యాయః. *

ఇత్థం శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గతఃప్రథమప్రభృతి చతుర్దశపర్యన్తచతుర్దశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోయంభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినాం ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతు మఙ్గళమ్॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటేశరహస్యాధ్యాయప్రారమ్భః.

హరిః ఓమ్.

శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వంమునయస్సర్వే శౌనకాద్యాస్తపోధనాః ।
తద్విష్ణోర్వేఙ్కటేశస్య రహస్యానుభవంపరమ్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మణ్డేయాని
తీర్థానిస్వయంవ్యక్తానియానిచ। చిరంతనానిక్షేత్రాణిపుణ్యారణ్యానిపర్వ
తాః ॥ ౨ ॥ పూర్వంశ్రుతానిసర్వాణి పురాణానిద్విజోత్తమాః । సా
మాన్యానిచముఖ్యాని రహస్యంముఖ్యముత్తమమ్ ॥ 3 ॥ అష్టాదశపురా
ణానాం సారంచాంతేమయాశ్రుతమ్ । వ్యాసప్రసాదాత్కారుణ్యాత్స
రిప్రశ్నేనసేవయా ॥ ౪ ॥ వైకుణ్ఠపదసాయుజ్యం పరమానందదంపరమ్।
భవిష్యత్పురాణంసారాంశ స్సర్వవేదాంతసంగ్రహః ॥ ౫ ॥ తత్రాపిచో
త్తరేఖణ్డే సాక్షాత్సంసారమోచకః । ఉమామహేశసంవాదే రహస్యా
నుభవోద్విజాః ॥ ౬ ॥ ఆనందనిలయస్యైవ క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమ
మ్ । మంత్రాణాంమంత్రరత్నేద్వే ద్వివిధంధ్యానముత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ శృ
ణుధ్వంపరమానంద పదావాప్త్యైచదుర్లభమ్ । దేవానామపిసిద్ధానాం
మహతాంయోగినాంనృణామ్ ॥ ౮ ॥ అచికిత్స్యగ్రహగ్రస్తవికలాంగవి
రూపిణామ్ । రోగిణామచికిత్స్యానాం దుష్కర్మపరిపాకినామ్ ॥ ౯ ॥ ఆ
పద్భిరనివార్యాభిరావృతానాంచదుఃఖినామ్ । మహాపాతకసంభూత
కుష్ఠరోగకురూపిణామ్ ॥ ౧౦ ॥ కాణాంధబధిరాణాంచ మూకానాంపం
గుకుబ్జయోః । ప్రాయశ్చిత్తవిహీనానాం పాపినాందుఃఖజీవినామ్ ॥ ౧౧ ॥

శ్చాపినిర్గతికానాంచ సర్వదాక్రూరకర్మణామ్ । భవేత్ప్రీతివిధిస్సద్యః ప్రత్యక్షో వేఙ్కటాచలాత్ ॥ ౧౨ ॥ భక్తానాంభవతప్తానాం గతిశ్చాన్యత్రనాస్త్యహో । సపరస్సర్వలోకానాం సర్వవ్యాధిసృపాంబుధిః ॥ ౧౩ ॥ నిశ్చప్తస్న స్తిచక్రేణ యత్రతస్మాద్ధి వేఙ్కటాత్ । తస్మాత్స ఏవగంతవ్యో భోగమోక్షరతైర్జనైః ॥ ౧౪ ॥ విశేషతఃక్రూరకలౌనరాణాం పాపాకరాణాంపరిపీడితానామ్ । భూగోళమధ్యేద్రవిడేచపుణ్యే శ్రీవేఙ్కటాద్రిర్గతిరేవనాన్యా ॥ ౧౫ ॥ కలౌయుగేమనుష్యాణాం సంకీర్ణానాంచరక్షితా । శ్రీవేఙ్కటేశాన్నాన్యోఽస్తి సర్వానిష్టనివారణాత్ ॥ యందృష్ట్వానాపరంస్థానం యందృష్ట్వానాపరోగిరిః । యందృష్ట్వానాపరంతీర్థం యందృష్ట్వానాపరంతపః ॥ ౧౬ ॥ యందృష్ట్వానాపరోదేవో యందృష్ట్వానాపరోమనుః । యందృష్ట్వానాపరాభక్తి ర్యందృష్ట్వానాపరాగతిః ॥ ౧౭ ॥ యందృష్ట్వానాపరంజ్ఞానం యందృష్ట్వానాపరంపదం । యందృష్ట్వానాపరోలాభో యందృష్ట్వానాపరఃప్రియః ॥ ౧౮ ॥ యందృష్ట్వానాపరంధామ సాక్షాదానందసాంద్రకమ్ । యందృష్ట్వానాపరంధ్యానం సమాధిరపినాపరః ॥ ౨౦ ॥ యందృష్ట్వానాపరాముక్తిస్సర్వేంద్రియమనోహరా । యందృష్ట్వానాపరోనిత్యో యస్యకాలభయంనహి ॥ ౨౧ ॥ యందృష్ట్వానాపరోవిష్ణు ర్భక్త్యాసర్వజగన్మయః । యందృష్ట్వాత్రివిధం కృత్యం కృతవాన్నాత్రసంశయః ॥ ౨౨ ॥ యందృష్ట్వానాపరోదాతా రమేశాన్నాస్తికామదః । యందృష్ట్వానాపరంబ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహాత్ ॥ ౨౩ ॥ యందృష్ట్వానాపరోయోగ స్సాష్టాంగస్సర్వసిద్ధిదాత్ । యందృష్ట్వానాపరఃపూర్ణ స్సర్వగో వేఙ్కటేశ్వరాత్ ॥ ౨౪ ॥ నవేదాంతాత్పరంశాస్త్రం నదేవో వేఙ్కటేశ్వరాత్ । నవైకుణ్ఠాత్పరంధామ నగిరిర్వేఙ్కటాత్పరః ॥ ౨౫ ॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యం నదేవో వేఙ్కటేశ్వరాత్ । బ్రహ్మణ్డేనాస్తియత్కించి న్నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౨౬ ॥ వేఙ్కటేశసమోదేవో నేతివేదాంతనిర్ణయః । తద్రహస్యసుసంవాదం స్వచిత్తస్థముమేశయోః ॥ ౨౭ ॥ శృణుధ్వమవధానేన సిద్ధాంతంమునిపుంగవాః ॥ శ్రీసూతః ॥ కైలాసేఽనంతశిఖరే పర్వతేనిర్మలోజ్జ్వలే ॥ ౨౮ ॥ జ్ఞాననిర్మలచిత్తాఢ్యయోగిమణ్డలసేవితమ్ । సుఖాసీనంమహాదేవం

రత్నసింహాసనోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ ప్రణిపత్యకృపాసింధుం పార్వతీ పర్యపృచ్ఛత ॥ పార్వతీ ॥ దేవదేవవిరూపాక్ష త్రైలోక్యతిమిరాపహ ॥ ౩౦ ॥ తవాంతఃకరణానందరహస్యానుభవంపరమ్ । ముక్తిక్షేత్రేషుసిద్ధానాం ముక్తానాంకర్మబంధనాత్ ॥ ౩౧ ॥ తేషామానందసాంద్రాబ్ధేరవాప్తిర్యత్రశంకర । తద్ధామగోప్యంత్వద్ధ్యానవైభవానందమీశ్వర ॥ ౩౨ ॥ పూర్ణానందకృపాదృష్టిరస్తిచేత్తవమేవద ॥ ఈశ్వరః ॥ సాధుపృష్టంత్వయాదేవి భక్తానాంహితకామ్యయా ॥ ౩౩ ॥ ప్రియాత్ప్రియతరంమేఽస్తి తద్రహస్యంవదామి తే । బ్రహ్మాణ్డమణ్డలేపుణ్యే ద్రవిడేవేఙ్కటాచలే ॥ ౩౪ ॥ రహస్యంసర్వలోకానాం పావనంపరమాద్భుతమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం భక్తిజ్ఞానసుఖప్రదమ్ ॥ ౩౫ ॥ దర్శనాత్సర్వజంతూనా మాశ్చర్యంభువిరాజతే । ఆజన్మసంచితంపాపం దర్శనాదేవనశ్యతి ॥ ౩౬ ॥ తత్క్షణాజ్జ్ఞానసంపన్నా ముక్తాస్సంసారబంధనాత్ । పరానందపదేస్థిత్వా మోదంతేవేఙ్కటాచలే ॥ ౩౭ ॥ స్నానపానస్పర్శనైస్తు కిమువక్తవ్యమీశ్వరి । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థమహిమాకేనవర్ణ్యతే ॥ ౩౮ ॥ మయావక్తుంవిరించాద్యై ర్నశక్యోలోకదుర్లభః । కింపునస్సిద్ధయోగీంద్రైస్సురాసురమానవైః ॥ ౩౯ ॥ సార్ధత్రికోటితీర్థానాం పాతకఘ్నీసుపావనీ । వేఙ్కటేశ్వరసద్ధామ్న స్సమంతాద్యోజనత్రయమ్ ॥ ౪౦ ॥ ముక్తిభూమిశ్చిదానంద ఘనసందోహమణ్డలమ్ । తత్రస్థితానాంజంతూనాం భాగ్యంభాగ్యమహోనృణామ్ ॥ ౪౧॥ యద్దర్శనంసదాహ్లాది సచ్చిదానందసంభృతమ్ । అహోచిత్రమహోచిత్ర మస్మిన్వైకుణ్ఠమణ్డలే ॥ ౪౨ ॥ నిద్రాసమాధిసంపత్తిర్నివాసః కేవలంతపః । కృతకృత్యమభూజ్జన్మ శేషాచలనివాసినామ్ ॥ ౪౩ ॥ ప్రార్థయామోవయంనిత్యం తన్నివాసంనృణాంకిము । తథాపిభక్తిసంయుక్తం కర్మాచారవ్రతాదికమ్ ॥ ౪౪ ॥ మనఃప్రసాదనంశక్త్యా స్వామిప్రీతికరంచరేత్ । అన్నదానంమహాపూజోత్సవవైభవముత్తమమ్ ॥ ౪౫ ॥ స్వామిప్రసాదికైంకర్య మానంత్యాయోపకల్పతే । యత్కించిత్స్వర్ణదానాన్న పితృశ్రాద్ధాదికర్మ చ ॥ ౪౬ ॥ అత్రస్థానేకృతంసర్వ మనంతఫలమిష్యతే । జ్ఞానినోఽజ్ఞానినోవాపి సమానంభక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౪౭ ॥ కా

లక్షేపార్థముత్సాహే కర్మణాబంధనంనహి । చిరంతనేషుక్షేత్రేషు ముక్తిత్రయముదాహృతమ్ ॥ ౪౮ ॥ సాయుజ్యముక్తిరానంద ప్రాప్తిశ్శ్రీశైలమస్తకే । ముక్తిక్షేత్రేషుముక్తానాం స్వానందానుభవాగమః ॥ ౪౯ ॥ తద్విష్ణోర్వేఙ్కటేశస్య పరానందపదేస్థితిః । ఏతద్విచిత్రమత్రైవ వేఙ్కటేశ్వరమణ్డలే ॥ ౫౦ ॥ వస్తుస్వభావవైచిత్ర్యాత్పరమానందకారణమ్ । ముక్తానాంయోగినాంమధ్యే కశ్చిత్పరమయోగిరాట్ ॥ ౫౧ ॥ ఏతత్పరంరహస్యంతు లోకేజానాతినాపరః । సర్వవేదాంతసిద్ధాంత సారస్యానుభవంప్రియే ॥ ౫౨ ॥ బ్రహ్మానందపదప్రాప్తి కారణత్వాన్మమప్రియమ్ । నైతద్రహస్యమాఖ్యానం వక్తవ్యంయస్యకస్యచిత్ ॥ ౫౩ ॥ భక్తియుక్తాయశాంతాయ వక్తవ్యంవేఙ్కటేశ్వరే । సచ్చిదానందసన్మూర్తేః కల్యాణగుణవారిధేః ॥ ౫౪ ॥ వేఙ్కటేశహరేర్ధ్యాన వైభవంశ్శృణుపార్వతి । అనంతకల్పసంజాతపాపరాశివినాశనమ్ ॥ ౫౫॥ వాఙ్మనశ్శ్రవణానంద మకరందఫలప్రదమ్ । ధ్యానశ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మానందపదప్రదమ్ ॥ ౫౬ ॥ నశక్యతేమయావక్తుం తద్ధామధ్యానజంఫలమ్ । తద్ధామస్వామినశ్చిత్ర మవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౫౭ ॥ కిముగీర్వాణసిద్ధేంద్రై ర్బ్రహ్మాద్యైర్మునిమణ్డలైః।అతఏవరహస్యోఽయం ధ్యానానుభవఉత్తమః ॥ ౫౮ ॥ క్షేత్రేచాదివరాహస్యసాక్షాజ్జ్ఞానమయే శుభే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే నిర్మలాత్మభిరీడితే ॥ ౫౯ ॥ సార్ధత్రికోటిసంఖ్యాకైః పుణ్యతీర్థైస్సమావృతే । పుణ్యవృక్షలసత్పుష్ప శ్రీగంధతరువాసితే ॥౬౦॥ పారిజాతవనోద్యాన రత్నమణ్డపమణ్డితే । నానాద్రుమలతారామపుష్పవాటీభిరావృతే ॥ ౬౧ । నిర్ఝరీదేవతాపక్షి మృగాణాంధ్వనిపూరితే । సమస్తదేవతాసిద్ధయోగిమండలసేవితే ॥ ౬౨ ॥ రమ్యేమనోహరానందే భక్తిసారమహోత్సవే । వైకుంఠేవిరజానద్యాస్తటేబాధావివర్జితే ॥ ౬౩ ॥ నవరత్నమయోద్భూతసహస్రస్తంభమణ్డపే । జాంబూనదమయాక్లృప్తరత్నప్రాకారభాస్వరే ॥ ౬౪ ॥ రత్నప్రభాలసద్ధేమవైచిత్ర్యవివిధోజ్జ్వలే । చతుర్దిక్షుచతుర్ధామ చతుర్ముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౬౫ ॥ అనంతార్కతటిచ్చంద్ర మండలోపరిమండలమ్ । దుర్నిరీ

క్షుందురాధర్షం దుస్సహం దేవతాదృశామ్ ॥ ౧౬ ॥ అచింత్యం తేజసా
వ్యాప్త మప్రమేయమగోచరమ్ । ఛాదితం మాయయా విష్ణో ర్జ్వలితం స
ర్వతోముఖమ్ ॥ ౧౭ ॥ మధ్యే తురీయ బ్రహ్మాఖ్యం స్వప్రకాశం*తదేవ
సత్ । స్వశక్తిగుణవైచిత్ర్యాద్విస్సృజద్విశ్వమవ్యయమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఉపా
దానం నిమిత్తంచ కారణం జగతస్సతః । ఊర్ణనాభే స్తంతునేవ విహార స్త
స్య మాయయా ॥ ౧౯ ॥ మూలప్రకృతిసంగాత్త త్కార్యత్వేనాపి సం
గతమ్ । తత్తద్ద్వారా బహిర్వ్యక్తం తేజ స్తస్య త్రిధాకృతమ్ ॥ ౨౦ ॥
తత్తత్కార్యానుగుణ్యేన భాతి స్థూలమ్మహత్కృశమ్ । విషయగ్రహణే పూ
ర్వం దృశ్యతే హి తదేవ సత్ ॥ ౨౧ ॥ విదుషామహాముల్లేఖపరామర్శావ
భాసకమ్ । తదుపాదిభిరచ్ఛిన్నం మహత్స్థూలం తథాకృశమ్ ॥ ౨౨ ॥
స్థూలసూక్ష్మచ్ఛిద్రఘటాద్యథోద్గచ్ఛతి దీపభాః । తథైవ బ్రహ్మణ స్తేజో
భాతి భిన్నముపాధిభిః ॥ ౨౩ ॥ ఉపాధిత్రయమేతత్తు ఛిత్వా భక్తిమతాం
నృణామ్ । ఏకమేవాద్వితీయం తత్త్రిశూన్యం భాతి జృంభితమ్ ॥ ౨౪ ॥
మేఘచ్ఛిద్రాణి సంచ్ఛిద్య భానుతేజ ఇవోత్థితమ్ । నానాత్వకల్పనాయు
క్తం విశ్వప్రకృతివర్జితమ్ ॥ ౨౫ ॥ నేతి నేతీతి చ శ్రుత్యా బోధితం యత్పరం
పదమ్ । పరిచ్ఛేత్తుమశక్యత్వా త్స్వప్రకాశం తదేవ సత్ ॥ ౨౬ ॥ స
త్యం జ్ఞానమనాద్యంత మానందమమృతోత్థితమ్ । నిత్యశుద్ధప్రబుద్ధాత్మ
స్వరూపం వాగగోచరమ్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వతో వ్యాప్తమాత్మానం నిర్మలం
నిష్కళం శివమ్ । శూన్యాశూన్యపదం హిత్వా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ జృంభి
తమ్ ॥ ౨౮ ॥ భావాభావవినిర్ముక్తం ద్వైతాద్వైతవివర్జితమ్ । సచ్చి
దానందసాంద్రాబ్ధిపరిపూర్ణమనామయమ్ ॥ ౨౯ ॥ సత్యచిద్ఘనసూ
క్ష్మాగ్ర్యమఖండమకుతోభయమ్ । కైవల్యపదసాయుజ్యపరానందప
దప్రదమ్ ॥ ౩౦ ॥ నిర్గుణం చేంద్రియాతీతం నిరాకారం నిరంజనమ్ । స్వ
భక్తదర్శనార్థాయ లోకానాం రక్షణాయ చ ॥ ౩౧ ॥ కృపయా సర్వదే
వానాం సిద్ధానాం యోగినాం హితమ్ । కాలప్రవాహగంభీర మాయావ
ర్తభవాంబుధేః ॥ ౩౨ ॥ తారణార్థం వరం దాతుం భక్తి జ్ఞానపురస్స
రమ్ । భజతాం వాంఛతాం సంపదాయురారోగ్యవర్ధనమ్ ॥ ౩౩ ॥ అణి

---

* పరంపదం—ఇతి పాఠాంతరమ్.

మాద్యష్టసిద్ధించ యోగసిద్ధించసందిశత్ । అష్టాంగయుక్తాంసద్విద్యాసి
ద్ధింఛవిజయాన్వితామ్ ॥ ౮౪ ॥ మంత్రయంత్రమహాతంత్ర దేవతాసిద్ధి
కారణమ్ । స్వాంశావతారమూర్తీనాం సర్వశక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౮౫ ॥
త్రిలకాలయోగ్యంరతౌర్ధం స్వప్రసిద్ధ్యర్థకారణమ్ । స్వీకుర్వత్సగుణంబ్ర
హ్మమూర్తిమత్తదనామయమ్ ॥ ౮౬ ॥ వైకుంఠేనసహాగతంపరమిదం
శ్రీవేంకటాద్రిస్థలంపూర్వం జ్ఞానవరాహమూర్తిహరిణా భూమ్యాసహా
ధిష్ఠితమ్ । లక్ష్మ్యాలింగితరూపమద్యసగుణంకల్యాణమూర్తేదధత్ శుద్ధం
బ్రహ్మత దేవవిశ్వజననష్ఠేమవ్యయానాంప్రభు ॥ ౮౭ ॥ అనంతకల్యాణ
గుణందధతంసగుణంవపుః । అనంతశక్తింసర్వజ్ఞంసర్వకర్తారమీశ్వ
రమ్ ॥ ౮౮ ॥ సర్వాధ్యక్షంమహావిష్ణుం సర్వలోకైకనాయకమ్ ।
కారుణ్యానందబాహుళ్యాత్సర్వైశ్చర్యమయంవిభుమ్ ॥ ౮౯ ॥ అనం
తమూర్తిమానంద మంచిత్యైశ్వర్యసంయుతమ్ । కోటిబాలార్కసం
కాశం తటిత్కోటిసమప్రభమ్ ॥ ౯౦ ॥ చంద్రకోటిప్రభంరత్నజాం
బూనదపరిష్కృతమ్ । విమానదేవతామూర్తి తేజోమండలసంయు
తమ్ ॥ ౯౧ ॥ దివ్యంవిమానమారూఢంస్థితంపరమశోభనమ్ । సర్వో
త్తమంమహాప్రఖ్యం సర్వాలంకారభూషితమ్ ॥ ౯౨ ॥ నీలజీమూతసం
కాశం పీతాంబరతటిద్వృతమ్ । రత్నతోరణవిద్యోత మానద్వారప్రభా
న్వితమ్ ॥ ౯౩ ॥ పంచాయుధవరైర్దివ్యైర్మూర్తిమద్భిరుపాసితమ్ ।
చండప్రచండప్రముఖై ర్ద్వారపాలై రభిష్టుతమ్ ॥౯౪॥ సునందనందప్రము
ఖైః పారిషద్యైస్సమన్వితమ్ । రవికోటీసుప్రకాశం చంద్రకోటిసుశీత
ళమ్ ॥ ౯౫ ॥ అనర్ఘరత్నఖచితదివ్యాభరణభూషితమ్। అచ్యుతానంత
గోవిందప్రముఖానంతవిగ్రహమ్ ॥ ౯౬ ॥ పూర్ణబ్రహ్మతనుప్రఖ్యకృష్ణ
రామావతారకమ్ । ఆద్యంతరహితంసత్య జ్ఞానవిజ్ఞానవిగ్రహమ్ ॥౯౭॥
నిఖిలోపనిషత్సారఘనసంవేద్యవిగ్రహమ్ । శ్రీభూమిసహితంశ్యామం
సుందరంవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౯౮ ॥ అనేకకోటికందర్పలావణ్యామథనో
త్థితమ్। జగన్మోహనగోపాలలీలావైచిత్ర్యకారణమ్ ॥౯౯॥ నానాగమ
రసాభిజ్ఞవైఖానససమర్చితమ్ । బ్రహ్మగస్త్యభరద్వాజ సనకవ్యాసనంద
నైః ॥ ౧౦౦ ॥ వామదేవశతానందభృగ్వాద్యైశ్చప్రపూజితమ్ । జన

కాద్యైర్బ్రహ్మప్రశ్రేష్ఠైరర్చితంపురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ మయాప్యంగిరసాదేవి లోకపాలైస్సమర్చితమ్ । బహువర్షసహస్రాణి స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౧౦౨ ॥ మత్కుమారతపోధ్యానసమాధికుసుమార్చితమ్। కుమారంపరమానందపరంనిత్యాభిషేచితమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ మమాంతఃకరణానంద స్వానుభూతిరసాలయమ్ । శంఖచక్రాభయోద్యుక్తనితంబస్థచతుర్భుజమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ దర్శనీయతమంలోకే ప్రసన్నవదనాంబుజమ్ । ఆకర్ణాంతవిశాలాక్షికటాక్షాబ్ధితరంగిణమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మందస్మితంసునాసాగ్రంసుభ్రువంఫాలశోభితమ్। జాంబూనదేందుకస్తూరీకుంకుమాద్యూర్ధ్వపుండ్రకమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ పాదనూపురమారభ్యకిరీటాంతైస్సమర్చితమ్। వజ్రాంకుశధ్వజాబ్జాదిరేఖపాదలలామయోః ॥ ౧౦౭ ॥ నఖమండలచంద్రాణాం జ్యోత్స్నయాజితమాయయోః । కమలా*కరకాంతిన్యభావిభ్రమదిమశాలినోః ॥ ౧౦౮ ॥ భజతాంపరమానందమకరందవదాన్యయోః । లసన్మాణిక్యమంజీర విద్యుత్పుంజప్రభాఝరైః ॥ ౧౦౯ ॥ మణికింకిణికాజాలఘోషైర్వేదాంతరూపిభిః । పాదారవిందసౌందర్య యోగ్యానర్ఘసుభూషణైః ॥ ౧౧౦ ॥ చారుజానూరులావణ్యప్రభారంజితభూషణైః । నితంబవిలసత్పీతకౌశేయాంబరమేఖలైః ॥ ౧౧౧ ॥ అనర్ఘరత్నఖచితైర్జాంబూనదపరిష్కృతైః । విచిత్రతేజసాంపుంజైఃకాంచీవైడూర్యమండలైః ॥ ౧౧౨ ॥ నాభీపుటలసత్పీతపద్మకోశశ్రియోజ్జ్వలైః । ఊర్ధ్వరోమావళీభాభిర్జితేంద్రమణికాంతిభిః ॥ ౧౧౩ ॥ ముక్తాదామలసద్వక్షస్థలపద్మాతటిత్కరైః । జ్యోతిర్మయైర్బ్రహ్మసూత్రైస్తపనీయమయోజ్జ్వలైః ॥ ౧౧౪ ॥ కంబుగ్రీవాలసత్కంఠమాలారత్నప్రభాంకురైః । పదకేషులసన్నానామణిదీపావళీవరైః ॥౧౧౫॥ సురత్నాంగదకేయూరకంకణైరంగుళీయకైః। ఇంద్రనీలమణిశ్యామరమణీయాహిభూషణైః ॥౧౧౬॥ శంఖచక్రాభయానామభూషితైశ్చభుజోత్తమైః। సుచారుచుబుకోల్లాసి పల్లవాధరపాటలైః ॥౧౧౭॥ వజ్రపఙ్క్తిలసద్దంతకాంతిచంద్రాతపస్మితైః । పూర్ణచంద్రముఖాంభోజరమ్యనాసాసమోన్నతైః॥

* కుచకాఠిన్యకుంకుమాంకితరేఖయోః.

సువర్ణమకరప్రఖ్యకుణ్డలాభ్యాంకపోలయోః। జితబాలార్కబింబాభ్యాం సౌందర్యాకరసీమయోః ॥ ౧౧౯ ॥ దయాంబుధిసుధాస్నానకమలాక్షిద్వయోత్సవైః । మణిచాపలతాచారు భ్రూవిల్లసత్ఫాలపట్టకైః ॥౧౨౦॥ ఆనీలచికురాంతస్థముక్తారాజివిరాజితైః । రమణీయసుకర్ణాక్షి నిటలాలకకుంతలైః ॥ ౧౨౧ ॥ రాజత్కిరీటసౌందర్య జితకందర్పకోటిభిః । త్రితేజోఽధికసంకాశై ర్నానారత్నైర్మహశ్మిరైః ॥ ౧౨౨ ॥ తప్తహాటకసంలగ్నై ర్నానావైచిత్ర్యరశ్మిభిః । అలంకృతంకిరీటేన స్కందదత్తేన తేనచ ॥ ౧౨౩ ॥ రాజమానందయాంభోధిం సుధాధారాభివర్షిణమ్ । సర్వాంగభూషణైస్సర్వజగన్మోహనవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ రూపలావణ్యసర్వాంగ భూషణాద్యైరతిప్రియమ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ఆపాదకేశవిలసన్మణిమన్మహార్హ్యానైపథ్యజాలమణికాంతితటిత్కలానామ్ । జాంబూనదప్రఖచితామలరమ్యభాసాం సోపానపాళిభిరతీవభృశాభిరామమ్ ॥ తారాగణేందురవిమండల మండితోద్యత్సౌదామినీత్రి పథగాగ్రహరాశియుక్తమ్ । తార్క్ష్యోదయాద్రికనకాచలశృంగనిష్ఠం కాలాభ్రబృందమివకాంతికులాభిరామమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమతిసుందరమోహనాంగం శ్రీభూమికాంతమరవిందదళాయతాక్షమ్ । ప్రాణప్రియంప్రవిలసత్కరుణాంబురాశింబ్రహ్మేశవంద్యమమృతం వరదంభజామి ॥౧౨౭॥ సతతంహృదయాంభోజమధ్యేశ్రీవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥౧౨౮॥ ప్రణవార్థస్వరూపంతం త్రిమండలసుసంస్థితమ్ । చంద్రసూర్యాగ్నిబింబానాం ప్రకాశకరమచ్యుతమ్ ॥ ౧౨౯ ॥ ధ్యానస్వరూపందేవేశం సర్వదానందదంమమ। పాదారవిందమారభ్యకిరీటాంతంసుభూషితమ్ ॥౧3౦॥ చందనాగరుకర్పూర కస్తూరీమృగరోచనైః । కుంకుమైర్ఘనసౌరభ్య సువాసితదిగంతరైః ॥ ౧3౧ ॥ మిశ్రితైర్దివ్యగంధైశ్చ సులిప్తాంగంమనోహరైః । నానావర్ణలసత్పుష్ప దివ్యసౌరభ్యమాలయా ॥ ౧3౨ ॥ హిమాంబుసిక్తయాదివ్య వైజయంత్యావిరాజితమ్ । కుమారస్వామినానిత్యంభక్త్యానిర్మలచేతసా ॥ ౧33 ॥ దివ్యైత్సవైర్దివ్యరస ప్రవాహామృతపాయసైః । దధిక్షీరఘృతైర్దివ్యసూపాన్నమధుశర్కరైః ॥ ౧3౪ ॥ దివ్యసౌరభనైవేద్యైష్షడ్రసామృతపాయసైః । దివ్యోపచారైఃకల్యాణ

వైభవైష్షోడశాభిధైః ॥ ౧౩౫ ॥ దివ్యసౌరభ్యతాంబూలైర్ముక్తాచూర్ణ
విమిశ్రితైః । కర్పూరవీటికాభిశ్చ దివ్యభోగైస్సుపూజితమ్ ॥ ౧౩౬ ॥
సర్వాంగభూషణాధిక్యలసత్కమలయాసహ । ధూపదీపమహాదీపరా
జినీరాజనోత్తమైః ॥ ౧౩౭ ॥ సుందరైశ్చామరైశ్ఛత్రైర్వ్యజనైర్ద
ర్పణోత్తమైః । గీతవాదిత్రనృత్తైశ్చ మృదంగపటహాన్వితైః ॥ ౧౩౮ ॥
వీణావేణుసుతాళాద్యైర్గోముఖస్వరమండలైః । తూర్యభేరీసుశంఖేం
ద్రదివ్యఘోషైర్దివౌకసామ్ ॥ ౧౩౯ ॥ సిద్ధకిన్నరగంధర్వాప్సరఃకింపురు
షవ్రజైః । సతుంబురుహాహాహూహూనారదాదిసురర్షిభిః ॥౧౪౦॥ గరు
డోరగయక్షాణాం విద్యాధరవినోదినామ్ । సంగీతమధురాలాపైస్సుఛం
దస్తోత్రైస్సుతోషితమ్ ॥౧౪౧॥ శుద్ధసత్త్వమయాకారమపిస్వామిసరస్త
టే। రమంతంరమయాసార్ధమానందకరమానసమ్ ॥౧౪౨॥ వసంతమమ
లానంద మాత్మారామమ్ముదాన్వితమ్ । సమస్తదేవతావంద్యంసార్వభౌ
మశిఖామణిమ్ ॥౧౪౩॥ కర్తారంసృష్టికాలేచభర్తారంపాలనేజగత్ । హ
ర్తారంప్రళయేకాలేవేఙ్కటేశ్వరమవ్యయమ్ ॥౧౪౪॥ సర్వదేవనియంతా
రం సర్వదేవేశ్వరేశ్వరమ్ । చరాచరాత్మకంవిశ్వం రక్షితారంకృపాని
ధిమ్ ॥౧౪౫॥ కిరీటాంగదసంరాజద్దీర్ఘబాహుమరిందమమ్ । సర్వాంగలక్ష
ణానందందర్శయంతంపదాంబుజమ్ ॥౧౪౬॥ సత్యంవిశుద్ధవిజ్ఞానంఘనప్ర
జ్ఞాప్రదంహరిమ్ । కారుణ్యవిగ్రహం దేవం సర్వజీవదయాపరమ్ ॥౧౪౭॥
ఉపాస్మహేవయంనిత్యం హృదయేఽష్టదళాంబుజే । అష్టాక్షరపదానం
దంరమేశంకర్ణికోపరి ॥ ౧౪౮ ॥ ఏవంధ్యేయంపురస్కృత్య పశ్చాద్ధ్యాన
మిదంవదేత్ ॥ ౧౪౮-౧ ॥ యన్నామశ్రుతిసారసాంద్రజలధిస్థానేలస
త్కౌస్తుభంస్వాజ్ఞానాంధతమిస్రదుఃఖహరణంమత్ప్రేతసంజీవనమ్ । వి
శ్వాభీష్టవరప్రదానఫలదంభోగీంద్రసద్భూషణం సర్వైశ్వర్యనిదానమా
త్మవరదంశ్రీవేఙ్కటేశంభజే ॥ ౧౪౯-౧ ॥ సంతోషోమమవేఙ్కటేశనిక
టేశ్రీస్వర్ణముఖ్యాస్తటే స్వామాసోభవతీతిదివ్యసరితస్స్వర్గాపవర్గప్రదే ।
కైలాసేవిధికుంభసంభవనుతే శ్రీకాళహస్తిస్థలేకైవల్యేవసతామనంత
మహిమాయోగీశ్వరైర్దుర్లభః ॥౧౫౦-౧॥ తారంనతింసముద్ధృత్యశ్రీపూ
ర్వంమంత్రముచ్చరేత్ ॥౧౫౧॥ నవాక్షరమిదం దేవిసర్వగోప్యంహృదిస్థి

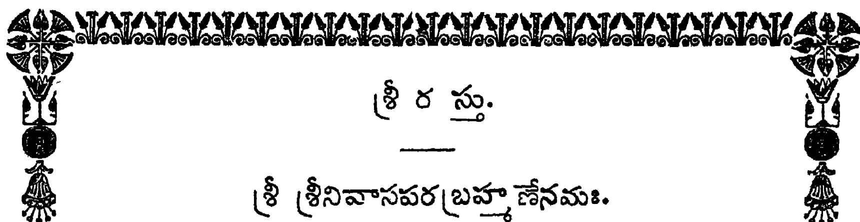
తమ్ । త్వయిస్నేహాత్సమాఖ్యాతంపరానందపదప్రదమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ నమ శ్శ్రీవేఙ్కటేశాయశుద్ధజ్ఞానస్వరూపిణే । వాసుదేవాయశాంతాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥౧౫౩॥ మంత్రధ్యానమిదంధ్యాత్వాపశ్చాన్మంత్రమిదంవదేత్ । నమశ్శ్రీవేఙ్కటేశాయనమోంతంవాసముచ్చరేత్ ॥౧౫౪॥ అష్టాక్షరమిదంఖ్యాతం భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ । రహస్యంసర్వమంత్రాణాం గోపనీయంప్రయత్నతః ॥౧౫౫॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వేఙ్కటేశ్వరదర్శనమ్ । మహాప్రసాదస్వీకారస్త్రయంత్రైలోక్యదుర్లభమ్ ॥ సర్వత్రకీర్తయేత్ప్రాజ్ఞ స్స్వామిపుష్కరిణీంపరామ్ । సువర్ణముఖరీం దివ్యాం వేఙ్కటేశ్వరమవ్యయమ్ ॥ ౧౫౭ ॥ అజ్ఞానాంధతమస్సూర్యం పాపినాంతునరోచతే । ఏతత్సూక్ష్మతరంపుణ్యం యోగినామపిదుర్లభమ్॥ స్వామిపుష్కరిణీంగంగాం సువర్ణముఖరీంపరామ్ । వేఙ్కటేశంహరిం సేతుం సర్వతీర్థేషుసంస్మరేత్ ॥ ౧౫౯ ॥ మహాపాతకసంఘేభ్యో ముక్తఃప్రజ్ఞానవాన్భవేత్ । ఏతత్థ్సలమ్మహాపుణ్యం పాపినాంతునరోచతే ॥ ౧౬౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థందివ్యౌషధరసాయనమ్। వైద్యశ్శ్రీవేఙ్కటేశోఽయం మృత్యురోగనికృంతనః ॥ ౧౬౧ ॥ యావద్వేఙ్కటనాయకస్యశిఖరాప్రాప్తిర్న్నృణాంయోగినాం తావజ్జన్మజరాదిదుఃఖనిలయస్సంసారకోలాహలః । బ్రహ్మాండాంత పరిభ్రమ తత్కృతమహాపుణ్యౌఘచంద్రోదయే సత్సంగామృతసేవనాద్ధరిమయేప్రీతిర్భవేద్వేఙ్కటే ॥ ౧౬౨ ॥ యావన్నాస్తినమస్తలోకరమణశ్శ్రీవేఙ్కటేశాభిధస్స్వానందానుభవస్థిరోఽమలధియాంయోగీశ్వరాణాంన్నృణామ్ । నానాయోనిషుగర్భవాసమసుఖంవిణ్మూత్రశోకావృతం సంప్రాప్యాశు వినాశదుఃఖనరకాంస్తావద్భవాబ్ధౌస్థితిః ॥ ౧౬౩ ॥ ఆఖ్యానందేవతాగోప్యం బ్రహ్మగోప్యంసమాసతః । ఇదమేవమమానందం ధ్యానంహృదయగోచరమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ అస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్య సీమాయాంయాత్రికేజనే । వాఙ్మనఃకాయగర్వేణయేకుర్వంతినరాధమాః ॥౧౬౫॥ ఉపద్రవం చఘాతంచ ద్రవ్యంచాపహరంతితే । రౌరవాదిషుసర్వేషునరకేషుచదారుణమ్ ॥ ౧౬౬ ॥ బ్రహ్మకల్పసహస్రాంతంపచ్యంతేనాత్రసంశయః । భక్త్యాశ్రీవేఙ్కటేశస్య సీమారక్షాంకరోతియః ॥ ౧౬౭ ॥ సఏవరాజ్యకర్తా

స్యాద్దేహాంతే ముక్తిమాప్నుయాత్ । పరమానందదం ధ్యానం ధ్యాత్వాఽ
న్నం భుజ్యతే మయా ॥౧౭౮॥ త్వయా సహానహి ధ్యానసమం బ్రహ్మాండగో
ళకే। కిము శ్రీవేఙ్కటేశస్య సమః కాలత్రయేపివా ॥౧౭౯॥ ఏతం రహస్యమ
ధ్యాయం శ్రీవేఙ్కటపతేః ప్రియమ్ । జపిత్వా భుజ్యతే యేన ప్రత్యహం పర
మాత్మనః ॥౧౮౦॥ నృత్యంతి పితరస్సర్వే సంతుష్టాస్తస్య వంశజాః । దే
వాశ్చ ఋషయస్తృప్తాః ప్రయాంతి పరమం పదమ్ ॥౧౮౧॥ ఋషయః ॥
ఐశ్వర్యమతులం శ్రుత్వా పరమానందనిర్వృతాః । ఆనందాశ్రుపరిక్లిన్నా
రోమాంచితవపుర్ధరాః ॥౧౮౨॥ విస్మితాశ్శౌనకాద్యాస్తు భక్త్యాఽఽ
నందం పునర్గతాః । పునర్ధ్యానం సమాసాద్య పునర్గద్గదయా గిరా ॥౧౮౩॥
ఊచుశ్శైనర్మహాత్మానం సూతం పౌరాణికోత్తమమ్। వ్యాసశిష్యం మహా
భాగం శాస్త్రసిద్ధాంతకోవిదమ్ ॥౧౮౪॥ అద్య శ్రుతం శ్రుతం ముఖ్య మ
ద్యానందం గతా వయమ్ । అద్యైవ జన్మ సఫలం సాహాత్మ్యం సారమోచ
కమ్ ॥౧౮౫॥ త్వత్ప్రసాదాద్గమిష్యామో వయం శేషాచలం ప్రతి ॥ శ్రీ
సూతః ॥ అష్టాదశపురాణేతిహాసానాముపధర్మిణామ్ ॥౧౮౬॥ పురా
ణానాం స్మృతీనాం చ సర్వేషాం శ్రుతిసారిణామ్ । అఖిలోపనిషత్సార వే
దాంతానాం మునీశ్వరాః ॥౧౮౭॥ శ్రవణైశ్చకృతైర్యోగైర్భక్తిజ్ఞానవి
రాగదైః । యజ్ఞదానతపఃకర్మ వ్రతమంత్రజపార్చనైః ॥౧౮౮॥ ఆజ
న్మనైమిశారణ్యకృతపుణ్యైరనేకశః। భవతామాగతం హస్తే సాహాత్మ్యం
సారమోచకమ్ ॥౧౮౯॥ వైకుణ్ఠస్థాన శేషాద్రిప్రాప్తిరూపం మహాత్ఫ
లమ్ । అహం గోప్యమిదం వేద్మి శుకో వేత్తి న చాపరః ॥౧౯౦॥ మద్గురోః
కృపయాఽధీతముక్తం చ భవతాం ద్విజాః । గచ్ఛధ్వమ్మునయస్సర్వే స
స్త్రీవృద్ధాస్సబాలకాః ॥౧౯౧॥ సమాప్య సత్రం సకలం విలంబో మా
స్తు శీఘ్రతః । తత్ర గత్వోపవాసేన స్నాత్వా స్వామిసరోవరే ॥౧౯౨॥
నత్వాఽఽద్యం భూమివారాహం జ్ఞానక్షేత్రనివాసినమ్ । దివ్యం విమాన
మాశ్చర్యం నత్వా శ్రీవేఙ్కటేశ్వరమ్ ॥౧౯౩॥ ప్రదక్షిణనమస్కారై
స్స్తుత్వా స్తోత్రైః ప్రణమ్య చ। నైవేద్యదానధర్మైశ్చ పూజాం కృత్వా చ
భక్తితః ॥౧౯౪॥ మౌనవ్రతమథ త్యక్త్వా క్షమాపూర్వం వరప్రదమ్ ।
సంప్రార్థ్య నివసామోఽత్ర భూయాత్తేనుగ్రహో మహాన్ ॥౧౯౫॥
ఇత్యేవం కాయవాక్చిత్తైర్నివాసం సత్యమీరితమ్ । కురుధ్వం త్వరయా భ

క్త్యా యాయం వైకుంఠవేఙ్కటే ॥ ౧౮౬ ॥ పరమానందసాంద్రాబ్ధౌ
క్రీడధ్వం మునిపుంగవాః । సమస్తదేవతాసిద్ధసన్నిధానాత్మ వేఙ్కటే ॥
స్వామినా క్షేత్రపాలేన సుప్రసన్నేన రక్షితే । నివాసమపి నిర్విఘ్నం కు
రుధ్వమవిశంకయా ॥ ౧౮౮ ॥ తయోరనుగ్రహేణైవ వైకుంఠక్షేత్ర
పాలయోః । భద్రం వో వసతాం నిత్యం శాశ్వతం భవతి ద్విజాః ॥ ౧౮౯ ॥
అస్మిన్ క్షేత్రే కృతానాం చ సాహసం పాపకర్మణామ్ । క్షేత్రపాల
శూలాగ్రే యాతనాచక్రవద్భవేత్ ॥ ౧౯౦ ॥ యుగాంతః క్షణమాత్రే
ణ తేషాం కాలస్తు గచ్ఛతి । పాపం తే ముక్తిరస్త్యేవ వేఙ్కటాద్రౌ న సం
శయః ॥ ౧౯౧ ॥ సత్యం సత్యం పునస్సత్యం మద్గురోర్వచనం ద్విజాః । భవ
తాం పుణ్యశీలానాం నైమిశారణ్యవాసినామ్ ॥ ౧౯౨ ॥ కృపయాఽను
గ్రహం లబ్ధ్వా కాశీం గత్వా ప్రణమ్య చ । మద్గురోః పాదమూలం చ వ్యా
సస్యామితతేజసః ॥ ౧౯౩ ॥ అనుజ్ఞయా గమిష్యామి వేఙ్కటాద్రౌ
ద్విజోత్తమాః । సూతవాక్యం తదా శ్రుత్వా శౌనకాద్యా ఋషీశ్వరాః ॥
సమాప్య సత్రమాగత్య వేఙ్కటాద్రిం నివాస్య చ । సూతవాక్యప్రమాణే
న తత్రానందపదామ్బుధిమ్ ॥ ౧౯౪ ॥ దేహాంతం ప్రాప్య మోదంతే ససూ
తాశ్శౌనకాదయః । ఇమం పవిత్రమధ్యాయం సాక్షాత్సంసారమోచకమ్ ॥
సర్వవేదాంతసిద్ధాంతం యశ్శ్రావయతి నిత్యశః । వేఙ్కటేశ్వరభక్తే
భ్యో బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ యోగినామ్ ॥ ౧౯౭ ॥ యశ్శృణోతి సదా భక్త్యా ర
హస్యానుభవోత్తమమ్ । యస్స్థాపయతి లోకేస్మిన్ సిద్ధాంతమిమమద్భు
తమ్ ॥ ౧౯౮ ॥ విద్యార్థీ లభతే విద్యాం ధనార్థీ లభతే ధనమ్ । పుత్రార్థీ లభతే
పుత్రాన్ కన్యార్థీ లభతే వధూమ్ ॥ ౧౯౯ ॥ వశ్యార్థీ వశ్యమాప్నోతి జయార్థీ
జయమాప్నుయాత్ । మోక్షార్థీ మోక్షమాప్నోతి జ్ఞానార్థీ జ్ఞానమాప్ను
యాత్ ॥ ౨౦౦ ॥ యాం యాం కామయతే సిద్ధిం తాం తామాప్నోతి సద్విజః ।
వేఙ్కటేశే పరాం ప్రీతిం లభతే సోఽతిభక్తిమాన్ ॥ ౨౦౧ ॥ *

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - ఉమామహే
శ్వరసంవాదే సకలోపనిషత్సారసకలవేదాంతసిద్ధాంత శ్రీ
వేఙ్కటేశ్వరరహస్యానుభవో నామాశీతితమోఽధ్యాయః.

ఇతి శ్రీవేంకటేశరహస్యాధ్యాయస్సమాప్తః.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీస్కన్దపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయశ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥

హరిః ఓమ్.

కాశ్యపాఖ్యవిప్రస్యస్వామితీర్థస్నానేనపాపవినిర్ముక్తిః.

శ్రీసూతః ॥ అథాఽతస్సమ్ప్రవక్ష్యామిస్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ । లక్షీకృత్యకథామేకాంపవిత్రాంద్విజసత్తమాః ॥౧॥ కాశ్యపాఖ్యోద్విజఃపూర్వమస్మిన్తీర్థవరేశుభే । స్నాత్వాఽతిమహతఃపాపాద్విముక్తోనరకప్రదాత్ ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ మునేకాశ్యపనామాసావకరోత్కిం హిపాతకమ్ । స్నాత్వాతీర్థవరేహ్యత్రయస్మాన్ముక్తోఽభవత్క్షణాత్ ॥ 3 ॥ ఏతన్నశ్శ్రద్దధానానాంబ్రూహిసూతకృపాబలాత్ । త్వద్వచోఽమృతతృప్తానాంనపిపాసాపివిద్యతే ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యాశ్చమాహాత్మ్యప్రతిపాదకమ్ । ఇతిహాసంప్రవక్ష్యామి పఠతాంపాపనా

పరీక్షిద్వృత్తాన్తః

శనమ్॥ ౫॥ అభిమన్యుసుతోరాజా పరీక్షిన్నామనామతః । అధ్యాస్తహాస్తినపురంపాలయన్ధర్మతోమహీమ్ ॥ ౬ ॥ సరాజాజాతువిపినే చచారమృగయారతః । షష్టివర్షవయాభూపః క్షుత్తృష్ణాపరిపీడితః ॥ ౭ ॥ నష్టమేకంసవిపినే మార్గయన్మృగమాదరాత్ । ధ్యానారూఢం మునిన్ద్ర

ష్ట్వా ప్రాహభూపాలకోత్తమః ॥ ౮ ॥ మయాబాణేనవిపినే మృగోవిద్ధోఽ
ధునామునే । దృష్టస్సకింత్వయావిద్వన్విద్రుతోభయకాతరః ॥ ౯ ॥ సమా
ధినిష్ఠోమౌనిత్వాన్నకిఞ్చిదపిసోఽబ్రవీత్ । తతోధనురటన్యాఽస్యాస్క
న్ధేతస్యమహామునేః ॥ ౧౦ ॥ నిధాయమృతసర్పంతు కుపితస్స్వపురంయ
యౌ । మునేస్తస్యసుతఃకశ్చిచ్ఛృఙ్గీనామబభూవవై ॥ ౧౧ ॥ సఖాతస్య
కృశాఽఖ్యోఽభూచ్ఛృఙ్గిణోద్విజసత్తమాః । సఖాయంశృఙ్గిణంప్రాహ
కృశాఖ్యస్సఖాతతః ॥ ౧౨ ॥ పితాతవమృతంసర్పంస్కన్ధేనవహతేఽధు
నా । మాభూద్దర్పస్తవసఖే మాకృథాస్త్వమిదంవృథా ॥ ౧౩ ॥ సోఽవద
త్కుపితశ్శృఙ్గీ దిత్సుశ్శాపంనృపాయవై । మత్తాతేశవసర్పంయోన్యస్త
వాన్స్వార్థచేతనః ॥ ౧౪ ॥ ససప్తరాత్రాన్మ్రియతాంసన్దష్టస్తక్షకాఽ
హినా । శశాపైవంమునిసుత స్సాభద్రేయంపరీక్షితమ్ ॥ ౧౫ ॥ శమీకా
ఖ్యఃపితాతస్య శప్తంశ్రుత్వాసుతేనతమ్ । నృపంప్రోవాచతనయం శృ
ఙ్గిణంమునిపుఙ్గవః ॥ ౧౬ ॥ రక్షకంసర్వలోకానాం నృపంకింశప్తవానసి ।
అరాజకేవయంలోకే స్థాస్యామఃకథమఞ్జసా ॥ ౧౭ ॥ క్రోధేనపాతకం
భూయాద్దయయాప్రాప్యతేసుఖమ్ । యస్సముత్పాదితంకోపం క్షమ
యైవనిరస్యతి ॥ ౧౮ ॥ ఇహలోకేపరత్రాఽసా వత్యన్తంసుఖమశ్నుతే ।
క్షమాయుక్తాహిపురుషా లభన్తేశ్రేయఉత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తతశ్శమీక
స్స్వంశిష్యం ప్రాహగౌరముఖాభిధమ్ । భోగౌరముఖగత్వాత్వం వద
భూపంపరీక్షితమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఇమంశాపంమత్సుతోక్తంతక్షకాధిపదంశనమ్ ।
పునరాయాహిశీఘ్రంత్వం మత్సమీపంమహామతే ॥ ౨౧ ॥ ఏవముక్తశ్శ
మీకేన యయౌగౌరముఖోనృపమ్ । సమేత్యచాబ్రవీద్భూపం సౌభద్రే
యంపరీక్షితమ్ ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్వాసర్పంపితుస్స్కన్ధే త్వయావినిహితంమృ
తమ్ । శమీకస్యసుతశ్శృఙ్గీశశాపత్వాంరుషాఽన్వితః ॥ ౨౩ ॥ ఏతద్దినా
త్సప్తమేఽహ్నితక్షకేనమహాఽహినా । దష్టోవిషాగ్నినాదగ్ధోభూయా
దాశ్వభిమన్యుజః ॥ ౨౪ ॥ ఏవంశశాపత్వాంరాజన్ శృఙ్గీతస్యమునేస్సు
తః । ఏతద్వక్తుంపితాతస్యప్రాహిణోన్మాంత్వదన్తికమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఇతీరయి
త్వాతంభూప మాశుగౌరముఖోయయౌ । గతేగౌరముఖేపశ్చాద్రాజా
శోకపరాయణః ॥ ౨౬ ॥ అభ్రంలిహమథోత్తుఙ్గమేకస్తమ్భంసువిస్తృ

తమ్।మధ్యేగఙ్గంవృతనుతమణ్డపంనృపపుఙ్గవః ॥౨౭॥ మహాగరుడమన్త్ర
జ్ఞైరౌషధజ్ఞైశ్చికిత్సకైః । తక్షకస్యవిషంహన్తుంయత్నంకుర్వన్సమాహి
తః॥ ౨౮ ॥ అనేకదేవబ్రహ్మర్షిరాజర్షిప్రవరాన్వితః । ఆస్తేతస్మిన్నప్రప
స్తుజ్జేమణ్టపేవిష్ణుభక్తిమాన్ ॥౨౯॥ తస్మిన్నవసరేవిప్రః కాశ్యపోమన్త్రి
కోత్తమః । రాజానంరక్షితుంప్రాయాత్తక్షకస్యమహావిషాత్ ॥ ౩౦ ॥
సప్తమేఽహనివిప్రేన్ద్రో దరిద్రోధనకాముకః ॥ అత్రాన్తరేతక్షకోపివిప్ర
రూపీసమాయయా ॥ ౩౧ ॥ మధ్యేమార్గంవిలోక్యాఽథకాశ్యపంప్రత్య
భాషత । బ్రాహ్మణత్వంకుత్రయాసి వదమేఽద్యమహామునే॥ ౩౨॥ ఇతి
పృష్టస్తదాఽవాదీత్కాశ్యపస్తక్షకంద్విజః । పరీక్షితంమహారాజంతక్ష
కోఽద్యవిషాగ్నినా ॥ ౩౩ ॥ ధక్ష్యతేతంశమయితుం తత్సమీపముపైమ్య
హమ్ । ఇత్యుక్తస్సచతంవిప్రంతక్షకఃపునరబ్రవీత్ ॥౩౪॥ తక్షకోఽహం
ద్విజశ్రేష్ఠ మయాదష్టశ్చికిత్సితుమ్ । నశక్యోఽబ్దశతేనాపిమహామన్త్రై
యుతైరపి॥ ౩౫॥ చికిత్సితుంచేన్మద్దష్టంశక్తిరస్తితవాధునా। అనేకయో
జనోచ్ఛ్రాయందశామ్యుజ్జీవయస్వాయమ్॥౩౬॥ తతోభవాన్సమర్థోహి
త్యేవంమేభాతిహేద్విజ । ఇతీరయిత్వాతంవృక్షమదశత్తక్షకస్తదా ॥౩౭॥
అభవద్భస్మసాత్సోపి వృక్షోఽత్యన్తసముచ్ఛ్రితః । పూర్వమేవనరఃక
శ్చిత్తంవృక్షమధిరూఢవాన్ ॥ ౩౮ ॥ తక్షకస్యవిషోల్కాభిస్సోపిదగ్ధోఽ
భవత్తదా । తంనరంనవిజజ్ఞాతేతౌచకాశ్యపతక్షకౌ ॥ ౩౯ ॥ కాశ్యపః
ప్రతిజజ్ఞేఽథతక్షకస్యాపిశృణ్వతః । మన్మన్త్రశక్తింపశ్యన్తుసర్వేవిప్రా
దయోఽధునా॥ ౪౦ ॥ ఇతీరయిత్వాతంవృక్షం భస్మీభూతంవిషాగ్నినా ।
అజీవయన్మన్త్రశక్త్యాకాశ్యపోమన్త్రికోత్తమః ॥ ౪౧ ॥ సనరస్తేనవృ
క్షేణసాకముజ్జీవితోఽభవత్ । అథాఽబ్రవీత్తక్షకస్తంకాశ్యపంమన్త్ర
కోవిదమ్॥ ౪౨॥ యథానమునివాఙ్మిథ్యా భవేదేవంకురుద్విజ । యత్తే
రాజాధనందద్యాత్తతోఽపిద్విగుణంధనమ్॥౪౩॥ దదామ్యహంనివర్తస్వ
శీఘ్రమేవద్విజోత్తమ। ఇత్యుక్త్వాఽనర్ఘరత్నానితస్మైదత్వాసతక్షకః॥౪౪॥
న్యవర్తయత్కాశ్యపంతం బ్రాహ్మణంమన్త్రకోవిదమ్ । అల్పాయు
షంనృపంమత్వా జ్ఞానదృష్ట్యాసకాశ్యపః ॥ ౪౫ ॥ స్వాశ్రమంప్రయయౌ
తూష్ణీంలబ్ధరత్నశ్చతక్షకాత్ । సోఽబ్రవీత్తక్షకస్సర్పాన్సర్వానాహూ

యతత్ర జే ॥౪౬॥ యూయంతంనృపతింప్రాప్యమునీనాం వేషధారిణః। ఉప
హారఫలాన్యాశు ప్రయచ్ఛతపరీక్షితే ॥ ౪౭ ॥ తథేత్యుక్త్వాసర్వసర్పాద
దూరాక్షఫలాన్యమీ। తక్షకోఽపితథాతత్రక స్మింశ్చిద్బదరీఫలే ॥౪౮॥ క్రి
మివేషధరోభూత్వావ్యతిష్ఠద్దంశితుంనృపమ్। అథరాజాప్రదత్తానిసర్వై
ర్బ్రాహ్మణరూపకైః ॥ ౪౯ ॥ పరీక్షిన్మన్త్రివృద్ధేభ్యో దత్వాసర్వఫలా
న్యపి। కౌతూహలేనజగ్రాహ స్థూలమేకంకరేఫలమ్॥ ౫౦॥ తస్మిన్నవస
రేసూర్యోఽ ప్యస్తాచలమగాహత। మిథ్యాఋషివచోమాభూదితితత్ర
త్యమానవాః ॥ ౫౧ ॥ అన్యోన్యమవదన్త్సర్వే బ్రాహ్మణాశ్చనృపాస్త
దా। ఏవంవదత్సుసర్వేషుఫలేతస్మిన్నదృశ్యత॥ ౫౨॥ సాధురక్తక్రిమిస్స
ర్వైరాజ్ఞాచాపిపరీక్షితా। అయంకింమాందశేదద్యక్రిమిరిత్యుక్తవాన్నృ
పః॥ ౫౩॥ నిదధేతత్ఫలంకణ్ఠే సక్రిమింద్విజసత్తమాః। తక్షకోఽస్మిన్స్థి
తఃకణ్ఠేక్రిమిరూపీఫలేతదా ॥౫౪॥ నిర్గత్యతత్ఫలాదాశు నృపదేహమవేష్ట
యత్। తక్షకావేష్టితేభూపే పార్శ్వస్థాదుద్రువుర్భయాత్ ॥ ౫౫ ॥ అ
నన్తరంనృపోవిప్రా స్తక్షకస్యవిషాగ్నినా। దగ్ధోఽభూద్భస్మసాదాశుస
ప్రాసాదోబలీయసా ॥ ౫౬ ॥ కృత్వోర్ధ్వదైహికంతస్య నృపస్యసపురో
హితాః। మన్త్రిణ స్తత్సుతంరాజ్ఞేజనమేజయనామకమ్ ॥ ౫౭ ॥ రాజా
నమభ్యషిఞ్చన్నై జగద్రక్షణవాఞ్ఛయా। తక్షకాద్రక్షితుంభూపమా
యాతఃకాశ్యపాభిధః ॥ ౫౮ ॥ యోబ్రాహ్మణోమునిశ్రేష్ఠస్సర్వైర్నిన్ది
తోజనైః। బభ్రామసకలాన్దేశాన్ శిష్టైస్సర్వైశ్చదూషితః ॥ ౫౯ ॥ అవ
స్థానంనలేభేఽసౌగ్రామేవాప్యాశ్రమేఽపివా। యాన్యాన్దేశానసౌయా
తస్తత్రతత్రమహాజనైః ॥ ౬౦ ॥ తత్తద్దేశాన్నిరస్తస్సన్ శాకల్యంశరణం
యయౌ। ప్రణమ్యశాకల్యమునింకాశ్యపోనిన్దితోజనైః॥ ౬౧॥ ఇదంవిజ్ఞా
పయామాసశాకల్యాయమహాత్మనే ॥ కాశ్యపః॥ భగవన్సర్వధర్మజ్ఞశాక
ల్యహరివల్లభ॥ ౬౨॥ మునయోబ్రాహ్మణాశ్చాన్యేమాంనిన్దన్తిసుహృజ్జ
నాః। నాస్యాహంకారణంజానేకింమాంనిన్దన్తిమానవాః ॥ ౬౩॥ బ్రహ్మ
హత్యాసురాపానం గురుస్త్రీగమనంతథా। స్తేయంసంసర్గదోషోవామ
యానాచరితంక్వచిత్ ॥ ౬౪ ॥ అన్యాన్యపిచపాపాని నకృతానిమయా
మునే। తథాపినిన్దన్తిజనావృథామాంబాన్ధవాదయః ॥ ౬౫ ॥ జానాసిచే

త్త్వంశాకల్య మయాదోషంకృతంవద । ఉక్తోఽథకాశ్యపేనైవ శాక
ల్యాఖ్యోమహామునిః ॥ ౧౬ ॥ క్షణన్ధ్యాత్వాబభాషేతం కాశ్యపన్ద్విజస

శాకల్యోక్తధర్మాః.

త్తమాః ॥ శాకల్యః ॥ పరీక్షితంమహారాజం తక్షకాద్రక్షితుంభవాన్ ॥
౧౭॥ ఆయాసీదర్ధమార్గేతు తక్షకేననివారితః । చికిత్సితుంసమర్థోఽపివిష
రోగాదిపీడితమ్ ॥ ౧౮ ॥ యోనరక్షతిలోకేఽస్మిం స్తమాహుర్బ్రహ్మ
ఘాతుకమ్ । క్రోధాత్కామాద్భయాల్లోభాన్మాత్సర్యాన్మోహతోఽపి
వా ॥౧౯॥ యోనరక్షతివిప్రేన్ద్ర విషరోగాతురంనరమ్। బ్రహ్మహాచసు
రాపీవా స్తేయీచగురుతల్పగః ॥ ౨౦ ॥ సంసర్గదోషదుష్టశ్చ నాపితస్యవి
నిష్కృతిః । కన్యావిక్రయిణశ్చాపి హయవిక్రయిణస్తథా ॥ ౨౧ ॥ కృత
ఘ్నస్యాపిశాస్త్రేషు ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే । విషరోగాతురంయస్తుస
మర్థోఽపినరక్షతి ॥ ౨౨॥ నతస్యనిష్కృతిఃప్రోక్తా ప్రాయశ్చిత్తాయుతైర
పి । నతేనసహపఙ్క్తౌచభుఞ్జీతసుకృతీజనః ॥౨౩॥ నతేనసహభాషేతనప
శ్యేత్తంనరంక్వచిత్ । తత్సమ్భాషణమాత్రేణ మహాపాతకభాగ్భవే
త్ ॥ ౨౪ ॥ పరీక్షిత్సమహారాజఃపుణ్యశ్లోకశ్చధార్మికః । విష్ణుభక్తోమహా
యోగీచాతుర్వర్ణ్యస్యరక్షితా ॥ ౨౫ ॥ వ్యాసపుత్రాద్ధరికథాం శ్రుతవా
న్భక్తిపూర్వకమ్ । అరక్షిత్వానృపంతంతు వచసాతక్షకస్యయత్ ॥౨౬॥
నివృత్తస్తేనవిప్రేన్ద్రైర్బాన్ధవైరపిదూష్యసే । సపరీక్షిన్మహారాజో య
ద్యపిక్షీణజీవితః ॥ ౨౭ ॥ తథాపియావన్మరణం బుధైఃకార్యంచికిత్సితమ్ ।
యావత్కణ్ఠగతాఃప్రాణా ముమూర్షోర్మానుషస్యహి ॥ ౨౮ ॥ తావచ్చి
కిత్సాకర్తవ్యా కాలస్యకుటిలాగతిః । ఇతిప్రాహుఃపురాశ్లోకం భిషగ్వై
ద్యాబ్ధిపారగాః ॥ ౨౯ ॥ తతశ్చికిత్సాశక్తోఽపి యస్మాదకృతభేషజః । అర్ధ
మార్గనివృత్తశ్చ తేనత్వంగర్హితోహ్యసి ॥ ౩౦ ॥ శాకల్యేనైవముదితః
కాశ్యపఃప్రత్యభాషత ॥ కాశ్యపః ॥ మమైతద్దోషశాన్త్యర్థముపాయంవ
దసువ్రత ॥౩౧॥ యేనమాంప్రతిగృహ్ణీయుర్బాన్ధవాస్సుహృజ్జనాః । కృ
పాంమయికురుష్వత్వం శాకల్యహరివల్లభ ॥ ౩౨ ॥ కాశ్యపేనైవముక్త
స్తుశాకల్యోఽపిమునీశ్వరః । క్షణంధ్యాత్వాజగాదైవంకాశ్యపంకృపయా
తదా ॥ ౩౩ ॥ శాకల్యః ॥ అస్యపాపస్యశాన్త్యర్థ ముపాయంప్రవదామి

తే । తత్కర్తవ్యంత్వయాశీఘ్రమవిలమ్బంమాకృథాద్విజ ॥ ౧౪॥ సువర్ణముఖరీతీరే లక్ష్మీపతినివాసభూః । వేఙ్కటాద్రిరితిఖ్యాత స్సర్వలోకేషుపూజితః ॥౧౫॥ తస్మిన్నేషగిరౌపుణ్యే సురాసురనమస్కృతే। బ్రహ్మహత్యాసురాపాన స్వర్ణస్తేయాదినాశకే ॥ ౧౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీచేతి సర్వపాపాపనోదినీ । ఉత్తరేశ్రీనివాసస్యవర్తతేమఙ్గళప్రదా ॥ ౧౭ ॥ తంగత్వావేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ । స్నాత్వాసఙ్కల్పపూర్వంతువరాహస్వామినంహరిమ్ ॥ ౧౮॥ సేవిత్వాపశ్చిమేతీరేనిర్గత్యహరిమన్దిరమ్ । గత్వాతత్రవిధానేన స్వర్ణాచలనివాసినమ్ ॥ ౧౯ ॥ శ్రీనివాసంపరన్దేవంభక్తానామభయప్రదం । శఙ్ఖచక్రధరందేవం వనమాలావిభూషితమ్ ॥ ౨౦ ॥ దృష్ట్వానిర్ధూతపాపోఽసిసంశయంమాకృథాద్విజ । శాకల్యేనైవముక్తస్తు కాశ్యపోమునిపుఙ్గవః ॥ ౨౧ ॥ గత్వావేఙ్కటశైలేన్ద్రంసురాసురనమస్కృతమ్ । పుష్కరిణ్యాం శుభాయాంతుస్నాతోనియమపూర్వకమ్ ॥ ౨౨ ॥ స్వస్థోఽభూత్కాశ్యపోవిప్రో భిషగ్వైద్యాబ్ధిపారగః । సర్వేబన్ధుజనావిప్రాః కాశ్యపంబ్రాహ్మణోత్తమమ్ ॥ ౨౩ ॥ పూజయిత్వావిధానేన పూజ్యోసినచసంశయః । ఏవంవఃకథితంవిప్రా వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౨౪ ॥ యశ్శృణోతినరోభక్త్యా విష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౨౫ ॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలస్థస్వామిపుష్కరిణీస్నానాత్కాశ్యపదోషనివృత్తిర్నామప్రథమోఽధ్యాయః॥

స్వామిపుష్కరిణీస్నానాత్తామిస్రాదినరకనిస్తారకథనమ్.

ఋషయః ॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాఙ్గపారగ । శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యాశ్చవైభవంవదనఃప్రభో ॥ ౧ ॥ యస్యాస్స్మరణమాత్రేణముక్తస్స్యాన్మానవోభువి ॥ శ్రీసూతః ॥ స్వామితీర్థంప్రశంసన్తిస్నాన్తివా కథయన్తివా ॥ ౨ ॥ అష్టావింశతిభేదాంస్తేనరకాన్నోపభుఞ్జతే । తామిస్రమన్ధతామిస్రంమహారౌరవరౌరవౌ ॥ ౩ ॥ కుమ్భీపాకంకాలసూత్ర మసిపత్రవనంతథా । క్రిమిభక్ష్యోఽన్ధకూపశ్చసదంశశ్శాల్మలీతథా ॥౪॥ లాలా

భక్షోహ్యవీచిశ్చ సారమేయాదనంతథా । తథైవవజ్రకణకః క్షారకర్దమ
పాతనమ్ ॥౫॥ రక్షోగణాశనంచాపిశూలప్రోతవిరోధనమ్ । తిరోధానా
భిధంవిప్రా స్తథాసూచీముఖాభిధమ్ ॥౬॥ పూయశోణితభక్షశ్చవిషాగ్ని
పరిపీడనమ్ । అష్టావింశతిసఙ్ఖ్యాక మేతన్నరకసఙ్ఘయమ్ ॥ ౭ ॥ నయాతి
మనుజోవిప్రా స్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । విత్తాపత్యకళత్రాణాం యో౽
న్యేషామపహారకః ॥ ౮॥ సకాలపాశబద్ధో౽యం యమదూతైర్భయాన
కైః । తామిస్రేనరకేఘోరే పాత్యతేబహువత్సరమ్ ॥ ౯ ॥ స్నాతిచే
త్స్వామితీర్థేస తస్మిన్నాసౌనిపాత్యతే । మాతరంపితరంవిప్రా యోద్వే
ష్టిపురుషాధమః ॥ ౧౦ ॥ సకాలసూత్రనరకే విస్తృతా౽యుతయోజనే ।
అధస్తాదగ్నిసన్తప్తఉపర్యర్కమరీచిభిః ॥ ౧౧ ॥ ఖలేతామ్రమయేవిప్రాః
పాత్యతేక్షుధయా౽ర్దితః । స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాంవై తస్మిన్నాసౌ
నిపాత్యతే ॥ ౧౨ ॥ యోవేదమార్గముల్లఙ్ఘ్యవర్తతేకుపథేనరః । సో౽సి
పత్రవనేఘోరే పాత్యతేయమకిఙ్కరైః ॥ ౧౩ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థే
తుతస్మిన్నాసౌనిపాత్యతే । యో౽శ్నాతిపఙ్క్తిభేదేనపక్వంసూపాది
కంనరః ॥౧౪॥ అకృత్వాపఞ్చయజ్ఞాన్వాభుఙ్క్తే మోహేనసద్విజాః । పా
త్యతే౽యంయమభటైర్నరకేక్రిమిభోజనే ॥ ౧౫ ॥ భక్ష్యమాణః క్రిమిశ
తైర్భక్షయన్క్రిమిసఙ్ఘయాన్ । స్వయంచక్రిమిభూతస్సంస్తిష్ఠేద్యావ
దఘక్షయమ్ ॥ ౧౬ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేవై తస్మిన్నాసౌనిపాత్యతే ।
యోహరేద్విప్రవిత్తాని స్నేహేనబలతో౽పివా ॥ ౧౭ ॥ అన్యేషామపివి
త్తానిరాజాతత్పురుషో౽పివా । అయస్మయాగ్నికుణ్డేషు సదంశైస్సోతిపీ
డితః ॥ ౧౮ ॥ సదంశేనరకేఘోరే పాత్యతేయమపూరుషైః । స్నాతిచే
త్స్వామితీర్థేతుతస్మిన్నాసౌనిపాత్యతే ॥ ౧౯ ॥ అగమ్యాంయో౽భిగచ్ఛే
త్స్త్రియంవైపురుషాధమః । అగమ్యంపురుషంయోషిదభిగచ్ఛేతవాద్వి
జాః ॥౨౦॥ తావయస్మయనారీంచ పురుషంచాప్యయస్మయమ్ । తప్తా
వాలిఙ్గ్యతిష్ఠన్తా యావచ్చన్ద్రదివాకరమ్ ॥౨౧॥ సూచ్యాఖ్యేనరకేఘో
రే పాత్యతేయమకిఙ్కరైః । స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేచ తస్మిన్నాసౌనిపా
త్యతే ॥ ౨౨ ॥ బాధతేసర్వజన్తూన్యో నానోపాయైరుపద్రవైః । శాల్మ
లీనరకేఘోరే పాత్యతేబహుకణ్టకే ॥ ౨౩ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేతుత

స్మిన్నాసౌనిపాత్యతే । రాజావారాజభృత్యోవాయఃపాషణ్డమనుద్రు
తః ॥ ౨౪ ॥ భేదకోధర్మసేతూనాం వైతరణ్యాంనిపాత్యతే । స్నాతిచే
త్స్వామితీర్థేతుతస్మిన్నాసౌనిపాత్యతే ॥౨౫॥ వృషలీసఙ్గదుష్టోవాశౌచా
ద్యాచారవర్జితః । త్యక్తలజ్జస్త్యక్తవేదః పశుచర్యారతస్సదా ॥ ౨౬ ॥
సపూయవిణ్మూత్రాసృక్శ్లేష్మపిత్తాదిపూరితే । అతిభీభత్సనరకే పా
త్యతేయమకిఙ్కరైః ॥ ౨౭ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేతుతస్మిన్నాసౌనిపా
త్యతే । యశ్శ్వభిర్మృగయుర్వన్యాన్బాణైర్వాబాధతేమృగాన్ ॥ ౨౮ ॥
సవిధ్యమానోబాణాగ్రైః పరత్రయమకిఙ్కరైః । ప్రాణరోధాఖ్యనరకే
పాత్యతేయమకిఙ్కరైః ॥ ౨౯ ॥ స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేతుతస్మిన్నాసౌని
పాత్యతే । డామ్భికోయఃపశూన్యజ్ఞేవిధ్యనుష్ఠానవర్జితః ॥ ౩౦ ॥ హన్త్య
సౌపరలోకేషు వైశసేనరకేద్విజాః । కృన్త్యమానోయమభటైః పాత్య
తేయమకిఙ్కరైః ॥ ౩౧ ॥ స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాంవై తస్మిన్నాసౌనిపా
త్యతే । ఆత్మభార్యాంసవర్ణాంయో రేతఃపాయయతేయది ॥౩౨॥ పర
త్రరేతఃపాయీసన్రేతఃకుణ్డేనిపాత్యతే । స్నాతిచేత్పుష్కరిణ్యాంవైత
స్మిన్నాసౌనిపాత్యతే ॥౩౩॥ యోదస్యుమార్గమాశ్రిత్య గరదోగ్రామదా
హకః । వణిగ్గ్రామాపహారీచసపరత్రద్విజోత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ వజ్రదంష్ట్రా
భిధేఘోరే నరకేపాత్యతేచిరమ్ । స్నాతిచేత్స్వామితీర్థేతు తస్మిన్నా
సౌనిపాత్యతే ॥౩౫॥ విద్యన్తేయానిచాన్యాని నరకాణిపరత్రవై । తాని
నాప్నోతిమనుజస్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ ॥౩౬॥ పుష్కరిణ్యాంసకృత్స్నా
నాదశ్వమేధఫలంలభేత్ । ఆత్మవిద్యాభవేత్సౌమ్యా ముక్తిశ్చాపిచతుర్వి
ధా ॥ ౩౭ ॥ నపాపేరమతేబుద్ధిర్నభవేద్దుఃఖమేవవా । తులాపురుష
దానేనయత్ఫలంలభ్యతేనరైః ॥౩౮॥ తత్ఫలంలభ్యతేపుమ్భిస్స్వామితీర్థ
నిమజ్జనాత్ । గోసహస్రప్రదానేనయత్పుణ్యంహిభవేన్నృణామ్ ॥ ౩౯॥
తత్పుణ్యంలభతేమర్త్యస్స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ధర్మార్థకామమోక్షా
ణాంయంయమిచ్ఛతిపూరుషః ॥ ౪౦ ॥ తంతంసద్యస్సమాప్నోతిస్వామితీ
ర్థనిమజ్జనాత్ । మహాపాతకయుక్తోవా యుక్తోవాసర్వపాతకైః ॥ ౪౧ ॥
సద్యఃపూతోభవేద్విప్రా స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ప్రజ్ఞాలక్ష్మీర్యశస్స
మృద్ధ్జ్ఞానంధర్మోవిరక్తతా ॥౪౨॥ మనశ్శుద్ధిర్భవేన్నౄణాంస్వామితీర్థని

షేవణాత్ । బ్రహ్మహత్యాఽయుతంచాపి సురాపానాయుతంతథా ॥౪౩॥ అయుతంగురుదారాణాం గమనంపాపకారిణామ్ । స్తేయాయుతంసువర్ణానాం తత్సంసర్గాశ్చకోటిశః ॥ ౪౪ ॥ శీఘ్రంవిలయమాయాన్తి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ । బ్రహ్మహత్యాసమానాని సురాపానసమానిచ ॥ ౪౫॥ గురుస్త్రీగమనేనాపి యానితుల్యానిచాస్తికాః । సువర్ణస్తేయతుల్యాని తత్సంసర్గసమానిచ ॥ ౪౬ ॥ తానిసర్వాణినశ్యన్తి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ ।

స్వామితీర్థమహిమాఽశ్రద్ధాళూనాంమహానరకప్రాప్తికథనమ్.

ఉక్తేష్వేతేషుసన్దేహో నకర్తవ్యఃకదాచన ॥ ౪౭ ॥ జిహ్వాగ్రేపరశుంతప్తం ప్రక్షిపన్తిచకిఙ్కరాః । అర్థవాదమిదంసర్వం బ్రువన్నైవనరకంవ్రజేత్ ॥ సూకరస్సహివిజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః । అహోమౌర్ఖ్యమహో మౌర్ఖ్య మహోమౌర్ఖ్యంద్విజోత్తమాః ॥ ౪౯ ॥ స్వామితీర్థాభిధేతీర్థే సర్వపాతకనాశనే। అద్వైతజ్ఞానదేపుంసాం భుక్తిముక్తిప్రదాయిని॥౫౦॥ ఇష్టకామ్యప్రదేనిత్యం తథైవాజ్ఞాననాశనే । స్థితేఽపితద్విహాయాయం రమతేఽన్యత్రవైజనః ॥ ౫౧ ॥ అహోమోహస్యమాహాత్మ్యం మయావక్తుంనశక్యతే । స్నాతస్యస్వామితీర్థేతు నాన్తకాద్భయమస్తివై ॥౫౨॥ స్వామితీర్థంచపశ్యన్తి తత్రస్నాన్తిచయేనరాః । స్తువన్తిచప్రశంసన్తి స్పృశన్తిచనమన్తిచ ॥ ౫౩ ॥ నపిబన్తిహితేస్తన్యం మాతౄణాంద్విజపుఙ్గవాః । ఏవంవఃకథితంవిప్రా స్స్వామితీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౫౪ ॥ భుక్తిముక్తిప్రదంనౄణాం సర్వపాపనిబర్హణమ్ ॥ ౫౫ ॥ ... *

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీర్థ మహిమాఽనువర్ణనం నామద్వితీయోధ్యాయః.

ధర్మగుప్తచరిత్రవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ భూయోఽపిసమ్ప్రవక్ష్యామి స్వామితీర్థస్యవైభవమ్ । యుష్మాకమాదరేణాహం నైమిశారణ్యవాసినః ॥ ౧ ॥ నన్దోనామమహారాజ స్సోమవంశసముద్భవః । ధర్మేణపాలయామాస సాగరాన్తాంధరామిమామ్ ॥ ౨ ॥ తస్యపుత్రస్సమభవద్ధర్మగుప్తఇతిశ్రుతః । రాజ్యరక్షాధురంనన్దో నిజపుత్రేనిధాయసః ॥ 3 ॥ జితేన్ద్రియోజితాహారః ప్రవివేశ

యథావనమ్ । తాతేతపోవనంయాతే ధర్మగుప్తాభిధోన్నృపః ॥ ౪ ॥ మేది నీంపాలయామాస ధర్మజ్ఞోనీతితత్పరః । ఈజేబహువిధైర్యజ్ఞై ర్దేవాని న్ద్రపురోగమాన్ ॥౫॥ బ్రాహ్మణానాందదావిత్తం క్షేత్రాణిచబహూనిసః। సర్వేస్వధర్మనిరతా స్తస్మిన్రాజనిశాసతి॥౬॥కదాచిన్నాభవన్పీడా స్తస్మిం శ్చోరాదిసమ్భవాః । కదాచిద్ధర్మగుప్తోఽయ మారూఢతురగోత్తమః ॥ ౭॥ వనంవివేశవిప్రేన్ద్రా మృగయారసకౌతుకీ । తమాలతాలహిన్తాల కురవాకులదిఙ్ముఖే ॥ ౮ ॥ విచచారవనేతస్మిన్ సింహవ్యాఘ్రభయాన కే । మత్తాళికులసన్నాద సమ్మూర్ఛితదిగన్తరే ॥ ౯ ॥ పద్మకల్హారకుముద నీలోత్పలవనాకులే । తటాకేరససమ్పూర్ణే తపస్విజనమణ్డితే ॥ ౧౦ ॥ త స్మిన్వనేసఞ్చరతో ధర్మగుప్తస్యభూపతేః । అభూద్విభావరీవిప్రా స్తమ సాఽవృతదిఙ్ముఖా ॥ ౧౧ ॥ రాజాపిపశ్చిమాంసన్ధ్యా ముపాస్యనియమా న్వితః । జజాపచవనేతత్ర గాయత్రీం వేదమాతరమ్ ॥ ౧౨ ॥ సింహవ్యా ఘ్రాదిభీత్యాఽస్మి న్వృక్షమేకంసమాశ్రితే । రాజపుత్రేతదభ్యాశే వృక్ష స్సింహభయార్దితః ॥ ౧౩ ॥ అన్వధావతఋక్షంత మేకస్సింహోవనేచ రః । అనుద్రుతస్ససింహేన ఋక్షోవృక్షముపారుహత్ ॥ ౧౪ ॥ ఆరుహ్య ఋక్షోవృక్షంతం దదర్శజగతీపతిమ్ । వృక్షస్థితంమహాత్మానం మహాబల పరాక్రమమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉవాచభూపతిందృష్ట్వా ఋక్షోఽయంవనగోచరః। మాభీతింకురురాజేన్ద్ర వత్స్యావోరజనీమిహ ॥ ౧౬ ॥ మహాసత్త్వోమ హాకాయో మహాదంష్ట్రస్సమాకులః । వృక్షమూలంసమాయాత స్సిం హోఽయమతిభీషణః ॥ ౧౭ ॥ రాత్ర్యర్ధంభజనిద్రాంత్వం రక్ష్యమాణో మయోద్యతః। తతఃప్రసుప్తంమాంరక్షశర్వర్యర్ధంమహామతే ॥ ౧౮ ॥ ఇతి తద్వాక్యమాకర్ణ్య సుప్తేనన్దసుతేహరిః । ప్రోవాచఋక్షంసుప్తోఽయం నృపోమేత్యజ్యతామితి ॥ ౧౯ ॥ తంసింహమబ్రవీదృక్షోధర్మజ్ఞోద్విజసత్త మాః । భవాన్ధర్మంనజానీతే మృగరాజవనేచర ॥ ౨౦ ॥ విశ్వాసఘాతినాం లోకే మహాకష్టాభవన్త్యహో । నహిమిత్రద్రుహాంపాపం నశ్యేద్యజ్ఞా యుతైరపి ॥ ౨౧ ॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపానాం కథంచిన్నిష్కృతిర్భవేత్ । విశ్వాసఘాతినాంపాపం ననశ్యేజ్జన్మకోటిభిః ॥ ౨౨ ॥ నాహంమేరుంమ హాభారం మన్యేపఞ్చాస్యభూతలే । మహాభారమిమంమన్యే లోకేవిశ్వా

సఘాతుకమ్ ॥౨౩॥ ఏవముక్తోఽథ ఋక్షేణ సింహస్తూష్ణీంబభూవహ।ధర్మ
గుప్తేప్రబుద్ధేతు ఋక్షస్సుష్వాపభూరుహే ॥ ౨౪ ॥ తతస్సింహోఽబ్రవీ
ద్భూప మేనమృక్షంత్యజస్వమే। ఏవముక్తోఽథసింహేన రాజాసుప్తమశే
జీతః ॥ ౨౫ ॥ స్వాజఙ్ఘాన్యస్తశిరసంతమృక్షంతత్యాజభూతలే। పాత్య
మానస్తతోరాజ్ఞా సమాలమ్బితపాదపః॥౨౬॥ఋక్షఃపుణ్యవశాద్వృక్షా
న్నపపాతమహీతలే। సఋక్షోనృపమభ్యేత్యకోపాద్వాక్యమభాషత ॥౨౭॥
కామరూపధరోరాజన్నహంభృగుకులోద్భవః । ధ్యానకాష్ఠాభిధో
నామ్నా ఋక్షరూపమధారయమ్॥౨౮॥కస్మాదనాగసంసుప్తమత్యాక్షీ
స్త్వంభవాన్నృప। మచ్ఛాపాదతిశీఘ్రంత్వమున్మత్తశ్చరభూతలే ॥౨౯॥
ఇతిశప్త్వామునిర్భూపం తతస్సింహమభాషత । నసింహస్త్వంమహాయ
క్షః కుబేరసచివఃపురా ॥ ౩౦ ॥ హిమవద్గిరిమాసాద్య కదాచిత్త్వంవధూస
ఖః । అజ్ఞానాద్గౌతమాభ్యాశే విహారమతనోర్ముదా ॥ ౩౧ ॥ గౌతమోఽప్యు
టజాద్దైవా త్సమిదాహరణాయవై।నిర్గతస్త్వాంవివసనం దృష్ట్వాశాపము
దాహరత్ ॥ ౩౨ ॥ యస్మాన్మమాశ్రమేఽద్యత్వం వివస్త్రస్స్థితవానసి।
అతస్సింహత్వమద్యైవ భవితా తేనసంశయః ॥ ౩౩ ॥ ఇతిగౌతమశాపేన
సింహత్వమగమఃపురా । కుబేరసచివోయక్షో భద్రనామాభవాన్పురా॥
కుబేరోధర్మశీలోహి తద్భృత్యాశ్చతథైవహి । అతఃకిమర్థంత్వం
హంసి మామృషింవనగోచరమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏతత్సర్వమహంధ్యానాజ్జానామి
హిమృగాధిప । ఇత్యుక్తోధ్యానకాష్ఠేన త్యక్త్వాసింహత్వమాశుసః॥౩౬॥
యక్షరూపంగతోదివ్యం కుబేరసచివాత్మకమ్ । ధ్యానకాష్ఠమసావాహ
ప్రాఞ్జలిఃప్రణతోమునిమ్ ॥ ౩౭ ॥ అద్యజ్ఞాతంమయాసర్వం పూర్వవృత్త
మ్మహామునే। గౌతమశ్శాపకాలేమే శాపాన్తమపిచోక్తవాన్ ॥ ౩౮ ॥
ధ్యానకాష్ఠేనసంవాద ఋక్షరూపేణ తేయదా। తదానిర్ధూయసింహత్వం
యక్షరూపమవాప్స్యసి॥౩౯॥ఇతిమామబ్రవీద్బ్రహ్మన్ గౌతమోమునిపు
ఙ్గవః। అద్యసింహత్వనాశాన్మే జానామిత్వాంమహామునే ॥ ౪౦ ॥ ధ్యా
నకాష్ఠాభిధంశుద్ధం కామరూపధరంసదా । ఇత్యుక్త్వాతంప్రణమ్యాథ
ధ్యానకాష్ఠంసయక్షరాట్ ॥ ౪౧ ॥ విమానవరమారుహ్య ప్రయయావ
ళకాపురీమ్। ఉన్మత్తరూపంతందృష్ట్వా మన్త్రిణస్తున్నృపోత్తమమ్॥౪౨॥

పితుస్సకాశమానిన్యూ రేవాతీరేనృపోత్తమమ్ । తస్మైనివేదయామాసు
ర్మతిభ్రంశంసుతస్యతే ॥ ౪౩ ॥ జ్ఞాత్వాతుపుత్రవృత్తాన్తం పితావైనన్దన
జైమినివాక్యాత్స్వామితీర్థస్నాతస్యధర్మగుప్తస్యోన్మాదనివృత్తిః.
స్తదా । పుత్రమాదాయసహసా జైమినేరన్తికంయయౌ ॥ ౪౪ ॥ తస్మై
నివేదయామాసపుత్రవృత్తాన్తమాదితః।భగవన్జైమినేపుత్రో మమాద్యో
న్మత్తతాఙ్గతః ॥ ౪౫ ॥ అస్యోన్మాదవినాశాయ బ్రూహ్యుపాయంమహా
మునే । ఇతిపృష్టశ్చిరంధ్యాత్వా జైమినిర్మునిపుఙ్గవః ॥౪౬॥ ధ్యాత్వాతుసుచి
రంకాలం నృపంనన్దనమబ్రవీత్ । ధ్యానశాప్తస్యశాపేన హ్యున్మత్తస్తేసు
తోఽభవత్ ॥ ౪౭ ॥ తస్యశాపస్యమోక్షార్థముపాయంప్రబ్రవీమి తే । సు
వర్ణముఖరీతీరే వేఙ్కటేనామపర్వతే ॥ ౪౮ ॥ సర్వపాపహరేపుణ్యే నా
నాధాతువిచిత్రితే । స్వామిపుష్కరిణీచేతి తీర్థమస్తిమహత్తరమ్ ॥౪౯॥
పవిత్రాణాంపవిత్రంహి మఙ్గళానాంచమఙ్గళమ్ । శ్రుతిసిద్ధంమహాపుణ్యం
బ్రహ్మహత్యాదిశోధకమ్ ॥ ౫౦ ॥ నీత్వాతత్రసుతం తేఽద్య స్నాపయస్వ
మహామతే । ఉన్మాదస్తత్క్షణాదేవ తస్యనశ్యేన్నసంశయః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యు
క్తస్తంప్రణమ్యాసౌజైమినింమునిపుఙ్గవమ్।నన్దఃపుత్రంసమాదాయస్వా
మిపుష్కరిణీంయయౌ ॥ ౫౨ ॥ తత్రచస్నాపయామాస పుత్రంనియమ
పూర్వకమ్ । స్నానమాత్రాత్తతస్సద్యో నష్టోన్మాదోఽభవత్సుతః ॥ ౫౩ ॥
స్వయంసస్నౌసనన్దోఽపి స్వామిపుష్కరిణీజలే । ఉషిత్వాదినమేకన్తుస
హపుత్రఃపితాతదా ॥ ౫౪ ॥ సేవిత్వావేఙ్కటేశంచ శ్రీనివాసంకృపాని
ధిమ్ । పుత్రమాపృచ్ఛ్యనన్దస్తం ప్రయయౌతపసేవనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గతేపిత
రిపుత్రోఽపి ధర్మగుప్తోనృపోద్విజాః।ప్రదదౌవేఙ్కటేశస్య బహువిత్తాని
భక్తితః ॥ ౫౬ ॥ బ్రాహ్మణేభ్యోధనంధాన్యం క్షేత్రాణిచదదౌతదా । ప్ర
యయౌమన్త్రిభిస్సార్ధం స్వాంపురీంతదనన్తరమ్ ॥ ౫౭ ॥ ధర్మేణపాల
యామాస రాజ్యంనిహతకణ్టకమ్ । పిత్ర్యపైతామహంవిప్రాధర్మగుప్తోఽ
తిధార్మికః ॥ ౫౮ ॥ ఉన్మాదైరప్యపస్మారైర్గ్రహైర్దుష్టైశ్చయేనరాః । గ్ర
స్తాభవన్తివిప్రేన్ద్రాస్తేపిచాత్రనిమజ్జనాత్ ॥ ౫౯ ॥ పుష్కరిణ్యాంవిము
క్తాస్స్యుస్సత్యంసత్యంవదామ్యహమ్ । స్వామిపుష్కరిణీంత్యక్త్వా తీర్థ

మన్యద్వ్రజేత్తుయః ॥ ౬౦ ॥ స్నిగ్ధంసగోపయ స్త్యక్త్వా స్నుహితీరంప్ర యాచతే । స్వామితీర్థంస్వామితీర్థం స్వామితీర్థమితిద్విజాః ॥ ౬౧ ॥ త్రిః పఠన్తోనరాయేతం యత్రక్వాపిజలాశయే । స్నాన్తిసర్వేనరాస్తేవై యాస్యన్తిబ్రహ్మణఃపదమ్ ॥౬౨॥ ఏవంవఃకథితావిప్రాధర్మగుప్తకథాశుభా। యస్యాశ్శ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మహత్యావినశ్యతి ॥౬౩॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామి పుష్కరిణీమహిమానువర్ణనంనామతృతీయోధ్యాయః.

సుమత్యాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ భోభోతపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । స్వామితీర్థస్యమాహాత్మ్యంభూయోఽపిప్రవదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ పురాకిరాతీ సంసర్గా త్సుమతిర్బ్రాహ్మణస్సురామ్ । పీతవాన్పుష్కరిణ్యాం సస్నాత్వాపాపాద్విమోచితః ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ సుమతిఃకస్యపుత్రోఽ సౌక థంసచసురాప్పపౌ । కథంకిరాత్యాసక్తోఽభూత్సూతపౌరాణికోత్తమ ॥౩॥ సర్వేషాంవిస్తరాదేతద్వదత్వంకృపయాఽధునా ॥ శ్రీసూతః ॥ మహారాష్ట్రాభిధేదేశే బ్రాహ్మణఃకశ్చిదాస్తికః ॥ ౪ ॥ యజ్ఞదేవఇతిఖ్యాతోవేదవేదాఙ్గపారగః। దయాళురాతిథేయశ్చశివనారాయణార్చకః ॥౫॥ సుమతిర్నామపుత్రోఽభూద్యజ్ఞదేవస్యతస్యవై । పితరంసపరిత్యజ్య భార్యామపిపతివ్రతామ్ ॥ ౬ ॥ ప్రయయావుత్కలేదేశే విటగోష్ఠీపరాయణః । కాచిత్కిరాతీతద్దేశేవసన్తీయువమోహినీ ॥ ౭ ॥ యూనాంసమస్తద్రవ్యాణి ప్రలోభ్యజగృహేచిరమ్ । తస్యాగృహంసప్రయయౌసుమతిర్బ్రాహ్మణాధమః ॥ ౮ ॥ సుమతింసాచజగ్రాహకిరాతీ నిర్ధనంద్వి

సుమత్యాఖ్యద్విజస్యకిరాతీసఙ్గాన్మహాపాతకప్రాప్తిః

జమ్ । తయాయుక్తోఽథసుమతిస్తత్సంయోగైకతత్పరః ॥ ౯ ॥ ఇతస్తతశ్చోరయిత్వా బహుద్రవ్యాణిసన్తతమ్ । దత్వాతయాచిరంరేమే తద్గృహేబుభుజేచసః ॥ ౧౦ ॥ ఏకేనచషకేణాసౌ తయాసహసురాంపపౌ । ఏవంసబహుకాలంవై రమమాణస్తయాసహ ॥౧౧॥ పితరౌనిజపత్నీంచ వ్యస్మరద్విషయాతురః । సకదాచిత్కిరాతైస్తుచౌర్యంకర్తుంయయౌస

హా ॥౧౨॥ విప్రస్యైకస్యచిద్గేహే సోఽపి క్రైరాత వేషభృత్ । యయౌచోర
యితుం ద్రవ్యం సాహసీఖడ్గహస్తవాన్ ॥ ౧౩ ॥ తద్గృహస్వామినం విప్రం
హత్వాఖడ్గేనసాహసాత్ । సమాదాయబహుద్రవ్యం కిరాతీభవనం య
యౌ ॥౧౪॥ తంయాన్తమనుయాతిస్మ బ్రహ్మహత్యాభయఙ్కరీ । నీలవ
స్త్రధరాభీమా భృశంరక్తశిరోరుహా ॥౧౫॥ గర్జన్తీసాట్టహాసంసా కమ్ప
యన్తీచరోదసీ । అనుద్రుతస్తయాసోఽయంబభ్రామజగతీతలే ॥ ౧౬ ॥
ఏవంభ్రమన్భువంసర్వాం కదాచిత్సుమతిస్స్వయమ్ । స్వగ్రామంప్ర
యయౌభీత్యావిప్రబన్ధుర్దురాత్మవాన్ ॥ ౧౭ ॥ అనుద్రుతస్తయాభీతః ప్ర
యయౌస్వగృహంప్రతి । బ్రహ్మహత్యాప్యనుద్రుత్య తేనసాకంగృహం
యయౌ ॥౧౮॥ పితరంరక్షరక్షేతి సుమతిశ్శరణంయయౌ । మాభైషీరి
తితంప్రోచ్య పితారక్షితుముద్యతః ॥ ౧౯ ॥ తదానీంబ్రహ్మహత్యేయం త
త్రాతంప్రత్యభాషత ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ మైనంత్వంప్రతిగృహ్ణీష్వ యజ్ఞ
దేవద్విజోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ అసౌసురాపీ స్తేయీచ బ్రహ్మహాచాతిపాతకీ ।
మాతృద్రోహీపితృద్రోహీ భార్యాత్యాగీచపాతకీ ॥ ౨౧ ॥ కిరాతీసఙ్గదు
ష్టశ్చ హ్యేనంముఞ్చదురాత్మకమ్ । గృహ్ణాసిచేదిమంవిప్రమహాపాతకినం
సుతమ్ ॥౨౨॥ త్వద్భార్యామస్యభార్యాంచ త్వాంచపుత్రమిమంద్విజ ।
భక్షయిష్యామివంశంచతస్మాన్ముఞ్చసుతంత్విమమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఇమంత్యజసి
చేత్పుత్రం యుష్మాన్ముఞ్చామిసాప్రతమ్ । నైకస్యార్థేకులంహన్తుమ
ర్హసిత్వంమహామతే ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్తస్తతయాతత్ర యజ్ఞదేవోఽబ్రు
వీచ్చతామ్ ॥ యజ్ఞదేవః ॥ బాధతేమాంసుతస్నేహః కథమేనంపరిత్య
జే॥౨౫॥ బ్రహ్మహత్యాతదాకర్ణ్య ద్విజోక్తంతమభాషత॥బ్రహ్మహత్యా॥
అయంహిపతితోభూత్వా వర్ణాశ్రమబహిష్కృతః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రేఽస్మి
న్మాకురుస్నేహంనిన్దితంతస్యదర్శనమ్ । ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మహత్యాసాయజ్ఞ
దేవస్యపశ్యతః ॥ ౨౭ ॥ తలేనప్రజహారాస్యపుత్రంసుమతినామకమ్ । రు
రోదతాతతాతేతి పితరంప్రబ్రువన్మహుః ॥౨౮॥ రురుదుర్జననీమాతా

సుమతిప్రతిదూర్వాసఃకథితబ్రహ్మహత్యాముక్త్యుపాయః.

భార్యాపిసుమతేస్తదా । ఏతస్మిన్నన్తరేతత్ర దూర్వాసాశ్శఙ్కరాంశ
కః ॥౨౯॥ దిష్ట్యాసమాయయౌయోగీధార్మికోమునిసత్తమః । యజ్ఞదే

వోఽథతంష్ట్వా మునింరుద్రావతారకమ్ ॥౩౦॥ స్తుత్వాప్రణమ్యశరణం య
యౌ చేపుత్రకారణాత్ । దూర్వాస స్త్వంమహాయోగి న్సాక్షాచ్ఛ
ఙ్కరాంశకః ॥౩౧॥ త్వద్దర్శనమపుణ్యానాంభవితానకదాచన । బ్రహ్మ
హా చసురాపీచ స్తేయీచాభూత్సుతో మమ ॥౩౨॥ ఏనంప్రహర్తుమాయా
తాం బ్రహ్మహత్యాపివర్తతే । భూయాద్వృథా మేపుత్రోఽయంమహాపాత
కమోచితః ॥౩౩॥ ఘోరాచబ్రహ్మహత్యేయం యథాశీఘ్రంలయంవ్ర
జేత్ । తముపాయంవదస్వాద్య మమపుత్రేదయాంకురు ॥౩౪॥ అయ
మేవహిపుత్రో మే నాన్యోఽస్తితనయోమునే । అస్మిన్నృతేతువంశో మే
సముచ్ఛిద్యేతమూలతః ॥౩౫॥ తతఃపితృభ్యఃపిణ్డానాందాతాపినభవే
ద్ధ్రువమ్ । తతఃకృపాంకురుష్వత్వ మస్మాసుభగవన్మునే ॥౩౬॥ ఇత్యు
క్తస్సతదోవాచ దూర్వాసాశ్శఙ్కరాంశకః । ధ్యాత్వాతుసుచిరంకా
లంయజ్ఞదేవంద్విజోత్తమమ్ ॥౩౭॥ దూర్వాసాః ॥ యజ్ఞదేవకృతంపా
పమతిక్రూరంసుతేనతే । నాస్యపాపస్యశాన్తిస్స్యాత్ప్రాయశ్చిత్తాయు
తైరపి ॥౩౮॥ తథాపితేసుతస్యాహం తస్యపాపస్యశాన్తయే । ప్రాయ
శ్చిత్తంవదిష్యామి శృణునాన్యమనాద్విజ ॥౩౯॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపు
ణ్యేసర్వపాతకనాశనే । స్వామిపుష్కరిణీచేతి వర్తతేమఙ్గళప్రదా ॥౪౦॥

సుమతేస్స్వామిపుష్కరిణీస్నానాద్బ్రహ్మహత్యావిముక్తిః.

స్నాతిచేత్తవపుత్రోఽయం పాతకాన్మోక్ష్యతేక్షణాత్ । ఏవంశ్రుత్వా
మునేర్వాక్యం యజ్ఞదేవోమహామతిః ॥౪౧॥ పుత్రమాదాయసుమతిం
స్వామిపుష్కరిణీంగతః । స్నాపయామాససుమతిం హత్యయాపీడితంసు
తమ్ ॥౪౨॥ ఆకాశవాణీతంవిప్రమువాచమధురస్వరా । యజ్ఞదేవమ
హాభాగ స్నానేనానేనసువ్రత ॥౪౩॥ పూతోఽభవత్తవసుత స్సంశయం
మాకృథాద్విజ । ఏవంప్రభావంతత్తీర్థం పాపవృక్షకుఠారకమ్ ॥౪౪॥ ఏ
వంవఃకథితంవిప్రా ఇతిహాసంపురాతనమ్ । శ్రుత్వాతాంపఠతాంచాపివా
జపేయఫలంభవేత్ ॥౪౫॥

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే స్వామిపుష్కరిణీ
మహిమానువర్ణనంనామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

రామకృష్ణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాఖ్యేమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । కృష్ణతీర్థస్యమాహాత్మ్యం శృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ యత్రమజ్జనమాత్రేణకృతఘ్నోపివిముచ్యతే।పితృహాన్మాతృహాగురుహాంశ్చాపియేఽవమన్యన్తిమోహితాః ॥ ౨ ॥ యేచాప్యన్యేదురాత్మానఃకృతఘ్నానిరపత్రపాః। తే సర్వేకృష్ణతీర్థేఽస్మిఞ్ఛుద్ధ్యన్తిస్నానమాత్రతః ॥౩॥ కృష్ణనామామునిఃపూర్వం వేఙ్కటాహ్వయభూధరే । అవర్తతతపఃకుర్వన్విష్ణుంధ్యాయన్సమాహితః ॥ ౪ ॥ సతత్రకల్పయామాసస్నానార్థంతీర్థముత్తమమ్ । తత్రస్నాత్వాసకృన్మర్త్యః కృతఘ్నోపివిముచ్యతే ॥ ౫ ॥ అత్రేతిహాసంవక్ష్యామిపురాణంపాపనాశనమ్ । యస్యశ్రవణమాత్రేణ నరోముక్తిమవాప్నుయాత్ ॥౬॥ పురాబభూవవిప్రేన్ద్రో రామకృష్ణోమహామునిః । సత్యవాక్శీలవాన్వాగ్మీ సర్వభూతదయాన్వితః ॥ ౭ ॥ శత్రుమిత్రసమోదాన్తస్తపస్వీవిజితేన్ద్రియః । పరేబ్రహ్మణినిష్ణాత స్తత్వబ్రహ్మైకసంశ్రయః ॥౮॥

ఏవంప్రభావస్సమునిస్తపస్తేపేసుదారుణమ్ । సవై నిశ్చలసర్వాఙ్గస్తిష్ఠన్సర్వత్రభూతలే ॥౯॥ పరమాణ్వన్తరంవాపినస్వస్థానాచ్చచాలసః । స్థిత్వా తత్రతపస్యన్తమనేకశతవత్సరాన్ ॥ ౧౦ ॥ తంచాక్రమతవల్మీకంఛాదితాఙ్గంచకారవై । వల్మీకాక్రాన్తదేహోపి రామకృష్ణోమహామునిః ॥౧౧॥ అకరోత్తపఏవాసౌ వల్మీకంనత్వబుధ్యత । తస్మింశ్చతప్యతితపో వాసవో మునిపుఙ్గవే ॥౧౨॥ విసృజ్యమేఘజాలానివర్షయామాసవేగవాన్। ఏవం దినానిసప్తాయం వవర్షచనిరన్తరమ్ ॥౧౩॥ ధారావర్షేణమహతా వృష్యమాణోఽపివైమునిః । తద్వర్షంప్రతిజగ్రాహనిమీలితవిలోచనః ॥౧౪॥ మహతాస్తనితేనాశుతదాబధిరయఞ్ఛ్రుతీ । వల్మీకస్యోపరిష్టాద్వైన్యపపాతమహాశనిః ॥౧౫॥ తస్మిన్వర్షతిపర్జన్యేశీతవాతాదిదుస్సహే । వల్మీకశిఖ

రామకృష్ణాఖ్యమహర్షితపఃప్రసన్నభగవదావిర్భావః.

రంధ్వస్తం బభూవాశనితాడితమ్ ॥ ౧౬ ॥ తదాప్రాదురభూద్దేవ శ్శఙ్ఖచక్రగదాధరః । వినతానన్దనారూఢో వనమాలావిభూషితః ॥ ౧౭ ॥ రామకృష్ణస్యతపసా తోషితోవాక్యమబ్రవీత్ । తపోనిధేరామకృష్ణ వేదశాస్త్రార్థపారగ ॥౧౮॥ మదావిర్భావదివసేయస్స్నాతిమనుజోత్తమః । త

స్యపుణ్యాఫలంవక్తుం శేషేణాపినశక్యతే ॥ ౧౯ ॥ మకరస్థేరవౌవిప్రపౌర్ణ మాస్యాంమహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తాయాం స్నానకాలోవిధీయతే ॥ ౨౦ ॥ తద్దినేస్నాతియోమర్త్యః కృష్ణతీర్థేమహామతిః । సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వాన్కామాంల్లభేతసః ॥ ౨౧ ॥ మఘావిర్భావదివసే కృష్ణతీర్థజలేశుభే । స్నాతుంతత్రసమాయాన్తి స్వపాపపరిశుద్ధయే ॥ ౨౨ ॥ దేవామనుష్యాస్సర్వేచ దిక్పాలాశ్చమహాజనః । ఏతేసర్వేమహాత్మానః కోటిసూర్యసమప్రభాః ॥ ౨౩ ॥ తేసర్వేకృష్ణతీర్థేస్మిన్స్నానాత్పూతాభవన్తిహి । త్వన్నామ్నేదంమహాతీర్థంలోకేప్రఖ్యాతిమేష్యతి ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాశ్రీనివాసశ్చతత్రైవాన్తరధీయత । ఏవంప్రభావంతత్తీర్థంమహాపాపవిశోధనమ్ ॥ ౨౫ ॥ బుద్ధిశుద్ధిప్రదంపుంసాంసర్వైశ్వర్యప్రదాయకమ్ । ఏవంవఃకథితంవిప్రాః కృష్ణతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౨౬ ॥ శృణ్వతాంపఠతాంచైవ విష్ణులోకప్రదాయకమ్ ॥ ౨౭ ॥　…　…　*

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే రామకృష్ణతీర్థ మహిమానువర్ణనంనామ పఞ్చమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాద్రౌజలదానప్రశంసా.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాఖ్యేమహాపుణ్యే తృషార్తానాంవిశేషతః । జలదానమకుర్వాణస్తిర్యగ్యోనిమవాప్నుయాత్ ॥ ౧ ॥ తస్మాద్వేఙ్కటశైలేన్ద్రే యథాశక్త్యనుసారతః । జలదానంహికర్తవ్యం సర్వేషాంజీవనంమహత్ ॥ ౨ ॥ అత్రైవోదాహరన్తీమమితిహాసంపురాతనమ్ । విప్రస్యగృహగోధాయాస్సంవాదంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ పురాచేక్ష్వాకువం

హేమాఙ్గస్యజలదానాకరణేనగృహగోధికాత్వప్రాప్తిః.

శ్యోఽభూద్ధేమాఙ్గఇతిభూమిపః । బ్రహ్మణ్యోబ్రహ్మభూయిష్ఠోజితామిత్రోజితేన్ద్రియః ॥ ౪ ॥ యావన్తోభూమికణికాయావన్తస్తోయబిన్దవః । యావన్త్యుడూనిగగనే తావతీర్గాదదాత్యసౌ ॥ ౫ ॥ యేనేష్టయజ్ఞదర్భైశ్చభూమిర్బర్హిష్మతీశ్రుతా । గోభూతిలహిరణ్యాద్యైస్తోషితాబహవోద్విజాః ॥ ౬ ॥ తేనాదత్తానిదానానినవిద్యన్తఇతిశ్రుతమ్ । తేనాదత్తంజలఞ్చైకం సుఖలభ్యధియాద్విజాః ॥ ౭ ॥ బోధితోబ్రహ్మపుత్రేణ వసిష్ఠేనమహాత్మనా ।

అమూల్యంసర్వతోలభ్యంతద్దాతుఃకింఫలమ్భవేత్ ॥ ౮ ॥ ఇతిదుర్ధీర్వాతు
వాద్యైర్నజలందత్తవాన్విభుః । అలభ్యదానేపుణ్యంస్యాదితివాదీసయుక్తి
కమ్ ॥ ౯ ॥ సఅనర్చద్ద్విజాన్వృద్ధాన్దరిద్రాన్వృత్తికర్శితాన్ ॥ నానర్చచ్ఛ్రో
త్రియాన్విప్రాన్బ్రహ్మజ్ఞాన్బ్రహ్మవాదినః ॥౧౦॥ ప్రఖ్యాతాన్పూజయిష్య
న్తిసర్వలోకాస్సహార్హణైః । అనాథానామవిద్యానాంవృద్ధానాఞ్చకుటు
మ్బినామ్ ॥ ౧౧ ॥ దరిద్రాణాంగతిఃకావా తస్మాత్తేమద్దయాస్పదాః ।
ఇతిదుష్టేషుపాత్రేషు దత్తవాన్కిమపిస్వకమ్ ॥ ౧౨ ॥ తేనదోషే
ణమహతాచాతకత్వంత్రిజన్మసు । ఏకజన్మనిగృధ్రత్వంశ్వానత్వంసప్తజ
న్మసు ॥౧౩॥ ప్రాప్యపశ్చాద్గృహేజాతోభూపోఽయంగృహగోధికా । శ్రు
తకీర్తేస్తుభూపస్యమిథిలాధిపతేర్ద్విజాః ॥ ౧౪ ॥ గృహద్వారప్రతోళ్యాం
స్మవర్తతేకీటకాశనః । అష్టాశీతిషువర్షేషుస్థితంతేనదురాత్మనా ॥ ౧౫ ॥

శ్రుతదేవపాదోదకసేవనేనహేమాఙ్గస్యజాతిస్మరణమ్.

విదేహాధిపతేర్గేహంకదాచిదృషిసత్తమః । శ్రుతదేవఇతిఖ్యాతశ్శ్రాన్తోమ
ధ్యాహ్నఆగమత్ ॥ ౧౬ ॥ తందృష్ట్వాసహసోత్థాయజాతహర్షోనరాధి
పః । మధుపర్కైస్సుసంపూజ్యతస్యపాదావనేజనీః ॥ ౧౭ ॥ అపోమూ
ర్ధ్నాఽవహత్క్షిప్రంతదోత్క్షిప్తైశ్చబిన్దుభిః । దైవోపదిష్టకాలేనప్రోక్షితా
గృహగోధికా ॥౧౮॥ సద్యోజాతిస్మృతిరభూత్స్మృతకర్మాఽతిదుఃఖితా ।
త్రాహిత్రాహీతిచుక్రోశబ్రాహ్మణంగృహమాగతమ్ ॥౧౯॥ తిర్యగ్జన్తుర
వంశ్రుత్వాబ్రాహ్మణోవిస్మితోఽభవత్ । కుతఃక్రోశసిత్వంగోధేదశేయం
కేనకర్మణా ॥ ౨౦ ॥ ఉపదేవోఽథదేవోవాత్వంనృపోఽథద్విజోత్తమః ।
కస్త్వంబ్రూహిమహాభాగత్వామద్యాహంసముద్ధరే ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్త
స్సనృపఃప్రాహశ్రుతదేవంమహాప్రభుః । అహమిక్ష్వాకుకులజశ్శ(స్త్ర)విద్యా
విశారదః ॥౨౨॥ యావన్తోభూమికణికాయావన్తస్తోయబిన్దవః । యా
వన్త్యుడూనిగగనేతావతీర్గాదదామ్యహమ్ ॥ ౨౩ ॥ సర్వైర్యజ్ఞైర్మయా
చేష్టంపూర్తాన్యాచరితానిమే । దానాన్యపిచదత్తానిధర్మజాతంస్వనుష్ఠిత
మ్ ॥ ౨౪ ॥ తథాపిదుర్మతిర్జాతానమేచోర్ధ్వగతిర్విభో । త్రివారఞ్చాతక
త్వంమేగృధ్రత్వఞ్చైకజన్మని ॥౨౫॥ సప్తజన్మసుశ్వానత్వంప్రాప్తంపూ
ర్వంమయాద్విజ । ధరతాఽనేనభూపేనచాపఃపాదావనేజనీః ॥ ౨౬ ॥ బిన్ద

యోదూరముత్క్షిప్తాస్తైస్సిక్తోఽహంకథఞ్చన । తదాజన్మస్మృతిరభూత్తేనమే
హతపాప్మనః ॥ ౨౭ ॥ గోధాజన్మానిభవ్యానిహ్యష్టావింశతిమేద్విజాః ।
దృశ్యన్తేదైవదిష్టానిబిభ్యతేజన్మభిర్భృశమ్ ॥ ౨౮ ॥ నకారణంప్రపశ్యా
మితన్మేవిస్తరతోవద । ఇత్యుక్తస్సద్విజఃప్రాహజ్ఞాతంవిజ్ఞానచక్షుషా ॥

శ్రుతదేవదత్తపుణ్యేనహేమాఙ్గస్యగోధికాత్వవిముక్తిః.

శృణుభూపప్రవక్ష్యామితవదుర్గతికారణమ్।నజలంతుత్వయాదత్తంవేఙ్క
టాహ్వయభూధరే ॥ ౩౦ ॥ తజ్జలంసులభంమత్వానమూల్యమితినిశ్చితః ।
నాధ్వగానాంద్విజాతీనాంఘర్మకాలేప్యజానతా ॥ ౩౧ ॥ తథాపాత్రం
సముత్సృజ్యహ్యపాత్రేప్రతిపాదితమ్ । జ్వలన్తమగ్నిముత్సృజ్యనహిభస్మ
నిహూయతే ॥ ౩౨ ॥ తులసీంతుసముత్సృజ్య బృహతీపూజ్యతేనుకిమ్।
అనాథవ్యఙ్గపఙ్గుత్వం నప్రయోజకతామియాత్ ॥ ౩౩ ॥ పఙ్గ్వాద్యాయేప్య
నాథాహిదయాపాత్రంహికేవలమ్ । తపోనిష్ఠాజ్ఞాననిష్ఠాశ్శ్రుతిశాస్త్రప
రాయణాః ॥ ౩౪ ॥ విష్ణురూపాస్సదాపూజ్యానేతరేతుకదాచన । తత్రాపి
జ్ఞానినోఽత్యర్థం ప్రియావిష్ణోస్సదైవహి ॥ ౩౫ ॥ జ్ఞానినామపిభూపాలవి
ష్ణురేవసదాప్రియః । తస్మాజ్జ్ఞానీసదాపూజ్యఃపూజ్యాత్పూజ్యతరస్స్మృతః॥
౩౬ ॥ నజలన్తుత్వయాదత్తం సాధవోవానసేవితాః । తేనతేదుర్గతిశ్చే
యంప్రాప్తాచేక్ష్వాకునన్దన ॥ ౩౭ ॥ వేఙ్కటాద్రౌకృతంపుణ్యంతుభ్యం
దాస్యామిశాన్తయే । భూతమ్భవ్యంభవత్తేనకర్మజాతంవిజేష్యసి ॥ ౩౮ ॥
ఇత్యుక్త్వాఽపఉపస్పృశ్యదదౌపుణ్యమనుత్తమమ్।యద్దత్తంబ్రాహ్మణేవా
పిస్నానశ్చైకదినేకృతమ్ ॥ ౩౯ ॥ తేనధ్వస్తాఖిలాఘాస్తుత్యక్త్వాచగృహగో
ధికా । రూపంకర్మోచితఘోరంసద్యోఽదృశ్యతపూరుషః ॥ ౪౦ ॥ దివ్యం
విమానమారూఢోదివ్యస్రగ్వస్త్రభూషణః । పశ్యతామేవసాధూనాంమై
థిలస్యగృహాన్తరే ॥ ౪౧ ॥ బద్ధాఞ్జలిపుటోభూత్వాపరిక్రమ్యప్రణమ్యచ।
అనుజ్ఞాతోయయౌరాజాస్తూయమానోఽమరైర్దివమ్ ॥ ౪౨ ॥ తత్రభు
క్త్వామహాభోగాన్వర్షాయుతమతన్ద్రితః । సఏవచేక్ష్వాకుకులేకకుత్స్థోఽ
భూన్మహారథః ॥ ౪౩ ॥ సప్తద్వీపప్రతీపాలోబ్రహ్మణ్యస్సాధుసమ్మతః । దే
వేన్ద్రస్యసఖావిష్ణోరంశఏవమహాప్రభుః ॥ ౪౪ ॥ బోధితస్తువసిష్ఠేనసర్వా
న్ధర్మాన్మనోహరాన్ । అనుష్ఠాయాఖిలాన్రాజాతేనధ్వస్తాశుభాదికః ॥ ౪౫ ॥

దివ్యంజ్ఞానంసమాసాద్యవిష్ణోస్సాయుజ్యమాప్తవాన్ । తస్మాద్వేఙ్కటశైలేన్ద్రఃపుణ్యఃపాపవినాశనః ॥ ౪౬ ॥ తస్మింశ్చజలదానన్తువిష్ణులోకప్రదాయకమ్ । ఏవంవఃకథితంవిప్రా జలదానస్యవైభవమ్ ॥ ౪౭ ॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యేసర్వపాతకనాశనే ॥ ౪౮ ॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేజలదాన
వైభవకథనంనామషష్ఠోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలక్షేత్రాదివర్ణనమ్.

శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యంభూయోపిప్రవదామ్యహమ్। యుష్మాకంసావధానేనశృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ పృథివ్యాంయానితీర్థానిబ్రహ్మాణ్డాన్తర్గతానిచ । తానిసర్వాణివర్తన్తేవేఙ్కటాహ్వయభూధరే ॥ ౨ ॥ తస్మిన్నగోత్తమేపుణ్యేవసన్తంపురుషోత్తమమ్। శఙ్ఖచక్రధరందేవంపీతామ్బరధరంశుభమ్ ॥ ౩ ॥ కౌస్తుభాలఙ్కృతోరస్కంభక్తానామభయప్రదమ్ । దేవదేవంవిశాలాక్షంవేదవేద్యంసనాతనమ్ ॥ ౪ ॥ అఙ్గకోసలకర్ణాటకాశీఘూర్జరదేశగాః । చోళకేరళపాణ్డ్యాదిసర్వదేశసముద్భవాః ॥ ౫ ॥ సకుటుమ్బాశ్చసేవార్థమాయాన్తిప్రతివత్సరమ్। దేవాశ్చఋషయస్సిద్ధాయోగినస్సనకాదయః॥ ౬ ॥ యేభాద్రపదమాసేతువేఙ్కటేశమహోత్సవే । సేవాంకుర్వన్తితేసర్వేనిష్పాపాఉత్తమోత్తమాః ॥ ౭ ॥ తత్రశ్రీవేఙ్కటేశస్య బ్రహ్మలోకపితామహః । చకారకన్యామాసేతుధ్వజారోహమహోత్సవమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రతివర్షంచతత్సేవానిమిత్తంసర్వమానవాః । సర్వదేవాశ్చగన్ధర్వాస్సిద్ధాస్సాధ్యామహౌజసః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మోత్సవేభగవతస్సమాయాన్తిద్విజోత్తమాః। విద్యానాంవేదవిద్యేవమన్త్రాణాంప్రణవోయథా ॥ ౧౦ ॥ ప్రాణవత్ప్రియవస్తూనాంధేనూనాంకామధేనువత్ । తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రఃక్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః॥ ౧౧ ॥ శేషవత్సర్వనాగానాంపక్షిణాంగరుడోయథా। దేవానాంతుయథావిష్ణుర్వర్ణానాంబ్రాహ్మణోయథా ॥ ౧౨ ॥ తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రఃక్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః। భూరుహాణాంసురతరుర్భార్యేవసుహృదాంయథా॥ ౧౩ ॥ తీర్థానాంతుయథాగఙ్గాతైజసానాంరవిర్యథా।తథావేఙ్కటశైలేన్ద్రఃక్షే

త్రాణాముత్తమోత్తమః ॥ ౧౮ ॥ ఆయుధానాంయథావజ్రంలోహానాం కాఞ్చనంయథా। వైష్ణవానాంయథారుద్రో రత్నానాం కౌస్తుభోయథా॥ ౧౫ ॥ తథావేఙ్కటశైలేన్ద్ర క్షేత్రాణాముత్తమోత్తమః। నానేనసదృశోలోకేవిష్ణుప్రీతివివర్ధనః ॥ ౧౬ ॥ నమాధవసమోమాసోనకృతేనసమంయుగమ్ । నచవేదసమంశాస్త్రంనతీర్థంగఙ్గయాసమమ్॥ ౧౭॥ నజలేనసమందానంనసుఖంభార్యయాసమమ్ । నకృషేస్తుసమంవిత్తంనలాభోజీవితాత్పరః ॥ ౧౮ ॥ నతపోఽనశనాదన్యన్నదానాత్పరమంసుఖమ్।నధర్మస్తుదయాతుల్యోనజ్యోతిశ్చక్షుపాసమమ్॥౧౯॥ నతృప్తిరశనాత్తుల్యానవాణిజ్యంకృషేస్సమమ్ । నధర్మేణసమంమిత్రంనసత్యేనసమంయశః ॥౨౦॥ యథాతథాభగవతస్స్థానేనసదృశంనహి ॥ ౨౦౧ ॥ యత్కీర్తనంసకలపాపహరంమునీన్ద్రాయద్వన్దనంసకలసౌఖ్యదమేవలోకే।యాత్రాపియంప్రతిసురైరపిపూజనీయాతాదృఙ్మహాన్భవతివేఙ్కటశైలముఖ్యః ॥ ౨౧౧ ॥తస్యానుభావంప్రవదామిభూయస్సమస్తతీర్థానివసన్తియత్ర। ఏవంసమస్తేషుచముఖ్యతీర్థంశ్రీస్వామినామాఽస్తిసరోవరంతత్ ॥౨౨౧॥మాహాత్మ్యమేతస్యమయోచ్యతేకథంయత్పశ్చిమేరోధసిభూవరాహః। ఆలిఙ్గ్యకాన్తామతిసౌమ్యమూర్తిర్విరాజతేవిశ్వజనోపకారీ॥ ౨౩౧॥ శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యాశ్చదక్షిణేవేఙ్కటేశ్వరః।౨౪॥ఆలిఙ్గితవపుర్లక్ష్మ్యావరదోవర్తతేచిరమ్।ఏవంవఃకథితంవిప్రాః క్షేత్రమాహాత్మ్యముత్తమమ్॥ ౨౫॥ యశ్శృణోతిసదాభక్త్యావిష్ణులోకేమహీయతే ॥ ౨౫౧ ॥　. . .　. . .

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే క్షేత్రమహిమానువర్ణనంనామసప్తమోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటేశ్వరవైభవవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః॥అథేదానీంప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటేశ్వరవైభవమ్।యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యోముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశ్వరం దేవంయఃపశ్యతినరస్సుకృత్ । సనరోముక్తిమాప్నోతివిష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౨॥ దశవర్షైస్తుయత్పుణ్యంక్రియతేతుకృతేయుగే। త్రేతాయామేకవర్షేణతత్పుణ్యంసాధ్యతేనృభిః ॥ ౩ ॥ ద్వాపరేపఞ్చమాసేనతద్దినేన

కలౌయుగే। తత్ఫలంకోటిగుణితంనిమిషేనిమిషేనృణామ్॥౪॥నిస్సన్దేహం
భవేదేవశ్రీనివాసవిలోకినామ్। శ్రీవేఙ్కటేశ్వరేదేవేతీర్థానిసకలాన్యపి॥౫॥
విద్యన్తేసర్వదేవాశ్చమునయఃపితరస్తథా। ఏకకాలంద్వికాలంవాత్రికా
లంసర్వదైవవా॥౬॥ యేస్మరన్తిమహాదేవంశ్రీనివాసంవిముక్తిదమ్। కీర్త
యన్త్యథవావిప్రాస్తేముక్తాఃపాపపఞ్జరాత్॥౭॥ నారాయణంపరందేవంవే
ఙ్కటేశంప్రయాన్తివై। పూజితంశఙ్కరాజేనసచ్చిదానన్దవిగ్రహమ్॥౮॥త
స్యస్మరణమాత్రేణయమపీడాపినోభవేత్। శ్రీనివాసంమహాదేవంయేఽర్చ
యన్తిసకృన్నరాః॥౯॥ కిందానైఃకింవ్రతైస్తేషాంకింతపోభిఃకిమధ్వరైః। వే
ఙ్కటేశంపరన్దేవంయోనచిన్తయతిక్షణమ్॥౧౦॥ అజ్ఞానీసచపాపీస్యాత్స
మూకోబధిరస్తథా। సజడోఽన్ధశ్చవిజ్ఞేయశ్ఛిద్రంతస్యసదాభవేత్॥౧౧॥
శ్రీనివాసేమహాదేవేసకృద్దృష్టేమునీశ్వరాః। కిఙ్కాశ్యాగయయాచైవ
ప్రయాగేనాపికిమ్ఫలమ్॥౧౨॥ దుర్లభంప్రాప్యమానుష్యంమానవాఇహ
భూతలే। వేఙ్కటేశంపరన్దైవంయేపశ్యన్త్యర్చయన్తివా॥౧౩॥ జన్మతే
షాంహిసఫలంతేకృతార్థాశ్చనేతరే। వేఙ్కటేశేపరేదేవేదృష్టేవాపూజి
తేపివా॥౧౪॥ శమ్భునాబ్రహ్మణాకింవాశక్రేణాప్యఖిలామరైః। వేఙ్క
టేశేమహాదేవేభక్తియుక్తాశ్చయేనరాః॥౧౫॥ తేషామ్ప్రణామస్మరణపూ
జాయుక్తాస్తుయేనరాః।నతేపశ్యన్తిదుఃఖానినైవయాన్తియమాలయమ్॥
౧౬॥ బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణిసురాపానాయుతానిచ। దృష్టేనారా
యణేదేవేవిలయంయాన్తికృత్స్నశః॥౧౭॥ యేవాఞ్ఛన్తిసదాభోగంరా
జ్యఞ్చత్రిదశాలయే। వేఙ్కటాద్రినివాసంతేప్రణమన్తుసకృన్ముదా॥౧౮॥
యానికానిచపాపానిజన్మకోటికృతానిచ। తానిసర్వాణినశ్యన్తివేఙ్కటే
శ్వరదర్శనాత్॥౧౯॥ సమ్పర్కాత్కౌతుకాల్లోభాద్భయాద్వాపిచసం
స్మరన్। వేఙ్కటేశంమహాదేవంనేహాముత్రచదుఃఖభాక్॥౨౦॥ వేఙ్క
టాచలదేవేశంకీర్తయన్నర్చయన్నపి। అవశ్యంవిష్ణుసారూప్యంలభతేనా
త్రసంశయః॥౨౧॥ యథైధాంసిసమిద్ధోఽగ్నిర్భస్మసాత్కురుతేక్షణాత్।
తథాపాపానిసర్వాణివేఙ్కటేశ్వరదర్శనమ్॥౨౨॥ వేఙ్కటేశ్వరదేవ
స్యభక్తిరష్టవిధాస్మృతా। తద్భక్తజనవాత్సల్యంతత్పూజాపరితోషణమ్॥
౨౩॥ స్వయంతత్పూజనమ్భక్త్యాతదర్థేదేహచేష్టితమ్।తన్మాహాత్మ్యకథా

వాంశ్చశ్రవణేష్వాదరస్తథా॥ ౨౪॥స్వరనేత్రశరీరేషువికారస్ఫురణస్తథా।
శ్రీనివాసస్యదేవస్యస్మరణంసతతస్తథా ॥ ౨౫ ॥ వేఙ్కటాద్రినివాసంత
మాశ్రిత్యైవోపజీవనమ్ ।ఏవమష్టవిధాభక్తిర్యస్మిన్మ్లేచ్ఛేపివర్తతే॥౨౬॥
సఏవముక్తిమాప్నోతిశౌనకాద్యామహాజనః। భక్త్యాత్వనన్యయాముక్తి
ర్బ్రహ్మజ్ఞానేననిశ్చితా॥ ౨౭॥ వేదాన్తశాస్త్రశ్రవణాద్యతీనామూర్ధ్వరేత
సామ్ । సాచముక్తిర్వినాజ్ఞానంవేదాన్తశ్రవణోద్భవమ్ ॥ ౨౮ ॥ య
త్యాశ్రమంవినావిప్రావిరక్తిఞ్చవినాతథా । సర్వేషాఞ్చైవవర్ణానామ
ఖిలాశ్రమిణామపి॥ ౨౯॥ వేఙ్కటేశ్వరదేవస్యదర్శనాదేవకేవలమ్ । అ
పునర్భవదాముక్తిర్భవిష్యత్యవిలమ్బితమ్॥ ౩౦॥క్రిమికీటాశ్చదేవాశ్చమున
యశ్చతపోధనాః।తుల్యావేఙ్కటశైలేన్ద్రే శ్రీనివాసప్రసాదతః॥౩౧॥పాపం
కృతంమయాఽనేకమితిమాక్రియతామ్భయమ్ । మాగర్వఃక్రియతాం
పుణ్యంమయాఽకారీతివాజనైః॥౩౨॥వేఙ్కటేశేమహాదేవేశ్రీనివాసేవి
లోకితే । నన్యూనానాధికాశ్చస్యుఃకిన్తుసర్వేమహాజనాః ॥ ౩౩ ॥ వేఙ్క
టాఖ్యేమహాపుణ్యేసర్వపాతకనాశనే । శ్రీనివాసంపరన్దైవంయఃపశ్యతిస
భక్తికమ్ ॥ ౩౪ ॥ నతేనతుల్యతామేతిచతుర్వేద్యపిభూతలే । వేఙ్కటే
శ్వరదేవేశంయః పూజయతిభక్తితః ॥ ౩౫ ॥ సకోటికులసంయుక్తఃప్ర
యాతిహరిమన్దిరమ్ । శ్రీనివాసార్చనసమంనాధికంపుణ్యమస్తివై ॥౩౬॥
వేఙ్కటాద్రినివాసంతంద్వేష్టియోమోహమాస్థితః।బ్రహ్మహత్యాయుత
స్తేనకృతంనరకకారణమ్॥ ౩౭॥ తత్సమ్భాషణమాత్రేణమానవోనరకం
వ్రజేత్ । శ్రీనివాసపరావేదాశ్శ్రీనివాసపరామఖాః ॥ ౩౮ ॥ శ్రీనివాసప
రాస్సర్వేతస్మాదన్యన్నవిద్యతే।అతస్సర్వంపరిత్యజ్యశ్రీనివాసంసమాశ్రయే
త్ ॥ ౩౯ ॥ సర్వయజ్ఞతపోదానతీర్థస్నానేషుయత్ఫలమ్ । తత్ఫలంకోటి
గుణితంశ్రీనివాసస్యసేవయా ॥ ౪౦ ॥ వేఙ్కటాద్రినివాసంతంచిన్తయన్ఘ
టికాద్వయమ్।కులైకవింశముద్ధృత్యవిష్ణులోకేమహీయతే॥ ౪౧॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీర్థేస్నానందేవస్యదర్శనమ్ । యదిలభ్యేతవైపుంసాంకింగఙ్గా
జలసేవయా॥ ౪౨॥ వేఙ్కటేశంపరందైవంయఃకదాపినపశ్యతి। సఙ్కర
స్తువిజ్ఞేయోనపితుర్బీజసమ్భవః ॥ ౪౩ ॥ తస్మాత్సర్వప్రయత్నేనవేఙ్క
టేశోదయానిధిః।ద్రష్టవ్యోఽతిప్రయత్నేనపరలోకేచ్ఛయాద్విజాః ॥౪౪॥

ఏవంవఃకథితంవిప్రా వేఙ్కటేశస్యవైభవమ్ । యస్త్వేతచ్ఛృణుయాన్ని
త్యంపఠతేచసభక్తికమ్॥ ౪౪ ॥ సవై వేఙ్కటనాథస్యసేవాఫలమవాప్ను
యాత్ ॥ ౪౪౫ ॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేవేఙ్కటే
శ్వరవైభవానువర్ణనంనామాష్టమోఽధ్యాయః.

బ్రహ్మాదీనాంనైరన్తర్యేణశ్రీవేఙ్కటాచలస్థితికథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి వేఙ్కటాచలవైభవమ్। యు
ష్మాకంసావధానేనశృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ లక్షకోటిసహస్రాణి
సరాంసిసరితస్తథా । సముద్రాశ్చమహాపుణ్యావనాన్యప్యాశ్రమాణిచ ॥
౨॥ పుణ్యానిక్షేత్రజాతానివేదారణ్యాదికానిచ। మునయశ్చవసిష్ఠాద్యా
స్సిద్ధచారణకిన్నరాః ॥ ౩ ॥ లక్ష్మ్యాసహధరణ్యాచభగవాన్మధుసూదనః।
సావిత్ర్యాచసరస్వత్యాసహైవచతురాననః ॥ ౪ ॥ పార్వత్యాసహదేవే
శస్త్ర్యమ్బకస్త్రిపురాన్తకః । హేరమ్బషణ్ముఖాద్యాశ్చ దేవాస్సేన్ద్రపు
రోగమాః॥ ౫॥ ఆదిత్యాదిగ్రహాశ్చైవతథాఽష్టౌవసవోద్విజాః। పితరో
లోకపాలాశ్చతథాఽన్యేదేవతాగణాః ॥ ౬ ॥ మహాపాతకసఙ్ఘానాంనాశ
నేలోకపావనే। దివానిశంవసన్త్యత్రవేఙ్కటాచలమూర్ధని॥౭॥ తస్యదర్శ
నమాత్రేణబుద్ధిసౌఖ్యంనృణాంభవేత్ । తన్మూర్ధనికృతావాసాస్సిద్ధచార
ణయోషితః॥౮॥ పూజయన్తిసదాకాలంవేఙ్కటేశంకృపానిధిమ్ । కోట
యోబ్రహ్మహత్యానామగమ్యాగమకోటయః ॥ ౯ ॥ అజ్ఞలగ్నావినశ్యన్తి

శ్రీవేఙ్కటాచలారోహణసమయానుసన్ధానక్రమః.

వేఙ్కటాచలమారుహ్యైః । వేఙ్కటాద్రింగిరింతంతుప్రార్థయేత్పుణ్యవర్ధన
మ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వర్ణాచలమహాపుణ్యసర్వదేవనిషేవిత । బ్రహ్మాదయోపి
యందేవాస్సేవన్తేశ్రద్ధయాసహ ॥ ౧౧ ॥ తంభవన్తమహంపద్భ్యామా
క్రమేయంనగోత్తమ । క్షమస్వతదఘంమేఽద్యదయయాపాపచేతసః ॥
౧౨॥ త్వన్మూర్ధనికృతావాసంమాధవందర్శయస్వమే। ప్రార్థయిత్వాన
రస్త్వేవంవేఙ్కటాద్రింనగోత్తమమ్ ॥ ౧౩ ॥ తతోమృదుపదంగచ్ఛేత్వా
వనంవేఙ్కటాచలమ్ । వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యేసర్వపాతకనాశనే ॥

స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వానియమపూర్వకమ్ । పిణ్డదానం తతఃకుర్యా దపిసర్షపమాత్రకమ్ ॥ ౧౪ ॥ శమీదళసమానాన్వా దద్యా త్పిణ్డాన్పితౄన్ప్రతి । స్వర్గస్థామోక్షమాయా న్తి స్వర్గంనరకవాసినః॥౧౫॥

పాపవినాశాఖ్యతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

తత స్తస్యోపరిమహత్సర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ । సర్వతీర్థో త్తమంపుణ్యం నామ్నాపాపవినాశనమ్ ॥ ౧౬ ॥ అ స్తిపుణ్యతమేవిప్రాః పవిత్రే వేఙ్కటాచలే । యస్యసంస్మరణాదేవ గర్భవాసోనవిద్యతే॥౧౭॥తత్ప్రాప్యతునరస్స్నాయా త్స్వామితీర్థస్యచో త్తరే । తత్రస్నానాన్నరాయా న్తి వైకుణ్ఠంనాత్రసంశయః ॥ ౧౮ ॥ ఋషయః ॥ సూతపాపవినాశాఖ్య తీర్థస్య బ్రూహివైభవమ్।వ్యాసేనబోధిత స్త్వంహి వేత్సిసర్వంమహామునే॥ ౨౦॥ శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మాశ్రమపదేవృత్తాం పార్శ్వేహిమవతశ్శుభే । వక్ష్యామిబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా యుష్మాకంతుకథాంశుభామ్॥ ౨౧॥తదాశ్రమపదంపుణ్యం బ్రహ్మాశ్రమపదంశుభమ్ । నానావృక్షసమాకీర్ణం పార్శ్వే హిమవతశ్శుభే॥ ౨౨ ॥ బహుగుల్మలతాకీర్ణం మృగద్విపనిషేవితమ్। సిద్ధచారణసఙ్ఘుష్టం రమ్యంపుష్పితకాననమ్ ॥ ౨౩ ॥ యతిభిర్బహుభిఃకీర్ణం తాపసైరుపశోభితమ్।బ్రాహ్మణైశ్చమహాభాగైః సూర్యజ్వలనసన్నిభైః॥ నియమవ్రతసమ్పన్నైః స్సమాకీర్ణంతపస్విభిః । దీక్షితైర్యాగశీలైశ్చ యతాహారైఃకృతాత్మభిః॥ ౨౪॥వేదాధ్యయనసమ్పన్నైః ర్వైదికైఃపరివేష్టితమ్ । వర్ణిభిశ్చగృహస్థైశ్చ వానప్రస్థైశ్చభిక్షుభిః ॥ ౨౫ ॥ స్వాశ్రమాచారనిరతైః స్స్వవర్ణోక్తవిధాయిభిః । వాలఖిల్యైశ్చఋషిభి స్సమన్తా

దృఢమత్యాఖ్యశూద్రవృత్తాన్తః.

త్పరివేష్టితమ్ ॥ ౨౬ ॥ తత్రాశ్రమేపురాకశ్చి చ్ఛూద్రోదృఢమతిర్ద్విజాః। సాహసీబ్రాహ్మణాభ్యాశ మాజగామముదాన్వితః ॥ ౨౭ ॥ ఆగతోహ్యాశ్రమపదం పూజితంచతపస్విభిః । నామ్నాదృఢమతిశ్శూద్ర స్సస్పష్టాఙ్గంప్రణనామవై ॥ ౨౮ ॥ తాన్సదృష్ట్వామునిగణా న్దేవకల్పాన్మహౌజసః । కుర్వతోవివిధాన్యజ్ఞా న్సుమహాప్రహృష్యతశూద్రకః ॥ ౩౦ ॥ అథాస్య బుద్ధిరభవ త్తపఃక ర్తుమను త్తమమ్।తతోఽబ్రవీత్కులపతింమునిమాగత్య తాపసమ్ ॥ ౩౧ ॥ దృఢమతిః ॥ తపోధననమ స్తేఽస్తు రక్షమాంకరుణా

నిధే । తవప్రసాదాదిచ్ఛామి యాగంకర్తుంప్రసీదమే ॥ ౩౨ ॥ ఏవము

దృఢమతిమ్ప్రతికులపత్యాఖ్యమున్యుపదిష్టశూద్రధర్మాః.

క్తస్తుశూద్రేణ తమాహబ్రాహ్మణస్తదా ॥ కులపతిః ॥ యాగేదీక్షయితుం శక్యో నశూద్రోహీనజన్మభాక్ ॥ ౩౩ ॥ శ్రూయతేయది తేబుద్ధి శ్శుశ్రూషానిరతోభవ । ఉపదేశోనకర్తవ్యో జాతిహీనస్యకర్హిచిత్ ॥ ౩౪ ॥ ఉపదేశేమహాన్దోష ఉపాధ్యాయస్యవిద్యతే । నాధ్యాపయేచ్ఛూద్రం తథానైవచయాజయేత్ ॥ ౩౫ ॥ నపాఠయేత్తథాశూద్రం శాస్త్రం వ్యాకరణాదికమ్ । కావ్యంవానాటకంవాపి తథాఽలఙ్కారమేవవా ॥ ౩౬ ॥ పురాణమితిహాసంచ శూద్రంనైవతుపాఠయేత్ । యదిచోపదిశేద్విప్రశ్శూద్రస్యైతానికర్హిచిత్ ॥ ౩౭ ॥ త్యజేయుర్బ్రాహ్మణావిప్రం తంగ్రామాద్బ్రహ్మసఙ్కులాత్ । శూద్రాయచోపదేష్టారం ద్విజంచణ్డాలవత్త్యజేత్ ॥ ౩౮ ॥ శూద్రంచాక్షరసంయుక్తం దూరతఃపరివర్జయేత్ । అతశ్శుశ్రూషభద్రంతే బ్రాహ్మణాన్శ్రద్ధయాసహ ॥ ౩౯ ॥ శూద్రస్యద్విజశుశ్రూషా మన్వాదిభిరుదీరితా । నహినైసర్గికంకర్మ పరిత్యక్తుంత్వమర్హసి ॥ ౪౦ ॥ ఏవముక్తస్సమునినాసశూద్రోఽచిన్తయత్తదా । కిఙ్కర్తవ్యంమయాత్వద్య వ్రతేశ్రద్ధాహిమేపరా ॥ ౪౧ ॥ యథాస్యాన్మమనుజ్ఞానం యతిష్యేహంతథాద్యవై । ఇతినిశ్చిత్యమనసా శూద్రోదృఢమతిస్తదా ॥ ౪౨ ॥ గత్వాశ్రమపదాద్దూరం కృతవానుటజంశుభమ్ । తత్రవై దేవతాగారంపుణ్యాన్యాయతనానిచ ॥ ౪౩ ॥ పుష్పారామాదికంచాపి తటాకఖననాదికమ్ । శ్రద్ధయాకారయామాస తపస్సిద్ధ్యర్థమాత్మనః ॥ ౪౪ ॥ అభిషేకాంశ్చ నియమా నుపవాసాదికానపి । బలింకృత్వాచహుత్వాచ దైవతాన్యభ్యపూజయత్ ॥ ౪౫ ॥ సఙ్కల్పనియమోపేతః ఫలాహారోజితేన్ద్రియః । నిత్యంకన్దైశ్చమూలైశ్చ పుష్పైరపితథాఫలైః ॥ ౪౬ ॥ అతిథీన్పూజయామాస యథావత్సముపాగతాన్ । ఏవంహిసుమహాన్కాలో వ్యతిచక్రా

దృఢమతయేసుమత్యాఖ్యవిప్రప్రకాశితకర్మానుష్ఠానక్రమః.

మతస్యవై ॥ ౪౭ ॥ అథాశ్రమమగాత్తస్య సుమతిర్నామనామతః । ద్విజోగర్గకులోద్భూత స్సత్యవాదీజితేన్ద్రియః ॥ ౪౮ ॥ స్వాగతైర్మునిమారాధ్యతోషయిత్వాఫలాదికైః । కథయన్వైకథాఃపుణ్యాఃకుశలంపర్యపృచ్ఛ

త ॥ ౪౯ ॥ ఇత్థంసమ్ప్రీతిపాద్యాద్యై రుపచారైస్తుపూజితః । ఆశీర్భిరభిన
న్ద్యైనం ప్రతిగృహ్యాచసత్క్రియామ్॥౫౦॥తమాపృచ్ఛ్యప్రహృష్టాత్మాస్వా
శ్రమంపునరాయయౌ । ఏవందినేదినేవిప్రశ్శూద్రేఽస్మిన్నృషిపాతవాన్॥
ఆగచ్ఛదాశ్రమంతస్య ద్రష్టుంతంశూద్రయోనిజమ్ । బహుకాలం
ద్విజస్యాభూత్సంసర్గశ్శూద్రయోనినా ॥ ౫౨ ॥ స్నేహస్యవశమాప
న్నశ్శూద్రోక్తంనాతిచక్రమే । అథాగతంద్విజంశూద్రః ప్రాహస్నేహ
వశీకృతమ్ ॥ ౫౩ ॥ హవ్యకవ్యవిధానంమే బ్రూహిత్వంతుగురుర్మతః । ఏ
వముక్తస్సశూద్రేణ సర్వమేతదుపాదిశత్ ॥ ౫౪ ॥ కారయామాసశూ
ద్రస్య పితృకార్యాదికంతదా । పితృకార్యేకృతేతేన విసృష్టస్సద్విజోత్త
శూద్రస్యవైదికకర్మోపదేశేనసుమత్యనుభూతదుర్గతిప్రకారః.
మః ॥ ౫౫ ॥ అథదీర్ఘేణకాలేన పోషితశ్శూద్రయోనినా । త్యక్తోవిప్రగణై
స్సోయం పఞ్చత్వమగమద్ద్విజః ॥ ౫౬ ॥ వైవస్వతభటైర్నీత్వా పాతితో
నరకేష్వపి । కల్పకోటిసహస్రాణి కల్పకోటిశతానిచ ॥ ౫౭ ॥ భుక్త్వా
క్రమేణనరకాంస్తదన్తేస్థావరోఽభవత్ । గర్దభస్తుతతోజజ్ఞే విడ్వరాహ
స్తతఃపరమ్ ॥ ౫౮ ॥ జజ్ఞేథసారమేయోసౌ పశ్చాద్వాయసతాంగతః । అ
థచణ్డాలతాంప్రాప్య శూద్రయోనిమగాత్తతః॥౫౯॥గతవాన్వైశ్యతాం
పశ్చాత్క్షత్రియస్తదనన్తరమ్। ప్రబలైర్బాధ్యమానోసౌ బ్రాహ్మణోవై
తదాఽభవత్ ॥ ౬౦ ॥ ఉపనీతస్సపిత్రాతు వర్షైగర్భాష్టమేద్విజః । వర్త
మానఃపితుర్గేహే స్వాచారాభ్యాసతత్పరః ॥ ౬౧ ॥ గచ్ఛన్కదాచిద్గ
హనే గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా । రుదన్భ్రమన్స్ఖలన్మూఢః ప్రలపన్ప్రహస
న్నసౌ ॥౬౨॥ శశ్వద్ధాహేతిచవదన్వైదికంకర్మసోఽత్యజత్ । దృష్ట్వాసు
తంతథాభూతం పితాదుఃఖేనపీడితః ॥ ౬౩ ॥ సుతమాదాయచస్నేహా
దగస్త్యంశరణంయయౌ । సువర్ణముఖరీతీరే తపస్యన్తంశివాగ్రతః ॥ ౬౪॥
భక్త్యామునింప్రణమ్యాసౌ పితాతస్యసుతస్యవై । తస్మైనివేదయామాసస్వ
* అగస్త్యోక్త్యాదుర్గత్యపనోదనార్థంసుమతేర్వేఙ్కటాద్రిగమనమ్. *
పుత్రస్యవిచేష్టితమ్ ॥ ౬౫ ॥ అబ్రవీచ్చతదావిప్రః కుమ్భజంమునిపుఙ్గవ
మ్। ఏషమేతనయోబ్రహ్మన్గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా ॥ ౬౬ ॥ సుఖంనలభ
తేబ్రహ్మన్రక్షితంకరుణాదృశా । నాస్తిమేతనయోప్యన్యః పితౄణామ్పృ

ణముక్తయే ॥ ౬౭ ॥ తస్యపీడావినాశార్థ ముపాయంబ్రూహికుమ్భజ। త్వత్సమస్త్రిషులోకేషు తపశ్శీలోనవిద్యతే ॥ ౬౮ ॥ త్వాంవినాఽస్య పరిత్రాతా నమేపుత్రస్యవిద్యతే। పుత్రేదయాంకురుగురో దయాశీలాహి సాధవః ॥ ౬౯ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవముక్తస్తదా తేన కుమ్భజోధ్యానమాస్థితః । ధ్యాత్వాతుసుచిరంకాల మబ్రవీద్బ్రాహ్మణంతతః ॥ ౭౦ ॥ అగస్త్యః॥పూర్వజన్మని తేపుత్రో బ్రాహ్మణోఽయంమహామతే।సుమతిర్నామవిప్రోఽయం మతింశూద్రాయవై దదౌ ॥ ౭౧ ॥ కర్మాణివైదికాన్యేష సర్వాణ్యుపదిదేశవై । అతోఽయంనరకాన్భుక్త్వా కల్పకోటిసహస్రకమ్ ॥ ౭౨ ॥ జాతోభువితదన్తేషు స్థావరాదిషుయోనిషు । ఇదానీంబ్రాహ్మణోజాతః కర్మశేషేణ తేసుతః ॥ ౭౩ ॥ యమేనప్రేషితేనాత్ర గృహీతోబ్రహ్మరక్షసా । క్రూరేణపాతకేనాద్య పూర్వజన్మకృతేనవై ॥ ౭౪ ॥ ఉపాయంతేప్రవక్ష్యామి బ్రహ్మరక్షోవినాశనే। శృణుష్వశ్రద్ధయాయుక్తస్సమాధాయచమానసమ్ ॥ ౭౫ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే ఋషిసఙ్ఘనిషేవితే। వర్తతేదైవతైస్సేవ్యః పావనోవేఙ్కటాచలః ॥ ౭౬ ॥ తస్యోపరిమహాతీర్థం నామ్నాపాపవినాశనమ్ । అస్తిపుణ్యంప్రసిద్ధంచ మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౭౭ ॥ భూతప్రేతపిశాచానాం వేతాళబ్రహ్మరక్షసామ్ । మహాతాంచైవరోగాణాం తీర్థంతన్నాశకంస్మృతమ్ ॥ ౭౮ ॥ సుతమాదాయ గచ్ఛత్వం తత్తీర్థగిరిమధ్యగమ్ । ప్రయతస్స్నాపయసుతం తీర్థేపాపవినాశనే ॥ ౭౯ ॥ స్నానేనత్రిదినంతత్ర బ్రహ్మరక్షోవినశ్యతి । నైవోపాయాన్తరంతస్య వినాశేవిద్యతేభువి ॥ ౮౦ ॥ తస్మాచ్ఛీఘ్రంప్రయాహిత్వం వేఙ్కటాహ్వాయపర్వతమ్ । తత్రపాపవినాశాఖ్య తీర్థేస్నాపయతేసుతమ్ ॥ ౮౧ ॥ మావిలమ్బంకురుష్వాత్ర త్వరయాయాహివైద్విజ। ఇత్యుక్తస్సద్విజోఽగస్త్యంప్రణమ్యభువిదణ్డవత్ ॥ ౮౨ ॥ అనుజ్ఞాతశ్చతేనాసౌ ప్రయయౌవేఙ్కటాచలమ్ । సుతేనసాకంవిప్రోఽసౌ గత్వాపాపవి

సుమతేః పాపనాశనస్నానేనదుర్గత్యపనోదనప్రకారః.

నాశనమ్ ॥ ౮౩ ॥ సఙ్కల్పపూర్వంసంస్నాప్య దినత్రయమసౌసుతమ్। సస్నౌస్వయంచవిప్రేన్ద్రః పితాపాపవినాశనే ॥ ౮౪ ॥ సమాగతఃపపౌ తోయంకృత్వాచాప్యాహ్నికక్రమమ్।అథతస్యసుతస్తత్ర విముక్తోబ్రహ్మ

రక్షసా ॥ ౮౫ ॥ సమజాయతనీరోగ స్స్వస్థస్సున్దరరూపధృత్ । సర్వాస
మ్పత్సమృద్ధోఽసౌ భుక్త్వాభోగాననేకశః ॥ ౮౬ ॥ దేహాన్తేప్రయయౌ
ముక్తిం స్నానాత్పాపవినాశనే । పితాపితత్రస్నానేన దేహాన్తేముక్తి
* వైదికకర్మానుష్ఠాతుర్భ్రష్టమతేర్దుర్గతిప్రాప్త్యపనోదనప్రకారః. *
మాప్తవాన్ ॥ ౮౭ ॥ తేనోపదిష్టోఽయంశూద్రస్స భుక్త్వానరకాన్క్రి
మాత్ । అనేకాసుజనిత్వాచ కుత్సితాస్వపియోనిషు ॥ ౮౮ ॥ గృధ్ర
జన్మాఽభవత్పశ్చా ద్వేఙ్కటాహ్వాయపర్వతే । సకదాచిజ్జలంపాతుం తీ
ర్థేనాపవినాశనే ॥౮౯॥ సమాగతఃపపాతోయం సిషిచేచాత్మన స్తనుమ్।
తద్దైవదివ్యదేహస్సన్సర్వాభరణభూషితః ॥ ౯౦ ॥ దివ్యంవిమానమారు
హ్య ప్రయయావమరాలయమ్ ॥శ్రీసూతః॥ ఏవంప్రభావమేతద్ధై తీర్థం
పాపవినాశనమ్ ॥ ౯౧ ॥ పాపానాంనాశనాద్విప్రాః పాపనాశాభిధం
హితత్ ॥ ౯౧½ ॥ ఇత్థంరహస్యంకథితంమునీన్ద్రా స్తద్వైభవంపా
పవినాశనస్య । యత్రాభిషేకాత్సహసావిముక్తౌ ద్విజశ్చశూద్రశ్చవిని
ష్కృతౌ ॥ ౯౨½ ॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే పాపవినాశనతీర్థ
మహిమానువర్ణనంనామనవమోధ్యాయః.

పాపవినాశనతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్.

శ్రీసూతః॥ పునశ్చాహంప్రవక్ష్యామిపాపనాశనవైభవమ్ । భగ
వద్భక్తిభావేన శృణుధ్వంసుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ ఇతిహాసంప్రవక్ష్యామి
సర్వపాపవినాశనమ్ । యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యతేనాత్రసం

భద్రమత్యాఖ్యదరిద్రద్విజవృత్తాన్తః

శయః ॥ ౨ ॥ ఆసీత్పురాద్విజవరో వేదవేదాన్తపారగః । దరిద్రోవృత్తి
హీనశ్చ నామ్నా భద్రమతిర్ద్విజాః ॥ 3 ॥ శ్రుతానిసర్వశాస్త్రాణి తేనవి
ప్రేణధీమతా । శ్రుతానిచపురాణానిధర్మశాస్త్రాణిసర్వశః ॥ ౪ ॥ అభ
వంస్తస్యషట్పత్న్యఃకృతాసిన్ధుర్యశోవతీ। కామినీమాలినీచైవశోభాచై
వప్రకీర్తితాః ॥౫॥ తాసుపత్నీషుతస్యాసీత్పుత్రాణాంచశతద్వయమ్। తేస
ర్వేతస్యపుత్రాద్యాః క్షుధయాపరిపీడితాః ॥౬॥ అకిఞ్చనోభద్రమతిఃక్షు

ధార్తానాత్మజాన్ప్రియాన్ । పశ్యన్ప్రియాఃక్షుధార్తాశ్చ విలలాపాకులే న్ద్రియః ॥౭॥ ధిగ్జన్మభాగ్యరహితంధిగ్జన్మధనవర్జితమ్ । ధిగ్జన్మకీర్తిరహి తంధిగ్జన్మాతిథ్యవర్జితమ్ ॥ ౮ ॥ ధిగ్జన్మాచారరహితంజన్మధిగ్జ్ఞానవర్జితమ్ । ధిగ్జన్మయత్నరహితంధిగ్జన్మసుఖవర్జితమ్ ॥ ౯ ॥ ధిగ్జన్మబన్ధురహితంధిగ్జ న్మఖ్యాతివర్జితమ్ । నరస్యబహ్వపత్యస్య ధిగ్జన్మైశ్వర్యవర్జితమ్ ॥ ౧౦ ॥ అ హోగుణాస్సామ్యతాచ విద్వత్తాజన్మసత్కులే । దారిద్ర్యామ్బుధిమ గ్నస్యసర్వమేతన్నశోభతే ॥ ౧౧ ॥ విప్రాఃపుత్రాశ్చపౌత్రాశ్చ బాన్ధ వాభ్రాతరస్తథా । శిష్యాశ్చసర్వేమనుజాఃత్యజన్త్యైశ్వర్యవర్జితమ్ ॥౧౨॥ ఇతినిశ్చిత్యమతిమాన్ధీరోభద్రమతిర్ద్విజః । చణ్డాలోవాద్విజోవాపిభాగ్య వానేవపూజ్యతే ॥ ౧౩ ॥ దరిద్రఃపురుషోలోకే శవవల్లోకనిన్దితః । అహోసమ్పత్సమాయుక్తో నిష్ఠురోవాప్యనిష్ఠురః ॥ ౧౪ ॥ గుణహీ నోఽపిగుణవాన్మూర్ఖోవాపిసపణ్డితః । నిష్ఠురోవాగుణీవాపి ధర్మహీనోఽ థవానరః ॥ ౧౫ ॥ ఐశ్వర్యగుణయుక్తశ్చేత్పూజ్యఏవనసంశయః । అ హోదరిద్రతాదుఃఖం తత్రాప్యాశాతిదుఃఖదా ॥ ౧౬ ॥ ఆశాభిభూతాః పురుషా దుఃఖమశ్నువతేక్షణాత్ ॥౧౬½॥ ఆశాయాదాసాయేదాసాస్తే సర్వలోకస్య ॥ ఆశాదాసీయేషాం తేషాందాసాయతేలోకః ॥ ౧౭½ ॥ సర్వశాస్త్రార్థవేత్తాపి దరిద్రోభాతిమూర్ఖవత్ ॥ ౧౮ ॥ ఆకిఞ్చన్యమహా గ్రాహగ్రస్తానాంనాస్తిమోచకః । అహోదుఃఖమహోదుఃఖ మ హోదుఃఖందరిద్రతా ॥ ౧౯ ॥ తత్రాపిపుత్రదారాణాం బాహుళ్య మతిదుఃఖదమ్। ఏవముక్త్వాభద్రమతి స్సర్వశాస్త్రార్థపారగః ॥౨౦॥ అ త్యైశ్వర్యప్రదంధర్మం మనసాచిన్తయంస్తదా । తూష్ణీంస్థితోభద్రమ తిర్మహాక్లేశసమన్వితః ॥ ౨౧ ॥ తదానీంతాసుభార్యాసుకామినీపతిదేవ

భద్రమతిమ్ప్రతికామినీకృతవేఙ్కటాద్రిగమనప్రోత్సాహనమ్.

తా। భార్యాసాధుగుణైర్యుక్తాతంపతింప్రత్యభాషత ॥౨౨॥ కామినీ॥ భ గవన్సర్వధర్మజ్ఞ సర్వశాస్త్రార్థపారగ । మమనాథమహాభాగవాక్యంశృ ణుమహామతే ॥ ౨౩ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే ఋషిసఙ్ఘనిషేవితే । వర్తతే దైవతైస్సేవ్యః పావనోవేఙ్కటాచలః ॥ ౨౪ ॥ తస్మిన్వేఙ్కటశైలేన్ద్రే సురాసురనమస్కృతే । వర్తతేపావనంతీర్థంపాపానాందాహకంశుభమ్॥

తత్రగత్వామహాభాగ పాపనాశేమహామతే । కురుస్నానంప్రయత్నేన భార్యాపుత్రసమన్వితః ॥ ౨౬ ॥ తస్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం నారదేనశ్రుతంమయా । బాలభావేమమపితురన్తికేచోక్తవాన్మునిః ॥ ౨౭ ॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । సర్వదుఃఖప్రశమనే సర్వసమ్పత్ప్రదాయకే ॥ ౨౮ ॥ పాపనాశేమహాతీర్థే స్నాత్వాసఙ్కల్పపూర్వకమ్ । అత్రైశ్వర్యప్రదంధర్మం మనసాచిన్తయంస్తదా ॥౨౯॥ భూమిదానంవినిశ్చిత్య సర్వదానోత్తమోత్తమమ్ । ప్రాపకంపరలోకస్యసర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ 30 ॥ దానానాముత్తమందానం భూదానం పరికీర్తితమ్ । తద్దత్వాసమవాప్నోతి యద్యదిష్టతమంనరః ॥ 3౧ ॥ ఇత్యేవంనారదేనోక్తం శ్రుత్వామేజనకోద్విజః । సమ్ప్రహృష్టమనాభూత్వాశేషాద్రింప్రాప్తవాంస్తదా ॥ 3౨ ॥ తత్రగత్వామహాభాగ స్సర్వసమ్పత్ప్రదాయకమ్।భూదానంవిప్రవర్యాయశ్రోత్రియాయప్రదత్తవాన్॥33॥ తతోమేజనకోవిద్వ న్సర్వభాగ్యసమన్వితః । ఇహాలోకేసుఖంప్రాప్య చాన్తేవిష్ణుపదంయయౌ ॥ 3౪ ॥ త్వంచగత్వామహాభాగ వేఙ్కటాద్రింనగోత్తమమ్ । కురుదానంప్రయత్నేనభూదానంసర్వకామదమ్ ॥ 3౫ ॥

కామినీకథితభూదానప్రశంసా.

భూమిదానస్యమాహాత్మ్యం శృణుష్వసుసమాహితః । నకోపిగదితుంశక్తోలోకేఽస్మిన్భగవన్ప్రభో ॥ 3౬ ॥ భూమిదానాత్పరందానం నభూతం నభవిష్యతి । పరంనిర్వాణమాప్నోతి భూమిదోనాత్రసంశయః ॥ 3౭ ॥ స్వల్పామపిమహీందత్వా శ్రోత్రియాయాహితాగ్నయే । బ్రహ్మలోకమవాప్నోతిపునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ 3౮ ॥ భూమిదస్సర్వదఃప్రోక్తోభూమిదోమోక్షభాగ్భవేత్ । భూమిదానంమహాద్రౌచసర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥3౯॥ మహాపాతకయుక్తోవా యుక్తోవాసర్వపాతకైః । దశహస్తాంమహీందత్వా సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౪౦ ॥ సత్పాత్రేభూమిదాతాయ స్సర్వదానఫలంలభేత్ । భూమిదస్యసమోనాన్యస్త్రిషులోకేషువిద్యతే ॥౪౧॥ ద్విజస్యవృత్తిహీనస్య యఃప్రదద్యాన్మహీంశుభామ్ । తస్యపుణ్యఫలం వక్తుం శేషోనార్హఃకదాచన ॥ ౪౨ ॥ విప్రస్యవృత్తిహీనస్యసదాచారస్యకస్యచిత్ । యోల్పామపిమహీందద్యాత్సవిష్ణుర్నాత్రసంశయః ॥ ౪3 ॥

ఇక్షుగోధూమకేదార పూగవృక్షాదిసంయుతా । పృథ్వీప్రదీయతే
యేన సవిష్ణుర్నాత్రసంశయః ॥ ౪౪ ॥ వృత్తిహీనస్యవిప్రస్య దరిద్రస్యకు
టుమ్బినః । స్వల్పామపిమహీందత్వా విష్ణుసాయుజ్యమశ్నుతే ॥ ౪౫ ॥
సక్తస్య దేవపూజాసు విప్రస్యాటవికామహీ । దత్వాభవతిగఙ్గాయాంత్రి
రాత్రస్నానజంఫలమ్ ॥ ౪౬ ॥ విప్రస్యవృత్తిహీనస్యసదాచారరతస్యచ।
ద్రోణికాంపృథివీందత్వా యత్ఫలంలభతేశ్శృణు ॥ ౪౭ ॥ గఙ్గాతీరేఽ
శ్వమేధానాంశతానివిధివన్నరః । కృత్వాయత్ఫలమాప్నోతి తదాప్నోతి
మహత్ఫలమ్ ॥ ౪౮ ॥ దదాతిఖారికాంభూమిందరిద్రాయద్విజాతయే ।
తస్యపుణ్యంప్రవక్ష్యామి మన్నాథభగవన్ప్రభో ॥ ౪౯ ॥ అశ్వమేధసహ
స్రాణి వాజపేయశతానిచ । విధాయజాహ్నవీతీరే యత్ఫలంతల్లభేత్
సః ॥౫౦॥ భూమిదానంమహాదాన మతిదానంప్రకీర్తితమ్ । సర్వపాపప్ర
శమన మపవర్గఫలప్రదమ్ ॥౫౧॥ యచ్ఛ్రుత్వాశ్రద్ధయాయుక్తో భూమి
దానఫలంలభేత్ ।భార్యాయావచనంశ్రుత్వాత్వితిహాససమన్వితమ్॥౫౨॥
సన్తుష్టో మనసిధ్యాత్వా శేషాచలనివాసినమ్ । గన్తుంప్రచక్రమేబుద్ధిం

భద్రమతయేభూప్రదానాత్సుఘోషస్యసద్గతిప్రాప్తిః.

క్రీడాచలమనుత్తమమ్ ॥ ౫౩ ॥ తతోభద్రమతిస్సామ్యస్సర్వధర్మపరా
యణః । సుశాలింనామనగరీంకళత్రసహితోయయౌ ॥ ౫౪ ॥ సుఘో
షంనామవిప్రేన్ద్రం సర్వైశ్వర్యసమన్వితమ్ । గత్వాయాచితవాన్భూ
మిం పఞ్చహస్తాయతాంద్విజః ॥ ౫౫ ॥ సుఘోషోధర్మనిరతస్తంనిరీ
క్ష్యకుటుమ్బినమ్। మనసాప్రీతిమాపన్నస్సమభ్యర్చ్యేనమబ్రవీత్ ॥౫౬॥
కృతార్థోఽహంభద్రమతే సఫలంమమజన్మచ । మత్కులంచానఘంజాత
మనుగ్రాహ్యోస్మి తేయతః ॥ ౫౭ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంసమభ్యర్చ్య సుఘో
షోధర్మతత్పరః।పఞ్చహస్తప్రమాణాంతాందదౌతస్మైమహామతిః ॥౫౮॥
పృథివీవైష్ణవీపుణ్యాపృథివీవిష్ణుపాలితా।పృథివ్యాస్తుప్రదానేన ప్రీయతాం
మేజనార్దనః ॥ ౫౯ ॥ మన్త్రేణానేనవిప్రేన్ద్రస్సుఘోషస్తంద్విజేశ్వ
రమ్। విష్ణుబుద్ధ్యాసమభ్యర్చ్య తావతీంపృథివీందదౌ ॥౬౦॥ సోపిభద్రమ
తిర్విప్రా ధీమాంస్తాంయాచితాంభువమ్ । దత్తవాన్హరిభక్తాయ శ్రోత్రి
యాయకుటుమ్బినే ॥ ౬౧ ॥ సుఘోషోభూమిదానేనకోటివంశసమన్వి

భద్రమతేః పాపనాశనతీరే భూప్రదానార్థం వేఙ్కటాద్రిగమనమ్.

తః। ప్రపేదే విష్ణుభవనం యత్ర గత్వా న శోచతి॥ ౬౨ ॥ విప్రో భద్రమతిశ్చా
పి పుత్రదారసమన్వితః। గతో వేఙ్కటశైలేన్ద్రం సురాసురనమస్కృతమ్॥
౬౩॥ గన్ధర్వయక్షసిద్ధాదిసేవితం మేరుపుత్రకమ్। వైకుణ్ఠాదాగతం దివ్యం
క్రీడాచలమనుత్తమమ్ ॥ ౬౪ ॥ తత్ర స్వామిసరస్తోయే నిర్మలే పావనే శుభే।
దారపుత్రాదిసంయుక్తః స్నాత్వా సఙ్కల్పపూర్వకమ్ ॥ ౬౫ ॥ తత్ప
శ్చిమతటే శ్వేతసూకరం వసుధాధరమ్ । నత్వా తత్ర విధానేన శ్రీనివా
సాలయం గతః ॥ ౬౬ ॥ తత్ర బ్రహ్మాదిదేవైశ్చ సేవితం వేఙ్కటేశ్వరమ్।
దృష్ట్వాన్ స హ పుత్రాద్యైర్విష్ణుభక్తో మహామతిః ॥ ౬౭ ॥ భక్త్యా ప్రణమ్య
తం దేవం శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ । పుత్రదారాదిసంయుక్తః పాపనాశన
మాయయౌ ॥ ౬౮ ॥ తత్ర స్నాత్వా విధానేన కృతకర్మాదిసత్క్రియః ।
కస్మైచిద్విష్ణుభక్తాయ శ్రోత్రియాయ మహామతిః ॥ ౬౯ ॥ విష్ణుబుద్ధ్యా స ప్రద

* భూదానప్రభావేన ప్రాదుర్భూతం భగవన్తం ప్రతి భద్రమతిస్తుతిః. *

దౌ భూదానం మోక్షదం శుభమ్ । తదా ప్రాదురభూద్దేవశ్శఙ్ఖచక్రగదాధ
రః ॥ ౭౦ ॥ వినతానన్దనారూఢో వనమాలావిభూషితః । పాపనాశస్య తీరేతు
భూదానస్య ప్రభావతః ॥ ౭౧ ॥ తదా భద్రమతిస్స్వామ్యం స్తోతుం సముప
చక్రమే ॥ ౭౨ ॥ నమో నమస్తేఽఖిలకారణాయ నమో నమస్తేఽఖిలపా
లకాయ ॥ నమో నమస్తేఽమరనాయకాయ నమో నమో దైత్యవిమర్ద
నాయ ॥ ౭౩ ॥ నమో నమో భక్తజనప్రియాయ నమో నమః పాపవిదార
ణాయ ॥ నమో నమో దుర్జననాశకాయ నమోఽస్తు తస్మై జగదీశ్వరాయ ॥
౭౪ ॥ నమో నమః కారణవామనాయ నారాయణాయామితవిక్రమాయ ॥
శ్రీశార్ఙ్గచక్రాసిగదాధరాయ నమోఽస్తు తస్మై పురుషోత్తమాయ ॥ ౭౫ ॥ న
మః పయోరాశినివాసకాయ నమోఽస్తు లక్ష్మీపతయేఽవ్యయాయ ॥ నమో
స్తు సూర్యాద్యమితప్రభాయ నమో నమః పుణ్యగతాగతాయ ॥ ౭౬ ॥ న
మో నమోఽర్కేన్దువిలోచనాయ నమోఽస్తు తే యజ్ఞఫలప్రదాయ ॥ న
మోఽస్తు యజ్ఞాఙ్గవిరాజితాయ నమోఽస్తు తే సజ్జనవల్లభాయ ॥ ౭౭ ॥ న
మో నమః కారణకారణాయ నమోఽస్తు శబ్దాదివివర్జితాయ ॥ నమోఽ

స్తుతేఽభీష్టసుఖప్రదాయ నమో నమో భక్తమనోరమాయ॥ ౭౭॥ నమో
నమస్తేఽఖిలకారణాయ నమోస్తుతే మన్దరధారకాయ ॥ నమోస్తుతే
యజ్ఞవరాహనామ్నే నమో హిరణ్యాక్ష్యవిదారకాయ ॥ ౭౮ ॥ నమో
స్తుతే వామనరూపభాజే నమోస్తుతే క్షత్రకులాన్తకాయ ॥ నమోస్తుతే రా
వణమర్దనాయ నమోస్తుతే నన్దసుతాగ్రజాయ ॥ ౭౯ ॥ నమస్తే కమలాకా
న్తనమస్తే సుఖదాయినే ॥౮౦॥ శ్రితార్తినాశినే తుభ్యం భూయో భూయో
నమో నమః । విప్రేణ సంస్తుతో దేవో భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౮౧ ॥ వా
త్సల్యేనాబ్రవీద్వాక్యం శ్రీనివాసో దయానిధిః । తాతతుష్టోఽస్మి భద్రన్తేస్తో
త్రేణ మహతా ద్విజ ॥ ౮౨ ॥ సర్వభోగసమాయుక్తః పుత్రపౌత్రాదిభి
ర్యుతః । ఇహలోకే సుఖం ప్రాప్య దేహాన్తే ముక్తిమాప్నుహి ॥౮౩॥ ఇత్యు
క్త్వా భగవాన్విష్ణుస్తత్రైవాన్తరధీయత। ఏవం వః కథితం విప్రాః పాపనాశ
నవైభవమ్॥౮౪॥తత్తీరే భూప్రదానస్య మాహాత్మ్యం చాపి వర్ణితమ్॥ ౮౫॥

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే పాపవినాశనతీర్థ
భూదానఫలానువర్ణనం నామ దశమోధ్యాయః.

రామానుజాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

శ్రీసూతః ॥ భోభో తపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । ఆకా
శగఙ్గాతీర్థస్య మాహాత్మ్యం ప్రవదామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ ఆకాశగఙ్గానికటేస
ర్వశాస్త్రార్థపారగః । రామానుజ ఇతి ఖ్యాతో విష్ణుభక్తో జితేన్ద్రియః ॥
౨ ॥ తపశ్చకార ధర్మాత్మా వైఖానసమతే స్థితః । గ్రీష్మే పఞ్చాగ్నిమధ్య
స్థో విష్ణుధ్యానపరాయణః ॥ ౩ ॥ జపన్నష్టాక్షరం మన్త్రం ధ్యాయన్హృ
దిజనార్దనమ్ । వర్షాస్వాకాశగో నిత్యం హేమన్తేషు జలాశయః ॥ ౪ ॥ సర్వ
భూతహితో దాన్తస్సర్వద్వన్ద్వవివర్జితః । వర్షాణి కతిచిత్తోయం జీర్ణ
పర్ణాశనోఽభవత్ ॥ ౫ ॥ కఞ్చిత్కాలం జలాహారో వాయుభక్షః కియ

ఆకాశగఙ్గాతీరే రామానుజతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

త్సమాః । అథ తత్తపసా తుష్టో భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౬ ॥ ప్రత్యక్షతా
మగాత్తస్య శఙ్ఖచక్రగదాధరః । వికచామ్బుజపత్రాక్షస్సూర్యకోటిసమ
ప్రభః ॥ ౭ ॥ వినతానన్దనారూఢశ్ఛత్రచామరశోభితః । హారకేయూర
మకుటకటకాదివిభూషితః ॥ ౮ ॥ విష్వక్సేనసనన్దాదికిఙ్కరైః పరివారి

తః । వీణావేణుమృదఙ్గాదివాద్యై ర్నారదాదిభిః ॥ ౯ ॥ ఉపగీయమా
నవిభవఃపీతామ్బరవిరాజితః । లక్ష్మీవిరాజితోరస్కో నీలమేఘనిభచ్ఛ
విః ॥ ౧౦ ॥ సనకాదిమహాయోగిసేవితఃపార్శ్వయోర్ద్వయోః । మన్ద
స్మితేనసకలంమోహయన్భువనత్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ స్వభాసాభాసయన్
త్సర్వా దిశోదశవిరాజయన్ । సుభక్తసులభోదేవో వేఙ్కటేశోదయా
నిధిః ॥ ౧౨ ॥ పురస్సన్నిదధేతస్యరామానుజమహామునేః । ఆవిర్భూతం
తదాదృష్ట్వాశ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ ॥ ౧౩ ॥ పీతామ్బరధరందేవంతు
ష్టింప్రాపమహామునిః । భక్త్యాపరమయాయుక్త స్తుష్టావజగదీశ్వరమ్ ॥

రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్స్తుతిః.

౧౪ ॥ రామానుజః ॥ నమోదేవాదిదేవాయ శఙ్ఖచక్రగదాభృతే । న
మోనిత్యాయశుద్ధాయ వేఙ్కటేశాయతేనమః ॥ ౧౫ ॥ నమోభక్తా
ర్తిహన్త్రేతే హవ్యకవ్యస్వరూపిణే । నమస్త్రిమూర్తయేతుభ్యం సృష్టి
స్థిత్యన్తకారిణే ॥ ౧౬ ॥ నమఃపరేశాయనమోతిభూమ్నే నమోస్తులక్ష్మీ
పతయేవిధాత్రే । నమోస్తుసూర్యేన్దువిలోచనాయనమోవిరిఞ్చాద్యభి
వన్దితాయ ॥ ౧౭ ॥ యోనామజాత్యాదివికల్పహీనస్సమస్తదోషైరపి
వర్జితోయః । సమస్తసంసారభయాపహారిణే తస్మైనమోదైత్యవినాశ
కాయ ॥ ౧౮ ॥ వేదాన్తవేద్యాయరమేశ్వరాయవృషాద్రివాసాయవి
ధాతృపిత్రే । నమోనమస్సర్వజనార్తిహారిణే నారాయణాయామితవి
క్రమాయ ॥ ౧౯ ॥ నమస్తుభ్యంభగవతేవాసుదేవాయశార్ఙ్గిణే । భూ
యోభూయోనమస్తుభ్యం వేఙ్కటాద్రినివాసినే ॥ ౨౦ ॥ ఇతిస్తుత్వా
వేఙ్కటేశంశ్రీనివాసంజగద్గురుమ్ । రామానుజోమునిస్తూష్ణీమాస్తవిప్ర
వరోత్తమః ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వాస్తుతింశ్రుతిసుఖాంహరిస్తస్యమహాత్మనః ।
అవాపపరమంతోషం వేఙ్కటాచలనాయకః ॥ ౨౨ ॥ అథాలిఙ్గ్యమునిం
శౌరిశ్చతుర్భిర్బాహుభిస్తదా । బభాషేప్రీతిసంయుక్తో వరంవైప్రియతా
మితి ॥ ౨౩ ॥ తుష్టోస్మితపసాతేఽద్యస్తోత్రేణాపిమహామునే । నమస్కా

రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్ప్రార్థనా.

రేణచప్రీతోవరదోహంతవాగతః ॥ ౨౪ ॥ రామానుజః ॥ నారాయణ
రమానాథశ్రీనివాసజగన్మయ । జనార్దనజగద్ధామన్ గోవిన్దనరకాన్తక ॥

త్వద్దర్శనాత్కృతార్థోస్మి వేఙ్కటాద్రిశిరోమణే । త్వాంనమస్యన్తి
ధర్మిష్ఠాయతస్త్వంధర్మపాలకః ॥ ౨౬ ॥ యంనవేత్తిభవో బ్రహ్మాయంన
వేత్తిత్రయీతథా। త్వాంవేద్మిపరమాత్మానంకిమస్మాదధికంవరమ్॥ ౨౭॥
యోగినోయంనపశ్యన్తియంనపశ్యన్తికర్మఠాః। పశ్యామిపరమాత్మానం
కిమస్మాదధికంవరమ్॥ ౨౮॥ ఏతేనచకృతార్థోస్మి వేఙ్కటేశజగత్పతే।య
న్నామస్మృతిమాత్రేణమహాపాతకినోపిచ ॥ ౨౯ ॥ ముక్తింప్రయాన్తి
మనుజాస్తంపశ్యామిజనార్దనమ్ । త్వత్పాదపద్మయుగళేనిశ్చలాభక్తిర

భగవద్వర్ణితాకాశగఙ్గాతీర్థస్నానకాలనిర్ణయః.

స్తుమే ॥౩౦॥ భగవాన్॥ మయిభక్తిర్దృఢాతేస్తురామానుజమహామతే।
శృణుచాప్యపరంవాక్యముచ్యతేతేమయాద్విజ ॥ ౩౧ ॥ మేషసఙ్క్రమ
ణేభానోశ్చిత్రానక్షత్రసంయుతే । పౌర్ణమాస్యాంచగఙ్గాయాం స్నానరా
కుర్వన్తియేజనాః ॥ ౩౨ ॥ తేయాన్తిపరమంధామ పునరావృత్తివర్జిత
మ్ । వియద్గఙ్గాసమీపేత్వం వసరామానుజద్విజ ॥ ౩౩ ॥ ఏతత్ప్రారబ్ధదే
హాన్తే మత్స్వరూపమవాప్స్యసి । బహునాకిమహోక్తేన వియద్గఙ్గాజలే
శుభే॥ ౩౪ ॥ స్నాన్తియేవైజనాస్సర్వేతేవైభాగవతోత్తమాః । భవన్తి
మునిశార్దూలనాత్రకార్యావిచారణా॥ ౩౫॥ రామానుజః ॥ కింలక్షణా
భాగవతాజ్ఞాయన్తేకేనకర్మణా । ఏతదిచ్ఛామ్యహంశ్రోతుం కౌతూహ

భగవద్వర్ణితభాగవతలక్షణాని.

లపరోయతః ॥ ౩౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశః ॥ లక్షణంభాగవతానాం శృణు
ష్వమునిసత్తమ । వక్తుంతేషాంప్రభావంతు శక్యతేనాబ్దకోటిభిః ॥ ౩౭ ॥
యేహితాస్సర్వజన్తూనాం గతాసూయావిమత్సరాః । జ్ఞానినోనిస్పృ
హాశ్శాన్తాస్తేవైభాగవతోత్తమాః ॥ ౩౮ ॥ కర్మణామనసావాచాపర
పీడాంనకుర్వతే । అపరిగ్రహశీలాశ్చతేవైభాగవతోత్తమాః ॥ ౩౯ ॥ స
త్కథాశ్రవణేయేషాం వర్తతేసాత్వికామతిః । మత్పాదాబ్జసుభక్తాయే
తేవైభాగవతోత్తమాః ॥౪౦ ॥ మాతాపిత్రోశ్చశుశ్రూషాంకుర్వతేయే
నరోత్తమాః । యేతుదేవార్చనరతాః యేతుతత్సాధకానరాః॥ ౪౧॥ పూ
జాందృష్ట్వానుమోదన్తే తేవైభాగవతోత్తమాః । వర్ణినాంచయతీనాం
చపరిచర్యాపరాశ్చయే ॥ ౪౨ ॥ పరనిన్దామకుర్వాణా స్తేవైభాగవతో

త్తమాః । సర్వేషాంహితవాక్యానియేవదన్తినరోత్తమాః ॥ ౪౩ ॥ యే
గుణగ్రాహిణోలోకేతేవై భాగవతోత్తమాః। ఆత్మవత్సర్వభూతానియేప
శ్యన్తినరోత్తమాః ॥ ౪౪ ॥ తుల్యాశ్శత్రుషుమిత్రేషుతేవై భాగవతా
స్స్మృతాః।ధర్మశాస్త్రప్రవక్తారస్సత్యవాక్యరతాశ్చయే ॥౪౫॥ తేషాం
శుశ్రూషవోయేచతేవై భాగవతోత్తమాః। వ్యాకుర్వన్తిపురాణానితాని
శృణ్వన్తియేతథా ॥ ౪౬ ॥ తద్వక్తరిచభక్తాయేతేవై భాగవతోత్తమాః।
యేగోబ్రాహ్మణశుశ్రూషాంకుర్వన్తిసతతంనరాః ॥ ౪౭ ॥ తీర్థయాత్రా
పరాయేచతేవై భాగవతోత్తమాః। అన్యేషాముదయందృష్ట్వాయేఽభిన
న్దన్తిమానవాః ॥ ౪౮ ॥ హరినామపరాయేచతేవై భాగవతోత్తమాః।ఆ
రామరోపణరతాస్తటాకపరిరక్షకాః ॥ ౪౯ ॥ కాసారకూపకర్తార
స్తేవై భాగవతోత్తమాః। యేవైతటాకకర్తారోదేవసద్మానికుర్వతే॥౫౦॥
గాయత్రీనిరతాయేచతేవై భాగవతోత్తమాః। యేభినన్దన్తినామానిహ
రేశ్శ్రుత్వాఽతిహర్షితాః ॥ ౫౧ ॥ రోమాఞ్చితశరీరాశ్చ తేవై భాగవ
తోత్తమాః। తులసీకాననందృష్ట్వాయేనమస్కుర్వతేనరాః ॥ ౫౨ ॥ త
త్కాష్ఠాఙ్కితకణ్ఠాయే తేవై భాగవతోత్తమాః । తులసీగన్ధమాఘ్రా
యసన్తోషంకుర్వతేతుయే ॥ ౫౩ ॥ తన్మూలమృద్ధరాయేచతేవై భాగవ
తోత్తమాః। స్వాశ్రమాచారనిరతాస్తథైవాతిథిపూజకాః ॥ ౫౪ ॥ యే
చవేదార్థవక్తారస్తేవై భాగవతోత్తమాః। విదితానిచశాస్త్రాణిపరార్థం
ప్రవదన్తియే ॥ ౫౫ ॥ సర్వత్రగుణభాజోయేతేవై భాగవతోత్తమాః ।
పానీయదాననిరతా హ్యన్నదానరతాశ్చయే ॥ ౫౬ ॥ ఏకాదశీవ్రతప
రాస్తేవై భాగవతోత్తమాః। గోదాననిరతాయేచకన్యాదానరతాశ్చయే॥
౫౭ ॥ మదర్థంకర్మకర్తారస్తేవై భాగవతోత్తమాః । మన్మానసాశ్చమద్భ
క్తామద్భక్తజనలోలుపాః ॥ ౫౮ ॥ మన్నామస్మరణాసక్తాస్తేవై భాగవ
తోత్తమాః। బహునాత్రకిముక్తేనసఙ్క్షేపాత్తేబ్రవీమ్యహమ్ ॥ ౫౯ ॥
సద్గుణాయత్రవర్తన్తేతేవై భాగవతోత్తమాః । ఏతేభాగవతావిప్రాః కే
చిదత్రప్రకీర్తితాః ॥ ౬౦ ॥ మయాపిగదితుంశక్యానాబ్దకోటిశతైరపి ।
రామానుజమహాభాగమద్భక్తానాంచలక్షణమ్ ॥ ౬౧ ॥ మయిభక్తేత్వ
యిప్రీత్యాహ్యుక్తంకిలమహామతే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవంవఃకథితంవిప్రా

శ్శౌనకాద్యామహారాజసః ॥ ౬౨ ॥ వృషాద్రౌచవియద్గఙ్గాతీర్థమాహా
త్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౬౫ ॥ ... ... *

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగఙ్గామా
హాత్మ్యరామానుజవ్రతచర్యాకథనంనామైకాదశోఽధ్యాయః.

దానార్హసత్పాత్రనిర్ణయః.

ఋషయః॥ భగవన్సూతసర్వజ్ఞ వేదవేదాన్తకోవిద। దానానికస్య దే
యానిదానకాలశ్చకీదృశః ॥ ౧ ॥ కేనచప్రతిగృహ్ణీయాత్సర్వంనోవక్తుమ
ర్హసి॥ శ్రీసూతః॥ మహాపుణ్యప్రదేశేక్షేత్రే వేఙ్కటాఖ్యేద్విజోత్తమాః॥ ౨ ॥
సర్వేషామేవవర్ణానాం బ్రాహ్మణఃపరమోగురుః । తస్యదానానిదేయా
నిసంతారయతిపణ్డితః ॥ ౩ ॥ బ్రాహ్మణఃప్రతిగృహ్ణీయాత్సర్వత్రావర్ణవర్జి
తః। షణ్డస్యపుత్రహీనస్యడమ్భాచారరతస్యచ ॥ ౪ ॥ వేదవిద్వేషిణశ్చైవ
ద్విజవిద్వేషిణస్తథా । స్వకర్మత్యాగినశ్చాపిదత్తంభవతినిష్ఫలమ్ ॥ ౫॥
పరదారరతస్యాపిపరద్రవ్యరతస్యచ । గాయకస్యాపివిప్రస్యదత్తంభవ
తినిష్ఫలమ్ ॥ ౬ ॥ అసూయావిష్టమనసఃకృతఘ్నస్యచమాయినః । జ్ఞాన
శూన్యస్యవిప్రస్య దత్తంభవతినిష్ఫలమ్ ॥ ౭ ॥ నిత్యంయాచ్ఞాపరస్యాపి
హింసకస్యాబలస్యచ । నామవిక్రయిణశ్చైవవేదవిక్రయిణస్తథా ॥ ౮ ॥
స్మృతివిక్రయిణశ్చైవధర్మవిక్రయిణస్తథా। పరోపతాపశీలస్యదత్తంభవ
తినిష్ఫలమ్॥ ౯॥ యేకేచిత్పాపనిరతానిన్దితాస్సుకృతైస్తథా । నతేభ్యః
ప్రతిగృహ్ణీయాన్నదేయంవాపికిఞ్చన ॥ ౧౦ ॥ సత్కర్మనిరతామైవశ్రో
త్రియాయాహితాగ్నయే । వృత్తిహీనాయవైదేయందరిద్రాయకుటు
మ్బినే ॥ ౧౧ ॥ దేవపూజాసుసక్తాయపురాణపఠనాయచ । దేయంప్ర
యత్నతోవిప్రాదరిద్రస్యవిశేషతః ॥ ౧౨ ॥ బహునాకిమిహోక్తేనశృ
ణుధ్వంద్విజసత్తమాః । సర్వేషాంబ్రాహ్మణానాంచప్రదాతుంశక్యతే
సదా ॥ ౧౩ ॥ వన్ధ్యాభర్త్రేప్రదత్తంచేద్దాసభోజాయతేనరః । నాస్తి
కంభిన్నమర్యాదంపుత్రహీనంజడంఖలమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్తేయినంకితవంచై
వ కదాచిన్నాభివాదయేత్ । పాషణ్డంపతితంవ్రాత్యం వేదవిక్రయి
ణంతథా ॥ ౧౫ ॥ కృతఘ్నంపాపనిరతంకదాచిన్నాభివాదయేత్ ।

తథాస్నానంప్రకుర్వన్తంసమిత్పుష్పకరంతథా ॥ ౧౬ ॥ ఉదపాత్రధరం
చైవభుఞ్జన్తంనాభివాదయేత్ । వివాదశీలినంచణ్డంవమన్తంజనమధ్యగ
మ్ ॥ ౧౭ ॥ భిక్షాన్నధారిణంచైవశయానంనాభివాదయేత్ । వన్ధ్యాం
చపుష్పిణీంజారాంసూతికాంగర్భపాతినీమ్ ॥ ౧౮ ॥ కృతఘ్నంచతథా
చణ్డీంకదాచిన్నాభివాదయేత్ । సభాయాంయజ్ఞశాలాయాందేవతా
యతనేష్వపి॥ ౧౯॥ ప్రత్యేకంతునమస్కారోహన్తిపుణ్యంపురాతనమ్ ।
శ్రాద్ధవ్రతేనియుక్తంచదేవతాభ్యర్చకంతథా॥ ౨౦ ॥ యజ్ఞంచతర్పణం
చైవకుర్వన్తంనాభివాదయేత్ । కుర్వతేవందనంయస్తునకుర్యాత్ప్రతివన్ద
నమ్ ॥ ౨౧ ॥ నాభివాద్యస్సవిజ్ఞేయోయథాశూద్రస్తథైవచ । తస్మాత్స
ర్వేషుకాలేషుబుద్ధిమాన్బ్రాహ్మణోత్తమః॥ ౨౨॥ వన్ధ్యాపతింద్విజంక్రూ

ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యమ్.

రంకదాచిన్నాభివాదయేత్ ॥ శ్రీసూతః ॥ అత్రేతిహాసంవక్ష్యామిపుణ్య
శీలస్యధీమతః ॥ ౨౩ ॥ సనత్కుమారమునయేనారదేనప్రభాషితమ్।తద్వ
క్ష్యామిమునిశ్రేష్ఠాశ్శృణుధ్వంసుసమాహితాః॥ ౨౪॥ పురాగోదావరీతీ
రేసర్వధర్మపరాయణః । పుణ్యశీలోద్విజవరస్సత్యవాదీజితేన్ద్రియః ॥
౨౫ ॥ దయావాన్సర్వభూతేషుదేవాగ్నిద్విజపూజకః । కర్మణాజన్మశు
ద్ధశ్చమాతాపితృహితేరతః॥ ౨౬॥ గురుభక్తిస్సదాక్షిణ్యోబ్రహ్మణ్యస్సా
ధుసమ్మతః । ఏతాదృశగుణైర్యుక్తఃపుణ్యశీలస్యధీమతః ॥ ౨౭ ॥ గృహం

పుణ్యశీలస్యవన్ధ్యాపతినిమన్త్రణేనగర్దభముఖత్వప్రాప్తిః.

సంప్రాప్తవాన్విప్రోవేదవేదాఙ్గపారగః । ప్రార్థితః పుణ్యశీలేనపితృ
శ్రాద్ధేఽతివేగతః ॥ ౨౮ ॥ తంవిప్రంశ్రోత్రియంశాన్తంపితృశ్రాద్ధని
యోజ్యవై । శ్రాద్ధంచకారధర్మాత్మాప్రత్యాబ్దికమనుత్తమమ్॥౨౯॥త
తఃకాలాన్తరేతస్యపుణ్యశీలస్యచాననే । వైరూప్యంప్రాప్తమత్యుగ్రం
రాసభస్యముఖస్యవా ॥ ౩౦ ॥ తతఃఖిన్నమనాభూత్వాపుణ్యశీలోఽతి
ధార్మికః । నిశ్వస్యబహుధాఖిన్నఃప్రపేదేఽగస్త్యయోగినః॥ ౩౧॥ సువ
ర్ణముఖరీతీరేబుధసఙ్ఘనిషేవితే । ఆశ్రమంపరమందివ్యంసర్వకామఫల
ప్రదమ్ ॥ ౩౨ ॥ తత్రాశ్రమేమహర్షిభిస్సేవ్యమానమహర్నిశమ్ । దృ
ష్ట్వాఽగస్త్యంమహాత్మానంసర్వలోకహితైషిణమ్ ॥ ౩౩ ॥ ప్రణామమక

శో త్తస్మై గార్దభాస్యోఽతిదుఃఖితః ॥ పుణ్యశీలః ॥ తపోనిధే నమస్తుభ్యమగస్త్యమునిసేవిత ॥ ౩౪ ॥ కుత్సితాస్యం మహాపాపం రక్షరక్ష దయానిధే । కేన దోషేణ మే చాత్ర ముఖస్యాసీద్విరూపతా ॥ ౩౫ ॥ మయి ప్రీత్యా మ

వన్ధ్యాపతేః శ్రాద్ధనిమన్త్రణానర్హత్వప్రశంసా.

హాభాగ వదస్వ మునిసత్తమ॥ అగస్త్యః ॥ విప్రవర్య మహాభాగ పుణ్యశీల మహామతే ॥ ౩౬ ॥ ఆననస్య విరూపం వై శృణు నాన్యమనా ద్విజ । కశ్చిద్విప్రం గుణనిధిం వేదవేదాఙ్గపారగమ్ ॥ ౩౭ ॥ శ్రోత్రియం పుత్రరహితం శ్రాద్ధే త్వం వినియుక్తవాన్ । తేన దోషేణ మహతా ముఖే తవ విరూపతా॥ ౩౮ ॥ యే లోకే హవ్యకవ్యాదౌ వన్ధ్యాయాః స్వామినం ద్విజమ్ । నియోజయన్తి తే యాన్తి ముఖే గార్దభరూపతామ్ ॥ ౩౯ ॥ శుభకర్మణి వా విప్ర పైతృకే వాపి కర్మణి। వన్ధ్యాపతిం మహాపాపం కదాచిన్న నిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౦॥ వన్ధ్యాపతిం మహాక్రూరం వృషలీపతిమేవ వా । శ్రేయస్కామీ తు విప్రేన్ద్ర శ్రాద్ధే తు న నిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౧ ॥ వేదశాస్త్రాదియుక్తోపి కులీనః కర్మఠోపి వా। వన్ధ్యాభర్తా ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధే త్యాజ్యః కథఞ్చన॥ ౪౨॥ జ్యోతిష్టోమాదియజ్ఞేషు వ్రతేషు చ తపస్సు చ । సమర్థోపి ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధే వన్ధ్యాపతిం త్యజేత్ ॥ ౪౩॥ అలబ్ధే తు ద్విజే పాత్రే తేతన్తుమాత్రోపజీవినమ్ । పుత్రవన్తం సదాచారం శ్రాద్ధార్థం తు నిమన్త్రయేత్ ॥ ౪౪ ॥ తదభావే ద్విజశ్రేష్ఠ పుత్రం వాఽనుజమేవ వా । ఆత్మానం వా నియుఞ్జీత శ్రాద్ధే వన్ధ్యాపతిం త్యజేత్ ॥౪౫॥ పుణ్యశీల మహాభాగ చోద్ధృత్య భుజముచ్యతే । సర్వదా పుత్రహీనం తు శ్రాద్ధార్థం న నియోజయేత్ ॥ ౪౬॥ వన్ధ్యాపతిం ద్విజం యస్తు శ్రాద్ధకర్తా నియోక్ష్యతి।తచ్ఛ్రాద్ధమాసురం జ్ఞేయం కర్తా చ నరకం వ్రజేత్ ॥౪౭॥ బహునాత్ర కి

ఆకాశగఙ్గాస్నానేన పుణ్యశీలస్య ముఖవికృతినివృత్తిః.

ముక్తేన తద్దోషవినివృత్తయే। ఉపాయం తే ప్రవక్ష్యామి స్వర్ణముఖ్యాస్తటే శుభే॥ ౪౮॥ వర్తతే దేవసఙ్ఘైశ్చ సేవితో వేఙ్కటాచలః। మేరుపుత్రో మహాపుణ్యః సర్వకామఫలప్రదః॥ ౪౯॥ తస్మిన్వేఙ్కటశైలేన్ద్రే సురాసురనమస్కృతే । వియద్గఙ్గేతి నామ్నా వై తీర్థమస్తి మహత్తరమ్ ॥ ౫౦ ॥ సర్వపాపప్రశమనమాయురారోగ్యవర్ధనమ్ । త్వం గత్వా వేఙ్కటం శైలం స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ ౫౧ ॥ స్నాత్వా సఙ్కల్పపూర్వం తు గఙ్గాతీర్థమనన్త

రమ్ । గత్వాతత్రవిధానేన స్నానంకురుమహామతే ॥ ౫౨ ॥ స్నానమా
త్రాత్తతస్సద్యో ముఖస్యాస్యమహామతే । వైరూప్యంతత్క్షణాదేవ నశ్య
త్యేవనసంశయః ॥ ౫౩ ॥ ఏవముక్తః పుణ్యశీలోహ్యాగస్త్యేనమహాత్మనా ।
తంప్రణమ్యమహాత్మానంవేఙ్కటాద్రింతతోయయౌ ॥ ౫౪ ॥ తత్రగత్వా
మహాభాగ స్స్వామిపుష్కరిణీజలే । స్నాత్వానియమపూర్వంతు వియద్గ
ఙ్గాసమీపగః ॥ ౫౫ ॥ తత్రస్నానేనధర్మాత్మా కామవక్త్రోపమంముఖమ్ ।
ప్రాప్తవాన్పుణ్యశీలస్తు అహోతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౫౬ ॥ శ్రీసూతః ॥
ఏవంవఃకథితంవిప్రా నారదేనప్రభాషితమ్ । సనత్కుమారమునయే శౌ
నకాద్యామహౌజసః ॥ ౫౭ ॥

ఇతిస్కన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే-ఆకాశగఙ్గామాహాత్మ్యవర్ణనంనామ ద్వాదశోధ్యాయః.

చక్రతీర్థమాహాత్మ్యమ్

శ్రీసూతః॥ అథాహంసంప్రవక్ష్యామిద్విజేన్ద్రాస్సత్యవాదినః । చ
క్రతీర్థస్యమాహాత్మ్యంసర్వపాపప్రణాశనమ్॥౧॥ యేశృణ్వన్తిమహాపుణ్యం
చక్రతీర్థస్యవైభవమ్ । తేయాన్తివిష్ణుభవనంపునరావృత్తివర్జితమ్ ॥౨॥
అన్నదానేచవిముఖా జలదానేతథైవచ । గోదానవిముఖాయేచ శుద్ధా
స్తేఽత్రనిమజ్జనాత్ ॥౩॥ తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థంచక్రతీర్థమనుత్తమమ్ ।

పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపఃప్రకారః.

శ్రీసూతః॥ పురాశ్రీవత్సగోత్రీయః పద్మనాభోజితేన్ద్రియః ॥ ౪ ॥ చక్ర
పుష్కరిణీతీరే సోతప్యతమహత్తపః । దయాయుక్తోనిరాహార స్సత్యవా
గ్విజితేన్ద్రియః ॥ ౫ ॥ ఆత్మవత్సర్వభూతాని పశ్యన్విషయనిస్స్పృహః । స
ర్వభూతహితోదాన్త స్సర్వద్వన్ద్వవివర్జితః ॥ ౬ ॥ వర్షాణికతిచిత్సోయం
జీర్ణపర్ణాశనోఽభవత్ । కఞ్చిత్కాలంజలాహారో వాయుభక్షఃకియ
త్సమాః ॥ ౭ ॥ ఏవంద్వాదశవర్షాణి పద్మనాభోమహామునిః । అతప్య

చక్రతీర్థేపద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః.

తతపోఘోరందేవైరపిసుదుష్కరమ్ ॥ ౮ ॥ అథతత్తపసాతుష్టోభగవా
న్కమలాపతిః । ప్రత్యక్షతామగాత్తస్యశఙ్ఖచక్రగదాధరః ॥ ౯ ॥ వికచా

మ్బుజపత్రాక్ష సూర్యకోటిసమప్రభః । ఉన్మీల్యచక్షుషీతత్రదృష్ట్వావే
ఙ్కటేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ శఙ్ఖచక్రధరంశాన్తం శ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ ।

పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతశ్రీనివాసస్తుతిః.

దృష్ట్వాదేవంమహాత్మానం స్తోతుంసముపచక్రమే ॥ ౧౧ ॥ నమోదేవా
దిదేవాయ వేఙ్కటేశాయశార్ఙ్గిణే । నారాయణాద్రివాసాయ శ్రీనివా
సాయ తేనమః ॥ ౧౨ ॥ నమఃకల్మషనాశాయవాసుదేవాయవిష్ణవే । శే
షాచలనివాసాయశ్రీనివాసాయ తేనమః ॥౧౩॥ నమస్త్రైలోక్యనాథాయ
విశ్వరూపాయసాక్షిణే । శివబ్రహ్మాదివన్ద్యాయశ్రీనివాసాయ తేనమః॥౧౪॥
నమఃకమలనేత్రాయ క్షీరాబ్ధిశయనాయతే । దుష్టరాక్షససంహర్త్రే
శ్రీనివాసాయ తేనమః ॥ ౧౫ ॥ భక్తప్రియాయదేవాయ దేవానాం
పతయేనమః । ప్రణతార్తివినాశాయ శ్రీనివాసాయ తేనమః ॥ ౧౬ ॥
యోగినాంపతయేనిత్యం వేదవేద్యాయవిష్ణవే । భక్తానాంపాపసంహ
ర్త్రే శ్రీనివాసాయ తేనమః ॥ ౧౭ ॥ ఏవంస్తుతోమహాభాగ శ్రీనివాసో
జగన్మయః । పద్మనాభాఖ్యఋషిణా చక్రతీర్థనివాసినా ॥ ౧౮ ॥ సన్తో

పద్మనాభస్యచక్రతీర్థే నిరన్తరవాసాయభగవన్నియమనం.

షంపరమంప్రాప్యవేఙ్కటేశోదయానిధిః । పద్మనాభంద్విజవరంశాన్తం
ధర్మపరాయణమ్॥ ౧౯ ॥ సుధాధారోపమంవాక్యమబ్రవీత్పురుషోత్త
మః ॥ శ్రీనివాసః ॥ ద్విజవర్యమహాభాగమత్పాదకమలార్చక॥ ౨౦ ॥ చ
క్రతీర్థస్యతీరేత్వమాకల్పంపూజయన్వస। ఇత్యుక్త్వాభగవాన్విష్ణుస్తత్రై
వాన్తరధీయత ॥ ౨౧ ॥ అన్తర్ధానంగతేదేవే శ్రీనివాసేజగద్గురౌ । చ
క్రతీర్థస్యతీరేతు వాసంచక్రేమహామతిః ॥ ౨౨ ॥ తతఃకాలాన్తరేకశ్చి
ద్రాక్షసోభీమదర్శనః । మునింతంపద్మనాభాఖ్యం నారాయణపరాయ
ణమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆయయౌభక్షితుంక్రూరఃక్షుధయాపరిపీడితః । బ్రాహ్మ
ణంతరసాసోయం రాక్షసోజగృహేతదా ॥ ౨౪ ॥ గృహీతస్తరసాతే
నవిప్రోవేదాఙ్గపారగః । ప్రచుక్రోశదయామ్భోధి మాపన్నానాంపరా
యణమ్ ॥ ౨౫ ॥ నారాయణంచక్రపాణింరక్షరక్షేతివైముహుః । వే
ఙ్కటేశదయాసిన్ధో శరణాగతపాలక ॥ ౨౬ ॥ త్రాహిమాంపురుషవ్యా
ఘ్రరక్షోవశముపాగతమ్।లక్ష్మీకాన్తహరేవిష్ణోవైకుణ్ఠగరుడధ్వజ ॥ ౨౭॥

మాంరక్షరాక్షసాక్రాన్తం గ్రాహాక్రాన్తంగజంయథా । దామోదర
జగన్నాథ హిరణ్యాసురమర్దన ॥ ౨౮ ॥ ప్రహ్లాదమివమాంరక్ష రాక్ష

* పద్మనాభహాననోద్యుక్తాసురవధాయభగవత్కృతచక్రప్రేషణమ్ *

సేనాతిపీడితమ్ । ఇత్యేవంస్తువతస్తస్యపద్మనాభస్యహేద్విజాః ॥ ౨౯ ॥
స్వభక్తస్యభయంజ్ఞాత్వాచక్రపాణిర్దయానిధిః । స్వచక్రంప్రేషయామా
స భక్తరక్షణకారణాత్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రేరితంవిష్ణుచక్రంతద్విష్ణునాప్రభవి
ష్ణునా । ఆజగామాథవేగేన చక్రపుష్కరిణీతటమ్ ॥ ౩౧ ॥ అనన్తాదిత్య
సఙ్కాశ మనన్తాగ్నిసమప్రభమ్ । మహాజ్వాలంమహానాదం మహాసు
రవిమర్దినమ్ ॥ ౩౨ ॥ దృష్ట్వాసుదర్శనంవిష్ణో రాక్షసోఽథప్రదుద్రువే ।

భగవత్ప్రేషితచక్రకృతాసురవధః

ద్రవమాణస్యతస్యాశు రాక్షసస్యసుదర్శనమ్ ॥ ౩౩ ॥ శిరశ్చకర్తసహసా
జ్వాలామాలాదురాసదమ్ । తతోవిప్రవరోదృష్ట్వా రాక్షసంపతితం
భువి ॥౩౪॥ ముదాపరమయాయుక్త స్తుష్టావచసుదర్శనమ్ ॥పద్మనాభః॥
విష్ణుచక్రనమస్తేస్తు విశ్వరక్షణదీక్షిత ॥ ౩౫ ॥ నారాయణకరామ్భోజ
భూషణాయనమోస్తుతే।యుద్ధేష్వసురసంహారకుశలాయమహారవ॥౩౬॥
సుదర్శననమస్తుభ్యం భక్తానామార్తినాశన । రక్షమాంభయసంవి
గ్నం సర్వస్మాదపికల్మషాత్ ॥ ౩౭ ॥ స్వామిన్త్సుదర్శనవిభో చక్రతీ
ర్థేసదాభవాన్ । సన్నిధేహిహితాయత్వంజగతోముక్తికాఙ్క్షిణః ॥౩౮॥
బ్రాహ్మణేనైవముక్తంతద్విష్ణుచక్రంమునీశ్వరాః । తంప్రాహపద్మనాభా
ఖ్యంప్రీణయన్నివసౌహృదాత్ ॥ ౩౯ ॥ సుదర్శనః ॥ పద్మనాభమహాపు

ద్విజప్రార్థనయాచక్రకృతవరదానాదిః

ణ్యంచక్రతీర్థమనుత్తమమ్ । అస్మిన్వసామిసతతం లోకానాంహితకామ్య
యా ॥ ౪౦ ॥ త్వత్పీడాంపరిచిన్త్యాహం రాక్షసేనదురాత్మనా । ప్రేరి
తోవిష్ణునావిప్ర త్వరయాసముపాగతః ॥ ౪౧ ॥ త్వత్పీడకోపినిహతో మ
యాఽయంరాక్షసాధమః । మోచితస్త్వంభయాదస్మాత్త్వంహిభక్తో
హరేస్సదా ॥ ౪౨ ॥ చక్రతీర్థేమహాపుణ్యే సర్వపాపహరేద్విజ । సతతం
లోకరక్షార్థం సన్నిధానంకరోమితే ॥ ౪౩ ॥ అస్మిన్మత్సన్నిధానాత్తే
తథాన్యేషామపిద్విజ । ఇతఃపరంనపీడాస్యాద్భూతరాక్షససమ్భవా ॥౪౪॥

అస్మిన్మత్సన్నిధానాత్తస్య చ్చక్రతీర్థమితిప్రథా । స్నానంయేత్రప్రకుర్వన్తిచక్రతీర్థేవిముక్తిదే ॥ ౪౫ ॥ తేషాంపుత్రాశ్చపౌత్రాశ్చవంశజాస్సర్వఏవహి । విధూతపాపాయాస్యన్తితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్ ॥౪౬॥ ఇత్యుక్త్వావిష్ణుచక్రంతత్పద్మనాభస్యపశ్యతః । అన్యేషామపివిప్రాణాం పశ్యతాంసహసాద్విజాః ॥ ౪౭ ॥ చక్రపుష్కరిణీంతాంతు ప్రావిశత్పాపనాశినీమ్ ॥ శ్రీసూతః ॥ చక్రతీర్థస్యమాహాత్మ్యం విప్రేన్ద్రాః పాపనాశనమ్ ॥౪౮॥ యుష్మాకంకథితంసర్వంశౌనకాద్యామహౌజసః । చక్రతీర్థసమంతీర్థం నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౪౯ ॥ అత్రస్నాత్వానరావిప్రా మోక్షభాజోనసంశయః । కీర్తయేదిమమధ్యాయం శృణుయాద్వాసమాహితః॥ ౫౦॥ చక్రతీర్థాభిషేకస్య ప్రాప్నోతిఫలముత్తమమ్ ॥౫౧॥

ఇతిస్కాన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేచక్రతీర్థమహిమానువర్ణనంనామ త్రయోదశోఽధ్యాయః.

సున్దరాఖ్యగన్ధర్వస్య రాక్షసత్వప్రాప్తినివృత్తిహేతూపోద్ఘాతః.

ఋషయః ॥ భగవన్రాక్షసఃకోఽసౌ సూతపౌరాణికోత్తమ । విష్ణుభక్తంమహాత్మానం యోబ్రాహ్మణమబాధత ॥౧॥ శ్రీసూతః॥ వక్ష్యామిరాక్షసంక్రూరంతంవిప్రాశ్శృణుతాదరాత్ । యథాచరాక్షసోజాతోమునీనాంశాపవైభవాత్ ॥౨॥ పురాణవైకుణ్ఠసదృశే శ్రీరఙ్గేవిష్ణుమన్దిరే । వసిష్ఠాత్రిముఖాస్సర్వే విష్ణుభక్తామహౌజసః ॥ ౩ ॥ శ్రీరఙ్గనాథందేవేశం భక్తానామభయప్రదమ్ । ఉపాసాఞ్చక్రిరేముక్త్యై శ్రీరఙ్గపురవాసినః ॥౪॥ కదాచిత్తత్రగన్ధర్వో వీరబాహుసుతోబలీ । సున్దరోనామవిప్రేన్ద్రా విటగోష్ఠీపరాయణః ॥ ౫ ॥ లలనాశతసంయుక్తో వివస్త్రస్సలిలాశయే । చిక్రీడసవివస్త్రాభిస్సాకంయువతిభిర్ముదా ॥ ౬ ॥ కవేరజాయాస్తీర్థేతు వసిష్ఠోమునిభిస్సహ । మాధ్యన్దినంకర్తుమనాయయాశ్రీరఙ్గమన్దిరాత్ ॥౭॥ తాన్నృషీనవలోక్యాథ రామాస్త్రాభయకాతరాః । వాసాంస్యాచ్ఛాదయామాసు స్సున్దరోనతుసాహసీ ॥ ౮ ॥ తతోవసిష్ఠఃకుపితశ్శశాపైనంగతత్రపమ్ ॥వసిష్ఠః॥ యస్మాత్సున్దరగన్ధర్వదృష్ట్వాఽస్మాల్లజ్జయాత్వ

యా ॥ ౯ ॥ వాసోనాచ్ఛాదితంశీఘ్రం యాహిరాక్షసతాంతతః । ఏవము
క్తేవసిష్ఠేన రామాః ప్రాఞ్జలయ స్తదా ॥౧౦॥ ప్రణిపత్యవసిష్ఠంతం భక్తిన
మ్రేణచేతసా । మునిమణ్డలమధ్యేతు వసిష్ఠమిదమబ్రువన్ ॥ ౧౧ ॥ రా
మాః॥ భగవన్సర్వధర్మజ్ఞ చతురాననసన్దన। దయాసిన్ధోఽవలోక్యాస్మాన్న
కోపంకర్తుమర్హసి ॥ ౧౨ ॥ పతిరేవహినారీణాం భూషణంపరముచ్యతే।
పతిహీనాతుయానారీశతపుత్రాపిసామునే ॥ ౧౩ ॥ విధవేత్యుచ్యతేలో
కే తాసాంజన్మనిరర్థకమ్ । తత్ప్రసాదంకురుమునే పత్యావస్మాకమాదరా
త్ ॥ ౧౪ ॥ ఏకోపరాధః క్షన్తవ్యో మునిభిస్తత్త్వదర్శిభిః । క్షమాంకురుద
యాసిన్ధోయుష్మచ్ఛిష్యేత్రసున్దరే ॥ ౧౫ ॥ శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠఃప్రా
ర్థితస్త్వేవం సున్దరస్యాఙ్గనాజనైః । ప్రోవాచవచనంభూయః ప్రసన్నస్స

సున్దరాఖ్యస్యవసిష్ఠోక్తరాక్షసత్వనివృత్త్యుపాయః.

ద్విజోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ వసిష్ఠః ॥ నమేస్యాద్వచనంమిథ్యా కదాచిదపిసు
భ్రువః । ఉపాయంవఃప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వంశ్రద్ధయాసహ ॥ ౧౭ ॥
షోడశాబ్దావధిశ్శాపో భర్తుర్వోభవితాధ్రువమ్।షోడశాబ్దావధౌచైవసు
న్దరోరాక్షసాకృతిః ॥ ౧౮ ॥ యదృచ్ఛయావేఙ్కటాద్రిం సర్వపాపహ
రంశుభమ్ । గత్వాఽసౌచక్రతీర్థంతద్గమిష్యతిసురాఙ్గనాః ॥ ౧౯ ॥ అస్తేత
త్రమహాయోగీ పద్మనాభోమునీశ్వరః । భక్షార్థంతంమునింసోయం రాక్ష
సోభిగమిష్యతి ॥ ౨౦ ॥ తతోబ్రాహ్మణరక్షార్థం ప్రేరితంచక్రముత్తమమ్।
విష్ణునాఽస్యశిరఃకాయాద్ధరిష్యతినసంశయః ॥ ౨౧ ॥ తతస్స్వంరూప
మాసాద్య శాపాన్ముక్తస్సున్దరః । పతిర్వస్త్రిదివంభూయో గన్తానాస్త్య
త్రసంశయః ॥౨౨॥ తతస్త్రిదివమాసాద్య సున్దరోఽయంపతిర్హివః । రమ
యిష్యతిసున్దర్యో యుష్మాన్సున్దరవేషభృత్ ॥౨౩॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వా
తువసిష్ఠస్తా స్సున్దరస్యవరాఙ్గనాః । స్వాశ్రమంప్రయయౌతూర్ణం శ్రీరఙ్గే
శ్వరభక్తిమాన్ ॥౨౪॥ అథరామా స్తమాలిఙ్గ్య సున్దరంపతిమాత్మనః।రు
రుదుశ్శోకసన్తప్తా దుఃఖసాగరమధ్యగాః ॥ ౨౫ ॥ పశ్యమానాసుతాస్వే
వం సున్దరోరాక్షసోఽభవత్ । మహాదంష్ట్రోమహాకాయో రక్తశ్మశ్రుశి
రోరుహః ॥ ౨౬ ॥ తందృష్ట్వాభయసంవిగ్నా జగ్మూరామాస్త్రివిష్టపమ్।
తతోరాక్షసవేషోఽయం సున్దరోభైరవాకృతిః ॥ ౨౭ ॥ భక్షయన్ప్రాణి

నస్సర్వాన్దేశాద్దేశంవనాద్వనమ్ । భ్రమన్ననిలవేగోఽయం వేఙ్కటా
ద్రింనగోత్తమమ్॥౨౮॥ప్రవిశ్యాసౌమహాపాపీ చక్రతీర్థంతతోయయౌ।
ఏవంషోడశవర్షాణి భ్రమతోఽస్యయయుస్తదా ॥ ౨౯ ॥ తతస్తుషోడ
శాబ్దాన్తే రాక్షసోఽయంమునీశ్వరాః। భక్షితుంపద్మనాభంతం చక్రతీర్థ
నివాసినమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉపాద్రవద్వాయువేగ స్సచాస్తౌషీజ్జనార్దనమ్।
యోగినాచస్తుతోవిష్ణుస్తదాచక్రమచోదయత్ ॥ ౩౧ ॥ రక్షితుంపద్మ
నాభంతం రాక్షసేనప్రపీడితమ్ । అథాగత్యహరేశ్చక్రం రాక్షసస్యశి

సున్దరాఖ్యస్యరాక్షసత్వవిముక్తిపూర్వకస్వస్వరూపప్రాప్తిః.

రోఽహరత్ ॥ ౩౨ ॥ తతోయంరాక్షసం దేహం త్యక్త్వాదివ్యకళేబరః।
విమానవరమారుహ్య సున్దరఃపుష్పవర్షితః ॥ ౩౩ ॥ ప్రాఞ్జలిఃప్రణతో
భూత్వా వవన్దేతత్సుదర్శనమ్।తుష్టావశ్రుతిరమ్యాభి ర్వాగ్భిరగ్ర్యాభిరా
దరాత్ ॥ ౩౪ ॥ సున్దరః ॥ సుదర్శననమస్తేస్తు విష్ణుహస్తైకభూషణ। నమ
స్తేఽసురసంహర్త్రే సహస్రాదిత్యతేజసే ॥ ౩౫ ॥ కృపావేశేనభవత స్త్య
క్త్వాహంరాక్షసీంతనుమ్ । స్వంరూపమభజంవిష్ణోశ్చక్రాయుధనమో
స్తుతే ॥ ౩౬ ॥ అనుజానీహిమాంగన్తుం త్రిదివంవిష్ణువల్లభ । భార్యామే
పరిశోచన్తి విరహాతురచేతసః ॥ ౩౭ ॥ త్వన్మనస్కోభవిష్యామి యావ
జ్జీవంయథాహ్యహమ్ । తథారూపంకురుష్వత్వం త్వయిచక్రనమోస్తు
తే ॥ ౩౮ ॥ ఏవంస్తుతంవిష్ణుచక్రం సున్దరేణసభక్తికమ్ । అనుజగ్రాహ
సహసా తథాస్త్వితిమునీశ్వరాః ॥౩౯॥ చక్రాయుధాభ్యనుజ్ఞాత స్సున్దరో
బ్రాహ్మణోత్తమమ్ । ప్రణమ్య తేనానుజ్ఞాతో గన్ధర్వస్త్రిదివంయయౌ॥
౪౦ ॥ సున్దరేతుగతేస్వర్గం పద్మనాభోమునీశ్వరః । తచ్చక్రంప్రార్థయా
మాస విష్ణ్వాయుధనమోస్తుతే ॥ ౪౧ ॥ చక్రాయుధనమామిత్వాం మహా
సురవిమర్దన। సన్నిధానంకురుష్వత్వం చక్రతీర్థేఽమలేశుభే॥ ౪౨ ॥ త్వత్స
న్నిధానాత్సర్వేషాం స్నాతానాంపాపినామిహ । పాపనాశంకురుష్వ
త్వం మోక్షంచకురుశాశ్వతమ్ ॥ ౪౩ ॥ చక్రతీర్థమితిఖ్యాతిం లోకేఽస్య
పరికల్పయ । త్వత్సన్నిధానాదత్రత్య మునీనాంభయనాశనమ్ ॥ ౪౪ ॥
ఇతఃపరంభవత్వార్య చక్రాయుధనమోస్తుతే । భూతప్రేతపిశాచేభ్యో
భయంమాభవతుప్రభో ॥ ౪౫ ॥ ఇతిసంప్రార్థితంచక్రం పద్మనాభేనయో

గినా । తథైవాస్త్వితిసమ్భాష్య తస్మింస్తీర్థేతిరోహితమ్ ॥ ౪౬ ॥ శ్రీసూ
తః ॥ ఏవంవఃకథితోవిప్రా రాక్షసస్యోద్భవోమయా । మాహాత్మ్యంచ
క్రతీర్థస్య కథితంచమలాపహమ్ ॥ ౪౭ ॥ యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ము
చ్యతేమానవోభువి ॥ ౪౮ ॥ ... ... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే చక్రతీర్థ
మహిమానువర్ణనంనామ చతుర్దశోధ్యాయః.

జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యకథనమ్.

శ్రీసూతః ॥ భోభోతపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । వేఙ్క
టాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥ ౧ ॥ తతోజాబాలితీర్థస్య మాహా
త్మ్యంవర్ణయామ్యహమ్ । దురాచారాభిధోయత్ర స్నాత్వాముక్తోఽభవ
ద్ద్విజాః॥ ౨॥మునయః॥దురాచారాభిధఃకోసౌ సూతతత్త్వార్థకోవిద।కిఞ్చ
పాపంకృతంతేన దురాచారేణవైమునే ॥ ౩ ॥ కథంవాపాతకాన్ముక్తస్తీ
ర్థేస్మిన్స్నానవైభవాత్ । ఏతచ్ఛుశ్రూషమాణానాం విస్తరాద్వదనో

కావేరీతీరవాసిదురాచారాఖ్యద్విజోదన్తః.

మునే ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ మునయశ్శ్రూయతాంతస్య దురాచారస్యపాత
కమ్ । జాబాలితీర్థస్నానేన యథాముక్తశ్చపాతకాత్ ॥ ౫ ॥ దురాచా
రాభిధోవిప్రః కావేరీతీరమాశ్రితః । కశ్చిదాస్తద్విజఃపాపీ క్రూరకర్మరత
స్సదా ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మఘ్నైశ్చసురాపైశ్చ స్తేయిభిర్గురుతల్పగైః । సదాసం
సర్గదుష్టోసౌ తైస్సాకంన్యవసద్ద్విజాః ॥ ౭ ॥ మహాపాతకసంసర్గదోషే
ణాస్యద్విజస్యవై । బ్రాహ్మణ్యంసకలంనష్టం నిశ్శేషేణద్విజోత్తమాః॥౮॥
మహాపాతకిభిస్సార్ధం దినమేకంతుయోద్విజః । నివసేత్సాదరంతస్య తత్క్ష
ణాద్వైద్విజన్మనః॥౯॥బ్రాహ్మణ్యస్యతుచైకాంశో నశ్యత్యేవనసంశయః।
ద్విదినంసేవనాత్స్పర్శా ద్దర్శనాచ్ఛయనాత్తథా ॥ ౧౦ ॥ భోజనాత్స
హపఙ్క్తౌచ మహాపాతకిభిర్ద్విజాః । ద్వితీయభాగోనశ్యేత బ్రాహ్మణ్యస్య
నసంశయః ॥ ౧౧ ॥ త్రిదినాచ్చతృతీయాంశో నశ్యత్యేవనసంశయః।
చతుర్దినాచ్చతుర్థాంశో విలయంయాతిహిధ్రువమ్ ॥ ౧౨ ॥ అతఃపరం
తుతైస్సాకం శయనాసనభోజనైః । తత్తుల్యపాతకీభూయాన్మహా

పాతకిసఙ్గవాన్ ॥ ౧౩ ॥ తేనబ్రాహ్మణ్యహీనోఽయం దురాచారాభిధోద్విజః । గ్రస్తోఽభవద్భీషణేన వ్యాళేనేవబలీయసా ॥ ౧౪ ॥ అశాపరవశస్తేన వేతాళేనాతిపీడితః । దేశాద్దేశంభ్రమన్విప్రో వనాచ్చవనాన్తరమ్ ॥ ౧౫ ॥ పూర్వపుణ్యవిపాకేన దైవయోగేనసద్విజః । వేఙ్కటాద్రింమహాపుణ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ ॥ ౧౬ ॥ అనుద్రుతఃపిశా

జాబాలితీర్థస్నానాద్దురాచారవేతాళయోర్మహాపాతకనివృత్తిః.

చేన వేతాళేనద్విజోఽయయా । న్యమజ్జయత్సవేతాళో మహాపాతకనాశనే ॥ ౧౭ ॥ జాబాలితీర్థేవిప్రేన్ద్రో మహాపాతకసఙ్గినమ్ । ఉదతిష్ఠత్తత్క్షణాదేవ వేతాళేనవిమోచితః ॥ ౧౮ ॥ ఉత్థితోఽసౌద్విజోవిప్రాస్తస్మాత్తీర్థాత్తుపావనాత్ । స్వస్థోవ్యచిన్తయత్కోఽయం స్వర్ణముఖ్యాస్సమీపతః ॥ ౧౯ ॥ కథంమయాగతమహో కావేరీతీరవాసినా । ఇతిచిన్తాఽకులస్సోయం జాబాలితీర్థవాసినమ్ ॥ ౨౦ ॥ జాబాలినంమహాత్మానం యోగీన్ద్రవరముత్తమమ్ । సమాగమ్యప్రణమ్యాసౌ దురాచారోభ్యభాషత ॥ ౨౧ ॥ నజానేభగవన్విప్ర పర్వతోఽయంవదాధునా । కావేరీతీరనిలయోదురాచారోభిధోహ్యహమ్ ॥ ౨౨ ॥ కృపయాబ్రూహిమేబ్రహ్మన్మయాత్రకథమాగతమ్ । ఇతిపృష్టోమునిస్తేన దురాచారేణసువ్రతః ॥ ౨౩ ॥ ధ్యా

జాబాలివర్ణితపార్వణశ్రాద్ధాకరణదోషప్రశంసా.

త్వాముహూర్తమవదద్దురాచారంకృపానిధిః ॥ జాబాలిః ॥ మహాపాతకిసంసర్గాద్దురాచారస్యతేపురా ॥ ౨౪ ॥ బ్రాహ్మణ్యంనష్టమభవద్వేతాళస్త్వాంతతోఽగ్రహీత్ । తేనావిష్టస్త్వమాయాతో వివశోత్రవిమూఢధీః ॥ ౨౫ ॥ న్యమజ్జయత్త్వాంవేతాళస్తీర్థేస్మిన్నతిపావనే । అత్రమజ్జనమాత్రేణ విముక్తఃపాతకాద్భవాన్ ॥ ౨౬ ॥ జాబాలితీర్థేయేస్నానం పుణ్యేకుర్వన్తిమానవాః । తేషాంనశ్యన్తివై సత్యంపఞ్చపాతకసఞ్చయాః ॥ ౨౭ ॥ మత్కర్మసాధనేపుణ్యతీర్థేస్మిన్స్నానమాత్రతః । మహాపాతకిసంసర్గదోషస్తేవిలయంగతః ॥ ౨౮ ॥ త్వామగ్రహీద్యోవేతాళః పురాయంబ్రాహ్మణోఽభవత్ । మృతేఽహనిపితృశ్రాద్ధం నాకరోత్పార్వణేనవై ॥ ౨౯ ॥ తేనస్వపితృభిశ్శప్తో వేతాళత్వమగాదయమ్ । సోపిజాబాలితీర్థస్య జలేస్నానప్రభావతః ॥ ౩౦ ॥ వేతాళత్వంవిహాయైవ విష్ణు

లోకమవాప్తవాన్ । నకుర్యాద్యోనరశ్శ్రాద్ధం మాతాపిత్రోర్మృతేఽహని ॥ ౩౧ ॥ వేతాళత్వమవాప్యాశు పశ్చాన్నరకమశ్నుతే ॥ శ్రీసూతః ॥ దురాచారోమహాపాపీ తీర్థేస్మిన్స్నానమాత్రతః ॥ ౩౨ ॥ ప్రాప్తవాన్విష్ణులోకంవై పునరావృత్తివర్జితమ్ । ఏవంవఃకథితంపుణ్యం దురాచారవిమోక్షణమ్ ॥ ౩౩ ॥ తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం సర్వపాపహరంశుభమ్। యత్రహిస్నానమాత్రేణ దురాచారోవిమోచితః ॥ ౩౪ ॥ యానినిష్కృతిహీనాని పాపాన్యపివినాశయేత్ । శూద్రేణపూజితంలిఙ్గం విష్ణుంవాయోనమేద్ద్విజః ॥ ౩౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంనతస్యోక్తం స్మృతిభిఃపరమర్షిభిః । నశ్యేత్తస్యాపితత్పాపం తీర్థేజాబాలిసంజ్ఞకే ॥ ౩౬ ॥ విప్రనిన్దాకృతాంచైవ ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే । విశ్వాసఘాతుకానాంచ కృతఘ్నానాంననిష్కృతిః ॥ ౩౭ ॥ భ్రాతృభార్యారతానాంచ ప్రాయశ్చిత్తంనవిద్యతే। తేషాంజాబాలితీర్థేవై స్నానాచ్ఛుద్ధిర్భవిష్యతి॥౩౮॥ ఏవంవఃకథితంవిప్రా జాబాలేస్తీర్థవైభవమ్ । యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యతేమానవోభువి ॥ ౩౯ ॥ ... ... *

ఇతి స్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే జాబాలితీర్థమహిమానువర్ణనంనామ పఞ్చదశోధ్యాయః.

తుమ్బురుఘోణతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

శ్రీసూతః ॥ అత్రాహంసమ్ప్రవక్ష్యామి శౌనకాద్యామహౌజసః । ఘోణతీర్థస్యమాహాత్మ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ తత్రస్నానంజనానాంతు జన్మాన్తరతపఃఫలమ్।ఉత్తరాఫల్గునీయుక్త శుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౨ ॥ తుమ్బాతీర్థంమీనసంస్థే రవౌతీర్థానిసర్వశః । అపరాహ్ణేసమాయాన్తి గఙ్గాదీనిజగత్త్రయే ॥ ౩ ॥ ఋషయః ॥ భగవన్సూతసర్వజ్ఞ సర్వశాస్త్రార్థపారగ।గఙ్గాద్యాస్సరితస్సర్వా ఘోణతీర్థేఽతిపావనే॥౪॥ కిమర్థంస్నాన్తివైతత్ర మీనసంస్థేప్రభాకరే ॥ శ్రీసూతః ॥ పాపినోమనుజాస్సర్వే హ్యాస్మాసుస్నాన్తియత్నతః ॥ ౫ ॥ విసృజ్యపాపజాలాని కృతార్థాయాన్తివైజనాః।అస్మాకంపాపజాలంతత్కథంనశ్యతిసర్వతః॥౬॥ఏవమాలోచ్యతీర్థానిగఙ్గాదీనిప్రయత్నతః।సంస్మృత్యబ్రహ్మపుత్రస్యనారద

స్యమహాత్మనః ॥ ౭ ॥ వాక్యంమనోహరందివ్యం సర్వపాపనిషూదనమ్ । గ
త్వాశ్రీవేఙ్కటంశైలం బ్రహ్మహత్యాదిశోధకమ్ ॥ ౮ ॥ తత్రస్నాత్వాతీ
ర్థవర్యే స్వామిపుష్కరిణీజలే । అనన్తరంతతోవిప్రా ఘోణతీర్థేఽతిపావ
నే ॥ ౯ ॥ ఉత్తరాఫల్గునీయుక్తశుక్లపక్షీయపర్వణి । స్నాన్తితీర్థానిసర్వా
ణి మీనసంస్థేప్రభాకరే ॥ ౧౦ ॥ తస్యతీర్థస్యమాహాత్మ్యం కోవేత్తిభువన

ఘోణతీర్థస్నానాకర్తౄణాంమహాదోషవర్ణనమ్.

త్రయే । తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం ఘోణతీర్థంద్విజోత్తమాః ॥ ౧౧ ॥ ఆరా
మోచ్ఛేదకంక్రూరం కన్యాతురగవిక్రయమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం త
మాహుర్బ్రహ్మఘాతుకమ్ ॥ ౧౨ ॥ దేవద్రవ్యాపహర్తారం తథాదత్తాప
హారకమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్బ్రహ్మఘాతుకమ్॥ ౧౩॥
తటాకసేతుభేత్తారం పరస్త్రీసంగలోలుపమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం
తమాహుస్తేనంబుధాః ॥ ౧౪ ॥ దదామీతిద్విజాయోక్త్వాపశ్చా
ద్యోనాస్తికోఽధమః । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం సురాపంతంవిదుర్బుధాః॥
౧౫ ॥ గురువిప్రజనద్వేష్య మాత్మస్తుతిపరాయణమ్ । ఘోణస్నానపరిత్య
క్తం తమాహుస్తేనంబుధాః ॥ ౧౬ ॥ అసంస్కృతాన్నభోక్తారం పి
తృశేషాన్నభోజినమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుస్తేనంబు
ధాః ॥ ౧౭ ॥ పితృశేషాన్నదాతారం మాతాపితృవిరోధినమ్ । ఘోణస్నా
నపరిత్యక్తం తమాహుస్తేనంబుధాః ॥౧౮॥ పరస్త్రీసంగనిరతం భ్రా
తృభార్యారతిప్రియమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్గురుతల్పగ
మ్ ॥ ౧౯ ॥ చణ్డాలభాషిణంవిప్రం సదైవాదర్భపాణికమ్ । ఘోణస్నాన
పరిత్యక్తం తత్సంసర్గంతుపఞ్చమమ్ ॥ ౨౦ ॥ రజస్వలాశ్వచణ్డాల ధ్వనిం
శ్రుత్వాఽన్నభోజినమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తత్సంసర్గంతుపఞ్చమ
మ్ ॥ ౨౧ ॥ పురాణోద్వాహమాఙ్గల్యాది ధర్మాణాంవిఘ్నకారకమ్ । ఘో
ణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుఃపశుఘాతుకమ్॥ ౨౨ ॥శరణాగతహన్తారం
సర్వతీర్థపరాఙ్ముఖమ్ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్భ్రూణహం
బుధాః ॥ ౨౩ ॥ పితృయజ్ఞపరిత్యాగం త్యక్తభార్యంకులాధమమ్ । ఘో
ణస్నానపరిత్యక్తం తమాహుర్గోవిఘాతుకమ్ ॥ ౨౪ ॥ మహాపాపసమా
నాని క్షుద్రపాపానియానిచ । ఘోణస్నానపరిత్యక్తి మాశ్రయన్తిద్విజో

ఘోణస్నానస్యసర్వపాపాపనోదనత్వవర్ణనమ్.

త్తమాః ॥ ౨౫ ॥ మహాపాపరతంవిప్రా శ్వ్వపచంవాకులాధమమ్।
క్రూరంకులాన్తకంకష్ట మదత్తంకర్మవర్జితమ్ ॥ ౨౬ ॥ పశుఘ్నంచపర
ద్రోహ మాశ్రితంపిశునంతథా । అసత్యభాషిణండమ్భం పరపాకరతం
తథా ॥ ౨౭ ॥ మిత్రద్రోహంకృతఘ్నంచ భ్రూణహంచాతిపాతకమ్ । ప
రదారరతంపాపం పరాణామర్థసూచకమ్ ॥ ౨౮ ॥ అనృతంకృషికర్మా
ణం స్వామిద్రోహంచవఞ్చకమ్ । సలోభంపితృహన్తారం సర్వదేవపరా
ఙ్ముఖమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మప్రశంసాంకుర్వాణం ధర్మవిఘ్నకరంశఠమ్ । అ
పాత్రవ్యయకర్తారం సానుకూల్యవిభేదకమ్ ॥ ౩౦ ॥ సుపల్లవఫలోపేత
వృక్షవిచ్ఛేదకారకమ్ । విశ్వాసఘాతుకంచైవ వీరహత్యాపరాయణమ్॥
౩౧ ॥ అనగ్నికమపుత్రంచ విషకర్మప్రయోగినమ్ । గురుద్వేషకరంపాపం
దమ్పత్యోర్విరసావహమ్ ॥ ౩౨ ॥ గ్రామాధిపత్యంకుర్వాణం తథాదే
వాలయస్యచ । భృతకాధ్యాపకంవిప్రం క్రూరకర్మపరాయణమ్ ॥ ౩౩॥
ప్రకటీకృతపాపిష్ఠం గుహ్యాఘాఘపరాయణమ్ । అజ్ఞానాదఘకర్తారం జ్ఞా
నదుష్కర్మకారకమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఏతాన్సర్వాంశ్చవిప్రేన్ద్రా ఘోణతీర్థంమ
నోహరమ్ । పునాతిస్నానపానాద్యై రహోతీర్థస్యవైభవమ్ ॥ ౩౫ ॥

తుమ్బుర్వాఖ్యగన్ధర్వచరిత్రమ్.

శ్రీసూతః ॥ అత్రేతిహాసంవక్ష్యామి పురాణంపాపనాశనమ్ । సర్వపా
పప్రశమన మపవర్గఫలప్రదమ్ ॥ ౩౬ ॥ పురాగార్గ్యోమహాతేజా స్సర్వవి
ద్యావిశారదః । సర్వజ్ఞోసీతిమాన్విప్రః ప్రాహచేత్థంజితేన్ద్రియః ॥ ౩౭॥
దేవలంచమహాత్మానం నమస్కృత్యప్రసన్నధీః । కథయస్వమహాభాగ మ
యికారుణికోభవ ॥ ౩౮ ॥ ఘోణతీర్థస్యమాహాత్మ్యం సర్వపాపహరం
శుభమ్ ॥ దేవలః ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వో భార్యాంశప్త్వాపతివ్రతా
మ్ ॥ ౩౯ ॥ అత్రస్నాత్వాసమభ్యర్చ్య వేఙ్కటేశందయానిధిమ్ । ప్రా
ప్తవాన్విష్ణులోకంవై పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౪౦ ॥ గార్గ్యః ॥ కిమర్థం
దేవలఋషే భార్యాంరూపవతీంస్త్రియమ్ । తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వ
స్సర్వవిద్యావిశారదః ॥ ౪౧ ॥ శప్తవాన్కేనదోషేణ భార్యాంసర్వగు
ణాన్వితామ్ । తద్వదస్వమహాభాగ శ్రోతుంకౌతూహలంహిమే॥ ౪౨ ॥

స్వభార్యాయైతుమ్బురూపదిష్టమాఘస్నానవిధిప్రకారః.

దేవలః ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వో భార్యాం ప్రీత్యాహ్యువాచహ । మాఘ
త్రయేమయాసాకం స్నానంకురుమలాపహమ్ ॥౪౩॥ మాఘమాస్యుదితే
సూర్యే సర్వకల్మషనాశనే । తీరేస్మిన్విష్ణుపూజార్థం గోమయాలేపనంకు
రు ॥ ౪౪ ॥ రఙ్గవల్ల్యాదిభిశ్శుభ్ర పద్మస్వస్తికధాతుభిః । శుభ్రరూపాంకు
రుమేవిష్ణోర్నాసేస్మిన్మఙ్గళప్రదే ॥౪౫॥ మాఘేస్మిన్మాధవస్యాస్య కురుత్వం
దీపవర్తికామ్ । సధూపంపావకంభక్త్యా సమర్పయహరేఃపురా ॥ ౪౬॥
కురుపాకంశుచిర్భూత్వా మాధవాయమహాత్మనే । ప్రదక్షిణనమస్కా
రైర్భక్త్యామాఘేమయాసహ ॥ ౪౭ ॥ కురుష్వదేవదేవస్య సపర్యాంవిష్ణ
వేఽన్వహమ్ । పురాణశ్రవణంవిష్ణోః కురునిత్యమతన్ద్రితా ॥ ౪౮ ॥ నిత్యం
స్నాత్వాప్రయత్నేన పిబపాదోదకంహరేః । కృష్ణవిష్ణోముకున్దేతి నారా
యణజనార్దన ॥ ౪౯ ॥ అచ్యుతానన్తవిశ్వాత్మన్నితికీర్తయసన్తతమ్ ।
క్రోధమాత్సర్యలోభాదీం స్త్యక్త్వాత్వంవ్రతమాచర ॥ ౫౦ ॥ తేనతేజా

భార్యాప్రీతితుమ్బురుదత్తశాపతద్విముక్తిప్రకారా.

యతేముక్తిర్విష్ణులోకశ్చశాశ్వతః । ఇత్థంసాభర్తృగదితం శ్రుత్వాగన్ధ
ర్వవల్లభా ॥ ౫౧ ॥ భర్తారమబ్రవీత్కోపా దసహ్యాందుర్గతిప్రదమ్ । మా
ఘేచోద్భూతశీతేతు ప్రాతర్నద్యాదితేరవౌ॥౫౨॥కథంనిమజ్జయేదస్మిన్మా
ఘేశీతార్తిదేఽనఘ।యత్త్వయోక్తానికర్మాణి నశక్యానిమయాసకృత్ ॥
౫౩ ॥నకరోమిపతేస్నానం ప్రాతఃకాలేత్వయాసహ । మృతేశీతాతిపాతే
న నచమేరక్షకోభవాన్ ॥ ౫౪ ॥ ఇత్యేవముదింశ్రుత్వా పతిర్గన్ధర్వవల్ల
భః । సశాన్తోపిశశాపాథ భార్యాఞ్చాప్రియవాదినీమ్ ॥ ౫౫ ॥ పుత్రంచ
ధర్మవిముఖం భార్యాంచాప్రియభాషిణీమ్ । అబ్రహ్మణ్యంచరాజానం
సద్యశ్శాపేనదణ్డయేత్ ॥ ౫౬ ॥ విచారితార్థోగన్ధర్వ శ్శశాపేత్థంసతీం
తదా । వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥ ౫౭ ॥ ఘోణ
తీర్థసమీపేచ పిప్పలద్రుమకోటరే । త్వంతిష్ఠమాఘేమణ్డూకా
భవకేవలమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యేవంభర్తృవాక్యంత చ్ఛ్రుత్వాగన్ధర్వవల్ల
భా । పతిత్వాపాదయోస్తస్య తుమ్బురుంప్రార్థయత్సతీ ॥ ౫౯ ॥ విశా
పమపదత్పశ్చా ద్భర్తావైతుమ్బురుస్తదా । అగస్త్యోవై మహాభాగ స్తపస్వీ

విజితేన్ద్రియః ॥ ౬౦ ॥ ఘోణతీర్థవరేస్నాత్వా పౌర్ణమాస్యాంమహా
తిథౌ । శిష్యేభ్యోవై యదాతస్మిన్నశ్వత్థద్రుమసన్నిధౌ ॥ ౬౧ ॥ ఘోణ
తీర్థస్యమాహాత్మ్యంవక్తివై బ్రాహ్మణోత్తమః। తదాపిప్పలవృక్షస్యకోట
రేత్వంసమాహితా ॥౬౨॥ శ్రుత్వావై ఘోణతీర్థస్య మాహాత్మ్యంమో
క్షదాయకమ్ । విధూయసర్వపాపాని మయాసాకంరమిష్యసి ॥ ౬౩ ॥
ఇత్యుక్త్వావిరరామాథ ధర్మపత్నీపతివ్రతా । భర్తృశాపాన్మహాఘో
రాన్మణ్డూకతనుమాశ్రితా ॥ ౬౪ ॥ శేషాద్రిశిఖరేతస్మిన్ ఘోణతీర్థస్య
దక్షిణే । శనైశ్శనైర్గతానారీపిప్పలద్రుమమకోటరమ్ ॥౬౫॥ అబ్దాయు
తంగతంతస్యా అశ్వత్థద్రుమకోటరే । తతఃకాలాన్తరేఽగస్త్యో వేఙ్క
టాద్రింమనోహరమ్ ॥ ౬౬ ॥ గత్వాశ్రీస్వామితీర్థేచ స్నాత్వానియ
మపూర్వకమ్ । వరాహస్వామినందేవం నత్వాతీర్థస్యదక్షిణే ॥ ౬౭ ॥
వేఙ్కటేశాలయంగత్వా శ్రీనివాసంకృపానిధిమ్ । వేదవేద్యంవిశాలా
క్షం దేవదేవంసనాతనమ్ ॥ ౬౮ ॥ నత్వాఽగస్త్యోమహాభాగో ఘోణ
తీర్థంతతోయయౌ।తత్రస్నాత్వాతీర్థవర్యేస్వశిష్యైర్యోగినాంవరః ॥౬౯॥
పిప్పలద్రుమచ్ఛాయాయాం శిష్యేభ్యోభక్తిపూర్వకమ్ । ఘోణతీర్థస్య
మాహాత్మ్యం బ్రహ్మహత్యావినాశకమ్ ॥ ౭౦ ॥ సర్వమఙ్గళదంపుణ్యం
సర్వసమ్పత్ప్రదాయకమ్ । ఉక్తవాన్యోగినాంశ్రేష్ఠో హ్యగస్త్యోభగ

* ఘోణతీర్థే-అగస్త్యదర్శనేనతుమ్బురుపత్న్యావర్షాభూత్వనివృత్తిః *

వానృషిః ॥ ౭౧ ॥ తదాశ్రుత్వాతువర్షాభూః పాదయోస్తస్యయోగి
నః । పతిత్వాజ్ఞానదీపేనవిదిత్వావైభవంమునేః ॥ ౭౨ ॥ పూర్వరూ
పంసమాసాద్య నారీరూపంమనోహరమ్ । అగస్త్యయోగినాంశ్రేష్ఠ
రక్షరక్షదయానిధే ॥ ౭౩ ॥ మాంరక్షదయయాబ్రహ్మన్పతివాక్యవిరోధి
నీమ్ । ఇత్యుక్త్వాతంవిశాలాక్షీ విరరామతతఃపరమ్ ॥ ౭౪ ॥ అగస్త్యః ॥
కాత్వంసుశ్రోణిభద్రంతేభేకజన్మప్రదాయకమ్ । పాపంపూర్వభవేచాసీ
త్త్వద్వదస్వచమాచిరమ్ ॥ ౭౫ ॥ నారీ ॥ తుమ్బురుర్నామగన్ధర్వ స్సర్వ
విద్యావిశారదః । తస్యభార్యాస్మ్యహంవిప్రహ్యగస్త్యమునిసేవితః ॥౭౬॥
భర్తామేసర్వధర్మజ్ఞోతుమ్బురుర్మునిసత్తమః । సర్వధర్మాన్మనోజ్ఞాత్వంకు
రునిత్యంమయాసహ ॥ ౭౭ ॥ పతివాక్యంతదాశ్రుత్వా పరలోకోపకార

కమ్ । అసహ్యంవాక్యమత్యుగ్రందుర్గతిప్రదమేవహి ॥౭౮॥ మయాచో

అగస్త్యకథితపతివ్రతాధర్మాః

క్తంహిదుర్బుద్ధ్యాహేతాతమునిసత్తమ॥అగస్త్యః॥ కుశాగ్రబుద్ధిస్తేభర్తా
శశాపత్వాంరుషాన్వితః॥౭౯॥ ఏవంశాపోహికర్తవ్యఃపతివాక్యవిరోధినీమ్।
పతివాక్యమనాదృత్య స్వేచ్ఛయావర్తతేతుయా ॥౮౦॥ సానారీనిరయే
ఘోరేపతత్యాచన్ద్రతారకమ్।నస్వాతన్త్ర్యంతునారీణాంనోల్లఙ్ఘ్యంప
తిభాషణమ్॥౮౧॥ పాతివ్రత్యేనపుణ్యేనపతిశుశ్రూషణేనచ।స్త్రియోవిష్ణు
పదంయాన్తినచాన్యైరపిసువ్రతైః॥౮౨॥ పతిరాత్మాపతిర్విష్ణుఃపతిర్బ్ర
హ్మపతిశ్శివః।పతిర్గురుఃపతిస్తీర్థమితిస్త్రీణాంవిదుర్బుధాః॥౮౩॥ పతివాక్య
మపాకృత్యయానారీసుకృతైఃపరైః। సదైవయుజ్యతేసాపినైవశుద్ధాభవే
త్సకృత్ ॥౮౪॥ పతిహీనాతుయానారీగురుభిర్ధర్మవిత్తమైః।సాకృతాజ్ఞావి
దధ్యాత్తువ్రతంధర్మఫలప్రదమ్॥౮౫॥పతినాప్రేరితాసైవపతిబుద్ధిపరాయ
ణా। పతిపాదాబ్జతీర్థేన యాస్నాతాసాహరిప్రియా ॥౮౬॥ సాస్నా
తాసర్వతీర్థేషుగఙ్గాదిషునసంశయః। తస్మాత్త్వత్కృతదోషస్తుత్వామా
యాతీతితత్ఫలమ్ ॥౮౭॥ భుఙ్క్ష్వాస్వక్షేత్రశృణ్వాస్త్వ ఘోణతీర్థస్యవైభ
వమ్ । ముక్తిరాసీచ్ఛుభాఙ్గంతన్నారీరూపంపునర్యథా ॥౮౮॥ తస్మాద్ఘో
ణస్యతీర్థస్య తుమ్బుతీర్థమితీహవై । లోకేప్రసిద్ధిరభవ దహోతీర్థస్యవై

ఘోణతీర్థస్నాతౄణాం నానావిధఫలప్రాప్తికథనమ్.

భవమ్ ॥౮౯॥ శ్రీసూతః ॥ ఘోణతీర్థేమహాపుణ్యే సర్వపాపవినాశనే ।
స్నాన్తియేపౌర్ణమాస్యాంవై శౌనకాద్యామహాజనః ॥౯౦॥ తేషాం
క్రతుఫలంపుణ్యతీర్థాయుతఫలంభవేత్ । కపిలాగోసహస్రంతుయోదదా
తిదినేదినే ॥౯౧॥ తత్ఫలంసమవాప్నోతిస్నానాత్తుమ్బురుతీర్థకే । రత్న
కోటిసహస్రాణి యోదదాతిదినేదినే ॥౯౨॥ మత్తేభానాంసహస్రాణి
తథైవాశ్వాయుతాన్యపి । తత్ఫలంసమవాప్నోతి ఘోణతీర్థావగాహ
నాత్ ॥౯౩॥ కన్యాకోటిప్రదానేనయత్ఫలంఋషిభిస్స్మృతమ్ । తత్ఫలం
సమవాప్నోతి ఘోణతీర్థాచ్ఛపావనాత్ ॥౯౪॥ హేమామ్బరసహస్రం
యః కురుక్షేత్రేప్రయచ్ఛతి । తత్ఫలంససమాప్నోతి ఘోణతీర్థస్యవైభ
వాత్ ॥౯౫॥ సర్వతీర్థేబ్రాహ్మణార్థే వాస్వామ్యర్థేయస్త్యజేత్తనుమ్ ।

తత్ఫలంసమవాప్నోతి ఘోణతీర్థస్యవైభవాత్ ॥౯౬॥ ఆపన్నార్తిహరాణాంచ తీర్థసేవాపరాత్మనామ్ । సత్యవ్రతానాంయత్పుణ్యం ఘోణతీర్థాచ్చతద్భవేత్ ॥౯౭॥ యత్ఫలంశ్రాద్ధకర్తౄణాంపితౄణామిన్దుసఙ్క్షయే। తత్ఫలంసమవాప్నోతిఘోణతీర్థాద్ధిపావనాత్ ॥ ౯౮ ॥ గఙ్గాయాంనర్మదాయాంచ సరయూచన్ద్రభాగయోః । సర్వేషుపుణ్యతీర్థేషు యస్స్నానంకురుతేనరః ॥ ౯౯ ॥ తత్ఫలంసమవాప్నోతిఘోణతీర్థాద్ధిపావనాత్ । తస్మాత్పుణ్యతమంతీర్థం ఘోణతీర్థంవిదుర్బుధాః ॥౧౦౦॥ యఇదంశృణుతేఽధ్యాయం సర్వపాపనిబర్హణమ్ । వాజపేయఫలంతస్య విష్ణులోకశ్చశాశ్వతః ॥౧౦౧॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే తుమ్బురుతీరమాహాత్మ్యవర్ణనం నామషోడశోధ్యాయః.

శ్రీవేఙ్కటాచలస్య సర్వపుణ్యతీర్థాధారత్వవర్ణనమ్.

ఋషయః॥ వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । సన్తి నైకతితీర్థాని సూతపౌరాణికోత్తమ ॥౧॥ తేషాంసఙ్ఖ్యాంచమేబ్రూహి కతిముఖ్యానితత్రవై । తత్రాప్యత్యన్తముఖ్యానివదమేమునిసత్తమ ॥౨॥ సద్ధర్మరతిదాన్యత్రకతిముఖ్యానితానిచ। కానిచజ్ఞానదాన్యత్రభక్తివైరాగ్యదానిచ ॥ 3 ॥ ముక్తిప్రదానికాన్యత్రతానిమేవదసువ్రత॥ శ్రీసూతః॥ షట్షష్టికోటితీర్థాని పుణ్యాన్యత్రనగోత్తమే ॥ ౪ ॥ అష్టోత్తరసహస్రాణి తేషుముఖ్యానిసువ్రత।సద్ధర్మరతిదాన్యత్ర సన్తిచాష్టోత్తరంశతమ్ ॥౫॥ సహస్రేభ్యశ్చముఖ్యాని పృథక్తేభ్యశ్చతానిచ । భక్తివైరాగ్యదాన్యత్ర

స్వామిపుష్కరిణ్యాదిషట్తీర్థస్నానకాలనిర్ణయః

షష్టిరష్టోత్తరేశతే ॥౬॥ ముక్తిదాన్యత్రషట్చైవవేఙ్కటాచలమూర్ధని। స్వామిపుష్కరిణీచైవ వియద్గఙ్గాతతఃపరమ్ ॥ ౭ ॥ పశ్చాత్పాపవినాశంచ పాణ్డుతీర్థమతఃపరమ్।కుమారధారికాతీర్థంతుమ్బుస్తీర్థమతఃపరమ్ ॥౮॥ కుమ్భమాసేపౌర్ణమాస్యాం మఘాయోగోయదాభవేత్ । కుమారధారికాంయాన్తి సర్వతీర్థానిహేద్విజాః ॥ ౯ ॥ తత్రయస్స్నాతివిప్రేన్ద్రా రాజసూయఫలంలభేత్ । ముక్తిశ్చభవితాతత్రనాత్రకార్యావిచారణా॥

అన్నదానవిధిస్తత్ర సార్థందక్షిణయాద్విజాః । ఉత్తరాఫల్గునీయుక్త
శుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౧౧ ॥ తుమ్బుస్తీర్థంమీనసంస్థే రవౌతీర్థానిసర్వశః।
అపరాహ్ణేసమాయాన్తి తత్రస్నాతోనజాయతే ॥ ౧౨ ॥ వివాహం
మౌఞ్జిబన్ధంచ కారయేద్ద్రవ్యదానతః । మేషసఙ్క్రమణేభానౌచిత్రా
నక్షత్రసంయుతే ॥ ౧౩ ॥ పౌర్ణమాస్యాంసమాయాన్తి వియద్గఙ్గాతథైవ
చ । తత్రస్నాత్వానరస్సద్యశ్శతక్రతుఫలంలభేత్ ॥౧౪॥ సువర్ణంతత్రదా
తవ్యం కన్యాదానంవిశేషతః । వృషభస్థేరవౌవిప్రా ద్వాదశ్యాంహరివా
సరే ॥ ౧౫ ॥ శుక్లేవాప్యథకృష్ణేవా భౌమేనాపిసమన్వితే । పాణ్డుతీర్థం
సమాయాన్తిగఙ్గాదీనిజగత్త్రయే ॥ ౧౬ ॥ తత్రస్నాత్వాచగాందత్వా
ముచ్యతేప్రతిబన్ధకాత్ । ఆశ్వయుక్ఛుక్లపక్షేచసప్తమ్యాంభానువాసరే॥
ఉత్తరాషాఢయుక్తాయాం తథాపాపవినాశనమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఉత్తరాభాద్ర
యుక్తాయాం ద్వాదశ్యాంవాసమాగమః ॥ ౧౮ ॥ సాలగ్రామశిలాంద
త్త్వాస్నాత్వాచవిధిపూర్వకమ్ । ముచ్యతేసర్వపాపైశ్చ జన్మకోటిశతో
ద్భవైః ॥౧౯॥ ధనుర్మాసేసితేపక్షేద్వాదశ్యామరుణోదయే । ఆయాన్తిస
ర్వతీర్థానిస్వామిపుష్కరిణీజలే ॥౨౦॥ తత్రస్నాత్వానరస్సద్యోముక్తిమేతి
నసంశయః। యస్యజన్మసహస్రేషుపుణ్యమేవార్జితంపురా ॥౨౧॥ తస్యస్నా
నంభవేద్విప్రానాన్యస్యత్వకృతాత్మనః । విభవానుగుణందానంకార్యంత
త్రయథావిధి ॥౨౨॥ సాలగ్రామశిలాదానంగాందద్యాచ్చవిశేషతః। యే

పురాణశ్రవణస్యవిశేషతఃప్రాశస్త్యవర్ణనమ్

శృణ్వన్తికథాంవిష్ణోస్సదాభువనపావనీమ్ ॥ ౨౩ ॥ తేవైమనుష్యలోకే
స్మిన్విష్ణుభక్తాభవన్తిహి । యద్యశక్తస్సదాశ్రోతుం కథాంభువనపావ
నీమ్ ॥౨౪॥ ముహూర్తంవాతదర్ధంవాక్షణంవావిష్ణుసత్కథామ్ । య
శ్శృణోతినరోభక్త్యా దుర్గతిర్నాస్తితస్యహి ॥ ౨౫ ॥ యత్ఫలంసర్వయ
జ్ఞేషు సర్వదానేషుయత్ఫలమ్ । సకృత్పురాణశ్రవణాత్తత్ఫలంవిన్దతేన
రః ॥౨౬॥ కలౌయుగేవిశేషేణపురాణశ్రవణాదృతే।నాస్తిధర్మఃపరఃపుం
సాం నాస్తిముక్తిప్రదంపరమ్ ॥ ౨౭ ॥ పురాణశ్రవణంవిష్ణోర్నామసఙ్కీ
ర్తనంపరమ్ । ఉభేఏవమనుష్యాణాంపుణ్యద్రుమమహాఫలే ॥౨౮॥ పిబ
న్నేవామృతంయత్నా దేకస్స్యాదజరామరః । విష్ణోఃకథామృతంకుర్యా

పురాణవక్తుస్సర్వపూజనీయత్వవర్ణనమ్.

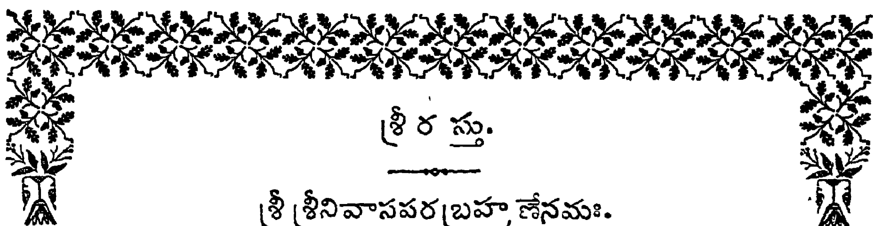
తుక్లమేవాజరామరమ్ ॥ ౨౯ ॥ బాలోయువాథవృద్ధోవా దరిద్రోదుర్భగోపివా । పురాణజ్ఞస్సదావన్ద్యస్సపూజ్యస్సుకృతాత్మభిః ॥ ౩౦ ॥ నీచబుద్ధింనకుర్వీత పురాణజ్ఞేకదాచన । యస్యవక్త్రోద్గతావాణీ కామధేనుశ్శరీరిణామ్ ॥ ౩౧ ॥ భవకోటిసహస్రేషు భూత్వాభూత్వాఽవసీదతామ్ । యోదదాత్యపునరావృత్తిం కోన్యస్తస్మాత్పరోగురుః ॥ ౩౨ ॥ వ్యాసాసనసమారూఢో యదాపౌరాణికోద్విజః । ఆసమాప్తేఃప్రసఙ్గస్య నమస్కార్యోన్నకస్యచిత్ ॥ ౩౩ ॥ నదుర్జనసమాకీర్ణే నశూద్రశ్వాపదావృతే । దేశేనద్యూతసదనే వదేత్పుణ్యకథాంసుధీః ॥ ౩౪ ॥ సుగ్రామేసుజనాకీర్ణే సుక్షేత్రే దేవతాలయే । పుణ్యేవాఽథనదీతీరే వదేత్పుణ్యకథాంసుధీః ॥ ౩౫ ॥ శ్రద్ధాభక్తిసమాయుక్తా నాన్యకార్యేషులాలసాః । వాగ్యతాశ్శుచయోవ్యగ్రా శ్రోతారఃపుణ్యభాగినః ॥ ౩౬ ॥ అభక్త్యాయేకథాంపుణ్యాం శృణ్వన్తిమనుజాధమాః । తేషాంపుణ్యఫలంనాస్తిదుఃఖంజన్మనిజన్మని ॥ ౩౭ ॥ పురాణంయేచసంపూజ్య తామ్బూలాద్యైరుపాయనైః । శృణ్వన్తిచకథాంభక్త్యా నదరిద్రానపాపినః ॥ ౩౮ ॥ కథాయాంకథ్యమానాయాం యేగచ్ఛన్త్యన్యతోనరాః । భోగాన్తరేప్రణశ్యన్తి తేషాందారాశ్చసమ్పదః ॥ ౩౯ ॥ సోష్ణీషమస్తకాయేచకథాంశృణ్వన్తిపావనీమ్ । తేబలాకాఃప్రజాయన్తే పాపినోమనుజాధమాః ॥ ౪౦ ॥ తామ్బూలంభక్షయన్తోయేకథాంశృణ్వన్తిపావనీమ్ । శ్వవిష్ఠాంభక్షయన్త్యేతే నరకేచపతన్తిహి ॥ ౪౧ ॥ యేచతుఙ్గాసనారూఢాః కథాంశృణ్వన్తిడామ్భికాః । అక్షయాన్నరకాన్భుక్త్వా తేభవన్త్యేవవాయసాః ॥ ౪౨ ॥ యేచవీరాసనారూఢా యేచసింహాసనస్థితాః । శృణ్వన్తిసత్కథాంతేవై భవన్త్యర్జునపాదపాః ॥ ౪౩ ॥ అసమ్ప్రణమ్యశృణ్వన్తో విషవృక్షాభవన్తిహి । తథాశయానాశ్శృణ్వన్తో భవన్త్యజగరాహితే ॥ ౪౪ ॥ యశ్శృణోతికథాంవక్తుస్సమానాసనసంస్థితః । గురుతల్పసమంపాపం సంప్రాప్యనరకంవ్రజేత్ ॥ ౪౫ ॥ యేనిన్దన్తిపురాణజ్ఞం సత్కథాంపాపహారిణీమ్ । తేవైజన్మశతంమర్త్యాశ్శునకాశ్చభవన్తిహి ॥ ౪౬ ॥ కథాయాంకీర్త్యమానాయాం యేవదన్తిదురుత్తరమ్ । తేగర్దభాఃప్రజాయన్తేకృక

లాసాన్తతఃపరమ్ ॥ ౪౭ ॥ కదాచిదపియేపుణ్యాం నశృణ్వన్తికథాంన రాః । తేభుక్త్వానరకాన్ఘోరాన్ భవన్తివనసూకరాః ॥ ౪౮ ॥ కథాయాం కీర్త్యమానాయాం విఘ్నంకుర్వన్తియేనరాః । కోట్యబ్దంనరకాన్భుక్త్వా భవన్తిగ్రామసూకరాః ॥ ౪౯ ॥ యేకథామనుమోదన్తేకీర్త్యమానాం నరోత్తమాః । అశృణ్వన్తోఽపితేయాన్తి శాశ్వతంపరమంపదమ్ ॥ ౫౦॥ యేశ్రావయన్తిమనుజాః పుణ్యాంపౌరాణికీంకథామ్ । కల్పకోటిశతం సాగ్రం తిష్ఠన్తిబ్రహ్మణఃపదే ॥ ౫౧ ॥ ఆసనార్థంప్రయచ్ఛన్తి పురాణజ్ఞస్య యేనరాః । కమ్బళాజినవాసాంసి తథామఞ్చకమేవవా ॥ ౫౨ ॥ స్వర్గ లోకంసమాసాద్య భుక్త్వాభోగాన్యథేప్సితాన్ । స్థిత్వాబ్రహ్మాదిలోకే షు పదంయాన్తినిరామయమ్ ॥ ౫౩ ॥ పురాణస్యప్రయచ్ఛన్తి యేచసూత్రంనవంవరమ్ । భోగినోజ్ఞానసంపన్నాస్తేభవన్తిభవేభవే ॥ ౫౪ ॥ యే మహాపాతకైర్యుక్తా హ్యుపపాతకినశ్చయే । పురాణశ్రవణాదేవ తేయాన్తిపరమంపదమ్ ॥ ౫౫ ॥ వేఙ్కటాద్రేస్తుమాహాత్మ్యం శ్రుత్వా ఋషయస్తతః । వ్యాసప్రసాదసంపన్నం సూతంపౌరాణికోత్తమమ్ ॥ ౫౬॥ పూజయిత్వాయథాన్యాయం ప్రహర్షమతులంగతాః ॥ ౫౭ ॥ ... *

ఇతి శ్రీస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సర్వతీర్థ
మహిమోపసంహారపూర్వక పురాణశ్రవణప్రక్రియా
ద్యనువర్ణనంనామ సప్తదశోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కన్దపురాణే ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్త సప్త
దశాధ్యాయాత్మకశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పరః ప్రథమోభాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

అథస్కన్దపురాణాన్తర్గత కటాహతీర్థమాహాత్మ్యప్రతిపాదక
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య పరద్వితీయభాగప్రారమ్భః.

కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఋషయః॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాంతపారగ । శ్రీవేఙ్క
టాచలే తీర్థంకటాహాఖ్యంసుపావనం ॥ ౧ ॥ శ్రూయతేతస్యమాహాత్మ్యం
ఘుష్యతేచజగత్త్రయే । అస్మాకమేతద్బ్రూహిత్వం కృపయావ్యాసశా
సిత ॥ ౨ ॥ పురావై నారదశ్శ్రీమాన్ బ్రహ్మపుత్రో మహానృషిః । దిష్ట్యా
వై నైమిశారణ్యంసంప్రాప్తోద్విజసత్తమః ॥ ౩ ॥ తదానీంబ్రహ్మపుత్రంత
మర్ఘ్యపాద్యాదిభిశ్శుభైః । పూజయిత్వాయథాన్యాయం పవిత్రేచకు
శాసనే ॥ ౪ ॥ సన్నివేశ్యమహాభక్త్యా వినయానతకన్ధరాః । ప్రణమ్య
ప్రార్థయామాసు రిమేసర్వేమహర్షయః ॥ ౫ ॥ త్వాంవినానారదశ్రీమ
న్నస్మాకంభువనత్రయే । ధర్మోపదేశకఃకశ్చిన్నాస్తినాస్తిమహర్షిషు॥ ౬॥
వేఙ్కటాద్రౌమహాపుణ్యే సర్వదేవనిషేవితే । వైకుంఠాదాగతేదివ్యే
సిద్ధగంధర్వసేవితే ॥ ౭ ॥ కటాహతీర్థమాహాత్మ్యం వర్ణయాద్యవనౌక
సాం ॥ శ్రీనారదః ॥ శృణుధ్వమృషయస్సర్వే శౌనకాద్యామహౌజసః॥
౮ ॥ కటాహతీర్థమాహాత్మ్యంకోవేత్తిభువనత్రయే । మహాదేవోవిజానా
తితస్యతీర్థస్యవైభవం ॥ ౯ ॥ యానికానిచపుణ్యానిబ్రహ్మాండాంతర్గతాని
వై । తానిగంగాదితీర్థానిస్వపాపపరిశుద్ధయే ॥ ౧౦ ॥ కటాహతీర్థసేవాం
చకుర్వంతిద్విజసత్తమాః । బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రాశ్చేత
రజాతయః ॥ ౧౧ ॥ స్పృశంతితజ్జలమితినపిబేద్యోవిమూఢధీః । సహిచం
డాలతాంప్రాప్య కుంభీపాకేపతిష్యతి ॥ ౧౨ ॥ బ్రహ్మచారీగృహస్థోవా
వానప్రస్థోయతీశ్వరః । సేవయాతస్యతీర్థస్య ప్రాప్నోతిపరమంపదం ॥
౧౩ ॥ శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు తస్యతీర్థప్రశంసనం । బహుధావర్ణ్యతేపుం
చ మహాపాతకనాశనం ॥ ౧౪ ॥ అత్యద్భుతతరంవిప్రా స్సర్వలోకైకపా

వనం। బ్రహ్మహత్యాఽయుతంచాపి సురాపానాయుతంతథా ॥ ౧౫ ॥ అ
యుతంగురుదారాణాం గమనంపాపకారణం । స్తేయాయుతంసువర్ణా
నాం తత్సంసర్గాశ్చకోటిశః ॥ ౧౬ ॥ శీఘ్రంవిలయమాయాంతి తస్యతీర్థ
స్యసేవయా । యానినిష్కృతిహీనాని పాపానివివిధానిచ ॥ ౧౭ ॥ తాని
సర్వాణినశ్యంతి తీర్థస్యాస్యనిషేవణాత్ । ఇదంతీర్థంమహాపుణ్యం భగవ
త్పాదనిస్సృతం ॥ ౧౮ ॥ కుష్ఠాదిరోగయుక్తోయః ప్రత్యహంచపిబేదిదం।

కటాహతీర్థమహిమాశ్రద్ధాళూనాంమహానరకప్రాప్తికథనమ్.

సోపిరోగవిహీనస్సన్విష్ణులోకంచగచ్ఛతి ॥ ౧౯ ॥ భగవాన్ శంకరోదే
వో రహస్యానుభవేపురా । పార్వత్యైకథయామాస తస్యతీర్థస్యవైభ
వం ॥ ౨౦ ॥ ఉక్తేష్వేతేషుసందేహో నకర్తవ్యఃకదాచన । అర్థవాదోఽ
యమితిచనవక్తవ్యంకదాచన ॥ ౨౧ ॥ యేఽర్థవాదమిమంబ్రూయు స్తే
షాంవైనాస్తికాత్మనాం । జిహ్వాగ్రేపరశుంతప్తం ప్రక్షిపంతిచకింకరాః॥
౨౨ ॥ తస్మాత్కటాహతీర్థంతు సేవనీయంప్రయత్నతః । సర్వదుఃఖప్రశ
మన మపవర్గఫలప్రదం ॥ ౨౩ ॥ యత్రపీత్వానరోభక్త్యా సర్వాన్కామా
నవాప్నుయాత్ । ఏవముక్త్వామహాభాగః కాశీంత్రైలోక్యపావనీమ్॥
౨౪ ॥ సంప్రాప్తోనారదశ్శ్రీమాన్ సూతపౌరాణికోత్తమ । సంక్షేపతశ్చ
భగవాన్నైమిశేయ్యుక్తవాన్ ఖలు ॥ ౨౫॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామః క
టాహస్యచవైభవం।సువిస్తరేణచాస్మాకం వదసూతదయారసాత్ ॥ ౨౬॥

కటాహతీర్థపానక్రమః.

శ్రీసూతః ॥ భోభోతపోధనాస్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । కటాహతీర్థమా
హాత్మ్యం శృణుధ్వంద్విజసత్తమాః ॥ ౨౭ ॥ కటాహతీర్థంభోవిప్రాస్సర్వ
లోకేషువిశ్రుతం । సర్వసంపత్కరంశుద్ధం సర్వపాపప్రణాశనం ॥ ౨౮॥
దుస్స్వప్ననాశనంహ్యేత న్మహాపాతకనాశనం । మహావిఘ్నప్రశమనంమ
హాశాంతికరంనృణాం ॥ ౨౯ ॥ స్మృతిమాత్రేణయత్పుంసాం సర్వపాపని
షూదనం । మంత్రేణాష్టాక్షరేణైవ పిబేత్తీర్థంమనోహరం॥ ౩౦ ॥ అథ
వాకేశవాద్యైశ్చ నామభిర్వాపిబేజ్జలం । యద్వానామత్రయేణాపి పిబే
త్తీర్థంశుభప్రదం ॥ ౩౧॥ అహోస్విద్వేఙ్కటేశస్య మంత్రేణాష్టాక్షరేణ
వై।పిబేత్కటాహతీర్థంతద్భుక్తిముక్తిప్రదాయకం॥౩౨॥ వినామంత్రేణ

యోఽవిప్రస్సంపిబేత్తీర్థముత్తమం । పాపంమేనాశయక్షిప్రం జన్మాంతరకృతంమహత్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాసపిబేన్నిత్యం మోక్షమార్గైకసాధనం । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వరాహశ్రీశదర్శనం ॥ ౩౪ ॥ కటాహతీర్థంపానంచత్రయంత్రైలోక్యదుర్లభం । బహునాకిమిహోక్తేనబ్రహ్మ

కేశవాఖ్యద్విజవృత్తాన్తః.

హత్యాదినాశకం ॥ ౩౫ ॥ పురాకశ్చిద్ద్విజోమోహాత్కేశవాఖ్యోబహుశ్రుతః । హత్వాఖడ్గేనదుర్బుద్ధ్యా బ్రహ్మహత్యామవాప్తవాన్ ॥ ౩౬ ॥ సోపితస్మిన్మహాతీర్థే పీత్వాజలమనుత్తమం । కేశవాఖ్యోమహాపాపీ విముక్తోబ్రహ్మహత్యయా ॥ ౩౭ ॥ ఋషయః ॥ కస్యపుత్రః కేశవాఖ్యఃకథంప్రాప్తోభయంకరీం । బ్రహ్మహత్యామతిక్రూరామస్మాకంవక్తుమర్హసి ॥ ౩౮ ॥ శ్రీసూతః॥ తుంగభద్రాతటేరమ్యే గంధర్వైరుపసేవితే । అగ్రహారోమహానాసీ ద్వేదాఢ్యఇతినామతః ॥ ౩౯ ॥ తస్మిన్వేదపురేరమ్యే బ్రాహ్మణావేదపారగాః । శబ్దశాస్త్రపరాస్సర్వే జ్యోతిశ్శాస్త్రప్రవర్తకాః ॥ ౪౦ ॥

గణికాలమ్పటస్యకేశవద్విజస్య బ్రహ్మహత్యాప్రాప్తిక్రమః.

మీమాంసతర్కశాస్త్రజ్ఞా స్సర్వేవేదాంతవాదినః । ధర్మశాస్త్రేషునిరతాఅన్నదానపరాస్సదా ॥ ౪౧ ॥ పుత్రవంతశ్చ తేసర్వే హ్యగ్రహారేమహాజనాః । వేదాఢ్యేహ్యగ్రహారేవై పద్మనాభఇతిశ్రుతః ॥ ౪౨ ॥ తస్యపుత్రః కేశవాఖ్య స్సర్వకర్మబహిష్కృతః । మాతరంపితరంత్యక్త్వా భార్యామపిపతివ్రతాం ॥ ౪౩ ॥ సర్వదాగణికాసక్తో వేశ్యాగారంవివేశహ । దినద్వయేచతాంవేశ్యా మనుభూయద్విజస్తతః ॥ ౪౪ ॥ నిష్కద్వయంప్రదాతవ్యంహస్తేదత్వాయథాసుఖం । వేశ్యయాచతయాత్యక్తస్తత్సంయోగైకతత్పరః ॥ ౪౫ ॥ ఇతస్తతశ్చోరయిత్వా బహుద్రవ్యాణిసన్తతం । దత్వాతయాచిరంరేమే తద్గృహేబుభుజేచసః ॥ ౪౬ ॥ ఏకేనచషకేణాసౌతయాసహాసురాంపపౌ । సకదాచిత్కరాత్రైస్తుద్రవ్యంహర్తుంయయౌద్విజః ॥ ౪౭ ॥ విప్రస్యకస్యచిద్గేహే సోపికైరాతవేషధృత్ । కేశవోవిప్రబంధుర్వై సాహసీఖడ్గహస్తవాన్ ॥ ౪౮ ॥ తద్గృహస్వామినంవిప్రం హత్వాఖడ్గేనసాహసాత్ ॥ ౪౯ ॥ సమాదాయబహుద్రవ్యం వేశ్యాగారంవివేశహ । తంయాంతమనుయాతిస్మబ్రహ్మహత్యాభయం

కరీ ॥ ౫౦ ॥ నీలవస్త్రధరాభీమా భృశరక్తశిరోరుహా । గర్జంతీసాట్టహాసంసాకంపయంతీచరోదసీ ॥ ౫౧ ॥ అనుద్రుతస్తయావిప్రో బభ్రామజగతీతలే ॥ ఏవంభ్రమన్ధరాంసర్వాం విప్రబంధుర్దురాత్మవాన్ ॥౫౨॥ స్వగ్రామంప్రయయౌభీత్యాశౌనకాద్యామహౌజసః । అనుద్రుతస్తయాభీతః ప్రయయౌస్వనికేతనం ॥ ౫౩ ॥ బ్రహ్మహత్యాప్యనుద్రుత్య తేనసాకంగృహంయయౌ । జనకంరక్షరక్షేతి కేశవశ్శరణంయయౌ ॥ ౫౪ ॥ మాభైషీరితిసంప్రోచ్యపితారక్షితుముద్యతః । క్రూరైనంబ్రహ్మహత్యాసా

స్వసుతరక్షణోద్యుక్తంపద్మనాభమ్ప్రతిబ్రహ్మహత్యోక్తిః.

జనకంప్రత్యభాషత ॥ ౫౫ ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ మైనంత్వంప్రతిగృహ్ణీష్వపద్మనాభద్విజోత్తమ।అయంసురాపీస్తేయీచబ్రహ్మహాచాతిపాతకీ ॥౫౬॥ మాతృద్రోహీపితృద్రోహీ భార్యాత్యాగీచదుష్టధీః । గణికాసక్తచిత్తశ్చ హ్యేనంముంచదురాత్మకం ॥౫౭॥ గృహ్ణాసిచేత్సుతంవిప్రమహాపాతకినంవృథా। త్వద్భార్యామస్యభార్యాంచత్వాంచపుత్రమిమంద్విజ॥ ౫౮॥ భక్షయిష్యామివంశంచ తస్మాన్ముంచదురాత్మకం । ఇమంత్యజసిచేత్పుత్రం యుష్మాన్ముంచామిసాంప్రతం ॥౫౯॥ నైకస్యార్థేకులంహంతుమర్హసిత్వంమహామతే। ఇత్యుక్తస్సతయాతత్రపద్మనాభోఽబ్రవీచ్చతాం ॥౬౦॥ పద్మనాభః ॥ బాధతేమాంసుతస్నేహః కథంపుత్రంపరిత్యజే । బ్రహ్మహత్యాతదాకర్ణ్యపద్మనాభంతమబ్రవీత్ ॥౬౧॥ బ్రహ్మహత్యా॥ పుత్రోయంపతితోభూత్తే వర్ణాశ్రమబహిష్కృతః । పుత్రేస్మిన్మాకురుస్నేహం నిందితంతస్యదర్శనం ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మహత్యాసా పద్మనాభస్యపశ్యతః॥ హాస్తేనప్రజహారాస్యసుతంకేశవనామకం ॥ ౬౩ ॥ రురోదతాతతాతేతిజనకం ప్రబ్రువన్ముహుః । రురుదుర్జనకోమాతా భార్యాతస్య

పద్మనాభమ్ప్రతిభరద్వాజకథితకేశవహత్యావిముక్త్యుపాయః

దురాత్మనః ॥ ౬౪ ॥ తస్మిన్కాలేమహాభాగో భరద్వాజోమహామునిః । దిష్ట్యాసమాయయౌయోగీ శౌనకాద్యామహౌజసః ॥ ౬౫ ॥ పద్మనాభోథతందృష్ట్వా భరద్వాజంమహామునిం । స్తుత్వాప్రణమ్యశరణంయయాచేపుత్రకారణాత్ ॥ ౬౬ ॥ భరద్వాజమహాభాగ సాక్షాద్విష్ణుస్త్వంశకోభవాన్ । త్వద్దర్శనమపుణ్యానాం భవితానకదాచన ॥ ౬౭ ॥ బ్ర

హ్మహాచసురాపీచ స్తేయాచాభూత్సుతోమమ । పుత్రంప్రవర్తమా
యాతాబ్రహ్మహత్యాభయంకరీ ॥ ౬౮ ॥ భూయాద్యథామేపుత్రోయం
మహాపాతకమోచితః॥ ఘోరేయంబ్రహ్మహత్యాచయథాశీఘ్రంలయం
వ్రజేత్ ॥ ౬౯ ॥ తముపాయంవదస్వాద్య మమపుత్రేదయాంకురు । ఏ
కఏవహిపుత్రోమే నాన్యోస్తితనయోమునే ॥ ౭౦ ॥ సుతేమృతేతు
వంశోమే సముచ్ఛిద్యేతమూలతః । తతఃపితృభ్యఃపిండానాం దాతా
పినభవేద్ధ్రువం ॥ ౭౧ ॥ తతఃకృపాంకురుష్వత్వమస్మాసుభగవన్మునే । ఇ
త్యుక్తస్సభరద్వాజ స్స్వామినారాయణాంశకః ॥ ౭౨ ॥ ధ్యాత్వాతు
సుచిరంకాలం పద్మనాభంవచోబ్రవీత్ ॥ భరద్వాజః॥ పద్మనాభకృతం
పాపమతిక్రూరంసుతేనతే ॥ ౭౩ ॥ నాస్యపాపస్యశాంతిస్స్యాత్ ప్రాయ
శ్చిత్తాయుతైరపి । తథాపితేసుతస్యాహమస్యపాపస్యశాంతయే ॥ ౭౪ ॥
ప్రాయశ్చిత్తంవదిష్యామి పద్మనాభశ్శృణుద్విజ । గంగాయాదక్షిణే
భాగే ద్విశతీయోజనేద్విజ ॥ ౭౫ ॥ పూర్వాంభోధేఃపశ్చిమేతు పంచ
భిర్యోజనైర్మితే । సువర్ణముఖరీతీరేచోత్తరేక్రోశమాత్రకే ॥౭౬॥
వేంకటాద్రిరితిఖ్యాతస్సర్వలోకనమస్కృతః॥ మేరుపుత్రోమహాపుణ్యస్స
ర్వదేవాభివందితః ॥ ౭౭ ॥ వైకుంఠల్లోకాదానీతో విష్ణోఃక్రీడాచలోమ
హాన్ । గరుత్మతావేగవతాస్వర్ణముఖ్యాస్తటేశుభే ॥ ౭౮ ॥ వర్తతేదే
వసంఘైశ్చ ఋషిసంఘైశ్చపూజితః । తస్మిన్వేంకటశైలేంద్రే సాక్షాన్నా
రాయణస్స్వయం ॥ ౭౯ ॥ లక్ష్మీదేవ్యాచభూదేవ్యానీళాదేవ్యాసమావృ
తః । వర్తతేవేంకటేశస్సాక్షాన్మోక్షప్రదాయకః ॥౮౦॥ తస్యవేంకటనా
థస్యహ్యాలయస్యతథోత్తరే । కటాహతీర్థంవిప్రేంద్ర వర్తతేమంగళప్ర
దం ॥౮౧॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపఘ్నం వాంఛితార్థప్రదాయకం।సుతేనసా
కంవిప్రేంద్రపిబతీర్థంమనోహరమ్ ॥ ౮౨ ॥ భరద్వాజస్యవాక్యంతచ్ఛ్రు
త్వావైవేదసమ్మితం।శిరసాతంప్రణమ్యాథయయౌవేఙ్కటపర్వతం॥౮౩॥

భరద్వాజోక్త్యాకటాహతీర్థపానేన కేశవస్యబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః

తంగత్వావేఙ్కటంశైలం స్వామిపుష్కరిణీజలే । సుతేనసాకంవిప్రేం
ద్ర స్సస్నౌనియమపూర్వకం ॥ ౮౪ ॥ వరాహస్వామినంనత్వా శ్రీని
వాసాలయంగతః । ప్రదక్షిణంతతఃకృత్వావిమానంసంప్రణమ్యచ ॥౮౫॥

పద్మనాభోఽథపుత్రేణ కేశవేనదురాత్మనా । పపౌకటాహతీర్థంతద్బ్ర
హ్మహత్యాదినాశకం ॥ ౮౬ ॥ తదానీంబ్రహ్మహత్యాసా శీఘ్రమేవ
లయంగతా । అనన్తరంతతోగత్వా వేఙ్కటేశంకృపానిధిం ॥ ౮౭ ॥
పుత్రేణసహవిప్రేంద్రః పద్మనాభోదదర్శసః । తదాప్రాదురభూద్దేవో
వేఙ్కటేశోదయానిధిః ॥ ౮౮ ॥ కటాహతీర్థపానేనతోషితోవాక్యమబ్ర
బ్రహ్మహత్యావిముక్తసుతసహితపద్మనాభమ్ప్రతిభగవదుక్తిః
వీత్ ॥శ్రీభగవాన్॥ పద్మనాభమహాబుద్ధేవేదవేదాంతపారగ ॥ ౮౯ ॥
భరద్వాజస్యవాక్యేన ప్రాప్యవేఙ్కటపర్వతం । కటాహతీర్థంత్వంపీత్వా
కృతార్థోఽసినసంశయః ॥ ౯౦ ॥ తవపుత్రఃకేశవాఖ్యో విముక్తోబ్రహ్మహ
త్యయా।తస్మాత్కటాహతీర్థంతుసేవనీయంప్రయత్నతః ॥౯౧॥ తస్మింస్తీ
ర్థేమహాభాగ పీత్వాజలమనుత్తమం । పాపినోఽపికృతార్థాస్స్యు స్సత్యంస
త్యంనసంశయః ॥౯౨॥ మామకంలోకమాగత్యసుఖీభవమహామతే । ఇ
త్యుక్త్వావేఙ్కటేశోఽసౌ వన్తర్ధానంగతస్తతః ॥ ౯౩ ॥ శ్రీసూతః॥ తస్మా
త్తపోధనాస్సర్వే శౌనకాద్యామహౌజసః । కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమి
తిహాససమన్వితం ॥౯౪॥ యథాశ్రుతంమయాసమ్యక్తథోక్తంభవతాం
ద్విజాః ॥౯౫॥ ... ... *

ఇతిస్కన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే సూతశౌనకసంవాదే
కటాహతీర్థప్రశంసానామసప్తత్రింశోఽధ్యాయః.

ఇత్థంస్కన్దపురాణే ప్రథమప్రభృతిసప్తదశపర్యన్త సప్తదశాధ్యా
యాత్మకసప్తత్రింశాధ్యాయాత్మకౌ శ్రీవేఙ్కటాచలమా
హాత్మ్యపరాభాగౌ సమాప్తిమగమతామ్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకఃపుమాన్ ।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥

స్కన్దపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య
పరసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ౧౮.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ స్కాన్దపురాణాన్తర్గత

సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణ నిధయే నిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్॥

అర్జునతీర్థయాత్రాక్రమః.

పావనే నైమిశారణ్యే శౌనకాద్యామహర్షయః । చక్రిరే లోకర
క్షార్థం సత్రం ద్వాదశవార్షికం ॥ ౧ ॥ తానభ్యగచ్ఛత్కథకో వ్యాసశి
ష్యో మహామతిః । మునిరుగ్రశ్రవానామ రోమహర్షణసంభవః ॥ ౨ ॥ స
మ్యగభ్యర్చిత స్తేషాం సూతః పౌరాణికోత్తమః । కథయామాస తద్దివ్యం
పురాణం స్కాన్దనామకం ॥ 3 ॥ సృష్టిసంహారవంశానాం వంశానుచరి
తస్యచ । కథామన్వంతరాణాంచ విస్తరం సన్న్యవేదయత్ ॥ ౪ ॥ తథా
తీర్థప్రభావాంస్తు శ్రుత్వా తే మునిపుంగవాః । ఊచిరే వచనం సూతం కథా
శ్రవణకాంక్షయా ॥ ౫ ॥ ఋషయః ॥ తీర్థానామిహ సర్వేషాం ప్రభావః
కథిత స్త్వయా । నదీనాం పర్వతానాంచ క్షేత్రాణాం సరసామపి ॥ ౬ ॥ నిదే
శాత్పద్మగర్భస్య సువర్ణముఖరీ నదీ । నీతా భువమగస్త్యేన వ్యాఖ్యాతా భ
వతాఽనఘ ॥ ౭ ॥ తదుత్పత్తిప్రభావంచ తీర్థానాం స్తత్సమాశ్రయాన్ ।
శ్రోతుం సంప్రీతిరుత్పన్నా తన్నో వక్తుం త్వమర్హసి ॥ ౮ ॥ ప్రణమ్య శమ్భుం
నందీశం షడాస్యం వ్యాసమేవచ । మునిభిః ప్రార్థిత స్సూత స్తదా వక్తుం
ప్రచక్రమే ॥ ౯ ॥ శ్రీసూతః ॥ సాధుపృష్టం మహాభాగా భవద్భిర్మంగళావ
హం । ఆఖ్యానమేతదామ్నాయ శ్రవణోద్భూతసిద్ధిదం ॥ ౧౦ ॥ శృణు

తావహితాదివ్యాం కథాంకల్మషనాశినీం । భరద్వాజేనకథితాం పార్థా
యకథయామివః ॥ ౧౧ ॥ అవాప్యద్రుపదాత్ప్రాజ్ఞా యాజ్ఞసేనీంపృథా
సుతాః । ధృతరాష్ట్రనిదేశేన జగ్ముఃకరిపురంశుభం ॥ ౧౨ ॥ భీష్మేణచాం
బికేయేన తత్రసమ్మానితాస్తదా । దుర్యోధనాదిభిస్సార్ధం న్యవసన్పంచ
వత్సరాన్ ॥ ౧౩ ॥ తతోఽనుశిష్టోభీష్మాద్యైర్ధృతరాష్ట్రోమహాయశాః ।
సర్వేషాంకులవృద్ధానాం వాసుదేవస్యచాగ్రతః ॥ ౧౪ ॥ ప్రదదౌపాం
డుపుత్రేభ్యస్తత్సేవాహృష్టమానసః । సార్ధరాజ్యంపురవరం ఖాండవప్ర
స్థసంజ్ఞికం ॥ ౧౫ ॥ ఆమంత్ర్యపాండుతనయా ధృతరాష్ట్రాదికాన్కు
రూన్ । జగ్ముస్తత్ఖాండవప్రస్థం పురంకృష్ణసమన్వితాః ॥ ౧౬ ॥ ఇన్ద్రప్ర
స్థాహ్వయేతత్ర రచితేవిశ్వకర్మణా । వసన్పురేఽశిషత్పృథ్వీం సానుజో
ధర్మనందనః ॥ ౧౭ ॥ గతేకృష్ణేనిజపురం నారదస్యానుశాసనాత్ । ప్రతి

అర్జునతీర్థయాత్రోపోద్ఘాతః.

జ్ఞాంచక్రిరేపార్థా ధర్మజ్ఞాద్రౌపదీంప్రతి ॥ ౧౮ ॥ యథాక్రమేణసాకృ
ష్ణావర్షమేకైకమాదరాత్ । ఏకైకస్యగృహేతిష్ఠేత్ప్రతినిర్ణయపూర్వ
కం ॥ ౧౯ ॥ యఃపశ్యేత్తాంపరగృహే స్థితాంపాంచాలనందినీం । తేనైక
హాయనమితం విధేయంతీర్థసేవనం ॥ ౨౦ ॥ ఏవంకృతప్రతిజ్ఞాస్తే పాండు
భూపాలనందనాః । వ్యాపారైర్లోకసామాన్యైర్నిన్యుఃకాలమతంద్రితాః ॥
౨౧ ॥ అథజానపదోవిప్రో రాజగేహాంగణేస్థితః । చుక్రోశబహుధాధే
నుహృతామేతస్కరైరితి ॥ ౨౨ ॥ సమాశ్వాస్యచతంవిప్రం ప్రవివేశధ
నంజయః । ఆయుధానిసమానేతుం త్వరయాశస్త్రమందిరం ॥ ౨౩ ॥ త
త్రాపశ్యత్సమాసీనౌ పాంచాలీధర్మనందనౌ । జానన్నపిప్రతిజ్ఞాంసధనుర్జ
గ్రాహసేషుధి ॥ ౨౪ ॥ సగత్వాతస్కరానాజౌ నిహత్యనృపనందనః । నివ
ర్త్యధేనుంతాంతస్మై దదావిప్రాయసాదరం ॥ ౨౫ ॥ అథవిజ్ఞాపయా
మాస ఫల్గునోధర్మనందనం । తీర్థయాత్రామయాకార్యా సమయోల్లం
ఘనాదితి ॥ ౨౬ ॥ అనుజస్యవచశ్శ్రుత్వాసర్వధర్మవిదాంవరః । ఉవాచవచ
నంధీర స్సాదరంధర్మనందనః ॥ ౨౭ ॥ యుధిష్ఠిరః ॥ గవార్థంబ్రాహ్మణార్థంచ
యద్వదేదనృతంవచః । యదాచరేదసత్కర్మ తత్సత్యంతత్సమంజసమ్ ॥
బ్రాహ్మణార్థంగవార్థంచత్వయాకర్మేదృశంకృతం । తదసద్భావమాప్నో

తి కథంకథయసువ్రత ॥ ౨౯ ॥ ప్రజాపాలననిత్యస్య చోరోపేక్షణశిక్ష
కైః । నూనంఫలంభవేద్రాజ్ఞో బ్రహ్మహత్యాశ్వమేధజం ॥ ౩౦ ॥ అసా
ధ్యాన్వైరిణోజ్ఞాత్వా హ్యవనీశోనభద్రభాక్ । స్వదేశోపప్లవకరా స్తస్క
రాయద్యశిక్షితాః ॥ ౩౧ ॥ అస్మాకంభూభుజాంలోక జాలస్యచహితం
హియత్ । త్వయేదృశంకృతంకర్మ నాస్తిదోషోహ్యతస్తవ ॥ ౩౨ ॥ శ్రీ
సూతః॥ ధర్మపుత్రస్యవచనమాకర్ణ్యరచితాఞ్జలిః । పునర్విజ్ఞాపయామా
స ధర్మనిత్యోధనంజయః ॥ ౩౩ ॥ అర్జునః ॥ మైవంభూపాలవాదీ స్త్వం
స్యాత్ప్రతిజ్ఞాతిలఙ్ఘనం । జానతాధర్మసర్వస్వ ముల్లసద్ధర్మమూర్తినా॥
౩౪ ॥ కృత్యాకృత్యవిదాదక్షేణాత్మనాప్రాక్సమీరితా । నోల్లంఘనీయా
సతతం ప్రతిజ్ఞాపురుషేణహి ॥ ౩౫ ॥ అశక్తానాంగతిస్సేయం యద్బంధు
గురువాక్యతః । ధర్మంత్యజంతిసమయం త్యక్త్వాప్రాక్స్వసమీరితం ॥ ౩౬॥
కృపయాతీర్థగమనా దార్యోయదినివర్తయేత్ । హతప్రతిజ్ఞంమాంలో
కాన్ జల్పతఃకోనివారయేత్ ॥ ౩౭ ॥ మమాపితీర్థయాత్రాయాం కౌతు
కోత్తరళంమనః । కర్తవ్యంచస్మృతంరాజన్ నారదాదిష్టశాసనం॥౩౮॥
తత్ప్రసీదమహారాజ మత్తీర్థగమనోద్యమే । సమ్మాననీయఃప్రభుభి స్సమ
యోహ్యనుజీవినాం ॥ ౩౯ ॥ తథేతిభ్రాతృభిస్సార్థం కృతానుమతిరర్జునః।
అగ్రజంతోషయామాస ప్రణామప్రశ్రయాదిభిః ॥ ౪౦ ॥ యథార్హంభీ
మసేనాదీన్ భ్రాతౄనామంత్ర్యపాండవః । కృతస్వస్త్యయనోభవ్యై
ర్నిర్యయాధరణీసురైః ॥ ౪౧ ॥ పౌరాణికాజ్యౌతిషికా భిషజోధరణీసు
రాః। అనుజగ్ముర్భృత్యగణా శ్శిల్పినస్సూతమాగధాః ॥౪౨॥ యుధిష్ఠిరా
జ్ఞయాతస్య భోగత్యాగక్షమంధనం । గృహీత్వాఽనుయయుస్సిద్ధా

అర్జునస్యగఙ్గాదితీర్థావగాహనపూర్వకసువర్ణముఖర్యాగమనమ్.

స్సభ్యాఃకోశాధికారిణః ॥ ౪౩ ॥ సరాజపుత్రఃప్రథమం ప్రాప్యభాగీరథీం
నదీం । గంగాద్వారంప్రయాగంచ సిషేవేకాశికామపి ॥ ౪౪ ॥ పశ్యం
స్తీర్థానిజాహ్నవ్యా స్తత్తీరోపాంతవర్తినా । ఆససాదసముత్తుంగ కల్లో
లందక్షిణోదధిం ॥౪౫॥ మహానదీంమహాపుణ్యాంప్రసిద్ధంపురుషోత్తమం।
సింహాచలంచసంవీక్ష్య ప్రాప్తవాన్కృతకృత్యతాం ॥ ౪౬ ॥ తతోదదర్శ
కాంతేయః పుణ్యాంగోదావరీనదీం । సమస్తదురితవ్రాత శాతనోత్తీ

ర్ణగౌరవాం ॥ ౪౭ ॥ కృతాభిషేక స్తత్తోయై ర్విధివత్పాండునందనః । ప్ర మోదంవివిధైర్దానై రకరోద్భూసువర్ణకైః ॥ ౪౮ ॥ నదీంమలాపహా ఖ్యాంచ దృష్ట్వామోదంయయౌశుభాం । తతస్సమాససాదాసౌ కృష్ణ వేణీంసరిద్వరాం ॥ ౪౯ ॥ శివస్యనియతావాసం చతుర్ద్వారసమన్వితం। నానాతీర్థగణాకీర్ణం శ్రీపర్వతమవైక్షత ॥ ౫౦ ॥ నదీంపినాకినీంతీర్త్వా గ త్వాదేవర్షిసేవితం । నారాయణప్రియావాస మపశ్యద్వేంకటాచలం॥ ౫౧ ॥ శృంగేఽస్యభూభృతస్తుంగే స్థితంలోకైకనాయకం । అపూజయ ద్ధరింభక్త్యా ప్రసిద్ధంశుభసిద్ధయే ॥ ౫౨ ॥ అవరుహ్యవేంకటమహా ద్రిశృంగత స్సదదర్శసిద్ధమునిసంఘసేవితాం । కలశోద్భవేనమునినాసమాహృ తాం తటినీంసువర్ణముఖరీసమాహ్వయాం ॥ ౫౩ ॥ ....*

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే అర్జున తీర్థయాత్రాగమనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

సువర్ణముఖరీవర్ణనమ్.

తథాసర్వాణితీర్థాని సమాలోక్యాగతస్యచ । ముదంప్రగుణయాం చక్రే సాపార్థస్యమహాపగా ॥ ౧ ॥ యస్యాస్తటనికుంజేషు మోదంతేవ నితాసఖాః । సిద్ధాస్సంసేవితావాతై శ్శీకరాసారశీతలైః ॥ ౨ ॥ యాస ముద్యతహస్తేవ గంగామాకాశవాహినీం । ఆలింగితుంసముత్తుంగైః క ల్లోలైరభ్రసంనిభైః ॥ ౩ ॥ ధూమైరాహుతిసంభూతై స్తరుశాఖోపలంబి భిః । వల్కలైశ్చవిరాజంతే యత్తటాశ్రమభూమయః ॥ ౪ ॥ మునీంద్రై స్సురవర్యైశ్చ స్థాపితానిసమంతతః।యత్తటద్వితయేభాంతి దివ్యలింగాని శూలినః ॥ ౫ ॥ యదీయసైకతావాస విశ్రాంతామానసంసరః । నస్మ రంతినిజావాసం మరాళావిహగోత్తమాః ॥ ౬ ॥ శమితావగ్రహాతంకైః కుల్యాముఖవినిర్గతైః । పుష్ణాతితోయైస్సస్యాని లోకరక్షమాణియా॥ ౭ ॥ చక్రవాకకుచాచంచ ద్వీచీవలివిభూషితా । ఆవర్తనాభిర్విలసత్సై కతశ్రోణిమణ్డలా ॥ ౮ ॥ ప్రఫుల్లపద్మవదనాచలన్మీనయుగేక్షణా । విలస త్ఫేనవసనా హంసయానమనోహరా ॥ ౯ ॥ జలపక్షిరవాలాపా నయ నానందకారిణీ । అపూర్వకామినీరూపా యావిభాత్యంబుధిప్రియా॥౧౦॥

రోధస్యంతరవాహిన్యానద్యాఃప్రాచ్యాంధనంజయః । దదర్శశైలముత్తుం
గంకాళహస్తిసమాహ్వయం ॥ ౧౧ ॥ ఉదగ్రశిఖరాభోగోల్లిఖితాకాశ
మండలం । సప్తపాతాళమూలాధోరూఢమూలోపలాఞ్ఛితం ॥ ౧౨ ॥

అర్జునస్యస్వర్ణముఖరీతీరస్థకాళహస్తీశ్వరాదిసేవాప్రాప్తిః

స్నాత్వాతస్యాంమహానద్యాం తస్మిన్ శైలేసురార్చితం । అపశ్యదర్జునో
దేవంకాళహస్తీశనామకం ॥ ౧౩ ॥ సంపూజ్యచమహాదేవం నగేంద్రత
నయాసఖం । మనసాభక్తియుక్తేన కృతార్థత్వముపేయివాన్ ॥ ౧౪ ॥
తతోమహాగిరౌతస్మిన్నద్భుతైకనికేతనే । చచారాభూతపూర్వాణాంవి
శేషాణాందిదృక్షయా ॥ ౧౫ ॥ సిద్ధానాలోకయామాస వసతోగిరిసా
నుషు । గాయతోదేవదేవస్య చరిత్రాణ్యబలాసఖాన్ ॥ ౧౬ ॥ అప్సరో
లలనాజుష్టాన్ పుష్పాసవమదాకులాన్ । నికుంజేషుసమాసీనాన్ గంధ
ర్వానైక్షతాదరాత్ ॥ ౧౭ ॥ వివిక్తేషుప్రదేశేషుశివధ్యానపరాయణాన్ ।
అపశ్యద్యోగినోదివ్యానాదరానందశాలినః ॥ ౧౮ ॥ ప్రశాంతాన్యాశ్రమ
పదాన్యవైక్షతసమంతతః । బలినీవారవిలసద్ద్వారభూమీనిపాణ్డవః ॥
౧౯ ॥ నిరాహారాన్వాయుభుజః పర్ణాదానాతపాశనాన్ । శాంతానా
లోకయామాస మునీన్నియమితేంద్రియాన్ ॥ ౨౦ ॥ ముదంవితేనిరేత
స్యనేత్రయోఃకమలాకరాః । ఫుల్లసౌగంధికామోదసంవాసితదిగంతరాః ॥
౨౧ ॥ మృగయాసంభృతధియాచరతోఽధిజ్యకార్ముకాన్ । దదర్శాన్వేషి

అర్జునస్యసువర్ణముఖరీతీరస్థభరద్వాజాశ్రమగమనమ్.

తమృగాన్కిరాతాన్వనితాసఖాన్ ॥ ౨౨ ॥ తతోదక్షిణదిగ్భాగేచరన్న
ద్రేర్మనోహరే । పుణ్యమాశ్రమమద్రాక్షీద్భరద్వాజస్యకౌరవః ॥ ౨౩ ॥
కదళీనారికేళామ్రకోలచంపకచందనైః । తక్కోలాశోకహింతాళ తాళ
కేతకిదాడిమైః ॥ ౨౪ ॥ జంబూకదంబకతకఖదిరార్జునపాటలైః ।
నాగపున్నాగసరళదేవదారుకరంజకైః ॥ ౨౫ ॥ లవంగలుంగలవలీ
ప్రియంగుతిలకైరపి । విభీతశ్రీఫలాశ్వత్థమధూకప్లక్షకేసరైః ॥ ౨౬ ॥
పూగజంబీరనారంగనిమ్బామలకకౌశికైః । అన్యైశ్చఫలపుష్పాఢ్యైశ్శో
భితంధరణీరుహైః ॥ ౨౭ ॥ వాసంతీకుందజాత్యాది లతాభిఃపరివేష్టితం ।
అపూర్వసౌరభాకృష్టభ్రమరాభిస్సమంతతః ॥ ౨౮ ॥ చక్రవాకబకక్రౌం

చ హంసకారండవాశ్రితైః । సౌగంధికోత్పలాంభోజ కైరవౌఘవిరాజి
తైః ॥ ౨౯ ॥ సరోభిరమృతస్యంది మధురస్ఫారవారిభిః । సమాపాదితల
క్ష్మీకంకౌతుకైకనికేతనం ॥ ౩౦ ॥ సింహదంతావళవ్యాఘ్ర తరక్షురు
రురంకుభిః । మృగైరన్యైస్సమాకీర్ణమన్యోన్యహితకారిభిః ॥ ౩౧ ॥ జిత
చైత్రరథోద్యానమధరీకృతనందనం । అతివాఙ్మనసోదారంపరమానంద
కారణం ॥ ౩౨ ॥ శివాగమానాందివ్యానా మర్థజాతమనుత్తమం । ప్ర
కాశయన్తి శాఖానాంయత్రమంజుగిరశ్శుకాః ॥ ౩౩ ॥ యస్మిన్హుతా
శనోదారధూమశ్యామలితంనభః । అకాలజలదభ్రాంతిమాతనోతిశిఖం
డినాం ॥ ౩౪ ॥ యస్మిన్విహారశ్రాంతానాంసింహానాంస్వేచ్ఛయాగతాః।
నిర్వాపయంతిగాత్రాణి కరిణఃకరశీకరైః ॥ ౩౫ ॥ తదాశ్రమపదంపశ్యన్
విస్మయాక్రాంతమానసః । ప్రభావంపాండుతనయఃప్రశశంసతపస్వినాం॥
౩౬ ॥ నివార్యతత్రతత్రైవ సకలాననుజీవినః । మిత్రైర్ద్విప్రవరైస్సా

అర్జునకృతభరద్వాజసేవాక్రమః.

ర్ధంప్రవివేశతమాశ్రమమ్ ॥ ౩౭ ॥ అగ్రేదదర్శకౌంతేయస్స్ఫురత్పావకతే
జసం । భరద్వాజంమునివరైరనేకైఃపరివారితం ॥ ౩౮ ॥ భస్మానులిప్త
సర్వాంగం మృగచర్మోత్తరీయకం । నవవారిదసంవీతం కైలాసమివభా
స్వరం ॥ ౩౯ ॥ జటాభిర్లంబమానాభి ర్భాస్వంతంస్వర్ణకాంతిభిః । స్థిర
విద్యుల్లతాకీర్ణమివశారదనీరదం ॥ ౪౦ ॥ శ్రుతిస్మృతిపురాణార్థైరేకీభూ
యసమాగతైః । అంగీకృతమివాకారందివ్యజ్ఞానశుభాస్పదం ॥ ౪౧ ॥ ధృతి
క్షాంతిదయాతుష్టిశాంతిభిర్నిత్యసేవితం । ప్రియాభిరివరక్తాభి రఖండ
బ్రహ్మవర్చసం ॥ ౪౨ ॥ ఉపగమ్యాశనైఃపార్థస్తత్పాదాంబుజయోఃపు
రః। చక్రేప్రణామంసాష్టాంగంసమాలింగితభూతలం ॥ ౪౩ ॥ తమాగతం

అర్జునంప్రతిభరద్వాజకృతాతిథ్యప్రకారః.

పృథాపుత్రముత్థాప్యమునిపుంగవః । ఆశీర్భిరేధయాంచక్రేప్రహర్షోత్ఫు
ల్లమానసః ॥ ౪౪ ॥ సంపూజ్యచయథాన్యాయ్యం తమర్ఘ్యాద్యైఃప్రియా
తిథిం । వినిర్దిష్టాసనాసీనం తమపృచ్ఛదనామయం ॥ ౪౫ ॥ సమ్మానన
మవాప్యాస్మాన్మునేఃపాండవమధ్యమః । ప్రియైర్వాక్యైస్మునిపతేరకరోన్మ
నసోముదం ॥ ౪౬ ॥ సస్మారాథభరద్వాజ స్స్వధేనుంకామదోహినీం ।

సవితే నేఽతిమహతీం భక్ష్యభోజ్యాదికల్పనామ్ ॥ ४८ ॥ భుక్త్వాప్తా ర్జునస్సానుచర స్తముపాస్యత పోనిధిం । దిన శేషంక థాలాప కౌతు కేనాత్య వాహయత్ ॥ ४९ ॥ తతస్సాయంతనీంసంధ్యాముపాస్యహుతపావకః । విప్రై రమాత్యైస్సహితో యయౌతస్యకుటీగృహే ॥ ४६ ॥ తత్రాసీనో మునిపతే రాశీర్భిరభినందితః । ఆనంద్యమానోముముదేతన్న దీశీతళాని లైః ॥ ५० ॥ సంప్రాపితా కేనభువంప్రభూతా కస్మాన్మహీంధ్రాదధిక ప్రభా వా । ఇతిప్రభావంపరిపృచ్ఛ్యనద్యాశ్శ్రోతుం మునీంద్రాన్మతిరస్యజజ్ఞే ॥

ఇతిస్కాందపురాణేసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యేసువర్ణ
ముఖరీమాహాత్మ్యేభరద్వాజాశ్రమవర్ణనం
నామ ద్వి తీ యో ధ్యా యః.

సువర్ణముఖరీప్రభావశుశ్రూషయా భరద్వాజమ్ప్రత్యర్జునప్రశ్నః.

శ్రీసూతః॥ కృతసాయంతనవిధింహుతాశనసమద్యుతిం । సుఖా సీనంమునిపతింప్రణమ్యభరతర్షభః ॥ ౧ ॥ తదీయశీతళామోదసుధాపూ రానుమోదితః । గంభీరంప్రశ్రయోపేతమిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౨॥ అర్జు నః ॥ మునిపుంగవలోకేస్మిన్ ధన్యఏకోహమేవహి । పుత్రావి శేషంభవ తా యదేవంసమ్యగాదృతః ॥ 3 ॥ భవదాదరసంజాత కౌతుకంమమ మానసం । భవద్వాక్యామృతందివ్యంపాతుంత్వరయతీవమాం॥ ४॥ కస్మా చ్ఛైలాదియంజాతా కేనానీతామహానదీ । కింపుణ్యంస్నానదానాద్యైః కృతైస్తత్రోపలభ్యతే ॥ ५ ॥ అస్యాఃప్రభావంప్రభవం ప్రవ్యాస్యమమస న్మునే । వక్తుమర్హసికార్యోహి భక్తానుగ్రహఏవతే ॥ ౬ ॥ అర్జునస్యవచ శ్శ్రుత్వాభరద్వాజోద్విజోత్తమః । తదాననంసమాలోక్య వాక్యంవా క్యవిదబ్రవీత్ ॥ ౭ ॥ భరద్వాజః ॥ త్వమర్జునమహాబాహో కౌరవాన్వ యపావన । విశేషాన్మమమాన్యోసి ధర్మపుత్రానుజోయతః ॥ ౮ ॥ అనే కేభూమిపాదృష్టా న తేత్వమివఫల్గున । శీలార్జవదయాదార్య ధైర్యగాంభీ ర్యశాలినః ॥౯॥ కులంవిద్యాధనంచైవ బలినాంమదకారణం । భవాదృ శానాంభవ్యానాం తానిప్రశ్రయకారణం ॥ ౧౦ ॥ ప్రాజ్యేషురాజ్యభో గేషువిద్యమానేషుకౌరవ । ఋతేభవ న్తంకోవాన్యో నోపైతివికృతేర్వ

శం ॥ ౧౧ ॥ పరవానస్మి కౌంతేయ గుణైర్లోకోత్తరైస్తవ । కిమస్తికథ
నీయం తే కౌతుకోపేతమానసః ॥ ౧౨ ॥ శృణురాజన్కథాందివ్యాం మ
యామునిముఖాచ్ఛ్రుతాం । యాంశ్రుత్వాపాతకాతంకాన్ముచ్యంతేసర్వ

భరద్వాజకథితశఙ్కరవివాహప్రక్రియా.

జంతవః ॥ ౧౩ ॥ పూర్వందాక్షాయణీదేవీ జనకేనావమానితా । త్య
క్త్వాతనుంతాంనీహారగిరేరభవదాత్మజా ॥ ౧౪ ॥ సప్తర్షిభిరుపాగమ్య
ప్రార్థితోధరణీధరః । మృత్యుంజయాయస్వాంపుత్రీంవివాహేదాతుము
ద్యతః ॥ ౧౫ ॥ వృషభాంకోజగత్స్వామీవివోఢుంసర్వమంగళాం । ప్రాప్తో
హిమవదావాసమోషధీప్రస్థనామకం ॥ ౧౬ ॥ తచ్ఛాసనాత్సమాజగ్ముస్స్థా
వరాణిచరాణిచ । భూతానిభూతనాథస్య కల్యాణమభినందితుం ॥ ౧౭ ॥
తద్భారిభారసంభగ్నా భూమిరుత్తరసంశ్రయా । నిమ్నతామాయయా
తావద్యావత్పాతాళమాస్థితా ॥ ౧౮ ॥ నిర్భారలాఘవాదస్యాద్భృశందక్షి
ణగామినీ।ఊర్ధ్వంప్రపేదేతద్దృష్ట్వాసర్వేషామభవద్భయం॥౧౯॥ జ్ఞాత్వా
తాంవికృతింభూమేర్దృష్ట్వాఽగస్త్యంమహేశ్వరః। ఇతఏహిమహాప్రా
జ్ఞేత్యుక్త్వావచనమబ్రవీత్ ॥ ౨౦ ॥ అగస్తేషుసమస్తేషుభూతేష్వత్రవసుం
ధరా । తద్భారేణసమాక్రాంతాప్రాప్తావికృతిమాగతా ॥ ౨౧ ॥ తద్భు
వస్సామ్యకరణే త్వమర్హసిమహామతే । ఋతేత్వామత్రహిత్వత్తః పరే
ణైతత్కథంభవేత్ ॥ ౨౨ ॥ మత్తేజస్సంభవోహిత్వంలోకసంరక్షణోద్య
తః। తస్మాన్మద్వచనాద్వత్సభువమేతాంసమీకురు॥ ౨౩ ॥ మత్పాణిగ్రహణా
లోకకౌతుకాయత్తబుద్ధిషు। అగస్తేషుసమస్తేషు స్థాతవ్యంభవతాపిచ ॥
౨౪ ॥ త్వంహితిష్ఠసిచేదత్రనకశ్చిద్వికృతింభువః । అపనేతుంహిశక్నోతిత
ద్గంతవ్యంత్వయానఘ ॥ ౨౫ ॥ ఇమాంగిరిసుతాపాణిగ్రహకల్యాణభాసు
రాం।మూర్తింప్రదర్శయిష్యామియత్రతిష్ఠసితత్రతే॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాతం

* భూసామ్యకరణాయాగస్త్యస్యహిమాద్రేర్దక్షిణదిగాగమనమ్. *

పరిష్వజ్యవిససర్జమహేశ్వరః । తథేతితంప్రణమ్యాసౌయయౌయామ్యాం
దిశంమునిః॥ ౨౭ ॥ విన్ధ్యాద్రింసమతిక్రమ్యదక్షిణామాగతేదిశం। అగస్త్యే
మునిశార్దూలే మహీసామ్యముపాయయౌ ॥ ౨౮ ॥ భువోపనీయవికృతిం
స్థితంకలశజంమునిం । తుష్టువుర్వ్వర్షతరళా స్సురగంధర్వకిన్నరాః ॥

సదదర్శ తతోగత్వా కంచిచ్ఛైలంసమున్నతం । వితతైర్ధరణీంపా
దైర్ధృత్వాసంస్థితమగ్రతః ॥ ౩౦ ॥ మహౌషధీనాంరత్నానా మశే
షాణాంస్వయంభువా । అఖండతేజోదీప్తానాం వినిర్మితమివాకరం॥౩౧॥
సమున్నతైర్భృశ్శిఖరై ర్నిపతద్వ్యోమభూతలే । ఉదారధారాసంపన్నై
ర్ధధాతీవనిరంతరం ॥౩౨॥ శనైరారుహ్యతంశైల మగస్త్యోమునిపుంగవః।
నివాసాయమతించక్రే రమ్యేతచ్ఛిఖరస్థలే ॥ ౩౩ ॥ తస్యామృతో
పమేయస్య పద్మోత్పలకులశ్రియః । నానాద్రుమపరీతస్య కాసారస్యోత్త
రేతటే ॥ ౩౪ ॥ మనోహరేమహీభాగే విధాయాశ్రమమాతతం । ఆరా
ధ్యపితృదేవర్షీన్ విధివద్వాస్తుదేవతాం॥ ౩౫ ॥ ఉవాససుచిరంతత్ర ముని
సంఘసమన్వితః । దేవతాసిద్ధగంధర్వా ప్సరోజుష్టమహీధరే ॥ ౩౬ ॥ త
పస్సమావేశితచిత్తవృత్తౌ తపోవనేతిష్ఠతికుంభజాతే । ప్రశస్తసౌభాగ్యస
మన్వితోద్రిరగస్త్యశైలాహ్వయమాససాద ॥ ౩౭ ॥ ....*

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే అర్జున
భరద్వాజసంవాదే శఙ్కరవివాహాగస్త్య దక్షిణదిగ్గమన
కథనంనామ తృతీయోఽధ్యాయః.

నద్యుత్పాదనాయాగస్త్యమ్ప్రత్యదృశ్యోక్తిః.

భరద్వాజః ॥ సకదాచిన్మునివరః కృతపౌర్వాహ్ణికక్రియః । వివేశ
దేవతాగారం సమారాధయితుంశివం ॥౧॥ అదృశ్యరూపావాగ్దేవీ తత్రా
శ్రావిమహాత్మనా । తేనాద్భుతోపపన్నేన వ్యక్తవర్ణసముజ్జ్వలా ॥ ౨ ॥
ఆకాశవాణ్యువాచైన మగస్త్యంజపతాంవరం । నదీహీనోహ్యయం దేశః
ప్రసిద్ధోపినశోభతే ॥ ౩ ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానవిముఖ స్సాకారఇవభూసురః।
దీక్షేవదక్షిణాహీనా జ్యోత్స్నాహీనేవశర్వరీ ॥ ౪ ॥ నవిభాతినదీహీనా పృ
థివీభూసురోత్తమ।ప్రవర్తయనదీం కాఞ్చి ల్లోకానాంహితకామ్యయా॥
ప్రగాఢదురితోద్భూత భీతిమోచనశాలినీమ్ । హితమేతత్సురాఘూనా
మేతన్మునివరార్థితం॥౬॥భద్రమేతన్మనుష్యాణా మేతదాచరసువ్రత। దేవా
నామృషివర్యాణాం భూజనానాంహితావహమ్ ॥ ౭ ॥ పాపపఙ్కప్రశమ
నీం ప్రవర్తయమహానదీమ్ ॥ శ్రీభరద్వాజః ॥ తదాకర్ణ్యవచోవిప్రః క్షణం

చిన్తాపరాయణః ॥ ౮ ॥ సమాప్య దేవతాపూజాం బహిర్వేద్యాముపావిశ
త్ । ఆనాయయామాస తదా తదాశ్రమగతాన్మునీన్ ॥ ౯ ॥ తేషామకథయ
చ్చాసౌ దివ్యవాణీరితం వచః । తదద్భుతముపశ్రుత్య మునయో హృష్టమా

సువర్ణముఖర్యుత్పాదనాయాగస్త్యమ్ప్రతి మహర్షిప్రార్థనా.

నసాః ॥ ౧౦ ॥ అభివన్ద్య మునిశ్రేష్ఠం మైత్రావరుణిమబ్రువన్ । మున
యః ॥ ఆశ్చర్యాణాం మహాశ్చర్యం మఙ్గళానాఞ్చ మఙ్గళమ్ ॥ ౧౧ ॥ తవైవ
శోభతే దివ్యం త్వచ్చరిత్రం కృపానిధే । తవహుఙ్కారమాత్రేణ భ్రష్టో దే
వాధిరాజ్యతః ॥ ౧౨ ॥ నహుషః కీటతాం ప్రాప తతశ్చిత్రం న విద్యతే । సమా
వృతధరాచక్రః కల్లోలాతాడితామ్బరః ॥ ౧౩ ॥ కిన్న్వతో విద్యతే చిత్రం య
దబ్ధిశ్చుళకీకృతః । సూర్యమార్గనిరోధార్థం ప్రవృత్తో విన్ధ్యభూధరః ॥ ౧౪ ॥
త్వయా ప్రశాన్తిం గమితః కిన్న్వతో విద్యతే పరమ్ । తవాద్భుతాని కర్మాణి
కస్తోతుం ప్రభవేద్భువి ॥ ౧౫ ॥ మన్మహాభాగ్యయోగాత్త్వం ప్రాప్తోసీహాశ
రీరిణామ్ । వయం కృతార్థాస్సఞ్జాతాస్త్రైలోక్యే యన్మహామునే ॥ ౧౬ ॥
నివసామోఽత్రభవతా సనాథా హ్యాశ్రమస్థలే । వర్ణ్యో హి యామ్యతో దూ
రే విషయోఽయం ద్విజోత్తమ ॥ ౧౭ ॥ సమస్తవస్తుపూర్ణోఽపి నదీహీనో నరా
జతే । కిమలబ్ధనదీస్నానే నామునాహతజన్మనా ॥ ౧౮ ॥ అనదీకే జనపదే
వాసాదజననం వరమ్ । పరిపాకస్తు భాగ్యానామస్మాకం సముపస్థితః ॥
౧౯ ॥ యదాదిష్టోఽసి విబుధైః ప్రవర్తయ మహానదీమ్ । ప్రవర్తితాయాం
దేశేఽస్మిన్మహానద్యాం తవానఘ ॥ ౨౦ ॥ కదా ను ఖలు యాస్యామః కృతస్నా
నాః కృతార్థతామ్ । కిం వితర్కేణ బహునా ప్రయత్నః క్రియతాం ధ్రువ
మ్ ॥ ౨౧ ॥ సమానేతుం జగద్వన్ద్యాం శరణ్యాం సరిదుత్తమామ్ । శ్రీభ
రద్వాజః ॥ స తేషాం వచనం హృద్యం మానయిత్వా మహాద్విజః ॥ ౨౨ ॥
సమానేష్యామి సరితమితి చక్రే వినిశ్చయమ్ । మునీశ్వరైరనుజ్ఞాతస్తానభ్య

సువర్ణముఖర్యావిర్భావాయాగస్త్యకృతతపఃప్రకారః.

ర్చ్య సురానపి ॥ ౨౩ ॥ విశేషపూజాం విధివద్విధాయ పురవిద్విషః । అఙ్గీకృ
త్య వ్రతం గాఢం బహుళక్లేశదుస్సహమ్ ॥ ౨౪ ॥ అనన్యసులభం యత్నాత్స
చకార మహత్తపః । ఘోరేషు ఘర్మదివసేష్వన్తరస్థో హవిర్భుజామ్ ॥ ౨౫ ॥
చతుర్ణాం సవితృన్యస్తదృష్టిర్నోపయయౌ క్లమమ్ । వార్షికేషు దినేషూ

గ్ర వాయుసంపాతదుస్సహైః ॥ ౨౬ ॥ ఆసారైస్తాడ్యమానోపి నోద్వేగ మగమద్ధృది । హేమంతసమయేతిష్ఠత్ కణ్ఠదఘ్నేషువారిషు ॥ ౨౭ ॥ జపధ్యానపరోభూత్వా నకించిద్వీక్ష్యతింయయౌ । తతస్సమీహితార్థస్యవిలంబమవలోక్యసః ॥ ౨౮ ॥ పునర్గాఢతరాంనిష్ఠాం ప్రపేదేలోకభీషణీమ్ । నిగృహ్యమానసీంవృత్తిం నిరాహారోజితేన్ద్రియః ॥ ౨౯ ॥ అవిజ్ఞాతబహిర్వృత్తిస్తస్థౌపాషాణవత్తదా । ఏవంతపస్యతస్తస్య సర్వాంగేషుహుతాశనః ॥ ౩౦ ॥ అభ్రంలిహోజ్వలజ్జ్యోతిర్నిశ్చక్రామభయంకరః। తతోద్భూతశిఖాజాలైరావృతాస్సర్వతోదిశః॥౩౧॥సముదగ్రభయోద్విగ్నా జనౌఘాఃపరిచుక్రుశుః।తదాతథావిధంఘోరంజగత్సంక్షోభమాగతమ్॥౩౨॥దేవావిజ్ఞాపయామాసు ర్నమస్కృత్యాఽబ్జజన్మనే।తానాశ్వా

అగస్త్యాశ్రమప్రతిచతుర్ముఖాగమనమ్.

స్యతతోబ్రహ్మసిద్ధగంధర్వసేవితః॥౩౩॥ప్రాదురాసీత్కుంభభువః పురోభాగేతపస్యతః । తమాగతంసమాలోక్య బ్రహ్మాణంపరమంద్విజః ॥ ౩౪ ॥ ప్రణమ్యవివిధైస్స్తోత్రైస్తోషయామాసతన్మనాః।తతస్తంవినయానమ్రమగస్త్యంవీక్ష్యపద్మభూః ॥ ౩౫ ॥ ప్రసాదసుముఖోభూత్వా పూతాంగిరముపాదదే ॥ బ్రహ్మ ॥ పరితుష్టోస్మితపసా దుశ్చరేణతవానఘ॥౩౬॥వృణీష్వయద్యదిష్టంతేతత్తద్దాస్యామిసువ్రత ॥ అగస్త్యః ॥ తవప్రసాదాత్సకలముపపన్నంమమప్రభో॥౩౭॥ సంప్రయచ్ఛసిచేత్కామం యాచేనిశ్శంకయాధియా । నదీహీనమిమందేశం దృష్ట్వాఖిద్యతిమేమనః ॥ ౩౮ ॥ అర్థావబోధరహితం శ్రుతిపాఠమివాధికమ్ । ఉర్వీంపావయితుందక్షాం రక్షితుంచ మహానదీమ్ । ప్రసాదంకురు దేవేశ మమేష్టమిదమేవహి ॥ ౩౯ ॥ శ్రీభర

అగస్త్యప్రార్థనయాగఙ్గాప్రతిచతుర్ముఖచోదనా.

ద్వాజః ॥ అగస్త్యస్యవచశ్శ్రుత్వా భూయోదేవమితిబ్రువన్ । సస్మారమనసాబ్రహ్మ సురవర్త్మాశ్రయాంనదీమ్॥౪౦॥అథోపేత్యవియద్గఙ్గా పురస్తాత్పరమేష్ఠినః । అతిష్ఠన్ముకుటన్యస్త ప్రశస్తాఞ్జలిభాసురా ॥ ౪౧ ॥ స్వశాసనాత్సమాయాతాం వినయానతమస్తకామ్। తాంసర్వజగతాంధాత్రీ మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౪౨ ॥ బ్రహ్మ ॥ గఙ్గేమయానుశాస్యాసి కార్యేలోకోపకారకే । తవాపిలోకరక్షాయాం మమేవనియతాస్థితిః ॥ ౪౩ ॥ దేశేనదీ

విహీనే౽త్ర ప్రవర్తయితుమాపగామ్ । హితార్థం సర్వలోకానాం కుంభజ
న్మా సమీహతే ॥ ౪౪ ॥ తస్మాత్త్వమవతీర్యోర్వీం స్వాంశేనైకేనభూజనాన్।
పునీహిగచ్ఛవసుధా మేతద్దర్శితవర్త్మనా ॥ ౪౫ ॥ భూలోకేసంప్రవృత్తేతు
ప్రవాహేసిద్ధికాఙ్క్షిణః । సేవిష్యంతేసురవరా మునివర్యాశ్చసంతతమ్॥
౪౬ ॥ నదీషూత్తమతాం యాహి త్రాహిత్వత్సంశ్రయాన్ జనాన్ । కురుప్రి
యమగస్త్యస్య గచ్ఛభద్రే యథాసుఖమ్ ॥ ౪౭ ॥ శ్రీభరద్వాజః ॥ ఇత్యు
క్త్వా౽న్తర్దధే బ్రహ్మా తయానద్యాచ తేనచ। ప్రణామపూజనస్తోత్రైర్విశే

అగస్త్యసమీపేస్వాంశేనగంగాకృతనద్యుత్పత్త్యభ్యుపగమః.

షైరభినందితః ॥ ౪౮ ॥ అథగఙ్గామునిపతేః పురస్తాత్స్వాంశసంభవామ్।
దివ్యతేజోమయీంమూర్తిం దర్శయిత్వావచో౽బ్రవీత్ ॥౪౯॥ గంగా॥మ
దీయాంశో౽యమవనీం సంప్రాప్యమునివల్లభ । పూరయిష్యతి తేభీష్టం న
దీరూపంసమాశ్రితః ॥ ౫౦ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇత్యుక్త్వాసిద్ధవాహిన్యాం గతా
యాంతత్ప్రియుక్తయా। గంతవ్యంవర్త్మనాకేనే త్యుక్తోమునిరువాచతా
మ్ ॥ ౫౧ ॥ అగస్త్యః ॥ గచ్ఛస్వరస్తాత్కల్యాణిత్వదీయగమనోచితమ్।
అహంప్రదర్శయిష్యామి మార్గంత్వంమామనువ్రజ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్తాము
నినా తేన సంప్రహృష్టాతవానఘ । యదిష్టంతత్కరిష్యే౽హ మితిప్రోవా
చసాశుభా ॥౫౩॥ అథమునిరవతార్యతాంనరేంద్రా దృతతటినీతనుమభ్ర
సంగిశృంగాత్ । ముదితతరమనాయయాపురస్తాత్తదభిమతాం పదవీం
ప్రదర్శయన్సః ॥ ౫౪ ॥ ....*

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే సువర్ణ
ముఖర్యావిర్భావ కథనంనామ చతుర్థో౽ధ్యాయః.

సువర్ణముఖరీమ్ప్రతిశక్రాదిస్తుతిః.

భరద్వాజః ॥ తదాదివ్యవిమానస్థా శ్శక్రముఖ్యాదివౌకసః । అ
గస్త్యమనుయాంతీంతా మనుజగ్ముర్మహాపగామ్॥౧॥నవావతారాంతాం
దివ్యాంసర్వేచమునిపుఙ్గవాః । కృతాఞ్జలిపుటాస్తోత్రైరనుయాతాస్సి
షేవిరే॥ ౨॥ సిద్ధచారణగంధర్వా స్సంభూతాశ్చసహస్రశః । తాంనదీం
తంమునీంద్రంచ ప్రశశంసుశ్శుభైస్స్తవైః ॥ ౩ ॥ సుధోపమానమమలంది

ష్ట్వాలబ్ధమిదంజలమ్ । ఇత్యౌత్సుక్యరసాయత్తా ననందుర్ధరణీజనాః ॥ ౪ ॥ తదానిదేశాద్దేవస్య పద్మయోనేస్సమీరణః । శృణ్వతాంసర్వదేవానా

వాయుకథితసువర్ణముఖరీనామనిష్పత్తిః.

మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ ౫ ॥ వాయుః ॥ సువర్ణమివలోకానాం భాగధేయాదియంనదీ । నీతాభువమగస్త్యేనముఖరీకృతదిఙ్ముఖా ॥౬॥ తస్మాద్వ్యాస్యతివిఖ్యాతిం సర్వలోకాభినందితామ్ । సువర్ణముఖరీనామ్నా ధామ్నాకైవల్యసంపదః ॥ ౭ ॥ ఏషాసువర్ణముఖరీ సరిత్సుసకలాస్వపి ।

అగస్త్యకృతస్వానీతసువర్ణముఖరీమహిమానువర్ణనమ్.

విశిష్టాసేవనీయాచ బ్రహ్మణోవచనంత్విదం ॥ ౮ ॥ భరద్వాజః ॥ శ్రుత్వేత్థంపవనేనోక్తం వచనంకుంభసంభవః । తుతోషవిస్మయాక్రాంత స్వాంతఃపులకితాంగకః॥౯॥ఏవమేషాదివ్యనదీస్నానపానాదికల్పనైః । సాఖ్యావహామనుష్యాణాం ప్రతిష్ఠామగమద్భువి॥౧౦॥ఆజ్ఞయాపద్మగర్భస్యతటిన్యాకాశవాహినీ। సువర్ణముఖరీనామ్నా పునాత్వాత్మైకసంశ్రయాః ॥౧౧॥ బహూన్గిరీంద్రాన్వనమండలంచ దేశాననేకానత్సరిదుత్తమేయం। క్రమాదతిక్రమ్యనిషేవ్యమాణా మహానదీభిర్గిరిసంభవాభిః ॥ ౧౨ ॥ రోగాహతానామధికాతురాణామనామయైకప్రతిపాదకాని । అంతర్బహిస్సంభృతభూరితాపనివారణానిప్రియకారణాని ॥౧౩॥ విహారలోలద్విరదప్రకాండశుండామహాఘాతరయోత్థితేన । పుష్పోపహారంపృషతోత్కరేణహర్షాద్దదాతీవదివాకరస్య ॥ ౧౪ ॥ సౌగంధికాంభోరుహకైరవాణాం సౌరభ్యసంవాసితదిఙ్ముఖానాం । ద్విరేఫఝాంకారైకనికేతనానామాధారభూతాన్యతినిర్మలాని ॥ ౧౫ ॥ లీలావగాహోత్సుకనాకనారీసీమంతసింధూరరజోరుణాని । తత్కేశపాశచ్యుతపారిజాత ప్రసూనగంధైరధివాసితాని ॥ ౧౬ ॥ సాబిభ్రతీసంభృతమంగళాని స్వాదూన్యపంకాన్యతినిర్మలాని । సుధోపమానానినురేంద్రసూనో పయాంసిపాపప్రవిఘాతుకాని ॥ ౧౭ ॥ అగస్త్యశైలాత్సమవాప్తజన్మా నీతాభువంకుంభసముద్భవేన। ప్రశస్తిశ్లాఘవిరాజమానాసమాయయాదక్షిణవారిరాశిం ॥౧౮॥ శీకరాక్షతవిన్యాసైః రత్నదీపార్పణైరపి । ప్రత్యుద్యయుస్తామంభోధేర్వీచయోభిముఖాగతాః ॥ ౧౯ ॥ తరంగహస్తైరాలింగ్య సంభావ్యై

నాంసమాగతాం।చకారసరితాంనాథః ప్రియమాఘోషభాషణైః ॥ ౨౦॥ ప్రాప్తాయామనుకూలాయాం తదాతస్యామపాంనిధేః । ప్రహృష్టే నతరంగేణ జీవనంవవృధేతరాం ॥ ౨౧ ॥ ఇత్థంసంసృజ్యసరిత మగ స్త్యస్తాముదన్వతా । స్తుత్వాయయౌసమామంత్ర్యకృతకృత్యోయదృ చ్ఛయా ॥౨౨॥ అర్జునః॥ త్వయైషకథితోబ్రహ్మన్ మహానద్యాస్సము ద్భవః । అస్యాఃప్రభావంభగవన్నిదానీంశ్రోతుముత్సహే ॥ ౨౩ ॥ భర

భరద్వాజవర్ణితసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యమ్.

ద్వాజః॥ అంహోనిబర్హణంసర్వశ్రేయసామేకకారణం । శృణుమాహా త్మ్యమస్యాస్తే కథయిష్యామిపాండవ ॥ ౨౪ ॥ పాశ్చాత్యజన్మసంప్రా ప్తజ్ఞానినాంకర్మణఃక్షయే । సువర్ణముఖరీస్నానంసిద్ధ్యేద్బ్రహ్మత్వకార ణం ॥ ౨౫ ॥ ఏతాంసువర్ణముఖరీంయోజనానాంశతైరపి । స్మృత్వామ నుష్యఃపాపేభ్యో ముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౨౬ ॥ నిక్షిప్తమస్థిజం తూనాం సువర్ణముఖరీజలే । సోపానతాంసమాయాతి బ్రహ్మలోకాధి రోహణే ॥ ౨౭ ॥ స్మరన్తస్స్వర్ణముఖరీంయత్రకుత్రాపిమానవాః । తో యాన్తరేషుస్నాత్వాపి లభంతేఫలముత్తమం ॥౨౮॥ తావదేవాభిభూ యంతేనరాఃపాతకకోటిభిః । సువర్ణముఖరీస్నానం యావత్తల్లభ్యతేశు భం ॥౨౯॥ దివ్యాంతరిక్షభౌమానితీర్థానినిజశుద్ధయే। స్మరంత్యహరహః ప్రాత స్సువర్ణముఖరీంనదీం ॥ ౩౦ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతా దక్షిణోదధి గామినీ । పాపానిస్వర్ణముఖరీ స్మరణాదేవనాశయేత్ ॥ ౩౧ ॥ సువర్ణ ముఖరీస్నానలోలుపేనాంతరాత్మనా । వాఞ్ఛన్తిమర్త్యతామేవ దే వాశ్శక్రపురోగమాః ॥౩౨॥ సువర్ణముఖరీతోయ పుష్టసస్యాన్నభోజినః। నలిప్యంతేమహాపాపైర్దుర్భోజనశతోద్భవైః ॥ ౩౩ ॥ అపినిమ్నమితం పీతం సువర్ణముఖరీజలం । నాశయేదద్రితుల్యాని హ్యేనపాపానిదేహి నాం ॥ ౩౪ ॥ ప్రాప్యాపిమానుషంజన్మ సువర్ణముఖరీజలే। యేవాస్నా నంనకుర్వంతి తేషాంజన్మనిరర్థకం ॥౩౫॥ సువర్ణముఖరీస్నానంయదేకంవి ధినాకృతం । జాహ్నవీస్నానకోటీనాం సమంభవతిపర్వసు ॥ ౩౬ ॥ గో విందఇవదేవేషు నక్షత్రేష్వివచంద్రమాః । నరేష్వివమహీపాలో భూ రుహేష్వివకల్పకః ॥ ౩౭ ॥ మహాభూతేష్వివవియ న్మాయేవాఖిలశక్తి

షు । గాయత్రీవచమంత్రేషు వజ్రం దేవాయుధేష్వివ ॥ ౩౭ ॥ తత్త్వే
ష్వివాత్మనస్తత్త్వం రుద్రాధ్యాయో యజుష్ష్వివ । అనంత ఇవ నాగేషు
హిమాచల ఇవాద్రిషు ॥ ౩౮ ॥ పోత్రిక్షేత్రమివ క్షేత్రేష్వింద్రియేష్వి
వమానసం । నదీష్వపి చ సర్వాసు సువర్ణముఖరీ వరా ॥ ౪౦ ॥ నిత్యం స్మ
రేన్నమస్కుర్యాత్తీర్థమేన్మనసార్చయేత్ । శుద్ధిక్షేమశివాపేక్షీ సువ
ర్ణముఖరీం శుభాం ॥ ౪౧ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతాం దక్షిణోదధిగామి
నీం । సమస్తపాపహంత్రీం త్వాం సువర్ణముఖరీం శ్రయే ॥ ౪౨ ॥ మహాపా
తకవిప్లుష్టం గాత్రం మమ తవోదకైః । శోధయామి జగద్ధాత్రి శ్రేయసా
యోజయస్వ మాం ॥ ౪౩ ॥ ఇతి సూక్తద్వయం సమ్యగుచ్చార్య నియతో
నరః । సువర్ణముఖరీతోయే స్నాత్వా శుద్ధః ప్రమోదతే ॥ ౪౪ ॥ బ్రహ్మ
ణా నిర్మితా పూర్వమగస్త్యేన సమాహృతా । స్వయం మందాకినీమూర్తా
సువర్ణముఖరీ వరా ॥ ౪౫ ॥ ఏవం ప్రభావా దివ్యేయం కీర్తనీయా శుభా
ర్థిభిః । మనసా భక్తియుక్తేన స్నాతవ్యా శుభకాంక్షిభిః ॥ ౪౬ ॥ సోమ
సూర్యోపరాగేషు స్నానదానాదికం కృతం । స్యాదమేయఫలం పార్థ సువ
ర్ణముఖరీతటే ॥ ౪౭ ॥ సంక్రాంతావయనే పుణ్యే వ్యతీపాతేథవాసరే । సు
వర్ణముఖరీస్నానం కులకోటిం సముద్ధరేత్ ॥ ౪౮ ॥ జన్మర్క్షే జన్మదివసే సు
వర్ణముఖరీజలే । స్నాత్వా విధివదాప్నోతి క్షేమారోగ్యసుఖశ్రియః ॥ ౪౯ ॥
దుస్స్వప్నవిఘ్నజం భూతగ్రహదుస్స్థానజం తథా । సువర్ణముఖరీతోయే
స్నాత్వా తరతి కిల్బిషం ॥ ౫౦ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే గోపాదప్రమితాం భు
వం । దత్వా సర్వమహీదానాద్యత్ఫలం తదవాప్నుయాత్ ॥ ౫౧ ॥ ధేనుం సవ
స్త్రాలంకారాం సువర్ణముఖరీతటే । దత్వా విప్రాయ విధివద్యాతి బ్రహ్మ స
నాతనం ॥ ౫౨ ॥ పుణ్యకాలేషు దానాని విధేయాన్యఖిలాన్యపి । ఇహాముత్ర ఫ
లప్రాప్త్యై సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౫౩ ॥ జపో హోమస్తపో దానం పితృకర్మ
సురార్చనం । కృతం భవేచ్ఛతగుణం సువర్ణముఖరీతటే ॥ ౫౪ ॥ అన్యత్తే కథ
యిష్యామి విధేయం వ్రతముత్తమం । సువర్ణముఖరీతీరే ప్రతివర్షం సుఖార్థి
భిః ॥ ౫౫ ॥ మేఘకాలే రవికరైస్తిరోధానముపాగతః । యదోదేతి ముని
శ్శ్రీమాన్మిత్రావరుణనందనః ॥ ౫౬ ॥ తస్మిన్దినే యే నియతాః స్నాన
మస్యాం ప్రకుర్వతే । తైరాకల్పం సురావాసే స్థీయతే కురునందన ॥ ౫౭ ॥

తదాగస్త్యస్యయద్రూపంసువర్ణేనవినిర్మితం। విధినాదదతేపార్థతేయాం త్రిబ్రహ్మశాశ్వతమ్ ॥౫౮॥ అర్జునః॥ విధినాకేనకర్తవ్యంవ్రతమేతన్మహామునే। తన్మమాచక్ష్వసకలంజిజ్ఞాసోస్తుమహామనః ॥౫౯॥ భరద్వాజః॥

అగస్త్యప్రతిమాదానవిధిః

అగస్త్యస్యోదయదినం జ్ఞాత్వానియతమానసః। స్వశక్త్యాకారయేద్రూపంతస్యహేమ్నామహామునేః ॥౬౦॥ సువర్ణభాస్వరచ్ఛాయంజటాబంధమనోహరం। దధానంకరపద్మాభ్యా మక్షమాలాంకమండలుం ॥౬౧॥ వసానంమృదులంవల్కంమృగచర్మోత్తరీయకం। సౌమ్యంభస్మాంకరుచిరం రుద్రాక్షకృతభూషణం ॥౬౨॥ ఏవంవిధాయతద్రూపం స్నాత్వానియతమానసః। ఆచార్యంగంధపుష్పాద్యైరలంకృత్యయథావిధి ॥౬౩॥ శాలేయతండులానాం తా మాఢకస్యోపరిస్థితాం। వస్త్రద్వయసమాయుక్తాంప్రతిమాంప్రతిపూజయేత్ ॥౬౪॥ వింధ్యసంస్తంభనోవార్ధిచుళకీకృతిపేశలః। బ్రహ్మాదిసర్వదేవానాం తేజసాసుప్రకాశితః ॥౬౫॥ అగస్త్యఃకుంభసంభూతో దేవాసురనమస్కృతః। ప్రీతిమాప్నోతుమహతీందానేనానేనమేప్రభుః ॥౬౬॥ ఇమంమంత్రంసముచ్చార్య ధారాపూర్వంసదక్షిణం। దత్వావిముక్తఃపాపేభ్యో యాతిబ్రహ్మసనాతనం ॥౬౭॥ జన్మాంతరకృతైర్యానమిహజన్మకృతైరపి। మహాపాపోపపాపైశ్చ మ్ముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥౬౮॥ బ్రహ్మాద్యాస్సకలాదేవా స్సనకాద్యామహర్షయః। చరాచరాణిభూతాని ప్రీతింయాంతినసంశయః ॥౬౯॥ కృత్వావ్రతమిదంపుణ్యమగస్త్యస్యచసన్మునేః ॥ ప్రీత్యర్థంభోజయేద్విప్రాన్ యథాశక్తిసదక్షిణం ॥౭౦॥ తస్మిన్కర్మణిచాశక్తోయథాశక్తిమహీసురాన్। స్వర్ణధాన్యాదిదానేన తోషయేద్భక్తిసంయుతః ॥౭౧॥ తిథింనవితథీకుర్యాత్తాంయత్నేనసచమారేత్।యత్కించిదపిచావశ్యంకర్మనిర్మలపూరుషః ॥౭౨॥ మహామునేరగస్త్యస్యపరిపక్వంతపఃఫలం।నదీసువర్ణముఖరీకీర్తనీయాసురాసురైః ॥౭౩॥ ఏవంతేకథితస్సమ్య ఙ్మహానద్యాస్సముద్భవః। ప్రభావశ్చతదాచక్ష్వయద్భూయశ్శ్రోతుమిచ్ఛసి॥౭౪॥ *

ఇతిస్కాందపురాణేతీర్థఖండేసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యేసువర్ణముఖరీ ప్రభావప్రశంసా నామపంచమోఽధ్యాయః.

అగస్త్యతీర్థాగస్త్యేశ్వరప్రభావః.

అర్జునఉవాచ ॥ శ్లో॰ త్వాంజలిభ్యాంపీత్వాపి భవద్వాక్యామృతంముహుః । మనోనోపైతి మేతృప్తిం భూయశ్శ్రవణకాంక్షయా ॥౧॥ క్రియాసమభిహారోమే త్వద్వాక్యాకర్ణనైషిణః । మనఃఖేదాయమాభూత్తేకరుణాభరితాత్మనః ॥ ౨ ॥ ఇదానీంశ్రోతుమిచ్ఛామి నద్యామస్యాంమహామునే । కుత్రకుత్రసమర్థాని తీర్థాన్యఘనిబర్హణే ॥ ౩ ॥ కాఃకాఃపుణ్యతరంగిణ్యస్సంగతాఅనయామునే । కుత్రస్నానేనకృత్తాఘా నోపయాంతియమాధ్వయం ॥ ౪ ॥ హరాచ్యుతాదిదేవానాం పుణ్యాన్యాయతనానిచ । యానియానిచపుణ్యాని తిష్ఠంత్యస్యాస్తటద్వయే ॥ ౫ ॥ తేషుక్షేత్రేషుమనుజై ర్యత్ఫలంసమవాప్యతే । విహితైర్విధివత్స్నానదానాదిశుభకర్మభిః ॥ ౬ ॥ సోపాఖ్యానమిదంసర్వం వేదితుంవేదవిత్తమ । సంజాతామహతీప్రీతి ర్విస్తార్యాచక్ష్వమేక్రమాత్ ॥ ౭ ॥ భరద్వాజః ॥ యత్పృష్టంభవతాపార్థ క్రమాద్విస్తార్యకథ్యతే । ఆరభ్యాగస్త్యతీర్థేంద్రాదస్యాస్తీర్థాన్యఘవైభవం ॥ ౮ ॥ అఖండజ్ఞానరూపేణ సర్వలోకహితైషిణా । సురాసురాణాంసంభావ్యేనాగస్త్యేనమహాత్మనా ॥ ౯ ॥ వసుధామవతీర్ణాయాం ప్రథమంతద్ధరాధరాత్ । స్నాత్వాయత్రమహానద్యాం సంప్రాప్నోతికృతార్థతాం ॥ ౧౦ ॥ అగస్త్యతీర్థమిత్యుక్తం పావనంతజ్జగత్త్రయే । తత్రస్నానేనశుద్ధిస్స్యాన్మహాపాతకినామపి ॥ ౧౧ ॥ అనేకజన్మాచరిత మహాపాతకసంహతిం । నిరస్యదివిమోదంతే తత్రస్నానరతాజనాః ॥ ౧౨ ॥ యేతత్రతీర్థేయతినః కృతస్నానాయతేంద్రియాః । గోభూతిలహిరణ్యాది మహాదానానికుర్వతే ॥ ౧౩ ॥ తేప్రాప్నువంతిసంపూర్ణం గంగాద్వారేసమాహితైః । విహితానాంశతగుణం దానానాంఫలమర్జున ॥ ౧౪ ॥ అత్రాస్తిభగవానీశః ఖ్యాతోగస్త్యేశసంజ్ఞయా । స్థాపితోగస్త్యమునినా లోకానందవిధాయినా ॥ ౧౫ ॥ స్నాత్వాతస్యాం మహానద్యాం తల్లింగంపూజయంతియే। దశానామశ్వమేధానాం ఫలంసం

సువర్ణముఖరీస్నానకాలనిర్ణయః.

ప్రాప్నువంతితే ॥ ౧౬ ॥ ధనూరాశింపరిత్యజ్య యదామకరమంశుమాన్। విశేత్తదయనంపుణ్య ముత్తరంపరికీర్తితం ॥ ౧౭ ॥ తస్మిన్దినేయేనియ

తా నద్యాంస్నాత్వాసమాహితాః । పశ్యంతిపార్వతీనాథ మగస్త్యేశంసు రార్చితం ॥ ౧౮ ॥ అగ్నిష్టోమసహస్రస్య వాజపేయశతస్యచ । ఫలంసం ప్రాప్యమోదంతే దివిదేవగణార్చితాః ॥ ౧౯ ॥ మృగసంక్రమవేళాయాం పురుషైర్మంగళార్థిభిః । అవశ్యమేవకర్తవ్య మగస్త్యేశస్యదర్శనం॥ ౨౦॥

దేవర్షి పితృతీర్థమాహాత్మ్యమ్.

ఐశాన్యాంతస్యతీర్థస్య దేశేక్రోశమితేర్జున । అస్తితీర్థత్రయంఖ్యాతం దే వర్షి పితృనామభిః ॥ ౨౧॥ దేవర్షి పితరస్తత్ర మునినాతేనపూజితాః । ప్ర దదుహృష్టమనసః సర్వాన్కామానభివాఞ్ఛితాన్ ॥ ౨౨ ॥ తదా దేవర్షి పి తృభిరిదంతీర్థత్రయంక్రమాత్ । అస్మిన్స్నామభిరీడ్యంస్యా దిత్యుక్త్వాంతస్య సన్నిధౌ ॥ ౨౩ ॥ తస్మింస్తీర్థత్రయేయేతు స్నాత్వావిహితతర్పణాః+ఋ ణత్రయవినిర్ముక్తాస్తేయాంతిదివమక్షయాం ॥ ౨౪ ॥ తతఃప్రాగుత్తరస్యా

వేణీసువర్ణముఖరీసఙ్గమవర్ణనమ్.

ణ్యా యోజనద్వయసీమని । ప్రాప్తాసువర్ణముఖరీం వేణీనామమహానదీ॥ ౨౫ ॥ సముద్రగ్రరయాఘాత నిపాతితతటద్రుమా । కుల్యానిర్గతవాఃపూ ర సమాప్లావితకాననా ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తుంగపులినోత్సంగ ఖేలత్కోకకులా కులా । అంబుజామోదలోలాళి మాలాలీలారవాఞ్చితా॥ ౨౭ ॥ అతి క్రమ్యసముత్తుంగా ననేకాన్ధరణీధరాన్ । ప్రభూతతోయరుచిరా సువర్ణముఖరీంగతా ॥ ౨౮ ॥ నదీద్వయవ్యతికరేకృతస్నానాయథావిధి। దశానామశ్వమేధానా మఖండంప్రాప్నుయుఃఫలం ॥ ౨౯॥ సంగతావేణ యాపుణ్యా సువర్ణముఖరీనదీ । గిరిదుర్గమమార్గేణ యయావుత్తరవాహి నీ ॥౩౦॥ మధ్యగేనమహీధ్రాణాం మార్గేణవిషమేణసా । గత్వావిరేజేతటి నీ యోజనానాంచతుష్టయం ॥ ౩౧ ॥ పూర్వతస్తస్యదేశస్య విషయేసా ర్ధయోజనే । ఉదకూలేమహానద్యాః ప్రాగ్వాహిన్యామనోహరే॥ ౩౨॥ అగస్త్యేశ్వరనామాస్తేఖ్యాతంలింగంపురద్విషః।స్మరణందేవమర్త్యానాం సమస్తాఘనివారణం ॥ ౩౩ ॥ తత్రస్నాత్వామహానద్యాం యేనరానియ తేంద్రియాః । పశ్యంతిపార్వతీనాథ మగస్త్యేనప్రతిష్ఠితం ॥ ౩౪ ॥ అనే కైఃపూర్వజన్మని రార్జితంపాపసంచయం । తేనిరస్యసురావాసే మోదం తేకాలమక్షయం ॥ ౩౫ ॥ తతస్సోదఙ్ముఖీభూత్వా సువర్ణముఖరీయు

యా। యోజనార్ధమితం దేశం తీర్థసఙ్ఘసమన్వితా ॥ 36 ॥ తస్మిన్దేశే

సువర్ణముఖర్యా వ్యాఘ్రపదాహ్వయనదీసఙ్గమః.

తుహింతాల తాళసాలమనోరమే। గతాసువర్ణముఖరీం నదీవ్యాఘ్రపదా హ్వయా ॥ 37 ॥ దుర్వారభూరిదురిత వినివారణపేశలా। నీరంధ్రతీర వానీర వనమండలమండితా ॥ 38 ॥ సిద్ధగంధర్వలలనా లీలాగాహనశా లినీ। తపస్వికన్యానిక్షిప్త బలిపుష్పవిరాజితా॥39॥హంసకారండవక్రౌం చ కులకోలాహలాకులా। ప్రాక్ప్రవాహాసమాగత్య శైలాంతరగతాఽ ధ్వనా ॥ 40 ॥ సంగమేసరితో స్తత్ర కృతస్నానానరోత్తమాః। సమగ్ర మశ్వమేధానాం దశానాంప్రాప్నుయుఃఫలం ॥ 41 ॥ తత్రవ్యాఘ్రపదా

శఙ్ఖతీర్థవర్ణనమ్.

ఖ్యాయా స్తటేలోకమలాపహే। అనఘంసర్వపాపఘ్నం శంఖతీర్థంవి రాజతే ॥ 42 ॥ బ్రహ్మర్షినియతావాసం సురగంధర్వసేవితం। దర్శన స్నానపానాద్యై రమితానందదాయకం ॥ 43 ॥ తత్రాస్తేభగవానీశ శ్శంఖేశోనామఫల్గున। శంఖనామ్నా మునీంద్రేణ లింగరూపంప్రతిష్ఠితం॥ 44 ॥ యేతత్రతీర్థేసుస్నాతాఃపశ్యంతివృషవాహనం। దశాశ్వమేధజంపు ణ్యం లబ్ధ్వాయాంతిసురాలయం ॥ 45 ॥ యుక్తాతయావ్యాఘ్రపదాభి ధానయాగత్వాతతోయోజనసమ్మితాంభువం।యయామునీంద్రైర్వృ షభాచలాంతికం సంసేవ్యమానాశుభనిర్మలోదకా॥ 46 ॥ ... *

ఇతి స్కాందపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే సువర్ణముఖర్యాగమనవర్ణనంనామ షష్ఠోఽధ్యాయః.

సువర్ణముఖర్యాఃకల్యానదీసఙ్గమః.

భరద్వాజః ॥ సువర్ణముఖరీంతత్ర సంగతామఙ్గళప్రదా। కల్యానా మనదీపుణ్యా కాళిన్దీజాహ్నవీమివ ॥ ౧ ॥ వృషభాచలసమ్భూతా తీర్థరా జివిరాజితా। నదీనాముత్తమాకల్యా కలుషౌఘవినాశినీ ॥ 2 ॥ నానాత రులతావ్రాత విభూషితతటద్వయా। మునిసఙ్ఘసుఖావాసా పుణ్యాశ్రమ సముత్కటా ॥ 3 ॥ ద్విజదన్తార్ఘ్యవిలస త్కుశాంకురలసత్తటా। అప్సరః కుచకస్తూరీ పఙ్కక్షాళనపఙ్కిలా ॥ 4 ॥ దన్తావళకటచ్యోత న్మదామ్బుసు

రభీకృతా । విప్రభూపాలవితత మఖయూపశతావృతా ॥ ౫ ॥ అనావిల
జలాపూర తోషితాశేషమానవా । ఏకైవాలం పరాకర్తుం మహానద్యో
స్తుపాతకమ్ ॥ ౬ ॥ తయోస్సఙ్గతయోస్స్నాతుం మహిమానం కఈశతే।
యత్రబ్రహ్మశిలానామ సరిన్మధ్యే చ వర్తతే ॥ ౭ ॥ అగస్త్యతపసా పశ్చాద్గ
యా సాన్నిధ్యమేతి చ। నదీద్వయజలే తత్ర స్నాతాః పుణ్యైకురయాద్వహా ॥ ౮ ॥
మఖానాంపౌణ్డరీకాణాం శతస్య ఫలమాప్నుయుః। బ్రహ్మహత్యాదిపాపా
ని సమాయాన్తి పరిక్షయమ్ ॥ ౯ ॥ తత్రాభిషేకపూతానాం నదీద్వితయ
సఙ్గమే । సఙ్గతా భవనాశిన్యా కృష్ణవేణీవ పావనీ ॥ ౧౦ ॥ రాజతే స్వర్ణ

సువర్ణముఖరీతీరస్థితశ్రీవేఙ్కటాచలవర్ణనమ్.

ముఖరీ కల్యయా సఙ్గతా తదా । అథోదీచ్యాం మహానద్యా యోజనార్ధే వి
రాజతే ॥ ౧౧ ॥ యోజనోత్సేధసహితో విఖ్యాతో వేఙ్కటాచలః । సర్వే
షామేవతీర్థానామాశ్రయోఽయం నగోత్తమః ॥ ౧౨ ॥ అఞ్జనానన్తవృ
షభ నీలకేసరిపోత్రిణః । ఏతాన్యుపపదాన్యద్రేస్స్యుర్నారాయణవేఙ్క
టౌ ॥ ౧౩ ॥ వరాహవపుషాపూర్వం స్వీకృతత్వాన్మధుద్విషా । వరాహ
క్షేత్రమిత్యార్యైః కీర్తితోఽయం మహీధరః ॥ ౧౪ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే
విఖ్యాతే వేఙ్కటాచలే। నివసత్యచ్యుతో నిత్యమబ్ధీన్ద్రతనయాన్వితః ॥ ౧౫ ॥
తస్మిన్గిరౌ శ్రియా సార్ధం వసన్తం వేఙ్కటాధిపమ్। సేవన్తే సిద్ధగన్ధర్వముని
మానవదానవాః ॥ ౧౬ ॥ తస్మిన్విన్యస్తచిత్తానాం భక్తానాం పురుషోత్తమే।
వాఞ్ఛితాన్యాశుసిద్ధ్యన్తి నశ్యన్తి విపదోఽర్జున ॥ ౧౭ ॥ యేస్మరన్తి జగన్నా
థం వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్। నిరస్తదోషాస్తే యాన్తి శాశ్వతం పదమవ్య
యమ్ ॥ ౧౮ ॥ అర్జునః ॥ వేఙ్కటాద్రౌ మహాపుణ్యే సురాసురనమస్కృ
తః । కథం ప్రాదురభూద్దేవో భగవాన్కమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ కస్యవాక్కృ
తినస్తత్ర ప్రసన్నో నిజమద్భుతమ్ । రూపం ప్రకాశయాఞ్చక్రే భుక్తిము
క్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౨౦ ॥ విష్ణోర్దేవాదిదేవస్య మహిమానం మహామునే। శ్రో
తుమిచ్ఛామి తత్త్వేన తన్మే కథయ విస్తరాత్ ॥ ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ శృణు

శ్రీవేఙ్కటాచలవాసిభగవద్వైభవవర్ణనమ్.

వేఙ్కటనాథస్య మహిమానం సమాహితః। విస్తరేణ సమాఖ్యాతుం బ్రహ్మ
ణాపి న శక్యతే ॥ ౨౨ ॥ ధన్యోఽసి దేవదేవస్య మాహాత్మ్యం మధువిద్విషః।

యద్భక్తియుక్తాఽభూత్తాతశ్రోతుంమతిరరిన్దమ ॥౩౨॥ కృతపుణ్యోఽస్య్యహంపార్థ సర్వభూతపతేర్హరేః । పవిత్రాణిచరిత్రాణి స్తోష్యన్తేయన్మయాధునా ॥౨౪॥ పురాభాగీరథీతీరే జనకాయమహాత్మనే । క్రతుదీక్షాప్రసక్తాయవిశుద్ధజ్ఞానశాలినే ॥ ౨౫ ॥ వామదేవేనకథితాం కథాంపాపప్రణాశినీమ్ । కథయిష్యామి తేపార్థవిష్ణుకీర్తనపావనీమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వేషామేవభూతానా మాద్యోనారాయణఃప్రభుః । జగన్మయోజగత్కర్తా చిత్స్వరూపోనిరఞ్జనః ॥ ౨౭ ॥ సహస్రశీర్షోభగవా న్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ । యస్యభాసాజగదిదంవిభాతిసచరాచరమ్ ॥౨౮॥ తస్మాత్పరతరం తేజస్తస్మాత్పరతరంతపః।తస్మాత్పరతరంజ్ఞానంయోగస్తస్మాత్పరోనచ ॥ ౨౯ ॥ విద్యాతస్మాదపిపరా నాస్తిపార్థనరర్షభ । సర్వేష్వపిచభూతేషు సదాసన్నిహితఃప్రభుః ॥ ౩౦ ॥ సర్వాణ్యపిచభూతాని తస్మిన్నేవాసతేసుఖమ్ । సఏవయజ్ఞోయజ్వాచ సాధనంస్రుక్స్రువాదికం ॥ ౩౧ ॥ ఫలంఫలప్రదాతాచ తత్సంప్రాప్యాగతిస్తథా । వహ్నౌప్రణీతేపశునాప్రోక్షితేనప్రజుహ్వతి ॥ ౩౨ ॥ యేతముద్దిశ్యతేయాన్తి గతింతత్ప్రతిపాదితామ్ । కర్మబన్ధంపశుంకృత్వాజ్ఞానాగ్నౌసంప్రవర్తితే ॥ ౩౩ ॥ యేజుహ్వతేతముద్దిశ్య తేతత్సాయుజ్యభాగినః । హరిస్సదాశివోబ్రహ్మామహేన్ద్రఃపరమస్స్వరాట్ ॥ ౩౪ ॥ సర్వేశ్వరస్యతస్యైతే పర్యాయాఃపరికీర్తితాః । సమాహితోనుసంధత్తే యఇదంపరమాత్మనః ॥ ౩౫ ॥ నారాయణస్యమాహాత్మ్యం సనయాతిపునర్భవమ్ । చిదానన్దమయస్సాక్షీ నిర్గుణోనిరుపాధికః ॥ ౩౬ ॥ నిత్యోపిభజతేతాంతా మవస్థాంసయదృచ్ఛయా । పవిత్రాణాంపవిత్రంయో హ్యగతీనాంపరాగతిః ॥ ౩౭ ॥ దైవతం దేవతానాంచ శ్రేయసాంశ్రేయఉత్తమమ్ । బోధ్యానాంబోధ్యఏకోసౌ ధ్యేయానాంధ్యేయఉత్తమః ॥ ౩౮ ॥ వినయానాంసమధికోవినయోనయసంయుతః । తేజసాంజనకం తేజఃప్రకృష్టంతపసాంతపః ॥౩౯॥ ఆధారస్సర్వభూతానా మనాద్యంతోజనార్దనః । తస్యేదంభావవిజ్ఞానేమూఢాబ్రహ్మాదయోపిచ ॥ ౪౦ ॥ అజోగృహ్ణాతిజననంసర్వాత్మాహంతివిద్విషః । స్వతంత్రోపిస్వభక్తానాం పరతంత్రఃప్రవర్తతే ॥ ౪౧ ॥ ససాక్షీకర్మణాందేవస్సర్వజ్ఞోగరుడధ్వజః । తస్యస్వరూపంమునయో

మృగయన్తేసమాహితాః ॥ ౪౨ ॥ సంకర్షణోవాసుదేవః ప్రద్యుమ్న
శ్చతథాపునః । అనిరుద్ధఇతిఖ్యాతంతన్మూర్తీనాంచతుష్టయమ్ ॥ ౪౩ ॥
కీర్తితఃప్రణవఃపశ్చాద్ధృదయంతస్యభాస్వరమ్ । భగవాన్వాసుదేవశ్చ
మంత్రోయంతత్ప్రకాశకః ॥ ౪౪ ॥ మన్త్రరాజమిమంనిత్యంప్రజపేద్యస్స
మాహితః । సవిష్ణోఃకరుణాయోగాత్సిద్ధీనాంభాజనంభవేత్ ॥ ౪౫ ॥ అప

భగవత్కృతభూతసృష్ట్యాదివర్ణనమ్.

న్నివారకస్సృష్టిత్రాపకోభుక్తిముక్తిదః । యధాససర్జభూతానికల్పా
దావేషమాధవః ॥ ౪౬ ॥ తత్సర్వంకథయిష్యామి సమాహితమనాశ్శృ
ణు । తస్యచిన్తయతస్సర్గం తేజోరూపాన్తరంహరేః ॥ ౪౭ ॥ విరిఞ్చఇతి
విఖ్యాతం రాజసంగుణమాశ్రితమ్ । తస్యదేవస్యవదనా చ్ఛక్రోదేవస్సపా
వకః ॥ ౪౮ ॥ జజ్ఞేయశ్చత్రిలోకేశః పాకకర్మణియఃప్రభుః । మనస
శ్చాభవచ్చన్ద్రః కరుణానిత్యశీతళాత్ ॥ ౪౯ ॥ అపాంసర్వౌషధీనాంచవి
ప్రాణాంరక్షకస్సదా । నేత్రాభ్యాముదభూత్సూర్య స్తస్యవిశ్వప్రకాశ
కః ॥ ౫౦ ॥ శీతోష్ణవర్షకృత్కాలకారణంతేజసాంనిధిః । ప్రాణేభ్యో
స్యజగత్ప్రాణ స్సమీరస్సమజాయత ॥ ౫౧ ॥ ధర్త్రాగ్రహర్క్ష స్వర్గజ్ఞావి
మానానాంమహాబలః । నాభిదేశాత్సముత్పన్న మన్తరిక్షంమహాత్మనః ॥
౫౨ ॥ తస్యాసీచ్ఛిరసోవ్యోమ భూతసమ్భవకారణమ్ । పాదామ్బుజా
భ్యాముదభూ ద్భూమిర్భూతగణాశ్రయా ॥ ౫౩ ॥ వినిస్సృతాదిశస్సర్వా
శ్శ్రోత్రాభ్యాంపరమాత్మనః । భూర్భువాద్యాస్తథాలోకాస్స్మరణాత్త
స్యజజ్ఞిరే ॥ ౫౪ ॥ రసాతలాదిలోకాశ్చ యక్షరక్షోగణాశ్రయాః । ము
ఖబాహూరుపాదేభ్యో జనయామాససక్రమాత్ ॥ ౫౫ ॥ బ్రాహ్మణా
న్క్షత్రియాన్వైశ్యాన్ శూద్రాదీంశ్చకురూద్వహ । ఛన్దాంసియజ్ఞాస్తు
రగాగావోమేషావికాదయః ॥ ౫౬ ॥ అతర్క్యప్రభవాస్తస్మాదుత్పత్తిం
ప్రతిపేదిరే । సంకల్పాద్దేవదేవస్య తస్యస్థావరజఙ్గమమ్ ॥ ౫౭ ॥ భూత
జాతమభూత్కాలో భూతోభావీభవంస్తథా । పిబత్యమ్బుసముద్రాణాం
బడబానలరూపధృత్ ॥ ౫౮ ॥ కల్పాన్తకాలేతత్సర్వంవిసృజత్యాత్మనిస్థి
తమ్ । సఞ్చారయతిభూతానాం వృత్తింసూర్యేన్దురూపధృత్ ॥ ౫౯ ॥
తమోనిరసనాచ్చాపికాలధర్మప్రవర్తనాత్ ।జగన్తికల్పవిరమేవిన్యస్యస్వో

దరాన్తరే ॥ ౬౦ ॥ లీలాబాలాకృతిశ్శేతేవటపత్రేమహామ్బుధౌ । అథ చోదగ్రభోగీన్ద్రభోగతల్పేసుఖోచితే ॥ ౬౧ ॥ యోగనిద్రామవాప్నోతి సద్వితీయోబ్జవాసయా । నాభికాసారసంభూతా జ్జనయామాసపఙ్కజాత్ ॥౬౨॥ సర్వేషాంజగతాంనాథోవిధాతారంచతుర్ముఖమ్ । లీలా హ్యేషాముకున్దస్యస్వేచ్ఛాయోగప్రవర్తినః ॥ ౬౩ ॥ విజ్ఞాయతేనకేనాపి యాథార్థ్యేనసఈశ్వరః । యదాధర్మస్యహానిస్స్యాద్ధర్మోవర్ధతేయదా ॥ ౬౪ ॥ యదావామహతీంపీడాం భజన్తేదేవతాగణాః । యదావలేపదుర్వారా యాన్తివృద్ధింసురద్రుహః ॥ ౬౫ ॥ భూమేర్యామిజనానాంచ యదోదేతిమహద్భయమ్ । యదావానిజభక్తానాం సాధూనామనివారితా ॥ ౬౬ ॥ దురన్తాతంకజననీవిపత్సముపపద్యతే । తదాతదనురూపాణి రూపాణ్యాస్థాయకౌతుకాత్ ॥ ౬౭ ॥ అధర్మమవధూయాశు కురుతేజగతోహితం ॥ ౬౮ ॥ సృజతివిధిసమాఖ్యోరాజసేనాత్మనా సావహతిహరిసమాఖ్యస్సత్త్వనిష్ఠఃప్రపంచమ్ । హరతిహరసమాఖ్యస్తామసీమేత్యవృత్తింమధుమథనమహిమ్నామస్తివేత్తానకోపి॥౬౯॥యజ్ఞాఙ్గైఃకృతసకలాఙ్గసన్నిబద్ధంవారాహంవపురధిగమ్యలోకనాథః। శైలేస్మిన్న భజదసాయధానివాసంతద్వృత్త్యశృణువిబుధాధినాథసూనో ॥ ౭౦ ॥

ఇతిస్కాన్దేపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యాదికథనం నామసప్తమోధ్యాయః.

వరాహభగవత్కృతధరణ్యుద్ధరణక్రమః.

భరద్వాజః॥ పురానిశాత్యయేధాతుఃప్రబుద్ధోమధుసూదనః। పునఃప్రవృత్తింభూతానా మన్వియేషధియాభృశమ్ ॥ ౧ ॥ వినావసుమతీమన్యేభూతౌఘధరణక్షమాః । నభవన్తీతిహృదయేతర్కస్తస్యాజనిధ్రువః ॥ ౨ ॥ అపశ్యత్ప్రణిధానేనమహీంపాతాళగోచరామ్। అతిమాత్రభయోద్విగ్నాం పరీతాంమహతాఽమ్బునా ॥ ౩ ॥ ప్రతిపేదేతదారూపంభూసముద్ధరణోచితమ్ । ఉపాకర్మోష్ఠమనలజిహ్వాంప్రణవఘోషణమ్ ॥ ౪ ॥ చతురామ్నాయచరణం ప్రాయశ్చిత్తఖురాఞ్చితమ్ । ప్రా

గ్వాంశకాయంవిలసద్దర్భరోమావళీయుతమ్ ॥౫॥ ప్రవర్గ్యావర్తసమ్పన్నం
దక్షిణాగ్న్యుదరాన్వితమ్ । స్రుక్తుణ్డమఖిలైస్సత్రై స్సంవిభక్తాఙ్గసంధి
కమ్ ॥౬॥ దివ్యసూక్తసటాజాలంపరబ్రహ్మశిరస్తథా । హవ్యకవ్యరయో
పేతంవిశుద్ధపశుజానుకమ్ ॥ ౭ ॥ ఉక్తాత్యుక్తాదికచ్ఛన్దోమార్గమంత్రబ
లాన్వితమ్ । సర్వయజ్ఞమయందివ్యంవారాహంరూపమాస్థితః ॥ ౮॥ అ
న్వేష్టుంధరణీమబ్ధే ర్వివేశసలిలాన్తరమ్ । దంష్ట్రాబాలశశాంకోద్ధ లస
త్కాంతిచయైర్వృతాత్ ॥ ౯ ॥ కల్పాన్తసమయస్ఫీతం తమిస్రమపసార
యన్ । అభిభూతామ్బుభృద్ఘోషైస్స్వహుర్బ్రహ్మాణ్డకన్దరాన్ ॥౧౦॥ నినా
దముఖరాన్కుర్వన్గాఢైర్ఘురుఘురుస్వనైః । ఖురప్రఖురవిన్యాసైర్జర్ఝరీకృ
తవిగ్రహామ్ ॥౧౧॥ ఇతస్తతోవిలుఠయన్నురగాణామధీశ్వరమ్ । తీవ్రై
ర్నిశ్వాసపవనైరాపాతాళంసరిత్పతేః ॥ ౧౨ ॥ ప్రాపయన్నతలస్పర్శమ
న్తరందర్శనీయతామ్ । అతిదీర్ఘేణపోత్రేణమగ్నోన్మగ్నేనవారిధేః ॥ ౧౩॥
సఙ్క్షోభితానిపాథాంసి కుర్వన్నన్తర్యయౌతదా । సప్తపాతాళమూలా
ధస్స్థితాంతోయేభయాకులామ్ ॥ ౧౪ ॥ వేపమానాంసమాలోక్య
ధరణీంహృష్టమానసః । తామారోప్యస్వదంష్ట్రాగ్ర మున్మమజ్జసరిత్ప
తేః ॥౧౫॥ సంస్తూయమానోమునిభిర్జనలోకనివాసిభిః । తస్మిన్నుద్వహతి
ప్రేమ్ణాదేవేవసుమతీంక్షణమ్ ॥౧౬॥ ప్రతిసీరాబభూవామ్భో వారిధేర్మ
ఙ్గళోచితా । తదుద్ధరణవేళాయాంవరాహవపుషోర్జున ॥ ౧౭ ॥ గమ్భీర
ఘోషైరమ్భోధిః ప్రాపమఙ్గళతూర్యతామ్ । ఉద్వృత్తవీచివిక్షిప్తశీక
రాసారసంగతః ॥ ౧౮ ॥ భేజేముక్తాఫలచయో మఙ్గళాక్షతవిభ్రమమ్।
ఉదూఢాతేనదేవేన సాబభౌసలిలాప్లుతా ॥ ౧౯ ॥ గాఢరాగసముత్ప
న్నస్వేదక్లిన్నతనూరివ । ఇత్థముద్ధృత్యభగవాన్మహీంపాతాళమూల
తః ॥౨౦॥ సుదృఢంస్థాపయామాస మధ్యేమ్బునిధిపాథసామ్ । తేనోద్ధృ
తాయాంమేదిన్యాం పూర్ణేఽంతద్ద్యానభోంతరే ॥ ౨౧ ॥ జలంతత్కృ
తమర్యాదా వ్యవచ్ఛిన్నమభూత్తదా । సంస్థాప్యపృథివీమిత్థంతదుర్వ్యా
ధారసిద్ధయే ॥౨౨॥ దిగ్గజానహిరాజంచకమఠంచన్యవేశయత్ । తేషా
మపిచసర్వేషా మాధారత్వేనసాదరమ్ ॥ ౨౩ ॥ అవ్యక్తరూపాంస్వాం
శక్తిం యుయోజచదయానిధిః । తతోధరాంసముద్ధృత్యస్థితంకిటితనుం

హరిమ్ ॥ ౨౪ ॥ తుష్టువుస్సనకాద్యాస్తం జనలోకనివాసినః । తదావరా
హవపుష మారాధ్యపురుషోత్తమమ్॥ ౨౫॥తదాజ్ఞయాజగద్బ్రహ్మా య
థాపూర్వమకల్పయత్ ॥ అర్జునః ॥ కల్పాన్తసలిలేమగ్నా కథంతిష్ఠతిభూ
రియమ్ ॥ ౨౬ ॥ సప్తపాతాళలోకాధః కిమాధారామహామునే । క
ల్పకాలఃకియానేష స్యాత్తద్వృత్తిశ్చకీదృశీ ॥ ౨౭ ॥ ఏతద్విస్తార్యసక

కల్పవృత్తాన్తకథనపూర్వకశ్వేతవరాహావతారకథనమ్.

లం మమబ్రహ్మన్నువేదయ ॥ భరద్వాజః ॥ వినాడికానాంషష్ట్యాస్యాన్నాడి
కైకాదినంభవేత్ ॥౨౮॥తత్షష్ట్యాదివసాస్త్రింశన్మాసఃపక్షద్వయాత్మకః।
మాసాద్వావృతురిత్యుక్తస్తైష్షడ్భిర్వత్సరోభవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అయనద్వీత
యాకారశ్శీతవర్షోష్ణసంశ్రయః । దేవాసురాణామన్యోన్య మహో
రాత్రంవిపర్యయాత్ ॥ ౩౦ ॥ ఉత్తరందక్షిణంభానో రయనేతేయథాక్ర
మమ్ । మానుషాబ్దైఃఖఖవ్యోమఖాక్షిపావకసాగరైః ॥ ౩౧॥ మహాయు
గంభవేత్పార్థకృతాద్యాకారసంయుతమ్।సప్తత్యాసైకయాకాలోయు
గానామన్తరంమనోః ॥ ౩౨ ॥ అస్మిఞ్ఛ్వేతవరాహాఖ్యే కల్పేజాతాన్మ
నూఞ్శృణు । స్వాయమ్భువస్స్యాత్ప్రథమ స్తతస్స్వారోచిషోమనుః॥
౩౩ ॥ ఉత్తమస్తామసాఖ్యశ్చ రైవతశ్చాక్షుషాహ్వయః । ఏతేగతాః
ప్రాజ్ఞనవ షట్సన్ద్రిసురతాపసాః ॥ ౩౪ ॥ వైవస్వతోవర్తతేద్య సప్త
మోమనురర్జున । ఆదిత్యవసురుద్రాద్యాస్తత్కాలేదేవతాగణాః॥౩౫॥
ఇష్ట్వాశ్వమేధశతకం తేజస్వీప్రాపశక్రతామ్ । విశ్వామిత్రోఽహమత్రి
శ్చజమదగ్నిశ్చకాశ్యపః ॥౩౬॥ వసిష్ఠోగౌతమశ్చైవ తేవైసప్తర్షయోఽ
ర్జున । ఇక్ష్వాకుప్రముఖాశ్శూరా మనుపుత్రామహాబలాః ॥ ౩౭ ॥ అవ
నీంపాలయామాసు ర్నిత్యంధర్మపరాయణాః। సూర్యదక్షబ్రహ్మధర్మరు
ద్రాణాంపఞ్చసూనవః ॥ ౩౮ ॥ సావర్ణిరౌచ్యభౌత్యాద్యా భవిష్యన్మను
సప్తకమ్। చతుర్దశవిధాతుస్తే భవన్తిమనవోఽహని ॥ ౩౯ ॥ తత్కల్పసం
జ్ఞంతస్యాన్తేనిశాస్యాత్తత్సమంశృణు । దినావసానసమయే బ్రహ్మణఃపా
ణ్డునన్దన ॥ ౪౦ ॥ జాయతేఽవగ్రహోఘోరః పృథివ్యాంశతవార్షికః।
తస్మిన్నవగ్రహేపృథ్వ్యాం నీరసాయాంధనఞ్జయ ॥ ౪౧ ॥ చతుర్విధాని
భూతాని సమాయాన్తిపరిక్షయమ్।తదాతప్తసిరాకారైరుపేతోఘర్మ

దీధితిః ॥ ౪౨ ॥ మయూఖైరగ్నిసదృశైర్వమద్భిః పావకచ్ఛటాః । వినష్టగ్రామనగరశైలవృక్షాదికాననా ॥ ౪౩ ॥ కూర్మపృష్ఠోపమోర్వ్యస్యాస్తప్తాయఃపిణ్డసన్నిభా । తతో విధాతుర్గాత్రేభ్యస్సముత్పన్నా మహాఘనాః ॥ ౪౪ ॥ ఆచ్ఛాదయన్తో గగనం గర్జితధ్వానబన్ధురాః । సితపీతారుణశ్యామాశ్చిత్రవర్ణాశ్చ భీషణాః ॥ ౪౫ ॥ శైలేభసౌధవృక్షాది నానారూపసమన్వితాః । తే శతాబ్దమితం కాలం మహావృష్టిం వితన్వతే ॥ ౪౬ ॥ తేనామ్భసా శమం యాతి సూర్యోద్భూతో మహానలః । భూయశ్చ నవవర్షాణి వర్షన్త్యుగ్రం మహాఘనాః ॥ ౪౭ ॥ తదమ్భసా సముద్వేలా వికృతిం యాన్తి వార్ధయః । కల్పాన్తామ్బుదనిర్ముక్తం లోకాన్వ్యాప్నోతి తజ్జలమ్ ॥ ౪౮ ॥ భూర్భువస్స్వర్మహర్లోకా నావృణోతి తమో మహత్ । తదా నిమగ్నా సలిలే మహీ పాతాళమూలగా ॥ ౪౯ ॥ అనష్టా కథమప్యాస్తే బ్రహ్మశక్త్యవలమ్బితా । అథ నిశ్వాససమ్భూతో మారుతో బ్రహ్మణోఽర్జున ॥ ౫౦ ॥ ఉత్సారయతి తాన్సర్వాన్ కల్పాన్తోత్థాన్మహాఘనాన్ । ఏవం ప్రవృద్ధః పవనశ్శతసంవత్సరాత్మకమ్ ॥ ౫౧ ॥ కాలం నిరన్తరం వాతి దుర్నివారరయోత్థితః । తముగ్రమనిలం హిత్వా హరేర్నాభిసరోరుహే ॥ ౫౨ ॥ యోగనిద్రామవాప్నోతి తస్మిన్పాథసి పద్మభూః । యోగనిద్రానుషక్తస్య యాతి తస్య జగద్విభోః ॥ ౫౩ ॥ తావతీ శర్వరీ పార్థ దినం యావత్ప్రమాణకమ్ । నిశాయాం సమతీతాయాముత్థితో వేగవాన్పునః ॥ ౫౪ ॥ సృజత్యఖిలజన్తూన్వై పూర్వవచ్ఛాసనాద్ధరేః । కల్పే కల్పే సముచితై రూపైః పాతి జగద్ధరిః ॥ ౫౫ ॥ అస్మిన్కల్పే శ్వేతవర్ణాం ప్రాప్తవాన్యజ్ఞపోత్రితామ్ । వరాహవపుషా దేవో విహరన్నవనీతలే ॥ ౫౬ ॥ స్వపూర్వనియతావాసం ప్రపేదే వేఙ్కటాచలమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరే చరంశ్చిరమధోక్షజః ॥ ౫౭ ॥ భక్త్యా పరమయా యుక్తమపశ్యజ్జలజాసనమ్ । సంపూజ్య ప్రార్థయామాస బ్రహ్మా తం భూతభావనమ్ ॥ ౫౮ ॥ పురాతనీం నిజాం స్వామిన్భజ దివ్యాం తనూమితి । గృహీత్వానునయం తస్య త్యక్త్వా తాం సూకరాకృతిమ్ ॥ ౫౯ ॥ అనన్యభజనీయాం స్వాం ప్రాప విశ్వాత్మికాం తనుమ్ । తథా స్థితం గిరౌ తత్ర కృత్వాప్యుత్సాహమూర్జితమ్ ॥ ౬౦ ॥ ద్రష్టుం న శేకుస్సర్వేఽపి కాలేన బహునాపి చ ॥ అర్జునః ॥ దర్శనస్మర

ణాదీనాం హరిరిత్థమగోచరః ॥ ౬౧ ॥ కథం ప్రత్యక్షతాం ప్రాప మానుషాణాం మహామునే। భాగ్యభూతో౽థజగతాం యః కోవాఽ౽రాధ్యతం విభుమ్॥ ౬౨॥ ఏవం ప్రకాశయామాస కథామేతాం నివేదయ॥ ౬౨ ½॥ హరికథా శ్రవణం దురితాపహం కథయతాం సకలాగమవిద్భవాన్। సుకృతినాం నను సంప్రతిధుర్యతా మునివరేణ్యమమాద్యసమాగతా ॥ ౬౩ ½ ॥ ... *

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే వరాహావతార కీర్తనం నామాష్టమోధ్యాయః.

శఙ్ఖాభిధానన్నృపవృత్తాన్తః.

భరద్వాజః ॥ శృణుపార్థ ప్రవక్ష్యామి కథామాశ్చర్యకారిణీమ్। యథా సాభగవానస్మిన్ క్షేత్రే ప్రాప్తః ప్రకాశతామ్ ॥ ౧ ॥ శ్రుతాభిధానో౽స్నృపతిరస్తి హైహయవంశజః। యః ప్రజాస్స్వా ఇవచిరం శశాసధరణీప్రజాః ॥ ౨ ॥ తస్యపుత్రో౽గుణనిధి శ్శఙ్ఖో నామమహీపతిః । పాలయామాసవసుధాం సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౩ ॥ తస్యవిష్ణౌజగన్నాథే పుణ్డరీకాయతేక్షణే । బభూవనిశ్చలాభక్తిః పరిత్యక్తాన్యసంశ్రయా ॥ ౪ ॥ దేవదేవంజగన్నాథ మనన్తం పురుషోత్తమమ్। ప్రగాఢనిశ్చయోనిత్యం ధ్యాయన్నద్భుతవైభవమ్ ॥ ౫ ॥ చక్రే వ్రతానిపుణ్యాని దానానివివిధానిచ। వేదవేద్యస్యనియతం ప్రీత్యర్థం మధువిద్విషః ॥ ౬ ॥ తముద్దిశ్యైవవివిధ దేవాజిమేధాదికాన్క్రతూన్ । యథో క్తదక్షిణాయోగా త్ప్రీణితాశేషభూసురః ॥ ౭ ॥ ఇష్టాపూర్తాత్మకంచక్రే కర్మజాతమతన్ద్రితః । విన్యస్తహృదయోనిత్యం కేశవేభక్తవత్సలే ॥ ౮ ॥ స్మరత్యజస్రం గోవిన్దం జపత్యచ్యుతమవ్యయమ్। పూజయత్యబ్జనయనం సంకీర్తయతిశార్ఙ్గిణమ్ ॥ ౯ ॥ శృణోతిసతతం రాజా సంసారార్ణవతారిణీః । పౌరాణీ కైస్సమాఖ్యాతాః పవిత్రా వైష్ణవీః కథాః ॥ ౧౦ ॥ బ్రాహ్మణానర్చతిస్మాయం హరిప్రీత్యర్థమేవచ । ఇత్థం సర్వాత్మనాయుక్తో ప్యశ్రాంతం పృథివీపతిః ॥ ౧౧ ॥ నాపశ్యచ్చాభవ్యాత్తైశ్వర్యం స్వతన్త్రం పురుషోత్తమమ్ । అప్రాప్యదర్శనం విష్ణో స్సర్వయజ్ఞమయాత్మనః ॥ ౧౨ ॥ సశోకాక్రాన్తహృదయః పరాంచిన్తాము

చిన్తాకులంశఙ్ఖనృపమ్ప్రత్యదృశ్యరూపభగవదుక్తిః.

పాగమత్ ॥ శంఖః ॥ పరస్పృహాస్సైర్జనస్సైరతీతైర్దుష్కృతంబహు ॥ ౧౩॥
కృతంమయాయదప్రాప్తం హృషీకేశస్యదర్శనమ్ । ఉపార్జితానాంతప
సామనేకైః పూర్వజన్మభిః ॥ ౧౪ ॥ అఖణ్డంహిఫలంవిష్ణోర్దర్శనంమధుఘా
తినః । కథన్న్వయాయాద్భగవాన్విషయంమమనేత్రయోః ॥ ౧౫ ॥ కదా
వాలభ్యతేశ్రేయస్తద్వాక్యాకర్ణనాత్మకమ్ । హాధిఙ్మాంవిహితాగస్కం
క్రియాసాఫల్యవర్జితమ్ ॥ ౧౬ ॥ నారాయణకృపాదూరం సంసారక్లేశగోచ
రమ్ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతిచిన్తాకులేతస్మిన్ రాజ్ఞిజీవితనిస్పృహే ॥ ౧౭ ॥
అదృశ్యమూర్తిస్సర్వేషాం శృణ్వతామాహకేశవః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మాశో
కస్యవశంయాయాశ్శృణువక్ష్యామితేహితమ్ ॥ ౧౮ ॥ మదేకశరణం
సాధుం త్వాంత్యక్ష్యామికథంనృప । అయంవేఙ్కటనామాద్రిస్త్రిషులో
కేషువిశ్రుతః ॥ ౧౯ ॥ వైకుణ్ఠాదపిమేరాజన్నావాసోతిప్రియావహః ।
తంగత్వాభూధరవరం తవభక్త్యాతపస్యతః ॥ ౨౦॥ గతేసహస్రేవర్షాణాం
యాస్యామ్యాలోకనీయతామ్ । భవానివోద్యతోగస్త్యై మమదర్శనమఞ్జ
సా ॥ ౨౧ ॥ క్వవాసందృశ్యతేవిష్ణురేవమాహచతుర్ముఖమ్ । వృషభాద్రౌ
హరిర్ద్రష్టుం లభ్యతేనియతాత్మభిః ॥ ౨౨ ॥ గచ్ఛతత్రేతిమునయే కథయా
మాసపద్మభూః । అమ్భోజసమ్భవేనేత్థమాదిష్టఃకుమ్భసమ్భవః ॥ ౨౩ ॥
అఞ్జనాద్రౌమదావాసే తపస్తప్తుంసమేష్యతి । తస్మిన్మహీధరేపుణ్యేకృ
తవాసోభవానపి ॥ ౨౪ ॥ ఆరాధ్యమాంతపోనిష్ఠో మమదర్శనమాప్స్యసి । భ

భగవదుక్త్యాశఙ్ఖనృపస్యశ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

రద్వాజః ॥ ఇత్యాజ్ఞప్తోభగవతా శఙ్ఖోదానవవైరిణా ॥ ౨౫ ॥ జగామప్రీతిమ
తులాం ధన్యోస్మీతిస్వచేతసి । విన్యస్యతనయంవజ్రం ప్రజాపాలనకర్మణి ॥
౨౬ ॥ గోవిన్దదర్శనాపేక్షీ నారాయణగిరింయయౌ । అస్యశృఙ్గేసముత్తు
ఙ్గే స్వామిపుష్కరిణీంశుభామ్ ॥ ౨౭ ॥ దివ్యైఃపయోభిరాపూర్ణా మప
శ్యదమృతోపమైః । అనేకసిద్ధగన్ధర్వ దేవర్షిగణసేవితాం ॥ ౨౮ ॥ భవ
తాపప్రశమనీం సర్వతీర్థసమాశ్రయామ్ । జలకాకబకక్రౌఞ్చ హంసకా
రణ్డవాకులామ్ ॥ ౨౯ ॥ కుముదోత్పలరాజీవసౌగన్ధికమనోహరామ్ । తాం
దృష్ట్వాపద్మినీందివ్యాం తత్తీరేవిహితోటజః ॥ ౩౦ ॥ తోషితస్స్నానపా

నాద్యైర్నిర్వికల్పమనోగతిః । సర్వకర్మాణి విన్యస్య జగదీశే జనార్దనే ॥ ౩౧ ॥

భగవద్దర్శనార్థమగస్త్యస్య శ్రీవేఙ్కటాచలాగమనమ్.

జపధ్యానపరో నిత్యం తపస్తేపే సుదారుణమ్ । తస్మిన్నేవ మునిః కాలే శాసనాత్పరమేష్ఠినః ॥ ౩౨ ॥ అగస్త్యో వ్యాసప్రసాదాద్యం శైలం మునిశతావృతః । ప్రతీచీం దిశమారభ్య కృతయత్నః ప్రదక్షిణే ॥ ౩౩ ॥ పశ్యంస్తీర్థాని పుణ్యాని బభ్రామ సుచిరం గిరౌ । తత్ర తత్ర దదర్శాసౌ హరిదర్శనలాలసాన్ ॥ ౩౪ ॥ విరించిగుహశక్రేశ విష్వక్సేనాదికాన్క్రమాత్ । సనకాద్యాంశ్చ యోగీన్ద్రాన్నారదప్రముఖానృషీన్ ॥ ౩౫ ॥ సిద్ధగన్ధర్వదైతేయ యక్షరాక్షసపన్నగాన్ । తైస్తైస్సమ్మాన్యమానోసౌ ప్రశ్రయప్రియభాషణైః ॥ ౩౬ ॥ పశ్యన్నాశ్చర్యభూతాని సర్వాణి విచచార హ । స్నాత్వా తీర్థేషు సర్వేషు స్కన్దధారాదికేషు చ ॥ ౩౭ ॥ తత్ర తత్రార్చయామాస గోవిన్దం జగతాం పతిమ్ । ఏవం భ్రాన్త్వాగతేబ్దానాం సహస్రే మునిసత్తమః ॥ ౩౮ ॥ అపశ్యన్పుణ్డరీకాక్షం చిన్తాశోకపరోభవత్ । తస్మిన్కా-

అగస్త్యమ్ప్రతిగురువస్వాద్యుక్తిః.

లేసమాజగ్ముర్ధిషణోశనసౌ పునః ॥ ౩౯ ॥ రాజోపరిచరో నామ వసుశ్చ తమృషీశ్వరమ్ । అస్మాకం సఫలం జాతం జీవితం మునిసత్తమ ॥ ౪౦ ॥ దృష్టో భవాన్యదస్మాభిర్నారాయణ ఇవాపరః । బ్రహ్మణా లోకనాథేన యదాదిష్టా వయం మునే ॥ ౪౧ ॥ అచ్యుతాలోకనపరాస్తదిదం కథ్యతే తవ । అస్తి దక్షిణదిగ్భాగే వేఙ్కటో నామ భూధరః ॥ ౪౨ ॥ శ్వేతద్వీపాదపి హరేరావాసోయమభీప్సితః । తస్మిన్గిరావగస్త్యస్య శిక్షస్య చ మహీపతేః ॥ ౪౩ ॥ దర్శయిష్యతి గోవిన్దో నిజరూపం జగద్గురుః । తదానీం సర్వదేవానామృషీణాం యక్షరక్షసామ్ ॥ ౪౪ ॥ అస్మాకం దేవదేవస్య దర్శనం సమ్భవిష్యతి । అచిరేణైవ తద్భావితతస్త్వ్యక్తకల్మషాః ॥ ౪౫ ॥ అన్వేష్టుం గచ్ఛతాగస్త్యం తస్మిన్నారాయణాచలే । ఇత్యాజ్ఞప్తా వయం ధాత్రా సమాగమ్యాత్ర భాగ్యతః ॥ ౪౬ ॥ దృష్టవన్తో మహాభాగ భవన్తం భూరితేజసమ్ । భవతా సహితా గత్వా స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౭ ॥ తమప్యాలోకయిష్యామ శ్శఙ్ఖం భాగవతోత్తమమ్ ॥ భరద్వాజః ॥ గీష్పతిప్రముఖైరిత్థ

అగస్త్యాదికృతశ్రీవేఙ్కటాచలస్థరమ్యవస్తుదర్శనమ్.

మాదిష్టఃకుమ్భసమ్భవః ॥ ౪౮ ॥ శోకజాలంపరిత్యజ్య యయావాత్రైస్సహి
తోద్రుతమ్। సదదర్శమహావృక్షాన్ఫలపుష్పభరానతాన్॥ ౪౯॥ ప్రరూ
ఢశాఖానికరచ్ఛాయాచ్ఛాదితదిక్తటాన్ । సింహాదన్తావళవ్యాఘ్రవరా
హమహిషాదికాన్ ॥ ౫౦ ॥ మృగానాలోకయామాసపన్థానంచాన్తరా
న్తరా। త్రైస్తదానీందదృశిరే సానవోఽస్యమ్భుభృద్భృతః ॥ ౫౧ ॥ సువర్ణ
రౌప్యతామ్రాది శోభితాస్తత్రతత్రతు । ఉచ్ఛలచ్ఛీకరాసారనిర్వాపి
తదివౌకసః ॥ ౫౨ ॥ వేగోద్ధృతశిలాదృష్టాశ్శతశోగిరినిర్ఝరాః । తేషా
మాపాదయామాస ప్రమోదంమన్దమారుతః ॥ ౫౩ ॥ కమలామోదసం
వాహీవిచరన్గిరిసానుషు । శుకానాంకోకిలానాఞ్చ తదాశుశ్రువిరేగిరః ॥
౫౪ ॥ తత్రతత్రసమాసీనా న్విస్తీర్ణాసుదృషత్సుతే । సిద్ధానపశ్యన్కృష్ణ
స్యగాయతోగుణవైభవమ్ ॥ ౫౫ ॥ అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే పరిక్రమ్య
మునీశ్వరాః । స్వామిపుష్కరిణీందివ్యాందదృశుర్విమలోదకామ్ ॥ ౫౬ ॥
తత్తీరేవిహితావాసమపశ్యఞ్ఛఙ్ఖభూపతిమ్। వాఙ్మనఃకాయజంకర్మసన్ని
వేశ్యస్థితంహరౌ ॥ ౫౭ ॥ సతానాలోక్యసహసా మునీన్ద్రాన్సంశితవ్ర
తాన్।యథోక్తమకరోత్పూజాం ప్రణామస్తుతిపూర్వికామ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆసీ
నాస్తత్రతేసర్వే సంభావ్యాన్యోన్యముత్సుకాః । గోవిన్దకీర్తనపరాః
కృతార్థత్వంప్రపేదిరే ॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యేభగవత్స
న్దర్శనేప్సయాశ్రీవేఙ్కటాచలప్రాప్తిశఙ్ఖాగస్త్యాదిస
మాగమకథనంనామ నవమోధ్యాయః.

అగస్త్యశఙ్ఖాదితపస్తుష్టభగవదావిర్భావఘట్టః.

భరద్వాజః ॥ తేషాంహరాజగన్నాథే సమావేశితచేతసామ్ । ది
నత్రయంగతంతత్ర పూజాస్తోత్రపరాత్మనాం ॥ ౧ ॥ తృతీయేదివసేప్రాప్తే
తేసర్వేనిద్రితానిశి । అన్తేచతుర్థయామస్యదదృశుస్స్వప్నముత్తమమ్ ॥
౨ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపాణిం ప్రసన్నంపురుషోత్తమమ్ । వరదానాయసం
ప్రాప్తమపశ్యన్పద్మలోచనమ్ ॥ ౩ ॥ ఉత్థాయముదితాత్మానో గృహా

న్నిర్గత్యపావనే । స్వామిపుష్కరిణీతోయే సస్నుర్విధివదాదరాత్ ॥
౪ ॥ విధాయవిధివత్కర్మ సర్వేదినముఖోచితమ్ । గృహాన్ప్రీత్యాయయు
ర్దేవమారాధయితుమచ్యుతమ్॥౫॥ సద్యశ్శ్రీయస్కరంమార్గే నిమిత్తం
పక్షిసూచితమ్ । దృష్ట్వాప్రసాదం దేవస్య కరస్థంమేనిరేతదా ॥ ౬ ॥ త
తస్త్రిలోకకర్తారం పూజయిత్వాజనార్దనమ్ । తుష్టువుర్వివిధైస్స్తోత్రైః
పవిత్రైర్వేదవర్ణితైః ॥ ౭ ॥ స్తోత్రావసానేకాన్తేయమునీన్ద్రైఃకుమ్భసమ్భ
వః । జజాపశఙ్ఖసహితోమన్త్రమష్టాక్షరంహరేః ॥ ౮ ॥ ఇత్థంతేషాంజగ
త్స్వామి న్యచ్యుతేర్పితచేతసామ్ । అగ్రభాగేప్రాదురభూదేకంతేజోమ
హాద్భుతమ్ ॥ ౯ ॥ అనేకకోటిసఙ్ఖ్యానా మాదిత్యేన్దుమహావిర్భుజామ్ । ఏకీ
భూయామ్బరతలే జ్యోతిర్జాలమివస్థితమ్ ॥ ౧౦ ॥ తత్తేజోవీక్ష్యతేసర్వే
నితాన్తాశ్చర్యగోచరాః । దధ్యుర్నారాయణందివ్యం పరమానన్దవిగ్రహ
మ్ ॥ ౧౧ ॥ వాఙ్మనసపథాతీతంవిశ్రుతైశ్వర్యభాసురమ్। సహస్రనేత్రం
సాహస్రబాహుపాదైస్సమన్వితమ్॥౧౨॥ తప్తకార్తస్వరనిభస్ఫురత్కా
న్తిమనోహరమ్ । దంష్ట్రాకరాళందుర్దర్శంవమన్తందహనచ్ఛటాః॥ ౧౩॥
కౌస్తుభేనవిరాజన్తందధానమురసిశ్రియమ్। అవిచిన్త్యమనాద్యంతమత్య
న్తభయదాయకమ్ ॥ ౧౪ ॥ ప్రకాశయన్తంబ్రహ్మాణ్డంసర్వమాత్మనిసర్వ
గమ్ । అగస్త్యశఙ్ఖప్రముఖాస్తేసర్వేహృష్టచేతసః॥ ౧౫ ॥ తమాలోక్యజ
గన్నాథం భూయోభూయోవవన్దిరే । భ్రమన్తిలోకరక్షార్థ మాయుధా
నితదాహరేః ॥ ౧౬ ॥ నిజతేజోబలోపేతాన్యాజగ్ముస్తంనిషేవితుమ్। చ
క్రమర్కప్రభందివ్యాగదాఖడ్గశ్చనన్దకః ॥ ౧౭ ॥ పుణ్డరీకంచోగ్రరవఃపా
ఞ్చజన్యశ్శశిప్రభః।తదాబ్రహ్మాణ్డమఖిలంపూరయామాసనిర్భరః॥౧౮॥పా
ఞ్చజన్యస్యనినద స్సర్వాసురభయఙ్కరః । పాఞ్చజన్యధ్వనింశ్రుత్వా ని
తాన్తాశ్చర్యభీషణమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఆయయుర్దేవతాస్సర్వా స్స్వంస్వంవా
హనమాస్థితాః । బ్రహ్మరుద్రశ్శతమఖస్సనకాద్యాశ్చయోగినః ॥ ౨౦ ॥
వసిష్ఠముఖ్యామునయోగన్ధర్వోరగకిన్నరాః । విష్వక్సేనోగరుత్మాంశ్చవి
ష్ణుభృత్యాజయాదయః॥ ౨౧॥ సరూపాశ్చైవయేనిత్యాశ్శ్వేతద్వీపనివా
సినః । సుమనోద్రుమసమ్భూతాసుమనోవృష్టిరద్భుతా ॥ ౨౨ ॥ పపాత
మేదురామోదమోదితాశేషమానసా । ననృతుర్దివ్యసుదృశోజగుఃకిన్నర

పుఙ్గవాః ॥ ౨3 ॥ తుష్టువుర్హర్షతరళాస్సురగన్ధర్వచారణాః । దృష్ట్వాతే పుణ్డరీకాక్షం ప్రసన్నంభక్తవత్సలమ్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రణమ్యతోషయామాసు స్సాష్టాఙ్గంవివిధై స్తవైః ॥ బ్రహ్మాదయః ॥ జయవిష్ణోకృపాసిన్ధో జయ తామరసేక్షణ ॥ ౨౫ ॥ జయలోకైకవరదజయభక్తార్తిభఞ్జన । అనన్తమక్షరంశాన్తమవాఙ్మనసగోచరమ్ ॥ ౨౬ ॥ కోవాభవన్తంజానాతిచిదానన్దమయాత్మకమ్ । అణోరణుతరంస్థూలాత్స్థూలంసర్వాన్తరస్థితమ్ ॥ ౨౭ ॥ త్వామామనన్తిపురుషం ప్రకృతేఃపరమచ్యుతమ్ । వేదాన్తసారరూపంత్వాంసర్వాన్తర్బాహ్యవర్తినమ్ ॥ ౨౮ ॥ కోహివర్ణయితుంశక్తోమాయాయత్తేషుదేహిషు । భవదీయమిదంరూపందృష్ట్వాతిభయదాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥ భయోద్విగ్నావయంసర్వేశాన్తంరూపంభజస్వహ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతిస్తుతోవిరిఞ్చాద్యైః ప్రసన్నోగరుడధ్వజః ॥ 3౦ ॥ మేఘ

బ్రహ్మాదిప్రార్థనయాభగవద్గృహీతసౌమ్యరూపప్రకారః.

ఘోషప్రతిమయావాచాసాదరమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భయావహామిమాంమూర్తిముత్సృజ్యాహంప్రియావహామ్ ॥ 3౧ ॥ శాన్తంరూపంభజిష్యామిమాంపశ్యతనిరాకులాః । ఇత్యుక్త్వాన్తర్హితోభూత్వా తస్మిన్నేవక్షణాన్తరే ॥ 3౨ ॥ విమానేరత్నఖచితే బభూవసుఖదర్శనః । చన్ద్రబిమ్బాననశ్శాన్తోనీలోత్పలదళద్యుతిః ॥ 33 ॥ సువర్ణవర్ణవసనోరత్నభూషణభూషితః । శఙ్ఖచక్రగదాపద్మలసత్కరచతుష్టయః ॥ 3౪ ॥ తమాలోక్యరమాకాన్తంభూయోభూయోవవన్దిరే । సతోషయిత్వాబ్రహ్మాదీనభీష్టప్రతిపాదనైః ॥ 3౫ ॥ అవోచద్వినయానమ్రమగస్త్యంమునిపుఙ్గవమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వంమునీన్ద్రవ్రతైర్ఘోరైశ్చీర్ణైర్మాంప్రతిసంప్రతి ॥ 3౬ ॥ పరిక్లిష్టోసిదాస్యామివరాంస్తేభీప్సితాన్వద ॥ భరద్వాజః ॥ నిశమ్యవాక్యంశ్రీభర్తుః ప్రణమ్యచపునఃపునః ॥ 3౭ ॥ సరోమాఞ్చితసర్వాఙ్గఃకు

అగస్త్యప్రార్థనయాస్వర్ణనద్యా భగవద్దత్తసర్వాధికత్వప్రాప్తిః.

మ్భజన్మావచోబ్రవీత్ ॥ అగస్త్యః ॥ యద్ధుతంయత్తపస్తప్తంయదధీతంశ్రుతంమయా ॥ 3౮ ॥ తత్సర్వంసఫలంజాతమాదృతోస్మియతస్త్వయా । ఏషోహమేవధర్మాత్మా త్రిషులోకేష్వపిప్రభో ॥ 3౯ ॥ త్వాంవిచిన్వంత

మధునా మామన్విష్యాగతోసియత్ । త్వత్ప్రసాదాత్పురైవాహం ప్రాప్తాఖిలమనోరథః ॥ ౪౦ ॥ నపశ్యామివిచిన్త్యాపి ప్రాప్యసంప్రతిమాధవ। తథాపిచాపలాదేత త్తవవిజ్ఞాప్య తేప్రభో ॥ ౪౧ ॥ త్వత్పాదామ్బుజయోర్భక్తి మేవంకురునిరన్తరామ్ । అవధారయచైతత్త్వం సురప్రార్థనయా మయా ॥౪౨॥ నదీసువర్ణముఖరీ స్నాతాఘౌఘవినాశినీ । సాఽభవచ్ఛైలకటక సమాసన్నా సమాగతా ॥ ౪౩ ॥ తాంకృతార్థయలోకేశ త్వదనుగ్రహవృత్తిభిః।సువర్ణముఖరీతోయే స్నాత్వాయేవేఙ్కటేస్థితమ్॥౪౪॥ పశ్యన్తిభుక్తిముక్త్యోస్తు భూయాసుర్భాజనానితే । అల్పాయుషోనరా మూఢా జ్ఞానయోగపరిచ్యుతాః ॥౪౫॥ నశక్నువన్తిత్వాంద్రష్టుం వ్రతాధ్యయనకర్మభిః । సదాస్మిన్నాస్థితశ్శైలే సర్వేషాంచజగద్గురో ॥ ౪౬ ॥ ప్రసాదసుముఖోదేవ కాఙ్క్షితార్థప్రదోభవ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యత్ప్రార్థితంత్వయావిప్రతత్తథైవభవిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ నూనమప్రతిమాలోకే మయి భక్తిఃకృతాత్వయా । జాహ్నవీవనదీసేయం సువర్ణముఖరీమునే॥౪౮॥ స్యాదాశాస్యాసురాణాంచ వాఞ్ఛితశ్రీవిధాయినీ । స్వామిపుష్కరిణీచేయం నదీమూర్త్యాసమన్వితా॥౪౯॥సంక్రమిష్యతితాందివ్యాం నదీంతీర్థాఘసంశ్రయా । వైకుణ్ఠనామ్ని శైలేస్మిన్నద్యప్రభృతిసర్వదా ॥ ౫౦ ॥ కృతవాసోభవిష్యామి మునేప్రార్థనయాతవ । సువర్ణముఖరీస్నాన క్షాళితాఘౌఘకర్దమాః॥౫౧॥అస్మిన్వైకుణ్ఠశైలేమాం యేపశ్యన్తిసమాహితాః। భువిపుత్రాదిసమ్పన్నాః స్వర్గైశ్వర్యసమన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ మృతాస్త్రివిష్టపేభోగా నాకల్పమనుభూయచ । పునరావృత్తిరహితం కేవలానన్దభాసురమ్ ॥ ౫౩ ॥ మత్పదంసమవాప్స్యన్తి నాత్రకార్యావిచారణా । మాం ద్రష్టుమాగతాన్సర్వాన్ ప్రతీక్ష్యాభీప్సితైశ్శుభైః ॥ ౫౪ ॥ యోజయిష్యామిసతతంత్వద్వచోగౌరవాన్మునే । పుత్రార్థినాంబహూన్పుత్రాన్ధనానిచధనార్థినామ్ ॥ ౫౫ ॥ తథైవారోగ్యకామానాం రోగశాన్తింగరీయసీమ్ । తీవ్రాపత్పరిభూతానాం తథైవాపన్నివారణమ్ ॥ ౫౬ ॥ దాస్యామ్యభీప్సితాన్భోగా న్దుర్లభానపిసర్వదా । యేయాన్కామానపేక్ష్యేహ

ప్రేక్షన్తేమాంసమాగతాః ॥ ౫౭ ॥ అవాప్నువన్తితేసర్వే తాంస్తాన్కా
మాన్నసంశయః । స్థితావాయత్రకుత్రాపి మాంస్మరన్తినరోత్తమాః॥

శఙ్ఖనృపవరప్రదానపూర్వకభగవదన్తర్ధానమ్.

౫౮ ॥ తేసర్వేవాఞ్ఛితాంసిద్ధిం లభన్తేమత్ప్రసాదతః ॥ భరద్వాజః॥
ఇత్యుక్త్వాతంమునిందేవ శ్శఙ్ఖమాలోక్యభూపతిమ్ ॥ ౫౯ ॥ శృణ్వతాం
బ్రహ్మముఖ్యానా మిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోఽస్మిశ
ఙ్ఖభక్త్యాతే వృణీష్వాభీప్సితంవరమ్ ॥ ౬౦ ॥ దదామివరదోఽహంతే క్రశి
ష్ఠస్యతపస్యతః ॥ శంఖః ॥ నయాచేన్యన్మహాబాహో త్వత్పాదామ్బు
జసేవనాత్ ॥ ౬౧ ॥ యాంప్రాప్నువన్తిత్వద్భక్తా స్తాంయాచేగతిము
త్తమాం ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యత్ప్రార్థితంత్వయాశఙ్ఖతత్తథైవభవిష్యతి॥
౬౨॥మత్సేవాయోగభవ్యానా మలభ్యంకిమువిద్యతే।ఆకల్పమిన్ద్రలోక
స్థో హ్యప్సరోగణసంయుతః ॥ ౬౩ ॥ భుక్త్వాబహువిధాన్భోగాం స్తతో
మల్లోక్యమేష్యసి। ఏవందదావరానిష్టా ఞ్ఛంఖాయపృథివీభృతే॥౬౪॥నా
రాయణోజగద్యోని ర్భజతాంకల్పభూరుహః ॥ తతోబ్రహ్మాదికాన్త్సర్వా
న్విసృజ్యకమలేక్షణః ॥ ౬౫ ॥ సంస్తూయమానస్తైర్భక్త్యా తత్రైవాన్త

భరద్వాజకథితశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యనిగమనమ్.

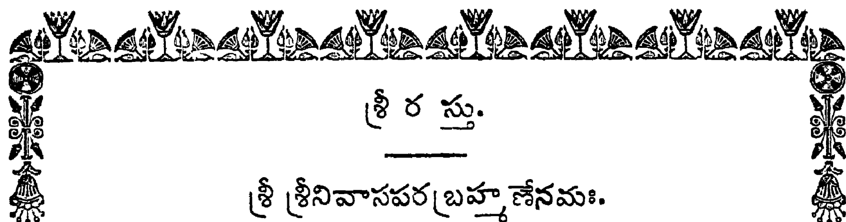
ర్దధేప్రభుః ॥ భరద్వాజః ॥ వేఙ్కటాద్రేఃప్రభావోఽయ మాఖ్యాతోభవతే
ర్జున ॥ ౬౬ ॥ నరాఃపాపైఃప్రముచ్యన్తే శ్రుత్వేమాంపావనీంకథామ్।
వారాహంరూపముత్సృజ్య బ్రహ్మణాభ్యర్థితోహరిః॥౬౭॥ముమోదాత్రా
ద్భుతాకారో మాయయామోహయఞ్జగత్ । పశ్చాదగస్త్యశఙ్ఖాభ్యాం
ప్రార్థితస్సుఖదర్శనమ్ ॥౬౮॥ దదౌనితాన్తసుభగం శాన్తంభోగాత్మకం
వపుః । నారాయణంవేఙ్కటాద్రిం స్వామిపుష్కరిణీంతథా ॥ ౬౯ ॥ ఇ
మామాఖ్యాంచసంస్మృత్య ముచ్యన్తేపాతకైర్జనాః । వేఙ్కటాద్రిసమం
స్థానం బ్రహ్మాణ్డేనాస్తికిఞ్చన ॥ ౭౦ ॥ వేఙ్కటేశసమోదేవో నభూతోనభ
విష్యతి । వేఙ్కటాద్రిసమంస్థానం నభూతంనభవిష్యతి ॥ ౭౧ ॥ స్వామి
సరస్సమంతీర్థం నకుత్రాపిచవిద్యతే । ప్రాతరుత్థాయయేనిత్యం వేఙ్క

టేశంస్మరన్తివై ॥౭౨॥ తేషాంకరస్థామోక్షశ్రీర్నాత్రకార్యావిచారణా। స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వాసర్వాత్మకంహరిమ్ ॥ ౭౩ ॥ యేవాపశ్య న్తినియతా వరాహాచలవాసినమ్। తేఽశ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశత స్యచ ॥ ౭౪ ॥ ప్రాప్నువన్తిఫలంపూర్ణం నాత్రకార్యావిచారణా। వేఙ్క టాచలమాహాత్మ్యం యేశృణ్వన్తినరోత్తమాః ॥౭౫॥ తేషాంభుక్తిశ్చము క్తిశ్చ ఇహలోకేపరత్రచ। వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం సఙ్క్షిప్యకధితంతవ॥ ౭౬ ॥ అతఃపరంమహానద్యాః ప్రభావఃకథ్యతేర్జున ॥ ౭౬౹ ॥ ...... *

ఇతిస్కాన్దపురాణేతీర్థఖణ్డేసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యేశ్రీవేఙ్క టాచలప్రశంసాయామగస్త్యశంఖాదితపస్తుష్టశ్రీవేఙ్క టేశావిర్భావాదికథనంనామ దశమోధ్యాయః.

ఇత్థంస్కాన్దపురాణేతీర్థఖణ్డాంతర్గతప్రథమప్రభృతిషష్ఠపర్యన్త షడధ్యాయాత్మకసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యపరస్సప్త మప్రభృతిదశపర్యన్తదశాధ్యాయాత్మక శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరశ్చప్రథమో భాగస్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

అథ స్కాన్దపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యస్య పరద్వితీయభాగప్రారమ్భః.

పుత్రార్థమఞ్జనాకృతతపఃప్రకారః.

శ్రీసూతః ॥ పుత్రహీనాంజనాపూర్వం దుఃఖితాతపసిస్థితా । తాం దృష్ట్వామునిశార్దూలో మతంగోవిష్ణుతత్పరః ॥ ౧ ॥ అంజనాఖ్యామువాచేద మనల్పతపసిస్థితాం ॥ మతంగః ॥ సముత్తిష్ఠాఞ్జనేదేవి కిమర్థంతపసిస్థితా ॥ ౨ ॥ వదదేవిమహాభాగే కార్యంతవవరాననే ॥ అంజనా ॥ మతంగమునిశార్దూల వచనంమేశృణుష్వహ ॥ ౩ ॥ పితామే కేసరీనామ రాక్షునశ్శివతత్పరః । శైవంఘోరంతపశ్చక్రే పుత్రార్థంతుసుదుష్కరం ॥౪॥ పార్వతీసహితశ్శంభు ర్వృషభోపరిసంస్థితః । ప్రాదురాసీత్తదాశంభు ర్దదౌతస్మైవరంశుభం ॥ ౫ ॥ రుద్రః॥శృణురాజన్ప్రవక్ష్యామి విధినానిర్మితం తవ। అస్మిఞ్జన్మన్యపుత్రత్వం తథాప్యన్యద్దదామి తే ॥ ౬ ॥ విశ్రుతాసర్వలోకేషు పుత్రీతవభవిష్యతి । తస్యాఃపుత్రోమహాబుద్ధిస్తవప్రీతింకరిష్యతి॥౭॥ ఇతితస్మైవరందత్వా తత్రైవాంతర్దధేహరః।మాంలబ్ధ్వామత్పితావిప్రకృతకృత్యోబభూవహ ॥ ౮ ॥ తతఃకాలాంతరేవిప్ర కేసర్యాఖ్యోమహాకపిః। యయాచేమాందదస్వేతి పితరంమేతతఃపితా ॥ ౯ ॥ తస్మైమాందత్తవాంశ్చైవ పారిబర్హందదౌచసః । గవాంలక్షసహస్రాణి గజలక్షంమహాత్మనః ॥ ౧౦ ॥ వాజినామర్బుదంచైవ రథానామర్బుదంతథా । వస్త్రరత్నాన్యనేకాని దాసదాసీసహస్రకం ॥ ౧౧ ॥ అంతఃపురచరానారీ నృత్తగీతవిశారదాః । దదౌవాసస్సహస్రంచ మయాసాకంమహామతే ॥ ౧౨॥ పత్యామేరమమాణాయా భూయాన్కాలోగతోమునే । అపుత్రాదుఃఖితావిప్ర వ్రతానివివిధానిచ ॥ ౧౩ ॥ కృతానిచమయాతత్ర కిష్కింధాయాంమహాపురి । మాఘేమాసిచవిప్రేంద్ర వైశాఖేకార్తికేతథా॥౧౪॥

స్నానదానవ్రతాదీనిచాతుర్మాస్యవ్రతంతథా । నమస్కారంతథావిప్రప్ర
దక్షిణమనుత్తమం ॥ ౧౫॥ సాలగ్రామంతథాన్నంచదీపదానంతథైవచ।
గోదానంతిలదానంచవస్త్రదానంమహామునే ॥ ౧౬ ॥ భూదానంవారి
దానంచగంధపుష్పాదికంమునే । యానియానిచముఖ్యానివైష్ణవానివ్ర
తానిచ ॥౧౭॥ మయాకృతానిసర్వాణిసత్పుత్రఫలకాంక్షయా । శ్రవణాది
షుయత్ప్రోక్తంవ్రతంవిప్రైర్మహాత్మభిః॥ ౧౮॥ మయాకృతంచవిప్రేం
ద్రతుష్ట్యర్థంమధువిద్విషః । యానియానిచముఖ్యానిఫలానివివిధానిచ॥
౧౯ ॥ మయాదత్తానిసర్వాణిసత్పుత్రఫలకాంక్షయా । మయాకృతాన్య
సంఖ్యానివ్రతానివివిధానిచ ॥ ౨౦॥ పుత్రంతథాప్యలబ్ధ్వాహందుఃఖితా
తపసిస్థితా। భవిష్యతికథంవిప్రపుత్రస్త్రైలోక్యవిశ్రుతః॥ ౨౧॥ యయా
చేహంమునిశ్రేష్ఠప్రణతాచతవాగ్రతః । వదస్వమునిశార్దూలదీనాహం
తపసిస్థితా ॥ ౨౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవంవదంతీంతాంప్రాహమతంగోము
నిసత్తమః। శృణుమద్వచనందేవిపుత్రపౌత్రప్రదాయకం॥ ౨౩॥ ఇతోద
క్షిణదిగ్భాగేదశయోజనదూరతః। ఘనాచలఇతిఖ్యాతోనృసింహస్యనివా
సభూః॥ ౨౪॥ తస్యోపరిమహాభాగేబ్రహ్మతీర్థంమనోహరం । తస్యాపిపూ
ర్వదిగ్భాగేదశయోజనమాత్రతః ॥ ౨౫ ॥ సువర్ణముఖరీనామనదీనాంప్ర
వరానదీ । తస్యాఏవోత్తరేభాగేవృషభాచలనామతః ॥ ౨౬ ॥ తస్యా
గ్రేసరసీనామ్నాస్వామిపుష్కరిణీశుభా । గత్వాదృష్ట్వాశుభంతోయం
మనశ్శుద్ధింగమిష్యసి ॥ ౨౭ ॥ తత్రస్నాత్వావిధానేనవరాహంతంప్రణ
మ్యచ । వేంకటేశంనమస్కృత్యతతోగచ్ఛవరాననే ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తరే
స్వామితీర్థస్యసింహశార్దూలసంయుతే । చూతపున్నాగపనసైర్వకుళామ
లకైశ్శుభైః॥ ౨౯॥ చందనాగరునింబైశ్చతాళహింతాలకింశుకైః । కపి
త్థాశ్వత్థబిల్వైశ్చఇంగుదైశ్చవరాననే ॥ ౩౦ ॥ ఏతాదృశైర్మహావృ
క్షైర్వృక్షైశ్చవివిధైశ్శుభైః। వియద్గంగేతివిఖ్యాతంతీర్థమేకంవిరాజ
తే ॥ ౩౧ ॥ తస్మింస్తీర్థేఽంజనేదేవిసంకల్పవిధిపూర్వకం । స్నాత్వా
పీత్వాశుభంతీర్థంతీర్థస్యాభిముఖీస్థితా ॥ ౩౨ ॥ వాయుముద్దిశ్యహే
దేవితపఃకురువరాననే । దేవైశ్చరాక్షసైర్విప్రైర్మనుజైర్మునిసత్తమైః॥
౩౩ ॥ మృగైఃపక్షిభిరస్త్రైశ్చశస్త్రైశ్చవివిధైశ్శుభైః। అవధ్యోభవితాపు

త్ర స్తపసా తేనసంశయః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీసూతః॥ ఇతిప్రోక్తాంజనా దేవీతంప్రణ
మ్య పునఃపునః । భర్త్రాసాకంయయౌవాశువేంకటాచలసంజ్ఞకం ॥౩౫॥
కాపిలంతీర్థమాసాద్యస్నాత్వానిర్మలమానసా । వేంకటాద్రింసమారు
హ్యస్వామిపుష్కరిణీంయయౌ॥ ౩౬॥ స్నాత్వావరాహమానమ్యవేఙ్క
టేశకృతానతిః । మతంగస్యఋషేర్వాక్యంస్మరంతీచముహుర్ముహుః ॥
౩౭ ॥ వియద్గంగాంయయౌవాశుచాఞ్జనామంజుభాషిణీ। స్నాత్వాపీత్వా
శుభంతోయంతీరేతస్యతదున్ముఖీ ॥ ౩౮॥ ప్రాణవాయుంసముద్దిశ్యతపశ్చ
క్రేయతవ్రతా। ఫలాహారంజలాహారంనిరాహారంతతఃపరం॥ ౩౯ ॥ సహ
స్రాబ్దంతపశ్చక్రేన్యస్తనాసాగ్రదృష్టికా । వయస్యావిపులానామశుశ్రూ
షామకరోచ్ఛుభా ॥ ౪౦ ॥ వర్షాణాంచసహస్రాంతేవాయుర్దేవోమహా
మతిః । ప్రాదురాసీత్తదాతస్యై భాషమాణోమహామతిః ॥ ౪౧ ॥ మే
షసంక్రమణంభానౌసంప్రాప్తేమునిసత్తమాః।పూర్ణిమాఖ్యేతిథౌపుణ్యేచి
త్రానక్షత్రసంయుతే॥ ౪౨॥ తవేప్సితమహందాస్యేవరంవరయసువ్రతే ।
ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా తతఃప్రాహాంజనాసతీ ॥ ౪౩ ॥ పుత్రందేహిమ
హాభాగ వాయోదేవమహామతే।తస్యాస్తద్వచనంశ్రుత్వామాతరిశ్వాబ్ర
వీత్తతః ॥ ౪౪ ॥ పుత్రస్తేహంభవిష్యామి ఖ్యాతిందాస్యేశుభాననే ।
ఇతితస్యైవరందత్వాతత్రైవాస్తమహాబలః ॥౪౫॥ తదాబ్రహ్మాదయో
దేవాఇంద్రాద్యాలోకపాలకాః । వసిష్ఠాద్యామహాత్మానస్సనకాద్యా
శ్చయోగినః ॥ ౪౬ ॥ వ్యాసాదయశ్చవిప్రేంద్రాలక్ష్మ్యాసాకంజగత్ప
తిః । మునిపత్న్యోదేవపత్న్యఋషిపత్న్యస్తథైవచ॥ ౪౭॥ స్వంస్వంవా
హనమారుహ్యదారభృత్యసుతాదిభిః । ఆగతాస్తేమహాత్మానోద్రష్టుం
తాంతపసిస్థితాం ॥ ౪౮॥ ఆశ్చర్యమాశ్చర్యమితిబ్రువాణాబ్రహ్మాదయో
దేవగణాశ్చసర్వే । ఆలోకయంతోదివిదూరతస్తేస్థితాస్సదాబ్రహ్మమ
హేశముఖ్యాః॥ ౪౯॥ ... ... *

ఇతిస్కాన్దపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే- అఞ్జనాతపః
కరణప్రకారాదివర్ణనంనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

వ్యాసప్రోక్తాకాశగఙ్గాస్నానకాలనిర్ణయః.

శ్రీసూతః ॥ అంజనాపివరంలబ్ధ్వా భర్త్రాసాకంముమోదహ । బ్రహ్మాదీనాగతాన్ దృష్ట్వా విస్మయావిష్టమానసా ॥ ౧ ॥ పత్యాసాకం తతస్సాస్థాచాఞ్జనామంజుభాషిణీ । బ్రహ్మాదిభిరనుజ్ఞాతో వ్యాసో వేదవిదాంవరః ॥ ౨ ॥ అంజనాంతామువాచేదంమేఘగంభీరయాగిరా । వ్యాసః ॥ అంజనేశ్శృణుమద్వాక్యంసర్వలోకోపకారకం ॥ ౩ ॥ మతంగస్య ఋషేర్వాక్యంశ్రుత్వానిర్మలచేతసా । యస్మాత్త్వంవేంకటంగత్వాతపఃకృత్వాసుదుష్కరం॥ ౪॥ ప్రసూయతేత్వయాపుత్ర శ్శూరస్త్రైలోక్యవిక్రమః॥ఇదంతీర్థోత్తరంతస్మాత్ప్రత్యక్షదివసేతవ ॥ ౫ ॥ గంగాదీనిచతీర్థాని సమాయాంతిజగత్త్రయే।వేఙ్కటాద్రేస్సమంతీర్థం బ్రహ్మాండేనాస్తికించన ॥ ౬ ॥ తత్రాప్యత్యంతముఖ్యావై స్వామిపుష్కరిణీశుభా । తతోధికమిదంతీర్థంప్రత్యక్షదివసేతవ ॥ ౭ ॥ స్నానార్థంయేసమాయాంతిచిత్తాఋక్షసమన్వితే । మేషంపూషణిసంప్రాప్తేపూర్ణిమాఖ్యేశుభేదినే ॥ ౮॥శృణుతేషాంఫలందేవివక్ష్యామితవసువ్రతే। గంగాదిసర్వతీర్థేషుద్వాదశాబ్దంవరాననే ॥ ౯ ॥ యత్ఫలంవిద్యతేదేవి తత్ఫలంభవతిధ్రువం । దానానికుర్వతాంపుంసాంతేషాంశృణుఫలోన్నతిం ॥ ౧౦ ॥ స్థానేతూక్తంఫలందేవివిద్ధితేషాంవరాననే ॥ అంజనా ॥ కార్యాణియానిదానాని వేఙ్కటాద్రౌనగోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తానిసర్వాణివిప్రేంద్రవదవేదవిదాం

వ్యాసప్రోక్తశ్రీవేఙ్కటాచలకరణీయదానప్రశంసా.

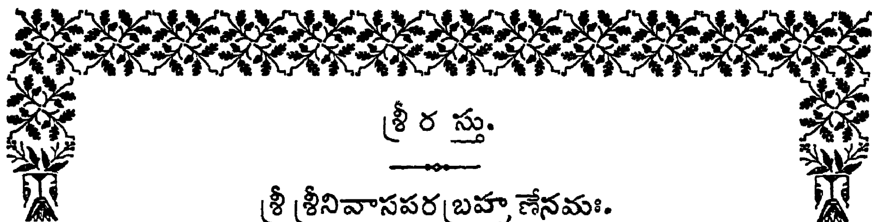
వర ॥ వ్యాసః । అన్నదానంవస్త్రదానంద్వయమేతత్ప్రశస్యతే ॥ ౨౧ ॥ పితుశ్శ్రాద్ధంవిశేషేణవేఙ్కటాద్రౌనగోత్తమే । సువర్ణంయేప్రయచ్ఛంతిప్రీతయేమధుఘాతినః ॥ ౧౩ ॥ స్వర్గలోకంసమాసాద్యమోదంతేమునిసత్తమాః । సాలగ్రామశిలాదానంయఃకరోతినగోత్తమే ॥ ౧౪ ॥ అంగభంగమవాప్నోతి స్వానుభూతించవిందతి । యోదదాతిద్విజేంద్రాయ గోదానంచకుటుంబినే ॥ ౧౫ ॥ రోమసంఖ్యాప్రమాణేనవిష్ణులోకేవిరాజతే।భూమిందదాతియోదేవిబ్రాహ్మణాయకుటుంబినే॥ ౧౬॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్తుంకశ్శక్తోదివివాభువి।కన్యాందదాతియోదేవి శ్రోత్రియాయద్విజాతయే ॥ ౧౭ ॥ విష్ణులోకంసమాసాద్యమోదతేపితృభిస్సహ । ప్రపాం

కుర్వంతియేదేవి శీతళోదకసంయుతాం ॥ ౧౮ ॥ తేషాంపుణ్యఫలంవ
క్తుంశేషేణాపినశక్యతే। తిలందదాతివిప్రాయశ్రోత్రియాయకుటుంబినే ॥
౧౯ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి। ధాన్యదానంప్రశంసంతి
విప్రావేదవిదాంవరాః ॥ ౨౦ ॥ బహుపుత్రాభవిష్యంతిధాన్యదానంప్ర
కుర్వతాం। గంధచంపకపుష్పాదీన్ఛత్రవ్యజనచామరాన్॥ ౨౧॥ తాం
బూలంఘనసారాదీన్యోదదాతిద్విజాతయే। భుక్త్వాభోగంచిరంకా
లంస్వర్గలోకంతతోవ్రజేత్ ॥ ౨౨ ॥ దివ్యవర్షసహస్రంచభుక్త్వాభో
గాననేకశః। సార్వభౌమస్తతోభూత్వాతత్రభుక్త్వాచిరంమహీం ॥ ౨౩ ॥
తతోవిప్రత్వమాసాద్యవేదవేదాంగపారగః। తతోముక్తింసమాయాతి
ప్రసాదాచ్చక్రపాణినః ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యేతత్కథితందేవివేంకటాచలవై
భవం। యఏతచ్ఛృణుయాన్నిత్యంయశ్చాపిపరికీర్తయేత్ ॥ ౨౫॥ సర్వ
పాపవినిర్ముక్తోవిష్ణులోకంసగచ్ఛతి। ఇత్యేతత్కథితంపూర్వం వ్యాసేనై
వమహాత్మనా ॥ ౨౬ ॥ శృణుయాద్వాపఠేద్వాపికృతకృత్యోభవిష్యతి।
తస్యైవవంశజాస్సర్వేముక్తింయాంతినసంశయః ॥ ౨౭ ॥.........*

ఇతిస్కాందపురాణేశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగఙ్గాస్నా
నకాలనిర్ణయాదికథనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

ఇత్థంస్కాన్దపురాణేప్రథమప్రభృతిదశమపర్యన్తదశాధ్యాయా
త్మకసువర్ణముఖరీశ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరప్రథ
మభాగప్రథమద్వితీయాధ్యాయాత్మకశ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యపరద్వితీయభాగౌసమాప్తిమగమతామ్.

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥...**
స్కాన్దపురాణాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా. ॥౧౨॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీ పద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అథ ఆదిత్యపురాణాన్తర్గత

శ్రీ వేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాన్తాయ కల్యాణ నిధయే నిధయేఽర్థినామ్॥
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మఙ్గళమ్...॥

శౌనకాదీన్ప్రతి సూతప్రోక్త శ్రీశ్రీనివాసవైభవమ్.

శ్రీశౌనకాదయ ఊచుః॥ శ్రీవేఙ్కటేశమాహాత్మ్యం శ్రీనివాసప్రసాదతః। శ్రీప్రదం సర్వదా సూత దయయా ప్రోక్తవానసి ॥ ౧ ॥ ఇతః పరం శ్రీనివాసశ్శ్రీపతిస్సర్వశోభనః। కథం ప్రీతోఽభవేత్సద్యో హ్యభీష్టాని ప్రవర్షయన్ ॥ ౨ ॥ తద్వదస్వ కృపాపూర్ణ వేఙ్కటేశకథామృతం। భగవన్సర్వతత్త్వజ్ఞ దయాపాత్రం వయం తవ ॥ ౩ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వం మునయో దివ్యం సావధానతయా త్విదమ్। యథాపృష్టం తథైవాహం వక్ష్యామి వచనం శుభమ్ ॥ ౪ ॥ వేంకటాద్రిసమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన। వేంకటేశసమో దేవో న భూతో న భవిష్యతి ॥ ౫ ॥ అద్భుతం చాస్య చరితం వర్ణితుం కేన శక్యతే। తథాపి తారకం సర్వపాపఘ్నం పుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౬ ॥ సువిచిత్రమపూర్వార్థం దేవర్ష్యాదిభిరాదృతం। లోకోత్తరం మహాశ్చర్యం వక్ష్యేఽహం సర్వసిద్ధిదమ్॥ ౭॥ శేషాచలే యన్మాహాత్మ్యమన్యక్షేత్రే న తత్క్వచిత్। తద్గత శ్రీనివాసస్య మహిమా నాన్యగశ్శుభః ॥ ౮ ॥ వేదేషు చ పురాణేషు వేంకటేశకథామృతమ్। వర్ణితం చేతిహాసేషు భారతాద్యాగమేషు చ ॥ ౯ ॥ మనోహరం తు సంశ్రావ్యమిహాముత్రేష్టదాయకమ్। జ్ఞానప్రదం విశేషేణ మహైశ్వర్యస్య కారణమ్ ॥ ౧౦ ॥

వైరాగ్యభక్తిసత్త్వాదిప్రదేంద్రియవశప్రదే। వేంకటాద్రౌశుచిక్షేత్రేఽ
శుచిదోషోనవిద్యతే ॥ ౧౧ ॥ తస్మాద్వేంకటనాథస్య నైవేద్యంగ్రాహ్య
ముత్తమమ్ । తేనక్షేమఃప్రజానాంహివిపరీతేవిపర్యయః ॥ ౧౨ ॥ కర్తా
పిసృష్టిస్థితిసంయమాదేర్భర్తారజస్సత్త్వతమాంస్యనర్హః । అనా
ద్యనంతోవచసాఽనిరుక్తస్సదాశ్రయోదేవవరోవరేణ్యః ॥ ౧౩ ॥ నిత్యం
బ్రహ్మశివశ్శేషగరుడేంద్రాదయోవరాః । పూజయంతిమహాభక్త్యావేం
కటేశంశ్రియాసహ ॥ ౧౪ ॥ చరాచరగురుర్దేవస్సర్వసాక్షీమహేశ్వ
రః। జప్యస్తప్యోర్చనీయశ్చస్మర్యోధ్యేయోఽఖిలైరపి ॥ ౧౫ ॥ తస్మినా
స్తద్గతప్రాణోభక్త్యాతన్నామసంస్మరేత్ । గోదానాన్యశ్వమేధాద్యాః
కన్యాదానాన్యసంఖ్యయా ॥ ౧౬ ॥ అసంఖ్యమేరుసౌవర్ణదానాన్యన్యా
న్యనేకశః। తన్నామస్మృత్యతుల్యానిమాహాత్మ్యంకిముతాద్భుతమ్॥ ౧౭॥
ఇతిశేషేణకథితంకపిలాయమహాత్మనే । కపిలాఖ్యమహాయోగిసకాశా
త్తుమయాశ్రుతమ్ ॥ ౧౮॥ తదుక్తంభవతామద్యసద్యఃప్రీతికరంహరేః ।
అతోవోమంగళార్థంచశృణుధ్వంయన్మయోచ్యతే ॥ ౧౯ ॥ శ్రీవేంక
టేశయాత్రార్థంగచ్ఛధ్వంసుదృఢవ్రతాః । విష్ణుసందర్శనంకృత్వా
భక్తిమంతోజితేంద్రియాః ॥ ౨౦ ॥ స్తోత్రంకురుధ్వంబహుధాభగవద్గు
ణవర్ణనైః । స్వగుణోత్కర్షవిజ్ఞానాద్యథాప్రీతిర్నిజేహరేః ॥ ౨౧॥
నతాదృశీప్రీతిరస్తిహ్యజ్ఞానాదన్యథామతౌ । భక్త్యాస్తోత్రేణసంతుష్టస్స
ర్వేష్టానిప్రవర్షతి॥ ౨౨ ॥ భక్తిస్తోత్రవిహీనేషు దయావాన్నభవేత్త
థా । అత్రవఃకథయామీష్టమితిహాసంపురాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యస్యస్మర
ణమాత్రేణభక్తిర్విష్ణుపదాంబుజే । వాయుశిష్యోదేవశర్మావిష్ణుభక్తో
జితేంద్రియః ॥ ౨౪ ॥ తపస్వీబహునిష్ఠావాన్సర్వదావిష్ణుచింతనే।మమ
తాహంకారవర్జోవిషయేషువిరాగవాన్ ॥ ౨౫ ॥ షట్ఛత్రువిజయీ
శాంతష్షట్తరంగసుభంగకృత్ । కుటుంబేనమనఃకారీ దారిద్ర్యత్పీడి
తోపిచ ॥ ౨౬ ॥ భార్యయాప్రార్థితోనిత్యందారిద్ర్యాపగమేచ్ఛయా ।
భోనాథహేపతేస్వామిన్ ప్రసీదకరుణాకర ॥ ౨౭ ॥ క్షుధయాదుఃఖి
తాబాలాస్తవపుత్రాశ్చకేవలం । నశక్తాహామరణ్యేషు కదంమూలా
ర్జనాదిషు ॥ ౨౮ ॥ రక్షకోమమనాన్యోస్తి శిశూనాంపాలనేపిచ ।

కృపాంకురుష్వశిశుషుమద్విజ్ఞాపనమాశ్రృణు॥ ౨౯ ॥ కులస్వామీష్టదేవో
నోజగద్రక్షణదీక్షితః। శరణాగతసంత్రాణశ్రీనివాసస్సతాంగతిః ॥ 30 ॥
పాలకోహిబహూనాంచభక్తానాంభక్తవత్సలః । తల్లక్ష్మీపతిపాదాబ్జం
గత్వాతత్ప్రార్థనాంకురు ॥ 3౧ ॥ తేనప్రీతోభవేత్సద్యస్తతోస్యజీవనం
భవేత్। ప్రసీదత్వందయాసింధోదయాంకురుదయాంకురు ॥ 3౨ ॥ ఇతి
దైన్యేనమహతాప్రార్థితోహనిశంతయా । నస్వీచకారతద్వాక్యంత
పోవిఘ్నభయాత్తదా ॥ 33 ॥ దిష్ట్యాచాదృష్టపాకేనతద్గురుర్వాయురా
గమత్ । పతివ్రతాయాంశిశుషుప్రసన్నఃకరుణానిధిః ॥ 3౪ ॥ తపోవసా
నేసంప్రాప్తంస్వగురుంజగతాంగురుం । దృష్ట్వాముదాదేవశర్మాసహ
సోత్థాయచాదరాత్ ॥ 3౫॥ సాష్టాంగంతంప్రణమ్యాథబద్ధాంజలిపుటోభ
వత్॥ తతోవాయుఃప్రాహశిష్యంమధురంవచనంహితమ్ ॥ 3౬ ॥ శ్రీమ
ద్వేంకటనాథస్యయాత్రార్థంగచ్ఛమాచిరం। తేనేహాముత్రతేఽభీష్టసి
ద్ధిర్భవతినాన్యథా ॥ 3౭॥ లక్ష్మీపతేర్దయాసింధోర్బ్రహ్మాదివరదాయి
నః। యాత్రాయాంమాస్తుసందేహశ్శీఘ్రంగచ్ఛసుభక్తిమాన్॥ 3౮॥ ఇతి
దేవేనానిలేనగురుణాస్వస్యచోదితః । ముహుర్ముహుర్బోధితోథవిష్ణు
యాత్రామహాదరః॥ 3౯ ॥ గురూక్తమర్థంజగ్రాహగురువాక్యేసదార
తః। గురూపదేశోబలవాన్గురోరాజ్ఞాంనలంఘయేత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇత్యర్థ
మనుసంధాయప్రతస్థేశేషపర్వతం । తత్రశ్రీవేంకటేశస్యసందర్శనమ
హాదరః ॥ ౪౧ ॥ ఆనందజ్ఞానదంవిష్ణుమానందమయనామకం । ఆనందే
నదదర్శాయమానందనిలయాలయే ॥ ౪౨ ॥ విహరంతంశ్రీధరాఖ్యం
నానాలీలావిలాసినం । భక్తదర్శనమాత్రేణప్రసాదాన్మందహాసినమ్ ॥

శ్రీశ్రీనివాసముద్దిశ్య దేవశర్మాఖ్యవిప్రకృతస్తుతిః.

౪3 ॥ శ్రీవేంకటేశంతంనత్వాభక్త్యాచక్రేఽథసంస్తుతిం ॥ దేవశర్మా ॥ ద
యానిధేదయానిధేదయానిధేదయానిధే॥౪౪॥ నమోనమోనమోనమో
నమోనమోనమోనమః। శ్రీపద్మనాభపద్మేశపద్మజేశేంద్రవందిత॥ ౪౫ ॥
పద్మమాలిన్పద్మనేత్రపద్మాభయదరారిభృత్ । పద్మపాణేపద్మపాదసర్వ

హృత్పద్మసంస్థిత॥౪౭॥త్వత్పాదపద్మయుగళం ప్రణమామ్యతిసుందరం।త్వ
త్పాదపద్మమాహాత్మ్య మప్యనంతత్రివిక్రమం ॥ ౪౭ ॥ యత్కనిష్ఠాంగు
ళినఖమణ్యగ్రగుణసంయుతాన్ । అనంతాంస్తువిశేషాంశ్చపశ్యంతిశ్రీ
ర్నిరంతరం ॥ ౪౮ ॥ స్తోతుకామాత్మజాదీశా మహాన్దాశ్చర్యసాగరే।
గహనేగాహమానా భూదనంతశ్రుత్యగోచరే ॥ ౪౯ ॥ త్వయోపది
ష్టోయఃపుత్రవాత్సల్యాచ్చతురాననః । త్వద్గుణానాంచగణనాదానంద
మతులంభజన్ ॥ ౫౦ ॥ నాద్యాపివిరరామాస్యగణనాద్దేవరాడపి । స
హస్రవదనశ్శేషోఽశేషవేదార్థకోవిదః ॥ ౫౧ ॥ నాహంజానేఇతిబ్రూ
తేయన్నఖాగ్ర్యాగ్రవైభవం । అనంతవేదాభాషంతేహ్యన్యోన్యంప్రవి
చార్యచ ॥ ౫౨ ॥ ఏకైకస్మిన్నధికారేనియుక్తాఏకైకశోబ్రహ్మపూర్వా
శ్చవిష్ణోః । సర్వేదేవాస్స్వాధికారేనియుక్తా స్సత్యాదిలోకేషుయథా
క్రమేణ॥ ౫౩॥ భుంజంతఇష్టానిమహాదరేణభజంతిశేషాచలగంరమేశమ్।
వయంత్వనంతాహరిణానియుక్తా వేదాస్తోతుంస్వస్యగుణానుభావమ్ ॥
౫౪॥గుణాస్త్వనంతాఃపరమాత్మనోయత్పదోనఖాగ్రస్థగుణైకదేశమ్।స్తు
తౌమిళిత్వావయమత్రశక్తావేదాస్త్వనంతాజనితాస్తదర్థమ్॥ ౫౫॥ ఏవం
సునిశ్చిత్యగుణైకదేశ మాహాత్మ్యమేతేత్వవిజానంతఏవ । ఉపక్రాంతా
స్తోతుమథోగుణైకదేశోప్యనంతాత్మతయాభివృద్ధః ॥ ౫౬ ॥ తంవీక్ష్య
తేన్యోన్యమథోచురేకంగుణంవదామోవిసృజామశేషాన్ । ఆరేభిరే
పూర్వవదేవతేపిగుణా అనంతాఅభవచ్చసోపి ॥ ౫౭ ॥ గుణైస్సుపూ
ర్ణాశ్శుభదైరనంతైః ప్రత్యేకశఃకిరణానివపూష్ణః । విదిక్షుదిక్షూర్ధ్వ
మధశ్చవేదాదృష్ట్వాగుణాన్వ్యాప్తతానిత్యవోచన్ ॥ ౫౮ ॥ ద్రష్టుంశ్రో
తుంకీర్తితుంవాపిబోద్ధుమశక్యంనఃకిముతస్తోతుమేతాన్ । అస్మానతీతా
న్స్వయమల్పసారాఃకింవర్ణయామోఽలమలంప్రశంసయా ॥ ౫౯ ॥ ఇ
త్యుక్త్వవంతస్స్వమనోనుసారాద్గుణానేతాన్వర్ణయామాసురంజః । త
థాపితేపాదనఖాగ్రగేషుగుణేష్వనంతేషువిభాజితస్య ॥ ౬౦ ॥ గుణైకదేశ
స్యగుణైకదేశకఃప్రవర్తితోంశాబహవోనవర్ణితాః । ఏవంరమాఽజా
హిపవేదముఖ్యైశ్శక్తానాసన్దర్శనేత్వద్గుణానాం ॥ ౬౧ ॥ యత్సమస్త

గుణాన్విష్ణో వర్ణనేశక్తివర్జితాః। అనంతవేదా స్తద్భూమ్నగుణా స్తే
త్వమితాోద్భుతాః॥ ౬౨॥ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవశర్మ
కృత శ్రీనివాసపాదనఖాగ్రాది మహిమవర్ణనంనామ
ప్రథమోధ్యాయః.

శ్రీశ్రీనివాసమఙ్గళవిగ్రహసౌన్దర్యాదివర్ణనమ్.

దేవశర్మా ॥ ఇతోప్యథత్వత్పాదాబ్జ గతసౌందర్యమద్భుతం।
స్వామిం స్త్వయాప్రేరితశ్చే ద్వథామత్యనువాదయే ॥ ౧ ॥ వక్షస్థ్సాపిర
మాదేవీ తవపాదాంబుజేస్థితం। సౌందర్యమద్భుతంద్రుష్ట్వా సుందరీమో
హితాఽభవత్ ॥ ౨ ॥ విస్మితాద్రష్టుకామాఽథ స్వస్యనేత్రద్వయేనవై।
అశక్యందర్శనమ్మత్వాత్రిరూపాచాభవత్తదా ॥ ౩ ॥ దక్షిణేశ్రీరూపిణీ
చవామేభూరూపిణీస్థితా । నీళారూపాచతత్రైవ త్రిరూపానేత్రషట్క
తః ॥ ౪ ॥ పశ్యంత్యనన్యమనసా సౌందర్యాఖ్యరసాయనమ్ । పిబంత్యప్య
న్వహంనాపి నివృత్తాతృష్ణయాధునా ॥ ౫ ॥ శ్రీసుందరశ్రీనివాస నాభిస్థ
శ్చతురాననః । తవపాదాంబుజేరమ్యసౌందర్యేలగ్నమానసః ॥ ౬ ॥
అష్టనేత్రైర్దివారాత్రం పశ్యన్సౌందర్యమద్భుతమ్ । నాలంనేత్రా
ష్టకమితి బహురూపీతదాభవత్ ॥ ౭ ॥ కంఠేచకౌస్తుభంనాభౌ వై
కుంఠాదిత్రిధామసు । సత్యలోకేచమేర్వాదౌ సర్వత్రచతురాననః॥
౮ ॥ తతఃపాదాబ్జసౌందర్య రసంచామృతధిక్కరం । ప్రీత్యాపాతుమ
హోరాత్ర మాసాద్యసుఖభోగినః ॥ ౯ ॥ తృష్ణాశాంతాధునానాపి
పాదసౌందర్యమీదృశం । శయ్యాసనాతపత్రాది రూపీత్వత్పాదసేవకః॥
౧౦॥ శేషోబహుసహస్రాక్షః స్సదా స్తష్ఠోవ్యచింతయత్ । అస్మత్స్వామ్యం
ఘ్రిసౌందర్యం విచిత్రసుమనోహరం ॥ ౧౧ ॥ అదృష్టశ్రుతపూర్వంచ
మహాగాఢంవిలక్షణం । సులక్షణంచసంద్రుశ్యం జగన్మోహనమోహకం॥
౧౨ ॥ బహూనిమమనేత్రాణి సమీపేసర్వదాహరేః । వాసశ్చైశప్రసా
దేన త్వేవంభాగ్యమభూన్మమ ॥ ౧౩ ॥ ఇతిసంభ్రమసంయుక్తస్స

ర్వదాఽతిప్రియోహరేః । నేత్రైర్బహుసహస్రైశ్చ లక్ష్మీపతిపదాం
బుజే ॥ ౧౪ ॥ అసమంచిత్రసౌందర్యం దృష్ట్వాదృష్ట్వాపునఃపునః।
మహానందాంబుధౌమగ్న ఏవంమేనేఫణీతదా ॥ ౧౫ ॥ వసామ్యహంస
దైవాత్ర పాదమూలేచమత్పతేః । వైకుంఠంవానగచ్ఛామి త్యక్త్వావిష్ణు
పదాంబుజం ॥ ౧౬ ॥ యస్త్వానందోభవేన్నిత్యం పాదసౌందర్యదర్శ
నాత్ । వైకుంఠఈదృశానందః కైవల్యేపినవిద్యతే ॥ ౧౭ ॥ పాతా
ళమాత్రంగంతవ్యం పాదమూలంయతోహరేః । నస్థాస్యామిక్షణమపి
యత్సౌందర్యామృతంవినా ॥ ౧౮ ॥ ఇతినిశ్చిత్యనాగేంద్రః పాదసౌంద
ర్యమోహితః । యత్రయత్రేందిరేశస్య పాదమూలంప్రవర్తతే ॥ ౧౯ ॥
తత్రతత్రసదాపాద సౌందర్యామృతపాయ్యభూత్ । అథాచింతయదే
వంహి శంకరోలోకశంకరః ॥ ౨౦ ॥ శేషస్యకిమహోభాగ్యం శేషా
గేశప్రసాదజం । బహునేత్రాణితత్పాద సౌందర్యామృతసేవనం ॥ ౨౧॥
ఏతద్ద్వయందుర్లభంమే త్రినేత్రత్వాదహోబత । భావిజన్మని శే
షత్వప్రాప్త్యర్థంవామహత్తపః ॥ ౨౨ ॥ కరోమీత్యతివైరాగ్యాచ్ఛం
భుఃకైలాసగోభవత్ । శ్రీవేఙ్కటేశేందిరేశజిష్ణుస్తవముఖాంబుజాత్ ॥
౨౩ ॥ జాతస్సహస్రనయనో ప్యేవంతవపదాంబుజే । అదృశ్యాశ్చర్య
సౌందర్యం సంపశ్యన్నప్యహర్నిశం ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యచింతయదత్యంతం పా
దసౌందర్యమోహితః । అమృతస్యపురాపానే మేనాభూదీదృశంసుఖం॥
౨౫ ॥ సౌందర్యమతిసామీప్య దోషాత్సమ్యఙ్నదృశ్యతే । ఇతోప్యతిశ
యానందః కించిద్వ్యవహితేభవేత్ ॥ ౨౬ ॥ అతస్స్వర్గస్థోఽనిమేషో
యావన్నేత్రైరహర్నిశం । వీక్షేయావదలంబుద్ధి తతోమత్తాసనమాప్ర
జే ॥౨౭॥ ఇతిస్వర్గగతస్యాపి యావన్నేత్రైశ్శ్రియఃపతే । త్వత్తేజఃపుం
జపాదాబ్జసౌందర్యామృతపాయినః ॥ ౨౮ ॥ తృష్ణాశాంతాధునానాపి
తస్మాత్స్వర్గేఽస్థిరస్థితిః । శ్రీశతేపాదసౌందర్యం లేఖానామ్మహతామపి॥
౨౯ ॥ యద్యేవందుర్లభమభూ దితరేషాంతుకాకథా । విష్ణోతేపాదరే
ఖానాం మాహాత్మ్యంలోకపావనం ॥ ౩౦ ॥ విజ్ఞాపనంకరిష్యామి త్వపరా
ధంక్షమస్వమే । పాదమాహాత్మ్యశ్రోతౄణాం భక్తానాంభక్తవత్సల॥
౩౧॥మహాఽజ్ఞానతమోభిత్వా కృత్వాజ్ఞానప్రకాశనం। త్వన్మార్గదర్శ

నాథాయ చక్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౨ ॥ పాదమాహాత్మ్యమంత్రా
ణాం సాంగవేదచతుష్టయం । ఇతిహాసపురాణాని మంత్రోపనిషదాత్మి
కాః ॥ ౩౩ ॥ సర్వవిద్యాదదానీతి దరరేఖాం పదేఽధరః । పాదమాహా
త్మ్యధ్యాతౄణాముపద్రవకరాన్ ఖలాన్ ॥ ౩౪ ॥ దైత్యరక్షఃపిశాచా
దీన్ కూశ్మాండబ్రహ్మరాక్షసాన్ । సంచూర్ణయామీతి హరే గదారే
ఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౫ ॥ పాదమాహాత్మ్యవక్తౄణాముత్తమే మందిరే స
దా । పద్మయా భార్యయా సాకం పద్మజేన సుతేన చ ॥ ౩౬ ॥ కుటుంబీ ప
ద్మనాభోఽహం వసామీత్యేవ సూచయన్ । పద్మరేఖాం పాదపద్మే పద్మేశ
త్వం ధరన్నసి ॥ ౩౭ ॥ విరజా మానససరో ధనుష్కోటిర్మహాగహా । గం
గాదిసర్వతీర్థాని త్వత్పాదాబ్జే వసంతి హి ॥ ౩౮ ॥ సహస్రపత్రపూర్వా
ణి జాయంతే తేషు నిత్యతః । ఇతి సూచయితుం పాదే పద్మరేఖాం ధరన్నసి॥
౩౯ ॥ పద్మాహ్వాత్పద్మసంస్థాపి పాదపద్మస్య మూలగా । పశ్యంతీ నేత్రప
ద్మాభ్యాం తత్సౌందర్యమలౌకికం ॥ ౪౦ ॥ ధ్యాయంతీ చ స్వహృత్పద్మే త
న్మాహాత్మ్యం శ్రుతీరితం । భజంతీ కరపద్మాభ్యాం మంకేఽర్చనకరీ సదా॥
౪౧ ॥ ఇతి సూచయితుం పాదే పద్మరేఖాం ధరన్నసి । పాదపంకజమాహా
త్మ్యం లిఖిత్వైవ స్వహస్తతః ॥ ౪౨ ॥ దాతౄణాం వైష్ణవాగ్ర్యేభ్యో మ
హాఘౌఘవిభేదనం । కరోమీతి జ్ఞాపనాయ వజ్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౪౩ ॥
మాహాత్మ్యస్యార్చకానాం తు గజాన్మాదిసంజ్ఞితాన్ । అదమ్యాన్
దమయామీతి హ్యంకుశాఖ్యాం పదేఽధరః ॥ ౪౪ ॥ శ్రుత్వాదరేణ సంతు
ష్టాన్ భక్తాన్ ధ్వజవదుచ్ఛ్రితాన్ । కరోమీతి జ్ఞాపనాయ ధ్వజరేఖాం పదే
ఽధరః ॥ ౪౫ ॥ అబ్జన్యనిలఖాహంకృన్మహత్తత్త్వగుణత్రయైః । క్రమాద్ద
శగుణైరండమావృతం పరమాద్భుతం ॥ ౪౬ ॥ యన్నఖాగ్రాద్వినిర్భిన్నం త
త్పాదం కోఽనువర్ణయేత్ । శేషో మహత్తపస్తప్త్వా త్వామారాధ్య జగత్పతిం॥
౪౭॥ త్వత్ప్రసాదాన్మహద్భాగ్యం యత ఆప సుదుర్లభం । శయ్యాసనం పాదు
కేత దాతపత్రమభూత్తవ ॥ ౪౮ ॥ తత్సుఖం తు రమా దృష్ట్వా మేనే శేషైకభా
జనం । అహమేవానుభోక్ష్యామి మత్పతేరంగసంగజం ॥ ౪౯ ॥ ఆతపత్రేణ
యత్ప్రాప్తం పాదుకాభ్యాం చ యత్సుఖం । సర్వభాగ్యం మమైవ స్యాదితి వ
క్షస్థితాపి సా ॥ ౫౦ ॥ వైకుంఠాదిషు లోకేషు చతుర్దశసు వై తథా।

బ్రహ్మాండాంతర్బహిశ్చాపి సర్వ్వేష్వత్తమలేష్వపి ॥ ౫౧ ॥ మద్భృత్య
ద్యేయదాయత్ర వర్తతేతత్రతత్రహి । క్రీడావనమభూన్మందవాయుగం
ధాదిరంజితమ్ ॥ ౫౨ ॥ మల్లికాకేతకీజాతీ చంపకైఃకుసుమాన్వితైః । ఖ
ర్జూరపనసద్రాక్షా కదలీనారికేళకైః ॥ ౫౩ ॥ బదరీమాతులుంగైశ్చ
కపిత్థైశ్చూతదాడిమైః । జంబూజంబీరక్రముకప్రముఖైఃఫలనాయకైః॥
౫౪ ॥ పారిజాతైఃకల్పవృక్షైర్నిత్యంతుఫలసాంద్రకైః । శ్రీచన్దనేశు
మందారైస్సంకులంమధుకాదిభిః ॥ ౫౫ ॥ తస్మిన్సరస్స్వచ్ఛనీరంస్వర్ణ
సోపానమండితం । నవరత్నాభకమలైస్సువర్ణాభకుశేశయైః ॥ ౫౬॥
పీతవర్ణైరుత్పలైశ్చ రక్తనీలోత్పలాన్వితం । మత్స్యకచ్ఛపహంసా
ఢ్యం మత్తషట్పదనాదితం ॥౫౭॥ తత్రరత్నమయంక్రీడా మండపంచాభవ
ద్రమా । దివ్యంరత్నమయం తేజః పుంజపీఠమభూన్ముదా ॥ ౫౮ ॥ తత్రత్వా
మర్చయంత్యంబా షోడశాద్యుపచారకైః । పాయసాన్నవ్యంజనాదిపం
చభక్ష్యామృతానిచ ॥ ౫౯ ॥ నూతనానిపవిత్రాణి నానారుచిఫలానిచ।
ఆర్ద్రకాదీనిమూలాని స్వాదూనిస్వర్ణపాత్రకే ॥ ౬౦ ॥ నిత్యతృప్తా
యాపయంతీ పూర్ణకామాయచాదరాత్ । నిరంకసర్వసారాయ స
ర్వసారాత్మికాస్వయం ॥ ౬౧ ॥ అథాత్మానంకల్పయంతీ డోలామంచంమ
నోహరం । సువర్ణశృంఖలాలంబం సువిశాలంసులక్షణం॥౬౨॥ప్రవాళ
పాదసంయుక్తం సువజ్రఫలకైర్యుతం । ఓతంప్రోతంస్వర్ణపట్టైర్మాణి
క్యస్తబకైర్వృతం ॥ ౬౩ ॥ జాంబూనదవితానాఢ్యం ముక్తాస్తబకరంజి
తం । భూరూపాభూత్స్వయంశయ్యా శ్రీరూపాసోపబర్హణం ॥ ౬౪ ॥
నీళాభూత్పాదసేవార్థం తాంబూలంభోగసాధనం । సువర్ణదండ
వ్యజనం విద్యుదాభసుచామరే ॥ ౬౫ ॥ వైడూర్యస్తబకచ్ఛత్రం పాదుకే
రత్నపీఠకే । సర్వరాజోపచారాఢ్యా రాజచిహ్నానియానిచ ॥ ౬౬ ॥ స
ర్వాణ్యభూద్రమాదేవీ దేవాయానంతతేజసే । భోగ్యవస్తుస్వరూపే
ణ తవసేవాభిలాషిణీ ॥ ౬౭ ॥ మహానందామ్బుధౌమగ్నా రమతేసారమా
త్వయా । రమసేరమయైవత్వం వైకుంఠాదిషుధామసు ॥ ౬౮ ॥ ప్రత్యే
కావరణైస్స్వస్వమూర్తిభిర్బ్రహ్మపూర్వకైః । త్రిదశైర్దశదిక్పాలై
స్సేవితఃపరమాసనే ॥౬౯॥ శ్రీనివాసరమానాథత్వన్నాభ్యబ్జేచతుర్ముఖమ్।

గిరీశమంతఃకరణే హ్యాంగేష్వింద్రాదిదేవతాః ॥ ౨౦ ॥ ఋష్యాదీం
శ్చయథావత్త్వం సర్వజీవాంశ్చతుర్విధాన్ । సృష్ట్వా తేష్వంతరావిశ్య
బహిస్థిత్వాసిపాలకః ॥ ౨౧ ॥ అత్యంతభిన్నా స్తేసర్వే పృథగ్జీవాజడా
త్మకాః । పారతంత్ర్యాదిదోషాఢ్యాస్స్వాతంత్ర్యాదిగుణోర్జితః ॥ ౨౨ ॥
నిరపేక్షోనిత్యతృప్తః పూర్ణకామ స్త్వమార్ద్రహృత్ । సత్యకృత్సత్య
సంకల్పోమా బ్రహ్మేశేంద్రవందితః ॥ ౨౩ ॥ సర్వేషాంప్రేరక స్త్వంహి
ముక్తాముక్తనియామకః । అఘటద్ఘటనేశక్తో హ్యగణ్యగుణమండితః ॥
౨౪ ॥ అచింత్యాశ్చర్యచర్య స్త్వంబ్రహ్మాండా న్తర్బహిస్థితః । అణోరణీ
యాన్మహతో మహీయాన్సర్వగస్సమః ॥ ౨౫ ॥ సర్వాధారస్సర్వ
సాక్షీ సర్వాపేక్ష్యోఽతిసుందరః । సర్వోత్తమశ్చసర్వజ్ఞ స్సర్వస్వా
మీచసర్వదః ॥ ౨౬ ॥ సర్వశక్తోఽజ్ఞేయచర్యో వ్యక్తోఽవ్యక్తస్సనాత
నః । శేషోఽశేషశ్చనిర్దిష్టో బ్రహ్మణ్యాశ్శాశ్వతశ్శుభః ॥ ౨౭ ॥ చతు
ర్వర్గైస్సదాహీనః చతుర్వర్గప్రదర్శకః । చతుఃపుమర్థదాతాచ
చతుర్మోక్షప్రదశ్శ్రితః ॥ ౨౮ ॥ అధోక్షజోఽప్రాకృత స్త్వమనంతమహి
మాతవ । మూలరూపేప్యనంత స్త్వమవతారా స్తథాశ్రుతాః ॥ ౨౯ ॥ నామ
ధేయాన్యనంతాని జ్ఞానానందాదయోగుణాః । అనంతవేదవేద్యస్తైరవే
ద్యోఽనంతసౌఖ్యదః ॥ ౩౦ ॥ అహోభాగ్య మహోభాగ్యం రమేశ
త్వత్పదాంబుజే । నివిష్టమనసాంసౌఖ్యమిహాముత్రాభివర్ధతే ॥ ౩౧ ॥
తవప్రసాదలేశస్యలేశలేశాతిలేశతః । లవమాత్రంయైస్సులబ్ధంతైరలబ్ధం
నకించన ॥ ౩౨ ॥ చరిత్రాణ్యతిచిత్రాణిమహాంతిచబహూన్యపి । తవ
నానావతారేషుదర్శయస్యనువర్తనాం ॥ ౩౩ ॥ కీటోపిత్వద్దయాలేశా
త్సామ్రాజ్యమనుభుక్తవాన్ । త్వత్పాదపద్మసంపర్కలేశలేశాతిలేశతః ॥
౩౪ ॥ దృషద్దివ్యాంగనాభూద్ధి చేతనానాంతుకింబ్రువే । అతఏవార్జునే
సూతోబలేశ్చద్వారపోహ్యభూః ॥ ౩౫ ॥ ఇంద్రేత్వందయయాత్యంతంబ
లింయాచితవానసి । గజేంద్రరక్షణేదూతాన్ద్వారపాన్వాప్యనాదిశన్ ॥
౩౬ ॥ అన్యథావస్స్వయంశీఘ్రం క్షుద్రనక్రాన్ముముక్షయా । వైకుంఠం
ఖాపరిత్యక్ష్యేనభక్తాం స్త్యక్తుముత్సహే ॥ ౩౭ ॥ మేఽతిప్రియాహిమద్భక్తా

ఇతిసఙ్కల్పవానసి। కామధేనుఃకల్పవృక్ష శ్చిన్తామణిరితిత్రయమ్॥ ౮౮॥
వేఙ్కటేశత్వమేవాసి శేషాగేసర్వదానతః । దదాతికామానన్యాదీన్
మణిర్ధేనుశ్చపాదపః ॥ ౮౯ ॥ నచాపవర్గంస్వర్గంవా తేషాం
శక్తిశ్చతాదృశీ । యదిత్వంసుప్రసన్నోసి సర్వార్థాన్సంప్రదాస్యసి ॥
౯౦॥ జాత్యన్ధానాంచచక్షూంషి దాసిత్వన్మూర్తిదర్శనమ్ । బధిరాణాం
చశ్రోత్రాణి త్వత్కథాశ్రవణంతథా ॥ ౯౧ ॥ ఏడమూకంచవాచాలం
కరోష్యధ్యయనాన్వితమ్ । మన్దబుద్ధింప్రాజ్ఞతమం సాఙ్ఖ్యయోగసమా
ధిగమ్ ॥ ౯౨ ॥ అకరంచకరాదత్వా కరోషితవపూజకమ్ । అపదంచ
పదాదత్వాత్వత్తీర్థక్షేత్రగామినం ॥ ౯౩ ॥ యద్యద్దుఃఖంభవేద్భక్తేత
త్తత్సద్యోహరిష్యసి । కుబ్జత్వంకుష్ఠితాంనానారోగానప్యాభిచారికాన్ ॥
౯౪ ॥ హత్వాదాస్యంగదార్ఢ్యంచ సౌన్దర్యంచదయోదధే । శ్రీనివాసబ
హూక్త్యాకిం భక్తసర్వార్తినాశనే ॥ ౯౫ ॥ సర్వార్థపూరణేచాపి త్వ
త్సమోఽన్యోనకుత్రచిత్ । ప్రసన్నోనీలమేఘస్త్వంశ్రీభూవిద్యుత్సమన్వితః ॥
౯౬ ॥ హృద్వ్యోమగస్త్రితాపఘ్నోభక్తసర్వేష్టవర్షణః । అభీష్టాప్త
మవారాశౌనిమగ్నోన్మజ్జనంనిజమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఆనన్దాప్తమసుద్వీపేసంస్థాప
యసిచాదరాత్ । సర్వసౌఖ్యందదాస్యత్ర స్వభక్తానందవృద్ధిదః ॥ ౯౮ ॥

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
భగవద్గుణకథానువర్ణనంనామ
ద్వితీయోధ్యాయః

దేవశర్మకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః.

దేవశర్మా॥ అనన్తవేదసంవేద్య లక్ష్మీనాథాన్తకారణ। జ్ఞానానం
న్దైశ్వర్యపూర్ణనమస్తేకరుణాకర ॥ ౧ ॥ నక్షత్రాణిచగణ్యన్తే పాంసవశ్చ
క్షణాదయః। త్వద్వీర్యాణినగణ్యన్తేబ్రహ్మణారమయాపివా ॥ ౨ ॥ తథా
ప్యహంభక్తదాసదాసదాసోయథామతి । స్తౌమిత్వాంవేఙ్కటాధీశ
త్వద్భక్తఃప్రేరితస్త్వయా ॥ 3 ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ జ్ఞానానన్ద
దయానిధే। భక్తవత్సలభోవిశ్వకుటుమ్బిన్నధునాఽవమామ్॥ ౪ ॥ సత్యే
శంసత్యసఙ్కల్పం సత్యంసత్యవ్రతంహరిమ్ । సత్యచర్యంసత్యయోనిం
సత్యశీర్షమహంభజే ॥ ౫ ॥ శ్రవణాత్సర్వపాపఘ్నం మననాత్పుణ్యవర్ధ
నమ్। స్వధ్యానాత్సిద్ధిదంవిష్ణుం ప్రేక్షణాన్మోక్షదంభజే॥ ౬ ॥ శ్రీవేఙ్కటే
శంలక్ష్మీశ మనిష్టఘ్నమభీష్టదమ్। చతుర్ముఖాఖ్యతనయం శ్రీనివాసంభ
జేఽనిశమ్ ॥ ౭ ॥ యదపాంగలవేనైవ బ్రహ్మాద్యాస్స్వపదంయయుః । మ
హారాజాధిరాజంత్వాం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౮ ॥ అనంతవేదసంవే
ద్యంనిర్దోషంగుణసాగరమ్ । అతీన్ద్రియంనిత్యముక్తం శ్రీనివాసంభజేఽ
నిశమ్ ॥ ౯ ॥ స్మరణాత్సర్వదోషఘ్నంశ్రవణాదిష్టవర్షిణమ్ । దర్శనాన్ము
క్తిదంవీరం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౦ ॥ అశేషశయనం శేషశయనం
శేషశాయినమ్ । శేషాద్రీశమశేషఞ్చ శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౧ ॥
భక్తానుగ్రాహకంవిష్ణుం సుశాన్తంగరుడధ్వజమ్ । ప్రసన్నవక్త్రనయ
నంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౧౨ ॥ భక్తభక్తిసుపాశేనబద్ధసత్పాదపఙ్క
జమ్ । సనకాదిధ్యానగమ్యం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧3 ॥ గఙ్గాదితీర్థ
జనకపాదపద్మసుతారకమ్ । శఙ్ఖచక్రాభయకరం శ్రీనివాసంభజేఽనిశ
మ్ ॥ ౧౪ ॥ సువర్ణముఖితీరస్థంసువర్ణేడ్యంసువర్ణదమ్। సువర్ణాభంసువర్ణా
ఙ్గం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీవత్సవక్షసంశ్రీశం శ్రీలోలంశ్రీ
కరగ్రహమ్। శ్రీమన్తంశ్రీనిధింశ్రీడ్యంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ వై
కుణ్ఠవాసంవైకుణ్ఠత్యాగంవైకుణ్ఠసోదరమ్ । వైకుణ్ఠదంవికుణ్ఠాజం శ్రీని
వాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౧౭ ॥ వేదోద్ధారంమత్స్యరూపంస్వేచ్ఛాకారంయ
దృచ్ఛయా। సత్యవ్రతోద్ధరంసత్యం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౧౮ ॥ మహా
గాధజలాధారం కచ్ఛపంమన్దరోద్ధరమ్। సున్దరాఙ్గంచగోవిన్దం శ్రీనివాసం

భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౯ ॥ వరంశ్వేతవరాహాఖ్యం సంహృత్యధరణీహరమ్ । స్వదంష్ట్రాభ్యాంధరోద్ధారంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౨౦ ॥ ప్రహ్లాదాహ్లాదకంలక్ష్మీనృసింహంభక్తవత్సలమ్। దైత్యమత్తేభదమనంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౨౧॥ వామనంవామనంపూర్ణకామంభామనమాణవమ్। మాయినంబలిసమ్మోహం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౨౨॥ ఇన్ద్రావనంకున్దదన్తంకురాజఘ్నంకుఠారిణమ్।సుకుమారంభృగుఋషేశ్శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౨3॥శ్రీరామందశదిగ్వ్యాప్తందశేన్ద్రియనియామకమ్।దశాస్యఘ్నందాశరథింశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥ ౨౪॥ గోవర్ధనోద్ధరంబాలంవాసుదేవంయదూత్తమమ్। దేవకీతనయంకృష్ణంశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్॥౨౫॥నందనందనమానన్దమిన్ద్రనీలంనిరఞ్జనమ్। శ్రీయశోదాయశోదఞ్చశ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౨౬ ॥ గోబృన్దావనగంబృన్దావనగంగోకులాధిపమ్ । ఉరుగాయంజగన్మోహం శ్రీనివాసంభజేనిశమ్ ॥ ౨౭ ॥ పారిజాతహరంపాపహరంగోపీమనోహరమ్ । గోపీవస్త్రహరంగోపం శ్రీనివాసంభజేనిశమ్ ॥ ౨౮ ॥ కంసాన్తకంశంసనీయం సంశాన్తింసంసృతిచ్ఛిదమ్ । సంశయచ్ఛేదిసంవిద్ధం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ ౨౯ ॥ కృష్ణాపతింకృష్ణగురుంకృష్ణామిత్రమభీష్టదమ్ । కృష్ణాత్మకంకృష్ణసఖం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ 3౦ ॥ కృష్ణాహిమర్దనంకృష్ణంకృష్ణోపవనలీలకమ్ । కృష్ణాతాతంమహోత్కృష్టం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ 3౧ ॥ బుద్ధంసుబోధందుర్బోధంబోధాత్మానంబుధప్రియమ్ । విబుధేశంబుధైర్బోధ్యం శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ 3౨ ॥ కల్కినంతురగారూఢంకలికల్మషనాశనమ్ । కల్యాణదంకలిఘ్నంచ శ్రీనివాసంభజేఽనిశమ్ ॥ 33 ॥ హరింహంసంకృష్ణంనరహరిమనన్తంమధురిపుం హృషీకేశంయజ్ఞంకపిలమృషభంవాజివదనమ్ । నరంవ్యాసంనారాయణమనఘమాత్మానమమృతంభజే దత్తాత్రేయంపురుషమథధన్వంతరిమపి ॥ 3౪ ॥ అనన్తరూపస్వమనన్తచర్యమనన్తవేదైరనువర్ణనీయమ్ । అనన్తనామానమనన్తదేవ మనన్తకల్యాణగుణాభిరామమ్ ॥ 3౫ ॥ అనన్తశక్త్యంశమనన్తవిక్రమంహ్యానన్తదేహేచశయానమీశ్వరమ్ । అనన్తసౌభాగ్యమనన్తనేత్ర మనన్తపాదాదిమనన్తసౌఖ్యమ్ ॥ 3౬ ॥ అసురాచలౌఘహరచక్రధరం దురితాచలౌఘహ

రవజ్రధరమ్ । కరుణాచలౌఘభరచిత్తవరం కనకాచలౌఘధరపద్మకర
మ్ ॥ 3౭ ॥ భువనేషు వేఙ్కటేశ్వర బహుపురుషార్థప్రదాననిపుణస్త్వం ।
నోచేద్వ్యక్తతయాత్వంబహూన్నతాద్రిస్థలేకుతోవససి ॥ 3౮ ॥ గుణౌ
ఘైరపారంస్ఫురద్రత్నహారంస్మరద్దోషహారంస్వభక్తేష్టపూరమ్ । భజే
వేఙ్కటేశంఫణీశాద్రివాసంసదామన్దహాసంశ్రియాసద్విలాసమ్ ॥ 3౯ ॥
వేఙ్కటేశచరణౌతవవన్దేసర్వతీర్థశరణౌశరణే మే । మావిధాతృశివవీశ
ఫణీశేన్ద్రార్కసోమహుతభుఙ్ముఖవన్ద్యౌ ॥ ౪౦ ॥ శ్రీనివాసచరణౌతవవన్దే
లోకపావనసుకుఙ్కుమవర్ణౌ । శ్రీప్రదౌకిలసురర్షినృపాణాంశ్రీబుగాది
నిగమాగమవేద్యౌ ॥౪౧॥ భజేభజకసౌఖ్యకృన్నిజకటాక్షసమ్ప్రేక్షణ
మ్ పరాత్పరతరందరందధతమబ్జచక్రేగదామ్ । చతుర్భుజమధోక్షజం
కమలజేశపూర్వార్చితం వరోద్ధతఖలాబహూ రఘుడితిసంహారస్తం
రిపూ ॥ ౪౨ ॥ అజ్ఞానసాగరసముత్తరణేప్రశస్తంసుజ్ఞానసేతురచనేని
పుణంబుధేడ్యమ్ । లక్ష్మీపతింసురవరార్చితవేఙ్కటేశం దారిద్ర్యపూ
ర్వదురితౌఘనిశాచరఘ్నమ్ ॥ ౪3 ॥ లక్ష్మీనాథంకమలనయనంహారకే
యూరభూషం సర్వవ్యాప్తంబహుగుణభరందోషదూరందయాబ్ధిమ్ ।
స్వానాంతాపత్రయహరమజంనిర్విశేషంవిశేషం లోకాతీతంపురుషమ
తులంభావయామీష్టదేవమ్ ॥ ౪౪ ॥ శ్రీమద్వేఙ్కటనాథపాదజనితాగం
గాజగత్పావనీ యస్యాపాఙ్గనిరీక్షణంవిధిభవేన్ద్రాద్యాదిసర్వేష్టదమ్ ।
యన్నామస్మరణంమహాఘహరణంస్వర్గ్యంచమోక్షప్రదం యత్పాదా
మ్బుజయుగ్మసేవనరతోబ్రహ్మాదిభిఃపూజ్యతే ॥ ౪౫ ॥ దృష్ట్వాదృత్యన్తదూ
రంనిగమనిచయవేద్యాత్మమాహాత్మ్యపూర్ణమ్ సర్వేషామాదిమిత్రంర
విశశినయనంపూర్ణకారుణ్యదేహమ్ । నిర్వాణంనిష్ప్రపఞ్చంనిరవధికస
మామ్నాయసఙ్ఘైరసఙ్ఘై ర్గీర్వాణాద్యైరజస్రంస్తుతినతినియమైకాన్తభ
క్తైశ్చపూజ్యమ్ ॥ ౪౬ ॥ కిఙ్కరశఙ్కరబహుకరుణాతవబహుచరితంసమ
స్తభువనేషు । జ్ఞాపయసిభక్తిమద్భ్యః ఫణిపతిశుకపైలనారదప్రముఖైః ॥
౪౭ ॥ వేఙ్కటేశమనుస్మృత్యయఆస్తే తస్యభూరిసుభగందశదిక్షు । ఐహి
కంత్రిదివసౌఖ్యమతుల్యం మోక్షమాశులభతేగుణసామ్యమ్ ॥ ౪౮ ॥

శ్రీనిధింత్వాహ జహాతిమదాన్ధో యోఽన్యదుఃఖమసమందశదిక్షు। ఐహికం భవతిరౌరవకుమ్భీపాచపావకతమిస్రమముత్ర ॥ ౪౯ ॥ విపద్ధ్వంసి భదోద్ధారంభక్తానాంవశవర్తినమ్। లోకపూజ్యంరమానాథంభజేహం ప్రతిజన్మసు ॥ ౫౦ ॥ భక్తౌఘానుగ్రహార్థాయత్యక్త్వావైకుణ్ఠముత్తమమ్। ధరణ్యామవతీర్ణోసివరేణ్యోవరదోఽర్చితః ॥ ౫౧ ॥ అప్యల్పమాత్రంపర వస్తులోకేనైవాపహార్యంకిలసత్యసన్ధ। జనైరనేకైర్బహుజన్మయత్నైర్దు రాయాససాధ్యంబహుపాపసంచయమ్ ॥ ౫౨ ॥ హరస్యశేషంస్మృతి మాత్రతస్త్వంవాణీమనోదృష్టిపథాద్యగోచరః। విలక్షణస్థావరజఙ్గమా త్మకంపశ్యేబహూపాయవిశారదంత్వామ్ ॥ ౫౩ ॥ తవరూపాణ్యనన్తా నిచరితాన్యమితద్వైవచ। స్మరతాంభక్తిపూర్వంతుమహావిభవదానిచ॥౫౪॥ ఇహాముత్రాఽతుల్యసౌఖ్యప్రదానిమహతామపి। అల్పానాంకిమువక్త వ్యంస్వరూపోద్ధారకాణిచ ॥ ౫౫ ॥ ప్రపద్యేపుణ్డరీకాక్షమీశంభక్తానుక మ్పినమ్। లోకోత్తరంలోకనాథంపరాత్పరతరంవిభుమ్ ॥ ౫౬ ॥ పుణ్యా త్త్వద్దయయాలబ్ధంవిశేషాదకుతోభయమ్। భగవన్తంవిశ్వవన్ద్యంభూత భవ్యభవత్ప్రభుమ్ ॥ ౫౭ ॥ యతోభూతానిజాయన్తేయేనసర్వమిదంత తమ్। యేనజాతానిజీవన్తియంప్రాప్యన్తిమహాలయే॥ ౫౮॥ దీపవిద్యు త్తారకాగ్నిచన్ద్రసూర్యాదిదీప్తిమాన్। యోయోగైర్యోగయోగైశ్చ శ్చాదృశ్యోదృశ్యోఽప్రతిష్ఠితః॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే

భగవద్గుణనామమహిమానువర్ణనంనామ

తృతీయోధ్యాయః.

భగవతశ్శ్రీవైశ్వరూప్యాదివర్ణనమ్.

దేవశర్మా ॥ శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిన్ ప్రణతార్తిప్రణాశన । జ్ఞానానన్దదయాపూర్ణ మద్విజ్ఞాపనమాశృణు ॥ ౧ ॥ యన్ముఖం బ్రహ్మజనకం యద్బాహూ క్షత్రకారణే । యదూరుభ్యాం వైశ్యకులం పాదాభ్యాం సేవకోఽభవత్ ॥ ౨ ॥ శిరసా ద్యౌరభూద్యస్య సహస్రాంశుశ్చ నేత్రజః । ముఖాత్పురన్దరోఽగ్నిశ్చ దిగ్దేవాశ్శ్రోత్రతోఽభవన్ ॥ ౩ ॥ శీతాంశుర్మనసో జాతః ప్రాణాద్వాయురజాయత । అన్తరిక్షం నాభితోఽభూత్పద్భ్యాం భూమిరజాయత ॥ ౪ ॥ యతోల్కమల్లాఙ్గైరభవన్భువనాని చతుర్దశ । కోమలే నాభికమలే బ్రహ్మాణ్డం బ్రహ్మణాశ్రితమ్ ॥ ౫ ॥ శ్రియఃపతే కోఽపి జయేన్న మాయాం యయా జనో ముహ్యతి వేదనాఽర్థమ్ । తం నిర్జితాత్మానమనన్తమాయినం మాయాఽపహం త్వాం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౬ ॥ నమోఽతర్క్యాయ తర్క్యాయ సగుణాయాగుణాయ చ । నమోఽనన్తాయాన్తకాయ వేద్యావేద్యస్వరూపిణే ॥ ౭ ॥ సిద్ధిప్రదస్త్వం కిల దేవవర్య త్వత్ప్రీతితో హన్త వ పాదమాప్తః । త్వత్పాదభక్తో బహిరన్తరాత్మనః కిమస్తి విజ్ఞాప్యమశేషసాక్షిణః ॥ ౮ ॥ సుఖం నృపాలాస్సురదేవముఖ్యా బ్రహ్మాదయస్తే పదపద్మసంశ్రితాః । త్వత్కిఙ్కరాస్తేపి పృథగ్విభావితాః కురుష్వ శం భో మునిదేవమిత్ర ॥ ౯ ॥ ఉత్పత్త్యధ్వన్యశరణ ఉరుక్లేశదుర్గాన్తకోగ్రవ్యాళోత్క్రుష్టే విషయమృగతృష్ణాత్మగేహోరుభారః । ద్వన్ద్వశ్వభ్రే ఖలమృగభయే శోకదావేఽజ్ఞసార్థః ప్రాప్తః పాదౌ శరణద కదా యామి తేఽకామవశ్యః ॥ ౧౦ ॥ భవాబ్ధితారం కటివద్ధహస్తం స్వర్ణామ్బరం రత్నకిరీటకుణ్డలమ్ । ప్రలమ్బిసూత్రోత్తమమాల్యభూషితం నమామ్యహం వేఙ్కటశైలనాయకమ్ ॥ ౧౧ ॥ జామ్బూనదైరాభరణైః ప్రదీప్తం వక్షస్స్థలే దక్షకుచోర్ధ్వభాగే । శ్రీవత్సలక్ష్మ్యాఞ్చితదివ్యరూపం శ్రీవేఙ్కటాధీశమహం ప్రపద్యే ॥ ౧౨ ॥ సంస్థితం సువిమానాన్తర్విరించాద్యైశ్చ సేవితమ్ । చామరవ్యజనచ్ఛత్రైశ్శారదిన్దుముఖం భజే ॥ ౧౩ ॥ భక్తానుకమ్పీ గరుడధ్వజస్తత్స్కన్ధం త్వమారుహ్య కిరీటకుణ్డలీ । పీతామ్బరశ్చారుసుమన్దహాసశ్శ్రీకౌస్తుభశ్చక్రవరాభయాఙ్కితః ॥ ౧౪ ॥ సజయో విజయశ్చై

వదృశ్యోఽదృశ్యశ్శ్రుతోఽశ్రుతః । సభాషణోఽభాషణశ్చ వాచ్యోఽవా
చ్యో వృషోఽవృషః ॥ ౧౫ ॥ త్వత్పాదపద్మయుగళం శ్రేయ ఆసక్తమాన
సాః । విసృజ్యోభయతస్సఙ్గం బ్రహ్మాద్యాస్సముపాసతే ॥ ౧౬ ॥ మాహా
త్మ్యం కేన సన్దృశ్యం రమాయా రమణ మస్యతే। యత్కిఞ్చిద్ద్రష్టుమిచ్ఛామి
మాయినోఽమాయినశ్శుభమ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వప్రాణిహృదావాసం వాసుదే
వం జగద్ధితమ్। శరణ్యాగ్ర్యం దేవదేవం ప్రధానపురుషం భజే॥౧౮॥ నమోఽ
వ్యక్తాయ సూక్ష్మాయ పరాత్పరతరాయ చ । జగత్కారణకర్త్రే చ సాక్షి
ణేఽవ్యయమూర్తయే ॥ ౧౯ ॥ నమస్తే వాసుదేవాయ నమస్సఙ్కర్ష
ణాయ చ। ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ యోగిహృత్పద్మవాసినే ॥౨౦॥ ప
ఞ్చభూతవిసృష్టాయ పఞ్చమాత్రాత్మకాయ చ। జ్ఞానకర్మేన్ద్రియేశాయ
హృషీకేశాయ తే నమః ॥ ౨౧ ॥ విష్ణవే వైష్ణవేశాయ జిష్ణవే జయదాయి
నే । ఇష్టప్రదాయ చేష్టాయ కృష్ణాయోత్కృష్టకర్మణే ॥ ౨౨ ॥ క్షరాక్ష
రోత్తమాయాథ స్వక్షరేశాక్షరాయ చ । కుక్షిస్థపక్షిసఙ్ఘాయ క్షయా
క్షయకరాయ తే ॥ ౨౩ ॥ నమో భవాయ భావాయ ధీరాయ పరమేష్ఠినే।
వీరాయ వీరవపుష ఋషయే పరమాత్మనే ॥ ౨౪ ॥ నమో నారాయణాభి
ఖ్యాఽసాధారణధరాయ చ । నమస్సమర్హణాయర్హాయ ధరణీధరరూపిణే॥
౨౫॥ అర్చ్యార్చ్యాయాచ్యుతాయాపి వన్ద్యవన్ద్యపదాయ చ । హిరణ్యగ
ర్భగర్భాయ నమశ్శివశివాయ చ ॥ ౨౬ ॥ కందాయ శిపివిష్టాయ సచ్చిదానన్ద
రూపిణే। కర్మజ్ఞాననిరూపాయ శ్రుతిస్మృత్యాలయాయ తే ॥ ౨౭ ॥ య
మాయ నియమాయాథ దానవ్రతకరాయ చ । తపస్వినే చ తప్యాయ తా
పత్రయహరాయ చ ॥౨౮॥ యజ్ఞాయ విశ్వాయ సుమఙ్గళాయ సుతీర్థపా
దాయ సుతారకాయ । ప్రసన్నలోకానుగుణాయ శమ్భవే శుద్ధాయ శశ్వ
ద్గుణవర్ష్మణే నమః ॥ ౨౯ ॥ కర్మిణేఽకర్మలిప్తాయ జ్ఞానాయ జ్ఞానదాయినే।
నిత్యముక్తాయ హరయే నిత్యముక్తిప్రదాయినే ॥ ౩౦ ॥ శుద్ధం వపుః పరమ
యోగమతుల్యసౌఖ్యం భూమిం దివ్యలోకముత తత్త్వమతిం సుభక్తిమ్। వై
రాగ్యమన్యసుగుణాన్భజతాం దదానం శ్రీశం దయోదధిమహం శరణం ప్ర
పద్యే ॥ ౩౧ ॥ సులభం దుర్లభం వన్దే భగవన్తం సనాతనమ్ । సదస
త్క్షేత్రగం విష్ణుం మూర్తామూర్తం శుభాశుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ గోవిన్దం గో

గణాతీతం కల్మషఘ్నమకల్మషమ్ । ప్రతికల్పేఽనల్పకల్పతరుం సర్వార్థకల్పకమ్ ॥ ౩౩ ॥ దుష్టభావః ప్రమత్తో వానామాద్యుచ్చారకోఽపియః । బ్రహ్మహత్యాదిపాపానిదహత్యేవచనాన్యథా ॥ ౩౪ ॥ అజ్ఞానాదథవా జ్ఞానాత్పుణ్యశ్లోకస్యనామ తే । యోవదేత్తానినశ్యన్తితూలరాశిర్యథాఽనలాత్ ॥ ౩౫ ॥ క్షుధితో దుఃఖితశ్శ్రాన్తస్త్వన్నామయదిసంస్మరేత్ । తస్యదుఃఖానిసర్వాణినశ్యన్తిక్షణమాత్రతః ॥ ౩౬ ॥ సర్వాణ్యశుభజాతానిదురితాన్యపియానిచ । తానిసర్వాణిలభతే మర్త్యస్త్వాంవ్యస్మరేద్యది ॥ ౩౭ ॥ నతీర్థయాత్రానచదానయజ్ఞావ్రతంతపోనార్చనమన్యదైవతమ్ । యచ్ఛ్రీనివాసస్యచనామకీర్తనంతదేవసర్వార్థసువృష్టికారణమ్॥ ౩౮॥ యాత్రాయజ్ఞావ్రతాధర్మదానాన్యన్యాన్యసఙ్ఖ్యయా । తవ నామస్మృతేర్భక్త్యా కళాంనార్హన్తిషోడశీమ్ ॥ ౩౯ ॥ అహోభాగ్యమహోభాగ్యంవిష్ణునామానువర్తినామ్ । తేషాందూరోయామ్యలోకస్స్వర్గోమోక్షశ్చయత్పదమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాహాత్మ్యంవిష్ణునామ్నోహి వర్ణితుంకేనశక్యతే । అజామిళోమృత్యుపాశాత్ ముక్తోవైకుణ్ఠగోయతః ॥ ౪౧ ॥ అయమేవమహాధర్మోనరాణాంతారకస్స్మృతః । విష్ణౌసదాభక్తియోగస్తన్నామగ్రహణాదిభిః ॥ ౪౨ ॥ నైకోఽజామిళఏవపాపజలధింసన్తీర్ణవాన్నామతః ప్రహ్లాదోఽపిగజేన్ద్రపూర్వబహవో దుఃఖామ్బుధేస్తారితాః । యన్నామస్మరణామృతామ్బుధిని మగ్నోద్యాపిగౌరీపతిర్ధ్యానేనిరతాః ప్రజాపతిముఖాః ప్రాప్తామహావైభవమ్ ॥ ౪౩ ॥ యన్నామవైసర్వజగద్దురన్తదుష్కర్మభారాంశ్చబహూన్భినత్తి । ససర్వశక్తిస్సహివిశ్వరూపః ప్రసీదమామనిరుక్తాత్మశక్తే ॥౪౪॥ అనుగ్రహార్థంభజతాంపదాబ్జమనామరూపస్త్వగుణోఽప్యజన్మా । నామానిరూపాణిగుణాన్క్రియాశ్చజన్మానిగృహ్ణాసినమః ప్రసీద ॥ ౪౫ ॥ జన్మాదిభిర్జనేమోహాననుగ్రహావధికారతః । కరోషిసామ్ప్రతంభూయోఽనుగ్రహస్తుభవేన్మయి॥ ౪౬॥ త్వదపాఙ్గలవోభూయాదిహాముత్రేష్టవర్షణః । అన్యథానాస్తిసన్దేహ ఇతిచిత్తేసునిశ్చితమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఓంనమోవేఙ్కటేశాయపురుషాయమహాత్మనే । మహానుభావాయమహామాయినేఽమేయకర్మణే ॥ ౪౮ ॥ స్థలేషుదుర్గేషుజలేషుఖేషుగర్భేష్వరణ్యేషుచకైతవేషు । నామ్నైవభావ్యం

ఖలు సర్వలక్షణం మాయయా వినో విశ్వకుటుమ్బిన స్తే ॥ ౪౯ ॥ మహావిపత్సు
త్వన్నామస్మరణే తద్వినాశనమ్ । బహుసమ్పత్సు త్వన్నామ విస్మృతౌ త
ద్వినాశనమ్ ॥ ౫౦ ॥ తస్మాత్త్వన్నామసక్తోఽహం సర్వదా త్వదనుగ్రహా
త్ । త్వత్ప్రీత స్త్వదీయత్వాన్మత్పుణ్యం త్వద్దయాబలమ్ ॥ ౫౧ ॥ న కదా
చిద్భయమ్మేఽస్తి దివ్యనామరతో యతః । తథాపి తే కృపాలేశలేశలేశోఽస్తు
మయ్యహో ॥ ౫౨ ॥ శ్రీశ చిత్రం చరిత్రం తే న జానే బహుదుష్కృతీ ।
సర్వజ్ఞం సర్వదా కిం త్వాం వదామి కృపయాఽవ మామ్ ॥ ౫౩ ॥ నామ్నా
మహాఘౌఘహాని ర్మనః కాయాత తశ్శుచీ । తద్దృష్ట్వా ప్రీయసే విష్ణో తత
స్సత్కర్మసఙ్గ్రహః ॥ ౫౪ ॥ కర్మణా జ్ఞానసిద్ధిశ్చ తేన ప్రీతి స్తవాద్భుతా ।
అపరోక్ష మగర్భశ్చ ముక్తిరానన్దవర్ధనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గోదానకన్యాదా
నాని పృథివీరేణుసఙ్ఖ్యయా । దుర్భిక్షే జాహ్నవీతీరే ప్రత్యహం కోటి
భోజనమ్ ॥ ౫౬ ॥ త్వన్నామస్మరణాత్తుల్యం నామమాహాత్మ్యమీదృ
శమ్ । తస్మాన్నామస్మృతిస్సిద్ధా సులభా పురుషార్థదా ॥ ౫౭ ॥ లో
కోత్తర స్త్వయం మార్గః ప్రజానామకుతోభయః । యత్ర భక్తివశాస్సర్వే
నామస్మృతిపరాయణాః ॥ ౫౮ ॥ యేనైకదా విష్ణుపదాబ్జయుగ్మే సమర్పి
తం చిత్తమనన్యబుద్ధ్యా । యమోఽపి తద్దూతగణాస్సపాశాః పశ్యన్త్యఘా
ఘాక్రియమప్యహో నతమ్ ॥ ౫౯ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే భగవద్గుణ
నామమహిమానువర్ణనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

దేవశర్మణః ప్రీతిస్తుతిప్రసన్న శ్రీనివాస కృతవరప్రదానాదిః.

దేవశర్మా ॥ సర్వలోకజననీ కమలాయా దేశకాలవితతా రమణీ తే ।
సాతిమృద్వతసికాకుసుమాభోత్సఙ్గగా చ తవ హృత్కమలస్థా ॥ ౧ ॥ బ్ర
హ్మశఙ్కరపదార్పణదక్షా సర్వలోకశుభదా ద్రవచిత్తా । యత్కటా
క్షలవమాత్రపదస్థాః ప్రార్థయ న్త్యజశివేన్ద్రముఖా హి ॥ ౨ ॥ భారతీప్రము
ఖసున్దరయోషిజ్జాలజైత్రబహుసున్దరరూపామ్ । ఆలిలిఙ్గిషసి యాం క
రపద్మై ర్నన్దహాసవదనాం సరస స్త్వమ్ ॥ ౩ ॥ నిత్యముక్తా దోషదూరా త్వ
దూనాఽధికసద్గుణా । త్వత్పాదపూజనే నిత్యం బద్ధకఙ్కణభూషితా ॥

౪ ॥ అభీష్టదానేభక్తానాంకల్పవృక్షాయితారమా । చిన్తామణిఃకామ
ధేనుఃకరుణాసాగరాయితా ॥ ౫ ॥ లక్ష్మీఃపురస్తాత్పశ్చాచ్చదక్షిణోత్త
రతశ్శయా । ఊర్ధ్వాధరాదిభాగస్థాజగత్సృజతిపాతిహి ॥ ౬ ॥ గుణైస్త
తాప్రసవితృవరణీయగుణోర్జితా । ప్రకాశమతిమూర్తిశ్చధ్యేయాబుద్ధి
ప్రచోదికా॥ ౭॥ దురన్తాద్దుర్గ్రహోత్పఞ్చపాతకాదుపపాతకాత్ । స్వ
గాయకత్రాణదక్షాగాయత్రీత్యుదితారమా ॥ ౮ ॥ సవితుర్ద్యోతకత్వా
చ్ఛుభక్షేత్రప్రసవేరతా । చరాచరప్రసవితాసావిత్రీకమలాస్మృతా ॥
౯ ॥ వాగీశత్వాద్వచోదానాత్కీర్తితాచసరస్వతీ । కాన్తిరత్యాదిదా
నాచ్ఛభారతీత్యాదినామికా ॥ ౧౦॥ గుణపూర్ణత్వయోగేనబ్రహ్మబ్రహ్మ
వశేష్ఠితా । బ్రహ్మాణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్తాస్థూలాసూక్ష్మాచమధ్యమా॥౧౧॥
కర్మణాంగుణరూపాణాంసర్వేషాంచనియామికా । యద్దయాపాఙ్గలే
శేనత్వైహికీస్సర్వసంపదః ॥ ౧౨ ॥ స్వర్గీరక్షీశసద్భక్తిజ్ఞప్తిముక్తీర్వ్ర
జన్తిహి । లోకాతీతాలోకపూజ్యాతవాత్యన్తప్రియామతా ॥ ౧౩ ॥
సర్వశక్తాసర్వసుఖాసర్వలక్షణసంయుతా । అనేకగుణసంపూర్ణాపూర్ణ
కామాచసర్వదా॥ ౧౪॥ అప్రమేయాప్రమేయాపిసమస్తపురుషార్థదా ।
సుమహైశ్వర్యసౌభాగ్యాతథాపిత్వాఽనువర్తినీ॥ ౧౫ ॥ స్మరతిధ్యాయతి
స్తౌతినమత్యర్చతిపశ్యతి । తపతిత్వాంజపతిచసేవతేత్వాంప్రతీక్షతే॥ ౧౬॥
నిత్యానపాయినీనమ్రసంప్రార్థయతిసర్వదా । కిముతాన్యేఽల్పజీవా
శ్చమాదృశావృత్తివర్జితాః ॥ ౧౭ ॥ దరిద్రాబన్ధురహితా అనాథాజీవ
నార్థినః । తేషాంత్వత్ప్రార్థనాకాఙ్క్షానాశ్చర్యంభువనత్రయే ॥ ౧౮ ॥
శ్రీవేఙ్కటేశమత్స్వామిఞ్జ్ఞానానన్దదయానిధే । శరణాగతసంత్రాణకా
రణాభీష్టవర్షణ ॥ ౧౯॥ శ్రీశతేరూపకర్మాణిబ్రహ్మరుద్రాహిపాదిభిః । అగ
ణ్యానిహ్యవేద్యానిహ్యచిన్త్యాన్యద్భుతానిచ॥౨౦॥ ఏవంపూర్ణేత్వన్మహి
మ్నినాహంశక్తోస్మివర్ణనే । కశ్చాహంకాచమేశక్తిఃకిమితిస్తౌమిమన్దధీః ॥
౨౧॥అలసోహమహంకారీచాజ్ఞోమూర్ఖశ్శఠఃఖలః।జ్ఞానభక్త్యాదిహీనశ్చ
కామక్రోధాదిపూరితః ॥ ౨౨ ॥ మనోజయవిహీనశ్చ సదావిషయలం
పటః ॥ పాంసూనాంవృష్టిబిందూనాంమద్దోషాణాంమితిర్నహి ॥ ౨౩ ॥
గుణాస్త్వయియథాపూర్ణా దోషాఃపూర్ణాస్తథామయి । అలసత్వాద

హంకారాదజ్ఞానాల్లోభతో మయా॥౨౪॥ డంభాత్ప్రమాదాద్దాక్షిణ్యా
త్స్వభావాత్సంగతఃకృతాన్ । అసంఖ్యానపరాధాన్మేఽగణయిత్వాక్షమ
స్వమామ్ ॥ ౨౫ ॥ పితామాతాగురుర్భ్రాతాసఖాబంధుస్త్వమేవమే।
విద్యాస్సత్కర్మవిత్తంచపురః పృష్ఠేచపార్శ్వయోః ॥ ౨౬ ॥ మూర్ధ్ని
హృత్కమలేమేత్వర్బహిర్జన్మనిజన్మని । కులస్వామీష్టదేవోనోవృతఃపి
తృపితామహైః ॥ ౨౭ ॥ సర్వంత్వమేవలక్ష్మీశనజానేత్వాంవినాపరమ్ ।
దుస్స్మృతింహరదూరాన్మేవిస్మృతింతేవిలోపయ॥౨౮॥త్వత్స్మృతింసం
ప్రదేహ్యత్రాత్వత్సమోనాస్తిమేప్రియః । త్వన్మనాస్త్వద్గతప్రాణస్త్వ
త్పదాంబుజసంశ్రితః ॥ ౨౯ ॥ తవభక్తోఽస్మిదాసోఽస్మి శిష్యఃపుత్రోఽస్మికే
వలమ్ । భృత్యస్త్వమేవవిశ్వస్యస్మరామిత్వామహర్నిశమ్ ॥ ౩౦॥ శ్రీహ
రిర్మమహృత్పద్మకర్ణికాస్థోఽతిసుందరః। పద్మాసనసమాసీనఇంద్రనీలసమద్యు
తిః ॥ ౩౧ ॥ కంజకోమలపాదాథఃకుంకుమాధికవర్ణవాన్ । వజ్రాంకుశ
ధ్వజాబ్జాంకపాదాబ్జనఖరత్నవాన్ ॥ ౩౨ ॥ క్వణన్నూపురసన్నాదవ
లయాఢ్యపదాంబుజః । అతసీపుష్పసంకాశతేజఃపుంజోరురంజితః ॥ ౩౩॥
నితంబపీతవసనస్స్వర్ణకాంచ్యంచితోఽచ్యుతః । విరించాధారసావర్ణ
గంభీరాబ్జాభనాభికః॥ ౩౪ ॥ బ్రహ్మాండగూహకమృదుశ్లక్ష్ణరేఖాత్రయో
దరః।ధర్మస్తనోఽధర్మపృష్ఠశ్శ్లక్ష్ణసూక్ష్మతనూరుహః ॥ ౩౫॥ శ్రీవత్సాం
కఃకౌస్తుభాఢ్యోవైజయంతీహృదంబుజః । ఉన్నతాంసాజానులంబబా
హ్వభీతివరప్రదః ॥ ౩౬ ॥ కుంకుమాభకరతలేశంఖచక్రసులక్షణః। కింకిణీ
కంకణలసద్వలయాంగదభూషితః ॥ ౩౭ ॥ కంబుగ్రీవస్సుబింబోష్ఠఃకుంద
కుట్మలదంతవాన్। ఆదర్శవద్దృశ్యసూక్ష్మగండయుగ్మసుమండితః॥౩౮॥ సు
నాసోఽనిమిషస్సుభ్రూఃకరుణాపూర్ణలోచనః । శరత్పూర్ణేందువదనోన
తనీలసుకుంతలః ॥౩౯॥ అతుల్యతిలకోపేతోరత్నకుండలమండితః । స్ఫుర
ద్రత్నకిరీటశ్చ సర్వాలక్షణసంయుతః ॥ ౪౦ ॥ జగద్విలక్షణశ్శ్రీమాన్మ
ద్బింబోనిత్యచిత్సుఖః। సూర్యకోటిప్రతీకాశశ్చంద్రకోటిసుశీతలః ॥ ౪౧ ॥
అనంతవేదైర్బ్రహ్మాద్యైర వేద్యోఽప్రాకృతో హరిః । శ్రీధరాభ్యాంస
మాశ్లిష్టోబ్రహ్మరుద్రేంద్రసేవితః ॥౪౨॥ పూర్ణానందజ్ఞానదయామూర్తిః

పరమమజ్గళః । మజ్గళాంగోమజ్గళాంకో భక్తమజ్గళదాయకః ॥ ౪౩ ॥
కరుణామృతపూర్ణాభ్యాం మాం నేత్రాభ్యాం సమీక్షతే । కాచిం తామ
ఇహాముత్ర సర్వారిష్టంహరత్యసౌ ॥ ౪౪ ॥ తత్పదామ్బుజవిశ్వాసే స
ర్వాభీష్టం దదాతిహి । ఇతిస్మరన్నహోరాత్రం తం త్వాహం శరణంగతః॥
౪౫ ॥ భోస్స్వామిన్పూర్ణకామ స్త్వం సంపూర్ణైశ్వర్యవానపి । స్వప్ర
యోజనహీనోపి మాయయాబహురూపవాన్ ॥ ౪౬ ॥ లోకోపకర
ణాయైవ త్వితరాసాధ్యకృత్యవాన్ । బహ్వాద్రీనుద్ధరన్సేతు మనా
యాసాదకల్పయః ॥ ౪౭ ॥ క్షణేనోత్పాదితం చాపి స్థూలబ్రహ్మాణ్డ
మద్భుతమ్ । వహసిత్వముపాయేన బహుసూక్ష్మమృదూదరే ॥ ౪౮ ॥
ఏవం మహాభారవహస్యవిశ్వ కుటుమ్బినః కరుణాపూర్ణసింధోః । మ
మత్వదీయస్యసుసూక్ష్మ లేశ లవాల్పకస్యోద్ధరణం కియత్తే ॥ ౪౯ ॥ శ్రీ
వేఙ్కటేశ మత్స్వామిన్ జ్ఞానానందదయానిధే । దుఃఖసాగరమగ్నం
మాం స్వీయం నోద్ధరసేకుతః ॥ ౫౦ ॥ శ్రీనివాసకృపాపూర్ణ భక్తపో
షణదీక్షిత । సంసారారణ్యపతితం దయయా నేక్షసేకుతః ॥ ౫౧ ॥
భక్తబంధో దయాసిన్ధో త్వత్పాదాబ్జేనమామ్యహమ్ । సూక్తాసూక్తమి
దంసర్వ మపరాధం క్షమస్వమే ॥ ౫౨ ॥ వరం వరం చవరయేభక్తింత్వ
త్పాదయోస్స్మృతిమ్ । సదానామార్థవిజ్ఞానం దేహీహాముత్రసౌఖ్యద
మ్ ॥ ౫౩ ॥ శ్రీస్వామితీర్థదుగ్ధాబ్ధౌ శ్వేతద్వీపేసుమణ్డపే । శ్రీభూభ్యాం వి
హరన్విష్ణో ముక్తిం భక్తాయ దేహి మే ॥ ౫౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇతిస్తుత్వా వేఙ్క
టేశం రమేశం తూష్ణీంభూతో దేవశర్మా సుభక్తః । భక్తేభ్యోభీష్టార్థవర్ష
ప్రబుద్ధం సాష్టాంగం తం ప్రాణమత్స్వేష్టదేవమ్ ॥ ౫౫ ॥ అథస్తోత్రేణసం
తుష్టశ్శ్రీనివాసస్సుతాజ్గతిః । మేఘగమ్భీరయావాచా వరదానమథాబ్ర
వీత్ ॥ ౫౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోహం తేద్విజశ్రేష్ఠ మదుపాసనకర్మణా।
యన్మహైశ్వర్యసంసిద్ధికారణం స్తోత్రముత్తమమ్ ॥ ౫౭ ॥ కృతవానసిత
స్మాత్త్వం భైషీర్మాత్రపరత్రచ । మద్భక్తవాయుశిష్యస్య గురుపాదావల
మ్బినః ॥ ౫౮ ॥ విపన్నాశస్సమ్పదాప్తిర్మ్యాయాత్తేమదనుగ్రహాత్ । మ
మభక్తస్యతే గేహే స్వర్ణవృష్టిర్దినేదినే ॥ ౫౯ ॥ అయుతాయుశ్చ తేద

త్తం పుత్రపౌత్రాంస్తథాయుషః । శతపూరుషపర్యంతం భుక్త్వాభోగా
ననేకశః ॥ ౬౦ ॥ తతో మత్పదమాప్నోషీత్యుక్త్వాఽదృశ్యోబభూవహ।
శ్రీసూతః ॥ భోశ్శౌనకాద్యామునయో నిస్సంగాశ్చతపస్వినః ॥ ౬౧ ॥
భక్తవశ్యో వేఙ్కటేశః ప్రసన్నో భవతిధ్రువమ్ ॥ ౬౨ ॥ యూయంగ
త్వా వేఙ్కటేశం రమేశం నత్వాస్తుత్వా వేదవేద్యంసుభక్త్యా। భక్తేభ్యోఽ
భీష్టార్థవర్షప్రబుద్ధం సంప్రీణీధ్వం తేనవోభీష్టసిద్ధిః ॥ ౬౩ ॥ శ్రీవేఙ్కటే
శస్యకథామృతంత్విదం మాహాత్మ్యసారంసుతపస్విమృగ్యం । శ్రీవే
ఙ్కటేశస్యమహాప్రియప్రియం లోకోత్తరం దేవఋషిప్రియంచ ॥ ౬౪ ॥
సమస్తపాపౌఘవినాశకారణం సమస్తపుణ్యౌఘసమృద్ధికారణమ్ । శ్రీ
వేఙ్కటేశస్యపదారవిందం సద్భక్తివృద్ధావసమానకారణమ్ ॥ ౬౫ ॥
వక్తుశ్శ్రోతుః పాఠకస్య పారాయణపరస్యచ । పరాత్పరో వేఙ్కటేశః ప్ర
సన్నో భవతిక్షణాత్ ॥ ౬౬ ॥ స్తోత్రేణానేనసంతుష్టో వేఙ్కటేశో రమా
పతిః । యాన్యాన్కామాన్కామయంతే తాంస్తాన్ముక్తిందదాతిచ ॥ ౬౭ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటేశస్యసకలాభీష్టప్రదాన మహిమాను
వర్ణనంనామ పఞ్చమోఽధ్యాయః.

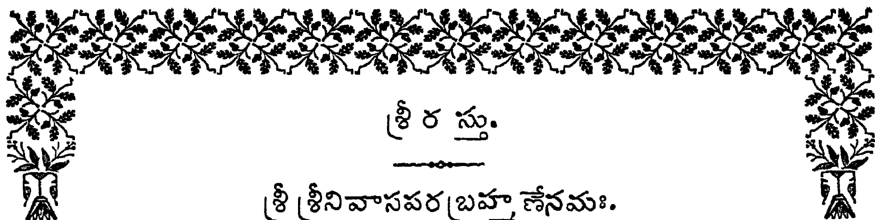
ఇత్థమాదిత్యపురాణే ప్రథమప్రభృతిపఞ్చమపర్యన్తపఞ్చాధ్యా
యాత్మకశ్శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరోభాగ
సమాప్తిమగమత్.

ఆదిత్యపురాణ శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసఙ్ఖ్యా - ౫

శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం
సమ్పూర్ణమ్.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥

శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయఃకమలాకాముకఃపుమాన్।
అభఙ్గురవిభూతిర్నస్తరఙ్గయతుమఙ్గళమ్॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యైనమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయనమః.

అథ శ్రీవారాహపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణ నిధయేనిధయేఽర్థినామ్।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీనివాసమహంభజే॥

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామాని.

మునయః ॥ సూతసర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వవేదాన్తపారగ । యేన చారాధితస్సద్యశ్శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకః ॥ ౧ ॥ భవత్యభీష్టసర్వార్థ ప్రదస్తద్బ్రూహినోమునే । ఇతిపృష్టస్తదాసూతో ధ్యాత్వాస్వాత్మనితత్క్షణాత్ ॥ ౨ ॥ ఉవాచమునిశార్దూలాన్ శ్రూయతామితివై మునిః ॥ శ్రీసూతః॥ అస్తికిఞ్చిన్మహద్గోప్యం భగవత్ప్రీతికారకమ్ ॥ 3 ॥ పురాశేషేణకథితం కపిలాయమహాత్మనే।నామ్నామష్టశతంపుణ్యం పవిత్రంపాపనాశనమ్॥౪॥ ఆదాయహేమపద్మాని స్వర్ణదీసమ్భవానిచ । బ్రహ్మాతుపూర్వమభ్యర్చ్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ అష్టోత్తరశతైర్దివ్యైర్నామభిర్మునిపూజితైః । స్వాభీష్టంలబ్ధవాన్బ్రహ్మా సర్వలోకపితామహః ॥ ౬ ॥ భవద్భిరపి

పద్మైశ్చ సమర్చ్యస్తైశ్చనామభిః । తేషాం శేషనగాధీశమానసోల్లాసకారిణామ్ ॥ ౭ ॥ నామ్నామష్టశతంవక్ష్యే వేఙ్కటాద్రినివాసినః । ఆయురారోగ్యదంపుంసాం ధనధాన్యసుఖప్రదమ్ ॥ ౮ ॥ జ్ఞానప్రదంవిశేషేణ మహదైశ్వర్యకారకమ్ । అర్చయేన్నామభిర్దివ్యై ర్వేఙ్కటేశపదాఙ్కితైః ॥ ౯ ॥ నామ్నామష్టశతస్యాస్య ఋషిర్బ్రహ్మప్రకీర్తితః । ఛన్దోఽనుష్టుప్తథాదేవో వేఙ్కటేశఉదాహృతః ॥ ౧౦ ॥ నీలగోక్షీరసమ్భూతో బీజమిత్యుచ్యతేబుధైః । శ్రీనివాసస్తథాశక్తిర్హృదయంవేఙ్కటాధిపః ॥౧౧॥ వినియోగస్తథాఽభీష్టసిద్ధ్యర్థేచనిగద్యతే।*ఓంనమోవేఙ్కటేశాయ శేషాద్రినిలయాయచ ॥ ౧౨ ॥ వృషదృగ్గోచరాయాథ విష్ణవేసతతంనమః । సదఞ్జనగిరీశాయ వృషాద్రిపతయేనమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్రగిరీశాయ సరస్స్వామితటీజుషే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రిదృగ్విషయాయచ ॥ ౧౪ ॥ సువర్చలాసుతన్యస్తసైనాపత్యభరాయచ । రామాయపద్మనాభాయ సదావాయుస్తుతాయచ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్తవైకుణ్ఠలోకాయ గిరికుఞ్జవిహారిణే। హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినేసతతంనమః॥౧౬॥ శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయనమోనమః।వసూపరిచరత్రాత్రే కృష్ణాయసతతంనమః ॥ ౧౭ ॥ అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసేవేఙ్కటాయచ । సనకాదిమహాయోగిపూజితాయనమోనమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్ప్రముఖానన్తదైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే। శ్వేతద్వీపవసన్ముక్తపూజితాఙ్ఘ్రియుగాయచ ॥ ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయచ । సానుస్థాపితతార్క్ష్యాయ తార్క్ష్యాచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢవిమానాయ గరుస్కన్ధవాసినే। అనన్తశిరసేనిత్య మనన్తాక్షాయతేనమః॥౨౧॥ అనన్తచరణాయాథ శ్రీశైలనిలయాయచ। దామోదరాయతేనిత్యంనీలమేఘనిభాయచ॥౨౨॥బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శ విశ్వరూపాయతేనమః।వైకుణ్ఠాగతసద్ధేమ విమానాన్తర్గతాయచ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజనదృగ్గోచరాయచ । వాసుదేవాయహరయే తీర్థపఞ్చకవాసినే ॥ ౨౪ ॥

వామదేవప్రియాయాథ జనకేష్టప్రదాయచ । మార్కణ్డేయమహాతీర్థ జాతపుణ్యప్రదాయచ ॥ ౨౫ ॥ *వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రేచ చన్ద్రలావణ్యదాయినే । నారాయణనగేశాయ బ్రహ్మక్లృప్తోత్సవాయచ ॥ ౨౬ ॥ శఙ్ఖచక్రవరానమ్ర లసత్కరతలాయచ । ద్రవన్మృగమదాసక్త విగ్రహాయనమోనమః ॥ ౨౭ ॥ కేశవాయనమోనిత్యం నిత్యయౌవనమూర్తయే । అర్థితార్థప్రదాత్రేచ విశ్వతీర్థాఘహారిణే ॥ ౨౮ ॥ తీర్థస్వామిసరస్స్నాత జనాభీష్టప్రదాయినే । కుమారధారికావాస స్కన్దాభీష్టప్రదాయచ ॥ ౨౯ ॥ జానుదఘ్నసముద్భూత పోత్రిణేకూర్మమూర్తయే । కిన్నరద్వన్ద్వశాపాన్త ప్రదాత్రేవిభవేనమః ॥ ౩౦ ॥ వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయనమోనమః । సింహాచలనివాసాయ శ్రీమన్నారాయణాయచ ॥ ౩౧ ॥ సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్య నృసింహాయనమోనమః । కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠ సైనాపత్యప్రదాయచ ॥ ౩౨ ॥ దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రేచ శ్రీధరాయనమోనమః । క్షత్రియాన్తకరామాయ మత్స్యరూపాయతేనమః ॥ ౩౩ ॥ పాణ్డవారిప్రహర్త్రేచ శ్రీకరాయనమోనమః । ఉపత్యకాప్రదేశస్థ శఙ్కరధ్యాతమూర్తయే ॥ ౩౪ ॥ రుక్మాబ్జసరసీకూలలక్ష్మీకృతతపస్వినే । లసల్లక్ష్మీకరామ్భోజ దత్తకల్హారకస్రజే ॥ ౩౫ ॥ సాలగ్రామనివాసాయ శుకదృగ్గోచరాయచ । నారాయణార్థితాశేష జనదృగ్విషయాయచ ॥ ౩౬ ॥ మృగయారసికాయాథ వృషభాసురహారిణే । అఞ్జనాగోత్రపతయే వృషభాచలవాసినే ॥ ౩౭ ॥ అఞ్జనాసుతదాత్రేచ § మాధవీయాఘహారిణే । ప్రియఙ్గుప్రియభక్షాయ శ్వేతకోలవరాయచ ॥ ౩౮ ॥ నీలధేనుపయోధారా సేకదేహోద్భవాయచ । శఙ్కరప్రియమిత్రాయ చోళపుత్రప్రియాయచ ॥ ౩౯ ॥ సుధర్మిణీసుచైతన్య ప్రదాత్రేమధుఘాతినే । కృష్ణాఖ్య విప్రవేదాన్త దేశికత్వప్రదాయచ ॥ ౪౦ ॥ వరాహాచలనాథాయ బలభద్రాయతేనమః । త్రివిక్రమాయమహతే హృషీకేశాయతేనమః ॥ ౪౧ ॥

---

* వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.

§ మధుమాసవిహారిణే.

అచ్యుతాయనమోనిత్యం నీలాద్రినిలయాయచ। నమఃక్షీరాబ్ధినాథాయ వైకుణ్ఠాచలవాసినే॥౪౨॥ముకున్దాయనమోనిత్య మనన్తాయనమోనమః। విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయతేనమః ॥ ౪౩ ॥ సువర్ణముఖరీస్నాత మనుజాభీష్టదాయినే। హలాయుధజగత్తీర్థ సమస్తఫలదాయినే॥ గోవిన్దాయనమోనిత్యం శ్రీనివాసాయతేనమః। అష్టోత్తరశతంనామ్నాం చతుర్థ్యానమసాన్వితమ్ ॥ ౪౪ ॥ యఃపఠేచ్ఛృణుయాన్నిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః । తస్యశ్రీవేఙ్కటేశస్తు ప్రసన్నోభవతిధ్రువమ్ ॥ ౪౬ ॥ అర్చనాయాంవిశేషేణ గ్రాహ్యమష్టోత్తరంశతమ్। వేఙ్కటేశాభిధేయైర్యో వేఙ్కటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౪౭ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్య ఫలంముక్తిర్నసంశయః। గోపనీయమిదంస్తోత్రం సర్వేషాంనప్రకాశయేత్ ॥౪౮॥ శ్రద్ధాభక్తియుజామేవ దాపయేన్నామసఙ్గ్రహమ్। ఇతిశేషేణకథితం కపిలాయమహాత్మనే ॥ ౪౯ ॥ కపిలాఖ్యమహాయోగి సకాశాత్తుమయాశ్రుతమ్। తదుక్తంభవతామద్య సద్యఃప్రీతికరంహరేః ॥ ౫౦ ॥ ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామకథనంనామైకషష్టితమోధ్యాయః.

శ్రీరస్తు.

అథ శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిప్రారమ్భః.

* ఓం వేఙ్కటేశాయనమః ౧
శేషాద్రినిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౨
వృషదృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౩
విష్ణవే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪
సదఞ్జన గిరీశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫
వృషాద్రిపతయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః
మేరుపుత్రగిరీశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౭
సరస్స్వామితటీజుషే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮
కుమారకల్పసేవ్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯
వజ్రిదృగ్విషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦
* ఓం సువర్చలాసుతన్యస్తసైనాపత్యభరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౧
రామాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౨
పద్మనాభాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః
సదావాయుస్తుతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౪
త్యక్తవైకుణ్ఠలోకాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౫
గిరికుఞ్జవిహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః
హరిచన్దనగోత్రేన్ద్రస్వామినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౭
శఙ్ఖరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౮
వసూపరిచరత్రాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౧౯
కృష్ణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౦
* ఓం అబ్ధికన్యాపరిష్వక్తవక్షసే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౨౧
వేఙ్కటాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః
సనకాదిమహాయోగిపూజితాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౩
దేవజిత్ప్రముఖానన్తదైత్యసఙ్ఘప్రణాశినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౪
శ్వేతద్వీపవసన్ముక్తపూజితాఙ్ఘ్రియుగాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౫
శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౨౬
సానుస్థాపితతార్క్ష్యాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౭
తార్క్ష్యాచలనివాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయ నమః ౨౮

మాయాగూఢవిమానాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౨౯

గరుడస్కన్ధవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౦

* ఓం అనన్తశిరసే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౧

అనన్తాక్షాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

అనన్తచరణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౩

శ్రీశైలనిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౪

దామోదరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

నీలమేఘనిభాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౩౬

బ్రహ్మాదిదేవదుర్దర్శవిశ్వరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౭

వైకుణ్ఠాగతసద్హేమవిమానాన్తర్గతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౮

అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజనదృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౩౯

వాసుదేవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

* ఓం హరయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

తీర్థపఞ్చకవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౨

వామదేవప్రియాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౩

జనకేష్టప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౪

మార్కణ్డేయమహాతీర్థజాతపుణ్యప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౫

† వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౬

చన్ద్రలావణ్యదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౭

నారాయణనగేశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౮

బ్రహ్మక్లృప్తోత్సవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౪౯

శఙ్ఖచక్రవరానమ్రలసత్కరతలాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౦

* ఓం ద్రవన్మృగమదాసక్తవిగ్రహాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౧

కేశవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౨

నిత్యయౌవనమూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౩

అర్థితార్థప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౪

విశ్వతీర్థాఘహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౫

---

† వాక్పతిబ్రహ్మధీదాత్రే.

తీర్థస్వామిసరస్స్నాత జనాభీష్టప్రదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౬

కుమారధారికావాసస్కన్దాభీష్టప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౭

జానుదఘ్నసముద్భూతపోత్రిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౫౮

కూర్మమూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౫౯

కిన్నరద్వన్ద్వశాపాన్తప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౦

* ఓం విభవే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః()

వైఖానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౨

సింహాచలనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౩

శ్రీమన్నారాయణాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౪

సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యనృసింహాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౬౫

కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠసైనాపత్య ప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౬

దుర్మేధఃప్రాణహర్త్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౭

శ్రీధరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౮

క్షత్రియాన్తకరామాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౬౯

మత్స్యరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

*ఓం పాణ్డవారిప్రహర్త్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౧

శ్రీకరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౨

ఉపత్యకాప్రదేశస్థశఙ్కరధ్యాత మూర్తయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౩

రుక్మాబ్జసరసీకూల లక్ష్మీకృతతపస్వినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౭౪

లసల్లక్ష్మీకరామ్భోజదత్తకల్హారకస్రజే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౭౫

సాలగ్రామనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౬

శుకదృగ్గోచరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౭

నారాయణార్థితాశేషజనదృగ్విషయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౮

మృగయారసికాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౭౯

వృషభాసురహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౦

*ఓం అఞ్జనాగోత్రపతయే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౧

వృషభాచలవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౨

అఞ్జనాసుతదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౩

† మాధవీయాఘహారిణే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౪

ప్రియఙ్గుప్రియభక్తాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౫

శ్వేతకోలవరాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౬

నీలధేనుపయోధారాసేకదేహోద్భవాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః౮౭

శఙ్కరప్రియమిత్రాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౮

చోళపుత్రప్రియాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౮౯

సుధర్మిణీసుచైతన్యప్రదాత్రే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౯౦

* ఓం మధుఘాతినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౧

కృష్ణాఖ్యవిప్రవేదాన్తదేశికత్వప్రదాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౯౨

వరాహాచలనాథాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౩

బలభద్రాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

---

† మధుమాసవిహారిణే.

త్రివిక్రమాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

మహతే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౬

హృషీకేశాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

అచ్యుతాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః()

నీలాద్రినిలయాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౯౯

క్షీరాబ్ధినాథాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౦

* ఓం వైకుణ్ఠాచలవాసినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౧

ముకున్దాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

అనన్తాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ... ౧౦౪

సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౫

హలాయుధజగత్తీర్థసమస్తఫలదాయినే శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧౦౬

గోవిన్దాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ()

శ్రీనివాసాయ శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః

శ్రీవేఙ్కటేశాష్టోత్తరశతనామావళిస్సమాప్తా.

శ్రీరస్తు.

అథ శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత శ్రీలక్ష్మీస్తుతిప్రారమ్భః.

దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః.

శ్రీశుకః॥ పురాదూర్వాససశ్శాపాదవతీర్ణాసురాలయాత్। పద్మా పద్మాక్షదయితా విష్ణునాసహితాన్నృప ॥ ౧ ॥ సరఃకాఞ్చనపద్మాఢ్య మిదంప్రాప్యమహేశ్వరీ। తపశ్చకారవర్షాణాం దివ్యానామయుతంరమా॥ తతోదేవావిచిన్వన్తశ్శ్రియంవిష్ణుసమన్వితామ్। పురన్దరేణసంయుక్తా రాజన్నస్మింత్సరోవరే ॥ ౩ ॥ స్థితాంసువర్ణకమలే పుణ్డరీకాక్షసంయుతామ్। దృష్ట్వాప్రీతిసమాయుక్తాఃప్రణమ్యామ్బుజధారిణీమ్ ॥ ౪ ॥ కృతాఞ్జలిపుటాస్సేన్ద్రా స్తుష్టువుర్లోకమాతరమ్ ॥దేవాః॥ నమశ్శ్రియైలోకధాత్ర్యై బ్రహ్మమాత్రేనమోనమః ॥ ౫ ॥ నమస్తేపద్మనేత్రాయైపద్మముఖ్యైనమోనమః। ప్రసన్నముఖపద్మాయైపద్మకాన్త్యైనమోనమః ॥౬॥ నమోబిల్వవనస్థాయై విష్ణుపత్న్యైనమోనమః। విచిత్రక్షౌమధారిణ్యై పృథుశ్రోణ్యైనమోనమః ॥ ౭ ॥ పక్వబిల్వఫలాపీన తుఙ్గస్తన్యైనమోనమః। సురక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలేశుభే ॥ ౮ ॥ సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపురశోభితే। యక్షకర్దమసంలిప్త సర్వాఙ్గేకటకోజ్జ్వలే ॥౯॥ మాఙ్గళ్యాభరణైశ్చిత్రై ర్ముక్తాహారైర్విభూషితే। తాటఙ్కైరవతంసైశ్చశోభమానముఖామ్బుజే ॥ ౧౦ ॥ పద్మహస్తేనమస్తుభ్యం ప్రసీదహరివల్లభే। ఋగ్యజుస్సామరూపాయైవిద్యాయైతేనమోనమః ॥ ౧౧ ॥ ప్రసీదాస్మాన్కృపాదృష్టిపాతైరాలోకయాబ్ధిజే । దృష్టాత్వయాయేతేబ్రహ్మరుద్రేన్ద్రత్వంసమాప్నుయుః ॥ ౧౨ ॥ శ్రీశుకః ॥ ఇతిస్తుతాతదాదేవై ర్విష్ణువక్షస్స్థలాలయా। విష్ణునాసహసన్దృశ్యారమాప్రీతాఽవదత్సురాన్ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీః ॥ సురారీంత్సహసాహత్వాస్వపదానిగమిష్యథ । యేస్థానహీనాస్స్వస్థానాద్భ్రంశితాయేనరాభువి ॥ ౧౪ ॥ తేమామనేనస్తోత్రేణస్తుత్వాస్థానమవాప్నుయుః। అఖణ్డైర్బిల్వపత్రైర్మామర్చయన్తినరాభువి ॥౧౫॥ స్తోత్రేణానేనయేదేవానరాయుష్మత్కృతేనవై ।

ధర్మార్థకామమోక్షాణా మాకరాస్తేభవన్తిహి ॥ ౧౬ ॥ ఇదంపద్మసరో
దేవాయేకేచననరాభువి । ప్రాప్యస్నానంకరిష్యన్తిమాంస్తుత్వావిష్ణువల్ల
భామ్ ॥ ౧౭ ॥ తేపిశ్రియందీర్ఘమాయుర్విద్యాంపుత్రాన్తుసువర్చసః । ల
బ్ధ్వాభోగాంశ్చభుక్త్వాఽన్తే నరామోక్షమవాప్నుయుః ॥ ౧౮ ॥ ఇతిద
త్త్వావరందేవీ దేవేనసహవిష్ణునా । ఆరుహ్యగరుడేశానంవైకుణ్ఠస్థానమా
యయౌ ॥౧౯॥ ... ... *

ఇతిశ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే దేవాదికృతశ్రీ
లక్ష్మీస్తుతికథనంనామనవమోఽధ్యాయః.

అథ శ్రీలక్ష్మీనామావళిప్రారమ్భః.

*ఓంశ్రియైనమః. ...	౧	ఓం సురత్నాఙ్గదకేయూరకాఞ్చీనూపురశోభితాయైనమః.	౧౪
ఓంలోకధాత్ర్యైనమః.	౨	ఓం యక్షకర్దమసంలిప్త సర్వాఙ్గాయైనమః. ...	౧౫
ఓంబ్రహ్మమాత్రేనమః.	౩	ఓంకటకోజ్జ్వలాయైనమః.	౧౬
ఓంపద్మనేత్రాయైనమః.	౪	ఓంమాఙ్గళ్యాభరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహారైర్విభూషితాయైనమః.	*
ఓంపద్మముఖ్యైనమః.	౫	ఓం తాటఙ్కైరవతంసైశ్చ శోభమానముఖామ్బుజాయైనమః. ...	౧౮
ఓంప్రసన్నముఖపద్మాయైనమః.	౬	ఓంపద్మహస్తాయైనమః.	౧౯
ఓంపద్మకాన్త్యైనమః. ...	౭	ఓంహరివల్లభాయైనమః.	౨౦
ఓంబిల్వవనస్థాయైనమః.	౮	ఓం ఋగ్యజుస్సామరూపాయై నమః. ...	౨౧
ఓంవిష్ణుపత్న్యైనమః.	౯	ఓంవిద్యాయైనమః.	౨౨
ఓంవిచిత్రక్షౌమధారిణ్యైనమః.	*		
ఓంపృథుశ్రోణ్యైనమః.	౧౧		
ఓంపక్వబిల్వఫలాపీనతుఙ్గస్తన్యై నమః. ...	౧౨		
ఓం సురక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలాయైనమః. ...	౧౩		

ఇతిశ్రీలక్ష్మీనామావళిస్సమాప్తా.

శ్రీరస్తు.

శ్రీశ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమైశ్రీపద్మావత్యైనమః.

అథ శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత

శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామప్రారమ్భః.

శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామాని.

వసిష్ఠః ॥ భగవన్ కైశ్చవిధినా నామభిర్వేంకటేశ్వరం । పూజయామాసతం దేవం బ్రహ్మాతుకమలైశ్శుభైః ॥ ౧ ॥ పృచ్ఛామి తానినామానిగుణయోగపరాణికిం । ముఖ్యవృత్తీనికింబ్రూహిలక్షకాణ్యథవాహరేః ॥ నారదఉవాచ ॥ ౨ ॥ నామాన్యనంతానిహరేర్గుణయోగానికానిచిత్ ।ముఖ్యవృత్తీనిచాన్యానిలక్షకాణ్యపరాణిచ ॥ ౩ ॥ పరమార్థైస్సర్వశబ్దైరేకోజ్ఞేయఃపరఃపుమాన్ । ఆదిమధ్యాంతరహితస్త్వవ్యక్తోఽనంతరూపభృత్ ॥ ౪ ॥ చంద్రార్కవహ్నివాయ్వాద్యా గ్రహర్క్షాణినభోదిశః । అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం సంతినోసంతియన్మతేః ॥ ౫ ॥ తస్యదేవస్యనామ్నాంహి పారంగంతుంహికఃక్షమః । తథాపిచాభిధానాని వేంకటేశస్యకానిచిత్ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మగీతానిపుణ్యానితానివక్ష్యామిసువ్రత । యదుచ్చారణమాత్రేణ విముక్తాఘఃపరంవ్రజేత్ ॥ ౭ ॥ వేంకటేశస్యనామ్నాంహిసహస్రస్యఋషిర్విధిః । ఛందోఽనుష్టుప్తథాదేవశ్శ్రీవత్సాంకోరమాపతిః ॥ ౮ ॥ బీజభూతస్తథోంకారోహ్రీంక్లీంశక్తిశ్చకీలకం । ఓంనమోవేంకటేశాయేత్యాదిర్మంత్రోఽత్రకథ్యతే ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మాండగర్భఃకవచమస్త్రంచక్రగదాధరః। వినియోగోఽభీష్టసిద్ధౌహృదయంసామగాయనః ॥ భాస్వచ్చంద్రమసాయదీయనయనేభార్యాయదీయారమాయస్మాద్విశ్వసృడప్యభూద్యమికులంయద్ధ్యానయుక్తంసదా । నాథోయోజగతాంనగేంద్రదుహితుర్నాథోఽపియద్భక్తిమాంస్తాతోయోమదనస్యయోదురితహాతంవేంకటేశంభజే ॥ ఊర్ధ్వేహస్తేయదీయాసురరిపుదళనేబిభ్రతౌశంఖచక్రే సేవ్యావంఘ్రీస్వకీయావభిదధదధరోదక్షిణోయస్యపాణిః । తావన్మాత్రంభవాబ్ధింగమయతిభజతామూరుగో

వామపాణి శ్శ్రీవత్సాఙ్కశ్చలక్ష్మీర్యదురసిలసత్స్తంభజే వేంకటేశం ॥
ఇతిధ్యాయన్ వేంకటేశం శ్రీవత్సాఙ్కం రమాపతిం । వేంకటేశోవిరూ
పాక్షఇత్యారభ్యజపేత్క్రమాత్ ॥౧౦॥ ... ... *
వేఙ్కటేశోవిరూపాక్షో విశ్వేశోవిశ్వభావనః । విశ్వసృడ్విశ్వ
సంహర్తావిశ్వప్రాణోవిరాడ్వపుః ॥౧౧॥ శేషాద్రినిలయోఽశేషభక్తదుః
ఖప్రణాశనః। *శేషస్తుత్యశ్శేషశాయీవిశేషజ్ఞోవిభుస్స్వభూః॥౧౨॥విష్ణు
ర్జిష్ణుశ్చవర్ధిష్ణురుత్సహిష్ణుస్సహిష్ణుకః । *భ్రాజిష్ణుశ్చగ్రసిష్ణుశ్చ వర్తిష్ణుశ్చ
భరిష్ణుకః ॥ ౧౩ ॥ కాలయన్తాకాలగోప్తాకాలఃకాలాన్తకోఽఖిలః । కాల
గమ్యః*కాలకణ్ఠవన్ద్యఃకాలకలేశ్వరః ॥౧౪॥ శమ్భుస్స్వయమ్భూరమ్భో
జనాభిస్స్తమ్భితవారిధిః । అమ్భోధినన్దినీజాని శ్శోణామ్భోజపదప్రభః॥
కమ్బుగ్రీవశ్శమ్బరారిరూపః * శమ్బరజేక్షణః । బిమ్బాధరోబిమ్బరూపీ
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగః ॥౧౫॥ గుణవాన్గుణగమ్యశ్చగుణాతీతోగుణప్రియః।
దుర్గుణధ్వంసకృత్సర్వసుగుణో * గుణభాసకః ॥ ౧౬ ॥ పరేశఃపరమా
త్మాచ పరంజ్యోతిఃపరాగతిః । పరంపదంవియద్వాసాః పారమ్పర్యశుభ
ప్రదః ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మాణ్డగర్భోబ్రహ్మణ్యో * బ్రహ్మసృడ్బ్రహ్మబోధి
తః । బ్రహ్మస్తుతోబ్రహ్మవాదీ బ్రహ్మచర్యపరాయణః ॥ ౧౮ ॥ సత్య
వ్రతార్థసన్తుష్టస్సత్యరూపీఝషాఙ్గవాన్ । సోమకప్రాణహారీచానీతా
మ్నాయోఽబ్ధిసఞ్చరః ॥ ౨౦ ॥ దేవాసురవరస్తుత్యః పతన్మన్దరధార
కః । ధన్వన్తరిఃకచ్ఛపాఙ్గః పయోనిధివిమన్థకః ॥ ౨౧ ॥ అమరామృ
తసన్ధాతా ధృతసమ్మోహినీవపుః । హరమోహకమాయావీ రక్షస్స
న్దోహభఞ్జనః ॥ ౨౨ ॥ * హిరణ్యాక్షవిదారీచయజ్ఞోయజ్ఞవిభావనః।
యజ్ఞీయోర్వీసముద్ధర్తా లీలాక్రోడఃప్రతాపవాన్ ॥ ౨౩ ॥ దణ్డకాసు
రవిధ్వంసీ వక్రదంష్ట్రఃక్షమాధరః । గన్ధర్వశాపహరణః * పుణ్యగన్ధోవి
చక్షణః ॥ ౨౪ ॥ కరాళవక్త్రస్సోమార్కనేత్రష్షడ్గుణవైభవః । శ్వే
తఘోణీఘూర్ణితభ్రూః ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమః ॥ ౨౫॥ ద్రాఘీయాన్నీల
కేశీచ *౧౦౦* జాగ్రదమ్బుజలోచనః । ఘృణావాన్ఘృణిసమ్మోహో
మహాకాలాగ్నిదీధితిః ॥ ౨౬ ॥ జ్వాలాకరాళవదనో మహోల్కాకులవీ
క్షణః । సటానిర్భిణ్ణమేఘౌఘో దంష్ట్రారుగ్వ్యాప్తదిక్తటః ॥ ౨౭ ॥

ఉచ్ఛ్వాసాకృష్టభూతేశో నిశ్శ్వాసత్యక్తవిశ్వసృట్ । *అన్తర్భ్రమజ్జగ
ద్గర్భోఽనన్తో బ్రహ్మకపాలహృత్ ॥ ౨౮ ॥ ఉగ్రో వీరో మహావిష్ణుర్జ్వలన
స్సర్వతోముఖః । నృసింహో భీషణో *భద్రో మృత్యుమృత్యుస్సనాతనః॥
సభాస్తమ్భోద్భవో భీమశ్శిరోమాలీ మహేశ్వరః । ద్వాదశాదిత్యచూడా
లః కల్పధూమసటాచ్ఛవిః ॥ ౩౦ ॥ హిరణ్యకోరస్స్థలభిన్నఖః*సింహము
ఖోఽనఘః । ప్రహ్లాదవరదో ధీమాన్ భక్తసఙ్ఘప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౧ ॥ బ్ర
హ్మరుద్రాదిసంసేవ్య స్సిద్ధసాధ్యప్రపూజితః । లక్ష్మీనృసింహో దేవే
శో జ్వాలాజిహ్వాన్త్రమాలికః ॥ ౩౨ ॥ *ఖడ్గీ ఖేటీ మహేష్వాసీ కపాలీ
ముసలీ హలీ । పాశీ శూలీ మహాబాహుర్జ్వరఘ్నో *రోగలుణ్ఠకః ॥ ౩౩ ॥
మౌఞ్జీయుక్ఛాత్రకో దణ్డీ కృష్ణాజినధరో వటుః । అధీతవేదో వేదాన్తో
ద్ధారకో బ్రహ్మనైష్ఠికః ॥౩౪॥ అహీనశయనప్రీతః *ఆదితేయోఽనఘో హ
రిః । సంవిత్ప్రియస్సామవేద్యో బలివేశ్మప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౫ ॥ బలిక్షాళిత
పాదాబ్జో విన్ధ్యావళివిమానితః । త్రిపాదభూమిస్వీకర్తా విశ్వరూపప్రద
ర్శకః ॥ ౩౬ ॥ *ధృతత్రివిక్రమస్సాఙ్ఘ్రినఖభిన్నాణ్డఖర్పరః । పజ్జా
తవాహినీధారా పవిత్రితజగత్త్రయః ॥ ౩౭ ॥ విధిసమ్మానితః పుణ్యో దై
త్యయోద్ధా జయోర్జితః। సురరాజ్యప్రదశ్శుక్రమదహృత్సుగతీశ్వరః॥౩౮॥
*జామదగ్న్యః కుఠారీ చ కార్తవీర్యవిదారణః। రేణుకాయాశ్శిరోహారీ దు
ష్టక్షత్రియమర్దనః ॥ ౩౯ ॥ వర్చస్వీ దానశీలశ్చ ధనుష్మాన్ బ్రహ్మవిత్తమః।
అత్యుదగ్రః*సమగ్రశ్చ న్యగ్రోధో దుష్టనిగ్రహః ॥ ౪౦ ॥ రవివంశసము
ద్భూతో రాఘవో భరతాగ్రజః । కౌసల్యాతనయో రామో విశ్వామిత్ర
ప్రియఙ్కరః॥౪౧॥ తాటకారిః*౨౦౦*సుబాహుఘ్నో బలాతిబలమన్త్ర
వాన్ । అహల్యాశాపవిచ్ఛేదీ ప్రవిష్టజనకాలయః ॥౪౨॥ స్వయంవరసభా
సంస్థ ఈశచాపప్రభఞ్జనః । జానకీపరిణేతా చ జనకాధీశసంస్తుతః ॥ ౪౩ ॥
జమదగ్నితనూజాతయోద్ధాఽయోధ్యాధిపాగ్రణీః । *పితృవాక్యప్రతీ
పాలస్త్యక్తరాజ్యస్సలక్ష్మణః ॥ ౪౪ ॥ ససీతశ్చిత్రకూటస్థో భరతాహి
తరాజ్యకః । కాకదర్పప్రహర్తా చ దణ్డకారణ్యవాసకః ॥ ౪౫ ॥ పఞ్చవ
ట్యాం విహారీ చ స్వధర్మపరిపోషకః । *విరాధహాఽగస్త్యముఖ్యమునిస
మ్మానితః పుమాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఇన్ద్రచాపధరః ఖడ్గధరశ్చాక్షయసాయకః।

ఖరాన్తకో దూషణారి స్త్రిశిరస్కరిపుర్వృషః ॥ ౪౭ ॥ *తతశ్శూర్పణ
ఖానాసాచ్ఛేత్తా వల్కలధారకః । జటావాన్పర్ణశాలాస్థో మారీచబల
మర్దకః ॥ ౪౮ ॥ పక్షిరాట్కృతసంవాదో రవితేజా మహాబలః । శబర్యా
నీతఫలభుగ్హనూమత్పరితోషితః ॥౪౯॥ *సుగ్రీవాభయదో దైత్యకాయ
క్షేపణభాసురః । సప్తసాలసముచ్ఛేత్తా వాలిహృత్కపిసంవృతః ॥ ౫౦॥
వాయుసూనుకృతాసేవస్త్యక్తపమ్పః కుశాసనః । ఉదన్వత్తీరగశ్శూరో
*విభీషణవరప్రదః ॥ ౫౧ ॥ సేతుకృద్దైత్యహా ప్రాప్తలఙ్కోఽలఙ్కారవాన్
స్వయం । అతికాయశిరశ్ఛేత్తా కుమ్భకర్ణవిభేదనః ॥౫౨॥ దశకణ్ఠశిరోధ్వం
సీ జామ్బవత్ప్రముఖావృతః । జానకీశః *సురాధ్యక్షః సాకేతేశః పురాతనః ॥
పుణ్యశ్లోకో వేదవేద్యస్స్వామితీర్థనివాసకః । లక్ష్మీసరః కేళిలోలో లక్ష్మీ
శోలోకరక్షకః ॥ ౫౪ ॥ దేవకీగర్భసమ్భూతో *యశోదేక్షణలాలితః । వ
సుదేవకృతస్తోత్రో నన్దగోపమనోహరః ॥ ౫౫ ॥ చతుర్భుజః కోమలాఙ్గో
గదావాన్నీలకున్తలః । పూతనాప్రాణసంహర్తా తృణావర్తవినాశనః ॥౫౬॥
గర్గారోపితనామాఙ్కో * వాసుదేవో హ్యధోక్షజః । గోపికాస్తన్యపా
యీ చ బలభద్రానుజోఽచ్యుతః ॥ ౫౭ ॥ వైయాఘ్రనఖభూషశ్చ వత్సజిద్వ
త్సవర్ధనః । క్షీరసారాశనరతో దధిభాణ్డప్రమర్దనః ॥ ౫౮ ॥ *నవనీతాప
హర్తా చ నీలనీరదభాసురః । ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యో నీలపద్మనిభాననః ॥౫౯॥
మాతృదర్శితవిశ్వాస్య ఉలూఖలనిబన్ధనః । నళకూబరశాపాన్తో గోధూళి
చ్ఛురితాఙ్గకః ॥౬౦॥ గోసఙ్ఘరక్షకశ్శ్రీశో *౩౦౦*బృన్దారణ్యనివాసకః । వ
త్సాన్తకో బకద్వేషీ దైత్యామ్బుదమహానిలః ॥౬౧॥ మహాజగరచణ్డాగ్నిశ్శ
కటప్రాణకణ్టకః ॥ ఇన్ద్రసేవ్యః పుణ్యగాత్రః ఖరజిచ్చణ్డదీధితిః ॥౬౨॥ *తాళప
క్వఫలాశీ చ కాళీయఫణిదర్పహా । నాగపత్నీస్తుతిప్రీతః ప్రలమ్బాసురఖణ్డనః ॥
దావాగ్నిజలసంహారీ ఫలాహారీ గదాగ్రజః । గోపాఙ్గనాచేలచోరః పాథో
లీలావిశారదః ॥ ౬౪ ॥ వంశగానప్రవీణశ్చ *గోపీహస్తామ్బుజార్చితః । ము
నిపత్న్యాహృతాహారో మునిశ్రేష్ఠో మునిప్రియః ॥ ౬౫ ॥ గోవర్ధనాద్రి
సన్ధర్తా సఙ్క్రన్దనతమోపహః । సదుద్యానవిలాసీ చ రాసక్రీడాపరా
యణః ॥ ౬౬ ॥ వరుణాభ్యర్చితో గోపీప్రార్థితః *పురుషోత్తమః । అక్రూ
రస్తుతిసంప్రీతః కుబ్జాయౌవనదాయకః ॥ ౬౭ ॥ ముష్టికోరః ప్రహారీ చ

చాణూరోదరదారణః। మల్లయుద్ధాగ్రగణ్యశ్చ పితృబన్ధనమోచకః ॥౧౮॥
మత్తమాతఙ్గపఞ్చాస్యః కంసగ్రీవానికృన్తనః । ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాతా *ర
త్నసింహాసనస్థితః ॥ ౧౯ ॥ కాలనేమిఖలద్వేషీ ముచుకున్దవరప్రదః।
సాల్వసేవితదుర్ధర్షరాజస్మయనివారణః ॥ ౨౦ ॥ రుక్మగర్వాపహారీచ రు
క్మిణీనయనోత్సవః । ప్రద్యుమ్నజనకః కామీ ప్రద్యుమ్నో ద్వారకాధిపః॥
*మణ్యాహర్తా మహామాయో జాంబవత్కృతసంగరః।జాంబూనదాంబర
ధరో గమ్యో జాంబవతీవిభుః ॥ ౨౨ ॥ కాళిందీప్రథితారామకేళిర్గుం
జావతంసకః । మందారసుమనోభాస్వాన్ శచీశాభీష్టదాయకః ॥ ౨౩ ॥
*సత్రాజిన్మానసోల్లాసీ సత్యాజానిశ్శుభావహః । శతధన్వహరస్సిద్ధః
పాండవప్రియకోత్సవః ॥ ౨౪ ॥ భద్రప్రియస్సుభద్రాయా భ్రాతా
నాగ్నజితీవిభుః । కిరీటకుండలధరః *కల్పపల్లవలాలితః ॥ ౨౫ ॥ భై
ష్మీప్రణయభాషావాన్ మిత్రవిందాధిపోఽభయః । స్వమూర్తికేళిసంప్రీ
తో లక్ష్మణోదారమానసః ॥ ౨౬ ॥ ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపధ్వంసీ తత్సైన్యా
న్తకరోఽమృతః।భూమిస్తుతో *భూరిభోగో భూషణాంబరసంయుతః॥౨౭॥
బహురామాకృతాహ్లాదో గంధమాల్యానులేపనః । నారదాదృష్టచరితో
దేవేశో విశ్వరాడ్గురుః ॥ ౨౮ ॥ బాణబాహువిదారశ్చ తాపజ్వరవినాశ
కః । *ఉషోద్ధర్షయితాఽవ్యక్తశ్శివవాక్తుష్టమానసః ॥ ౨౯ ॥ మహేశజ్వ
రసంస్తుత్యశ్శీతజ్వరభయాంతకః।నృగరాజోద్ధారకశ్చ పౌండ్రకాదివధో
ద్యతః ॥ ౩౦ ॥ వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్నబ్రాహ్మణేషు దయాపరః ।
జరాసన్ధబలద్వేషీ కేశిదైత్యభయంకరః *౪౦౦* ॥ ౩౧ ॥ చక్రీ చైద్యా
న్తకస్సభ్యో రాజబంధవిమోచకః । రాజసూయహవిర్భోక్తా స్నిగ్ధాఙ్గ
శ్శుభలక్షణః ॥ ౩౨ ॥ ధానాభక్షణసంప్రీతః కుచేలాభీష్టదాయ
కః। సత్త్వాదిగుణగంభీరో *ద్రౌపదీమానరక్షకః ॥ ౩౩ ॥ భీష్మధ్యేయో
భక్తవశ్యో భీమపూజ్యో దయానిధిః। దంతవక్రశిరశ్ఛేత్తా కృష్ణః కృష్ణాసఖ
స్స్వరాట్ ॥౩౪॥ వైజయంతీప్రమోదీ చ *బర్హిబర్హవిభూషణః। పా
ర్థకౌరవసంధానకారీ దుశ్శాసనాంతకః ॥ ౩౫ ॥ బుద్ధో విశుద్ధస్సర్వ
జ్ఞః క్రతుహింసావినిందకః।త్రిపురస్త్రీమానభంగస్సర్వశాస్త్రవిశారదః॥
నిర్వికారో *నిర్మమశ్చ నిరాభాసో నిరామయః । జగన్మోహకధర్మీ చ దిగ్వ

స్తోర్దిక్పతీశ్వరః ॥ ౮౭ ॥ కల్కీ మ్లేచ్ఛప్రహర్తా చ దుష్టనిగ్రహకార
కః । ధర్మప్రతిష్ఠాకారీ చ *చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృత్ ॥ ౮౮ ॥ యుగాంత
కో యుగాక్రాంతో యుగకృద్యుగభాసకః । కామారిః కామకారీ చ నిష్కా
మః కామితార్థదః ॥ ౮౯ ॥ భర్గో వరేణ్యం సవితుః *శార్ఙ్గీ వైకుంఠమం
దిరః । హయగ్రీవః కైటభారిర్గ్రాహఘ్నో గజరక్షకః ॥ ౯౦ ॥ సర్వసం
శయవిచ్ఛేత్తా సర్వభక్తసముత్సుకః । కపర్దీ కామహారీ చ *కళా కాష్ఠా స్మృ
తిర్ధృతిః ॥ ౯౧ ॥ అనాదిరప్రమేయౌజాః ప్రధానస్సన్నిరూపకః । నిర్లే
పో నిస్పృహో *ఽసఙ్గో నిర్భయో నీతిపారగః ॥ ౯౨ ॥ నిష్ప్రేష్యో
నిష్క్రియశ్శాంతో నిష్ప్రపంచో నిధిర్నయః । కర్మ్య*కర్మీ వికర్మీ
చ కర్మేప్సుః కర్మభావనః ॥ ౯౩ ॥ కర్మాంగః కర్మవిన్యాసో మహాకర్మీ
మహావ్రతీ । కర్మభుక్కర్మఫలదః *కర్మేశః కర్మనిగ్రహః ॥ ౯౪ ॥ నరో నారా
యణో దాంతః కపిలః కామదశ్శుచిః । తప్తా జప్తా *౧౦౦* ఽక్షమాలావాన్ గ
న్తా నేతా లయో గతిః ॥ ౯౫ ॥ శిష్టో ద్రష్టా రిపుద్వేష్టా రోష్టా వేష్టా *మ
హానటః । రోద్ధా బోద్ధా మహాయోద్ధా శ్రద్ధావాన్ సత్యధీశ్శుభః ॥ ౯౬ ॥
మంత్రీ మంత్రో మంత్రగమ్యో *మంత్రకృత్పరమంత్రహృత్ । మంత్రభృ
న్మంత్రఫలదో మంత్రేశో మంత్రవిగ్రహః ॥ ౯౭ ॥ మంత్రాంగో మంత్ర
విన్యాసో మహామంత్రో మహాక్రమః । *స్థిరధీః స్థిరవిజ్ఞానః స్థిరప్రజ్ఞః స్థిరాస
నః ॥ ౯౮ ॥ స్థిరయోగః స్థిరాధారః స్థిరమార్గః స్థిరాగమః । నిశ్శ్రేయసో
నిరీహో *ఽగ్నిర్నిరవద్యో నిరంజనః ॥ ౯౯ ॥ నిర్వైరో నిరహంకారో నిర్దం
భో నిరసూయకః । అనంతో ఽనంతబాహూరురనంతాంఘ్రి*రనంతదృక్ ॥
అనంతవక్త్రో ఽనంతాంగో ఽనంతరూపో హ్యనంతకృత్ । ఊర్ధ్వరేతా ఊర్ధ్వ
లింగో హ్యూర్ధ్వమూర్ధోర్ధ్వశాఖకః ॥ ౧౦౧ ॥ ఊర్ధ్వ*ఊర్ధ్వా
ధ్వరక్షీ చ హ్యూర్ధ్వజ్వాలో నిరాకులః । బీజం బీజప్రదో నిత్యో నిదానం ని
ష్కృతిః కృతీ ॥ ౧౦౨ ॥ మహా*నణీయాన్ గరిమా సుషమా చిత్రమాలికః ।
నభస్స్పృఙ్నభసో జ్యోతిర్నభస్వాన్నిర్నభా నభః ॥ ౧౦౩ ॥ అభు*ర్విభుః
ప్రభుశ్శంభుర్మహీయాన్ భూర్భువాకృతిః । మహానందో మహాశూ
రో మహోరాశిర్మహోత్సవః ॥ ౧౦౪ ॥ మహాక్రోధో *మహాజ్వా
లో మహాశాంతో మహాగుణః । సత్యవ్రతస్సత్యపరస్సత్యసంధస్సతాం

గతిః ॥౧౦౫॥ సత్యేశస్సత్యసంకల్ప స్సత్యచారిత్రలక్షణః ॥౬౦౦॥ *అంతశ్చ
రోహ్యంతరాత్మా పరమాత్మా చిదాత్మకః ॥ ౧౦౬ ॥ రోచనోరోచమాన
శ్చ సాక్షీశౌరిజనార్దనః । ముకుందో *నందనిష్పంద స్స్వర్ణబిందుఃపు
రందరః ॥ ౧౦౭ ॥ అరిందమస్సుమందశ్చ కుందమందారహాసవాన్ । స్యం
దనారూఢచండాంగో హ్యానందీనందనందనః ॥ ౧౦౮ ॥ అనసూయానంద
నో*ఽత్రి నేత్రానందస్సునందవాన్ । శంఖవాన్ పంకజకరః కుంకుమాం
కోజయాంకుశః ॥౧౦౯॥ అంభోజమకరందాఢ్యో నిష్పంకోఽగరుపంకిలః।
ఇంద్ర*చంద్రరథశ్చంద్రోఽ తిచంద్రశ్చన్ద్రభాసకః ॥ ౧౧౦ ॥ ఉపేంద్రఇం
ద్రరాజశ్చ వాగింద్రశ్చంద్రలోచనః। ప్రత్యక్పరాక్ *పరంధామ పరమార్థః
పరాత్పరః ॥ ౧౧౧ ॥ అపారవాక్పారగామీ పారావారఃపరావరః । స
హస్వానర్థదాతాచ సహనః*సాహసీజయీ ॥ ౧౧౨ ॥ తేజస్వీవాయువిశి
ఖీ తపస్వీతాపసోత్తమః ।ఐశ్వర్యోద్భూతికృద్భూతి రైశ్వర్యాంగకలా
పవాన్ ॥ ౧౧౩ ॥ అంభోధిశాయీ * భగవాన్ సర్వజ్ఞస్సామపారగః।
మహాయోగీమహాధీరో మహాభోగీమహాప్రభుః ॥ ౧౧౪ ॥ మహావీరో
మహాతుష్టి ర్మహాపుష్టిః*మహాగుణః । మహాదేవోమహాబాహు ర్మహా
ధర్మోమహేశ్వరః ॥ ౧౧౫ ॥ సమీపగోదూరగామీ స్వర్గమార్గనిరర్గళః।
నగోనగధరో*నాగో నాగేశోనాగపాలకః ॥ ౧౧౬ ॥ హిరణ్మయస్స్వర్ణరే
తా హిరణ్యార్చిర్హిరణ్యదః । గుణగణ్యశ్శరణ్యశ్చ పుణ్యకీర్తిః*పురాణ
గః ॥౧౧౭॥ జన్యభృజ్జన్యసన్నద్ధో దివ్యపంచాయుధోవశీ।దార్జన్యభంగః
పర్జన్య స్సౌజన్యనిలయోఽలయః॥౧౧౮॥జలంధరాంతకో*౨౦౦*భస్మ
దైత్యనాశీమహామనాః । శ్రేష్ఠశ్శ్రవిష్ఠోద్రాఘిష్ఠో గరిష్ఠోగరుడధ్వజః॥
జ్యేష్ఠోద్రఢిష్ఠోవర్షిష్ఠో *ద్రాఘీయాన్ప్రణవఃఫణీ । సంప్రదాయకరస్స్వ
మీ సురేశోమాధవోమధుః॥౧౨౦॥నిర్నిమేషోవిధిః*వేధా బలవాన్జీవ
నంబలీ । స్మర్తాశ్రోతావికర్తాచ ధ్యాతానేతాసమో *ఽసమః॥
హోతాపోతామహావక్తా రంతామంతాఖిలాంతకః । దాతాగ్రాహ
యితామాతా * నియన్తానంతవైభవః॥౧౨౨॥గోప్తాగోపయితాహన్తా
ధర్మజాగరితాధవః । కర్తాక్షేత్రకరఃక్షేత్ర ప్రదః*క్షేత్రజ్ఞఆత్మవిత్॥
క్షేత్రీక్షేత్రహరఃక్షేత్ర ప్రియఃక్షేమకరోమరుత్ । భక్తిప్రదోముక్తిదా

యా శక్తిదో*యుక్తిదాయకః ||౧౨౪|| శక్తియుఙ్మౌక్తికస్రగ్వీసూక్తిరా
మ్నాయసూక్తిగః । ధనంజయోధనాధ్యక్షో ధనికో ధనదాధిపః ||౧౨౫||
మహాధనో*మహామానీ దుర్యోధనవిమానితః । రత్నాకరోరత్నరోచీ
రత్నగర్భాశ్రయశ్శుచిః ||౧౨౬|| రత్నసానునిధిర్మౌళి రత్నభారత్నకం
కణః । అంతర్లక్ష్యో*ఽన్తరభ్యాసీ చాంతర్ధ్యేయో జితాసనః ||౧౨౭||
అంతరంగోదయావాంశ్చ హ్యంతర్యామో మహార్ణవః । సరసస్సిద్ధరసి
కస్సిద్ధిః*సాధ్యస్సదాగతిః ||౧౨౮|| ఆయుఃప్రదో మహాయుష్మాన్నర్చి
ష్మానోషధీపతిః । అష్టశ్రీరష్టభాగోఽష్టకకుబ్వ్యాప్తయశోవ్రతీ *౮౦౦||
*అష్టాపదస్సువర్ణాభో హ్యష్టమూర్తిస్త్రిమూర్తిమాన్ । అస్వప్న
స్స్వప్నగస్స్వప్నస్సుస్వప్నఫలదాయకః ||౧౩౦|| దుస్స్వప్నధ్వంసకో
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తః*శివంకరః । సువర్ణవర్ణస్సంభావ్యో వర్ణితో వర్ణస
మ్ముఖః ||౧౩౧|| సువర్ణముఖరీతీరశివధ్యాతపదాంబుజః । దాక్షాయ
ణీవచస్తుష్టో దూర్వాసోదృష్టిగోచరః ||౧౩౨|| అంబరీషవ్రతప్రీ
తో మహాకృత్తివిభంజనః । *మహాభిచారకధ్వంసీ కాలసర్పభయాంత
కః ||౧౩౩|| సుదర్శనః కాలమేఘశ్యామశ్శ్రీమంత్రభావితః । హేమాం
బుజసరస్స్నాయీ శ్రీమనోభావితాకృతిః ||౧౩౪|| శ్రీప్రదత్తాంబుజ
స్రగ్వీ శ్రీకేళిశ్శ్రీనిధిః *భవః । శ్రీప్రదో వామనో లక్ష్మీనాయకశ్చ చతు
ర్భుజః ||౧౩౫|| సంతృప్తస్తర్పితస్తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకః ।
అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టో దర్శితావ్యక్తభావనః ||౧౩౬|| *కపిలార్చిః క
పిలవాన్ సుస్నాతాఘవిపాటనః । వృషాకపిః కపిస్వామిమనోంతస్స్థిత
విగ్రహః ||౧౩౭|| వహ్నిప్రియోఽర్థసంభావ్యో జనలోకవిధాయకః ।
వహ్నిప్రభో వహ్నితేజాః *శుభాభీష్టప్రదో యమీ ||౧౩౮|| వారుణక్షే
త్రనిలయో వరుణో వారణార్చితః । వాయుస్థానకృతావాసో వాయుగో
వాయుసంభృతః ||౧౩౯|| యమాంతకోఽభిజననో *యమలోకనివారణః ।
యమినామగ్రగణ్యశ్చ సంయమీ యమభావితః ||౧౪౦|| ఇంద్రోద్యానస
మీపస్థ ఇంద్రదృగ్విషయః ప్రభుః । యక్షరాట్సరసీవాసో హ్యక్షయ్యనిధికో
శకృత్ ||౧౪౧|| స్వామితీర్థకృతావాసః *స్వామిధ్యేయో హ్యధోక్షజః ।
వరాహాద్యష్టతీర్థాభిసేవితాంఘ్రిసరోరుహః ||౧౪౨|| పాండుతీర్థా

భిషిక్తాంగో యుధిష్ఠిరవరప్రదః । భీమాన్తఃకరణారూఢ శ్శ్వేతవాహ నసఖ్యవాన్ ॥ ౧౪౩ ॥ నకులాభయదో మాద్రీసహదేవాభివందితః। కృష్ణాశపథసంధాతా *కుంతీస్తుతిరతో దమీ ॥ ౧౪౪ ॥ నారదాదిమునిస్తు త్యో నిత్యకర్మపరాయణః । దర్శితావ్యక్తరూపశ్చ వీణానాదప్రమోది తః ॥ ౧౪౫ ॥ షట్కోటితీర్థచర్యావాన్ దేవతీర్థకృతాశ్రమః । బిల్వా మలజలస్నాయీ సరస్వత్యంబుసేవితః ॥ ౧౪౬ ॥ *తుంబురూదకసంస్ప ర్శ జనచిత్తతమోపహః।మత్స్యవామనకూర్మాదితీర్థరాజఃపురాణభృ త్ ॥ ౧౪౭ ॥ చక్రధ్యేయపదాంభోజ శ్శఙ్ఖపూజితపాదుకః । రామతీర్థవి హారీచ బలభద్రప్రతిష్ఠితః॥౧౪౮॥జామదగ్న్యసరస్తీర్థ జలసేచనతర్పి తః । పాపాపహారికీలాల సుస్నాతాఘవినాశనః ॥ ౧౪౯ ॥ నభోగంగాభిషి క్తశ్చ *౯౦౦*నాగతీర్థాభిషేకవాన్।కుమారధారాతీర్థస్థో వటువేష స్సుమేఖలః ॥౧౫౦॥ వృద్ధస్యసుకుమారత్వ ప్రదస్సౌందర్యవాన్సుఖీ।ప్రియం వదో మహాకుక్షి రిక్ష్వాకుకులనందనః ॥ ౧౫౧ ॥ *నీలగోక్షీరధారాభూర్వ రాహాచలనాయకః । భరద్వాజప్రతిష్ఠావాన్ బృహస్పతివిభావితః॥౧౫౨॥ అంజనాకృతపూజావా నాఞ్జనేయకరార్చితః । అంజనాద్రినివాసశ్చ ముం జకేశః పురందరః ॥౧౫౩॥ కిన్నరద్వయసంబంధి బంధమోక్షప్రదాయకః। *వైఖానసమఖారంభో వృషజ్ఞేయో వృషాచలః ॥ ౧౫౪ ॥ వృషకాయ ప్రభేత్తాచ క్రీడనాచారసంభ్రమః । సౌవర్చలేయవిన్యస్త రాజ్యోనారా యణప్రియః ॥ ౧౫౫ ॥ దుర్మేధోభంజకః ప్రాజ్ఞో బ్రహ్మోత్సవమ హోత్సుకః । *భద్రాసురశిరశ్ఛేత్తా భద్రక్షేత్రీసుభద్రవాన్ ॥ ౧౫౬॥ మృగయాఽక్షీణసన్నాహ శ్శంకరాజన్యతుష్టిదః । స్థాణుస్థో వైనతే యాంగభావితో హ్యశరీరవాన్ ॥ ౧౫౭ ॥ భోగీంద్రభోగసంస్థానో బ్ర హ్మాదిగణసేవితః। *సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్విమానాంతస్థితో గుణీ॥ విష్వక్సేనకృతస్తోత్ర స్సనందనపరీవృతః। జాహ్నవ్యాదినదీసేవ్యస్సురేశా ద్యభివందితః ॥ ౧౫౮ ॥ సురాంగనానృత్యపరో గంధర్వోద్గాయనప్రియః। రాకేందుసంకాశనఖః కోమలాంఘ్రిసరోరుహః ॥ ౧౬౦ ॥ *కచ్ఛపప్రపదః కుంద గుల్ఫకస్స్వచ్ఛకూర్పరః । మేదురస్వర్ణవస్త్రాఢ్యకటిదేశస్థమే ఖలః ॥ ౧౬౧ ॥ ప్రోల్లసచ్ఛురికాభాస్వత్కటిదేశశ్శుభంకరః । అనంత

పద్మజస్థాననాభిర్మౌక్తికమాలికః ॥ ౧౬౨ ॥ మందారచాంపేయమాలీర
త్నాభరణసంభృతః । * లంబయజ్ఞోపవీతీచ చంద్రశ్రీఖండలేపవాన్ ॥
వరదోఽభయదశ్చక్రీశంఖీకౌస్తుభదీప్తిమాన్ । శ్రీవత్సాంకితవక్షస్కో-ల
క్ష్మీసంశ్రితహృత్తటః ॥ ౧౬౪ ॥ నీలోత్పలనిభాకారః * శోణాంభోజస
మాననః । కోటిమన్మథలావణ్యశ్చంద్రికాస్మితపూరితః ॥ ౧౬౫ ॥ సు
ధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుండ్రశ్చ కస్తూరీతిలకాంచితః । పుండరీకేక్షణస్స్వచ్ఛో
మౌళిశోభావిరాజితః ॥ ౧౬౬ ॥ పద్మస్థఃపద్మనాభశ్చ * సోమమండల
గోబుధః । వహ్నిమండలగస్సూర్య స్సూర్యమండలసంస్థితః ॥ ౧౬౭ ॥
శ్రీపతిర్భూమిజానిశ్చ విమలాద్యభిసంవృతః । జగత్కుటుంబజనితారక్ష
కః * కామితప్రదః ॥౧౬౮॥ అవస్థాత్రయయంతా చ విశ్వతేజస్స్వరూప
వాన్ । జ్ఞప్తిజ్ఞేయో జ్ఞానగమ్యో జ్ఞానాతీతస్సురాతిగః ॥ ౧౬౯ ॥ బ్ర
హ్మాండాంతర్బహిర్వ్యాప్తో వేంకటాద్రిగదాధరః॥ *౧౦౦౦* *

శ్రీవేఙ్కటాద్రిగదాధరోన్నమ ఇతి.

ఏవంశ్రీవేఙ్కటేశస్య కీర్తితంపరమాద్భుతం ॥ ౧౭౦ ॥ నామ్నాంసహ
స్రసంసంశ్రావ్యంపవిత్రంపుణ్యవర్ధనమ్ । శ్రవణాత్సర్వదోషఘ్నం రోగ
ఘ్నంమృత్యునాశనం॥౧౭౧॥ దారిద్ర్యభేదనంధర్మ్యంసర్వైశ్వర్యఫలప్ర
దం। కాలాహివిషవిచ్ఛేదిజ్వరాపస్మారభంజనం ॥౧౭౨॥ శత్రుక్షయకరం
రాజగ్రహపీడానివారణం । బ్రహ్మరాక్షసకూశ్మాండ భేతాళభయభఞ్జ
నం ॥ ౧౭౩ ॥ విద్యాభిలాషీవిద్యావాన్ధనార్థీధనవాన్భవేత్ । అనం
తకల్పజీవీస్యాదాయుష్కామోమహాయశాః ॥ ౧౭౪ ॥ పుత్రార్థీసుగు
ణాన్పుత్రాన్లభేతాయుష్మతస్తతః। సంగ్రామేశత్రువిజయీ సభాయాం
ప్రతివాదిజిత్ ॥౧౭౫॥ దివ్యైర్నామభిరేభిస్తు తులసీపూజనాత్సకృత్ ।
వైకుంఠవాసీభగవత్సదృశోవిష్ణుసన్నిధౌ ॥ ౧౭౬ ॥ కల్హారపూజనా
న్మాసా ద్ద్వితీయఇవయక్షరాట్ । నీలోత్పలార్చనాత్సర్వ రాజపూజ్యస్స
దాభవేత్ ॥ ౧౭౭ ॥ హృత్సంస్థితైర్నామభిస్తు భూయాద్వృగ్వషయో
హరిః । వాఞ్ఛితార్థంతదాదత్వావైకుంఠంచప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౭౮ ॥
త్రిసంధ్యంయోజపేన్నిత్యం సంపూజ్యవిధినావిభుం । త్రివారంపఞ్చవా
రంవా ప్రత్యహంక్రమశోయమీ ॥౧౭౯॥ మాసాదలక్ష్మీనాశస్స్యాద్ద్విమా

సాత్యాన్యన్న రేంద్రతా । త్రిమాసాన్మహదైశ్వర్యం తతస్సంభాషణంభవేత్ । మాసంపఠన్న్యాసకర్మ పూర్తించసమవాప్నుయాత్ ॥౧౮౦॥ మార్గభ్రష్టశ్చసన్మార్గం గతస్స్వస్వంస్వకీయకం । చాంచల్యచిత్తోఽచాంచల్యం మనస్స్వాస్థ్యంచగచ్ఛతి ॥ ౧౮౧ ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం జ్ఞానంమోక్షంచవిదంతి । సర్వాన్కామానవాప్నోతి శాశ్వతంచపదంతథా ॥ ౧౮౨ ॥ సత్యంసత్యంపునస్సత్యం సత్యంసత్యంనసంశయః॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే వసిష్ఠనారదసంవాదే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ వేఙ్కటేశ శ్రీ సహస్రనామ స్తోత్రాధ్యాయస్సమాప్తః.

శ్రియఃకాన్తాయకల్యాణనిధయేనిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయమఙ్గళమ్ ॥
శ్రీవేఙ్కటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్షసమ్ ।
శ్రితచేతనమన్దారం శ్రీ ని వా స మ హం భ జే॥

శ్రీవేఙ్కటేశసహస్రనామావళిప్రారమ్భః

* ఓం శ్రీవేఙ్కటేశాయనమః ౧
విరూపాక్షాయనమః ... ...
విశ్వేశాయనమః ... ...
విశ్వభావనాయనమః ... ...
విశ్వసృజేనమః ... ౫
విశ్వసంహర్త్రేనమః ... ...
విశ్వప్రాణాయనమః ... ...
విరాడ్వపుషేనమః ... ...
శేషాద్రినిలయాయనమః ...
అశేషభక్తదుఃఖ ప్రణాశనాయనమః.
* ఓం శేషస్తుత్యాయనమః ...
శేషశాయినేనమః ... ...
విశేషజ్ఞాయనమః ... ...
విభవేనమః ... ...
స్వభువేనమః ... ౧౫
విష్ణవేనమః ... ...
జిష్ణవేనమః ... ...
వర్థిష్ణవేనమః ... ...
ఉత్సహిష్ణవేనమః ... ...
సహిష్ణుకాయనమః ... ౨౦
* ఓం భ్రాజిష్ణవేనమః ... ...
గ్రసిష్ణవేనమః ... ...
వర్తిష్ణవేనమః ... ...
భరిష్ణుకాయనమః ... ...
కాలయన్త్రేనమః ... ౨౫
కాలగోప్త్రేనమః ... ...
కాలాయనమః ... ...

కాలాన్తకాయనమః ... ...
అఖిలాయనమః ... ...
కాలగమ్యాయనమః ... ౩౦
* ఓం కాలకణ్ఠవన్ద్యాయనమః ...
కాలకలేశ్వరాయనమః... ...
శమ్భవేనమః... ... ...
స్వయమ్భువేనమః ... ...
అమ్భోజనాభయేనమః... ౩౫
స్తమ్భితవారిధయేనమః ... ...
అమ్భోధినన్దినీజానయేనమః ...
శోణామ్భోజపదప్రభాయనమః ...
కమ్బుగ్రీవాయనమః ... ...
శమ్బరారిరూపాయనమః ౪౦
* ఓం శమ్బరజేక్షణాయనమః ...
బిమ్బాధరాయనమః ... ...
బిమ్బరూపిణేనమః ... ...
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగాయనమః ...
గుణవతేనమః ... ౪౫
గుణగమ్యాయనమః ... ...
గుణాతీతాయనమః ... ...
గుణప్రియాయనమః ... ...
దుర్గుణధ్వంసకృతేనమః... ...
సర్వసుగుణాయనమః ... ౫౦
* ఓం గుణభాసకాయనమః ...
పరేశాయనమః ... ...
పరమాత్మనేనమః ... ...
పరస్మైజ్యోతిషేనమః ... ...

పరాయైగతయేనమః ... ౫౫
పరస్మైపదాయనమః ... ...
వియద్వ్యాపనేనమః ... ...
పారమ్పర్యశుభప్రదాయనమః ... ...
బ్రహ్మాండగర్భాయనమః ... ...
బ్రహ్మణ్యాయనమః ... ౬౦
* ఓం బ్రహ్మసృజేనమః ... ...
బ్రహ్మబోధితాయనమః ... ...
బ్రహ్మస్తుత్యాయనమః ... ...
బ్రహ్మవాదినేనమః ... ...
బ్రహ్మచర్యపరాయణాయనమః ౬౫
సత్యవ్రతార్థసన్తుష్టాయనమః ...
సత్యరూపిణేనమః ... ...
ఝషాఙ్గవతేనమః ... ...
సోమకప్రాణహారిణేనమః ...
ఆనీతామ్నాయాయనమః ౭౦
* ఓం అబ్ధిసఞ్చరాయనమః ...
దేవాసురవరస్తుత్యాయనమః ...
పతన్మన్దరధారకాయనమః ...
ధన్వన్తరయేనమః ... ...
కచ్ఛపాఙ్గాయనమః ... ౭౫
పయోనిధివిమన్థకాయనమః ...
అమరామృతసన్ధాత్రేనమః ...
ధృతసమ్మోహినీవపుషేనమః ...
హరమోహకమాయావినేనమః ...
రక్షస్సన్దోహభఞ్జనాయనమః ౮౦
* ఓం హిరణ్యాక్షవిదారిణేనమః ...

యజ్ఞాయనమః ... ...
యజ్ఞవిభావనాయనమః ...
యజ్ఞీయోర్వీసముద్ధర్త్రేనమః ...
లీలాక్రోడాయనమః ... ౮౫
ప్రతాపవతేనమః ... ...
దణ్డకాసురవిధ్వంసినేనమః ...
వక్రదంష్ట్రాయనమః ... ...
క్షమాధరాయనమః ... ...
గన్ధర్వశాపహరణాయనమః ౯౦
* ఓం పుణ్యగన్ధాయనమః ...
విచక్షణాయనమః ... ...
కరాళవక్త్రాయనమః ... ...
సోమార్కనేత్రాయనమః ...
షడ్గుణవైభవాయనమః... ౯౫
శ్వేతఘోణినేనమః ... ...
ఘూర్ణితభ్రువేనమః ... ...
ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమాయనమః ...
ద్రాఘీయసేనమః ... ...
నీలకేశినేనమః ... ౧౦౦
* ఓం జాగ్రదమ్బుజలోచనాయనః...
ఘృణావతేనమః ... ...
ఘృణిసమ్మోహాయనమః ...
మహాకాలాగ్నిదీధితయేనమః ...
జ్వాలాకరాళవదనాయనమః ౧౦౫
మహోల్కాకులవీక్షణాయనమః ...
సటానిర్భిణ్ణమేఘౌఘాయనమః ...

దంష్ట్రోగ్రాస్య్యాప్తదిక్తటాయనమః... ...
ఉచ్ఛ్వాసాకృష్టభూతేశాయనమః ... ...
నిశ్శ్వాసత్యక్తవిశ్వసృజేనమః ౧౧౦
*అన్తర్భ్రమజ్జగద్గర్భాయనమః ...
అనన్తాయనమః ... ...
బ్రహ్మకపాలహృతేనమః... ...
ఉగ్రాయనమః ... ...
వీరాయనమః ... ౧౧౫
మహావిష్ణవేనమః ... ...
జ్వలనాయనమః ... ...
సర్వతోముఖాయనమః... ...
నృసింహాయనమః ... ...
భీషణాయనమః ... ౧౨౦
* ఓం భద్రాయనమః ... ...
మృత్యుమృత్యవేనమః ... ...
సనాతనాయనమః ... ...
సభాస్తమ్భోద్భవాయనమః ...
భీమాయనమః ... ౧౨౫
శిరోమాలినేనమః ... ...
మహేశ్వరాయనమః ... ...
ద్వాదశాదిత్యచూడాలాయనమః ...
కల్పధూమసటాచ్ఛవయేనమః ...
హిరణ్యకోరస్థలభిన్నఖాయనమః ()
* ఓం సింహముఖాయనమః ...
అనఘాయనమః ... ...

ప్రహ్లాదవరదాయనమః ... ...
ధీమతేనమః... ... ...
భక్తసఙ్ఘప్రతిష్ఠితాయనమః ౧౩౫
బ్రహ్మరుద్రాదిసంసేవ్యాయనమః ...
సిద్ధసాధ్యప్రపూజితాయనమః ...
లక్ష్మీనృసింహాయనమః ... ...
దేవేశాయనమః ... ...
జ్వాలాజిహ్వాన్త్రమాలికాయనమః ()
* ఓం ఖడ్గినేనమః ... ...
ఖేటినేనమః ... ...
మహేష్వాసినేనమః ... ...
కపాలినేనమః ... ...
ముసలినేనమః ... ౧౪౫
హలినేనమః... ... ...
పాశినేనమః... ... ...
శూలినేనమః... ... ...
మహాబాహవేనమః ... ...
జ్వరఘ్నాయనమః ... ౧౫౦
* ఓం రోగలుణ్టకాయనమః ...
మౌఞ్జీయుజేనమః ... ...
ఛాత్రకాయనమః ... ...
దణ్డినేనమః ... ...
కృష్ణాజినధరాయనమః ... ౧౫౫
వటవేనమః ... ...
అధీతవేదాయనమః ... ...

వేదాస్త్రోద్ధారకాయనమః
బ్రహ్మనైష్ఠికాయనమః
అహీనశయనప్రీతాయనమః ౧౬౦
* ఓం ఆదితేయాయనమః
అనఘాయనమః
హరయేనమః
సంవిత్ప్రియాయనమః
సామవేద్యాయనమః ౧౬౫
బలివేశ్మప్రతిష్ఠితాయనమః
బలిక్షాళితపాదాబ్జాయనమః
విన్ధ్యావళివిమానితాయనమః
త్రిపాదభూమిస్వీకర్త్రేనమః
విశ్వరూపప్రదర్శకాయనమః ౧౭౦
* ఓం ధృతత్రివిక్రమాయనమః
స్వాఙ్ఘ్రినఖభిన్నాణ్డఖర్పరాయనమః
పజ్జాతవాహినీధారాపవిత్రితజగత్త్రయాయనమః.
విధిసమ్మానితాయనమః
పుణ్యాయనమః ౧౭౫
దైత్యయోద్ధ్రేనమః
జయోర్జితాయనమః
సురరాజ్యప్రదాయనమః
శుక్రమదహృతేనమః
సుగతీశ్వరాయనమః ౧౮౦
* ఓం జామదగ్న్యాయనమః
కుఠారిణేనమః.

కార్తవీర్యవిదారణాయనమః
రేణుకాయాశ్శిరోహారిణేనమః
దుష్టక్షత్రియమర్దనాయనమః ౧౮౫
వర్చస్వినేనమః
దానశీలాయనమః
ధనుష్మతేనమః
బ్రహ్మవిత్తమాయనమః
అత్యుదగ్రాయనమః ౧౯౦
* ఓం సమగ్రాయనమః
న్యగ్రోధాయనమః
దుష్టనిగ్రహాయనమః
రవివంశసముద్భూతాయనమః
రాఘవాయనమః ౧౯౫
భరతాగ్రజాయనమః
కౌసల్యాతనయాయనమః
రామాయనమః
విశ్వామిత్రప్రియఙ్కరాయనమః
తాటకారయేనమః ౨౦౦
* ఓం సుబాహుఘ్నాయనమః
బలాతిబలమన్త్రవతేనమః
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినేనమః
ప్రవిష్టజనకాలయాయనమః
స్వయంవరసభాసంస్థాయనమః ౨౦౫
ఈశచాపప్రభఞ్జనాయనమః
జానకీపరిణేత్రేనమః
జనకాధీశసంస్తుతాయనమః

జమదగ్నితనూజాతయోద్ధ్రేనమః
అయోధ్యాధిపాగ్రణ్యేనమః ౨౧౦
* ఓం పితృవాక్యప్రతీపాలాయనమః
త్యక్తరాజ్యాయనమః ... ...
సలక్ష్మణాయనమః ... ...
ససీతాయనమః ... ...
చిత్రకూటస్థాయనమః ... ౨౧౫
భరతాహితరాజ్యకాయనమః ...
కాకదర్పప్రహర్త్రేనమః ...
దణ్డకారణ్యవాసకాయనమః ...
పఞ్చవటీవిహారిణేనమః ... ...
స్వధర్మపరిపోషకాయనమః ౨౨౦
* ఓం విరాధఘ్నేనమః ...
అగస్త్యముఖ్యమునిసమ్మానితాయనమః
పుంసేనమః ... ...
ఇన్ద్రచాపధరాయనమః ...
ఖడ్గధరాయనమః ... ౨౨౫
అక్షయసాయకాయనమః ...
ఖరాన్తకాయనమః ... ...
దూషణారయేనమః ... ...
త్రిశిరస్కరిపవేనమః ... ...
వృషాయనమః ... ౨౩౦
* ఓం శూర్పణఖానాసాచ్ఛేత్త్రేనమః
వల్కలధారకాయనమః ...
జటావతేనమః ... ...
పర్ణశాలాస్థాయనమః ... ...

మారీచబలమర్దకాయనమః ౨౩౫
పక్షిరాట్కృతసంవాదాయనమః ...
రవితేజసేనమః ... ...
మహాబలాయనమః ... ...
శబర్యానీతఫలభుజేనమః ...
హనూమత్పరితోషితాయనమః ౨౪౦
* ఓం సుగ్రీవాభయదాయనమః ...
దైత్యకాయక్షేపణభాసురాయనమః
సప్తసాలసముచ్ఛేత్త్రేనమః ...
వాలిహృతేనమః ... ...
కపిసంవృతాయనమః ... ౨౪౫
వాయుసూనుకృతాసేవాయనమః ...
త్యక్తపమ్పాయనమః ... ...
కుశాసనాయనమః ... ...
ఉదన్వత్తీరగాయనమః ...
శూరాయనమః ... ౨౫౦
* ఓం విభీషణవరప్రదాయనమః ...
సేతుకృతేనమః ... ...
దైత్యఘ్నేనమః ... ...
ప్రాప్తలఙ్కాయనమః ...
అలఙ్కారవతేనమః ... ౨౫౫
అతికాయశిరశ్ఛేత్త్రేనమః ...
కుమ్భకర్ణవిభేదనాయనమః ...
దశకణ్ఠశిరోధ్వంసినేనమః ...
జామ్బవత్ప్రముఖావృతాయనమః...
జానకీశాయనమః ... ౨౬౦

* ఓం సురాధ్యక్షాయనమః ... ...
సాకేతేశాయనమః ... ...
పురాతనాయనమః ... ...
పుణ్యశ్లోకాయనమః ... ...
వేదవేద్యాయనమః ... ౨౬౫
స్వామితీర్థనివాసకాయనమః ... ...
లక్ష్మీసరఃకేళిలోలాయనమః ... ...
లక్ష్మీశాయనమః ... ...
లోకరక్షకాయనమః ... ...
దేవకీగర్భసమ్భూతాయనమః ౨౭౦
* ఓం యశోదేక్షణలాలితాయనమః
వసుదేవకృతస్తోత్రానమః ... ...
నన్దగోపమనోహరాయనమః ... ...
చతుర్భుజాయనమః ... ...
కోమలాఙ్గాయనమః ... ౨౭౫
గదావతేనమః ... ...
నీలకున్తలాయనమః ... ...
పూతనాప్రాణసంహర్త్రేనమః ... ...
తృణావర్తవినాశనాయనః ... ...
గర్గారోపితనామాఙ్కాయనమః ౨౮౦
* ఓం వాసుదేవాయనమః ... ...
అధోక్షజాయనమః ... ...
గోపికాస్తన్యపాయినేనమః ... ...
బలభద్రానుజాయనమః ... ...
అచ్యుతాయనమః ... ౨౮౫
వైయాఘ్రనఖభూషాయనమః ... ...

వత్సజితేనమః ... ...
వత్సవర్ధనాయనమః ... ...
క్షీరసారాశనరతాయనమః ... ...
దధిభాణ్డప్రమర్దనాయనమః ౨౯౦
* ఓం నవనీతాపహర్త్రేనమః ... ...
నీలనీరదభాసురాయనమః ... ...
ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యాయనమః ... ...
నీలపద్మనిభాననాయనమః ... ...
మాతృదర్శితవిశ్వాస్యాయనమః ౨౯౫
ఉలూఖలనిబన్ధనాయనమః ... ...
నళకూబరశాపాన్తాయనమః ... ...
గోధూళిచ్ఛురితాఙ్గకాయనమః ... ...
గోసఙ్ఘరక్షకాయనమః ... ...
శ్రీశాయనమః ... ౩౦౦
* ఓం బృన్దారణ్యనివాసకాయనమః
వత్సాన్తకాయనమః ... ...
బకద్వేషిణేనమః ... ...
దైత్యామ్బుదమహానిలాయనమః ... ...
మహాజగరచణ్డాగ్నయేనమః ౩౦౫
శకటప్రాణకణ్టకాయనమః ... ...
ఇన్ద్రసేవ్యాయనమః ... ...
పుణ్యగాత్రాయనమః ... ...
ఖరజితేనమః ... ...
చణ్డదీధితయేనమః ... ౩౧౦
* ఓం తాళపక్వఫలాశినేనమః ... ...
కాళీయఫణిదర్పఘ్నేనమః ... ...

నాగపత్నీస్తుతిప్రీతాయనమః ...
ప్రలమ్బాసురఖణ్డనాయనమః ...
దావాగ్నిబలసంహారిణేనమః ౩౦౫
ఫలాహారిణేనమః ... ...
గదాగ్రజాయనమః ... ...
గోపాఙ్గనాచేలచోరాయనమః ...
పాథోలీలావిశారదాయనమః ...
వంశగానప్రవీణాయనమః ౩౧౦
* ఓం గోపీహస్తామ్బుజార్చితాయనమః
మునిపత్న్యాహృతాహారాయనమః ...
మునిశ్రేష్ఠాయనమః ... ...
మునిప్రియాయనమః ... ...
గోవర్ధనాద్రిసంధర్త్రేనమః ౩౧౫
సఙ్క్రన్దనతమోపహాయనమః ...
సదుద్యానవిలాసినేనమః ...
రాసక్రీడాపరాయణాయనమః ...
వరుణాభ్యర్చితాయనమః ...
గోపీప్రార్థితాయనమః ౩౨౦
* ఓం పురుషోత్తమాయనమః ...
అక్రూరస్తుతిసమ్ప్రీతాయనమః
కుబ్జాయౌవనదాయకాయనమః ...
ముష్టికోరఃప్రహారిణేనమః ...
చాణూరోదరదారణాయనమః ౩౨౫
మల్లయుద్ధాగ్రగణ్యాయనమః ...
పితృబన్ధనమోచకాయనమః ...
మత్తమాతఙ్గపఞ్చాస్యాయనమః ...
కంసగ్రీవానికృన్తనాయనమః ...
ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాత్రేనమః ...
* ఓం రత్నసింహాసనస్థితాయనమః...
కాలనేమిఖలద్వేషిణేనమః ...
ముచుకున్దవరప్రదాయనమః ...
సాల్వసేవితదుర్ధర్షరాజస్మయనివారణాయనమః ... ...
రుక్మిగర్వాపహారిణేనమః ... ౩౩౦
రుక్మిణీనయనోత్సవాయనమః ...
ప్రద్యుమ్నజనకాయనమః ...
కామినేనమః ... ...
ప్రద్యుమ్నాయనమః ... ...
ద్వారకాధిపాయనమః... ౩౩౫
* ఓం మణ్యాహర్త్రేనమః ...
మహామాయాయనమః ... ...
జామ్బవత్కృతసఙ్గరాయనమః ...
జామ్బూనదాంబరధరాయనమః ...
గమ్యాయనమః ... ౩౪౦
జామ్బవతీవిభవేనమః ... ...
కాళిన్దీప్రథితారామకేళయేనమః ...
గుఞ్జావతంసకాయనమః ...
మన్దారసుమనోభాస్వతేనమః ...
శచీశాభీష్టదాయకాయనమః ౩౪౫
* ఓం సత్రాజిన్మానసోల్లాసినేనమః...
సత్యాజానయేనమః ... ...
శుభావహాయనమః ... ...

శతధన్వహరాయనమః ...
సిద్ధాయనమః ౩౬౫
పాణ్డవప్రియకోత్సవాయనమః ...
భద్రప్రియాయనమః ... ...
సుభద్రాయాభ్రాత్రేనమః ...
నాగ్నజితీవిభవేనమః ... ...
కిరీటకుణ్డలధరాయనమః ౩౭౦
* ఓం కల్పపల్లవలాలితాయనమః ...
భైష్మీప్రణయభాషావతేనమః ...
మిత్రవిన్దాధిపాయనమః... ...
అభయాయనమః ... ...
స్వమూర్తికేళిసమ్ప్రీతాయనమః ౦
లక్ష్మణోదారమానసాయనమః ...
ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపధ్వంసినేనమః ...
తత్సైన్యాన్తకరాయనమః ...
అమృతాయనమః ... ...
భూమిస్తుతాయనమః ౩౮౦
* ఓం భూరిభోగాయనమః ...
భూషణామ్బరసంయుతాయనమః ...
బహురామాకృతాహ్లాదాయనమః ...
గన్ధమాల్యానులేపనాయనమః ...
నారదాదృష్టచరితాయనమః ౩౮౫
దేవేశాయనమః ... ...
విశ్వరాజేనమః ... ...
గురవేనమః ... ...
బాణబాహువిదారాయనమః ...

తాపజ్వరవినాశకాయనమః ౩౯౦
* ఓం ఉషోద్ధర్షయిత్రేనమః ...
అవ్యక్తాయనమః ... ...
శివవాక్తుష్టమానసాయనమః ...
మహేశజ్వరసంస్తుత్యాయనమః ...
శీతజ్వరభయాన్తకాయనమః ౩౯౫
నృగరాజోద్ధారకాయనమః ...
పౌణ్డ్రకాదివధోద్యతాయనమః ...
వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్నబ్రాహ్మణేషుదయాపరాయనమః ... ...
జరాసన్ధబలద్వేషిణేనమః ...
కేశిదైత్యభయఙ్కరాయనమః ౪౦౦
* ఓం చక్రిణేనమః ... ...
చైద్యాన్తకాయనమః ... ...
సభ్యాయనమః ... ...
రాజబన్ధవిమోచకాయనమః ...
రాజసూయహవిర్భోక్త్రేనమః ౪౦౫
స్నిగ్ధాఙ్గాయనమః ... ...
శుభలక్షణాయనమః ... ...
ధానాభక్షణసమ్ప్రీతాయనమః ...
కుచేలాభీష్టదాయకాయనమః ...
సత్త్వాదిగుణగమ్భీరాయనమః ౪౧౦
* ఓం ద్రౌపదీమానరక్షకాయనమః...
భీష్మధ్యేయాయనమః ... ...
భక్తవశ్యాయనమః ... ...
భీమపూజ్యాయనమః ... ...

దయానిధయేనమః ... ౪౧౫
దత్తవక్త్రశిరశ్ఛేత్త్రేనమః ...
కృష్ణాయనమః ... ...
కృష్ణాసఖాయనమః ... ...
స్వరాజేనమః ... ...
వైజయన్తీప్రమోదినేనమః ౪౨౦
* ఓంబర్హిబర్హవిభూషణాయనమః ...
పార్థకౌరవసన్ధానకారిణేనమః ...
దుశ్శాసనాన్తకాయనమః ...
బుద్ధాయనమః ... ...
విశుద్ధాయనమః ... ౪౨౫
సర్వజ్ఞాయనమః ... ...
క్రతుహింసావినిన్దకాయనమః ...
త్రిపురస్త్రీమానభఙ్గాయనమః ...
సర్వశాస్త్రవిశారదాయనమః ...
నిర్వికారాయనమః ౪౩౦
* ఓంనిర్మమాయనమః ... ...
నిరాభాసాయనమః ... ...
నిరామయాయనమః ... ...
జగన్మోహకధర్మిణేనమః ...
దిగ్వస్త్రాయనమః ... ౪౩౫
దిక్పతీశ్వరాయనమః ... ...
కల్కినేనమః ... ...
మ్లేచ్ఛప్రహర్త్రేనమః ... ...
దుష్టనిగ్రహకారకాయనమః ...
ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణేనమః ౪౪౦

* ఓంచాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృతేనమః ...
యుగాన్తకాయనమః ... ...
యుగాక్రాన్తాయనమః... ...
యుగకృతేనమః ... ...
యుగభాసకాయనమః ... ౪౪౫
కామారయేనమః ... ...
కామకారిణేనమః ... ...
నిష్కామాయనమః ... ...
కామితార్థదాయనమః... ...
సవితుర్వరేణ్యాయభర్గసేనమః ౪౫౦
* ఓం శార్ఙ్గిణేనమః ... ...
వైకుణ్ఠమన్దిరాయనమః... ...
హయగ్రీవాయనమః ... ...
కైటభారయేనమః ... ...
గ్రాహఘ్నాయనమః ... ౪౫౫
గజరక్షకాయనమః ... ...
సర్వసంశయవిచ్ఛేత్త్రేనమః ...
సర్వభక్తసముత్సుకాయనమః ...
కపర్దినేనమః ... ...
కామహారిణేనమః ౪౬౦
* ఓం కళాయైనమః ... ...
కాష్ఠాయైనమః ... ...
స్మృతయేనమః ... ...
ధృతయేనమః ... ...
అనాదయేనమః ... ౪౬౫
అప్రమేయౌజసేనమః ... ...
ప్రధానాయనమః ... ...

సన్నిరూపకాయనమః
నిర్లేపాయనమః
నిస్పృహాయనమః ... ౪౭౦
* ఓం అసంగాయనమః
నిర్భయాయనమః
నీతిపారగాయనమః
నిష్ప్రేష్యాయనమః
నిష్క్రియాయనమః ... ౪౭౫
శాన్తాయనమః
నిష్ప్రపంచాయనమః
నిధయేనమః
నయాయనమః
కర్మిణేనమః ... ౪౮౦
* ఓం అకర్మిణేనమః
వికర్మిణేనమః
కర్మేప్సవేనమః
కర్మభావనాయనమః
కర్మాఙ్గాయనమః ... ౪౮౫
కర్మవిన్యాసాయనమః
మహాకర్మిణేనమః
మహావ్రతినేనమః
కర్మభుజేనమః
కర్మఫలదాయనమః ... ౪౯౦
* ఓం కర్మేశాయనమః
కర్మనిగ్రహాయనమః
నరాయనమః
నారాయణాయనమః
దాన్తాయనమః ... ౪౯౫

కపిలాయనమః
కామదాయనమః
శుచయేనమః
తప్త్రేనమః
జప్త్రేనమః ... ౫౦౦
* ఓం అక్షమాలావతేనమః
గన్త్రేనమః
నేత్రేనమః
లయాయనమః
గతయేనమః ... ౫౦౫
శిష్టాయనమః
ద్రష్ట్రేనమః
రిపుద్వేష్ట్రేనమః
రోష్ట్రేనమః
వేష్ట్రేనమః ... ౫౧౦
* ఓం మహానటాయనమః
రోద్ధ్రేనమః
బోద్ధ్రేనమః
మహాయోద్ధ్రేనమః
శ్రద్ధావతేనమః ... ౫౧౫
సత్యధియేనమః
శుభాయనమః
మన్త్రిణేనమః
మన్త్రాయనమః
మన్త్రగమ్యాయనమః ... ౫౨౦
* ఓం మన్త్రకృతేనమః
పరమన్త్రహృతేనమః
మన్త్రభృతేనమః

మన్త్రఫలదాయనమః ... ...
మన్త్రేశాయనమః ... ౫౨౫
మన్త్రవిగ్రహాయనమః ... ...
మన్త్రాంగాయనమః ... ...
మన్త్రవిన్యాసాయనమః ...
మహామన్త్రాయనమః ... ...
మహాక్రమాయనమః ... ౫౩౦
* ఓం స్థిరధియేనమః ... ...
స్థిరవిజ్ఞానాయనమః ... ...
స్థిరప్రజ్ఞానాయనమః ... ...
స్థిరాసనాయనమః ... ...
స్థిరయోగాయనమః ... ౫౩౫
స్థిరాధారాయనమః ... ...
స్థిరమార్గాయనమః ... ...
స్థిరాగమాయనమః ... ...
నిశ్శ్రేయసాయనమః ... ...
నిరీహాయనమః ... ౫౪౦
* ఓం అగ్నయేనమః ... ...
నిరవద్యాయనమః ... ...
నిరఞ్జనాయనమః ... ...
నిర్వైరాయనమః ... ...
నిరహంకారాయనమః ... ౫౪౫
నిర్దంభాయనమః ... ...
నిరసూయకాయనమః ...
అనన్తాయనమః ... ...
అనన్తబాహూరవేనమః ...
అనన్తాంఘ్రయేనమః ... ౫౫౦
* ఓం అనన్తదృశేనమః... ...

అనన్తవక్త్రాయనమః ... ...
అనన్తాఙ్గాయనమః ... ...
అనన్తరూపాయనమః ... ...
అనన్తకృతేనమః ... ౫౫౫
ఊర్ధ్వరేతసేనమః ... ...
ఊర్ధ్వలింగాయనమః ... ...
ఊర్ధ్వమూర్ధ్నేనమః ... ...
ఊర్ధ్వశాఖకాయనమః... ...
ఊర్ధ్వాయనమః ... ౫౬౦
* ఓం ఊర్ధ్వాధ్వరక్షిణేనమః ...
ఊర్ధ్వజ్వాలాయనమః ... ...
నిరాకులాయనమః ... ...
బీజాయనమః ... ...
బీజప్రదాయనమః ... ౫౬౫
నిత్యాయనమః ... ...
నిదానాయనమః ... ...
నిష్కృతయేనమః ... ...
కృతినేనమః... ... ...
మహతేనమః ... ౫౭౦
* ఓం అణీయసేనమః ... ...
గరిష్ఠేనమః ... ...
సుషమాయైనమః .. ...
చిత్రమాలికాయనమః ... ...
నభస్స్పృశేనమః ... ౫౭౫
నభసోజ్యోతిషేనమః ... ...
నభస్వతేనమః ... ...
నిర్నభసేనమః ... ...
నభసేనమః... ... ...

అభవేనమః... ... ౫౮౦
* ఓం విభవేనమః ... ...
ప్రభవేనమః... ... ...
శంభవేనమః ... ...
మహీయసేనమః ... ...
భూర్భువాకృతయేనమః ... ౫౮౫
మహానన్దాయనమః ... ...
మహాశూరాయనమః ... ...
మహోరాశయేనమః ... ...
మహోత్సవాయనమః ...
మహాక్రోధాయనమః ... ౫౯౦
* ఓం మహాజ్వాలాయనమః ...
మహాశాన్తాయనమః ... ...
మహాగుణాయనమః ... ...
సత్యవ్రతాయనమః ... ...
సత్యపరాయనమః ... ౫౯౫
సత్యసన్ధాయనమః ... ...
సతాంగతయేనమః ... ...
సత్యేశాయనమః ... ...
సత్యసఙ్కల్పాయనమః ...
సత్యచారిత్రలక్షణాయనమః ౬౦౦
*ఓం అన్తశ్చరాయనమః ...
అన్తరాత్మనేనమః ... ...
పరమాత్మనేనమః ... ...
చిదాత్మకాయనమః ... ...
రోచనాయనమః ... ౬౦౫
రోచమానాయనమః ... ...
సాక్షిణేనమః... ... ...

శౌరయేనమః ... ...
జనార్దనాయనమః ... ...
ముకున్దాయనమః ... ౬౧౦
* ఓం నన్దనిష్పందాయనమః ...
స్వర్ణబిన్దవేనమః ... ...
పురన్దరాయనమః ... ...
అరిన్దమాయనమః ... ...
సుమన్దాయనమః ... ౬౧౫
కున్దమన్దారహాసవతేనమః ...
స్యందనారూఢచండాంగాయనమః...
ఆనన్దినేనమః ... ...
నన్దనన్దనాయనమః ... ...
అనసూయానన్దనాయనమః ౬౨౦
* ఓం అత్రినేత్రానన్దనాయనమః ...
సునన్దవతేనమః ... ...
శంఖవతేనమః ... ...
పంకజకరాయనమః ... ...
కుంకుమాంకాయనమః ... ౬౨౫
జయాఙ్కుశాయనమః ...
అమ్భోజమకరన్దాఢ్యాయనమః ...
నిష్పంకాయనమః ... ...
అగరుపంకిలాయనమః ... ...
ఇన్ద్రాయనమః ... ౬౩౦
* ఓం చన్ద్రరథాయనమః ...
చన్ద్రాయనమః ... ...
అతిచన్ద్రాయనమః ... ...
చన్ద్రభాసకాయనమః ... ...
ఉపేన్ద్రాయనమః ... ౬౩౫

ఇన్ద్రరాజాయనమః ... ...
వాగిన్ద్రాయనమః ... ...
చన్ద్రలోచనాయనమః ... ...
ప్రతీచేనమః... ... ...
పరాచేనమః... ... ౬౪౦

* ఓం పరస్మైధామ్నేనమః ...
పరమార్థాయనమః ... ...
పరాత్పరాయనమః ... ...
అపారవాచేనమః ... ...
పారగామినేనమః ... ౬౪౫

పారావారాయనమః ... ...
పరావరాయనమః ... ...
సహస్వతేనమః ... ...
అర్థదాత్రేనమః ... ...
సహనాయనమః ... ౬౫౦

* ఓం సాహసినేనమః ... ...
జయినేనమః ... ...
తేజస్వినేనమః ... ...
వాయువిశిఖినేనమః ... ...
తపస్వినేనమః ... ౬౫౫

తాపసోత్తమాయనమః ... ...
ఐశ్వర్యోద్భూతికృతేనమః ...
భూతయేనమః ... ...
ఐశ్వర్యాఙ్గకలాపవతేనమః ...
అమ్భోధిశాయినేనమః ... ౬౬౦

* ఓం భగవతేనమః ... ...
సర్వజ్ఞాయనమః ... ...
సామపారగాయనమః ... ...
మహాయోగినేనమః ... ...
మహాధీరాయనమః ... ౬౬౫

మహాభోగినేనమః ... ...
మహాప్రభవేనమః ... ...
మహావీరాయనమః ... ...
మహాతుష్టయేనమః ... ...
మహాపుష్టయేనమః ... ౬౭౦

* ఓం మహాగుణాయనమః ...
మహాదేవాయనమః ... ...
మహాబాహవేనమః ... ...
మహాధర్మాయనమః ... ...
మహేశ్వరాయనమః ... ౬౭౫

సమీపగాయనమః ... ...
దూరగామినేనమః ... ...
స్వర్గమార్గనిరర్గళాయనమః ...
నగాయనమః ... ...
నగధరాయనమః ... ౬౮౦

* ఓం నాగాయనమః ... ...
నాగేశాయనమః ... ...
నాగపాలకాయనమః ... ...
హిరణ్మయాయనమః ... ...
స్వర్ణరేతసేనమః ... ౬౮౫

హిరణ్యార్చిషేనమః ... ...
హిరణ్యదాయనమః ... ...
గుణగణ్యాయనమః ... ...
శరణ్యాయనమః ... ...

పుణ్యకీర్తయేనమః ... ౧౯౦
* ఓం పురాణగాయనమః ...
జన్యభృతేనమః ...
జన్యసన్నద్ధాయనమః ...
దివ్యపఞ్చాయుధాయనమః ...
వశినేనమః ... ౧౯౫
దౌర్జన్యభఙ్గాయనమః ...
పర్జన్యాయనమః ...
సౌజన్యనిలయాయనమః ...
అలయాయనమః ...
జలన్ధరాన్తకాయనమః ౨౦౦
* ఓం భస్మదైత్యనాశినేనమః ...
మహామనసేనమః ...
శ్రేష్ఠాయనమః ...
శ్రవిష్ఠాయనమః ...
ద్రాఘిష్ఠాయనమః ౨౦౫
* ఓం గరిష్ఠాయనమః ...
గరుడధ్వజాయనమః ...
జ్యేష్ఠాయనమః ...
ద్రఢిష్ఠాయనమః ...
వర్షిష్ఠాయనమః ౨౧౦
* ఓం ద్రాఘీయసేనమః ...
ప్రణవాయనమః ...
ఫణినేనమః ...
సమ్ప్రదాయకరాయనమః ...
స్వామినేనమః ౨౧౫
సురేశాయనమః ...
మాధవాయనమః ...
మధవేనమః ...
నిర్ణిమేషాయనమః ...
విధయేనమః ... ౨౨౦
* ఓం వేధసేనమః ...
బలవతేనమః ...
జీవనాయనమః ...
బలినేనమః ...
స్మర్త్రేనమః ... ౨౨౫
శ్రోత్రేనమః ...
వికర్త్రేనమః ...
ధ్యాత్రేనమః ...
నేత్రేనమః ...
సమాయనమః ... ౨౩౦
* ఓం అసమాయనమః ...
హోత్రేనమః ...
పోత్రేనమః ...
మహావక్త్రేనమః ...
రన్త్రేనమః ... ౨౩౫
మన్త్రేనమః ...
ఖలాన్తకాయనమః ...
దాత్రేనమః ...
గ్రాహయిత్రేనమః ...
మాత్రేనమః ... ౨౪౦
* ఓం నియన్త్రేనమః ...
అనన్తవైభవాయనమః ...
గోప్త్రేనమః ...
గోపయిత్రేనమః ...
హన్త్రేనమః ... ౨౪౫

ధర్మజాగరిత్రేనమః ... ...
ధవాయనమః... ... ...
కర్త్రేనమః ... ...
క్షేత్రకరాయనమః ... ...
క్షేత్రప్రదాయనమః ... ౭౫౦
* ఓం క్షేత్రజ్ఞాయనమః ...
ఆత్మవిదేనమః ... ...
క్షేత్రిణేనమః ... ...
క్షేత్రహరాయనమః ... ...
క్షేత్రప్రియాయనమః ... ౭౫౫
క్షేమకరాయనమః ... ...
మరుతేనమః... ... ...
భక్తిప్రదాయనమః ... ...
ముక్తిదాయినేనమః ... ...
శక్తిదాయనమః ... ౭౬౦
* ఓం యుక్తిదాయకాయనమః ...
శక్తియుజేనమః ... ...
మౌక్తికస్రగ్విణేనమః ... ...
సూక్తయేనమః ... ...
ఆమ్నాయసూక్తిగాయనమః ౭౬౫
ధనంజయాయనమః ... ...
ధనాధ్యక్షాయనమః ... ...
ధనికాయనమః ... ...
ధనదాధిపాయనమః ... ...
మహాధనాయనమః ... ౭౭౦
* ఓం మహామానినేనమః ...
దుర్యోధనవిమానితాయనమః ...
రత్నాకరాయనమః ... ...
రత్నరోచిషేనమః ... ...
రత్నగర్భాశ్రయాయనమః ౭౭౫
శుచయేనమః ... ...
రత్నసానునిధయేనమః ... ...
మౌళిరత్నభాసేనమః ... ...
రత్నకంకణాయనమః ... ...
అన్తర్లక్ష్యాయనమః ... ౭౮౦
* ఓం అన్తరభ్యాసినేనమః ...
అన్తర్ధ్యేయాయనమః ... ...
జితాసనాయనమః ... ...
అన్తరఙ్గాయనమః ... ...
దయావతేనమః ... ౭౮౫
అన్తర్మాయాయనమః ... ...
మహార్ణవాయనమః ... ...
సరసాయనమః ... ...
సిద్ధరసికాయనమః ... ...
సిద్ధయేనమః ౭౯౦
* ఓం సాధ్యాయనమః ...
సదాగతయేనమః ... ...
ఆయుఃప్రదాయనమః ... ...
మహాయుష్మతేనమః ... ...
అర్చిష్మతేనమః ... ౭౯౫
ఓషధీపతయేనమః ... ...
అష్టశ్రియైనమః ... ...
అష్టభాగాయనమః ... ...
అష్టకకుబ్వ్యాప్తయశసేనమః ...
వ్రతినేనమః... ... ౮౦౦
* ఓం అష్టాపదాయనమః ...

సువర్ణాభాయనమః ... ...
అష్టమూర్తయేనమః ... ...
త్రిమూర్తిమతేనమః ... ...
అస్వప్నాయనమః ... ౧౦౫
స్వప్నగాయనమః ... ...
స్వప్నాయనమః ... ...
సుస్వప్నఫలదాయకాయనమః ...
దుస్స్వప్నధ్వంసకాయనమః ...
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తాయనమః ౧౧౦
* ఓం శివంకరాయనమః ...
సువర్ణవర్ణాయనమః ... ...
సమ్భావ్యాయనమః ... ...
వర్ణితాయనమః ... ...
వర్ణసమ్ముఖాయనమః ... ౧౧౫
సువర్ణముఖరీతీరశివధ్యాతపదామ్బుజాయనమః ... ...
దాక్షాయణీవచస్తుష్టాయనమః ...
దూర్వాసోదృష్టిగోచరాయనమః ...
అమ్బరీషవ్రతప్రీతాయనమః ...
మహాకృత్తివిభఞ్జనాయనమః ౧౨౦
* ఓం మహాభిచారకధ్వంసినేనమః ...
కాలసర్పభయాన్తకాయనమః ...
సుదర్శనాయనమః ... ...
కాలమేఘశ్యామలాఙ్గాయనమః ...
శ్రీమన్త్రభావితాయనమః ౧౨౫
హేమామ్బుజసరస్స్నాయినేనమః ...
శ్రీమనోభావితాకృతయేనమః ...

శ్రీప్రదత్తామ్బుజస్రగ్విణేనమః ...
శ్రీకేళయేనమః ... ...
శ్రీనిధయేనమః ... ౧౩౦
* ఓం భవాయనః ... ...
శ్రీప్రదాయనమః ... ...
వామనాయనమః ... ...
లక్ష్మీనాయకాయనమః ...
చతుర్భుజాయనమః ... ౧౩౫
సంతృప్తాయనమః ... ...
తర్పితాయనమః ... ...
తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకాయనమః
అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టాయనమః ...
దర్శితావ్యక్తభావనాయనమః ౧౪౦
* ఓం కపిలార్చిషేనమః... ...
కపిలవతేనమః ... ...
సుస్నాతాఘవిపాటనాయనమః ...
వృషాకపయేనమః ... ...
కపిస్వామిమనోన్తస్థితవిగ్రహాయనమః
వహ్నిప్రియాయనమః ... ...
అర్థసంభావ్యాయనమః... ...
జనలోకవిధాయకాయనమః ...
వహ్నిప్రభాయనమః ... ...
వహ్నితేజసేనమః ... ౧౫౦
* ఓం శుభాభీష్టప్రదాయనమః ...
యమినేనమః ... ...
వారుణక్షేత్రనిలయాయనమః ...
వరుణాయనమః ... ...

వారణార్చితాయనమః ... ౮౫౫
వాయుస్థానకృతావాసాయనమః ...
వాయుగాయనమః ... ...
వాయుసమ్భృతాయనమః ...
యమాన్తకాయనమః ... ...
అభిజననాయనమః ... ౮౬౦
* ఓం యమలోకనివారణాయనమః
యమినామగ్రగణ్యాయనమః ...
సంయమినేనమః ... ...
యమభావితాయనమః ... ...
ఇన్ద్రోద్యానసమీపస్థాయనమః ౮౬౫
ఇన్ద్రదృగ్విషయాయనమః ...
ప్రభవేనమః ... ...
యక్షరాట్సరసీవాసాయనమః ...
అక్షయ్యనిధికోశకృతేనమః ...
స్వామితీర్థకృతావాసాయనమః ౮౭౦
* ఓం స్వామిధ్యేయాయనమః ...
అధోక్షజాయనమః ... ...
వరాహాద్యష్టతీర్థాభిసేవితాంఘ్రిసరోరుహాయనమః ... ...
పాణ్డుతీర్థాభిషిక్తాంగాయనమః ...
యుధిష్ఠిరవరప్రదాయనమః ౮౭౫
భీమాన్తఃకరణారూఢాయనమః ...
శ్వేతవాహనసఖ్యవతేనమః ...
నకులాభయదాయనమః ...
మాద్రీసహదేవాభివన్దితాయనమః ...
కృష్ణాశపథసన్ధాత్రేనమః... ౮౮౦

* ఓం కున్తీస్తుతిరతాయనమః ...
దమినేనమః ... ...
నారదాదిమునిస్తుత్యాయనమః ...
నిత్యకర్మపరాయణాయనమః ...
దర్శితావ్యక్తరూపాయనమః ౮౮౫
వీణానాదప్రమోదితాయనమః ...
షట్కోటితీర్థచర్యావతేనమః ...
దేవతీర్థకృతాశ్రమాయనమః ...
బిల్వామలజలస్నాయినేనమః ...
సరస్వత్యమ్బుసేవితాయనమః ౮౯౦
* ఓం తుమ్బురూదకసంస్పర్శజనచిత్తతమోపహాయనమః ... ...
మత్స్యవామనకూర్మాదితీర్థరాజాయనమః ... ...
పురాణభృతేనమః ... ...
చక్రధ్యేయపదామ్బుజాయనమః ...
శఙ్ఖపూజితపాదుకాయనమః ౮౯౫
రామతీర్థవిహారిణేనమః ... ...
బలభద్రప్రతిష్ఠితాయనమః ...
జామదగ్న్యసరస్తీర్థజలసేచనతర్పితాయనమః ... ...
పాపహారికీలాలసుస్నాతాఘవినాశనాయనమః ... ...
నభోగంగాభిషిక్తాయనమః ౯౦౦
* ఓం నాగతీర్థాభిషేకవతేనమః ...
కుమారధారాతీర్థస్థాయనమః ...
వటువేషాయనమః ... ...

సుమేఖలాయనమః ... ...
వృద్ధస్యకుమారత్వప్రదాయనమః ౯౦౫
సౌన్దర్యవతేనమః ... ...
సుఖినేనమః ... ...
ప్రియంవదాయనమః ... ...
మహాకుక్షయేనమః ... ...
ఇక్ష్వాకుకులనన్దనాయనమః ౯౧౦
* ఓం నీలగోక్షీరధారాభువేనమః ...
వరాహాచలనాయకాయనమః ...
భరద్వాజప్రతిష్ఠావతేనమః ...
బృహస్పతివిభావితాయనమః ...
అఞ్జనాకృతపూజావతేనమః ౯౧౫
ఆఞ్జనేయకరార్చితాయనమః ...
అఞ్జనాద్రినివాసాయనమః ...
ముఞ్జకేశాయనమః ... ...
పురన్దరాయనమః ... ...
కిన్నరద్వన్ద్వసంబంధిబంధమోక్షప్రదాయకాయమనః ... ౯౨౦
* ఓం వైఖానసమఖారమ్భాయనమః
వృషజ్ఞేయాయనమః ... ...
వృషాచలాయనమః ... ...
వృషకాయప్రభేత్త్రేనమః ...
క్రీడనాచారసమ్భ్రమాయనమః ౯౨౫
సౌవర్చలేయవిన్యస్తరాజ్యాయనమః
నారాయణప్రియాయనమః ...
దుర్మేధోభంజకాయనమః ...
ప్రాజ్ఞాయనమః ... ...

బ్రహ్మోత్సవమహోత్సుకాయనమః*
* ఓం భద్రాసురశిరశ్ఛేత్త్రేనమః...
భద్రక్షేత్రిణేనమః ... ...
సుభద్రవతేనమః ... ...
మృగయాఽక్షీణసన్నాహాయనమః
శఙ్ఖరాజన్యతుష్టిదాయనమః ౯౩౫
స్థాణుస్థాయనమః ... ...
వైనతేయాఙ్గభావితాయనమః ...
అశరీరవతేనమః ... ...
భోగీంద్రభోగసంస్థానాయనమః ...
బ్రహ్మాదిగణసేవితాయనమః ౯౪౦
* ఓం సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్విమానాన్తస్స్థితాయనమః ...
గుణినేనమః ... ...
విష్వక్సేనకృతస్తోత్రాయనమః ...
సనన్దనపరివృతాయనమః ...
జాహ్నవ్యాదినదీసేవ్యాయనమః ౯౪౫
సురేశాద్యభివన్దితాయనమః ...
సురాఙ్గనానృత్యపరాయనమః ...
గన్ధర్వోద్గాయనప్రియాయనమః ...
రాకేన్దుసఙ్కాశనఖాయనమః ...
కోమలాంఘ్రిసరోరుహాయనమః ౯౫౦
* ఓం కచ్ఛపప్రపదాయనమః - ...
కున్దగుల్ఫకాయనమః ... ...
స్వచ్ఛకూర్పరాయనమః ...
మేదురస్వర్ణవస్త్రాఢ్యకటిదేశస్థమేఖలాయనమః ... ...

ప్రోల్లసచ్ఛురికాభాస్వత్కటిదేశాయ నమః ౯౫౫
శుభంకరాయనమః
అనన్తపద్మజస్థాననాభయేనమః
మౌక్తికమాలికాయనమః
మన్దారచాంపేయమాలినేనమః
రత్నాభరణసమ్భృతాయనమః ౯౬౦
* ఓం లమ్బయజ్ఞోపవీతినేనమః
చన్ద్రశ్రీఖణ్డలేపవతేనమః
వరదాయనమః
అభయదాయనమః
చక్రిణేనమః ౯౬౫
శఙ్ఖినేనమః
కౌస్తుభదీప్తిమతేనమః
శ్రీవత్సాఙ్కితవక్షస్కాయనమః
లక్ష్మీసంశ్రితహృత్తటాయనమః
నీలోత్పలనిభాకారాయనమః ౯౭౦
* ఓం శోణామ్భుజసమాననాయనమః
కోటిమన్మథలావణ్యాయనమః
చన్ద్రికాస్మితపూరితాయనమః
సుధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుణ్డ్రాయనమః
కస్తూరితిలకాఞ్చితాయనమః ౯౭౫
పుణ్డరీకేక్షణాయనమః
స్వచ్ఛాయనమః
శ్రీశోభావిరాజితాయనమః
పద్మస్థాయనమః
పద్మనాభాయనమః ౯౮౦
* ఓం సోమమణ్డలగాయనమః
బుధాయనమః
వహ్నిమండలగాయనమః
సూర్యాయనమః
సూర్యమణ్డలసంస్థితాయనమః ౯౮౫
శ్రీపతయేనమః
భూమిజానయేనమః
విమలాద్యభిసంవృతాయనమః
జగత్కుటుంబజనిత్రేనమః
రక్షకాయనమః ౯౯౦
* ఓం కామితప్రదాయనమః
అవస్థాత్రయయన్త్రేనమః
విశ్వతేజస్స్వరూపవతేనమః
జ్ఞప్తయేనమః
జ్ఞేయాయనమః ౯౯౫
జ్ఞానగమ్యాయనమః
జ్ఞానాతీతాయనమః
సురాతిగాయనమః
బ్రహ్మాణ్డాన్తర్బహిర్వ్యాప్తాయనమః
వేఙ్కటాద్రిగదాధరాయనమః ౧౦౦౦

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాణ్డపురాణాన్తర్గత శ్రీవేఙ్కటేశ
సహస్రనామావళి స్సమాప్తా.

ఓంతత్సత్.